

— تفسير تبيان —

(گزارند)

(تفسیر مواکب)

اشبو ترجمه تفسیری عینابی ﴿ محمد افندی ﴾ بیک یوزاون تاریخلرنده ترجمه یه
ترجمه ایدوب اولوقتک کتابی اوزره کوزل بر تفسیر وجوده کتوردی. خلوص
نیته تألیف اولدیفندن اولقدر مقبول و معتبردرکه هرکس بر نسخده نائل
اولسنی غنیمت عد ایدر. ذاتاً بو بایده همت ایدن ایکی کیمسه در بر بو
ذات برده تفسیر مواکب صاحبی فرخ افندی بر تفسیر شریقلرک ایکیسنیده

ردن باصمفی مستعینا باللہ قصد ایتدک جناب حق

توفیق احسان ایلیہ

صاحب و ناشری

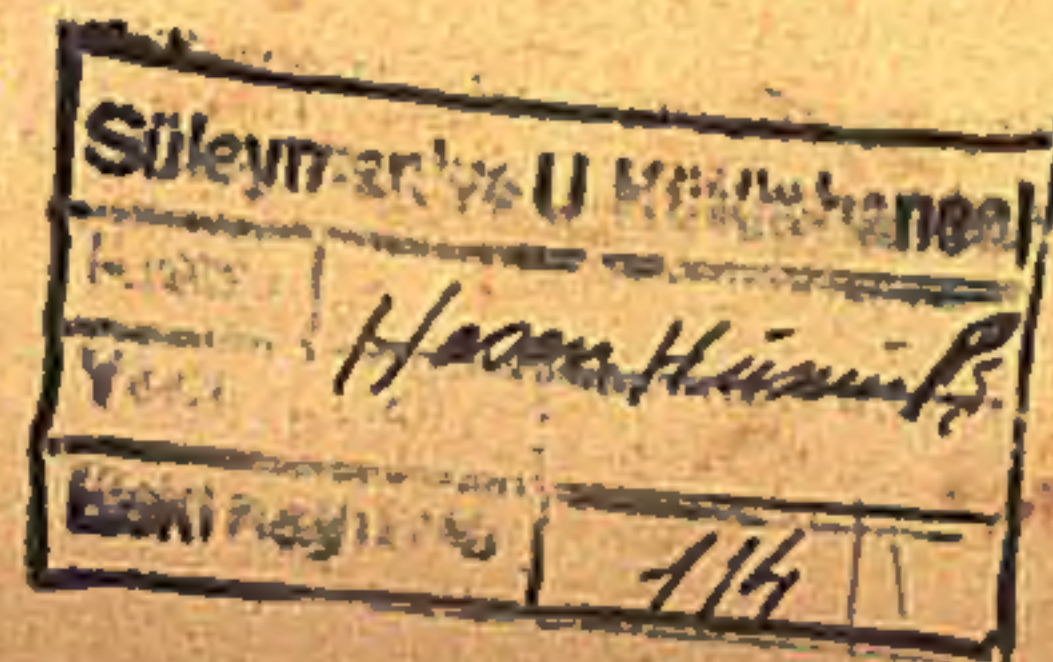
حسن حای و محمد طاهر

در سعادت

معارف نظارت مہلہ منک و مہمتہ

باب عالی جوارنده ابوالسعود جاده سنده (۵۴) نومرولی (اختر مطبعه سی)

۱۴۱۷

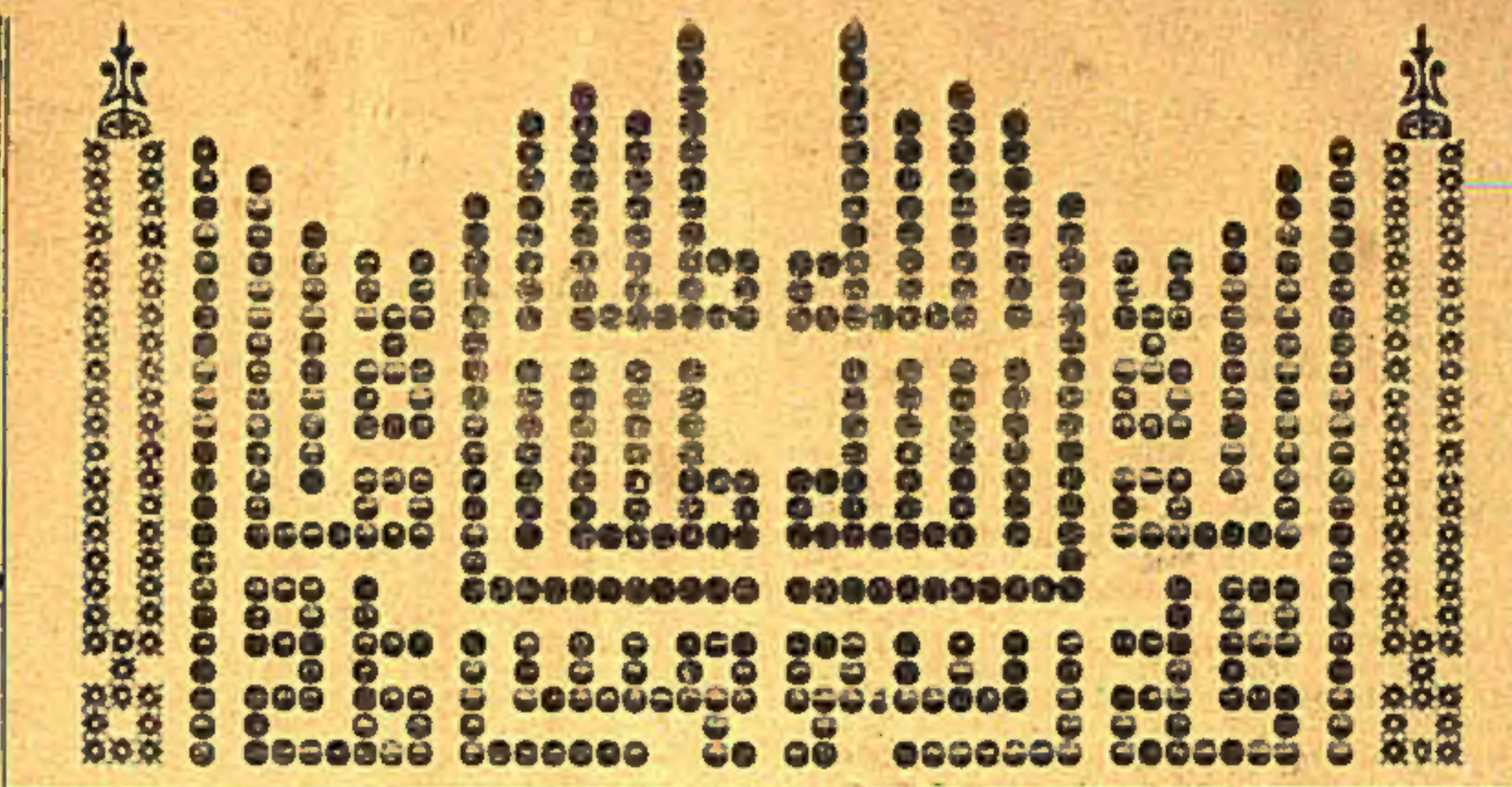

تفسير مواكب

سورة الفاتحة

(بسم الله الرحمن الرحيم)
خلقه وجود و حیات
بخش ایدیمی و بقا احسان
ایدیمی و خوفدن محافظه
ایدیمی جناب مغبود
بالحق حضرت تریک اسم
شریف لیه تلاوت قرآن
بدا ایدرم بو باده مفسر
مرحوم بعض علمانک
ایکسی دخی بر معنایه در
دیدلرینش نظر آرجن
و رحیمک معنایینی بر
برندن چندان فرق ایدر
ممش . کشفده . بوایکی
اسم بر معنایه در اما اسم
رجانده مبالغه وارد که
زیاده حرف زیاده معنایه
دالت ایدر دیش لکن
جواهر التفسیرده محرر
در که اکثر علما رجن
اسم خاص و رحیم اسم

تفسير تبيان

بسم الله الرحمن الرحيم

اشبو سوریه (فاتحه الكتاب) دینلدی زیرا که قرآن انکله افتاح وابتدا اولنشد و دخی
(آم القرآن) دینلدی زیرا که اول قرآنک اصلیدر که قرآن انکله باشلندی و دخی اکا
(اساس) دینلدی زیرا اول قرآنده اولان معانینک جله سنی مشتلدر که اول حکم نظریه
واحکام علیهدر که انکله طریق مستقیمه سلوک ایدیلور و مراتب سعادیه و منازل اشقیایه
اطلاع اولنور و بومنی اچلیچون اکا (سورة الکثر) و (سورة الوافیه و الکافیة) دخی
دینلدی و (سورة الحمد و الشکر و الدعاء) و (تعلیم المسئلة) دخی دینلدی اول انلری مشتل
اولدیفیچون و (سورة الصلوة) دخی دینلدی آنک نمازده قرآنی واجب و یا مستحب
اولدیفیچون و (سورة الشافیه و الشفاء) دخی دینلدی زیرا پیغمبر عز علیه السلام فاتحه هر
دانه شفا در دیدی و (سورة السبع المثانی) دخی دینلدی زیرا اول بالاتفاق دیدی آیتدر .
بسمه ای آندن آیت عد ایدلر (أُنتُم علیهم) بشقه آیت دکدر دیدی و بعضیلر (بسمه)
و (الحمد لله رب العالمین) جله سی بر آیتدر دیوب (أُنتُم علیهم) دخی جله سی بر آیتدر
دیدی . و یا خود اول ایکی کره نازل اولدیفیچون اکا (مثنی) دینلدی که آنک بر کره سی
مکده نماز فرض اولدیفنده و بر کره سیدخی مدینه قبله نک کعبه تحویل اولدیفنده
ایدی . و یا خود اول نمازک ایکی رکعتده قرآنی فرض اولدیفیچون اکا مثنی دینلدی
لکن صحیحی بو در که اول مکیده اوله (بسم الله الرحمن الرحيم) معنای او قورم باشلرم اول
الله تعالینک اسمیه که آنک عظمت و جلالته ناظرون مخیرلدر . و دنیا ده کافه خلقه رزق
ونفع ایصالیه رجت ایدیحیدر . و یوم قیامتده خاصه مؤمنلره عقوبته مستحقلرینی عفو ایله
وجتده هر برینی ثوابه ایصاله رجت ایدیحیدر . بسمه ده اختلاف ایدیلر بعضیلرانی نه

(فاتحه دن)

فاتحه دن و نه سائر سورهلردن آیت دکدر دیدی . مخفله ده یازلسی سورهلر یینی فصل
ایچون و تبرکا انکله ابتدا اولنسون ایچوندر دیدی که امام ابوحنیفه و اتباعی اکا ذاهیلدر
اول اجلدن انلرک عندنده نمازدن اول جهرایله اوقونمز و بعضیلر دخی انی فاتحه دن و هر
سورهدن آیتدر دیدی که امام شافعی و اصحابی ذاهیلدر اول اجلدن قرآنی جهر او نور نمازلرده
انلرک عندنده اول دخی جهر ایله اوقونور . ابن عباس رضی الله عنهدن مرویدر دیشدر که
بر کیمسه کیم بسمه ای ترک ایده کتاب الله دن یوز اون درت آیتی ترک ایده . امارازی تفسیرنده
ایدر امام شافعی رجده الله دیدیکه بسمه شریفه سورة فاتحه اولدن بر آیتدر نمازده فاتحه ایله
بیله انک دخی قرآنی واجب اولور . و امام مالک رجده الله و اوزاعی دیدیکه اول سورة نکلدن
غیریده قرآندن دکدر نمازده نه سرا و نه جهر او قونمز الا قیام رمضانده قرائت اولنور . اما
امام ابوحنیفه اول نمازده اوقونور دیدی لکن انک سورة اولنده آیت ایدوکن و یا دکل ایدوکن
ذکر ایتدی . و امام احمد بن حنبل دیدیکه اول فاتحه دن بر آیتدر و الا بوکه هر رکعتده سرا
اوقونور مدینه و بصره قراسی و کوفه فقهاسی دیدیلر که اول فاتحه دن دکدر و مکه و کوفه
قراسی و حجاز فقهاسنک اکثری دیدیلر که اول فاتحه دن آیت دکدر بلکه اول ابن المبارک
قولیدر ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدر که پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه فاتحه الکتاب
یدی آیتدر اولی بسمه شریفه در ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر مسجدده پیغمبر عز
علیه السلام ایله ایدم بر رجل کلوب نمازده طور دی تعوذ نصکره (الحمد لله رب العالمین)
دیدی پیغمبر عز علیه السلام اکا خطاب ایدوب یلزمیسنکه (بسم الله الرحمن الرحيم)
سورة جلدن بر آیتدر اولکه انی ترک ایده اول سورهدن بر آیت ترک ایدر حالبوکه فاتحه سز
نماز اولمز فاتحه دن بر آیت ترک ایدنک نمازی باطل اولور . روایت اولندیکه معاویه رضی الله عنه
مدینه یه قدوم ایدوب ناسه بر نماز قلو و بر دیکه انده قرائت جهر اولنوردی فاتحه یی بسمه سز
اوقودی نمازدن فارغ اولیچق هر جانبدن مهاجرون و انصارا کا ندا ایدوب قرآنه باشلدیفنده
بسمه اوقومدک یوخسه اونوتدکی دیدیلر اولیه اولسه اول نمازی اعاده ایدوب فاتحه یی بسمه
ایله بدا ایتدی اشبو خبر دلالت ایدر که صحابه نک اجاعیله بسمه شریفه فاتحه دن بر آیت
اوله (قال النبی علیه السلام کل امرؤی بال لم یبدأ فیه بسم الله فهو ابتر) پیغمبر عز علیه السلام
ایدر هر امرؤی بال که بسمه ایله بدا اولقیه اول ابتردر حالبوکه ایماندنصکره اعمالک اعظمی
نمازدر . امدی انده فاتحه بسمه سز اوقونیق ايجاب ایدر که اول نماز ابتر اوله ابتر لفظی
ایسه غایتده نقصان و خلاله دلالت ایدر . امدی بودخی انک فاتحه دن اولوب نمازده قرائتی
واجب اولور ایدوکنه دلیلدر . امام ابو یوسف و محمد و حسن بن زیاد امام ابوحنیفه رجده الله دن
روایت ایتدیلر که تحن مصلی هر رکعتک اولنده قرائت ابتدا سنده بسمه ای اوقورسه سورة
اولرنده اوقومسی واجب اولمز لکن هر سورده اولنده اوقورسه کو کجک ایدر سورة توبه قتال
امرینی مشتمل اولدیفیچون اولنه بسمه یازلمشدر . اولیه اولسه ذبح عندنده سنت
اولدر که (بسم الله الله اکبر) دینله یوخسه (بسم الله الرحمن الرحيم)
دینلیه . زیرا قتال و قتل وقتده لایق دکدر رجان و رحیم ذکر یی

عامدر زیرا اسم رحیمی
جناب حق دن غیری به
اطلاق نمکندر دیشلر
خواجه یار سا و امام اجل
رحمهما الله بیور مشرکه
رجن جله نک رزقنی احسان
ایدیحیدر رحیم مؤمنلرک
کناهی عفو ایدیحیدر رزق
باندنه رجانه عتقاد ایله
کندو کسبکه طیانعه اما
کسی دخی براقه که کاهل
اولیه سن کناهک عفو نده
رحیمکنه عتقاد ایله کندو
علمکه طیانعه اما علی دخی
ترک الله که غافل اولمیدسن
امام زجاج معانی القرآنده
رجن عبرانی و رحیم
عربیدر دیش غالبالزمان
جاهلیتده قریش رجن لغتی
یلزلرا عیش . تیانده (الرحمن)
دنیا ده کافه خلقه رزق و نفع
ایصالیه رجت ایدیحیدر
(الرحيم) قیامتده خاصه
مؤمنلرک عقوبته مستحقلرینی
عفو و جته ایصالیه رجت
ایدیحیدر دیش . (الحمد لله
رب العالمین) ازلدن نالیده
دلجمله اولمش و اوله جق
جد و ثنا تمام و کالیه جمع
علملریکه انس و جن
و وحوش و طیور و سباع
و سائر حیوانات بری
و بحری یی برادیمی و بیلیمی
و ایشلرینی ترتیب ایدیمی

اوله چون حق تعالی حضرت تری سکا هر کونده صلوات مفروضه ده اول ایکی اسم شریفی ذکرینی توفیق ایدیه بیلکه اول سنی قتل وعذاب ایچون خلق ایتمویدر بلکه رحمت و فضل واحسان ایچون خلق ایدویدر عارفیندن بری (بسم الله الرحمن الرحيم) یازوب وصیت ایتدیکه موتی عندنده گفتنه قونیه دینلرکه اندن سکا نه فائده واردر جوابنده یوم قیامتده دیرمه الهی عبادیکه کوندر دیک کتاب کرمک عنوانی قلدیفک (بسم الله الرحمن الرحيم) در که اول اون طقوز حریفدر آنده ایکی فائده بولدم . بری بودر که زبانیه دخی اون طقوز در بسمله شریفه ایله حق تعالی مؤمندن انلرک باسنی کیده رر . ایکنجی بودر که حق تعالی کیمه و کونوزی یکریمی درت ساعت قیلدی بش ساعته بش وقت نمازی فرض ایلدی . امدی بسمله نک اون طقوز حریفی نماز ساعتلرندن ماعدا اون طقوز ساعته واقع اولان ذنوبه کفارت اولور . عیسی علیه السلام بر قبره اوغرا یوب کورسه که رحمت ملکری نوردن طبقرله اول قبره کلدیلر عیسی علیه السلام اول حاله تعجب ایدوب حق تعالیدن کشفن دیلدی بیورلدیکه یاعیسی اول قبرک صاحبی بر عبد عاصی اولوب موتندنبری عذابده ایلدی وفات ایتدیکنده خاتونی حامل قالوب برولد طوغریدی حتی اول آتی بسلوب بیوتدی ومکتبه کوندروب معلم کا بسمله بی تعلیم ایتدی . اوله اولسه بن اندن او فائدم انک ولدی یروزنده بنی ذکر ایدرکن بر آلتده بنا کا عذاب ایدم . عمر رضی الله عنده قیصر خبر کوندروب بنم باشم دائما آغراسا کن اولمز دهرم که بردوا کوندره سین عمر رضی الله عنده دخی اکابر قلنسوه کوندردی فچن اولانی باشنه کیسه آغریسی کیدردی آتی باشندن چیقارسه آغریسی عودت ایدردی اول حاله تعجب ایدوب قلنسوه بی یوقلدی ائده بر کاغد بولدی که اوزرینه (بسم الله الرحمن الرحيم) یازمشیدی مکر خاصیت ائده ایش بیلدی . خالد بن الولید رضی الله عنده بن برنجوسی دین اسلامک حقیقته بر علامت استدی که انی کوروب اسلامه کله خالد دخی نعم دیوب بر طاس سم قاتل استدی (بسم الله الرحمن الرحيم) دیوب جله سین ایچدی باذن الله ضرر ایتیمیک مجوسی اسلامه کلدی . پیغمبر عز علیه السلام ایدر بر کسه بسمله یازیلور بر کاغدی حق تعالینک اسمنه اجلال و تعظیم ایچون یردن قالدیره حق تعالی انی صدیقاردن یازه ووالدینک عذابن تخفیف ایدیه اگر چه مشرکرا ایدیه لواقع الانوارده ایدر اسم الله بر اسم جامعدر قیجان بر قائل بالله دیه نظر اولنده که اول ندایه باعث نه حالتدر واول حالته قننی اسم الهی مختصدر . امدی انک اسم الله نداسی اول اسم الهی متابنه نائب اولور . تفسیر رازیده ایدر الله جل شانده رحان ورحیم اسمله تسمیه ایتمش ایکن ظن اولنورمیکه اهل ایمان قولارینه رحمت ایتیمه . حکایت . اولندیکه بر سائل بر باب رفیعده طوروب سؤال ایلدی اکا اندن شی قلیل ویرلیک ایکنجی کونده بالته ایله انی یقیمده یونلدی یا یا ایکی عطیه که لایق ایت ویاخود عطیه کی بایکه لایق ایت دیدی . امدی یاربنا بحار سمیه بحر رحمتکه نسبتله ذره دن اقلدر و مع ذلک عبادیکه کوندر دیک کتاب کرم اولند صفت رحمتک القا ایلدک رجاسز بودر که فضل ورحمتکدن هیچ برعزی محروم ایتیمسن . روایت اولنور که ملوک عیدی خیل و بغالدرن برشی اشترای ایتسدر اکثر یا ملکلریشک سمسيله اکاعلامت ایدر لکه اعدا کا طمع ایتیمه . امدی حق جل وعلا کانه عبادیکه دیر که طاعتکزه بنم سمد اولان بسمله بی وضع ایدک عدو کز شیطان کا طمع ایتیمه . روایت اولنور که فرعون الوهیت ادعاسندن اول بر قصر یا یوب طشره کی قیوسی اوزره اسم الله

(یازدردی)

یازدردی بعد الوهیت ادعا ایدوب موسی علیه السلام کا ارسال اولندی چون اولانی توحید وعبودیته دعوت ایدوب ائده رشداثرین کورمه مدی دیدیکه الهی ائده خبر اثری کورلمز نیجه به دیک انی دعوت ایدیه بن . بیور دیکه یا موسی سن انک کفرینه نظر ایدوب هلا کن دیلرسن بن ایسه انک قیوسی اوزره یازیلان اسممه نظر ایدوب اکا امهال ایدرم . امدی انی طشره کی قیوسنده یازان کافر هلا کن امین اولیچق اول عمرندن آخرینه دکن سویلای قلبه انی یازان مؤمنه ظنک ندر . روایت اولندیکه موسی علیه السلام وجع بطنه مبتلا اولوب حق تعالی حضرتلرندن شفا دیلوب دعا ایلدی مغاره ده بر عشب دلات بیوریلوب انی استعمال ایتدیکه کبی اول علت اندن زائل اولدی . بعد ایکنجی کره اول علت اکا معاوده ایدیمیک ینه اول عشی استعمال ایتدیکنده علتی زیاده اولدی . دیدیکه الهی اول کرده انی استعمال ایله نفعلنوب صکره ایکنجی دفعه ده آندن ضرر کوردم حکمتک ندر . بیورلدیکه اول کرده بندن اذن ایله اول عشب کیدوب اول اجلدن شفا حاصل اولمشیدی . اما ایکنجی کرده کندیلکندن اکا کتدیکچون اندن سکا دوا حاصل اولدی . یلمز میسنکه دنیانک کلیسی سم قاتل اولوب تریاق بنم اسم شریفدر . روایت اولندیکه زید بن حارثه رضی الله عنه مکده دن طائفه سفرد بر منافق اکا رفیق اولوب بر خرابیه ایردیلر منافق اکا کل بو خرابیه کوروب براز وقت استراحت ایدلم دیوب کیردکلرنده زید رضی الله عنه اویقویه واریچق منافق طوروب انی حکم باغلدی جوابنده محمد سنی سورایسه بنانی - ومنم دیوزیدی اولدورمکه قصد ایلدی زید یار جان بکامد ایدر کور دیو حق تعالی به یلواردی . هماندم غائبدن زهار انی اولدرمه دیو بر صوت مهیب کلدی منافق انی قویوب خرابه دن طشره ده اطرافه بافتدی برشی کور میچک کلوب تکرار زیده قصد ایلدی بو کره اولکیدن قریب مکاندن زهار که انی اولدره سن دیو اولکی کبی صوت مهیب کلدی منافق یند چیقوب برشی کور میچک کیرو زیده کلدی اوچنجی کرده اول صوتی اولکیدن قریب مکاندن ایشیدوب کیرو طشره ده کتدی کورسه که بر فارس ائده رمعی وار هماندم اول کلان فارس اول حرامی بی اوروب اولدردی و خرابیه به کوروب زیدک بندنن چوزدی زیدا کاسن کیمن که بنی اول منافقک شرندن قور تاردک دیدی اول ایتدیکه بن جبرائیل حق تعالی به دعا وندا ایتدیکنده بن یندنجی سماء ایدم عیدم زیده ایرش دیو اسم الهی اولوب منافقه بر صیحه ایتدم ایکنجی صیحه بی سماء دنیاده ایتدم اوچنجیسن اشو خرابه عندنده ایدوب منافق اولدردم معلوم اوله که اسم الله بر نیچه خواصله مختصدر که سائر اسماء الهیده اول بولمز . بری بودر که اندن انی حذف ایتسک لله صورتده قالور (لله جنود السموات والارض) قوی کبی ولله دن لام اولی بی دخی حذف ایتسکله صورتده قالور (لهم مقاید السموات والارض) کبی ولام ثانی بی حذف ایتسک هو قالور (قل هو الله احد) کبی واو ایسه زائده در تنبیه وجعنده سقوطی دلالتیه که همام دینور . ایکنجی بودر که کله شهادت کیم انک سبیلله کافر کفرندن اسلامه انتقال ایدر اسم الله بن غیر اسمله اول حاصل اولمز اوله اولسه کافر اشهد ان لا اله الا الرحیم ویاخود الا الملك ویاخود الا القدوس دیسه کفرندن چیقوب اسلامه دخول ایتمش اولمز مادامکه (اشهد ان لا اله الا الله) دعیه کتب تذ کیرک بعضیسنده

کندومزک وغیرک التفاتندن آزاد اولدم تماما سنک گرفتارک اوله لم سندن غیری بی بیلدم وکورمیه و دوشمیدم . (صراط الذین انعمت علیهم) اول کسندرک بولنده انلری کندو فضل واحسانکله نبوت ورسالت ولایت وصدیقیت وشهادت وصلاحیت وظاهر قبول شریعت وباطنا اطلاع اسرار حقیقت نعمته نیل ایله معزز و مکرم قیلدک . (غیر المغضوب علیهم ولا الضالین) انلرک طریق دکل که انلر مقدم سنک معرض غضبکده بولنوب کفره اقدام ایشلر ایدی یاخود یهود لک طریقه نه تمردلری سبیلله معانده و مکابره و قتل انبیاء و حرق کتب البلیه اوزر لرینه خشم واقع اولمشیدی وانلرک طریق دخی دکل که وجوده کلدکلرنده نصکره طرق مختلفه به دوچار اولمشلر یاخود نصاری بولیکه شان حضرت مسیحده افراط وباب حضرت فخر کاشات صلوات الله علیها و سلامه ده تقویط واسطه سبیلله ضلالته دوشمشلر ایدی . آمین . بویه اولسون (جواهر التفسیرده فاتحه شریفه ایچون یکریمی

ایدر الله تعالیٰ نیک درت بیک اسمی وارد آنک بیکی قرآن ده و اخبار صحیح ده درو بیکی تورات ده و بیکی انجیل ده و بیکی زبور ده در • دینل دیکه بیکی دخی لوح محفوظ ده قلوب بشر عالمه واصل اولیو بدر • و دینل دیکه علومک کلیسی کتب ثلاثه ده تورا و انجیل و زبور ده مندرج در و بواج کتابک علومی قرآن ده و قرآنک علومی فاتحه ده و فاتحه نک علومی ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾ ده و بسمله نک علومی بسم اللهک باسنده درج اولمشدر • زیرا جله علومدن مقصود عبدک رب تعالیٰ به وصولدر بالیه الصاق ایچوندر عبدی رب جل شانیه الصاق ایدرکه اول کمال مقصوددر • لواقح الانوار ده ایدر علوم مهلکه دندرکه کشف ایچون و یا قلوب ناسه تحصیل جاه ایچون اسماء الهیه مداومت ایده و ناسه تحیل ایده که اول حالت آنک طریقده سلوکنده صدقندن اوله • اعدی اول ظن کاذبدر زیرا بعض شی کاهی صاحبته بالخاصه و بریلور اولانی تقریبات حقدن صانور و الحال اول دواء مهمل کیبدرکه آوان استعمالده آتی اسهال ایدر استعمالنی ترک ایسه اسهالی کسلور بی فائده اولور ﴿الحمد لله﴾ ججع محامد وائیه اول کرک عینیه و عمر ضیه در خلقک بالحق معبودی الله تعالی ایچون ثابتدر آنکله عبادینه حدک کیفیتن تعلیم ایدوب کانه الحمد لله دیکر دینی • تفسیر رازیده ایدر پیغمبریز علیه السلام دیمشکه فحن الله تعالی عبادینه بر نعمت و یروب اول عبد الحمد لله دیه الله تعالی دیرکه نظر اینک اشو عبیده کیم بن اکاعندمه قدری اولیمان شینی و یروب اول بکاشول کال نفاسندن قیمتی نهایتده بر شیشه مکافات ابتد • یعنی فحن حق تعالی بر عبده اشیاء معتاده دن بر شی انعام ایده مثلاً آج ایسه طیوره صوسز ایسه قاندره چلاق ایسه کیوره و اول عبد الحمد لله دیه معناسی اولدرکه هر حدکه حامدیندن بری آتی اتیان ایچوب لکن عقل حکمنجه وجودده دخولی ممکن اوله آنک جله سی الله تعالی ایچون ثابتدر اشو وجودده داخل اولور ججع محامدکه انی ملائکه عرش و کرسی و سکان سموات ذکر ایلدی و دخی ججع محامدکه انی آدم علیه السلامدن محمد علیه السلامه کلنجه کچن انبیانی ذکر ایلدی و دخی ججع محامدکه انی ججع اولیا و علما و ججع خلق ذکر ایلدی و دخی ججع محامدکه ذکر اولیسردر شول و قته دکن که اهل جتک آخر دعوالری ﴿الحمد لله رب العالمین﴾ اولور • و اشو محامدک جیمی متساهیه در نهایتسز اولان محامد اولدرکه خلق ابد الابد شمدن کیروده ذکر ایدیسرلدر • اعدی بونهایتی اولیمان محامدک اقسامی عبدک ﴿الحمد لله رب العالمین﴾ دیدیکی قولنده داخلدر و بوباید بر دخی آخر قول وارد که الله تعالیٰ نیک دنیاده عبیدنه ویردیکی نعمتلی نهایتلور اما که عبدک الحمد لله دیو جعی نهایتسز در چنانکه نهایتسز دن نهایتلوساقط اوله باقیسی یند نهایتسز اولور • اعدی فحن بر عبد بر نعمت مقابله سنده ﴿الحمد لله﴾ دید انکچون نهایتسز طاعتلر قیلور اولیه اولسه آنکله عبد ثواب آلوب و خیر سرمدی به مستحق اولور تا که اول نهایتسز طاعتک جزاسی دخی نهایتسز سعادت اوله ﴿الحمد لله﴾ برکله جلیله شریفه در که ذکر ایچون محله رعایت لازمدر تا که اندن مقصود حاصل اوله شیخ سیری السقطیدن حکایت اولور که اول بر کره الحمد لله دیدیکچون اوتوز بیلدنبرو استغفار ایدرم دیدی

(شول)

شول سبیدنکه بغدادده حریق واقع اولوب ناسک دکالری یاندیفسنده بنم دکام یاندیفسنی بکا خبر ویردکرنده الحمد لله دیمش کانه اول ناسک دکالری یانوب بنم دکام قالدیفسنه سوندم دیمش اولور حالبوکه دین و مروتک حق اکاسونک دکلیدی • اعدی بونکله ثابت اولدیکه ﴿الحمد لله﴾ کله سی اگر چه جلیله القدردر لکن آنکله اولان مقاصدک حصولنه محل رعایتی واجب اولور • اذکار نویده ایدر بر کسد یمن ایسه که الله تعالیٰ به مجامع جذایله و یا اجل محامد ایله جذایده یمننده بار اولغه طریق بودر که ﴿الحمد لله جذایوانی نعمه و یکافی مزیده﴾ دیه و اگر یمن ایسه که الله تعالیٰ به احسن ثنایله ثنایده بار اولسته طریق بودر که ﴿لا احصی ثناء علیک انت کما اثبتت علی نفسک فک الحمد کاترضی﴾ دیه ابوالنصر السمار روایت ایدر آدم علیه السلام دیدیکه یارب بنی کسب یدیه اشغال ایتدک بکا بر شی تعلیم ایتکه انده مجامع حد و تسبیح اوله بیورلدیکه صباحده و اخشامده اوج کره ﴿الحمد لله رب العالمین جدا یوانی نعمه و یکافی مزیده﴾ دیه ﴿رب العالمین﴾ که اول عالمک مریدی و مالکیدر • بستان العارفینده ایدر پیغمبریز علیه السلام دیدیکه حق تعالی اون سکر بیک عالم یراندی اول عالمردن دنیا یا لکر بر عالمدر • عمر بن الخطاب رضی الله عنه پیغمبریز علیه السلامدن روایت ایدر دیمشکه یرده حق تعالیٰ نیک مخلوق وارد آنک التیوزی بجرده و در تیوزی برده در پیغمبر علیه السلامدن مرویدر که حق تعالی برارض بیضاء یراندیکه اول اوتوز دنیا دکلودر خلقله طلور طرفه عین دکلوزمان حق تعالیٰ به عصیان ایدن مخلوق وار ایدوکنی یلزلر دیدیلر که یارسلو الله ابلیس انلره ایرشدی دیدیکه ابلیسک دخی یرادلدین یلزلر اندن ﴿و یخلق مالا تعلمون﴾ حق تعالی سزک یلمدیککز شی یرادر دیو بیوریلان قولی شرفی اوقودی • خریده العجاظه ایدر عوالمک عددنده سکر قول وار در اولکیسی ضحاک قولیدر که عوالم یوزیکرمی سکر در • التمش سکر یالن ایاق بدنلری چلاق در خالق جل شانیه یلزلر در و التمش لباسلور • و ایکنجیسی سعیدن المسیب قولیدر که الله تعالیٰ نیک عالمی واردر التیوزی دریاده و درت یوزی قره در • و اوچنجیسی وهب قولیدر که اول اون سکر بیکدر دنیا آنک بریدر و دنیانک حیوانله معموری غایتده آذر خرابه نسبت اولسه بر اولو صحرا ده بر چادر کیدر • در دنجیسی ابوسعید الخدری قولیدر که الله تعالیٰ نیک عالمی واردر دنیا شرقدن غربه دکن اول عالمک بریدر • بشنجیسی ابن عباس قولیدر که اول یتمش بیکدر که انس و جن بر عالمدر و ملائکه و کروبون بر عالم آخردر انلرک ماعداسنی الله تعالیٰ دن غیری احدیلز • التنجیسی مقاتل بن حبان قولیدر که اول سکان بیک اولسیدر قرق بیک قره ده و قرق بیک دخی دریاده در • یدنجیسی ابی بن کعب قولیدر که اول رؤساء متبوعیندن اون سکر بیک ملکدر اما که اتباعی احصا اولور دکلدر انلردن درت بیک بشیوز ملک مشرقده درت بیک بشیوز ملک مغربده و درت بیک بشیوز ملک جنوبده و درت بیک بشیوز ملک شمالده و در انلرک وراسنده کومش کبی بیاض برارض وار در که عرضی کونش بوریمیله قرق کونلک مسافه در طولی الله تعالیٰ دن غیری احدیلز ملائکه ایله طلور • انلرک بری دنیایه ظاهر اولسه صورتک هولندن اهل ارض هلاک اولیدی انلرک هر بری عالمدر منتهالری

عدا یشلدر حنی و مالک بوکا ذاهلدر و مکه کوفه قرالری بسمله فاتحه دن اولوب ﴿انعمت علیهم﴾ آیت عد اولمز دیمش شافعی و حنبلی بوکا ذاهلدر در (سورة البقرة مدنية و آیها ماثان وسع و ماثان) ﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾ مدینه ده نازل اولمشدر تیانده ﴿فاعفوا واصفحوا﴾ الی آخره و دخی (لیس علیک هدیه) الی آخره بوایکی آیت مکده نازل اولمشدر دیمش (جواهر التفسیر) کوفه اماملری قولنجه ایکوز سکان التی آیدر یالکر (واتقوا یوما) آتی الی آخره مکده مناده نازل اولمشدر • (الم) (جواهر تفسیر) یشابعدن نقل ایدر که حضرت فاروق رضی الله عنهدن بو حروفک معناسی سؤال اولندی اگر بو حروفلردن کلام سویلر سم متکلف اولمش اولورم زیرا پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم و ما انا من المتکلفین جوابی ویر مکله مأمور اولدی یورمش ابن عباس رضی الله تعالی عنهما الف انا و لام الله و یم اعلم اشارتلی اولوب انا الله

عشره . سكرنجيسى كعب قوليدركه عالمك عددن (وما يعلم جنود ربك الا هو) مصداقچه
الله تعالىدن غيرى احد يلىز . مقاتل بن سليمان ايدر اكر بن عالمى تفسير ايتسم بيك جلدده محتاج
اوليدمكه هر جلدده بيكرورق اوليدى . لواقح الانوارده ايدر حق جل وعلا آدم عليه السلامى
برآنديني بالچقندن بر مقدار آرتوب اندن نخله يى برآندى واندن دخی برسمسمه دكلو اريجق
اندن برارض واسعه برآنديكه اكر كرسى وسموات وارضون وجنان وما تحت الثرى ايچنه
فونسه بر ككيش صحرابه براغلى حلقه مثالنده اوليدى . شيخ اكبر محي الدين بن عربى ايدر
انده عجائبك وصفنده عقول عقلاحيزاندر هر نفسده حق تعالى انده عوالم برادر كه تسبيحندن
انلره قنور كلزانلره الله تعالىنك عظم قدرتلى ظاهر اولوبدر محالات عقليه دن اشياء كثيره
انده موجوده در علماء باللهك اول مسرح عيونلريدن انده جولان ايدرلر وانه بساين
وجنات ومعادن وحيوانات واردر كه قدرى الله تعالىدن غيرى احد يلىز وديناده كى اشيا مثلى
انده دخی واردر جله سى حى وناطقدر وياق اولوب هيچ برينه تبدل وفتاير من اول ارض اجسام
طينيه بشريدى قبول ايتز اويله اولسه عارفينك اكا دخولى ارواحله اولور اجسامله دكل
چنانكه اكا دخول ايدرلر هياكللى ارض ديناده آليقورلر وانه عجيبه الاشياء بديعه الخلقه
صورتلر واردر كه اندن بو عالم دنياه مشرف زقاقلر باشنده طورلر عارفيندن برى كه اكامراد
دخول ايدده ابتداهيكلندن تجرد ايدرو مقامى حسنجده اول ارض حله لرندن اكا بر حله كيورلر
وانى اول ارضه قيوبوب الله تعالىنك مصنوعات اكا كوسترلر وديلدكي مكانده استديكى
دكلوزمان انى اكلنديرلر وجر و شجر وساى اشيا كه اكا و غرار سوليسين ديلسه سويلر وانه
لغات مختلفه واردر اكا داخل اولنلر بالخاصه جيعن فهم ايدر چقن اول ارضندن حاجتن بتوره
وكبر و موضعنه رجوعن ديلدر فتي ايله يورر حتى كه ابتداده اول ارضه كردكي زقاق باشنده
وارر واكتندن اول كيوريلن حله يى آلور وبرى برلريله وداغلاشوب عارف كيدر اول انده
قالور وانه مسك ازفردن برارض واردر كه اكرانى بودار اهلى شم ايتسه هلاك اوليدى وانه
يوشاق قرمنى التوندن دخی ارض واردر كه اشجار وثمارى وساى اشيا سى جله التندن بر كسه
انك عيشندن آلوب پيسه انده بر مرتبه طراوت ولذت ورايحته طيبه ونعومت بولور كه
وصافلر انى وصف ايدمن وانك عيشنده اولان نقش بديع وزينت غريبه يى نفوس تخيل
ايدمن ووزم عندمنده كى يوم واحد زمانى انلر عندنده ستن متعدده در وانه آق كوشندن
برارض دخی واردر كه اشجار وثمارى و انواع ثمارى واهلك اجسامى جله كومشدندر
واكرانك ثمارندن برشى تناول اولنسه شول وصفه كلز طعم ورايحته طيبه بولور وانه كافور
ايبضدن برارض دخی واردر اندن بعض اما كن حرارنده فاردن اشددر لكن انسان اكا
كبرسه احراق ايتز وانه بعض اما كن معتدله در و بعضى بارده در وانه زعفرانندن برارض
دخی واردر اهلى انبساط وباشنده سائر ارضين اهلندن زياده در انلره ورود ايدنى استقبال
واجلال ايدرلر وانك مطعوماتى عجائبندركه اندن برشى قوياولسه اول حينده كورر سكه برينه
انك نظيرى بتر حيثيله كه انى قوياولسه اكا شعورى اولمز وبالجملة انده نقص كورلر و نساينك
حسنى بر مرتبه در كه جتنده كى حوريلر كحسنى انلره نسبت اولنسه نساء آدميه نك حسننى

حوريلر حسننه نسبت كى اولور و انلره تكليف الهى يوقدر بلكه تعظيم حق اوزه عجب اولدر
حق انك خلافتى قصد ايتسدر استطاعتلى اولمز و بنالرينك بعضى همتلرندن پيدا اولور
وبعضى ايسه ديناده كى كى آلا الله استادلر دوزر و دزيالرى برى برينه قارشيز كورر سكه اتون
درياسى دمور درياسنه مجاور ايكن برينك صويندن اول برينه برقطره كير من مع ذلك حركت
وسيلانده هوانن زياده رقيق و لطيفدر و صفاسى بر مرتبه در كه دوايندن برشى اول ارضكه
دريالانك اوزره جاريدير ناظره خفى اولمز و صوينده بر لذت ورايحته طيبه واردر كه هيچ بر مشروبده
اول بولمز و صافى نباتات كى تناسل سازمندن بتر زم عندمنده حشرات تكونى كى ارضندن تكون
ايدرو خسه جاعله نازل اولان ماهدن ولدمنقد اولمز . زيرا كه بجامعتلى مجرد شهوت ونعيم
ايچوندر و اما مرا كبلرى را كيك ارادى حسنجده كاهى كير وكاهى صغير اولور و چقن بر بلاه دن
بربلده آخره سفر ايتكم مراد ايتسدر برو مجردن قفيسنده اولور سده بورلر بر مرتبه سرعته كيم
اكا كوزلر ايرشيز و خلقنك احوالى متفاوته در بعضه شهوات و بعضه ايسه تعظيم جناب حق غالب
اولور و مدينلرينك قبوللى اوزره احجار يا قوتيه دن عقود واردر كه انندن هر بر حجر بشر
يوز ذراع دن زياده اولور وانه كوششز نور و ظلت واردر كه برى برين تقاب ايدوب انكله
زمانى بيلورلر لكن ظلمتلى مدرك كوزينه حجاب اولمز نور حجاب اولمدينى كى وشعنا
وعداوتسز برى برلرينه غزا ايدرلر چقن مجردن سفر ايدوب غرق اولسدر اوزرلر نى صو
باصدر من بلكه يوريه رك كناره چقارلر واول ارضنك خصائصندركه ملك نزول ايتز مكر كه
انك اهلندن ويا اهل دنيا دن انده بولانك برى وفات ايدده وانه كعبه واردر اهلى آنى طواف ايدر
كسوه سزدر مكه كى بيت شريفندن بيوكدر درت ديركلودر آنى طواف ايدنلره سويلر و بيلدكلرى
علومى انلره افاده ايلر وانه طبراقندن دريا واردر صوكى جريان ايدر واول درياهه طاشلر
واردر برى برلرينه منضم اولوب سفينه اولور واول دريادن سفر مراد ايتسدر اول سفينه
كيروب اول دياردن ديلدكلرى بلاهه كيدرلر واول ارضنده مدائن النور ديو مدينلر واردر
عارفيندن اكا دخول ايتز مكر اولكه مصطفى و مختار اوله اول اون اوج مدينلر برى برينك
اوزره بنا اولوبدر غايته كوچكى لك اشاعيده بيوى انك اوزرنده بوتريتب اوزره انك بيوى
لك اوستنده در واول مدائنك غايته كى كوچكن بررا كباوچ بيلده قطع ايدمنه وانه ملوك
واردر كه لطف واحسان صاحبليدر انلر كى برينه تالى دينور ذكر الهى اكثارى انى تدبير
ملكندن آليقبوبدر و برينه دخی ذوالعرف دينور اول ارض ملوكك عظيمدر وساى ملوككن
اكا چوق رسولكلور كثر الحركه هين وليندر هرا حدا كا واصل اولور غضبه هيچ شى قائم
اولمز حق تعالى اكا بر مرتبه قوت و پرويدر كه وصفه كلز واول ارضنك درياسنك ملكنه سايج
دينور انى قصد ايدمنه مجالستى آذر وانك جانبنده بر سلطان عظيم واردر كه اكا سائق دينور
اكا وفدا داخل اولسه مجلسندن طورر آنك قدومنه سرور اظهار ايدر اول وفدا كاسؤال
ايتزدن اول انك جيع حوايجن بتورر وديركه كراحت ايدركه سالك وجهنده كندى مثلى
مخلوق ايچون سؤال مذلتن كورم غيرت ايدرين كه الله تعالىدن غيرى احد ايچون تذل ايدليه
وانده بر ملك آخر واردر كه اكا قائم بامر الله دينور قلبه الله تعالىنك عظمتى استيلا ايتسيميله
ايمانى ظلت شرك

اعلم بديك اوله ديمش وبمضيل
بو حروف مقطعه نك
جمله سى اسم سورة اولمق
كرك ديمش بونده وساى
سوره لر اولنده اولان
حروفانده اقوال وتوجيهك
و فرقى اولنله بو مختصرده
بو قدرجه قيد اولندى .
(ذلك الكتاب لاريب فيه
هدى للمتقين) بو كتابده
يعنى قرآنده قطعا شك وشبهه
يوقدر كه جناب حق كتب
مقدمده انزاليله وعدايلديكى
كتاب كاملدر متقيلر ايچون
يعنى كباىر وفوا حشدن
صاقتانلر ايچون دليل وبول
كوستر يچيدر . (الذين يؤمنون
بالنبي و يقيمون الصلوة
و عمارز قاهم يتفقون) اول
كسنه لر كه غيبه يعنى حق
تعالى يه وملكوره قيامته
وقضا و قدره كور مكسرين
اينانورلر و بش وقت نمازى
شرائط و آدابيله ادا ايدرلر
و انلره احسان ايلديكمز
رزقارنن اهل و عيال واقربا
وقوكشو لرينه وساى
مستحقله نفقه ويرلر .
(والذين يؤمنون بما انزل
اليك وما انزل من
قبلك وبالاخرة هم يوقنون)
واول كسنه لر كه سكا
كوندريلننه يعنى قرآنه
وسندن مقدمكى پيغمبرلره

عناد یوزندن ستر ایلدیلر
سن انلری عذابله اخافه
ایلمشین یاخود ایللمشین
برابر در انلر ایمان ایتملر
(ختم الله علی قلوبهم وعلی
سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة
ولهم عذاب الیم) الله عظیم
الشان انلرک قیلری
وقول قیلری وکوزلری
اوزرینه مهر وضعیله
برده حکمشدرکه راه حق
فهم ایتمیلر وایشتمیلر
وکورمیلر و انلرایچون عذاب
عظیم وارد که دنیا قتل
واسر و عقاده زجر
وقهر کی . دینلریکه بو آیت
ابوجهل و مقتولان روز بدر
کبی کفار و مشرک لک حقتده
در که موتلری کفر اوزره
اوله جفی معلوم علام الغیوب
ایلی . (ومن الناس من
يقول آمنا بالله وبالیوم الآخر
وما هم بمؤمنین) ناسدن
بعضلری بز الله و قیامت
کونند اینانلر دیر لر حال بو که
انلر ایمان ایلمشیلردن
دکلردر . تبیانده . بو
آیت ایله اشاعی اون اوج
آیت یهوددن منافقلر حقتده
نازل اولمشدرکه انلر
مسلمانلردن خوفله کفر لرینی
ستر ایله ظاهرلر مسلمانلر
کوستر لرلر ایدی دیو تحریر
ایدر . (یخادعون الله
والذین آمنوا وما یخادعون
الا انفسهم وما یشعرون)
زعلرنجه قبلرنده اولان

(کلنی)

کلنی قبول ایدر و یا هیچ ریخی قبول انلر اما انک اول صفتده کین قبول ایروب و کین ردایتسه جائز
اولمز بونده دخی آنجیلدر چقان عبد . ایله نعبده . دیکه جمیع عابدلرک عبادتن الله تعالی به عرض ایدر
انک کرمنه لایق دکلدر که بعضی بعضندن تمیزاید . اما کلنی ردایتسی جائز اولمز زیرا . ایله نعبده .
قولنده ملائکه و انبیا و اولیانک عباداتی انده داخل اولوبدر و کلنی قبول ایتمدیکی تقدیرجه
اول قائلک دخی عبادتی انده داخل اولوبدر غیرک عباداتی قبولیله انک دخی قبول اولور و الله
اعلم . کانه عبد دعش اولور که الهی اگر عبادتم مقبوله دکل ایسه بخیر ردایتکل زیرا بو عبادتنده
بن بالکردکلم بلکه کثیرلر واکرن اجابت و قبوله مستحق دکل ایسم سائر متعبدینک عبادتن
سکاشفیع ایدرینورم انلرک عبادتی حرمته بنم عبادتمی دخی قبول ایله . اهل تحقیق ایدر
عبادت ایچون اوج درجه واردر . اولکیسی بودر که الله تعالی بی وسیله ایتمیلر اول کسه که
احوال خلقتدن برشی . یا لذات مطلوب ایدرینوب حق تعالی بی اکا وسیله ایله اول خسیدر
ایکنجیسی بودر که الله تعالی به عبادتی آنکچون اوله که عبادتیله و یا نکالیب الهیدی قبولله و یا
اکا انتساب ایله تشرف ایله اشو درجه اولکیدن اعلا در لکن بودخی آنجیلن خالصه دکلدر
زیرا که بالذات مقصودی الله تعالی نیک غریبدر اگر چه عبادتله تمیز اولور سده . اوچنجیسی
بودر که الله تعالی به عبادتی اوله خالق اولوب اول کاعبد مخلوق اولدیفیچون اوله والو هیئت
موجبی هیئت و عزتدر و عبودیتک موجبی خضوع و ذلتدر ایلمدی عبودیتده اشو درجه
اعلا مقامات و اشرف درجالتدر اول اجلدن مصلی نماز اولنده . اصلی الله . یعنی الله ایچون
نماز قیلورم دیونیت ایدر حتی اگر الله تعالی نیک ثوابیچون و یا عقابندن امین اولمغیچون قیلورم دیسه
نمازی فاسد اولور (اهدنا الصراط المستقیم) بزى تئیت ایت شول صراط اوزره که انکله
مطلوبه ایریشیلور اول بر طریق و اشو درجه انده اعوجاج یوقدر انکله مراد اسلامدر
و دخی قرآن و ایچنده کی آداب و احکامدر تفسیر زید . ایدر دینور سه که نیچون اهدنی
دینلیدی بلکه اهدنا دینلیدی اکا ایکی وجهله جواب ویرلور . بری بودر که دعاء اوله
اجابته اقرب اولور اول اجلدن بعضی علمایلامده سه دردیکه درسده باشلیدی فکزه دیکر که
رضی الله عنک و عن جماعة المسلمين یوحده دعاءه رضی الله عنک دیکله بخیر تخصیص ایتمیکر
زیرا جائزدر که یا لکر بکایتدیکر دما قبول اولیه اما بجهله مسلمون دخی ذکر اولنیچو لایب
انلرده بر اجابته مستحق کسند بولور چنانکه انلردن بری حقتده دعایی حق تعالی روایده
اکرم الا کریمیندر یا قیسی دخی قبول وروا ایدر ردایت . پس بواجلدن دعایندن سنت
اولدیکه ابتدا پیغمبر علیه السلام صلوات ایله اذن دعاین دلیله بعد پیغمبر علیه السلام صلواتله
کلامن ختم ایله زیرا که حق تعالی پیغمبر علیه السلام اولان صلواتی روایدر و قتا که دعائک
اولی و آخری روایله تمتع اولور که وسطندکی شیشی رد اولند . ایکنجیسی اشو هدیایدر که
قال النبی علیه السلام ادعوا الله بالسنة ما عسیتموه بها قالوا یا رسول الله ومن لنا بتلك السنة
قال يدعو بمضکم لبعض لانک ماعصیت بلسانه وهو ماعصی بلسانک . پیغمبر بزم علیه السلام
ایدر الله تعالی به دعایک شول لسانلره کیم انکله الله تعالی به عصیان ایتمیکر . دیدیلر که
یا رسول الله انک کی لسان بزه قندن حاصل اولور دیدیکه بری بریکزه دعایک زیرا نه سن انک

کفری ستر ایله کویاباری
تعالی و مؤمنلری یعنی
صحابی الدادر لر یلر لکه
انجق کندو نفسلری
الدایوب و بالی کندولره
عناد اوله جقدر . (فی قلوبهم
مرض فزادهم الله مرضا
ولهم عذاب الیم بما كانوا
یکذبون) انلرک قبلرنده
نفاق و حسد خسته لکی
واردر الله تعالی داتا قرآن
انزالیه انلرک شک و حقد
و حسد مرضلری یاده ایدر
و خلاف سویلدکلری سبیلله
انلر ایچون شدتلو عذاب
واردر . (و اذا قیل لهم
لا تقسدوا فی الارض قالوا
انما نحن مصلحون)
انلره یر یوزنده کفر
و معصیت و مؤمنلری
الداتق ایله فساد ایتمک
دینلکجه انلر بزم کارمن
انجق صلاح و طاعتدر دیر
لر . (الا انهم هم المفسدون
ولکن لا یعلمون) اکاه
اولک که تحقیق منافقلر
کندولرینی کفرله و ناسی
ایماندن تمویقله افساد
ایلمشیلر در و لکن کندو
لرینک مقصد ایدو کینی یلر لر .
(و اذا قیل لهم آمنوا کما آمن
الناس قالوا انؤمن کما آمن
السفهاء الا انهم هم السفهاء
ولکن لا یعلمون) انلره

سائيله ونه اول سنك لسانكه عصيان ايتشدر . تفسير قاضيه ايدر الله تعالينك هدايتي انواعنه حد و عد يوقدر كه حتى عاد آني عد اينده لكن اجناسي درده منحصر اولور . اولكيسي شول قوي افاضه سيدر كه انكه مصالحنه اهتدايه تمكّن ايدر قوه عقليه و حواس باطنه و مشاعر ظاهره كي . ايكنجيسي شول دلائلدر كه او حقله باطل و صلاحه فساد بيني فرق ايديجيدر كه . وهدينه النجدين . ودخي . فهديناهم فاستحبوا العمى على الهدى . قول شرفي اكاشارت ايدر . اوچنجيسي رسوللر ارساليه و كتابلر اتراليه اولان هدايتدر كه اتي . وجملناهم ائمة يهدون بامرنا . ودخي . ان هذا القرآن يهدي للتي هي اقوم . قول شرفيله عنايت ايدر . دردنجيسي قلوبه اسرار كشفيدر و وحى و الهام و منامات صادق ايله اشياء كوسترلسيدر اشبو قسمك نيئه انبياء و اوليا مختص اولور كه . اولك الذين هدى الله فبهداهم اقتده . ودخي . والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا . قول شرفي ايله عنايت ايدر ايمدى مطلوب اولان ياهدادن ويريلانك زياده سيدر و يا اول ويريلان اوزره ثباتدر و يا انك اوزره مراتب مرتبه حصوليدر چقن عارف واصل . اهدنا الصراط المستقيم . ديه يا الهى بزي سكاسير طريقتنه ارشاد ايتكه احوالز ظلمتي كنديم دن عوايه وز و ابدانغز غواشيسي ازاله ايدوز تا كه نور قدسكه صيانتوب نوركه سنى كوره و زامر و دعا ايكيسي لفظ و معناده متشارك اولوب استعلا و تسفله متفاوتلردر (صراط الذين انعمت عليهم) كه اول انبيا و صديقندن و شهداء و صالحيندن انعام ايتدك دوستلرك طريقتدر . تفسير قاضيه ايدر نعم الله اكر چه . وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها . مصداقجه احسا اولور دكسه ده لكن مجموعي ايكي جنبه منحصر اولور يادنيوي و يا اخرويدر دنويي ايكي قسمدر ياموهي و يا كسيدر و موهيسي ايكي قسمدر ياروحانيدر اكاروچ نفخ اولنسي كي و عقله و اكاتب قوادن فهم و فكر و نطقيله اشراق كي و يا جسمانيدر تخليق بدن كي و اكاحول ايدن صحت و كمال اعضادن قوي و هيات عارضه كي . اما كيسيسي نفسى رذائلدن تركيه سي و اخلاق و ملكات فاضله ايله تحليه سي كي و بدنك هيات مطبوعه و حلي مستحسنه ايله زين اولسي كي و جاء و مال حصولي كي و اخرويسي حق تعالى آنك تقصيراتي عفو ايتسي و آندن راضى اولسي و اعلاي علينده آني ملائكه مقربين ايله ابد الابدن تمكين ايتسي كي و بو آيت كريمه ده كي نعمته مراد اولان اشبو قسم اخيردر زيرا آنك ماعدانده مؤمن و كافر مشركلردر تفسير رازيده ايدر نفع و دفع ضرردن هر شي كه خلقه واصل اولور . و ما بكم من نعمة فن الله . مصداقجه الله تعاليدن اول آنره نعمتدر و نعمت اوج قسمدر . ربسى الله تعالينك ايجاديله اولان نعمتدر خلق و رزق كي . ايكنجيسي شول نعمتدر كه ظاهر امرده اول بزه غير الله جهتندن واصل اوله لكن حقيقتده اول دخي بزه الله تعاليدن واصل اولوبدر زيرا كه اول نعمتي و آني انعام ايدني و آنك قلبنه انعام داعيه سنى خلق ايدن جله الله تعاليدر الا بوكه آني اول عبيديه اجر ايتديكيچون اول عبد مشكور اولدي لكن حقيقتده مشكور الله تعاليدر اول اجلدن . ان اشكرلى و لواذك . ديو شكرله امرده كندى ايله ابتدا ايلديكه خلق انعامك تمامي حق تعالينك انعاميله ايدوكن بيان ايد . اوچنجيسي طاعتز نعمتلردر كه الله تعالينك توفيق و اعانت و هدايتلدر و بزدن اعذارى

ازالتيله اول بزه واصل اولدي و الا بزاندين برشيئه نائل اولمزدق ايمدى بوتقيردن ظاهر اولديكه نعمتلرك جيبي حقيقتده الله تعالينكدر و بو آيتده كي نعمته مراد نعمت ايماندر آنك اوزره احكام متفرع اولور . حكم اول اولدر كه چون او نعمته مراد نعمت ايمان ايدو كي ثابت اوله و آيتك صريحى دلايليه اتي انعام ايدن الله تعالى ايدو كي بيلنه آني خلق و اعطاليدن دخي بزه اول ايدو كي ثابت اولور اكر آنك فاعلى عبد اولدي عبدك انعامى الله تعالينك انعامندن اعلا و اشرف اولوردى و حق تعالى آني معرض تعظيمه ذكرى حسن اولمزدى . حكم ثاني اولدر كه مؤمن نازده مخلد قالميه زيرا . انعمت عليهم . قولى اول انعامى تعظيم معرفنده ذكر اولوبدر اكر عقاب مؤيدرفنده آنك اثرى اولسه قليل القانده اولوردى اوليله اولسه حق تعالى آني معرض تعظيمه ذكرى حسن اولمزدى . حكم ثالث آيتك دلائلدر كه دينده اصلحك رطايى الله تعالى به واجب اوليه زيرا واجب اولسه اشوانام اولمزدى . ايمدى آني انعام ديوتسميه سندن بيلديكه اول اكاواجب اوليه . اكليله ايدر اشبو آيتده سلف صالحه اقتدايه اشارت واردر (غير المغضوب عليهم ولا الضالين) لعنت و خذلانه اوزرلرينه غضب ايدوب اسلامى ترك ايدنلرك طريقتنه دكل كه آنلر يهوددر . من لعن الله و غضب عليه . دلايليله و متابعت هوايله طريق هدادن آزمشرلك طريقتنه دخي دكل كه آنلر نصارادر . ولا تبصروا اهواء قوم قد ضلوا من قبل . دلايليله دينلديكه مغضوب ايله مراد عصاندر و ضالين ايله مراد جاهلوندن زيرا كه منعم عليه اول كيمسه در كه حق ذاتيچون و خيرى عمل ايجون بيلك بنى جمع ايدنه كانا كامقابل اول كيمسه اولور كه ياقوه عاقله و ياقوه عامله سنه خذل ايره اما عملك خذل ايركورن فاسق و مغضوب عليهدر عمد اقل ايدن حقدده . فاذا بعد الحق الاضلال . دلايليله . تفسير رازيده . ايدر كه منعم عليه اولان كشينك مغضوب عليه و يا ضال اولسي تمتع ايكن . انعمت عليهم . عقيبنده . غير المغضوب عليهم ولا الضالين . ذكرينك فائده سي نه اولور ديوسوال ايدنه دينور كه ايمانك كالى رجا و خوفله در نكتم پيغمبريمز عليه السلام ديديلرك اكر مؤمنك خوف و رجاسى وزن اولنسه ايكيسي برابر كليدى . ايمدى . صراط الذين انعمت عليهم . قوليله رجاسى كامل اولور . غير المغضوب عليهم ولا الضالين . قوليله ايسه خوفى كامل اولور اوليله اوله ايمان ايكي ركنى و ايكي طرفيله قوتلنوب كالمه نهايت بولور . آمين . يارب استجاب ايت و يا ذكر اولنانى ايت پيغمبريمز عليه السلامدن روايت اولور ديمشكه جبرائيل عليه السلام بكائنقين ايتديكه فاتحه دن فراغم عندنده آمين ديم و دخي ديديكه اول كساب اوزره ختم كييدركه ايجنده اولانه اطلاع دن غيرى منع ايدر اول نه فاتحه دن ونه قرآنندن زيرا كه امام محمندن اول يازليوبدر و سلفدن هج احد آني قرآن ديموبدر اول اجلدن فاتحه دن مفعول اوقنور امام ابوحنيفه و تاباعدن مرويدر كه اول فاتحه قرآنشدن صكره اخفا اولنور و امام شافى و اصحابندن مرويدر كه آمين لفظنى امام و مأموم جهر ايدر زيرا وائل بن حجر رضى الله عنه پيغمبر عليه السلامدن روايت ايدركه اول . ولا الضالين . ديديكسده رفع صوتيله (آمين) ديدى ايمدى بو خبر دلايليله آنك قراخى بالا جماع ستندر حذيقه بن اليماني رضى الله عنه روايت ايدر پيغمبر عليه السلام ديديكه . ان القوم

مهاجر و انصارك ايمان ايتدكلى كي سز دخي ايمان اينك دينلد بجه انلر كندو بيلرنده كندولريني اعلم اعتقاد ايتلريله بزدخي عقلسز جاهلر كي ايمانى ايدلم ديرلرايدى آگاه اولك كه انلر عاقتنه نظر ايتمز و آخرق فكر ايتمز عقلسز نادانلردر و لكن برشى بيلد كلرني بيلزله (و اذا لقوا الذين آمنوا قالوا آمنا و اذا خلوا الى شياطينهم قالوا انا معكم انما نحن مستهزؤن) صحابه دن مؤمنلره ملاق اولدقلىرنده بزلرده سزك كي مؤمنلر زيرلر قيجان انلرى الداييجى انسان شيطانلرى اولان دوستلريله خلوت ايتدكلىرنده بزرزكه دينده و آينده برابرز انجق بزر مؤمنلرى استهزا ايديجيلرز ديرلر . سبب نزول آيت كريمه بو وجهله محرردر كه عبدالله بن ابى و توابى بركون صديق و فاروق و مرتضى رضى الله تعالى عنهمى كورديلر و خوش آمد يوزندن مدحلىرنده اولديلر مرتضى رضى الله تعالى عنه يا ابن ابى الله دن قورق نفاق اطه ديدى ابن ابى يابا الحسن بزي نفاقه نسبت پيورمه بزه

سزك كي مؤمن و مصدقز ديدى حق تعالى خبر و يديكه انلر مؤمنلرى كوردقلىرنده سزك كي ايمان طو ترزديرلر . (الله يستهزى بهم و عدهم في طغيانهم يعمهون) الله عظيم الشان انلره دنيايه نعمت اعطاسيله استهزا لرينه مجازات ايدر و طغيانلرنده يعنى جهل و تكبرلرنده تركله مهلت و يروب عدم بصيرتله تردد و حيرتله قالورلر . (اولك الذين اشتروا الضلالة بالهدى فا ربحت تجارتهم و ما كانوا مهتدين) انلر اول كمنه لردركه ضلالتى صاتون الوب هدايته بدل ايدرلر يعنى ايمانى تركله كفرى و جنتى فدايله جهنمى الديلر انلرك تجارتلرى فائده ايتمدي و هدايته ايريجى اولمديلر . (مثلهم كمثل الذى استوقد ناراً فلما اضاءت ما حوله ذهب الله بنورهم و تركهم فى ظلمات لا يبصرون) انلرك مثالى شول كمنلر كييدركه قور قولوبيا باند آتش ياقارلر و قساكه اول آتش اطرافنى روشن ايدر كن الله تعالى انلرك آتشنك نورى اخذ ايله انلرى ظلمات اطرافنى كورميدرك خائف و متخير ترك ايدر (صم

لیست الله عليهم العذاب حقا متضیفا فیتقرأ صی من صیبا نهم فی الکتاب الحمد لله رب العالمین
 فیسمع الله تعالى یرفع عنهم العذاب اربعین سنة . حق جل وعلا بر قوم اوزره عذاب کوندره
 مکته به کی صیبا نردن بری . الحمد لله رب العالمین . سورہ سن او قوی یحق قرق ییل انردن عذابی
 فالذیرہ . فصل . امام رازی تفسیرند ایدر امام شافعی قول جدیدند ایدر مقتدی به قرائت
 واجب اولور کرکه امام قرائتی اسرار ویا جهر ایسون واول قول قدینده ایدر امام اسرار
 ایتدیکنده مقتدی به واجب اولور جهر ایتدیکنده دکل که اول امام مالک وابن المبارک واجد
 قولیدر امام ابوحنیفه ایدر امام آردنده هر حالده قرائت مکروه اولور لکن بزم ایچون برنجبه
 وجه واردر . اولکیسی حق تمالیک . فاقروا ماتیسر من القرآن . قرآنن سزه میسر اولانی
 او قویکن دیو اسریدر که منفرد و مأومده متاول اولور . ایکنجیسی پیغمبر عز علیه السلام غازه
 او قوردی . واتبوه . امر الیه مقتضایه کاتباع بزه واجب اولور مکرکه مأوم اولسی
 اندن منع ایدر دنیه ابویه اکامعارضه اولور . اوخنجیسی . واقیموا الصلوة . صلاتی اقامت
 ایدک دیو قوی مجموع افعال الیه اسریدر که پیغمبر علیه السلام اتی ایشلردی انک غازه کی افعالنندن
 بری فاتحه دی قرائت ایدی ایدی . اقیمو الصلوة . دیو امرده فاتحه قرائتی داخل اولور .
 درنجیسی پیغمبر علیه السلام . لاصلوة الا فاتحه الکتاب . دیو قوی فاتحه سز اولان نمازی
 نفی ایتددر اگر دینورسد که بو خبر حال انفراد مخصوصدر زیر جابر پیغمبر علیه السلام ندن
 روایت ایدر دیشکه . من صلی صلوٰة لم یقرأ فیها بام القرآن فلم یصل الا ان یکون وراء الامام .
 برکه که نماز قلوب انده فاتحه دی او قومیه اول کشی نماز قلمشدر مکرکه امام آردنده اوله
 دینور که اشبو حدیث طمن اولمشدر . بشنجیسی پیغمبر علیه السلام حضر تلرینک اعمال صلاتی
 تعلیم ایتدیکی اعرابی به . ثم اقرأ ماتیسر معک من القرآن . اندن سکا قرآنن میسر اولانی
 او قوغل دیو قولیدر کم اول منفرد و مأومده متاول اولور . التنجیسی عبادۃ بن الصامت رضی الله
 عنهدن مرویدر دیش که بر صبح نمازنده پیغمبر علیه السلام اردنده ایدک کا قرائت ثقیل
 اولوب فارغ اولدیننده دیدیکه . لعلمکم تقرؤن خلف امامکم قلنا نعم یارسول الله قال لا تنفوا
 الا بفاتحة الکتاب لانه لاصلوة لمن لم یقرأ بها . یوخسه امامکز آردنده او قور میسر دیدیکه . نعم
 یارسول الله او قورز دیدیکه فاتحه دن غیرسن او قومیکز زیرا اتی او قومیه نیک نمازی نماز دکلدر .
 یننجیسی ابو هریره رضی الله عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه . من صلی صلاۃ لم یقرأ فیها
 بام القرآن فهو خداج فهو خداج غیر تمام . برکه که قدیننی نمازنده فاتحه دی او قومیه
 اول نماز ناقصدر ناقصدر ناقصدر تمام دکلدر . سکننجیسی ابو هریره رضی الله عنه پیغمبر عز
 علیه السلام ندن روایت ایدوب دیدیکه . ان الله یقول قسمت الصلوة بینی وبنی عبدی نصفین . حق
 جل وعلا دیر که نمازی بنه عبدم پیئندد ایکی نصف ایتدی که انک نصفی نمازک اوزمنددر
 ونصفی ایدر قرائتله حاصل اولور اوله اولسه فاتحه قرائتی لوازم صلاتن اولسی واجب اولور
 اشبو دلیل کرکه منفرد و کرکه مقتدی نمازی حقند قائمدر . طقوزنجیسی عبادۃ بن الصامت رضی الله
 عنده ایدر پیغمبر علیه السلام صلوات جهریه دن برین بزه قیلوبدر اندن سکره بزه اقبال ایدوب
 دیدیکه . هل تقرؤن اذا جهرت قلنا نعم قال وانا اقول مالی بنار عنی القرآن ولا تقرؤوا بشی من

القرآن اذا جهرت الالبام القرآن فانه لاصلوة لمن لم یقرأ بها . بن غازه قرائتی جهر ایتدیکنده سز
 دخی قرائت ایدر میسر دیدیکه . نعم قرائت ایدر زیدیکه اول سیدن کوکله بکانه اولدی قرآن
 بکنازع ایدر دیرم ایدی بن قرآنی جهر ایتدیکنده فاتحه دن غیر برشی قرائت ایتکمز زیرا که
 نماز اولمز اولکه فاتحه انده قرائت اولمده . اوننجیسی امام ابوحنیفه قنده امام آردنده فاتحه
 قرائتی نمازی ابطال ایتمز اما آتی قرائتک ترکی بزم عندیمزده نمازی ابطال ایدر ایدی انک
 قرائتی احوط و واجب اولور زیرا پیغمبر عز علیه السلام دیشدر که . دع ما یریک الی مالایریک .
 سکارب و برنی ترک ایدوب رب و برینه کیت ابو حامد الاسفراخی ایدر نمازک هر رکعتده قرائت
 واجیددر اشبو قول صحابه پیئندد بجمع علیهدر و ابوبکر و عمر و علی وابن مسعود رضی الله عنهم اتی
 دیشلردر و بو قولک صحته بش وجه ایراد اولمشدر بری بودر که پیغمبر عز علیه السلام نمازک
 هر رکعتده قرائت ایدردی ایدی . فاتبوه . دیو امره امثالا بزه دخی اول فعل واجب اولور .
 ایکنجی وجه پیغمبر علیه السلام نماز تعلیم ایتدیکی اعرابی به امر ایلدیکه آنده قرآن او قویه
 بعده بیوردیکه آتی هر رکعتده ایشلیه امرایسه وجوب ایچوندر . اوخنجیسی ابو سعید
 الخدری ایدر پیغمبر علیه السلام بزه امر ایلدیکه نمازک هر رکعتده فرضنده و نافله سنده فاتحه دی
 قرائت ایدوز . درنجی قرائتک هر رکعتده اولسی احوطدر اوله اولسه انک وجوبیه
 قول واجب اولور . بشنجیسی رکعاتک کئنده قرائتله قلفق واجب اولور اگر دینورسد که
 عائشه رضی الله عنهدن روایت اولندیکه در در رکعتلو فرض نماز اوله اصلده ایکشر رکعت ایدی
 سفرده انک اوزره اقتصار اولوب حضرده زیاده قلندی دینور که ایکی اولکی اصلدر وایکی
 صکره که تبعدر و تبیک مداری تخفیف اوزره در اول معنی اجلیچون اول ایکسندده فاتحه دن
 زیاده سورہ او قنر و قرائتده جهر اولمز . معلوم اوله که . فاقروا ماتیسر من القرآن . قرآنن
 سزه میسر اولانی او قویکنر دیو بیوریلان قول شریف فاتحه قرائتک وجوبیه دلیل اولمده
 صالحدر زیرا اول میسر اولله مراد فاتحه در ویا غیریدر ویا فاتحه الیه غیر پیئندد تخیردر .
 اولکیسی اقتضایندر که فاتحه نیک بعینها قرائتی واجب اوله که اول مطلوبدر . ایکنجیسی اقتضا
 ایدر که فاتحه دن غیرنیک قرائتی واجب اوله که اول بالاجاع باطلدر . اوخنجیسی اقتضا ایدر که
 مکلف فاتحه قرائتیه فاتحه دن غیرک قرائتی پیئندد غیر اوله بودخی بالاجاع باطلدر زیرا که امتک
 اجاعی انک اوزره در که فاتحه دی غیر قرائت ایدر قرائت اوله و فاتحه قرائتسز اولان نمازک
 ناقص ایدو کی حدیث دلالتیه مسلمدر و ناقصه کامل پیئندد تخیرایسه جائز اولمز معلوم اوله که
 حق جل وعلا فاتحه قرائتن قرآنن میسر قرائتیه تسبیح قلدی زیرا که فاتحه سورہ سی مسلمندن
 مکلفنیک غالبده محفوظلریدر اوله اولسه اول انلره میسردر اما که سائر سورہ لر کینه محفوظ
 و کینه دکلدر اول تقدیرجه ماتیسر اولمش اولمز برکه فاتحه دی بتون بیلمه بلکه بعضی بیلمه
 ایدی اول آندن بیلدیکی برآیت ایدر انکله بیلمه سائر قرآنن اتی آیت دکلر او قویه واکر
 فاتحه دن برشی بیلیوب لکن قرآنک سائرندن بیلمه ایدی . فاقروا ماتیسر من القرآن . فحقوا سنجده
 اول بیلمدیکتی قرائت اکا واجب اولور واکر قرآنن بیلدیکی یوغیسه اکالازم اولور که
 الحمد لله والله اکبر . دیه رفاعه بن مالک رضی الله عنه روایت ایدر پیغمبر عز علیه السلام

چنان یلدرمک ضایعی
 کیلوب قرا کلک اولدقده
 حیرته قالورلر اگر الله
 تعالی مراد ایدی انلرک
 باطنده کی صاعقل و کور
 لکری کی ظاهرده دخی
 صم و عی ویرر ایدی
 تحقیق الله عظیم الشان هر
 شیه قادر در بو مثلرده
 مفسرین وافر مناسب
 تشیهلر تحریر ایتلرایسه
 ده بو مختصرده مختصرجه
 بو تشیه تطبی اولندیکه
 العلم عند الله یغوردر مراد
 اسلامکه سبب حیات
 قلوبدر و ظلمات انده اولان
 تکالیف شرعیه و جهاد و ترک
 ریاء و ترک ادیان قدیمه در که
 منافقینه قرا کو لقد رورعد
 انده کی وعید و شدایددر
 و برق انده کی اولان وعد
 و قبح و غنیمت و بیان جنتدر
 و صاعقه ده پارمقلرخی قول
 قلرینه سدا تجاری اسلامده
 اولان جهاد و سائر کبی
 تکالیف شرعیه کی کور
 دکلرنده خوفلرندن ایمان
 باطنی عدم قبول الیه
 ایشتمالی یلدرم کوزلرخی
 قاشدرمی بعضا شعله
 اسلام نظرلرنده پارلدقده
 اول ضیایله یورلر یعنی مال
 غنیمت و حصول عاقبتیه نیلرنده
 دین اسلامی بکثورلر اما

بکم عی فهم لایرجعون)
 صاعقل در یعنی حق صحبتی
 ایشتمزلر دلستر لردر یعنی
 ایمانی اقرار ایتملر کورلر
 در یعنی دینه بصیرتله حق
 فرق ایتملر انلر بو حاللرندن
 رجوع ایتیموب بو وجهله
 حشر اولورلر (او کسب
 من السماء فیه ظلمات ورعد
 و برق یجعلون اصابعهم فی
 اذانهم من الصواعق حذر
 الموت والله محیط بالکافرین)
 یاخود انلرک مثالی شول
 کسند لرکیدر که کوکدن
 یغور یاغرا کن اول ائندده
 کوک کورلر و یلدرم ظاهر
 اولور اول کسندلر صاعقه دن
 کئندولره موت و هلاک
 و قوی خوفیه ایشتماک
 ایچون پارمقلرخی قول
 قلرینه قارلر الله . الینک
 علی اول کافرلرک اقوال
 و افعالی احاطه ایدیمیدر
 و قنده عذابن خلاص
 اولمز (یکاد البرق یخطف
 ابصارهم کما انضاء لهم مشوا
 فیه و اذا اظلم علیهم قاموا
 ولو شاء الله لذهب بسمعهم
 و ابصارهم ان الله علی کل
 شیء قدير) یقین اولور که
 انلرک کوزلرینک نورخی
 یلدرم چالوب قاشدر هر
 باز که یلدرم شعله ویردکجه
 اول ضیا الیه یورلر

دیدیکم . اذا قام احدكم الى الصلوة فليتوضأ كما امره الله ثم يكبر فان كان معه شيء من القرآن فليقرأ وان لم يكن معه شيء من القرآن فليحمد الله وليكبر . فحان ربك نازق فليق مراد ایدیه الله تعالیٰ که امر ایستدکی کیفیت اوزره آیدست آلوب تکبیر ایله غازه باشاسون اکر قرآنندن بیایدیکی وارایسه انی اوقوسون واکراندن بیلدیکی یوغیسه الله تعالیٰ به جد و تکبیر ایلسون واکر قرآنندن واذ کار عریبه دن بیلدیکی یوغیسه امام رازی ایدر ایددی اول قادر اولدینی لسانله الله تعالیٰ ذکرا تمکه امر اولور زیرا پیغمبر عز علیه السلام دیمشدرکه . اذا امرتکم بشیء فأتوا منه ما استطعتم . فچانکه بن سزه برشیء امر ایدم اندن قادر اولدیفکر شیء ایشلیکیز . اذ کار نووبده ایدر اکر فاتحه دی کوچک بیلزسه اول دکلو ی قرآنندن انک غیری کوچک بیلدیکن اوقوسون واکر قرآنندن هیچ برشیء کوچک بیلزسه اذ کاردن تسبیح ویا انک مثلی فاتحه نک آیتری دکلو دیسون واکر اذ کاردن دخی برشیء کوچک بیلزسه اکر تعلیم ایدیه جک دکلو زمان یوغیسه فاتحه دی اوقویه جق دکلو زمان قیامند نصره رکوعه وارسون تعلیم تقصیر ایتیمش ایه اول قلدینی نماز کفایت ایدر تقصیر ایتیمش ایه اعاده سی واجب اولور وهر تقدیر اوزره تعلیم امکان اولدیفته بناء فاتحه دی تعلیم اکا واجب اولور واکر فاتحه قرائتن عربیه ایلله کوچک ایتیمزه عجمیه ایلله قرائتی جائز اولمز زیرا اول عاجزدر بلدیکن کتوره

سوره بقره مدینه در الایکی آیت که اول . فاعفوا واصفحوا . ودخی . لیس علیک هدام . مکیه درو آیتری ایکوز سکان بش ویاالتی ویا دیدر

بسم الله الرحمن الرحيم

(الم) معالم التزیلده ایدر حروف هجا که اشو سوره و سار سوره لر اولنده در متشابه اندن درکه الله تعالیٰ انک علیه استشار ایدوبدر قرآنک سریدر ظاهرینه ایمان کتورب علنی الله تعالیٰ به حواله ایدر انی ذکرک فائده سی اکا ایمان طلیدر ابو بکر الصدیق رضی الله عنه ایدر هر کتابده الله تعالیٰ سرتی واردر وقرآنده سرتی سورله اوائلنده کی حروف هجا در . دینلده انک هر بحر فی اسماء اللهین براسمک مفتاحیدر . الف . الله . لام . لطیف و . میم . عید اسمنه مفتاحدر دینلده . الف . الله تعالیٰ آلاشه و . لام . لطفه و . میم . ملکنه اشارتدر (ذلک الکتاب) اشو شول کتاب کاملدرکه انک از الیه سکا وعدایتدم (لاریب فیه) انک الله تعالیٰ عنندن ایدوکنده شک یوقدر (هدی للتمیین) اهل تقوایه رشو بیاندن وهدادن مراد اول شیدرکه انسان انکله مطلوبنه ابرو متقی اولدرکه شرک وکبار و فواحشدن صاقتده کلدیکه تقوانک جمعی . ان الله یأمر بالعدل والاحسان وایتنه ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی . قولنده ذکر اولمشدر . سهر بن خوشب ایدر متقی اول کسنددرکه باس اولور شیدن صاقتوب لابس اولان شیئی ترک ایدیه مقیلری ذکرله تخصیص انلری تشریف ایچوندن ویا هدایت ایلله انتفاعلندنیچوندن (الذین یؤمنون بالغیب) شونلرکه حال غیبه پیغمبر عز علیه السلام خبر ویدیکی بخت و جنت و نار و غیری تصدیق ایدر لر وایمانک حقیقی قلبه تصدیقدر واول شریعتده قبله اعتقاد ولسانله اقرار وارکانه عملدر و اقرار و عمله ایمان دینلدی شریعتدن اولدینی مناسبتله و اسلام ایه خضوع

(وانقیاد)

وانقیاددر ایددی هر ایمانه اسلام بولور اما که هر اسلامده ایمان بولمز مادامکه تصدیق بولیمیه . قالت الاعراب آمنوا ولم یؤمنوا ولكن قولوا اسلمنا . دلائله واعمالک ایمانندن ایدوکنه دلیل پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم دیمشدر . الايمان بضع وسبعون شعبة افضلها قول لا اله الا الله وادناها امانة الاذى عن الطريق والحیاء شعبة من الايمان . ایمان یتشدن زیاده شعبه در افضلی لا اله الا الله دیمک وادناسی بولدن اذانی کیدر مکدر و حیاء ایمانندن بر شعبه در . دینلده ایمان ایمانندن مأخوذ در مؤمن کندونی عذاب اللهین امین قلدنیچون مؤمن دینلدی وحق تعالیٰ به مؤمن دینلدی عبادی عذابندن امین قلدنیچوندر لواحق الانوارده ایدر ایمان بش قیددر . بری ایمان تقلیدیدرکه اول عوامکدر . وبری ایمان علمیدرکه اول اصحاب دلیلکدر . وبری ایمان عینیدرکه اول اهل مشاهده نکدر . وبری ایمان قلیددرکه اول عارفینکدر . وبری ایمان حقیقیدرکه اول واقفینکدر . وبری ایمان حقیقه الحقیقه درکه اول مرسلینکدر عارفون انی کشفدن ممنوعلدر . معلوم اوله که نور ایمان ایکی قسمدر اهل ایکی قسم اولدینی کی . بری شول مؤمندرکه ایمانی نظر واستدلال و برهانله اوله ایددی انک ایمانه وثوق اولمز ونوری بشاشت قلبه محالط اولمز . زیرا صاحبک ان نظری و رای مجاهددر . وبری دخی شول مؤمندرکه برهانی قلبده عین ایمانک حصولیدر . ایددی بشاشت قلبه محالط اولان اول ایماندرکه صاحبی حقیقه شک تصور اولمز . تنبیه الغافلینده ایدر ناس ایمانده ایکی قسمدر بر قسمک ایمانی عطائیدر علامتی اولدرکه صاحبی ذنوبدن ترهیب و طاعاته ترغیب ایدر و بر قسمک ایه ایمانی عاریتدر علامتی اولدرکه صاحبی ذنوبدن منع ایتمز و طاعاته رغبت ایدر مرز . خبرده کلدیکه بنی اسرائیلده ایکی رجل واریدنی بری عابد وبری فاجر ایدنی ایکیسی دخی زمان قریبه وفات ایدوب موسی علیه السلام وحی الیه اول عابدک اهل جهنم وفاجرک اهل جنت ایدوکنی خبر ویدی موسی علیه السلام اول ایکیسنک حاتلی خاتونلرندن سؤال ایلدی عابدک خاتونی ایندیکه اودوشکنه یاتور اولسد سعادت بزه اکر موسانک بزه کتوردیکی دین کرچک ایه دیر ایدنی وفاجرک خاتونی ایتدی اول دوشکنه یاتور اولسد لا اله الا الله دیوب دین موساده اولدیفته حق تعالیٰ به جدا ولسون دیر ایدنی . وغیله مراد هر خفیدرکه انی حس ادراک و بدیهه عقل اقتضا ایتیمه یوغیبه ایکی قسمدر بر قسمی اولدرکه اکادلیل اولیه که اول . وعنده مفاع الغیب لا یعلمها الا هو . ایله عنایت اولمشدر و بر قسمی دخی اولدرکه اکادلیل نصب اولنه حق تعالیٰ ذات وصفاته و بوم آخر و حالاتنه ایمان کی اشو آیتدن مراد اولدر ویا خود معنی بودرکه انلر سزندن غائبین اولد قلمری حالده ایمان کتور لر یوخسه مناقظر کی مؤمنلره ملاقی اولد قلمرنده ایمان اظهار ایدر لر وشیطانلریله تنها قالد قلمرنده بز سزکله یزیدر لر اول اجلدن ابن مسعود رضی الله عنه الله تعالیٰ به قسم ایدوب ایمان بالغیبدن افضل هیچ برکده ایمان کتور میوبدر دیدی . دینلده غیبه مراد قلیدر یعنی قلبلریله ایمان کتور لر یوخسه اول قلبلرنده یوغیکن انی سویلنر کی ایتمز لر (یتقون الصلاة) ودخی انلر غاذاک ارکاتنی تعدیل ایدر لر و افعالنه خلل ایرکورمدن صاقتور لر ویا اکا مواظبت ایدر لر ویا خود اداسنه فتور و توانیسز قیام ایدر لر و صلاة لفته دعادر . وصل علیهم . دلائله یعنی انلر دعا

(تبیان اول)

(۳)

سرکه انک مثل نظیری یوقدر (وان کنتم فی ریب مما انزلنا علی عبدنا فاتوا بسورة من مثله وادعوا شهداکم من دون الله ان کنتم صادقین) بر بند مرز یعنی محمد صلی الله علیه وسلم کوندر دیکر شیدن یعنی قرآنندن اکر سز شک وشبهه ده ایه کز اول قرآن کی فصاحت و بلاغده بر سوره کتورک والله تعالادن غیری بتلر بکر وشعرا ومعاون وشاهد لر یکزی دعوت ایدک که انک کی بر سوره کتوره لرا کر بو کلام بشردر دیدیکزده صادق ایه کز (فان لم تفعلوا ولن تفعلوا فاقولوا لا اله الا الله) وقودها الناس والحجارة اعدت للکافرین) چون مقدم . مارضه ایلانک مثلی بر سوره کتوره مدیکز و بوند نصره دخی قادر دکل سز امدی اول آتشدن صاقتک که انک طوتشد بره جق حطی کافر انسانلر و زیاده حار کبریت طاشلریدرکه کفار ایچون آماده در . تیانده . نار الان مخلوقه اولدیفته بو آیت کریمه دلیلدر دیر (وبشر الذین آمنوا وعملوا الصالحات ان لهم جنات تجری من تحتها

ثلاثون از لیدلری مو جنجهینده شعله برقی غالب ایدوب تأخر وترده اولور لر (یا ایها الناس اعبدوا ربکم الذی خلقکم والذین من قبکم لعلکم تتقون) ای عامه انسان سزی وسزندن مقدم اولنلری یوقدن وار ایدوب خلق ایدن ربکیز مرشانده اول رجالله عبادت وطاعت ایدک که متقیر دن اولوب عذابندن خلاص اوله سز . تیانده . ابن عباس رضی الله عنهم ادن روایه بو خطاب عموم ناسه در بوند نصره قرآنده نه عجلده . یا ایها الناس . خطابی کلورسه مراد اهل مدینه در دیو تحریر ایدر (الذی جعل لکم الارض فراشا والسماء بناء وانزل من السماء ماء فاخرج به من الثمرات رزقا لکم فلا تجعلوا لله اندادا وانتم تعلمون) اول الله تعالیٰ که یروزی سزک نفع و فائده و راحتکز ایچون دوشده دی وسمایی سزه سقف بنا ایلدی واول کوکدن سزه فائده لوصو کوندر دیکه انکله سزه رزق ایچون انواع میوه و نبات چیقاردی امدی حق تعالیٰ ایچون قطعاً شریک طومیه سزیلور

ایست و شرعه افعال مخصوصه نك استمدر كه اول قیام و ركوع و سجود و قعود و دعا و شادر
 . ان الله و ملائكته يصلون على النبي يا أيها الذين آمنوا صلوا علیه وسلموا تسلیما . آیتند دیندیکه
 صلاة الله تعالی دن رحمت و ملائکه دن استغفار و مؤمنلردن دعا در امام رازی ایدر اشو صلاته
 امری متضمندر . دیندیکه بونکله مراد صلاة خسدرو لفظ واحدایله ذکر ی . و انزل معهم
 الكتاب . ده کتاب ذکر ایله کتب مراد اولنسی کیدر (و ما رزقناهم یفقون) دخی بزم
 انلر و یردیکم نم ظاهره و باطنه دن الله تعالی جل شانہ نك طاعته فرسته و نفلنه صرف ایدرلر
 . رزق اول شیندر که خلقدن ذوالحیاء انکله نفعلنه و حق تعالی انی کند و به اسنادی ایناندر که
 اول حلال صرف اوله و اکامن ادخالی اسراف و تبذیر دن منع ایچوند (والذین یؤمنون
 بما انزل الیک و ما ازل من قبلک) و دخی شونر که سکا انزال اولنان قرآنه و سندن اوکدن
 انزال اولنان تورات و انجیل و زبور و سائر کتب سابقه ی تصدیق ایدرلر . بستان العارفینده
 ایدر و هب بن منبه دن روایت اولندیکه حق تعالی یوزاون درت کتاب انزال ایدوبدر . الی
 صحیفه شیت علیه السلامه . و اوتوز صحیفه ادریس علیه السلامه . و یکری صحیفه ابراهیم علیه
 السلامه . و اون صحیفه آدم علیه السلامه و زبور داود علیه السلامه که اکا کتب سته دینور
 و تورات موسی علیه السلامه و انجیل عیسی علیه السلامه و قرآن آخر زمان پیغمبری محمد صلی
 الله علیه وسلم حضرتلرینه انزال اولوبدر (و بالآخرة هم یوقنون) و دخی دار آخرتی
 شکسز بیلورلر . دنیاه دنیا دینلدی آخرته دن و و قربی اولدنیچون و آخرته آخرت دینلدی
 دنیادن تأخر ایدوب دنیانک فنا سندنصکره اولدنیچون (اولک علی هدی من ربهم)
 ایددی ذکر اولنان صفاته متصف اولنلر ربلی جل شانده دن رشد و بیان و بصیرت اوزره درلر
 (و اولک هم المفلحون) و دخی یوم قیامتده ناردن نجات بولوب جتنه ایرنلردر و فلاح بقا
 معنانه دخی کلور یعنی نعيم مقیمده باقی قلانلردر (ان الذین کفروا) شونلر که حتی انکار
 و سترایله کافر اولدیلر . کفر درت نوعدر . بری کفر انکار ایدر که الله تعالی ی اصلا یلیله و اکا
 اعتراف ایتمه . و بری کفر جحود ایدر که قلیله الله تعالی ی بیله لسانیه اکا اقرار ایتمه ابلیس
 و یهود کفری کی . فلما جاءهم ماعرفوا کفروا به . دلالتیه . و بری کفر عناد ایدر که قلیله
 الله تعالی ی بیله و لسانیه اعتراف قیله لکن انکله تدین ایتمه ابوطالب کفری کی اول محمد
 دخی جمع ادیانک خیر لوسی ایدوکتی بیدم اگر ناسک بکالوم و سبندن حذر ایتمه بی اکا
 دخول ایدنلردن بولیدک دیدی . و بری کفر و نفاقدر که لسانیه اقرار و قلبیه انکار ایدر .
 ایددی بودرت نوع کفردن هر قنغیسیله برکسه الله تعالی یه ملاقی اولورسه مغفرت اولنلر
 (سواء علیهم) انلر کتنده برابردر (و انذرهم اهل تندرهم) کرکسه انلری تخویف
 و تحذیر ایت و یا ایتمه (لایؤمنون) انلر سنی و سکا و بریلن قرآنی تصدیق ایتمزلر . اشبو آیت
 شول اقوام حتمده نازل اولوبدر که سابق علم الهده اوزرلرینه کله شقاوت حق اولمشدر
 بعده تصدیق ترکلرینک سببن ذکر ایدوب دیدیکه (ختم الله علی قلوبهم و علی سمعهم) حق
 تعالی انلر ک قبلری اوزره کفری ختم ایددی او یله اولسه انلر حتی قبول و تفقه ایتمزلر
 و سمعلری اوزره دخی ختم ایددی حتی که حتی ایتمزلر و انکله نفلنلر (و علی ابصارهم

(غشاة)

الاسهار کما رزقوا منها من ثمره رزقا قالوا هذا الذي رزقنا من قبل واتوا به متشابهاً ولهم فيها ازواج مطهرة وهم فيها خالدون) یا محمد ایمان کتور و ب و اعمال صالحه ایشلایلرله مؤده ایله که تحقیق انلر ایچون آخرتده هر نوع میوهلر ایله مزین جتنلر واردر که انلرندن ایرمقلر اقرار هر بار اول میوهلردن رزقنوب اطعام اولنسلر بز بونی مقدم دنیاده اکل ایتمشیدک دیلر زیر اجتنلرک میوهلرینک لذتلری کای مختلف والذ ايسهده لوناری دنیا میوهلرینه مشاهدرو جتنده انلر ایچون عیب و آفتدن پاک و پاکیزه حوری و نسالر واردر و انلر اول جتنلرده مؤبد و غلده قالیجیلردر . (ان الله لا يستحي ان يضرب مثلا ما بعوضة فما فوقها قالوا الذين آمنوا فيعلمون انه الحق من ربهم واما الذين كفروا فيقولون ماذا اراد الله بهذا مثلا فيضل به كثيرا و يهدى به كثيرا و ما يضل به الا الفاسقين) تحقیق الله تعالی سیوری سکک و اندن بیولک شیهه حق بیان ایچون مثل ضربنی یعنی مثال کتوره کی ترک ایتمز اول کسسه لر که

(غشاة) و بصیرلری اوزره آیات اللهدن تمامی و غطاسی اولوب نظر و استدلال ایله هدای
 کورمزلر (ولهم عذاب عظیم) و انلره دنیاده اسر و قتل و عقباده عذاب دائم واردر
 و عذاب شول عقابدر که جانی انک سببیه جنایتده عوددن ارتداع ایدر (و من الناس من یقول
 آمنا بالله و بالیوم الآخر و ما هم بمؤمنین) بعض ناس الله تعالی یه و یوم قیامتہ ایمان کتوردک
 دیرلر حالوکه انلر ایمان کتورمش دکلردر . اشبو اون اوج آیتده دکن یهوددن منافقین
 شانده نازل اولوبدر که انلر مؤمنلردن سالم اولنچیون کفری ابطان ایدوب انلره اسلام اظهار
 ایدرلردی . تفسیر رازیده ایدر ایمان و کفر و نفاقک حکمی اعتقادک اون ایکی قسمه انقسامیه
 بیلنور . قسم اول اولدر که قلبیه عرفان و لسانده اقرار اوله اکرا اول اقرار اختیاری ایدر
 انک صاحبی بالاتفاق مؤمندر و اکرا اقراری اضطراری ایدر بر حیثیه کیم خوفی اولسه
 اقرار ایتمزدی بلکه انکار ایدر دی ایددی انک صاحبی منافقدر . قسم ثانی اولدر که قلبیه عرفان
 و لسانده انکار اوله اکرا اول انکار اضطراری ایدر . الامن اکره و قلبیه مطمئن بالایمان .
 دلالتیه انک صاحبی مؤمندر و اکرا اول انکار اختیاری ایدر صاحبی کافر معانددر . قسم ثالث
 اولدر که قلبیه عرفان و لسانده نه اقرار و نه انکار اوله اکرا سکوتی اضطراری ایدر مثلاً
 اقراردن خوف ایتمه و یا خود حق تعالی ی دلالتیه بیلوب نظریں اتمام ایتدیکی کی اقرار
 ایتمدن آکسزین وفات ایتمه قطعاً اول مؤمندر زیرا تکلیف اولدنیفی امورک جیعن یرینه
 کتوردی و زمان بولمیدیکه اقرار دخی ایدیدی . ایددی اول اقراری ترکنده معذوردر
 و اکرا اقراردن سکوتی اختیاری ایدر مثلاً حق تعالی ی دلالتیه بیلوب لکن لسانده اقراری
 اولسه پیغمبر عز علیه السلامک . فیخرج من النار من كان في قلبه مثقال ذرة من الايمان . قلبنده
 ذره د کلوا یمانی اولان کشی جهنمدن چیقار دیو اخباری مقتضاسجه امام غزالی انک مؤمن
 اولسنه میل ایتدی و الحال اول کسه نك قلبی ایمانه طلوردر او یله اولسه اول جهنمده نیجه قالور .
 قسم رابع اولدر که قلبیه اعتقاد تقلیدی و لسانده اقرار اختیاری اوله . اشبو مثله مشهوره
 در که مقلد اولان کشی مؤمنیدر و یاد کلیدر اختلاف اولندی . ایددی قلبیه اعتقاد تقلیدی
 و لسانده اقرار اضطراری اولسه صورت اولیده کینک کفرینه حکم اولنورسه اشبو صورت
 ثانیده کینک کفرینه کلام اولمزوا کر صورت اولیده کینک ایمانه حکم اولنور ایدر اشبو
 صورت ثانیده کینک نفاقده حکم واجب اولور زیرا صورت ثانیده کینک قلبی عارف فرض
 اولسه اقراری اضطراری اولدنیچون منافق اولوردی . ایددی اعتقادی تقلیدی اولدنیفی
 صورته اقراری اضطراری اولدنیچون منافق اولسی بالطریق الاولى اولور . قسم خامس
 اولدر که قلبیه اعتقاد تقلیدی و لسانده انکار اختیاری اولسه انک صاحبی کفرنده شک
 یوقدر واکر اعتقاد تقلیدی و انکاری اضطراری ایدر اکا ایمانه حکم واجب اولور زیرا که
 مقلده مؤمن دیو حکم اولنور . قسم سادس اولدر که قلبیه اعتقاد تقلیدی و لسانده سکوت
 اوله اول سکوت کرکسه اختیاری و یا اضطراری اوله انک حکمی حکم ثالث حکمی کیدر . قسم سابع
 اولدر که قلبیه انکار و لسانده اقرار اضطراری اوله صاحبی منافقدر واکر قلبیه انکار و لسانده اقرار
 اختیاری ایدر مثلاً عالمک قدیم ایدوکنه شهادتیه اعتقاد ایدوب لسانده عالم محدثدر دیو اقرار

ایمان کتور دیرلر انلر بو مثل ربلی طرفندن حق اولدنیفی بیلورلر اما کافرلر عناد یوزندن بو مثل ایله الله تعالی نه مراد ایتدی دیرلر حق تعالی کافرلرک بو مثل تکذیبلری سببیه اکثری خذلانه براغور و مؤمنلرک تفکرلری سببیه جوغنی ها ایتد ایرشدیرر جناب باری بو مثل ایله انجی کبائر ارتکاب ایدن فاسقلری ضلالتہ انداخته ایدر . مریدر که قرآن کریمده سکک و اورجک ایله ضرب مثل اولدنیفی یهودیلر ایشیدوب حق تعالی بویه اشیا خبیسه یی ذکر ایتمکدن نه حاصل بوالله کلامنه بکزه من دیلمیله انلرک واهی سوزلری ردایله بو آیت کریمه نازل اولمشدر . (الذین یبغضون عهد الله من بعد میثاقه و یقطعون ما امر الله به ان یوصل و یفسدون فی الارض اولک هم الخاسرون) اول فاسقلر که ایمان و تائیکه ایتدکلرندن سکره عهد الهمی قیردیلر و عیدک ربته وصل اولنقی باشند الله تعالی نك امر ایددیکی شیئی قطع ایدرلر و یر یوزنده فساد ایدرلر انلر دنیاده و عقباده ضرر

و زبان ایدیکلر در بو عهد اللهیدن مراد بوم میساقده . الست بر بکم . سؤاله جواب عهدی اوله یا خود بنی اسرائیلک توریة موجنبه آخر الزمان پیغمبرینه تبعیلری عهدی اوله وعبد ربینه وصلی قطعیدن مراد مؤمنلر ایله دوستلنی قطع ایلمک باخصوص جملة قبیله عربک و یهود دخی حضرت اسمعیل واسحق علیهما السلام جهتیه اول حضرت صلی الله علیه وسلم قرابت و وصلی و ارایکن تفرقه و امر الله مخالفتله قطع رحم ایدرله (کیف تکفرون بالله و کتم اموانا فاحیاکم ثم میتکم ثم یحییکم ثم الیه ترجعون) نه کیفیتله سزلله ای انکارله کفر ایدر سز حال بوکه مقدم نطقه و علقه ایکن مواتلر ایدیکلر فخر و حله سزی دیرلندی صکره اجلکیز کلدکده سزی اولدیرر صکره نفخه صوره حشر ایچون تکرار دیرلر بعدده مجازات ایچون انک طرفه رجوع ایدر سز (هو الذی خلق لکم مافی الارض جمیعا ثم استوی الی السماء فسواهن سبع سموات و هو بکل شیء عالم) اول الله تعالی اختیارای ایده مستبند اولمز قلبه عرفان و لسانله انکار جائز اولیحق که کفری جمود و عناددر قلبه جاعل اولوب لسانله اقرار ایچون جائز اولیه اشبو قسم قیلندن اولان نفاقده داخلدر . قسم ثامن اولدر که قلبه و لسانله انکار اوله انک صاحبی کافر در یوخسه منافق دکدر زیرا باطننه مخالف برشی اظهار ایتمشدر . قسم تاسع اولدر که قلبه و لسانله سکوت اوله انک صاحبی کافر در . قسم عاشر اولدر که قلب جمیع اعتقادندن خالی اولوب لسانله اقرار اختیارای اوله اگر مهلت نظرده ایه اکا کفر لازم گلر لکن جائز اولیان شیء ایتمشدر که صدق و حقیقتک بیلدیکی شیدن خبر و یرمشدر و اگر مهلت نظرده دکل ایدنده نظر واردر اما که قلب خالی ایله اقرار اضطراری اولورسد انک صاحبنه کافر دینلر . زیرا توفقی مهلت نظرده ایدر و اقراری ترکندن نفسی اوزره خوف ایدرسد اول فعلی قبیع اولمز . قسم حادی عشر اولدر که قلب خالی ایله لسانله انکار اوله . ایدر انک ایکی حکمی قسم عاشر حکمتک عکسدر . قسم ثانی عشر اولدر که قلب خالی ایله لسان خالی اوله اگر توفقی مهلت نظرده ایدر اکا واجب اولان دخی توقدر و اگر توفقی مهلت نظرندن خارج ایدر اکا کافر دینلک واجب اولور اتمی . احیاء علومده ایدر ایمانله اسلامک ایکی حکمی واردر بری دینوی و بری اخرویدر . اخرویسنک حکمی اولدر که صاحبی جهنمده تخلید ایتمز چیتارر اگر چه اول ایمان ذره دکدر ایدر ده . ایدر یو حکم نه شینک اوزرینه مرتبدر و ایمان نه شیندر علما اختلاف ایتدیلر بمضیلر دیدیلر که ایمان یا لکن قلبه اعتقاددر و بمضیلر ایدر اعتقاد و لسانله اقرار در دیدی و بمضیلری قلبه اعتقاد و لسانله اقرار و ارکانله عملدر دیدی اولیه اولسه اولاتی درجه ده منقسم اولور . اولکیسی اولدر که انده اعتقاد و اقرار و عمل اوچی دخی بولنه خلاف سز انک مکانی جتندر . ایکیمسی اولدر که انده اعتقاد و اقرارله بعض اعمال بولنه لکن کبارک بعضی و یا کلنی ارتکاب ایدوب توبه ایتش اولیه کتاب و سنت مقتضا سنجیم بوم قیامتده حق آمالی آتی اگر عفو ایتیموب حسابده عدل ایدرسد اگر حسنات و سیئاتی برابر کلورسد اراده الله دکلو زمان اعراضه حبس اولدیفند نصکره انک فضل و رحمتله جتیه کبرر . و اگر سیئاتی حسناتندن زیاده کلورسد اراده الله دکلو زمان جهنمده یا ندیفند نصکره جتیه کبرر . اوچیمسی اولدر که انده اعتقاد و اقرار بولنه لکن عمل بولنیه . در دنجیمسی انده اعتقاد بولنه لکن اقرار ایتدین و یا خود اعماله مشغول اولدین وفات ایدر . اشبو ایکی درجه ده اولدر که جکیمده علما اختلاف ایتدیلر اولکه ایمانی اعتقاد و اقرار و عملدر دیدی اشبو ایکی درجه ده بولنه انک برسی برنده ایدر ایکسی بولنمشدر اول مذهب اوزره بونک ایکسیدخی مؤمن اولماق لازم کلور لکن پیغمبریمز عایده السلامک . الایمان ان تؤمن بالله و ملائکته و کتبه و رسله و الیوم الآخر و تؤمن بالقدر خیر و شره . دیو بیوریلان تعریف ایمانده لسانله اقرار و ارکانله عمل منعمدر بلکه ایمان انحق تصدیق ایدیکی ظاهر در و دخی . یخرج من النار من کان فی قلبه ذرة من الایمان . قلبنه ذره جه ایمانی اولان جهنمدن چیتار دیو بیوریلان حدیثده دخی قلبک تصدیقندن غیری شیء ذکر اولمیر بدر . ایدر اشبو ایکی حدیث مقتضا سنجیم انحق تصدیق اولان دخی مؤمندر نارد و مخلص اولمز . بشیمسی اولدر که قلبنه تصدیق بولنه

و . لا اله الا الله محمد رسول الله . دیکک دکلو زمان عمری مساعد اولشیکن وانی دیکک اکا واجب ایدوکن بیلشیکن دیمسه . ایدر انی دیمکدن امتناعی نماز قلقدن امتناعی کبی اولور اولدخی مؤمندر نارد و مخلص اولمز . التبیسی اولدر که لسانله . لا اله الا الله محمد رسول الله . دید لکن قلبی انی تصدیق ایتیم . ایدر اول کسنه آخرت حکمتده شکسز کافر در و نارد و مخلص اولمز و دنیا حکمتده مسلمدر . زیرا که قلبنه کی به اطلاع اولمز اما اشتباه انده در که انک قلبی تصدیق ایتامشیکن اقرار باندن بری وفات ایتسه اکا وارث اولدیفند نصکره قلبی تصدیق ایتامشیکن بر مسلمه خاتون تزوج ایدوب بعده قلبی تصدیق ایتسه تجدیدنکاح لازم اولوری ایکی وجهله اکا جوابی محتملدر . بری بودر که دنیا احکامی ظاهر و باطنده هر کسده نک ظاهر حاله اعتبار اوله اولیه اولسه اول میراث اکا مباح اولور و خاتونک نکاحنی تجدید لازم اولمز . و بر جوابی دخی بودر که اول اظهر و احوطدر الله تعالی اعلم اول میراث اکا حلال اولمز و خاتونک نکاحنی تجدید لازم اولور زیرا انک ظاهر حاله اعتبار ایتک غیرک حقه در که انک باطن حالی یلر اما که کندی حقه باطن حالی ظاهر در . دینلور که تصدیقندن او کدین عند الله کافر حکمتده ایدر و کافرله مسلم بینه ایدر توارث جاری اولمز و کافر مسلمدی تزوج حلال اولمز حدیثه رضی الله عنده پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم منافقیری بیلدیرمشیدی چان انلرک بری فوت اولسه اول انک جنازه سنه وار مزیدی عمر بن الخطاب رضی الله عنه دخی اکا مراقب اولوب انک وار مزیفی جنازه یه اولدخی وار مزیدی (ینحذرون الله والذین آمنوا) الله تعالی یه و یارسولاه بخادعه ایدرلر لسانلریله ایمان اظهار ایدوب قلبلرنکی کفری سترایله و مؤمنلره دخی بخادعه ایدرلر که مؤمن دکلر ایکن انلری کور دکلرنده مؤمنلر زایلر . بخادع اولدر که اخبار ایتدیکنک خلافتن اظهار ایدر . و هو خادعهم . قولنده الله تسالینک خدای اولدر که آخرتده انلر ایچون کزلدیکی عذابک خلافتی دنیاده انلره نقیم تحمیل و اظهار ایدر . دینلریکه خدایک اصلی فساددر اولیه اولسه معناسی ایمانندن اظهار ایتدیکلری کفردن اغمار ایتدیکلریله افساد ایدرلر و حق تعالی دنیاده انلره و بریدیکی نیمی آخرتده انلره ایر کوره جکی عذابه افساد ایدر (و ما یخدعون الا انفسهم) حالبوکه انلر خدایک ینه کندیلرینه ایدرلر انک و بایلی کندیلر عودت ایدر . زیرا که حق تعالی انلرک نفاقلرین رسولنه بیلدیرر اولیه اولسه دنیاده رسوای اولوب عقباده انلره عقاب ایر کورر (و ما یشعرون) و الحال خداعلرینک و بایلی کندیلر عودت ایدر ایدوکنی یلزلر (فی قلوبهم مرض) قلبلرنده شک و نفاق مرضی واردر و مرضک اصلی نه غدر و دینه شک و مرض دینلری . زیرا که مرض بدنی ضعیف ایتدیک کبی شک دخی دینی ضعیف ایدر (فزادهم الله مرضا) حق تعالی انلره مرضلرین زیاده ایلدی . زیرا که آیات کریملر بری برینک آردنجه نزول ایدریدی هر آیتکه نزول ایدوب انلر اکا کافر اولدیلر انکله کفر و نفاقلرین آرتور دیلر (ولهم عذاب الیم) انلره بر مرتبه عذاب واردر که الم و وجعی قلبلرینه ایر بشور (بما کانوا یکنزون) شول سبیلله کیم سرده الله تعالی ی و رسولنی تکذیب ایدرلریدی (و اذ اقبل لهم لاتفسدوا فی الارض) چان انلره مؤمنلر قایلندن کفرایله و نامی رسول الله و قرآنه ایمانندن تمویقله یر یوزنده فساد ایتکیز دینلسه

و زبان ایدیکلر در بو عهد اللهیدن مراد بوم میساقده . الست بر بکم . سؤاله جواب عهدی اوله یا خود بنی اسرائیلک توریة موجنبه آخر الزمان پیغمبرینه تبعیلری عهدی اوله وعبد ربینه وصلی قطعیدن مراد مؤمنلر ایله دوستلنی قطع ایلمک باخصوص جملة قبیله عربک و یهود دخی حضرت اسمعیل واسحق علیهما السلام جهتیه اول حضرت صلی الله علیه وسلم قرابت و وصلی و ارایکن تفرقه و امر الله مخالفتله قطع رحم ایدرله (کیف تکفرون بالله و کتم اموانا فاحیاکم ثم میتکم ثم یحییکم ثم الیه ترجعون) نه کیفیتله سزلله ای انکارله کفر ایدر سز حال بوکه مقدم نطقه و علقه ایکن مواتلر ایدیکلر فخر و حله سزی دیرلندی صکره اجلکیز کلدکده سزی اولدیرر صکره نفخه صوره حشر ایچون تکرار دیرلر بعدده مجازات ایچون انک طرفه رجوع ایدر سز (هو الذی خلق لکم مافی الارض جمیعا ثم استوی الی السماء فسواهن سبع سموات و هو بکل شیء عالم) اول الله تعالی

اگر کافین اولورسه گز
ایکیز دخی نشکر مظل
ایدیچیلردن اولورسکر
دیدکه بواج بقدا یا اوزم
یا نجر آغاجی ایدی دینلمش
(فازلهما الشیطان عنهما)
فاخر جهنما کانا فیه وقتنا
اهبطوا بضمکم بعض عدو
لکم فی الارض مستقر و متاع
الی حین) آدم و حوای
شیطان جتن فایدردی
طاموس ایله بیلان اعانیه
دینلدی و انلری اولدقلری
کرم و نعمتن چیقاردی
و بز آدم و حوا و ابلیس
و مادره بره اینوک و بربریکر
دشمن اولک و سزک ایچون
بر یوزنده قرارگاه و اجلریکر
کلنجیه دک منفعت و تعیش
واردردیدک (فتلی آدم من
ربه کلمات قتاب علیه انه هو
التواب الرحیم) آدم علیه
السلام ربندن کلمات
مخصوصه بی اخذ و قبول ایله
توبه و نیاز ایچکله حق تعالی
توبه سی قبول ایتدی الله
تعالی نائب قوللرینه عقوبتن
رجوع ایله مغفرت و مرحمت
ایدیچیدر . بو آیت کریمه ده
مسطور کلمات قول مشهور
اوزره ربنا ظلمنا انفسنا
وان لم تنفر لنا و ترحنا لکن کن
من الخاسرین کله لریدر
آدم علیه السلام سزندیبه

ظلمت عودت ایتملریدر . دینلدیکه انک معنای اسلامه غنیمت و راحت ایدر کلدننده بزرگلدن
دیوب اسلام اوزره ثابت اولملریدر و بلا و شدت کوردکلرنده تأخر و وقوف ایتملریدر
(ولو شاء الله لذهب بمعهم و ابصارهم) اگر الله تعالی دیلد ظاهرده کی اسماع و ابصار لرین
کیدریدی باطنده کی اسماع و ابصار لک کیدریدی کی (ان الله علی کل شیء قدير) الله تعالی هر
موجود اوزره قادر در اولکه حق تعالی انک وجودن دینیه اول فی الجملة موجود در دینلدیکه
انسانک قدرتی بر هیأتدر که انکله فعله ممکن ایدر و الله تعالی انک قدرتی اندن عجزی نفیدن عبارتدر
و قادر اولدر که دیرسه ایشلیه و دیرسه ایشلیه و قدیر اولدر که دیلدیکی شیء دیلدیکی کیفیت
اوزره ایشلیه اول اجلدن انکله باری تعالی دن غیری احد و صف اولمز و قدرتک اشتقاقی قدر دندر
زیرا که قادر بر فعلی قوی مقداری اوزره و یامشیتی اقتضا ایتدیکی مقداری اوزره ایقاع ایدر
اشیونده دلالت وارد که حادث حدوثی حالتده و ممکن بقای حالتده مقدور اوله و عبدک مقدوری
الله تعالی انک مقدوری اوله زیرا که شیندر و هر شیء ایه مقدوردر (یا ایها الناس) اشو جج
ناید خطاب عامدر الایوکه اول خطابده صفار و مجازین داخل دکلردر مکمل اولدقلری ایچون
ابن عباس رضی الله عنهما ایدر قرآندن بوندن ما عدا ده هر محله که یا ایها الناس دیو خطاب ایله
مراد اهل مدینه در (اعبدوا ربکم) ربک زجل شانه نک وحدانیتده اعتقاد و اقرار ایدک (الذی
خلقکم والذین من قبلکم) که اول سزی و سزدن اوکدن کچن امتلری مثال سابقسز اختراع
ایلدی (لعلکم تتقون) تا که عذابندن نجات بوله سز و یا خود عذاب اللهدن سترو و قایده اولق
رجاستده اولک و حکم الله ایه و را کزده در دیلدیکی ایشلر . سیبویه ایدر لعل و عسی
عباددن اولسه ترجی ایچوندن الله تعالی دن اولسه و جوب ایچون اولورکانه بیورلدیکه ربک
جل شانه عبادت ایدک شول رجائله که اهل تقوی سلکنه مغرط اولوب صلاحده فائق و جوار
الله لایق اوله سز زیرا تقوی درجات سالکینک نهایتدر که اول الله تعالی دن غیری هر شیندن
الله تعالی به تبرؤدر . ودخی بوندن عابدله تنبیه وارد که عبادتیه اغترار ایتمیلر بلکه دائماً الله
تعالی دن رجتن رجا ایدوب عذابندن خوف ایلدیر و بو آیتده دلالت وارد که الله تعالی انک
وحدانیت و ربوبیتی معرفته طریق دال صنعتنه نظربال و افعال ایله استدلال اوله و عبد عبادتی
اوزره ثواب مستحق اولمید زیرا که حق تعالی انکچون اعدا ایتدیکی نعم سابقه اوزره شکر
اولنسی واجب اولیحق عبدک عبادتی اول نعمت شکرلی اولوب کندیس شول اجیر کی اولور که
اجرتن عملدن اوکدن آلمشدر (الذی جعل لکم الارض فراشا) که اول الله تعالی سز کیچون بر
یوزنی صلابت ولینت و لطافت بیننده فراش مبسوط کی اوزرنده قیام و قعود و نیامه مهیا
مکان قیلدی . اکثر مفسرین ارضک بینه اولوب کری الشکل دکل ایدوکنه بونکله استدلال
ایتدیلر اما که انی کری الشکلدر دینلر انک عظم حجمی و اتساع جرمی ایله کری الشکل ایکن
فراش اولسی تمتع اولمز دیو توفیق ایتدیلر (والسما ببناء) و سما بی بنا و قبه کی سز کیچون سقف
مرتفع قیلدی (وانزل من السماء ماء) و سمان سما به و سحابدن ارضه یغمور ایتدردی (فاخرج
به من الثمرات) اول یغمور سیله سزه انواع ثمرات و الوان نباتات بتوردی (رزقاکم) تا که
ثمرات کندیکزه طعام و نباتی دابه لریکزه علف اوله و انکله الله تعالی انک خالق و رازق ایدوکن

بیلوب یا لکن اکا عبادت ایلده سز (فلا تجعلوا لله اندادا) ایددی اول الله تعالی به امثال اعتقاد
ایدوب اکا عبادتکنز کی انلره دخی عبادت ایتمکز (وانتم تعلمون) و الحال آنک شریکی
یوق الله واحد ایدوکنی بیلورسز . اشو آیت اخیرده خلق انسانک و اکافاضه اولنن معانی
وصفاتک تمثل طریق اوزره تفصیلنه اشارت وارد که بوندن ارضه و نفس سمایه و عقل مائه
بکزر و انک اوزره افاضه اولنن فضائل علیه و عقلی استعمال ایله حاصل اولان فضائل نظریه
حواسه بکزر و قوای نفسانیه و بدنیه از دواجی شول ثمراته بکزر که حضرت فاعل بخارجل شانه
قدرتیه قوای سماویه فاعلیه و قوای ارضیه منفعله از دواجندن تولد ایدوب در دخی اشو آیتده
حجج عقول استعمالنه و تقلیدک ابطالنه دلالت وارد (وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا)
اگر عبد سز محمد علیه السلامه تدبر یچله تنزیل ایتدیکنز قرآنده الله تعالی عنندن ایدوکنده شک
وریده ایدسکر (فاتوا بسورة من مثله) سز دخی بیان و غرابت و حسن نظم و بلاغته انک
مثلی بر سوره کتورک و یا خود بشر وای اولوب کتابلر او قومش و علوم او کر نامشکله محمد
حلالو کسه دن بر سوره کتورک (وادعوا شهداءکم من دون الله) و الله تعالی دن غیری عبادت
ایتدیکنز آله کزدن دخی اکا استعانت ایدک و یا خود الله تعالی دن غیری سزه حاضر اولوب
انس و جندن معونتن رجا ایتدیکنز کسلری چاغرک که سزه محمد علیه السلامک کتوردیکی
کی بر سوره کتوره (ان کنتم صادقین) اگر محمد آتی کند یلکندن سویشدر دیکیکزده
صادقلر ایدسکر (فان لم تفعلوا ولن تفعلوا) چون اکا معارضیه جهد ایدوب کامسای
و یا موازن برشی آتیاندن جیعکز عاجز اولدیکز و من بعد ایداکا اقتدار یکز اولمز ایدوکن
بیلوب اندن مایوس اولدیکز زیرا اول محمد علیه السلام حضرت لرینه مجزه در (فاتقوا
النار التي وقودها الناس والحجارة) ایددی ایمانه کلوب انکله کندیکزی صائق شول
ناردنکه انک اکثر و قودی ناس و حجاره در . اکثر مفسرین ایدر یعنی کبریت طاشلریدر که
اول نیز طوتشور کچ سیونور بدنه یک یا شور . دینلدیکه انکله مراد صخرلریدر که آتی طاشندن
دوزلردی و انی رب اتخاذ ایدوب اکا عبادت ایدرلردی (اعدت للكافرين) اول نار تهیه
اولوبدر شولنر ایچونکه قرآن و محمد علیه السلامه کافر اولدیلر اشو آیت کریمه دیلدر که نار
الآن مخلوق اوله (وبشر الذین آمنوا و عملوا الصالحات) یا محمد بشارت خیر ایله سوندن شول
مؤمنلریکه اعمال صالحه ایشلدیلر . معاذ ایدر عمل صالح اولدر که انده علم و نیت و صبر و اخلاص
اوله (ان لهم جنات تجری من تحتها الانهار) انرا ایچون بساتین کثیره وارد که اغاجلرینک
و مسکنلرینک التندن ایرمقلر اقراره حدیثده کلدیکه انهار الجنة تجری فی غیرا خوده جتک
صولری خندقسز صاحب لرینک دیلدیکی مکانه اینشه و یقوشه جاری اولور (کلا رزقوا منها
من ثمرة رزقا قالوا هذا الذی رزقنا من قبل) هر بار که انلر جتک ثمارندن برشی اطعام اولنلر
اشیونی بز دنیا ده اطعام اولنمشدق دیلر زیرا که ثمار جتک الوانی بری بریند بکزر لکن طعملری
مختلفدر و یا خود انلر بر ثمره دمنسکره بر آخرین اطعام اولنلر انی شول اوکدن بدکلرین غن
ایدوب آتی دیلر (واتوا به متشابها) و انلر اسمده متشابه و طعمده مختلف رزق و بریلر
دینلدیکه یعنی لون وجودته بری برینه بکزمیه (ولهم فيها ازواج مطهرة) و انلر ایچون آنده

ایکیوزیل آغلدی طرف
باریدن بوکلات تلقین اولنوب
مداومت ایچکله توبه سی
قبوله قرین اولدی (قلنا
اهبطوا منها جیما قاما
ناتینکم منی هدی فن تبع
هدای فلا خوف علیهم
ولا هم یحزنون) بز انلره
جمله کزده بر یوزینه اینوک
دیدک قجان بندن سزه
هدایت یعنی رسل و کتب
و شریعت کلدکه کیمکه بنم
بوهدایته تابع اولورسه
انلر ایچون قطعا خوف
یوقدر و مطلوبلری فوت
اولوردیو اصلا حزن و غم
ایتملر (والذین کفروا
و کذبوا بآیاتنا اولک اسحاب
النار هم فیها خالدون)
انلر که کافر اولوب آیتلر منی
تکذیب ایتدیلر اول کیمسلر
قیامتده اهل نار و آتنده
دائم لردن چیقمازلر
(یا بنی اسرائیل اذ کروا نعمتی
التي انعمت علیکم و اوفوا
بعهدی اوف بعهدکم و ابای
فارهبون) ای اسرائیل
اوغللری . اسرائیل حضرت
بعقوب علیه السلامک
لقیدره سزه انعام ایتدیکم
نعمتلری ذکر ایدک و بکا
ایمان و طاعت ایدک و توریتده
شان یغمبر علیه السلامه
سزه بیان ایتدیکم عهد

نسا و جوارى و اردركه غايط و بول خيض و نفاس و بزاق و مخاط و ولد و منى و هر قدر درن مبرا
 لردر (وهم فيها خال دون) و انرا آنداء غلر در حياتنه قالور لردن چيغمز لر ابوهر رضى الله تعالى
 عنه ايدر پيغمبر عز عليه السلام ديديكه جتنه اول كبرن زمره لك بوزلري آيك اون دردى كي منور اوله
 انلردن صكره كبرن زمره لك بوزلري كو كبر درى كي منور اوله انده بول و غايط و تفل و مخاط اولمز
 طراقلري التون و درلري مسك و بجره لري الوه و زوجلري حور عيندن چيبي آدم عليه السلامك
 صورتنده و قامتده التمش ذراع بويلور در ابو سيدر رضى الله تعالى عنه پيغمبر عز عليه السلامدن روايت
 ايدر ديديكه جتنه هر جلك ايك شير زوجه سى اولور هر زوجه لك اكنده شير حله كيدر بيلور مع
 هذا اول حله لك و راسندن ساقلريك غنى كوريشور انس رضى الله تعالى عنه پيغمبر عز عليه السلامدن
 روايت ايدر ديديكه كبر اهل جتك ناسندن برى ارض اهلنه كورنسيدي ضياى و رايحه طيبه سى
 مشرق و مغرب اراسين طولور ايدى و انك باشندكى صيفى دنيا و ما فها دن خير لودر ابو
 هريره رضى الله عنه پيغمبر عز عليه السلامدن روايت ايدر ديديكه اهل جنت صقالسز نازه
 يكتلر كوزلري سرمد لودر يكتلر كريند فنا ايرمز و ثوبلري اسكيز على رضى الله عنه ايدر
 جتنه برسوق و اردركه انده بيع و شراء اولمز بللكه انك متاعى رجال و نسا صورتلر ايدر اهل
 جتندن استيان انده وارر و صورتلردن بكنديكى صورته كبرر انس رضى الله تعالى عنه
 پيغمبر عز عليه السلامدن روايت ايدر ديديكه جتنه برسوق و اردركه اهل جنتا كاهر جمعه ده
 وارلر ريغ شمال اسوب بوزلريند و ثوبلريند ايريشه انكله حسن و جاللى آرتنه اهللري انلره
 رجوع ايندك لرنده ديرلر كه والله بزدن صكره حسن و جالكز آر توبدر انلر دخی اهللرين زياده
 حسن و جالده بولوب انلرك كي اول سوزى انلره ديدلر (ان الله لا يستحي ان يضرب مثلا ما بعوضه
 فافوقها) حق تعالى بي بعوضه و اندن فوق شيله حق وصف و بيان ايجون ضرب مثلدن حياء منع
 ايجون بوايت كرمه نازل اولدى بعوضه كه سوري سكدر رسكونه كيزلور تحركله ظاهر اولور
 انكله مثل ضربندن انسانه تعرض و اردركه انك عيشى جوعله و موق شعله اولمى كي انسان
 دخی ان الانسان ليطغى ان رآه استغنى مصداق جده طيفيان ايدر چنانكه كندى غنى كوره (فاما الذين
 آمنوا فليعملون انه الحق من ربهم) اما شونلر كه قرآن و محمد عليه السلام ايمان كتور ديلر بعوضه ايله
 ضرب مثل رب تعاليدن ثابت و حق ايدون بيلورلر (واما الذين كفروا فيقولون ماذا اراد الله
 بهذا مثلا) اما انلر كه كافر اولد يلر حق تعالى اشبوشى خيسى مثل ضربيله نه مراد ايتدى ديرلر حق
 تعالى انلره جوابنده ديديكه (يضل به كثيرا) الله تعالى او مثل سبيله برنجيه كافر لري انى تكذيب
 ايندك لري چون خذلانه ايركورر (ويهدى به كثيرا) وينه اول مثل سبيله نيمه مؤمنلر دخی تصديق
 ايندك لري چون هدايتلر نر آرتورر اشود ديلدر كه هدى و ضلال ايكيسى دخی الله تعاليدن اوله (وما
 يضل به الا الفاسقين) و اول مثل وافي تكذيب سبيله خذلانه ايركورر مكر انلر كه حد ايمانندن
 خارجلردر و شرعه فاسق اولدر كه كيره يي ارتكابه امر الله هدى خروج ايله و انكيجون اوج
 درجده واردر اولكيسى تبايدركه اول كيره يي استقباح ايدر اولد يني حالده احيا نارتكابدركه

(ايكنجيسى)

ايكنجيسى انهما كدر كه اول كيره يي ارتكابه اعتياد در كامالات ايمكسز ين او چيخيسى جمود در كه
 اول كيره يي ارتكابدركه انى استصواب ايدر اولد يني حالده چنانكه بومقامه مشارف اوله عنقندن ربقة
 ايمان خلع اولوب كفرى ملايس اولور و مادامكه تفاني و يا انهمالك درجه سنده اوله اندن مؤمن اسمى
 سلب اولمز سماى ايمان اولان تصديقله متصف اولد يني چون (الذين ينقضون عهد الله من بعد
 ميثاقه) انلر عهد اللهى نقض ايدرلر انى توكيد و احكامدن صكره ديديكه عهد الله اوچدر برى
 شول عهد در كه يوم ميثاقده الست بركم قالوا بلى بن سرك ربكز دكليم ديو خطاب الهى يه بلى
 ربم سز ين ديو اولان ذرية آدمك جوابيدر و بريدن تبيين اوزره اخذ عهد و ميثاق در كه ان
 اقيموالدين و لا تنفروا فيه دينى اقامتله امر ديدنه تفرقندن نهى اولمشدر و برى دخی علماء
 اوزره اخذ اولنان عهد در كه لتيننه للناس و لا تكتفونه انى ناسه بيلدر لركم ايتديلر ديو
 تا كيد بيورلشدر و ميثاقله مراد ايكيدن خالى دكل يا الله تعالى آيات و كتبله عهدى احكاميدر
 و يا خود عباد عهد اللهى التزام و قبوللر ايدر (ويقطعون ما امر الله به ان يوصل) و دخی الله تعالينك
 وصل اولتمسيله اسرايتديكى شي قطع ايدرلر اشوقطعيه محتملدر كه حق تعالينك كارضاسى اولميه
 قطع رحم و موالات مؤمنيندن اعراض و انبياء و كتب بنى تصديقده تفرقه و جاعات مفروضدى
 ترك و سائر اشيا كي بي كه انلره رفض خبر و يا تعاطى شر اوله زير اول الله تعالى ايله عيد پيشنده كي وصلى
 قطع ايدر حالبوكه هر فصل و وصلدن مقصود بالذات اولان اول و صلندر (ويفسدون في الارض)
 و ايمانندن منع و حق استهزاء و عالمك نظام و صلاحى اولان وصلى قطع ايله ريوزنده فساد ايدرلر (اولئك
 هم الخاسرون) ايعدى انلر عقلى نظردن و حيات ابدى يي افاده ايدر شي اقتناصدن اهمالله و آيات
 الله ايمانى و حقايقنه نظرى و انوارندن اقتباسى انكار و طعنه استبدال ايله و وفاء و صلاح و ثواب
 مقابله سنده نقض و فساد و عقابى اشتر ايله زيان ايديجيلدر (كيف تكفرون بالله) بكا خبر و بركه
 نه حال اوزره الله تعالى يه كافر اولورسز (وكنتم امواتا فاحياكم) و الحال بيلورسز كه آبا كز
 اصلا بنندن روحسز نطفه لرايديكز روحلرى خلق ايدوب امهاتكز ارحامنده ايكول روحلرى
 نفخ ايله سزى ديركوردى (ثم يميتكم) بوندن صكره آجالكز انقضاسى عنندنه سزى اولدرلر
 (ثم يحييكم) بده صورته نفخ اولد ينيقنده و يا قبورده سؤال ايجون ينه سزى ديركورر
 (ثم اليه ترجعون) بده آخرتده اول الله تعالى يه رد اولنور سز خير و شرندن
 اعمالكزه كوره سزه جزا ايدر و يا خود حساب ايجون قبور يكزدن اكا نشر اولنورسز
 اشو آيتده تنبيه و اردركه انلرى اولاحيايه قادر اولان رب تعالى ثانيا دخی احيا لرينه قادر
 اوله زيرا كه بى اخلق اعاده دن اهورن دكلدر و يا خود اشو آيت كرمه ايله خطاب اولنان
 مؤمنلر و هم كافرلر اوله زيرا كه حق جل و علا و وحدانيت و نبوت دلائلن بيان ايلدى و ايمان
 اوزره وعد و كفر اوزره وعيد و نصكره نعم عامه و خاصه سنده عدل ايله اوزرلرينه تا كيد ايلدى
 و بويله نعم جليله ايله انلردن كفر صدورين استقباح و استبعاد ايلدى زيرا كه نعمتك عظمى
 انى انعام ايدنه معصيتك عظيم ايجاب ايدر و يا خود خطاب اولنان خاصة مؤمنلر اوله و انكله
 تقرب رمت و انلردن تبديد كفر اراده ايديله شول معنى اوزره كيم سزدن كفر نيمه تصور اولنور
 حالبوكه سز اموات كي يعنى جاهلار ايكين افاده ايتديكى علم و ايمانله سزى ديركوردى بوندن صكره

مع الرا كمين) مسلمانلرك
 نمازى كي نماز قلك و انلرك
 طريقى اوزره زكات و برك
 و ركوع ايديجى جماعت
 مسلمين ايله ركوع ايدك
 يهود نمازنده ركوع اولماغله
 الله اعلم انى ايمان اوله
 (اناسرون الناس بالبر و تسنون
 انفسكم و اتم تلون الكتاب
 افلا تعقلون) ناسه خير
 ايشلمكى امر ايدوب كندو
 نفسكزى اونودر بيسكز
 حال بوكه تورى او قورسكز
 كندو قبحكزى تعقل
 ايتز بيسكز بعض مدينه
 يهوديلرينك حقتده دركه
 دوستلرينى احكام شرع
 محمدى يه ترغيب ايدوب
 كندولرى مسلمانلق بولنه
 سلوكدن صاقورلردى
 (واستعينوا بالصبر و الصلوة
 و انها لكيرة الاعلى الخاشعين)
 اداء طاعتده يا خود ضومده
 صبر ايله و عجز از قريشه ايله
 الله تعاليدن استعانه ايدك
 اول طاعت و صوم و صلوة
 الله تعاليدن قورقانلردن
 غبرى يه مشقت كيره در
 (الذين يفتنون انهم ملاقوا
 ربهم و انهم اليه راجعون)
 اول قورقانلر انلردركه
 ريلرينك جزاء نه ملاقى
 اوله جقارلرينى و ماقت اكا
 راجع اوله جقارلرينى بيلورلر

سزى موت معروفه امانه ايدر بعده حیات حقیقه ايله احیاء ايدر بعده اول الله تعالى به رجوع ایدوب شول کوزلر کور مدك وقولاقلر ایشتمك وبشر قلبنه خطور ایتتمك شیشه سزى ثوابلندیر (هو الذی خلق لکم مافی الارض جیما) اول الله تعالى یرده اولان اشیانک جیمن سز کیچون خلق ایلدی تا که دیاده ابدانکزامر نه انکله استفاد اید سز و دینکزامر نه آخر نه کی لذات وآلای ملام و مشایله تعرف اید سز ودخی انکله ربکزل شانه نک قدرت و وحدانیتنه استدلال اید سز اشو آیت کریمه اشیاده باحت اصل اید و کنه دلیلدر مادامکه حرمتنه نص صحیح وارد اولیده (ثم استوی الی السماء) ارضی خلقتمک نکره ارا دتیله سمایی خلقه قصد ایلدی (فسوین سبع سموات) حتی که یدی سمایی فتور و عوج سز مستویات خلق ایلدی اگر دینور سه که اصحاب ارضاد افلاکی طغوز عدا اید بر نور که انرا اول ذکر نه شکوک وارد در صحیح و ایدینی تقدیرجه آید زیاده بی ثقی یو قدر مع ذلک کا عرش و کرسی دخی غم اولنور سه انده خلاف قلمز (وهو بکل شیء علیم) اول الله تعالى هر شیک جانی و تفصیلی بیلکه کاملدر (واذ قل ربک للملائکه انی جاعل فی الارض خلیفه) یا محمد ذکر ایت شول وقتیکه ربک جل شانها شاورت طریق اوزره آدم علیه السلامن او کدین ارضه ساکن اولان ملائکه به دیدیکه اشوارض یوزنده بکاسزدن کراملور بر خلیفه خلق ایدرم که اول آدم علیه السلام در وقتا که حق جل وعلا سموات و ارضی و ملائکه و جنی خلق ایتدی ملائکه بی سماء و جنی ارضه اسکان ایتدی دهر طویل اول جن ارضه عبادت ایتدکنر ندر نکره ارا رنده بنی و حسد ظاهر اولوب فساد و قتال ایتدیلر حق جل وعلا انره ملائکه دن بر جند کوندر دیکه انره جن دینور خزنه جنان ایدیلر رئیس و مرشد و اعلمری ابلیس ایدی حق که یرده اولان جنی سور دیلر طاغتر ووا دیلره و جزیره لره ایرکور دیلر و کندیلر یرده ساکن اولوب عبادته دورشدیلر حق تعالی انره عبادتی تخفیف ایتدی و ابلیس یرملکنی و سماء دنیا و خزانه جنتی یردی اولیه اولد اول کاهی یرده و کاهی سماء دنیا و کاهی جتده عبادت ایدردی اول حالتدن نفسنه عجب ایدردی انکله کندوبی ملائکه دن ا کرم کوردی حق تعالی ا کاو جندینه ذکر اولنان کلای دیدی اول خبردن کراحت ایتدیلر زیرا که ارضه عبادت خلیفه ایله اطیشان ایتشدیلر (قالوا انجعل فیها من یفسد فیها ویسفک الدماء) یاربنا ارضه خلیفه قیلور میسین اول کس بی که انده معاصی ایله افساد ایدر و قاتلر دو کرلر دیدیلر و بحالی الله تعالی دن اخبار ایله ویاالوحدن تلقی ایله ویا عقول رنده مرکوز شیدن استنباطله ویا احد ثقلینی آخره قیاس ایله بیلدیلر (ونحن نسبح بحمدک و نقدر لک) حالبوکه بزنی سوء دن تبعید ایدر ز به الهام ایتدیکم معرفتک اوزره جدی ملتسین اولدیمز حالده و دخی سنک اجل کیچون نفوس سزى ذنوبدن تطهیر ایدرز . انترک بوسوالی ارضک عمارت و اصلاحنه و انده افساد ایدر جکلری واهل طاعت یرینه انده معصیت ایشله جکلری استخلافنه تعجب ایدوب کندیلر خنی اولان حکمتک کشفین بیلدیر و شهود لرین کیدروب حقیقت حاله ایرکورر شیدن استخبار ایدی یو خسه عصمت لریله عجب و تفاخر ایدوب حق تعالی به اعتراض و یاخی آدمه غیبت طریق اوزره طعن دکل ایدی . زیرا انلر حق تعالی نک . بل عباد مکرمون لایسبقونه بالقول وهم با مریدیمون دیو ترکیه سیله سوء ظن اولتمدن انلر مبرالردر کانه انلر بیلدیلر که خلیفه قیلند جفک مداری

اوج قوت یعنی شهوت و غضب و عقلیه اوزره اولی سر در اما شهوت و غضبک مقتضای فساد و سفک دماء در و عقلیه نک مقتضای معرفت و طاعتدر انرا یسه یالکر قوت عقلیه به نظر ایدوب آیا که انی استخلافه حکمت نه اوله حالبوکه شهوت و غضب اعتبار ایله حکمت انک ایجاب دخی اقتضایتمز فکیف که اکا خلافت دخی منضم اوله بزیسه اول خلافتدن توقع اولنان شیئی مفاسد مذکوره معارضه سنسز اقامت ایدرز و غفلت ایتدیلر شهوت و غضبدن هر برینک فضلند که لجان عقله مطاوعت ایدوب عفت و شجاعت و مجاهده هوی و انصافله متصف اوله و بیلدیلر که آحادک قاصر اولدینی شیئی ترکیب افاده ایدر احاطه جزئیات و استنباط صناعات و استخراج منافع کائنات کی کدانی قوه دن فعله کتورر که اول استخلافه قصد اولنور . ایدنی اشو معانی به حق جل وعلا اشارت ایدوب (قال انی اعلم ما لا تعلمون) سزک بیلدیکم کز شیئی بن یلورم دیدی اشو آیت عبادی مشاوریه ارشاد وارد و نفس قرآنک وجودیه یالکر رایه رخصت اولدیفنه و خیری شریند غالب اولان شیک ایجابنده حکمت اولدیفنه دلالت وارد . زیرا که شر قلیل ایچون خیر کثیری ترک ایتک شر کثیردر و دخی آدم علیه السلام حضرت لرینک عظم شانها اشارت وارد که خلق اولتمزدن او کدین وجودیه حق تعالی انی ساکن ملکوته تبشیر ایتدی و اکا خلیفه دیو لقب ایتدی و انده کی مفاسد اوزره راجع اولان فضلی اظهار ایتدی (و علم آدم الاسماء کلها) حق جل وعلا آدم علیه السلامی خلقتمک نکره جیم اشیانک اسملری کا تعلیم ایتدی یالنده علم ضروری خلقیه ویا روحه القا یله . دیندیکه انکله مراد وجوده کلش و یوم قیامت دکن کله جکک اسمانی ویا ملائکه نک ویا ذریتک ویا هر اشیانک حرفت و صفتک اسمانی کا بیلدردی . اصحاب تأویل ایدر حق تعالی ا کا جیم لغاتی تعلیم ایدوب اولدخی اولاد نک هر برینه بر لفته سوبلیدی بعده اولادی بلاد تفرق ایدوب انلردن هر فرقه بر لفته مختص اولدی (ثم عرضهم علی الملائکه) بعده اول مسما یاتک عقلاء و غیر عقلا سنی ملائکه به عرض ایتدیکه آدمک فضل و اوانلرک عجزی ظاهر اوله (فقال انبؤنی باسماء هؤلاء) اشو مخلوقاتک اسمائی بکا خبر ویرک (ان کنتم صادقین) اگر صادق ایدکر دیدی یعنی شول زمعکرده کی هر خلقمدن سزاعلم و افضل اوله سز (قالوا سبحانک) ملائکه عجز و قصور لرینه اعتراف ایدوب دیدیلر که یاربنا سنی تزیه ایدر رز هر شیکه عظم و کبریا که لایق اولیه (لاعلم لنا الا ما علمنا) بزم هیچ بر شینه علمز یو قدر مکرر کا کدانی بزه الهام ایتمش اوله سن (انک انت العلیم الحکیم) سن اول علیم سنکه سکا برشی خنی اولمز حکیم سنکه فملکده حکمت بالغه اولان شیئی ایشلرسن (قال یا آدم انبئهم باسمائهم) حق تعالی دیدیکه یا آدم ایدنی انلره اسماء موجوداتی خبر ویرکل (فلما انباهم باسمائهم) وقتا که اولانی انلره امر اولندینی منوال اوزره خبر ویردی (قال الم اقل لکم انی اعلم غیب السموات والارض) حق تعالی ملائکه به دیدیکه بن سز دیمه دیمکه سموات و ارضک غیبی اولمش و اوله جفتی یلورم زیرا انلره سزک بیلدیکم کز شیئی بن یلورم دیدی (واعلم ما تدعون) و دخی یلورم انی که ارا کزده اظهار ایدر سز که اول اولانی ترک اوزره معایبه لرینی تعریفدر و حالبوکه انک اولاسی توقف ایدوب بیانه ترصدین اولمیلدیر و یا خود مراد بر یوزنده خلیفه قیلور میسن انی که انده فساد ایدیر دیلر (وما کنتم تکلمون) دخی یلورم انی که کتم ایدر دیکر که

حیاتده براغوب اوغلار کزی قتل ایدر لکن بز سزی خلاص ایلدک و بو رنج و تکلیفده سزه ربکر طرفدن بیوک ابتلا و تجربه وارد فرعون بنی اسرائیلدن برولد طوغوب قبیلرک هلاک و خرابه سبب اوله جفتی ایما ایدر رؤیا کور مکله بنی اسرائیلک اولاد لرینی ذبح ایدردی (واذ فرقا بکم البحر فانجیسا کم و اغرقا آل فرعون و اتم تنظرون) دخی شوی یاد ایدک وقتا که سز فرعوندن قرار ایله سوبش دکریت کلدکلر یکزده دشمن ارقه کزده ایکن بز سزک ایچون بحری شق ایله سزی خلاص و آل فرعون غرق ایلدک و الحاله سز انلری کورر ایدیکزه (واذ واعدنا موسی اربعین لیله ثم انخزتم العجل من بعده و اتم ظالمون) وانی دخی ذکر ایدک که بز موسایه طورده قرق کیجه وعده ویرمشیدک اول طوره کیتدکد نکره سز یوزاغی بنی تکرری اخذ ایتدیکز و بو حاله اللهدن غیری به عبادت ایتمکه ظالمردن اولدیکز (ثم عفونا عنکم من بعد ذلك لعلکم تشکرون) سز دن صدور ایدن متکر

یا بنی اسرائیل اذ کروا له منی الی انعمت علیکم وانی فضلکم علی العالمین . ای یعقوب اوغلاری سزه ویردیکم نعمت لری ذکر ایدک و سزک اجداد کزی اولو فتک انسانلری اوزرینه تفضیل ایتدم (و اتقوا یومالا یجزی نفس عن نفس شیئا و لا تقبل منها شفاعة و لا یؤخذ منها عدل و لا هم ینصرون) و دخی شول عذاب کونندن قورقک که اول کونده بر نفس مؤمنه بر نفس کافر دن بر شید مجازات ایدر منی نفس مؤمنه نک نفس کافره به شفاعتی قبول الخز و اول نفس کافره دن عذاب ایچون عوض اولوز و اول کونده اول کافر لک دفع عذاب ایچون یاردم دخی اولتمز . بو آیت کریمه یهودک بز حضرت ابراهیم و اسحق اولاد لرند ز دیو افتخار لری حالده نازل اولمشدر و اذ انجیسا کم من ال فرعون یس و موتکم سوء العذاب یذبحون اسماءکم و یستحبون نساءکم و فی ذلکم بلاه من ربکم عظیم . ای بنی اسرائیل انی دخی ذکر ایدک که ال فرعون سزی واجدا دکرری رنج و محنت تکلیفله اشد عذابده قولنور لکن و نسا لر یکزی

اول كنديلر نيك خلافته احقاء زعم ايتلر يدر و يا خود حق تعالى كنديلر دن افضل شئي خلق ايتلر
ظن ايتلر يدر . ابن عباس ايدر اول كنم اولان شئله مراد شول حالته كه آدم عليه السلام
جسدی وقتا كه مكه و طائف پيشده روح سر بر اعلش يا توردی ابليس اكاه و غرايچك اغزنندن
كيروب دبرندن چيتدی و ديديكه بوبرامر ايچون خلق اولنوبدر لکن انده تمالك اولمز .
زيرا كه اجور قدر بده بيله سنجده اولان ملائكه بديديكه اكر بواوزريكه تفضيل اولنوب و اكا
اطاعتله بيوريلور ايسه كننجه ايدر سز ديديلر كه ربح جل شانه نك امرينه اطاعت ايدره ز ابليس
نفسندن ديديكه والله اكر بن بونك اوزره تسليط اولنور سم اني هلاك ايدرم و اكر بنم اوزريعه تسليط
اولنور سد اكاه صيان ايدرم . ايمدی آتیده ابداء اولسان ايله مراد ملائكه نك اشبو طاعته
عزملر يدر و كنم اولنانله مراد ابليسك اشبو مخالفته عزميدر . معلوم اوله كه اشبو آتیده انسانك
شرفنه و علمك عبادت اوزره فضلي و مزيتنه و خلافته علم شرط بلكه عدمه ايديكه والله تعالى به
تعليم اسنادك محتمله اكر چدا كامم اطلاق صحيح دكل ايسه ده اني احترام ايدنه مختص اولديغيچون
ولفات توقيفيه ايدوكنه و علمت و بطريق الاولى علم شريعت عبادته تخليدن فوق ايدوكنه و آدم
عليه السلام اول ملائكه دن افضل ايدوكنه دلالت واردر . زيرا حق تعالى آدم عليه السلام
فضلي عظمه اظهار ايلدي اكر امكانده علمدن اشرف شئي اوليدي اول شئي ايله انك فضلي
اظهار ايدردی يوخسه مال ايله دكل و علمك فضلي اچليچون ملائكه اكاه سجده ايله امر اولندي
و حق تعالى نك يا آدم قويله بغير عز عليه السلام آدمك نبي تكلم ايدوكنه استدلال ايتدی
(واذ قلنا للملائكة اسجدوا لآدم) و دخي ذكر ايت شول وقتيكه آدم عليه السلام سجده
ايدك ديوملائيكيه امر ايتدك . مفسرين اول خطاب اولنان ملائكه ده اختلاف ايتديلر به ضيلري
ديديكه انلر سكان ارض اولان ملائكه ايدی لکن اصح اولان (فسجد الملائكة كلهم اجمعون)
دلالتيله ملائكه نك جيمي ايدی و سجود انكي قولك اسخنده حقيقتده آدمه اولوب الله تعالى به
معناي عبادتي متضمن ايدی امرينه امتثال سبيله و اول سجوده مراد انخا ايدی يوخسه آنن
يره قومق دكل ايدی اسلام كليچك سالمله اول انخا بطل اولندي و ملائكه نك اكاه سجودي
سجود تمظيم و تحية ايدی يوسف عليه السلامه اخيره سنك سجودي كي يوخسه سجود عبادت
دكل ايدی . دينلديكه آدم عليه السلام قبله اولوب سجود الله تعالى به ايدی صلاة ايچون كعبه
قبله اولوب سجود الله تعالى به اولسي كي (فسجدوا لآبليس ابى واستكبر) اول ملائكه انخا
سجود ايتديلر الا ابليس سجود دن ابا ايتدی و اني رب تعالى به عبادته و صله اتخا زندن استكبار
ايتدی و انك اسمي سر يا يده عز ازيل و عري بده حارث ايدی عصيان ايدچك اسم و صورتی
متغير اولوب اكاه ابليس دينلدي یعنی الله تعالى نك رجستن مایوس اولدي اكثر مفسرين ايدر
ابليس ملائكه دن ايدی حسن ايدر اول جندن ايدی يوخسه ملائكه دن دكل . الا ابليس كان من
الجن . دلالتيله و اول جنك اصليدر آدم عليه السلام انك اعلى اولديني كي . زيرا اول ناردن
و ملائكه نوردن خلق اولنوبدر و انك ذريتي واردر و ملائكه نك ايسه ذريتي اولمز لکن قول
اول اصمدر (و كان من الكافرين) علم الله اول كافريندن ايدی و يا خود كافريندن اولدي
شول سببديكه حق تعالى نك اكاه آدم سجوده امريني استباح ايتدی شول اعتقادله كيم اول آدم دن

(افضل)

افضل اوله افشاءك ايسه مفضل عليه ايچون تخضع و توسل ايله امر اولسي حسن اولمز نتكيم
• اماخير منه . بن آدم دن خير لولم ديوقولی اني اشمار ايدر يوخسه يالكز واجب تركيله دكل
• تفسير قاضيه ايدر اشبو آيت كرمه دلالت ايدركه ابليس ملائكه دن اوله اكر اننردن اولسه
انلره سجود امری اكاه تناول اولمزدي و آنلردن آنی استثناء صحيح اولمزدي الا ابليس كان من
الجن . ابليس جندن ايدی ديوقويله سؤال ايراد اولنور سه دينور كه جا نردركه فعلده جندن
و نوعده ملائكه دن اوله زيرا ابن عباس رضی الله عنهم ابدن مرويدركه ملائكه نك برنوعنه چن
دينور تواله ايدر لر ابليس آنلردن ايدی و اولكه آنی ملائكه دن دكل زعم ايدر و يا خود اول
جنی ايدی ملائكه اراسته مستثنی اولمسيه ملائكه اكاه تليط اولندي دير و يا خود جن دخي
ملائكه ايله بيله سجوده مأمورين ايديلر ملائكه ذكريله انلر ذكرندن استغنا اولندي دير
• نتكيم اكاه بر شخصه تدلل و اني توسله امر اولسه لر اصغر ك دخي آنكله امر اولنديني
بالطريق الاولى بيلنور اويله اولسه سجوده امر اول ايكي قبيله اولوب ابليس انك برندن
مستثنی اولور و دخي ملائكه ده اكر چده عصمت غالبدر لکن بعضنده عصمت اولمز ايسه عدم
عصمت غالب اولوب بعضنده عصمت بولنديني كي . اشبو آيتك فوايدندندر كه استكبار دن حذر
ايديله كه زيرا اول كبر دن كاهي كفره اير كوريلور و اول امر الله ايله اتجاره حث اولنده و امر ك
سرينه خودن صاقله و اولكه آنك كفر اوزره وفات ايدر ايدوكن حق تعالى بيله اول حقيقتده
كافر در . زيرا كه عبرت خواتمه در اكر چه حال حياتده حكيمه مؤمن ايسه ده بعد حق تعالى
ملائكه به امر ايلدي ادمي اتوندن سرير اوزره كتورديلر حتى كه جسته قويديلر حالبو كه انده اكاه
عجاس يوغیدی اويقويه و اردی اول حالته حق تعالى انك شق ايسری اضلاعنك قصيرندن
حوایي خلق ايتدی و الحال آدم عليه السلام نه اني حس ايتدی و نه اندن اكالم ايردی اويانچيق
اني باشي اوچنده و تورر كوردی ديديكه سن كيسك ديديكه خاتونكم حق تعالى نبي سنجون
خلق ايتدی ناكه بری برعزه سكون ايدووز (و قلنا يا آدم اسكن انت و زوجك الجنة) حق جل
وعلا ايدر ديدك كه يا آدم سن و خاتونك جنت خلدده سكون و قرار ايدك دينلديكه اول سماء سابعده
ايدی (و كلامنا رغدا حيث نشنا) و اول جتندن ديلديك كرمكانده هر نه وقتده ايسه نجه ديلر سكر
و ست و رفاهيت اوزره اكل و تناول ايدك (و لا تقر يا هذه الشجرة) لکن اشبو شجره به قريب اولميكز
(فتكونا من الظالمين) قريب اولور سكر ايكي كز دخي ظالمردن معصيته نفسلريكه ضرر ايديجيلردن اولور
سز بعض علماء ايدر نهی شجره دن برجنس اوزره و آخرون ايدر شجره مختصه اوزره واقع اولوبدر
و اول شجره دن اختلاف اولندي حنطه و يا كرم و ياتين ايدی يابر شجره ايديكه آنندن اكل ايدنه
حدث ايرسر ايدی و لکن اولی اولان تعيين و انما قدر آتیده تعيين اولنديني كي ماهو المقصودا كا
متوقف اولمديغيچون و اكا قريبدن نهيدن اندن اجتنابك و جوبنه دلالت وار و حرامه واقع اولمق
خوفيله لايق اولان اكا اقترايدن حذر لازم ايدوكنه اشارت وار زيرا كه بر شيتك قريبي داعيسی
ايراث ايدر و مجامع قبله اني اخذه كيدر حتى كه اني عقل و شرع مقتضاسندن آنی آيرر (فازلهما
الشیطان عنهما) اول ايكي سنی شیطان جتندن آيرمه باعث اولدي (فاخرجهما مما كانا فيه) و اولدقري
نعمدن انلری چيقاردی . روايت اولنديكه ابليس ديلديكه جسته كيره و آدم و حوایي آننه كي نعملرندن

عملكزه توبه كزندن صكره
عفو ايتدك شايده كه نعمت
عفو شكر ايدره سز (و اذ اتينا
موسى الكتاب والفرقان
لعلكم تهتدون) دخي ياد
ايدره سز كه زم موسايه توربي
و حقه باطلی فرق ايدر حجتی
و بر دك اوله كه اول كتاب
و حجتله طوغری يولى
بوله سز (و اذ قال موسى
لقومه يا قوم انكم ظلمتم
انفسكم بالتخاذل العجل
فتوبوا الى بارئكم فاقتلوا
انفسكم ذلكم خير لكم عند
بارئكم فتاب عليكم انه هو
التواب الرحيم) و خاطره
كتودك اني دخي كه موسى
عليه السلام عجله طابان قومه
ديديكه اي قوم تحقيق سز
عجله طابغله نفسكزه ظلم
ايتديكز امدی تضرع
و نیازله ربكز جل شانه به
توبه و رجوع ايدك دخي
نفسكزی قتل ايدك يا خود
كو ساله به طاباني طابمان
اولدرسون بومقاتله كز
ربكز عتدنده سزك ايچون
خير لودر بعد المقاتله توبه كز
قبول اولدي تحقيق باری
تعالى نائب قوللرني عذابندن
رجوعله مغفرت و رحمت
ايديجيدر على قول بونلرك
توبه لری بوجهله اولديكه

آیه خزنه آنی منع استیلا مگر خزنه نك بری حیه ایدی بمرکبی درت ایاقلو اولوب دواب جتک احسنلندن ایدی ابلیسک مدیق ایدی ابلیسی آغزینده قویوب جتته کیردی و آغزندن چقاردی . حسن ایدر آدم و حوا کاهی جتندن طشریه چقارلردی ابلیس آنری ائده کورردی مگر آدم علیه السلام جتته کیردیکنده ائده کی نمی کور بچک نویدی دائم اولسه دیش ایدی ابلیس آنی ایشیدوب وسوسه القاسمه مدار اتمکه عزیمت ایتشدی چون ایکی وجهک برله ابلیس انله بولشدی واطالح اللرائک ابلیس ایدوکن یلزدی خزنه نیا حسی کی نوحه ایدوب آغلدی . دینلدیکه اول نیا حه ایدن ابلیس ایدی آدم و حوا . ا کادیدیلر که نیه اغلرک دیدی انلر که سزلر اولور سز و بونعدن آریلور سز انلر بوجله لی سوزی قلبرینه تاثیر ایتدی ابلیس ایسه آنلردن آریلوب کتدی وقت آخر دینه کلوب دیدیکه یا آدم سکار شجره بی دلالت ایدیمی که سیدنگزده اولدیفک نعیم دائم اولور و ملکه زوال ارمزالکده قالور آدم علیه السلام آنی قبولدن امتناع ایدیچک ابلیس بن سزه نصیحت ایدیچلردنم دیوین بالله ایتدی ایکیسده خی اکا الداندیلر هیچکده یلان بره عین اتمز صاندیلر هماندم حوا شجره به یوریدی اندن یوب آدم علیه السلام سیدردی . سعید بن المسیب عین بالله ایدوب دیدیکه آدمک اندن عینی عقلی باشنده ایکن دکل ایدی بلکه حوا اکا خراچروب سکران ایکن آنی سیدی اندن حق جل وعلا آدم دیدیکه جتندن سکامباح ایتدکرم اول شجره دن سکا غنا ویرمدی آدم دیدیکه بی یارب والله بکاغنا ویرمشدی لکن عزتک حقیچون هیچکده بی ظن ایتدکمه یلان بره عین ایده حق تعالی دیدیکه عزتم حقیچون سقیره ایندرم رزق و معاشکی مشقت چکد کد نصرکه ایرکورم اندن آنی جتندن ارضه ایندردی زراعت و حراثت طریقتدن اکارزقی ووردی . ابن عباس رضی الله عنهما ایدر آدم علیه السلام شجره منهید دن اکل ایدیچک حق تعالی اکا دیدیکه یا آدم نیچون بکا بویه عصیان ایتدک دیدیکه یارب حوا بکائی ترین و ترغیب ایتدی حق تعالی دیدیکه ایددی اکاجل و صغنده کراحت ایرکوردم و هر آید اندن قان ایدم و یوم قیامته دکن اول مشقتری بناتکه دخی چکد یرم چون آدم و حوا شجره دن دیدیلر در عقب اوزر لرندن حله لری و حله لری صولوب عریان قالوب عورت لرلی آچلدی (و قلنا اهبطوا بعضکم لبعض عدو) حق تعالی ایدر آدم و حوا و ابلیس وحیه دیدکده چمیکز یره اینک حالوکه بری برلرکزه عداوت ایدیشر سز که اول ادم ذریقه حید پینده و مؤمنین ایله ابلیس پینده اولان عداوتدر او یله اولسه آدم علیه السلام سزندیب طاغنه و حوا جدیه و ابلیس ایله حید اصفهانه ایندرلدی ابلیسک اشبو ایندرلسی ایکیجی کره ایدیکه اول وسوسه ویا مارقه ایچون جتته کیرمشدی ویا سمدن ایمش ایدی (ولکم فی الارض مستقروم تا الی حین) و سزک ایچون ریوزنده قرار کاهودخی حالکز ایرشجه عیش و تنع اولیسر در (فتلقی آدم من ربه کلمات) آدم علیه السلام رب تعالیدن کلمات مخصوصه بی تلقی و اخذ و حفظ ایتدی حتی اول اکاسب توبه اولدی اول کلماته اختلاف اولندی . دینلدیکه اول . ربنا ظلمنا انفسنا و ان لم تغفر لنا و ترجعنا لنكونن من الخاسرین . ایدی ویا خود . لا اله الا انت سبحانک و بحمدک رب عملت سوء و ظلمت نفسی فاغفر لی انک انت الغفور الرحیم) ایدی ابن عباس رضی الله عنهما ایدر آدم و حوا ایکیوزیل اغلدیلر قرق کون

لکم تشکرون) ساعقه دن سزی اولدر دکنه سکره تکرار احیا ایدم شاید که بو حیات نعمته شکر ایده سز (و ظللنا علیکم الغمام و انزلنا علیکم المن والسلوی کلوا من طیبات ما رزقناکم و ما ظلمونا و لکن کانوا انفسهم یظلمون) محررای تیهده بز سزک اوزرکزه بولته کولکه ایلدک وسزه قدرت حلواسی و بیلدر جین کوندردک و بو حلال رزقزدن اکل ایدک دیدک انلر عدم اطاعتله بزه ظلم ایتدیلر الحق کند و نفسلرینه ظلم ایتدیلر تفسیر منیرده اول قوشلر اولتوقارک دالرنده خوش نغمه لرله ظهور ایدوب روز کار انلرین قنادرین دوکر و کوسز کاب اولوب بی اسرائیل انلری قدرت حلواسیله قارشیدر لرلر ایدی دیو نمحریر ایدر چونکه بو حلال رزق کندولره کلور ایدی آنی اکل ایدوب ادخار ایتاملری امر اولنشیدی امره مخالفه ایدوب ادخار ایچون صاقلد قلمی قور دلنوب بعده قوشلر دخی کلز اولدی بناء علیه تفسیرینه ظلم ایتدیلر

یوب ایچمدیلر یوز ییل آدم حوایه قربان ایتدی . دینلدیکه اکراهل ارضک دموی جمع ایدلسه داود علیه السلام دموی اندن اکثر اولیدی شول سیدنکه اول خطبیه ایردی واکر داودک و اهل ارضک دموی جمع ایدلسه نوح علیه السلام دموی اندن اکثر اولیدی واکر داود علیه السلام و اهل ارضک و نوح علیه السلام دموی جمع ایدلسه آدم علیه السلام دموی اندن اکثر اولیدی شول سیدنکه جتندن چقارلدی . دینلدیکه آدم علیه السلام وقتا که ارضه ایندرلدی حیا و حجابندن اوچوز سنهیه دکن راسنی سهایه رفع ایتدی (ثاب علیه) اول اجلدن حق تعالی انک توبه سین قبول ایدوب رحیمه اکا رجوع ایتدی آدم ذکریله اکتفا اولنوب حوا ذکر اولندی زیرا که حوا حکمه اکا تبع ایدی . پس بوسیدن قرآن وسنتک اکثرنده نسانک ذکر ی طی اولنشدر (انه هو التواب الرحیم) اول الله تعالی عبادینه مغفرت ایله رجوع ایدیچدر و رحتمه مبالندر (قلنا اهبطوا منها جیما) بز دیدیکه چمیکز یعنی آدم و حوا و ابلیس وحیه یره اینک هبوط امری تکرار اولدی مقصودک اختلافیچون . زیرا که هبوط اول دار بلیدیه معادات ایچون ایدی . و اشبو هبوط ایسه تکلیف ایچوندر . تنکیم مابعدی آنی اشعار ایدر و یا خود هبوط اول جتندن سماء دنیا به و هبوط ثانی سماء دنیادن ارضه ایدی (فاما یا بنکمن منی هدی) یا ذریه آدم اکر بدن سز رشو بیان شریعت و یا خود کتاب و رسول کله (فن تبع هدی) اول کسه که اکا کلانه اتباع ایده عقل شهادت ایتدیکی شیئی رعایت ایدر اولدینی حالده (فلا خوف علیهم) انله خوف یوقدر و مکروه حلولندن مبرالدر (و لاهم یحزون) و محزون دخی اولزلر زیرا که محبوبری حاصلدر خوف توقع اولنور شیتدن اولور و حزن ایسه واقع شینه اولور حق جل وعلا و کدو ابلاغ وجهه اوزره انلردن عقابی نفی و انلر ایچون ثوابی اثبات ایلدی (والذین کفروا و کذبوا بآیاتنا) شونلر که الله تعالی به کافر اولوب آیاتی تکذیب ایتدیلر و یا خود جنانله آیانه کافر اولوب لسانله تکذیب ایتدیلر (اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون) ایددی انلر یوم قیامته اهل ناردر اندن چیمزلر انده داغلدرد . تفسیر قاضیده ایدر آدم علیه السلام قصصیه انبیانک عدم عصمته بر قاج وجهه اوزره تمسک ایدر . اولکیسی آدم علیه السلام نبی ایدی منهی عنهی ارتکاب ایتدی وانی ارتکاب ایدن ایسه عاصیدر . ایکیجیسی آنی ارتکابیه ظالمردن قلندی . الا لعنة الله علی الظالمین . فجوا نیجه . اوچنجیسی حق جل وعلا . و عصى آدم ربه فغوی . قولیه اکا عصیان و بی اسناد ایتدی . در دنجیسی اکا توبه تلقین ایتدی توبه ایسه ذنبدن رجوع و ندامتدر . بشنجیسی انک خاسر ایدوکنه اعترافدر اکر حق جل وعلا اکا مغفرتی اولسه توبه تلقین ایتدیدی و خاسر ایسه صاحب کیره در . التنجیسی اکر اول ذنب ایتش اولسه اول مصائبه اوغرامزدی ایددی اکا جواب بر نیجه وجهه اوزره در . اولکیسی اول وقتده اول نبی دکل ایدی ومدعی ایسه بیانه مطالبدر . ایکیجیسی اول نهی تنزیه ایچون ایدی و انک ظالم و خاسر سمیه اولنسی اولای ترکیله نفسنه ظلم و حفظنده خسارتیچون ایدی واکا نبی و عصیان اسنادینک بیانی محنده کلور ان شاء الله تعالی و انک توبه ایله امر اولنسی فوت اولانه تلافی ایچون ایدی واکا ایرشن مصائب اولای ترکی اوزره معاتبه

(و اذ قلنا ادخلوا هذه القرية فکلوا منها حیث شئتم رغداً و ادخلوا الباب سجداً و قولو حطة تقفر لکم خطایکم و سئزید المحسنین) و یاد ایدککه بز سزه شوقریه به کبرک و اول کوبدن استدر یککز طعمامری رفاه حال ایله اکل ایدک و اول قریه قبوسه سجده ایدرک کبرک و کاهه کزدن استغفار ایدک که کناهلر یکنزی عفو ایدم و احسان ایدمیلر بز فضلزدن ثوابی زیاده ایدم و ز دیدک . تبیانه . بو امر تنبه دکنر ایدی و اول قریه قدس شریف یاریمجا ایدی انده جبار یندن . عاد بقیه سی عمالقه قومی ساکن اولورلردی و ریشلری عوج بن عنق ایدی و انلر موسی علیه السلام حیاتنده بیت المقدسه کیرماملر ایدی دیو نمحریر ایدر (فبدل الذین ظلموا قولاً غیر الذی قبل لهم فانزلنا علی الذین ظلموا رجزاً من السماء بما کانوا یفعلن) اول تفسیرینه ظلم ایدنلر امر اولند قلمری قولی تبدیل و تغییر ایتدیلر که استغفار معانسه اولان حطه بی لغت نیظه اویدر و بو قرمزنی بغدادی دیواسنرا

ایندی • او چنجیسی انی ایلمسی • فنی و لم نجلده عزما • دلالیه ناسیا ایندی لکن اسباب
نیاندن تحفظی ترک ایندی کیچون عتاب اولندی اگر چه اول امتدن خط اولنورسده نیاندن
اولنر رتبدلی عظیم اولدیغیچون • درنجیسی انک اکا اقدای اجتهاد سیله ایدی که انده خطا
ایندی • زیرا اول ظن ایدی که اول نهی تزیبی اوله و یا خود اول شجره نك عیننه اشارت
اولوب اول ایسه انک نوعندن شجره اخراذن تناول ایتمش اوله حالبو که انکله مراد نوعه
اشارت ایندی و انک اوزرینه جاری اولان مصائب خطیئه نك شانی تعظیم ایچون ایندی تا که
اولادی اندن اجتاب ایملر • واشبو قصده دلال و اردر که جنت مخلوقه اوله وجهت
عالیده اوله و توبه مقبوله اوله و هدایه اتباع ایدن مأمون العاقبه اوله و عذاب نار دائم اوله
و کفرانده عخله اوله کافرک غیری دکل وقتا که حق جل و علا توحید و نبوت و مباد دلائل
ذکر ایلندی انی تقریر و تأکید ایچون نم عامه تعداد به انی تعقیب ایندی زیرا اول حوادث
محکم اولدینی حیثیتدن بر محدث حکیمه دلالت ایدر که خلق و امر یا لکزر انک اوله و انی کتب
سابقده ثابت اولدینی اوزره شول تعلیم و بر شیئه عمارستی اولیان کشینک اخباری معجزه اولوب
نبوتنه دال اوله و اول انسان و اندن اعظم شینک خلقی مشتمل اولدینی حیثیتدن انی ابداعه
قادر اولان رب تعالی اعاده سنه دخی قادر ایدوکنه دال اوله انلر دال اهل علم و اهل کتابه خطاب
وامر ایلدی که اوزر لر نده اولان نعم اللهی ذکر ایدله و حقه اتباعده و حجه افتقارده و عهدده و فاء
ایده لر تا که محمد علیه السلام و کاتزال اولان کتابه ایمان کتورمه مبادرت ایدله لر دیکه (یا بنی
اسرائیل) یا اولاد یعقوب و اسرائیل یعقوب پیغمبر علیه السلام لقیدر عربیه لسانجدر
و معنای عبدالله و یافقوه الله دیکدر (اذکروا نعمتی الی انعمت علیکم) سزه انعام ایستیکم
نعمتی ذکر ایلک انی تفکر و شکرینه قیامله و انکله مراد انلرک آباء واجدادینه اولان
نعم در که انلر ایچون دریانک یارلمسی و انلر اندن کجوب فرعون و قومی انده غرق اولسی
و اولوجهله انلرک اندن قورتمسی و تپهده اوزر لرینه غم کولکه اولسی و انلره من و سلوی
ایندرلمسی و انلره من عندالله تورات کلمسی و دخی بونک غیری نعمک آنلره ویرلمسی در (و اوفا
بمهدی) بکا ایمان و طاعت و فاء ایلک (اوف بمهدی) بندخی سزه حسن اثابته وفا
ایدرم • وفانک بزدن اول مراتبی ایکی کله شهادت کتورمدر و حق تعالیدن دم و مالزی
آخرک تعرضندن صیانتدر و انک آخر مراتبی بزدن بحر توحیده استغراقدر بر حیثیته کیم
نفسمزدن غافل اولهوز فکیف که غریبیدن و اما که حق تعالیدن بزی لقاء دائم ایله اثابتدر
بو ایکی عهدک تفصیلی سورده ماندهده • ولقد اخذالله ميثاق بنی اسرائیل • آیتنده کلور
ان شالله تعالی (وایای فارهبون) و بندن قورقک فعلک زده و ترکک زده خصوصاً نقض
عهدده • دینلدی که یعنی بر شیتدن رهبت ایدر سکر بندن رهبت ایلک و رهبت بر خوف در که
بیله سنجه تحرز دخی اوله • اشبو آیت کریمده وعد و وعیده تضمین وار و شکر و وفاء عهدک
و جوبنه دلال و وار مؤمنه لایق اولان الله تعالینک غریبیدن قورقماقی ایدوکنه اشارت وار
(و آمنوا بما نزلت مصداقاً لما معکم) و انزال ایستیکم قرآنه ایمان کتورک اول توحید و نبوت
و اخبار و نعمت محمد علیه السلامه سز که اولان کتابه موافق اولدینی حالده و تفاوت اعصار

سیله جزئیات احکامدن اکا مخالف اولانه دخی ایمان کتورک که انک هر بری زماننده اضافتله
حقدر انکله مخاطبک اندن صلاحی رعایت اولمشدر حتی اگر متقدم ایام متأخرده نزول
ایتسه و قته موافق نزول اییدی اول اجلدن پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه • لوکان موسی
حیا لما وسعه الاتباعی • اگر موسی علیه السلام بنم زماننده حیاته اولیدی بکا اتباعدن غیر
حاله و سبی اولمزدی • اشبو آیتده تنبیه واردر که انک پیغمبر عز علیه السلام اتباعدن کتابنه
ایمانی نکی ایتمه بلکه ایجاب اید (ولا تکنوا اول کافره) یوخسه اول قرآنه اول کافر
اولکزر اولورسدر کز کندی کزک و سزه متابعت ایدنلرک و بالیله مؤاخذه اولورسدر (ولا تشترؤا
بأیاتی ثمنا قليلا) بنم آیاته ایمان و اتباعی حظوظ دنیا به استبدال ایتمک ز که اول نه مرتبده
جلیله ایسه حظوظ آخرتدن فوت اولانه اضافتله قلیله در • دینلدی که یهود رؤساء و علماسنک
سفله و جهالندن مآکل و رسومری اولوب هر یل انی انلرک زروع و ضرع و نقودندن
آلورلردی خوف ایستیلر که اگر محمد علیه السلامک صفقن انلره بیلدرلر و اکا متابعت
ایدرلر اول مآکل و رسومری فوت اوله اوله اوله انک صفقن تغییر و اسمی کتم ایدوب
دنیا بی آخرت اوزره اختیار ایستیلر (وایای فاتقون) آیتم و رسولم حقه ایمانه و حقه
اتباعله و دنیاندن اعراضله بندن خوف و خشیت ایدک • رهبت که مبدأ سلو کدر آیت اولیده
انکله امری عالم و مقلده تعمیم ایندی و تقوی که منتهی سلو کدر اشبو آیت ثانیهده انکله
اهل علم تخصیص ایندی (ولا تلبسوا الحق بالباطل) حق منزلی خلط ایتمک ز شول
باطله کیم انی سز اختراع ایدر سز تا که حقه باطل بینی تمیز اولنیه (و تکتفوا الحق)
و حق باطله لبسه کتمان حق بینی جمع ایتمک ز • حق باطله لبسک معنای انلرک باطلی توراته
یا زملریدر تا که اول حق ظن اولنه و حق کتمانک معنای بزیانی توراتده بولمقد دیلریدر
(و انتم تعلمون) و الحال کندی کزک لایس و کاتین ایدو ککزی بیلورسدر • اشبونده لبسک
استباحنه اشعار واردر که زیرا اکا کتمان حق مقارن اولور خصوصاً که اول عالمدن
صدور اید • زیرا که جاهل کاهی مذکور اولور (و اقیوا الصلاة و آتوا الزکوة) و صلوات
خسی موافقت و حدود ایله اقامت ایدک و اموالک زک زکاتی ادا ایدک مسلمینک صلاته و زکاتی
کبی حق جل و علا انلره اصول اسلامله امرند نصکره فرو عیلهده امر ایلدی اشبونده دلال
واردر که کفار فروع اسلامله مخاطبین اوله لر اصولیه مخاطبین اولدینی کبی (و ارکعوا
مع الراکعین) نمازده رکوع ایدنلرک جماعتده انلرکله بیله سز دخی رکوع ایدک زیرا که جماعتله قناتن
نمازک یا لکزر قناتن اوزرینه یکریمی بدی درجه فضلی واردر و صلواتدن رکوعله تعبیرده صلاحه یهوددن
احتراز واردر زرا انلرک صلاحته رکوع بوقدر امام رازی ایدر اشبو نمازده رکوعک فرضیتن افاده
ایدر (اناسرون الناس بالبر و تسون انفسکم) و ناسه برله امر ایدوب کندی کزی بردن او نودر میسر
برک معنای خیرده توسمدر اوج نوعدر بری عبادت الله در • ایکنجیسی اقارب مراعاتنده
بردر • او چنجیسی اجانب معامله سنده بردر ابن عباس ایدر اشبو آیت کریمه مدینه احبارینک حقهده
نازل اولوبدر کدی یهوددن نصیحت ایستیکری کسه لر سر امجد صلی الله علیه و سلمه اتباعله امر ایدوب
کندی لر ایسه امری اکا اتباع ایتمزلر ایدی و دینلدی که انلر تصدقله امر ایدوب گندی لر ایسه
امری تصدیق ایتمزلردی (و انتم تعلمون الکتاب) حالبو که سز توراتی او قورسدر انده ایسه

موسی علیه السلامه کوند •
رلمشیدی یا خود بیبانی
طاش ایدی دینلدی (واذ
قلتم یا موسی لن نصبر علی
طعام واحد فادع لنا ربک
یخرج لنا مما تنبت الارض
من بقلها وقتلها و قومها
وعدسها و بصلها قال
استبدلون الذی هو ادنی
بالذی هو خیر ام یطوا مصرأ
فان لکم مأسأتم و ضربت
علیهم الذل و المسکنة و باؤا
بغضب من الله ذاک بانهم
کانوا یکفرون بآیات الله
و یقتلون النبیین بغیر الحق
ذلک بما عصوا و کانوا
یشکون) و یاد ایدک که
سز یا موسی بز بر طعام
اوزره صبر ایدمه میزربکدن دعا
ایله بزم ایچون رک بتوریدی
بقله سندن و خیارندن
و بیدایندن و مرجکتدن
و صوغانندن عاقبله اظهار
ایده دیدیکز حق تعالی
یا خود موسی علیه السلام
سزه خیرلو اولان من
و سلوایی بویه صوغان کبی
ادنی شیئه تبدیل ایدر •
میسکر مصره کیدک که
سزک استدی ککزر شیلر
انده در دیدی چونکه
قسمتلرینه راضی اولمیلر
انلره ذلیلک و فقر تحمیل
اولندی و الله تعالیدن

ایستیلر ایستدی بو تغییر
ایله نفسه ظلم ایدنلرک
حددن تجاوز فسقلری
اولدیغیچون اوزر لرینه
کو کدن عذاب و عقوبت
انزال ایدک اول عذاب
اتنر باطاعون ایدیکه بر
ساعتده یکریمی درت بیک
کسه هلاک اولدی (واذ
استسقی موسی لقومه قتلنا
اضرب بعصاک الحجر
فانفجرت منه اثنتا عشرة
عیناً قد علم کل اناس
مشربهم کلوا و اشربوا من
رزق الله و لا تشوا فی الارض
مفسدین) و انی دخی ذکر
ایدک که موسی علیه السلام
قومی ایچون من و سلوایی
بیسکدر ندن صکره صو
استدی بز موسایه • سکا
شعیب علیه السلامدن قناتن •
عصاک ایله طاشه اوزریدک
عصایی طاشه اوردقده
انندن اسباط بنی اسرائیل
عددنجه اون ایکی چشمه
آقدی و هر اسباطک هر
بری چشمه لرینی بیلدی
امدی الله تعالینک رزقندن
اولان من و سلوایی اکل
ایدیکز و چشمه لر دن
ایچکزر ویر بوزنده فساد
ایتمکله حدی تجاوز ایتمک
دیدک • اول طاش آدم
باشی قدر مربع جتندن

عناد و ترك بر و قولك غلبه مخالفتي اوزره وعيد وارد اولمشدر (افلا تعلقون) يوحسه عقلكز يوقيدركه قيع صنيكزي يلوب اندن امتناع اينده سزاشبونكله مراد واعظي ارشاددر اكا كه ناسه برخيرايله اسرايتديكند انكله اتمارده ناسك اشدي اوله وناسي بر شردن نهى ايتديكند اندن انتهاد ناسك اشدي اوله اما كه مراد فاسق وعظدن ابعاد دكلدر .
زيرا كه ايكي امرله مأمورك برينه اخلاقي آخره اخلاقي ايجاب ايتز . انس بن مالك رضي الله عنه يغيرعز عليه السلامدن روايت ايدر ديديكه ليله اسراده برقومه اوغرامكه دوداقلري آتشدن مقراضرايله كسيورلر ايدى جبرائيل عليه السلامه ديدمكه بونلر نه حاللو قومدر ديديكه امك علماسيدر كيم ناسه برله امر ايدوب اني كنديلر ايشلمزدى حالبوكدانلر كتاب اللهى او قوردى اسامة بن زيد يغيرعز عليه السلامدن روايت ايدر ديديكه يوم قيامته بر رجل كتوريلوب جهنم براغله باغرساقلري سورينور اولديني حالده دكرمن چكر چار كي طولنديريه انك شدت عذابن كورمكيچون اهل جهنم انك قاتنه كدلر سن بزه امر معروف ونهى منكر ايتزميدك ديلر اول ديكه بن سزه كچه امر معروف ايدردم لكن اول معروفى كندم ايشلمزدم وسزى منكردن نهى ايدردم لكن منكرى كندم ايشلمدم (واستعينوا بالصبر والصلاة) حوايجكز حصوله الله تعالىدن استعانت ايدك اكا متوكلين اولدينيكز حالده فرج ونجاحه انتظارله وياصومه كيم اول مفطراندن صبردر ودخى صلاقي توسله كه اول عبادات نفسانيه وبدينه دن انواعى جامعدر طهارت وستر عورت وتوجه كه به واعتكاف و اظهار خشوع و اخلاص نيت و مجاهده شيطان و مناجات حق و قرائت قرآن وكلمه شهادتين وبونلر غيرى كي (وانها) اول ايكييله استعانت وياصلاة (لكثيره) ثقيله وشاقه در (الاعلى الخاشعين) الاخوف وطاعات اهله دكل كه انلر الله تعالى به اطاعت سكون ايديجيلدر (الذين يظنون انهم ملاقوا ربهم وانهم اليه راجعون) كه انلر رب تعالى بي كورملرين وحساب وجزا ايچون اكا حشر اولنلرين توقع ايدلر (يا بني اسرائيل اذكروا نعمتي التي انعمت عليكم) يا اولاد يعقوب سزه انعام ايتديكم نعمتي ذكر ايدك (واني فضلتكم على العالمين) وسزى زمانكزلك عالمي اوزره تفضيل ايتدم يعنى آبالريكز كه فرعون يدينه ممالك ايكن قورتاروب كيني انبيا وملوك قيلنله . اكرچه بو تفضيل كنديلره دكل ايسده لكن آبالرينك اول فضلندن كنديلره شرف حاصل اولوبدر (واتقوا يوما) شول كونك حساب وعذابندن قورقكز كه (لاتنجزي نفس عن نفس شيئا) هيج كسه آخرك اوزرينه لازم اولان حقوقدن برشي قضا ايتز . اشبو آيت نازل اولدى شول وقتن كه يهود بزا ابراهيم خليل الله واسحاق ذبيح الله اولاديز ديو افتخار ايتديلر يعنى اول كونده نفس مؤمنه نك نفس كافريه برشي نفى اولمز (ولايقبل منها شفاعه) ودخى نفس مؤمنه دن نفس كافره ايچون شفاعت قبول اولنمز (ولا يؤخذ منها عدل) واول نفس كافره دن فداء مال ويا رجل دخى اخذ اولنمز (ولاهم ينصرون) وعذابندن دخى منع اولنملر معتزله اهل كبا ايچون شفاعتك نفينه اشبو آيتي تمسك ايتديلر انلره ديرزكه بو آيت كرمه كفاره مخصوصدر عسات مؤمنين ايچون شفاعتك جوازي حقتنه

وارد اولان آيات واحاديث دلالتيله . ودخى خطاب يهوده اولسى ارادتيله انلر شول زعمي رد ايچونكه قورتيه لرا باه لري شفاعتيله (واذبحينا كم من آل فرعون) يا اولاد يعقوب ذكر ايدك شول وقتيكه اسلاف وآباء اجداديكزي فرعون واتباعى واهل دينندن قورتاردق وفرعون لقيدر اكا كه عمالقه يه ملك اوله كسرى وقيصرفرس وروم ملكرينه لقب اولديني كي وموسى عليه السلام زماننده كي فرعونك اسمي وليدن مصعب بن الزيان ايدى عمالقه نك بقاياسندن قبطدن ايدى درتيوزسندن اكر ممر اولدى (يسومونكم سوء العذاب) كه آنلر سزه عذابك اشد واسوءنى تكليف واذاقه ايدردى روايت اولنديكي فرعون بنى اسرائيلدن اصناف قيلشدى برصنق يابو ييار وبرصنق يرسورر وبرصنق اكين اكر وبرصنق كنديلره خدمت ايدردى وبرصنق ايسه علمده اوليوب هر كون جزيه ويرردى . وهب ايدر بنى اسرائيل فرعونك اعمالنده اصناف متفرقه ايديلر بر طائفه سي طاغرده طاش كسردى وآني ارقدرنده كتورلردى وبر طائفه سي قصور وحصون يساردى وبر طائفه سي ايسه نجار وحداد وسائر لوازمي ايركورردى وضيغلي اوزره جزيه تبين اولنوب هر كون كوش باعدين هر برى آني كتوروب ويرردى اولكه آني اداه ايتدن كوش باتسد صاغ الي بوينته دمورلنوب بر آي اول حال اوزره قالوردى ونالري ايسه فرعون وقوى ايچون ايساك اكر روبرظقوردى (يذبحون ابناءكم ويستحيون نساءكم) آنلر طوغان اولادكزلك اركلريني اولدرر وديشيلريني اليقورلر ايدى . سبي اولدر كه بر وقته فرعون منامنده كورديكه بيت المقدس دن بر آتش چيقوب مصرى قاپلدى فرعون قومك چيمن ياقوب بنى اسرائيله ضرر ايتدى بورؤيادن قورقوب كاهنلردن تبين سؤال ايدلى ديديلر كه بنى اسرائيلدن براوغلان طوغيسر درسك هلاكك ومللك زوالى انك يدينه اوليسردر اويله اولسه فرعون قابله لري جمع ايدوب امر ايلديكه بنى اسرائيلدن هر طوغان اوغلاني اولدرلر وديشيلريني اليقوبه لرحق ديتلديكه موسى عليه السلامك طلبنده اون ايكي بيك اوغلان اولدرلدى بوندن مكره بنى اسرائيلك پيرلرينه موت ايردى فرعون قومنك رؤساي ديديلر كه بنى اسرائيلك صفاري بنى سن اولدروب وكيارلري ايسه قيريلور اكر بو حال مستر اولور ايسه بنى اسرائيلدن اركك قالمز اعمال كيم ايشلديلور اويله اولسه امر ايلدى بر ييل طوغانلري اولدروب بر ييلده اليقوبه لرا اولدرلرين ييلده هارون عليه السلام طوغدى (وفي ذلكم بلاء من ربكم عظيم) ايتدى فرعونك اوزريكزه تسلطندن وموسى عليه السلام بمث اولروب فرعوندن خلاصكزده ريكز جل شانه دن محنت صبر ونعمته شكرده سزى اختيار عظيمي واردر اشبو آيتده تنبيه واردر كه خير وشردن عبده اصابت ايدن شي الله تعالىدن اختياردر عبده لازم اولدر كه آنك مسارينه شكر ومضارينه صبر ايدى تا كه اختيار اولنالرك خير لوسى اوله (واذ فرقنا بكم البحر) ودخى ذكر ايدن شول وقتكه آباء واجدادكزه درياني اسباط عددنجه اون ايكي ملك ايتدك تا كه هر برندن بر سبط سلوك ايدى (فابحيناكم) سزه غرقدن نجات وبردك (واغرقنا آل فرعون) فرعون وقومنى اكا غرق ايتدك (وانتم تنظرون) حالبوكه آنلر مسارعت هلاكته نظر ايدرسز . روايت اولنور كه فرعون وقومك هلاكى وقتي قريب اوليچق بر كيجد امر الهى

كه موسى عليه السلامه متابعت وتوريتك احكاميله عمل ايتكزه سزدن عهد وپيمان اخذ ايدك وسرك اوزريكزه جبل طورى رفع ايدك امدى احكام شرعدن سزه ويردكزي تمام قوت وسعه اخذ ايدك وانده اولان ثواب وعقابي كركي كي يادوفكر ايدك شايدكه عصياندن حذر ايدى سزه ديتلديكه بنى اسرائيل بوتكليفه تحمل ايدى ييز ديلريه حق تعالى جبل طورى برندن خلق وبر آدم بويي قدر اوزر لرينه ايندرتدى واوكلرينه آتش واردلرينه دريا ايتوردوب طور دردى برطر قلري آتش برطر قلري دريا اولمغه فراره محل اولديقتدن مجبور اطاعت وطاعة نظر ايله ريوزلري اوزره سجده ايديلر حالاسجده لري اولنوال اوزره در (ثم توليت من بعد ذلك قلوبا فضل الله عليكم ورحته لكتن من الخاسرين) بو عهددن مكره امر مدن روكردان اولديكزا كر الله تعالىنك فضل ورحمتي سزك اوزريكزه اولييدى البته سز زيانكارلردن اولورديكز (ولقد علم الذين اعتدوا

ایله موسی علیه السلام بنی اسرائیله بیوردیکه هر بری اولرنده سراجلر یاقیدیلر وحق تعالی اول کیمده فرعون قومک پئیلرینه موت القا ایتدی آنلر اول موتای دفته مشغول ایکن بنی اسرائیل یوله کیردیلر هارون علیه السلام اوکرنجه موسی علیه السلام آردلر بجه حق که قصد ایتدکلی دریاه ایردیلر کونش طوغنجه کورسدرکه آردلرندن بر توز بلوردی مکر فرعون قومله ایش بیلدیلر که کندیلر دن انتقامه کلوردی موسی علیه السلام عصاسیله دریاه اوردی اسباط عدنجه اون ایکی یول آچیلوب هر بر سبط بر یوله کیردی هر یولک ایکی جانبندن صو طاعلر کی طور دی و آنده پیچره لراولوب بر یولدن کیدن یاننده کی یولده یوریلری کورر وکلاملرین ایشدردی حتی آندن کچوب سلامت ایردیلر فرعون و قومک شرلرندن قورتلدیلر چون فرعون قومله دریاه ایردی کورک دریا بنم هیتمدن نیجه یاریلوبدر دیدی تاکه بندن چخان قولرعه ایرشم آندن قومه کیرک دیو بیوردی هیچ برسی کیرمکه جرأت ایدیه میوب چون ربغ سن اوکدن سن کیر کل کورکه موسی علیه السلام نیجه کیردی دیدیلر مکر فرعون بر آفر آته بنوب قومک پندکلی دخی جیمه آفرلردی ازالرنده هیچ قصر اغه بنش یوغیدی همانم جبرائیل علیه السلام بر کوسنک قصر اغه بنش اوکرنجه دریانک ایچنه کیردی فرعون بندیکی آفراتی شم ایدیچک ضبط اولنمیوب آردنجه اکا ایردی قوی دخی ناچار فرعونه اویوب کیردی میکایل علیه السلام ایدیه بر آته بنش اصحابکزه ایریشک دیو جله سنک آردنجه آنلری سورردی چون هیچ بری قالمیوب جله سی دریاه کیردی آنلر ایدانک نهایته ایردی چیمق صدنده ایکن اوزرلرینه دریا یولدی جله سی دفعه غرق اولوب صوبه کوملدی اول دریانک بر طرفندن طرف آخینه دکن درت فرسخ مسافه ایدی دینلیدیکه اول بحر قلمز ویا بحر اساف ایدی (واذ واعدنا موسی اربعین لیلته) و دخی ذکر ایدک شول وقتیکه فرعون و قومی هلاک ایدوب و بنو اسرائیل مصره دخوللرند نصره موسی علیه السلامه وعد ایتدک که اوکا توراتی ویره وزیرا ازالرنده عمل ایدیه جک شریعتلری یوغیدی و آنکی چون قرق کیمه یعنی ذی القعدة و ذی الحجه نك اون میقات تعیین ایتدک روایت اولنور که چون موسی علیه السلام اول وعد اوزره طورده رب تعالی به مناجاته کیدر اولدی قرداشی هارون علیه السلامی بنی اسرائیل اوزره یرینه خلیفه ایتدی و جبرائیل علیه السلام فرس الحیاته بنش انی ایتدک کلدی مکر اول فرس هر نه مکانه باصردیه اول مکان یشلنوردی مکر موسی علیه السلامه تابع سامری دینور قیو جلیق صنعتن بیلور بر کیمه وار ایدی فرسده اول خاعه بی کوریمک بونده لابد بر شان وارد دیو باصدیقی مکاندن بر قبضه تراب آلوب محقلامش ایدی چون موسی علیه السلام کیدوب بنو اسرائیل وعدندن یکر می کون چکد نصره کونی کیمه سیله ایکی کون صایدیلر اونوز کون تمام اولیچ موسی علیه السلام رجوع ایتدی دیوب فتنه دوشدیلر دینلیدیکه موسی علیه السلام آنلره وعدی اونوز کیمه ایدی صکره دن اون کیمه دخی زیاده قیلندی قتل اول زیادده ایدی چون موسی علیه السلام آنلره رجوع ایتدی سامری بنی اسرائیله دیدیکه مصر دن چقار اولدیکزه عرس بهانه سیله فرعون قومک ناسندن استماره ایتدیکز بحیلری بکا کتورک که آنلر هلاک اولیچ اول سزه حلال غنیت اولشد غنیت ایدیه سزه

اولن تاکه آنی بر چخوره قوبلم موسی کلنجه آنک امرنده صبر ایلیم چون آنک دیدیکی کبی ایتدیلر مکر سامری منافق ایدی اول حیلدن اوچ کون ایچنده بر عجل دوزوب اوزرینه شول فرس الحیات اثرندن آلدیقی قبضه ترابی صاچدی همانم طوار هیتمده آغزندن بر صدا چیقیدی بنو اسرائیله دیدیکه اشبو سزک و موسی علیه السلامک آلهیدر موسی یولن یا کلوب ریسی بونده ایکن آنی استیو کندی او یله اولسه هارون علیه السلامه اون ایکی بیک کشیدن غیریسی اول عجل آله و معبود ایدندیلر اول اجلدن حق تعالی آنلره توبیح ایدوب دیدیکه (ثم اتخذتم العجل من بعده و انتم ظالمون) موسی علیه السلام طوره کتدکن صکره سز اول عجل اله ایدندیکز حالبوکه سز اول فعلکز ایلر بکز جل شانده مشرکلسز (ثم عفونا عنکم من بعد ذلك) عجله عبادتکزد نصره ذنوبکزی محو ایتدک وقتاکه آندن توبه ایتدیکز (لعلکم تشکرون) تاکه سز عفومه شکر ایدیه سز دینلیدیکه شکر جج جوار حله سرده و علانیه ده الله تعالی به اطاعتدر دینلیدیکه شکرک حقیقی شکر دن عجزدر حکایت اولنور که موسی علیه السلام دیدیکه الهی بکا نعم سابقه انعام ایدوب شکرله بکا امر ایتدک حالبوکه سکا شکر نعمت اخرار وحی الهی کلدیکه یاموسی بر علم ایتدک که آنک فوقنده علم اولنر عبدمن بکا بوشکر یتدک آندکی نعمتک جیمی بندن ایدوکنی بیله (واذ آتینا موسی الکتاب والفرقان) ذکر ایدک شول وقتیکه موسایه توراتی ویردک که اول کتاب و حجت اولسی یئنی جامعدر حقله باطل یئنی فرق ایدر دینلیدیکه فرقانله مراد آنک معجزاتیدر که دعواده بحق و مبطل یئنی فرق ویا کفرله ایمان یئنی فرق ایدر ویا آنکله مراد شرعیدر که حلال و حرام یئنی فرق ایدر (لعلکم تهتدون) تاکه کتابی تدبر و آیاتی تفکرله اهتداء ایدیه سز (واذ قال موسی لقومه یا قوم انکم ظلمتم انفسکم با اتخاذکم العجل) ذکر ایدک شول وقتیکه موسی علیه السلام عجله عبادت ایدلره دیدیکه یا قوم سز عجلی اله ایدنکله تفلسر بکزه ظلم ایتدیکز دیدیلر که اکا چاره ندر بیورکیم انی ایدلم دیدیکه (فتوبوا الی بارئکم) خالقکز جل شانده رجوع و توبیه عزم ایدک دیدیلر که اکا نیجه رجوع و توبیه ایدرز دیدیکه (فاقتلوا انفسکم) عجله عبادتدن بریتر بکز اکا عبادت ایدنلری اولدرسون (ذلکم) قتله الله تعالی به رجوعکز (خیراکم عند بارئکم) خالقکز جل شانده عندنده سزک ایچون خیرلدر که شرکدن طهره و حیات ابدیه به وسیله در چون موسی علیه السلام آنلره آنی خبر ویردی دیدیلر که الله تعالی نك امرینه صبر ایدرز او یله اولسه حق تعالی اوزرلرینه بر سیاه بولوت کوندردی و طومان چوکردی تاکه کشتی باباسن ویا اوغلن ویا قراندشن ویا قرینن کوروب حق تعالی نك امرینی امضادن تحاشی ایتیلر صاحب دن اخشامه دکن بر برلرینی سیف و خنجرله مجرملرین اولدردیلر آندن موسی و هارون علیهما السلام آغلا شوب دعا ایلدیلر بنو اسرائیل بشیه سنک عفون دیلدیلر دعا لری مستجاب اولوب اوزرلرندن صحابه قالدیلر بقیه دن قتل دفع اولدی (فاب علیکم) چون حق تعالی نك امرین یرینه کتوردیکز اول دخی سزک توبه کزی قبول ایدوب کناهلر بکزدن کیدی (انه هو التواب الرحیم) اول الله تعالی کناهلرله چوق توبه بی توفیق ایدر و امرینه اطاعت

من الجاهلین) شوق دخی یاد ایدککه موسی علیه السلام کندو قومه الله تعالی سزه بر صغردیم ایلکزی امر ایلدی دیدکده انلر بزی استهزای ایدرسن دیدیلر موسی علیه السلام مؤمنلری استهزا ایلر جاهلر دن اولمقلغمه الله صغورم دیدی روایت اولدیکه بنی اسرائیلده عامیل آدلو بر غنی آدمی بر فقیر عمراده سی میراث طبعیله قتل ایدوب بر محله براقشیدی قاتلی نامعلوم اولدیفندن قومی موسی علیه السلام دن قاتلی بیلمسنی طلب ایلمشلر ایدی موسی علیه السلام مأمور ابرقره ذبح اولوب بعض اعضاسیله مقوله ضرب اولدقد میت دیریلوب قاتلی خبر ویره جکی معلومی اولمقله بقره ذبحی تکلیف ایلشیدی و خصوصه تبعه ذبحی قومی بعد کورمکه استهزا کلامی سوبلشلر ایدی صکره امر یاری اولدیفنی بیلوب اول صکره رنگی نه کونه اوله جق دیو سوال ایلدیلر (قالوا ادع لنا ربک بیننا ما می قال انه یقول انها بقرة لا فارض ولا یکرعوا ان ین ذلک فافعلوا ما تؤمرون) بنی اسرائیل

منکم فی السبت فقلنا لهم کونوا فرقة خاصین) و تحقیق سز بیلور سکز که داود علیه السلام زمانده سزک قومکزدن سبت کونی بالق صیدندن منع اولمشلر ایکن فرمانه مخالفت وحدی نجاه زلرینه مبنی بز انلره ذلیل و حقیر میمونلر اولک دیدک مرویدر که سبت کونی صیاد اولدیفندن بالقر بحر اخضرک کنارینه کلوب آسایشده اولورلردی انلردن برکروه حبله ایلر بحرک کنارینه طولاشق حوضلر انشا و بحری انلره اجر ایتیلرله سبت کونی ماهیلر اول حوضله کوروب خروج یول بولسا مغله بازار کونی انلری صید ایدرلردی یا خود آغلرینی جمعه کونی براغوب بازار کونی چکرلردی (فجعلناهم انکالا لما بین یدیه و ما خلفها و موعظة للمتقین) بز اول عقوبتی انلره حاضر اولوب کورنلره و انلردن صکره کلوب بو قصه بی ایشیدنلره بر عبرت و انلرک برهیز کارلرینه یا خود امت محمد علیه السلامه بند و نصیحت فیلدق (واذ قال موسی لقومه ان الله یا امرکم ان تذبحوا بقرة قالوا لا نتخذنا هزوا قال اعوذ بالله ان اکون

ایدره چوق رجت ایدر • دینلکه انلردن قتل اولنان یتش بیک ایدی اولناتلر شهید
وقلانلری مغفور اولدیلر (واذقیم یاموسی لن نؤمن لک حتی نری الله جهره) ودخی ذکر ایدک شول
وتیکه موسی علیه السلام دیدیکز که سنک قولی تصدیق ایتمز مکرکه الله تعالی بی حجابز آشکاره
کوره وز (فاخذتکم بالصاعقه) اول اجلدن سمان نار محرقه اینوب سزی احراق ایدی
(واتم نظرون) حالبوکه اول ایرشن مصیبتی بعینه ویا اثرینی کوردیکز (ثم بعثناکم
من بعد موتکم) بعده اول نار محرقه ایله موتکزدنصکره سزی دیر کوردک (لعلکم تشکرون)
تاکه اودری کورلکزدن نمتته شکر ایدم سز • روایت اولنور وقتاکه حق جل وعلا موسی
علیه السلام امر ایلدیکه بنو اسرائیلدن ناسله عجلک عبادتدن ندامت واعتذار ایچون
موسی علیه السلام ایله بیله طوره وارلر او یله اولسه موسی علیه السلام قومک
اخیرندن یتش کسی انکیچون اختیار ایدوب صومله وتطهیر ثیابه تفرغلرندنصکره
طور سیناده میقاته یونلدیلر موسی علیه السلام دیدیلر که رب تعالیدن دیله بزه کلان
ایشدره موسی علیه السلام دخی نم دیوب طوره قریب اولیجق اوزرینه برعود غم ایدی
حق که اول جبل قاپلیدی موسی علیه السلام اول غمامه کروب قومته دخی اکاکیرک دیو
بیوردی موسی علیه السلام ایسه قحان اکارب تعالی سوبله یوزینه برنور ساطع واقع
اولور دیکه بنی آدمدن هیچ احدانک یوزینه باقغه استطاعت ایدمزدی اول اجلدن موسی
علیه السلام کندیله انلر پیتد پرده قوردی حق جل وعلا موسی علیه السلام کلانم ایلر
دخی ایشدردی وقتاکه موسی علیه السلام مناجاتدن فارغ اولدی غم کیدوب انلره یولندی
دیدیلر که رب تعالی بی آشکاره کورمینجه سنی تصدیق ایتمز اول سیدن انلری موت ویا
نار محرقه اخذ ایدی حالبوکه انلرک بعضی بعضنک کیفیت موتنه نظر ایدردی حق که
جمله سی هلاک اولدی موسی علیه السلام آغلیوب رب تعالی یه یلواردی یارب انلر بنو
اسرائیلک اختیارلریکن بنم سبیلله انلری هلاک ایتدک شمدی بن قومده نه جواب ویریم دیدی
حق که انک دعاسیله انلری برر برر حق تعالی دیر کوردی اوکدن دیرلنلر صکره کیرلر
نجه دیرلور ایدوکنی کوردی انلرک اول دیرلری آجال وارزاقلرینک بقیدسین تکمیل
ایچون ایدی یوخه موتلری اجلریله اولسیدی یوم قیامتدنبروده دیرلزلردی (وظللتنا
علیکم الغمام) وتیهده بولوتلری سزه کولکهک ایتدککه سزی کونش اسپسندن صاقلردی
(وانزلنا علیکم المن والنلوی) وینه تیهده سزه من وسلوی ازال ایتدک • اکثرین ایدر
من ایله مراد ترجیندنر مجاهد ایدر اول صمغه بکزر برشیندرکه اشجار اوزره واقع اولوردی
طعی شهد کبی ایدی وهب ایدرکه اول مصرک زقاقی ایدی زجاج ایدرکه اول هرشی
ایدیکه حق تعالی انی انلره تبیسز ایرکوردی • سعد بن زید پیغمبر عز علیہ السلامدن روایت
ایدردیکه حضرت فخر عالم بیوردیکه کاه یعنی منترمندندر صوبو کوزه شغادر دیدیلر که من
هر کیجهده قار کبی انلرک اغاجلری اوزره یاغردی هرکشی اندن برر صاع آلوردی •
دیدیلر که یاموسی اشبون حلاوتیله بزی اوصاندردی دیله کل که رب تعالی بزه لجم ایندریدی
او یله اولسه حق تعالی انلره سلوی دخی ایندردیکه اول سمانی یه بکزر بر نوع طائر ایدی

(ویا)

بزم ایچون ربکدن سوال ایله
اول صفرک سن و سالی
نمقدار ایدوکی بزه بیان اوله
دیدیلر موسی علیه السلام
الله تعالی اول کاونه بیرونه
جوان اوله بلکه ایکسی
پیتده اوله دیو بیوردی
دیدی امدی امر اولندیکز
وجهله حرکت ایدک دیدی
(قالوا ادع لنا ربک بیننا
مالونا قال انه یقول انها بقرة
صفراء فاقع لونها تسر
النظرین) ربکدن بزم ایچون
طلب ایله که رنگی نوجهله
اولسون دیدیلر موسی علیه
السلام خدای متعال اول
صفرک لون غایتده صاری
اولسونکه کورنلر انک
رنگندن سرور حاصل
ایسونلر بیوردی دیدی
(قالوا ادع لنا ربک بیننا
ماهی ان البقر تشابه عیانا وانا
ان شاء الله لمهندون) انلر
تکرار دیدیلر که ربکدن
نیاز ایله که کولر یاش ورنک
جهتیه بر برلرینه متشابه
اولمغه اوله مطلوب بقرک
نه حالده ایدوکی بزه تبیین
ایدککه الله تعالی مراد ایدرس
تحقیق بزوباید راه هدایه
نائل اولور ز • مرویدرکه
صاحب سعادت علیه السلام
اقدمنز اکرنی اسرائیل
ان شاء الله دیماش اولسلر

ویاستانینک عینی ایدی هر کون طلوع فجر دن طلوع شهید دکن بر بولت بر میل دکوره دکن سلوی
نام نوع طائری یاغدر ردی هر بری اندن بر کون وبر کیجهک کفایتن آلورلردی جمعه کونی اولدیفنده
ایکی کونک کفایتن آلورلردی زیر اسبت کوننده اول یاغردی (کلوا من طیبات ما رزقناکم)
وانلره دیدککه سزه ویردیکمزدک حلالاندن بیکز لکن ادخار ایتمز انلرایسه مخالفت ایدوب
ادخار ایدیک اول ادخار ایتدک لری شی قورتلنوب من بعد کسیدی انمز اولدی (وما ظلمونا)
حق تعالی ایدرانلر بونعتلره کفرله ورزق ادخارله بزه ضرر ایتدیلر (ولکن کانوا انفسهم
یظلمون) بلکه ضرری کندیلر ایتدیلر شول حیثیتدنکه دنیاده مؤنت وتعبسز وعقباده حساب
ونصیبسز ایرشن رزقک ماده من سوء افعاللریله کسدر دیلر اکلیده ایدر اشبونکله استدلال
اولندیکه ضیفنا کاتقدیم اولنان شیشه مالک اولمیه وانی اذن ایله تصرف ایله (واذ قلنا
ادخلوا هذه القرية) و ذکر ایدک شول وقتیکه آبا کزه دیدک که بیت المقدسه ویا اریحایه کیرلر که
اول قریه جباریندن ایدی انده عادبقیه سندن عاتقه دینور بر قوم ساکن اولوردی ریسلری
عوج بن عنق ایدی ویابلقا ایدی انلرک اول قریده دخولیه امر اوغملری تیهدنصکره ایدی
(فکلوا منها حیث شئتم رغدا) واول قریه دن نیجه دیلر سکز توسیع اولمش رزق طیب
بیکز (وادخلوا الباب سجدا) واول قریه نیک یاقید نیک بایند ساجدین اولدیفکر حالده کیرلر که
نمازده توجهلری اکایدی • زیرا انلر موسی علیه السلامک حیاتنده بیت المقدسه کیرمشلر ایدی
یعنی اکاکیردیکز ده حق تعالی سزی تیهدن چیقاردیفنه شکران ایچون سجده یه واریکز
(وقولوا حطة) ویدیکر که الهی سندن سؤلر ذنوب عزی خطایده سن ویامر اولندککه بوقریه
ده اقامت ایدموز (تغفر لکم خطایا کم) تاکه اول سجودیکز ودعا کز سبیلله ذنوبکزی ستر
ایدموز که مراد عجله عبادت ایدوب صکره توبه ایدنلر ایدی (وستزید المحسنین) واحسان
ایدنلره فضلزدن بز ثوابی زیاده ایدیسر زکد مراد عجله عبادت ایتملر ایدی حق تعالی انلرک
امثالی اسات اهلنه توبه واحسان اهلنه سبب زیاده بی ثواب قیلدی • زیرا که محسن احسان
صدندنه در اگرچه انی ایشلر سده فکیف که انی ایشلر (فبدل الذین ظلموا قولا غیر الذی
قیل لهم) معصیت ایله نفسلرینه ظلم ایدنلر امر اولندقلری قولی تغییر ایتدیلر تاکه اعراض
دنیدن اشتها ایتدکلرینه نائل اوللر (فانزلنا علی الذین ظلموا رجزا من السماء) شول امر
اولندقلری شیئی تغییر ایدنلرک اوزرینه سمان طاعون ایندردک (بما کانوا یفسقون) طاعاندن
خروجلری سبیلله • روایت اولندیکه حق تعالی انلره طاعون کوندروب ساعت واحدهده
یتش بیک کشی هلاک اولدی • اکلیده ایدر اشبو آیتده دلالت واردرکه اقوال منصوص
علیهایی تغییر جائز اولمیه (واذا استسقی موسی لقومه) ذکر ایتد شول وقتیکه تیهده موسی
علیه السلام قومی ایچون حق تعالیدن طائلو صواستدی (فقلنا غرب بمصاک الحجر) بزاکا
وحی ایتدک عصاسیله طاشی اوره • دینلکه اول عصاجنت آسندن اولوب طولی موسی علیه
السلام طولنده اون ذراع ایدی ایکی شعبه لو ایدی ظلمده اندن ایکی نور ظاهر اولوب سراج
کبی آیدنلق ایدردی آدم علیه السلام انی بیله سجه جتندن چیقارمشدی انیانک برندن برینه
انتقال ایدرک شعب علیه السلامه واصل اولمشیدی اول دخی انی موسی علیه السلامه ویرمشدی

هرگز اول بقره بی بوله منزل
ایدی بیورمشلر (قال انه
یقول انها بقرة لا ذلول تثیر
الارض ولا تنقی الحرث
مسلمه لاشیه فیها قالوا لان
جنت بالحق فذبحوها وما
کادوا یغفلون) موسی علیه
السلام دیدیکه جناب باری
اول برقره در که کسینه بهرام
اولوب تارلا سورماش
واکین صولامش بی عیب
ویاشلوچه باشه کزمر سلمدر
وانده جلدینک رنگنه
مخالفت رنگ بوقدر بیوردی
بی اسرائیل شمدی صفتی
طوغری وروشن کتوردک
دیدیلر انی بوغازلدیلر
اولحاله انک بهاسی کران
اولدیفندن یاخود قاتل
قبیله لرندن ظهوری
خوفندن اول ایشه تقریده
مضطرب اولدیلر بوقره
خصوصنده بویه روایت
اولنور که بنی اسرائیلده
بر صالح کیمسه نیک براوغلی
وار ایدی اول کیمسه بوزا
غبنی اورمانه کوتوروب
وقتیله اوغلمه ویردبو الله
تعالی امانت ایلدی اول
کیمسه وفاتنده اول بوزاغی
طاغده قالدی بعد زمان
اوغلان بیو دکده اناسی
فلان اورمانده باباک سنک
ایچون الله امانه بر بواغی

براقشیدی و ارانی کتوری
صات دیدی اول بزانی
کیمسه به طو تلماز و کیمسه نك
یانه اوغرامز کن اوغلان
یانه وارد قده رام اولوب
بر ارجه کتوردی اناسی وار
انی بازاردی الهی التونه صات
لکن بازار قده بکاطاش
دیدي بازاردی آدم صورتند
بر ملک انی دفعه التي دیناره
استمکه کلوب اناسه خبر
ویردکه اناسی اول کیمسه
ملکدر وارینه اول ملکه
صاته ییمی دیوطاش
نه دیرسه اولیه حرکت
ایله دیملکه واروب سؤالنده
ملک انی دریمی طلواتوندن
نقصانه فروخت ایتمه دیدی
تقدیر خدا ذبحیله امر اولان
بقره نك اوصافی غیریده
بولنما مقله جلدی طلوسی
التونله اشترا ایلدیلر
(واذ قلتم نسا فاداراتم فيها
والله مخرج ما کتم تکتمون)
شول وقتی دخی ذکر
ایدککه سزک بر نفسی یعنی
عاملی قتل ایدوب قالنده
اختلاف ایتدی کراهه عظیم
الشان سزک کتم ایتدی کز
شیئی ظاهره چقار میحدر
(قلنا اضربوه ببعضها
کذلك یحیی الله الموتی
ویریکم آیاته لعلکم تفلحون)

(یکفرون)

یکفرون بآیات الله) شول سیدنکه حق تعالینک آیتلرینه کافر اولور لردیکه اول بحرك یارلسی
وبلوت اوزر لرینه کولکه اولسی وانلره من وسلوی انسی وطاشدن چشمه لر آقسی وغیریدر
• ودخی انجیل وقرآنه ورجم آیتنه وتوراتنه ذکر اولان محمد صلی الله تعالی علیه وسلمک نقتنه
انتکار لیدر (وبقتلون النبیین بغير الحق) انلر ناحق ره پیغمبر لری اولدر لر دی • روایت
اولندیکه بر نه سارک ایچنده یتیمش پیغمبر اولدر دیلر (ذلك بما عصوا وکانوا یتدبون) ذکر اولان
حالات سینه نك انلره اصاتی شول سیدن ایدیکه حق تعالینک امرینه عصیان ایدوب حدودینی
تجاوز ایدر لردی (ان الذین آمنوا) اهل نفاقدن شونلرکه مجرد لسانلرله ایمان کتور دیلر
قلبلرله دکل (والذین هادوا) وشونلرکه یهوددن دین موسی علیه السلامی ترک ایتدیلر
(والنصارى) وشونلرکه دین عیسای ترک ایتدیلر (والصابئين) وشونلرکه یهودیت ونصرانیتدن
عدول ایدوب ملائکه یه عبادت ایتدیلر • بعضلری ایدرکه • ان الذین آمنوا • ایله مراد تحقیق
ایمانه کلنلردر • لکن اندنصرکه کبائر ایله اراده اولنلنده اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلرکه انلر
قبل البعثة ایمانه کلش دین حق طالب لیدر • حبیب النجار وقس بن ساعده وزید بن عمرو بن نفیل
وورق بن نوفل والبراء السنی وابوذر الغفاری وطلح بن قیس ووفد النجاشی کی
انلرک کیمی پیغمبر علیه السلامه ایرشوب انندن مایست ایتمشدرو کیی ایدر شامشدر • و دینلرکه
انلر ائم ماضیه دن ویا اشوماتدن ایمانه کلنلردر ودخی دین موسی اوزرینه اولوب دینلرین تبدیل
ایتمیلر د رودخی دین عیسی اوزره اولوب دینلرین تغییر ایتمیلر د و یوایی صنف موسی وعیسی
زماننده اولوب انلرک اوزره فوت اولنلردرکه انلر دین حق اوزره ایدیلر و صابین ایدر امر لرینک
زمن استقامتده مؤمنلر ایکن وفات ایدنلردر • و دینلرکه یعنی شونلرکه انیای ماضیه یه ایمان
کتوروب سکایان کتور مدیلر (من آمن بالله والیوم الآخر) ایدر انلرکه قلب ولسانله
الله تعالی یه یوم آخره ایمان کتور دیلر (وعمل صالحا) وعمل صالح ایشلدیلر (فلهم اجرهم
عند ربهم) انلر ایچون رب تعالی عننده ایمان و عمللری اوزره وعد اولان اجر لری واردر
(ولا خوف علیهم) انلره خوف یوقدو شول حینده که کفار عقابدن خوف ایدر (ولا هم
یحزنون) وانلر عززون اولنلر شول حینده که مقصرون تضییع عمر و تقویت ثواب اوزره
عززون اولور (واذا خذنا میثاقکم) یاخی اسرائیل ذکر ایدک شول وقتی که سزدن اخذ میثاق
ایتدککه موسایه اتباع وتوراتله عمل ایدر سز (ورفعنا فوقکم الطور) باشکز فوقده طور
رفع ایتدک • روایت اولنور وقتا که حق جل و علا توراتی موسی علیه السلامه ایندردی
اولدخی قومنه امر ایلدیکه انی قبول واحکامیله عمل ایدر انلر ایسه انده کی اخبار واثقالی
کور یحک قبولدن امتناع ایتدیلر اوله اولسه حق جل و علا جبرائیل علیه السلامه امر ایلدیکه
انلرک عسکری اولدینی مکان دکلرکه طول وعرضی بر فرسخ ایدی فلسطین طاغرندن بر طائی
یرندن قویاروب باشنندن بر رجل قامتی دکلر یو کسکه طوندی واکلرینه آتش و آرد لرینه
دریا کلوب طور دی (خذوا ما آتینا کم بقوة) اشوسره ویردی کز کتابی جدوعن یتله اخذ
ایدک (واذکروا ما فیهم) وایچنده اولانی دوام وخفظ وموجب له عمل ایدک (لعلکم تتقون)
تا کدنیاده هلاکدن وعقابه عذابدن قورنیه سز قبول ایدر سز کز فیها یوخسه شمدی بو طاع

تر انک بعض اعضاسیله
میت اورک دیدک بونک کی
الله تعالی موتالری احیا ایدر
وبومقتولی احیا ایله سزه
قدرت لرینی کوستر شایدکه
فکر وتعلل ایدر سزه اول
بقره نك اعضاسندن اول
میت ضرب اولان قویرق
کوک یادیلی باخود قولاغی
اوله هر نه ایسه ضرب
اولند قده مقتول دیر یلوب
قان سیلان ایدرک قاتلی
اولان عمر زاده سنی خبر
ویروب ینه میت اولدی
(ثم قت قلوبکم من بعد
ذلك فی کالحجارة او اشد
قسوة وان من الحجارة لما
ینفجر منه الانهار وان
منها لما یشقق فیخرج
منه الماء وان منها لما یهبط
من خشية الله وما الله بغافل
عماتعملون) بو قیتلک
احیاسند نصرکه سزک قلبکز
طاش کی بلکه طاشدن دخی
غلیظ و قاتی اولدی تحقیق
طاشک بعضی سندن ابر مقلر
وبعضی سندن یار یلوب چشمه
کی صواقار وبعضی الله
تعالیدن قورقوسندن
طاشدن اشاغی اینر الله
عظیم الشان سزک ایشلدیکر
عمللردن غافل دکلر
(اقتطعمون ان یؤمنوا لکم
وقد کان فریق منهم یسمعون

اوزيريكزه باصديريور و آتله ياقيلور و دريايله غرق اولور سز . چون اندن هرب و فراره
عجال بولديلر قبول ايدوب سجده وارديلر حالبوکه سجده يي يوزلرينك بري اوزره ايدوب
طاغي ملاحظه ايدرديلر من بعد اول يهوده سنت اولوب اشبووجه اوزره سجود من اوزر عزدن
عذاب دفعه سبب اولوب دريديلر (ثم توليت من بعد ذلك) اخذ ميتا قد نصره اكاوفادن اعراض
ايتديكز (فلولا فضل الله عليكم ورحته) اكر حق تعالىك سزه امهال وادراج
و تأخير عذاب اولميدى (لکنتم من الخاسرين) دنياو آخرتک زهايله زيانکار لردن
اولوردیکز (ولقد علم الذين اعتدوا منكم في السبت) ياني اسرائيل اسلافکزدن سبت
کونده حدى تجاوز ايدنلرک حالى بيلديکز . زيرا که يهود اول کونده قطع اعمال و مجرد
عباده اشتغال ايله مأمور لر ايدى . روايت اولور که داود عليه السلام زمانده ايله ديارنده
يهوددن بر طائفه ساحل بحره اولوردى يوم سبتده سمک ميدنى حق تعالى انلره حرام
ايتميدى اوليله اولسه يوم سبت اولدينده بحر اخطرده کى بالقلر اول محله کلورلردى باشلرين
صودن طشره چيقارلر ايدى يوم سبت کيچک آند هيج بر بالقي قائلر طاغيورلردى انلردن
برجاعت خيله طريقته سالک اولوب دريانک کنارنده حوضلر قازديلر و جدولر ايدوب
دريادن اكا آتديلر جمه کونى اوليحق اول جدوللري آچرلردى سبت کونده کلان
بالقلردن امواج سوروب اول حوضلره قوربدى بده کيروکتمکه امکالنرى اولمز انده قالوردى
وياخود جمه کونده آغلرين قوروب احد کونده چکرلردى (فقلنا لهم كونوا قردة
خاسين) بز انلره ديدک که الله تعالىک رجعتدن ايماد و طرد اولديکمز حالده ميمون
صورته تحويل ايدک فى الحال جلهمى ميمونلر اولديلر من بعد اوچ کون بشابوب اندن هلاک
اولديلر توالد ايتميديلر و اندن زياده تفصيل اوزره اشبو قصد سورة اعرافده کلور انشاء الله
تعالى (فجلناها نکالا لما بين يديها وما خلفها) بز اول عقوبتى بر عبرت قيلدککه انکله معتبر
اولانى انلرک صنيى مثله اقدامدن منع ايدر تاکه انلرک معاصرلرينه و انلردن صکره کلنلره
اول موعظه اوله (وموعظة للقتين) وامت محمد عليه السلامدن مؤمنلرينده وهر آنى ايشيدنلره
وعظ و نصيحت اوله (واذ قال موسى لقومه ان الله يأمرکم ان تدبجوا بقرة) ذکر ايدک شول
وقتیکه موسى عليه السلام قومنه ديدیکه حق تعالى سزه امر ايدر کيم بقره ذبح ايدسز .
روايت اولور که بنى اسرائيلده بر رجل غنى و ار ايدى انک بر فقير ابن عنندن غبرى وارثى بوغيدى
ابن عم انک ميراثنه نائل اولميجون انى اولديروب بر قريه اخرايه براقدى ارتهسى انک
آنازين استيوب اول قريه اهلندن بر جاعتى موسى عليه السلام قتده کتورديلر انلر ايسه
انى بز قتل ايتامسز ديديلر حق تعالى انلره امر ايدیکه بر بقره يي ذبح ايدوب بعضى ايله اول
مقتولى اوزلر تاکه اول قائلنى خبر ويره (قالوا اتخذنا هزا) ديديلر که بزى استهزامى
ايدرسز (قال اعوذ بالله ان اكون من الجاعلين) ديدى کيم مؤمنلري استهزا ايدر اولمقدن
الله تعالى به صغفورم چون قوم ذبح بقره نک الله تعالىدن عزيمت ايدوکن بيلديلر (قالوا
ادع لنا ربك بيننا ما هي) موسى عليه السلامه ديديلر که ربك جل شانهدن ديله کل که بزه اول
بقره نک سن وصفتن بيان ايد (قال انه يقول انها بقرة لا فارض ولا بكر عوان بين ذلك)

(موسى)

موسى عليه السلام ايتدى حق جل و علا دير که اول بقره نه کيره نه صغيره در بلکه
بو ايکيسى پيشنده در (فافعلوا ما تؤمرون) امر اولديکمز شيبى ايشلکمز يوخسه
تکرى به سؤل ايتکمز (قالوا ادع لنا ربك بيننا ما لوناها) بنده موسى عليه السلامه قومى
ديديلر که ربك جل شانهدن ديله کل که بزه اول بقره نک لوتنى بيان ايد (قال انه يقول
انها بقرة صفراء فاقع لونها) موسى عليه السلام ايتدى حق جل و علا در که اول بقره نک
لوتنى شديد اعفرده در (تسرناظرين) انک حصى و صفاء لوتنى اكا نظر ايدنلرک قلوبنه
سرور ويرر (قالوا ادع لنا ربك بيننا ما هي) بنده موسى عليه السلامه ديديلر که ربك
جل شانهدن ديله کل که اول بقره نک ساعه و يا عامله ايدوکن بزه بيان ايد (ان البقر تشابه
علينا) زيرا اول و صفلو بقره کثير اولديقنده امر اولنان بقره بزه مشابه اولوبدر (وانا
ان شاء الله لمهندون) الله تعالىک مشيتيه اول ذبحى مراد اولنان بقره نک وصفنه ايريشورزه
ابن عباس ايدر اكر انى الله تعالىک مشيتيه تعلق ايتميدلر ابدالهر اكا اهتدا اولمزلردى
(قال انه يقول انها بقرة لا ذلول تيرا الارض ولا تنسى الحرث) موسى عليه السلام ايتدى
حق جل و علا دير که اول زراعت ايجون ير سورر و اکين صوارميجون صوچکر بقره
دکلدر (مسلمة) عيوبدن سالمدر (لاشية فيها) انده جلدى لوندن غبرى لون يوقدر
(قالوا الآن جئت بالحق) ديديلر که الآن بيان تام شافى ايله کلدک که انده اشکال يوقدر
اندن اول و صفلو بقره يي استديلر بر شابدن غريده بو لتيوب دريسى طلوسخه اتونه انى
الديلر (فذبجوها وما كادوا يفعلون) وانى ذبح ايتديلر حالبوکه انک بهاسى چوقلفندن
ويا قائل قيله لرندن اولسى خوفندن و يا شدت اضطرابدن بر حالته ايرديلر که انى ايشلکه
قريب اوليلر . پيغمبر عز صلى الله عليه وسلمدن مرويدر که اكر انلر ذبح بقره ايله ابتدا
امر اولندقلرنده ديدلکرى بقره يي ذبح ايتمش اولسلر کفايت ايدردى لکن نفسلري اوزره
تشديد ايتدکرى چون الله تعالى دخى انلره تشديد ايتدى . روايت اولنديکه بنى اسرائيلده بر
رجل صالحک بر ابن طفلى و ار ايدى و ماله بر عجلهسى يعنى ديشى بوزاغيسى اولوب انى
اورمانه ايتلدى الهى بو عجله سنده امانت اولسون اينم بيودکده انى اينه تسليم ايدنه سن
ديدى بده اول رجل وفات ايتدى عجله ايسه اورمانده بيودى و قالدى کسيه طوتلر
اولدى کوردیکندن قاچاردى و ابن صالح و اناسنه بار اولديقى حالده بيويوب يکت
اولدى کيچدنک بر نشده نماز قیلوردى و بر نشده اناسنک باشى اوچنده اوتورردى
و کوندزده ارقديسه اودون کتوروب صاردى بهاسنک بر نائيله کفاقتور و بر نائى فقرايه
و بر نائى اناسنه و برردى برکون اكا اناسى ديدیکه باباک بر عجله سنى فلان اورمانده سنجيچون
الله تعالى به امانت قومشدى وار انى کتوروب صاتقل ابن دخى واروب آنى آنده بولدى
و بويشده ياشوب اناسى قتده کتوردى اناسى اكا اعدى بونى بازاره ايلتوب اتى ديناره صاتقل
بغله مشورت شرطيله ديدى چون ابن دخى انى ايتلدى آدمى صورتنده بر ملک انى اتى
ديناره ايتدى اناسيله مشورتسز ابن اكا راضى اوليوب کيرو اناسنه کلدى وانى خبر و يردى
اناسى ديدیکه اول ملکدر سنى اختيار ايجون کلوبدر اعدى اكا دیکل که بو بقره يي صائم و يا

تعالىک طرفندردى و ياخذ

کلام الله ثم بحرفونه من بعد
ما عقلوه وهم يعلمون) اى
مؤمنلر سز يهوديلر نعمت
پيغمبر و حقيقت اسلامدن
سويلديکمز انلر ايمان
ايدردى بو طمع ايدر ميسکز
حال بوکه انلردن بر فرقى
الله تعالىک کلامنى ايشيدوب
حکم حق تعقل ايتدکرنندن
صکره کندولرينک کذبى
بيلرک کلامى تغيير و قوملري
تخيير ايتديلر . بو تحريف
خصوصنده ابن عباس
رضى الله تعالى عنهدن بو
آيتک سبب نزولى بويله
مرويدر که موسى عليه السلام
طوره کتوردیکى چمن
کيمسه رجوعلرنده بر
کرومى کلام الله حقيقى
اوزره قوملرينه تبليغ
ايتديلر و بر صنفى کرچه
ايتدک لکن آخرنده بو
امر ونهى اکر قدرتکمز
اولورسه ادا ايدک قادر دکل
ايسه کز ايشلمیک ديشلدى
ديديلر (واذ القوا الذين
آمنوا قالوا آما واذ
خلا بعضهم الى بعض
قالوا اتخذونهم بما فتح الله
عليكم ليحاجوكم به عند ربكم
افلا تعقلون) يهودک منافقلرى
قچيان خالص مؤمنلره
ملاقا نرنده بزه سزک کي
مؤمنلر زبردلردى و تنهاده

صانعی می بکا نام را بدین سن این دخی آنجلین ایدیک ملک دیدیکه ایددی اتی درسی طلوسنجیه
دینار دن اسکک صاعقل حالوکه آنک بهاسی اوج دینار ایدی بعده الله تعالینک تقدیری
ایله اول قتیاک قاتلن بیلکه ذبح ایله امر اولنان بقره نك اوصافی آنک غیریده بولسجیق
بالآخره بنی اسرائیل اول ابدن ملک دیدیکی بهایه صانون آلدیلر (واذ قتلتم نفسا)
ذکر ایدک شول وقتیکه بر نفس قتل ایتدیکز که آنک اسمی عامیل ایدی . اشبوا ذکر اولنان
قصه نك اولیدر اگر چه تلاوته مؤخر ایدده (فادار اتم فیها) اوقتیاک شانده اختصام
ویاتدافع ایدشدیکز (والله مخرج ما کنتم تکتون) والحال الله تعالی سزک کتم ایتدیککزی
اظهار ایدیدیکز (فقلنا اضربوه ببعضها) وانلره دیدک که اوقتی اول ذبح ایتدیککزی
بقره نك بعضی ایله اورک . اول بعضده اختلاف اولندی . دینلیدیکه اول آنک لسانی ویا
فخذاینی ویا عجب ذنبی ایدیکه اول بعدالموت اعضادن آخر چوریا ندر و عند البعث ابتدا اول
خلق اولنوب ساریدن آنک اوزره ترکیب اولسردر چون اول بعضده قتل اوردیلر اذن
حقله دیریلوب طور دی کلدی حالوکه اودا جندن قان آقاردی بنی اولدیرن ابن عم فلاندر
دیو سولیدیکند نکره یرنده دوشوب وفات ایتدی وقاتل میرانن محروم اولسلیله بیله
قتل یرینه قتل اولندی (کذلک یحیی الله الموتی) حق تعالی اول قتل احیا ایتدی کبی یوم
قیامتده نفخه ثانیده موتای احیایدر (ویریکم آیاته) وسزه کال قدرته دلالت ایدر آتترین
کوستزر (لعلکم تعقلون) ثانیله سزکه نفس واحده بنی احیایه قادر اولان باری تعالی نفوس
کثیره نك دخی احیاسنه قادر اولور و نفوسکزی هواسندن منع ایدوب الله تعالینک امرینه
اطاعت ایله سز حق جل وعلا اتی ابتدا احیا ایتوب انکیچون بعض امور ی شرط ایلدی
تا که انده ذبح بقره ایله تقرب واداء واجب ونفع یتیم حاصل اوله وتوکل برکته واولاد
شفقتنه تنیه اوله وطالبک حقته بری تقدیم قربت اوله ومتقرب قربتک احسنن وتمدنه
اغلاسنن اختیار ایله . روایت اولنور که حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بر بختیدنی اضحیه
ایچون اوچیز دیناره اشترای ایتدی . زیرا که حقیقتده مؤثر الله تعالیدر اسباب اید
اماراتر اثری اولمز ودلالت واردر که استهزا ایدن کشی سمت جهله مستحق اوله واموری
مشیة الله تعالی ملحق احب اوله . وامره امثال علی القور اوله (ثم قست قلوبکم من بعد ذلك)
احیاء قتل ویا ذکر اولنان جیع آیاتد نکره قلوبکزه قسوت کلدی حالوکه اول این قلب
ایجاب ایدر امور دن ایدی (فهی کالحجارة اواشد قسوة) ایددی قسوتده اول حجارة
کیدر ویا حجارة دن دخی اشددر بعده حجارة قلب قاسی اوزره تفصیل اولنوب
دینلیدیکه (وان من الحجارة لما یفجر منها الانهار) والحال حجارة نك بعضندن نهرلر
جاری اولور (وان منها لما یشقق فیخرج منه الماء) وانک بعضی دخی یاریلوب ایچندن صو
چقار یعنی بیکارلر که نهرلر دن دوندر (وان منها لما یهبط من خشية الله) وانک بعضی
دخی الله جل شانده دن قورقوب طاعنک باشندن اشغیسنه اینر (وما الله بنافل عما تعملون)
حالوکه ربک جل شانده انلرک اعمال سینلرینک عقوبتن ترک ایدر دکلدلر بلکه اکا مجازات
ایدر . اهل سنت مذهبی آنک اوزره درکه جادانده وعقلا دن غیری حیواناتده حق تعالی

بر علم وضع ایتدیرا کاندن غیری احدواقف اولمز . ایددی انده کذلک صلاوة وتسبیح وخشیت دخی
واردر . نتکم قرآنده بیورلیدیکه . وان من شیء الا یسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبیحهم .
هیچ بر شیء یوقدر الا اول الله تعالی بنی تسبیح ایدر اکاجدی مایس اولدینی حالده لکن سز
انلرک تسبیحنی یلئز سز ودخی بیورلیدیکه . والطیر صافات کل قد علم صلاته وتسبیحه . قوشلر
هواده قنادلرین دوشرلر که اول انلرک صلاتیدرو صلاتلری تسبیحدر انلر دن هر برینک صلاوة
وتسبیحنی الله تعالی ویا کندیلر بیلور ودخی بیورلیدیکه . الم تر ان الله یجدله من فی السموات
ومن فی الارض والشمس والقمر والنجوم والجلال والشجر والدواب وکثیر من الناس . یلئز میتکه
ویا قبلکله کور من میسن انیکه سموات وارینده اولنر وکونش وآی ویدلزلر وطاغلر وافاچلر
ویرده یورر حیوانات وناسدن نیجدرلری الله تعالی به سجده ایدرلر . یعنی اکا اطاعت وخشوع
ایدرلر اوله اولسه هرکشی به واجب اولور که اکا اینانوب علی الله تعالی به حواله ایدده . روایت
اولندیکه پیغمبر صلی الله علیه وسلم بشرطی اوزره طور دی ایدی کفار ایدیه اتی طلب
ایدردی طاع دیدیکه یارسول الله اوزرمدن کیشکل قورقارمکه کفار سنی بنم اوزرمدده بوللر
اول سیدن حق تعالی بکاعقاب ایدده حرا طاعی ایتدی ایددی یارسول الله بکاکل بکاکل دیوانی
کندویه چاغردی . جابر بن سمره ایدر پیغمبر صلی الله علیه وسلم دیدیکه مکده بر حجر بیلورم
بعثندن اول بکاسلام ویرردی شدی دخی بیلورم . انس رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر صلی
الله علیه وسلم احد طاعنی کوستروب دیدیکه اشبو طاعندر که بزی سور بزدخی اتی سورز . ابوهریره
رضی الله عنه ایدر پیغمبر صلی الله علیه وسلم بر صبح غازی قلدیند نکره فاسه یونیلوب دیدیکه
بررجل بر بقره بنی سوروب کیدر کن یوریلوب اوزرینه بندی واروردی وبقره دیدیکه بز
بونکیچون برادلامش بلکه یسورمک ایچون برادلامش ناس اتی ایشیدیکجک سبحان الله بقره
سویلدی دیدیلر پیغمبر صلی الله علیه وسلم دیدیکه بن کالیناندم ابوبکر وعمر رضی الله تعالی عنهما
دخی اینانیدیلر حالوکه اول ایکسی انده حاضر دکلرایدی . علی کرم الله وجهه ایدر پیغمبر صلی
الله علیه وسلم ایله مکده طشردده طاعنلر ارانده کیدر دک هر قنی طاعنه وشجریه اوغرا دیسه کچمدی
الا اول اکا السلام علیک یارسول الله دیدی . جابر بن عبد الله رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر صلی
الله علیه وسلم خطبه اوقو دیننده مسجدک ساریه لرندن بر جذع نخله به استناد ایدردی چون
انکیچون منبر دوزیلوب اوزرینه چیقدی اول ترک ایتدیکجی جذع النخله حنین ناقد کبی ایکلدی
حتی اهل مسجد اتی ایشیدوب دکلدی فی الحال پیغمبر صلی الله علیه وسلم منبر دن اینوب اتی قوجاقلدی
اوله اولسه آنک ایکلدیسی کلدی . مجاهد ایدر هیچ بر طاشک اعلا دن اسفله نزولی دکل الا آنک
الله تعالیدن خوفله دروا کاشاهد حق تعالینک قوی شریقدر که . لوزلنا هذا القرآن علی جبل
لرأیته خاشعا متصدعا من خشية الله . اکریز یوقر اتی بر طاعنک اوزرینه ایندیریدک سن اتی الله
تعالینک عظمتندن خوفله خشوع ایدر ومنش اولور کوریدک (اقتطمون ان یؤمنوا لکم)
یا محمد وانک اصحاب کرامی رجایدر میسر که یهود سز انلره خبر ویردیکز امورده تصدیق
ایدلر (وقد کان فریق منهم یسمعون کلام الله) حالوکه موسی علیه السلام زماننده انلر دن
بر طاعنه حق تعالینک کلامنی یعنی توراتی ایشیدرلردی (ثم یحرقونه من بعد ما عقلوه) بعده

کون یاخود بابالری قرق
کون بوزاغی به طاعشدر
ایدی اول قرق کوندر
اولمقدار کون عذاب اولوب
زیاده اولیه دیرلردی (یل
من کسب سینه واحاطت
به خطیة فاولک اصحاب
النار هم فیها خالدون) کرچک
بر کیمسه کناه وکفری
کسب ایدر سه اول کناه
وکفرانک اطرافی احاطه
ایدلر اول کیمسدر جهنم
اربابیدرلر وانلر جهنمده
مخلد ومؤیدرلدر (والذین
آمنوا وعملوا الصالحات
اولک اصحاب الجنة هم فیها
خالدون) انلر که ایمان
کتوروب عمل صالح
ایشلیدیلر انلر اصحاب جنتدر
وانده مخلد ومؤیدرلدر
(واذ اخذنا میثاق بنی
اسرائیل لا تعبدون الا الله
وبالوالدین احسانا وادی
القربی والیتامی والمساکین
وقولوا للناس حسنا
واقیموا الصلوة وآتوا
الزکوة ثم تولیتهم الاقلیلا
منکم واتم معرضون) اتی
دخی یاد ایلدک که بز بنی
اسرائیلدن عهد الدقکه
کیمسه عبادت ایتوب
الحق الله عبادت ایدلر
پدر ووالده کزه واقربا کزه
ویتیملر ویتیملر ویتیملر

انده کی احکامی بیلد کړند نصکره تغییر ایدر لودی (وهم یعلمون) والحال آنک حق اولوب
کنیدل کاذب ایدوکن پیاوړل ایدی . ابن عباس ومقاتل ایدر اشوایت کریمه موسی علیه
السلام اختیار ایتدیکی تمش کسه حقه نازل اولوبد که انلری رب تمالیک میقاتنه ایلتمش
ایدی انده آنک کلامی ایشدوب قوملرینه رجوع ایتد کړنده ایکی صنف اولدیلر برصنی
ایشد کړی کلام الهی حقیقی اوزره قوملرینه تبلیغ ایتدیلر وبرصنی ایسه دیدیلر که کلام
الهی ایشدک اول کلامک آخرنده دینیکه اشو دینلانی اگر ایشلکه استطاعتک اولورسه
ایشلکز ویادیلر سکر ایشلکز . ایدی انلر کلام الهی تغییر ایتلری اشو متوال اوزره ایدی
(واذالوا الذین آمنوا قالوا آمنا) چان یهودک منافق لریکه لسانلریه ایمان اظهار ایدر لودی خالص
مؤمنلر دیرلر دی (واذا خلا بعضهم الی بعض) وچان اول یهودک منافق اولیانلری منافق
اوللریله رجوع ایتدلر (قالوا اتحدوهم بما فتح الله علیکم لیماجوکم به عند ربکم) لوم وعتاب
وجهی اوزره دیرلر که یوخسه مجد و اصحابه خبر ورریمیز انی که حق تعالی سزه توراتده
محمد نبوت و دینک حقیق بیلدر مشدر تا که انلر سزی ربکز عندنده دنیاده و آخرته انکله
الزام ایدلر (افلاتنقلون) انی انلر خبر ورریمیز اوزریمیز حجت اولور ایدوکنی یلزمیمیز
مجاهد ایدر اشو قریظه یهودیلرینک بری برلرینه خطایدر چانکه پیغمبریمیز علیه السلام انلری
محاصره ایدوب یاقرده و خنازیر اخوانی حصتکزدن اینک دیدی بو حالتی محمد کیم خبر
وردی بود کل الاسزدن ظاهر اولوبد دیو اول منافق لرینه عتاب ایتدیلر (اولا یعلمون ان الله
یعلم ما یسرون وما یعلنون) انلر یلزم لریمیکه حق تعالی انلرک قبلرینه اخفا ایتد کړی کفری
ولسانلرنده اظهار ایتد کړی ایمانی بیلور (ومنهم امیون لا یعلمون الکتاب) یهودک بعضی
امیلر در که کتاب او قوملر و معناسی بیلاملر در (الامانی) لکن شول اشایی بیلاملر در که
علمانی کنیدل کړند یازوب الله تعالی به اضافله افرا ایتلر در محمد علیه السلام صفتن
تفسیر کی و ناره عذاب اوللری ایام معدوده اولوب صکره انلر دن اول عذاب زائل اولور
ادعاری کی و آبارلندن انیالر ایچون شغاعت ایدیردر و خطا لریله مؤاخذه اولنوبوب
رحمت اولنورلر دیلری کی (وانهم الا یظنون) حالبوکه انلرک ا کاتیقی یوقدر انجی ظن
ایدلر (فویل للذین یکتبون الکتاب بایدیم) عقوبت عظیمه شولر که انلر یهودک رؤساید
عزف اولان کتابی اللریله یازلر (ثم یقولون هذا من عند الله) بده عواملرینه اشو توراتده
یازیلو الله تعالی عندندن دیرلر (لیشتروا به ثنایلا) تا که انکله اعراض دنیادن بر عرض
تحصیل ایدلر و عرض دنیانه دکلو جلیل ایسده مستحق اولد قلمی عقاب دانه نسبتله قلیلدر اشو نده
مصاحفی اجرته یازمنک کراسته دلالت واردر هدیه نامیه یازملیدر (فویل لهم بما کتبت ایدیهم)
انلر عقوبت عظیمه اندنکه اللریله یازدیلر (وویل لهم بما یکسبون) وکذلک انلر عقوبت عظیمه
شول اجلد نکه اخذر شوت و عمل معاصیه کسب ایدلر . ویل برکله در که انی مهلکده واقع
اولان کس دیر ویا اول کفارک نفسلرینه ویل و شورله دعالریدر و یا خود عقوبت عظیمه در
ویا اول جهنمه پروا ایدر که اگر جبال دنیا کاتیر اولنسد انک شدت حرنندن محو اولیدی

ابوسعید الخدری پیغمبریمیز علیه السلام دن روایت ایدر دینیکه ویل جهنمه پروا ایدر که کافر
انک اعلا سندن براقلدینده اسفله قرق بیلده ایرشمز . روایت اولنور که پیغمبریمیز صلی الله
تعالی علیه وسلم مدینه قدوم ایتدیکنده یهودک علماسی ما کللرینک ذهابی و ریاستلرینک
زوالی خوفیه یهود طائفه سنی اکا ایمندن تعویق ایچون انک توراتده کی صفتی تغییر ایتدیلر
انک انده صفتی کوزل یوزلو کوزل صاحبو سرمه لو کوزلو اورطه بویلو دیو یازلشیکن
یرینه اوزون بویلو کوزل و قورجق صاحبو در دیو یازدیلر سفله لری انلر دن انک
صفتن سوال ایتدکده کنیدلرک یازد قلمی تغییراتی انلر او قورلر دی سفله لری دخی پیغمبریمیز
علیه السلامی انلرک ذکر ایتدیکی صفته مخالف بولدقلرندن انی تکذیب ایدر لودی (وقالوا
لن تمسنا النار الا ایاما معدودة) و دیدیلر که بزه نار ایرشمز الا قرق کونکه انده آباری عجله
عبادت ایتشدی و یا خود ایام دنیانک عددینه یدی بیک بیلدر هر بیک ییل مقابله سنده برکون
عذاب اولنوب یدی کونده عذاب کسلور (قل اتخذتم عند الله عهدا) یا محمد انلر دیکل که
یوخسه الله تعالی عندنده عهد اتخا ایتدیکریم که سزی مدت مذکورده دن زیاده عذاب ایتدیه
و یا خود لاله الا الله دیدیکریمیکه سزی عذابندن امین ایلده (فلن یخلف الله عهدا) اگر
الله تعالی عندنده عهد اتخا ایتدیکریم اول البت عهدینه خلف ایتد (ام تقولون علی الله
مالا تعلمون) یوخسه حقیقن بیلدیکریم شئی الله تعالی به افترا می ایدریمیز (بلی) حقیق
حال سزک دیدیکریم کی دکلدر بلکه سزه نار ایرشور و انده سزه عذاب دائم اولور
(من کسب سیئه) برکسه که شرکی کسب ایدلر (واحاطت به خطیئته) و خطیئته سی هر جانبندن
انی احاطه ایدلر و اکا اصرار ایدر اولدیقی حالده وفات ایدلر (فالولک اصحاب النار) ایدی
انلر جهنم اهلیدر (هم فیها خالدون) انده داغلر در اشوایت کریمه دیلدر که ایکی شرطه
تعلیق اولنان شی یالکز بویه تمیز اولنیده (والذین آمنوا و عملوا الصالحات) شولر که الله
تعالی به ورسولنه ایمان کتوردیلر و فرائض ادا ایدوب معاصیدن صاقتدیلر (اولک اصحاب
الجنة) ایدی انلر جنت اهلیدر (هم فیها خالدون) انلر انده داغلر در (واذا اخذنا
میثاق بنی اسرائیل) ذکر ایدک شول و قتیکه بنی اسرائیلدن بزه عهد شدید اخذ ایتدک که
(لا تعبدون الا الله) الله تعالیدن غیریه عبادت ایتدیمیز (وبالوالدین احسانا) ووالدینکزه
برووداد و اوامر الله مخالف اولیان امرلرینه انقیاد ایدیمیز (وذی القربی والیتامی والمساکین)
وصاحب قربانکزه حسن خلق و ایصال نفعله و بابایی اولیان اطفاله حسن تربیه و حفظ
حقوق ایللر و مسکینلر صدقه ایصالنده حسن قولله احسان ایدیمیز (وقولوا للناس حسنا)
و ناسه محمد علیه السلام شان و صفتندن صدق سویلکز و انلر حسن خلقله تلین قول
ایدیکر و انلر معروفله امر و منکر دن نهی ایلکز (واقیموا الصلاة) و صلاة مکتوبه بی اوقاننده
ادا ایلکز (وآتوا الزکاة) و اموالکزه اوزریمیز فرض اولان زکاتی مستحقنه توزیع ایلکز
دیو ذکر اولنان اموری قبول ایتشدیکریم (ثم تولیم) بولر دصکره یا بنی اسرائیل عهد
مذکورده و محمد علیه السلام ایمانندن اعراض ایتدیکریم (الاقلیلا منکم) الاسزدن آزکملر
عبدالله بن سلام و اصحابی کی اول عهد اوزره ثابت اولوب اندن اعراض ایتدی (وانتم

احسان ایدک و عامه ناس
ایچون دوستانه صحبت
سویلیک و نمازه شرائطیه
قائم اولک و زکاتی حکم
اولدینفی وجهله ادا ایدک
دینلوب بولری قبول
ایتشدیکریم بوند نصکره بو
عهددن روگردان اولدیکریم
انجی سزدن . عبدالله بن
سلام و اصحابی امثالی . آز
کیمسه اول عهدده ثابت
اولدیلر حال بوکه سز
اعراض ایدیمیز بر قوملر سز
(واذا اخذنا میثاقکم
لا تسفکون دماءکم ولا
تخرجون انفسکم من ديارکم
ثم اقرتم و اتم تشهدون)
و ذکر ایدک شول و قتیکه
دیندا شلریمیز قاتی
دو کامک و بربریکریم ظلمله
دیارکزدن چیقارماق اوزره
سزدن و اسلافکزدن اخذ
میثاق ایتشدیک بولری
اقرار و قبول ایتدیکریم
هذا اسلافکزدن بوعهدینه
سز دخی شهادت ایدریمیز
و توریته کوردریمیز (ثم
اتم هؤلاء قتلون انفسکم
وتخرجون فریقا منکم
من ديارهم تظاهرون علیهم
بالاثم و العدوان و ان یأتوکم
اساری تغادوهم و هو محرم
علیکم اخراجهم اقتؤمنون
ببعض الکتاب و تکفرون

و طرقتن اسیر اولری
 بدل و مال ایله خلاص
 ایدرلردی توریة احکامک
 بعضینه ایماندن مراد اسیر
 تخلیصدر و بعضینی
 انکاردن مراد آیت اولیده
 اولان عهد و میثاقلرینه
 عدم وفا ایله مقابله واجلا
 ایدلکری بدر دینلمش (اولک
 الذین اشتروا الحیة الدنیا
 بالآخرة فلا یخفف عنهم
 العذاب ولا هم یصرفون)
 اول کیمسه لکه حیاة دنیایی
 نعمت آخرته بدل ایتدیلر
 دنیاده و آخرتده انلردن
 عذاب خفیف اولمز و انلره
 دارینده یاردم اولمز (ولقد
 آتیناموسی الکتاب و قفینا
 من بینه و بالرسل و آتینا
 عیسی ابن مریم البینات
 و ایدناه بروح القدس
 افکلما جاءکم رسول بما
 لاتموی انفسکم استکبرتم
 ففریقاً کذبتم و فریقاً
 تقتلون) و بز موسایه
 توری و پردک و موسادن
 صکره بر بری اردنجه
 یوشع و داود و سلیمان
 و الیاس و زکریا و یحیی
 علیهم السلام کبی
 پیغمبرلر کوندرک و عیسی
 ابن مریم علیه السلامه
 احیاء و تا و سائر کبی
 معجزات ظاهره و پردک

قدسه تقویه ایتدک و روح قدسدن مراد جبرائیل علیه السلامدر و یاروح عیسا در انکله
 وصف اولمسی مس شیطاندن طهارتی و یا الله تعالی یه کرامتی ایچون اوله و یا روح قدسه
 مراد الله تعالینک اسم اعظمی اوله که اول انکله موتایی دیر کورردی و یا قدسه مراد الله
 تعالی و روحله مراد جبرائیل علیه السلام اوله و عیسانک جبرائیل ایله تقویه اولمسی اول
 امر اولمشیدیکه عیسی علیه السلام قنده کیدرسه اول انک بیله سنجه کیده حق که انکله
 سمایه صعود ایتدی و جبرائیل علیه السلام روح دینلمی لطافتی و وحیدن مکاتیبون
 ایدیکه اول حیات قلبه سیدر و دینلدیکه روح قدسه مراد انجیلدر انک عیسیایه
 روح اولمسی قرآنک پیغمبریز علیه السلامه روح اولمسی کیدر زیرا که حیات
 قلبه سیدر (افکلما جاءکم رسول بما لاتموی انفسکم استکبرتم) یا معشر یهود هر یار که
 سزه نفسلریکز سومدیکی شینله آمر رسول کسه اکایمان و اتباعدن تکبر و تعظم ایتدیکز
 (ففریقاً کذبتم) رسوللردن بر طائفه یی تکذیب ایتدیکز موسی و عیسی کبی (و فریقاً تقتلون)
 و بر طائفه یی ایدر اولدر دیکز یحیی و زکریا و اسماعیل و ایلان انیا کبی (و قالوا قلوبنا غلف)
 و یهود دیدیلر که بزم قلوبیز جله علومه او عیددر یا محمد سنک علمکه احتیاجز یوقدر و یا خود
 اول هر عله او عید در هر ایشدیکز علمی اخذ ایدرز الاسندن ایشدیکز نه اخذونه فهم
 ایدرز اگر انده خیر اولسیدی قلوبیز سائر علوی اخذوفهم ایتدیکی کبی انیدخی اخذوفهم
 ایدردی (بل لعنهم الله بکفرهم) بلکه الله تعالی انلری کفرلری سبیلله هر خیردن طرد و ابعاد
 ایتدی (قلیلاً ما یؤمنون) انلردن ایمانه کلور آز اولدی مشرکیتدن ایمانه کلورلر نسیله
 (ولما جاءهم کتاب من عند الله مصدق لما همهم) و قتا که الله تعالی عنندن انلره قرآن کلدیکه
 اول کندیلرده اولان تورانه موافقدر (و کانوا من قبل یستفتحون علی الذین کفروا) حالبوکه
 انلر محمد علیه السلامک بشتندن او کدینانی توسلله مشرکین اوزره الله تعالیدن نصرت استلردی
 روایت اولتور که چنان اوزرلرینه عدو استیلاء ایتسه دیرلردیکه یاربنا شول آخر زمانده بعث
 ایدر جکک پیغمبر حرمته بزه اعدام اوزره نصرت ایتکه بزانک صفتی تورانه بولمشزدر
 اوله اولسه انکله اعدالری اوزره غالب اولورلردی (فلما جاءهم ما عرفوا) و قتا که نصرت
 و صفتن بیلدکری پیغمبر که محمد علیه السلامدر بنو اسرائیلک غیریدن کلدی (کفر و ابه) بنی
 و حسدرلردن اکا کافر اولدیلر (فلعن الله علی الکافرین) الله تعالینک لعنتی کافرلر اوزرینه در
 (بئسما اشتروا به انفسهم) نه مؤس شی اولور اولکه سبیلله نفسلرین بیع ایتدیلر یعنی حق
 باطل ایله دکشدیلر و یا کفری اختیار ایدوب ناره بئلا ایتدیلر (ان یکفروا بما نزل الله) که
 اول الله تعالینک انزال ایتدیکنه کافر اولملریدر (بئسما یبذل الله من فضله علی من یشاء من عباده)
 حسدا ایدوب اکا که حق تعالی عبادندن دیلدیکی کسیده فضلندن نبوت و یره و کتاب ایتدیره
 (فباؤا بغضب علی غضب) انلره غضب الله اثر نجه غضبی استجاب ایتدیلر غضب اول توراتی
 تضییع و تبدیلر ایچون و غضب ثانی محمد علیه السلامه و قرآنه کفرلر ایچوندر و یا اولکیسی
 عیسی و انجیلله کفرلری ایچوندر و یا یحییسی محمد علیه السلامه و قرآنه کفرلر ایچوندر
 (وللکافرین عذاب مهین) محمد علیه السلامک نبوتن انکار ایدنلر ایچون عذاب عجزی واردر که

وای روح القدس یعنی
 پاک روح یا خود جبرائیل
 علیه السلام ایله قوتلندرک
 آیه هر بار سزه نفسکزک
 هوانه مخالف رسول
 کلدیسه تکبر و عناد ایتدیکن
 رسوللردن بر فرق سنی
 موسی و عیسی علیهما
 السلام کبی تکذیب
 ایتدیکن و بر فرق سنی
 زکریا و یحیی علیهما السلام
 کبی قتل ایتدیکن (و قالوا
 قلوبنا غلف بل لعنهم الله
 بکفرهم قلیلاً ما یؤمنون)
 یهودیلر قرآنی فهم و یو
 کلایم قبولده بزم قلبیز
 غلافده یعنی مستوردر
 دیدیلر او یه دکل بلکه الله
 تعالی انلری کفرلری
 سبیلله لعن و مبدندن
 طرد و ابعاد ایلدی انلردن
 ابن سلام و صحابی کبی
 آز کیمسه ایمانه کلورلر
 (ولما جاءهم کتاب من عند الله
 مصدق لما همهم و کانوا من
 قبل یستفتحون علی الذین
 کفروا فلما جاءهم ما عرفوا
 کفروا به فلعن الله علی
 الکافرین) و قتا که انلره
 حق تعالی طرفندن کنو
 توریلرینی توحید و نبوت
 و حشرده تصدیق ایدیحی
 قرآن کریم کلدکه قبول
 ایتدیلر و اینا دیلر مع

انده اهانت اولور لر (واذا قيل لهم آمنوا بما نزل الله) چنان مدينه نك يهودنه الله تعالىنك
انزال اينديكي قرآنه ايمان كتورك دينسه (قالوا نؤمن بما نزل علينا) ديرلر كه بزه انزال اولنان
تورانه ايمان كتورر ز اول بزه كفايت ايدر (ويكفرون بما وراءه) واندن ماعدا كتابره كافر
اولور لر (وهو الحق مصدقا لهم) حالبوكه اول قرآن حقد ر انلرك بيله لر نجه اولان
توراني تصديق ايدر اولديني حالده (قل فلم تقتلون انبياء الله من قبل ان كنتم مؤمنين) يا محمد
انلره ديكل كه چون تورانه ايمان كتورر سز نچون انبياي قتل اينديكز حالبوكه تورانه انبياي
قتلدن نهى اولمشديكز اشوايت كريمه دلالت ايدر كه بر مصيبت راضى اولان كشي اني ايشلن
كي اوله والله تعالى به وكتابه مؤمن اولان كشي به لايق اولان بودر كه افعالي اقوالني تصديق
ايده (ولقد جاءكم موسى بالبينات) موسى عليه السلام سزه دلالت واضح و معجزاته كلدي (ثم اتخذتم
العجل) بوندنصكره سز عجل عبادت ايجون اله اينديكز (من بعده) موسانك جبل طوره
مناجات ايجون كتمندنصكره (وانتم ظالمون) حالبوكه اني اله اتخاذا كرايله ظالمرك سز (واذ
اخذنا ميثاقكم ورفعنا فوقكم الطور) ذكر ايدك شول وقتيكه سزدن اخذنا ميثاق و فوقكزه طوري
رفع ايندك وديديككه (خذوا ما آتيناكم بقوة واسمعوا) سزه ويرديكز كتابي جد و اجتهاده
اخذ ايدك و انده كي اوامري ايشدوب موجيله عل ايدك (قالوا سمعنا وعصينا) ديديرلر كه
قولكي ايشتدك و امريكه عصيان ايشدك و يا آذانه قولكي ايشتدك قلوبله اك عصيان ايشدك
(واشربوا في قلوبهم العجل بكفرهم) و قلوبله عجل عجبى ادخال و خلط اولندي صبغك
ثوبه و شرابك اعماق بدنه دخولي كي شول كفر سبيله كه قلوبله تمك ايشدك. روايت
اولنديكه موسى عليه السلام اول عجل مبرده خرد اينديروب اول خردى نهره صاچدردي
واول نهردن هر برينه ايجوردي اولكه عجل محبتدن قلوبله شى قالمشدي اول نهره صاچيلن خرده
دن انك شاربنده ظاهر اولوردي (قل بشما يا امركم به ايمانكم ان كنتم مؤمنين) يا محمد
انلره ديكل نه مؤس ايمان اولور اولكه عجل عبادته اسرايدر اكر سز عجزده مؤمنلر ايسه كز
ويا خود اكر تورانه مؤمنلر ايسه كز اول سزه بوقايحي اسراييمو بديرويا اكا ايمانكز بوكارخصت
ويرموبدر زيرا مؤمنه لايق اولور كه ايماني مقتضاسندن غيبي به تماطي ايميه و تورانه ايمان
ايسه اني اسراييمز. ايمدي سزا كامؤمنلر دكلسز (قل ان كانت لكم الدار الآخرة عند الله خالصة
من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقين) يا محمد انلره ديكل كه اكر جنت عند الله خالصة
سزك ايجون ايسه ساثرناس ايجون دكل ايسه موتي استكزا اكر سوزيكزه صادقلر ايسه كز زيرا
ما و اسي جنت ايدون بيلن كشي اكاچكنورك كبره و اكا كبرلك ايسه موتدنصكره اولور.
ايمدي موتي استكز غني اينكز كه اكا كبره سز. ابن عباس يغمبر عزم صلى الله عليه وسلمدن روايت
ايدر. دينلديكه اكر يهود موتي غني ايدلردي انلرك هر برى توكر كن يوطميسدي يروزنده هيچ
برهودي قليوب جله سي اوليدي (ولن يتموه ابدا) حالبوكه انلر ايدى غني ايدر دكلدر
(بما قدمت ايديهم) موجبات ناردن تقديم اينديكز امور سبيله محمد عليه السلامه و قرآنه
كفرلري و توراني تحريفلري كي (والله عليم بالظالمين) الله تعالى ظالملري بيلور يوم قيامته
جزا لرين ايركورر (ولتجدنهم احرص الناس على حياة) يا محمد سن يهود طائفه سين حيات

(متلاوله)

متلاوله ناسك زياده حريص بولورسك (ومن الذين اشركوا) و مشركلردن دخي انلري
حياته زياده حريص بولورسك. زيرا كه انلر ناده عذاب اولورلر ايديكلرين تحقيق بيلورلر
اما كه مشركين اني بيلزلر بلكه جنتلري حيات دنيا ليدر. دينلديكه اشبو مشركيله مراد
يجوسدر (يودا حدهم لويهم الرب سنة) اول مشركينك بعضي اراده و غني ايدر كه بيلك بيل
معر اوله حتى تحيدلر نده و عطالرنده و غيبي ده عشر الف سنه يعنى بيلك بيل معمر
اول ديرلر (وما هو بمحزح حظه من العذاب ان يمعمر) حالبوكه معمر اولسي اني عذابدن
تبعيد ايدر دكلدر (والله بصير عما يعملون) الله تعالى انلرك عمللرين كور يوم قيامته اكا كوره
جزا قيلور (قل من كان عدوا لجبريل) يا محمد ديكل اول كسه يه كه جبريله عدو اوله غضبندن
هلاك اولسون اكا عداوتك وجهي يوقدر (فانه نزل على قلبك باذن الله) زيرا اول جبريل
قرآني الله تعالىنك امر و تيسيريله سنك قلبكه تنزيل ايندي تاكه اني حفظ وفهم ايده سن
(مصدق لما بين يديه) انندن او كدين اينن كتابلره موافق (وهدي وبشري للمؤمنين) و مؤمنلري
دين حقه هدايت وجهه دخوله بشارت ايدر اولديني حالده. روايت اولتور كه احبار
يهوددن عبدالله بن سوريا يغمبر عليه السلامه ديديكه سمدن سكا قننى ملك كلور ديديكه جبرائيل
ابن صوريا ديديكه اول بزم عدو سزدرا كركلان ميكائيل اولسيدي سكا ايمان كتورردك. زيرا كه
جبرائيل عذاب و قتال و شدتله كلور و اول بزه بر نجه كره عداوتن اظهار ايتشدر و اول بزم
يغمبر عزم موسى عليه السلامه كلوب خبر ويرديكه فلان زمانده بخت نصر نام رجل يديلهيت
المقدس خراب اوليسررد. بزدي انك طلبنه بنو اسراييلدن بر قوي رجلى كوندردككه
اني بولديغنده اولديره چون رجل اني بابله بر غلام مسكين بولدي اني اخذ و قتل ايتك
ديلديكده جبرائيل اريشوب اني رجلك التندن قور تاردى بعده اول غلام بيويوب قوتلندي
واوزر عزمه عسكر چكوب بيت المقدسى تخريب ايندي اول اجلدن اني عداوت اخذا ايتشدر.
قتاده ايدر عمر بن الخطاب رضى الله عنهك مدينه نك يوقاروسنده برارضى وارايدى يهودك
مدارسى انك بولى اوزره ايندي ارشنه كيدر كن مدرسه لرينه او غرا و انلري دكلردى ديديرلر كه
محمد اصحابندن بزه سندن سوكلو كسه يوقدر زيرا انلر او غرا ديغنده بزه اذا ايدرلر سن ايسه بزه
اذا ايتديككدن ماعدا بزم درسيزي دكلرسن عمر رضى الله عنه ايدر والله بنم سزه كلدك سزي
سوديك ايجون و ياد يغمده شك اولوب اني سوال ايجون دكلدر بلكه سزه كلدك ايكچوندر كه
محمد عليه السلامك امرنده بصيرتم آرتورم و انك آثارني كتابكزه ده كورم ديديرلر كه صاحبك
محمد ملائكه دن قننى ملك كلور ديديكه جبرائيل عليه السلام ديديرلر كه اول بزم عدو سزدرا
بزم اسرار سزه محمدى مطلع قيلور اول هر عذاب و خسف و قحط و شدت صاچيدر اما كه
ميكائيل كله خصب و سلمه كلور. عمر رضى الله عنه ديديكه جبرائيل بيلور و محمد عليه السلامى
منكرى كورر سز ديديرلر كه نم ديديكه الله تعالى عندنده جبرائيل و ميكائيل منزلدن بكا خبر
ويرك ديديرلر كه جبرائيل انك عيئنده و مكائيل يسارنده در و ميكائيل جبرائيله عدودر. عمر رضى
الله عنه ديديكه هر كسه كه جبرائيله عدو اوله ميكائيله دخي عدودر و ميكائيله عدو اولان جبرائيله
دخي عدودر. و بوايكسنه عدو اولان الله تعالى به عدودر. انندن عمر رضى الله عنه انلردن آريلوب
يغمبر عزم عليه السلام قاتنه كلدي جبرائيل عليه السلامى انك قاتنه اشبو بابله وارد اولان

مقدم مشركان حرب
يهوديله قصد ايدوب
مضطرا اولدقلرنده تورسته
مصرح آخر زمان يغمبري
كلوب بومشركلر اوزرينه
بزه ياردم ايده ايدى ديو
استدما ايدرلردي وقتا كه
اول نه غني تورسته كوروب
استكلى كلكده بو غني
اسراييلدن دكل بنى اسمعيلدن
ديو انكار ايديلر امدى
الله عظيم الشانك لغتي اول
كافرلر اوزرينه در (بشا
اشترابوا نهم ان يكفروا
بما انزل الله بقاء ان يزل الله
من فضله على من يشاء
من عباده فباوا بغضب على
من عبادهم فبوا بغضب على
غضب و لكافرين عذاب
مهيمن) نه قبيح شيدركه الله
تعالى فضليه قوللرندن
ديلدكي كيمسه به نبوت
احسان بيورد يغمده حد
ايدوب انزال ايديكى
قرآني انكار ايده و اول
سبيله نفسى ناره بيع
وانداخته ايده امدى
يهودلر جناب قهارك بر
غضبندن صكره. كه عيسى
و انجيل انكار اينديكز ايجون
بر غضبي اوزرينه دخي
دوچار اولديرلر كه محمد
عليه الصلوة والسلامى
و قرآني انكار اينديلر.
و كافرلر ايجون خوار
و ذليل ايديجي عذاب وارد

ایمانکم ان کتم مؤمنین) انی دخی یاد ایدک که سزه عهد الدق و جبل طورى اوزر یکم رفع ایدک و سزه و یردیکم توریتی جدوسیه اخذ ایدک و انده کی او امری ایشیدوب موجب عمل ایدک دیدک انار قولاً غمزه ایشدک و قلمزله عصیان ایدک دیدک زبرا کفر لری سبیل قیلر نده عجل محبتی خلط اولمشیدی یا محمد سن انله دیکه اگر سز مؤمن اولسه کز ایمانکر سز محله طابک و قرآنی انکار ایدک دیوب حیاتى امر ایتمز ایدی (قل ان کانت لکم الدار الاخره عند الله خالصه من دون الناس فتمنوا الموت ان کتم صادقین) یا محمد سن انله دیکه اگر جنت سزک دعوا کز اوزره ناسدن غیری کیمسه اولیوب طرف حقندن سزه مخصوص ایه سز بونده صادق ایه کز موتی تمی ایدک. زیرا جنت مطلق کندویه ماوی ایدوکنی جزم ایدن کیمسه البتده انک لازم سى اولان موتی آرزو ایدر (ولن یتنوه ابدا بما قدمت ایدیهم والله علم بالظالمین) انلر قتل انیا و تحریف توریه کبی اللریله تقدیم ایدک لری

آیات کریمه کتورمش بولدی پیغمبر عز علیه السلام اول آیتلری اوقیوب دیدیکه یا عمر ربک جل شانہ سکا موافقت ایتدی. عمر رضی الله تعالی عنه ایدر بوندنصکره کندیمی دین اللهده جگردن اصلب بولور اولدم (من کان عدوا لله وملائکته ورسوله وجبریل ومیکائیل فان الله عدو لکافرین) اول کیمسه که الله تعالی به و ملکینه و رسوللرینه و جبرائیله و میکائیله عدو اوله الله تعالی کافرله عدودر. اشبو آیتده تنیه وارد که مقرینک برینه ویا کلینه معادات الله تعالی دن عداوت استجابنده و کفرده مساوی اوله و دخی ملائکه و مرسلینه عداوت کفر اوله. ابن صوری پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه سن بزه هیچ برشی کتورمده که انی بیله وز هیچ برآیت نازل اولدیکه اکا اتباع ایدووز اوله اولسه نازل اولدیکه (ولقد ازلنا الیک آیات بینات) یا محمد بز سکا آیتلر ایندرده که اوحلال و حرامی و حدود و احکامی بیان ایدر (وما یکفر بها الا الفاسقون) اول آیتله کافر اولمز الا انلر که الله تعالی تک طاعتدن خارجلدر (اوکلا عاهدوا عهدا نبذه فریق منهم) هربار که یهود بر عهد ایتسدر انلردن طوائف انی نقض ایدر (بل اکثرهم لایؤمنون) بلکه انلر کثری توراته اینانمز و نقض عهدی کناه صایمز. زیرا یهود عهد ایتسدر دیکه محمد علیه السلام نبوتله کلدکه اکا ایمان کتوردر کلچیک کافر اولدیلر (ولما جاءهم رسول من عند الله مصدق لما معهم) و قنا که یهود طائفه سنه الله تعالی عندندن کتابلرینه موافق کتابله ایمانه دعوت ایدر عیسی و محمد علیهما السلام کبی رسول کلدی (نبذ فریق من الذین اوتوا الکتاب کتاب الله وراء ظهورهم کانهم لایعلمون) کتاب و یریلردن بر طائفه تورانی آردلرینه براقیدلر کانه انک کتاب الله ایدوکن یتلزل. زیرا انلر کتابلری تصدیق ایدر رسوله کافر اوللری کتابلرینک اول رسولی تصدیق ایدر شینه دخی کفر و وراء ظهوره انی نبذ اولور. حق جل و علا اشبو ایکی آیتله یهود درت فرقه ایدوکنه دلالت ایتدی بر فرقه سی توراته ایمان کتوروب حقوقی رعایت ایتدیلر اهل کتابک مؤمنلری کبی که انلر اقلوند و بر فرقه سی تمرد ایدوب و فسوقلردن انده کی عهدی نبذه مجاهره ایتدیلر و بر فرقه سی ایدوکی نبذه مجاهره ایتدیلر بلکه انی یتلدکلرندن نبذ ایتدیلر که انلر اکثروند و بر فرقه سی ایدو ظاهرده انی تمسک ایتدیلر و حقیقت حاله انلر ایکن تجاهله بقی و عناد ایدوب نبذ ایتدیلر (واتبعوا ماتلو الشیاطین علی ملک سلیمان) یهود اتباع ایتدیلر که اکا سلیمان علیه السلام زمانده شیاطین انی اوقیوب انکله عمل ایدرلردی. قصده سی اولدر که شیاطین استراق سمع ایدوب واکا اکاذیب کثیره ضمندنصکره کهنده القا ایدرلردی کهنه دخی انی ناسه تعلیم و اوقودق لری کتابلرده تدوین ایدرلردی اشبو حالت سلیمان علیه السلام زمانده منتشر اولوب بو علم سلیمان انک ملکی بو علمه تمام اولوبدر. انس و جن و ریخی کندویه انکله تسخیر ایلوبدر دیدیلر و شیاطین غیبی بیلور زعم ایتدیلر اوله اولسه سلیمان علیه السلام اول کتابلری جمع ایتدروب کریمسی الله دفن ایتدی سلیمان علیه السلام وفات ایدیکه شیطان آدمی صورتده کلوب ناسه دیدیکه اگر علم سلیمانی مراد ایدر سز کز اشبو موضعی قازیکز دیو کریمینک التی کوستردی چون قازیدیلر اندن کفر و سحر یازیلو چوق

کتاب چیقاردیلر بنو اسرائیل اول کتابلری الدیلر انکله سلیمان علیه السلامه ساحر اعیش دیو افترا قیلدیلر پیغمبر عز علیه السلام کلچیک حق جل و علا سلیمان علیه السلامی اندن تبره ایچون اشبو آیت کریمه کی اکا انزال ایتدی (وما کفر سلیمان) سلیمان علیه السلام ساحر اولدی. زیرا که ساحر کافردر (ولکن الشیاطین کفروا) بلکه شیاطین سحری استعمال و تعلیم و کتبیله کافر اولدیلر (یعلمون الناس السحر) ناسه سحر تعلیم ایدر اولدق لری حالده. اهل سنت قتده سحرک وجودی حقیقتدر لکن انکله عمل کفردر. امام شافعی رضی الله تعالی عندهن حکایت اولدیکه سحر انسانی خسته ایلر و انکله حیل ایدر و کاهی قتل دخی ایدر حق سحرله قتل ایدن کشینک اوزرینه قصاص ایجاب ایدر. دینلر دیکه سحرله اعیان منقلب اولور. حق آدمی حار صورتده و جاری کلب صورتده متحول اولور اصح اولان بودر که اول تخیلدر. تخیل الیه من سحرهم انها تسمى. لکن انک ابدانده مرض و موت و جنون الیه اثری اولور. جندب بن عبدالله رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز علیه السلامدن روایت ایدر دیدیکه. حد الساحر ضربه بالسيف. ساحرک حدی سیفله انی ضربدر (وما ازل علی الملکین یسابل هاروت وماروت) و دخی انلر بابلسده هاروت وماروت نام ایکی ملکه الهام و تعلیم اولتان شیئی ناسه تعلیم ایدرلر و یاخود انلر اول ایکی ملکه الهام اولتان شینه اتباع ایدرلر. اگر دینورسه که ملائکه دن سحر تعلیمی نیجه جائز اولور دینورکه انکیچون ایکی تأویل وارد. بری بودر که انلر تعلیمی تمید ایتلر بلکه سحری وصف و بطلانی ذکر ایدرلر و اندن اجتناب الیه امر ایدرلر شقی اولان انلرک نصیحتن ترک ایدوب مجرد وصفلرله انی تعلیم ایدرلر. وایکیجی تأویل اولدر که حق تعالی اول وقتده اول ایکی ملکه ناسی امتحان ایتدی شقی اولان انلردن سحر تعلیم ایدوب کافر اولوردی. سعید اولان تعلی ترک ایدوب ایمان اوزره قالدردی. واول ایکیسی تعلیمله عذابلردن آرتورلردی. واندو معلم و متعلم ابتلاء اولوردی. ابن عباس و مفسرین اول ایکی ملکه قصه سنده ایدر. ادریس علیه السلام زمانده بنو آدمک اعمال خبیثه سین ملائکه کوروب تعییر ایتدیلر یاربنا بولر کبی مخلوقی یروزندن خلافتله اختیار ایتدک حالبوکه انلر سکا عصیان ایدرلر دیدیلر حق تعالی دیدیکه اگر بن سزی یره ایندرسم و انلرده ترکیب ایتدیکم شیئی سزده دخی ترکیب ایتسم سز دخی انلرک ارتکاب ایتدیکن ارتکاب ایدر دیکر دیدیلر که یاربنا بزه لایق دکلدر که سکا عصیان ایدووز حق تعالی دیدیکه ایدمی خیاریکزدن ایکی ملک اختیار ایدک که انلری یره ایندیرم مکر هاروت وماروت انلرک پیننده صلاح و عبادتده افضل ایدی انلری اختیار ایتدیلر اوله اولسه ایکیسی یره ایندیرلر و خلق پیننده عدل اوزره حکومتله بیورلدیلر کوندزده رده حکومت و کیمجه سماده عبادت ایدرلردی حالبوکه انلر شکر و قتل وزندان و شرب خردن نهی اولمشلردی برکون اجل نسادن زهره نام مرأه زوجیه جدال ایدرک انلر کلدیلر انلر اکا لطف و ملائمتله یوز کوستروب و انک نفسندن مرأوده ایتک دیدیلر مرأه دیدیکه اکا تمکین ایتمز مکر که بفر حق بنم ایچون زوجم اوزره قضا ایدم سز نم دیوب انی ایتدیلر بوندنصکره ینه سزی تمکین ایتمز مکر که بنم شرب خمر

وزر سبیل مستحق عذاب اولدق لری بیلور کن البتده ابدا موتی تمی ایتلر الله عظیم الشان ظالم لری بیایحیدر (ولتجدنهم احرص الناس علی حیوة ومن الذین اشرکوا یود احدهم لو یعمر الف سنة وما هو بمزحزحه من العذاب ان یعمر والله بصیر بما یعملون) سن یهودیلری و مشرکلری حیات اوزره حریص بو لور سین. بو مشرکلر بحوس مشرکلری دینلشدن انلر دن بعضیسی بیک سنه یشامقن تمی ایدر حالبوکه یشامقن عذابدن بعید اولمز الله تعالی انلرک عمللری کور یحیدر (قل من کان عدوا لجبریل فانه نزله علی قلبک باذن الله مصداقاً لما ین یدیه وهدی و بشری للمؤمنین) یا محمد جبرائیل ایچون دشمن اولان کیمسه یه سوبله که هر کیم دشمن اوله غیظندن هلاک اولسون تحقیق جبرائیل مقدمکی کتب منزله کی تصدیق ایدیمی قرآنی الله تعالی انکله سنک قلبک اوزرینه انزال ایلدی و قرآن کریم طوغری یول کوستریجی و مؤمنلر ایچون درجات و نجات موده ایدیحیدر. مر ویدر که

يهود ددن بمضیعی محمد علیه السلامه وحی کتورن جبریلدن براسلافز جوق زحمت چکمشل درا کر انک برینه میکانیل اولیدی بزابل القاسمه ایمان ایدردک دیمشدر (من کان عدواقه و ملکته و رسله و جبریل و میکال فان الله عدو للکافرین) برکیمسه که الله تعالی به و ملکترین و رسولترین و جبرائیل و میکائیل عدو اوله تحقیق الله عظیم الشان اول کافرلر ایچون عداوت ایدر) ولقد اتزلنا لیک ایت بنات وما یکفیرها الا الفاسقون (برسکا احکامی بیان ایدر آیتلر ایتدردک اول آیتلری انحق الله تعالی نیک اطاعتدن خارجلر انکار ایدر (اوکلا ما هدوا عهدا نبذه فریق منهم بل اکثرهم لا یؤمنون) هر بار که یهود بو عهدی ایتدیلر سه انلردن بر فرقه سی اول عهدی یوزدیلر بلکه انلر اکثری توریت اینانملر (ولما جاءهم رسول من عند الله مصدق لما معهم نبذ فریق من الذین اتوا الکتاب کتاب الله وراء ظهورهم کانهم لا یعلمون) و قناکه طاقه یهوده الله تعالی طرفندن انلرله بیله

ایده سز انی دخی ایتدیلر بیده ینه سزی تمکین ایتمز مکرکه قتل ایده سز انی دخی ایتدیلر بیده سزی تمکین ایتمز مکرکه بخله بیله صغه سجده ایده سز دیدی انی دخی ایتدیلر انلر بو حائده ایکن حق تعالی انلرکله ملائکه بیتنه حجابی کشف ایلدی حتی که ملائکه انلرک بو ذکر اولنان عمللرین کوردیلر من بعد اهل ارضک عذرین بیلوب انلر ایچون استفار ایدر اولدیلر چون کیجه ایریشوب سمایه سعود ایتک مراد ایتدیلر قنادرلی کندیلر مساعده ایتمیوب محته اوغرا دقلرین بیلدیلر . ادریس علیه السلامه واروب انی حق تعالی به شفیع ایتدیلر حق تعالی انلری عذاب دنیا ایله عذاب آخرت بیتنه تحبیر ایدوب انلر عذاب دنیایی اختیار ایتدیلر برمدند نصکره کسیلوب اما که آخرت عذابی کسلر قالور دیدیلر وانلرک کیفیت عذابنده اختلاف اولندی . دینلر دیکه قیامت دکن صاچلرندن آصیلوب طوررلر ویا باشلری التده بوکلس طوررلر ویا باشلری اشاغه آصیلوب دموردن سوطلرایله ضرب اولنورلر . روایت اولندی که بررجل سحری تعلیم ایچون هاروت وماروته واردی کورسه که انلر ایاقلرندن باشی اشاغه آصلش کوزلری کوکرمش ودریلری قرارمش لسانلری صویه ایرمه درت پارمی دکلو قالمش صوسزلقه عذاب اولنورلر رجل آتی کوریهک قلبه خوف ودهشت کلوب (لا اله الا الله) دیدی انلر اکا سن قفی امتدنسن دیدیلر دیدیکه امت محمد علیه السلامدنم انی ایشیدیک سوندیلر الحمد لله آخر زمان پیغمبری کلس عذابک انقضای قریب اولمش دیدیلر . اما زهره نیک قصده سی اول انلر دیدیکه سزی کندیمه تمکین ایتمز مکرکه سمایه سعود کز نه سبیلله ایدوکن بکا دخی بیلدیر سز دیدیلر که الله تعالی نیک اسم اعظمی ایله در وانی اکا تعلیم ایتدیلر . زهره انی سوبله یوب سمایه سعود ایتدی حق تعالی انی مسخ ایدوب صورتن کوکبه تحویل ایتدی . پس بو اجلدن بعضلری ذاهب اولدیکه زهره دینلن کوکب اول مرأة مسوخه نیک عیندر و آخرون آتی انکار ایدوب دیدیلر که زهره کوا کبدن سبعة سیاره نیک بریدر که قرآنده (فلا قسم بالخنس) دیو انکله قسم اولمشدر اول زهره نام مرأة بنی ایدیک شهابه مسخ اولنوب سائر اشیاء مسوخه ایله ناره کوندلرلمشدر یوخسه سماده کی زهره دینلن کوکب دکلدرد (وما یظنن من احد حتی یقولوا انما نحن فتنه فلا تکفرو) اول ایکی ملک هیچ کسیده سحری تعلیم ایتمز حتی که تعلدن اول اکا نصم ایدوب دیرلر که بز الله تعالی قبلدن خلقه ابتلاء وفتنه ز اولکه سحری تعلیم ایدوب انکله عمل ایده کافر اولور . واولکه انی تعلیم ایدوب علندن صاقنه ایمانی اوزره ثابت اولور ایشونده دلالت واردر که سحرک وسائر اتباعی جائز اولیان شیک تعلیم محظور اولیه بلکه محذور اولان اکا اتباع و مقتضایه علمدر . عطا و سدی ایدرلر اولکه لایقانی تعلیم ایله . اکا دیرلر که وارا بیدی ایشور ماد اوزره تبول ایتنچانکه تبول ایده اندن بر نور چیقوب سمایه سطوع ایدر که اول معرفتدر ودخانه بکزر بر سیاه شی انک جوفته حتی مشامنه کبر که اول غضب اللهدر (فیتعلمون منهم ما یفرقون به بین المرء و زوجته) ناس اول ایکی ملکدن تعلیم ایدرلر اول شیشیکه انکله زوج و زوجه بینتی تفریق ایدرلر زیرا که سحرک باذن الله اثری اولور عین و طیره نیک کبی اما که نفسنده انک اثری بو قدر حتی کوررستکه بررجلک مرأة مخصوصه ددن رجولتی آلتوب اکا بجاعه قادر اولمز

(وماهم بضارین به من احد الا باذن الله) حالوکه ساحرلر هیچ برکیمسه سحرله ضرر ایدر دکلدرد مکرکه ضرر ایرمسته الله تعالی نیک امری اوله اول کسده که الله تعالی اندن سحرک منع دیلر اکا سحرک ضرری اولمز واولکه اکا ضرر اصابتن ذیلله انک اذنیله سحرک اکا ضرری ایریشور زیرا سحر و سائر اسباب بالذات مؤثر دکلدرد بلکه تأثیری حق تعالی نیک امر و تکریمیه در (و یعلمون ما یضرهم ولا ینفعهم) انلر انی تعلیم کندیلر ضرر ایدر تعلیم ایدرلر زیرا انکله عمل قصد ایدرلر وزیرا علم غالباً عمل جبر ایدر و مجرد انک علی ایسه نه دنیا به و نه آخرته نفع ایدر (ولقد علموا لمن اشتراه ماله فی الآخرة من خلاق) یهود بیلدیلر که اول کسده کیم کتاب اللهدن بدل سحری اختیار ایده انکیچون جتنده نصیب یوقدر (ولیس ما شروا به انفسهم) نه مبؤس شی اولور اولکه حظ نفسلرین اکا دکشدیلر یعنی دین حقه بدل سحری و کفری اختیار ایتدیلر (لو کانوا یعلمون) اکا بیلسدلر یعنی اکا علملرایله عمل ایتسدلر زیرا علملرایله عمل ایمان علی اولیان کیدر (ولوانهم آمنوا) اکا انلر محمد و قرآنه ایمان کتورسدلر (واتقوا) و یهودیتدن وسحر دن صاقتسدلر (لمثوبة من عند الله خیر) الله تعالی نیک ثوابی انلر ایچون خبرلو ایدی (لو کانوا یعلمون) اکا بیلسدلر ایدی لکن حق تعالی انلر انی بیلدرمدی علمله انتفاعلری اولمدیچون (یا ایها الذین آمنوا لا تقولوا راعنا) یاشونلر که ایمان کتوردیلر محمد علیه السلامه راعنا دیمک که انک معناسی بزه مراقب اولقل و بزه تبلیغ ایتدیک شینده تانی ایله کل تا کیم انی فهم ایده وز لکن لسان عبریده بری برلرینه سب ایدر اولسدلر راعنا دیرلردی پس بومعا ارادتیله یهود هر زمانده پیغمبریمز علیه السلامه انی دیر اولدیلر مؤمنلرک راعنا دیمدلی معنای اول ارادتیله ایکن اندن نبی اولدیلر و اول معنای صحیحی افاده ایدوب تلخیصی قبول ایتمز لفظ ایله خطابه تحویل اولنوب (وقولوا انظرنا) بلکه اندن بدل انظرنا دیمک یعنی بزه نظرایت و کلامکده تانی ایت تا که انی حفظ ایده وز (واسمعوا) واستماعکزی حسن ایدک که طلب مراعاته محتاج اولیه سز و یاسماع قبوله استماع ایدک یوخسه استماع یهود کبی دکل ویا امر اولندیفکزی شیئ جدله استماع ایدک تا که نهی اولندیفکزی شیئ عودت ایتمیه سز (وللکافرین عذاب الیم) محمد علیه السلام حضرتلرینه تهاون و سب ایله کافر اولنورلر ایچون عذاب الیم واردر . روایت اولنور که یهود لساننده یحجان برکسه بی تحقیق مراد ایتسدلر راعنا دیرلردی و قناکه یهود راعنا کله سنی مسلمندن ایشدیلر برلرینه سز ایدیلر که بوندن اوکدن بز محمدی سراسب ایدردک شمدنکیروانی آشکاره سب ایدلم اولیه اولسه اکا کلورلر راعنا یا محمد دیوب اندن کولیشورلردی انی سعد بن معاذ رضی الله عنه تفتن ایتدی . زیرا که لغترین بیلوردی اندن یهود طائفه سنه شمدنکیروهر قفقیزیکه رسول الله انی سوبلر ایشیدیم بوینی اوررم دیدی اولیه اولسه ایشو آیت کبرعه نازل اولوب اول قولدن نهی اولندی تا که رسول اللهی شته یهودک چاره سی اولیه (ما یود الذین کفروا من اهل الکتاب ولا المشرکین ان یازل علیکم من خیر من ربکم) اهل کتابدن کافر اولنورلر و سحرلر واستمزلر که ربکزلر جل شانده دن سزه خیر نزول ایده . روایت اولندی که مسلمون یهوددن آشالرینه دیرلردیکه محمد علیه السلامه و قرآنه ایمان کتوردک انلر ایسه اول شیکه بزی اکا دعوت ایدر سز بزم صدند

اولان توریتی تصدیق ایدیمی پیغمبر کلدکده کتاب ویریلنلردن بر فرقه سی اللهک کتابی یعنی توریه یاقرائی اردلرینه بر اقدیلر کویا کتاب الله ایدوکنی یلمز لردی (واتبعوا ما تتلوا الشیاطین علی ملک سلیمان وما کفر سلیمان ولکن الشیاطین کفروا یعلمون الناس السحر وما ازل علی الملکین بیابیل هاروت وماروت وما یعلمان من من احد حتی یقولوا انما نحن فتنه فلا تکفرو فیتعلمون منها ما یفرقون به بین المرء و زوجته وماهم بضارین به من احد الا باذن الله ویتعلمون ما یضرهم ولا ینفعهم و اقد علموا لمن اشتراه ماله فی الآخرة من خلاق اولیس ما شروا به انفسهم لو کانوا یعلمون) سلیمان علیه السلامه ملک بادشاهلنی وقتنده شیطانلرک او قودقلری شیت بو یهود دیلر تابع اولدیلر سلیمان علیه السلام سحر ایدوب کافر اولدی لکن شیاطین کافر اولدیلر که ناسه سحری تعلیم ایتدیلر و شهر ایدله واقع هاروت وماروت اسفنده ایکی ملکک نازل اولان شیت دخی یهو دیرلر تابع اولدیلر اول ایکی ملک بر

اولدیمز شیندن خیرلودکدر اگر سزک صد دند اولدیفکرشی خیرلو اولسه بزخی انی سور
ودیلردک حق تعالی انلری تکذیب ایچون بوآیت کریمدی انزال ایندی (والله یختص برجه
من یشاء) الله تعالی دیندیکی کسیدی پیغمبر ایدروا کاحکمت اوکدوب اعداسی اوزره غالب
ایدرو نصرتن ایرکورر (والله ذو الفضل العظیم) الله تعالی فضل عظیم صاحبدر احسانی
علتسزدرکه هیچ برکه ایچون اکا برشی واجب اولمز اشبونه اشعار وارددرکه نبوت حق
حق تعالیک فضلندن اوله وبعض عبادینی انندن محروم ایتسی ضیق فضلندن دکدر بلکه
مشیت ایچوندر اگرچه انده حکمتی نه شی ایدوکی یلمدیده ده (مانسخ من آیه ونسها نأت
بخیر منها او مثلاً) هرآیت کریمه که بزانی اذهاب وحکمی ابقایدرو ویاخود معناسی
اذهاب ولفظنی ابقایدرو ویاخود لفظنی ومعناسی معا اذهاب ایدوب عمل اولمز ایدرو انندن
بدل برآیت کریمه کتورر که اول عبادہ انفع واهل واجر ای اکثر اوله یوخسه خبریتده
آیاتک کلیسی مسلویدرزرا جمله سی کلام الله درو ویاخود منفعت واجرده انک مثنی کتورر
هرآیتکه اسهله نسخ اولنسه اول علمده ایسرور وهرآیتکه اشقه نسخ اولنسه اول اجرده
اکتورر (الم تعلمان الله علی کل شیء قدیر) دیندیکی الله تعالی هرشیته قادردرکه برآتی
نسخ ایتسه انندن بدل منفعتی زیاده لوسن ویانک کیسن کتورمکدن عاجز اولمز فصل امام
سیوطینک اتقان نام مؤلفندن مترجمدر ایدرکه علماء نسخ امرنده اختلاف ایدیلر دیندیکی
قرآن ینہ قرآنله نسخ اولنور • مانسخ من آیه ونسها نأت بخیر منها او مثلاً • دلالتله •
ودیندیکی قرآن ستهله ده نسخ اولنور زیرا اول دخی الله تعالی عندندندر • وما ینطق عن الهوی
دلالتله • دیندیکی اگر سنت وحی طریقتندن بامر الله ایدسه انکله قرآن نسخ اولنور اجتهاده
ایسه اولنور • امام شافعی ایدر هر بار که قرآن ستهله نسخ اولنه لابدانی تأیید ایدر قرآن
دخی اولور وهر بار که سنت قرآنله نسخ اولنه لابدانی تأیید ایدر سنت دخی ضم اولنور ونسخ
امر ونهیده اولور اگرچه خبر لفظیله ایسه ده اما شول خبر که انده طلب معناسی اولیه اکانسخ
داخل اولمز قرآنله نسخ اوچ نوعدر • بری بودر که تلاوت وحکمی معناسی اولنه ویا حکمی
نسخ اولنه تلاوتی دکل ویانلاوتی نسخ اولنه حکمی دکل اگر دینور سه که حکمی باقی ایکن
تلاوتی رفنده حکمت ندر نیچون تلاوتی دخی قلوب حکمیله عمل و تلاوتیله ثوابی بنی جمع
ایدلدی • دینور که تانکله اشو امتک بطریق الظن طاعته مسارعتده مقدار لری ظاهر اوله
مقطوع به طریقی طلب سزایسر شیشه اکامسارعت ایدملر ابراهیم علیه السلامک منامله ولدی
ذبحته مسارعتی کبی حالوکه منام طریق وحیک ادناسیدر • ابن عمر رضی الله عنه ایدر سزندن بریکز
قرآنک کلیسی اخذ ایتدم دیمن زیرا انک کلیسی نه ییلور زیرا انندن قرآن کثیر کیدویدر
بلکه انندن ظاهر اولانی اخذ ایتدم دیسون • حضرت عائشه رضی الله عنها انندن مریدر
دیمشکه پیغمبر علیه السلام زماننده سورة احزاب ایکوز آیت او قوردی حضرت عثمان
رضی الله عنه مصاحفی یازار اولدیفنده الآن موجود اولانندن زیاده سه قادر اولدی • ابی
بن کعب رضی الله تعالی عندهن مریدر دیمشکه سورة احزاب مقداره سورة بقره یه عدیل ایدی
وزانده رجم آیتن او قودقکه • الشیخ والشیخه اذا زنيا فارجوها البتة نکالمن الله والله

عزیز حکیم • قولیدر حضرت عائشه رضی الله عنها انک مصحفده یازلمشکه • ان الله وملائکته
یصلون علی النبی یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه وسلموا تسلیما وعلی الذین یصلون الصفوف
الاول • دیندیکی عثمان رضی الله تعالی عندهک مصاحفی تفسیرندن اوکدینندن ایدی • ابو
واقدا لیثی رضی الله تعالی عندهن مریدر دیمشکه پیغمبر عز علیه السلامه وحی نازل اولسه
انک قتده کلوردک بزانی تعلیم ایدردی • برکون اکا کلدیکمه دیندیکی حق جل وعلا دیرکه
• انا انزلنا المال لاقام الصلاة وایاء الزکاة ولوان لابن آدم وادیمن ذهب لاحب ان یكون الیه الثاني ولو
کان له الثاني لاحب ان یكون الیهما الثالث ولا یعلأ جوف ابن آدم الا التراب یتوب الله علی من تاب •
ابی بن کعب رضی الله تعالی عندهن مریدر دیمشکه پیغمبر عز علیه السلام بکا دیندیکی حق
جل وعلا بکا امر ایددیکی سکالم یکن اوقویم انندن لم یکن سورسین اوقودی انک بقیه سندن
ایدیکی • لوان ابن آدم سأل وادی من مال فأعطیه سأل ثانیاً وان أعطیه سأل ثالثاً ولا یعلأ جوف
ابن آدم الا التراب یتوب الله علی من تاب وان ذات الدین عند الله الخفیة غیر الیهودیة ولا
النصرانیة ومن یعمل خیراً فلن یمکفره • أبو موسی الاشعری رضی الله تعالی عندهن مریدر
دیمشکه سورة برآء دکور سورة نازل اولوب صکره رفع اولندی انندن اشو آیت حفظده
قالدیکی • ان الله سیؤ هذا الدین بأقوام لا خلاق لهم ولوان لابن آدم وادیمن من مال لتقی
وادی ثالثاً ولا یعلأ جوف ابن آدم الا التراب یتوب الله علی من تاب • أبو موسی الاشعریندن
مریدر دیندیکی بز سورة او قوردقکه انی مسجاتک بری تسبیح ایدردک انشاء اولندق انندن
اشوآیت حفظده قالدیکی • یا ایها الذین آمنوا لاتقولوا ما لاتفعلون فتکذب شهادة فی أعناقکم
فتسألون عنها یوم القیامة • عمر رضی الله تعالی عندهن مریدر دیمشکه بز قرآنله او قوردقکه
لاترغبوا عن آبائکم فانه کفر بکم • انندن زید بن ثابت رضی الله تعالی عنده بویه دکلیدرد یوب
اول دخی نم دیو جواب ویردی • عمر رضی الله تعالی عنه عبدالرحمن بن عوف
رضی الله تعالی عنده دیندیکی بز انزال اولنساندن بولدکیکی • ان جاهدوا کما جاهدتم
اول مرة) زیرا بزانی بولیورز دیندیکی قرآنندن ساقط اولانله اول دخی ساقط
اولوبدر • أبوسفیان الکلاعیندن مریدرکه اول مسلمة بن عکله الانصارییه دیندیکی بکا
ایکی آبتدن خبر ویرک که اول مصحفه یازلمیویدر کسه اکا خیر ویرمدی مکر انده ابو
الکتود سعد بن مالک حاضر ایدی مسلمیه دیکه اول (ان الذین آمنوا وهاجروا وجاهدوا
فی سبیل الله باموالهم وانفسهم الا ابشروا وأنتم المفلحون والذین آووا ونصروهم وجاهدوا
عنهم القوم الذین غضب الله علیهم اولک لاتعلم نفس ما خفی لهم من قره أعین جزاء بما
کانوا یعملون) قول شریفیدر • ابن عمر رضی الله تعالی عندهن مریدر دیمشکه پیغمبر عز
علیه السلام ایکی رجله بر سورة او قودوب انی او قوردی برکیجه طور دیلر که نماز قیلر
اول سورة دن برحرف او قومغه قادر اولدیلر صباحی سرعتله پیغمبر عز علیه السلامه کلوب
ماجرای خبر ویردیلر دیندیکی اول نسخ اولنوبدر اول اجلدن اول سورة اونوتدیر یلویدر •
حضرت انس رضی الله تعالی عندهن مریدر دیمشکه بز مؤنده قتل اولنان صحابیلرک
قانلرینه پیغمبر عز علیه السلام بد دعا ایدیجک اول صحابیلرک لسانندن نازل اولدیکی (بلغوا
ودعوا نبوت ایدنلره

کیسه یه سحری تعلیم
ایتمز لردی مکر که اول کیسه
یه تعلیمدن مقدم بز خلقه
جانب حق دن تجربه واستلاز
سن سحری عامل اولوب
کافر اوله دیرلردی ناس
زوجه ییتی قریق ایدرشی
اول ملکر دن تعلیم ایدرلردی
اول ساحرلر سحر سبیلله
برکیسه یه ضرر ایدیجی
اولدیلر مکر الله تعالیک
قضا و قدریله اوله وانلر
کندولره ضرر ایدرو هیچ
نفع ایتمز شیئی او کره نورلر
وانلر بونی اشترا و اوکرنده
کلر یچون آخرتده نصیب
اولدیفنی رعنا ییلورلر اول
سحری اختیار ایله فسلرخی
نه قبیح شیشه ساتدیلر اگر
بوزیانلرینی ییلورلر ایسه •
مریدرکه سلیمان علیه السلام
وقتده شیاطین حیله و مکر
ایله اولان شعبه لرینی کاهنلره
تعلیم ایتمز ایله ارادل پندده
بو علم سلیمانکدر انکله انس
وجن و ریجی تسخیر ایدیلور
دیوشایع و سلیمان علیه السلام
مطامع اولقله اول کاهنلرک
اورا قلوبی کتور دوب
کر سببی الله دفن ایلدی
بعد وفاته شیاطین اول
کتابلری چیقاروب بنی
اسرائیل بد لرینه کچمکله
طافه یهود سلیمان علیه

معارض اولدیلر دینلدی
(ولواهم امنوا و اتقوا الموتیة)
من عند الله خیر لو كانوا
یعلمون) اگر انلر بیلسلر
و قرآن و محمد علیه السلام
ایمان کورسلسلر و یهودیت
سحر دن صاقسه لر الله
تعالینک ثوابی انلر ایچون
خیرلو ایدی (یا ایها الذین
آمنوا الا تقولوا راعنا و قولوا
انظرنا و اسمعوا و للکما
فرین عذاب الیم) ای مؤمنلر
سز بیغمبر علیه السلامه
راعنا لفظی دیمه کز انظرنا
لفظی سویله کز و حکم خدای
سمع قبولله دیکله کز بو
راعنا کله سببله مذمت
صورتنده سویلین کافرلر
ایچون متادی الملو عذاب
وارد و صریحه راعنا نری
کوزت رعایت ایله دیمک
ایسه ده لسان عبرانیله سب
ایتمک معناسی اولمه له یهودلر
بیغمبر علیه السلامه ای
سویلر اولدیلر بناء علیه لفظ
راعنا نهی اولوب بزه نظر
ایده معناسه اولان انظرنا
دینلمکه امر اولندی
(ما یود الذین کفروا من
اهل الکتاب و لا المشرکین
ان ینزل علیکم من خیر من
ربکم و الله یختص برحمته من
یشاء و الله ذو الفضل العظیم)
اهل کتابدن اولان کافرلر
عنا قومنا انما لقینا ربنا فرضی عنا و ارضانا) برمدت انی قرائت ایتدی کمز دنصکره رفع اولندی
حذیفه رضی الله تعالی عنهدن مریدلر دیمشکه سورة برآءه الآن او قودیفکز انک ربیدر
ابو الحسین النادی ایدر قرآنده رسمی رفع اولوب حفظی قلوبده باقی اولانک چله سندن
وترده او قونان ایکی سورة قنودرکه اول سورة خلد و حقد دیو تسمیه اولمشدر (الم
تعلم ان الله له ملک السموات و الارض) یا محمد بیلمدیککه سموات و ارض و ما فیهمانک ملک الله
تعالینکدر عبادته صالح و فاسد اولانه ایدر مصالحلری حسبوجه نسخ ایتدیکی آیتدن بدل اندن انفعی
ویامدنی کتورر ازمنه اختلافیه صلاح و فساد اختلافینک شرع حکمنده مثل صیف و شتا اختلافیه
امر جهنک طب حکمنده معالجه ده اختلافی مثیلدر (و مالکم من دون الله من ولی و لا نصیر) یا معشر کفار
الله تعالینک عذابی نزولنده اندن سزی قور تاررولی و ناصر یکر اولمز (ام تریدون ان تسالوا رسولکم
کا سئل موسی من قبل) یا معشر یهود دیلر میسرکه سزه کوندیریلان پیغمبر محمد علیه السلامدن
طلب ایدر سز محمددن اوکدن موسی علیه السلامدن بی اسرائیلک طلب ایتدی کبی سبب
نزولی اولدرکه یهود بیغمبر عز علیه السلامه دیدیلرکه اگر بیغمبر ایسک بزدن غطایی کشف
ایتکه الله تعالی بی آشکاره کوره وز و یا خود بزه سمان بز کتاب کتور موسانک توراتی
کتور می کبی ایددی بونک کبی سزالاتی ترک ایسک و امور تبذیردن نازل اولانده
و ثوقکزی الله تعالی به ایسک (ومن یبدل الکفر بالایمان فقد ضل سواء السبیل) اول
کسه که امور مذکورده الله تعالی به و ثوقن ترک و یانده شک ایدوب غیر بی اقتراح اید
اول طریق مستقیمدن چیقوب ایماندنصکره کفره واقع اولور ایعدی اقتراح ایتمکزه اول
سزی وسط سیلندن چیتارمیه ایماندن بدل کفری اختیار ایتدیرمیه (ود کثیر من اهل
الکتاب لو یوردونکم من بعد ایمانکم کفارا) اهل کتابدن چوق کسلر استرودیلر که یا معشر
مؤمنین سزی ایمانکزدنصکره کفره رد ایدلر (حسدا من عند انفسهم) کندیلکرنندن
سزه حسد ایدر اولدقلری حالده (من بعد ماتین لهم الحق) انلره تورانده محمد قوی
صدق و دینی حق ایدوکی ظاهر اولدیندنصکره (فاعفوا و اصفحوا) ایددی انلری ترک
وانلردن اعراض ایدن (حتی یأتی الله بامر) حتی که حق تعالی امری کتوره که اول
قال امری و اوزرلرینه جزیه و ضیدرکه سورة توبه ده ذکر اولسان • قائلوا الذین
لا یؤمنون بالله و لا بالیوم الآخر و لا یحرمون ما حرم الله و رسوله و لا یدینون دین الخلق
من الذین اتوا الکتاب حتی یعطوا الجزیه عن یدوهم صاعرون • آیتله اول بیورلمشدر
(ان الله علی کل شیء قدير) الله تعالی هر شینه قادردر • مؤمنلر ایچون کفار اوزرینه
نصرت و انلردن انتقام ایدر (واقیموا الصلاة) صلاة مکتوبه بی تعدیل ارکان و خشوعله
اوقات مستحب سنده ادا ایسک (و اتوا الزکاة) و اموالکزدک زکاة مقروضه سن و یرک
(و ما تقدموا لانفسکم من خیر تجوده عند الله) خیردن هر نه شیکه انی نفسلریکز ایچون
آخرته ایلر و کوندیرسز الله تعالینک عندده انک ثوابن بولورسز • دینلدیکه خیردن
مراد مالدر و یا قدره ده که اندن بر عمره و یا بر قمه بی احد طاعی دکلو بیوک بولورسز (ان الله
بما تعملون بصیر) الله تعالی سزک اعمالکزه بصیردر انک قنده عمل ضایع اولمز کتب منزله نیک

(بعضنده)

بعضنده یا زلمشدر که یا ابن آدم کزکی بنم قنده قوغل که اکا سرق و حرق و فساد ابرمیه
وا کافتی احتیاجک و قنده حاضر بوله سن (وقالوا لن یدخل الجنة الا من کان هودا و نصاری)
یهود دیدیلرکه جتته کیرمن مکر که اول یهودی اوله و یهودیتدن غیر بی یوقدر و نصاری
دیدیلرکه جتته کیرمن مکر اولکه نصاری اوله و نصرا ایتدن غیر بی دین یوقدر (تلك امانیهم)
اشبو انلرک شهوات باطله لریدر حقیقی یوقدر (قل هاتوا برهانکم) یا محمد انلره دیکلکه زعمکزد
اوزره حجتکزی کتوریکز (ان کنتم صادقین) اگر دعوا کزده صادقلر ایسه کز • زیرا
هر قولکه اکا دلیل اولیه اول ثابت اولمز (بی) حکم انلرک دیدیکی کبی دکلدلر بلکه حکم
اسلامکدر که (من اسلم وجهه لله) برکسه که کندینی و یا قصد بی الله تعالی ایچون خالص اید
(وهو محسن) حالبوکه عملنده محسن و یا مؤمن و یا مختصدر (فلما اجره عند ربه) انکچون
رب تعالی عندده علی اوزره وعدا و لسان اجری وارد (ولا خوف علیهم) انلره خوف
عذاب یوقدر چنانکه اهل نار انک خوفن ایدلر (ولاهم یحزون) و امر دنیسان تحلیف
ایتدکرینه محزون اولمز (وقالت الیهود لیست النصاری علی شیء) یهود دیدیلرکه نصاری
امر دیندن برشی اوزره دکلدلر و عیسایه و انجیله کافر اولدیلر (وقالت النصاری لیست
الیهود علی شیء) و نصاری دیدیلرکه یهود امر دیندن برشی اوزره دکلدلر و موسایه
و تورانه کافر اولدیلر (و هم یتلون الکتاب) حالبوکه ایکی فریقدن هر بری کندیلرینه نزول
ایدن کتابی او قورلردی برینه مؤمن اولانه حقدلر که کلینه مؤمن اوله کافر اولیه • زیرا
کتب منزله نیک هر بری آخری مصدقدر چون کتابلرین او قویوب ایچنده اولانه مخالفت
ایتدیلر اول حاللری انلرک جهل و ضلالتده ایدکرینه دال اولدی (کذلك) انلر کبی
(قال الذین لا یعلمون مثل قولهم) عبده اصنام و معطله و غیریدن کتاب بیلیلر محمد و اصحابی
دیندن برشی اوزره دکلدلر دیدیلر (فالله یحکم بینهم یوم القیامة فیما کانوا فید یختلفون) الله
تعالی یوم قیامتده اول ایکی فریق بینی دین امرنده اختلافلرین قضاء ایدر ایکیسیندن کذب
ایدوب جهنمه کیردیرر و جتته کیرنلری انلره کوس تروب بیلدیرر • اگر دینورسه که الله
تعالی انلره نیچون توپیغ ایتدی حالبوکه هر فریق قوللرینه صادقلر ایدی • زیرا اول ایکی
دینک هر بری نسخ اولدیندنصکره برشی دکل ایدوکی ظاهر در • دینور که انلرک اول
قوللر قصدی هر فریق آخرک دیننی اصلندن ابطال و نبی کتابشه کفر و انکار ایدی حالبوکه
انک هر بری نسخ اولتزدن اول حق اولوب واجب القبول و العمل ایدی (ومن اعظم من
منع مساجد الله ان یدکرفها اسمع) الله تعالینک مسجدرنده اسم شریفی ذکر اولتغنی منع ایدندن
زیاده ظالم نه کسددر (وسمی فی خرابها) ودخی اول مساجدک خرابنه سمی اید مسجین
و مصلینی اندن منع ایله و یا هدمله • قصده سی اولدرکه ططیوس الرومی و اصحابی بنی اسرائیل
اوزره سفر ایدوب بنو اسرائیلدن مقاتله سین قتل و ذراریسین سی ایتدیلر و توراتی یا قوب
بیت المقدسی خراب ایتدیلر و ایچنده جیفه لرین آتوب و انده خنزیرلرک ذبح ایتدیلر عمر بن
الخطاب رضی الله تعالی عنه زمانده دکن خراب قالوب انک زمانده مسلمون انی یا قوب
تعمیر ایتدیلر • اشبو آیت کریمه نیک سبب نزولی اگر چه خاصدر لکن حکمی عامدر هر

ودخی مشرکلر ربکزدن
سزک اوزر یکره خیر نازل
اولدیفی سومنلر و استمزلر
الله تعالی نبوت و وحی
رحمتیه دیلدیکی کیمسه به
تخصیص ایدر حق تعالی
فضل عظیم صاحبدر •
آیت کریمه ده اولان خیر
لفظندن مراد قرآن و وحی
اوله طائفه یهود و وحی و نبوت
حضرت اسمعیل علیه السلام
طرفه انتقائی استمزلر
ایدی مشرکلر دخی بیغمبرک
ولیدن مغیره و نعم تقی به
اولسنی ادعا ایدر لر دی
(مانسخ من آیه او نسیها
نات بخیر منها او مثلها الم
تعلم ان الله علی کل شیء قدير)
هر چند بعض مصالح
و مقتضای وقتله آستدن
بعضیسی از اله یا خود تأخیر
ایتدی کمزده اندن خیر لوسنی
یا خود انک مثلی کتورر
بیلمدکی تحقیق الله عظیم
الشان هر شینه قادردر •
نسخدن خیر لوسنی سورة
افعالده یکر می غازی نیک
ایکوز کافره مقاتله ده
صبر اولمشکن صکره یوز
صابر ایگوز دشمنه مقابله
الله امر اولدینبی کبی و اول
نسخک مثلی قبله نیک بیت
المقدسدن مکیه تحویلی
کیدر • بیصاوی بو آیت

کرمه نك سبب نزولی
مشرکری یاخود یهود
کورمز میسر که محمد احبابه
بر شیعی امرایدر صکره
اندن نهی ایدوب انك
خلافی امرایدر دیمایدر
دیو تحریر ایدر (الم تعلم
ان الله له ملك السموات
والارض وما لكم من دون الله
من ولي ولا نصير)
بیلزمیسنکه سهوات
وارضك پادشاهانی الله
تعالیدن غیری سزه نافع
خبر بدوست ودافع ضرر
برمعین اولدی (ام تریدون
ان تثلوا رسولكم كماثل
موسی من قبل ومن يتبدل
الكفر بالایمان فقد ضل
سواء السبيل) مقدم موسی
علیه السلامدن طلب
اولندی کبی سز دخی
پیغمبر کردن طلب ایتمکی
مراد ایدر میسر کز ایمانی
کفره تبدیل ایدن کیسه
تحقیق طوغری یولی غائب
ایتمشدر . سبب نزول آیت
کرمه یهودیلر پیغمبر
علیه السلامه اگر پیغمبر
ایک بزه الله تعالی بی
آشکار کوستر یاخود
کو کدن موسی کبی بزه بر
کتاب کتور دیمایدر دیو
. تبیان . تحریر ایدر
(ودکثیر من اهل الكتاب

(ومالیکیدر)

ومالیکیدر (كله قانتون) جهلی اكا مفاد درلر مشیت وتکوینندن امتناع ایتمزلر وهمه
شیئکه بوصفته اوله واجب الذات اولان مکنون جل شانیه مجانس اولمز . ایددی هیچ
احدا کا ولد اولمز زیرا ولدك حقندندرکه والدینه مجانس اوله . فقهاء اشبونکله احتیاج
ایندیلر برکسنه کیم ولدینه مالک اوله اول ولداندن آزاد اولور . زیرا که حق تعالی ملک
اثباتیه ولدی نفی ایتمدی (بدیع السموات والارض) الله تعالی سموات وارضی مثال
سابقسز ابداع وانشاء ایدیمیدر (واذا قضی امرنا فانما یقول له کن فیکون) چنان امور دن
برامری حکم وکونی اراده ایدر اکا حادث اول دیوب اول دخی حادث اولور . اگر
دینورسه که معدومه نیچه خطاب اولور دینورکه وجودی مقدر اولیجق اول موجود
کبی اولور اوله اوله اکا خطاب صحیح اولور (وقال الذین لا یعلمون) مشرکینک
جاهلیری واهل کتابک متجاهلیری دیدیلر (لولا یعلمنا الله) نولیدی الله تعالی بزه
سویلییدی وسن انك رسولی ایدوکنی بزه خبر ویریدی (اوتأینا آیه) ویاخود صدقه
دلالت ایدر بزه برعلامت کتوریدک (کذلک قال الذین من قبلهم مثل قولهم) ام ماضیه دن
جهله ومتجاهلین دخی اشبونلر کبی موسایه بزه الله تعالی بی آشکاره کوستر وعیایه ربک
قادر اولور میکه اسنادن بزه مائده ایندیره دیدیلر (تشابهت قلوبهم) اشبونلرک وام
ماضیه دن انلرک قلبیری کفر وقسوت وطلب محالده بری برلریه بکزیوبدر (قدینا
الآیات) بز آیتلری تبیین ایتدک (لقوم یوقنون) شول قوم ایچونکه یقین طلب ایدرلر
ویاخود حقائق ایقان ایدوب انلرک قلوبنه شبیه وعناد اعتراف ایتمز . اشبوننده اشارت
واردرکه انلرک انی دیمسی آیتده خفاء اولدیفیچون ویاخود یقینلری زیاده اولسیچون
دکل ایدی بلکه عتو وعناد ایچون ایدی (انا ارسلناک بالحق بشیرا ونذیرا) یا محمد بزنی
قرآن وشرایع اسلامله کوندردک که اولیا واهل طاعته ثواب کریمله تبشیر ایدرسن
واعداء واهل معصیتی عذاب الیمله تخویف ایدرسن (ولاتسل عن اصحاب الحجیم) اصحاب
ججیمک کفر ومعاصی اوزره اصرارلرندن سن سؤال اولمز سن قچانکه سن انلره
رسائی تبلیغ ایدرسن (ولن ترضی عنک الیهود ولا النصارى حتى تتبع ملتهم) یا محمد
یهود ونصاری ایداسندن راضی اونور دکالردر ند کلو انلرک رضای طلبنده جهد
ایدرسک مکرکه دینلریه کیررسن وقبله لریه نماز قیلرسن (قل ان هدی الله هو الهدی)
یا محمد انلره دیکل که حق تعالینک هداسی که دین حق وطریق اسلامدر برهدا درکه انك
وراسنده هدی یوقدر (ولئن اتبعت اهواءهم) شویله که سن انلرک آراء زائفه لریه
اتباع ایدرسن (بعد الذی جاءک من العلم) شوندنصرکه دین الله اسلام ایدوکی وقبله کعبه
ایدوکی سکا بیسلیدریله (مالک من الله من ولی ولا نصیر) سنکچون الله تعالینک عذابندن
تخلیصه هیچ برقریب نافع ونصیر مانع اولمز (الذین آتیناهم الکتاب) شونلر که بز انلره
کتاب ویردک . ابن عباس ایدر اشبونکله مراد شول اهل سفینه درکه جعفر بن ابی طالب
رضی الله عنه ایله قدوم ایتدیلر قرق کنی اولوب اتوزز ایکیمی حبشندن وسکزی
شام راهبرلندن حتی که انلرک بریسی بحیراء راهب ایدی . ضحاک ایدرکه انلر اهل

لور دونکم من بعد ایمانکم
کفاراً حسیداً من عند
انفسهم من بعد ما تبین لهم
الحق فاعفوا واصفحوا حتی
یأتی الله بأمره ان الله علی
کل شیء قدير) اهل کتابدن
جوق کیسه لره که انلر ایچون
حق اولان اسلام وقرآن
ظاهر وبیان اولمشیکن
نفلرنده مرکوز حسد لرندن
ناشی سزی ایمانکزدنصرکه
کفره رد ایتمک استلر
امدی ای مسلمانلر الله
تعالی قال یا جزیه امرنی
کتور نیچه دك انلری عفو
ایدوب روکردان اولک
تحقیق الله عظیم الشان هر
شیئ قادر دره اهل کتابدن
مراد فخاص ابن عازورا
وزیدن قیس امشالی
یهود دانشمندلری
مسلمانلردن دوستلری
اولان حذیفه یمانی وعمار
یاسری یهودینه دعوتلریه
مبنی بوايتک نزولنی . جواهر
التفسیر . ده محرر ایدر
(واقیموا الصلوة واتوا
الزکوة وما تقدموا لانفسکم
من خیر یجدوه عند الله ان الله
بما تعملون بصیر) و نمازه
قائم ودام اولک وزکاتی
ویرک وخیر اتدن نفلر یکرز
ایچون هر نه که تقدیم
ایدرسه کز نزد ایدر انك

کتابدن ایمانله کیدنلردن (یتلون حق تلاوته) اول کتابی لفظی مراعات و معناسی تدبر و مقتضاسیله عمل ایدر اولدقاری حالده تلاوت ایدرلر (اولک یؤمنون به) ایمدی انلر کتابلریته ایمان کتورنلردر یوخسه تحریف ایدنلردن دکل (ومن یکفر به) واولکه کتابنه کافر اوله تحریفله وحقنه کفرله (فالک هم الخاسرون) ایمدی انلر ایمان برینه کفری اختیارله دینلرنده زیان ایدیحیلردر (یا بنی اسرائیل اذکروا نعمتی الی الی انعمت علیکم) یا بنی اسرائیل ذکر ایدک شول نعمتی که سزیهده ایکن من وسلوی وغیری سزه انعام ایتشیم (وانی فضلکم علی العالمین) واول نعمتی خاصه ابا کزه ووروب انکله انلری زمالرنده کی سائر ناس اوزره تفضیل ایتیم (واقفوا یوما) وشول کوندن قورقکه که لا تحزونی نفس عن نفس شیئا هیچکسه آخرک اوزره لازم اولان حقوقدن برشی قضاء ایتیز (ولاقبل منها عدل) واندن فداء قبول اولغز (ولانتفعها شفاعه) وانکچون شفاعت نفع ایتیز اگر کافر ایسه (ولاهم یصرون) وانلر عذاب اللهدن منع اولغزلر (واذابتی ابراهیم ربه بکلمات) ذکر ایت شول وقتیکه رب تعالی ابراهیم علیه السلامی کلماته ابتلاه ایتدی . وابتلاک معناسی امتحان واختبار وامر در واته تمالیک عبادینی ابتلاله ارادتی احواللری بیلک ایچون دکلدردر . زیرا اول انلر احواله عالمدر بلکه عباد بری برلرینک احوالی بیلسونلر ایچوندر (فانهم) ابراهیم علیه السلام اول کلماتی اتمام ایتدی اول کلماته اختلاف اولندی . ابن عباس رضی الله عنه دیدیکه اول اوتوزشیندر اونی . التائبون المابدون . آیتسده واونی دخی . ان المسلمین والمسلمات آیتسده واونی دخی . قد افلح المؤمنون . اولنده کی . سأل سائل . سورسده . الا المصلین . دن ذکر اولنان خصال حمیده در . دینلرکه حق تعالی اونی اوشیله ابتلاه ایتدی انک بشی راسده در قص شارب ومضمضه واستشاق ومسواک وفرق راسدر . بشی دخی بدنده دو قلم اظفار وتنف ابط وحلق عانه وختان واستنجا بالماءدر دینلکه اول مناسک جحدر . حسن ایدر حق تعالی اونی یدی شیله ابتلاه ایتدی کوبله قرله وشمسه وانلرده نظرین حسن ایدوب رب تعالی بی دایم لایزال ایدوکن بیلدی وبارلده حتی که اکا صبر ایلدی وهجرته وذبح ابن ایله وختانه که انلرده دخی صبر ایلدی (قال انی جاءک للناس اماما) حق تعالی اکا دیدیکه یا ابراهیم سنی ناسه امام قیلدیکه خیرده اقتدا اوله سن پس بو اجلدن امامی عامه اولدی من بعد بعث اولنان انبیاء انک ذریقتدن اولوب اکا اتباعله امر اولندیلر (قال ومن ذریقی) ابراهیم علیه السلام دیدیکه یارب اولادمدن دخی ائمه قلعکله انلردخی اقتداء اولنلر اشبوندن کشی ذریقت وقرابه سنک منافعه سیک اباحتی اخذ اولنور (قال لاینبال عهدی المظالمین) حق تعالی دیدی که یا ابراهیم سکا عهد ایتدیکم نبوت وامامت اولادکدن ظالملره ایرشیز . اشبونده تنبیه واردر که انک ذریقتدن ظالمه دخی اولوب امامه نائل اولیسرلردر . زیرا که امامت حق تعالیکنک امانت وعهدیدر ظالم ایسه اکا صالح اولز بلکه اکا نائل اولان انلرک برره واتقاسیدر . وبودیلدر که انبیاء بعثلردن او کدینده کباردن معضومین اوله لر اندن صکره ده کی اکیلده ایدر بودیلدر که ظالمک امور دینده قوی قبول اولنور مقامه اقامت اولنسی جائز اولیه قاضی ومقتی وشاهد وراوی حدیث اولق کی وائمه صلواتک صالحین

ثوابی بولورسکرالله تعالی ایشلرککتر خیراتی کوریمیدر (وقالوا لن یدخل الجنة الا من کان هوذا انصاری تلك امانیهم قل هاتوا برهانکم ان کنتم صادقین) یهودیلر جنته کیسه کیرمن انجیق یهود کبرر نصاری کذلک انجیق نصاری کبرر دیدیلر بو آنلرک ارزوی باطللریدر یا محمد انلره دیکه اگر سز صادقار ایسه کزدعوا کزه حجت کتورک (بلی من اسلم وجهه لله وهو محسن فله اجره عند ربه ولا خوف علیهم ولا هم یحزنون) انلرک دیدکلری دکلدربلکه هرکیم طاعت خدا ایچون عملنده محسن ومؤمن اولدینی حالده قصد وصدقله کدوبی تسلیم ایلدی انکچون ربی عننده اجر واردر وانلره هیچ خوف یوقدر وانلر حزن وغم دخی ایتزلر (وقالت اليهود لیست النصاری علی شی وقلت النصاری لیست اليهود علی شی وهم یتلون الکتاب کذلک قال الذین لایعلمون مثل قولهم قاله یحکم بینهم یوم القیمة فیما کانوا فی مختلفون) یهودلر طاقه نصاری امر دینده

اوللری بشرط اوله (واذ جعلنا لیت ماثبه للناس) ذکر ایت شول وقتیکه بزکبه بی ناس ایچون مرجع ومعاد قلدق هر برجانندن اکا کلورلر وحج واعتمارله ثوابلورلر (وامنا) ودخی موضع امن قلدقکه انک اهلته تعرض اولغز ویاخود حج ایدن آخرت عذابندن امین اولور . زیرا حج اندن اول یکن کنساهرلی محوایدر . ویاخود اکا التجاء ایدن جانی اخذ اولغز اندن چقیدق اول امام ابو حنیفه مذهیدر (واتخذوا من مقام ابراهیم مصلی) مقام ابراهیم علیه السلامی موضع صلاا ایدینک اول مسجد حرامده شول حجر در که ابراهیم علیه السلام کعبه مکرمه بی بناء عننده انک اوزره طورردی ایکی ایاغی پرمقرینک اثری اوزرنده کوریلور ایدی . انکله کثرت محندن مندرس اولدی ویا اول شول موضعدر که اول انک اوزره طورروب ناسی حجه دعوت ایتدی . روایت اولندیکه پیغمبر عز علیه السلام عمر رضی الله عنک الینه یا شوب اکا شوب مقام ابراهیمدر دیو کوستردی عمر رضی الله عنه دیدیکه یارسول الله انی مصلی ایدنمیلمی دیدیکه انکله امر اولندیم بعده کونش باتمیدن اشوب آیت کریمه نازل اولدی . دینلرکه انکله مراد طواف غازیله امردر جابر رضی الله عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام طوافدن فارغ اولیجی مقام ابراهیم واروب انک خلفنده ایکی رکعت نماز قلدی (واتخذوا من مقام ابراهیم مصلی) قوی شریفن اوقودی . دینلرکه حرمک کلیسی مقام ابراهیمدر ویا انکله مراد مواقف جحدر وانک مصلی اتخاذا اولنسی انده دعادر والله تعالی به تقرب ایدلسیدر . امام مقام قصه سنک ابتداسی اولدر که ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر و قتا که ابراهیم علیه السلام اسماعیل علیه السلامه هاجری کتوروب مکده قودی بر مدت نصکره جرمه یون کلوب انده نزول ایتدیلر اسماعیل علیه السلام انلردن بر مرأه بی تزوج ایتدی واناسی هاجر وفات ایتدی ابراهیم علیه السلام ایسه شامده اولوردی خاتونی ساره دن استندان ایتدیکه مکده هاجری کورمکه کیده ساره دخی اکا اذن وردی لکن شول شرطله که اکا واردیننده آتندن انمید چون ابراهیم علیه السلام مکبه قدوم ایدوب هاجری وفات ایتش بولدی اسماعیل علیه السلامک اوینه واروب اول ایسه مکر صید ایتکه کتیش ایدی مرأه سنه بزه ضیافتک وارمیدر دیوب اول ایسه اکا ضیق معیشتدن شکایتدن ماعدانی ضیافت ایتدی ابراهیم علیه السلام اکا دیدی که زوجک کلدیکنده بدنن اکا سلام ایدوب دیکلکه قیوسی ایشکنی دکشدر سن چون ابراهیم علیه السلام کیدوب اسماعیل علیه السلام صیددن اوینه کلدی خاتونی اکا شو صفته بریر کلوب ماجراسنی خبروردی اسماعیل علیه السلام دیدیکه اول بنم بابامدر سندن مفارقه بکا امر ایتش اندن انی تطلیق ایدوب بنه جرمیلردن بر مرأه اخرا بی تزوج ایتدی چون بر مدت نصکره بنه ابراهیم علیه السلام ساره نک اذنیله نزول ایتتمک شرطله اسماعیل علیه السلامی زیارته کلوب انی کالاول صیده کتیش بولدی خاتونی انی لبن ولحله ضیافت ایتدی واسماعیل علیه السلامه معیشتلرندن سؤال ایدوب خبر وسعته اولدقلرین حکایت ایتدی اگر اول حینه اکا خبر ویا بر ویا شیر ویاغ کتورمش اولسه بر یوزنده برو شیر وتمرده اول اکثر بلاد اولیدی اندن خاتون اکا نزول ایتکه باشکی یویایم دیو تکلیف ایتدی نزول ایتوب بلکه مقامه واردی بر ایاغک اکا باصوب

معتمدشی اوزره دکلدردر دیدیلر و نصاری طاقه یهود امر دینده معتمد شی اوزره دکلدردر دیدیلر حال بوکه یهود توریتی و نصاری انجیلی اوقورلر بونک کی هیچ بیلیموب اهل کتاب اولیان عجوس ومشرکان عرب دخی یهود و نصاری سوبدکلری کی سوبلر الله تعالی انلرک اختلاف ایتدکلری شیده قیامت کونی یتلری حکم ایله قضا ایدوب جهنمه القا ایدر . جواهر التفسیرده نجراندن رهبانلر ورؤسای نصاری ایلیچیلک ایله مدینه منوره ده حضور نبوی به کلدکر مدینه نواچیننده ساکن یهودیلرک عالملری دخی کلوب بو آیت کریمه ده بیان اولنان صورتله مجادله ومناظره لری وقوعنده حق تعالی بو آیتله انلرک ضالئلری حکایت بیور مشدردیومسطوردر (ومن اعظم عن منع مساجد الله ان یذکر فیها اسمه وسی فی خرابها اولک ما کان لهم ان یدخلوها الا خائفین) اول کیسه دن زیاده ظالم کیم اولور که الله تعالیکنک مسجدرنده اسمی ذکر اولغزلی منع ایدوب

برایاخی اوزنکیده ایکن باشنک برجانن یودردی جانب آخری دخی بوموال اوزره اول
برایاخی اکاباصدی برایاخی اوزنکیده ایکن یودردی اندن کیدر اولدیفنده دیدیکه زوجک
بندن سلام ایدوب دیکن که قوسنک ایشکی استقامت ایش اول کیدوب اسماعیل علیه السلام
سیددن کلدی خاتونی اکا ابراهیم علیه السلامی وصف ایندیکدنصکره ماجرای خبریوردی
اسماعیل علیه السلام دیدیکه اول بنم بابامدر سنکله اقامت وثباته امرایتمشدر . بعده ماشاءالله
زمان مرورندنصکره ابراهیم علیه السلام اکا کلوب دیدیکه یا اسماعیل الله تعالی بکا برایش
بیوروبدر سن بکا اننه اعانت ایدرمیسن دیدیکه نعم اعانت ایدرم ایددی اول بکا بیوردیکه
بوراده انکچون بریت بنا ایدم اندن ایکسی انی بنایه باشلدیلر اسماعیل علیه السلام طاش
کتوروب اکا صوردی اول ایدیه انی الوب بناء ایدردی بناء یوکلچک اول مقام دینلن
حجری اسماعیل علیه السلام کتوروب ابراهیم علیه السلامک ایانی الله قودی اول اجلدن
اکا مقام ابراهیم دینلدی (وعهدنا الی ابرهیم واسماعیل أن تطهرا بیتی للطائین والمکفین
والرکع السجود) بز ابراهیم واسماعیله امر ایندیککه ایککز بنم بتم کعبه بی اوئان وانجاس
وهر اکا لایق اولیان شیدن تطهیر ایدم سز انک حولنده طائفر ومقیم وبقاوردن اندهما کفر
واردر وانده نمازقلور را کملر وساجدلر ایچون . دینلدیکه غریبه افضل اولان طوافدر
وأهل مکبه افضل اولان صلاتدر (واذ قال ابرهیم رب اجعل هذا بلدا آمنا) ذکر ایت
شول وقتیکه ابراهیم علیه السلام دیدیکه یارب اشبو مکانی بر بلده قیل که اهل ایدم امن اوزره
اوله که اول حرمدر (وارزق اهلک من الثمرات من آمن منهم بالله والیوم الآخر) وانک
اهلندن الله تعالی به یوم آخرته ایمان کتورنلری ثمراتدن رزقلندر . روایت اولندیکه طائف
شام مدینه لرندن ایدی ابراهیم علیه السلام دعا یدیکحق تعالی جبرائیل علیه السلامه امر ایلدی
انی اصلندن قلع ایدوب یدی کرم بیت شریفی اداره ایندیکدنصکره حالا اولدینی موضع وضع
ایتدی اهل مکدنک اکثر ثمراتی اندن کلور (قال ومن کفر) حق تعالی دیدیکه کافر اولانی
دخی رزقلندیرم . ابراهیم علیه السلام رزق امامته قیاس ایدوب دعاسنده انی انجق مؤمنلر
ایچون دیلدی حق تعالی اکا تنبیه ایندیکه رزق رجت دنیویه در مؤمن وکافر عام اولور
امامت ودینده تقدم انک خلافتنه ملاسدر (فامتعده قیلا) بن انی زمان سیر یعنی نهایت
اجلنده دکن انکله تمتیع ایدرم تا که لذات دنیا یله التذاذ ایدوب انکله اوزرینه حجت اوکده
اوله . انی قلیل ایله قید ایتدی زیر متاع دنیا نکلور کثیر اولسد آخرتک نعم مؤبدنه سنه
نسبتله قیلندر (ثم اضطره الی عذاب النار) بعده آخرته انی عذاب ناره الحاء ایدرم (وبئس
المصیر) واول نه مؤس مصیر اولور (واذ یرفع ابرهیم القواعد من البیت واسمعیل) ذکر
ایت شول وقتیکه ابراهیم واسماعیل بیت شریفدن قواعدی رفع ایلدی . راویلر روایت ایتدیلر که
حق تعالی ارضی راتزدن ایکی بیک ییل اول بیت شریفک موضعن براندیکه اول صواوزره
برزیده بیضاء ایدی ارضی انک الله بسطو مد ایتدی وقاتکه آدم علیه السلام بره ایندیرلدی
وحشتدن حق تعالی به شکایت ایتدی اولیه اولسه اکایت المعموری ایندیردیکه اول جنتک
یواقینندن ایدی شیل زمرددن شرقی وغربی ایکی قوسی وار ایدی حالایت شریف اولان

(موضعه)

مساجدک خرابنه سی ایده
اول کیمسلر ایچون اول
مساجده دخول لایق اولدی
مکر قور قیجی اولدینی
حاله . حالا دولت اسلامیه ده
کافرلر مسلمانلردن خوفله
مساجده دخول قدرت
اولدینی صورتنر بخت
نصریاططوس رومی بیت
المقدس خراب وسکنه سی
قتل ایندیکنه ایما اوله (لهم
فی الدنیا خزی ولهم
فی الآخرة عذاب عظیم) اول
کافرلر ایچون دنیا ده قتل وسی
وجزیه و آخرته عذاب
عظیم واردر (والله المشرق
والمغرب فاینما تولوا فثم
وجه الله ان الله واسع عليم)
مشرق ومغرب الله تعالی کدر
قننی طرفه توجه ایدر سه کر
هان الله تعالی به عبادت
وطاعت جهتدر الله عظیم
الشان معفرتی واسع ومصلح
مسلمینه علیمدر . بو آیت
کریمه نک سبب نزولی
حضرت پیغمبر علیه
السلامک لشکر لرندن
برجم بر بولتو قرا کلق
کیجه سمت قبله ده اختلاف
ایدوب هر کس تفکرله
برطرفی محراب ایلدیلر
وقاتکه آیدنلق اولد قده
محرابلری سمت قبله دن
منحرف اولدینی معلوملری

موضعه وضع ایتدی و دیدیکه یا آدم سکا بریت ایندیردیکه انی طواف ایدم سن وعنده نماز
قیله سن . تنکیم عرشم طواف اولور وعنده نماز قیلنوروا کاجراسودی ایندردی اول غایتده
بیاض ایدی زمان جاهلیته حاضرک لمسندن قزار دی اولیه اولسه آدم علیه السلام بیاق
هنددن مکبه توجه ایتدی حق جل وعلا اکا برملک کوندردی حق اکا ایندیرلن بیت شریفه
دلالت ایدوب حج ایتدردی ومناسکی اقامت ایتدردی فارغ اولیچق ملائکه انی قارشولدیلر
یا آدم حق تعالی حکمی قبول ایدم بزدنن ایکی بیک ییل اول اشبویتی طواف ایدردک دیدیلر .
ابن عباس ایدر آدم علیه السلام بیاق هنددن مکبه قرق حج ایتدی طوفان زمانه دکن اول
بیت یرده قالوب طواف اولدی اندن اول سماء رابعیه رفع ایلدی هر کون اکا تمش بیک
ملک کیر برکیرن من بعدا کا عودت اتمز اولور طوفان ایشیچک حق تعالی جبرائیل علیه السلامی
کوندردی حجر اسودی غرقدن صیانت ایچون جبل ابی قیسه قودردی ابراهیم علیه السلام
زمانه دکن موضع بیت خالی طوردی . ابن عباس رضی الله عنه ایدر حق جل وعلا کعبه نک
ساحس دی کلور سحابه کوندردی حق که کعبه نک موضعی فوقده طورردی انک ظلی دکلو زیاده
ونقصان سز بناء ایت دیو بیورلدی بیت شریفک طاشی بش عدد طاعندن کتورلدیکه اول
طور سینا وطور زینا وبستانکه شامده در وجودی که جزیره ده درو حرا که مکده دراندن
قواعدی بناء اولدی وقاتکه ابراهیم علیه السلام بنای حجر اسود موضعنه ابر کوردی بکا بر حجر
حسن کتور که اشبو موضع قویدیم دیو حضرت اسماعیل علیه السلامه بیوردی چون اول
انی استیو کتدی ابو قیسدن برندا کلدیکه یا ابراهیم سکا بر یله جک طاش بنده امانت در وار
انی القل مکر اول حجر اسود اعیش الوب مکانه قودی وقاتکه ابراهیم واسماعیل کعبه بی بنادن
فارغ اولدیلر دیدیلر که (ربنا تقبل منا) یارب اشبو بنامزی بزدن قبول ایت (انک انت
السمیع العلیم) کسن دعامزی ایشدر و نیازمزی بیلور سن (ربنا واجعلنا مسلمین لک) یارب
بزی سکا خضوع و اخلاص وطاعت وتوحید ایدیحی قیلل (ومن ذریئتنا مة مسلمة لک)
وذریئتمک بعضی دخی اسلام واعمال لرنده اخلاص ایدر جاعت قیل (وارامنا سکنا) وبزه
حجده کی متعبدا تمزی و یا مذبحمزی کوسر و بیلدر اولیه اولسه حق تعالی انلرک دعاسنه اجابت
ایدوب انلره جبرائیل علیه السلامی کوندردی وبوم عرفه ده مناسکی انلره کوستردی اندن
اکا عرفت یعنی بیلدکی یا ابراهیم دیدی اول دخی نعم دیدی اول اجلدن اول وقتیه عرفه
وموضعه عرفات دینلدی (وتب علینا) صغار ذنوبمزدن وذریئتمک کبار ذنوبندن تجاوز ایت
(انک انت التواب الرحیم) سن تجاوزده بلیغن عباد مؤمنینه رحیمسن (ربنا وابست فیهم
رسولا منهم) یارب اول امت مسلمده انلردن رسول بشت اینکله مراد محمد مصطفی صلی
الله علیه وسلمدر . عریاض بن ساریه رضی الله عنه پیغمبریمز علیه السلامدن روایت ایدردیکه
بن الله تعالی عنده خاتم النبیین یازلمش حالبوکه آدم علیه السلام طیتده منجیل ایدی وبنم
اول امرم ابراهیم علیه السلامک دعوی وعیسی علیه السلامک بشارتی ووالده مک نبی وضع
ایتدیک حینه رؤیاسیدر که اندن بر نور چیقوب اندن قصور شام صیالندی ابن عباس رضی
الله تعالی عنه ایدر انیانک کلیسی بنی اسرائیلدنر الاونی دکل که . اول نوح وهود وصالح
معدلری نولیدی الله بزمک

اولوب مدینه به کلدک لرنده
نماز لرنیک اعاده سنه حضرت
رسالت علیه السلامدن
اجازت طلب ایلدیلر بو آیتک
نزولیه اعاده به حاجت
دکدر که حله جهنات الله
تعالی کدر بیور دیلر (وقالوا
اتخذ الله ولدا سبحانه بل له
ما فی السموات والارض
کل له قانتون) یهود عزیزی
ونصاری مسیحی ومشرک
ملکری جناب باری ولد
اتخاذ ایتدی دیدیلر الله تعالی
اول ظالم لک قولندن نزهدر
بلکه سماوات وارضه
اولان جملة اشیا وعزیر
وعیسی وملک لرنک ملوکیدر
جمله سی اکامقادر وفرمانه
مطیع لدر (بدیع السموات
والارض واذ قضی امر آ
فاما بقول له کن فیکون) الله
تعالی کوکری ویرلری
یکدن ایجاد ایدمخیردچان
برایشک ایجادنی تقدیر ایلسه
انجق اول دیو امر ایدر
عقینده اولور (وقال الذین
لولا یکلمننا الله او
نأتینا آیه کذلک قال الذین
لا یعلمون من قبلهم مثل
قولهم تشابهت قلوبهم قد
بینا الایات لقوم یوقنون)
مشرک لک جاهل لری واهل
کتاب اولان کفره نک
معدلری نولیدی الله بزمک

رسالتی سولیدی یاخود سن بزه بر علامت کنوردیک دیدیلر بونک کبی بونلر دن مقدم اولان یهودونصاری بونلر کلامی مثالی بزه الهی آشکار کوستر وکوکدن مانده ایندیردیوسولیمشراییدی کفر وعنادده قلبلری بربریت مشاهدتحقیق بقین طلب ایدن قوم ایچون بز آیات وعلاقلری بیان ایلدک (انا ارسلنا بالحق بشیراً ونذیراً ولا تسئل عن اصحاب الجحیم) یا محمد بزنی حقله یعنی قرآنله مؤمنلری تشیر وکافرلری تحویفه کوندردک سن رسالتی تبلیغدنصکره جحیمک کفر اوزر اصرار لرندن سؤال اولنمزسین (ولن ترضی عنک الیهود ولا النصراری حتی تتبع ملتهم قل ان هدی الله هو الهدی ولئن اتبعت اهواءهم بعد الذی جاءک من العلم مالک من الله من ولی ولا نصیر) انلرک ملتلرینه تابع اولدقجه یهودونصاری سندن راضی اولمز لر یا محمد سن انلره دیکه هدایت یعنی طریق حق الله تعالینک کوستر دیکی طریق هدایت رفیق اسلامدر شویله که سکا کلان علمدن یعنی وحی واسلامدنصکره اگر انلرک هوالرینه متابعت

وشعیب ولوط و ابراهیم واسماعیل واسحق و یعقوب و محمد در صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین (یتلو علیهم آیاتک) که انلر آیتلریکی اوقور وتوحید ونبوت دلائل انلره بیلدیرر (ویعلمهم الکتاب والحکمة) وانلره قرآنی ونفسلرین تکمیل ایدر معارف واحکامی تعلیم ایدر (ویزکیهم) وانلری شرک وذنوبدن تطهیر ایدر (انک انت العزیز) سن اول عزیز سنکه اکابرشی غالب اولمز . واراده ایندیکی شیدن انی برشی عاجز ایتمز (الحکیم) حکیمسنکه فعلی علمند موافق اولور (ومن رغب عن ملة ابرهیم الامن سفه نفسه) ابراهیم علیه السلامک شریعت ودین ترک ایتمز که اول اسلامدر مکر اوکه نفسنه جاهل اوله . اعدی اولکه الله تعالینک غیری یه عبادت ایدنه نفسنی بیلوبدر ونفسنی بیلان ربیبی دخی بیلز حق جل وعلا دادو علیه السلامدوحی ایت . یکه یاد اودنفسکی بیلکه نبی بیله سن دیدیکه یارب نفسی نیجه بیلوب سنی نیجه بیلیم سورلدیکه انی ضعیف وعجز وفنا ایله بیلکه نبی قوت وقدرت وبقا ایله بیله سن . سبب نزولی اولدککه عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنه قرنلشی اوغللری سلمه ومهاجرى اسلامه دعوت ایدوب دیدیکه بیلور میسرکه حق جل وعلا تور اتده دیمشدرکه اولاد اسماعیلدن بن ربیعبر کوندیرسین که اسمی اجد اولور اولکه اکا ایمان کتوره هدایت بولور اولکه اکا ایمان کتور میدملعون اولور اوله اوله سلمه اسلامه کلوب مهاجر امتناع ابتدی اول سبیله اشو آیت کریمه نازل اولدی (ولقد اصطفیناه فی الدنیا) بز انی دنیاده نبوت ودین حق ایچون اختیار ایتدک (وانه فی الآخرة لمن الصالحین) وجنتده اول صالحلرله بیلدر (اذ قال له ربه اسلم) زیرا اکا رب تعالی اسلام اوزره استقامت ایدوب ثابت اولفل دیدی شول وقتن که غاردن چیقوب کوبک وقروشمه نظر ایتدی (قال اسلمت لرب العالمین) ابراهیم علیه السلام دیدیکه دخی اول عالملرک ربیبی جل شانہ ایچون خالص ایتدم (ووصی بها ابراهیم بنیه و یعقوب) ابراهیم علیه السلام اوغللرینه که انلردر تدر اسماعیل واسحاق ومدین ومدیندر و یاسکدر و یایاون در تدر و یعقوب علیه السلامک دخی اوغللریکه انلر اون ایکدر روبین وشعمون ولاوی ویهودا وشوچون وزیلون ودونا ونقونی وکودی واوشر وبنامین ویوسفدر اول ملتده وصیت ایدوب دیدیکه (یا بنی) ای اوغللرم (ان الله اصطفی لکم الدین) الله تعالی سز کیچون دین اسلامی اختیار ایتدیکه اول ادیانک صفوه سیدر (فلا تعون الا وأنتم مسلمون) اعدی اسلام اوزره دائم اولک که سزه موت مصادف اولدیننده مسلمون بوندسز و یاخود ربکز جل شانده حسن ظن اوزره اولک که موتکز اول حالده ایکن واقع اوله . جابر بن عبدالله ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم موتندن اوچ کون مقدمدن ایشتمکه دیر . لا یعون احدکم الا هوو محسن الظن بالله . سزدن ربکز وفات ایدر اوله الله تعالی یه ابو ظن ایتون (ام کنتم شهداء) سز حاضر دکلر ایدیکز (اذ حضر یعقوب الموت) شول وقتن که یعقوب موته قریب اولدی . کلپی ایدر وقا که یعقوب علیه السلام مصره داخل اولدی انک اهلی کوردیکه کیملری اوئانه وکیملری ایدر نیرانه عبادت ایندرلر بو حالتدن خوفله (اذ قال لبنیه ماتعدون من بعدی) اوغللرینه دیدیکه بنم اجم قریب اولوبدر بندنصکره نه شیئه عبادت ایدرسز (قالوا نعبد الهک واله آبائک ابرهیم واسماعیل واسحق الهها واحدا) دیدیلر که سنک وآبائک

(ابراهیم)

ابراهیم واسماعیل واسحاقک الهی اولان اله واحده عبادت ایدرز (ونحن له مسلمون) حالبوکه بز انی توحیدده مخلصلرلر اسماعیل علیه السلام انلرک عمی ایدی عرب ایدر عذاب دیر خالهیه ام دیمسی کبی (تلك امة قد خلت) اشو نلر بر جاعتدر که کجیدیلر (لها ما کسبت ولكم ما کسبت) اعمالدن انلرک کبی انلرکدر وسزک کسبک سزکدر انلرک هر برینه نفع ایدن کسیدر وسزه دخی نفع ایدن کسبکدر (ولا تسئلون عما کانوا یعملون) یوخسه سز انلرک ایشلیدیکی سیئاله سؤال ومواخذة اولنمز سز ایشلدکلری حسانله مثاب اولدینکز کبی . یعنی انبیاء واولیایه اتسابکز انلرک اعمالیله انتفاعکزی ایجاب ایتمز بلکه انلردن انتفاعکز انلره موافقت واتباعله اولور . اول اجلدن پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه . یا بنی هاشم لایآینی الناس باعمالهم وتأتونی بانسابکم . یا بنی هاشم یوم قیامتده ناس بکا اعمال صالحه ایلله کلدکلر نده سز ایدر مجرد بکا اتسابیله کملو اولمکزه . زیرا انک نفی اولمز مادامکه بکا اتباع وموافقتکز اولمه (وقالوا کونوا هودا اونصاری قهتدوا) یهودونصارادن هر فرقه مسلمینه دیدیلر که بزم دینمه کبرک که هدایت ایره سز . روایت اولندیکه یهود مدینه ونصارای بجزانندن هر فرقه دینه مسلمینه اختصام ایدوب یهود دیدیلر که بزم نبیز موسی علیه السلام افضل انبیادر و کتابتورتوات افضل کتبدر و دینمز افضل ادیاندر اندن عیسی وانجیله ومحمد علیه السلام وقرآنه کافر اولدیلر ونصاری دیدیلر که نبیز عیسی علیه السلام افضل انبیادر و کتابت انجیل افضل کتبدر و دینمز افضل ادیاندر اندن محمد علیه السلام وقرآنه کافر اولدیلر وایکی فرقه دن هر بری مؤمنلره بزم دینمز اوزره اولک زیرا که دین بزم دینمزدر دیدیلر (قل بل ملة ابرهیم) یا محمد دیکل که بل که ابراهیم علیه السلام ملتده اتباع ایدرز (حنیفا) هر دین باطلدن دین حقه مائل اولدینی حالده . (وما کان من المشرکین) اول مشرکلردن دکل ایدی اشونده اهل کتابک کفارینه تعریض واردر که انلر ملة ابراهیم اوزره اولملرین ادعا ایدرلر حالبوکه شرک اوزره ثابتدرلر بوندنصکره حق جل وعلا مؤمنلره طریق ایمانی تعلیم ایچون دیدیکه (قولوا آما بالله) دیکز که ایمان کتوردک الله تعالی یه (وما انزل الینا) بزه این کتابه (وما انزل الی ابرهیم) و ابراهیم علیه السلامه اینن صحفکه اول اون صحفدر (واسماعیل واسحق و یعقوب والاسباط) واسماعیل واسحاق و یعقوب واسباطه اینته که اول صحف ابراهیمدر وقا که انکله تعبد ایتدیلر احکامنده داخل اولوب کانه اول صحف انلره دخی انمش کبی اولدیلر و بنو اسرائیلدن اسباط و بنو اسماعیلدن قبائل وعجمدن شعوب کیدر . دینلر دیکه اسباط ایلله مراد یعقوب علیه السلامک صلبدن وجوده کلن اون ایکی اوغلی کلیمی انبیاء علیهم السلامدر (وما اوتی موسی وعیسی) وموسایه ویریلن تورانه وعیسایه ویریلن انجیله (وما اوتی النبیون من ربهم) وجیع انبیایه رب تعالیدن ویریلن آیات وکتبک جیعنه یعنی انبیانک جیعنه ذکر اولنشنه و ذکر اولنماشنه وانلره اینن کتب وصحفک جیعنه ایمان کتوردک (لان فرق بین احد منهم) یوخسه انلردن هیچ برینک بننی ایمانده تفریق ایتمز یهود ونصارانک انلرک بعضنه ایمان وبعضنه کفرله تفریق ایتلری کبی . زیرا انلرک کلیمی تصدیق مؤمنلره واجبدر (ونحن له مسلمون) بز اول الله تعالی یه توحیدده مخلصلرلر . ابو هریره

کوستر سک سنکچون عذاب اللمهدن خلاصه هیچ بر قریب نافع یوقدر . بو خطاب صوره اول حضرته معنی جمیع امتدر (الذین آتیناهم الکتاب یتلونه حق تلاوته اولک یتؤمنونه ومن یکفر به فاولک هم الخاسرون) اول کیمسه لرکه بز انلره کتاب ویردک انلر اول کتابی حق اولدینقی بیلر رک او قیدیلر انلر بلا تحریف کتابلرینه ایمان کتور نلردر هر کیمکه کتابه کافر اولوب احکامنی تغییر ایدرسه انلر دینلر نده زیان ایدیمیلردر بو آیت کریمه اهل کتابدن ایمانه کلنلر یاخود عبدالله بن سلام واصحابی حقنده اوله دینلش (یا بنی اسرائیل اذ کروا نعمتی الی انعمت علیکم وانی فضلتکم علی العالمین) ای بنی اسرائیل سزک اوزر بکره انعام ایتدیکم نعمتلریمی ذکر ایدک و بن سزک اجد ایدیکزی اول علمده بولنلرک اوزرینه تفضیل ایتدم (واتقوا یوما لا تجزی نفس عن نفس شیئا ولا یقبل منها عدل ولا تنفعها شفاعة ولا هم ینصرون) واولکوندن قورقک که اولکونده

رضی الله تعالی عنه ایدر یهود توراتی عبرانی لغتجه اوقیوب و عربیه لغتجه مسلمینه تفسیر ایدر لر دی پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه اهل کتاب کتابلرنده سزه برشی خبر ویردکلرنده سز لر انی نه تصدیق ونه تکذیب ایدک بلکه حق تعالینک اشو آیتده تعلیم ایتدیکی منوال اوزره تقرر ایدیکز (فان آمنوا بمثل ما آمنتم به فقد اهتدوا) اکر یهود ونصاری سزک ایمان کتوردیکز شینه ایمان کتور لر رسد ضلالتدن هدایت ایدر لر (وان تولوا) واکر محمد علیه السلامه وقرآنه وجیع انبیایه ایماندن اعراض ایدر لر رسد (فانهم فی شقاق) بیلکه انلر خلاف ومانازعهدهدر یوخسه طلب حقتن برشینده دکلردر (فسیکفیکهم الله) یا محمد الله تعالی یهود ونصارانک شرخی سندن دفع ایدر سدر اکا بناء حق جل وعلا یهوددن قریظه ی قتل و سبی ایله ونضیری اجلاء وطنله وایکی فریق اوزره ضرب جزیه ایله انجامز و عدایتدی (وهو السميع العليم) اول الله تعالی انلر اقوالنی ایشیدر واحوالنی بیلور (صفة الله) دین الهی نفسکزه الزام ایدک اندن مفارقت ایتکز صبتک ثوبه لزوی کبی . دینلر دیکه انکله مراد ختاندک صاحب دمه صبغ ایدر . ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر نصارادن برینک ولدی طوغسه یدنجی کونده انی برصاری صوبه باتور لرلر که اکا معمودی دیرلر ختاندن بدل اول ولدی انکله بویارلر وانی ایتدکلرنده تحقیق نصرانی اولدی دیرلر وانی تطهیر تام عد ایدر لر ایددی زعم باطلرنجه نصاری انی طهارت عد ایتدیلر سز دخی انلره مخالف نفوسکزی صبغ ایدک که اول شرک وکفر دن طهر حقیقیدر (ومن احسن من الله صفة) الله تعالینک صبغه سندن احسن شینه کیدر که مصبغ اوله (ونحن له عابدون) حالبوکه بزا اکا عابدلر (قل اتحاجوننا فی الله) یا محمد سن انلره دیکل که حق تعالینک شانده وعریدن نی اصطفا سنده بزمه جدالمی ایدر سز . روایت اولنور که یهود ونصاری پیغمبر عز علیه السلامه دیدیلر که انبیاء بزدن و بزم دینز اوزره ایدیلر دینده بزرزدن اقدم وحق تعالی به اولی ز یا محمد اکر سن نی اواسیدک بزدن اولوردک اوله اولسه اشو آیت کریمه نازل اولدی (وهربنا وربکم) اول الله تعالی زه وسزه رب اولمقده مساویدر عبادندن دیله دیکنی رجه مختص قیلور کسه نک اکا حکمی وسلطتی یوقدر (ولنا اعمالنا ولکم اعمالکم) بزکندی اعمالزله جزالنور سز دخی کندی اعمالکزله جزالنور سز (ونحن له مخلصون) اول الله تعالی بی توحیده بزخلصلر سز ایدر مشرکلر سز توحیده خالص دکلر سز (ام تقولون ان ابرهیم واسمعیل واسحق یعقوب والاسباط کانوا هودا اونصاری) یوخسه یرمیسر که ابرهیم واسمعیل واسحق و یعقوب والاسباط یهود ویا نصاری ایدیلر (قل انتم اعلم ام الله) ایددی انلره دیکل که انلر دینته سزنی اعلم سز یوخسه الله تعالی بی الحال اول الله تعالی خبر ویردیکه . ما کان ابرهیم یهود یا ولا نصرانی ولكن کان حنیفا مسلما . ابرهیم علیه السلام یهودی ویا نصرانی دکل ایدی بلکه حنیف مسلم ایدی وانبیاء مذکوریندن دخی (ونحن له مسلمون) دیوقوللرین حکایتله مسلم ایدکلرین جبر ویردی (ومن اعظم من کتم شهادة عنده من الله) شول کسندن زیاده ظالم کیدر که الله تعالینک عندنده اولان شهادتی کتم ایدیه یعنی اهل کتابدن اعظم کسه وارمیدر که

حق تعالینک ابرهیم علیه السلام حقتده حنیفته ویهودیت ونصرانیت دن برائتله وینسی حقلرنده مسلیت ایله و محمد علیه السلام حقتده رسالتله کتابلرنده ذکر ایتدیکی شهادتی کتم ایدیه (وما الله بغافل عما تعملون) الله تعالی انلرک اعمالدن غافل دکلدر یوم قیامتده جزالنور ایدر . اشبوند ظالمه و عید و مظلومه تسلیمه واردر (تلك امة قد خلت) اشونلر رجاعتدر که دنیادن کچدیلر (لها ما کسبت ولكم ما کسبتم) اعمالک خیر وشرندن کسب ایتدکلری کندیلر کدر انک اوزره مثاب ومعاقب اولور سز (ولا تسئلون عما کانوا یعملون) یوخسه سز انلرک عملندن سؤال اولور سز . امام رازی ایدر اشبو دلالت ایدر که ابنة آباءنک طاعتیله مثاب وذنوبیله معاقب اولیلر ودخی اولاد مشرکینک آبارینه تبعیتله تعذیبی تجویز ایدنک مذهبی باطل اوله (سیقول السفهاء من الناس ما ولاهم عن قبلتهم التي کانوا علیها) ناسدن جهال دیسدر که محمد و احبابی قبله لرندن ندشی صرف و تحویل ایتدی . روایت اولدی وقتا که قبله بیت المقدس دن کعبه یه تحویل اولندی مکه نک مشرکلری دیدیلر که محمد امرنده ترد ایدر اولدی ومولدینه مشتاق اولوب اندن یکایونلندی یقینه دینکزه دخی رجوع ایدر اوله اولسه حق تعالی اکا دیدیکه (قل لله المشرق والمغرب) انلره دیکل که مشرق ومغرب وایکیمی ارانده کی اما کن وبلاد ونفوس وعباد جله سی الله تعالینک خلقی و ملکدر (یهدی من یشاء الی صراط مستقیم) عبادندن دیلدیکنی مرضیسی اولدینی دینه هدایت ایدر اکا اعتراض اولنر دیرلر بیت المقدسه ویا کعبه یه یونلدر . روایت اولنور که یهود معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنده دیدیلر که محمد علیه السلام بزم قبله مزنی حسندن ترک ایتدی والحال بیلور که بزم قبله مز قبله انبیاء دزوناس بیننده بزحق وعدل اوزره زمعاذ دیدیکه اول صفت وحالده اولان بلکه بز اوله اولسه حق تعالی ازال ایتدیکه (وكذلك) ابرهیم و ذریتن اصطفا واختیار ایتدیکز کی (جعلنا کم امة وسطا) سزنی امت وسط یعنی خیار وعدل قیلدککه علم و عمل ایله ترکیه اولنلر سز اشبونکله استدلال اولندیکه اشبوامت سائر امدن خیرلو اوله واجاعلری حجت اوله زیرا اکر اتفاق ایتدکلری شینه باطل اولیدیلر عدالتله اتصافلری صحیح اولمزدی (لتکونوا شهداء علی الناس) تا کدیوم قیامتده نبیون ایچون وحی املرینه تبلیغ ایتدکلرینه سز شاهدلر اوله سز چنانکه انلرک کفارنی انکار ایدر (ویكون الرسول علیکم شهیدا) وسزنی محمد علیه السلام تعدیل و ترکیه ایدیه . روایت اولنور که وقتا که حق جل وعلا اولین و آخرینی صعید واحده جمع ایدیه سائر امتلرک کفارینه دیدک سزه نذر کلدیمی انکار ایدوب بزه بشیرونه نذیر کلدی دیه لراندن حق جل وعلا انبیایه سؤال ایدوب یاربنا بز انلره تبلیغ ایتدیلر و انلردن پنه استنوب امت محمدی انلر اوزره شهود کتوره لر کلیجک یاربنا انبیادن هربری وحیی تبلیغ ایتدیلردی دیدر امم ماضیه یاربنا بوامت بزدنصکره کلملر ایکن بزم حاملزی نوجهله بیللر دیوا اعتراض ایدیه لر حق تعالی بوامتن سؤال ایدیلر کیدر که یاربنا بزه رسول ارسال وقرآن ازال ایتدک واندیه بزه رسوللرک تبلیغن خبر ویردک سن ایسه اخبار کده صادقسن اندن محمد علیه السلام کتوریلوب امتک حالندن اکسؤال ایدیه اول انلرک صدقته شهادت ایدیه (وما جعلنا القبلة التي کنت علیها) بز قبله یی سنک صدقته اولدینک جهتی قیلدککه اول

بی تراش ایتک وسنت اولقی و صوابه استعجا ایتک دیمشار (واذجعلنا الیت مثابة للناس واما واتخذوا من مقام ابرهیم مصلی وعهدنا الی ابرهیم واسمعیل ان طهرایق للطائفین والعا کفین والرحم السجود) و ذکر ایدک که بزخانه کبه بی ناس یعنی حجاج ایچون محل ثواب ومقام امین قیلدق وای مؤمنلر سز مقام ابرا هیمی نمازگاه ایدک و بنیتم کعبی طواف ایدیلر ومقیم ومعتکفر ورکوع وسجود ایدیلر ایچون تطهیر ایدک دیو ابرهیم واسمعیل علیهما السلامه امر ایدک مثابه یعنی هر سینه حجاج کلوب ورجو علیدر امنای یعنی حرم شریفده قتلدن امنیتدرو . مقام ابرهیم . حضرت ابرهیم علیه السلام کعبی بنایدکن قدم شریفلری الله وضع اولنسان حجر علیدر یا اول موضعدر که انده طور وب ناسی حجه دعوت ایلدی (واذ قال ابرهیم رب اجعل هذا بلدا امناء و ارزق اهله من الثمرات من آمن منهم بالله والیوم الاخر قال ومن کفر فامته قلیلا ثم اضطره الی عذاب النار

ویش المصیر) وانی دخی یاد
ایله که ابراهیم علیه السلام
بونا ایلدیکم شهری آقندن
امین ایله واهالیندن الله
و یوم آخرته ایمان کتورناری
میوه لرله رزقندر دیودعا
ایلدی حق تعالی اول کیمسه
که کافر اولدی دنیانک قلیل
و قندهانی دخی رزقندریر
بعده آخرتدانی اضطراره
ناره القا ایدرم اول جهنم نه
قیح مکاندر دیو بیوردی
مرویدر که ابراهیم علیه
السلامک ثمرة رزقندر
دعایله حق تعالی جبریل علیه
السلام امر ایدوب شامدن
برکتی التمره بلده بی برندن
قلع ایله مکبه کتوروبیدی
کرهیتی طواف ایندیروب
قرب محله وضع ایتمکله بیت
شریفی طواف ایندیکندن
اسمی طائف اوله رق
مشهوردر (واذ رفع
ابرهیم لقواعد من الیت
واسمعیل ربنا قبل منا انک
انت السميع العليم) و یاد ایله
که ابراهیم واسمعیل علیهما
السلام بیتدن تملی قالدر دیلر
ودعا ایلدیلر که ای بزم بزم
بزدن بوخیرو ایشی قبول
ایله تحقیق سن دعامزی
ایشیدیمچی و نیتیمزی
بیله جیسین . مرویدر که
حضرت اسمعیل طاش

ثواب ویرر و یا معشر یهود سزک سوء افعال کزدن اول غافل دکدر دنیا به آخرته سزه
جزا کزی ایرکورر اندن یهود ونصاری دیدیلر که صدقکه دلالت ایدر بزم علامت
کتور سیدک بیورلدیکه (ولئن آتیت الذین اوتوا الکتاب بكل آیه ماتبعوا قبالتک) یا محمد
اگر سن یهود ونصاریه کعبه نیک قبله ایدوکنه حجت وبرهانه کلسک انلر سنک قبله که تابع
اولزلر (وما انت بتابع قبلتهم) وسندخی انلرک قبله سنه تابع اولزسن (وما بعضهم بتابع
قبله بعض) وانلرک بعضی بعض آخرک قبله سنه تابع اولز زیرا انلردن هر فریق کندی دینی
حق اعتقاد ایدر اولیه اولسه سن نیجه رجایدر سنکه انلر سکا اتباع ایدلر و قبله که غار قبله لر
(ولئن اتبعت اهواءهم) اگر انلرک هوایریند اتباع ایدر سنک مثلاً (من بعد ما جاءک من العلم)
شوندن صکره که دینک حق و کعبه نیک قبله ایدوکی ظاهر اوله (انک اذا لمن الظالمین) اول
تقدیر اوزره سن ظالم لردن سن (الذین آتیناهم الکتاب یعرفونه) شونلر که بز انلره کتاب
ویردک یعنی انلرک علمای محمد علیه السلام نعتی اوصافیه بیلورلر (کا یعرفون انشاءهم)
صیان بینده اوغلر بی بیلدکری کبی . عمر بن الخطاب عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنهما به
دیدیکه حق جل وعلا پیغمبر عز علیه السلامه اشو آتی ازال ایندی . ایددی اول معرفتی
بکا تعریف ایت دیدیکه یا عمر بن انی کوردیکم حینده بیلدم اوغلی بیلدیکم کبی بلکه انی
بیلدیکم اوغلی بیلدیکم زیاده در . زیرا که حق جل وعلا انی تورانده وصف ایتمشدی
واما که اوغلم احتمالدر که اناسی خیانت ایتمش اوله (وان فریقاً منهم) انلردن برفریق که
معاندلریدر (لیکتون الحق) حتی ستر ایدرلر (وهم یعلمون) حالبوکه بودین حق ایدوکن
بیلورلر (الحق من ربک) یا محمد حق اولدر که ربک جل شاندهن ایدوکی ثابت اوله صدقنده
اولدیکم امور کبی یوخسه ثابت اولیان دکل اهل کتابک اوزرینده اولدقنری امور باطله
کبی (فلاتکونن من الممترین) ایددی اول سنک ربکدن ایدوکنده و اهل کتاب حتی بیلورلر
ایکن کتمانلرندن شک ایدنلردن اولمل (ولکل وجهه) هر امتک بر قبله سی واردر (هو
مولیها) الله تعالی انی اکا صرف ایدر (فاستبقوا الخیرات) ایددی طاعنه مبادرت ایدک
(ایمانکونوا یأت بکم الله جیما) سزوا عدا کز قنده اولورسه کز یوم قیامتده جزا ایچون
سزنی ارض عشره جمع ایدر و یا اعماق ارض و قلل جبالدن قنده اولورسه کز ارواح کزی
قبض ایدر (ان الله علی کل شیء قدیر) الله تعالی هر شیئه قادردر . ایددی سزنی امامه
واحیا و جمعه دخی قادر اولور (ومن حیث خرجت قول وجهک شطر المسجد الحرام)
قنقی مکاندن سفره چیقسک غار قیلدیفکده یوزکی مسجد حرام جانبده دوندکل (وانه الحق
من ربک) غار کده کعبه به توجده امری ربک جل شاندهن حقدر (وما الله بغافل عما تعملون)
الله تعالی سزک اعمال کزدن غافل دکدر (ومن حیث خرجت قول وجهک شطر المسجد
الحرام) هر نه مکاندن سفره چیقسک غار قیلدیفکده یوزکی کعبه جانبده صرف ایت (وحینما
کنتم قولوا وجوهکم شطره) و هر نه مکانه اولسه کز یوزلر یکزی انک جانبده صرف ایدک
(لئلا یکون للناس علیکم حجة) تاکه یهود ایچون اوزر یکزه جتتری اولیه چون
ابراهیم علیه السلام دینی اوزره سز نیچون انک قبله سی اولان کعبه بی ترک ایتدیکز دیمدلر

کتورر حضرت ابراهیم
علیه السلام و یروب یابرلردی
(ربنا واجعلنا مسلمینک
ومن ذریعنا امة مسلمة لک
وارثینا سکنا و تب علینا
انک انت الثواب الرحیم)
ای بزم بزم بزی سنک ایچون
تسلیم و اخلاصده ثابت قیل
وذرتیمزدن برکرومی دخی
سنک ایچون مفاد و مطیع
قیل و بزم لوازم حج اولان
احرام ایچون میقانی و وقوف
ایچون عرفاتی و قربان ایچون
منای کوسرتو تقصیر مزی
غفوا به تحقیق سن توبه لر
قبول ایدیمچی و مؤمنلر
مرحمت ایدیمچیسین (ربنا
وابعت فیهم رسولاً منهم یلو
علیهم امانک و یعلمهم الکتاب
والحکمة و یرزیکهم انک
انت العزیز الحکیم) یاربنا
اول بزم ذریعده اولان امت
مسلمه دن رسول بخت ایله که
انلره سنک آیات و نشان
و حدایتی اوقور و انلره
قرآنی و احکامی تعلیم ایدر
وانلری کناهدن تطهیر ایدر
تحقیق سن هر شیده قدر
و غالب و حکمکه . عالمین
(و من رغب عن ملة ابرهیم
الامن سفه نفسه و افسد
استغیاءه فی الدنیا و اافی
الآخرة لمن السالین)
ابرهیم علیه السلام مامدن

گیمسه نگول ایتمز مکر
نفسنده سفیه و بی عقل اوله
تحقیق بز ابرهیم علیه السلامی
دنیا دهر نرف نبوت و کعبه بی
عمارت ایله انتخاب و آخرتند
صالحردن ایلدک (نیانده)
بو آیت کریمه نک - بب
نزولنی عبدالله بن سلام
قرنداشی اوغللری سلمه
و مهاجری اسلام دعوت
ایدوب بیلور سز که توریتده
حق جل و علا اولاد اسمیلدن
بر پیغمبر کوندره جکم
اسمی احمد در کیمکه اکایمان
کتوره هدایت بولور کتور
میان ملعون اولور پیور
مشیدی دیدکده سلمه
ایمانه کلوب مهاجر امتاع
ایتدی دیون تطیر ایدر (اذقال
له ربه - اهل قال اسلمت لرب
العالمین) ابرهیم علیه السلام
رسمی نم امریه تسلیم اول
پیوردی ابرهیم علیه السلام
کندی اول عالمک
رسمی چون اخلاصه تسلیم
ایلدی دیدی (و وصی بها
ابرهیم بنیه و یعقوب یحیی ان
الله اصطفی لکم الدین فلا
تموتن الا و اتم مسلمون)
ابرهیم علیه السلام کندو
اوغللری کندو دینیه یا خود
تسلیم ایله و یعقوب علیه السلام
دخی جدیدنه موافقتله کندو
اوغللری و صیت ایلدیلر که

(یتلک)

یتلک ایچون ذک (بشی من الخوف) بر شیشه کیم اول عدودن خوفدر و یا الله تعالی بدن
خوفدر (والجوع) و یا قحطدر و یا صوم رمضاندر (ونقص من الاموال) و اموال بدن
نقصدر اول کرک قتل خسران و یا هلاک و یا اداء زکات و یا صدقه ایله در (والانس) و یا انفسدن
نقصدر قتل اول کرک و یا موت و یا مرض و یا ضعف و یا هرمدر (والثمرات) و ثمرات بدن
نقصدر اکا آفت ایرمکه و یا اولاد موتیه زیر اول ثمره قلیدر . پیغمبر عز علیه السلام ایدر
لجان بر عبدک ولدی فوت اوله حق تعالی ملائکه به دیر که عبدک ولدین و ثمره قلبن قبض
ایتدی کیمی انلر در که نعم یارب حق تعالی دیه که اول حالده عدم نه دیدی دیر که یارب
سکا جدا ایلدی (ان الله وانا الیه راجعون) دیدی حق تعالی دیه که ایددی اول عدم ایچون
جتنده بریت بنا ایدوب آدینی بیت الحمد دیکیز (وبشر الصابرين) و یا محمد بلایه و اذایه صبر
ایدلره تبشیر ایت (الذين اذا اصابهم مصيبة) که انلره مصیبت ایریشه و مصیبت عامدر
هرمکروه که انسانه ایریشور زیرا پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه . کل شیء یؤذی المؤمن فهو له
مصیبة . هر شیشه که مؤمنه ایدلر اول اکا مصیبتدر (قالوا) دیدیلر که (ان الله) بر حیات زده
الله تعالی نک عید و عیالیکیز (وانا الیه راجعون) و موخردن صکره اکا رجوع ایدرز و صبر یالکیز
لسان استرجاعیه دکلدن بلکه قلبک دخی اکا موافقتی لازمدر که اول نه ایچون خلق
اولمنسن ولابد ربه رجوع ایتسن و صدقده اولدینی نعمتلی ذکر ایدوب ابقا اولندن
استرداد اولندنک اضغاثی ایدیکن قاینده تصور اید که انکه اکا مصیبت آسان اولوب
شدق کیده . سعید بن جبیر رضی الله تعالی عنه ایدر مصیبت عننده اشواته ویریلان خصصت
حسندهج برامته ویرلیوبدر که اول استرجاعدر اکرا اول ویرلمش اوله یعقوب علیه السلام
ویرلیدی ایشدکی انی که یوسف یتوردیکنده . یا اسفعا لی یوسف . دیدی (اولک علیهم
صلوات من ربهم ورحمة) ایددی بوصف اهلته ربری جل شانهدن ترکیه و غفران و لطف
واحسان وارد (واولک هم المتهتدون) و انلر در که دنیا و آخرت سعادتیه اهتداء اولنلر در
شول حیثله که مصیبت استرجاع ایدلر و الله تعالی نک قضائنه رما و برلر ابوهریره رضی الله
تعالی عنه پیغمبر عز علیه السلام بدن روایت ایدر دیشکه . من یرد الله به خیرا یصیب منه .
برکده که حق تعالی نک اکا خبر ارادی اوله اکا مصیبت ایرکورر وینه اول پیغمبر عز علیه
السلام بدن روایت ایدر دیشکه . ما یصیب المسلم من مصیبة ولا وصب ولا هم ولا حزن ولا
اذی ولا غم حتی الشوکه یشاکها الا یکفر الله بها من خطایاه . برکده کیم اکا مکاره بدن
بر مکروه ایریشه اگر چه دیکن باعقله ایدده حق تعالی انکه انک خطیبه لرین تکفیر
و عوایدر . یند ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر برخاتون پیغمبر عز علیه السلام کلدی
حالبو که اول لمد مبتلاء ایدی دیدیکه یار رسول الله بکادما ایتکه حق تعالی بکا اندن عافیت ویره
پیغمبر عز علیه السلام ایتدی دیرسک الله تعالی به دعا ایدیم اندن عافیت بوله سن و یا دیرسک
صبر ایتکه یوم قیامتده حساب اولنمیدسن دیدیکه صبر ایدیم تا که حساب اولنمیدسن . سعد
رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام سؤال اولندیکه ناسدن بلاسی اشد کیلدر
دیدیکه انیادر شدق انلرک رتبه لری حسبجدر هر مؤمن دینی حسبجه مبتلا اولور اگر

ای اوغللرم تحقیق الله عظیم
الشان راضی اولدینی دین
اسلامی سز که ایچون انتخاب
ایلدی امدی سزه موت
کلزدن مقدم مطلق مسلمردن
بوله سز (ام کتم شهداء
اذ حضر یعقوب الموت اذ قال
لبنیه ما بعدون من بعدی قالوا
نعبدهمک و اله ابائک ابرهیم
واسمعیل واسحق الهی
واحدا و نحن له مسلمون)
حضرت یعقوبه موت قریب
اولدقده سز حاضریدکن
اولوقده یعقوب اوغللری
بتم و قائمده نصکره سز نیه
طیار سکز دیدی انلر سز
الهک و بابالک ابرهیم
واسمعیل واسحق الهی
اولان اله واحد عبادت اید
رزو زاول الله ایچون مطیع
و منقاد ز دیدیلر (تلک امة
قد خلقت لهما ما کسبت ولکم
ما کسبتن ولا تسئلون عما
کانوا یعملون) بوجاهت
یعنی ابرهیم و یعقوب اولاد
لری کج دیلر انلرک کسب لری
انلر ایچون و سز که کسب لری
سز که ایچوندر انلرک ایشلد
کلرندن سز سؤال اولنمز
سکز . طائفه یهود اعتقاد
لرند بابالریک عمل خیریه
مثاب و کفریه معاقب اولور
زعم ایدر لر دی (و قالوا کونوا
هودا او نصاری تهتدوا

دینده صلب ایسه بالاسی اول دکلور اولور اگر دینده رقت اوزره ایسه اکا بلاه آسان قیلنور
 بوحالتدن زائل اولمز حتی که یروزنده کناهسز یورر . انی رضی الله تعالی عنه ایدر جزا ناک
 عظیم اولسی بلانک عظیم اولسنه کوره در حق تعالی قچان بر قومی سوسه انلری مبتلا قیلور
 اولکه اکا راضی اولما اول دخی حق تعالیدن رضا بولور واکرا کاسخط ایدرسه حق تعالیدن
 اکاسخط ایرر . ابهریره رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبریز علیه السلام دینیکه مؤمن
 و مؤمندن بالزائل اولمز اول کرک تقسند و یاماننده و یاولدنده در حتی که حق تعالی به تقاسی
 کناهسز اولدینی حالد ایدر پیغمبریز علیه السلام ایدر مؤمن حالی عجبدر که اکا خیر
 ایرسه الله تعالی به جدو شکر ایدر و مصیبت ایرسه الله تعالی به جدا بدوب بالید صبر ایدر .
 ایدر مؤمن هر امرنده اجر لنور حتی امرأهک اغزینده قوبدینی اتمه ایلده (ان الصفا
 والمروة من شمار الله) صفا و مرویه مکده مسعانک ایکی طرفده ایکی جبل معروفدر دین
 اللهک اعلامندن وحج مناسکنددر . روایت اولنور که زمان جاهلیته اساف دینور بر رجل
 ناله دینور بر مرأه ایل زنا بدوب حق تعالی انلری طاش ایتشیدی اولیه اولسه ناس انک
 برینی صفایه و برینی مرویه قویوب انلره عبادت ایدرلر و سعی ایتکلر نده مسح ایدرلر دی
 اسلام کلیمک اول ایکی سنک ارانده سعیدن تخرج ایتدیلر جاهلیت افمانندن اولدینچون
 حق تعالی اول ایکی جبل بینه سی حجک مناسکندن ایدوکن بیلد یروب اکا اذن و یردی
 (فمن حج البيت او اعتمر فلا جناح علیه ان يطوف بهما) برکمه که بیت شریفی حج و یا زیارت
 ایدر اکا اتم یوقدر که اول صفایه مرویه بینه سی ایدر . جابر رضی الله تعالی عنه روایت
 پیغمبریز علیه السلام مسجد حرامدن چیقوب صفا اوزره و قوف ایتدی و اوج کره تکبیر
 دنصکره . لاله الا الله وحده لا شریک له الملك وله الحمد وهو على کل شیء قدير . ذکرینی
 اوج کره دیدی . ودعا ایدوب یوریه رک صفایه کیتدی بطن وادی به ایشیک هبوط
 و صعود نده سعی ایتدی اندن مرویه یوریدرک واروب انده صفایه ایتدوکن ایتدی علماء صفا
 و مرویه بینه سیبک حکنده اختلاف ایتدیلر . امام احمد دینیکه اول ستدر که اول ابن عباس
 و انس قولدر . فلا جناح علیه . دلالتیه که اندن تخیر فهم اولنور حالوکه بوقول ضعیفدر
 زیرا کدنی جناح شول جوازه دلالت ایدر که اول وجوب معانده داخلدر . و امام ابو حنیفه
 دینیکه اول واجیدر دم ایل جبر اولنور . و امام مالک و شافعی دینیلر که اول رکندر زیرا پیغمبریز
 علیه السلام دینیکه . اسمعوا فان الله کتب علیکم السی . صفا و مرویه بینه سی ایدر زیر احق تعالی
 انی اوزر یکره فرض ایدوبدر (ومن تطوع خیرا) برکمه که بر طاعتی ایشید اول کرکه
 فرض و یا نافله در و یا خورده حج و یا عمره و یا طوانده فرض اوزره زیاده ایلده (فان الله شا کر
 عليم) اول الله تعالی اکا طاعتک ثواب و برر اکا برشی خفی اولمز جمله سین بیلور (ان الذين
 یکتبون ما نزلنا من الینات والهدی) شونلر که ینات و هدادن بزم انزال ایتدیکمزی کتم ایدرلر
 (من بعد ما یناء للناس فی الکتاب) زانی تورانده بیان ایتدیکمزدنصکره (اولک یلعنهم الله) ایدر
 بوصف اهله حق تعالی لعن ایدر (ولعنهم اللاحون) و ملائکه و ثقلین دخی لعن ایدر .
 ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر مسلماننن ایکی کسه که بری برینه لعن ایدر الا اول لعن

یهود و نصاریه رجوع ایدر که انلر محمد علیه السلام امر و صفتلرینی کتم ایتدیلر . مجاهد ایدر
 اول . لاعتنون . ایله مراد بر کبیل قحط اولوب یغور کسلدیکنده بنی آدمک عاصیلرینه
 لعن ایدر بوحالت بزه انلرک ذنوبی شومنددر دیرلر (الا الذين تابوا) الا شونلر که کفانندن
 توبه ایتدیلر (واصلحو) و کتدیلر ایله الله تعالی بینه سی عملرین اصلاح ایتدیلر (و ینوا)
 و کتم ایتدیلرین اظهار ایتدیلر (فاولک اتوب علیهم) ایدر بن انلرک توبه لرینی قبول ایدرین
 و کناهلرندن کچرین (وانا لتواب الرحیم) حالوکه توبه قبولنده و رجعی افاضده مبالغن
 (ان الذين کفروا) کتم ایدر یخاردن شونلر که کافر اولدیلر (و ماتوا وهم کفار) و کافر
 اولدیلر حالده فوت اولدیلر (اولک علیهم انة الله والملائکة والناس اجمین) ایدر
 انلر اوزره عمنلری حالده الله تعالینک و رجیع ملائکه و ناسک لعنی اولور حیالرنده الله تعالینک
 ولاعنونک لعنی اولدینده نصکره . و دینلر که ناسله مراد خاصه مؤمنلردر و یا رجیع ناسدر زیرا که
 مخالفین یوم قیامتده . و یلعن بعضکم بعضا . دلالتیه بری برلرینه لعن ایدرلر در یا انلر ظالملره
 و کافرلره لعن ایدر کندیلر ایسه انلردن اول یحیی لعنی کتدیلر یتمش اولورلر (خالدين فیها)
 انلر لعنه و ناردده دائمین اولدیلر حالده (لا یخفف عنهم العذاب) انلردن عذاب تخفیف اولمز
 (ولا هم یظنرون) و انلره مهلت و یرلمز و یا اعتذار ایتلرینه انظار اولمز و یا رجعتله انلره نظر
 ایتدیلر (والهمک الواحد) سزک ایچون اول الله معبود بالحق بردر (لا اله الا هو) اندن غیری
 ایه یوقدر (الرحمن) جمیع نعمتلری ورن اولدر (الرحیم) آخرنده خاصه مؤمنلره رحمت
 ایدر یجیدر و قتا که قریشک کافرلری یا محمد بزه ربکی و صغایت دیدیلر . اول سیددن اشبوا بیت
 کریمه سورة اخلاص نازل اولدی . ابو النعمان ایدر و قتا که بوا بیت کریمه نازل اولدی مشرکون
 دیدیلر که محمد بزه الهکزاله واحددر بر ایدر بزه برایت کتورسونکه انکله انک صدققی بیلور
 اولیه اولسه نازل اولدیکه (ان فی خلق السموات) سمواتک خلقتده و سبکنده و عمدو علا قدس
 ارتقاعنده و شمس و قمر و نجومله زیتنده (و الارض) و ارضک خلقتده مدبوسط و مستعد
 و اندکی اشجار و انهار و جبال و بحار و نباتانده (و اختلاف اللیل والنهار) کجه
 و کوندوزک بری کیتدیکنده عقییده آخری کلسنده نور و ظلمتده زیاده و نقصانده (والفلك التي
 تجری فی البحر یانیفغ الناس) و سفینلرک ناسد نفع ایدر شیلده کتدیلر اوزرینه بنمکله و متاعلرین
 یوکلرکله بحردده یور تمسند (و ما نزل الله من السماء من ماء) و الله تعالینک سمانن مطرا نزالده دینلر دیکه
 سمانله مراد سحابدر حق تعالی مائی سحابده خلق ایدوب اندن بره ایتدیلر دینلر دیکه سمانله مراد سماء
 معروفدر حق تعالی مائی اندن خلق ایدر بعد انی اندن سحابدو سحابدن بره ایتدیلر (فاحیا به
 الارض بدموتها) اول مالله ارض یس و جدو بینه نصکره انده و اولر بتور مکله احیا ایدر (و بث فیها
 من کل دابة) و حیواناتک هر نوعندن اول ارض اوزره تفریق و نشر ایدر (و تصرف الريح)
 و ریاحک عبوبی حالده جنوب و شمال و صبا و دبور و انتقالنده و لینه و عاصفه حازه و بارده ایله احوالی
 اختلافنده . دینلر دیکه ریاح سکردر دردی رحمت ایچوندر که اومبشرات و ناشرات و ذاریات
 و مرسلاتدر . و دیدی ایسه عذاب ایچوندر که انک ایکیسی عقیم و صرصردر که برده در
 و ایکیسیدخی عاصف و تصفدر که بحر ددر . ابن عباس ایدر الله تعالینک اعظم جنودی ریخ

برینی برندن فرق ایتدیلر
 اول الله تعالی طاعت
 و تسایم اوزره (فان امنوا
 بمثل ما امنتم به فقد اهتدوا
 وان تولوا فامتهم فی شقاق
 فسکفیکهم الله وهو السميع
 العالم) امدی یهود و نصاری
 سزک بو وجهله ایمان
 ایتدیکمز مثلاً ایمان ایدرلر
 سه تحقیق هدایت بولدیلر
 واکرا اعراض ایدر لر سه
 انلر انحق مقام خلاف و عدا
 و نده در لریا محمد سن انلرک
 عداوتندن اندیشه ایلده الله
 تعالی سکا کافیدر قریبا انلرک
 شرینی سندن دفع ایدر الله
 تعالی ایشید یحیی و بیلجیدر
 (صبغة الله و من احسن من
 الله صبغة و نحن له عابدون)
 ای مسلمانلر دیکر که بز دین
 مستعان و مطهر مؤمنان اولان
 بویه به تابع و من طرف الله
 اولان دین و تطهیر دن
 احسن کم اولور و بزانکچون
 عبادت ایدر یحیی دز صبغة
 لغتده بویه . معانسه در دین
 و ملت دخی اطلاق اولنور
 کشفده تطهیر معانسه حمل
 ایتش بوضیفه دن مراد ختا
 ندر که صاحبی تطهیر ایدر
 دینلر بعضیلر دخی کفار
 اولاد لرینی کویا ختان مقامنده
 آب معمودیه ایله و افدیس
 ایدوب کفرده نبیته : اهاب

قل بل لمة ابرهیم خنیفا
 و ما کان من المشرکین)
 اهل اسلامه یهودلر بزم
 کرو همزدن اولک و نصاری
 دخی بزم دینزده اولک که
 هدایت بوله سز دینلر سن
 دیکه برندن اولمز بلکه حقه
 مائل ابرهیم علیه السلام
 مذهبنده یز زیرا ابرهیم
 علیه السلام مشرکلردن
 اولدی (قولوا اما بالله
 و ما ازل الینا و ما ازل
 الی ابرهیم و اسمعیل
 و اسحق و یعقوب و الاسباط
 و ما اوتی موسی و عیسی و ما
 اوتی النبیون من ربهم لا
 نفرق بین احدنهم و نحن
 له مسلمون) ای ملة ابرهیم
 علیه السلامه تابع اولنور
 یهود و نصارانک سزی
 دعوتلرینه جواب اولورق
 بو وجهله دیه سز که بز الله
 ایمان کنور دک بوزر نازل
 اولان قرآنه و ابرهیم علیه
 السلامه منزل صحفه و اول
 صحفه له تبعید اسماعیل
 و اسحق و ابرهیم علیه السلام
 اوغلرینه و نبیره سی یعقوب
 علیه السلام و انک اوغللری
 اسباطه و موسی و عیسی
 علیهما السلامه و یریلن
 توریه و انجیله و جمیع انبیایه
 رببری طرفدن اعطا اولنان
 معجزات و کتابلره جمله اینا
 ندق ایمان کتور دک انلرک

اولد قلوبنه بناء اندن احتراز
دين و فطره الله و ختانه امر
اولدى ديمش (قل انما
جوتنا في الله و هو ربنا و ربكم
ولنا اعمالنا و لكم اعمالكم
و نحن له مخلصون) يا محمد
سن انله ديكه بزمله دين
اللهه و اكا اتسايه اولويتده
مجادله و محاصمه ايدرسز
حال بوكه اول بزم و سرك
ربك در اكا عوديت جلهيه
واجبر و بزم ايجون عملزله
مكافات و سرك ايجون دخی
عملكزه مجازات و اردر
و بزانكچون عمل و اعتقادده
مخلصلرزه بو آيتك سبب
نزولنى (تينانده) بوله تحرير
ايدركه يهود انيسا بزدن
و بزم ديمز اوزره ايدى بز
اقدام و الله تعالىه اولايز
اكرسن پيغمبر اوليدك
بزدن اولوردك ديملر بدر (ام
تقولون ان ابراهيم واسماعيل
واسحق و يعقوب و الاسباط
كانوا هودا و نصارى قل
انتم اعلم ام الله و من اعظم
من كتم شهادة عنده من الله
وما الله بغافل عما تعملون)
ايا سز ابراهيم واسماعيل
واسحق و يعقوب عليهم
السلام و اسباط يهوديا
نصارى ايدى ديرميسكز
يا محمد سن انله ديكه اديان
انبياي سزى زياده ييلور سكر

(يعنى)

يعنى سيناندين ايشلدكلىن كوروب بزنيچون بونى ايشلشز ديونام اولدلى و يا حسناتندن ترك
ايتدكلىن كوروب ايشلدكلىنه نادم اولدلى و يا كنديلرك الله تعالى به تقرب ايجون عبادت
ايتدكلى اوئانك انلرى عذابندن تخليصه فائدهسى اولمديفن كوروب نادم اولدلى و يا انلره
جنت كوستريلوب اندهكى مكانلرينه نظرايدلى اكر الله تعالى به اطاعت ايتش اولسدكز
بو كا كيريسر ايديكز ديوخير و برلدكلىن نصكره جيبى مؤمنلره قسمت اولنوب كنديلرى ناره
سور ايجوك مخالفتلرينه نادم اولدلى (وما هم بخارجين من النار) حالبوكه انلر جهنمدن چيقار دكلردر
(يا ايها الناس كلوا مما فى الارض) ياناس ريوزنده اولانك بعضينى بيكر كه اول شرعك حرام ايتدكلىر بدر
(جلالا طيبا) اول سز حلال طيب اولدلىنى حلالده . حلال اولدركه شرع انى احلال ايدى و طيب
اولدركه شرع و ياشهوت مستقيم انى طيب كوره (فصل) احياء علومده ايدى حلال التى
قسمدر . قسم اول اولدركه اول مالكدن اخذ اولتيد معادن و احياء موات و اصطياذ
و احتطاب و استطاب و استقاء و احتشاش كى اشبو مذكورك جيبى حالدر اول مأخوذ
بردى حرمته مختص اولماق شرطيله كه انك تفصيلى كتاب احياء مواتده در . قسم ثانى
اولدركه اول كفار محاربندن قهرا اخذ اولنه چنانكه انك خصى اخراج اولنوب مستحقين
بيننده قسمت ايديله يوخسه حرمت و امانى اولان كافرندن انش اولمده . تفصيلى كتاب السيرة در
قسم ثالث اولدركه اول استحقاقله متممندن قهرا اخذ اولنه حلال اولور چنان سبب استحقاق
تمام اوله و مستحقك وصف استحقاق دخی تمام اوله و قدر استحقاق اوزره اقتصار ايديله
و استيفايه مالكدن استيفاء ايديله تفصيلى كتاب الزكوة و كتاب الوقف و كتاب التفقاده در .
قسم رابع اولدركه اول عاقدنك رضائيله معاوضه طزىق اوزره اخذ اولنه چنانكه انده
شروط عقد بولنه حلال اولور تفصيلى كتاب البيوعده و سائر معاوضانده در . قسم خامس
اولدركه عوضسز رضائله اخذ اولنه حلال اولور چنانكه شروطى رعايت اولنه وارث
و غيره ضررى مؤدى اولمده تفصيلى كتاب الهية و كتاب الوصايا و كتاب الصدقاتده در .
قسم سادس اولدركه اول اكا اختيارسز حاصل اوله ميراث كى اول حلال اولور چنانكه
مورث انى ذكر اولسان جهات خسه دن بريله وجد حلال اوزره اكتساب ايدى و اول
اكا قضاء ديون و تنفيذ وصايا نصكره واصل اوله (فصل) معلوم اوله كه حلالك كليسى
طيدىر لكن بعضى بعضندن متفاوتدر سكر و فائيدو دس و عسل كى اشبو ترتيب
اوزره حرارته ادنى درجه سنده سكر و اعلا سنده عسلر مع هذا سكره بعضى بعضينندن
حرارته اشدر و سائر حاريتده اولان دخی انجلىندر . ايمدى انك درت درجهيه قسمى
فهمه تقرب ايجوندر يوخسه حصر ايجون دكل . ايمدى حلال طلبنده حرامدن ورع
دخی درت درجدر . اولكيسى ورع عدولدر كه انى اقتمامله فسق استيجاب ايدى و صاحبي
عدالتدن دوشه و عصيان اسمى اوزره ثابت اوله و انك سبيله ناره متعرض اوله . ايمدى
اول فقهانك فتواى تحريم ايتديكى شيدن امتاعدر كه اكا حرام احتمالى تطرق ايدى اكر چه
انك ظاهرينه بناء تناوله مفتى رخصت و بررسده . او چنجيسى ورع متقندر كه اول هر شيدن

يوخسه بو دين ايله بعث
ايدى كى انبياي جناب بارى
اعلا ييلور اهل كتابدن
اولرق زياده ظالم كيم
اولور كه الله تعالىدن كلن
كتاب واسطه سيله ييلديكى
و عندنده ثابت اولدلىنى
خصوصك شهادتى كتم
ايله يعنى ييلور كن نبوت
حضرت رسالتى انكار ايله
اندن اظلم اولمز سرك
ايشلدكلىن كتم و انكاردن
الله عظيم الشان غافل دكلدر
(تلك امة فدخلت لها
ما كسبت و لكم ما كسبتم
ولا تسئلون عما كانوا يعملون)
بونلر بر قومدر كه بكديلر
انلرك كسب ايتدكلىر انلر
ايجوندر و سرك كسب
ايتدكلىن دخی سرك
ايجوندر انلرك ايشلدكلىرندن
سز سؤل اولمز سكر بو
آيتك تكررى تا كيد و تقرير
يا خود تنبيه و تحذير ايجوندر
(سيقول السفهاء من الناس
ما وليهم عن قبلهم التى كانوا
عليها قل هم المشرق والمغرب
يهدى من يشاء الى صراط
مستقيم) مدينه نك يهود
و منافقارندن سفيه و بى
عقللىرى يقينده ديرلركه
مسلمانلر نه جهته اولدقلىرى
قبله لردن يعنى بيت المقدس دن
دونديلر سن انله ديكه

ورعدرکه مفتی انی تحریم ائیمه وحلنده شبه دخی اولیه ابوککه حرامه مؤدی اولسندن
خوف ایدیه . ایددی اول بآس امرینک خوفیه لایبسی ترکدر حدیده بیوردیکه . لایبلغ
العبد درجه المتقین حتی یدع مالا بآس به مخافة ما بآس به . مؤمن اهل تقوی درجده سنه
ایرشمز مادامکه بآس خوفیه لایبسی ترک ائیمه . دردنجیسی ورع صدیقیندرکه اول هرشیندن
ورع درکه انده اصلا بآس اولید و بآس مؤدی اولسندن دخی قورقلیه ابوککه تاوولی لغیر
الله اوله یوخسه عبادته قوی اولمق نیتیه اولیه ویا انی آسان ایدن اسبابه کراحت ویا معصیت
تطرق ایده سولسدلر . صدق ایدرلر امانت ویریلان شیئی صاحبنه ایرکوررلر (ولاتبعوا
بخطوات الشیطان) اما که شیطانک آثار و طرقة اتباع ائیمکز که انکله حلالی تحریم وحرای
تحلیل ایدرسز . دینلیدیکه خطوات شیطان ایله مراد معاصی ایشلکه نذر در . اشبو قول
شریف دلالت ایدرکه برکسه کیم برطعام ویا ثوب ویاغیری نفسند حرام ایدلر اول اکاحرام
اولمز . بررجل ابن مسعود رضی الله تعالی عنده دینیکه بن تقسیمه ضرع اکفی حرام ائیمش
دینیکه اول فکک خطوات شیطاندر واران اکل ایت وکفارت ایت . ابن عباس رضی الله
تعالی عنه ایدر غضب حالنده کی یمین ویا نذر خطوات شیطاندر که کفارتی کفارت یمیندر
(انه لکم عدو مبین) اول شیطان سزه برعدودر که اصحاب بصیرت عندنده عداوتی ظاهر در
اگر چه اغوا ایتدیکه موالات اظهار ایدرسده اول اجلدن اول انلره . اولیاؤهم الطاغوت . قول
شریفنده ولی تمیید اولندی . بعده حق تعالی انک عداوتن بیان ایدوب دینیکه (انما یا امرکم
بالسوء والفحشاء) اول شیطان سزه وسوسه ایدر که اول اکا اطاعته داعی اولور واول
وسوسه ایله سزه سوء و فحشا فعلنی ترغیب ایدر سوء و فحشا اولدر که انی عقل انکار وشرع
استباح ایده . دینلیدیکه سوء جیع قباحته عام اولور و فحشا کبائر دن اول شیئدر که قبحه
حدی تجاوز ایده . دینلیدیکه سوء حدی ایجاب ائیمدر و فحشا ایسه انی ایجاب ایدندر (وان
تقولوا علی الله مالا تعلمون) وحق تعالینک حقیقه بیلدکریکز شیئی دیمکه وسوسه ایدر .
اشبو قول شریفده اتباع ظندن منعه دلالت واردر اما که مجتهدک شول مدرک شرعه مستند
ظنی مؤدی اولدینی شیئه اتباعی واجبدر (واذقيل لهم اتبعوا ما انزل الله) چنانکه انلره الله
تعالینک انزال ایتدیکه قرآنه اتباع ایدک تحلیل و تحریمده اکا موافقت طریقه کیدک دیناسه
(قالوا بل تتبع ما لقينا علی آباءنا) دیرلر که تحریم و تحلیله آباءنهی بولد یغمز طریقه اتباع
ایدرز . زیرا که انلر بزدن اعلم ایدیلر (اولو کان آباؤهم لایمقلون شیئا ولا یهتدون)
اگر انلرک آباءی جهلا اولوب دین امرنده تفکر ائیمز و طریق حقه کتمز اولسدلر انده
انلره اتباع ایدرلر میدی . اشبو آیت کریمه تقلیددن منعه دلیلدر اول کیمسه بی که نظر واجتهاده
قادر اوله واما انک غیری به دینده اتباع جائز اولور چنان انک محق ایدوکن بر دلیل ایله بیله
انبیاء کبی و احکامده مجتهدین کبی زیرا انک حقیقه اول انزال اولسانه اتباعدر (ومثل الذين
کفروا کمثل الذی یسئع بالاسمع الادعاء ونداء) وواعظ وراعتک کفارله مثل شول راعی
مثلیدر که غمه نغی ایدر غم ایسه اندن انجق صوت وندا ایشیدر یعنی کفره تقلیده انهما کلرندن
اذنلرین کندیلره تلاوت اولنان کلام الله القا ائیمکده شول بهایه بکزه مشلدر که انلره نغی

(اولسه)

اولسه صوت وندادن غیرین ایشیزلر امر و نهیدن برشی فهم ائیمزلر ویا خود کفارک
آبالرینه حاللرینک حقیقتن بیلدن مجرد ظاهرلرینه اتباعده مثالی شول بهایم مثلیدر که
صوق ایشیدوب معنائی فهم ائیمه ویا خود کفارک شول تفقه و تعقل ائیمان اصنامه دعاده
مثالی غمه نغی ایدن مثلیدر که دعاء ونداسنده عنادن غیری نفی اولمز کذلک کفارک الهلرینه
عبادت و دعادن حاصللری عناو بلادن غیری شیئی دکلدر ویا خود کفارک اوئانه دعاده مثلی
شول رجل مثلیدر که جوف جبالده صحه ایده انده صدا ایشیدوب انک غیری برشی فهم ائیمه
(صم بکم عی) انلرکانه صاعدرلر حق ایشیزلرلر دلسدرلر حق سولزلر کوزسدرلر
هدای کورمز لورلر (فهم لایمقلون) مواعظ قرآنندن برشی فهم ائیمزلر (یا ایها الذین آمنوا
کلوا من طیبات ما رزقنا کم) یا مؤمنلر سزه ویردیکمزلرک حلالندن بیکمز (واشکر الله) والله تعالی به
شکر ایدک که انی سزه ویردی و حلال ایتدی (ان کنتم ایه تبدون) اگر اکا عبادت ایدرسه کز
زیرا عبادتک تمامی شکرلدر . عن النبي صلی الله تعالی علیه وسلم یقول الله تعالی أنا والاناس
والجن فی نیا عظیم اخلق وبعده غیری وارزق ویشکر غیری . پیغمبر عز علیه السلام ایدر حق
جل وعلا دیر که بن انس وحن نبأ عظیمه یز بن انزی خلق ایدرین انلر ایسه بنم غیری به
شکر عبادت ایدرلر وانلره رزق ویررین انلر ایسه بنم غیری به ایدرلر (انما حرم
علیکم الميتة والدم) سزه میتة ودم حرام قیلندی میتة اولدر که سمک وجراددن غیری
حیواناتک بوغز لئندن اولمشیدر زیرا پیغمبر عز علیه السلام ایدر . احلت لنا میتتان ودمان
فاما الميتتان الحوت والجراد واما الدمان الکبد والطحال . بزه ایکی میتة وایکی دم حلال قیلندی
اما اول ایکی میتة دن مراد بالق وچکر که در وایکی دمه مراد جکر وطلا قدر ودم ایله مراد
. اودما مسفوحا . دلالتیه دم جاریدر (ولحم الخنزیر) وخنزیر جیع اجزاسیله حرام قیلندی
ذکرده لحمی تخصیص ائیمسی حیواندن اکل اولنانک معظمی اولد یغیچوند سائر اجزاسی
ایسه اکا تابع کیدر (وما اهل به لغير الله) وحق تعالیدن غیرینک اسمیه ذبح اولنان دخی حرام
قیلندی (فن اضطر) اول کیمسه که حق تعالینک حرام ایتدکریز برشی اکله محتاج و مضطر
اوله (غیر باغ) بر مضطر آخره ظالم اولدینی حالده یعنی انکله نفسی استیثار ائیمه (ولا عاد)
وانی اکله حدیجی تجاوز ائیمدیکه حالده . دینلیدیکه غیر باغ سلطان اوزره خروج ائیمش
اولیه ولا عاد سفرنده عاصی اولیه . پس بواجلندن دینیلر که سفرنده عاجز و عاصی اولانه
جائز اولمز که اضطراری حالنده میتة بی اکل ایده و مسافرن رخصت لئندن بریله ترخص
ایده مکر که انندن توبه ایده که اول امام شافعی قولیدر زیرانی ابا حنیه فساد عانت اولنور . و دینلیدیکه
غیر باغ میتة بی طلب ائیمه انک غیری بولنورکن ولا عاد واندن طویله جیمه بلکه بدیکه قوت
دکلر اولوب انکله سدرمق ایله زیاده دکل و دینلیدیکه غیر باغ انی استحلال ائیمه ولا عاد
اندن تزود دخی ائیمه و دینلیدیکه غیر باغ انکیچون خلال اولنان مقداری تجاوز ائیمه ولا عاد مباح
قلنان شیندن قصور ویا ترک ائیمه . و دینلیدیکه غیر باغ اکا اضطراری حالنده جاعتدن مقارق
اولیه ولا عاد مبتدع و مخالف سنت دخی اولیه ایددی مبتدع ایچون ضرورت عندنده محرم
اکله رخصت اولمز علما اختلاف ایتدیلر مضطرک میتة دن اکلی حلال اولنانک مقدارنده
بعضیلر دیندیکه اول سدرمق دکلور که اول ابو حنیفه قولیدر . و شافعینک احد قولیدر

(بیان) (اول) (۱۱)

اوزر بیکر شاهد عادل اولور
و حالاسنک متوجه اولدینک
کعبی انجق رسوله اتباع
ایدنلر ایله کبر و دونلری
تمیز ایلک ایچون قبله
قیدم کرچه بونحویل قبله
بیوک و قیل ایسه ده اشین
الله تعالی هدایت ایتدی
کیمسه لر اوزرینه کران
اولمز والله تعالی سزک
ایمانکزی ضایع ائیمز
تحقیق الله عظیم الشان یسه
مرحتلور در اجر لری ضایع
ایمز و کتاهارینی عفو
ایدیچیدر . مرویدر که یهود
مسلمینه مقدم بیت المقدسه
توجه کز طوغری ایسه
نیچون تحویل ایتدیکز
اگر ضالالت ایسه اولوقده
وقات ایدنلر بیکز ضالالت
اوزره وقات ایتدیلر دینیلر
مسلمانلر هدایت الله تعالینک
امرینه تبعیت ضالالت اکا
مخالفندر جوابیله پیغمبر
علیه السلامه واروب بیت
المقدسه استقبال حالده
وقات ایدنلرک نمازلرندن
سوال ایلدکریزنده و ما کان الله
لیضیع ایمانکم . یعنی سزک
صلواتکزی ضایع ائیمز وارد
اولدی (قد نری قلب
وجهک فی السماء فلو لیک
قبلة رضیها فول وجهک
شطر المسجد الحرام و حیث

مشرق و مغرب الله
تعالینک در دیندیکه طوغری
یوله هدایت ایدر حضرت
پیغمبر علیه السلام مکده
نمازی کعبه به متوجه ایلر دی
مدینه به هجرتدن نصرکه بیت
المقدسه توجهله مأمور
اولملریله یهود بوسورتدن
مسرورا محمد بزم دینزی
طوتمزه باری بزم قبله مزه
متوجه اولور دینلریله خاطر
حضرت رسالت علیه السلام
ملول اولدیفنه بشاء کعبه
طرقة توجهله امر الهی
صادر اولوقده جهود
و منافقان طعنه اغاز ائیملریله
حق تعالی بو آیتله حاللرینی
خبر ویردی (وکذلک
جعلنا کم امة وسطا لکونوا
شهداء علی الناس ویکون
الرسول علیکم شهیدا و ما
جعلنا القبلة الی کنت علیها
الا لنعلم من یتبع الرسول
من یتقلب علی عقبیه و ان کانت
لکبیرة الا علی الذین هدی الله
وما کان الله لیضیع ایمانکم
ان الله بالناس لرؤف رحیم)
ای مسلمانلر سزک قبله کزی
افضل قبله قیلدیگم کبی سزی
امت وسط یعنی عدل
و منتخب امت قیلدیمکه منکر
نبوت اولان ناس اوزرینه
انبیائک حقایقینه شاهدلر
اوله سز و محمد دخی سزک

ما كنتم قولوا وجوهكم
شطره وان الذين اتوا
الكتاب ليعلموا انه الحق
من ربهم وما الله بغافل عما
يعملون يا محمد سنك
وجهك جهت آسمانه
ترددني زكوري زبواجلدن
زسنی راضی اولدیغك قبله
تحویل ایدره زامدی
یوزیكی مسجد حرام سمته
صرف ایله وروج وشرق
وغرب هر نه طرفه
اولورسه كز یوزیكزی
اول مسجد جانبه چورك
تحقیق اول كندولر كتاب
ویریلان كیمه لر بو تحویل
ربری طرفدن حق
اولدیغی بیلورلر وانلرك
بو تحویل انكارلری
عمللرندن الله تعالی قافل
دكلدره مرویدركه بعد
الهجرة مدینه ده اون التي
آی مقداری نمازده بیت
المقدسه متوجه ایدیلر صكره
نصف رجیده دوشنبه كونی
بنوسلمه مسجدنده اجماعله
ظهرك ایك ركعتی ادادن
صكره نمازده ایكن بو حكم
نازل اولوب حجة میزاب
طرفه توجه بیوردیلر
بناء علیه اول مسجد مسجد
قبلتین دینلدی (وائن آیت
الذین اتوا الكتاب بكل
آیه ما تبعوا قبلتك وما انت

(خلقه)

خلقه کوندریلوبدرکه انلری حقه دعوت ایدلر (وآتی المال علی حبه) ومال دن صدقه ویره
اول ماله عجبی اوزره • ابن مسعود ایدر مال دن صدقه ویره حالوکه صحیح وشحیدر غنائی
تأمل ایدر فقردن خوف ایلر • روایت اولندیکه برجل پیغمبر عز علیه السلامه کلوب دیدیکه
یا رسول الله قننی صدقك اجری اعظمدر دیدی اولکه سن انی تصدق ایدره سن حالوکه سن
معتده وماله حرصك غایتده فقردن قورقارسن غنائی تأمل ایلرسن یوخسه شول وقته
تأخیر ایتکیلر که جانك حلقومه ایرشوب مالک شودکوسی فلانده وشودکوسی دخی فلانك
اولسون ديه سن حالوکه اول فلانك ایدی ویاخود انی الله تعالی به عجبی اوزره ویره
(ذوی القربی) اهل قرابتك فقراسنده ویره • عن النبي صلى الله علیه وسلم الصدقة علی المسکین
صدقة وهی علی ذی الرحم ثمان صدقة وصلة • پیغمبر عز علیه السلامدن مرویدركه مسکینه
ویریلن صدقه برصدقه در اما که ذی رحم قرابتده ویریلن ایکی صدقه در که اول صدقه وصله در
(والیتای) ویتیلرک فقراسنده ده ویره (والمساکین) ومسکینلره ده ویره (وابن السیل)
وشول مسافرده ویره که اهلندن کیلوب یولی سکا اوغرایه ویا انکله مراد ضیفان اوله
• قال النبي صلى الله تعالی علیه وسلم من کان يؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم منیفه • پیغمبر عز
علیه السلام ایدر اوکسه که الله تعالی به ویرم قیامته ایمان کتوره قنوغه اکرام ایتسون (والسائلین)
وشولرده ویره که حاجت انلری سؤاله الجاء ایدره • قال النبي صلى الله علیه وسلم للسائل حق
وان جاء علی فرس • پیغمبر عز علیه السلام ایدر سائلک حق واردر اگرچه فرس اوزره کلورسده
(وفي الرقاب) ورقاب نخلیصنده ویره مکاتبلره معاونت واسیرلر فکاکنه اعانت ورقاب
اشترا ایدوب اعتاقله اثابت کبی (واقام الصلاة) وفرض نمازلری قیله (وآتی الزکاة) وزکاتن
ویره احتمال اولورکه کچن وآتی المال ایله اشبو وآتی الزکاة ایکسیله ده مراد زکاة مفروضه
اوله الابوکه اولکیسی مصارفن بیان وایکنیسی اداسنی اذعان ایچون اوله واحتمالدرکه
اولکیسیله مراد نوافل صدقات اوله ویا مالک زکاتدن غیری حقوق اوله که اول زکاتله نسخ
اولوبدر (والموفون بعهدهم اذا عاهدوا) ودخی برشونلرک بریدرکه کندیلر ایله الله تعالی
بیننده ویاناس بیننده اولان عهدلرینه وفا ایدرلر یعنی وعدلرین انجامز وحلف ونذرلرین ایفا
ایدرلر سولسلر صدق ایدرلر امانت ویریلن شیئی صاحبته ایرکوررلر اگر اکا مرض
عسرت ایدره ویاخود ایام صیامده سفر اوزره اوله وبوایکی عذرک بریله انده افطار ایدره قاج
کون افطار ایدر سانی مرض وسفرنک غیری ایامده متوالیا ویا منفردا صائم اولق اوزرینه
واجب اولور (والصابرین فی البأس والضراء وحین البأس) شونلرکه شدت وفقرده
ومرض قتده وقاتل وحریده صبر ایدرلر (اولئك الذین صدقوا) ایدرلر ایمانلرنده
وحقه اتباعلرنده وبر طلبنده صدق ایتدیلر (واولئك هم المتقون) وكفر وسائر رذائلدن
صاقتدیلر اشبو آیت کریمه کالات انسانیه بی باسرها جامعده در صریحا ویا ضمتا اکا داله در
اول کثرت وسعته اوج شینه منحصره در که اول صحت اعتقاد وحسن معاشرت وتهذیب
نفسدر اوایکی به اشارت من آمن دن والنبینه دکدر وایکنیجه به اشارت وآتی المال دن وفي
الرقابه دکدر وواچنجه به اشارت واقام الصلاة دن آخرینه دکدر اول اجلدن اشبو خصالی

بتابع قبله بعض ولئن اتبعت
اهوائهم من بعد ما جاءك من
العلم انك اذا ملن الظالمین)
اكر سن مثلاً بو كتاب
ویریلنلره یعنی یهود
ونصارایه کلی معجزه وحجت
ایله کلسك سنك قبله که تابع
اولزلر وسندخی انلرك
قبله لرینه تابع اولزسن
وانلرك بعضیسی بعضیسنك
قبله سنه تابع اولزلر فرضا
اكر سن قبله خصوصنده
اراهیم علیه السلامك
قبله می حق اولدیغی سکا
ویریلن علمدن صکره انلرك
آرزولرینه اویارسك بو
تبعیتده سن ظالمردن
اولورسین ظاهرده خطاب
پیغمبر علیه السلامه در اما
معینه امتلره راجعدر
(الذین اتیناهم الكتاب
یمرفونه کایمرفون ابناهم
وان فریقاً منهم لیکنتمون
الحق وهم یعلمون) بز
توریتی ویردیكمز کیمه لر
پیغمبری اوغلرینی بیلدکلری
کبی بیلورلر انلردن برفره
عوام واسافلدن حق کتم
ایدرلر مع هذا کتم
ایتدکلرینی بیلورلر عمرین
الخطاب رضی الله عنه عبدالله
بن سلام رضی الله عنه به بو
آیتده اولان معرفتی بکا
تعریف ایله دیدکده یا عمر بن

جمع ایدن کشی ایمان واعتقادینه نظر اصدقله وصف اولندی و خلقله معاشرت و حقله معامله سینه اعتباراً تقوی ایله وصف اولندی اول اجلدن پیغمبریمز علیه السلام ایتدی برکسه که بو آیتله عمل ایده ایمانی استکمال ایده (یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم القصاص فی القتل) یا مؤمنلر سزه فرض قیلندیکه قتللرده قصاص ایده سزیه جانی به جنایتک مثلی ایده سزا کر عدا ایه . زمان جاهلیته احیاء عربدن ایکی حی پشته دماء واقع اولوب استیفا اولتماشدی و اول ایکی حیدن برینک آخر اوزره شرفی اولوب عین ایتدیله که کندیلردن عبد و اشقیرینه انلردن حر و رجل قتل ایده لر و بر رجل یرینه انلردن ایکی رجل قتل ایده لر و جراحانده کندیلره اولانک ضعیفی انلره ایده لر چون ایکی حی اصلرین پیغمبریمز علیه السلامه رفع ایتدیله اشو آیت کریمه نازل اولوب مساوات ایله امر اولندیله رجه سی اکا راضی اولوب پندلرندکی نزاعی قالدردیلر و حکم اولدرکه (الحرب الحرو العبد بال عبد و الاشی بالاشی) یعنی احراز مسلمین و یا عبید مسلمیندن و احراز معاهدین و عبید معاهدیندن ایکی دم تکافؤ ایتدیلر هر صنفدن ذکر قتل اولور قتل ایتدیکی کرکسه ذکر و یا اشقیر اولسون و دخی ائی قتل اولور قتل ایتدیکی کرکسه ذکر و یا اشقیر اولسون و اما که مؤمن کافر ایچون و حر عبد ایچون و والد اولد ایچون قتل اولور و دخی کافر مسلم ایچون و عبد حر ایچون و ولد والدی ایچون قتل اولور اشو صحابه و تابعیندن اکثر علماک قولدر . علی رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه . لا یقاد مؤمن بکافر . مؤمن کافری قتل ایتسیله قتل اولور و حدیثده کلدیکه . لا یقاد الوالد بالولد . و الدولدینی قتل ایلر والد قتل اولور و شمی و نخی ذاهب اولدیله که مسلم کافر دخی ایچون قتل اولر و حر عبد ایچون قتل اولر و واحد ایچون جماعت قتل اولر . سعید بن السیب رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه عربن الخطاب رضی الله تعالی عنه بر رجل ایچون بش و یا یدیی کسه نی قتل ایتدی اگر انک قتلنه اهل صفا اجتماع ایتدیلر انکیچون انلرک جمعی قتل ایدرم دیدی و قصاص اطرافده دخی جاری اولور نفوسده جاری اولدینی کی الاشی واحدده دکلدرکه اول صحیح سوی مریض و زمن ایچون قتل اولور اما که اطرافده برکسه آخرک بدشلاسی قطع ایتدیلر انکیچون اول قاطعک بد صحیحده سی قطع ایدلر انکه حقیقه عتدنده اطرافده قصاص جاری ایکی حر و یا ایکی حره پشته اولور اما که ذکر و اشقیر و یا حر عبد پشته جاری اولر اما که آخرین عتدنده اطرافک قصاصی نفسک قصاصنه قیاس اولمشدر . انس رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه انک عمی ربیع بر جاریه نک ثینه سی کسر ایتدی جاریه نک اهل ربیعدن قصاص اولمشن دیلدیلر عفو وارده رضا و یرمدیلر حتی پیغمبریمز علیه السلامه مراقبه اولدیله یسور دیکه کتاب اللهک حکمی قصاصدر ربیع و اهل سمما و طاعة دیکه جاریه و اهلینک قلوبن حق تعالی تحویل ایدوب حتی که قصاصدن بکدیلر (فن عقی له من اخیه شی) قائلکه مقتولدن انکیچون برشی ترک اولر و یا قتل عمدده اوزرینه واجب اولان قصاصدن صفح اولر و دیته رضا و یربله (فاتباع بالمروف) دیت طلب ایدنه واجب اولور که مطالبنه معروف ایله اتباع اولر و یوخده حقدن اکثرله دکل (و اداء الیه باحسان) و مطالب اوزره واجب اولور که دیتک اداستده احسان ایده بمطالعه ایتیمه صحابه و تابعیندن اکثر علماء ذاهب اولدیله که ولی الدم قحان قصاصدن دیت

اوزره عفو ایده انکیچون اخذ دیت جائز اولور اگر چه قاتل اکا راضی اولمزر سده و بر قوم دیلدرکه قاتلک راضی اولمزر دیت اوزرینه عفو جائز اولر (ذلک) اشو عفو و دیتده ذکر اولسان حکم (تخفیف من ربکم و رجة) ربک جل شانہ دن تخفیف و رجتر . زیرا یهود اوزره قصاص حصر ایدی و نصاریه ایه اخذ دیت حصر ایدی حق تعالی بوامتی قصاص و اخذ دیت پشته تخفیر ایتدی (فن اعتدی بعد ذلک) اول کسده که قاتلی عفو ایدوب دیتی قبولند نصکره انی قتل ایده (فله عذاب الیم) انکیچون آخرته عذاب و جیسع واردر . دینلدیکه قصاصا قتل اولوب اندن دیت قبول اولنماق واردر . پیغمبریمز علیه السلام ایدر . لا اعافی احدا قتل بعد اخذ الدیه . عفو ایتمزین اول کسه نی که دیتی اخذند نصکره قتل ایده اشو آیت کریمه دلاله واردر که قاتل قتل ایلر کافر اولیه . زیرا که حق تعالی اکا قتلند نصکره خطابده ایمانله وصف ایلدی . و من اخیه . قول شریفنده اخوت ایمان اراده ایدوب قتلنه پندلرندکی اخوت کسملدیکنه اشارت ایلدی (واکم فی القصاص حیاة) قاتلک قصاص اولمشنده سز کیچون بقا واردر . زیرا که قتل قصص ایدن کشی قتل ایتدیکی تقدیر جده کندی دخی قتل اولور ایدوکن بیلجک قتلدن امتناع ایدر اولیه اولسه اندهم کندیکن بقاسی و هم قتلنی قصد ایتدیکی کسندک بقاسی واردر اول اجلدن مثله (القتل قلل القتل) یعنی قصاص قتلی تقلیل ایدر دینلدی و یا خود قصاصله آخرت قصاصندن قورتلور . زیرا که قصاص اولیجی آخرته حیاته قالدور اما که دنیاده قصاص اولمزر سده آخرته اول قصاص اولور . و فی القصص . قرائتی اوزره یعنی حکم قتلدن سزه حکایت اولنانه و یا قرآنده قلوبه حیات واردر (یا اولی الاباب) یا عقول کامله صاحب لری انلره ندا ایتدی تاکه قصاصک حکمتده تأمل ایدلر که انده نیجه استبقاء ارواح و حفظ نفوس واردر (اعلمکم تقون) تاکه قصاص اولنق خوفیه قتلدن منتهی اولر سز (کتب علیکم اذا حضر احدکم الموت) یا مؤمنلر اوزریکزه فرض قیلندی قحانکه بریکزه موتک اسبابی حاضر و اماراتی ظاهر اولر (ان ترک خیرا) اگر مال و یا مال کثیر ترک ایدر سزه . علی رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه انک بر مولاسی وصیت ایتک دیلدی حالوکه انک یدییوز درهمی وار ایدی و علی رضی الله تعالی عنه انی اندن منع ایددی و دیدیکه حق جل و علا اگر خیر ترک ایدر سزه دیدی خیر ایدر مال کثیردر . و عائشه رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه بر رجل وصیت ایدنجه مالک ندکودردیدی رجل دیدیکه اوچ بیک درهمدر و عیالک قاج نفسدر دیدی اول ایتدیکه درتدر عائشه رضی الله تعالی عنها ایتدی حق جل و علا وصیتی خیر کثیر یعنی مال کثیر ترک ایتکه شرط ایلدی بودکلو مال ایه شی یسیردر ایتدی انی عیالکه ترک ایلر کل (الوصیة لاوالدین و الاقربین) والدینکزه و اقربینکزه وصیت ایدر سز ابتداء اسلامده والدین و اقربین ایچون وصیت فرض ایدی اول کسه اوزره که مال ترک ایدیدی صکره آیت میراث ایلر نسخ اولندی . قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله اعطی کل ذی حق حقه الا لوصیة لوارث . پیغمبریمز علیه السلام ایدر حق جل و علا

پیغمبری کوردیکم انده اوغلمی بیلدیکم کی بلکه دخی محقق بیلدم زیرا توریتده وصفی کوردم اما اوغلم ایچون احتمالدرکه اناسی خیانت ایتش اولر (الحق من ربک فلا تکن من الممتزین) سنک ربکدن اولان جمله حق و کر چکدر امر قبلده سن شک ایدیلر اولر اولر بو دخی امته راجعدر (والکل وجهة هو مولیها فاستبقوا الخیرات انما تکنوا یات بکم الله جمیعا ان الله علی کل شیء قدير) هر امتک بر قبله سی واردر که الله تعالی انک وجهنی اولجانبه صرف ایدر امدی ای مسلمانلر سز خیر ایشلرده سائرلر سبقت ایدک انک برینی قبله یه توجهدر سز و اهل کتاب زره ده اولور سزه کزونه جانبه توجه ایدر سزه کز قیامتده جزا ایچون سزیه جمع ایدر تحقیق الله عظیم الشان احضار و جمیعدن هر شیء قادردر (ومن حیث خرجت فول وجهک شطر المسجد الحرام و انه لالحق من ربک و ما الله بغافل عما تعملون) نه وقتکه بر محلدن چیقارسک نمازده یوزیکی مسجد حرام جانبه

هر حق صاحبند حق و پردی آگاه اولك كه وارثه وصيت ايتك يوقدر و برجاعت
ديديلك وصيتك وجوب منسوخدر شول اقارب حقندكي موصي به وارث اوله ايا كه
انلردن وارث اوليانر حقند وجوب باقيدركه اول ابن عباس و طاوس و قتاده و حسن
قوليدر طاوس ايدر بر كنده بر قومه وصيت ايدوب ذي قرابتلرين محتاج ترك ايتسه اول
قومدن انتزاع اولوب ذي قرابتلرينه رد اولور . دينديلكه وارث اوليان اقرينك
فقراسنه وصيت مستحبدر . قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ماحق امرى مسلم شئ
يوصى فيه بيت ليلتين الاوصيته مكتوبة عنده . ييغبريغز عليه السلام ايدر بر مسلم كه انك
وصيت اولسدجق شئ اوله حق اولدر كه ايكي كيجد كچميه الا وصيتنامه سي بيله سنده
كيجدليه (بالمعروف) معروفله وصيت ايدسه سز يعني ثلث اوزره زياده ايتسد فقيرى ترك
ايدوب وصيت غنيه ايتسد . سعد بن مالك رضى الله تعالى عنه ايدر . ييغبريغز عليه السلام
بني عبادته كلوب ديدمكه يارسول الله مالك كلنى وصيت ايتك ديلم سعادته بيوردلركه
ايتكل ديدمكه نصفنى انى دخى ايتكل ديدمكه ايدى ثلثي ايدم ديجك ديديكه . الثلث
والثلث كثير انك ان تدع ورثك اغنياء خير من ان تدعهم عالة يتكففون الناس بايديهم .
ثلث وصيتن ايتكل كه اول وصيت درجانتك اكرتيد ايدى سن وارثلريكي اغنيان
ايتكل سكا خير لودر اندنكه انلري فقرا ترك ايدسن تاكه انلر ال آچوب كفافلرين
سؤال ايدلر . حضرت على كرم الله وجهه ايدر خمس وصيتي بكا احبدر اندنكه ربع
وصيت ايدر وربع وصيتي احبدر اندنكه ثلث وصيت ايدر اولكه ثلث وصيت ايدسه مراتب
وصيتن برشئ ترك ايتش اولز زيرا وصيتده اندن اكرت يوقدر (حقا على المتقين) وصيت
مذكوره مؤمنلر اوزره حق قيلندى (فن بدله) اوصيا ويا اولياء ويا شهرددن اول كسدكه
وصيتي تغيير ايدسه (بعدما سمع) موصيتك قولنى ايتسدكدن صكره (فانما ائمه) اول ايصاء
مغيرك ويا تسديلك ويا لى (على الذين يبدلون) انى تبديل ايدنلرك اوزره درميت اندن
بريدر (ان الله سميع) الله تعالى موصيتك ايصائنى ايشيدر (عليم) مبدلك تبديلى بيلور
اشبو آيت كريمه دلالت ايدر كه نفس وصيتله موصيدن فرض ساقط اوله تبديلدن اكا
ايم لاحق اوليدودخى اولكه اوزرنده دين اوليوب قضاسين وصيت ايدسه تباعدن قورتيه
ودخى برشئ خاصة وصى قلنان كشي انك غيري به وصى اوليد (فن خاف من موص جنفا
اوامنا) اول كسدكه موصيدن وصيتده خطايه ميل ويا حيفد تميدن توقع ايدسه ويا بيله (فاصح
بينهم) وصيت اولانلر پيئده نهج شرع اوزره اجرائله اصلاح ايتسه (فلا اثم عليه) اشبو
تبديله اكا ويا ل يوقدر زيرا كه باطلى حقه تبديلدر (ان الله غفور) ظلمدن حذر ايدنه
حق تعالى مغفرت ايديجيدر (رحيم) انك امرينه اطاعت ايدندر جت ايديجيدر . اشبو آيت
كريمده دلالت واردركه موصى لجان عمدا ويا خطايه وصيت ويا وقفده جور ايتسه وصى
ووارثك انى عدلهردى جائز اوله آيت سابقدهدى (بعدما سمع) قوليله مراد وصيت عادلهدر
يوخسد جائزه دكلدر ودخى دلالت واردركه غالب ظنله اجتهاد و عمل جائز اوله زيرا كدميلدن
خوف خاشاك ظن غالبده اولور ودخى رخصت واردركه كشي وصيت اولانلرك پيئنده

اصلاح ايجون دخول ايدسه اكر چه انده حقندن زياده نقصان اولورسدهه چنانكه جلهسى اكا
راضى اوله ودخى دلالت واردركه موصى لجان ثلثدن اكر ثله وصيت ايتسه اول وصيتك
كليسى باطل اوليد بلكه باطل اولان ثلث اوزره زيادهسى اوله زيرا كه حق جل وعلا اشبو آيتده
جورله وصيتي ابطال ايتدى بلكه آندسه اصلاحى وجه ايتدى (يا ايها الذين آمنوا كتب عليكم
الصيام) يا مؤمنلر صوم رمضان اوزريكره فرض قيلندى (كما كتب على الذين من قبلكم)
انبياء واعدن سزدن او كيدن چكاره فرض قيلنديكى سيد بن جبير رضى الله تعالى عنه ايدر
بزدن او كيدن چكاره صوم اخشامدن ليله قابليه دكين ايدى ابتداء اسلامده اولدينى كچي .
علمادن برجاعت ديدلركه صيام رمضان بزه فرض اولدينى كچي نصارايه دخى واجب ايدى
حرشديد ويا بردشديد زماننده واقع اوليجق سفرلرده كنديلره مشقت ويرر و معاشلرينه ضرر
كلور اولدى علما ورؤسالرى رأى ايتديلركه انى ايتسا وصيف پيئده زمان ربيعده قيللر
واول تحويللرينه كفارت ايجون انك اوزريند اون كون زياده ايتديلر بعده ملكلرينك
اغزى آخر ييوسب اندن برى اولورسد قومك صوملرين يدي كون زياده ايتكه نذر
ايتدى چون اندن برى اولدى نذرين پريند كتوردى بعده اول ملك فوت اولوب پريند
كلان ملك انلره صوملرى الى كون تمام ايتدردى . شعبي ايدر اكر سنه نك كليسى
صائم اولسم شعبان ورمضانن ايدوكى شك اولنان كوني افطار ايدردم شول سيدنكه
نصارايه شهر رمضان فرض ايدى بركون اولده وركون آخريه ضم ايدوب صكره كلنلرى
چكلرينك فعلنى ايشيلدر صوملرى الى كونه ايركوردلر (لعلمكم تقون) تاكه معاصيدن
صاقده سز زيرا كه صوم شهوتى كسر ايدر كه اول معاصيتك مبديدر ويا انى ادا حالنده
اخلاص سز (اياما معدودات) عدد معلومه موقت ايامى صائم اولك . روايت
اولور كه ابتداء اسلامده هر آيدسه اوچ كون صومى وعاشورا صومى واجب ايدى
صكره شهر رمضان صوميله نسخ اولندى . ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر هجرتدن صكره
شهر رمضان صوميله نسخ اولندى . ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر هجرتدن صكره اول
نسخ اولنان امر قبله و صوم ايدى . عائشه رضى الله تعالى عنها ايدر زمان جاهليتده قريش
يوم عاشورايى صائم اولورلردى و ييغبريغز عليه السلام دخى صائم اولوردى مدينه يه قدم
ايديجك ينه انى صائم اولدى وناس دخى انكله بيله انى صائم اولديلر رمضان صومى فرض
اوليجق عاشورا صومى ترك اولندى استين انده صائم واستين مفضل اولوردى (فن كان منكم
مرضا او على سفر فعدة من ايام اخر) سزدن اول كسدكه مريض اولوب صوم اكا ضرر
ويره وانكله اكا عسرت ايره ويا خود ايام صيامده سفر اوزره اوله ويا ايكي عذر ك بيله انده
افطار ايدسه قاچ كون افطار ايدرسد انى مرض وسفر ك غبرى متواليا ويا متفرقا صائم اولمق اوزرينه
واجب اولور (وعلى الذين يطيقونه فدية طعام مسكين) وشونلركه شابلىرى حالنده صومه
قادرلر ايكن كبرلرى حالنده اندن عاجز اوللر ايدى اوزرلرينه واجب اولور كه هر افطار
ايتديكى يومدن بدل ابو حنيفة عذرنده نصف صاع يعنى بشيوز يكرى درهم بقدادى برمسكنه
اطعام ايدسه و اكر انك غير جو بدن ورنسه برصاع يعنى بيك قرق درهم اطعام ايدسه (فن تطوع
خيرا) اول كسه اوزرينه اطعامده واجب اولان برمسكنى ويا ايكي مسكينى ويا اكرتلى اطعام

التي انلره تمام بيوك نعمت
ويرمش اولوردم بيورمش
ديو ابن عيينه رحمه الله
مرويدر (يا ايها الذين آمنوا
استعينوا بالصبر والصلوة
ان الله مع الصابرين) اى
مؤمنلر صبرله و صلواته الله
تعاليدن معاونت طلب ايدك
تحقيق الله عظيم الشان صبر
ايديجيلره بيله يعنى صابرله
حميت و نصرت ايديجيدر
(ولا تقولوا لمن يقتل في
سبيل الله اموات بل احياء
ولكن لا تشعرون) سز
فى سبيل الله قتل اولنلر ايجون
موتلردر ديمكز بلكه انلر
بزم حضور مزده ديرلدر
ولكن سز انلرى بيلمز سز
زيرا انى ادراك عقلدن
خارجدر . بو آيت كريمه
بدرده مقتول شهدا حقنده
نازل اولمشدر كه انى كيمسه
مهاجريندن وسكزد دخى
انصاردن واقع شهدا ايجون
بعضيلرى تحسرجه بيله فلان
وفلان نعمت حيات ولدت
نعم دنيا دن محروما وفات
ايتديلر ديملرله حق جل
وعلا انلره موتاندن سندن
منع ايلدى (ولنبلوكم
بشئ من الخوف والجوع
ونقص من الاموال والانفس
والثمرات وبشر الصابرين)
اى مؤمنلر مطيعى عاصيدن

ابرهيم عليه السلامك قبله سنى
ترك ايتدى ديرلر ايدى
امدى بو تحويل قبله ايله
انلره حجت قائمى و تفصيل
ظلم ايله استثناء اولنان معتدلر
يهود مدينه كه كندوا قرياسنه
ميل ايله مكبه توجه ايتدى
ومشرك مكه دخى محمد بزم
حق اوزره اولديغى
بيلوب بزم مكبه مزه توجه
ايتدى ديوغناد اوزره اولديلر
(كما ارسلنا فيكم رسولا منكم
يتلوا عليكم اياتنا ويزكيكم
ويعلمكم الكتاب والحكمة
ويعلمكم ما لم تكونوا تعلمون)
نعمتكم اتمامى كچي سزدن
سزه رسول كوندرمكه
سزه اياتلرى يعنى قرآنى
او قور وسزى شرك
و كنهادن تطهير ايدر وسزه
قرآنى وحلال و حرامى
تعليم ايدر وسزه بيلمديكز
شرايع و احكامى تعليم ايدر
(فاذا كرونى اذ كركم
واشكروا لى ولا تكفرون)
بني طاعتله ذكر ايدك كه سنجى
سزى مغفرتله ياد ايدم
وبكا طاعتله نعمتلر به شكر
ايدك و معصيتله كفران ايتك .
اخبارده واردركه حق
تعالى بنده لر به فاذا كرونى
اذ كركم . كلامنى عنايت
ايدمكه اكر جبرائيل
وميكائيل و يرمش اوليدم

ایده و یا خود واجب قدری اوزره زیاده ایده مثلا اوزرینه واجب اولان نصف صاع بغدادی
ایکن اندن زیاده ویره (فهو خیرله) اول تطوع و یا خیری انکیچون خیرلوردر (وان تصوموا
خیرلکم) اما که ای صومه قادر اولیانلر تکلف ایدوب صائم اولمکز سزکیچون خیرلوردر
فدیه و تطوع خیردن و افطار دن (ان کنتم تعلمون) اگر صومده کی فضیلتی و برات ذمی
بیلور سکز. معلوم اوله که مؤمن مکلف ایچون رمضان افطارینه رخصت یوقدر الا اوج نوع
حالت ایچون اول جائز اولور. بری اولدر که حآن حامل و یا مرضعه ولدلری اوزره خوف
ایسه لر ایده ای انلر افطار ایدوب صکره قضاء ایدرلر و فدیهدخی ویرلر که اول ابن عمر ابن عباس
قولیدر اما شافعی دخی اکاذبه در و بر قوم دیدیلر که انلره فدیهدخی لازم اولمکز که اول حسن و عطاء
ونحی و زهری قولیدر امام ابوحنیفه و اوزاعی و ثوری دخی اکاذبه در. ایکنجی اولدر که
حآن مریض و یا مسافر و حائض و نفسا افطار ایده لر اوزرلرینه انجی قضا واجب اولور. اوچنجی
اولدر که حآن شیخ کیر و مریض که مرضنک زوالن رجائیه افطار ایسه لر انجی فدیهدخی واجب
اولور (شهر رمضان) اوزر یکره شول فرض اولان صوم رمضان صومیدر (الذی ازل
فید القرآن) که انده قرآن ازال اولندی یعنی قرآنک جمله سی شهر رمضاننن لیلہ قدرده
لوح محفوظدن سماء دنیاده بیت العزتہ ایندر یلوریدر بعده جبریل علیه السلام یکریم اوچیلده
پیغمبر عز علیه السلام حضرت تدرینه منجما ایندردی ابوذر رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز علیه
السلامدن روایت ایدر دیکه شهر رمضاننن اوچنجی کیجده برروایته اول کیجسندہ صحف
ابراہیم نازل اولدی و انک التنبی کیجسندہ تورات و اون اوچنجی کیجسندہ انجیل و اون
سکزنجی کیجسندہ زبور و یکریم در دنجی کیجسندہ قرآن نازل اولدی (هدی للناس)
نامی ضالاندن حقه هدایت ایده (وینات من الهدی والفرقان) و حلال و حرامدن و حدود
و احکامدن حقه هدایت اولور و حق و باطل بینی سچلور شیند دلالت واضحده اولدیغی حالده
بر حیثیته که یوم قیامتده انکله هیچ کسندک عذری قالمز (فن شهد منکم الشهر فلیصمه) برکسند
که حضرده صحیح و مقیم ایکن اکاشهر رمضان ایرسه انی صائم اولسون علماء اختلاف ایتدیلر
اول کسند حقتده که اول مقیم ایکن رمضان ایرشوب صکره مسافر اوله. علی کرم الله وجهه
ایدر انکیچون فطر جائز اولمزلر بلکه اشبوات کریمه دلالتیله انک کلنی صائم اولور که اول عیدہ
السمانیینک دخی قولیدر اما که صحابه و فقہانک اکثری دیدیلر که اگر برکسند شهر رمضانہ
سفره چیقسه انکیچون افطار جائز اولور و آیتک معناسی اولدر که سزدن اول که شهر رمضانہ
ایریشه اندن ایرشدیکی دکلوسین صائم اولسون ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز
علیه السلام عام قعده شهر رمضانہ مکده سفر ایتدی کدیده نام موضعه ایریشیجه دکن صائم اولوب
اندن افطار ایتدی ناس دخی انکله بیلده افطار ایتدیلر (ومن کان مریضا و علی سفر فعد من ايام اخر)
اول کسده که مریض و یا مسافر اولوب شهر رمضانہ افطار ایده اول افطار ایتدیکی ایام عددن بجز مضانک
غیریده انی قضا واجب اولور اگر افطار ایتدیکی ایام دکلوزمان مریض صحتده و مسافر اقامتده اولورسه
واکر افطاری دکلوز ایام کچمدن فوت اولورسه صحت و قاهتی دکلوز سنک قضاسی واجب
اولور. علماء اختلاف ایتدیلر شول مرض و سفرده کی فطری مباح قیلور. حسن و ابراهیم

(نحی)

تمیز ایچون سزی غزاده
دشمندن خوفله و صوم با
قحط آجلیله و زکات
و اسابت ضرردن مال
نقصانلقیله و مرض وضعفدن
نفس نقصانلقیله و آفات
سماویہ و ارضیہ دن میوه
لریکزک یا خود میوه
مثابه سندہ اولان اولاد
لریکزک محو و نقصانلقیله
امتحان ایده رم یا محمدسن
صابر لر کرم لریم میوه دایله
(الذین اذاصابتهم مصیبه
قالوا ان الله وانا اليه راجعون)
اول کیسه لر که انلره بر
مصیبت اسابت ایتدیکی زمان
انلر قلبا تسلیم و رضا جهتیله
تحقیق بز الله تعالی نیک عبد
ملوکیز و بعد الوفات بمش
و نشور ایلہ بنه طرف لرینه
رجوع ایدیلر دیدیلر
(اولنک علیهم صلوات
من ربهم ورحمة واولنک
هم المهندون) اول کیسه لر که
مصائب و قوعنده. انا الله
وانا اليه راجعون. دیدیلر
انلرک اوزرینه ربلرندن
رحمت و نعمت و جنت وارد
وانلر هدایتی بولمشلر دندره
سمیع بن جیر رحه الله
بیورمشدر که بو انا لله وانا
اليه راجعون کلامی بالکمز
بو امته اعطا بیورمشدر
یوخسه یعقوب علیه السلام

نحی ایدر اول شول مرضدر که انکله اوتوررکن نماز قیلتی جائز اوله و اما که اکثر اولدر
اول شول مرضدر که صومله انک زیاده سی قور قیلور و باجله اگر صوم انی اجهاد ایدر سه افطار
ایده اجهاد ایتمزه اول صحیح کیدر و سفر فطری مباح قیلور و عامه علماء عندندہ انده صوم جائز
اولور الا ابن عباس و ابوهریره و عروه بن الزبیر و علی بن الحسین قولنده که انلر سفرده صومی
تجويز ایتزلر صائم اولور سه قضاسی واجب اولور دیدیلر زیر پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه
«ليس من البر الصيام في السفر» سفرده صائم اولمق صلاحدن دکلدر و آخرون عندندہ افطار
جائز اولور شول مسافر حقتده کی صوم انی اجهاد ایده بلکه اکا اولی اولان افطاردر شول
دلیل ایلہ کیم پیغمبر عز علیه السلام سفرده ایددی کورسه که ناس بر رجل اوزره جمع اولوب
اوزرینه کولکه ایتشلر دیدیکه بو کانه حالت ایردی دیدیلر صائم سفرده صائم اولمق
صلاحدن دکلدر و اما سفرده صومی تجويز ایدنلرک دلیل اولدر که ابوسعید الخدری رضی الله
تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام بر رمضانہ سفرده ایدنک انده بعضیلر عز صائم و بعضیلر عز
مفطر ایددی نه صائم مفطره و نه مفطر صائمه تعیب ایدردی و صوم فطردن قنغیسی افضل
ایدو کنده دخی اختلاف ایتدیلر بر طائفه سفرده فطر صومدن افضلدر دیدیلر که اول ابن
عمر دن مرویدر و سعید بن المسیب و شعی اکاذبه در و بر قوم ایسه صوم افضلدر دیدیلر که
اول معاذ بن جبل و انس دن مرویدر. و ابراهیم نحی و سعید بن المسیب اکاذبه در و بر طائفه
ایسه اول ایکیسندن ایسر اولانی افضلدر دیدیلر «یرید الله بکم الیسر» دلالتیله که او مجاهد
و قتاده و عمر بن عبدالعزیز قولیدر. برکسندہ مقیم صاحبوب صائم اولسه بعده اثناء نهاده
سفره چیقسه اکثر علماء عندندہ اکا اول کونی افطار جائز اولمزلر و بر طائفه دیدیلر که انکیچون
افطار جائز اولور که اول شعی قولیدر و امام اجدا اکاذبه در اما مسافر صائم صاحبسه بالاتفاق
انکیچون افطار جائز اولور شول دلیل ایلہ کیم جابر رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام
عام قعده شهر رمضانہ مکده سفر ایتدی کرام نام موضعه ایریشیجه صائم اولدی ناس دخی
انکله بیلده صائم اولدیلر دیدیلر که یارسول الله صوم ناسه مشقت ویردی اولیه اوله ایکنیدن صکره
ایدی بر قدح صو ایستیوب ناس نظرندہ انی ایچدی انی ناس کوروب کیمی افطار ایتدی
و کیمی افطار ایتدی پیغمبر عز علیه السلامه ناسک بعضی صوملرک افطار ایتدیلرینی خبر
ویریلدیجک دیدیکه انلر عاصیلدر. و فطری مباح قیلور سفرک مسافسندہ علماء اختلاف ایتدیلر
بر قوم دیدیلر که برکونلک مسافدر و بر جاعت دیدیلر که اول ایکی کونلک مسافدر که اول
شافعی قولیدر و بر جاعت اخری دیدیلر که اول اوچ کونلک مسافدر که اول ثوری و آئمه
حنقیه قولیدر (یرید الله بکم الیسر ولا یزید بکم العسر) حق تعالی سزه تیسیر ایتک دیلر
یوخسه تیسیر ایتک دیلز. پس بواجلدن سفر و مرض حالده سزه فطری مباح قلدی شعی
ایدر بر رجل که ایکی امر پیننده تخیر اولنسه ایسرینی اختیار ایده الا اول انک اختیار ایتدیکی
الله تعالی به احی اولور. اشبوات کریمه برقاعده عظیمیه اصلا در انک اوزره فروع کثیره
مبتدیر که اول «المشقة تجلب التیسیر» مشقت یسری جلب ایدر و دخی «الضرورات تبیح
المحظورات» ضرورتلر محظورلری مباح قیلور و دخی «اذا ضاق بک الامر اتسع» حآن بر

(نیان) (اول) (۱۲)

یوسف علیه السلامی غائب
ایندکده یا اسفا دیموب
بو کلامی دیر ایدی حضرت
فاروق رضی الله عنه بو آیت
کریمه انی اوقود قدہ صلوات
و رحمت نم العذلان و اهتدا
نم الملا و بیورمشلر (ان
الصفا و المروءه من شعائر الله
فن حج الیته و اعتمر فلا
جناح علیه ان یطوف بهما
ومن تطوع خیرا فان الله
شاکر علیم) تحقیق صفا
و مروءیت اللہمه مناسک
حج نشانلرنددر هر کمه
بیت خداده حج قصد ایده
یا خود خاصه عمره ایلہ زیارت
کعبه متوجه اوله اول
کیسه اوزرینه صفا و مروء
بی طواف ایتکده کناه یوقدر
بر کیسه که کرک فرض
کرک نافله بر خیرلو طاعت
ایشلیه تحقیق الله عظیم الشار
انک طاعتی بیلیجی و مکا
فاتح احسان ایدیلر.
صفا و مروء مکه مکرمه ده
ایکی جبل اولمغله زمان
جاهلیته صفا اوزرینه
اساق نامنده بر صوم و مروء
اوزره ناله نام بر صوم وضعیله
مشکرلر اول طاعلری
طواف ایدوب اول بتلری
مسح ایدرلر دی بعد الفتح
و کسر الاصنام اهل اسلام
سی مذکور افعال جاهلیتدن

امرضيق اولسه انده وسعت ايديلور ايدى بوقاعدك جله سنه آيت مذكوره اصلدر (وتكملاوا العدة) تا كه ايام شهر عددن تكميل ايدى سز مرض وسفر يكرده افطار ايتديكز اياي قضا ايله . ابن عمر رضى الله تعالى عنه يغمبر عزم عليه السلامدن روايت ايدر ديمشكه « الشهر تسع وعشرون فلا تصوموا حتى تروا الهلال ولا تفتروا حتى تروه فان غم عليكم فاكلوا العدة ثلاثين » آي يكرى طقوز دخی اولور . ايدى هلال رمضان كور مينجه صائم اولمكز وهلال شوالى كور مينجه مقرر اولمكز و اگر سماء غيم علت اولوب هلال رمضان ويا هلال فطرى كور سز سز كز شعبان آيى اوتوز كون عدايدوب اندن صوم رمضان شروع ايندك ورمضان اوتوز كون عدايدوب افطار ايندك . اشبو قول قرآنى دليلدر كه هلال كور لمديكنده عدد اعتبار اولنه و انده حساب اوتوز كونه اولور و منجمين قولنه اعتبار اولنيه واولكه اهل بلده سزك رؤيتي اعتباردر يكرى طقوز كون صائم اوله حالبوكه بلده اخرى اهلى اوتوز كون صائم اولسلور . ايدى اول بلده اولى اهله لازم اولور كه بركون صومنى قضا ايندك زيرا انرك رؤيتنه اكال عده اولدى (وتكبروا لله على ما هداكم) و تا كه حق تعالى به تعظيم ايدى سز صوم رمضاندين راضى اولدني شيشه سزى ارشادينه و اتى سزه تخصيصنه سائر ملل اهله دكل . اشبونده عيد فطر تكبيرك مشروعيته دلالت واردر ووقى اكال عندنده يعنى رمضانك آخر كونك شمى غروبنددر ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر مسلمين اوزره حقدركه هلال شواله نظر ايتديكز نده عيدلرندن فارغ اولنجيه دكين حق تعالى به تكبير ايدلر (ولعلكم تشكرون) و تا كه انك نعمتلىر شكر ايدى سز . ابوهريره رضى الله تعالى عنه ايدر يغمبر عزم عليه السلام ديديكه رمضان آي داخل اولدنيشده شيطان دمورلنور و جنت قبولى آچيلور وجهن قبولى ركديلور ابوهريره رضى الله تعالى عنه ايدر يغمبر عزم عليه السلام ديديكه شهر رمضانك اول كيجي سنده شياطين دمورلنور و جنت قبولى وجهن قبولى ركديلور هيج برقيوسى آچيق قالمز و جنت قبولى آچيلور هيج برقيوسى ركديلز و برنادى ندا ايدر كه ياخير طالبي خيره اقبال ايت وياشر طالبي شردن تباعد واهمال ايت و انك هر كيجي سنده حق تعالىنك ناردن عتقاسى اولور . ابوهريره رضى الله تعالى عنه ايدر يغمبر عزم عليه السلام ديديكه بر كسند كه شهر رمضان ايمان واحتسابله صائم اوله ذنوب مقدمه سى مغفرت اولنه واولكه ليله قدرى ايمان واحتسابله قائم اوله كذلك ذنوب مقدمه سى مغفرت اولنه . سلمان رضى الله تعالى عنه ايدر يغمبر عزم عليه السلام شعبانك آخر كوننده ناسه خطاب ايدوب ديديكه سزى بر شهر عظيم و بر شهر مبارك اظلال ايتدى انده بر كيجي واردر كه انده كى عبادت سائر زمانده كى بيك آيد اولان عبادتن اول خيرلوردر حق تعالى انك كوندننده صيامى فرض و كيجي سنده قيايى تطوع قيلدى اولكه خصال خيردن برخصلت اينده حق تعالى به تقرب اينده سائر زمانده فريضه اداسيله تقرب ايندن منزلته اوله واولكه انده حق تعالى به فريضه اداسيله تقرب اينده سائر زمانده تمش فريضه اداسيله تقرب منزلته اوله اول صبر آيدى و صبرك ثوابي ايسد جنتدر واول آيدى بر صائى افطار ايندك ذنوبى مغفرت اولنه و رقبه سى ناردن آزاد قيلنه واول افطار اولنانك

(صومى)

اولديغه مبنى انى ايشلمكه عارايتشلايدى اول سبيدن . فلاجناح . امريله يته . بينهماده سى اولنسى وجوب مناسكدن اولدى (ان الذين يكتُمون ما انزلنا من اليّنات والهدى من بعد ما بيناه للناس فى الكتاب اولئك يلعنهم الله ويلعنهم اللّاعنون) شونلر كه آشكار حكمدن و طوغرى يول كوسترمكن ازال ايتديكز شيبى كتم ايدرلر مع هذا بزاتى توريتده ناس ايچون بيان ايتشيدك . يعنى نعمت محمد عليه السلامدره الله تعالى اول كيمسلى رحمتندن رد ايدر ووجه مخلوقات انلره لعن ايدر (الا الذين تابوا واصلحوا وابتوا فاولئك اتوب عليهم وانا التواب الرحيم) مكر انلر كه نعمت نبوى بى كتمدن توبه ايتديلر و عمللىرى اصلاح ايتديلر و كتم ايتديكزى اظهار ايتديلر امدى انلرك توبه ليرنى قبول و كناه ليرنى عفو اينده رم و بن توبه ليرى قبول و مبالغه ايله رحمت ايديجيم (ان الذين كفروا و ماتوا وهم كفار اولئك عليهم لعنة الله والملائكة والناس اجمعين) شونلر كه كتم و انكارله كافر اولدیلر و بنو

صومى اجر نجه اول اجرلنه حالبوكه انك صومى اجر ندين بر شى اكسليه ديديكه يارسول الله هر بر عزمده صائم افطار ايدى جك شى بولمىز ديديكه بو ثوابه نائل اولور اگر چه افطاره قدرنى برايجم صوم ايله و بردانه خرما ايله ايسده انك اولى رحمت و اوسطى مغفرت و آخرى ناردن اعتاقدن انده كله توحيدى واستغفارى اكثر ايدككه انكله رب تعالى سز دن راضى اوله و انده حق تعالىدن جنت سؤلن و ناردن تعوذى اكثر ايدككه حاجتكز روا اوله . ابن عمر ايدر يغمبر عزم عليه السلام ديديكه يوم قيامته صيام و قرآن عبد ايچون شفاعت ايدى سزدر صيام ديكه يارب بن اتى كوندننده شهواتدن منع ايتشدم و قرآن ديكه يارب بن اتى كيجي ده نوم و راحتدن اليقوشدم اويله اولسه ايكسنگ دخی شفاعتلى قبول اولوب عدى مقصودينه اير كوره لر . ابوهريره رضى الله تعالى عنه ايدر يغمبر عزم عليه السلام ديديكه ابن آدمك هر حسنه سى اون مثلى ايله تايدى سوزه و اننجيه صاحبك ايمانى و اخلاصى حسبجده تضعيف اولنور حق جل و علا ايدر الامتك صومنه جزاى بن ايدرينكه زيرا اول بنم ايچون طعام و شهواتن ترك ايدر صائم ايچون ايكي فرجه اولور برى حين افطارنده و برى رب تعالى به لقاسى عندنده و صائمك اغزى قوقوسى الله تعالى عندنده مسك قوقوسندن اطيدير و صوم صاحبك جنتدر (واذا سألك عبادى عني فاني قريب اجيب دعوة الداع اذا دعان) يا محمد قحان عبادم سكا بندن سؤل ايدرلر انلره ديكل كه بن قريبن دعا ايندك دعوتنه اجابت ايدى سز بن قحانكه بكا دعا اينده . ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر مدينه نك يهودلرى يغمبر عزم عليه السلامه ديديكه ربمىز بزم دعامتلى نيجي ايشيدر و الحال سن زعم ايدى سزكه بزمه سمانك بيفى بشيوز بيلقى مسيره در وينده هر سمانك غلظى دخی اول دكلودر اويله اولسه اشبو آيت كريمه نازل اولدى . ضحاك ايدر بعض صحابه ديديكه حق تعالى قريمدركه اكا مناجات ايدى سز بيميدركه اكا ندا ايدوز اكا جوابده اشبو آيت نازل اولدى ابو موسى الاشعرى ايدر وقتا كه يغمبر عزم عليه السلام خيره توجه ايتدى ناس بروادى اوزره اشرف ايدى جك رفع صوته تكبير ايتديلر يغمبر عزم عليه السلام ديديكه « اربعوا على أنفسكم انكم لادعون اصم ولا غلبا انكم تدعون سمعا قريبا » نفسكز اوزره تحبس ايندك . زيرا كه سز دعائى اصم و يا غلبه ايتمى سز بلكه دعائى سمع و قريبه ايدى سز . اشبو آيتده حق تعالىنك مكاندن تزيهنده و دعائى به اجابتنه و دعائى ترغيته دلالت واردر و دخی عبادت افعال و اقوال و احواله علم و اطلاعك كالنى مكافى قريبك حالته تمثيل وار (فليستحيوا لى) ايدى ايمان و طاعتك دعوتنه اجابت ايتسولر . نكيم بن انلره اجابت ايدرين قحان مملرى ايچون بنى دعوت ايدلر (وليؤمنوا بى) و بكا ايمانلرى اوزره ثابت و دائم اولسولر (لعلمهم يرشدون) تا كه رشد و حقه اصابت ايدلر وقتا كه حق جل و علا حضرتلرى انلره شهر رمضان صوميله و عدينى مراعاتله امر ايتدى و وظائف تكبير و شكره قيام اوزره حشد نصكره بو آيتله تعقيب ايتدى كه اول انلرك احوالنه خير و اقواله سمع و دعالرينه حبيب و اعمالنه مجازى ايدوكنه تنبيه و توجيه وجهه اوله . اگر دينور سده كه حق جل و علا « اجيب دعوة الداع » و دخی « ادعونى استجب لكم » ديو بيور مشيكن نيجدلر اكا

كفر لرى حالنده فوت اولدیلر الله تعالىنك و ملكلرك و جميع ناسك لغتى انلرك اوزرينه در (خالدين فيها لا يخفف عنهم العذاب ولا هم ينظرون) انلر اول لغت و ناردن دائم در انلردن عذاب خفيف اواز و انلره مهلت و يرلز و اعتذار ليرينه نظر اولمىز (والهكم الله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحيم) وسزك الهكز معبود بالحق اولان بر الهيدر اندن غيرى اله بوقدر دنيا ده جميع نعمتلىر آخرنده مؤمنلره رحمت احسان ايچيدر (ان فى خلق السموات والارض واختلاف الليل والنهار والفلك التى تجرى فى البحر بما ينفع الناس وما انزل الله من السماء من ماء فاجابه الارض بعد موتها وبث فيها من كل دابة وتصريف الرياح والسحاب المسخر بين السماء والارض لايات لقوم يعقلون) كوا كبله مزين بلا عمد سمواتك و جبال و غار و نباتات و سائرله معنون ارضك خلقنده و ليل و نهارك بر برى تعقيب و ضيا و ظلمتده و زياده و نقصا نيتلرنده و ناسك كندولرى و متاعلرى تحمیل و نفعلريله

سفینه بحر ده یوریلر تده
وزمین قوریدقدنصره الله
تعالی کوکدن یغمور انزالیه
زمینی نباته احیا ایتسنده
واول ارضده هر نوع
حیواناتی نشر و تفریق
ایتسنده و روزگاری هر
طرفدن اسدر مسنده و سما
ایله ارض یئنده بلوتلر امر
و حکیمیه کتسنده عقول
تامه سی و فکر و نظر و تأملی
اولان قوم ایچون صنعت
و حکمت و قدرته علامات
و عبرتله واردر . کفار
قریش بزم اوچیوز الشمس
اصنام و ازین شهر لر مرکز
ایشی کرکی کی اداره ایدمه من
ایکن محمد بر الله و ارجله
عالمک مهمنی اداره ایدر دیور
اگر بوکار حجتی و ارایه
ابر از ایتسونک طوغری یلغی
اقرار ایدمه دینلر بناء علیه
سکر نشانه ایله بو آیت
کریمه نازل اولدی خبرده
کشدر که وای اول کیمه یه
که بو آیتی اوقویه ده معناسی
تفکر ایتیه (و من الناس
من ینخذمن دون الله اندادا
یحبونهم کتب الله والذین
آمنوا اشد حبا لله ولوری
الذین ظلموا اذیرون
العذاب ان القوة لله جمیعا
وان الله شدید العذاب)

دعای ایدوب دعا لرینه اجابت اولمیشدیک و جهی ندر . دینلور که اشبو آیتک معناسنده
اختلاف اولندی دینلر دیکه اشبو راده کی دعایک معناسی و اطاعت و اجابتک معناسی ثوابدر
ودخی دینلر دیکه اشبو ایکی آیتک معناسی خاصدر اگر چه لفظاری عام ایدمه اولیه اولسه
معنی بواولور که داعیتک دعوتنه اجابت ایدرین اگر انی دیلرسم نتمک بومعنایه « فیکشف
ماندعون الیه ان شاء » قول شریفی دلالت ایدر و یا خود داعیتک دعوتنه اجابت ایدرین
اگر قضایه موافق اولورسه و یا اجابت اکا خیر ایدمه و یا محال اولان شیئی سؤال ایتدیه
ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دینلر دیکه . یستجیب الله
لاحکم ما لم یذع باثم اوقطیعة رحم او یستعجل » حق جل و علا سزدن هر یکزک دعاسنه اجابت
ایدر مادامکه اثم و یا قطیعة رحله دعا ایتیه و یا خود دعاسنک اجابتنه عجله ایتیه یعنی حق
تعالی ده دعا ایتدیه روا اولندی ظنیه دعادن کسلیه و دینلر دیکه آیتک معناسی حق تعالی
عبدک دعاسنه اجابت ایدر اگر انک مؤلی مقدر ایدمه و برر و اگر مقدر دکل ایدمه انکیچون
آخرته ثواب ادخار ایدر و یا اندن برسوی کیدرر . عباد بن الصامت رضی الله تعالی
عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام دینلر دیکه « ما علی الارض رجل مسلم یدعوا الله بدعوة الا آتاه
الله ایاها او کف عنه من السوء مثلها ما لم یدع باثم اوقطیعة رحم » ریزنده بر رجل مسلم که
الله تعالی دن بر حاجت دیلده الا اول اکا حاجتن برر و یا انک مثل اندن برسوی کیدرر
مادامکه اثم و یا قطیعة رحله دعا ایتیه و دینلر دیکه حق جل و علا بر عبدی سوسه دعاسنه
فی الحال اجابت ایدوب اعطاسی تأخیر ایدر تا که اول اکا دعا ایتدیکه صوتن ایشیده و بر
عبدی سوسه دعاسنک اجابت و اعطاسنده تأخیر ایتمز تا که صوتن ایشیده . دینلر دیکه دعایک
آداب و شروطی واردر که اول اسباب اجابتدر انی استکمال ایدن اجابت اهل اولور اکا
اخلال ایدن اجابتنه استحقاقدن قالور (احل لکم لیلة الصیام الرفث الی نساءکم) میامکز
کیچمسنده نساگز جاعکز سزه حلال قیلندی . روایت اولور که اوائل اسلامده صائم
غروب شمدن تا یسوز نمازین قیلجده و یا یسوزدن اول اولنجده اکا طعام و شراب حلال ایدی
اندن صکرده دکل اولیه اولسه بر صوم کیچمسنده حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی
عنه یسوزی قیلدیند نصره اهلته جاع ایتدی بعده غسل ایدوب حالی عرض ایچون
آغلیدر پیغمبر عز علیه السلام واردی مکر صحابه نیک بعضیلری دخی انک کی حاله مبتلا
اولوب هر بری ماجراسین پیغمبر عز علیه السلام خبر و بردی اولیه اولسه اشبو آیت
کریمه ایله حکم اول نسخ اولوب صیام کیچمسنک کلنده جاع مباح قیلندی (هن لباس
لکم وانتم لباس لهن) نساگز سزله لباس و سز دخی انلره لباس سز یعنی نوم عندنده
زوجاندن هر بری تجرد ایدوب ثوب واحده ده اجتماع ایچون و یا ایکیسندن هر بری صاحبده
حلال اولیان شیندن ستره اولدینچون . حدیثده کلدیکه « من تزوج فقد احرز ثلثی دینه »
برکسه کیم تزوج ایدمه دینک ثلثی آفاندن حراست ایدر (علم الله انکم کتمت تخانون انفسکم)
حق تعالی بیلدیکه سزلیله صیامده عشاء نصره مجامعتله نفس لیکزی خیانت و ظلم ایدر سز . براء
رضی الله تعالی عنه ایدر صوم رمضان فرض اولیچق شهر رمضانک کلنده ناس نایه قربان ایتمز لردی
و بعضیلری ایدمه نفس لینه خیانت ایدیکجک اشبو آیت نازل اولدی (فتاب علیکم) الله تعالی سزک اول

(خیانتکزدن)

خیانتکزدن تجاوز ایتدی زیرا اول عمل حرامدن توبه ایتدیکز (وعفا عنکم) وانک اثرین
سزدن عفو و عفو ایتدی (فالآن باشر و هن) ایددی شمدن نصره ده لیلای صومک چیچنده
دینلر دیکز و قنده نساگز مجامعت ایدک (وابتغوا ما کتب الله لکم) وحق تعالی نیک
سز کیچون قضا ایتدیکز و یا سز کیچون تقدیر ایتدیکز و لدی و یا اکل و شرب و جاعدن
لیلای صومده سز کیچون مباح قیلدینقی رخصتی طلب ایدک (وکلوا و اشربوا حتی یتبین
لکم الخیط الابيض من الخیط الاسود من الفجر) و اکل و شرب ایدک شول و قته دکن که
مباحک اولی و قنده سواد لیلدن بیاض نهار متین اوله . صحابه دن ابوقیس بن صرمة
الانصاری دینور بر رجل وار ایدی صائم اولدینقی حالده طول نهارده ارضنده عمل
ایدردی کیچه اهلته رجوع ایدیکجک اهل اکا آتشد طعامن ایصدوب کتور مک صدنده
ایکن اول ایدمه یورغون اولغله اوقویه وارمش چون انی او یاردی حالوکه الان ذکر
اولدینقی اوزره او بودقدنصره و یسوز نمازنی قیلدقدنصره انلره اکل و شرب و جاع
تا که یارینداسی کیچیده دکن حرام اولوردی ابوقیس انی تذکر ایدوب الله تعالی ده
ورسولده عصیاندن کراهته اکلدن امتناع ایتدی ایرته سی اول حال اوزره صائم اولوب
نهارک نصفی اولمدین بایلدی افاقته بولیچق پیغمبر عز علیه السلام کلوب ماجراسین ذکر
ایلدی اولیه اولسه اشبو آیت نازل اولوب لیلای صومک کلنده جاعه رخصت و برلدیکز
کی اکل و شربه دخی رخصت و برلدی . معلوم اوله که فجر ایدر بری فجر کاذبدر که
طولانی طلوع و سمایه صعود ایدر بمده زائل و لاشی اولوب کیدر و بری دخی فجر
صادقدر که افقندن غریضا طلوع ایدر و منتشر اولوب انکله صبحک اول و قتی ایرر . قال
النبی صلی الله علیه وسلم ان بلالا ینادی بلیل فکلوا و اشربوا حتی ینادی ابن ام مکتوم .
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت ناری ایدر بلال اذانی کیچده اوقور . ایددی صائم
اوله جق کسدر اکل و شرب ایدک تا بنام مکتوم اذان اوقوبیچیده دکن زیرا اول رجل اعمر
ایدی صباح اولدی دینجه اذانی اوقومزدی (ثم احو الصیام الی اللیل) و صیامی فجر صادق
طلوعندن غروب شمشه دکن اتمام ایدک چنانکه شمس غروب ایدمه فطر حلال اولور . اشبو
دلیلدر که غروبده شک ایدن کشی یه اکل جائز اولیه و صوم وصال حرام اوله . ابوذر
رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام ایکی کونی صوم ایدمه اولشدردی جبرائیل علیه السلام
اکا کلوب دینلر دیکه حق تعالی صوم وصالکی قبول ایتدی لکن سندنصره اول هیچ کسیده
حلال اولمز . زیرا که حق تعالی صیامی کیچیده دکن امر ایتدی کیچه اولدیند نصره ده
ایده صیام اولمز (ولا تباشروهن وانتم عاکفون فی المساجد) نساگز مجامعت ایتکز
حالبوکه سز مساجده ده اعتکاف نیتیه مقیم سز . ایددی اعتکاف سندر مسجدک غیریده جائز
دکلدر اما که مساجدک چیچنده جائزدر . حضرت عائشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها ایدر
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم وفاته دکن هر رمضانک عشر اخیرنده معتکف اولور لردی
اوندنصره ده زوجاتی دخی معتکفه اولور لردی صحابه دن بر جاعت مسجدده معتکف
اولور لردی انلردن برینک اهلته حاجتی اولسه واروب اکا جاع ایدردی و غسل ایدوب

ناسدن بعضیلری اللهم
غیری یعنی بتلری الله
شریک اخذ ایدر لر والله
تعالیه طاعت ایدر کی بتلره
طاعت و محبت ایدر لر وانلر که
ایمان ایتدیلر الله تعالی ایچون
مجتبای قوی و ثابتدر اگر
اول شریک اتخا ذیلده نفس لرینه
ظلم ایدر لر و قنده کوره
چکری عذابی بیلده لر
و معاینه ایتده لر ایدی
تحقیق الله عظیم الشانک
جمیع قوت و قدرتی و عذابنک
شدتی بیلور لر ایدی اول
ایمانه الله تعالی یه مجتبری
قوی و ثابت اولنر . یحبه
و یحبونه . قول شریفی مو
جینجه مقدم جناب باری
مؤنلره محبت ایتمز اولغله
صکره مؤمنلرک محبتی رؤیت
جال آرزو سیله اقوی
و اودمدر (اذ تبرا الذین
اتبعوا من الذین اتبعوا و اراوا
العذاب و تقطعت بهم
الاسباب) و قنا که متبوعلر
نابعلرندن تبری و قطع علاقه
ایدوب یزار اوله لر و تابع
و متبوع دخی عذابی کوره
لر و ینلرنده اولان قرابت
و محبت و عهد و اسبابی و را
بطه سی قطع اوله (وقال الذین
اتبعوا الوان لا کره فتنبر انهم
کاذبون و اما کذلک یریه الله
اعمالهم حسرات علیهم و ما

هم بخارجین من النار) چون تابعل متبوع علی بنک کندولر دن تبری و قطع علاقه ایله کربنی مشاهده ایندکرنده کربزم ایچون تکراردنیا اولیدی متبوعلر مژک شمعی بزدن تبری ایندکری کبی بزخی انلردن تبری ایدرک دیله ربوعذاب کوسرلیدی کبی الله تعالی انلرک ندامت و حسرت ویره جک عمللری انلره کوسره و الحال تابع و متبوع جهنمدن چیقاچقلر دکدر . بو اعماللری کندو زعملرنجه ایندکری حج و خیرات و عبادت اوانان کبی حسنه ظن ایندکری اوله یاخود قتل و غارت و دفن بنات کبی سبه لری اوله نه ایسه سبب حسرتلری اوله جق (یا ایها الناس کلوا مما فی الارض حلالا طیبوا ولا تتبعوا اخطوات الشیطان انه لکم عدو مبین) ای ناس بر یوزنده اولانک بعضیسنی حلال طیب اوله رق اکل ایله و شیطانک ایزینه تابع اولمیک که مشرکله حلالی حرام حرامی حلال ایتمشدر تحقیق شیطان سزک ایچون آشکاره دشمندر . که آدم علیه السلامی منهی عنهی اکل ایله جنتدن اخراجه

مسجده عودت ایدر دی اشبو آیتله لیل و نهارده اعتکافدن فراغت ریشه دکن اندن نهی اولندیلر . ایددی حال اعتکافده جاع حرامدر انکله اعتکاف فاسد اولور اما جاعدن ماعدایه مباشرت قبله و شهوت ایله لمس کبی مکروهدر اکثر علما عندنده انکله اعتکاف فاسد اولمک اوله امام شافعی حضرت تریک اظهر قولیدر و بر طائفه دیدیلر که انکله اعتکاف باطل اولور اوله امام مالک قولیدر . دینلرکه ازال اولورسه اعتکاف باطل اولور ازال اولمک سبب باطل اولمک اما شول لمس که انکله تلذذ قصد اولمیه انکله اعتکاف فاسد اولمک . حضرت عائشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها ایدر پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم اعتکافده ایکن باشی بکادانه ایدوب بن انک مبارک صاحبی طراردم و بته دخولی حاجت انسان ایچون ایدی (تک حدود الله فلا تقر بها) ذکر اولنان احکام و یا محرمات حق تعالینک حق و باطل بیننی حاجز و مانع لیدر اکا قریب اولمک زکیف که انی تخطی ایدم . قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان لكل ملک حی و ان حی الله تعالی محارم من رتع حول الحی یوشک ان یقع فیه . پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر هر پادشاهک حاسی واردر و الله تعالینک حاسی محارمیدر اول کسد که جانک حولنده رتع ایدم قریب اولور که جانک ایچیند دخی کیره (کذلک) اشبو تبیین مثلی (بین الله آیاته للناس) الله تعالی ناسد اوامر و نواهیسنی تبیین ایدر (لعلهم یقون) تا که اندن قورقوب مخالفتدن صاقتلر (ولا تأکلوا اموالکم بینکم بالباطل) بعضکز بعضنک مالی حق تعالینک مباح قیلدینی وجهک غیرله اکل ایتمکیز . روایت اولنور که پیغمبریمز علیه السلام حضورنده ربیع بن عبدان الحضرمی رضی الله تعالی عنه امری القیس بن عابس الکندیبن رارض دعوی ایدوب اول انی بندن قهرله آلوبدر دیدی کندی انی انکار یایمیک پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت میدن پینه استدی اول ایسه پندم یوقدر دیچوک . ایددی اکا عین و بررسن دیدی چون کندی بی تحلیفه عرض ایتدی پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه . اما ان حلف علی ماله لیاکله ظلما لیقین الله تعالی وهو عند معرض . اکاه اولفل که اول مدعی علیه که مدعینک مالی ظلما اکل ایچون عین ایدم الله تعالی په ملاق اولور حالبوکه اول اتدن معرضدر . اوله اولسه اشبو آیت کریمه نازل اولوب اندن نهی اولندی وجه باطل ایله اکل انوعندندر که اول کاهی غضب و نهی طریق اوزره و کاهی لهو طریق اوزره قار و منفی به اجرت کبی و کاهی رشوت و خیانت طریق اوزره اولور (وتدلوا بها الی الحکام) ودخی اول اموالک اموری و یا حکومتی ظلم ایدر امر او قضانه القا ایتمکیز و یاخود انی باطلله اکل ایدوب حکامد نسبت ایتمکیز . قتاده ایدر قریب ناسک مالی حاکم القا ایتمکیز حالبوکه سن ظالم ایدوکنی یلورسن . ایددی حاکم حکمی حرامی حلال ایتمز . شرح رضی الله تعالی عنه دیردیکه بن سنگچون قضا ایدرم مع هذا ظم بودر که دعوانده ظالم اوله سن لکن بکاو سعت یوقدر که ظم موافقت ایدم بلکه بکاو اجب اولان پندنک مقتضایله قضا ایتمکیز و بنم قضایله سکا حرام اولان شیء حلال اولمک . ام سلمه رضی الله تعالی عنها ایدر . قال النبی صلی الله علیه وسلم انابشروانکم تختصمون الی و لعل بعضکم ان یکون الحن حجه من بعض فاقضی له علی نحو ما سمع منه فن قضیت له بشیء من حق اخیه فلا تأخذنه فانما اقطع قطعه من النار . پیغمبریمز علیه السلام

(دیدیکه)

دیدیکه یا مؤمنلر بن سز کبی بشرین سزبکا خصوصتله کلور سز کاهی بریکز جنتی تقریرده آخردن الحن اولور بندخی آندن ایشتدیکمک مقتضای اوزره انکچون قضا ایدرین بر کسند که انکچون قریب حقیقه برشی قضا ایدرین زنهارانی اخذ ایتمسونکه بن اکا قضایله جهنمدن بر قطعه قطع ایدرین (تأکلوا فریقا من اموال الناس بالاثم) تا که اموال ناسدن بر طائفه شهادت زور و یا عین کاذبه ایله اکل ایدم سز (واتم تعلمون) حالبوکه مبطل ایدو ککزی یلورسن . اشبو آیتله دلالت واردر که وجه شرعیسن مال اکلی حرام اوله ورشوت حرام اوله و ناحق یره خاصم حرام اوله و حاکم ظاهر حکمیه فعلنده مصیب اولوب لکن مدعی مبطل ایسه انکله حکم اولنان شیء باطنده اکا حلال اولمیه (یسألونک عن الاهله) یا محمد انر سکا اهله دن سؤال ایدرلر . روایت اولنور که انصاردن معاذ بن جبل و ثعلبه بن غنم دیدیلر که یارسول الله حکمت ندر که هلال ابتداده انجید ظاهر اولور اندن تدبیر ایله فالکلنور حتی که نورله طوبطلو اولور بعده اکیله رک اولکی قرارین بولور اول سیدن اشبو آیت کریمه نازل اولدی (قل هی مواقیف للناس والحج) انلره دیکل که بزانی انجلین ایندک تا که ناس انکله حج و عمره و صوم و افطار و آجال دیون و عده نساء و دخی انک غیری و قناری بیللر اولاجلدن انکله شمس پیننده مخالفت اولدی شمس علی الدوام حالت واحده اوزره قالدی (ولیس البربان تأتوا الیوت من ظهورها) برو تقوی اول دکدر که محرم اولدیفکزده بیوتکیزک ظهورندن دخول و خروج ایدم سز . روایت اولندی که انصار احرامد کیردکلرنده دار و فسطاطه باندن کبروب چیتمزلردی بلکه و راستدن ثقب و یا فرجه ایدوب اندن کبروب چیقارلردی و انی برعد ایدرلردی اشبو آیت کریمه نازل اولوب اول فعالری بر دکل ایدوکی انلره بیلدرلدی (واکن البر من اقی) لکن بر اولدر که محارمندن و شبهاتدن صاقتلر (واتوا الیوت من ابوابها) بلکه بیوتکیزه قبولرندن کبرک چیقک اول امرده حال احرامک حال احلالدن فرقی یوقدر (واتقوا الله) الله تعالینک احکامنی تغییردن و افعاله اعتراضدن صاقتوب اندن قورقکیز (لعلکم تفلحون) تا که هدی و یره ظفر بولم سز (وقاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم) الله تعالینک کلمه سنی اعلا و دینی اعزاز ایچون سزکله قتال ایدن کفار شهر حرامده و کبرک حرمد الله تعالینک طاعتده جهاد ایدک (ولا تعدوا) سز انلره قتال ایله ابتدا ایتمکیز و یاخود معنای نسا و صیدان و شیوخ و رهبانی و سزه القاء سلم ایدنی قتل ایتمکیز (ان الله لایحب المعتدین) الله تعالی حد مشروعی تجاوز ایدنلری سومز (واقتلواهم حیث تقفونهم) سز انلری هر قنده حلد و کبرک حرمد بولور سز قتل ایدک (واخرجوهم من حیث اخرجوهم) و انلری دیارلرندن چیقارک انلر سزی دیار یکزدن چیقاردقلری کبی زیرامشکرک مسلمانلری مکدن چیقارمشلردی مسلمانلر دخی یوم قنده انلرک اسلامد کلنلرین مکدن چیقاردیلر و قتا که مشرکون حرمد قتالی استعظام ایدوب انکله مسلمینی تعیر ایتدیلر اشبو آیت نازل اولدی که (والفتنه اشد من القتل) سزک الله تعالی به شرککز مسلمونک حرم و احرامده سزی قتلرندن اشد و اعظمدر (ولا تقاتلواهم عند المسجد الحرام حتی یقاتلواکم فیه) مسجد حرام عندنده مشرکینه قتال ایله بدأ ایتمکیز مکرکه

سبب اولمشدره (انما یا امرکم بالسوء والفحشاء وان تقولوا علی الله ما لا تعلمون) انجق شیطان سزه سوء و فحشایی یعنی میل دنیا و متابعت نفس و هوایی امر ایدر و تحلیل و تحریک خلا فی جهنمه حق تعالی حقیقه بیلمدیکیز شیء سویلمکزی امر و وسوسه ایدر (واذا قیل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما الفینا علیه اباؤنا و اولو کان اباؤهم لایعلمون شیئا و لایهتدون) قحان انلره الله تعالی نک کوندردیکی قرآنده اولان حلال و حرامه ایسانک و تابع اولک دینله انلر بلکه بزیدر لر من دن بولدیغمز و الفت ایستدیکمز شیء تابع اولورز دیرلر آیا انلر بابا لری منی تابع اولورلر که بابا لری جهلندن اولوب امور دیندن برشیء فهم و تعقل ایتمزلر و طوغری بوله کتمزلر ایدی (ومثل الذین کفروا کثل الذی ینفق بما لایسمع الا دعاء و نداء صم بکم عی فهم لایعلمون) شول کافر لکه قرآنه و انده اولان حلال و حرامه اینا ندیلر انلر اول جوبانک اغنام و کلابنه بکزر لکه جوبانک کلامنی فهم ایتمز لر انجق صدا و ندا سنی

ایشیدر لر انلر صاغر لر
ودلسر لر و کورلر در قرآنی
ایشیدوب تعقل و تبصر
ایتمز لر (یا ایها الذین امنوا
کلوا من طیبات ما رزقناکم
واشکروا لله ان کنتم اياه
تعبدون) ای مؤمنلر سزه
ویردیکم رزق لک تمیز
و حاللندن اکل ایدک والله
شکر ایدک اگر سزا کا
خلوصه عبادت ایدر سزه کز
(انما حرم علیکم المیتة والدم
ولحم الخنزیر وما اهل به
لغیر الله فمن اضطر غیر باغ
ولا عاد فلا اثم علیه ان الله
غفور رحیم) الله تعالی سزه
انجق لحمی اکل اولور
حیوانا تک یوغاز لمدن
اولسنی و سیلان ایدن قانی
و خنزیراتی والله یهدن غیر ی
ایچون یعنی بتر و سائر اسمنه
ذبح اولولانلری حرام قیلدی
اول کیمسه که تلف نفس
اوله جق درجه جبره و دوجار
ویانهایت مرتبه آجلغه
کرفتار ایه مضطر اولسه
وبو اضطرار و ضروری
قطع طریق و خروج علی
السلطان کبی بنی و ظلمی
یاخود مسلمانلر اوزرینه
ناشرعی سفری حالده
دکله بو محرماندن سدر مق
ایده جک قدر اکلده کناه
یوقدر تحقیق الله عظیم الشان

ویاحتاج لره تفضل ایدک و یا حق تعالی به حسن ظن ایدک (ان الله یحب المحسنین) الله تعالی
احسان ایدنلری سور (وأتوا الحج والعمرة لله) حج و عمره بی الله اتمام ایدک اول ایکسینک
اتمامده علما اختلاف ایتدیلر بعضیلر دیدیکه اول ایکسینک مناسک وحدود و سنیدره و ارکان حج
بشدر احرام و عرفه و وقوف و طواف کعبه و صفاء و سرو و پیئنده سبی و حلق رأس و یا تقصیر در
و حج ایچون ایکی تحلل و ارادیر و اسباب تحلل اوچ در یوم نحرده رمی جرة عقبه و طواف زیارت و حلق
راسدر بچان بو اوچ شیدن ایکسی بولونه تحلل اول حاصل اولور و نالته تحلل ثانی حاصل اولور
و تحلل اولدنصکره نسادن غیر ی محظورات احرامک جیبی مناج اولور و تحلل ثانیدنصکره
کلیسی مباح اولور و ارکان عمره در ندر احرام و طواف بیت و سبی و حلقدر و قتاده رضی الله
عنه ایدر تمام عمره اولدر که اشهر حجک غیریده عمل ایده و اکوا شهر حجه ایه ایدر اقامت
ایدوب حج ایدر سه اول تنع اولوب اوزرینه هدی واجب اولور اگر بولور ایه : یا صیام واجب
اولور هدی بولمز ایدر و تمام حج اولدر که مناسک کلیسی اقامت ایده بروجه که عاملنه قرآن و یا تنع
سیبیلده لازم کیده ضحاک ایدر اول ایکسینک اتامی نفقه سی حاللندن اولوب مناهیدن صاف مقدر و سفیان
ثوری ایدر اول ایکسینک اتامی اهلندن انکیچون چیقوب تجارت و یا حاجتی اولما مقدر و حج عمره نک
اداسی اوچ وجه اوزره جائز اولور که اول افراد و تمتع و قراندرا اما افرادک صورتی جیبی افراددر
اندن فارغ اولدیننده عمره کتور مکدر و تمتع صورتی اشهر حجه عمره کتور و عمره اعمالندن
فارغ اولدیننده حج ایچون احرامی و جیبی اول سنده مکدر اولسیدر و قرآنک صورتی حج و عمره
ایچون معا احرامه کیر مسیدر و یا عمره ایچون احرامه کیروب بعده اول عمره اوزره حجه
داخل اولسیدر عمره طوافنه افتتاحندن اول ایدر انکله اول قارن اولور (فان احصرتم
فما استیسر من الهدی) اگر بیت شریفی طوافدن منع اولنسه کز هدی دن میسر اولان
اوزرینکزه واجب اولور و علما اختلاف ایتدیلر شول احصارده که محرم ایچون احرامدن
تحللی مباح قیلور بر جماعت ذاهب اولدیلر که اول هر مانعدر که اتی بیت شریفه وصولدن
واحرامنی مضیدن منع ایده اول کرکسه عدو و یا مرض و یا حرج و یا ذهاب نفقه و یا ضلال
راحله در ایدر اشبو اشیادن هر قنسی ایدر محرم ایچون تحلی مباح قیلور که اول ابن مسعود
و غیرینک قولیدر و بر جماعت اخری ذاهب اولدیلر که حبس عدودن غیر یله تحلل مباح اولمز که
اول ابن عباس و غیرینک قولیدر (ولا تحلقوا رؤسکم حتی یبلغ الهدی محله) واحرامدن
حلول ایچون حال احصار یکزده رؤسکزی حلق ایتمکز الاشول و قتده حلق ایدک که هدی کز
ذبح اولنسی واجب اولور محله ایرشه و هدی محله ذبحی اکثر علما عندننه محرمک حصر
اولدینی مکندر زیرا پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم عام حدیبیده هدی حدیبیده ذبح
ایتدی و بر قوم دیدیلر که محصر احرامی اوزره مقدر تاشول و قتده دکن که هدی حرمه
کوندره و ذبح اولنجه کونی ذابحله مواعده ایدیشه ایدر انک ذبح اولدینی و قتده محصر
دخی احرامندن حلول ایدر که اول اهل عراق قولیدر و اگر محصر هدی بولسه ایدر ایکی قول
وار بر قولده هدی اولنجه اولمز ایدر اول تحلل ایدر و هدی ذمتده اولوب بولدیننده
ذبح ایدر و قول اخرده اول هدی دن بدل صوم تمتع واجب اولور و یاخود هدی تقویم اولور
قیمتی قاج درهم اولور سه انکله طعام اشتر اولوب فقرایه تصدق ایدیلور و اگر اطعامدن

بوجهته ضرور تده محرما
مذکورده دن تناول ایدن
کیمسه به مغفرت و مرحمت
ایدیجیدر (ان الذین
یکتمون ما نزل الله من
الکتاب ویشترون به تمنا
قلیلا اولک ما یاکلون فی
بطونهم الا النار ولا یکلمهم
الله یوم القيمة ولا یزکیهم
ولهم عذاب الیم) شول
علماء یهود که اخذ رشوت
ایله الله تعالی کوندر دیک
توریتدن نعمت نبوی بی کتم
ایتدیلر و اول کتم مقابلی
دونم الدیلر روز جزاده
انلر کلا کل ایتدیلر رشوت
قارلرنده انجق آتشی اولور
واولکونده الله تعالی انلره
فائده لوتکلم ایتمز و کناهلر
ندن تطهیر ایتمز و انلر ایچون
الموعذاب وارددر (اولک
الذین اشتروا الضلالة بالهدی
والمذاب بالمغفرة فما اصابهم
علی النار ذلک بان الله نزل
الکتاب بالحق وان الذین
اختلفوا فی الکتاب لئی
شفاق بعید) شولر که دنیا ده
هدایته بدل ضلالتی اشتر
ایدیلر و آخرتده مغفرت
بدل عذاب الدیلر نه شی
انلری نار ابدیه به صبر
استدردی بو عذاب انلره
الله تعالی ک حقه کوندر
دیک کتابک حکمتی کتم

تا جز اولورسه هرند ایچون طماندن بدل برکون صائم اولور (فن کان منکم مریضا اوبه اذی من رأسه) سزدن اول کسندکده حال احرامنده مریض ویاخود رأسنده جراحت ویاصداع ویاانک مثلی اذا اولمغه باشنی تراش ایدرسد (فقدیه من صیام اوصدقه اونسک) اکافدیه واجب اولور ویااوج کون صائم اولور ویااوج صاع طمائی التی مسکینه هر برینه یارمشر صاع ویرر ویا بر ذبیح ذبح ایدرکده انک اعلاسی بدن ویاوسطی بقره وادناسی شاندر قنفسی دیرسه انی ذبح ایدر هرهدی ویااطعامکه محرمه لازم کلور مکده ادا اولور حرم مسکینرینه تصدق ایدیلور اماشول هدی که محصره لازم کلور اول انی حصر اولندی مکنانه ذبح ایدر وصوی هرنه مکنانه دیرسه اداسی جائز اولور (فاذا اتمتم) چنان احصاردن امین اولسه کز ویا سزدن قورنسه کز (فن تمنع بالعمرة الی الحج) اول کسه که استتاع ایدر و عمره ایدر الله تعالی به تقرب انتفاعن ایدر شهر حجه حمله تقرب انتفاعن ایتزدن اوکدن ویاخود اول کسه که عمره سندن محظورات احرامی استباحه ایدر تحللندنصره حج احرامنه دکن استتاع ایدر (فا استیسر من الهدی) ایدر اکا تمنی سبیلله شاة ویا سترنمدن میسر اولان دم واجب اولور که انی یوم نحرده ذبح ایدر واکرانی یوم نحردن اول حج ایچون احرامدن صکره ذبح ایدر سه بعضیلر دیدیکه جائز اولور دم اضحیه کبی وبعضیلر دیدیکه جائز اولور دم جنایات کبی (فن لم یجد فصیام ثلاثة ایام فی الحج) اول کسه که هدی بولیدا کا واجب اولور که احرامدنصره حجه اشتغال ایانده تحللدن اول اوج کون صائم اوله احب اولان ذی الحجه دنک سابع و ثامن و تاسعن صائم اولقدر واکزون عندنده یوم نحرده وایام تشریقده انی ادا جائز اولور (وسبعة اذار جمعتم) ویدی کون دخی صائم اوله سز چنانکه اهلکزه رجوع ایدر سز ویا اعمال حجدن فارغ اوله سز (تلك) اشبو اوج کون صومیله یدی کون صومی (عشرة كاملة) مجموعی اون کوندر که هدیدن بدل صومه قائله مراد اولان شینده کامله درو یا شروط و حدود ایدر کامله درو یا اون کونی صومله تکمیل ایدر اندن ناقص ایتکز (ذلك) اشبو ذکرا اولسان حکم (لن لم یکن اهل حاضری المسجد الحرام) شول کسه ایچوندر که اهل مسجد حرام مقیم نندن دکدر بلکه حرمدن مسافه قصرده در . زیرا اولیکه اندن اقلده اوله اول مقیم حرمدن ویا مقیم حرم حکمنده در ویاالحاصل . حاضری المسجد الحرام . ایدر مراد ابوحنیفه عندنده اهل مواقیتدر ویا دونه ساکنلدر . و شافعی عندنده مکده مسافه قصردن اقلده توطن ایدرلدر (واتقوا الله) اوامر و نواهی محافظندنده الله تعالیدن قورقکز (واعلموا ان الله شدید العقاب) ویا که الله تعالینک عقابی شدیددر انره کیم نواهیستندن اجتاب ایتدیلر (الحج اشهر معلومات) حجه وقتی اشهر معروفدر که اول شوال و ذوالقعدة آیدرو ذوالحجه دنک طقوزیدر (فن فرض فیهن الحج) اول کسه که احرام و تلبیه ایدر شهر حجه نفسی اوزره حجه ایجاب ایدر . اشبو دیلدر که برکسنده اشهر حجه غیریه حج ایچون احرام ایدر حج ایچون احرامی منعقد اولمکه اول ابن عباس قولیدر شافعی دخی کا ذاهدر و دیدیکه عمره ایچون احرامی منعقد اوور زیرا که الله تعالی اشبو اشهری فرض حجه احرامی ایجابنه تخصیص ایتدی . ایدر اول اشهرک غیریه منعقد اولسه اشبو تخصیصک فائده سی اولمزیدی نتمک صلواتی مواقیته تعلیق

(ایتدی)

ایتدی حتی برکسنده صلوات مکتوبه نک برینه وقتی داخل اولدین شروع ایتسه انکله مکتوبه سی ادا اولتکز ورجاعت ذاهب اولدیلر که اشهر حجه غیریه حج ایچون اولان احرامی منعقد اوله که اول ابوحنیفه و مالک و ثوری قولیدر اما که عمره ایام سنه نک جیمی اکا وقدر (فلا رفت ولا فسوق ولا جدال فی الحج) ایام حجه جاع ویا فحش کلام ایتک و دخی سینات وار تکاب محظورات ایدر حدود شرعدن خروج ایتک و دخی خدم ورفقه ایدر جدال ایتک یوقدر . قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من حج لله ولم یرفث ولم یفسق رجع کیوم ولدته امه . پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسنده حج ایدر وانه رفت وفسوق ایتد اناسدن طوغدینی کون کبی کنه سز اهلن رجوع ایدر (وما تفلحوا من خیر یعلمه الله) خیر و طاعتدن هر نه شیکه انی ایشلر سز حق تعالی انی بیلور یوم قیامتده سزه جزاسن قیلور (وتزودوا فان خیر الزاد الثقوی) معاذکز ایچون تزود ایدر که اول زادک خیر لوسی تقوادر . دینلر که اشبو آیت کریمه اهل یثندن برناس حقنده نازل اولوبدر که انلر حجه زادسز کیدر زباله تعالی به توکل ایدر ز اول بزای اطعام ایدر دیرلر مکده قدوم ایدر جک ناسدن سؤال ایدرلر حتی که بعضیلری غضب ونبه کیدرلر اویله اولسه حق تعالی انلره امر ایتدیکه زادله لروناس اوزره کل و ثقلت اولقدن صاقلدر (واتقون یا اولی الاباب) وبندن قورقکز ای عقول کامله صاحبلی . ابن عباس رضی الله تعالی عنده عکاظ و ذوالحجاز و چند زمان جاهلیته اسواق ایدی اسلام کلچیک انده تجارتدن ناس تأتم ایتدیلر اویله اولسه نازل اولدیکه (لیس علیکم جناح ان تتبعوا فضلا من ربکم) سزه اتم وخرج یوقدر که مواسم حجه تجارتله ربکز جل شانه دن رزق طلب ایدر سز (فاذا انقضت من عرفات) چنانکه عرفاتدن کونشک غروبندنصره رجوع ایدر سز موقوفه عرفات و یومند عرفه دنیلنک سینه علما اختلاف ایتدیلر عطا ایدر جبرائیل علیه السلام ابراهیم علیه السلامه مناسکی کوسروب عرفت یعنی بیلدکی دیوب ابراهیم علیه السلام دخی عرفت بیلدم دیدی . ضحاک ایدر آدم علیه السلام وحوایره ایتدیلر کوننده آدم علیه السلام هندده سرنبدیه و حواجده و واقع اولوب هر بری صاحبن طلبنده اولدی حتی که عرفه فائده بولشوب بیلشیلر . سدی ایدر وقتا که ابراهیم علیه السلام ناسی حجه دعوت ایدوب تلبیه ایدر اجابت ایتدیلر حق تعالی کا امر ایتدیکه عرفه فائده کیده واکانی وصف ایتدی جرعه ایشیک شیطان انی قارشولدی ابراهیم علیه السلام اکایدی طاش آندی وهر طاشله تکبیر ایتدی شیطان اوچوب ایکنجی جرعه نک اوزرینه قوندی ابراهیم علیه السلام اکا اولکی جرعه ده ایتدیکنی ایتدی شیطان اندن دخی اوچوب اوچنجی جرعه نک اوزرینه قوندی ابراهیم علیه السلام انده دخی اولکیلرده ایتدیکن ایتدی شیطان انکله مقاومت طاقی اولدین کورچیک اوچوب کندی اندن ابراهیم علیه السلام کیدوب عرفه فائده طور دی وانی حق تعالینک وصفیه بیلدی اول اجلدن اول وقتده عرفه و موضعه عرفات دینلدی (فاذ کروا الله عندالمشعر الحرام) مشعر حرام عندنده الله تعالی به دعا و تلبیه ایدر که اول عرفاتک ایکی ماء زمیله وادی محسرمابیندر جابر رضی الله تعالی عنده ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم وقتا که من دلفه ده صبحی قرا کویده قیلدی اندن ناقده سنه بنوب مشعر حرامه واردی وانه دعا ایدوب و تکبیر و تهلیل ایتدی

ویرمکدر و دخی نماز مفروضه بی وزکات مقرره بی ادا ایتک وحقله عهد ایتدکری حاله عهد لرینه وفا ایتک و فقر و فاقه ده ورنج و محنتده و وقت جهاد و غزا و مقاتله ده صبر ایتدکر بو صفتلرله موصوف کیمسه لر حقه متا بتمده صادقدر ورضا ثلدن صاقیجیلدر . محققدر کا لات انسانیه بی شبه لرله اوج شیشه انحصارا صحت اعتقاد و حسن معاشرت و تهذیب نفسدر دیمشدر بو آیت کریمه ده من آمن دن و النبیین . به کلنجه مؤمن بهی تصدیق ایدر صحت اعتقاددر و آتی المال . دن . و فی الرقاب . به دیک حسن معاشرتدر و اقام الصلوة . دن . و حین البأس . به دیک تهذیب نفسدر بناء علیه بوخصالی جمع ایدن ایمان و اعتقادینه نظرا صدقله وصف اولندی و خلقله معاشرت وحقله معامله نه اعتباراتقوا الیه مدح اولندی . پیغمبر عز علیه السلام برکیمه بو آیتله عمل ایدر سه تمحقیق استکمال ایمان ایتدی یورمشدر (یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم القصاص فی القتلی الحر بالحر والعبد

ایتدکری سبیلله در انلر که کتاب منزله نک بعضی اقرار و بعضی انکار ایدر اختلاف ایتدیلر انلر حقدن بعید خلافته درلر (لیس البر ان تولوا وجوهکم قبل المشرق والمغرب ولكن البر من امن بالله والیوم الآخر والملائكة والکتاب والنبيين واتی المال علی حبه ذوی القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل والسائلین و فی الرقاب و اقام الصلوة و اتی الزکوة والمواقون بهمدهم اذا عاهدوا والصابرین فی البأس والضراء و حین البأس اولک الذین صدقوا واولک هم المتقون) یوزیکز می مشرق و مغرب طرفه دوندر مرکز خیر و طاعتدن دکدر و لکن طاعت و خیر و تهذیب الله تعالی به و آخرته و ملک به و کتب منزله به و انبیایه ایمان کنورمکدر و محبتی اوزره اولدینی یاخود الله تعالی به محبتله مالتی کند و اقرباسنک فقراسنه و فقرا یتیملره و محتاجلره و غریب یوجیلر یاخود کند و مسافر لرینه و سائل فقرایه و مکاتب یعنی بهاشی قطع اولنوب ادا ایتکده اولان اسیرلره یاخود عتاق ایچون اسیر اشتراسه

بالعبود الاثني بالاثنى فمن عفى
 له من اخيه شئ فاتباع
 بالمعروف وادام اليه باحسان
 ذلك تخفيف من ربكم ورحمة
 فمن اعتدى بعد ذلك فله
 عذاب اليم (اي مؤمنان
 سرك اوزريكزه قصدا
 مقتولان ايجون قصاص
 فرض اولندي حرايه
 حر عبد ايله عبد نسايله نسا
 قصاص اولنور يعني مقتول
 مسلم اولدني خالده قاتل حر
 وعبوداني هر كيم اولورسه
 حنفي به كوره . قصاص
 اولنور امدى مقتولك
 برادرندن يعني ورثه
 ووليسندن اول قاتل ايجون
 برشي عفو اولنسه يعني شيدن
 مراد سقوط قصاصه بادي
 دمندن ياورته دن بمضنك
 عفوى اوله بوغفودنصكره
 ولي الدم اولان ورثه حقندن
 زياده اوليه ريق معروف ايله
 ديت اخذينه تبعت ايله
 وقاتل دخي وارث مقتوله
 ديت لازمه بي بلا تعويق
 حسن معامله ايله ادا ايله
 اشبو عفو ايله ديت اخذني
 ربكز جل شان طرقتدن
 منور خفيك ومرتحت در
 كيم بوغفو واخذ
 ديت نصكره قاتل اقر بايله
 مخصوصه وقاتله ايدرسه

ووقت اصفراره دكين وقوفدن زائل اولدى . اكا مشعر ديتلدى زيرامع اعبادتدر وحرمتيجون
 حرامله وصفلندي (واذكروه كاهديكم) واني توحيد و تعظيمه ذكر ايدك نتم اول هدايتله
 سزى ذكر ايلدى شول وجهله كيم سزى دين اسلامه و مناسك حجه هدايت ايتدى (وان كنتم
 من قبله لمن الضالين) اكر چه انك هدايتندن اول ايمان و طاعتى جاهلاردن ايديكز (ثم افيضوا
 من حيث افاض الناس) ناسك افاضه يعني رجوع ايتديكي مكاندن يعني عرفاتدن افاض ايدك
 . سبب نزولى اولدر كه قریش ناس اوزره ترفع ايدوب وقوفى مزدلفه ايدر لردى بزاهل
 الله و سكان حرم سائر ناسله مساوى دكلز ديوب وقوف ايجون حرمدن طشره عرفاته وار
 منزلدى سائر ناس ايسه عرفاتده وقوف ايدوب اندن افاضه ايدر لردى اويله اولسه حق تعالى
 قریش امر ايتديكه سائر ناسك وقوف ايتديكي مكانده وقوف وانترك افاضه ايتديكي مكاندن
 افاضه ايدلر (واستغفروا الله) وقوف و افاضه وسائر مناسكى تغييرده كي جاهليت كز دن الله
 تعالى به اعتذار واستغفار ايدك (ان الله غفور رحيم) اول الله تعالى ذنبدن توبه ايدنه مغفرت
 ايدر و حجتله اثابت ايدر (فاذا قضيت مناسككم) چان حجكز دن فارغ اولوب ذبايحكزى
 ذبح ايدنه سركه اول جرة عقبه بي ريمد نصكره مناده استقرار عندنده در (فاذكروا الله) الله
 تعالى بي تكبير و تعجيد و ايلد وصف و ذكر ايدك (كذا كرم اباكم) اباكزى ذكر ايتكز كي
 . عربك عادتندن ايديكه حجكز دن فارغ اولدقز دنده بيت شريف عندنده طوروب آبالريك مفا
 خريني ذكر ايدر لردى حق تعالى امر ايلديكه ايدى بي ذكر ايدك كه اول مفاخرى سزه و آبايكزه
 بن و بر ميشن واحسان اليش . ابن عباس وعطا ايدلر يعني الله تعالى بي ذكر ايدك صبيان
 و صفارك آبالري ذكر ايتى صبي ابتدا سويلر اولديقنده باباسنى ذكر ايدر غير سنى ذكر ايتز
 . ايدى سز دخي انك كي الله تعالى بي ذكر ايدك غير سنى ذكر ايتى ترك ايدك (او اشد ذكر)
 بلكه اندن اشدوا كتر ذكر ايدك . امام رازى تفسيرنده ايدراشبو آيت كرم دلالت ايدركه ذكر
 الهى اعلان واجب اوله . زيرا معلومدر كه انسان ايله افتخار ايدر اولسه انك ذكرنى اعلان
 و اظهارنده مبالغه ايدراستكاف ايتز اما چان انك ذكرنى اخفا و يا سترار ايتسه اول انك اندن
 استكافنه دلالت ايدر چون ايله افتخار ايدن اظهار و اعلانه مبالغه ايدر اوله . اشبو آيت
 كرمه مقتضاسنجه ذكر الهى اعلان بالطريق الاولى واجب اوله و دخي ذا كرك ذكر الهى
 جهري دلالت ايدركه اول انكله افتخار ايدوب منكره انكارنه مبالا ايتددر و شك يوقدر كه
 بوقفل عقلمده استحسان اولنور شرعه دخي انجلىندر . زيرا كه حديثده كلديكه . ما آراء المؤمنين
 حسنا فهو عند الله حسن . اول شيكه انى مسلمون حسن كوره اول عند الله دخي حسندر و بو
 معنائى تقويه ايدركه ستر و اخفايه لايق اولنر الا اولكه عيب و نقصان اوله تا كه خلقه منكشف
 اوليه اما اولكه انواع فخر و فضلى و منقبتك اعظمى مفيد اوله نجه لايق اولور كه اول اخفا اولنده
 و معلومدر كه عبد مؤمنه الله تعالى بي تعظيمه ذكر دن اعلا و اكمل منقبه اولنر اول اجلدن
 پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ديديكه . طوبى لمن مات و لسانه رطب من ذكر الله . سعادت
 اول كسه به كيم لسانى الله تعالى نك ذكر ايله رطب ايكن وفات ايله و على رضى الله تعالى عنه دعا سنده
 . يامن ذكره مشرف للذاكرين . اى يارى تعالى كه ذكر كركذا كرم شرف و برر ديو سويلردى . ايدى

بونك كي اعلاى مفاخرى اخفاء ايله نجه لايق اولور . پس بواجلدن نقل اولنديكه على كرم الله وجهه
 بسملة شريفه بي جميع صلواته جهرايدردى امام رازى ايدر . اشبو حجت عقلمده بر مرتبه قوت
 و رسوخ بولشدركه مخالفيتك كلى سبيله زائل اولور دكلدر (فن الناس من يقول ربنا آتانا الدنيا)
 بعض ناس كه انلر مشركوندر حجه سؤالردى دكل الادنيا ايدى ديرلر كه ياربنا زده دنيا ده غم و ابل و بقر
 و عييد و رحتى انلرك كيمى ديرديكه الهى بابامك قبه عظيمه سى و جفته كيره سى و ارايدى بكا دخي
 انك كي وير . قتاده ايدر اشبو شول عييده كه نيتى دنيا در اتفاق و عمل و نصيبى جله دنيا
 ايجوندر (وماله فى الآخرة من خلاق) ايدى انكچون آخرتده حظ و نصيب يوقدر زيرا كه
 همى دنيايه قصر ايتشددر (ومنهم من يقول) و ناسك بعضيلرى ديركه انلر مؤمنلدر (ربنا
 آتانا فى الدنيا حسنة وفى الآخرة حسنة) ياربنا زده دنيا ده صحت و كفاف و توفيق خير وير
 و آخرتده ثواب و رحت وير (و قناعذاب النار) و عفو و مغفرتكده بزى عذاب نار دن حفظ
 ايت . حضرت على رضى الله تعالى عنه ديديكه دنيا ده كي حسنه مرأه صالحدر و آخرتده كي
 حسنه حورادر و عذاب نار مرأه سوءدر و حسن ديديكه دنيا ده كي حسنه علم و عبادتدر
 . و آخرتده كي حسنه جنتدر و عذاب نار شهوات و ذنوبدر كه ناره مؤيددر . انس بن مالك
 رضى الله تعالى عنه ايدر پيغمبر عز عليه السلام بر رجلى كورديكه فرخ كي اولمش ديديكه حق
 تعالى به دعايلر و يانندن برشي ديلر ميسن ديدى ديرين كه الهى بكا آخرتده ايله جكك عقابى
 دنيا ده تعجيل ايت پيغمبر عز عليه السلام ديديكه سبحان الله سن اكا احتطاعت ايله مزمن
 و طاقت كتوره مزمن . ايدى سكا لايق اولان ديكدر كه . ربنا آتانا فى الدنيا حسنة وفى
 الآخرة حسنة و قناعذاب النار . (اولك لهم نصيب مما كسبوا) ايدى انلر ايجون كسب
 ايتكلى خير و دعادن نصيب ثواب و جزا وارد (والله سريع الحساب) الله تعالى سريع
 الحسابدر عباد كترنده و عمللرى و فترنده ايكن جمن لمح ذكلو زمانده حساب ايدر و يا خود
 قريب اولوبدر كه قيامت قائم اوله و ناس حساب اولنده ايدى طاعاته و اكتساب حسنه
 مبادرت ايدك (واذكروا الله فى ايام معدودات) ايام تشريقده كه اول ايام منى و رى جاردر
 صلوات مكتوبه ادا بزننده و قراين ذبحى عندنده و رى جار و غير حالانده الله تعالى بي تكبير
 ايله ذكر ايدك يعني ديكركه . الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله والله اكبر الله اكبر و لله الحمد .
 روايت اولنديكه عمرو اوغلى عبدالله رضى الله تعالى عنهما ايام تشريقده مناده صلوات مفروضه
 عقينده مجلسده و قراش اوزرنده و فطاططه و طريقه تكبير ايدر لردى و ناس دخي انلر
 تكبيرده موافقت ايدر لردى . عامه علما عنده اشبو تكبير ايام تشريقده حاج و غير حاج حقنده
 مشروددر و انك قدرنده علما اختلاف ايتديلر بر قوم ديديلر كه اول يوم عرفه نك صلاة صبحى
 عقينده بدأ اولوب ايام تشريقك آخرنده ايكنديد نصكره ختم اولنور كه اول على رضى الله
 تعالى عنهدن مرويدر و مكحول انى ديوب ابو يوسف اكا ذاهب اولوبدر و بر قوم دخي
 ديديلر كه اول يوم عرفه نك صلاة صبحى عقينده بدأ اولوب يوم نحر ايكنديسى عقينده
 ختم ايدلور كه اول ابن مسعودن مرويدر ابو حنيفة اكا ذاهبدر و بر قوم دخي ديديلر كه
 يوم نحر لك صلاة ظهرى عقينده بدأ اولوب آخر ايام تشريقك صبحي نصكره ختم ايديلور كه

اول كيمسه ايجون آخرتده
 عذاب اليم واردر . زمان
 جاهليتده ايكي قبيله بيشنده
 حرب و دم واقع اولوب
 قبيله نك برى شرفلور و لغله
 ديكر قبيله دن عبوداني يرينه
 اركك و برر جل بدله ايكي
 رجل قتل ايتك يمين ايتشدر
 ايدى بعد از هجرت حضور
 نبويده بو ايكي قبيله مرافقه
 لرنده بو آيت كرمه نازل
 اولوب موجبجه بالتراضى
 قطع نزاع ايدلر (ولكم
 فى القصص حيوه يا اولي
 الالباب لعلكم تتقون)
 و بو قصاصده سرك ايجون
 حيات و بقا وارد راي عقول
 تامه صاحبلى شايدكه ناحق
 قتلدن صافه سزه بو آيت
 كرمه ده سركچون حيات
 واردر ديو يسوريلان
 بر كيمسه بر كيمسه بي قتله
 قصد ايتكده قصاص
 خوفيله ترك ايدر بوسيله
 برى قتلدن برى قصاصدن
 قور تيلور (كتب عليكم اذا
 حضر احدكم الموت ان ترك
 خيرا الوصية للوالدين
 والاقرين بالمعروف حقا
 على المتقين) سز دن ربكزه
 علامات موت ظاهر اولدقده
 اكر جوق مال ترك ايدرسه
 پدر و والد و اقر بايسه
 معروفه يعنى نلندن زياده

اولیه رق وصیت اتمک
فرض قیلندی بوضعت
والدین واقربانی محروم
ایجامک ایچون متقیلر اوزرینه
حق اولدی زمان جاهلنده
ریاجهتیه مالی سائر
وصیت ایدوب والدین
واقربانی محروم ایدرلردی
حق تعالی انی منعله والدین
واقربایه وصیتی امرایلدی
صکره منسوخ اولوب آیات
مواریث ایله قرار بولدی
(فن بدله بعد ماسمه فائزانه
علی الذین یبدلون ان الله
سمیع علیم) اول کیمسه که
میتک وصیتی ایشستدک
نصکره انی تبدیل و تغییر اید
انک کنهای میت اولوبوب
انجق تبدیل ایدنک اوزرینه
در تحقیق الله عظیم الشان
موصینک وصیتی ایشیدیدی
ووصینک تبدیلی بیلجیدر
(فن خاف من موصی خفا
اوائما فاصالح بینهم فلاثم
علیه ان الله غفور رحیم)
وارث ووصی وحاکنده
کیمکه وصیت ایدن کیمسه
دن وصیتنده خطایه مبانی
یاوارنه غدر صورتی وسائر
سهو حالتی فهم وادراک
ایتنه ونهچ شرعی اوزره
وصایای و وارثلری بیتی
اصلاح ایله اول کیمسه
اوزرینه هیچ کناهی قدر

اول ابن عباس رضی الله تعالی عنهم مرویدر مالک وشافعی اکا ذاهیدر (فن تجل فی
یومین فلاثم علیه) اول کسکه متادن خروجی ایام تشریقده یوم نحر دنصکره یوم نائیده
استیجال اید . اعدی اول استیجالنده و یوم ثالث رمینی ترکنده اکا اثم یوقدر . زیرا اول
اکار خصددر ابوحنیفه عندنه یوم ثالث فجر طلوعندن اول خروجی جائز اولوراندنصکره
دکل (ومن تأخر) اولکد متادن خروجی یوم ثالثه رمی جاردن فراغده دکن تأخر اید
(فلاثم علیه) رخصتی ترکنده اکا اثم یوقدر اعدی حاج متادن خروجی تعجیل و تأخیر
ایتمی بیننده بخیردر اگرچه تأخیر افضل ایسهده (لمن اتق) اول کسکه ایچونکه جحدن
انصرافدنصکره متاهیدن صاقد (واتقوا الله) جمیع امور کزده الله تعالیدن قورقکز (واعلموا
انکم الیه تحشرون) و بیایک که جمیعکز اول الله تعالی به جمع ایدیلور و اعمالکز ایچون جزا
اولور سز (ومن الناس من یججک قوله فی الحیاة الدنیا) ناسدن بعض کسه وارکه انور دنیاده
واسباب معاشده سوبلدیکی سنی اعجاب ایدر و یاخود دنیاده کلامک حلاوت و فصاحتی سنی
اعجاب ایدر آخرتده دکل زیرا اول وقتده اکادهشت و خشیت ایرر . دینلدیکه اشوایت
اخسن بن شریق الثقفی حقهده نازل اولوبدری زهره نک خلیفه سیدر اول طائلو سوزلی خوب یوزلی .
رجل ایدی پیغمبر عز علیه السلام دکور و اظهار اسلام قیلوردی و اکاجت کویستردی وحلف
کاذبه کندینی کالیناندردی و پیغمبر عز علیه السلام انی یانه او توردردی حالبوکه اول منافق ایدی
صفات ذمیمسی اشوایت کریمه ایلدیلردی (و یشهد الله علی ما فی قلبه) و عین ایدر و قوی
قلبنده اولاند موافق ایدوکنه الله تعالی به اشهاد ایدردی (وهو الداخلصام) حالبوکه مسلمینه
خصومت وجدالی شدیددر (واذا تولى) لجان سنک قتکدن چیقوب کیده (سعی فی الارض
لیقصد فیها) سعی ایدر که یروزنده فساد اید (ویهلك الحرث والنسل) اکینلری یاقه
و حیوانلری تلف اید . مکر اخسنک بنی ثقیف ایله خصومتی وار ایدی برکیمه واروب
انلرک زروعنی احراق و مواشیلرین هلاک ایتدی ضحاک ایدر یعنی لجان اول امور خلقده
والی اوله یروزنده فساد سعی ایدر . مجاهد ایدر لجان اول والی اوله عدوان و ظلم علن ایدر
اول سپیدن حق تعالی مطری امساک ایدوب انکله حرث و نسله هلاک ایرر . سعید بن
المسیب ایدر درهمی قطع اتمک یروزنده فساد دندر (والله لا یحب الفساد) الله تعالی فساد
علمده راضی اولمز (واذا قیل له اتق الله اخذته العزة بالاثم) لجان اکا الله تعالیدن خوف
ایدوب سوء صیدندن منتهی اول دینلده انفه و حیت جاهلیت انی جل ایدر که اول نهی اولندینی
سوء صنیی ایشلده (فحسب جهنم) اکاجزا عذاب جهنم کفایت ایدر (ولیس المهاد)
اول نه مؤس فراش اولور . ابن مسعود ایدر کنهاک سبوکر ننددر که برکسندیه الله
تعالیدن خوف ایت دینلدکده کندی حالکی کوردیه فعلی سیئ اوزره اصرار ایلید . عمر
ابن الخطاب رضی الله تعالی عنده الله تعالیدن خوف ایت دینلده الله تواضعندن یوزین ره
قوردی (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله) ناسدن کسکه واردر که الله تعالینک
رضائن ایشیو نفسی بیع ایدر یعنی الله تعالینک رضا ایچون جهاد ایدر . و یاامر بالمعروف
ونهی منکر ایدر حتی که قتل اولور (والله رؤف بالعباد) الله تعالی عبادیند کثیر الرحدر

شول حیثیتدککه اشبونک کپی شرایدانلری ارشاد ایتدی و جهاد تکلیفیه غزات وشهدا
ثوابی ائله عرض ایتدی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر اشبو آیت کریمه سیریه الرجیع
حقده نازل اولوبدر که کفار قریش پیغمبر عز علیه السلام مدینه به خبر کوندردیلر که بز
اسلامه کلشز احبابک غلامندن بزه برقاچ کسکه کوندر کل که کلوب بزه دینک احکامنی تعلیم
ایدلر حالبوکه مرادلری مکر ایدی پیغمبر عز علیه السلام دخی ائله صحابه دن حبیب بن عدی
الانصاری و مرثد بن ابی مرثد القزوی و خالد بن بکری و عبدالله بن طارق بن شهاب البلوی
وزید بن الدثنه بی کوندردی و اوزرلرینه عاصم بن ثابت الانصاری بی امیر ایتدی چون ائر
کیدوب مکه و مدینه اراننده بطن الرجیع نام موضعه قوندیلر . عمر بنحوه لری وار ایدی نیدیلر
اول ارایه بر عجز اوغرایوب خرما چکردکن کوریمچک فی الحال مکیده دوندی احباب
محمدن اشبو طریقه کسکه سلوک ایتشدر دیوب قومند مدینه خرما سی چکردکن علامت
کوستردی فی الحال مکهدن یتش کسکه مرما حله رکان اولدقلری حالد اول صحابه ایدر
حق که مرثد و خالد و عبدالله بن طارق اولدر دیلر و عاصمک ترکشده یدی اوقی وار ایدی
هر بریله عظماء مشرکیندن برر رجل اولدر ایدی انندن دیدیکه الهی صدر نهاده بن سنک
دینکی حایت ایتدم سندخی آخر نهاده بنم لحمی حایت ایت چون مشرکون انی احاطه ایدوب
اولدر دیلر فی الحال جسدی اوزره زنا یراشوب مشرکین اکا ال یرکوره مدیلر . اعدی کیمیدیه
صبر ایدملکه بوزنا یرکیده انندن باشن کسوب مکیده ایتدلم و سلاقه بنت سعد نام مرأیه بیع
ایدلم دیدیلر . مکر اول عاصم احد غزاسی کونده سلاقه نک براوغنی اولدر مشدی اول حالتده
عین ایتشکه هر لجانکه عاصمک باشی الله کبره قفا سنک ایچنده شرب خر اید کیمه اولیمچ
باذن الله بر عظیم یغور ایردی عاصمک جسدین کوتوروب جتده ایر کوردی و مشرکیندن
اللی کسکه نک جیفه لری سوروب ناره قیوردی و حیوی وزیدی اسیر ایدوب مکیده ایتدیلر
مکر حبیب بدر غزاسنده حارث ابن عامر نام مشرکی اولدر مشدی اول حارثک اوغلری حبیبی
صاتون الدیلر که بابالری یرتد قتل ایدلر انندن انی حرمندن طشریه قتل ایچون ایتدیلر دیدیکه
بر آن بکاهلت و یرک که ایکی رکت غازی قلهیم مهلت و یردیلر قیلدی من بعد هر جبر ا قتل اولنان
مسله اول ایکی رکت انندن سنت قالدی بعده انی حیاصلب ایتدیلر دیدیکه الهی بیلور سنکه
قتمده برکسه یوقدر سلامی رسولک علیه السلام ایرکوره الهی سندن دیلر مکه سلامی اکا یر
کوره سن انندن سلمان دینور بر مشرک طوروب رحله انی اولدردی وزید بن الدثنه بی صفوان
بن امیه صاتون الدیکه باباسی امیه ابن خلف یرینه قتل ایدلر اوله انی مولاسی قسطاس
نام مشرکله تعیمه کوندردیکه انده قتل ایدلر قریشدن بر جاعت انده انک قاتنه کلدیلر که انلرک
بری سفیان بن حرب ایدی دیدیکه یازید سورمیدک که محمد بزم قتمده اولیدی سنک یریکه انی
اولدر یریدک سن ایسه اهلک قاتنه آزاده اولیدک زید دیدیکه والله سومزم که محمد علیه السلام
الآن اولدینی مکانه بر شوکدن متأذی اوله بن ایسه اهل قاتنه آزاد اولم ابوسفیان ایتدی ناسده
احباب محمدک محمدی سوملری کپی کورمدمکه کسکه سیدی سوه انندن نطاس انی شهید ایتدی
چون بو خبر بخبر صادق پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایرشدی احبابنه ایتدی قنفیکزدر که

الله عظیم الشان حتی اجرا
ایدهنی مغفرت وامرینه
اطاعت ایدنه مرحمت
ایدیجیدر (یا ایها الذین
آمنوا کتب علیکم الصیام
کا کتب علی الذین من قبلکم
لعلکم تتقون) ای مؤمنلر
سزه اورج طومق فرض
قیلندی سزدن مقدم اولنلر
فرض اولندی کپی شایدکه
صومله هو الرکزه ضعف
طاری اولوب معا صیدن
اتقایدن سز (ایامام معدودات
فن کان منکم مرضا و علی
سفر فعدن ایام اخر و علی
الذین یطیقونه فدیة طعام
مسکین فن تطوع خیر افهو
خیرله وان تصوموا خیر لکم
ان کتم تعلمون) اول
سزچون فرض اولنان
صیام صایلو کوندر . که
یکرمی طقوز یا اوتوزدر .
اولکونلرک کیمکه مریض
یا سفرده اولوب افطار
ایتدکده یعنی صائم اولدقده
اولکونلرک عددی قدر
صحت و راحتی حالدنه صائم
اولور و دخی طاقی اولوب
تسیدن ناشی مفطر اولان
کیمه لره فدیة و یرمک یعنی
بر قیبری اطعام ایتدک واردر
و بوفدیة یا قول حتی بقدر
ایدن بشیور یکرمی درهم

و آیه و سائر دن بیک قرق در همدر « هر کیمکه زیاده خیره سعی بلیغ اید » یعنی فدیہ فی زیاده ویرہ یا خود صیام ایله اطعمای جمع ایدہ « اول کیمسه ایچون زیاده خیر وارد و سزہ بو فدیہ و سائر ایله رخصت ویرلشکن بنه صائم اولسه کز سزہ خیر لودرا کز فضیلت صومی بیلورسه کزہ بو آیت کریمہ صیامه طاقی وار ایکن فدیہ به رخصت ویرلسی اوائل اسلامده صومه ابتدا امر اولندقدہ معتاد لری اولیوب موجب تمب اولدیفندن مساعده اولمش اوله صکره اشغیکی آیتده اولان « قلیصه » امری ایله بو نسخ اولمش بمعیلر « یطیقونه » اولنده لانا فیه مضمر در دیشلر بو تقدیرجه نسخ اقتضا ایتمز (شهر رمضان الذی انزل فیه القرآن هدی للناس وینات من الهدی والفرقان فن شهد منکم الشهر فلیصمه و من کان مرضیا وعلی سفر فعدة من ایام اخر یریداقه بکم الیسر ولا یرید بکم العسر و لتکملاوا العدة و لتکبروا لله علی ما هدیکم و لعلکم تشکرون) بو ایام معدوده ماه رمضاندر انده

حییی خشیه سندن ایتدیره کد مقابله سنده حق تعالی انی جتد کبردره زیر و مقدار رضی الله تعالی عنهما دیدیلر که یارسول الله انی ایکیز ایدلم ان شاء الله تعالی اندن ایکسی برابر طوروب کتدیلر حتی که کیمجه تعیمه ایردیلر کورسدلر که خشیه نك حولنده مشرکیندن قرق دکلوکشی او یوبوب یا تورلر انلر اول حالتده بی خبر ایکن خشیه دن انی ایندیروب فرسه یوکتدیلر حالوکه اول قرق کوندنبرو ترونازه متغیر اولماش انی یارمسی اوزره قومش دی دم لوننده قوقوسی مسکه دونمش ایکسی انی آلوب کتدیلر انی بکلینلر او یانوب بولیمیق قریشدن تمش کشی بی فی الحال اول ایکسی آردنجه کوندیلر ایریشیک زیر حییی یرہ ایندردی اول حینده یرحییک جسدین یوطوب اکا بلیع الارض دینلدی اندن زیر انلره بزدن نه استرسز دیلر سکز کلک سزکله او قشلم و یاخود دوکشمدین سزکله آیرلشسلم اوله اولسه قتال ایتمکسزین انلرمکده دونوب کتدیلر « وزیر و مقدار ایدسه مدینه پیغمبر عز علیه السلامه قدوم ایتدیلر حالوکه جبرائیل علیه السلام انک قاتنده ایدی دیدیکه یا محمد احضابکندن بویکی کسه ایله ملائکه مباهات ایدر « اشوآیت کریمه اول ایکسی حقتده نازل اولدی شول وقتن که حق تعالی نك رضای طلبنده حییک جسدین خشیه دن انزال ایچون نفسلرین فدا ایلدیلر اکثر مفسرین ایدر اشوآیت کریمه صهیبن سنان الرومی رضی الله تعالی عنه حقتده نازل اولوبدر شول وقتن که مؤمنلردن برجاعتله مشرکینه اسیر اولدیلر مشرکون انلره دینکزدن دونک دیو عذاب ایتدیلر صهیبن انلره دیدیکه بن بریر کشیم سزدن و یاغیریدن اولدیغیم سز نه ضرر ایدر سزہ جلهم فدا ایدیم قوکی بی انجی دیمله کیدیم انلر دخی اکاراضی اولدیلر مالن آلوب کندوی صالیور دیلر « سعید بن المسیب و عطاء ایدر وقتا که صهیبن پیغمبر عز علیه السلام قاتنه هجرتہ اقبال ایتدی قریشدن بر طافه انک اردنجه کیدوب اکا ایردیلر فی الحال صهیبن راحله سندن اینوب تبرکشدن او قلرین اوکند و کدی و دیدیکه یا معشر قریش اوق آتقدہ مهارتی بیلور سز دیدیلر سکز مکده اولان مالی سز و بریم قوکی بی یوله کیدیم اکاراضی اولمزه کز اشو او قارک هر برین بریکز یور ککزه صخارم اول توکند کده قلمله المده اولدیفنجه ایردیکمه اوررم اشبو ایکی آتدن قنفسین دیلر سکز اختیار ایدک اوله اولسه مالنی المتی شرطله انی صالیور دیلر حقتده اشوآیت کریمه نازل اولدی « مغیره دن مرویدر که ایدر بر غزاده ایدک بر رجل کافرلر اوزره هجوم ایدوب قتل او انجه قتل ایتدی ناس دیدیلر که اشبور رجل کندوی تهلکده القای ایتدی عمر رضی الله تعالی عنه انک حکمندن استفتا ایتدیلر اول انلرک زعم ایتدیکی کی دکلدر بلکه اول حق تعالی نك « و من الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله « جلهم سندنر دیدی عمر رضی الله تعالی عنه برکدی اشوآیت اوقور ایشیدیک استرجاع ایدوب دیدیکه اول شول رجلدر که امر معروف ونهی منکر ایتدیکی ایچون قتل اولد « یا ایها الذین آمنوا ادخلوا فی السلم كافة » جلهم کز ظاهرده و باطنده حق تعالی به استسلام و اطاعت ایدک خطاب منافقاره اولمسی تقدیر اوزره و یاخود کلکتکزله اسلامه داخل اولک کاغیر خلط ایتمککز خطاب اهل کتابک مؤمنلریند اولمسی تقدیر اوزره « زیرا که انلر اسلاملر ندنصکره سبت کونده تعظیم و الحمالی و الباتی تحریم ایدرلردی و یاخود شرائع اللهک کلنه داخل اولک انبیا و کتبک کلنه ایمانله خطاب اهل کتابه

اولمسی تقدیر اوزره و یاخود اسلامک جیع شعب و احکامنه داخل اولوب اندن هیچ رشیه خلل ایرکورمکز خطاب مسلمینه اولمسی تقدیر اوزره (ولا تتبعوا خطوات الشیطان) یوخسه شیطانک آثار و سنتنه اتباع ایتمکز حالوکه حضرت محمد صلی الله تعالی علیه وسلم سزہ سنن اسلامی بیان ایدوبدر (انلکم عدو مبین) زیرا که اول شیطان سزہ ظاهر المداوه در « جابر رضی الله تعالی عنه ایدر هر رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز علیه السلامه کلوب دیدیکه یارسول الله بزیهود دن بعض احادیث ایشیدیرک اول بزه خوش کلور اجازت ویرمیسکه انک بعضی بز یازلم پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه یوخسه سزدخی یهود و نصارالر کی غیر لمیسز بن سزہ بر شریعت بیضا و نقیه ایله کلشکه اکرموسی علیه السلام بنم زمانده حیاته اولسه بکا اتباعدن غیری به وسی اولمزدی (فان زلتم من بعد ما جاءکم الینات) اگر سز آیات ظاهره و حجج باهره کلدیکند نصکره اسلامه دخولدن میل ایدر سکز (فاعلموا ان الله عزیز حکیم) پس بیلک که حق تعالی عزیز در انتقامدن انی برشی عاجز ایتمز حکیمدر که انتقامده اصابت ایدر (هل یظنون) اسلامه دخولی ترک و خطوات شیطانه اتباع ایدنلر منتظر اولمزلر (الا ان یأیهم الله) الا کامنتظر اولورلر که حق تعالی نك امر و بای انلره کله (فی ظلل من الغمام) بیاض بولدن ظله لوده اول مظنه رجت ایکن انده عذاب اولمسی اقطع اولور زیرا که شرک حسابان اولمذینی حیثیتدن کلی اصعبدر فکیف که خیر حسابان اولور حیثیتدن کله (و الملائکه) ملائکه دخی کله که انلر امر و عذاب اتیانده واسطه در (وقضی الامر) و حسابندن فراغ اولنوب هلاکترینک امری اتمام اولد (والی الله ترجع الامور) و امورک کلیسی الله تعالی به رجوع ایدر (سل بنی اسرائیل) یا محمد مدینه نك یهودینه سؤال ایتکه (کم آتیناهم من آیهینة) بز انلرک آبا و اسلافلرینه مجزه ظاهره دن و یا انبیا ایدله حق و صوابه شهادت ایدر کتا بلرنده آیتدن ویرمیشز (و من یدل نعمه الله) اول کسه که الله تعالی نك آیاتی بیلدیکند نصکره تغیر ایدله که اول اجل نعم اولان هدایه سیدر انی ضلالت و ازدیاد در جدیه سبب قیله (من بعد ما جاءته) اکا واصل اولوب معرفته تمکن ایتدک نصکره اشبو تعریض واردر که انلرک انی تغیری بیلدکلر ندنصکره اوله (فان الله شدید العقاب) اول الله تعالی نعمتی تغیر ایدوب شکردن بدل کفران ایدنه عقاب شدید ایدر جریمک شدیدنی مرتکب اولدیفنچون (زین للذین کفروا الحیة الدنیا) حیات دنیا کا فرلرک کوزلرینه تحسین و محبتی قلبلرینه تمکین اولسدی حتی انک اوزرینه تهالك ایدوب غیریدن اعراض ایتدیلر (ویسخرون من الذین آمنوا) و مؤمنینک فقراسنی استرذال ایدرلر و یاخود انلری دنیا بی ترک ایدوب عقابه اقباللری اوزره استهزا و سخره ایدرلر (والذین اتقوا فوقهم يوم القيامة) حالوکه اتقا ایدن مؤمنلر یوم قیامته انلرک فوقده اعلا یعلینده انلرایسه اسفل سافلینده در و یاخود مؤمنلر کرامته انلرایسه مذلتده در و یا مؤمنلر انلرک اوزره تطاول ایدوب انلری سخره ایدرلر « نتمک دنیاده انلر مؤمنلری سخره ایدرلردی « اسامه بن زید رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه جنت قبوسنده طوروب ایچروسنه نظر ایتدم اهلتک اکثر بی ماکین کوردم

جسته جسته پیغمبر عز علیه السلامه ایندردی اول قران نامی حقه هدایت ایدر و حلال و حرامده و دین و احکام و شرایعه حق باطلدن فرق و تمیز ایدر سزلردن هر کیمه شهر رمضان معلوم اولسه صائم اولسون اول ماهده مریض یا سفرده اولان کیمسه صائم اولمذینی کونلرک عددنجه صحت و اقامتده صائم اولور الله تعالی سزہ آسانک مراد ایدر مریض و مسافرده صوم امریله عسرت مراد ایتمز تا که مرض و سفر کونلرنده اولان صومکزک صحت و حضرده تکمیلنی ادا ایدم سز و سزی صومه راه حقه هدایت ایتدیکیچون الله تعالی بی تعظیم ایدم سز شاید که اجر صومه نائل اولدیفنکز نعمته شکر ایدم سز (و اذا سألك عبادی عنی فانی قریب اجیب دعوة الداع اذا دعان فلیستجیوا لی و لیؤمنوا بی لعلمهم برشدون) یا محمد قوللرم سکا بندن سؤال ایتدکلرنده بن علم و اجابتله یقیم بکادما ایدیفنیلر دعا ایتدکلرنده اجابت ایدم رم امدی بندن اجابت طلب ایتونلر و بکا ایمانده نابت اولسونلر شاید که رشد حقه نائل اوله لر

و جهنم قوسند دخی طور و پوچروسته نظر ایتدم اهلتك اكثر نخی نسا كوردم و اهل جدایسه
محبوسلرایدی مگر انلردن اوله كه اهل ناردن اولوب ناره ادخاله امر اولنش اوله . سهل
بن سعد ایدر پیغمبریمز علیه السلام قاتنه بر رجل اوغرا دی پیغمبریمز علیه السلام برجالسه
بونك حقتنه نه دیرسن دیدی اول ایتدیكه بورجل ناسك اشراقنددر لایقدركه نسادن
دیلدیكى اكازوچ اولنه و شفاعت ایتسه طوبیله و سوزی دیكلنه بدم پیغمبریمز علیه السلام قاتنه
بر رجل آخر اوغرا دی پیغمبریمز علیه السلام بنه اول مجالسه یا بونك حقتنه نه دیرسن دیدی
اول ایتدیكه بورجل مسلونك فقراسنددر لایقدركه نسادن دیلدیكى اكازوچ اولنه و شفاعت
ایتسه طوبیله سولسه سوزی دیكلنه پیغمبریمز علیه السلام دیدیكه ایدى يالكر بورجل
اولكى رجلك امثالندن دنیا طلوسی رجالدن خیرلودر (والله رزق من یشاء بغير حساب)
الله تعالى دیلدیكى كسبه دنیاده و آخرته رزق حسابز و برردنیاده و یرمى كاهی استدراج
وكاهی ابتلا اولور و یاخود اكافی دنیاده زحمتز و یرر و آخرته انك اوزره اكاحساب
ایتمز و یاخود حق تعالى رزق ناسك كیمته آروكیمته بسط ایدر هر برینه حاجق دكلور و یرمى
بلكه احتیاجی اولمیان كثیر و یرر و احتیاجی اولانه قلیل دخی و یرمى اكاعراض و حساب
اولنزیچون بوكا و یردك و بوكا و یرمى و یا نیچون بوكا آروبو كاجوق و یردك دینلز و یاخود
اول خزانه سی نفادندن اوشمزه كه آندن چقانك حسابنه احتیاج اوله (كان الناس امدا واحدة)
ناس دین حق اوزره متفقلر ایدیه اول آدم و ادریس پیتنه كى زمانه و یا آدم و نوح پیتنه
و یا طوفان دصكره ده ایدى و یاخود جهالت و كفرده متفقلر ایدیه اول ادریس و یا نوح فترتده
ایدى (فبعث الله النبیین) و قنا كه انلر اتفاق دصكره اختلاف ایتدیلر حق تعالى انلره نیلر
كوندردى . كعب ایدر انیانك عددندنه بنم ییلدیكم یوزیكرى درت بیکدر انلردن مرسل
اوچیوز اون اوچدر و قرآنده اسمیله ذكر اولنان یكرى سكردر (مبشرین و منذرین)
ایمان و اطاعت ایدلره ثوابه بشار ایدر و كفرو عصیان ایدلری عقابه تحذیر ایدر اولدقلى
حالده (و انزل معهم الكتاب) و انلر كله ییله كتاب انزال ایتدی (بالحق) حق ملتبس
وا كاشاهد اولدیفی حالده (لیحكم بین الناس فیما اختلفوا فیه) تا كه الله تعالى و یا بابت اولنان
نهی و یا انزال اولنان اولنان كتاب ناس پیتنه اختلاف ایتدكلى حقتده و یا انلره ملتبس اولان
شیتده حكم ایدیه (و ما اختلف فیه) اول حق و یا كتابده اختلاف ایتدی (الا الذین اتوه)
الاینه اول كتاب و یرنلر اختلاف ایتدی خلاقی كیدر رشى خلافتك استحكامنه سبب
قیلدیلر كتابك بعضنه مؤمن و بعضنه كافر اولدیلر (من بعد ما جاءتهم البينات) انلره تورات
و انجیل احكامی كلدیكند نصكره (بنیانیهم) ارالنده ظلم و حسد ایدوب دنیاده حسد
و حرصلری سییله (فهدى الله الذین آمنوا لما اختلفوا فیه من الحق باذنه) اوله اوله حق
تعالى مؤمنلره بقتدن اختلاف ایتدكلى شینه امرى و یا اراده و لطفی ایه هدایت ایتدی
• ابن زید ایدر ناس قبله امرنده اختلاف ایدوب کیلیری نمازی مشرقه و کیلیری مغربه کیلیری
بت المقدسه قلوب حق تعالى مؤمنلره كبت مكرمدی هدایت ایتدی و صیام امرنده دخی اختلاف
ایدوب حق تعالى مؤمنلره شهر رمضان هدایت ایتدی • و یا ایدمه دخی اختلاف ایدوب یهود

(یوم)

یوم سبقی و نصاری یوم احدی اخذ ایتدیلر حق تعالى یوم جمعه یی زه هدایت ایتدی • و ابراهیم
علیه السلام امرنده دخی اختلاف ایدوب کیلیری انی یهودی و کیلیری انی نصرانی دیدیلر حق
تعالى مؤمنلره انك حنیف مسلم ایدوكن هدایت ایتدی (والله یرهدى من یشاء الى صراط
مستقیم) الله تعالى دیلدیكى كسبه دین اسلامه هدایت ایدر (ام حسبكم ان تدخلوا الجنة و لما
یا تمك مثل الذین خلوا من قبلكم) ظن ایدر میسر ای مؤمنلره كه جتته كیره سز حالبو كه سزدن
اوكدین كچن انبیا و مؤمنینه كلان مثل سزه كلیه (مستهم البأساء والضراء) انلره شدت
فقر و بلا و امراض اصابت ایتدی (و زلزلوا) و اصابت ایدن شدت ایدن بر مرتبه ازعاج
اولدیلر كه (حتى یقول الرسول و الذین آمنوا معه) حتى تناهى شدت و استطاله مدتدن
حبال صبرلری اوزیلوب رسول و پیله سنجه اولان مؤمنلر دیدیلر كه (متى نصر الله) الله
تعالیك نصری زه نوقت ایرر و اوزریمز دن بلا كیدر انلره دینلدیكه (الا ان نصر الله
قرب) آگاه اولك كه الله تعالیك نصری قریدر • دینلدیكه اشبوات كریمه خندق غزاسنده
نازل اولدی شول وقتكه مسلمینه جهد و یرد و شدت خوف و ضیق عیش و انواع اذى
ایردى • عطا ایدر وقتكه پیغمبریمز علیه السلام احبابیله مدینه یه كیردیلر مالسز اولدقلى
و دیار و امواللرین مشركینه القیود قلدنن و یهودك عداوت اظهار و یرقوم ایدر نفاق اسرار
ایتدكلى زنده هموم و غومه ایردیلر اوله اوله حق جل و علانلر ك قلوبك تطیب ایچون
اشبواتی انزال ایتدی اشبواتده اشارت و ادر كه عبدك الله تعالى به وصولی عندندنه كرامت
حصولی دكل الاترك هوی و لذات و مكابله شدائد و ریاضاته در • اول اجلدن پیغمبریمز علیه
السلام دیدیكه • حفت الجنة بالمكاره و حفت النار بالشهوات • جنت طو لدرلدى شول تكالیف
شرعیه نك اداسیله كیم اول نفوسه قیل كلور و جهنم طو لدرلدى حب دنیا و مستلذات و محرماتدن
نفوس اماره بالسوءك مرار تیه كیم اول اكاجیل اولور (یسلونك ماذا یبقون) یا محمد سكا
سؤال ایدرلر كه نه شى اتفاق ایدر و انی كیلره فی سبیل الله صرف و تصدق ایدر اشبوات
عمر و بن جوح حقتده نازل اولدیلر كه اول مالدار بربر كه ایدى پیغمبریمز صلی الله تعالى علیه
وسلمه دیدیكه یا رسول الله نه شى تصدق و كیلره صرف ایدم (قل ما أنفقتم من خیر) یا محمد
انلره دیكل كه مالذن اول شیشه فی سبیل الله اتفاق ایدرسز (فلولالذین و الاقریبین و البیتى
و المساكین و ابن السبیل) ایدى انی و الدینكزه و سزه قرابتلوره و یا بالری اولمیان اولاد
صفاره و مسكینلره و مسافریندن یولده قالمشله اتفاق ایدك (و ما تفضلوا من خیر فان الله به علیم)
خیردن هر شیشه انی ایشلرسز حق تعالى انك كنهی ییلوز و ثوابی و یرر • اشبوات
دینلدیكه زكات آیتیه نسخ اولوبدر و دخی جائزدر كه اشبو حكم نقله جل اولنه اوله اوله
مراد ققاردن اصناف مذكوره یه تطوعا برا و اوب منسوخ اولیه (كتب علیكم القتال)
جهاد اوزرینكزه فرض قیلندى • اشبواتك حكمنده علما اختلاف ایتدیلر • عطا دیدیكه
جهاد تطوعدر و بو آیتله مراد پیغمبریمز علیه السلامك احبابدر غیرى دكلدر • امام ثوری
دخی اكاه بدر شول دلیل ایه كیم قرآنده (فضل الله المجاهدین بأموالهم و انفسهم على
القاعدین درجة و كلا و عد الله الحنی) حق تعالى شول اموال و نفسلریله جهاد ایدلری

امر انیدن بری سؤال ایتدیكه
یا نبی الله تكری تعالى بكافین
ایسه اكاسیزلو سولیم
اوزاق ایسه ندا ایدیه
دیدكده بو آیت كریمه نازل
اولدی (احل لكم لیل الصیام
الرفث الى نسا تمك من لباس
لكم و اتم لباس لمن علم
الله انكم كنتم تخشون
افسكم فتاب علیكم و عفا
عنكم قالان یا شروه من
و ابغضوا ما كتب الله لكم
و كلوا و اشربوا حتى یبین
لكم الخط الابيض من
الخط الاسود من الفجر ثم
اتموا الصیام الى اللیل
ولا تبشروهن و اتم
ما كفون فی المساجد تلك
حدود الله فلا تقربوها
لذلك بین الله ابانه للناس
لعلهم یتقون) صیام
کیجه می نسا كره جماع
سزه حلال قلدی نساكر
سزه لباس و سزدخی انلره
لباس سكر سز مباشرت عدم
صبر ایه تفكره خیانت
ایدر اولدیكلى الله تعالى
بیلدى بناء علیه سزك
اوزرینكزه رحمتیه رجوع
ایدوب كناهكلى عفو
ایتدی شمدى نسا كره
لیالیده مباشرت ایدك
و سزه قلدیر ایتدیكى طلب
ایدك و تا كه فجردن یعنی

وتدلو ابها الى الحكم لتاكلوا
فريفا من اموال الناس
بالاثم واتم تعلمون) وينكره
بربر يترك ماله باطل ايله
يعني سرقة وقمار وغصب
وامثاليه اكل ايتك وناسك
مالندن ظلمه يعني شهادت
زور ويمين كاذب ايله
برفرقه بي اكل ايجون حكامه
رشوت وبرميك مع هذا
ظلم ايدو كني بيلور سزه
مرويدركه عبادان الحضرمي
امرئ القيس كنديدن
بندن غصبه الذي ديو
برارض دعواسيله حضور
نيوبده محاکمه ايتدكرتده
عبدانن شاهد طلب
اولفغله عبادان شاهد
يوقدر يمين ايتسون ديدني
امرئ القيس يمينه قصد
ايتدكه پيغمبر عليه السلام
ان الذين يشترون بعهده الله
وايمانهم ثمننا قليلا
آيت كريمه سني قرائت
بيوردقزنده مؤثر اولوب
ارض مذكوري عباده
تسليم ايلدي وبوآيت كريمه
نازل اولوب يمين كاذبدن
نهي اولندي (يسئلونك
عن الاهله قل هي مواقيت
لناس والحج وليس البر
بان تأتوا اليوت من ظهورها
ولكن البر من اتقى واتو
اليوت من ابوابها واقفوا

(واقع)

واقع اولدي ظن ايتشدر چون اول خبر قريشه ايردي ديديلر كه محمد عليه السلام شهر حرامده
قتالي استحال ايتدي . بوسوزلر اول اصحابك قبلر نده ايتدي پيغمبر عز عليه السلام دخي
اول قافله متاعندن برشته ترض ايتدي واول ايكي اسير امرنده توقف ايتدي تاشول وقتي
دكين كه اشوآيت كريمه نازل اولدي اوليله اولسه پيغمبر عز عليه السلام اول قافله دن خشي
چيقارد ي باقيسي اول اصحابه اولشدردي اسلامده اول قسمت اولنان غنيمت اول ايدني
واول ايكي اسير لك برينسه حكم بن كيسان وبرينده عثمان بن عبدالله دينوردي اول ايكيسندن
بدل سعد بن ابى وقاص وعنه بن غزوان نام ايكي صحابي يي مكه دن كيروكتورتدي انلر كلچيك
اول ايكي اسيري صاليوردي اشو قصد سبب اولدي شول آيت كريمه نك نزولده كيم الان
ذكر اولنوركه (يسئلونك عن الشهر الحرام قتال فيه) يا محمد سكا سؤال ايدرلر كه شهر
حرامده قتالك حكمنندن كه اول نيچددر (قل قتال فيه كير) ديكل كه انده قتال ذنب كيدير
(وصدعن سبيل الله) وناسي اسلامدن والله تعالى به ايركورر طاعتندن صرف ومنع (وكفر به)
والله تعالى به كفر (والمسجد الحرام) ومسجد حرامدن منع (واخراج اهله منه) ومسجد
حرامدن اهلي اخراج (اكبر عند الله) الله تعالى عندنده وبالي اعظمدر اول اصحابك فعلندن كه قريش
قافله سنك اهله شهر حرامده ايتديلر (والقتة اكبر من القتل) ومشركنك ارتكاب ايتدكلري
اخراج وشرك اكبردر شول قتلدنكه مسلمون اتى شهر حرامده ارتكاب ايتشدردر (ولا
يزالون بقاتلونكم حتى يردوكم عن دينكم ان استطاعوا) يامؤمنلر بياك كه مشركينك سزه
عداوتى داغددر سزكله قتالندن منفك اولزلر تا كه سزي دينكزدن صرف ايدلر كا
اقتدارلري اولسد وانلرك كا اقتدارلري اوله جق دكلدر (ومن يرتد منكم عن دينه فميت
وهو كافر) سزدن اول كسكه سرده وياجهرده دين اسلامدن دين كفره رجوع ايد
وكافر اولديني حالده فوت اولد (فاولئك حبطت اعمالهم في الدنيا والآخرة) ايمدي انلرك دنياه
واخرته اعمال حسنهلري حبط اولور يعني فوائده دنويده سي كيدر وفوائد اخرويده سي دوشره امام
شافعي بوآيتك دلايلده ديديكه مرتدك على حبط اولمز مادامكه ردت اوزره اوليه . وامام ابو
حنيفه ديديكه ردت ايله اعمال سالفه سي باطل اولور اكر چه اسلامه رجوع ايدر وموتى
كفر اوزره اولزسه ده (واولئك اصحاب النار هم فيها خالدون) وانلر اصحاب ناردن سائر
كفره كي انده دائملدرر وقاكه عبدالله بن جعش واصحابي يارسول الله اشوقافله ايجون
ايتديكمز سفرى غزا اولسني طمع ايدهرز ديديلر نازل اولديكه (ان الذين آمنوا) شونلركه
ايمانده تلديلر (والذين هاجروا) عشار ومنازل وامواللرندن ايرلديلر (وجاهدوا في سبيل الله)
وحق تعالىنك طاعتنه چالشديلر ومشركنه جهاد ايتديلر (اولئك يرجون رحمة الله) ايمدي
انلر حق تعالىنك رحمتن رجا ايدرلر (والله غفور) الله تعالى خطاييله وقلت احتياطله اشلن
ذنوبى مغفرت ايدر (رحيم) رحيله عبادني جنته قويا (يسئلونك عن الخمر والميسر)
يا محمد سكا خرك وميسرك حكمنندن سؤال ايدرلر . روايت اولنديكه مكده سورة نخلده كي
ومن ثمرات النخيل والاعناب تخمذون منه سكرا . آيتى نازل اولدي ناس اتى ايجردى بروقتده
عمر ومعاذ صحابه دن برجاغله يارسول الله بزه خرك حكمنندن خبر ويركه اول عقلى كيدر

الله لعلكم تفلحون . يا محمد
سكاهلاللردن يعنى يكي
ايلردن سؤال ايدرلر سن
ديكه اول هلاللر ناسه صوم
ووعده ديون وعدت نسا
وسائر وموسم حج سيلتمك
ايجون اوقات علامتيدر
وخانه لره ارقه سندن كيرمك
خير دكلدر ولكن خيرا ولدركه
بر كيمسه محارمندن صافه
وخانه لره قوسندن كلوب
كيدك والله تعالىنك قورقك
شايدكه فلاح ونجات
بوله سزه زمان جاهليتده
حج يا عمره ايجون احرامه
كيرن كيمسه شهر لوايسه
خانه سنك بام ديواريني دلوب
اندن كيرر چيقاردى
جولده چادر لوايسه
خيمه سنك وراستدن امد
شد ايدردى واعتقادلر نجبه
بوتى عمل خير عدايدوب
نار كنه فاجر ديرلردى
وبوعادت جميع اعرابده
مرعى اولوب قريش
وخزاعه وسنوعامرو قيف
وبعض قبيله لركه دين وآينده
صلاسلري اولديقتدن بونلر
بوعادته اعتبار ايتزلردى
بركون ايام احرامده
حضرت پيغمبر بر قبودن
طشره چيقدى وعقبند
رفاعة انصارى چيقدقه
مهاجر وانصار رفاعه به
فاجر اولدك ديديلر پيغمبر
عليه السلام رفاعه به نجبه
جسارت ايتدك ديدى رفاعة

دیدیلر اشبوآیت نازل اولدی اولیه اولسه ناسک کیمی اتی ایچر وکیمی ایچمز اولدی • بعده بروقتده عبدالرحمن بن عوف رضی الله تعالی عنه ناسدن برجاته طعام ییدیروب خراجچردی اندن بری نمازه طوری سورة کافرونی باشلیوب • اعدما تمیدون • دیو او قودی اولیه اولسه سورة ناسدن • لاتقربوا الصلاة واتم سکاری • آتی نازل اولوب اتی ایچر کثیرل از اولدی • اندن عتبان بن مالک رضی الله تعالی عنه سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه برجاته اولیه چاغروب ییدردی وایچردی سکران اولیجی افتخار وانشاده مشغول اولدیلسعد برشعر اوقیوب انده انصاری هجوایندی رانصاری اتی ایشیدیک برکوکله سعدک باشنی اوروب یاردی سعد رضی الله تعالی عنه اندن پیغمبر عز علیه السلامه شکایت ایتدی عمر رضی الله تعالی عنه انده حاضر ایدی دیدیکه الهی خیرک حقننده بزه حکمی تبیین ایت اولیه اولسه سورة مائده ده کی • انما الخمر والمیسر • آتی • فهل انتم متبهون • قوله دکن نازل اولدی • عمر رضی الله تعالی عنه اتی ایشیدیک متهمی اوداق یاربنا دیدی • وخرک ماهیتنده فقها اختلاف ایتدیلر برقوم دیدیلر که اول عصیر غنیمت ویا عصیر ربیدر که پشورلمکسزین اشتداد وغلان ایدمه وانه اتفاق ایتدیلر که اول نجسدر شاربنه حد اوریلور وفاسق دینور وانی استلال ایدن تکفیر اولنور • و امام ابوحنیفه وسفیان ثوری ورجاعت ذاهب اولدیلر که اشبو تحریم غنیمت وربطک غنیمت اتخاذا اولنان مشروباته تعدی ایتیه مکر که مکر اوله اول تقدیر جده حرام اولور اول کرکه حنطه ویا شمیر ویا ذرة ویا غسل ویا نیددندر دیدیلر که قحان غنیمت ویا ربطک عصیری پشوریلوب نصفی کیده مع الکراهه حلال اولور واکر اول پشوریلوب ثلثانی کیدرسه دیدیلر که حلال وشرعی مباح اولور و سکر و بر سره حرام اولور شول دلیل ایله که عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بعضی حالته نامد کوندروب دیدیکه مسلمینک طلادن اولان ارزاقی حالدر ثلثانی کیدوب ثلثی قالورسه واکثر علما ذاهب اولدیلر که هر شرابکه کثیری اسکار ایدمه اول خردر قلیلی حرامدر • قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما سکر کثیره فقليله حرام • هر شراب که کثیری اسکار ویره انک قلیلی حرامدر • قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کل مسکر خمر وکل مسکر حرام ومن شرب الخمر فی الدنيا فوات وهو مد منها ولم یتب لم یشر بها فی الآخرة • پیغمبر عز علیه السلام ایدر هر شرابکه مسکردر خردر وهر مسکر حرامدر برکیمه که دنیا ده شرب خیر ایدمه واکامدن اولدینی حالده توبه ایتدین وفات ایدمه آخرنده اول جنت خبرنی شرب ایتیه • قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان من الغنیمت خراوان من التمر خراوان من العسل خراوان من البر خراوان من الشعیر خرا • پیغمبر عز علیه السلام ایدر غنیمت وتمر وعل وبر وشعیر هر برندن خمر اولور اشبو حدیث دلالت ایدر که خمر غنیمت وتمر وعل وبر وشمیرک هر برندن خمر رضی الله تعالی عنه ان النبی علیه السلام شل عن الخمر ایخذ خلا قال لا • انس رضی الله تعالی عندهن مرویدر که ایدر پیغمبر عز علیه السلامه سؤال اولدیکه خردن سرکه ایدیلوری دیدیکه ایدلسون • اما میسر عربک قاریدر انکله تسمیه اولنقه سبب اول اولدیکه رجل قارایله آخرک مالتی سلب وسهولت اوزره اخذ ایدر اصل قار که زمان جاهلیته واندنصرکده عرب اتی اشلیو کلسلدر صفی تفاسیرده ذکر اولنمشدره علی رضی الله تعالی عندهن

(مرویدر که)

دخی ای سید عالمیان بنم دینم سنک دینک بنم اینم سنک اینک اولقه بندخی اخسیم دیدی اول آنده بوآیت کریمه نازل اولدی (وقتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم ولا تعذبوا ان الله لا یحب المعتدین) شونلر که سزکله مقاتله ایدرلر سز انلرله فی سبیل الله مقاتله وجهاد ایدک وانلر قتاله باشلمینجه سز بدا ایدوب حدی تجاوز ایتیک الله تعالی حدی تجاوز ایدنلری سومز • فخر رسالت علیه السلام صحابه دن بر جمعه عمره نیتیه مکبه کندیلر مشرک لاری مکبه دخوله مانع اولدیلر کله جک سنه مؤمنلر مکبه کلری و مراسم حبی ادا ایتلر یجون مشرک لری اوج کون شهری تخلیه ایتلری اوزره حدیبیه ده صلح واقع اولدی سنه آتیه ده قضاه عمره نیتیه چیققدلرنده صحابه اکر قریش عهدلرینه عدم وفا ایله جنکه تصدی ایدرلر شه حرام وبلده حرامده قتال نیجه اولور دیو تفکر ایتلرله بوآیت و دیگر آیات آتیه لر نازل اولدی (واقلوهم حیث فقتموهم واخلرجوهم من حیث

مرویدر که نزد و شطرنج میسر دندر حرامدر ایدمی یا محمد سکاخر و میسر تماطیسک حکمندن سؤال ایدرلر سه (قل فیهما اثم کیر) دیکل که اول ایکسندن هر برینک تماطیسند و ماوردن انفکاکه و غاصمه و مشاعه مثل محظوراتی ارتکابه مؤدی اولدینی حیثندن اثم کیر و اردر (ومنافع للناس) و ناسه منفعتلری واردر اما خیرک منفعتی تشجیع جبان وتوفیر مروت وتقوی طبع و لذت وفرح و احترام طعامدر • و اما میسرک منفعتی تعب ونصب سز کسب مال وطرب والتذاذ ومصادقه قتیاندر (وامهما اکبر من نقصهما) والحال اول ایکسندن تحریمتد نصرکه کی اثمی تحریمندن او کدینه کی نفعلرندن اکبردر ویا اول ایکسندن منتشی اولان مفاسد شول توقع اولنان منافعلرندن اعظمدر (ویستلونک ماذا ینفقون) یا محمد سکا سؤال ایدرلر که نه کیفیت اوزره اتفاق ایدلر (قل العفو) دیکل که عفو اتفاق ایتسونلر وعفوک معانسنده دیدیلر که اول مالک حاجتدن فاضلدر اولیه اولسه صحابه مالدن کسب ایتدکلرینک حاجتلرندن فضله سن تصدق ایدرلر دی • صکره زکاة آیتیه اول نسخ اولدی ویا خود اول ظهر غنادن تصدقدر تا که ناس اوزره کل اولیه پیغمبر عز علیه السلام دیعشدر که • خیر الصدقة ما کان عن ظهر غنی والید العلیا خیر من الید السفلی وابدأ بمن تعول • صدقه نک خیر لوسی اولدر که ظهر غنادن ویریه ویدعلیا یدسفالدن خیر لودر و تصدقه شول عیالکدن اولانله بدایت • روایت اولنور که بر رجل بعضی منافعه التوندن بریضیه مالک اولوب اتی پیغمبر عز علیه السلامه کتوردی پیغمبر عز علیه السلام ایدن اعراض ایدوب اتی آمدی رجل ایدمه مرارا اتی اکا آلمین تکلیف ایدیک غصبه اتی اندن آلوب آتدی حتی اکر اول برکیمه ده طوقسه شرحه ایدردی و دیدیکه • یا اتی احدکم بماله کله یتصدق به ویجلس یتکفف الناس انما الصدقة عن ظهر غنی • سزدن بریکز مالتک کلنی کتوروب تصدق ایدر وکندی محتاج قالوب ناسدن کفافن ایتسویکدر • ایدمی صدقه نک خیر لوسی اولدر که ظهر غنادن ویریه ویا خود عفودن مراد تصدقه نه اسراف ونه اقرار اوله حق تمالینک • والذین اذا انفقوا لم یسرفوا ولم یقتروا • قول شریفی دلالتیه ویا خود مراد میسر اولان اوله • روایت اولنور که بر رجل پیغمبر عز علیه السلامه کلوب دیدیکه یا رسول الله بر دینارم وار دیدیکه نفسک اتفاق ایت دیدیکه بر دینارم دخی وار دیدیکه ولدیکه اتفاق ایت دیدیکه بر دینارم دخی وار دیدیکه اهلک اتفاق ایت دیدیکه بر دینارم دخی وار دیدیکه خادمک اتفاق ایت دیدیکه بر دینارم دخی وار دیدیکه سن یلورسن (کذلک) اشبو سزه بیان اولنان عفو جهندن اصل ایدوکی مثل ویا احکامدن ذکر اولنان مثل (بین الله لکم الآیات) اوامر ونواهیسنی سزه تبیین ایدر (لعلکم تتفکرون فی الدنيا والآخرة) تا که دنیا و آخرتکز امورنده تفکر ایدوب اندن انفع واصالح اولانی اخذ ایدمه سز و ضرری اولوب نفی اولمیاندن ویا ضرری نفعندن زیاده اولاندن حذر ایدمه سز ویا اموالکزدن معاش دنیا ده سزه صالح اولان البقیوبوب باقیسنی آخرتکز نفع ایدر شیئه اتفاق ایدمه سز ویا دنیا نک زوالین وفنا سن تأمل ایدوب اندن زهد ورهبت ایدمه سز و آخرتک اقبال وبقا سن تفکر ایدوب اکا حرص ورغبت ایدمه سز (ویستلونک عن الیتامی) یا محمد اموال یتامی به مخالفه نک حکمندن سکا سؤال ایدرلر • سبب نزولی اولدر که

اخلرجوکم والفتنة اشد من القتل ولا تقاتلوهم عند المسجد الحرام حتی یقاتلوکم فیه فان قاتلوکم فاقتلوهم کذلک جزاء الکافرین) انلری حل وحرمه نرده بولورسه کز قتل ایدک وانلری دیارلرندن اخراج ایدک انلر سزی مکدن چیقارد قلی کی وانلرک شرک فتنه لری قتلدن اشددر ومسجد حرام عندنده سز قتله مباشرت ایتیک تا که اولخلده انلر مقاتله به بدایتیجه اکر انلر مقاتله به بدایتیجه سز دخی انلری قتل ایدک زیرا حرمت حریمی انلر هتک ایتش اولورلراشته کافرلرک جزالری بویه در (فان انتهوا فان الله ففور رحیم) اکر انلر قتال وشرکدن فارغ اولورلر سه الله عظیم الشان مغفرت ورحمت ایدییچدر (وقاتلوهم حتی لاتکون فتنة ویکون الدین لله فان انتهوا فلا عدوان الا علی الظالمین) ومشرک لره قتال ایدک تا شرک فتنه سندن اترقالمیوب عبادت وطاعت یالکزالله ایچون اوله اکر انلر شرکدن فراغت ایدرلر سه انلر ظلم بوقدر اول جزا انجی ظالملر

او زرينه در (الشهر الحرام) بال شهر الحرام والحرمان قصاص فن اعندی عليكم فاعتدوا عليه بمثل ما اعتدى عليكم واتقوا الله واعلموا ان الله مع المتقين) كجن سنه ذى القعدة آتیه سزی منع ایتدیلر ایدی بوسنه ماه مذکورده قضاء عمریه کیدک یعنی انلر عام حدیه ده شهر حرامک حرمتی هتک ایتدیلر سز دخی انلرک هتکنه مقابل اول شهرده قتاله انلرک حرمتی هتکدن مبالات ایتیک انلرک اول حرمتلری ترک ایتدکرینه مجازات وقصاص لازمدر اول کیمسه که شهر حرامده ابتدا سزه ظلم و تجاوز ایدیه سزه ایتدکری کبی سزده انلرله مقابله و مجازاتلرینه سسی ایدک والله تعالی دن اتقا ایدک و بیلک تحقیق الله تعالی نصرت و معاونتده متقیلرله برابردر (وافقوا فی سبیل الله ولا تلقوا بایدیکم الی التهلكة واحسنوا ان الله یحب المحسنین) الله یولنه یعنی جهاد و سایر خیراته مالکری صرف ایدک والکثرله کندیگری تهله که یعنی بخل و اسرافه الفا ایتیک و اخلاق کزی حسن ایدک

وقتا کیم • ولاتقربوا مال الیتیم الالباتی هی احسن • آتی ودخی • ان الذین یا کلون اموال الیتامی ظلما انما یا کلون فی بطونهم نار • آتی نازل اولدی مسلمون اموال یتامی دن زیاده تخرج ایتدیلر وکندی ماللرین انلرک ماللرندن آیدیلر حتی یتیم ایچون بشقه طعام پشور لرلردی اندن ارتائن یز لر فاسد اولوب کیدردی پیغمبریمز علیه السلامه سؤال ایدیچک یورلدیکه (قل اصلاح لهم خیر) سکا اندن سؤال ایدر لر سه سن انلره دیکل که انلری اصلاح ایچون ماللرینه مداخله کز انلره خیرلورد و یاخود انلرک ماللرینی اجرت و عوض سز اصلاح کز خیرلورد که انلرک ماللرین آرتورر وکندی کز ثواب عظیمه ایشور سز و یاخود مراد کندی مانندن یتیمه توسیع ایدیه اما کندی مال یتیمه توسیع ایتیمه • اکلیلده ایدر اشونیه دلالت وارد که ولی مالی انک مائه خلط وانی غیریه مضاربیه دفع وانه بیع وشرائه تصرفی جائز اوله اگر اصلاحه موافق اولور سه ودخی احکام حوادثه اجتهاد جائز اوله • زیرا آیتک متضمن اولدیی اصلاح طریق اجتهاد و غالب ظنله بیلنور ودخی ازواد اخوانک خلطی جائز اوله ودخی یتیمی اصلاح ایچون رقتله ضرب و تأدیپ لایس اوله (وان تخالطوهم) واکر اموال یتامی بی کندی اموال کزه خلط ایدر و نفقات و مساکن و خدم و دوا بده انلره مشارکت ایدر و امواللرندن اصابت ایتدیک کز مکافاتن ایدر و یا اندن عوض امور لرینه قیام ایدر سه کز (فاخوانکم) انلر سزک اخوانک زدر اخوان ایه بری لرینه اعانت ایدر و اصلاح و رضا وجهی اوزره بری برینک مالند اصابت ایدر (والله یعلم المقصد من المصلح) حق تعالی بیلور اول کیمه بی که اکا مخالطه ایلله قصدی خیانت و افساد واکل بفر حق اوله اندنکه انکله قصدی اصلاح اوله (ولو شاء الله لا اعتکم) اگر حق تعالی سزه تضییق اراده ایدوب مخالطه بی مباح ایتیمه ایدردی (ان الله عزیز) الله تعالی غالبدر دیلدیکنه قادر اولور (حکیم) حکمت اقتضا ایتدیک شئی حکم ایدر • روایت اولنور که پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ابو مرثد الفزوی رضی الله تعالی عنیه مکده کوندر دیکه مسلمندن بر طائفه بی سرا اندن چیتاره • زیرا که اول بهادر کسنه ایدی واریچق عناق دینور بر سر آه مشرکه انک قائنده کلدی مکر اول زمان جاهلیته انک حلیله سی ایدی بری بریمزله صفالنسق اولزمی دیدی • ابو مرثد ایتدی اسلام ارازمده حائل اولوبدر دیدیکه ایددی بی زوج ایتدیکه نم لکن رسول الله علیه السلامه طائشیم اول امر ایدر سه ایدیم چون مکدن حاجتن قضا ایدوب مدینه بیه رجوع ایتدی و عناقی زوج ایچون پیغمبریمز علیه السلامه امریک زنه در دیدی نازل اولدیکه (ولاتنکحوا المشرکات حتی يؤمنن) مشرکه لری دکل که زیرا کتابیه لک • والمحصنات من الذین اتوا الکتاب • آتی دلالتیه نکاحی مؤمنله حلال اولشدر اگرچه اهل کتاب دخی مشرکر ایدسه • زیرا که قرآنده • وقالت اليهود عزیر ابن الله وقالت النصارى المسيح ابن الله • دیوب آخرنده • تعالی عایش کون • دیوشکرینه شهادت بیورلشدر • روایت اولنور که عثمان رضی الله تعالی عنه ناله بنت قرامضه بی نکاحلندی حالبوکه اول نصرانیه ایدی انک تحت نکاحنده ایکن اسلامه کلدی • وطلح بن عید الله رضی الله تعالی عنه دخی بر نصرانیه بی زوج ایتدی • وحذیفه رضی الله تعالی عنه بر یهودیه بی زوج ایدیچک

عمر رضی الله تعالی عنه اکا نامه کوندر دیکه انی تطلیق ایدیه حذیفه کایا ز دیکه یوخسه حرامی زعم ایدر سز عمر دیدیکه انی حرام زعم ایتدین ابوبکه انی مؤمناتک انلرکله تطایسندن قور قارم (ولامة مؤمنة خیر من مشرکه) الله تعالی نک امانندن بر سر آه مؤمنه نک نکاحی خیرلورد اول کرکسه حره و یا امده در حره مشرکه نکاحندن (ولو اعجبکم) اگرچه اول مشرکه نکاحی جمالی و مالی سزی اعجاب ایدر سه ده • حذیفه بن الیمان رضی الله تعالی عنیه خنسادینور بر سیاه جاریه سی حقه نازل اولوبدر حذیفه اکا دیدیکه یا خنسادیا هلنک وچر کینلک ملا اعلاده ذکر اولندی اوله اولسه انی اعتاق و تزوج ایتدی • دینلدیکه عبدالله بن رواحه نک بر سیاه جاریه سی واریدی اکا یاوزلنوب بر طبایحه اوردی بعده اول فعلته نادم اولوب پیغمبریمز علیه السلامه واردی و ماجرا سن اکا خبر و یروب و اول جاریه سنک صلاح و اسلامی ذکر ایتدی پیغمبریمز علیه السلام اول جاریه مؤمندر دیدی اوله اولسه عبدالله انی اعتاق و تزوج ایتدی ناس انی جاریه تزوج ایتدیک اوزره تیر ایدوب بر حره مشرکه عرض ایدیچک اشبو آیت نازل اولدی (ولاتنکحوا المشرکین حتی يؤمنوا) و مؤمنه اولان نسا بی مشرکله تزوج ایتکز مکرکه ایمانه کدلر • اشبو آیت نکاحده ولی اعتبارینه دلالت ایدر (ولم یؤمن خیر من مشرک) الله تعالی نک عبادندن بر عبد مؤمنک نکاحی خیرلورد اول کرکسه حر و یا رقیقدر بر مشرک رجل نکاحندن (ولو اعجبکم) و اگرچه مشرکه انکاح کز سزی اعجاب ایدر سه ده اشبو عبدک حره بی نکاحلنسنک جوازینه دلیلدر (اولک یدعون الی النار) اول مشرکون و مشرکات ناری ایجاب ایدر اعماله دعوت ایدرلر اوله اولسه اهل ایمانه لایق اولز که انلرکله موالات و مصاهرت ایدرلر (والله یدعو الی الجنة والمغفرة باذنه) الله تعالی توفیق و تیسیری و یا قضا و ارادتیله اعمال جتد و اسباب مفقرته دعوت ایدر (وبین آیاته للناس) و اوامر و نواهیسی ناسه بیان ایدر (لعلهم یتذکرون) ناکه اتعاظ و معاصیدن انتها ایدرلر • انس بن مالک رضی الله تعالی عنه ایدر یهود قحان انلرک ناسندن بری حائض اولسه انی بیلنورنن چیتار لر انکله یز لر و ایچمز لر دی پیغمبریمز علیه السلامه انک حکمندن سؤال اولیچق اشبو آیت نازل اولدی (و یسئلونک عن المحیض) یا محمد سکا محیضک حکمندن سؤال ایدر لر سه (قل هو اذی) انلره دیکل که محیض شئی مستقذر در اکا قریب اولانی نفرت اولنسیله ایدر (فاعتزلوا النساء فی المحیض) ایددی نسادن عزلت ایدک یعنی انلرکله عجمت ایتکز حائض اولدقلری مدته (ولاتقربوهن حتی یتطهرن) و انلره جاعله قریب اولکز نادم حیضلری کیلوب غسل ایدنجیه دکن اما که انکله جاعدن غیریه معامله جائزدر حیض اکا مانع اولز نائسه رضی الله تعالی عنها ایدر بن و پیغمبریمز علیه السلامه ایکیز بیله جنب ایکن برانه دن غسل ایدردک و بن حائض ایکن بکا ازار طوتید یروب بکا مباشرت ایدردی و اول معکتف ایکن رأس شریفن چیتاروب بن حائض ایکن انی یوردم و بن سو ایچوب انانی اکا و برردم اولدخی اغزینی بن اغزیمی قودیم موضعه قیوب ایچردی حالبوکه بنانی حیضم حالنده ایدردم • معلوم اوله که حائضک وطی حرامدر ایدن الله تعالی به خاص اولور اگر اول فعلک صدوری اندن بیلنور سه امام تعزیر ایدر واکا کفارت وجودنده

یاخود غازیله احسان ایدک تحقیق الله عظیم الشان احسان ایدیچیلری سور (وامعوا الحج والعمرة لله فان احصرتم فما استیسرو من الهدی ولا تحلقوا رؤسکم حتی یبلغ الهدی عمله فن کان منکم مریضا و به اذی من رأسه ففدیه من صیام او صدقه اولک فاذا امنتم فن تمتع بالعمرة الی الحج فما استیسر من الهدی فن لم یجد فصیام ثلثة ايام فی الحج وسبعة اذا رجعتم تلك عشرة كاملة ذلك لمن لم یکن اهلہ حاضری المسجد الحرام واتقوا الله واعلموا ان الله شدید العقاب) الله ایچون حج و عمره بی یعنی مناسک و حدود و فرائض و سنن و آدابی تمام ایدک اگر سز مرض یا صدام یا عدم غذا یا خوف و سائر محذور ایلله طوافدن منع اولنسه کز سز که چون قرباتدن یعنی ابل وقر و غنمدن قنقیسی آسان ایه واجب اولور و قربان محلله یعنی نایه بالغ اولنجیه دک باشکری طراش ایتیک سز دهر کیمکه مریض یاخود باشند رخ و صداع اولوب تراش اولسه اول کیمه بی

اوج صكون صيام ياخود
التي فقرايه يار مشر صاع
بندي صدقه ويرمك
ياخود بر قربان ذبحيله فديه
واجب اولور چان مرض
وخوف وسائر عذور
واحصار دن امين اوله
كز اول كيمسه كه حجه دك
عمره ايله فائده نلنه انكچون
شكرانه ميسر اولان قرباني
ذبح لازم اولور اول كيمسه
كه قرباني بوليه ياقادر اوليه
اكا ايام حجه اوج كون
ووطنه رجعتده يدي
كون كه كامل اون كوند
صائم اولوق واجب اولور
بو حكم اهلي مسجد حرام
مقيم لرندن اوليانلر
ايچوندر الله تعاليدن اتقا
وصادر اولان حج احكامني
محافظه ايدك وييلك كه الله
عظيم الشان امر ونهي
محافظه ايتيانلر اوزرينه
عقوبي شديددر (الحج
اشهر معلومات فن فرض
فيهن الحج فلا رفت ولا
فسوق ولا جدال في الحج
وماتعلوا من خير يعلمه الله
وتزودوا فان خير الزاد
التقوى واتقون يا اولي
الالباب (زمان حج
معلوم آيلردر يعني شوال
وذى القعدة وطقوز كون
ذي الحجة در كيمكه اشهر

(لاربع)

لاربع لمالها وحسبها ولجالها ولدنيها فاظفر بذات الدين تربت يداك **پيغمبر** عز عليه السلام
ايدر مرأه درت خصال ايچون تزوج اولور كه اول مال وحسب وجمال وديندر **اعمدى**
سن دين صاحبه سنى طلب ايتكه ايكي الك خير ايله طوله ودينلديكه انكله مراد تقديم افراطدر
وقال النبي صلى الله عليه وسلم لا يموت لاحد من المسلمين ثلاثة من الولد فتتسه النار الا تحلة
القسم **پيغمبر** عز عليه السلام ايدر مسليندن بر كسند كه انك اوج صغير ولدني فوت اوله اكا
نار جهنم مس ايتمز مكر كه **وان منكم الا واردها** **ديو** بيوريلان قسمي تحله ايچون اوله
(واتقوا الله) وهر حالده حق تعالى به عصيان ايتكدن صاكتك (واعلموا انكم ملاقوه)
وييلك كه اكا ملاقات ايدر سز **اعمدى** اتى تزود ايدك كه اول سزى انك قتتده رسواي
ايتيمه (وبشر المؤمنين) ويا محمد تبشير ايت شول ايمانى كاملره كيم ايرته انلر نعيم ابدوعز
سرمه بوليسر درلر (ولا تجعلوا الله عرضة لايما نكم) الله تعالى به حلفكزي برو تقوا به
مانع وحاجز قيلكز بريكر صله رحم ياره دعوت اولنديفنده بناتى ايتكمكه عيبن ايتشين
ديوتعلل ايدوب صله وسائر برى ترك ايتكز **ابن عباس** رضى الله تعالى عنه ايدر حق تعالى
دير كه بكايينكى خير ايشلمكه مرضه ايتكل بلكه اول عييك ايچون كفارت ايدوب خيرى
ايشلكل **قال النبي صلى الله عليه وسلم** من حلف على عيبن فرأى غيرها خيرا منها فليكنفر عن
عيينه وليفعل الذي هو خير **پيغمبر** عز عليه السلام ايدر بر كسكه فعل ويارك ايچون
برشيه عيبن ايد بعه اول عييك غيبنى اندن خبر لو كوره عيبنى ايچون كفارت ايدوب
اول خير اولان شئي اشليه وياخود معنى الله تعالى انك اسم شريفنى معرض ايدوب كثر
حلفله مبتدل ايتكز اول اجلدن **ولا تطع كل حلاف مهين** **ديو** جوق عيبن ايديجي ذم
اولندي اكر چه عيبنده صادق ايسده (ان تبرا وتثقروا وتصلحوا بين الناس) **اعمدى** اسم
اللهي ايمانكزه مرضه قيلقدن سزى نهى ايدر ين تاكه برو تقوى اوزره اوله سز وناس بنينى
اصلاح ايد سز **زيرا كه حلفى** اكا ثارايدن كشي الله تعالى به جرات ايديجيدر واکا جرات
ايدن ايسه برومقى اولوز وذات البين اصلاحنده سوزينه وثوق اولنز (والله صميع عليم) الله
تعالى ايمانكزي ايشيدر وياتكزي بيلور اكا كوره جزا كز ايدر (لا يؤاخذكم الله باللغو
في ايمانكم) الله تعالى ايمانكزه نكركز صييله سزى مؤاخذنه ايتمز ونكركلام وغير بدن
هر ساطلدر كه اكا اعتبار اولقيه عيبن نكروه علماء اختلاف ايتديلر بر قوم ديديلر كه اوله عد
وقصد نكركلام ايچون حمله اوزره لسانه سبق ايدن شيندر قاتلك لا والله ويل بالله
وكلا والله ديمى كى **شعبي** وعكرمه وشافى اكا ذاهيدر وحضرت عائشه رضى الله تعالى
عنهان مرويدر كه ايمان لنواول شيندر كه هزل ومر او خصومت وحديثه صدور ايدوب
انك اوزره قلب منعقد اوليه وبر قوم دخي ديديلر كه اول برشى اوزره حلقدر صادق اولمى
اعتقاديله صكره انك خلاقي ايدوى متين اوله كه اول زهرى وحسن ونخى وقصاده
ومكحول قولر ايدر **امام ابو حنيفة** دخي اكا ذاهيدر وديديلر كه انده كفارت يوقدر
حضرت على كرم الله وجهه ايدر اول غضب حالده كي عيبندر وطاوس دخي اتى ديويدير
سعيد بن جبير ايدر اول معصيت ايتكمكه عيبندر كه ايدى انده حثله الله تعالى خلاقي مؤاخذنه

معلومده حجبى اوزرينه
فرض ايدنه انكچون حجه
جماع وملاعبة نسوان
وفسق يعنى سيئات
وارتكاب محظورات وخادم
ورفقاسى وسائرله جدال
وخصومت يوقدر يعنى
ايتسون ونه كه خيردن
ايشلره كز الله تعالى اتى
بيلورو آخرت ايچون
ياخود حج ايچون ذخيره
ييدايدك كه تحقيقا ذخيره نك
خيرلوسى تقوى وترك
تشويشدر واى عقل كامل
صاحبي كيمسه لريندن
قورقك مرويدر كه بر قوم
يبدن الله تعالى به توكل ايله
زاد سز حجه كلوب مكده
ذخيره سز لكدن سائلك
ايدوب ناسه ثقلت ويرماريله
وتزودوا ايله امر اولفش
(ليس عليكم جناح ان تبتغوا
فضلا من ربكم فاذا قضيت
من حركات فاذكروا الله
عند المشعر الحرام
واذكروا كاهديكم وان
كنتم من قبله من الضالين)
موسم حجه نجارتله
ربكردن رزق طلب
ايلمكزه سزه كناه يوقدر
نجان هر قاتدن رجو
عكرده مشعر الحرام نام
محله الله تعالى به تهليل

و تلبیه ایله ذکر ایدک وائی
ذکر ایدک نیتکم سز مناسک
حج یونئی هدایت ایلدی
مع هذا انک هدایتندن
مقدم جاهلر ایدیکز .
هر بدن بر مقدار تجار
حجه کلوب تجار
ایده مدکرندن . هذا واج
لاحاج . یعنی بحاصل
کشدرد دیدیلر بو آیتله
مقصد اصلی حج اولق
شرطیله طلب رزقده بآس
اولمقیقه اشارت اولندی
(ثم افوضوا من حيث افاض
الناس واستغفروا الله ان الله
غفور رحيم) ناس هر فاندن
رجوع ایتدکری حالده
سزده رجوع ایدک واقه
تعالیدن مغفرت طلب ایدک
الله عظیم الشان مغفرت
ورحت ایدیمیدر بو
خطاب قریش و خلفاری
حقننده در که هر بلر فاند
ایکن قریش نرسکان حرم
دیو تر فاندن ناشی
من دلفنده وقفه ایدوب
بشقه بولدن رجوع ایدرلردی
موقف و رجوعده برابر
اولماریچون بو آیت کریمه
نازل اولدی (فاذا قضیت
مناسککم فاذکروا الله
کذا کریم ابامک و اشد ذکر
فن الناس من يقول ربنا
اتنا في الدنيا و ما له في الآخرة

النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان الله ينهاكم ان تحلفوا بآبائكم فن كان حالفا فليحلف بالله
اولیصمت پیغمبر عز علیه السلام ایدر حق تعالی سزای آباکزه یمنندن نهی ایدر اگر یمن
ایدر سکر الله تعالی یه یمن ایدک و یا خود یمنندن صامت اولوب الله تعالی نیک غیری یه یمن ایتدکز
(لذین يؤلون من نسائهم تربص اربعة اشهر) نسالرینه جاع ایتدک یمن ایدنلر ایچون
درت آئی حق انتظار وارد اول مدته نه فی و نه طلاق ایله مطالب اولور پیغمبر
المسیب ایدر اشبو ایلاء اهل جاهلیت ضرارندن ایدی قحان انلرک بری زوجسنی سوسه
تطریق ایتدیکی تقدیرجه غیرانی تزوج ایتسندن خوف ایلسه ایلاء اکا قربان ایتدک یمن ایدرلردی
اوله اولسه انی نه ارلو و نه ارسز یقوردی ابتدای اسلامده دخی بو حالت ایدیلوردی
حق جل و علا نسادن ضرری دفع ایچون ایلاء مدت تقدیر ایلندی علما آنده اختلاف ایتدیلر
اکثرون ذاهب اولدیلر که اگر برکنسه یمن ایتسه که ایلاء زوجسنه قربان ایتدک و یا خود
درت آیدن اکثر مدت معینده قربان ایتدک اول مولی اولور درت آئی کچمزدن اول اکا
تعرض اولمز و درت آیدنصکره ده اکا توقف اولنوب مرأه نك طلیله اول فی و طلاقندن
دیدیلکن ایتدک امر اولنور و فی زوجک اول دیدیکندن رجوعیدر یا و طله اگر اکا قادر
اولورسه و یا قولله اگر و طله قادر اولمزه و اگر زوج فی و طلاقک هر برندن امتناع ایدرسه
انک اوزره تطریق اولنور درت آئی کچدیکندنصکره توقف اولمز عمرو عثمان و علی و ابوالدرداء
و ابن عمر رضی الله تعالی عنهم اجمین مذهیدر و سعید بن جیر و سلمان ابن یسار و مجاهد و مالک
و شافعی و احمد و اسحاق دخی اکا ذاهبلردر و بعضیلری دیدیکدرت آئی کچدیکندن طلقه باینده واقع
اولور که اول ابن عباس و ابن مسعود قوللیرد سقیان ثوری و ائمه حنفیه دخی اکا ذاهبلردر
سعید بن المسیب و زهری دیدیلر که طلقه رجوعیه واقع اولور و اگر درت آیدن اقلده و طی
ایتدک یمن ایدرسه مولی اولمز بلکه حالف اولور اول مدت کچمزدن اول و طی ایدرسه
کفارت یمن واجب اولور و حر و عبد ایچون مدت ایلاء درت آیدر امام شافعی عندنده
مدت عبدکی زیر اول طبعه راجع معنی ایچون تقدیر اولنوبدر که اول مرأه نك زوجندن قلت
صبریدر ایله حر و عبد مساویدر . و امام مالک و ابوحنیفه عندلرند مدت عبدرقبله تنصیف
اولنور الا بوکه ابوحنیفه عندنده مرأه نك رقیله و مالک عندنده زوجک رقیله تنکیم طلاقده
ایکیسی آنجلین دیدیلر (فان فاؤا) اگر ایلاء ایدنلر حثله نسالرینه رجوع ایدرلرسه
(فان الله غفور رحيم) حق تعالی مولیلری ایلاء ضرار نسادن رجوع ایتدکری ایچون
مغفرت ایدر و اندن کفارتیه رخصت و برمسيله رجت ایدر قحان زوج ایلاء ایتدیکی مرأه سنی
و طی ایله انکله ایلاء دن چقار و اکثر علما عندنده اوزرینه کفارت یمن واجب اولور
و اما حسن و ابرهیم و قتاده قنده اوزرینه کفارت یمن واجب اولمز زیرا که حق تعالی
مغفرت وعد ایتدی (وان عزوا الطلاق) اگر مدت ایلاء ترک جاعله طلاق ایتدک
ایدرلرسه (فان الله سمیع علیم) حق تعالی انلرک مقالهنی ایشیدر قصدلرینی بیلور اشبو
دلیلدر که مدت ایلاء مضیندنصکره زوج انی تطریق ایتدک طالق اولیه . زیرا آنده عزیم
شرط قیلندی (والمطلقات یتربصن بانفسهن ثلاثه قروه) نساء ذات اقراء دن مدخول

من خلاق) وقتا که سز لوازم
حجی قضا و ادا ایتدیکدرده
باب الیکری ذکر ایتدیکدر
کی بلکه دخی زیاده و اشد
اوله رق الله تعالی بی ذکر
ایدک ناسدن بعضی کیمسه
حجده یاربنا زده دنیاده فلان
و فلان شیشی ویرد بودا
ایدر اول کیمسه ایچون
آخترده نصیب یوقدر
ایام جاهلیتده اشراق عرب
ادای مناسک حجده نکره
یشکاه حرمده طوروب
رفت نسب و شهرت آبا
واجداد لرینی یاد ایله
مفاخرت ایدرلردی
و بعضیلری دخی دنیا مالی
طلبنده اولورلردی (و منهم
من يقول ربنا آتانی الدنيا
حسنة وفي الآخرة حسنة
وقنا عذاب النار) و ناسدن
بعضیلری دخی یاربنا زده
دنیا ده توفیق و طاعت
و آخترده ثواب و رحمت
احسان ایله و بری عذاب
جهنمدن حفظ ایله دیرلر
(اولئك لهم نصيب مما
كسبوا والله سريع الحساب)
انلر ایچون کسب ایتدکری
خیر و ودادن نصیب وارد
واقه تعالی حسابده سرعت
ایدیمیدر یعنی برلحه ده جمله
خلاقک حسابی رؤیت
ایدر (واذکروا الله فی ایام

بها اولوب حبال ازواجدن تطليق اولسانلر اوج قروئي كمينجه نزوج ايتيوب انتظار ايتسونلر قروءه علما اختلاف ايتديلر برجاعت اني حيصدر ديديلر شول دليل ايله كه پيغمبري صلى الله تعالى عليه وسلم بر مستحاضه **دعوى الصلوة** ايام اقرايك **اقرايك** ايامنده نمازي ترك ايت ديدى امرأه ايسه نمازي حيص ايامنده ترك ايدر كه اول عزم و على وابن عباس رضى الله تعالى عنهم قوللريدر **واغمة حفيه** واوزاعى وثورى مذهيدر و بر جاعت اخرى اني طهردر ديديلر شول دليل ايله كيم ابن عمر رضى الله تعالى عنه امرأه سنى تطليق ايتديكده حالبو كه اول حاض ايدى پيغمبري صلى الله تعالى عليه وسلم عمر رضى الله تعالى عنه ديديكه اوغلك عبدالله امرأه ايت كه اول مطلقه سته مراجعت ايتسون بده ديلرسه اني امساك و يامس ايتدين تطليق ايتسون اشوشول عدتدر كه حق تعالى انده نساك تطليق اولنمى امرأه ايتدى **اغدى** انكله زمان عدت طهر ايدوكنى خبر وريدك اول زيد بن ثابت و عبدالله بن عمرو عائشه صديقده رضى الله تعالى عنهم قوللريدر **وما لك** و شافى مذهيدر و ثمره خلاف انده ظاهر اولور كه معتده حيصه ثالته شروع ايتديكده قروئ طهردر ديانك قولى اوزره عدت منقضيه اولور و بقيه طهر كه انده طلاق واقع اولوبدر اني قروء حساب ايدر **حضرت** عائشه رضى تعالى عنها ايدر مطلقه **نجان** حيصه ثالته دن دم شروع ايدمه امرأه دن زوج امرأه دن برى اولور **اما قروئ حيصدر** ديانك قولى اوزره حيصه ثالته دن طاهره اولمجه عدتى منقضيه اولور و احكام عدتك اجالى اولدر كه اكر امرأه مطلقه حامل ايسه عدتى وضع جلاله در كر كه زوجندن فرقتى طلاقه و ياموتله اولسون **واولات الاجال** اجلهن ان يضمن جلهن **دلايله** و اكر حامل دكل ايسه اكر فرقتى موت زوجله ايسه هدى درت آي و اون كوندركر كه زوجنك موتى اكا دخولدن اولور و يا صكره اولسون و كر كه امرأه حيص كورر و يا حيص كورم اولسون (والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجاً يتربصن بانفسهن اربعة اشهر وعشرا) دلايله و اكر ايكيى پتده فرقت حياتده طلاقه اولوب قبل الدخول ايسه انده عدت يوقدر **اذا نكحت المؤمنات ثم طلقتموهن من قبل ان تمسوهن فالكه عليهن من عدة تعتدونها** دلايله و اما بعد الدخول ايسه نظر اولور كه صغيره و يا ايسه ايسه هدى اوج ايدر **واللاى** يشن من الحيض من نساك ان اربتم فدهن ثلاثه اشهر **دلايله** و اكر حيص كورر سه عدتى اوج قروءدر (والمطلقات يتربصن بانفسهن ثلاثة قروء) دلايله و اما امه نك عدتى اكر حامل ايسه وضع جل ايله در حره كى و اكر حامل دكل ايسه وفاتده عدتى ايكي آي ايله بش كوندركر و طلاقده عدتى حيص كورر سه ايكي قروءدر حيص كورم ايسه عدتى بر يحق آي بر قوله ايكي ايدر عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه ايدر عبد ايكي امرأه نكاحلنور و ايكي طلقه ايله تطليق ايدر و امه ايكي حيصه ايله عدت چكر و حيص كورم سه ايكي آي و بر يحق آي عدت چكر (ولا يحل لهن ان يكفن ما خلق الله فى ارحامهن) اول مطلقات ايچون حلال اولور كه عدته استجمال و حق رجعيه ابطال ايچون رجلى نه الله تعالى نك خلق ايتديكى ولد و يا حيصي كيم ايله **اشبو** دليلدر كه امرأه ولد حيص حقهده قولى مقبول اوله (ان كن يؤمن بالله واليوم الآخر) اكر الله تعالى ي و يوم آخرى تصديق ايدر لرسه

(زيرا كه)

زيرا كه اداء حقوق اني تصديق ايدنلر ك شانددر (وبعولتهن احق بردهن فى ذلك) مطلقه لرك ازواجى حال عدته انلرى نكاحه و انلرى رجعيه طلاق رجعى ايسه اولى در (ان ارادوا اصلاحا) اكر رجعه ايله اصلاح و حسن عشرتى مراد ايدر لرسه يوخسه اضرا در كل كه انى جاهليتده ايدر لر دى شول وجهله كيم بر رجل امرأه سنى تطليق ايدر عدتى انقضيه قريب اولديفنده اكر مراجعت ايدر بده بر مدت تركندن صكره تطليق ايدر عدتى انقضيه قريب اولديفنده اكر مراجعت ايدر و بر مدت صكره تطليق ايدر و انكله كاعدتن تطويل قصد ايدر دى (ولهن مثل الذى عليهن بالمعروف) وجوب و استحقاق مطالبهده زوجات ايچون ازواج اوزره حقوق وارد و ازواج ايچون زوجات اوزره اولان حقوق كى **قال النبي** صلى الله تعالى عليه وسلم اتقوا الله فى النساء فانكم اخذتموهن بامان الله واستحلتم فروجهن بكلمات الله ولكم عليهن ان لا يوطئن فرشكم احدا تكمهونه فان فعلن ذلك فاضربوهن ضربا غير مبرح ولهن عليكم رزقهن وكسوتهن بالمعروف **پيغمبري** عليه السلام ايدر نسا حقهده الله تعالى دن خوف ايدك كه سزانلرى الله تعالى نك امايله اخذ ايتديكز و انك كلمه سيله فرجلى نى استحلال ايتديكز سز كيچون انلر اوزره واجب اولور كه كراحت ايتديككز كسدى فراشلر كزه باصدميدلر ايدر لرسه انلرى ضرب ايدك بر ضربله كيم مبرح اولميه و زوجات ايچون اوزر كزه واجب اولور كه رزق و كسوه لر ن معروف اوزره ويره سز (والرجال عليهن درجة) ازواج ايچون زوجات اوزره زياده حق و فضل حق وارددر زيرا ازواجك حقوقى انلر ك نفسلرنده در و انلر ك ازواج اوزره اولان حقوق مهر و كفاف و ترك ضرار و بونك امثاليدر يا خود ازواج ايچون انلر اوزره شرف و فضيلت وارددر سورة نساكه **الرجال** قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض وبما انفقوا من اموالهم **دلايله** **قال النبي** صلى الله تعالى عليه وسلم لو امرت احدا ان يسجد لاحدا لمرت المرأة ان تسجد لزوجها **پيغمبري** عليه وسلم ايدر اكر بن كس دنك كسبه سجد سنى اراده و امر ايدر اولم امرأه امر ايدر مكه زوجنه سجد ايد (والله عز و حكيم) الله تعالى قادر اولور كه احكامنه مخالفت ايدندن انتقام ايدمه و احكامنى حكم و مصالح ايچون مشروع قبوللريد (الطلاق مرثان) طلاقكه عقيبنده زوج رجعيه مالك اولور ايكي كره در **نجان** اوچنچي كره تطليق ايدمه اول امرأه اكا حلال اولور مكر كه زوج آخره نكاح نصكره ده اوله و يا خود تطليق شرعى ايكي تطليقه پتتى قريقدر • اول اجلدن اغمة حفيه ايكي و يا اوج تطليقه پتتى جمع بدعتدر ديديلر (فاساك بمعروف) **قيان** طلقه ثالته دن صكره اكر مراجعت ايدمه واجب اولور كه اداء حقوق نكاحدن و حسن صحبتدن شرعهده معروف اولان شيله امساك ايتسون (او تسريح باحسان) و يا خود طلاقدن صكره عدتى انقضيه دكن ترك ايتسون • و طلاقك جله احكامى اولدر كه قيان حركهه سرأسنى بر تطليقه و يا اكا دخول نصكره ايكي تطليقه ايسه انك رضاسى يوعيكن عدته اولديفنجه مراجعتى جائز اولور و اكر مراجعت ايتدين عدتى چيقارسه و قبل الدخول تطليق ايدر سه و يا خلع ايدر سه اول اكا حلال اولور مادامكه اول امرأه نك و و ليسنك اذنيه تجديد نكاح ايتمه و اكر اوج تطليقه ايدر سه انك غبرى زوجنه نكاح اولمجه اول اكا حلال اولور و اما عبدك زوج سى امه ايسه و ايكي تطليقه ايله انى تطليق ايسه اول اكا حلال اولور مادامكه زوج آخره نكاح

و محظوظ ايدر و قولى فلينده اولانه موافق در ديو بين ايله الله تعالى نى شاهد طو تر مع هذا مسلمينه اشد خصوصتده در (واذا تولى سى فى الارض ليمس فيها و يهلك الحرث والنسل و الله لا يحب الفساد) **نجان** سنك حضور كدن كيدر بر يوزنده فساد و اكين و حيوانلرى هلاك ايتك ايچون سى ايدراقة تعالى فساد و معصيت راخى اولور (واذا قيل له اتق الله اخذته العزة بالاثم فحسبه جهنم و لبس المهاد) نه وقت اكا اللهم دن قورق دينلر حيت جاهليت انى كناه ارتكابه اخذ ايدر امدى جهنم اكا كفيدر و اول جهنم نه قبيح فراشدر ديتديكه بو آيات اخس ابن شريق الثقفى حقهده نازلدر كه اول منافقك يوزنده طراوت و سوزنده حلاوت اولمغه حضور رسالتناه عليه السلامه كلوب اسلام اظهار ايدر و محبت كوسترايدى و مؤكد يمينلر ايدوب ايناندر ايدى حضوردن چيقوب كيتدكه معفور شهر لره او ضرا يوب اكينلرى احراق و حيوانلرى هلاك

معدودات فن تعجل فى يومين فلا اثم عليه ومن تأخر فلا اثم عليه لمن اتقى واتقوا الله واعلموا انكم اليه تحشرون) ايام معدوده ده يعنى ايام تشريقده الله تعالى نى تكبير ايله ذكر ايدك بو ايام عيد اضحانك عرفه كوى صباحندن اوچنچي كوى عصره دك اولمغه يكرمى اوج وقته فرض عقيبنده اولور كي مكه عجله ايدوب ايكي كونده يعنى ذى الحجه نك اون برنجى اون ايكنچي كونده منادن كيدر ايسه اول كيمه اوزرته كناه يوقدر و كي مكه تاخير ايدوب مناده اوج كيجه اولور سه اكا دخى هيچ كناه يوقدر بو ذكر اولنان احكام و تخير اداى حجد نصكره آخر عمرته دك اتقايى كندويه مادت ايدن كيمه ايچوندر بقيه عمر كرده الله تعالى نى قورقك و بيلك كه تحقيق سز انك طرفه حشر اولنوب مجازات اوله جقسكر (ومن الناس من يعجبك قوله فى الحياة الدنيا ويشهد الله على مافى قلبه وهو كاذب الخمام) ناسدن بمضيتك سويلديكى فصاحت كلامى سنى اعجاب

اوله ۱۲۰ علماء اختلاف ایندیله که زوج و زوجدن بری رقیق اوله اکثرین دینلر که عدد طلاقده معتبر اولان زوجک حالیدر ایددی حرکشی زوجده ایددی اوج کره یه دکن تطلیق ایدر و عبد زوجده حره یه انجیق ایکی کره تطلیق ایدر ابن مسعود رضی الله تعالی عنه دینیکه الطلاق للرجال والعدة للنساء عدد طلاقده معتبر اولان زوجک حالیدر و قدر عتده مرأه آنک حالیدر که اول عثمان وزید بن ثابت وابن عباس وعطاء و سعید بن المسیب قولیدر و مالک و شافعی و احمد و اسحاق اکا ذاهدر و بر قوم دینلر که عدد طلاقده معتبر اولان مرأه آنک حالیدر ایددی عبد زوجده حره یه اوج کره یه دکن تطلیقه مالک اولور اما که حر زوجده ایددی انجیق ایکی کره تطلیق ایدر سفیان ثوری و آثم حنفیه اکا ذاهدر (ولایجل لکم ان تأخذوا بما اتفقوهن شیئا) و سزه حلال اولر که زوجانکره و یردیککره مهر و غیرین برشی اخذ ایدر سز (الا ان یخافا ان لا یقیما حدود الله) مکره که زوج و زوجدن هر بری زوجیت متعلق اولان حقوق رعایت ایتیمک خوفن ایدر مرأه خوف ایدر که زوجی امرنده حق تعالی به عصیان ایدر و زوج دخی خوف ایدر که مرأه اکا اطاعت ایتیمر سز اکا اعتدا ایدر اوله اوله حق تعالی رجلی نهی ایتدیکه مرأه سزه و یردیکندن برشی اخذ ایدر مکره که نشوز مرأه قبلندن اوله (فان خفتم ان لا یقیما حدود الله) ایددی ای حاکمرا کر زوج و زوجدنک زوجیت متعلق احکام الهیدی اقامت ایتیملرندن خوف ایدر سز کز (فلا جناح علیهما فیما اقدت به) زوجده اوزره حرج یوقد که هلاک و معصیت خوفن ایدر سز نشوز ایدر و زوجدن کندوی خلع ایچون اکا مالندن و یرده و زوج اوزره دخی حرج یوقد که زوجدنک اکا طوعا و یردیککی خلع مقابله سنده کی مالی اخذ ایدر ۱۲۱ اکثر علما دینلر که زوجک مرأه یه و یردیککی شیندن اکثرلده جائز اولور ۱۲۲ زهری ایدر و یردیککی مهردن اکثرلده خلع جائز اولر ۱۲۳ سعید بن المسیب ایدر زوج خلع ایچون مرأه یه و یردیکک جعنی آلسون بلکه بر مقدارین اکا البقوسون و خلع نشوز سز دخی جائز اولور ابوککه مکره و هدر بلا سبب قطع و صله اولدیفیچون ۱۲۴ قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم ان من ابغض الحلال الی الله الطلاق ۱۲۵ پیغمبر عز علیه السلام ایدر الله تعالی به حلالک ابغضی طلاقدر ۱۲۶ قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم ایما امرأت سألت زوجها الطلاق من غیر بأس فحرام علیها رائحه الجنة ۱۲۷ پیغمبر عز علیه السلام ایدر قننی مرأه که باسنسز زوجدن طلاقن ایتسه اکاجت قوقوسی حرامدر (تلك حدود الله) اوامر و نواهیدن اولان الله تعالیکن حدودیدر (فلا تعدوها) انی تجاوز ایتیمر (ومن تعد حدود الله) اول کسدر که الله تعالیکن حدودین تجاوز ایدر (فالولک هم الظالمون) ایددی اول حالو کسدر نفسلرینه ظلم ایدر بیلردر (فان طلقها فلا تحل له من بعد حتی تکح زوجها غیره) اگر زوجده سنی او چنچی کره تطلیق ایدر اول تطلیقده نصکره اول اکا حلال اولر مکره که آنک غیر زوجی زوج ایدر اول زوج ثانی اکاجاع ایدر حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها ایدر رفاة القرظینک مرأه سی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلمه کلوب دینیکه یارسول الله بن رفاعدنک تحت نکاحنده ایدم بنی تطلیق ایتدی طلاقن اندن اوج اولغله کسیدی اندنصکره عبدالرحمن بن زبیر بنی زوج ایتدی حالو که بیله سنجده اولان شی هدیه ثوب کبی ایدی پیغمبر عز علیه السلام تبسم ادوب دینیکه دینلر میسنکه بنده رفاعده واره سن دینیکه

ایدردی (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضات الله والله رؤف بالعباد) ناسدن کیمسه واردر که الله تعالیکن رضاسنی طلب ایلر نفسنی بیع ایدر الله تعالی قوللرینه زیاده مرحمت ایدر بیلر بو آیتک نزولنده مرودر که قریشک مکره استدعالرینه مبنی صحابه دن طاصم بن ثابت الانصاری به ترفیقا حبیب بن عدی الانصاری و معلوم الاسامی بش کیمسه بنی پیغمبر علیه السلام مککه به کوندنر مشیدی رجیع نام حمله واردر قلنده یتیم سواری قریش کلوب حرب عظیم ایلر بش صحابه بنی شهید و حبیب ایلر زید بن الدثنه بنی اسیر ایتدیلر مکره زیدی دخی شهید و حبیبی حیا صلب ایلدیلر حبیب مصلوبی داردن اخذ ایچون اذن پیغمبر علیه السلام له زیر بن عوام و مقداد بن اسود رضی الله عنهما مدینه دن مککه به کیدوب دار اطرافنده یتیمش بکچی وار ایکن حبیبی آلوب مدینه به توجهرلنده و رالزندن یتیمش کشی ابرشدکلرنده حبیبی اسبدن زمینه وضع حالنده زمین حبیبی یوتغله

نم دینیکه سن اکا وارمنسن تا که زوج ثانی سنک عسلیه کی ذوق ایدر و سن آنک عسلیه سنی ذوق ایدر سن ۱۲۸ ایددی ایت کریمه مطلقه در سنله تقیید اولنوبدر و احتمال اولور که نکاح اصابتله تقیید اولنوب عقد لفظ زوجدن مستفاد اوله (فان طلقها) اگر زوج ثانی انی جاعدنصکره تطلیق ایدر سز (فلا جناح علیهما ان یتراجعا) مرأه و زوج اول اوزره حرج یوقد که نکاح جدیدله ازدواجه رجوع ایدر (ان ظنا ان یقیما حدود الله) اگر حقوق زوجیتدن حق تعالیکن تحدید ایتدیککی اموری اقامت ایتیملرین ظن ایدر لر سز ۱۲۹ سفیان ثوری و اوزاعی و مالک و احمد و اسحاق دینلر که اگر مطلقه ثلاث زوج آخر زوج ایتسه که زوج اولنه حلال اوله اول نکاح فاسددر و بر جاعت ذاهب اولدیلر که اگر زوج ثانی به نکاحده مفارقت شرط اولنر سز اول نکاح صحیحدر و آنکله تحلیل اولور و مهر مثل لازم کلور ابوککه عزمنده مفارقت و ارایسه مکره اولور ۱۳۰ قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم لعن الله المحلل و المحلله ۱۳۱ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر حق تعالی لعنت ایدر اکا که مطلقه ثلاثی تطلیق ایدر حلال اولسون ایچون تطلیق عزیمله نکاحنه و دخی زوج اوله کیم یوفعل انکیچون ایدر ۱۳۲ روایت اولنور که بر کسنه ابن عمر رضی الله تعالی عنهما یه کلوب دینیکه بر رجل مرأه سنی اوج کره تطلیقده نصکره آنک بردخی آنکله مؤامره سز اول مرأه یه زوج ایتسه که رجل اوله انی تحلیل ایدر نیچدر دینیکه نکاح رغبت اولنیمجه اندن عذور زائل اولر ۱۳۳ پیغمبر عز علیه السلام زماننده بزانی سفاح عد ایدر دنک اندن حدیث مذکور یه اوقودی (وتلك حدود الله بینها القوم یعلمون) اشبو ذکر اولن الله تعالی نک احکامیدر بیان ایدر شول قومه کیم یلور لر و موجیله عل ایدر لر (واذا طلقتم النساء فلفن اجلهن) چنان سز نساکزی تطلیق ایدوب عدتلی اتقضاسیله باین اولغله اشراف ایدر (فأمسکوهن بمعروف) ایددی عدتلی اتقضاسندن اول انلره معروفله مراجعت ایدر یعنی مراجعتکز اوزره اشهاد ایدر و مراجعتکزی قول ایلر ایدر یوخسه و طی ایلر دکل (او سرحوهن بمعروف) و یا خود ترک ایدر که عدتلی منقضیه اولوب کندیلر مالک اولدر (ولا تمسکوهن ضرازا) یوخسه عدتلی طویل اولسون ایچون آخر عدتلرنده مراجعتله انلره اضرار ایتیمر (لتعذوا) تا که تطویل حسیله انلره ظلم ایدر سز و یا انلری اقتدایه الجا ایدر سز (ومن یفعل ذلك فقد ظلم نفسه) بر کسه که انلره اضرار ایدر نفسه ظلم ایدر انی عقابه تمریضله (ولا تأخذوا آیات الله هزوا) والله تعالیکن آیتلرینی هزؤ اتیمر امر شرعه مخالفت و یا موجیله عملده تهاوتله زیرا بر کسه امر اولندینی شیده جد ایتسه هزؤ ایدر دینور ۱۳۴ دینلر که بر کسنه زوج و تطلیق و اعتناق ایتدکنصکره بن آنکله هزؤ اراده ایتدم دیردی اوله اولسه اشبو آیتله اندن منع اولندی ۱۳۵ قال النبی صلی الله علیه و سلم ثلاث جدهن جد و هزلهن جد الطلاق و النکاح و التناق ۱۳۶ پیغمبر عز علیه السلام ایدر اوج خصلت واردر جدی جدر و هزلی دخی جدر که اول طلاق و نکاح و اعتنا قدر (واذکروا نعمه الله علیکم) و حق تعالیکنک سزه انعام ایتدیککی ایمان نعمتی شکرله و حقوقی قیامله ذکر ایدر (وما نزل علیکم من الکتاب و الحکمة یظلمکم به) و قرآن و سنت و یا مواعظ قرآنیه دن اول شیکه حق تعالی

۱۲۰ بلع الارض ۱۲۱ اولشدر زید ایلر مقدار اول تعقیب ایدر لرله جنک ایدر ک خلاص اولوب مدینه به کدکلرنده اول ایکی صحابه حقتده بو آیت کریمه نازل اولشدر دینلدی بعضیلر صیب رومی الله و رسولی رضاسیچون جمله مالی مشرکله و یروب مدینه به هجرت ایتیمکله آنک حقتده نازل اولشدر دیدی ۱۲۲ و بعضیلر شب غارده حضرت علی رضی الله عنه پیغمبر علیه السلام فراشنده غنوده و جانی اولحضرت فدا ایتدو که منیدریدی (یا ایها الذین امنوا ادخلوا فی السلم كافة ولا تتبعوا خطوات الشيطان انه لکم عدو مبین) ای مؤمنلر جمله کز ظاهر او باطنا بلا تمایل نبات اسلامده اولک و شیطانتک ایزینه و وسوسه سته تابع اولمک تحقیق شیطان سزک ایچون آشکار دشمندر ۱۲۳ یهوددن بعضی اسلامله مشرف اولنر کینه توریه مطالعه سیله جمعه ایرتنه اعتبار و لم تناولندن احترازلرینه مبنی ایمان اولشدر دینلش (فان زلتم من بعد ما جاءکم الیسات فاعلموا ان الله

انی سزه انزال ایندی آنکه سزه وعظ ایدر (واقوا الله) والله تعالى به مخالفتدن حذر ایندک
(واعلموا ان الله بكل شیء عليم) و بیلک که حق تعالى هر شیئی بیلور سر و جهر کر اکا
مساویدر (واذا طلقتم النساء فبلغن اجلهن) چنان ناساکری تطبیق ایدوب عدتری
انقضای ایدر (فلا تمسوهن ان ینکحن ازواجهن) ایددی سزای و لیل اول نسیانی
را ازواج اینده نکاحدن منع اینکری (اذا تراصوا بینهم بالمعروف) چنان چنان اینده عقد حلال
رومهر بجا نرله تراصی ایدر اشبو آیتده دلالت وارد که مرأه کنیدی عقد نکاحه خولی
ایتمه زیرا اول اگاهتک اولیدی ولینک لی منتهه معنی اولودی (ذلك یوعظ به من کان
منکم یؤمن بالله والیوم الآخر) اشبو نهیدن ذکر اولان ایله متعظ اولور سزدن اول نیکه که
الله تعالى به و یوم آخره ایمان کتور (ذلکم ازکی لکم و اطهر) ذکر اولان احکامه عمل
سزه انفع و دنس آئامدن اطهر در (والله یعلم) الله تعالى شرائع و احکامدن سزه نفع و صلاحی
اولان شیئی بیلور (وانتم لاتعلمون) سزیز سز علده قصور کر اولدیغچون (والوالدات
یرضعن اولادهن) شول مطلقات که ازواج نندن اولاد لزی اوله انتری رضاع ایتسونلر اشبو
امراض بیدر یوخه امر و جوب دکل زیر والدات اوزره رضاع واجب اولمز چنانکه
آخر دن ولدی رضاع ایدر بولنه سنوره طلاقده (فان ارضعن لکم فأتوهن اجورهن) فان
دلالتیه و اکرام رضاعه رغبت ایدر سزه اول غریبن اولی در (حولین کامین) کامل ایکی سزه
ارضاع ایدر علم اشبو حده اختلاف ایتدیلر بعضیلر دیدیکه اشبو بعض مولودینه حد در
ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن مرویدر چنان بر ولداتی آیتده طوغه اول ایکی سزه کامل
ارضاع اولنور واکریدی آیتده طوغه یکر می اوج آی ارضاع اولنور طغوز آیتده طوغه
یکری بر آی ارضاع اولنور حاصل ولدن بطن امده طور مسیله ارضاع اولنمی لازم اولور که
وجه و فصاله ثلاثون شهر (مقتضای سنه) اوز آی اوله بر قوم دیدیلر که اول هر مولود
ارضاعنه حد در هر نه وقتده طوغه رضاعی ایکی ییلدن نقص اینیلر مکره والدین اکا
اتفاق ایدر (فان ارادا فصلا عن تراص منهما وتشاور فلا جناح علیهما) دلالتیه یوخه
یا لکر برینک ارادتیه دکل (دیندیکه اشبو آیتله مراد شول رضاعدر که آنکه حرمت
رضاع ثابت اوله (ایمدی ایکی ییلدن نکره ده کی رضاعه حرمت ثابت اولمز (لمن
اراد ان یتیم الرضاعة) اشبو رضاع ایکی سزه اولمی شول کسه ایچوندر که رضاعه نک
اتمامی اراده ایدر اشبو دلیلدر که رضاع اقصای مدتی ایکی سزه اوله اندن نکره کی رضاعه
عبرت اولیه و ایکی ییلدن اکسلدلی جائز اوله (وعلى المولود له رزقهن وكسوتهن
بالمعروف) و مرصعدرک طعام و کسوه لری اب اوزره در شول دکلر که انی حاکم
زیاده به تکلیف اولمز اشبو دلیلدر که حق جل و علا عبیدنه طاقتدن زیاده به
تکلیف ایتمه (لاتضر والدته بولدها ولا مولود له بولده) والد و لدیه اضرار اولمز
اول انک از رضاعنه راضیه ایکن اولانن نزع اولنوب غیری به و برلز و والد دخی و لدیه
اضرار اولمز اول والد سزه الفت اینشیکن انی والدنه بر اغوب مرصعه استیجارینه تکلیف

(ایدلز)

ایدلز (وعلى الوارث مثل ذلك) وصینک وارثی اوزره دخی اب اوزره واجب اولان
مثلی واجب اولور و اول وارثه اختلاف اولندی بعضیلر دیدیکه اول صینک رجالدن اولان
عصبه سیدر جد و اخ و ابن الاخ و عم و ابن العم کی که (اول عمر بن الخطاب رضی الله تعالی
عنه قولدر ابرهیم و حسن و مجاهد و عطا و سفیان الثوری اکا ذاهلدر دیدیلر که چنان
صینک اتفاق اولنه حق شیئی اولسه اکا وارث اوله حق عصبه سی ای استرضاعه جبر اولنور
و بعضیلر دیدیکه اول صینک رجال و نسادن وارثی اولاندر که اول قتاده و ابن ابی لیل قولدر
واسحق و احمد مذهبدر و دیدیلر که انک نفقه سنه جبر اولنور هر وارث اندن میراثی دکلوده
اول کرک عصبه و یاغیریدر و بعضیلر دیدیکه اول مولودک ورثه سندن هر ذی رحم محمد در
امام اول ذی رحم که اکا محرم اولیه بن عم و مولی کی آیتله مراد دکلدر که اول ابوحنیفه قولدر
و برجاعت دیدیلر که وارثه مراد صینک کنیدر که اب متوفاتک و ارشید (ایمدی اجرت
رضاعی و نفقه سی مالنده در اکر مالی یوغیه ای اوزره در وصینک نفقه سی اوزره والد
و والدنه دن غیری کسبه جبر اولنمز که اول مالک و شافعی قولدر و بعضیلر دیدیکه اول وارثه
مراد مولودک والدیندن بری و فاندن نکره حیاته قلانیدر (ایمدی اجرت رضاع
و نفقه و کسوه دن اب اوزره واجب اولان مثلی اول حیاته اولانه واجب اولور (فان
اراد فصلا عن تراص منهما وتشاور فلا جناح علیهما) اکر والد و والدنه لدین ایکی ییلدن
اول رضاع ایله و اهل علمدن استشاره ایله فطام مراد ایدر لر سزه انتره اندن حرج یوقدر (وان
اردم ان نسترضعوا اولادکم) اکر سزا اولاد کزی والدنه لردن غیری مرصعدره ارضاع مراد
ایدر سکر چنانکه والدنه لری ارضاعدن ایا ایدر و یا خود انتره بر علت هر وضیه و یا بلتری
انقطاعیه و یا زوج آخره نکاح ارادتیه انتره ارضاع متعذر اوله (فلا جناح علیکم اذا سلمتم
ما آتیتم بالمعروف) سزه حرج یوقدر که اول مراد کزی ایدر سز چنانکه مرصعه لره متعارف
و مستحسن و جهله اجرت رضاعدن تمیید ایتدکر نی تسلیم ایدر سز (واقوا الله) اطفال
و مراضع امرنده الله تعالینک شرعه مخالفتدن حذر ایندک (واعلموا ان الله بما تعملون بصیر)
و بیلک که الله تعالی سزک هر عملکزی کورر و اکا کوره سزه جزا قیلور (والذین یتوفون
منکم ویذرون ازواجاً) سزدن شونلر که وفات ایدوب زواجن ترک ایدر (یتربصن
بأنفسهن اربعة اشهر وعشراً) درت ای اون کون زینت و طیب و کحل ترک اول زواج
ازواج اینرینک فراقده اعتداد ایتسونلر (معلوم اوله که زوجی وفات ایدر مرأه اوزره عدت
وفات کد اول درت آی اون کوندر زینت و طیبدن امتناعه احداث واجب اولور ایدر اکا
جائز اولمز که باشی ادهان ایدر کرکسه انده طیب اولسون و یا اولسون اما که جسدین
طیبیز دهنله ادهان ایتد جائز اولور طیلوسیه دکل و كذلك شول کحله اکحال جائز
اولمز که انده طیب و یا زینت اوله اکر زینت اولان کحله مضطر اولور سزه اعتد حنفیه و مالک
قتده اکارخصت اولور (شافعی دیدیکه ایدر اول کیمجه اکحال ایدوب کوندزده مسح
ایتسون و اکا جائز اولمز که خضاب اوره یا دیساج و حلی و یا موشی کینه و جائز اولور که
شیانن بیاض و یا صوف و یا برکینه اما جائز اولمز که قرمز و یا صاری و یا شیل لونلر و ثوب کینه
کوندردی و ناس یننده

هریز حکیم) اکر سزه
حلال و حرام احکامده
بینات و برهان کلد کد نکره
جاده شرعدن میل ایدر سزه کر
بیلک که تحقیق الله عظیم الشان
قالب و قادر و امرنده محکم
و مستعذر (هل یظنون الا
ان یأتیهم الله فی ظلل من
الغمام و الملائکه و قفى الامر
والی الله ترجع الامور)
اول شیطان تابع اولان
کیمه منتظر اولمز لا اله الا الله
تعالیدن کله جک ایجه بیاض
عذاب بلوطلرندن کولک لره
و عذاب ملکترین و هر
کک جزای قضا اوله حق
وقته منتظر اولور لر و امورک
کلیمی الله تعالی به رجوع
ایدر (والامر یومئذ لله)
(سل بنی اسرائیل کم آیتناهم
من آیه بینة و من یدل
نعمه الله من بعد ما جاءته
فان الله شدید العقاب)
یا محمد بنی اسرائیل سؤل
ایله که بز انلرک ابا و اجداد لری
پیغمبر علیه السلام شاند
قدر نشان ظاهر و بر مشرذر
کیمکه بو نشان کلوب
ییلد کد نکره الله تعالینک
هدایت نعمتی تبدیل ایدر
تحقیق الله عظیم الشانک
بو نعمتی تبدیل و تغیر ایدر نه
دیده ننی و اجل و آخرتده
عذاب بنی متهاشی وارد

اختلاف ابتدای شئی
حقه حکم ایچون اول
نیله کتاب ازال ایلدی
و یهود و نصاریه برهان
ظاهر که توری و انجیل
کله که نصکره ظلم و حسد
لرند نشانی انجیق انلر
کتابلری تبدیل و تغییرله
انکار و اختلاف ابتدای
اول حقندن اختلاف
ابتدای شیده الله تعالی
اذن و اراده ایله ایمان
کتورنلری راه راسته
هدایت ایلدی الله تعالی
دیلدیکنی طوغری یوله
هدایت ایدر بوسکره کی
اختلاف نمازده کیمی
مشرقه کیمی مغربه کیمی
یت المقدسه متوجه اولوب
مؤنلره کعبه هدایت
اولندی یا خود مخالفت
ایام که یهوده سبت نصاریه
بازار مؤنلره افضل ایام
جمعه نهایت اولدیفیدر
دینلمش (ام حسبتم ان
تدخلوا الجنة ولما یا تکم
مثل الذین خلوا من قبلکم
مستم البأساء والضراء
وزلزلوا حتی یقول الرسول
والذین امنوا معه متی
نصر الله الا ان نصر الله
قرب) مؤنلر سزهمان جته
کیرمکی ظن ابتدای کیمی
سزدن مقدم کچن الله

(مکرکه)

مکرکه قول معروف ایله عزم و یاخود مواعده معروف ایده سز تعریضده ذکر اولندی
وجه اوزره (ولا تعزموا عقدة النکاح) وعقدة نکاح عقیدته عزم ایتمک و یا عقده نکاحی
قطع ایتمک (حتی یبلغ الکتاب اجله) مکرکه عدندن کتب و فرض اولان منقضیه اوله
(واعلموا ان الله یعلم ما فی انفسکم) و بیلک که الله تعالی قلوبکزه جائز اولمان شیده عزم مکرکی
بیلور (فاحذروه) ایمدی الله تعالی قورقوب انک امرینه مخالف اولان شیده عزم ایتمک
(واعلموا ان الله غفور حلیم) و بیلک الله تعالی مغفرت ایدر اول کسیدی که اندن قورقوسندن
عزم ایندیکی منکری ایشلیه و حل ایدر عقوبتن تعجیل ایتمز (لا جناح علیکم ان تطلقتم النساء
ما لم تمسوهن او تفرضوا لهن فریضة) سزه حرج یوقدر شول نسائی تطلیقه که انلری
مس ایتماش و یا انلر ایچون صدق تقدیر ایتماش اوله سزده و قدده دیلر سکرکه کرکسه انلر
حاضر و یا طاهر اولسولر زیرا قبل الدخول انلری تطلیقه نه سنت و نه بدعت وارد
(ومتوهن) ایمدی انلری تطلیق ایدک وانلره مالکزدن تمتع ایده جک شیئی و یرک حالک
حسبجه (علی الموسع قدره) وسع و سیری اولانه واجب اولور که انی سقی دکلو و یره
(و علی المقتر قدره) وضیق و عسری اولانه واجب اولور که انی امکان و طاقی دکلو و یره
(متاعا بالمعروف) ایمدی انلری تمتع ایدک برمتاعه کیم شرع و مروت انی احتیسان ایده (حقا
علی المحسنین) اشبو حکم حق اولدی شول کسدره کیم مطلقاتی تمتعه احسان ایدر بیلر اشبو
آیت کریمه حکمک بیانی اولدر که اگر برکنده برمرآی مهر تقدیر سز زوج ایده و مس
ایتمدن تطلیق ایده اول مرآه ایچون بالاتفاق متعه واجب اولور و اگر انکچون مهر تقدیر
ایدوب مس ایتمدن تطلیق ایدر سه اکزون قولده انکچون متعه یوقدر بلکه تقدیر اولان
مهرک نصنی واجب اولور و متعنه مک مقدارنده اختلاف اولدی ابن عباس رضی الله تعالی
عنهما دیدیکه انک اعلاسی خادمدر و اوسطی درع و خیار و ازارد و ادناسی و قایه و یا
ورقدن برشیندر و آیت کریمه دلالت وارد که عسر و یسرده زوجک حالی اعتبار اوله
(وان طلقتموهن من قبل ان تمسوهن وقد فرضتم لهن فریضة فنصف ما فرضتم) اگر سز
نسائی مس ایتمدن تطلیق ایدر سکر حالبوکه سز انلر ایچون مهر تقدیر ایتمکزه ایمدی
زوج اوزره واجب اولور که اول تقدیر اولان مهرک نصفی و یره و اگر مس ایتمدن زوج
و زوجهدن بری و فات ایدر سه اول تقدیر اولان مهر کامل مرآه ایچون واجب اولور
و بو ایکی آیتده ذکر اولان مس ایله مرآه جاعدر و علما اختلاف ایدر انده که رجل
مرآه ایله خلوت اولوب داخل اولمدن تطلیق ایسه برجماعت ذاهب اولدیلر که اکا
نصف مهر واجب اولور عدت لازم کیده که اول ابن عباس و ابن مسعود قولدر
و شافعی اکا ذاهبدر و برقوم دیدیلر که اکا کامل مهر و عدت واجب اولور زیرا
عمر رضی الله تعالی عنهدن مرویدر که دیمشکه اذا رخصت السور فقد وجب الصداق
چنانکه پردلر صالیور بیل صدق کلی واجب اولور زیدن ثابتدن دخی بونک کیمی مرویدر
(الا ان یفون) مکرکه نساء مهرلرین زوجلرینه ترک ایدلر (او یفوالدی بیده عقده
النکاح) و یاخود بدنده عقده نکاح اولان کسند انی ترک ایده اول کسه ایله مرادنه و صفلو

دوستلرینه اولان اضطرار
امثالی سزه کلدی انلری
شدت فقیر و امراض
و آجلق و بلا مس ایتمیدی
و اصابت ایدن بلا یادن
بر درجه مضطرب
اولدیلر که حتی پیغمبر و انکله
برابر اولوب اکا ایمان
کتورنلر الله تعالی
یاردیمی نه زمان اوله جق
دیرلر ایدی آگاه اولک که
تحقیق الله عظیم الشانک
نصرتی قریبدر پیغمبر من
علیه السلام صحابیه
مدینه یی تشریف لرنده دیار
و امواللری مشرک لک
ضبطده و کندولری یینوا
قاله قلم لرندن و یهودک
عداوت اظهارندن و بر
کروهک سرافقا لرندن
زیاده مغموم اولملر بیل جناب
حق انلرک قلوبی تطیب
ضمتده بو آیت کریمه یی
ازال ایلدی دینلیدی
(یسئلونک ماذا یفتنون قل
ما انفقتم من خیر فلولوالدین
و الاقرین و الشامی
و المساکین و ابن السبیل
وما تفعلوا من خیر فان الله
به علیم) یا محمد سندن سؤال
ایدر لر که نه شیئی اتفاق
و صدقه ایده لم و کیملره
و یرم سن دیکه سزک
مالکزدن فی سبیل الله

تصدق استدیگرش پدر و والد بزرگوار و اقربا کز و بنیملز و فقرار و یو بلجی مسافرار ایچوندر سزکه خیردن برشی ایشلر سزکه الله تعالی انی بیلجی و مکافاتی و بریحیدر اغنیادن عمرو بن الجوح نام بیر اقد من علیه الصلوة والسلامدن مالم وار کیمله تصدق ایدیم دیو سؤالنده بو آیت کریمه نازل اولدی دینلیدی (کتب علیکم القتال وهو کره لکم وعسی ان تکرهوا شینا وهو خیر لکم وعسی ان تحبوا شینا وهو شر لکم والله یعلم واتم لایعلمون) دشمن دین ایله مقاتله اوزر یکره فرض قیلندی حال بوکه اوقتال مقتضای طبع بشری سز کچون مکروه کورینور کاه برشی کویه کورر سزکه اولشی سزه خیر لودر جهاد و غزا کییکه طبع بشرده تلف مال و هلاک نفس کورینور لکن دنیاده ظفر و غنیمت و آخرتده بخلد نعمت و رتبه شهادت مهیار و کاه برشی محبت ایدر سزکه و اولشی سز کچون شر در جهاددن تخلف کییکه هم غلبه اعدا و هم غزا ثوابندن حزمائی موجب اولور الله تعالی

شخص ایدوکنده اختلاف اولندی بن عباس رضی الله تعالی عنهما دیدیکه اول ولیدر اولیه اولسه معنای مکرکه مرأه نصیبی زوجنه ترک ایدیه اگر ثیب اولوب اهل عقودن ایه و یا خود مرأه نک نصیبی و لیس آنک زوجنه ترک ایدیه اگر مرأه بکرایسه و یا جائزه الامر دکل ایه که اول علقه و عطا و حسین و زهری و ربیعنه نک دخی قولیدر و بعضیلر دیدیلر که ولی انی ترک ایتمسک جوازی اگر مرأه بکر ایه در و اما ثیب ایه و لیسک ترکی جائز اولمز و بعضیلر دیدیکه یدنده عقد نکاح اولانله مراد زوجدر حضرت علی رضی الله تعالی عنه انی دیمشدر سعید بن المسیب و سعید بن جبیر و شعبی و شرح و مجاهد و قتاده رضی الله تعالی عنهم اکا موافقت ایتمشدر و دیدیلر که مرأه کرکه بکر و یا ثیدر و لیسچون آنک صداقدن هیچ بر شیک ترکی جائز اولمز بنکیم طلاقدن اول بالاتفاق اول جائز اولدینی کبی اولیه اولسه معنای آیت اولور که مکرکه مرأه نصیبی ترک ایدوب صداقک جیبی زوجنه عودت ایدیه و یا خود زوج نصیبی ترک ایدوب صداقک جیبی مرأه نک اوله (وان تعفوا اقرب للتقوی) بعضیکز بعضیکزه حقن ترک ایتمی تقوایه اقربدر بن اشونده دلالت واردر که زوجک ترکی عکسندن اولی اوله جانب مرأه ضعیف اولدینچون و طلاقله حاصل اولان انکسارینی جبر ایچون و صداق عین ایه هبسی و دین ایه ابراسی جائز اوله و مشاعک کرکه متقسم و یا غین منقسمر هبسی جائز اوله زیرا که حق تعالی سکا نصف صداق مباح قیلدی دین و یا عین اولسی بنی و قیمتی محتمل و غیر محتمل اولسی بنی فرق ایتمدی (ولا تسوا الفضل بینکم) بعضیکز بعضیکزه فضل ایتمکی اونونمکز رجل صداقک کلنی و بر مکله و یا مرأه صداقدن نصیبی ترکله (ان الله بما تعملون بصیر) الله تعالی اعمالکزی کورر فضل و احسانکزی ضایع ایتمز جزا کزی ابر کورر (حافظوا علی الصلوات) صلوات مکتوبه بی موافقتی اصابت و حدودینی رعایت و ارکانی اقامتله اداسنه مداومت و محافظه ایدک (والصلوة الوسطی) اول جمله دن علی الخصوص صلاوة وسطی به بن اشو صلاوة وسطیه صحابه و غیر بن علما اختلاف ایدیلر بر قوم دیدیلر که اول صلاوة فجر در زیرا حق جل و علا بن قوموا الله قانتین دیدی قنوت اید طول قیامده و صلاوة فجر طول قیامله مختصدر و بر آیت اخراده بن و قرآن الفجر ان قرآن الفجر کان مشهودا دیوسائر صلوات بینندن انی تخصیص ایدنی یعنی اکا ملائکه اللیل و ملائکه النهار حاضر اولور اول دیوان لیل و دیوان نهار دن هر برینه یازیلور که اول عمر و ابن عباس و معاذ و جابر رضی الله عنهم قولیدر و عطا و مجاهد انله موافقادر و مالک و شافعی اکا ذاهلدر و بر قوم دیدیلر که اول صلاوة ظهر در زیرا اول اوسط نهارده ادا اولنور که اول زید بن ثابت و ابوسعید الخدری و اسامة بن زید بن زید بن ثابت رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام صلاوة ظهری حرکت شدتنده ادا ایدردی صحابه اندن اشد صلاوة یوغیدی اول اجلدن اشو آیتله سائر صلواتدن اول مختص قیلندی و اکثرن ذاهب اولدیلر که اول صلاوة عصر اوله که اول علی و ابن مسعود و ابویوب و ابو هریره و عائشه قولیدر ابراهیم نخعی و قتاده و حسن دخی انله انله موافقادر بن حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها نک مولاسی ابویونسدن مریدر که ایدر عائشه رضی الله تعالی

(عنها)

عنها بکامر ایدیکه انکچون بر محض شریف یازیلوریم بو آیت کلدیمکه اکا خبر و یرم چون کتابی بوعله ابر کوردم دیدی یازغل که بن حافظوا علی الصلوات و الصلاوة الوسطی صلاوة العصر و قوموا الله قانتین و دیدیکه بنانی پیغمبر عز علیه السلامدن بویه ایشتم و حفصه رضی الله تعالی عنها دخی انجلین دیدی حضرت علی رضی الله تعالی عنه دن مریدر که ایدر یوم خندقد پیغمبر عز علیه السلام ایشتمکه در بن شفلو ناعن الصلاوة الوسطی صلاوة العصر ملائکه اجوائهم و قیورهم ناراک کفار بزی صلات وسطی اولان صلاوة عصر دن البقیه یذبح حق تعالی چو قیلرین و قیلرین نازل طویلدره قیصد بن ذویب دیدیکه اول صلاوة مغربدر زیرا اول اقل صلوات ایله اکثر صلوات بیننده و سطا در یعنی عدد رکعاتی ایکی ایله درت بیننده در اما سلفدن هیچ بری صلاوة عشائی صلاوة وسطی دیامشدر و بعض متأخرین دیدیکه اول صلاوة عشا در زیرا اول ایکی قصر اولمز صلاتک بیننده واقع اولویدر و بعضیلر دیدیکه اول صلوات خسه نک بیننده بلا تمین بر سیدر حق تعالی انی ابهام ایدنی تا که عباد صلوات خسه نک جیبی اداسنه مداومت ایدر لیل قدری شهر رمضانده و ساعت اجابی یوم جمعه و اسم اعظمی اسماء اللهده اخفا ایدیکه کبی (و قوموا الله قانتین) ولله غمازه طورک طائین اولدینکز حالده زیرا که قنوت طاعت معانسه کلور ان ابرهیم کان امة قانتا دلایله کلبی و مقاتل دیدیلر که هر دین اهلک صلاتی و ارعاصین اولد قاری حالده انی اقامت ایدرلر ایدنی سز صلاتکزی مطمین اولدینکز حالده اقامت ایدک و دینلیدیکه قنوتله مراد شول صلاتنه تکلمی جائز اولیان شیندن سکوندر زید بن ارقم رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلامک بر خلفنده نمازده ایکن بری بریمزه سولردک حتی که بو آیت نازل اولوب سکوتله امر و کلامدن نبی اولندق مجاهد ایدر قنوتله مراد شول خشوعدر که اول طول رکوع و غص بصرو خفض جناحدر بن علماء سلف بچان نمازه طور سدر التفات و یا قلب حصی و بر شینله عبث و یا امر دنیادن بر شینله تفصیرینی تحدیث ایتمزلردی مکرکه نسیانه اولیدی و دینلیدیکه قنوت ایله مراد طول قیامدر پیغمبر عز علیه السلام دینلیدیکه صلاتک قنفسی افضلدر دیدیکه قیامی طویل اولانی و دینلیدیکه قنوت ایله مراد صلاتدر امن هو قانت آناه اللیل دلایله (فان خفتم فرجالا و رکبانا) اگر عدو و یاسع خوفیه غازک حقن وقایه امکانکز اولمزسه ایدنی ایاغکزه یورر و یاد و ابکز ارقه سنده اوتورر اولدینکز حالده نمازیکزی ادا ایدک کرکه توجهکز جانب قلبیه و یا جانب آخره اولسون رکوع و سجودنده اتمام ایدوب رکوعن سجودندنن اخفض ایدیکز اکثر علما عندنده خوفله رکعاتک عددی نقص ایدیلر مجاهد بن عباس رضی الله تعالی عنه دن روایت ایدر دیدیکه حق جل و علا پیغمبر عز علیه السلام لسانیه صلاتی حضرده درت رکعت و سفرده ایکی رکعت و خوفده بر رکعت فرض ایدیکه اول عطا و طاوس و حسن و مجاهد و قتاده قولیدر دیدیلر که شدت خوفده بر رکعت قبلنور بن سعید بن جبیر رضی الله تعالی عنه ایدر بچان قتاده ناس بری برلرینه اورر اولدینی حالده سنک نمازک حسان الله و الحمد لله و لا اله الا الله والله اکبر دیمکدر والله تعالی بی ذکر ایتمکدر (فاذا اتمتم فاذا کروا الله) بچانکه عدودن امین اولوب خوفکز زائل اوله صلوات

سزک مصلحتکزی ییلور سز انی یسلمز سکر (یسئلونک عن الشهر الحرام قتال فيه قل قتال فيه کیر و صد عن سبیل الله و کفر به و المسجد الحرام و اخراج اهله منه اکبر عند الله و الفتنة اکبر من القتل و لا یزالون یقاتلونکم حتی یردوکم عن دینکم ان استطاعوا و من یرتد منکم عن دینه فیمت و هو کافر فاولک جعلت اعمالهم فی الدنیا و الآخرة و اولک اصحاب النار هم فیها خالدون) شهر حرامده قتال نه حکمده در دیوسکا سؤال ایدرلر سن انله دیکه اگر چه بو شهر حرامده مقاتله بیوک ایش ایدیه کفر و انکارله ناسی الله بولنده طاعتدن و مسجد حرمده طواف و نمازدن منع ایلمک و اول مسجد اهلی یعنی پیغمبر علیه السلام و اصحابی مکهدن اخراج ایتمک عند الله دخی بیوک و الله شرک قوشمق قته سیکه بونلر جملیهی مسلمانلرک اشهر حرمده ایشدکلی قتلدن زیاده بیوکدر ای مؤمنلر اگر مشرکدر قادر اولورلر نه ناسری دینکزدن و نذر مک

زعمیه داثما مقالة دن منک
اولزل هر کیمکه دیندن
دونوب مرتد اوله و کافر
اولدنی حالد فوت اوله
اول کیمه لک دنیاده کی
عمللری بطلانیله آخرتده
خسرا نه مستحق وانلر
جهنم احمایی اولوب اول
آشده داثم و غلده اولورلر
مرویدرکه پیغمبر من علی
السلام مهاجریندن سکر
کیمه یه عبدالله بن جحشی
امیر ایدوب بدینه ایکی
کونفسکره آجوب
اوقومق امر و تنبیه بر
بوکلش کاغذ ووردی ایکی
کون کتدکلرندن سکره اول
کاغذی کشاد و قراشارنده
بطن نخله نام محله واروب
قریشدن کلان قافله یی
بکلیه سن دیو تحریر
بیورلش امر موجبجه
اولخله واردقلرند درت
کیمه ایله طائف قافله سی
متاعله کلدی لدی المحاربة
انلردن عمرو بن الحضرمی
قتل و حکم ابن کبان
و عثمان بن عبد الله اسیر
ایدوب بری فرار ایتدی
و بوجنک کوتی محابه سلخ
جهادی الآخرة عد
ایدرلردی مکر غره رجب
ایمیش اسیرلری و متاعی
مدینه یه کتوردیلر قریش

(زیاده)

زیاده ایدیلر (حذر الموت) اول چیتلری موتدن خوف ایتملرندن ایدی (فقال لهم الله
موتوا ثم احياهم) حق تعالی انلری اولدر دیکندن سکره دیر کوردی اکثر اهل تفسیر
ایدر داوردان نام قریده طاعون واقع اولوب اهلندن بر طائفه قاجوب کتدیلر و بر طائفه
ایسه قالوب قریده دن کتدیلر اول کتیلرک اکثری هلاک اولدی قاجوب کتدیلر طاعون دفع
اولدیندن سکره چیتی سالمین کلدیلر اول قریده قاللر انلره دیدیلر که سربزدن عقلولر
ایمیشز اگر بزدخی سزک کی کیدیک فوت اولانلریز اولمز قالوردی ایمدی من بعد
طاعون اولدینده جله من طاعون سز یره کیده لم چون کله جک سنه سی یه طاعون اولدی
اهل قریه نك چیتی اندن چیقوب کتدیلر حتی که نجات رجا ایتدکلری پروادی یه نزول
ایتدیلر بر ملک اول وادینک اسفلندن و بر ملک دخی انک اعلا سندن باذن الله جله کز میت
اولک دیدیکی کبی دفعة چیتی جان ویردیلر کلبی و مقاتل و ضحاک ایدر بنو اسرائیل ملوکندن
بر ملک قومنه امر ایلدیکه عدولری اوزره غنایده لرانلر ایه موتی کراهلرندن اولور اجمنز
یرده و باوارا عیش دفع اولدیندن سکره کیده لم دیوملکلرینه تعلل ایتدیلر حق تعالی انلره موتی
ارسال ایتدی انندن فرار ایچون دیارلرندن چیقدیلر حق تعالی انلره عتاب ایچون کندولرینک
ودابه لرینک دفعة واحده ده روحلرین قبض ایدوب میت اولدیلر سکر کون موتی اولدقلری حالد
شیشوب قوقدیلر حتی اوزرلرینه انیادن حزیل علیه السلام اوغرا دیکه اول موسی علیه
السلامدن سکره در دنجی خلیفه ایدی طوروب انلرک امرینه تعجب و تفکر ایتدی و حق تعالی یه
یلواروب انلرک احیاسن دیلدی حق تعالی دخی اکا اجابت ایدوب جله سنی دیر کوردی قالقوب
قوملرینه آجال مکتوبه لرینه دکن تمیش ایدوب انندن اولدیلر اگر اول موت آجاللری
انقضاسیله اولسیدی من بعد میت اولمز دیلر مدت حیاتلرینده یوزلرینه سخت موت کوریلور ایدی
کیدکلری توبه کفن کی دسم عارض اولوردی ابن عباس رضی الله عنهدن روایت اولور که یهوددن
اول سبطه انلرک ریحه کیده سی الی الان بولور (ان الله لوفضل علی الناس) حق تعالی ناسه فضل
ایدیجیدر شول حیثیتده انلری دیر کوردی تا که انندن اعتبار و حاللرندن استبصار ایدلر
(ولكن اکثر الناس لا يشكرون) الی بکه ناسک اکثری لائق اولدینی وجه اوزره اکاشکر
ایتمزلر (وقاتلوا فی سبیل الله) الله تعالی یه اطاعت ایچون اعداسنه جهاد اینک و قتا که
حق جل و علا موتدن فرار ایله قورتلز و مقدر اولان ایرد دفعه چاره اولمز ایدوکن یلدردی
انک سیلنده قتال ایتمکه امر بیوردی تا که اجللری ایردیه شهادته ابره لرویا ثواب و نصرت
کورملر (واعلموا ان الله مع طایفه) تحقیق بیلک که الله تعالی مقالکزی ایشیدر و اضمار
ایتدیککزشی بیلور (من ذا الذی یقرض الله قرضا حسنا) نه که در که الله طاعتده
طیب نفس و اخلاصه مال حلالدن من و اذا سز عباد الله اتفاق اید (فیضاعفله اضعافا
کثیرة) حق جل و علا دخی اکا اضاف کثیره ایله جزا اید یعنی بر مقدارله که انی الله تعالی دن
غیری احد یلید و یا خود هر برینه بدیوز مثیله جزا ایله (والله یقبض و یبسط) الله تعالی صدقده
قبولده قبض و اکاخلف و ثواب و بر مکله بسط ایدر و یا خود امانه ایله قبض و عمری مدایله
بسط ایدر و یا خود بعض قلوبی قبض ایدوب خیره انتسابی اولمز و بعضی ایسه بسط ایدوب

(توبان) (اول) (۱۷)

بو خبری ایشدکده محمد
شهر حرامده قتالی حلال
ایتدی کلامی نشر
ایتدکلرندن محابه متاثر
اولغله بو آیت کریمه نازل
اولدی سکره بویکی اسیر
سعد بن ابی وقاص و عتب بن
غزو ان نام ایکی صحابه
ایله مبادله اولنلش
(ان الذین آمنوا و الذین
هاجروا و جاهدوا فی
سبیل الله اولک یرجون
رحمة الله و الله غفور رحیم)
شول کیمه لکه الله
و رسوله ایمان ایتدیلر
و وطنلرندن هجرت
ایتدیلر و الله یولنده جهاد
و غزای ایتدیلر اول کیمه ل
اللهک رحمتی رجا ایدرلر
الله عظیم الشان مقفرت
و رحمت ایدیجیدر و قتا که
عبد الله بن جحش
و رفیقلری یار رسول الله
بوسفر مزده اولان عفو
اولدیه اجر دخی رجا
ایدرز دیملریله بو آیت نازل
اولدی (یسلونک عن الخمر
والمیسر قل فیهما اثم کبیر
و منافع للناس و اثمهما
اکبر من نفعهما و یسلونک
ماذا یغفون قل العفو
کذلک یرین الله لکم
الایات لعلکم تتفکرون فی
الدنیا و الآخرة) یا محمد

سکاجر و میسردن یعنی شراب و قارون سؤال ایدر لر سن دیکه ایکنده دخی کناه کیز و ناس ایچون منفعت وارد و خمرده تشجیع و سخاوت و هضم طعام و قارده بلانک کسب مال و مصادقه قیان کبی و ایکنسکده کناهی نفعلندن زیاده بیوکدر و سندن سؤال ایدر لر که نه مالی تصدق و اتفاق ایدم سن دیکه محتاج اولدی فکرندن فضله سنی انفاق ایدک بو اتفاق ماده سنی الله تعالی سزک ایچون مرحمت آتار یله بیان ایدر شایدک دنیا و آخرتده سزه انفع و اخر اولانی فکر ایدم سز بو خمرک مذمومیت و حرمتی حقه درت آیات نازل اولمشدر اولکی سورة نحلده و من التخیل والاعقاب آیتده حرمت دأثر برشی و لما غله ناسانی ایچمکده ایدی ایکنجی کبر صحابه دن حضرت فاروق و معاذ بن جبل رضی الله عنهما کی ذاتلر بو عقلی زائل و مالی سلب ایدن خمر و میسردن یارسول الله بزه خبر ویر دیلار یله بو آیت کریمه نازل اولدی بو وجهله خمری

نفسی خیره اقدام ایدر قیلور شکم حدیده کلدی القلوب بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء قلوبک کلدی اصابع رجاندن ایکی اصبع پینده در نیجه دیلر سه انه تقلیب ایدر (والیه ترجعون) الله تعالی به رجوع ایدر سز تقدیم ایندیکنز اعمال اوزره سزه مجازات ایدر (الم ترالی الملاء من بنی اسرائیل من بعد موسی) حضرت موسی علیه السلامک موتندن صکره تشاور ایچون اجتماع ایدن بنی اسرائیلک اشراف و رؤسای جاعته علق ایدمعی (اذ قالوا لنبی لهم) که انلر ییلری یوشع و یاشمعون و یاشموئیل علیهم السلام حضرت ترینه دیدیلر که (ابست لنا ملک یقاتل فی سبیل الله) بزه بر ملک بعث ایت که اول قتال امریخه تدبیر ایدم و زانک امرینه اقتیاد ایدوب انکله اعدامه جهاد ایدموز (قال هل عسیتم ان کتب علیکم القتال الاتقانلوا) بنی انلره دیدیکه قور قمرکه اوزر یکره قتال فرض قنلور سز قولکره و فایتمه سز قتالندن امتناع ایلمه سز (قالوا و ما لنا الاتقانل فی سبیل الله و قد اخرجنا من دیارنا و ابلنا) دیدیلر که فی سبیل الله قتالندن بزی نه شی منع ایدر کدانی اتمیه وز حالبوکه بز او طانغزدن چیقارلدق و اولاد سزدن آیرلدق روایت اولتور که موسی علیه السلام وفات ایدمک یزینه یوشع علیه السلام خلیفه اولوب تور ایدمکی او امر و احکام بنی اسرائیل پینده اقامت ایدمکی بعده کالب علیه السلام بعده حزقیل علیه السلام بعده الیاس علیه السلام بعده الیسع علیه السلام کلوب هر بری زماننده احکام تورانی اقامتمه موسی علیه السلامه خلافت ایدمکی الیسع علیه السلام وفات ایدمک بنی اسرائیلده خلاف ظهور ایدوب عهد الهی اونوتدیلر و عصیان بیوتدیلر حتی که بلساسان دینور عمالقدن بر قوم ظهور ایدمکیه امیر لرینه جالوت دینور بحر روم ساحلده مصر ایله فلسطین پینده ساکن اولور لر دی بنی اسرائیل اوزره سفرا ایدوب دیار لرینک چوغن الدیلر و ذریلر بنی سنی ایدوب حق بنو اسرائیل ملوککنک اوغلرندن در سوز قرق کشی بی اسیر ایدیلر و سار لرینک اوزرینه جزیه وضع ایدیلر و تورانی لرندن آلوب کتدی لر انلردن بنو اسرائیلده زیاده بلا و شدت ایدمکی و وارالرنده بنی یوغیدیکه امر لرین تدبیر ایدمکی و سبب نبوتندن بر حامل مرأه دن غیر کی که قائمشدیکه انلره صالح اولان اموری کوسره ایدی اول مرأه بی بر رابه دنک قتده حبس ایدیلر که قز طوغر سه اوغلانده تبدیل اتمه دنک طوغوره جفته بنو اسرائیلک رغبتن کور مسیله حیل یولنه کتمیه چون اول مرأه دنک طوغور مسنک و قتی ایدمکی انندن بر اوغلان وجوده کلوب اکا اشموئیل دیو تسیمه ایدیلر اکا تورانی تعلیم ایچون بیودکده بیت المقدسه بنی اسرائیل علماسندن بر پر کسنه قتده کوندر دیلر و قتا که اشموئیل بالغ اولدی بر و قتده اول پیر عالمک قتده او یورکن اکا جبرائیل علیه السلام کلدی اول پیرک صوتنه بکزر صوته یا اشموئیل دیو چاغردی اول ایسه انندن بکلیوب پیره یا ابست بنی نیه چاغردک دیدی پر ایسه اکا بن سنی چاغرمدم دیمکه اوشنوب کبرو یند یاغمه کوندردی چون ایکنجی کره جبرائیل علیه السلام اول کره ده کی کبی انی چاغردی اول دخی اول کره ده کی کبی ایندی اوچنجی کره جبرائیل علیه السلام اکا ظاهر اولوب دیدیکه وار قومکه کیت و رب تمالینک رسالتن انلره تبلیغ ایت زیرا حق تعالی سنی انلره بنی کوندردی چون اول انلره واردی و امر اولانی ایر کوردی دیدیلر که سنک هنوز

نبی اوله حق وقتک دکلدر دعوا کده صادق ایسک بزه بر ملک بعث ایت بیلم انکله نبوتنه اعتماد قیللم زیرا که بنی اسرائیلک قوامی ملوک لرینه اقتیاد و ملوک لری انبیایه اطاعت و اعتقاد ایتلر یله ایدی (فلما کتب علیهم القتال تولوا الا قلیلا منهم) و قتا که انلرک اوزره جهاد فرض قیلندی جهاددن اعراض ایدیلر الا انلردن آز کشیلر عهد سابق اوزره ثابت اولوب امر الله امتثال ایدیلر که انلر طالوتله نهری عبور ایدوب شریده غمره اوزره اقتصار ایدنلر در که من بعد ذکر کی کلور ان شاء الله تعالی (والله عليم بالظالمین) قتالندن قومو ایله نفس لرینه ظلم ایدنلری الله تعالی بیلور انندن اشموئیل علیه السلام بنو اسرائیلک طلیله انلر ایچون الله تعالی دن دیدیکه بر ملک ویره اولیه اولسه اکا بر عصا و بر قرن ایچنده دهن قدس و بر یلوب دینلر کی بنی اسرائیل ملک شول کسه اولور که طولی بر عصا طولنده اوله و اول ساکلدیکنده بو قرن دهنی دهن طاشوب قاینیه ایدمکی اول دهن دن انک باشک یا غله غل وانی انلره ملک ایله کل طالوت ایسه بر رجل دباغ ایدی و یاسقا ایدی نیلدن صوطا شور دی جارین یثوروب ایستیمو چیتدی و یا طالوتک باباسی جار لرین یثوروب انلری ارامغه طالوتله بر غلامن کوندردی ایکیکی اشموئیل علیه السلامک اوی یانه او غرا دیلر غلام اکا دیدیکه کل بنی یه کیره لم یثن جار یز امر نده صوره لم اوله کیم بزه مکاتلر یز دلالت ایلمه و کندیمزه حق تعالی دن خیر دیلمه چون ایکیکی اکا کیر دیلر جار لرین امور بنی ذکر ایدم طور رکن قرنده کی دهن قاینیوب طاشدی کور دیلر هماندم اشموئیل علیه السلام طوروب عصای طالوتک قامتیه قیاس ایدمکی برابر بولیمق اول قاتنده کی دهن قدسله انک باشی یا غلدی و دیدیکه سن بنی اسرائیلک اوزره ملک اولدک حق تعالی بکا انی انما ایلدی و بو قولک صدقته علامت اولدر که چنانکه باباک قاتنه واره سن انی جار لرین بولمش کورده سن چون طالوت طوروب باباسی قاتنه کتدی اشموئیل علیه السلامک اخبارینی حاله موافق بولوب صدقته یتقن ایندی (وقال لهم نبيهم ان الله قد بعث لكم طالوت ملكا) اشموئیل علیه السلام انلره دیدیکه حق جل و علا طالوتی سزه ملک کوندردی (قالوا انی یکون له الملك علنا ونحن احق بالملك منه) دیدیلر که ملوکت اکا قندن اولور حالبوکه بزم لوکته ارث و مکنث جهتندن انندن احق و اولی یز بوا عراض لرینه سبب اولدر که بنو اسرائیلده سبط نبوت لاوی بن یعقوب سبطندن ایدمکی موسی و هارون علیهما السلام انندن کلش ایدی و سبط ملوکت ایسه یهوذا بن یعقوب سبطی ایدی داود و سلیمان علیهما السلام انندن کلش ایدی طالوت ایسه بوا یکی سبطک هیچ برندن دکل ایدی بلکه بنیامین بن یعقوب علیه السلام سبطندن ایدی اول ایسه سبط مذمومه ایدی زیرا که ذنب عظیم ایشمکدن قاجمزلردی حتی که یول اوزره نسیاه نکاحدن اوشمزلردی اول اجلدن حق تعالی انلره غضب ایدوب ملک و نبوتی اول سبطدن نزع اتمشیدی و انلره سبط الاثم دینلش ایدی (ولم یؤت سعة من المال) و اول مالندن کثرت دخی ویرلمدی حالبوکه ملوکته مال لازمدر که انکله اعتضاد ایدم (قال ان الله اصطفاه عليكم) اشموئیل علیه السلام دیدیکه حق تعالی انی سزک اوزر یکره ملوکته اختیار ایدمکی (وزاده بسطة فی العلم والجسم) وانی علمده و فقرته و جسمده عظم و هیئته سزک اوزره زیاده قیلدی تا که علمه امور سیاستک معرفته تمکن ایدم و جسماته

ناسک کیمی ایچر کیمی ایچر اولدی اوچنجی عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه بعض کیمسهری دعوتله اطعام و شرب خردن صکره بری نمازده سورة کافرونی او قورکن لا اعبد ما تعبدون و لا فیهی ترکله اعبدا و قومغه سورة نسا ده یا ایها الذین آمنوا لا تقربوا الصلوة آتی نازل اولوب انی ایچر از کیمسه قالدی در دنجی عتبان بن مالک رضی الله عنه سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه بنی بعض کیمسهرله دعوت ایدوب کل و شریله سکر ظهورنده فخر و انشاده مشغول رایکن سعد رضی الله عنه انصاری هجوه دائر بر شر او قیوب انصاریدن بری انی ایشدکده بر کوکله سعدک باشنه اوروب یاردی سعد رضی الله عنه انندن پیغمبر علیه السلامه شکایت ایدمکده همر الفاروق رضی الله عنه انده حاضر ایدی الهی خمر حقه بزه حکمکی بیان ایله دیو دما ایشکله سورة مائده ده کی انما الخمر والمیسر آتی نهل اتم متهون و ددک نازل اولمغه همر رضی الله

مقاومت عدویه و مکابنه حروبه قوی اوله ۱۳۲ دینلیدیکه اول زمانده بنو اسرائیلک اعلی ایدی و جسامتی شول حده ایدیکه انک جلوسی حالده برجل قائم الن اوزادوب انک باشنه ایرردی (والله یؤتی ملکه من یشاء) الله تعالی مالک الملکدر ملککی دینلیدی کسیدیه ویرر (والله واسع علیم) الله تعالی واسع الفضلدر فقیره وسعت وغنا ویرر ونسیب وغیریدن ملکه لایق اولانی بیلور (وقال لهم نبیهم ان آیه ملکه) و قتا که بنو اسرائیل اشمویل علیه السلامدن الله تعالی طالوتی اصطفای ایدوب انلرک اوزره ملک ایدیکنه جت استدیله دیندیکه انک ملکنه علامت اولدرکه (ان یتیمک التابوت) سزه تابوتی کتوره که حق جل وعلائی آدم علیه السلامه ایندرمشدی شمشاد افاجندن طولی اوج ذراع وعرضی ایکی ذراع ایدی اتون صوبیه یالذلزلو ایدی ایچنده صور انیا طورردی آدم علیه السلام وفاته دکن قاتنده ایدی اندن شیث علیه السلامه اندن اولاد بنی آدمدن بری برلرینه انتقال ایدرکه ابراهیم علیه السلامه اندن اسماعیل علیه السلامه اندن یعقوب علیه السلامه ایردی بعده بنی اسرائیل پیننده تداول ایدرکه موسی علیه السلامه واصل اولدی اول انک ایچنه تورانی قودی اندن انیا پیننده تداول ایدرکه اشمویل علیه السلامه ایردی (فیه سکنه من ربکم) اول تابوتک ایچنده ربکرجل شانه دن سکنه وار ایدی یعنی انک اثباتی سزه سکون و طمأنینه اولور ویا انده قلیکزه سکون و بررشی ایداع اولمشدرکه اول نوراندرکه موسی علیه السلام قتال ایدر اولسه انی تقدیم ایردی اوله اولسه بنو اسرائیلک نفوسی اکاسکون ایدوب فرار ایتزلردی ۱۳۳ دینلیدیکه انده زبرجددن ویا قوتندن برصورت وار ایدیکه انک هر نک کبی باشی وقوروغی وار ایدی ودخی ایکی قتادلو ایدی اندن صوت ایشته لر نصرقی تیقن ایدرلردی حین قتالده تابوت یوررسه یوررلر طوررسه طوررلردی ۱۳۴ دینلیدیکه اول سکنه جتندن چیقارلمش اتون لکن ایدی قلوب انیا انک ایچنده یونوردی ویا اول الله تعالیدن بروح ایدیکه برشیده اختلاف ایتهلر اول انلره بیان ایردی (وبقیة مما ترک آل موسی وآل هارون) ودخی اول تابوته موسی وهارون علیهما السلام ترکستدن بقیه وار ایدیکه اول کسر اولان الواحدن رضاض وموسى علیه السلامک غصاوشیانی وهارون علیه السلامک عامه سی وبنو اسرائیله اینن مندن برقفیز ایدی و تابوت بنو اسرائیل عندنده اولقدن زائل اولدی تاشول وقته دکن که فسادوعصیانلرین آرتوردیلر اوزرلرینه حق جل وعلاقیله تسلیط ایدوب مغلوب ومقهور اولدیلر واللرندن تابوتی آلوب دیارلرینه ایلدیلر فلسطین قراسندن ازدودنام قریه ده بیت اصناملرینه صنم اعظملرینک الله قودیلر ایتنه واروب کورسدرکه صنم تابوت الله در صفرلرین قالدیروب انک فوقته قودیلر و صنفک ایکی قدمن تابوت اوزره کسرلدیلر وار یحیی کورسدرکه صنمک القری وقدملری کسلوبدر وجسدی تابوتک الله بر اقلوبدر وسائر اصنام ایسه یوزلری اوزه یقلوبدر اوله اولسه تابوتی بیت اصنامدن چیقاردیلر وقریه لرینک بر جانبته قودیلر انک جوارنده اولان قومه وجع اعناق عارض اولوب بر نیجه لرلی اول وجعندن هلاک اولدیلر بر لرلرینه بوبیه بزه تابوت ایلچون بنو اسرائیلک الهندن ایروبدر دینیلر وانی قریه اخرایه ایلدیلر حق تعالی اول قریه اهله فاره کوندردی کجه انلرک بری یتاغنده

چونکه دیکر آیات قرآنیده مال ایتامی اکل وتضییعه زیاده تهدید واقع اولمغله اهل اسلام اموال ایتامدن غایته تحاشی ایدرلردی حتی ایتام طعامنی بشقه طبخ ایدوب انلرک اکلرندن فضلهرینه آل اورمیوب ضایع اولوردی وهر خصوصه مخاضه دن افراط اجتناب ایتدکلری حضور نبویه عرض اولندقدمه بوآیت نازل اولدی (ولا تنکحوا المشرکات حتی یؤمنن ولامه مؤمنه خیر من مشرکه ولو اعجبکم ولا تنکحوا المشرکین حتی یؤمنوا لبعده مؤمن خیر من مشرک ولو اعجبکم اولئک یدعون الی النار واهه یدعو الی الجنة والمغفرة باذنه وبین آیاته للناس لعلهم یتذکرون) زن مشرکه لرلی نکاحه المیک تا ایمانه کلنجیه دک جاریه مؤمنه زن مشرکه دن خیرلور اول مشرکه نک حن وماله هر تقدیر تمجب وارزو ایدرسه کزدخی ومشرک رجله دخی لسا مؤمنه نکاح ایتدیرمیک اول مشرک رجل ایمانه کلنجیه دک زیرا عده مؤمن حرمشکردن خیرلور

یاتور صباحن جوفی یشلمش میت بولنور اوله اولسه انی چیقاروب صحرا ده بر خرابانه دفن ایتدیلر ۱۳۵ هر که بروزه انده وار سیدی انی باسور یاقلنج اخذ ایدردی انک امرنده متحرک اولدیلر مکر اولاد انیادن انلر ده اسیر بر خاتون وار ایدی دیندیکه بو تابوت سزه اولدیفغجه بلادن قورتلز سزوانک اشارتیه انی بر عجله یدیکلدیلر واکا ایکی نور قوشوب بنی اسرائیل جانبته یونلیدیلر حق تعالی نورلره درت ملک تسلیط ایدوب سوق ایدرکه حتی که بنو اسرائیل ارشند ایرکوردیلر اکا ایشیجک نورلرک ایلیری قیریلوب قورتلدیلر تابوت انده قالبوب نورلر کتدیلر (تحملة الملائکة) انی ملائکه کتوردی دینلر قول شریفیه سراد بودرکه دینیلر ۱۳۶ ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر ملائکه تابوتی سماوارض پیننده کتوروب کلدیلر ناس اکا نظر ایدر طوررکن طالوت قاتنه قودیلر ۱۳۷ حسن ایدر تابوت سماده ملائکه قاتنده ایدی طالوت ملک اولیحق کوندروب اکا ایرکوردیلر ۱۳۸ قتاده ایدر بلکه تابوت تهیده ایدی موسی علیه السلام انی پوشع علیه السلامه تخلف ایدوب انده قالمشدی اول اراده ملائکه انی کتوروب طالوتک دارینه قودیلر (ان فی ذلک لآیه لکم) ایدمی تابوتک سزه رد اولمشنده طالوتک ملکنه سزه علامت واردر (ان کنتم مؤمنین) اکرا اکا ملک الله تعالیدن ایدوکنه مصدقلر ایدکزا اوله اولسه انی یلدیلر واسرینه اطاعت ایتدیلر وسکسان بیک کشی اکا جند اولوب قاتنه کلدیلر (فلما فصل طالوت بالجنود) و قتا که طالوت ایله بیت المقدس دن چیقیدیلر اندن تخلف ایتدی مکر اول که یر ویا مریض ویا معذور اوله ایدی ۱۳۹ زیرا که تابوتک کله سیله نصری تیقن ایدوب جهاده مسارعت ایتدیلر طالوت عامه ید خطاب ایدوب دیندیکه بکاحاجت دکل اولکده که بنایه باشلیوب دوکتمیه وتاجر اولوب تجارتیه اشتغال ایدر ویا مدیون اولوب دایین قیوب کیده ویا متزوج اولوب زفافی ترک ایدر بلکه بنم استدیکیم شول وصفلو کسدرکه شاب نشیط فارغ اولهلر شدت حرده ایدی یوله کیردیلر ووصوایوب طالوته حق تعالیدن دیله که بزه نهر آقسون دینیلر (قال ان الله مبتلیکم بنهر) طالوت انلره دیندیکه حق تعالی سزی نهر ایله اختیار ایدرکه اول نهر فلسطینده در ویا اردنله فلسطین پیننده نهر عذیبر (فن شرب منه فلیس منی) اول کسده که اول نهر دن ایچه اول بنم اشیا عندن دکدر (ومن لم یطعمه فانه منی) اوله که اول نهر دن طامیه اول بنم اشیا عندر طالوتک انی یلسی وحی ایله ایدی انی نبی دینک قوی اوزره ویا خود نبیلری اخباریله در (الامن اعترف هرفه بیده) مکر اولکده اندن بر کفه ایچه (فشربوا منه الاقلیلا منهم) اول نهر دن ایچیدیلر الا انلر دن آز کسدر ایچمدیکه انلر درت بیک کشی ایدیلر لکن قول صحیح اولان اوچیز اون اوج دکلو کشی ایدی چون نهر ایردیلر صوسرقلری غالب اولوب ذکر اولان عدد قلیلن غیری لری اول نهرلر دن ایچیدیلر اولکده اول اندن بر کفه ایچدی قلبی قوری وایمانی صحیح اولوب اول نهری سالم کچدی واول کفه انک شربنه وچلنه ودوا بنه کفایت ایتدی وانلرکه اندن ایچیدیلر دوداقلری قاراروب صوسرقلری ارتغیله نهرک کنارنده قالدیلر ۱۴۰ وعدویه لقادن قورقوب نهری کچمدیلر وقعه حاضر اولدیلر (فلما جاوزه هو والذین آمنوا معه) و قتا که طالوت واکا اطاعت ایدن قوم قلیل نهری کچدیلر (قالوا لا طاقة لنا الیوم بحالوت وجنوده) بری برلرینه دینیلر که اشبو کونده بزم جالوت وجنودیه مقاومت طاقتمز یوقدر ۱۴۱ زیرا که انلر

عنه منتهی اولدی یاربنا دیدی وینه بوآیت کریمه ده افشاق بختده عمرو بن الجحوح بوندن اوج آیت مقدم ۱۴۲ یسئلونک ماذا یتفقون ۱۴۳ آیتنده مالک کیمه تصدق ایدر جکی سؤالنده اربابی بیان اولمشیدی بودقه تصدق مقدارندن سؤاله مبنی ۱۴۴ قل العفو ۱۴۵ کلامی وارد اولدی دیور وایت اولندی (ویسئلونک عن النبی قل اصلاح لهم خیروان تحالطوهم فاخوانکم والله یملم الفساد من المصلح ولو شاء الله لاعتکم ان الله هنر حکیم) یا محمد یتیملرک مالک کیفیتنی سندن سؤال ایدرلر سن دیکه انلرک مالی محافظه وحالی اصلاح سزه خیرلوردا کر سزانیلر محافظه ایله محالطه وطعامکزر برلکده اولورسه انلر سزک قدراشلیکزدرو حق تعالی انلرک مال وحالری تباہ ایدنلرله اصلاح ایدنلرک طورنی بیلوراکر الله تعالی سزه قیملرله محالطه یی مباح ایتسه مشقه القا ایدردی تحقیق الله عظیم الشان ترک مشقت امرنده غالب وحکمنده دانادر

کثیر زایسه قلیل (قال الذین یظنون انهم ملاقوا الله) انلکه الله تعالی به لقای یقین و ثوابی
توقع استدیله و شهادتله حق تعالی به لقاوین بیدیلر دیدیلر که (کم من قلة قليلة غلبت فئة كثيرة
باذن الله) الله تعالی نك ارادت و قضایله نیچد جند قلیل جند کثیره غالب اولور (والله
مع الصابرين) الله تعالی نك نصرت و اثباتی صابرلر ایله در (ولما برزوا لجالوت وجنوده)
و قناکه طالوت و جنودی صف اولوب جالوت و جنودینه مقابل طور دیلر (قالوا ربنا
افرغ علينا صبرا و ثبت اقدامنا و انصرنا على القوم الكافرين) الله تعالی به دعایله التجایدوب
دیدیلر که یاربنا اوزریمزه صبر ازال و صبات و قلوبیمزه قوت القایت و کافرلر اوزرزه نصرتک
اعطا ایت (فهزموهم باذن الله) حق تعالی دعایله اجابت ایدوب الله تعالی نك اذن و نصرتله
اول کافرلری سیدیلر (و قتل داود جالوت) و داود علیه السلام جالوتی اولدردی (اهل
تفسیر ایدر داود علیه السلام بابای ایشا اون اوج اوغلیله بیله طالوتک جنودندن نهری
عبور ایدلردن ایدیلر و داود علیه السلام ایشانک اصغر ایشاندن ایدی قذافه یعنی صیان
اتقده ماهر ایدی هر نه حیوانه آتسه انی دوشورردی و یا اولدردی چون طالوت و جنودی
جالوت و جنودینه مقابل صف اولوب طور دیلر جالوت میدانله چیقوب طالوته دیدیکه جنکی
ایکیز ایدلم قنیز غالب اولورسه مغلوبک ملکی انک اولسون اندن ایریلوب کیدلم و یا خود
جنودکدن برین اختیار ایت جنکی انکله ایدلم کلسون غالب و مغلوبه شرطی ذکر اولدنی
اوزره اولسون جالوتک بو جوابی طالوته زیاده مشقت و یردی جنودینه ندا ایتدیکه هر
کسه کیم جالوتی اولدره قزیمی اکا تزوج ایدوب ملککم نصفی دخی و یریم چون ناس
جالوتک جرأت کوردیلر هیچ کسه انکله جنکه اقدام ایتوب طور دیلر نیلرینه وحی الهی
کلدیکه جالوتی اولدره جنک ایشانک اولادندن بریدر اوله اولسه داود علیه السلامدن غیرسن
اکا عرض ایتدیلر ریم جل شانک بکا وصف ایتدیکه صفات بونلرده یوقدر دیدی ایشا
بنم براو غم دخی واردر قیونلریمزی کودر قاتی قصیر و هیئده حقیر اولدنیچون ناسدن
اوتانوب کتورمدم اوله اولسه طالوت اکا کندیدی واردی کورسه که اول بروادینه در
اکا برازیل کلس اقرایی قیونی المش کچورر کوریمک قلی شهادت ایتدیکه مطلوبی اولان
کسه اولدر و جالوتی اولدره جنک غیری دکل الا اولدر اندن انی آلوب جنودینه کتوردی
داود علیه السلام یوله کیدرکن اوج طاشه اوغرادی بری دیدیکه بن هارون علیه السلامک شول
شول طاشینکه انکله فلان ملکی اولدردی و بری دخی دیدیکه بن شول طاشنکه بنم سن جالوتی
طاشینکه انکله فلان ملکی اولدردی و بری دخی دیدیکه بن شول طاشنکه بنم سن جالوتی
اولدریسن سن اوله اولسه داود علیه السلام اول طاشنک اوجنی دخی آلوب غلاتند قویدی
چون ایکی جانبندن جنود صف اولوب طور دیلرینه جالوت میدانله کوروب طالوته بنم
جنکه کندکی کلورسن و یا برهلوانی کونددرسن دیدی طالوت داود علیه السلام فرسن
ودرع و سلاحک و یردیکه جالوته جنکه واره داود علیه السلام دیدیکه بکا بونلرک هیچ بری
حاجت دکل ریم جل شانک بکانصر ایدرسد بن سلاحی نیدرین اندن نصرت اولمزه ندکلر
سلاح اولسه مقهور اولور کیدرین اندن داود علیه السلام صیان آلوب جالوتدن بکا یوریدی

(جالوت)

جالوت ایسه شدت و قوتی بر مرتبه ایدیکه جیوشی صیردی و داود علیه السلام غلاتندن
اول اوج طاشی چیقاروب صیانله قویدی و بسم الله دیوب جالوتدن یکایه آندی حق تعالی
انی جالوته ایرکوروب اولدردی و انکله عسکرینه دخی انهمزام ایردی مسلمون اکا زیاده
سوندیلر کفارله چوق زماندنبرو مغلوب ایکن غالبته ایردیلر اندن داود علیه السلام طالوته
کلدی وعدکی انجاز ایت دیوب قزین اندن دیلدی طالوت ایتدی ملک قزین صدق سزنی
المق دیلرسک (داود علیه السلام ایتدی سن بنم بخله صدق شرط ایتدک و بنم ایسه برشیم
یوقدر (ایددی دیلدیکک دکلر قزک ایچون صدق تقدیر ایدوب بکا اقراض ایت تاکه
بن سکا انی تدریجمله ادا ایدم طالوت دیدیکه ملکدن نصیبکی قزیمه صدق ایت بنواسرائیل
طالوته اتفاقله هجوم ایتدیلر نیچون داوده ظم ایدر وعدکه وفا ایتمزن دیدیلر طالوت
بنو اسرائیلک داوده میل و محبتلرین کوریمک دیدیکه بن قزم ایچون اندن مال استمزن
وطاقتی اولیان شیئ اکا تکلیف ایتمزن بلکه اول جهاده قادر برار و بهادر در جوارمزه
چوق دشمنمزار اندن ایکوزین اولدروب غلفدری بکا کتورسن قزیمی اکا تسلیم
ایدن داود علیه السلام دخی نم دیوب کتدی اول دشمنله غزا ایدوب اولدردیکن غلفه سن
برایه دزدی حق که انلرک چله سنی اولدره جنک غلفدرین کتوروب طالوتک اوکنه بر اقدی
اولدخی قزین اکا و یردی و دخی داودی ملکند شریک ایتدی اوله اولسه بنواسرائیل
اکا سوندیلر داوده میل ایدوب عاسن خصالن ذکر ایدیلر طالوت اکا حسد ایلدی
حق که اکا جله ایله قتلن دیلدی مکر اول زمانه انیا علیهم السلام و ملوک عصایله یورردی
طالوتک دخی باشی اتون طویلی و دبی دمرلی عصای اولوب کتورردی (بروقتده داود علیه السلام
منزلده اوتورر ایدی طالوت عصاسن اکسزین انک اوزرینه آتدیکه اولدوره انی هلاک ایله مرادینه
ایره داود علیه السلام ایسه اول ایرمدن اندن آیریلدی عصادیواره صانچیلوب داود علیه السلام
هلاکدن قورتلدی (داود علیه السلام اکا دیدیکه یوخسه بنم قتلیمی قصد ایتدک طالوت دیدیکه مرادم
جرأتکی و خصمکدن قاجیوب ثبات و اقامتکی امتحان ایدی یوخسه اندن خوفی ایتدک داود
علیه السلام دیدیکه العیاذ بالله بن رب تعالی نك غیردن خوف ایدم اندن داود علیه السلام
عصای دیواردن چیقاروب طالوتی تحذیر و تخویف ایچون ایددی یا طالوت سن دخی بنم کی
عصایه قارشو طور غلکه جرأتک نیچدر بکا کور کوریه بن و دیدیکه حق جل و علا توراند
سینه نك جزای مثلی سینه در دیدی و اول سینه ید بادی اولان اظلدر طالوت اکا یلواروب
اقسام ایتدی و دیدیکه هابیلک قابیله دیدیکن ذکر ایتدک اکسز بنی قتله یدیک بسط ایدرسک
بن سنی قتله یدیمی بسط ایتمزن اوله اولسه داود علیه السلام ایتدی ایددی لوجه الله سنی عفو
ایتدم (بعده طالوت برکیمه داود علیه السلام قتلنه عزم ایلدی اول خبر داود علیه السلام
ایریشیمک زوجده سند برطلوم خیر کتورتدی و یا تدریجی سریر اوزره قیوب بورغانله اورتدی
طالوت انی داود ظن ایدوب کیمه اکسزین قلیجمله اوردی خیر صانچیلوب قوقوسی منزلک ایچن
طولدردی طالوت انی اولدردی ظنیله سوندرک چیقوب کتدی الله تعالی داوده رحمت اید
عجب چوق خیر ایچمش دیدی بعده طالوت مقصودندن خالب اولدنیض سلیمک قلیله داود

کلدی اول حضرت علیه
السلام دخی لطفله
عبداللهدن جاریه نك حاله
سؤال ایتدکده نمازنده
و صیامنده واقه و رسولی
تصدیقده در اما حد تلودر
دیدی اوله ایسه اول
مؤمنه در انی خوشجه
طوت دیو امریوردی
بنامه انی ازاد و کندویه
نکاح ایلدی خلق انی جاریه
تزوج ایتدی دیو طعن
ایدوب حسندار و مالدار
بر حرة مشرکه عرض
ایلدکلرنده بو خصوصلر
ایچون بو آیت کرمه
نازل اولدی (و یسئلونک
عن المحیض قل هو اذی
فأعترفوا النساء المحیض
ولا تقریوهن حتی یعلمن
فاذا طهرن فاتوهن من
حيث امرکم الله ان الله
یحب التواضیع و یحب
المتطهرین) سکا نسوانک
حیض حالندن سؤال
ایدلر سن دیکه اول حیض
نفرت اولور برکیمه شیدر
انلرک حیض زمانده
بجاعتلرندن صافک
و دم منقطع اولوب
تمیزلنجه دکل جماعه قریب
اولمک تمیزلنوب غسل
ایتدکلری زمانه الله تعالی نك
امر ایتدیکه حیثله انلره

علیه السلامدن خوف ایردی یاتسه اوزریند قورل برکیدی و جوانبنده حارسره کندونی بکله دیردی برکجه ناس او یودیندنصکره داود علیه السلام اکا واردی کورسه که حارسر اویقویه وارمش و قورلک جلهسی آچلش ایجرویه کوروب طالوتی اویوربولدی باشی وایاغی اوجنه وصاغ وصول یانلرینه برراوق دیکوب کوروب کتدی چون طالوت اویانوب اول اوقلری کوردی حق تعالی داوده رجت انده بن اکا فرصت بولیجی قتلته قصد ایلدم اول ایه بکا فرصت بولوب ضرر ایرکوردی ایکنجی کجهده بنه داود علیه السلام اکا یورکن واروب آبدستی ابرغن و برداغن آلدی و صقاندن برقاچ قیل بولدی و ثیابندن برهاره کسوب کتوردی و قاجوب غیت ایتدی بعده طالوت برکون آلتوب بریده چیقدی کورسه که داود علیه السلام انده بیان کیدردی قتلچون طالوت انک اوزره آت سوردی داود علیه السلام اید چایک ایدی قاجوب بر مغاریه کیدی بر اورجک فی الحال اول مغاره نک اغزینده یو یابدی طالوت اول ارایه ایریشوب انی کورجک اکرداود بوکا کیرمش اولسه بو اورجک یوه سنی بوزر دی دیدی و دونوب اول ارادن کتدی و داود علیه السلام آنده عابدره قالیوب عبادته یوز طوتدی بعده علماء و عباد طالوته داود علیه السلامه سوء قصدی ایچون طعن ایتدیلر طالوت اید انک قتلندن نهی ایدنی قتل ایتدی حق بوسیدن قتل ایدرک علمادن برمرأ دن غیری کسه قالدی انی دخی قتلله امر ایدیک حق تعالی جلادک قتلنه مرحت القایتدی برطلمه احتیاج اولدیفنده باری بومرأ بولسون دیوب انی کیزلدی و طالوته انی قتل ایتدم دیوب حالتی کتم ایلدی بعده طالوتک قتلنه توبه و انابت و ایشلیدی معاصی یه ندامت کلدی کجهی کوندره قاتوب اغلامغه بولندی هرکجه مقابر مسلمینه وارردی بکاتوبه و ارایدوکنی ییلن الله حقیچون بکا خبر ویرسون دیو امواته یلوارردی قبودن برندا کلدیکه یا طالوت بزم دنیاده دیری اولدیفنمه راضی اولیوب حق که ناحق یه بزی قتل ایلدک شمدی کلوب قبرلر عزدن دخی ایذا اتمک عزم ایلدک اویله اولسه طالوتک حزنی و ملالتی دخی زیاده اولدی جلادا کا مرحت ایدوب دیدیکه ای ملک سنک مثاک شول ملک مثیلدرکه اویله دنصکره برقریه نزول ایدیک انده خروس اوندی انک اولی و قتده اوتمنی شوم توه ایدوب اول قریه نک ججع خروسلرینی بوغزلدی بعده کجه یاتور اولدیفنده اصحابند دیدیکم خروس اوتدیکنده بزی اویارک که بولک کیدلم انلر دیدیلر که سن قریه ده خروس البقودکی که اوتدیکنی ایشده وز ایدنی سن دخی ای ملک هیچ برطالم البقودکی اندن دین امورین سوال ایدوز اویله اولسه طالوتک حزن و ملالتی زیاده اولدی جلادانک اول حالتی کورجک دیدیکه سکابن برطالم خبر ویرردم لکن قورقرینکه انی دخی اولدره سن طالوت ایتدی العیاذ بالله که شمدن کوروب ناحق یه برکیدی اولدرم اویله اولسه جلاد اکا اول عالمی خبر ویردی بعده جلاد طالوته طوروب ایکیسی اکا واریدیلر طالوت طشرمه طوروب جلاد ایجرویه کیدی و علمیه دیدیکه سنی قتلدن قورقاروب کزلدیکمه اوزرکه حقم عظیم اولمیدی دیدیکه بی اولوبدر جلاد ایتدی ایتمدی سندن حاجتم اولدرکه طالوت قویله کلوبدر سندن دیلر که اکاتوبه به چاره وارمیدر خبر ویره سن دیدیکه بن اکا چاره ییلم الا بوکه اشموئیل علیه السلامک قبرینی ییلورسکزا اکا وارلم اوله کیم اندن

مباشرت ایدک تحقیق الله عظیم الشان مناهیدن توبه ایدیکلری و فواحشندن طهارت ایدیکلری سور یهود طاقهسی نالرینک حیضی حالده انلرله طعام وکلام ایتمزلردی نصاری ایه باله کس ملاعبت بلکه مباشرت ایدرلردی ثابت بن الدجاج حضرت پیغمبر علیه السلامدن بوخصوصی سؤال ایتمکله بوجواب ظهور ایلدی (ساؤکم حرث لکم فاتوا حرثکم انی شتم و قدماوا لافسکم و اتقوا الله و اعلموا انکم ملاقوه و بشر المؤمنین) سزک نسوانک سزک ایچون اولادا که جک تارلادر اول اولاد اوله جق تارلایه اقبال و ادبار و استلقا طریقه نعل دیلر سه کر اولصورتله زرع ایدک و فسرک ایچون احمال صالحه قدیم ایدک یاخود ولد صالح طلب ایدک والله تعالینک امرینه مخالفتدن حذر ایدلرونیک وید عملکره و قتده ملاقاتکری ییلک و یا محمد مؤمن کاملره نعی ایدایله مژده ایلله طاقه یهود اگر مباشرت ظهر طرفدن

مقصوده ابرلم نعم دیوب اوچی اکا واریدیلر عالمه دعاء ایدوب انر آمین دیو الله تعالی یه یلواریدیلرانی کورسدلرکه اشموئیل علیه السلام باشک طیراغن سلکوب قبردن چیقدی عالمه اکا دیدیکه طالوت کندی ایچون توبه به چاره وارمیدر دیو سؤال ایتمک کلدی اشموئیل علیه السلام طالوته بندنصکره نه ایشلک دیدی اول ایتدیکه شروردن برشی قالدیکه بنانی ایشلدم شمدی توبه به چاره ایتدیو سکا کلدیم اشموئیل علیه السلام ایتدی توبه که اولدرکه اوغلرکله غزایه وارده سن وانلری ایلر و جنکه کوندره سن حق که جیبی اوککه قتل اولدر بعده کندی دخی جنکه چیقده سن آخرده سن دخی قتل اولدره سن بعده اشموئیل علیه السلام قبرینه رجوع ایدوب میت اولدی اویله اولسه طالوت اولکیدن زیاده حزنه وارردی اوغلری اول امرده اکا مطلاوحت ایتاملری خوفی یاره اوزره یاره اولدی چون اوغلری اکا واریدیلر حزنی زیاده انمش کوردیلر دیدیکه ای اوغلارم بن ناره براغلم نیجه ایدر دیکز بنی خلاص ایچون جانکزی فداء ایدر میدیکز دیدیلر که نعم یورک انی ایدلم سنک هتده اولمکله زه راحت کرکزی ندلم اویله اولسه اشموئیل علیه السلامک امرینی انلر خبر ویردی دیدیلر که چون سن قتل اولغنی اختیار ایتدک سندنصکره بزحیاتی نیدرز قانده کیدرسک سندن آیرلیزیله کیدرز اویله اولسه طالوت اون اوغلیله غزایه کتدی برر برر قتل اولدقدنصکره حق تعالینک رحمتی رجاسیله آخرده طالوت دخی جانی فداء ایتدی طالوت ملوکتده قرق ییل قرار ایتدی بعده بنو اسرائیلک جعی داود علیه السلامه بولندی نبوت و ملک انده جع اولدی حالبوکه اندن اول نبوت و ملکدن هربری بشفه برکسه ده اولوردی و بنو اسرائیلده ملوک کثیره و متفرقه ایدی اشبو معنای مبین ییورلدیکه (و آتاه الله الملك والحکمة) الله تعالی داود علیه السلامه ملک و نبوت ویردی و یاخودا کا علم و عمل پینی جع ایدوب ویردی (وعله عما يشاء) و اکا دیلدیکه اشیای تعلیم ایتدی دینلدیکه اولدرع دوزر وانی بیع ایدوب ید عملندن اکل ایدردی و یا اول منطق الطیر و یا کتاب زبور و یا صوت طیب ایدی حق اول زبور قرائت ایتسه وحوش انک قاتنه کلورلر ییونلرین اوزادرلردی و قوشلر انک باشی اوزره هواده قیاد آچوب طوررلردی و اکا کولکه اولوردی و صواقارکن طورر ویل اسرکن ساکن اولوردی ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر حق تعالی اکا برسلله ویرمش ایدیکه برطرفی آنک صومعه سنده طرف آخری بحرده ایدی قوتی حدیده ولونی ناره بکیزدی حلقه لری مدور و جواهرله مرصع و لآلی ایلهمدر ایدی هواده برامر حدوث ایتسه همان اول سلسله صدا ویردی داود علیه السلام انکله انی ییلوردی و برمریض انی سر ایتسه عافیت بولوردی و داود علیه السلامدن صکره ناس کلوب اکا تحاکم ایدردی برکسه آخره تمدی ایتسه و یا حقنی انکار ایتسه ایکی خصم اکا کلوردی صادق اولان اکا ایرر کاذبدن اول چکیلوردی بو حالت انده مستمر اولدی تا شول و قتده دکن که ملوکک بری بر آغز بهالو جوهره سنی بر رجله امانت ویردی استرداد ایدیکلر رجل انی انکار ایتدی ایکیسی سلسله به تحاکم ایتدیلر مکر اول عندننه جوهره اولان رجل انده کی عصای اویش اول جوهری ایچنه قویش اکا طیاره ق سلسله قاتنه وارردی ملک دیدیکه سنده امانت اولان

اولورسه ولد احوال اولورمش دیدکله حضور نبوی به حکایت اولدقدن بویسته جواب ویردی (ولا تجعلوا الله عرضة لایمانکم ان تبوا و تتقوا و تصلحوا بین الناس والله سمیع علم) بر تقوی و اصلاح ذات الین ایتکه یینکز ایچون الله تعالینک اسمی مانع و حائل قلمیک الله تعالی سزک یینکزی ایشیدیمی و ما فی الضمیر کزی ییلجیدر عبدالله بن رواحه همیره سنک زوجی بشیر بن نعمانه انجنوب انکله تکلم ایتامک یمن بالله ایتمکله بو آیت نازل اولدی بوایق استماعدنصکره بشیره شفقت و مرحت اوزره اولدی (لا یؤاخذکم الله بالافو فی ایمانکم ولکن یؤاخذکم بما کسبت قلوبکم والله غفور حلیم) الله تعالی سزی لغو ایلله اولان یینلر یکرده مؤاخذه ایتمز لغو بر ماده بی طوغری ظنیه یمن ایدوب صکره خلاف ظهور ایتسیدر یاخود بی اختیار اثنای کلامده صدور ایتسیدر و مؤاخذه آخرتده عقاب یاخود دنیا ده کفارت اوله

جوهره بی بکار داشت که ۳۳ رجل دیدیکه سنک بنم قائمه امانتک یوقدر صادقک سلسله بی تناول ایت دیدی نم دیوب تناول ایتدی بعده اول انکار ایدن رجه ایددی سن دخی سلسله بی تناول ایت دینلدی نم دیوب عکازه سنی جوهره صاحبه وردی شونی طوت ماقله غل که بن دخی سلسله بی تناول ایدم دیدی ۳۳ چون جوهره صاحبی عکازه بی الیه آلدی انکار ایدن سلسله قاتنه واروب دیدیکه الهی سکامعلومدرکه بوسکه نك بدن دعوا ایتدیکی شی کندیه واصل اولوبدر ۳۳ ایددی بکاسلسله بی تقریب ایت اندن الینی اوزادوب سلسله بی تناول ایتدی اولیه اولسه ناس تعجب ایدوب شک و ایدر ۳۳ ایرتی سلسله بی رفع اولمش بولدی (ولولادفع الله الناس بعضهم بعضا لفسدت الارض) اگر الله تعالیکن جنود ملین ایه ناسی دفع ایدر اولمیدی مشرکون ارضه قلوب اولوب مؤمنون قتل اولند و مساجد و بلاد خراب اولیدی (ولکن الله ذو فضل علی العالمین) لکن الله تعالی عالمه فضل صاحبدر مؤمن سبيله کافردن و صالح سبيله فاجردن شروری دفع ایدر ۳۳ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله یدفع بالمؤمن الصالح عن مائة اهل بیت من جيرانه البلاء ۳۳ پیغمبر عز علیه السلام ایدر حق جل و علا برسم صالح سبيله انک جیرانی یوزیت اهلندن بلای دفع ایدر (تلك) اشبوذ کر سبق ایدن حدیث الوف و علیک طالوت و اتیان تابوت و قتل جالوت (آیات الله نتلوها علیک بالحق) حق تعالیکن آیت ایدر که انی سکا تلاوت ایدر زبروجه اوزره که اهل کتاب و ارباب تواریم انده شک ایتزلز (وانک لمن المرسلین) و سن یا محمد انبیاء مرسلیندنن زیرا انی تعریف و استماعنر ناسه خبر و یردک (تلك الرسل) اشبو سوره ده قصدری مذکور و یا محمد علیه السلامه معلوم اولان رسل (فضننا بعضهم علی بعض) انلرک بعضی متقبه مخصوصه ایه بعض آخر اوزره تفضیل ایتدک (منهم من کلم الله) انلردن بعضی وارد که الله تعالی ایه سفیرنر سولشدیکه انکله مراد موسی علیه السلام و یا اول محمد علیه السلامدرکه حق جل و علاموسی علیه السلام لیه خیره ده و طوره سولیدی و پیغمبر علیه السلامه لیه معراجده سولیدی شول حینه که قاب قوسین دکل و یا اندن ادنی اولدی (ورفع بعضهم درجات) و انلرک بعضی غیر اوزره وجوه متعدده و مراتب متباعده ایه تفضیل ایتدی ۳۳ دینلدی که هر برنجی کیم اکا بزایت و یرلدی الا اول آیتک مثلی پیغمبر عز علیه السلام دخی و یرلشدر و پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم غیر اوزره بر نیجه آیتله تفضیل اولمشدر اشارتله قرک شق اولسی کبی و انک مفارقتنه جذعک حنین ایتدی کبی و حجر و شجرک اکاسلام و یرمی کبی و بهایم انک رسالتنه شهادتی و یارمقلری اراستدن صواقیم کبی و بوکا بکزر نیجه آیات و معجزات کورلسی کبی و انک اظهر آیاتی قرآن ایدیکه اهل سما و اهل ارض انک مثلنی اتیاندن عاجز اولدی (واتینا عیسی بن مریم الینات و ایدناه روح القدس) و عیسایه معجزات و دلائل و اخفات و یردک که احیاء موتی و ابراه اکده و ابرص و انی روح قدسه یعنی جبرائیل علیه السلام ایه تأیید ایتدک شول وقتن که یهودانی قتل ایتک مراد ایتدی ۳۳ و یا خود بزانی حیات الله ایه یوخه مامنی ایه دکل (ولولاء الله ما قتل الذين من بعدهم) اگر حق تعالیکن مشیق اولسه رسلدن صکره امتر قاتل ایتزلدی (من بعد ما جاءتهم الینات) انلره شول بنات کلدیکند نصکره که

(انکله)

انکله اهتداء اولور (ولکن اختلفوا) لکن انلر رسلدن نصکره دینلرنده اختلاف ایتدی (فمنهم من آمن) انلرک بعضی اول الله تعالیکن توفیقله مؤمن اولوب دین انبیای التزام ایتدی (ومنهم من کفر) و انلرک بعضی انک خذلانیله مرتد اولوب دین اسلام انبیای ترک ایتدی (ولولاء الله ما قتلوا) اگر حق تعالی دیلسه انلر قاتل ایتدیوب جیبی هداده اتفاق ایدر لیدی (ولکن الله یفعل ما یرید) لکن اول الله تعالی دیلدیکن ایشلر فضلیله کینه ایمانی توفیق ایدر و عدلیله کین صلاتده ترک ایدر ۳۳ اشبوایت دلیلدرکه انبیاء متفاوتة الاقدار اوله و دلیل قاطعه بعضی بعض اوزره تفضیل جائز اوله زیرا که ظنک اعتباری محله متعلق شیده اولور یوخه حوادثده دکل زیرا اول الله تعالیکن یدندهدر مشیتنه تابعدر اول کرکه ایمان و یا کفردر و خبر و شرور بر رجل حضرت علی کرم الله وجهه یدقدرن سؤال ایدیکک دیدیکه اول بر طریق مظلمدر اکاسلوك ایتکل و بر بحر عمیقدر اکا ولوج ایتکل و سکا خنی برسر الهیدر اندن سؤال و تفتیش ایتکل (یا ایها الذین آمنوا انفقوا عمارز قاکم) یا مؤمنلر سز و یردیکز مالدن اوزر یکزه اتفاق ایتدی که شی ادا ایدک (من قبل ان یاتی یوم) شول کون ایشدیکه انده تفریطکز تدارکنه و عذابندن خلاصه قادر اولیدسز شول حیثیتدیکه (لا یبع فید) انده بیع یوقدر که اتفاق ایده جک شی تحصیل ایدسز و یا بر شیشکزی فداء ایدوب عذابندن قور تیله سز (ولا خلة) و مودت دخی یوقدر که اخلا کز سزی مؤاخذه ایتدیریمه (ولا شفاعة) و حق تعالیکن اذننر شفاعت دخی یوقدر که ذمکرده اولان شیئی حط ایتدیریمکه انلرک شفاعتنه ایتکال ایدسز (والکافرون هم الظالمون) زکاتی ترک ایدنلر نفسلرنه ظلم ایدیکلر در زیرا که مالی موضعنه وضع و وجهی اوزره صرف ایتدی ۳۳ انلره کافرون دینلدی زیرا که زکاة ترکی کفار صفاتنددر حق تعالیکن ۳۳ و ویل للمشرکین الذین لا یؤتون الزکاة ۳۳ قول شریفی دلالتله (الله لا اله الا هو) الله تعالی خلقتک معبود بالحقیدر انک غیری دکل (الحی) حیات صقیله متصف باقی دائم ایددر (القیوم) خلقتک امورینه قائمدر (لا تأخذه سنة ولا نوم) انی ناس و نوم اخذ ایتزسنه او یقولنک اولیدر اکا ناس دخی دینور و نوم شول غشیه ثقیله در که قلب اوزره واقع اولمغه آنکله اشیا بی معرفدن قالور ۳۳ دینلدی که سز راسده و ناس عینه و نوم قلبده در حق جل و علا کندیدن نومی نقی ایتدی زیرا که نوم آفتدر و تیزدر اول ایه آفادن مزهدرو اکاتغیر عارض اولز (له ما فی السموات و ما فی الارض) سموات و ارضده اولان اشیاکن کلیسی انک ملکدر هیچ احدک انده مشارکتی یوقدر خلق و ملکده متفرددر (من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه) نه کیمدر که انک عندنده شفاعت ایده مکر که انک اذنیله ایده زیرا هیچ احد اکا مساوی و مدانی دکلدر که دیلدیکی شیئی شفاعتله دفع ایده مستقل اوله عناده اکا مقاومتدن فضله (یعلم ما بین ایدیهم و ما خلفهم) اول الله تعالی یلور انلرک امر دنیادن اوکلرنده اولانی و امر آخرتدن اردلرنده اولانی و یا اوکلرنده کی آخرتی که زیرا اکا قدوم ایدرلر و آردلرنده کی دنیایی که زیرا انی آردلرنده یقورلر ۳۳ و یا خود اوکلرنده کی کچن امورلری و آردلرنده کی انلر دینکره اوله حق امورلریدر و یا خود اوکلرنده کی ملائکه خلقتدن اول اولان اشیا در و آردلرنده کی ملائکه خلقتدن نصکره اولان اشیا در

ولکن قلبک لسا نکره مطابق اوله رقی خلافه یمین ایدر سه کز حق تعالی سزی مؤاخذه ایدر الله عظیم الشان لغو ایه یمین ایدنلری مغفرت ایدیکلر و عدله یمین ایدنلری توبه سته تعلیق ایلدیکلر (لذین یؤلون من نساءهم تربص اربعة اشهر فان فاوا فان الله غفور رحیم) نسوا نلرنه تقرب ایتکمه یمین ایدنلر ایچون درت ماه انتظار واردر اگر یمین ایدن کیمسه رجوعله اول مدته زننه مباشرت ایدر سه تحقیق الله عظیم الشان بوضوح یمینی شکست ایدنلری مغفرت ایدیکلر و بوباید یمینه مخالفت ایدنلر رحمت ایدیکلر زمان جاهلیته بر کیمسه مرأسنه میلی اولیوب و سائرینه تنکیح اولسون دیو تطلیق دخی ایتدیوب یمین ایدر دیکه بر مدت اکا تقرب ایتجه بوجهله اول زننه مطلقه و نه خانه صاحبی اولوردی انلره مرحله بوحکم وارد اولدی (وان هم سوا الطلاق فان الله سمیع علیم) یمین ایدنلر اگر بومدته طلاقه عزیمت ایتسز

تقديم ايندگري خير و شر در و آرد لرنده کی اولدر که انی ایشلیسر لر در (ولا یحیطون بشی من علمه الا بما شاء) الله تعالی که معلوماتدن برشی انلر احاطه ایتمزلر مکر انیکه اول دلیله (وسع کرسیه السموات والارض) اول الله تعالی که کرسی سی سموات وارضی احاطه ایلدی ﴿ ﴾ مفسرون کرسیده اختلاف ایندی لر حسن دیدیکه اول عرش کئیدر ﴿ ﴾ ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر کرسی عرش اوکند وضع اولوبدر سعی سموات وارضی و سغنه اولوبدر اخبارده کلدیکه سموات وارضی کرسی جنبده بر صحراده حلقه کیدر ﴿ ﴾ و کرسی عرش جنبده کذلک صحراده حلقه کیدر ﴿ ﴾ ابن عباس ایدر یدی سماء کرسیک ایچنده بر ترس اوزرینه براغلیش یدی در هم کیدر ﴿ ﴾ علی و مقاتل ایدر لر که کرسیدن هر قاعه نک طولی یدی سعادیدی ارضیه در عرش اوکنددر ﴿ ﴾ و کرسی بی درت ملک کوتور و درت یوزلور در ایاقلری ارض سابعه نک الله در بشیوز یللق مسیره در ﴿ ﴾ اول درت ملائکه نک بری ابوالبشر آدم علیه السلام صورتنده در بریلدن بریله دکن آدیین ایچون الله تعالی دن رزق و مطر سؤال ایدر ﴿ ﴾ و بری دخی سید الانعام نور صورتنده در بریلدن بریله دکن انعام ایچون رزق طلب ایدر عجله عبادت اولانندبرو یوزنده غصاصه واردر ﴿ ﴾ و بری دخی سید السباع اسد صورتنده در بریلدن بریله دکن سباع ایچون الله تعالی دن رزق سؤال ایدر ﴿ ﴾ و بری دخی سید الطیر نسر صورتنده در بریلدن بریله دکن طیر ایچون حق تعالی دن رزق سؤال ایدر ﴿ ﴾ بعض اخبارده کلدیکه حله عرش ایله کرسی یئنده ظلمدن شمش حجاب و نوردن شمش حجاب واردر هر حجاب غلظتی بشیوز یللق مسیره در اکر اول حجاب اولسه حله عرش نوردن حله کرسی محرق اولیدی ﴿ ﴾ ابن عباس ایدر کرسی ایله مراد علم الهدر اول اجلدن علم صحیفه سنه کراسه دینور ﴿ ﴾ دینلدیکه کرسیدن مراد انک ملک و سلطنتیدر زیرا که عرب ملک قدیمه کرسی دیرلردی (ولا یؤده حفظهما) اول سموات وارضی حفظی اکاشقت و یاشقت و یرمز (وهو العلی العظیم) اول الله تعالی اشیا و اندادن متعالیدر ﴿ ﴾ و ماسوی اکا اضافتله متحقرو اول ایسه عظیمدر اشو آیت کریمه مسائل الهیه نک امهاتی مشقندر ﴿ ﴾ زیرا اول دلالت ایدر که ﴿ ﴾ الله تعالی موجوددر الهیه و احددر ﴿ ﴾ صفت حیات ایله متصف واجب الوجوددر ﴿ ﴾ غیری بی موجوددر ﴿ ﴾ زیرا که قیوم اولدر که بنفسه قائم غیری مقیم اوله تحیز و حلولدن منزهدر تفسیر و قورودن مبرادر و اشباحه مناسب اولمز ﴿ ﴾ ارواحه اعترای ایدن اکا اعترای مالک الملك و الملكوتدر مبدع الاصول و الفروعدر ﴿ ﴾ بطشی شدیددر و انک عندنده شفاعت ایتمز مکر اولکه اکامأذن اوله اشیا نک کلیسی جلی و خفیسکی کلی و جزئیسی ظالمدر ملک و قدری و اسعدر هر شیکه اول اکا مالک و قادر اوله نک حفظی اکامشت و یرمز وانی هیچ شان اشغال ایتمز و هم و غصه ادر اکندن اول متعالیدر انی فهم احاطه ایدم من عظیمدر اول اجلدن پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه قرآنده اعظم آیت آیه الکرسیدر برکنسه که حق تعالی اکا بر ملک کوندر ایتیه دکن تا او قودینی ساعته ایرشجه انک حسانتی یازار و سیشتی محواید و دخی دیدیکه برکنسه هر فرض نماز اردنجه آیه الکرسی بی اوقویه انی جته دخولدن موتدن غیری شی منع ایتمه و اکا مواظبت ایتمز مکر اولکه صدیق و یاعابد اوله ﴿ ﴾ و برکنسه که انی دوشکنه یا تدیفنده

(اوقویه)

زوجهری اوزرینه مهر و نفقه و سائر جهته رتبه علیا واردر و الله تعالی حکیم و غالبدر که رجاله عزت و نسیاه فضیلت احسان ایدر ﴿ ﴾ الطلاق مرثان فاسک معروف او کسرح باحسان و لایحل لکم ان تاخذوا مما ایتیموهن شیئا الا ان یخافا الا یقیا حدود الله فان خفتم الا یقیا حدود الله فلا جناح علیهما فيما اقتدت به تلك حدود الله فلا تمسوها ومن يتعد حدود الله فاولئك هم الظالمون ﴿ ﴾ طلاق رجعی ایکی کره در طلاق ثانی در نکره رجعت ایچون شرعه معروف شیکه طوتمق یاخود احسانه عدنی تمامه دک بر اقدر ﴿ ﴾ بعدالمد استر نه نکاح تازه لر و بر دها تطلیق ایدر سه باین اولور ﴿ ﴾ و مرأی بکره و یرد بککر شی یعنی مهری اخذ ایتمز سزک ایچون حلال دکلدر مکر ایکیسی دخی بینهماده الزم اولان حقوق و حسن معاشرت خصوصنده حدود و احکام الهیه مرعات ایدم مامک خوفده اوله لرامدی ای حکام اکر زوج و زوجنه نک حقوق زوجیتی حکم الهی موجبجه

اوقویه حق تعالی انک کندویه و جارینه و جارینک جارینه و چوره سنده کی بیوت اهلینه آفاندن امن و یر (لا اکراه فی الدین) دینده اکراه یوقدر زیرا که اکراه حقیقته غیری بر فعله الزامدر که غیر اول فعلده خیر اعتقاد ایتمه اشونهی مناسنده اخباردر یعنی دینه کسه بی اکراهله ادخال ایتمز (قد تبین الرشد من الغی) آیات واضحیه ایله ایمان کفردن تمیز ایندی و ایمان رشد اولوب سعادت ابدیه ایر کورر و کفر غی اللوب شقاوت سرمدیه مؤدی اولور ایدوکنه دلائل دلالت ایندی لجان ناقله بو حالت متین اوله نفسی ایمانه مبادرت ایدر تا که سعادت و نجاته ایره اکراه و الجایه احتیاج اولمز ﴿ ﴾ دینلدیکه اشو حکم عامدر ﴿ ﴾ جاهد الکفار و المنافقین و اغلظ علیهم ﴿ ﴾ قولیه منسوخدر و یاخود بو حکم اهل کتابه خاصدر زیرا روایت اولندیکه بر انصارینک ایکی اوغلی مبعثدن اول نصرانی اولشاردی بعده نصارادن بر جاعله طعام کتوروب مدینه کلدیلر انصاری اول ایکیسی طو توب تا اسلامه کلیمجه سزی صلیور مرمن دیدی انلر ایسه امتناع ایدیمک انلری پیغمبریمز علیه السلام قاتنه ایلدی اشو آیت کریمه حکیمه انصاری بی انلر تعرضدن منع ایندی (فن یکفر بالطاغوت) اول کیسه که شیطان و یا صنام و یا الله تعالی دن غیری عبادت اولنن و یا عبادتدن صدایدن هر شینه کافر اوله (ویؤمن بالله) و الله تعالی الوهیت و وحدانیته مؤمن اوله (فقد استمسک بالعروة الوثقی) دینده اول بر حکم و وثیق عقدیه اعتصام و تمسک ایتمدر که انی رضاء الله ایر کورر (لا انقسام لها) که اکا انقطاع یوقدر (والله سمیع علیم) الله تعالی اقوالی ایشیدرو نیاتی ییلور (الله ولی الذین آمنوا) الله تعالی مؤمنلرک ناصر و معینی و یاعبی و متولی اموریدر انلری غیری به اصمرلمز و یاخود ولی هدرلیدر (ینخرجهم من الظلمات الى النور) انلری هدایت و توفیق ایله ظلمات جهلدن و اتباع هوا و قول و ساوسدن و کفره مؤدی اولور شهیدلردن چیقارر اندن انی نور هدایت ادخال ایدر که انکله ایمان کامل حاصل اولور (والذین کفروا اولیاهم الطاغوت) و شونلر که کافر اولدیلر انلرک اولیاسی شیطیندر و یاهوی و یا شیطان و غیریدن مضلاتدر (ینخرجونهم من النور الى الظلمات) انلری اول اولیالری اعطاء اولندقلری نور فطرتدن کفره و فساد استمداده و انهمک شهواته و یاخود نور یقینیتدن ظلمات شکوکه چیقارر ﴿ ﴾ دینلدیکه اشو قول کریم بر قوم حقنده نازل اولوبدر که انلر اسلامدن مرتد اولدیلر (اولک اصحاب النار هم فیها خالدون) ایددی انلر اصحاب ناردر انده خالد لردر (الم ترالی الذین حاج ابراهیم فی ربه) شول کافرک خبری سکا یرمدیکه اول رب تعالی حقنده ابراهیم علیه السلام جدال و خصومت ایندیکه اول غروددر که یر یوزنده ابتدا اول تجر ایدوب ربوبیت ادعایتدی (ان آناه الله الملك) حق تعالی اکامک و یرمی انی بطره ایر کوردی و حاجیه تحمیل ایندی اشو جتدر معزله دن انک اوزره که الله تعالی کافر ملک و یرمی منع ایلدی ﴿ ﴾ مفسرون اشو مناظره نک و قتده اختلاف ایندی لر ﴿ ﴾ مقاتل ایدر شول و قتده ایدیکه ابراهیم علیه السلام اصنامی کسر ایدوب غرود انی زندانه قویدی و چیقاردیکه انی آتیه یاقه دیدیکه یا ابراهیم ربک کیدر که زنی اکادعوت ایدرسن ﴿ ﴾ و آخرون دیدیلر که بو عاجد غرودک انی آتیه آتیدند نکره ده ایدی شول و قتن که انک

ادایده مه جک لرندن خوف ایدر سه کر اول زوج و زوجه ایچون اول مهری و یرمک و المقلرنده و بال یوقدر یومذ کور امر و نهی الله تعالی ک حد و یدر انی تجاوز ایتمه سزکیمکه حد و دالهی تجاوز ایدر سه انلر نفسلرینه ظلم ایدیلر در (فان طلقها فلا تحل له من بعد حتی تنکح زوجا غیره فان طلقها فلا جناح علیهما ان یتراجعا ان ظنا ان یقیا حدود الله و تلك حدود الله بینها لقوم یعلمون) اکر زوج زوجه سنی ایکنسجی طلاق در نکره بر دخی تطلیق ایدر سه اول زوج اول اولمز تا بر غیری کیسه اول مرأی نکاح ایتمجه اکر سکره کی کیسه بعد المباشره انی طوعا تطلیق ایدر سه بعدالمد رجعتله اولکی زوجیله نکاح لمتقلرنده ایکیسه دخی اثم یوقدر اکر حقوق زوجیتی الله تعالی حکم و حدودی موجبجه اقامت ایدم جک لرنی ظن ایدر لرمه ییلوب ایسانان قوم ایچون بولر الله تعالی بیان ایلدی او امر و نواهی نک

عهدنده برسنده قحط عظیم اولوب بغدادی و سایر حبوبات انک غیریله بولغزدی هرکه انی
اشترایچون اکاوارسدرک کیدر دیو سوال ایدردی ریم سنسن دینه ویرردی چون ابراهیم
علیه السلام دخی بغدادی اشتراسنه اکا واردی ربک کیدر دیو سوال ایددی غرودک سوالنه
جوابنده ریم اولدرکه دیرکورر واولدرردیدی اولیه اولسه ابراهیم علیه السلام اول بغدادی
ویرمکسزین دوندردی ابراهیم علیه السلام اهلی قلوبن تطیب ایچون بررمل کشیندن غرار
لرین طولدیروب اهله ایددی اهلی اول غرارلری آچدیفته کورسه که اول اجود طعامدر اتاک
ایدوب پشوردی ابراهیم علیه السلام اوکنه کتوردی اهله دیدیکه بوطعای قندن ایدیکر
دیدیکه کتوردیککندن اولیه اولسه ابراهیم علیه السلام حق تعالینک اول رجتدن ایدوکنی
یلدی اکاجد وشرک ایددی (اذقال ابراهیم ربی الذی یحیی ویمیت) شول وقتن که غرود
ابراهیم علیه السلام ربک کیدر دیو سوال ایددی ابراهیم علیه السلام ریم اولدرکه اجاده
حیات و موت خلق ایدر (قال انا احی وامت) غرود دیدیکه بندخی انی ایدرین قلندن
عقوله احی و قتلله امانه ایدرین اندن ایکی رجل کتوروب برینی اولدردی و برینی صلیوریدی
(قال ابراهیم فان الله یأتی بالشمس من المشرق فأت بها من المغرب) ابراهیم علیه السلام اکادیدیکه
بنم ریم الله تعالی کونشی مشرقدن کتورر ایددی سن انی مغربدن کتورکل ابراهیم علیه السلام
انک معارضه فاسده سته اعتراضدن اعراض ایدوب شول انک قادر اولیه جتی شیلله احتجاجه انتقال
ایدیکه اول مثال خفیدن مثال جلی به انتقالدر تا که غرود کندوی حق تعالینک فعلی جنسته قادر
زعم ایدیکنده عجزی ظهوریه ملزم اوله (فبهت الذی کفر) اول کافر مبهوت اولوب ابراهیم علیه
السلام اکا غالب اولدی (والله لا یدعی القوم الظالمین) الله تعالی هدایت ایتمز شول قومده که هدایتی
قبولدن امتاعله نفسلرینه ظلم ایدیلر دینلیدیکه یعنی الله تعالی انلره محبته احتجاجی ویا
سبیل نجاتی ویا یوم قیامتده طریق جتی هدایت ایتمز (او کالذی صر علی قریه) ویا شول کسده نک
خبری کبی خبرسکا ایرمیدیکه اول برقریه ویا غرادی اول اوغرایان نه کسده ایدوکنده اختلاف
اولندی دینلیدیکه عزیرین شرحا ایدی ویا خضر علیه السلام ایدی ویا یعنی منکر برکافر
ایدی واول قریهده دخی اختلاف اولندی دینلیدیکه اول بیت المقدس ایدی ویا شول
طاعوندن قاجوب کیدنلرک قریهسی ایدی ویا بیت المقدسدن ایکی فرسخ مسافده قریه العنب
ایدی (وهی خاویه علی عروشها) حالبوکه اول قریه نک سقفلری دوشمش و دیوارلری اول
سقفلرک اوزره یقلمش ایدی (قال انی یحیی هذه الله بعد موتها) دیدیکه الله تعالی بوموتای
نیجه دیرکورر قائل اکرمؤمن ایسه بوقولی طریق احیاء معرفتدن قصورینه اعتراف
والله تعالینک احیاء قدرتنی استعظام ایچون اولور دینلیدیکه واکر قائل کافر ایسه بوقولی انی
استعدادندن اولور (فأما الله مائة عام ثم یبعث) اولیه اولسه الله تعالی انی امانه ایدوب یوز
یل میت اولدیندنصکره دیرکوردی (قال کم لبثت) قائل اکادیدیکه میت اولدینک حالده
ندکلو زمان لبث ایدک قائل جاتردرکه الله تعالی اوله دینلیدیکه زیرا اول اگرچه کافر ایسهده
بعدالبث ایمانه کلدیکی ویا ایمانه مشارف اولدیفیچون الله تعالینک اکا تکلمنه مساع اولور
ویا خود قائل ملک ویا بیدر (قال لبثت یوما وایبعض یوم) اول ایدیکه برکون ویا برکونک

(بعضن)

بعضن لبث ایدم دینلیدیکه انک موق ضعی وقتنده ایدی وبعثی یوز ییلدنصکره غروب
شمسندن اوکجه ایدی اولیه اولسه شمس نظر ایتمکسزین برکوندردیدی بعد الاثفات اندن
بقیه کوریکک برکونک بعضن دیدی (قال بل لبثت مائة عام) قائل دیدیکه بلکه موت حالده
یوزیل لبث ایدک (فانظر الی طعامک وشرابک لم یتسنه) ایددی طعام وشرابکه نظر ایدک
مرور دهورله نیجه متغیر اولیوبدر دینلیدیکه طعامی تین ویاغنب ایدی وشرابی عصیر
ویالبن ایدی (وانظر الی حارک) وچارکه نظرایتکه عظامی نیجه طاغیلوبدر ویا خود انی نیجه
ربط ایدکسکه مکانهده صوسز وجوسز وعلفسز سالم قالوبدر لکن معنای اول حاله اولدر
وما بعدینه اوفقدر (ولنجمک آیه للناس) بزوفعلی ایدک تا کسنی ناسه آیت قیهوز روایت
اولدیکه اول چارینه بنوب قومنه کلدی وبن عزیرین دیو آنلره خبروریدی انی تکذیب ایدیلر
وتوراتی ازبر اوقیوب حالبوکه اندن اول هیچ کسه انی ازبرلمش دکل ایدی انکله انی ییلدیلر
وحاشا انی ابن الله دیدیلر دینلیدیکه اول منزله رجوع ایدیکک کوردیلرکه اول شایدر
اولادی ایسه شیوخ ایدی انلره بعض حدیث حدیث ایدوب یوز ییلک حدیثدر دیدیلر
(وانظر الی العظام) وچارک ویا شول احیالرینه تعجب ایدیکک امواتک عظامنه نظر ایدک
(کیف نشزها) انی نیجه احیاء ایدرز ویا بعضی بعض اوزره رفع ایدوب نیجه ترکیب ایدرز
(ثم نکوها لحما) بعده اول عظامه لم کیوررز (فلما تبین له) وقاتکه حق تعالینک هر شینه
قادر ایدوکی اکا ظاهر ویا بن اولدی ویا خود وقاتکه اکا مشکل اولان شی متبین اولدی
(قال أعلم أن الله علی کل شی قدير) دیدیکه بیلدیمکه حق جل و علا احیاء و امانه به وانک
غیری هر شینه قدرته بلیقدر (واذقال ابراهیم رب ارنی کیف تحیی الموتی) ذکر ایت
شول وقتیکه ابراهیم علیه السلام الله تعالی به دیدیکه یارب بکا کوسترکه موتای نیجه دیرکوررسن
دینلیدیکه انک بوسوالنه سبب اولدرکه بردریا کنارنده اول برمیتیه اوغرادی انی بر و بجرک
دوابی توزع ایتمشدی دریا انی ایچرویه چکسه حیان و سائر دواب بحر اکا اوشوب یرلردی
وانلردن واقع اولان دریاه دوشوب طاغلوردی ودریا انی طشریه براقسه اکاسباع و طبور
اوشوب یرلردی وانلردن واقع اولانی روزکار هوایه صاورردی دیدیکه یارب بومیتنک
اجزاسی بویه متفرق اولمشیکن بیلورینکه دیرر و دیر کوررسن لکن دیلرینکه انی نیجه ایدر
ایدوکل بکا کوستره سن تا که انی کوزمله کورم انکله یقیم ارتورم (قال اولم تؤمن) حق
تعالی اکاعتاب ایدوب دیدیکه یوخسه بنم احیاء قادر ایدوکه ایمان کتورمدکی (قال بلی
ولکن لیطمئن قلبی) ابراهیم علیه السلام دیدیکه بلی یارب ایمان کتوردم لکن دیلرینکه قلم معاینه
مشاهده ایله سکون بوله علم یقیم عین یقیمه ایه دینلیدیکه یارب ایمان کتوردم لکن دیلرینکه قلم معاینه
الطیر) حق تعالی اکادیدیکه ایددی درت نوع قوشلردن برین الفل که اول طلوس و دیک وجامه
وغراب ایدی اشوبنده ایماء واردر که نفسی حیات ابدیه ایله احیانک حصولی حب شهواتی امانه ایله در
حب زخارف که طلوس صفتدر وصولت که دیک صفتدر و ترفع و هوایه مارعتکه جامه
صفتدر و خست نفس و بعدامل که غراب صفتدر ایددی انسانیتده کمال اشوخصالی قابلدن
ازاله و امانه ایله در (فصرهن الیک) ایددی انلری کندیکه امانه و توجیه ایت ویا انلری جمع

اعمالکردن هر شیشی
بیلچیدر ثابت بن یسار
مراسنی بعد التعلیق عدته
اوج کون قاله رق مراجعت
وبنه تطلیق ایدوب کذا
وکذا اوج کره طقوز ماه
عدت بکلدوب رعیده
ایتمکله بونهی صادر اولدی
(واذا طلقتم النساء فلقن
اجلهن فلا تملوهن ان
یتکهن ازواجهن اذا
راضوا ینهم بالمعروف
ذلک یوعظه من کان مک
یؤمن بالله والیوم الآخر
ذلک ازکی لکم واطهر
والله یعلم واتم لا تعلمون)
سزمرام کزنی تطلیق
ایدوب عدتلری تمام
اولدقده ای مرأته
ولیلری سز انلری اینلرنده
راضی و حسن معاشرت
وجواز اولدینی حالده
زوجلرینه رجعتله نکاحدن
منع ایتمکاشته بونهی منع
حکمی سز بن الله و آخرته
ایمان ایدنلره وعظ
ونصیحت اولنشددر
بونصیحت سزه معاش
جهتیه افزع و آماندن
تطهیردر الله تعالی
سزک فزع و صلاح کزنی
بیلور سز بیلمز سکر
معقل بن یسار همشیره سنی
عبدالله بن طاصمه تزویج

سزدن اول کیمه لر که وفات ایدوب زوجه لری ترک ایدرلر اول نسوانه بلاترین نسلرله درت ماه اون کون عدت بکلمک لازمدر عدت لری نهایت بولدقده ای حکام وصلحاه مسلمین سزک اوزر بکره اتم یوقدرکه اول نسوانی کندو نفلر نده شرعه موافق ترین وتنکیجده اولان فعلرینه مساعد ایده سز الله تعالی سزک اشدکلر بکزی بیلیجی و خبر آلیجدر (ولاجناح علیکم فیا عرضتم به من خطبة النساء او التتم فی انفسکم علم الله انکم ستذکرونهن ولكن لاتواعدوهن سرا الا ان تقولوا قولا معروفا ولا تعزموا عقدة النکاح حتی یبلغ الکتاب اجله واعلموا ان الله یعلم ما فی انفسکم فاحذروه واعلموا ان الله غفور حلیم) زوجی وفات ایدن مرأه بی بعدالعه نکاحه اخذه یتکر اولدینی صورتده عدتی حالده سنک کبی برزوجه حنایه محتاج یاخود عدتک اقتضاسنده بکاخبر کوندر یاخود بوکا بکزر

صنف کسدر اوله ۱۰۰ بری شولرجلددرکه دنیا ده قرآن لفظ ومعنایله جمع ایتشدی حق تعالی اکادیه که سکاوردیکم علم ایلنه عمل ایتدک دیه که یارب آناه الیلده سکا عبادت ایچون قیام ایتدم حق تعالی وملائکه انی تکذیب ایده حق تعالی اکادیه که بلکه انکله مرادک ناس سکا قاری ۱۰۰ عالم دیلری ایدی اول ایه سکا دینلدی ۱۰۰ بری دخی صاحب مالدر حق تعالی اکا دیه که سکاوردیکم مالده نه عمل ایتدک دیه که یارب انکله صله ۱۰۰ رحم ایتدم وانی خیراته صرف ایتدم حق تعالی وملائکه انی تکذیب ایده وحق تعالی اکادیه که بلکه انکله مرادک ناس سنی جود و سخا ایلده ذکر ایتدیریدی اول ایه سکا دنیا ده حاصل اولدی ۱۰۰ بری دخی شول رجددرکه غزاده قتل اولدی حق تعالی اکادیه که بنم ایچون نه عمل ایتدک دیه که یارب سنک میلکده قتل ایدوب قتل اولدم حق تعالی وملائکه انی تکذیب ایده وحق تعالی اکادیه که بلکه انکله مرادک ناسک سنی جرأتلوا وشجاعتلودر دیلری ایدی اول ایه سکا دنیا ده دینلدی ۱۰۰ ایددی یوم قیامتده اشواوچ صنف قومله جهنم قزدیریلور (ومثل الذین ینفقون اموالهم ابتغاء مرضاة الله) شول ماللرین اتفاق ایدنلرک مثل که اول اتفاقله حق تعالی نیک رضاسن طلب ایدرلر (وتیتنا من انفسهم) ودخی نفلرینک بعضی ایمان اوزره تثیت مراد ایدرلر ۱۰۰ زیرا که مال وروح بئل ایده نفلک کلنی تثیت ایدر ۱۰۰ ویا انلرکه زکاتلرین طیب نفلله اخراجده حق تعالی نوابی تحقیق ووعدی تصدیق ایدرلر ۱۰۰ زیرا که اول اخراج ایتدکری کندولرده قلاندن خبرلور ایدوکن بیلورلر ۱۰۰ حسن ایدر سلف قحان برصدقیه قصد ایتدیر تثیت ایدرلردی اگرالله ایه امضایدرلر واکر اکاشک غلط اولورسه امساک ایدرلردی ۱۰۰ اشوا آیتده تیه وارددرکه اتفاقده حکمت نفسی بخلدن وحب مالدن تزکیه اوله (کذل جنة ربوة) شول بستانه بکزرکه اول یوکسک یرده اوله ایچنده نهرلر جاری اوله بووصفلوبستانک اشجاری احسن کورینور ومیوه سی ازکی اولور (اصابها وابل) اکامطر شدیدعظیم القطر ایشده (فانت اکلهاضعفین) اول مطرسبیلهمیوه سی برسنده ایکی سنده ویردیکی دکلو ویا درت سنده ویردیکی دکلو ویره (فان لم یصبها وابل فطل) اگر اکامطر ایشمز سنده طل ایشور ۱۰۰ زیرا یوکسک یرده اولدینی سیدن برودت هواسی وکرم منبئی ایلچون طل اکا کافی اولور ۱۰۰ ایددی انلرک نفقای عندالله زاکیه در هیچ برحاله ضایع اولمز تنک بستان مذکور هر حالده ریعدن خالی اولمز مطری کرکه قلیل ویا کثیر اولسون ۱۰۰ کذلک حق جل وعلا مؤمن مخلصک صدقسنی تضعیف ایدر اول کرکه قلیل ویا کثیر اولسون مادامکه انده من وادی اولیه (والله بما تعملون بصیر) الله تعالی اعمالکزه بصیردر ایددی داغما اخلاص اوزره اولوب ریادن صافک (ابوداحدکم ان تکنون له جنة من نخيل واعناب تجری من تحتها الانهار) سزدن بریکز سور میدیکه انک نخیل واعناب واشجاردن برستانی اوله انک التندن نهرلر جاری اوله (له فیها من کل الثمرات) وانکیچون اول بستانده هر میوه لردن بولنه (واصابه الکبروله ذریه ضعفاء) حالبوکه اکاپرک ایشده واولاد صفاری اوله لره انکیچون کسبه قدرتلری اولیه (فاصابها اعصار فیه نار فاحترقت) انلر اول حالده ایکن اول بستانه ریح عاصف

ايشه که انده آتش اولدیندن انی احراق ایده ۱۰۰ اشبو منافق و مرأیتک عملنه مثلددرکه حسنده بستانه بکزه صاحب بستانک بستانیه انتقاعی کی اولدخی عملیه منتفع اوله چنانکه پیر اولوب بجالی کیده واولاد صفاری دخی اوله ودخی اول بستانه قاصرغه ایشوب یاقه اکافایت حاجتی وقتنده اول التندن کیده نه کندنه ونه اولادنده قوت یوقدرکه انی اصلاح ایده لر ویا میشتلر یچون کسب ایتدک کیده لر منافق و مرأی دخی انجلین ریا ومن وادی ایلده عملی حبط ایلده و یوم قیامتده اکا کال احتیاجی وقتنده عملن ضایع کور یجک سوء حالده نام اوله حالبوکه انده کی ندامت اکا برشی مفید اولیه (کذلک) اشویان کبی که ذکر اولدی (بین الله لکم الايات) حق تعالی سزه توحیدی تحقیق ودینی تصدیقه دلالات واضحات ابراد ایدر (لعلکم تنفکرون) ناکه انی تدبر ایدوب مقتضاسیلله عمل طریقنه کیده سز (یا ایها الذین آمنوا اتفقوا من طیبات ما کسبتم) یا مؤمنلر کسب ایتدیکلر اشیانک حلال ویا حیا نندن الله تعالی نیک طاعتنه اتفاق ایدک ۱۰۰ اشبو قول کریمده دلالت وارددرکه تجارت وکرک صناعتله کسب مباح اوله وکسب طیب وخیثه منقسم اوله ۱۰۰ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان اطیب ما اکل الرجل من کسبه وان ولده من کسبه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر کشینک اطیب ما کولی کسبدن اولانیدر وکشینک ولدی کسبنددر ۱۰۰ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا یکسب عبد مالا حراما فیتصدق به لقیل منه ولا ینفق منه فیارکله فیه ولا یرکله خلف ظهره الا کان زاده الی النار ان الله لا یجمعو السی بالحسن ان الخیث لا یجمعو الخیث پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر عبد که مال حرام کسب ایده اندن تصدق ایتسه قبول اولمز اتفاق ایتسه انده برکت بولمز آردینه البقره سنه ناره انکیچون زاد اولور سی سینی محو ایتدیر بلکه سی حنله محو اولور خیث خیثی محو ایتدیر معلوم اوله که اکثر علماء عندنده مال تجارنده زکاة واجب اولور برسنه مرورند نصرکه عروض بهایه طوتیلور اول بهادن ربع عشری چقاریلور اگرهای یکریم دینار ویا ایکوز درهم اولورسه (ومما اخر جلالکم من الارض) ویردن سز کیچون اخراج ایتدیکمز جوب و ناردن دخی اتفاق ایدک ۱۰۰ علماء اتفاق ایتدیر که نخیل وکرومده وجوبدن سنی اولتور ایشاده عشر واجب اوله اگر سنی اولنسی شتاده غمور لرله ویا مؤتسر جاری اولان نهر صوبله ایدو اما که سنی اولنسی سانیه ویا نصفه ایدو نصفه عشر وارددر تفصیلی فقه کتابلرنده مذکوردر ۱۰۰ و برقوم دیدیر که اشبو حکم صدقات تطوع حقه در ۱۰۰ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما من مسلم یفرس غرسا او زرع زرا فیا کل منه انسان او طیر او بهیمة الا کانت له صدقة پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برمسلم که براغاج دیکه ویا اکین که انسان ویا طیر ویا بهیمة من هر مخلوق که اندن ییه الا اولرین انکیچون صدقه اولور (ولا یتیموا الخیث منه) ومالدن ردی قصد ایتدک (تنفقون) که آتی اتفاق ایدو سز (ولسم باخذیه) حالبوکه حقکز مقابله سنده اولردی سزه ویرسه آلز دیکز (الا ان تمضوا فیه) مکر که انی اخذده اغراض عین ایدیدیکز جمع حقکز فوت اولسی خوفیه انی المنی اختیار ایدیدیکز ۱۰۰ براه رضی الله تعالی عنه ایدر کانه حق تعالی دیرکه اگر اول ردی سزه اهدا اولنسه انی المزدیکز مکر که صاحبندن استحقاق ایلده

بلا تصریح نکاحی موهم کتایه ورمز و اشارته تکلمده ویا خود تفکرده مکتوم اوله رق سلام وهدیه کوندر مکرده سزه کنه یوقدر الله تعالی بیلور که سز انلری بادایتکله مجبور سز لکن انلرله نکاح وجماعت وعده سنی سرا ایتدک مکر که تعریف اولنان رمز وکتایه ایلده سوبیله سز ونا فرض اولدینی اوزره عدتی تمام اولنجیه دک نکاح عقیدینه قصد ایتسه سز و بیلک که الله تعالی تفکرده جائز اولمیان شیده هر مکرزی بیلور ایددی الله تعالی عقوبتدن صافک و بیلک که تحقیق خدای متعال عقوبتدن خوف ایدو فی مغفرت وحلم ایلده نانی ایدیدیر (لا جناح علیکم ان تطلقتم النساء مالم یسموهن او تفرضا لهن فریضة و متوهن علی الموسع قدره وعلی المقتر قدره مناعا بالمعروف حقا علی الحنین) اگر سز تقرب ایتدوب طوقمده بیکز و نکاحی منتهی تقدیر ایتدیکمز زوج کزی تعلیق ایتسه کز مادامکه انده فرض وسنت یوقدر سزه انده کوجک اولمز وانلری شی اعطاسیلله فائده

ایله الیدیکز اعدی کندیکز ایچون اولسنه راضی اولمیدیکز شی بنم ایچون نجه راضی اولور سر
اشبو حکم چان مالک کلیسی جید اولسه ردین ویرمک جائز اولمز واکر کلیسی ردی اولور سه
ردی ویرمشنده بآس اولمز (واعلموا ان الله غنی حید) ویک که الله تعالی سزک
انفاق کزدن غنیدر سزه اتی امر ایتمی کندیکزه نفع اولسون ایچوندر وانی قبول واثابته
جیددر (الشيطان یعدکم الفقر) شیطان سزی فقرله تخویف ایدز انسانه دیرکه مالکی
امساک ایت تصدق ایدر سزک فقیر اولور سن (و یا مرمک بالفحشاء) و سزه بخل و منع زکاته امر ایدر
(والله یعدکم مغفرة منه وفضلا) وحق تعالی ایسه تصدق و اخراج زکاته سزه ذنوبکز
مغفرتن دنیاده ویا آخرته انفاق ایتدیکزدن افضل شیئی خلف ایتمکی وعد ایدر (والله
واسع علیم) الله تعالی انفاق ایدن کشی به فضلی و اسعدر انک انفاقی بیلور آخرته ثوابن
ویرر (یؤتی الحکمة من یشاء) حق تعالی دیلدیک کسبه به علم نافع ویرر و موجیله عمل ایتدیرر
حتی اول سیله اتی رضاسنه ایرکورر (ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا) اول
کسبه به حکمت ویریه خیر کثیر ویریلور دیرکه اول خیر آخرته در ارتار اکلز (وما
یذکر الا اولوا الالباب) ذکر النان آیاته منعظ اولمز مکر انلرکه عقول کامله
صاحب لیدرکه شایبه و همدن و متابعت هوا به رکوندن خالصه در (وما انفقم من نفقة)
نقده در اول شیکه سز اتی انفاق ایدر سز اول کرکه قلیله ویا کثیره در سرده ویا علانیه در
حق ویا باطله در (اونذر تم من نذر) ویا نذر در اولکه اتی نذر ایدر سز اول کرکه
شرطه ویا شرط سز ویا طاعت ویا معصیتدر (فان الله یعلمه) حق تعالی اتی بیلور انک اوزره
جزا کزی ایرکورر (و مال للظالمین من انصار) شول معاصی به انفاق ویا نذرله و صدقاتی
منعله ویا نذرده عدم و فائده نفس لینه ظلم ایدنله اعوان اولمز که انلری حق تعالی نیک عذابندن
قورتره (ان تبدوا الصدقات فنعماهی) اگر سز صدقاتی اظهار ایدر سز نه کوچک شی
اولور که اتی اظهار ایدر سز (وان تخفوها و تؤتوها الفقراء فهو خیر لکم) اتی اخفا ایلر
فقرا به ویرر سز اول اخفاء سزه خیر لوردر اعدی صدقه نیک کرکه اظهار ویا اخفاء
اولسون هر بری مقبوله در اگر نیت صادقه اولور سه لکن صدقه سرا افضلدر زیر احدیته
صدقه السر تطبی غضب الرب اخفاء ایلر اولان صدقه رب تعالی نیک غنین سیونددر
دینلشدر دینلدیکه اشبو آیت کریمه صدقه تطوع حقنده در اما که صدقه مفروضه ده
اظهاری افضلدر تا که ناس انده اکا اقتدا ایدر دینلدیکه اشبو صدقه مفروضه حقنده ده
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم زماننده اتی اخفاء افضل ایدی اما که زمانزده اتی اظهار
افضلدر مانع ز کاندیر دیوا کا سوء ظن اولتیه ابن عباس رضی الله تعالی عنهدن روایت
اولدیکه صدقه تطوعک اسرار ی اظهار نندن غش مرتبه افضلدر و صدقه مفروضه نیک اظهاری
اسرارندن یکر می بش مرتبه افضلدر (ویکفر عنکم من سیئاتکم) وانکه سیئاتکز بعضی
محو ایدر (والله بما تعملون خیر) حق تعالی سزک اعمالکزه خیر در صدقه کزی اظهار
و یا اسرار ایدک ثوابن ویرر (لیس علیک هدیه م) ناسک هدایتی سکا واجب دکلدر بلکه
سکا واجب اولان انلری محاسن خصال اوزره حث وارشاددر و قیامندن نهی و ترهیدر

(روایت)

مند ایلر سزک اولوجهله که
اغنیاه قدرتی قدر و فقرایه
دخی قدرتی قدر اوله اولیه
فائده که عرفا و شرعاً مستحسن
اوله واحسان ایدر بیلر
اوزر به بوحکم حق اولدی
بر انصاری حین عقدده مهر
بیان ایتمه رک بر مرآه الوب
قبله الدخول تطبیق ایتمکه
فخر انیا علیه السلام بو
آیت کریمه منطوقجه
متعاهولو بقلنسوتک
بیوردیلر یعنی عمامک ایلر
اولسون اتی فائده لندر
(وان طلقتموهن من
قبل ان تمسوهن وقد
فرضتم لهن فریضه فنصف
ما فرضتم الا ان یعفون او
او یعفو الذی بیده عقده
النکاح وان تعفوا اقرب
للتقوی ولا تنسوا الفضل
بینکم ان الله بما تعملون بصیر)
اگر سز حین عقدده
مهر نیک مقدارینی تعیین
ایتدیکز نسی طوقندن
مقدم تطبیق ایدر سه کز
اول مهرک نصفی ویرمک
واجب اولور مکر اول
مرآه یا خود اول مرآه نیک
ولیس اول مهرک جمله سنی
باغشلیه و سزک بواغشلمه کز
تقوایه زیاده قریبدر و سز
بو بخش و عطا ایلر بیلر یکرده
اولان فضلی او تو تمیک الله

روایت اولدیکه محابه دن بعضی لک یهوددن ذی قرابه واصهار لری اولوب اسلام نندن
اول انلره انفاق ایدر لردی اسلامه کلیمک انلرک دخی اسلامن اراده ایتدکرنده انلره انفاقندن
کراحت ایدر اولدیلر سعید بن جبیر ایدر مسلمون اهل ذمتک فقراسند تصدق ایدر لردی
فقراء مسلمین کثیر اولیجی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم انلره تصدقندن مسلمینی نهی
ایتدی تا که فقر و حاجت انلری اسلامه دخوله تحمیل ایلر اولیه اولسه بو آیت کریمه نازل
اولدی یعنی یا محمد انلرک هدایتی اوزر یکه واجب دکلدر انلری اسلامه تحمیل ایچون صدقه ی
انلردن منع ایلر سن (ولکن الله یهدی من یشاء) لکن الله تعالی دیلدیک کسبه به هدایت ایدر که اول
هدایت توفیقدر اما که بیان و دعوت هدایتی پیغمبر عز علیه السلام اوزره واجب ایدی اولیه اولسه
بو آیتک نزولندن نصکره مسلمین انلره کا کان تصدق ایدر اولدیلر اشبو آیت کفارده تصدق
ایاحتیه دلیلدر (وما تنفقوا من خیر فلا تنفکم) مالدن اولکه اتی انفاق ایدر سز انک نفی کندیکزه
عانددر اتی کسبه به اعتنان ایتمکز (وما تنفقون الا ابتغاء وجه الله) و انفاقکزی حق تعالی نیک
رضاسن استیوایدک (وما تنفقوا من خیر یوف الیکم) و مالدن هر شیکه اتی طاعته انفاق
ایدر سز انک ثوابی سزه اضاف مضاعفه ایلر توفیه اولور (وانتم لاتنفلون) اعمالکزه
ثوابندن هیچ برشی نقصله ظلم اولمز سز (للفقراء الذین احصروا فی سبیل الله) صدقاتکزی
شول فقرایه ویرر که انلر فی سبیل الله جهاد ایچون نفسلرین حبس ایتدیلر دینلدیکه
انلرکه مراد اهل صفه در کیم فقراء مهاجریندن در تیوز دکلور کسبه ایدیلر پیغمبر عز علیه
السلامک معجده صفه سنده ساکن اولور دیلر اوقات لری تقم و عبادته صرف ایدر لردی
پیغمبر عز علیه السلامک کوندردیک سربیه قاتیلوب کیدر دیلر دینلدیکه اول فقراء
ایلر مراد طاعت الله تعالی اوزره نفسلرین حبس ایدن فقرادر و یا خود فقر و عدم
سبیل جهاددن حبس اولسانلردر و یا خود جهادده ایرشن جراحتدن مرض وزمانه
ایر شیکه جهاددن حبس اولسانلردر (لا یستطیعون ضربا فی الارض) که انلر اول
سیدن یروزنده کسب و تجارتیه کتمکه استطاعت لری اولمز (یحسب الجاهل اغنیاء من التعفف)
انلرک حالی بیلین سؤالدن تعفف ایتدکرا ایچون انلری اغنیاء ظن ایدر لری (تعرفهم بسمیاهم)
سن انلری ضعف وراثت حال لریله بیلور سن (لا یستلون الناس الحافا) انلر ناسدن سؤال
ایتمزلر ضرورتله سؤال ایتدکری تقدیرجه الحاح ایتمزلر قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم
لا ینأخذ احدکم حبله فیدهب فیأتی بحزمة حطب علی ظهره فیکف بها وجهه خیرله من ان یسأل
الناس شیئاهم اعطوه او منعه پیغمبر عز علیه السلام ایدر سز دن بریکز براب الوب کیده
انکله بردمت او طون بلیوب ارقه سنده کتوره انکله سؤال مذلتن یوزندن کف ایلر اول
اکا خیر لوردر برشی سؤالدن که اتی اکا ویرر ویا منع ایدر دینلر قال النبی صلی الله تعالی علیه
و سلم من سأل وله اوقیه او عدلها فقد سأل الحافا پیغمبر عز علیه السلام ایدر که برکده که
سؤال ایلر حالبو که انک بر اوقیه طعمی ویا انک عدلی اوله اعدی اول الحاحله سؤال ایتمشدر
قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم ان المسئلة حرمت الا فی احد ثلاث فی رجل اصابته حاجة
فاجتاحت ماله فیسأل حتی یصیب قواما من عیته ثم یمسک فی رجل اصابته حاجة حتی

عظیم الشان سزک ایشلر یکر
فضل واحسانی کور یجیدر
بو آیت کریمه ده اولان
یعفو الذی بیده عقده
النکاح کلام شریفی
محققین و لیسنه حل ایتموب
اول تطبیق ایدن زوجدر
وانک عفوی مهرک جمله
تمامی ویرمکدر دیمشدر
زیرا آیتک اشاغیسی اقرب
للتقوی ولا تنسوا الفضل
بینکم کلام شریفی دخی
بو قولی ایما ایدر العلم
عند الله (حافظوا علی
الصلوات و الصلوة الوسطی
و قوموا لله قانتین) صلوة
مفروضه نیک وقت و ارکانه
رعایتله اداسنه مداومت
ایدک علی الخصوص صلوة
وسطایه دقت ایدک والله
تعالی ایچون اطاعتله نمازه
قائم اولک بوصوله
وسطاده کیمی فجر کیمی
عصر کیمی مغرب کیمی
عشا اوزره نمازدر دیو محابه
و هلمانک دلیل لریله قول لری
واردر کتب فقهده اولمغه
واقع حال انلره دقتله
مطالعه بیوریلر (فان خفتم
فرجالا اور کباناً فاذا اتمتم
فاذکروا الله کا علمکم
ما لم تکنوا تعلمون) اگر
سز دشمن یا خود یرتیبی
و مضر حیوان و حشراتدن

يشهد ثلاثة نفر من ذوى الحجج من قومه ان المسألة قد حلت له فيسأل حتى يصيب قواما من العيش ثم يمكسك وفي رجل تحمل تحمالة فيسأل حتى اذا بلغ امسك وما كان غير ذلك فانه سمحت ياكله صاحبها **§** يغيب عن علي عليه السلام ايدر سؤال حرام اولدى مكرهه سائله اوج خصلتك برى بولته **§** برى بودر كه اكاهدت ايرشوب انكله مالى هلاك اوله ايمدى اكا جائز اولور كه عيشى قوامه دكين سؤال ايدوب اندن امساك ايد **§** وبرى دخی بودر كه اكافقر وحاجة ايرشوب قومك ذوى العقولندن اوج كسند اكاسؤال حلال اولدى ديو شهادت ايد **§** ايمدى اكادخی جائز اولور كه عيشى قوامه دكين سؤال ايدوب اندن امساك ايد **§** سؤال ايتيمه **§** وبرى دخی اولور كه برتحماله بي تحمل ايد **§** ايمدى اولدى عيشى قوامه دكين سؤال ايدوب اندن امساك ايد **§** سؤال ايتيمه واول سؤال كه بواج خصالك غير بچون اوله اول حرامدر صاحبى حرام اكل ايدر **§** قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من سأل الناس وله مايفنيه جاء يوم القيامة ومسأله في وجهه خوش او خدوش او كدوه فقيل يا رسول الله ومايفنيه قال خسون درهمها او قيمتها من الذهب **§** يغيب عن علي عليه السلام ايدر بر كسند كه سؤال ايد حالبو كه انك سؤالندن غنا وبررشيى اوله اول مسئله سى يوزنده طرمق اولدينى حالده يوم قيامته كله **§** اشبو آيتده دلالت واردر كه فقيرك ثياب وكسوه وسلاحى انى فقر اسمندن چيقار ميه وناسدن سؤال مذموم وتغف مدوح اوله (وما تنفقوا من خير فان الله به عليم) مالدن اول شينكه انى اتفاق ايدر سز الله تعالى انى ييلور اجورينى وير **§** اشبو قول كريمه اتفاقه ترغيب واردر على الخصوص اتفاق مذكور ايله متفقاره (الذين ينفقون اموالهم بالليل والنهار سرا وعلانية) شونلر كه حق تعالىنك سيلنده كجهده وكوندزده وكوندزده ماللرين اتفاق ايدر **§** بن عباس رضى الله عنه ايدر اشبو آيت كريمه حضرت على ابن ابى طالب كرم الله وجهه حقه نازل اولوبدر كه انك عندنده درت درهم بولوب انك غيرى يه مالك دكلى انك بره كجهده وبرى كوندزده وبرى كيزلوده وبرى آشكارده اتفاق ايدى **§** ابو الدرداء رضى الله تعالى عنه ايدر اشبو آيت كريمه جهاد ايجون خيل ربط ايدنلر حقه نازل اولوبدر **§** قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من اجل فرسا فيسيل الله ايمانا بالله وتصديقا بوعده كان شبعه وريه وروثه وبوله في ميزانه يوم القيامة **§** يغيب عن علي عليه السلام ايدر بر كسند كه الله تعالى به ايمان ووعدينه تصديق ايدوب انك سيلنده جهاد ايجون فرس بسليه اول فرسك يديكى وايجديكى وروثى وبولى يوم قيامته ميزانه قونور (قلهم اجرهم عند ربهم) انلر كه اجرلرى ربرى عنده حاضر در (ولا خوف عليهم) زمان مستقبله انلر خوف بوقدر (ولا هم يحزنون) وماضى ايجون محزون اولمز لر (الذين ياكلون الربوا لا يقومون الا كما يقوم الذى يتخبطه الشيطان من المس) شونلر كه ربامعامله سين اكل ايدر يوم قيامته انلر قبورندن قيامى شول كسندك قيامى كى اولور كه شيطان انى مسندن عقلنه خلط وخلل ايد **§** ايمدى اول انلر علامت اولوب اهل موقف انلرى انكله ييلر وياخود انلر كه نهوض وسقوطى مصر وعركى اولوب اول حالت انلر عقللرى اختلاندن اوليه بلكه حق جل وعلا انلر اكل ايتدكلى ربانى قارنلرند بيوتسندن اوله

(ذلك)

(ذلك بانهم قالوا اتكالبيع مثل الربوا) عقاب مذكور انلر شول سبيدن اوله كه بيع ربا كيدر ديدلر ايكسيدنى ربحى اقتضائكمده اوله اولسديع كى انى دخى استحالل ايتديلر اهل جاهيلتك برى دخى چان غريمى اوزرندهكى مالتك اجلى ايرشوب مالتى طلب ايتسه غريم اكا ديرديكه سن اجلى آرتور بندخى سكالمالى آرتوريم نعم ديوب انجلين ايدرلردى انلر بوفعلكر ربادر دينلسه بيعك اولندهكى زياده آخرندهكى زياده كيدر ديرلردى ربانى بيعه قياس ايدرلردى ايكسيدنى برى برندن فرق ايتزلردى حالبو كه ايكسى پيئنده فرق ظاهر در كه ايكى درهمى بر درهم و برن كشى بر درهمى ضايع ايدر اما اولكه بر درهم دكر سلمدى ايكى درهم صاتون آله جائزدر كه اكاهجتى مس ايتيمه اوله وياخود اول آلدنك رواجن توقع ايدوب انكله رغبى بخر اوله اوله اولسه حق تعالى انلرى تكذيب وجهى اوزره ديديكه (واحل الله البيع وحرم الربوا) والحال حق جل وعلا بيعى حلال وربانى حرام قيلدى **§** معلوم اوله كه تجارت طريقى اوزره ماله زياده طلبى حرام اولمز بلكه حرام اولان يغيب عن علي عليه السلام بيان ايتديكى مال خصوصه صفت مخصوصه اوزره اولان زياده در **§** قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لا يبيعوا الذهب بالذهب ولا الورق بالورق ولا البر بالبر ولا الشعير بالشعير ولا التمر بالتمر ولا الملح بالمح الا سواء عينا بعين يدايد ولكن يبعوا الذهب بالورق والورق بالذهب والبر بالشعير والشعير بالبر والتمر بالتمر والمح بالمح يدايد كيف شئتم فن زاد واستزاد فقد اربى الآخذ والمعطى فيه سواء **§** يغيب عن علي عليه السلام ايدر التوتى التونه وكوشى كوشه وبغدايى بوغدايه واربديى اربديه وخرمايى خرمايه وطوزى طوزه صائمكر مكر كه آتوب ويرلن برابر اوله وعين عينه اوله ايكسى دفعة تسليم وتسلم اوله لكن التوتى كوشه وكوشى التونه وبغدايى اربديه واربديى بغدايه وخرمايى طوزه وطوزى خرمايه صانك زياده ونقصانه نيجه ديلر سز ايتكر جائز اولور اكر ايكسى برجنسندن دكل ايسه لكن مجلس عقدده تسليم وتسلم بولتقى شرطيله اما كه ايكسى برجنسندن ايسه زياده سى ربا اولور وربانك وبانده آلان وورن برابر در **§** يغيب عن علي عليه السلام ربانى التوتى شى اوزره نص ايتدى عامه علماء ديدلر كه ربانك حكمى اشبو ذكر اولان التوتى شينده ثابت اولور انلر ده بولتان اوصاف ايجون واول اوصافده اختلاف اولندى بر قوم ديدلر كه درهم ودنانيرده اولان نقدت ووصفيتدر كه اول مالك وشافى قوليدر اعد حفيه ديدلر كه انده ربانك ثبوتى وزن على ايله در اوله اولسه جميع موزونانده ربانى اثبات ايدر لر اول كركه مطعوم وغير مطعومدر جس ونوره وامثالى كى ورجاعت ذاهب اولديلر كه انده ربانك ثبوتى طمدر كيل ايله وياوزن ايله **§** ايمدى هر مطعومكه مكيل ويا موزوندر انده ربانك ثابت اولور مكيل ويا موزون اولمانده دكل كه اول سعيد بن المسيب قوليدر وشافينك قول قديمدر واما قول جديدنده انده ربانك ثبوتى طعم وصفيله در اوله اولسه انك عندنده ربانك ثابت اولور اشياء مطعومه نك جعنده اول كرك تمار وياقوا كد وياقولا ويا دويه در اول كركه مكيل ويا موزوندر **§** قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم الطعام بالطعام مثالا **§** يغيب عن علي عليه السلام تعالى عليه وسلم ديديكه طعامك مثلى طعامه بيعده حكم ايكسى برابر اولمقدر اوله اولسه شافى عندنده

خوفده اوله كز بورركن و آت آرقه سنده كيدر كن وتوجهكز نه جانبه اقتضا ايدر سه ركوع وسجوده ايتا ايله نماز كزى ادا ايدك چان بوخوفلردن امين اولديكزده اللهم ذكر وشكر له نماز كزى اركانيله قيلك نكه اركان صلوة واحكام شرابمندن بيلمدر كزى سزه تعليم ايتديكى كى (والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجا وصية لازواجهم متاعا الى الحول غير اخراج فان خرجن فلا جناح عليكم فيما فعلن في انفسهن من معروف واهة عزيز حكيم) سز دن وفات ايدوب زوجه لر يى ترك ايدن كيسلر وارثلرينه وصيت ايتسونلر كه اول متروكه كى خانه لرندن چيقار مقسرين بر سنيه دك نفقه لر يى ورسونلر اى حكام وورثه اكر اول نسوان اختيارلر ليه چيقوب شرعه موافق فسلرنده تزوين وطلب زوج كى محمله اولور لر سه سز چكون وبال بوقدر واهة تعالى امرينه مخالفت ايدنلر انتقام ايتيجى وامور عبادينه حكم ايتيجيدر مريدركه

مال ربانك جمله سی نم و یا مطعوم اولمقدور و یا یکی نوعدر بری ربای فضل و بری ربای نشه در
 اعدی چنان مال ربای جنسه بیع ایسه ایکی نقدک بری جنسه بیع ایتمی کی و یا مطعومی
 جنسه مثلا حنطدی حنطدی بیع ایتمی کی انده ربانك ایکی نوعی دخی ثابت اولور حق معیار
 شرعیله ایکیسك مساوی شرط اولور اگر میکلا ندن ایسه حنطه و شیر کی کیک مساوی
 شرط اولور و مجلس عقدده تقابض دخی شرط اولور و چنان مال ربای خلاف جنسه بیع
 ایسه اگر وصف رباده اکامواقت اولیان شیه بیع ایتمیسه مثلا مطعومی دراهم و یا دانیره
 بیع ایتمی کی انده ربانك ایکی نوعی دخی بیعتدن ربانك ایکی نوعی دخی بیعتدن ربانك ایکی
 اکاموافق شیه بیع ایتمیسه مثلا دراهمی دانیره و یا ندای اریه و یا مطعومی معلوم آخره
 بیع ایتمی کی ایکیسجی رجسندن اولیه انده ربای فضل ثابت اولمقدور و یا یکی نوعی دخی بیعتدن
 جاز اولور اما که انده ربای نشه ثابت اولور و یا یکی نوعی دخی بیعتدن ربانك ایکی نوعی دخی
 شی اقراض ایتمیسه انده فضل ردا یکم شرطیله اول برقرندر که نفی جرایدر و هر قرصکه منفق
 جرایدر اول ربادر (فن جاء موعظة من ربه فانتهى فله ما سلف) اول کسکه که رب تعالیدن
 اکا وعظ و زجر ایرشور انکله ربانك ایکی نوعی دخی بیعتدن ربانك ایکی نوعی دخی بیعتدن ربانك
 اولنور و اخذ ایتمی کی ربانك ایسترداد اولنور (وامرأه الى الله) نهیدنصرکه شای الله تعالی به
 مفوض اولور دیلرسه عظمتیله انی انتهای اوزره ثابت ایدر و یاخذ لانیله منهی به عودت
 ایتمی کی (ومن عاد) اولکدر یا تخیر نمندن صکره استحلال وجهی اوزره انی کله عودت ایدر
 (فالولك اصحاب النار هم فيها خالدون) اعدی اول و صفلو کسکدر اصحاب ناردر انده داغدر
 قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لمن الله آكل الربا وموكله و كاتبه و شاهده و قال هم
 سواء روایت اولندیکه پیغمبر صلی الله علیه و سلم ربای الانه و ورنه و یا زانه واکا
 شاهد اولانه لنت ایتمی و اول لنته استحقاقده جیمی برادر دیدی و قال النبي صلى الله
 تعالی علیه و سلم الربا سبعون بابا اهو نه عند الله تعالی کالذی نکح امه پیغمبر صلی الله علیه و سلم
 ایدر ربانك ایدر یمش مرتبه عذاب اولور انک اخق اناسه زنا ایدر انک هذابی دکلور
 (یعنی الله الربا و بری الصدقات) الله تعالی ربانك برکت کیدر و ربانك اولان مالی
 هلاک ایدر و صدقاتک ثواب مضاعف ایدر و ایچندن صدقه چقان ماله برکت ویرر
 قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان الله يقبل الصدقة و يبرئها کایر بی احدکم مهره پیغمبر
 علیه السلام ایدر حق جل و علا صدقه بی قبول ایدر و اورتور و بیور سزدن برکت طایبی
 بیوتی کی و قال النبي صلى الله تعالى عليه و سلم ما نقصت زكاة من مال قط پیغمبر صلی الله علیه و سلم
 ایدر مالدن و برین زکاتی انی اکسکمز (والله لا یحب کل کفار اثم) الله تعالی راضی
 اولمز و محبت ایتمز هر کسکه دنکه محرماتک تحلیلنه اصرار و ارتکابه انهمالک ایدر (ان الذين
 آمنوا و عملوا الصالحات) شونلرکه مؤمن اولوب اعمال صالحه ایشلدیلر (واقاموا الصلاة)
 و صلوات خبی اوقانده ارکان و آدابنه رعایت ایلر ادا ایتمیدیلر (وآتوا الزكاة) و زکاة
 مفروضه بی ویردیلر (لهم اجرهم عند ربهم) انلرایچون رببری جل شانه عندننه اجرلری
 واردر (ولا خوف عليهم و لا هم یحزنون) زمان مستقبلده انلره خوف یوقدر و احوال

(ماضیه)

بیکندن چوق کیسه لر
 موتندن احتراز ایدارلرندن
 چیتدیلر ایدی الله تعالی
 انلره جمله کز مونا اولک
 بیوردی صکره انلری
 دیرلندی تحقیق الله عظیم
 الشان ناس اوزرینه فضل
 و رحمت صاحبدر و لکن
 ناسک اکثری فرمان حقه
 تسلیم ایلر شکر ایتملر
 اکثر اهل تفسیر
 بو خصوصی بویه تحریر
 ایدر لکه واسطه حوالیسنده
 داوردان نام قریده
 طاعون ظهوریله انلردن
 بعضیلری قرار و بر مقدار
 قریده قرار ایتمیدیلر
 قراریلرک جمله سی سالم
 و قراریلرک اکثری موتله
 هلاک و متالم اولدیلر سنه
 آتیده ینه و باوقوعیله
 جیمی سکر اون بیک
 مقداری کیسه لر قرار
 ایدوب بر وادی به
 نزوللرنده بر ملک
 یوقارولرندن و بر ملک
 اشاغیدن مسوتوایوندا
 ایتمیله جمله سی هلاک
 اولدیلر بر مدت بویه موتا
 قالدیلرند نصرکه انیادن
 حضرت موسی علیه
 السلامک اوچخی خلیفه سی
 حز قیلر علیه السلام
 اوزرینه تصادف ایلر

ماضیه لر یچون عزون اولملر (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله) یا مؤمنلر الله تعالیدن قورقکمز
 (وذرُوا ما بقی من الربوا) و ناس اوزره شرط ایتمیکمز ربانك بقایای ترک ایدیکمز (ان
 کنتم مؤمنین) اگر ربانك تخریمته ایمانکمز و ارایسه روایت اولندیکه عباس بن عبد
 المطلب و عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنهما خرما ایچون ناسه سلم ویرمشلردی یولنسی
 وقتی ایرشیجک خرما صاحبلی دیدیلر که اگر سز خرما دن جمله حقکزی الورسکمز کندیمزه
 و عیلمزه کفایتمز قالمز سز اوزرسه حقکمز نصفی ویرلم و نصفی کله جک سنه به الیقو کز که
 انی زیاده ایلر ویرلم راضی اولوب زیاده بی تقدیر ایتمیدیلر چون مدت تأخیرلری ایرشوب
 حققرین الدقارندن صکره زیاده بی دخی استیدیلر اشبوات کریمه نازل اولوب پیغمبر صلی الله علیه
 السلام انلری اول شرط ایتمکلی زیاده بی طلبندن نهی ایتمی انلردخی سمع و طاعة دیوب
 رأس ماللری اخذله اکفای ایتمیدیلر (فان لم تفعلوا) اگر ربانك بقایای ترک ایتمکمز (فأذنوا
 بحرب من الله ورسوله) سزک غیرلره اعلام ایدک سز الله تعالی به ورسوله
 عاریلر سز ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یوم قیامتده ربانك ایدلره سلا حکمزی الک
 حق تعالی ایلر حرب ایتمک کله دینور دینلرکه الله تعالی حربی نارد و رسولنک
 حربی سیفدر (وان تبتم) و اگر استحلال ربانك توبه و رجوع ایدر سکر (فلکم رؤس
 اموالکم) سز کیچون اخذی جائز اولان رأس ماللری کزدر (لا تظلمون) رأس مال اوزره
 زیاده طلبیله غیر بی ظلم ایتمکمز (ولا تظلمون) رأس مالکزدن نقص اولننه ظلم اولنمز
 اشبوات نازل اولیق ربانك ایدلر دیدیلر که بزاله تعالی ورسوله حربیه قدرتمز
 یوقدر و توبه ایدوب رأس ماللریله راضی اولدیلر و بو آیتدن فهم اولنور که اول کسکه
 اکل ربانك توبه ایتمی اکر رأس مالی ویرلیه زیرا انی تحلیل اوزره اصرار ایدن مرتددر
 و مالی فیشر (وان کان ذو عسرة فنظرة الى ميسرة) اعدی انده حکم اول غریم یاری
 وقتیه دکن امهال و انتظاردر (وان تصدقوا خبر لکم) و سزک غریم معسردن دینک کلنی
 اسقاطله تصدقکمز انتظار در سز خیر لودر و دینلرکه تصدقندن مراد انتظار در
 قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لا یحل دین رجل مسلم فیؤخره الا کان له بكل یوم صدقة
 پیغمبر صلی الله علیه و سلم ایدر برمسلم کسکه که آخرک ذمتده کی دینک اجلی حلول ایدوب اکامهال
 و تأخیر ایدر انکیچون هر کونده اول مالی تصدق ثوابی اولور (ان کنتم تعلمون) اگر انده
 اولان ذکر جیل و اجر جزیل بیلور سکر قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من انظر
 معسرا او وضع عنه انجاه الله تعالی من کرب یوم القیامه پیغمبر صلی الله علیه و سلم ایدر برکسکه
 بر غریم معسره امهال ایدر و یا اوزرنده کی مالنک بعضی و یا کلنی اندن خط ایدر حق تعالی
 انی قیامت کربلرندن قورتاره (وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من انظر معسرا او وضع عنه
 اظله الله تعالی فی یوم لا ظل الاظله) پیغمبر صلی الله علیه و سلم ایدر برکسکه که غریم معسره امهال
 ایدر و یا دینک بعضندن و یا کلندن فارغ اوله یوم قیامتده انی عرشک ظلنده اظلال ایدر حالبوکه
 اول کونده انک ظلندن غیری ظل اولیه بر رجل پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم
 عهده سنده کی حق ایچون تقاضی و اغلاظ ایتمی اصحاب انی زجر و عتاب مراد ایتمکرنده

(بیان) (اول) (۲۰)

تعجب و حق تعالیدن
 احبارخی نیاز و دعا ایتمکله
 جمله سی دیرلدی (وقالتوا
 فی سبیل الله و اعلموا ان الله
 سمیع علیم) الله یولنده
 دشمنله مقاتله ایدلر و بیلک که
 الله عظیم الشان قاتله کزی
 ایشیدیلر و قبلکزده اولانی
 بیلجیدر (من ذا الذی
 یقرض الله قرضا حسنا
 فیضاعفه له اضعافا کثیره
 والله یقبض و یسط و ایلر
 ترجمون) کیسدر اولکه
 الله تعالی به خلوس نیتله
 قرض حسن ویرر یعنی
 محتاج بنده لرینه من و اذا
 سز صدقه ویرر خدای تعالی
 انکیچون اضعاف کثیره
 ایلر قات قات مکافات ایدر
 الله تعالی علم و حکمتیله بعض
 کیسه نک قبلی طارلشدر غله
 خیره ساعی اولمز و بعضک
 قبلی بسط و توسیله اقراض
 و اتفاق و خیراته مالی بذل
 ایدر یا خود بعضک قسمتی
 تنک و بعضک کشاده ایدر
 و مجازات ایچون الله تعالی
 طرفه رجعت اولنه حق
 سکر (الم ترالی الملاء من
 بنی اسرائیل من بعد موسی
 اذ قالوا لنبي لهم ابعث لنا
 ملکا یقاتل فی سبیل الله قال
 هل عیتم ان کنتم علیکم
 القتال الا قاتلوا قالوا و ما لنا
 الا نقاتل فی سبیل الله
 وقد اخرجنا من ديارنا

پیغمبر عز علیہ السلام انتری اندن منع ایدوب ۞ ان صاحب الحق مقالا ۞ حق صاحبی ایچون
حق طلبنده غریمنه سويلك واردر ۞ ديدی قال النبی صلی الله تعالى علیه وسلم مطل الفی ظم
فاذا اتبع احدکم علی ملي فليتبع ۞ پیغمبر عز علیہ السلام ایدر غنینه دینی ادا دن تأخیری
ظلمدر لجان بریکز غنی اوزرنده کی حقی اخذ ایچون اتباع ایدر سه ایتسون اندن اکاباس
یوقدر ۞ وقال النبی صلی الله تعالى علیه وسلم نفس المؤمن معلقة بدينه حتی يقضى عنه ۞ پیغمبر عز
علیه السلام ایدر مؤمنك روحی معلقه در تادی قضا نه دکن مقامه واصل اولمز (واتقوا
یوما ترجعون فيه الى الله) شول کوندن خوف ایدوب قورقك که انه الله تعالى به رجوع
ایدر سر که اول یوم قیامت ویا یوم موتدر (ثم توفی کل نفس ما کسبت) هرکشی دنیا ده خبر
وشردن کسب ایتدیکنک جزای اول کونده اکا توفیه اولنور (وهم لا یظلمون) انلر نقص
ثواب ویا تضییف عقابه ظلم اولمز لر ۞ ابن عباس رضی الله تعالى عنه ایدر اشو آخر آیتدر که
جبرائیل علیہ السلام انی پیغمبر عز علیہ السلامه ازال ایتدی ویدیکه بو آتی سورة بقره دن
ایکیوز سکسان آیتک راسته وضع ایت و بوندن صکره پیغمبر عز علیہ السلام یکریمی برکون ویا
طقوز ویا یدی کون ویا اوج ساعت حیاته اولوب هجرتک اون برنجی سندسی ربیع الاولنک
التبی کونی یوم اثینده کونشک زوالی وقتده وفات ایتدی صلی الله تعالى علیه وسلم ۞
ابن عباس ایدر آخر نازل اولان آیت کریمه ربنا آتی ایدی ۞ ابن عباس رضی الله تعالى عنه
ایدر حق جل وعلا ربانی حرام ایدیکسک سلی حلال ایدوب دیدیکه (یا ایها الذین آمنوا
اذا تداینتم بدین الی اجل مسمی فاكتبوه) یا مؤمنلر لجان ایام ویا اشهرله اولی واخلری معلوم
اجله دکن بری بریکزله دین اخذی ویا عطاسی معامله سن ایتسکر انی یازک اول دین کرکه
میبع ویا سلم ویا قرضدر و اجل اگر نئده ویا بعدده ویا سلمه ایه رعایتی لازم اولور حتی حق
صاحبی ایچون اجلک حلولندن اول انی طلب جائز اولمز واکرا جل قرضده ایه اکثر
علماء عندننه رعایتی لازم اولمز اشو کتابتک حکمنده اختلاف ایتدیلر بعضیلر دیدیکه اول
واجبه در واما اکثرن عندننه اول امر استحبابدر ترکنده بأس یوقدر و برقوم دیدیلر که
دین و اشهاد و رهنک کتابتی جهله سی فرض ایدی (فان آمن بعضکم بعضا فلیؤد الذی اؤتمن
امانه) قولیلر نسخ اولندیکه اول شععی قولیدر (ولیکتب بینکم کتاب بالعدل) و مداینین
پننده اختیار ایتدکری برکاتب فقیه دینی زیاده و نقصانسر و اجلی تقدیم و تأخیرنسر عدل
اوزره یازسون (ولایاب کتاب ان یکتب کاعلده الله) والله تعالینک امر و شرع ایتدیکی کیفیت
اوزره کاتب انی یازمقدن امتاع ایتسون کاتب اوزره کتابتک و شاهد اوزره تحمل شهادتک
وجوبنده علماء اختلاف ایتدیلر برقوم ایکسک دخی وجوبنه ذاهب اولدیلر که اول مجاهد
قولیدر حسن ایدر وجوبی انک غیری کاتب و شاهد بولمز سر در و برقوم دیدیلر که اول
مندوبدر و مستحبدر ضحاک ایدر کاتب و شاهد اوزره اول واجب ایدی ۞ ولایضار کاتب
ولا شهید ۞ قولیلر نسخ اولندی (فلیکتب ولیلل الذی علیه الحق) ایدنی کاتب انی الله
تعالینک امر ایتدیکی کیفیت اوزره یازسون و اوزرنده حق اولان کشی لسانیه نفسی اوزره
اقرار ایتسونکه ذمتده اولان شیئی بیله (ولیتق الله ربه ولا یخس منه شیئا) وکاتب ویا اوزرنده

(حق)

حق اولان کشی رب تعالیدن قورقسون او حقدن برشی نقص ایتسون (فان کان الذی علیه
الحق سفیها) اگر اوزرنده حق اولان کشی ناقص العقل ویا مبذر ایدر (او ضعیفا) ویا شیخ
کیروعتده ویا جنون ویا غمی سبیلده ضعیف العقل ایدر (اولا یستطیع ان یعل هو) ویا خرس ویا غمی
ویا غمه ویا حبس ویا غمی ویا بوکا بکر برعذر سبیلده کندوسی غریبدن حقی طلبه ویا غیری ایچون
اقراره استطاعتی یوغیسه (فلیلل ولیه بالعدل) ایدنی اول طلب ویا اقراری انک مقامه قائم اولان
وصی و وکیل و مترجدن هر قنفسی ایه حق وصدق اوزره اقامت ایتسون (واستشهدوا
شہیدین من رجالکم) ورجال مسلیندن ایکی کسند طلب ایدک که دین اوزره انی اشهاد ایدر سر
(فان لم یکنوا رجلین فرجل و امرأتان) اگر اول ایکی شاهد ایکی رجل اولمز سر بر رجل ایلر
ایکی مرأی ایشهاد ایدک (عن رضون من الشہداء) شول شاهدلر دنکه دیانت و امانتده
راضی اولدیفکر کسندر اولدر (ان تضل احداهما فتذكر احداهما الاخری) اول اشهاد
اولتان ایکی مرأه نك بری شهادتی اونو تدیفنده اخلای اکا شهادتی تذکیر ایدر ۞ اشو قول
شریف اشعار ایدر که نسانک عقلرنده نقصان و مضطرنده قلت و نسیان اولره ۞ معلوم
اوکه قبول شهادتک شرائطی یدیدر اول اسلام و حریت و عقل و بلوغ و عدالت و صروت
وانشاء تممتدر ۞ ایدنی کافرک شهادتی مردوددر ۞ زیرا ناس اوزره کذبله معروفلر شهادتی
جائز اولمز کفار ایدر الله تعالی به کذب ایتدکرندن شهادتتری رد اولمغه اولی اولور لر و ائمه
حنفیه قتده اهل ذمتک بری برلرینک اوزرینه شهادتتری جائز اولور و عیدک شهادتی
مقبوله دکلدر الا شریع و ابن مسعود تجویز ایتدیکه اول انس بن مالک رضی الله تعالى عنهک
قولیدر و بخون ایه قولی معتبر دکلدر که شهادتی مقبول اولره و صیانتک شهادتی ایه
جائز اولمز ۞ زیرا که حق تعالی (عن رضون من الشہداء) دیتدر و عدالت ایه شرطدر که
اول کباردن اجتناب و صغار اوزره عدم اصرار در و صروت دخی شرطدر که اول آداب نفسله
اتصاف در هیئت و سیرت و عشرت و صانعک حسن اولمی کی و انشاء نعمت دخی شرطدر حتی
که عدونک عدو اوزره شهادتی مقبوله دکلدر اگر چه غیر اوزره مقبوله ایهده و کشینک
ولدی ووالدی ایچون شهادتی جائز اولمز اگر اول شهادتدن انلره منفعت اولور سر و اما که
مضرت اولور سر شهادتی جائز اولور و کذلک شول کشینک شهادتی مقبوله اولمز که شهادتده
کندویه نفع حاصل اولره ۞ نکیم وارث بر رجل اوزره که مورثی قتل ایتدی دیوشهادت
ایده ویا شهادتیه کندودن ضرر دفع ایدر نکم کندونک ضررینه شهادت ایدن کشینک جفته
شهادت ایدر ۞ قالت عائشه رضی الله عنها لا تجوز شهادة خائن ولا خائنه ولا ذی غز علی
اخیه ولا ظن فی ولاد ولا قرابه ولا القاع مع اهل البیت ۞ عائشه رضی الله تعالى عنه ایددیکه
خائن و خائنه نك شهادتی وایکی خصمدن برینک آخر اوزره شهادتی و ولاد ویا قرابتله بنلرنده
انتسابی اولانلرک بری برلرینک شهادتی و کشینک اهل بیتله معاملاتده بری برلرینک شهادتی
جائز اولمز (ولایاب الشہداء اذا مادعوا) و شاهدلر شول تحمل ایتدکری شهادتک اداسنه
دعوت اولند قده امتاع ایتسونلر ۞ شععی ایدر شاهد اداء شهادتده بخیردر مادامکه
اشهاد اولنیده ۞ حسن ایدر تحمل و کرک اداسنه دعوت اولنسر امتاع ایتسونلر (ولا تساموا)

پننده ویا اسرائیل اوزره
مستولی ایدی (وقال لهم
نیهم ان الله قد بخت لکم
طالوت ملکا قالوا انی
یکون له الملك علینا ونحن
احق بالملك منه ولم یؤت
سعة من المال قال ان الله
اصطفی علیکم وزاده بسطة
فی العلم والجسم والله یؤتی
ملکه من یشاء والله واسع
علیم) نیلری اولان
اشمویل علیہ السلام انلره
الله تعالی سزکچون
طالوتی پادشاه کوندردی
دیدنی انلر امک پادشاهلنی
بزه نیجه اولور که مالدن اکا
وسعت و برلرینک
معاونتی اولره پادشاهلغه
بزانندن مستحقز دیدیلر
اشمویل علیہ السلام
جوابلرنده تحقیق حق جل
وعلا انی سزک اوزر یکره
اختیار ایلدی و علمده
وجسمده سزدن زیاده
وستلو ایلدی دیدنی
الله عظیم الشان ملککی
دیدیکی کیمسه اعطا ایدر
فقیری وسعت ایلر غنی
ایدیچیدر و ملکه شایان
اولانی یلیجیدر ۞ حق
سبحانه و تعالی بونلرک
پادشاه استدعالرنده اشمویل
علیه السلام بر طرف
ایچنده یاغ و بر عصا

وایتاشا فلما کتب علیهم
القتال تولوا الاقلیلا منهم
وا لله علیهم بالظالمین)
یا محمد موساد صکره غنی
اسرائیلدن اویاب رأیک
برجمی مشاوره ایتدکرینه
واقف اولسدکیکه انلر
۞ اشمویل ۞ پیغمبر لرینه
بزم ایچون بر پادشاه بخت
و تعیین ایلر که انک امامتیه
(جالوت) وانک عاد قومندن
قیه (عمالقه) قومیله مقامه
ایده لم دیدیلر اول پیغمبر
شایدکه سزک اوزر یکرده
قتال فرض اولنور سر
مقاله ایتسکر دیدی
انلر نیچون الله یولنه
مقاله ایتیم که بزما کن
واولاد لر یزدن مهجورا
اخراج اولندق دیدیلر
وقتا که انلره قتال فرض
اولند قده امر اض ایدوب
انجیق قلیل کیمسه لر که
اوچیز اون اوج کشی
مطیع اولدیلر الله تعالی
جهاددن تخلص ایدن
ظالملری یلیجیدر ۞
جالوت غنی اسرائیلک ملوک
اوغللرندن در تیوز قرق
کیمسه غنی اسیر ایلدی
وجوغنی دخی خاهلرندن
چیقارردی پناه علیه حربه
مباشرت ایتدیلر جالوت
حمالقه دن بر جبار پادشاه
یدی مصر ایلر فلسطین

ان تكتبوه صغيرا او كبيرا الى اجله) وحق حلولي وقتته دكين يازمقدن اوشنكز امر
ايلاه حق كركسه قليل وياكثر اولسون (ذلكم اقسط عند الله) اشبو يازمكر الله تعالى عندنده
اعدلدر ۱۵۶ زیرا انكله امرايدوبدر انك امرينداتباع ايسه تركندن اعدلدر (واقوم للشهادة)
وشهادتي اقامته اعوندر ۱۵۷ زیرا يازمكزي شهودي نذ كيرا ايجوندر (وادني ان لا ترابوا) ودينك
جنسنده وقدرنده واجلنده ومشهودنده شك ايتمكزه اقربردر (الا ان تكون تجارة حاضرة
تديرونها بينكم فليس عليكم جناح ان لا تكتبوها) مكر كه تجارت حاضره اولوب تباعكزي
يدايديده سزاويله اولسه اني يازمكزه باس اولمز تنازع ونسيانندن بيداولديغيجون (واشهدوا
اذا تباعتم) وچان تباع ايتسكز تباعكز اوزره اشهاد ايدك اول كركسه نقد ويا مؤجل اولسونكه
زيرا اول احوطدر ۱۵۸ دينليكده اشبو آيتده كي اومرا كتر ائده عندنده نذب ايجوندر ۱۵۹ زیرا
اشهادي ترك ايتسه بيعك جوازينده خلل ايرمز (ولا يضار كاتب ولا شهيد) وكاتب وشاهد
اندر دن طلب اولنان شينه اجابي تركله حق صاحبه اضرار ايتسونلر كاتب كتابندن وشاهد
شهادتدن ابايله ويا خود كاتب وشاهده كسسه مضرت ايركور مسون كندى مهملر يند مشغوللر
ايكن وانلرك مقامده قائم اولور واراينكن انلري مهملر نندن اشغال ايتسونلر ويا خود كاتبه جعلنى
وشاهده مؤنت عيئنى ويرمككه اضرار ايدلسون (وان تفعلوا) اكر اضرار ونهئى اولك-يفكز
شيئ ايشلر سكر (فانه فسوق بكم) اول طاعتدن خروجدر كه سزه لاحق اولوبدر
(واتقوا الله) حق تعالىك امرينده ونهينه مخالفتدن صاقوب انك عذابندن قورقكز
(ويعلمكم الله) حق تعالى مصالحكزي متضمن اولان احكامنى سزه تعليم ايدر (والله بكل
شيء عليم) الله تعالى هر شئي بيلور (وان كنتم على سفر ولم تجدوا كتابا فخره ان مقبوضة) اكر سز
مسافرن اولوب آلات كتابه بولمز سكر انده استيثاق اولنان شئي ذمتده مالكز اولان كسهن دن
رهن آلوب قبض ايتكز در تا كه اول رهن اموال كزه وثيقه اوله اولر تهانده سفر شرط دكلدر حق
حضرده دخي كاتبك وجود ايدر رهن النسخه جاز اولور ۱۶۰ زیرا عايشه رضى الله تعالى عنها دن مرويدر كه
پيغمبر عز عليه السلام مدينه ده اهلچون بريهوديدن بكرى صاغ آريه الوب در عني اكاره دن ويردى
حالبو كه اول نه سفرده ونه كاتب انعامنده ايدى (فان امن بعضكم بعضا فليؤد اللى آمن امانته) اكر
ذمتده حق اولان كشي صاحب حق عندنده امين اولوب اندن رهن آلوه اول مدبون امين
ذمتده كي رهنسز ديني صاحب حقه قضاء ايتسون (وليتق الله ربه) والله تعالى دن قورقوب
خيانتدن وحق انكاردن صاقسون (ولا تكتبوا الشهادة) وشهادته دعوت اولنديفكزه اني
ادادن امتناع وكم ايتكز (ومن يكتبها فانه آثم قلبه) اولكه اني كتم ايدك انك قلبى فاجردر ۱۶۱
دينليكده يعنى اول مسح القلبدن نموذ بالله (والله بما تعملون عليم) الله تعالى سزك شهادتي
اقامت وكتمان ايتديككزي بيلور (لله ما فى السموات وما فى الارض) سموات وارض وايكيسك
ايچنده اولان اشياء خلقى وملكى الله تعالى به مخصوصدر (وان تبدوا ما فى انفسكم او تخفوه
يحاسبكم به الله) اكر قلوبكزه اولان سوتى وكاعزى كركسه اظهار ويا اخفا ايدك حق
جل وعلا انك اوزره سزه حساب وجزا ايدر (فيغفر لمن يشاء ويمذب من يشاء) ديلديكى
كسندى مغفرت ايدر وديلديكده عذاب ايدر ۱۶۲ حسن ايدر وقتا كه حق جل وعلا قلب

(ايجون)

كوندروب بيورديكه خانه كه
هر كيمك دخولنده بوياغ
قاينارسه وبوعصا انك
قامته راست كلورسه
بو قومك پادشاهلته
اول كيمسه سزاوادر
اشمويل عليه السلام بو
خبرى اشاعه ايتدكه هر
كس انك خانه سته كلكده
اولوب هيچ كيمه ايجون
نهر وغن جوش ايدى ونه
عصا كيمسه مك قامته ساوى
اولدى بركون ۱۶۳ شاول ۱۶۴
نامنده سقايا خود دباغ اوله كه
طويل القامة اولديفتدن
طالوت ديرلر ايدى خانه
نبي به كيردكه فى الحال ياغ
جوشه كلوب وعصا قامته
راست كلدى (وقال لهم نبيهم
ان آية ملكه ان ياتيكم التابوت
فيه سبينة من ربكم وبقية مما
ترك آل موسى وآل هرون
تحمله الملائكة ان فى ذلك لآية
لكم ان كنتم مؤمنين)
نيلرى اشمويل عليه السلام
انلره طالوتك سزه طابوتى
كتور مملكى پادشاهلته
نشاندرديدى اول تابوته
ربكز جل شانه طرفندن
سزه تسكين خاطر وآل
موسى وهرونك ترك ايلديكى
شيدن بقيه واردركه اني
ملكار تحمىلا كتور تحقيق
بوتابوتك سزه كلسى پيغمبرك

ايچون كسب اثبات ايدى ۱۵۸ بما كسبت قلوبكم ۱۵۹ دلالتيه ۱۶۰ ايدى عبد جوارحى علمن
وقلبى همتن كرك اظهار ويا اخفاء ايتسون حق تعالى اني اكخبرو ررر وانك اوزره كا حساب
قيلور بعده ديلديكده مغفرت وديلديكده عذاب ايدر ۱۶۱ ان السمع والبصر والفؤاد كل اولك
كان عنه مسئولا ۱۶۲ دلالتيه آخرون ديدلركه حق تعالى خلقنى اعماللر نندن اظهار ويا اخفاء
ايتديككزي جيبى اوزره حساب ايدر بعده ديلديكى مغفرت وديلديكده عذاب ايدر الا
بوكه اخفاء ايدوب عمل ايتديككزي عتاقى دنياهه انلره حدوث ايدن نوايب ومصائبه ودخى
حزن ويرر امورله دفع اولور كه اول حضرت عائشه رضى الله تعالى عنها قوليدر ۱۶۳ قال النبي
عليه السلام ان اراد الله تعالى بعبده الخير عجل له العقوبة فى الدنيا وان اراد بعبده الشر امسك عليه
بذنبه حتى يوافيه يوم القيامة ۱۶۴ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر حق جل وعلا چان
برعدينه خير ارادتي اولسه اكا ذنوبى عقوبتن دنياهه تعجيل ايدر وبرعدينه شر ارادتي اولسه
ذنبي اوزره اكا عقوبت ايتمز تا كه اني يوم قيامته ايدك وبعضيلر ديديكده يعنى اكر سز قلوبكزه
اولوب عزم ايتديككز شئي كركسه اظهار ويا اخفاء ايدك حالبوكه سزاكا عازملر سز انكله
يوم قيامته حق تعالى سزى محاسبه ايدر واما اول كه اني نفوسكز تحديت ايدر حالبوكه عازم
دكلر سز انكله مؤاخذه اولمز سز ۱۶۵ زیرا كه لا يكلف الله نفسا الا وسعها ۱۶۶ دلالتيه حق
تعالى هيچ كسنديه وسى اوليان شئي تكليف ايتمز ۱۶۷ دينليكده محاسبه دن مراد اخبار و تعريفدر
يعنى اكر قلوبكزه ك شئى اظهار ايدوب عمل ايدر سكر ويا اني اخفا ايدوب اضمار و نيت
ايدر سكر حق تعالى انك سبيله سزه محاسبه ايدر واني سزه خبرو ررر وتعريف ايدر بعده فضلى
اظهار ايجون مؤنلري مغفرت ايدر وعدلنى اظهار ايجون كافرله عذاب ايدر اشبو معنى
ضحك قوليدر وبومعناي مؤيدان عباس رضى الله عنهم دن مرويدر كه ايدر حق تعالى سزى
محاسبه ايدر دينلدى بوخسه مؤاخذه ايدر دينلدى محاسبه ايسه مؤاخذه نك غريدر (والله على
كل شئ قدير) الله تعالى مغفرت وعقوبتندن ديلديكده هر ارادتي اولنديفكزه در (آمن الرسول
بما نزل اليه من ربه والمؤمنون) محمد عليه السلام ومؤمنلر رب تعالىدن اكا انزال اولنان آيات
قرآنيه تصديق ايتديلر (كل آمن بالله وملائكته وكتبه ورسله) محمد عليه السلام ومؤمنلر دن
هر ربه الله تعالىك وحدانيتنه وملائكه انك عباد مكرمين ايدوكنه وكتابلر انك كلام قدسى
اولوب انده كي حلالك حلتنه وحرامك حرمتنه ورسوللرك امر ونهئى ووعد ووعدى عبادينه
تبليغ ايديجى واجب الاتباع قوللر ايدوكنه تصديق ايتديلر (لانفرق بين أحد من رسله)
اول الله تعالىك رسوللر نندن هيچ برينك بينى يهود ونصارى ايتديكى كي كين تصديق وكين
تكذيبله فرق ايتمز (وقالوا سمعنا واطعنا غفرانك ربنا واليك المصير) وديلدلركه ياربنا قولك كزي
ايتديكده وامر كه اطاعت ايتديك سندن غفرانكي ديلرزموتغز دنصكره مرجم سكا در (لا يكلف الله
نفسا الا وسعها) الله تعالى هيچ كسنديه طاقتى اوليان شئي تكليف ايتمز (لهما ما كسبت وعليها ما
اكسبت) نفس ايجون كسب ايتديكى خير كاجر وثوابى اولور واكساب ايتديكى شر ك انك اوزره
وزر وعقابي اولور خيرك نفعى كندويه دروشرى كسنديه شر ايتمز (ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا أو
اخطأنا) يارب زى مؤاخذه ايتكل شول شئ سبيله كيم زى تفریط و ت مبالا تندن نسيان وخطا ايتمز

قولك صدقه دليلدر اكر
سزايمان كتور نلر دن ايسه كز
بوتابوتك وصفنده اقوال
كثيره وارددر بعضيلر شمشاد
اغاجندن مطلا اولوب حق
تعالى آدم عليه السلامه
ايندر مشيدى اندن شيت
عليه السلامه اندن اولاد
آمدن بر لر يته انتقال
ايدرك ابراهيم عليه
السلامه اندن اسماعيل
عليه السلامه اندن يعقوب
عليه السلامه اندن بنى
اسرائيل ييتنده تداول
ايدرك موسى عليه السلامه
واصل اولوب ايجه تورى
قودى اندن انيسايه نقل
ايدرك اشمويل عليه السلامه
واصل اولدى ديدلر
وبعضيلر اول تابوت ايچنده
انسان جهرمه سته مشابه ايكى
قنابلو حيوان شكلنده بر
صورت وارايدى چين قناله
اندن بر صوت عظيم ظهوريله
دشمن متفرق اولوب نصرت
واقع اولوردى و (سكينه)
اول حيوانك اسميدر ديدلر
وآل موسى وهرونك بقىسى
موسى عليه السلامك عصا
وثياب وعلينى وهرون عليه
السلامك عمامه سى وبى
امرائيله تيهده اينق قدرت
حلو اسندن بر مقدار موسى

عليه السلام اعطاه اولئان
الواح پارچه سی ایدی
دینلیدی و بعضی بونا بونی
همالقا بنی اسرائیلدن
اخذله و لایسلیرینه
کتوردیلر هرتمحلہ وضع
ایتدیلر سه اول موضعده
آفت و بلا ظهور ایتمکله
آخر الامر ناجار بر من بله
دفن ایتدیلر حق تعالی
ملکله امر ایدوب انی
اولخلدن اخذ و اشمویل
عليه السلام تسلیم ایتدیلر
دیدیلر (فلما فصل طالوت
بالجنود قال ان الله مبتليکم
بنهر فمن شرب منه فليس
منی ومن لم یطعمه فانه منی
الا من اغترف غرفة یده
فشر بوا منه الا قليلا منهم
فلما جاوزہ هو والذین
آمنوا معه قالوا لا طاقة لنا
اليوم بمجالوت وجنوده
قال الذین یقتلون انهم
ملاقوا الله کم من قلة قليلة
غلبت قلة كثيرة باذن الله
واقه مع الصابرين
وقتا که طالوت عسکرله
قدس شریفدن جهاد ایچون
آیرلیدی نینک اخباری
یاخود الهامله عسکرله
طالوت دیدیکه تحقیق الله
تعالی سزی برنهر ایلہ
ابتلا و تجربہ ایتدی کیمکه
انندن ایچر سه بندن یعنی

سورة آل عمران وهي ماشا آية مدنية

بسم الله الرحمن الرحيم

(الم الله لا اله الا هو الحی القيوم) الله تعالی اله معبود الیهیتده شریکی یوقدر باقی
دائمر خلقک امورینه قاعدر کلبی وربع بن انس رضی الله تعالی عنه و غیر یلری دخی دیدیلر که
اشبوسدر سوسکان آیتدن زیاده به دکن نزولنه سبب و فتنجران ایدیکه انلر نصارادن التمش
کستد یغیر عز علیه السلامه کلوب مسجد شریفه کبر دیلر و نمازه طوروب مشرقه استقبال ایتدیلر
ولی الامر لینه عاقب و سید دینوردی غاز لردن فارغ اولیچق پیغمبر عز علیه السلامه سولیدیلر
پیغمبر عز علیه السلام انلره اسلامی تکلیف ایدوب انلر بزسک ظهورندن اول اسلامه
کشزدرد دیدیلر پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه حق تعالی یه ولد اسنادکز و صلیبه عبادتکز و خنیز
لحی اکلکز اسلام دعا کزی تکذیب ایدر دیدیلر که عیسی ولد الله اولیچق انک ولدی کیم اولور
دیدیکه یلر مسرکه ولد لا بدو الدینه بکر حالوکه بر عز جل شانه حی لا عوتدر و عیسیه فنا ابرسدر
ور عز الله تعالی هر شینک حافظ و راز قیدر و عیسی ایه بوندن هیچ رشینه مالک دکدر و حق
تعالی یه ارض و سماده هیچ برشی خفی اولمز اما که عیسی هیچ برشی یلر مادامکه حق اکانی یلدر برمه
ورب تعالی عیسی اناسی رحنده دیلدیکی کیفیت اوزره تصویر ایتدی و رب تعالی عز و ایچمزدرد
حالبوکه عیساده اشبو خصالک هیچ بری یوق ایدوکنی یلور سز اویله اولسه ملزم اولوب
سکونه وار دیلر (نزل هیک الکتاب بالحق) ایچمذ حق جل و علا سکا قرآنی عدل ایلہ
ویاخبارنده صدقله و یانک من عند الله ایدوکنی تحقیق ایدر حججه تنزیل ایتدی (مصدقا
لما بین یدیده) انندن اول نازل اولان کتابلری توحید و مشویات و اخبار و بعض شرایعده
تصدیق ایدر اولدینی حالده (و انزل التوراة والانجیل من قبل) و قرآنی تنزیلندن اول
توراتی موسایه و انجیلی عیسایه ازال ایتدی (هدی للناس) انک هر بری و موسی و عیسی
اتباعلرینه هادی اولدینی حالده (و انزل الفرقان) و حق و باطلک بینی فرق ایدر سارکتب
الهییه ازال ایتدی (ان الذین کفروا بایات الله لهم عذاب شدید) شونلر که حق تعالی نیک
کتب منزله سنده و غیریده اولان آیاتنه کافر اولدیلر دنیاده و آخرنده انلره کفر لری سبیلہ
عذاب شدید واردرد (والله عزیز ذو انتقام) الله تعالی غالبدر تعذیدن منع ایدیلر کندویه
عاصی اولاند انتقام ایدر بروجهله که هیچ احدا کا قدر اولمز (ان الله لا یخفی علیه شیء فی
الارض ولا فی السماء) و حق تعالی یه ارض و سماده برشی خفی اولمز جمیع اشیا یی یلور کافرک
کفرینه و مؤمنک ایماننه مطلعدر یوم قیامتده هر کشی یه اعمالک جزاسین قیلور (هو الذی
یصورکم فی الارحام کیف یشاء) اول الله تعالی سزی ارحامده صور مختلفه ده تصویر ایدر
ذکرواتی ایض و اسود حسن و قبیح تام و ناقصدن دیلدیکنی ایدر (لا اله الا هو العزیز الحکیم)
انندن غیری اله یوقدر انک یلدیکنک جله منی انک غیری احد یلر انک ایشلیدیکی مثله احد
قادر اولمز هر شینه غالب اولوب قدرتی غایتده و حکمتی نهایتده در الله تعالی قال النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم ان خلق احدکم یجمع فی بطن امه اربعین یوما نطفة ثم یكون علقه مثل ذلك ثم یموت
مضغة مثل ذلك ثم یموت الله الیه الملك باربع کلمات فیکتب رزقه و عمله و اجله و شقی و سعید

اتباعدن دکدر کیمکه انندن
ایچمزه اول بندندر
مکرکه ایلهر اوج ایچہ
امدی اول ابرمقدن کلیدی
ایچدیلر انجیق انلردن
آز کیمسه که بر اوج
ایچدیلر چونکه طالوت
وایمان کتورن آز کیمسه
برابر اول نهری کچدیلر
کندولری اقل قلیل
و جالوتک عسکر زیاده
کلی اولدینندن بوکون یعنی
بو حالده بز انلره طاقت
کتوره میز دیدیلرینه
انلردن بوجهادله الله
تعالی به تقرب و ملاقاتلری
یقینا یلنر حق جل و علا نیک
اذن و ارادتله آزعکر
چوق عسکر غلبه ایده
کشدرد دیدیلر الله عظیم
الشانک نصرتی صبر
ایدیچیلرله در بونهر
اردن ایلہ فلسطین یتنده در
عسکرک بونهری عبوری
زیاده ایام حازه و قته تصادف
ایتمکله کلیدی عدم تحمل ایلہ
ایچدیلر ایچد کجه
طوداقلری قراروب
سوسزقلری زیاده
و حرکت قدرتلری قالمه رق
ساحل نهرده قالدیلر
وبر اوج صوبه قناعت ایدن
جزئی کیمسه لکه اوج بوز
اون اوج کشی ایدی اول

وان احدكم ليعمل بعمل اهل الجنة حتى ما يكون بينها وبينه غير ذراع فيسبق عليه الكتاب فيعمل بعمل اهل النار فيدخلها وان احدكم ليعمل بعمل اهل النار حتى ما يكون بينها وبينه غير ذراع فيسبق عليه الكتاب فيعمل بعمل اهل الجنة فيدخلها ﴿١﴾
 سزدن بر يکتر از اصل خلق اولان نطفه ناسی قرننده قرق کون جمع ایدیلور بعده قرق کون علقه بعده قرق کون مضغه اولور بعده حق جل وعلا کا برمک کوندر حق له انک رزقی وعلنی واجلنی وشی ویا سعید ایدوکنی یازار اویله اولسد بریکز اهل جنت اعمالنی ایشلیه انکله جنت پیننده بر ذراع دکلو قالور اکا کتاب قدر ایریشوب اهل نار علنی ایشلیوب نار کیر وکذلک بریکز اهل نار علنی ایشلیه انکله نار پیننده بر ذراع دکلو قالور اکا کتاب قدر ایریشوب اهل جنت علنی ایشلیوب جنته کیر (هو الذی انزل علیک الکتاب) اول الله تعالی سکاقرانی انزال ایندی (منه آیات حکمات هن ام الکتاب) اول قرآنک بعضی آیات مینات مفصلا تدرکه اول آیتلر که هر بریسی اصل قرآندر که احکام انک اوزره جل اولنور (واخر متشابهات) واول قرآنک بعضی آخری ایه آیات مجلاتدر که اجالی ویا ظاهره مخالفی ایچون انکله قصد اولنان متضغ اولمز الاتمضغ و نظر ایله تاکه انده علما نکل فضل ظاهر اوله وانک تدبیرنده اجتهاده حرصی زیاده اوله ﴿٢﴾ اگر دینور سه که بو محله حکم ایله متشابه پیننده فرق ندر حالوکه موضع آخرده ﴿٣﴾ کتاب احکمت آیاته ﴿٤﴾ دیوقرآنک کلیسی حکم قیلندی و موضع آخرده ایه ﴿٥﴾ کتابا متشابهات ﴿٦﴾ دیوقرآنک کلیسی متشابه قیلندی ﴿٧﴾ دینور که اما انک کلیسی حکم اولسلیله مراد انک کلیسی حقدن انده عبث وهزل یوقدر واما انک کلیسی متشابه اولسلیله مراد صدق وحسنده بعضی بعضنه بکزه یوبدر اما بو محله بعضی حکم و بعضی متشابه اولسلیله مراد نه اولدیننده مفسرین اختلاف ایندی ﴿٨﴾ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر که حکمات اولان سوره انعامه ﴿٩﴾ قل تعالوا اتل ما حرم ربکم علیکم ﴿١٠﴾ دن اوچ آیت تمامه دکن در ودخی انک نظیری سوره اسرا ده ﴿١١﴾ وقضی ربک ﴿١٢﴾ دن بر نیجه آیتدر واندن غیری آیتدره متشابهاتله مراد سوره لر اوائلنده ذکر اولنان حروف تصحیدر مجاهد و عکرمه ایدر لر که حکمات ایله مراد حلال وحرام بیاننده اولان آیتدر و متشابهاتله مراد انک ماعداسیدر که حقیقته بعضی بعضنه بکزر و بعضی بعضنی تصدیق ایدر ﴿١٣﴾ ویا مضل به الا لقاسقین ﴿١٤﴾ و یجعل الرجس علی الذین لا یقبلون ﴿١٥﴾ ودخی بونک امشالی آیتلر کی ﴿١٦﴾ دینلیدیکه حکم ناسخدر که انکله عمل اولنور و متشابه منسوخدر که اکا ایمان کتوریلور ویا خود حکمات ناسخ وحلال وحرام وحدود وفرائض ودخی هراعتقاد و هر عمل اولنان آیتدر و متشابهات ایه منسوخ ومقدم ومؤخر وامثال واقسام ودخی اعتقاد اولنوب عمل اولنوب آیتدر و یا خود حکمات اولدر که الله تعالی انک معناسی خلقه بیلدره و متشابهات ایه انک علی الله تعالی به مختص اولوب غیری به بیلدریله اشراط ساعتدن خبر کی ویا خود حکمات اولدر که بروجهدن غیری تأویلی محتمل اولیه و متشابهات ایه علی نظر ایله ادر اکا اولنه اما که عوام انده حقت تفصیلنی باطلدن بیلیمد و یا خود حکمات اولدر که معناده مستقل اوله و مشابهات ایه معناده مستقل اولوب بلکه غیره دایله بیلنه ﴿١٧﴾ فاما الذین فی قلوبهم زینغ فیتبعون ما تشابه منه ﴿١٨﴾ اما که

بر غرضه ایله هم سیراب هم مطهر لری طو لدی جالوتک عسکری الشمس الی بیک ایدی دیو روایت اولمشدر (ولما برزوا لجالوت وجنوده قالوا ربنا افرغ علينا صبرا وثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم الکافرین) و قساکه طالوت وتوابی ظاهر اولوب جالوت وعسکر یله مقاتله یه مقابل اولدیلر یاربنا اوزریمزه صبرافاضه ایله وقدملرمزه قوت وثبات احسان ایله وقوم کافرین اوزریمزه زه نصرت عنایت ایله دبیدلر (فهزموم باذن الله وقتل داود جالوت و آتیه الله الملك والحکمة وعلمه بما یشاء ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض ولكن الله ذو فضل علی العالمین) دعا لری نیک اجابق والله تعالی نیک اذن ونصرتی ایله اول کافر لری بوزوب منهزم ایندیلر و داود علیه السلام جالوتی قتل ایندی وحق تعالی داود علیه السلامه پادشاهلق و نبوت و بردی واکاعلم پیغمبرانی یا خود زره صنعتی بالسان طیوری یازوری یا صوت طیهی

انلرک قیللرند حقدن عدول اولان مبتدعه کی اندن متشابه اولان شیدک ظاهرینه ویا تأویل باطله تعلق ایدر لر (ابتداء الفتنة) ناسی تشکیک وتلیس حکم و متشابه پینی مناقضه ایله اضلال طلب ایدوبدر (وابتداء تأویله) و اشهاد لری اوزره انی تأویل طلب ایدوب واحتمال اولور که اتباعه داعی ایکی طلبک مجموعی اوله ویا ایکسندن هر بری علی التماقب اوله اولکیسی معانده مناسب ایکنجیسی جاهله ملایم اولور (وما یعلم تأویله الا الله والراسخون فی العلم یقولون آمنابه) حالوکه متشابهک تأویلی الله تعالی بیلور وعلده راسخ بیلور ومع ذلك اکا ایمان کتوردر دیرلر بو معنای تأیید ایدر که ابن عباس رضی الله عنه دن هر بری کیم اول بن علده راسخ لردنم دیردی یعنی متشابه تأویلی بیلیمسنه تعریض ایدردی و مجاهد ایدر بن متشابه تأویلی بیلور لردنم دیو تصریح ایدردی اما کدا کثرون عندنده معناسی متشابهک تأویلی انجق الله تعالی بیلور وعلده راسخرا کما مؤمنلر دیرلر وعلده راسخ انلر در که علی ایمان ایدر لر بر حیتندنکه معرفت بر بندشک داخل اولید ﴿١﴾ دینلیدیکه علده راسخ اول کسنددر که انک علده درت شی بولند انکله الله تعالی پیننده تقواسی اوله وانکله خلق پیننده تواضی اوله وانکله دنیا پیننده زهدی اوله وانکله نفسی پیننده مجاهد سی اوله (کل من عند ربنا) حکمات و متشابهات دن هر بری ریمز جل شانده عندندنر (وما یدکر الا اولوالباب) وقرآنده اولانله متضغ اولمز مکرانلر که عقول کامله صاحب لری اوله ودخی راسخون دیرلر که (ربنا لاترغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا) یارب بزى دین اسلامه توفیق و کتابکدن حکم و متشابهات ایله تحقیق ندر که متشابهاتی شول راضی اولمیدیکه تأویله قلوبیمز میل ایندر مکل (وهب لنا من لدنک رحمة) وسنک عندکدن زه توفیق و ایمان وهدی اوزره ثبات بقشله ویا ذنوبیمز مغفرت ایله (انک انت الوهاب) مؤمنلر که هر سؤالنه اجابت ایله مراد لری هدا یدیمسین اشونده دلالت وارد که هدی وضلال الله تعالیدن اولدو عبادینه انعامله متفضل اوله ﴿٢﴾ زیرا اکا هیچ برشی واجب دکلدنر (وقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم مثل القلب کرشة بارض فلاه تقلبها الریاح ظهر البطن) پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر قلبک مشیت الهیه عندنده مثلی ارض فلا تده ریشه مثلیدر که ریاح انی هر جانبته تقلب ایدر ﴿٣﴾ وقال النبی صلی الله علیه وسلم ما من قلب الا هو بین اصبعین من اصابع الرحمن ان شاء ان یتیمده اقامه وان شاء ان یزفه ازاعده ﴿٤﴾ پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر هیچ بر قلب یوقدر که الا اول اصابع رحمتدن ایکی اصبع پیننده در دیرسه انی طور غرر و دیرسه ایرکورر ﴿٥﴾ وکان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یقول اللهم یاقلب القلوب ثبت قلوبنا علی دینک ﴿٦﴾ پیغمبریمز علیه السلام دعا سنده ای قلب لری حال دن حاله تحویل ایدر باری تعالی قلوبیمز مرضیک اولان دین اسلام اوزره تکیه ایت دیردی وکذلک راسخون دیرلر که (ربنا انک جامع الناس لیوم لا ریب فیه) یارب سن ناسی جمع ایدرسن شول کونده که انک اوله جفته مؤمن عندنده شک یوقدر (ان الله لا یخلف المیعاد) الله تعالی وعدینه خلف ایتمز ﴿٧﴾ زیرا که البت انی منافیدر (ان الذین کفروا لن تغنی عنهم اموالهم ولا اولادهم من الله شیئا) شونلر که کافر اولدیلر انلره کثرت اموال و اولاد لری الله تعالی نکل عذابندن برشیئی دفع ایتمز نه دنیاده ونه آخرتده (واولئک هم وقود النار) انلر جهنمک طوتشدیره حق او طونیدر (کذاب آل فرعون) اول کفارک رسول اللهی تکذیبده وحق

تعلیم ایلدی اگر الله تعالی ناسک بعضیسیله یعنی مشرک لری مؤمنلرله دفع ایتمیدی بر یوزی ظلمت کفر ایله فاسد و باطل اولوردی ولكن الله عظیم الشان عالم اوزریت فضل ورحمت صاحبدر ﴿٨﴾ داود بن ایسا علیه السلام صبان طانی آتمقده زیاده مهارتی و اقله اول جنکده بولتمشیدی طالوت هر کیم جالوتی نکل ایدرسه اکا قریمی ونصف ملکمی ویررم دیو وعد ایتمیدی داود علیه السلام جالوتی صبان طانیله بانته اوروب طاعیدوب قتل وعسکری متفرق ومنهزم اولدقده بر وفق شرط قرینی ونصف ملکمی ویردی مکره جمله سنه مالک اولدی (تلك آیات الله تتلوها علیک بالحق وانک لمن المرسلین) بو قصه لر الله تعالی نکل قدرت نشانلریدر که آنی سکا تلاوت ایدر حق اولدیفنی اهل کتاب تسام ایدر لر وتحقیق یا محمد سنن جمله خلافت کوندر لمش پیغمبر سن (تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض منهم من کمال الله و رفع بعضهم درجات و اتینا عیسی ابن مریم البیئات وایدناه

انكارده عادترى آل فرعونك عادترى كيدر (والذين من قبلهم) وانلردن اوكدن كحن امترك
كافرلى (كذبوا باياتنا) بزم كتابلر عزمه ورسوللره ويرديكمز دلائلمزى تكذيب اينديلر
سك قومك تكذيب ايتسى كي (فاخذهم الله بذنوبهم) حق تعالى انلره ذنوبلرى سبيله عقاب
ايتدى (والله شديد العقاب) الله تعالى شول انك ايتلرينه ورسوللرينه تكذيب ايندلره عقابى شديددر
(قل للذين كفروا ستقربون وتحشرون الى جهنم وبئس المهاد) يا محمد كافرلره ديكل كه
سز مغلوب اوليسر سز وجهنده بريره كتوريلور سز اول نه مبؤس مقر و فراش اولور
ابن عباس رضى الله عنهدن مرويدركه وقتا كه پيغمبر عزمه عليه السلام بدر غزاسنده قریش
اوزره غالب اولوب مدينه رجوع ايتدى بنو قينقاع سوقنده يهودى بي جمع ايندوب ديديكه
يا جاعت يهود الله تعالىك عذابندن قورقوب اسلامه كل كه قریشه ايريشن مصيبت سزه
دخى ايرمه حالوكه بنم نبى مرسل ايندوكى كتابكزده بولوب بيلور سز ديديلر كه يا محمد
سن اكا الداغفل شول حرب امرنده غافل بر قوم فرستكه بزمى دخى انلره قياس ايندوب
كنديكى اوزر عزمه غالب صاغفل اوليله واسه بو آيت نازل اولوب دينلديكه يا محمد يهوده ديكل كه
سز منهنزم اوليسر سز وجهنده بريره كليسر سز اندنصكره قريشه قتل و بنو النضير اجلاء
وخير قمع وسايرلى اوزره جزيه وضعله حق تعالىك وعد كرمى و فاء بولدى (قد كان لكم
آية في فتين التقتا) بزم صدق قولرزه سزه دلالت اولندى شول ايكي فرقه ده كي يوم بدرده
ايكيسى قاوشديلر دينلديكه اشو خطاب قريشه ويا يهوده ويا مؤمنلره در (فئة تقاتل في
سبل الله) بر فرقه سى حق تعالىك طاعتده قتال ايندركه اول رسول الله واصحابى فرقه سى
ايندى مجموعى اوچيوز اون اوچ كشي اينديلر يمش يديسى مهاجريندن وايكوز اوتوز التيسى
انصاردن ايندى مهاجرينك صاحب راى على كرم الله وجهه ايندى وانصارك رئيسى سعيد
بن عباده ايندى انلره يمش بيمر وايكى فرس وارايدى فرسك ابرى مقداد بن عمروك وبرى دخى
مرثدين ابى مرثدك ايندى اكثرى يباق اينديلر سلاحندن التى درعله سكر سيفلرى وارايدى
(واخرى كافرة) وفرقه اخري ايسه كافر اينديكه انلر مكه مشركلرندن طقوزيوز التى كشي
اينديلر رئيسلرى عتبدين ربيعه ايندى انلر كوز فرسلرى وارايدى ويدر وقعدسى پيغمبر عزمه صلى الله
تعالى عليه وسلمك اول غزاسى ايندى (يرونهم مثليهم رأى العين) يامشتر يهود مشركينى
مسلينك ايكي دكلو سنجه كور سز زير يهوددن بر جاعت بدر غزاسنه حاضر اولمشلردى تا كه
نصرت ايكي فريقدن قنيسك اولور نظر اينديلر كور سدر كه مشركين مسلينك ايكي مثلنجه در
ومع ذلك نصرت مسلينك اولدى ايمدى بو حالت پيغمبر عزمه عليه السلامه وصدقنه دلالت
اولدى بعضيلر ديديلر كه مسلمون مشركينى ايكي دكلو وجه كورديلر باذن الله مشركينك كوزلرينه
مسلمين قليل كورينوب مسلينك اوزرلرينه هجوم اينديلر ملاقات ايندكلرند كوزلرينه مسلمين
چوق كورينور قيلرينه مسلميندن خوف كلوب بوزديلر (والله يؤيد بنصره من يشاء) الله
تعالى ديلديكى كسنيه نصرت ايله تقويه ايدرانى عدوسى كوزلرينه تكثير ايله كوستر (ان
في ذلك لآية لاولى الابصار) حق تعالىك قليلي كثر اوزره نصرتنده بصيرت صاحب لرينه موعظه
واردر (زين للناس حب الشهوات) ناسه مشتهيات محبتى تزين اولندى واني تزين ايند الله

(تعاليدر)

روح القدس ولوشاء الله ما
اقتل الذين من بعدهم من
بعد ما جاءتهم اليينات ولكن
اختلفوا فمنهم من آمن
ومنهم من كفروا ولوشاء الله
ما اقتتلوا ولكن الله يفعل ما
يريده (يو سورة مده ذكر
اولن پيغمبرلر ك بعضيسى
بعضيسى اوزرينه قصه خاصه
ايله تفصيل ايندك وانلردن
الله تعالى ايله بي واسطه
تكلم ايتش وارن طوره
موسى عليه السلام ومعر اجد
پيغمبر عزمه عليه الصلاة
والسلام كي (و حق تعالى
بعضاينك در جهلرينى رفع
وعالى ايندى) يعنى بعضيسى
ناسك بر فرقه سى وبعضيسى
تمامه وبعضيسى بزم
پيغمبر عزمه عليه الصلوة
والسلامكه انس وجهه بمش
ايندى ويكى روبا كيسى وحى
كىكى كتب ايله مبعوث
اولدى بعض مفسرين
رفعدن مراد اديس عليه
السلام در يمش وعيسى
بن مريم عليه السلام ابرا
واكه وارس واحياء
اموات كي معجزة
ظاهره ليردك واني روح
القدس يعنى جبرائيل
عليه السلام ايله تايد
ايتك اكر الله تعالى مراد
ايندى ايند انصكره اولان

تعاليدر زيرا كه افسال ودواعى خلق ايند اولدر واني انلره تزيينى ابتلا ايچون رد ويا اول
انلر سعادت اخرويه لرينه وسيله اولسون ايچوندر (تجانتك اول الله تعالىك راغى اولدينى
وجه اوزره اوله) ويا اول تعيشه وبقاء نوحه سبب اولسون ايچوندر ويا تزيين ايند شيطاندر
زيرا كه آيت كريمه معرض ذمه وارد اولوبدر (من النساء) ناسدر كه انلر كفتندسى
هر شيك فتنه سندن اشدر (والبنين) واولاددر كه انلر سبيله انسان حلال و حرامدن
مال جعنه خريص اولور حدود اللهى محافظه دن قالور دينلديكه اولادمن بزه فتنه در
حياتلرله مقتون ومانلرينه محزون اولور (والقناطير المنقطرة من الذهب والفضة) واتوندن
وكومشدن مال كيدر كه يوزيك ديناردر ويا برثورك درسى طلوسنجهدر مقنطره ايسه
قناطيرى تا كيدر (يعنى اول قناطير محصنه محلد ويا مدفونه در ويا مضروبه منقوشده در كه
دراهم ودانير اولوبدر ويا مضغه در قناطير اوچ اولوب مقنطره طقوز اولمسيدر (والخيل
المسومة) وافر اسدر كه علامتيلدر (والانعام) وابل وبقرو غنمدر (والحرث) وزرعدر
اشو اشياك هر برى ناسه فتنه در امانس واولاد ناسك چينه عامدر واتون وكومش تجاره
فتنه در وجيل ايسه ملوكه فتنه در وانعام ايسه باديها لنه فتنه در وحرث ايسد قري اهله فتنه در
(ذلك متاع الحيوه الدنيا) اشو اشياى مذكوره حياه دنيا متاعيدر (والله هنده حسن المأب) اما
كه حسن مرجع الله تعالى عندنده در اشو بنده دنيا دن ترهيب و آخرته ترغيب واردر (قل
انبيكم بخير من ذلكم) يا محمد ديكل كه ناسه تزين اولن اشيا دن خير لوسنى سزه خبر وره عيسى
(الذين اتقوا عند ربهم جنات) شرك و معاصيدن وزينت دنيا ايله تزيندن صاقانلر ايچون رب تعالى
عندنده جنتلر واردر كه (نحري من تحتها الانهار) انك التندن ايرمقراقار (خالدين فيها ابدا) انلر انده
اقامته دائم اولدقلى حالده (وازواج مطهرة) انده عيوب ظاهره و باطنه دن طاهره زوجات واردر
(ورضوان من الله) والله تعالىك انلردن رضاسى واردر كه اول نعمتلك اكبريدر (والله
بصير العباد) الله تعالى عباك اعمالنى كور را حسان اهله ثواب ويرر واسات اهله عقاب ايركورر
پيغمبر عزمه صلى الله عليه وسلم ايدر حق جل وعلا جنت اهله بندن راضى اولديكى ديه انلر
ديدلر كه يارب بزيچون راضى اولميدوز والحال بزه ويرديك كراماتى محض فضلكن افضل
ويرسن اعمالى بزي اكا ايركورر دكل ايندى ديه كه ايمدى سزى اولديكز كراماتدن افضل
رضامه سزى محل قيلدم شمدنكرو ابداسزه سخط ايتزين اشو آيت كريمه الله تعالى نعمت لرينه
تيسه اينديكه ادناسى متاع دنيا در واعلاسى رضوان اللهدر ووسطى جنت ونعيمدر (الذين
يقولون) كه انلر حق تعالى به تضرع ايندوب ديرلر كه (ربنا اننا آثمنا فاغفر لنا ذنوبنا وقنا عذاب
النار) يارب بزرگوار سولكه ايمان كتوردك ايمدى ذنوبمى مغفرت ايشكل و بزدن عذاب نارى
دفع ايله كل (الصابرين) كه انلر طاعته ومصيباته وعصيان ومخالفتدن امتاعه صرايد بجيلدر
(والصادقين) ويا مانلرينه واعمال صالحه لرينه وكنديلر ايله الله تعالى ويا ناس پينده كي وعدلرينه
صدق ايند بجيلدر (والقانتين) والله تعالى به اطاعت ايند بجيلدر (والمتقين) والله تعالىك طاعتده
ماللرين اتفاق ايند بجيلدر (والمستغفرين بالاسحار) وسحر لره نماز قيليچيلدر ويا صباغ نمازنى
جاعتله قيليچيلدر سحرله قيد ايتسى اول صبحه قريب اولد ايچوندر ويا انلر كه تعبدلرين سحره

امتلر انلره هدايت باعث
بينات كلكد كنصكره قتال
ايتلردى لكن انلر دينلرند
اختلاف اينديلر انلردن
بعضيلرى پيغمبرلرى دينته
ملازمتله مؤمن اولديلر
وبعضيلرى طريق حقندن
اعراضله كافر اولديلر اكر
خدائى متعال مراد اينديدى
اختلاف و قتال ايتلردى
ولكن الله تعالى مراد
ايتديكى شى ايشلر (يا ايها
الذين امنوا اتقوا عما
ما ردقناكم من قبل
ان ياتي يوم لا بيع فيه ولا خلة
ولا شفاعة والكافرون هم
الظالمون) اى مؤمنلر سزه
ويرديكمز مالدن نفعه
وزكات و برك اولكون
كزذن مقدمكه اولكونده
بيع اولنوب ويريله جك مال
وحمايت ايدم جك دوست
وبلاذن الله شفاعت ايدم جك
كىسه يوقدر كه سزى
عذابدن خلاص ايدم وكافرلر
ز كاتى تركله ظالمدر
(الله لا اله الا هو الحى
القيوم لا تأخذه سنة ولا
نوم له ما فى السموات وما فى
الارض من ذا الذى يشفع
عنده الا باذنه يعلم ما بين
ايديهم وما خلفهم ولا
يحيطون بشى من علمه الا
بما شاء وسع كرسيه السموات

دکین مدایدوب بعده استغفار ایدیدیلدر تافع ایدر ابن عمر رضی الله عنه کجیدی احیاء ایدردی
وسحر اولیجی تاصباح اولیجیه دکین استغفار ودعایه مشغول اولوردی ﴿قال النبي صلى الله تعالى
عليه وسلم ينزل الله الى سماء الدنيا كل ليلة حين يبقى ثلث الليل فيقول أنا الملك من الذي يدعوني
فاستجب له من الذي يسألني فأعطيه من الذي يستغفرني فأغفر له﴾ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه
وسلم ایدر هر کجه نك ثلثی قالدیفته حتی تعالیک امری سماء دنیا به نزول ایدوب در که بن اول
ملکن وهر شینک خالق و مالکیم کیدر که بکاده ایله اکا اجابت ایدم کیدر که بندن سوال ایله
اکا سوالنی ویرم کیدر که بندن کناهی مغفرتن دیله انی یار لغدیم ﴿حکایت اولنور که لقمان
حکیم اوغلنه دیدیکه خرو سدن اعجز اولمفلکه اول سحر لرده اوتیجک سن او یور بولنفل (شهد الله
أنه لا اله الا هو) الله تعالی کندودن غیراله یوق ایدوکنه ووحدانیتته دلالت ایدر دلائل
نصیله وانی ناطق آیات کریمه انزالیله تبیین ایتدی ﴿کلی ایدر شام احبارندن ایکی خبر مدینه به
سفر ایدوب مدینه شهرینی کور یجک بری صاحبته دیدیکه بوشهر آخر زمانده ظهور ایدو جک
پیغمبرک شهرینه عجب بکزه یور چون پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم داخل اولدی لر صفیله
انی بیلدی لر دیدیلر که سندن برشی سؤال ایدلم اگرانی بزه خبر ویرر رسک صدقی بیلوب
سکا ایمان کتوره لم کتاب اللهده اعظم شهادت ندر دیکل که کورلم پیغمبر عز صلی الله تعالی
علیه وسلم انلره بو آیتی خبر ویر یجک ایکیسی دخی اسلامه کلدیلر (واللذانک) وملائکته الله
تعالینک وحدانیتته اقرار ایتدیلر (واولو الم) وعلم صاحب لری انک وحدانیتته احتیاجله
ایمان کتوردیلر (فانما بالقسط) اول الله تعالی ارزاق و آجال قسمتده واثابه و معاقبه و عباد
امر ونهیته عدلی اقامت ایدر اولدی فی حالده (لا اله الا هو) اندن غیری اله یوقدر توحیدی
تاکید ایچون تکرار ایتدی تاکه انی برلیوب اکا غیری اشراک ایتدیلر (الذین الحکیم) که اول
انی توحید ایمانه انتقام ایدر که انک مثلنه هیچ بر منقم قادر اولمز وخلق اوزره دیلدیکن حکم
ایدر هیچ احد انی اندن تحویلده قادر اولمز ﴿قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم یحیاء بصاحبها
یوم القيامة فيقول الله تعالی ان لبعدی هذا عیدی عهدا وانا حق من وفی بالعهده ادخلوا عیدی
الجنة﴾ پیغمبر عز علیه السلام ایدر یوم قیامتده اشوشهادت صاحب کتور یله حق جل و علا
دیه که اشو عیدمک بنم عیدمه عهدی واردر وعهده وفایه بن خلقندن احتم ایددی عیدی
جته قویک دیوملائکده بیوره (ان الدین عند الله الاسلام) الله تعالی عنده مرضی اولان
دین اسلام دیندر که اول توحیددر و پیغمبر عز علیه السلام کتوردیکی شرعیه تدر عدر
(وما اختلف الذين اتوا الكتاب) کتاب ویریلنردن یهود ونصاری و یاسا کتب متقدم
اربابی دین اسلامده اختلاف ایتدیلر (الا من بعد ما جاءهم العلم) الا آیات وحججه
حقیقت امری بلکه تمکنلرنه نصرکه اختلاف ایتدیلر (انفسا بنهم) بیلرنده حد
ویا طلب ریاست ایتدکلرندن یوخسه حقیقتده شهادلری اولمقدن دکل انلردن بر قوم دین
اسلامی حقدر دیدیلر و بر قوم ایسه انی غیر ی به مخصوصدر دیدیلر و بر قوم ایسه انی مطلقا
نفی ایتدیلر ربیع بن انس رضی الله تعالی عنه ایدر موسی علیه السلام محتضر اولدیفنده بنی
اسرائیل احبارندن یتیم کشندی چاغروب تورانی انلره ایداع ایدوب یوشع بن نون علیه

(السلامی)

السلامی دخی یرینه خلیفه ایتدی قرن اول و قرن ثانی وثالث کجیجک اول یتیم احبارک
ابنای پیتنده فرقه واقع اولوب قتال ایتدیلر و شرور و اختلافه دوشوب حتی که عزیر ابن
اللهدر دیدیلر ﴿دینلر دیکه اشو آیت کریمه وفد نجران حقنده نازل اولوبدر که انلر عیسی
علیه السلام امرنده اختلاف ایدوب انی حاشا ابن اللهدر دیدیلر (ومن یکفر بآیات الله فان
الله سریع الحساب) اول کسکه که الله تعالی آیتلرینه کافر اوله حق تعالی خبر وشرک جزاسن
ایتمکده سر بر دیر زرا که خلقک اعالمده علمدر ندر کر و تفکره محتاج دکلدر و یاخود جیع خلافتک
محاسبه سنی کورمکده سر بر دیر حتی جیمین برلحه دن اقل زمانده حساب ایدر هر بری انجی
کندوبی حساب اولدی ظن ایدر (فان حاجوک فقل اسلمت وجهی لله ومن اتبعن) یا محمد
اگر دینک امرنده یهود ونصاری سکا مخاصمه ایدر لر سه انلره دیکل که کندیبی بکا اتباع
ایدنلرله بیلله الله تعالی ایچون خالص ایتدم اکا غیری اشراک ایتدیلر (وقل للذين اتوا الكتاب
والامين) یا محمد کتاب ویریلنره و عریک مشرکلرینه دیکل که (ما سلمت) سز دین اسلامه
کلدی کرمی (فان اسلموا فقد اهتدوا) اگر توحیدده و محمد علیه السلامه تصدیقه اخلاص
ایدر لر سه ضلالتدن چیقوب هدایت ایدیلر (وان تولوا) اگر اسلامدن اعراض ایدر لر سه
(فانما عليك البلاغ) سکا واجب اولان رسالتکی تبلیغدر یوخسه هدایت دکل (والله
بصیر بالعباد) الله تعالی عبادندن مؤمن اولانده اولمسانده علمدر (ان الذين یکفرون
بآیات الله ویقتلون النبیین بغير حق ویقتلون الذين یأمرون بالقسط من الناس فبشرهم
بعذاب الیم) شونلر که حق تعالینک آیاتده و پیغمبر لرینه ویردیکی مجزاتده کافر اولدی لر
وآلرینک ناحق ره پیغمبر لرینی قتلرینه راضی اولدی لر و ناسدن عدله امر ایدنلری دخی
اولدر دیلر ایددی انلره عذاب الیمده تبشیر ایله کل (اولئك الذين حبست اعمالهم فی الدنيا
والآخرة وما لهم من ناصرین) انلرک عمللری دنیا به قبول اولنما غله و آخرتده انکچون جزاء
بولما غله باطل اولدی وانلری عذاب الیمدن قورتارر کسندده اولدی ابن جریج رضی الله
تعالی عنه ایدر بنو اسرائیلک انبیاسنه کتاب کلم بلکه وحی کلوردی چآنکه اول کلان وحی
قوملرینه تذکر ایتدیلر قوملری انلری اولدر لر ردی و اول تابع اولوب تصدیق ایدنلردن
رجال طوروب انلره امر معروف ونهی منکر ایتدیلر انلری دخی اولدر لر ردی ابو عیده
ابن الجراح رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلامه دیدمکه یارسول الله یوم قیامتده عذابی
زیاده شدید اولان نه کسند لر در دیدی شول ر جلددر که پیغمبر اولدره وشول ر جلددر که منکرله
امر ایدر و معروفدن نهی ایدر اندن اشو آیت مذکورده یوقوددی بعده دیدیکه یا ابا عبیده بنو اسرائیل
اول نهاردن ساعت واحده ده قرق اوچ بنی اولدر دیلر بعده بنو اسرائیلک عابدلرندن یوزاون
ایکی کسند انلره امر معروف ونهی منکر ایدیلرک اول نهاردن آخرتده انلرک جیعنی اولدر دیلر
ایدی انلر در که حق جل و علی کتاب کریمده ذکر ایلدی (الم ترالی الذين اتوا نصییمان
الکتاب) شول توراندن و یا کتب سماویه دن نصیب ویریلنره بزم اعلاملرله علمک ایرمدیبی
(یدعون الی کتاب الله لیحکم بینهم) انلرک کتاب الله دعوت اولنور لر که بیلرنده حکم اولنه
﴿روایت اولدیکه پیغمبر عز علیه السلام بروقتده یهودک مدار سنده کیردی نعیم بن عمرو و حارث

والارض ولا یؤده حفظهما
وهو الملی العظیم) الله تعالی
خلقه معبود بالحقدر اندن
غیری عبادته مستحق یوقدر
الا اودر حیات دائمده باقی
و مخلوقاتک تدیرنده قائمدر
انی او یخونک اولی و آخری
اخذ ایتز یعنی امر غنمق
و او یومقدن مزهدر
کوکلرده ویرلرده اولانلرک
جمله سی انکچوندر انک
ملکیدر کیدر اول کیمسه که
قیامتده انک عندنده
بر کیمسه بی شفاعتله قورتره
اولمز مکرمه انک اذنیله
اوله آسمان وزمین اهلنک
﴿امر دنیا به﴾ اوکلرنده
اولانی ﴿وامر آخرتده﴾
اودلرنده اولانی بیلور
وانک علمندن بر شینی
مخلوقات احاطه ایتدیلر
مکرکه بیلدر منی اول
اراده ایدر اول الله عظیم
الشانک کر سیمی یاخود
علمی سموات وارضی
احاطه ایدر وکوکلری
ویرلری حفظ ایتک اکا
مشقت ویرمز واول الله
عظیم الشان وهم حدندن
اعلا وفهم ادرا کندن
اعظمدر ﴿بو آیت کریمه
آیات قرآنیته اشرفیدر
حدیث شریفده کلشدر که
بو آیت ساقی عرشک یاننده

بنزید دیدیلر که یا محمد سن نه دین اوزره سن دیدیکه دین ابراهیم علیه السلام اوزره بن دیدیلر که ابراهیم یهودی ایدی دیدیکه کلک توراته مراجعت ایدلم اول بزمه سزک بیکزده حکم اولسون اولیه اولسه اندن امتناع ایتدیلر (ثم يتولى فريق منهم وهم معرضون) انزردن بر فریق حق قبولدن معرضین اولدقلری حالده تولى ایدر ۱۸۸ ابن عباس رضی الله تعالی عندهن سر ویدر که خیر اهلندن بر رجل و بر مرأه زنا ایتدیلر کتا بلر نه رجح ايجاب ایدر ایدوکن بیلور کن اول ایکیسی ارا لر نه شریف اولدیفیجون انلری رجدن کراحت ایتدیلر ورخصت اولمق رجاسیله اول ایکیسک امر نه حکمی پیغمبریمز علیه السلامه حواله ایتدیلر پیغمبریمز علیه السلام انلره رجله حکم ایدیجک یهوددن نعمان بن اوفی و نجوی بن عمرو انلره رجح یوقدر دیدیلر ۱۸۹ پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه بخله سزک ارا کزده تورات حکم اولسون نعم دیوب جله سی اکاراضی اولدیلر انلرک اعلمه ابن صوریادینوردی انی کتوردیلر رجح ذکر اولنان علی آجیدی الینی رجح آتی اوزره قیوب انک مابعدنی اوقودی عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنده انه حاضر ایدی دیدیکه یارسول الله رجح آیتن اوقومیوب کچمشدر ۱۹۰ اندن ابن صوریانک الین اول آیتک اوزرندن قاله یروب آتی پیغمبریمز علیه السلامه و انلره اوقودی یورلشکه ۱۹۱ المحصن والمحصنة اذا زنيا وقامت عليهما البينة رجوان كانت المرأة حبل تربص بها حتى تضع مافي بطنها ۱۹۲ فجان محصن ومحصنه زنا ایدوب اوزر لر نه پنه اقامت اولنه ایکیسی دخی رجح اولنور اکر اول مرأه زانیه حامل ایه جلنک وضعدن کین توقف اولنور اولیه اولسه پیغمبریمز علیه السلام اول زنا ایدن رجل و مرأه یی رجح ایتدی یهودا کا زیاده انجندیلر اول سیدن اشبوایت کریمه نازل اولدی (ذلك بانهم قالوا لن نمس النار الا اياما معدودات) انلرک حقدن تولى واعراضلری شول اعتقاد زایغ و طمع فارغلری سببیه ایدیکه بزه نازک مس ایتسی ایام قلیله ده اولور دیو عقاب امرنی تسول ایدر لر دیکه انک ذکر ی جزؤ اولک اوخچی حزینده کچمشدر (وغرهم فی دینهم ما کانوا یفترون) وانلری دینلری امر نه افترا ایتدکلری شی مغرور ایتدیکه اول ابا لرندن انیاء انلر ایچون شفاعت ایلید وحق تعالی یعقوب علیه السلامه وعد ایتش اولدکه انک اولادنی تمذیب ایتیمه مکر که زمان قلیله ده تحله قسم ایچون ایلید (فکینه اذا جنتهم لیوم لا ریب فیه) انلرک حالی نیجه اولور فچانکه بز انلری جمع ایدوز برکون ایچونکه انده ریب یوقدر ۱۹۳ روایت اولنور که یوم قیامتده کفارک رایتلرندن اول رفیع اولنان رایدیهدوک رایده سی اوله خلاق پینده افصح اولندقلرندن صکره جهنمه سوریلر (ووفیت کل نفس ما کسبت) وهر نفس خیر وشردن کسب ایتدیکنک جزاسی توفیه اولنور (وهم لا یظلمون) انلر ظلم اولنزلر ۱۹۴ اشبونده دلالت واردر که عبادت حبط اولنیه و مؤمن نارد خلد اولیدزرا ایمان و عملک توفیه سی نه نارد و نه اکا دخولدن اولده اولور بلکه اندن خلاصدن صکره ده اولور (قل اللهم مالک المملک) یا محمد دیکل که یا الله بزى خیرله قصدایت و یا عبادک و مالک اولدقلرینک مالکی ۱۹۵ حق جل و علاکتب سالفه نلک بعضنده دیمشدر که ۱۹۶ انا الله ملک الملوك و مالک الملوك قلوب الملوك و نواصیم بیدی فان العباد اطاعونی جعلتهم علیهم رجة وان عصونی فلا تمشعلوا بسبب الملوك ولكن توبوا الی اعطفهم علیکم ۱۹۷ بن اول الله تعالی بن که ملوک ملک و مالکین ملوک قلوب و نواصیسی

بنمیدمه در اکر عبادک اطاعت ایدر لر سه ملوک انلره رحمت قیلورین و اکر عصیان ایدر لر سه ملوک انلرک اوزره عقوبت قیلورین ۱۹۸ ایدی ملوک سینه اشتغال ایتک بککبه توبه ایدک که انلرک قلوبی سزه رجته اماله ایدم ۱۹۹ ابن عباس و انس رضی الله تعالی عنهما ایدر لر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم مکدی قح ایدیجک امتعه وعد ایتدیکه فارس و روم مالکی دخی باذن الله انلرک اوله ۲۰۰ منافقون و یهود دیدیلر که محمد علیه السلامه مکمه مدینه یتدی که حتی فارس و روم مالککه دخی طمع ایلدی اول اکا قندن اولور زیرا که انلر قوتنه و عسکرلری کثرتنه در اولیه اولسه اشبوایت کریمه نازل اولدی (تؤتی المملک من تشاء وتنزع المملک من تشاء) ملک دیکلک کسیدیه ویررسن و دیکلک کدن انی نزع ایدرسن ملک عرب و یروب و فارس و رومدن کیدرسن و یاخود ملک انیایه ویرر و جبارده دن کیدرسن و یاخود ملک آدم اولادینه ویرر و ابلیس و جنودن کیدرسن (وتعزمن تشاء وتذل من تشاء) و دیکلک کی عزیز و دیکلک کی ذلیل ایدرسن و احسانی عزیز ایتدک حتی که غالبین اولدقلری حالده اون بیک کشی مکید کیدیلر ۲۰۱ و ابو جهل و احسان ذلیل ایتدک حتی که باشری کسیلوب جسدلری قلیله براغدی و یا اعلان هدایتله عزیز و کفر و ضلالله ذلیل ایدرسن و یا طاعتله عزیز و معصیتله ذلیل ایدرسن و یا نصرتله عزیز و قهر ایلد ذلیل ایدرسن و یا غنا یله عزیز و فقر ایلد ذلیل ایدرسن و یا قناعت و رضا یله عزیز و حرص وطمعله ذلیل ایدرسن (بیدک الخیر) خیر و شر سنک دیکده در (انک علی کل شی قدر) اعزاز واذلالدن هر برینه قادرسن یا کز خیر ذکر یله اکتفاء اولندی زیرا که اول مقتضی بالذاتدر و اما که شر مقتضی بالعرضدر زیرا شر جزئی بولنر مادامکه خیر کلی فی متضمن اولیه و یا خطابه ادبی مراعات ایچون اوله و یا کلام خبرده واقع اولدیفیجون اوله ۲۰۲ زیرا روایت اولندیکه پیغمبریمز علیه السلام خندق غزاسنده خندق ایچون خط ایدوب صحابه دن هر اون کشی به اندن قرقر ذراع قازمفه تعین ایلدی ماشاء الله تعالی قازدقلرندن صکره انده بر صخره عظیم ظاهر اولدی اکامعول تأثیر ایتدی اولیه اولسه پیغمبریمز علیه السلامه انی اخبار ایچون سلمان رضی الله تعالی عنیه کوندردیلر هماندم پیغمبریمز علیه السلام کلوب معولله بر کره انی اور دینی کبی اول پاره لندی شول بیت مظلمه مصباحک ضیاء ویرسی کبی اندن بر ضوء پیدا ایدوب انک ایکی لابه سنه ضیاء ویردی پیغمبریمز علیه السلام و انکله بیله اولان مسلمین تکییر ایتدیلر و پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه بکا حیرنک قصرلری و کلابنک انیای کوزکدی بعده ایکچی کره معول ایلد اور یجق دیدیکه بکا اندن ارض رومنک قرمنی قصرلری کوزکدی بعده اوخچی کره معولله اور یجق دیدیکه بکا اندن صناعتک قصرلری کوزکدی ۲۰۳ و بکاجبرائیل علیه السلام خبر ویردیکه اتم اشبو کوردکلرینک کلنه غالب اولیسدر ایدی سزه بشارت اولسون ۲۰۴ منافقون دیدیلر که کورککه بویه وعد ایلد اول سزی نیجه الدایور و یتربدن حیره نلک قصر لر نه الیکز ابریسدر دیوسزه خبر ویرر و الحال سزایسه قورقکزدن خندق قازه طورر سز اولیه اولسه اشبوایت کریمه نازل اولدی (تولج الیل فی النهار) کچیمی کوندزه ادخال ایدرسن حتی انکله کوندز اون بش ساعت اولور و کچیه طقوز ساعت قالور (وتولج النهار فی الیل) و کوندزی کچیدیه ادخال ایدرسن حتی انکله کچیه اون بش ساعت اولور و کوندز

کیمسه اکر اهل دینه ادخال اولنیه ۲۰۵ دینلک کجه بو آیت کریمه اشارتیه یهود و نصاری و مجوس جزیه قبول ایتدکلری حالده زور ایلد دینه دعوت اولنیه یوب انجق مشرکین هر به یا اسلام یا سیفله معامله اولنوردی صکره آیت قتال ایلد منسوخ اولدی (الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور و الذین کفروا اولیاؤهم الطاغوت یخرجونهم من النور الی الظلمات اولک اصحاب النار هم فیها خالدون) مؤمنلرک دین و نصرت حیثیله اقرب و ولیلری الله تعالی در انلری ضلالت ظلماتندن هدایت نورینه اخراج ایدر کافرلرک مقربلری اولان طاغوت انلری فطرتلری اولان نور اسلامدن ضلالت ظلماتنه چیقارلر بر کفار و مرتد لر جهنم آشی ملازمیلر در انلر اول آتشده مخلد و دائمدر (الم ترالی الذی حاج ابرهیم فی ربه ان آتیه الله المملک اذ قال ابرهیم ربی الذی یحیی و یمیت قال انا احیی و امیت قال ابرهیم فان الله

طقوز ساعت قالور (وتخرج الحى من الميت وتخرج الميت من الحى) واوليدن ديرى ودير بدن
 اولى چيقار رسن نطفه دن حيوان وحيواندن نطفه چيقار رسن ويا بيضه دن طاروطا اردن
 بيضه چيقار رسن ويا كافردن مؤمن و مؤمندن كافر چيقار رسن زيرا كه مؤمنك قلبى دير بدن
 وكافرك قلبى ميتدردن اومن كان ميتا فاحينه الله دلالتيه ويا نازه اولتلى حب يابدن وحب
 يابى نازه اولتدن چيقار رسن (وترزق من تشاء بغير حساب) وديلد يكتد مالى تضيق وتقتير سر
 ويا حسان وظن اولتيمان حيثندن وير رسن الله على بن ابي طالب كرم الله وجهه ورضى الله
 تعالى عنه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلمدن روايت ايدرديديكه حق جل وعلا سورة فاتحه دى
 وآية الكرسي دى وشهد الله آيتن عند الله الاسلامه دكين وقل اللهم دن بغير حساب دكين ازال
 ايتك ديلدى عرشه تعلق ايتديلر حالبوكه انلكله الله تعالى پيئنه حجاب يوغيدى ديديلر كه
 ياربنا بزي دارد نوبه وعصيان اهله ايندر رسن بزايسه عرشه متعلقلر حق جل وعلا ديديكه
 عزم وجلالم حقيقون بر كنده كه هر فرض غايزي اردنجه سزى اوقويد انك مكاتى جنت ايدم
 وانى حظيرة قدسه اسكان ايدم وهر كونده اكاشم كره نظر رحت ايدم وهر حاجتن روا ايدم
 اداناشى مغفرت اوله وانى هر عدو وحاسدن حايث ايدم انلك اوزره نصرتم ايركوررم
 (لايتخذ المؤمنون الكافرين اولياء من دون المؤمنين) مؤمنلر مؤمنلردن غيرى كافرلر قرايت
 ويا صداقت جاهليه ايچون دوست ايدنسونلر تا كه حب وبفضلر خاصة فى الله اوله الله ابن
 عباس رضى الله تعالى عنه ايدر منافقندن عبدالله بن ابى اصحابى مشركون ويهود ايله موالات
 ايدر لر دى وانلره مسلمينك احوالى خبر و ير لر دى انلك پيغمبر عز عليه السلام حضرتلرينك
 اوزره ظفر بولميرن اميد نور لر دى كه حتى بو آيت كرعه نازل اولدى مؤمنلر انلك فعلى مثلندن
 نهى اولندى (ومن يفعل ذلك فليس من الله فى شئ) اولمكه كه كافرلر دوست ايدينه الله تعالى
 دوستلفندن برشيئنه دكلدر كه اكا دوستلق دينلى صحيح اوله زيرا كه حق تعالى ايله وهم
 عدوسيله دوستلقى جمع ايتك ممكن اولمز (الا ان تقولوا نهم نقاة) مكر كه كافرلردن خوف ايدمه سر
 انلر ظاهرده غالين اولمسيله ويا مؤمنلر انلك اراسته اولمغه ايدى كندودن انلك شرتى دفع
 ايچون قلبى ايمانله مطمئن اولدني حالده لسانله مدارات ايتمقى جائز اولور لكن دم حرامى
 ومال حرامى احتماللسز وانلر عورات مسلمينى اظهار نسز (ويحذركم الله نفسه) حق تعالى
 سزى كفارله موالايدن ومنه يى ارتكابدن ومأموره مخالفتدن عقوبته تحذير ايدر (والى
 الله المصير) مرجعكز الله تعالى يه در اعمالكزك جزا سين ايدر (قل ان تحفوا مافى صدوركم او
 تبدوه يعلم الله) يا محمد انلره ديكل كه اكر صدور كزده اولان موالات كفارى كرك اخفاء ويا
 اظهار اينك حق تعالى انى بيلور (ويعلم مافى السموات ومافى الارض) سموات وارنده اولان
 اشياى دخى بيلور اويله اولسه كفارله موالا كزك اكا نيجه خفى اولور (والله على كل شئ قدير)
 حق تعالى هر شيئه قادر در عقابندن صاقتك (يوم تجدد كل نفس ما عملت من خير محضرا وما
 عملت من سوء تود لو ان بينها وبينه امدا بعيدا) يوم قيامته هر نفس خير وشر دن دنياده ايشلديكن
 حاضر بو لور خيرينه سوينور وشرينه يرشوب تنهى ايدركه نوليدى اول شرله انك پيئنه
 مسافه بعده اولدى ويا اكا ادا ملاقات اتميدى ويا انى ايشلدي (ويحذركم الله نفسه)

حق تعالی سزای عقوبتیدن تهنیدر ایدر (والله رؤف بالعباد) الله تعالی عبادینه راقتلوردر که انلرک صلاحتی امرعات ایچوننهی وتحذیر ایدر (قل ان کتم تحبون الله فاتبعونی یحییکم الله) یا محمد یهود ونصارایه دکل که اگر سزالله تعالی بی سورسکز بکا اتباع ایدککه الله تعالی سزای سوه زیراکه بنانک سزه رسولین واوزریکزه جحقتن ایددی مؤمنلرک الله تعالی بی سومی امرینه اتباع اطاعتن ایشلر ورضاسنی ابتعالیدر والله تعالینک مؤمنلری سومی اول خصال اوزره انلره شناسی واثابی ودخی (ویغفرلکم ذنوبکم) وذنوبکری مغفرت ایلیه دیهر وعد کریعه انجازیدر (والله غفور رحیم) الله تعالی مغفرت ورحمت ایدیحیدر انلره که الله تعالی به طاعت ورسولنه متابعتله وبعثله سوبیلدر ﴿روایت اولندیکه اشبوزوله سبب یهود ونصارانک بزالله تعالینک ابناء واحبابسیغ دیدیلر ویاخود وفدنجران بزم عیسی علیه السلامه عبادتغز الله تعالی به محبتغز دندر دیدیلر ویاخود پیغمبریمغز علیه السلام زماننده برقوم کندولرین الله تعالی بی سورسزم ابتدیلر اویله اولسه قوللری تصدیق ایدر عملله امر اولندیلر اشبوایت کریعه نازل اولیچق عبدالله بن ابی احبابنه دیدیکه محمد کندویه طاعق الله تعالی به طاعت کبی قیلوروزره اسرایدر که انی سوه یز نصاری عیسای سومی کبی اویله اولسه نازل اولدیکه ﴿قل اطیعوا الله والرسول﴾ دیکل که الله تعالی ورسولنه اطاعت ایدک ﴿فان تولوا﴾ اگر الله تعالی به ورسولنه اطاعتدن امراض ایدرسکز ﴿فان الله لایحب الکافرین﴾ سزکافرلسز حق تعالی ایسه کافرلری سومن فعللرینه راضی اولمز وانلری مغفرت ایتمز ﴿قال انی صلی الله علیه وسلم کل امتی یدخلون الجنة الامن ابی قالوا ومن یأبی قال من اطاعنی دخل الجنة ومن هضانی فقد أبی﴾ پیغمبریمغز علیه السلام ایدر ججع اتم جنته کیدر اباء ایدن کیرمن دیدیلر که کیدر که اندن اباء ایدر دیدیکه بکا اطاعت ایدن کیرر بکا عصیان ایدن جنته کیرمکن اباء ایدر اشبونه دلالت واردر که شرعد اطاعتدن اعراض کفر اوله والله تعالینک محبتنه منافی اوله وانلرک محبتی مؤمنلره مختص اوله ﴿ان الله اصطفی آدم ونوحا وآل ابرهیم وآل عمران علی العالمین﴾ حق جل وعلارسلات وخصائص روحانیه وجسمانیه ایله آدم ونوح وآل ابراهیم وآل عمران طلمین اوزره اختیار ایلدی ﴿اشبونکله انلرک ملائکه اوزره فضل اولدیغنه استدلال اولندی اما آدم ابوالبشردر وآل ابراهیم وآل عمران ایله مراد ابراهیم وعمرانک کندیلریدر دینلدی وقول آخرده آل ابراهیم ایله مراد اسماعیل واسحاق وایکینسک اولادیدر وانلرده پیغمبریمغز علیه السلام دخی داخلدر وآل عمران ایله مراد موسی وهاروندنر که ایکیسی دخی عمران بن یصهر بن فاخت بن لاوی بن یعقوب اوغلریدر ویاخود آل عمران ایله مراد عیسی علیه السلامدر که اناسی مریم بنت عمران بن مائندر اویله اولسه اشبوایکی عمران بیننده ییکسکز یوز سنه کچوبدر ﴿ذریة بعضها من بعض﴾ انلر ذریة واحده در بعضی بعضیسندن منشعبدر ویادینده بعضی بعضیسندنر ﴿والله سمیع علیم﴾ الله تعالی ناسک اقوالنی ایشیدر واعمالنی بیلور قول وعلی مستقیم اولانی اصطفا ایدر ویامرأة عمرانق قولنی ایشیدرونیتنی بیلور ﴿اذ قالت امرأة عمران﴾ عمران بن مائانک زوجدهسی حنه بنت قافوز که عیسی علیه السلامک جدده سیدر ﴿اشبو موسی علیه السلامک باباسی اولان عمران دکلدر که انک مریم نام برقری

واریدی هارون علیه السلام بنیوکه ایدی اعدی اسراء عمران دیدیکه (ربانی نذرت
 لك ما فی بطنی محررا) یارب قارنده اولان شیئی سنك خدمتکله معق اولمسی نذرا بدم
 روایت اولنورکه اسراء عمران عاقرب جوز ایدی براغاج کواکه سنده ایکن کورسه که برطاوس
 یاورسن سیدر اندن کوکلی کندینک برولدی اولمن تخی ایدوب دیدیکه الهی اکریکا
 برولدروزی قیلورسك انی بیت المقدس خدمته قومنه نذر ایتدم اوله اولسه مریم رضی
 الله تعالی عنها به حامله اولوب زوجی عمران ایسه اول ائشاده فوت اولدی کلی و محمد بن
 اسحق ایدر برکنه اول زمانده ولدی نذرایتسه کنیسه به قویاردی نابلوغنه ذکین کنیسه
 خدمتدن زائل اولمز طورردی بالغ اولدینده دیلر سنده اقامت ایدر و یادیلدی یه کیدردی
 و قبل البلوغ کنیسه جائز کلدرد و نذره غلمانن غیری جائز اولمزدی و زکریا علیه السلام و عمران
 ایکسی اختین تزوج ایتلردی برینه ایشاع بنت قاقوز دینور زکریا علیه السلامک تحت
 نکاحنده اولوب یحیی علیه السلامک اناسی ایدی و برینه دخی حنه بنت قاقوز دینوردی عمرانک
 تحت نکاحنده اولوب مریم رضی الله تعالی عنها الله تعالی عنها اناسی ایدی لکن طوغرمقدن
 قالمشدی ذکر اولدینی کیفیت اوزره نذرا دیدیکه مریم رضی الله تعالی عنها به حامله اولدی
 زوجی اکادیدیکه عجب مشکل ایشه اوغرادک قارنده کی قز اولورسه نیجه ایدرسنکه اول نذرکه
 صالح اولمز ایکسی اول و همه دوشدیلر حنه مریمه حامله ایکن عمران فوت اولدی و قتا که
 حنه قارنده ایکن نذر ایلدی دیدیکه (فقبل منی) اعدی الهی اول نذری قبول ایلد کل
 (انک انت السميع العليم) زیرا که سن بنم قولی ایشیدر و نیتی یلورسن (فلما وضعتها قالت
 رب انی وضعتها اثی) و قتا که حنه انی طوغردی کورسه که قزدر تحسر و تحزن ایدوب
 دیدیکه یارب قز طوغردم اول ایسه انی ارکک اولمسن امیدلوردی (والله اعلم بما وضعت) الله تعالی
 ایسه انک نه شی طوغردین ییلور (و لیس الذکر کالاتی) طلب اولنان ذکر ایسه کنیسه
 خدمتده دیشی کی دکلدردی را اکاحیض و نفاس و اعذار نساء اعتراضدن خالی اولمز (وانی
 سميتها مریم) وانی مریم دیو تمیبه ایتدیکه اول انلرک لتتده عابده و خادمه دیمکدر (وانی
 اعیزها بک و ذریتها من الشیطان الرجیم) یارب انی و ذریتی سکا عاذه ایدرم شول شیطاننکه
 رجکتدن طرد اولمشدر (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما من مولود یولد الا و الشیطان
 یسمه حین یولد فیستلم من ماله الا مریم و ابنها (ینمیز عیز علیه السلام ایدر هر ولد که طوغار
 الا اول طوغار کن شیطان انی مس ایدر ابتدای ظهورندن تأثیرن طمع ایدوبدر اوله اولسه
 اصابتدن ولد استهلال ایدر الامرعی و اوغلو عیسی مس ایتوبدر الله تعالی حنه ک
 استعاده سی سبیل اول ایکسین شیطانن عصمت ایتدی (فقبلها ربه باقبول حسن) رب
 تعالی حنه دن انی نذرنده ارکک برینه قبول ایتدی و ولادتی عقبنده انی مسلم ایتدی (وانبثها
 نیانا حسنا) وانی تربیه حسنه ایلد تربیه ایتدی و یا خلقنی زیاده و نقصانن تسویه ایتدی سائر
 مولودک بیلده بیودیکی دکلوانی برکونده بیوتدی (روایت اولنورکه حنه انی طوغربحق
 برخر قیده ساردی و مسجد ایتوب احبار قاتنه قودی اشوالله تعالی به نذردر انی بیلدیککز
 کی ایدک دیدی احبار مریمک تربیه سی امرنده تنافس ایتدیلر زیرا که اماملرینک و صاحب

(قرابتلرینک)

قرابتلرینک قزی ایدی و مائان اولادی ایسه رؤس ملوکری ایدی زکریا علیه السلام دیدیکه
 بنانی تربیه به احکم (زیرا که خالته سی بنم تحت نکاحده در اندن اباه ایدوب قرعه بی اختیار
 ایتدیلر یکریمی ایدی کئی ایدیلر برنهرک کنارینه واروب قللرخی نهر ایچنه بر اقدیلر (زکریا علیه
 السلامک قلی صویوزنده قالوب سائرینک قللری ایچنه باتدی اوله اولسه (و کفلها زکریا)
 زکریا علیه السلام مریم رضی الله عنها بی سکندی کفالتیه آلدی و انکیچون بر موضع
 استیجار ایتدی بیویوب نساء حدینه ایریشیمک مسجدده انکیچون بر محراب بنا
 ایتدی و انک قبوسین وسطنده ایدوب اکاردبان ایلد چیلوردی و اکازکریا علیه السلامدن
 غیرکنه وارمزدی هرکون اول اکاطعام و شرابن ویردی (کلا دخل علیها زکریا المحراب
 وجد عندها رزقا) هربارکه زکریا علیه السلام اکا محرابنه وارسه که اول غرفه سیدر
 و محراب ایسه مجالسک اشرف مقامده که اول دخی مسجددندر و زکریا علیه السلام انک قاتنه
 واروب چیقیدینده اوزرینه یدی قو برکیدردی انک قتده قیشده یاز عیشین و یازده قیش
 عیشین بولوردی (قال یامریم انی لك هذا) یامریم بورزق سکا قندن کلودر حالبوکه
 بووقته بو نوع عیش بولمز و اوزرینکه ایسه قو برکیدیلوبدر دیدی (قالت هومن عند الله)
 دیردیکه اول الله تعالی دندر (ان الله رزق من یشاء بغير حساب) حق تعالی دیلدیکنی کنیسه
 رزق حسابسز ویرر و یا حسابسز ویرر (اشبوا احتمال اولورکه مریم کلامندن اوله الله تعالی
 کلامندن اولمی دخی احتمالدر (روایت اولنورکه بنوا اسرائیل قحط ایددی مریم ایسه
 اول حالده ایدی حق که زکریا به انی جلدن ضف ایددی برکون بنوا اسرائیل دیدیکه بیلورسز که
 بنیر اولشم مریمی کتور مکه بی مجال قالمش بریکز انک کفالتن تمهد ایتسون بندن انی
 آلوب کتسون قحط و فقردن هرری اعتذار ایلد کنیدین انی دفع و منع ایتدی آخر اکا
 قرعه آغنی رأی ایتدیلر مکر مریمک عیسی اوغلی یوسف بن یعقوب دینور بر رجل نجار وار
 ایدی قرعه انک اوزرینه واقع اولوب مریمی کتوردی مریم انک یوزنده شدت مؤنندن
 ملالت کوروب دیدیکه یایوسف حق تعالی به ظنکی حسن ایت اولسنی رزق قلدردر اوله
 اوله هرکونده یوسف کسندن اکا کفاتی دکلور رزق کتوردی انی کیسه به قویدینی کی
 حق تعالی انی آرتوردی زکریا علیه السلام اکا واروب قاتنده حاجتدن زیاده رزق بولوردی
 یامریم رزق سکا قندن کلودر دیسه الله تعالی عندندن دیو جواب ویردی (اهل اخبار
 ایدرو قتا که زکریا علیه السلام مریمدن بو کرامتی کوردی قلدندن دیدیکه مریمه و قنیزو
 فاکهدلری و بن رب تعالی قادردر که بنم زوجیه اصلاح ایدوب ایکیز دخی مایوسلر ایکن
 برولدوبره (هنالك دعا زکریا به) اول حالده زکریا علیه السلام کندی عرابنه کیروب
 قولرین برکتدی واروب حق تعالی به مناجات ایدوب (قال رب هب لی من لدنک
 ذریة طيبة) دیدیکه یارب بکاسنک عندکدن برولد مبارک تقی رضی باغشلف (
 (انک سمیع الدعاء) که سن دتایه اجابت ایدیمسن (فنادته الملائکة) اکا جبریل
 علیه السلام ندا ایتدی (وهو قائم یصلی فی المحراب) حالبوکه اول عرابده طوروب غاز
 قیلوردی (ان الله یشترک ببحی) حق تعالی سکا بحی نام ولد ایلد تبشیر ایدر (مصداقا بکلمة

کالیله ایمان ایدرم و لکن
 قلم مطمن اولسون ایچون
 سؤال ایدرم دیدی الله
 تعالی یوردیکه قوشلردن
 درت جنس اخلا یله (بو
 قوشلر طاوس و خروس
 و کوکرچین و قارغه در
 دینلدی (و اول قوشلری
 سکره سکا شه اولسون
 ایچون اشکال و هیئتلرینه
 کرکی کئی نامله ایلد کندی
 الکله یارب لیوب اجزالرینی
 بر برلرینه خلط و جمع
 و باشلرینی یانکده حفظ ایلد
 سکره اول مخلوط اجزادن
 درت یادی (طاعه
 بر مقدار تقسیم و وضع
 ایلد بعد اول قوشلری باذن
 الله کلک دیو دعوت ایلد انلر
 سرعته سکا کورلر و بیلکه
 الله عظیم الشان مراد
 ایتدیکی شیده غلبه سی و هر
 خصوصده حکمت بالقه سی
 وارددر (مریدرکه ابراهیم
 علیه السلام بو سؤاله
 سبب بو ایدیکه برکون
 ابراهیم علیه السلام دریا
 کنارندن کچرکن بریمته به
 راست کلدیکه دکزک
 صولوغله اولان لاشه کاه
 دریاه کاه قرمه کیدوب
 کلکده قرمه چیتقدده
 انواع حیوان بری و دکزه
 کندیجه اجناس حیوان

بحری اندن لقمه لقمه
اکل ایل متفرق و نحو
اولوردی ابراهیم علیه
السلام متحیراً بیلورمه
عدمندن ایجاد و خلقه قدرتك
وارا یکن بونی جمع واحیا
ایدرسن لکن استرکه انی
احیا اید جککی بکا
کوتره سن دیو استدا
ایلمش قوشلر بختده
بویله نقل اولور که ابراهیم
علیه السلام امر الهیله اول
طیوری ذبح و توکلربنی
و لحومنی و کواکربنی و حله
اجزایربنی یاره یاره و بلکه
هاونده کوفه و مزج ایدوب
تمام اختلاطه نصره درت
یادی جباله تقسیم و وضع
وسرلربنی یاننده حفظ
ایدوب ای طاسوس ای
خروس ای کوکرجین ای
قارغه باشکز طرفه کلک
دیو ندا ایتدکه فرمان
الهیله هر برینک اجزاسی
بر برندن ایریلوب کندو
بدنلر یسه اتصاله هبت
اصیلربی تکمیل اولوب
سرعه باشلری طرفه
کلدیرو تمام احیا اولدیله
محقر بودرت طبرک ذبحنده
بویله اشارت ایتیلدر که
طاسوس جمع زینتدر انک
باشنی قویار و دیده همتی
زینت دنیادن قاب و خروس

ویاجیع نساء اوزره سنی تفضیل ایتدی که بکرایکن باباسر عیسی طوغربندی و مهدده کی بر طفلی
انطایقه یهودک قدقندن انی تبره ایتدی و نسانک استقدار اولور اشیانندن انی تطهیر ایتدی
وانی و اوغلنی هالینه آیت ایتدی قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کل من الرجال کثیر ولم
یکمل من النساء الا مریم بنت عمران و آسیه امرأة فرعون و فضل عائشة علی النساء کفضل الثريد
علی الطعام پیغمبر عز علیه السلام ایدر رجالدن چوق کسنه کامل اولوبدر الا که نساندن
کامل اولان انجی مریم بنت عمران و آسیه امرأة فرعوندر و عائشه نساء اوزره فضل
ثریدک سائر طعام اوزره فضل کیدر و قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم حبیبک من نساء
العالمین مریم بنت عمران و خدیجة بنت خویلد و فاطمة بنت محمد و آسیه امرأة فرعون پیغمبر عز
علیه السلام ایدر نساء عالیندن کاله ایرمشلری یلکه سکا کفایت ایدر که انلر مریم
بنت عمراندر که عیسی علیه السلام اناسید زوری ام المؤمنین خدیجه بنت خویلددر که
محمد علیه السلام زوجہ سیدر وری فاطمة الزهراءدر که حضرت محمد مصطفی علیه السلام
کریمه محترمه لیدر یعنی قریدر و بری ایدر آسیه بنت مزاحهدر که اول فرعونک خاتونیدر
(یا مریم ائتی لربک) یا مریم ربک جل شانیه اطاعت ایت و یا نمازنده قیامکی اطاله ایت
اوزاعی ایدر و قتا که مریم رضی الله تعالی عنها بونکله امر اولندی نمازه طور مقندن ایقلری
شیشدی هر برندن قان و ایریک آقدی (واسجدی وارکی مع الراکعین) نمازی جاعته
قیلانلرله بیله سندخی رکوع و سجود ایت آتده سجود رکوع اوزره تقدیمی زیرا که شریعتلرند
نماز انجیلین قیلنوردی و یا اندن ایچونکه نمازلرند رکوع اولیانلر انلر مصلین دکلدرو دینلرکه
قوتله مراد طاعتده ادامتدر ام من هو قانت آناه الیل ساجدا و قائماً دلالتله و سجود
ایله مراد صلاتدر وادبار السجود دلالتله مراد خشوع و اخباتدر (ذلک) یا محمد
سکا اشو ذکر اولنان زکریا و یحیی و مریم و عیسی قصه سی (من انباء النبی) اخبار
غیبندر که اول وحیدن غیری شینله یلنمز (نوحیه الیک) سکا اونی وحی ایدرز (وما
کنت لدهم اذ یلقون اقلامهم) یا محمد سن انلرک قتده حاضر دکل ایدک شول وقتن که انلر
اقتراح ایچون تبرکا تورات یازد قلملرین صوبه براقیدلر تا بیله لکه (ایهم یکفل مریم)
انلرک قنسی مریمی حضانت و تربیه سنه الور (وما کنت لدهم اذ یختصمون) و کذلک
سن انلرک قتده دکل ایدک شول وقتن که انک کفالتنه تنافسا اختصام ایتدیلر (اذ قالت
الملائکة) ذکر ایت شول و قتیکه ملائکه دیدیکه (یا مریم ان الله یشرک بکلمه منه اسم
المسیح عیسی ابن مریم) الله تعالی سکا بشیر ایدر بولد ایله کیم اول کن کله سندن خلق اولور
اسمی مسیح ابن مریمدر و اکامسج دیوتسمبدنک حکمتده مفسرون اختلاف ایتدیلر دینلرکه
زیرا اول اقتذاردن مسیح و ذنوبدن تطهیر اولتوبدر و یا اول اناسی قارندن چیقیدنده دهله
ویا برکتله مسیح اولوبدر و یا جبرائیل علیه السلام انی قتادیلر مسیح ایدوبدر که شیطان اکابول
بولیه و یا قننی عاهلویه مسیح ایتسه عایت بولوردی و یا ربوزنده سیاحت ایدر بر مکانده قرار
ایتمزدی اما که دجاله مسیح دینسی ایکی کوزینک بری مسح اولدنیچون ایدی (و جیهانی
الدنیا و الآخرة) دنیا و آخرتده شریف و رفیع اولدنی حالد دینلرکه و جاهتی دنیا و

مائل شهوتدر انی بوغازله
و شهوت بندندن قورتول
و کوکرجین دائما انسانه
سأوسدر انی اولدرو خلقدن
القی کس و قارغه منبع
حرصدر انی قتل ایل و صفت
جرصدن خلاص اولر
کیمکه تیغ مجاهده ایل بو
درت صفی ذبح ایدر سه
حیات ابدی به واصل اولور
دیمشله و دیمشله که عناصر
اربعة نکت درت صفت
ذیمه سی طبع آدمده
ظاهر اولور انلری انلر
مخالفت تیغله ذبح ایتک
لازمدر اول صورت کبرکه
نتیجه آتشدر ثانیاً داعیه
شهوتکه عمره هوا در ثانیاً
تبرکی اما کدر که صفت
خاکدر رابعاً تکابوی
حرصکه عادت ایدر بونلره
مخالفت اخلاق حیده دن
اولور (مثل الذین ینفقون
اموالهم فی سبیل الله کثل
حبة انبت سبع سنابل فی کل
سنبلة مائة حبة و الله یضاعف
لمن یشاء و الله واسع علیم)
اول کیمه لکه ماللربنی
جهاد و سائر خیراته فی
سبیل الله اتفاق و بذل ایدرلر
انلرک ماللری شول بر تخم
دانه سنه بکزر که اکلدکه
یدی سنبله یعنی بشاق بتورور که
هر بر سنبله ده بوزجه اولور

نوبته و آخرتده شفاعتده در (ومن المقربين) وعند الله مقرين اولدینی حالده جتده در جهسی
رفعتله وسمایه رفع اولتسیله و ملائکه محبتیه (ویکلم الناس فی المهد وکھلا) وناسد سوبلیه
حالبوکه مهدده طفل ایکن سورة مریدده ذکر اولدینی اوزره روایت اولنورکه مریم
رضی الله تعالی عنها ایدر بن اوغلم عیسی ایله طفولیتی حالده تنه ایکن اولدینمزده سوبلشوردک
وکهل ایکن دخی ناسد سوبلیه سمان نزولدنصکره اشیه معجزه دن خبروره دینلیدیکه انک
مهدده کلای معجزه وکھولتده کلای دعوت ایدی (ومن الصالحین) حالبوکه عباد صالحیندن
(قالت رب انی یكون لی ولد ولم یمسس بشر) مریم دیدیکه یاسیدی جبرائیله خطاب ایسه
ویا خود یارب الله تعالی یه خطاب ایسه بکارولد قندن اولور و الحال بکاررجل مس ایتمدی
(قال) جبرائیل ویا الله تعالی دیدیکه (کذک) دیدیکه کبی رجل سکا مس ایتمدن (الله
یخلق ما یشاء) الله تعالی دیلدیکی شیئی خلق ایدر (اذا قضی امری) فجان برشیک خلق وحدوثی
اراده ایله (فاما یقول له کن فیکون) اکادیرکه اولنل اولدخی اسرع و قنده اولور اشبونده
اشارت واردرکه حق جل وعلا اشایی اسباب وموادله مندرج خلق ایتمکه قادر اولدینی
کبی اسباب وموادسز دخی خلق ایتمکه قادر اولور (ویعلم الکتاب والحکمة والتوریه
والانجیل) وحق جل وعلا اکا کتاب ودخی فقه ومعرفت وتورات وانجیل تعلیم ایده
(ورسولا الی بنی اسرائیل) وانی بنی اسرائیله پیغمبر ایده واول انلره دیکه (انی قد جتکم
بآیه من ربکم) بن سزه ربکز جل شانده دن قولی تصدیق ایدر علامتله کلام دیدیلرکه اول
علامت ندر دیدیکه (انی خلق لکم من الطین کهیئة الطیر) بن سزه بالیقندن طیر صورتی کبی برشی
دوزرین (فانفخ فیدفیکون طیرا باذن الله) طیر اولورکه اول یراسه در امامنیده دینلیدیکه
اول خلقده شکل طیورده امامناده عورت کیدر زیرا انک مدلری و دیشلری واردر حیض
کور و طوغر و هوب ایدر اول اوچار مادامکه ناس اکا نظر ایتسه فجان ناسک نظرندن غائب اولسه
دوشوب میت اولور حتی که انکله فعل حقندن ممتاز اوله وهر شینه کال الله تعالی به مختص ایدوکی بیلنه
(واری الاکھ والابرص) واکد و ابرص نام ایکی دانی باذن الله تعالی انی کیدرم که اولدرکه ناسندن
اعمی طوغه ویا اعشی اوله وکوندزده کورر کیمده کورس اوله و ابرص اولدرکه انده وضع
اوله اشبو ایکی دانی تخصیص ایتدی زیرا که اطبا کاعلاجدن عاجزدر روایت اولنورکه
عیسی علیه السلام زمانده اطبا قالب ایدی اوله اوله زمانک خلقنه حق تعالی عیسی
علیه السلام قته مرصادن برکونده الی بیک کسته جمع اولدیلر انلردن طاقتلوری عیسی علیه
السلام قته واردی و طاقسز لر قته عیسی علیه السلام کندی کیدردی ایمان شرطی اوزره
هر قنیشنه دعاء ایدر دیرسه فی الحال اکاشفاء وعافیت ایرردی (واحي المونی باذن الله)
وموتانی باذن الله تعالی دیر کورم ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر عیسی علیه السلام درت
میت دیر کوردیکه اول عاذر وابن الجوز وابنه العاشر وسام بن نوح علیه السلام ایدی اما عاذر
عیسی علیه السلام صدیق ایدی وفات ایدنجک یحیی علیه السلامه خبر کوندردیکه قرن داشک
عاذر وفات ایدوبدر حالبوکه انکله انک ما بینی اوج کونک مسافه ایدی عیسی علیه السلام
اسحابیه سفر ایدوب اکا کلدیلر وقبری اوزره واردیلر عیسی علیه السلام دعاء ایتدیکی کبی

(عاذر)

عاذر قبرندن طورى کلدی و ماشاء الله دنیاهه قالوب اولادی اولدی و اما ابن الجوز وقتا که
وفات ایدوب میت اولدینی حالده عیسی علیه السلام قته اوغرا یحیی عیسی علیه السلام
انکچون دعاء ایتدیکی کبی سر یر اوزره جلوس ایتدی او اعناق رجالدن ایندریلوب
شیان کیدی و سریری ارقه سنه آلوب محله ایرتدی و اولادی اولوب ماشاء الله معیشت
ایتدی و اما ابنة العاشرکه ناسدن عشور اولور جلق قزی ایدی فوت اولوب برکوندن
سکره عیسی علیه السلام اکا ده ایتسیله حیات بولدی و ولدی اولوب برمدت دنیاهه معیشت
ایتدی و اما سام بن نوح عیسی علیه السلام انک قبرینه واروب اسم اعظمه اکادعا ایدنجک
قبرندن طورى کلدی قیامتک قیامی خوفیه باشک یاری صاحبی آخرمش ایدی حالبوکه انلر
زمانده صاج آخر مزایدی عیسی علیه السلام ایتدی یوحسه قیامت قوبعدی دیلدیکی امردن
اکا سوال وجوابدر نصکره بنه انک دعاسیله میت اولدی (وأنشکم بما تکلون وما تدخرون
فی بیوتکم) و سزه خبر ویرم شول کورمدیکم شینلریکه انی اولریکزه رسزوانی که ادخار ایدرسز
روایت اولدیکه عیسی علیه السلام هر کیمه ایسه کیمه نیدوکن و اولکونده نایدوکن و اخشامه نه
الیقودین خبر ویرردی سدی ایدر عیسی علیه السلام صابونی حالده مکتبه ایکن انده کی غلامه
بابالری نداشتلیدیکن خبر ویرردی حتی غلامک بعضنه دیردیکه اهک شونک کبی شیئی بدیلر
واندن سکا دخی الیقودیلر و فلان بره صاقلادیلر اولدخی اهکله واروب انکار ایتسه لر علامتیه
انلری الزام ایدردی و صاقلان یردن انی آلوب یردی چون انی غلامه خبر ویرن عیسی علیه
السلام ایدوکنی بدیلر هر غلامی انندن منع ایدر اولدیلر اول ساحر در انکله ملاعبه ایتمکز
بدیلر انندن غلامی برپته قودیلر عیسی علیه السلام کلوب انلری بولمچق بویتده نه وارد
دیدى دیدیلرکه خنازیر واردر دیدیکه انجلین اولسون چون اول ایتک قپوسن آچدیلر جیبی
خنازیر اولمش بولدیلر بنو اسرائیل بو حالتدن قتی انجندیلر حتی عیسی علیه السلام حضر تیرنک
قتله یورودیلر مریم رضی الله تعالی عنها انندن خوف ایدوب عیسای حارینه بو کلتدی
وقاچوروب اهل مصره ایتدی (ان فی ذلک لآیه لکم ان کنتم مؤمنین) اشبو ذکر اولانده
عیسی علیه السلام نبوتنه علامت واردر اکرا عیسانده موقتر ایسه کز زیرا که انلردن غیرى
معجزاته منتفع اولمز و یا خود حتی تصدیق ایدر یوحسه عناد ایدر دکلر ایسه کز (ومصدقا
لما بین یدی من التوریه) و بندن اول نازل اولان تورانی تصدیق ایدر اولدینم حالده سزه کلام
(ولا حل لکم بعض الذی حرم علیکم) ودخی لحوم وشهو مدن سزه حرام اولانی حلال
ایتمکچون کلام (وجتکم بآیه من ربکم) وربکز جل شانده دن سزه ذکر اولنان آیتدنصکره
آیات اخری ایله کلام (فاتقوا الله) الله تعالی دن قورقوکز که بن سزه انندن معجزات ظاهره
وآیات باهره ایله کلام ایددی اکا مخالفت ایتمکز (واطیعون) و سزی اکا دعوت ایتدیکم
شینده بکا اطاعت ایتمکز (ان الله ربی وربکم) الله تعالی بنم و سزک جله سزک ریسیدر
(فاهبوه) اکا عبادت ایدک (هذا صراط مستقیم) که اول برطوغری بولدرکه صاحب
معرفت الله ایدر کورر (فلما حسن عیسی منهم الکفر) وقتا که عیسی علیه السلام انلردن کفری حس
ایلدی وانی قله قصد ایتدکلر بنی بیلدی انلرک اوزره استنصار ایدوب (قال من انصاری الی الله) دیدیکه
الله تعالی نیک سیلنده کیمدر که بکا انصار واعواندر (قال الحواریون نحن انصار الله) حواریون

والله تعالی مراد ایتدیکی
کیمسه ایچون بونی قات قات
زیاده ایدر و الله عظیم الشان
فضل وعطاسنده واسع
ومتفقك اتفاقى ونیتی
عالمر (الدين یفتقون
اموالهم فی سبیل الله ثم
لا یبعون ما انفقوا منا ولا
اذی لهم اجرهم عند ربهم
ولا خوف علیهم ولا هم
یحزنون) شول کیمسه لرکه
ماللری جهاد و سائر خیراته
الله بولنده تصدق و اتفاق
ایدلرکه سکره اول اتفاق
ایتدیکی شیئی سکا شونی
ویردم دیو منت و فقرایه
نیجه بر تمجیز ایدرسن دیو
اذیت ایتمکه تابع اولیه لر انلر
ایچون ربلری هندنده مکافات
واردر و انلره بو مکافات
ضایع اولور خوفی و توابدن
محروم اولور حزنی بو قدر
عثمان بن عفان رضی الله عنه
جیش الصرعه ده فی سبیل الله
جمع آلانیه بیک دوه
و عبد الرحمن بن عوف
رضی الله عنه درت بیک درهم
تصدق ایتملرله انلرک حقندن
بو آیت کریمه نازل اولدی
(قول معروف ومغفرة
خیر من صدقه ینبعها اذی
والله غنی حلیم) فقرایه
طائلو سوبلکم و صدقه
طلبانده اولان الحاح

دیدیلر که زردین اللهده انصار (آنا بالله) زالله تعالی به ایمان کتودک (واشهد بانا مسلمون) یا عیسی سن شاهد اول بر مسلمان (ربنا آمانا بما نزلت واتبعنا الرسول فاكتبنا مع الشاهدين) یارب عیسیاه انزال ایندی که انجیله ایمان کتوردک ورسولک عیسیاه دعوت ایندی که دینه اتباع ایندک ایعدی بزنی وحدا نیکه شهادت ایندک که جله سندن کتبایت ۱۸۸ سدی ایدر و قنا که حق جل وعلا عیسی علیه السلام بنوا سرائیل نبوتله بیست ایندی بنوا سرائیل عیسی علیه السلامی و اناسی مریم رضی الله تعالی عنہا بی آرالنندن نفی و اخراج ایندی اوله اولسه ایکسی بر روزنه سیاحت ایدر دیر بر وقته برقریده ایکسی بر رجله قونق اولدیر رجل انله ضیافت ایدوب زیاده اکرام و احسان ایلدی مکر اول قریه نیک بر جبار امیری و اریدی بر کون اول رجل حزن و غموم اوینه کلدی اول حینه مریم رضی الله تعالی عنہا انک مرآسی قتده ایدی سببه اوله که زوجک حزن کلور دیدی مرآه انک حالی اخباردن امتناع ایدوب مریم ایسه اکا الحاح ایدیک که دیدیکه قریه نیک بر جبار امیری وارد کنیدی و جنودینی ایستدکری دکلو طعام یدرمکی و خراجچرمکی هر کونده اهل قریه دن برکسندنک اوزره لازم ایشدر بوکون ایسه نوبت بزه کشدر بزم ایسه و ستمز یوقدر تقصیری اولانه فقیر دردیو مرحمت ایدرلر دکدر اول اجلدن محزون و غمومدر چون مریم رضی الله تعالی عنہا انک حالن عیسی علیه السلامه خبر و یردی عیسی علیه السلام ایندی دعاه ایدرم کر چه بونک ضرورتی دفع اولور لکن اول سیدن شرعظیم ظهوره کلور مریم رضی الله تعالی عنہا ایندی بزه احسان و اکراملری سیبله اوزریمزه حقلمی سبقت ایشدر لازم اولشدر که انک مکافاتن ایدوز عیسی علیه السلام ایندی ۱۸۹ ایعدی امیرک کللی و قتده قدر لریکزی و خایه لریکزی صوایله طولدرک انلر دخی انک کبی ایشدیلر اندن عیسی علیه السلام کلوب دعاه ایندی کورسه لکه قدر لده صولر آش وات اولدی و خایه لده کی صولر خراولدی چون امیر کاوب پیوب و خردن ایعدی دیدیکه بوخری قندن کتورویسن دیدیکه فلان یردن امیر ایندی که بنم ایچه کلدیکم خراول یرک خرنندر لکن بوکی دکدر ۱۹۰ ایعدی لاید بوخری قندن تحصیل ایندک بکاخر و یرمیخه شرمدن قورتلرمن دیکک عیسی علیه السلام ایله اولان ماجرای خبر و یردی مکر اول امیرک برسولک اوغلی و ارایدیکه یرنه آنی خلیفه ایتک صدنده ایکن بوقصددن برقچ کون اول فوت اولشدی امیر دیدیکه ایعدی بو تخویلاته قادر اولان کشی الله تعالی عنده انک دعای مستجابدر بنم اوغلی دخی دعایله دیر کورمکه قادر اولور اندن عیسی علیه السلامی چاغروب اکا آنی سولدی عیسی علیه السلام ایندی اگر اوغلوکی دیری کورر لریسه قومک پتنه شروقتد و شر امیر دیدیکه مبالات ایتمز عیسی علیه السلام ایندی دیر کوریم لکن بی و اناسی دیلر کمزیره کنکدن منع ایتمک شرطله نم دیوب اندن عیسی علیه السلام اکادعاه ایندی کبی دیرلدی اهل ملک انی کوریمک جله سی سلاحه کلدیلر بو بزی بونجه مدتدبر و برشمیدی دیلر که کندیمن صکره اوغلنه بزی یدیره اندن انکله قتاله بونلایلر اول حالته عیسی علیه السلام اناسیله یوله کیردیلر حتی که حواریونه اوغرا دیلر که انلر سمک سید ایدر دیرلر عیسی علیه السلام بونله دیدیکه کلک سزکله کیده لم

(بوندن)

(ومثل الذين ينفقون) اموالهم ابتغاء مرضات الله وثبتنا من انفسهم كمثل جنة ربوة اصابتها وابل فانت اكلها ضعفين فان لم يصبها وابل فمثل والله بما تعملون بصير) وشول کیمسه لک مثالی که انلر الله تعالی نیک رضاسنی طلب و غفلرنده صدقه لرینک ثوابی بوله جقارنی یقین وثبت ایدره ک خلوص و اعتقاد ایله ماللری تصدق و اتفاق ایدرلر شول مثال کیدر که بر یوکک محله بر میوه دار بوستانه شدتو یغور اصابت ایندی کبی حاله میوه لری قات اندر قات اولور اگر بویه باران اصابت ایتمز ده بلندلکی سیبله لاید چندی و جک و شبنم اصابت و اکا کفایت ایتمکله بنه محمولی و یرر یعنی بلاری فی سبیل الله تصدق دخی بویه در تحقیق الله عظیم الشان اخلاص و ریایله ایشدیکر عملی کوریمیدر (ابود) احکم ان تكون له جنة من نخيل واعناب تجري من تحتها الانهار فيها من كل الثمرات واصابه التكبر وله ذرية ضعفاء فاصابها اعصار فيه نار فاحترقت كذلك

بوندن خیرلواشده مباشرت ایدوب ناس سیدن اینه لم دیدیلر که سن کیمک دیدیکه عیسی ابن مریم الله تعالی ک عبدی و رسولن اندن اکا جله سی ایمان کتوروب و اکا اصحاب و رفیق اولوب انکله یوله کیردیلر ۱۹۱ دینلر که حواریون صایدن ایدیلر ثوبلری بیاض اولدیفیون انکله تمیمه اولندیلر و یاقصارین اولوب ثوب آغر دیجیلر و یانیتلرنده خلوص و سیرتلرنده نقاء اولدیفیون انکله تمیمه اولندیلر ۱۹۲ عیسی ایدر یعنی یویاجیلر ایدیلر مریم رضی الله تعالی عنہا عیسی علیه السلامی انلرک ریسنه و یردیکه اندن صباغت تعل ایده بروقتده کاسفر عارض اولوب عیسی علیه السلامه دیدیکه ایشو قاتمزه کی اولان ثوبلری هر رنده وضع اولسان علامته لونه نظر ایدوب هر نوع لونه اوله جفی محله وضع ایدسن تابن کلجه هر ثوب صاحبک دیلر کی لونه بویا توب بن کلدکه هر ثوبی صاحبه تسلیم ایدوز چون اول سفرینه کیدوب عیسی علیه السلام انک یرنه قالدی لون واحد اوزره اولان بر جیک ایچنه اثوابک جیمنی قویدی و هر ثوب باذن الله مراد اولسان لونه اولسون دیدی چون استاد اولان صباغ برقچ کوندن صکره چقده کلدی و عیسی علیه السلامک فعلنه مطلع اولدی درینا که ناسک اثوابی افساد ایتمشن دیدی عیسی علیه السلام ایندی طور کوره لم اثواب نه کونا لونه کیرمش ایسه صاحبلرینه و یرم اندن عیسی علیه السلام بسم الله دیوب اول جیدن ثوابی بر یرر چیقاردی کورسه لکه انک کیمی قرمنی و کیمی صاری و کیمی مائی و کیمی یشیل و باجله هر ثوب صاحبک دیلر کی لونه کیر و یرر تعجب ایدوب حق تعالی نیک اکارادت کیرمه سی اولدیفن بیلدی اول یویاجیلر اصحابی جیمایانه کلدی اون ایکی کسه ایدیلر جله سی خلافت صالح و عیسی علیه السلامک اصفیاسندن اولدیلر (ومکروا) عیسی علیه السلامه مکر ایندیلر یهوددن شول قومکه اول انلردن کفری حس ایتمشدی انک قتله تدبیر ایتمریله (ومکر الله) الله تعالی دخی انلره مکر ایلدی شول وجهله کیم عیسیای سمایه رفع ایدوب انک قتل قصد ایده فی انک صورته قویدی حتی کندی اللریله عیسی در دیو صاحبلرین قتل ایندیلر (والله خير لما کرین) الله تعالی مکرده ما کرینک اقواسی و حسان اولنمان حیثیتدن ضرر ایصالنه انلرک اقدردیلر ۱۹۳ ابن عباس رضی الله تعالی عنده ایدر عیسی علیه السلام یهوددن بر قومه استقبال ایدوب انلر انی کوریمک کندی و اناسی قذف ایندیلر عیسی علیه السلام انلره بددعاه ایدوب جله سنک صورتلری خنازیر صورته تحویل اولندی اول قومک ریسنه یهوذا دینوردی بو حالتدن قورقوب یهوددن اتباعی عیسیای قتل ایچون جمع ایلدی حق جل وعلا جبرائیل علیه السلامی کوندردی حتی که عیسی علیه السلامی بر خوخه یه قویدیکه انک سقفنده بر روزنه وارایدی اول روزندن حق تعالی انی سمایه رفع ایتدی و یهوذا ایسه اصحابندن ططیانوس دینور بر رجله پیوردیکه او خوخه یه کیره و عیسی علیه السلامی اولدیزه کیره جک عیسی علیه السلامی انده بولمیدی راز وقت انده کلنجیک انی انده عیسی علیه السلام ایله قتال ایدر زم ایندیلر حاله که اول عیسی علیه السلام صورته تحویل اولمشیدی طشره چیقینی کبی انی عیسی ظن ایدوب قتل و صلب ایندیلر ۱۹۴ روایت اولنور که وقتا که اول عیسی علیه السلام صورته تحویل اولسان صلب اولندی مریم رضی الله عنہا بر مرآه ایله اول مصلوب قتده

(بیان) (اول) (۲۳)

بین الله لکم الايات لکم تفکرون) ایسزدن بریکر سورمیسکر که انک خرما و اوزوم اغاجلری والتدن ایرمقلر جاری بر بوستانی اوله و انده انکچون هر میوه لر بولنه و حال بوکه اکا اختیارلق کلوب و کسبه قدر تسز و اول بوستاندن تمیشه منحصر اولادلری اوله امدی آتشیلور سوم اسوب اول بوستانی اجراق ایلدی ایشته تصدق باندده بو مثللو آیات و علامات و مشاللری الله تعالی سز کچون بیان ایدر که شاید تفکر ایدوب مقتضایه عمل ایدسز ۱۹۵ بو آیت کریمه دخی صدقه ارباب ریوا اصحاب من واذی ایچون بر تمیلدر (یا ایها الذين امنوا اتفقوا من طيبات ما کسبتم و ما اخرجنا لکم من الارض ولا یجموا الحیث منه تنفقون و لستم باخذیه الا ان تفضوا فيه واعلموا ان الله غنی حید) ای مؤمنلر کسب ایندی ککر شینک طیب و حلالدن و سز کچون بردن اخراج ایندی کز حیوایات و اثماردن الله بولنه تصدق و اتفاق ایدک و الحق و دنی شیدن فقه و یرمکی

اغلب و کلدیکه اول مرأه عیسی علیه السلام دعا سینه جنودن قورتش ایدی عیسی علیه السلام
انلره کلوب دیدیکه نیه آغشور سز حق تعالی بکا هیچ کسندن ضرر ایرکور مکسزین بی
سمایه رفع ایدوبدر ۳۳ اشبو مصلوب ایسه بنم صورت تحویل اولمش بریودیدر اندن حواریون
انک قته جمع اولدیلر ۳۳ هر بیخی ناسی الله تعالی به دعوت ایچون بلاده تفریق ایتدی بعد
کندیسی سمایه رفع اولندی مریم رضی الله عنها عیسی علیه السلام حامل اولدیفنده اون اوچ
یاشنده ایدی وادی سلم ارضنده بیت لحدده انی طوغردی وعیسی علیه السلام اوتوز یاشنده
ایکن شهر رمضانن لیلہ قدرده بیت المقدسه ایکن سمایه رفع اولندی انک رفعدنصرکه
اناسی مریم رضی الله عنها التی ییل یشادی (اذ قال الله یاعیسی) ذکرایت شول و قتیکه
حق جل و علا عیسی علیه السلام دیدیکه (انی متوفیک) بن سنک آجاکلی استیفاء ایدرم
وانلرک قتلندن سنی عاصم اولوب اجل ممام که سنی القیوم ویاسی ارضندن قبض ایدر ویا
نومک حالده سنی توفیه ایدرم ۳۳ زیرا روایت اولنور که انک رفع اولنسی نومی حالده ایدی
ویاسی عالم ملکوتہ عروجندن عوق ایدر شهواتدن امساک ایدرم ۳۳ دینلیدیکه حق جل و علا
انی ایدی ساعت توفی ایتدکدنصرکه سمایه رفع ایتدیکه نصاری اکاذمیدر (ورافعلک الی)
وسنی محل کرامته و مقرب ملائکه مه رفع ایدرم (ومطهرک من الذین کفروا) وسنی کافرلرک
اراسندن چیقار و شرلرندن قورترم ۳۳ دینلیدیکه آیتده تقدیم و تأخیر وارد یعنی سنی
سمایه رفع ایدرم و کافرلرندن سنی تطهیر و انجاء ایدرم و آخر زمانده سنی سعادن انزالدنصرکه
توفی ایدرم ۳۳ پیغمبر عز علیه السلام حقتده دیدیکه انک زمانده اسلامدن غیری ادیان زائل
اوله و دجال هلاک اوله و یروزنده قرق ییل مکشدن صکره وفات ایدوب مسلمین انک نمازین
قیلدر ۳۳ حسین بن فضل رضی الله عنهن سؤل اولندیکه عیسانک سعادن نزولی ذکرینی
قرآنده بولدکی دیدیکه نعم ۳۳ و کلهلا ۳۳ قولنده بولدم زیرا اول دنیاده کهوات حدیثه
ایرمشدی بلکه سعادن نزولندنصرکه کهل اولیسردر (وجاعل الذین اتبعوک فوق الذین کفروا
الی یوم القیامة) و سکا اتباع ایدنلری یوم قیامته دکن سکا و دینکه کافر اولانلرک فوقده
قیلورم حق که حجت و سیفله غلبه انلرک اولور ۳۳ دینلیدیکه اکا اتباع ایدنلر اهل اسلامدر که
انی تصدیق و توحیدده دینده ثابت ایدیلر ۳۳ ایددی انلر الی یوم القیامة کافرلر اوزره عزت
ومنه و مجتله ظاهر و قاهرلردر ۳۳ ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر انلر امت
مجددر که اصل اسلامده متبعلردر اکرچه شرالع مختلفه ایسه (ثم الی مرجعکم)
ایمدی اکا تابع و کرم کافر اولانلر یکزک آخرتده رجوعی بکادر (فأحکم بینکم
فما کنتم وفیه تختلفون) ارا کرده حکم ایدرم انده که دینکز امرنده اختلاف ایدر دینکز
(فاما الذین کفروا فاعذبهم عذابا شدایدا فی الدنیا و الآخرة و مالهم من ناصرین)
اماشونلر که کافر اولدیلر انلره عذاب شدید ایدرن دنیاده قتل و سبی و جزیه و ذله ایله
و آخرتده عذاب نار ایله حالبوکه عذاب ناری انلردن منع ایدر اولمز (واما الذین آمنوا
و عملوا الصالحات فیوفیهم اجرهم) اماشونلر که مؤمن اولوب عمل صالح ایشلدیلر بزانلره
خبر عمللرینک ثوابی بلانقصان توفیه ایدرز (والله لا یحب الظالمین) الله تعالی کافرلره رخت

ایمز و انلره ثناء جیلده دخی ایمز (ذلك) اشبوسکا ذکر اولنان عیسی و مریم و حواریون
خبریکه (تلوه علیک) جبریل علیه السلام تلاوتیله سکا خبر ویررز (من الآیات) نبوتکه
دلالات ایدر علامتنددر زیرا انی ییلز الا اولکه کتاب الله اوقیه ویا وحیله بیله سن ایسه
امیسن برشی اوقومش دکلسن (والذکر الحکیم) و ذکر دندر که حکمتلری مشتملدر ویا
محکمدر که باطلدن ممنوعدر ۳۳ دینلیدیکه ذکر حکیمله مراد لوح محفوظدر که عرشه تعلیق
اولنشددر (ان مثل عیسی عند الله) الله تعالی عندنده عیسانک باباسز خلق اولنقده مثل (کمثل
آدم) باباسز و اناسز خلق اولنقده آدم مثل کیدر (خلقه من تراب) اول آدمک قالبی ترابدن
خلق ایلدی (ثم قال له کن فیکون) بعده اکابشر اول دیوب بشر اولدی (الحق من ربک فلا
تکن من الممترین) خبر عیسی و انک مثل ذکر اولنوبدر ربک جل شاندهن ایدوکی ثابتدر ۳۳
ایمدی انده شک ایدنلردن اولنل اشبو خطاب کرچه پیغمبر عز علیه السلامدر لکن مراد
امتیدر (فن حاجک فیه) نصارادن اول که عیسی حقتده سکا جدال ایدر (من بعد ماجاءک
من العلم) اول الله تعالی نیک عبدی و رسولی ایدوکنه علی ایجاب ایدر بناتندن صکره (فقل
تعالوا) اول جدال ایدنلره دیکل که کلک (ندع ابناءنا و ابناکم و نساءنا و نساءکم و انفسنا و انفسکم)
بزدن و سزدن کندیز و اعززه اهلزی و قلبه الصغری مباحله به چاغرم و انک اوزره
جمله سنی تحمیل ایدلم انلری نفس اوزره تقدیم ایلدی زیرا کئی انلر ایچون کندوی مخاطره به
اوغرادر ۳۳ دینلیدیکه ابنائه مراد فاطمه الزهراء رضی الله تعالی عنها ایدی و انفس ایله
مراد پیغمبر عز علیه السلام حضرتلرینک کندیسی و حضرت علی رضی الله تعالی عنه ایدی (ثم ینهل
فیحمل لعنة الله علی الکاذبین) بعده بزوسر الله تعالی به دعاء ایدوب یلوارلم اندن الله تعالی نیک
لعتن بزدن و سزدن عیسی امرنده کذب ایدنلرک اوزرینه قیللم ۳۳ و قناکه پیغمبر عز علیه
السلام اشبو آیت کریمدی و فدنجرانده اوقویوب انلری مباحله به دعوت ایتدی دیدیلر که وارلم
ارامزده مشورت ایدلم ایرته جواب ویرلم چون تنهایه واروب بریره درلدیلر صاحب
رایلری اولان عاقبه نه دیرسین دیدیلر دیدیکه یامعشر نصاری و الله محمد نبی و مرسل ایدوکن
بیلدیکز بر قومکدن بی ایله ملاعنه ایدنلرک نه کیری و نه صغیری قالور جمله سنی هلاک اولوراکر
عیسی علیه السلام امرنده سوزیکزدن دونغز سکز اشبو رجله و داعلشوب بلادیکزه کیدک
ایرتسی پیغمبر عز علیه السلام قاتنه کلدیلر حالبوکه پیغمبر عز علیه السلام حضرت امام حسین
رضی الله تعالی عنیه قوجاغنه المش و امام حسنک الینه یا شمش و فاطمه رضی الله تعالی عنها
اندن علی رضی الله تعالی عنه آردینه اویمش کلدی و دیدیکه ایددی بن دعا ایتدیکمه سز آمین
دیکزنجرانک استغفرلی چون انلره نظر ایتدی دیدیکه یامعشر نصاری بن وجوه کوردیمکه بر
جبل مکاندن ازاله ایچون حق تعالیدن دیلسلر اول انلرک دینلیدیکر ردا یمیوب ازاله ایدیدی
ایمدی زهار مباحله ایتمکزه هلاک اولور سز اوله اولسه هر سنده ایکی بیک حله ویرمک
اوزره پیغمبر عز علیه السلامی ارضا ایدوب کتدیلر پیغمبر عز علیه السلام ایتدی و الله اگر
مباحله ایتسه لردی جمله سنی قرده و خنازیر صورتده مسخ اولنوردی و اوزرلرینه وادی نار
اولوب اضطراب ایدیدی و الله تعالی نجرانه واهلنه حتی شجره اوزرنده طیره عذاب ایرکوریدی

آزیا جوقی کیزلویا اشکار دیا
یا خلاصا هر نه که نفقه دن
افاق ایدر سز یا خود شرط
یا شرط سز طاعتده
یا معصیتده نذر دن بر نذر
ایدر سز الله تعالی انی یلور
نفقه بی دیا و معاصیه ویرنار
وندره و فالتیوب نفسلریت
ظلم ایدنلر ایچون آخرتده
عذابدن تخلیصه هیچ باردن
ایدر یوقدر (ان تبدوا
الصدقات فعماهی وان
تخفوها و توه توها الفقراء
فهو خیر لکم و یکفر عنکم
من سیئاتکم و الله بما تعملون
خبر) اگر صدقه کزی
اشکار ویرسه کز کوزل
شیدر که غیر یلره رغبتی
موجب و بخیلره عبرتی
مستوجب اولوراکر صدقه
کزی فقرایه کیزلوجه
ویرسه کز اول سز کچون
خیرلوردر و سزک بعض
کناهر کزی عمو ایدر الله
عظیم الشان ظاهر و خفی
صدقه کزی و سائر
اعمال کزی بیلجیدر ۳۳
بوصدقه نک فرض اولانی
زکوة و سائر کبی اشکار
ویرمک و تطوع اولانی
کیزلو ویرمک خیرلوردر
دیمش ابن عباس رضی الله
تعالی عنهما دن روایتاً
صدقه تطوعک اسرار ی

قصه ایتمک و حال بوکه
اول دن شیشی سزه ویرسه لر
المز سکز مکر جمع آله جفکز
قوت اولور خوفیه اغماض
عینله اخذایده سز ویلک که
تحقیق الله عظیم الشان
سزک تصدقکردن مستفی
وانک قبولیه محموددر
(الشیطان یعدکم الفقر
و یامرکم بالفحشاء و الله یعدکم
مغفرة منه و فضلا و الله
واسع علیم) و قلت اضافده
شیطان سز قی قرا یله اخافه
و منع صدقات و امساک ایله
امر ایدر و الله تعالی صدقه
وزکاة ویرمکزه دنیاده
فزونئی مال و آخرتده
مغفرته مجازات و عدایدر
الله عظیم الشان منفقره
احسانی و اسع و انفاقلری
بیلجیدر (یؤتی الحکمة
من یشاء و من یؤتی الحکمة
فقد اوتی خیرا کثیرا و ما
یذکر الا اولوا الالباب)
حق جل و علا دینلیدیکه
علم نافع احسان ایدر کیمکه
حکمت و یریلور تحقیق
خبر کثیر اعطا اولندی
بو آیات و موعظه لری انجیق
عقول کامله صاحبلری
تذکر و تفکر ایدرلر (وما
اضقتم من نفقة و انذرتم
من نذر فان الله یعلمه و ما
الظالمین من انصار) آرز

و نصارادن بر سبيله دكين يريوزنده بر كسته قاليه هلاك اوليدي (ان هذا) اشبو سكا ذكر اولتان عيسى عليه السلام و مريم رضى الله تعالى عنها خبري (لهو القصص الحق) خبر صادق در كه اول الله تعالى عبدى و رسوليدر (وما من اله الا الله) والله تعالى يدن غيرى اله يوقدر (وان الله لهو العزيز الحكيم) اول الله تعالى عزيز و حكيم در و قدرت تامده و حكمت بالفهده اكما سوي يوقدر كه الوهيتده اكما شاركت ايده (فان تولوا فان الله عليم بالمفسدين) اكر انر حقندن اباه ايدر لر ايسه الله تعالى افساد ايدنلري بيلور اشبو ديلدر كه حججندن تولى و توحيدندن اعراض نفسك فسادينه بلكه عالمك فسادينه مؤدى اولور اعتقادى افساددر (قل يا اهل الكتاب) ديكل كه يا اهل كتاب كه اول ايكي كتاب اهله عامدر و يا مراد و فدنجراندر و يا يهود مدينه در (تعالوا الى كلمة سواء يبتنا و بينكم) كلمك بر قصديه كه اول برمله سرك ببنكرده امر مستويدر انده رسل و كتب سماويه اختلاف ايتيويدر كه اول (ان لا تعبد الا الله) الله تعالىك غيرى به عبادت ايتيوز (ولا تتخذ بعضنا بعضا ربا من دون الله) و حق تعالىدن غيرى برى بر لر عزمى ارباب ايدنموز و احبارك تحريم و تحليلدن احداث ايتدكارينه اطاعت ايتيوز و يا الله تعالىك غيرى به سجود ايتيوز و يا معصيته كسيه اطاعت ايتيوز (فان تولوا) اكر توحيدندن اعراض ايدر لر سه (فقلوا) انلره ديكر كه (اشهدوا بانا مسلمون) سز شاهد اولك كه بز توحيدده مخلصلر (يا اهل الكتاب) لم تحاجون فى ابراهيم و ما انزلت التوراة و الانجيل الامن بعده افلا تعقلون) يا يهود و نصارى نيچون ابراهيم عليه السلام حقنده تشازع ايدوب ايتيكر دن هر فرقى انى كندى ديتنده زعم ايدر حالبو كه يهوديت و نصرايت موسى عليه السلامه تورات و عيسى عليه السلامه انجيل نزولند نصكره حادث اولوبدر و ابراهيم عليه السلام موسى عليه السلامدن بيك پيل اول و عيسى عليه السلامدن ايكي بيك پيل اول كلوبدر اويله اولسه اول انلرك دني اوزره اولق نيجهمكن اولور قولكرك بطلاتنى ادراك ايتييمسكركه بيله سز (ها انتم هؤلاء حاجتم فيما لكم به علم) يا شونلركه تورات و انجيلده بولفله موسى و عيسى عليهما السلام امرنده بيلدكلى شينده عناطريقى اوزره جدال ايتديكر (فلم تحاجون فيما ليس لكم به علم) فاما كه كتابكزه ذكرى اوليان دين ابراهيمدن بيلديكرك شينده نيچون جدال ايدرسز (والله يعلم و انتم لاتعلمون) سوك جدال ايتديكرك شينى الله تعالى بيلور حالبو كه سزاني بيلز سز (ما كان ابراهيم يهوديا ولا نصرانيا ولكن كان حنيفا مسلما و ما كان من المشركين) ابراهيم عليه السلام نه يهودى و نه نصرانى ايدى بلكه عقائد زايغندن مائل الله تعالى به منقاد ايدى و مشركردن دخى دكل ايدى (ان اولى الناس بابراهيم) ناسك ابراهيم عليه السلامه اخس و اقرب (الذين اتبعوه) امتندن انلردر كه زماننده اكاتباع ايتشردى (وهذا النبي و الذين آمنوا) دخى محمد صلى الله تعالى عليه و سلمدر و امتندن اكاتباع ايتشردى (والله ولى المؤمنين) الله تعالى مؤمنلرك و ليسيدر و انلره نصرت ايدر و يا انلري ايچون مجازات ايدر (ودت طائفة من اهل الكتاب لويضلونكم) اهل كتابدن بر جاعت تمنى ايتديركه سزى دين اسلامدن يهوديته رد ايدلر (معاذ بن جبل و حذيفة بن اليمان و عمار بن ياسر حقنده نازل اولوبدر شول

(وقت)

وقت كه يهودانلري دينلرينه دعوت ايتديلر (و ما يضلون الا انفسهم) حالبو كه اضلاللرينك و بالي ينه كنديلرينه دعوت ايدر (و ما يشعرون) انلرا يسه انى بيلزلر (يا اهل الكتاب) لم تكفرون بايات الله (يا اهل كتاب) نيچون قرآنه و محمد عليه السلامك نقتد كافر اولور سز (وانتم تشهدون) حالبو كه سزاني تورات و انجيلده كوررسز (يا اهل الكتاب) لم تلبسون الحق بالباطل (يا اهل كتاب) نيچون اسلامى يهوديت و نصرايتده خلط ايدرسز كه اول باطلدر و يا موسايه نازل اولان توراتى شول الكزله يازديكزى تحريف باطله خلط ايدرسز (وتكتفون الحق و انتم تعلمون) و حق كتم ايدرسز حالبو كه انى بلورسز (وقالت طائفة من اهل الكتاب آمنوا بالذى انزل على الذين آمنوا و وجه النهار و اكفروا) آخره لعلم يرجعون (اهل كتابدن بر جاعت اخرايه ديدلركه شول مؤمنلره نازل اولان قرآنه اول نهاده ايمان اظهار ايدوب كسيه استقبال ايله نماز قيك بده آخر نهاده اول قرآنه كافر اولوب نماز كزى صغريه بوزوب قيك فاكه مؤمنلر دينلنده شك ايدوب سرك دينكزه رجوع ايدلر حسن و سدى ايدر خبير و قراى هر يسه يهودندن اون ايكي حبر بر لر ينه ديدلركه اول نهاده قلبكزه اعتقاد نسكز ظاهر لسانله محمد دينه كيرك آخر نهار اوليچى ديكر كه كتابلر منه نظر و علمانه مشورت ايدوب بيلدك كه محمد توراتده كى نعت انده بولميويدر دعوا سنده كذب ايدوكى بيلنوبدر فچانكه سز بوايشى ايشليه سز محمدك اصحابى دينلنده شك ايدوب اندن دوزلر اهل كتاب بز دن اعلمدر ديو سزى دينلندن دوعلرينه اسوه ايدلر (ولا تؤمنوا الا لمن تبع دينكم) و تصديق قلبه اهل دينكردن غيرى به اقرار ايتيكر و يا خود وجه نهاده ايمان اظهار نيچى سابقده دينك اوزره اولاندين غيرى به ايتيكر (زيرا انلرك رجوعى ارجى و اهمدر) (قل ان الهدى هدا الله) ديكل كه هدايت الله تعالىك هدايتيدر ديلديكي ايمانه هدايت و انك اوزره تثبيت ايدر سزه كند و حيله كز اكاشر و بر من (ان يؤتى احد مثل ما اوئيتم) و دخى اعتقاد ايتيكر كه سزه و بيلان علم و حكمت و كتاب و معجزات مثل كه من و سلوى و فلق بحر و غيريدر بر كسته يه و يرملش اوله (او بحاجوكم عند ربكم) و يا سركله ربكز عتدنه محاجه ايدوب بختكزى ابطال ايدلر انى دخى اعتقاد ايتيكر (قل ان الفضل بيد الله يؤتیه من يشاء) ديكل كه هدايت و توفيق و ايتاء علم حق تعالىك مشيت قدرنده در عبادندن ديلديكنه انى و بر (والله واسع عليم) الله تعالى كثر الفضلدر اكاهل اولانى بيلور (يختص بر حته من يشاء) اول الله تعالى ديلديكي كسته يي نبوتنه و يادينه مختص قيلور (والله ذو الفضل العظيم) اول من جزيل صاحبدر اكاهل كد دين و اسلام اعطاء ايدر (ومن اهل الكتاب من ان تأمنه بقنطار يؤده اليك) اهل كتابدن بر كسته واردركه سن اكاذيب و فساددن بر قنطار امانت و رسك جحد و تقصير سز اول كركه مطالبه و يا ترافع و يا اقامت بينه ايله در انى سكا ادا ايدر عبدالله بن سلام كى كه بر رجل اكايك ايتيوز و قيه ذهب ايداع ايتد كده ادا ايتييله مدح اولندى (ومنهم من ان تأمنه بدينار لا يؤده اليك) وينه اهل كتابدن بر كسته واردركه اكاهل دينار امانت و رسك انى سكا ادا ايتي خيانت ايدر محاص بن عاذورا كى كه قريشدن بر رجل اكاهل دينار ايداع ايتد كده انكار

اولند قده بو آيت نازل اولدى (للفقراء الذين احصروا فى سبيل الله لا يستطيعون ضربا فى الارض يحسبهم الجاهل اغنياء من التقف تعرفهم بسيماهم لا يسئلون الناس الحافا و ما تتفقوا من خير فان الله به عليم) بوسرك صدقه و نفقه كز حاللري فى سبيل الله طاعت و جهاده منحصر اولوب يريوزنده سيرايه تجارت و وقت قدرلري اوليان فقرا ايچوندر انلرك سائلمكن عفت و استغفارلى سبيله جاهللى انلري اغنيانلر ايدر لر يا محمد سن انلري سيارلريك صفر نندن و بدنلرينك ضعفندن بيلور سن انلر عفتلرندن ناشى ناسدن ابرام و الحاحله صدقه استزلر مال كزردن بولنره اتفاق ايدرسكز تحقيق الله عظيم الشأن و رديككزى و نه ايچون و رديككزى بيلور (مرويدركه بو وصف اولتان كيمهلر مهاجريندن عمار و بلال و ابن مسعود و امثالى در تيوز قدر احباب رضى الله عنهم اولوب مكنتلري اولماقله كچه لرده بيغمبر عليه الصلوة و السلامك مسجدى صفه سنده ساكن و كوندزلرده اول حضرت

اظهارندن تمش درجه افضلدر و صدقه مفروضه اظهارى اسرارندن يكرى بش مرتبه افضلدر ديمش (ليس عليك هديهم ولكن الله يهدي من يشاء و ما تتفقوا من خير فلا فسمكم و ما تتفقون الا ابتغاء وجه الله و ما تتفقوا من خير يوف اليكم و انتم لاتظلمون) ناسك هدايتى سنك اوزريكه واجب دكلدر بلكه هدايت دعوتدر و لكن الله تعالى ديلديكى توفيقه هدايت ايدر مال كزردن اول شينى كه اتفاق ايدرسكز (كرك اسلام كرك كافر) اول سرك نفسكز ايچوندر مؤمنلر اتفاق ايتديكرك شينى الحق الله تعالىك رضا و ثوابى طلب ايچون ايتديكر و مالدن هر نه كه اتفاق ايدرسكز انك اجرى بتمامها سزه ادا اولنور و اصلا ثوابك تفصيله ظلم اولنرسكز (روايت اولنديكه انصاردن بمشيلرك اسلامدن مقدم يهودايه مصاهرت و رضا عيتلري اولفله بعد الاسلام يهوديلره صدقه و نفقه و برمكى كز به كورديلر خصوص مذكور حضور حضرت نبوى به مرض

ایتمیله ذم اولندی ۱۸۲ دینلریکه کثیر اوزره مأمونیتله مراد نصارادرکه انلرده غالب اماندر قلیل اوزره خیانتله مراد یهوددرکه انلرده غالب خیانتدر (الامامت علیه قائما) مکرکه انک اوزره تقاضیده مبالغ اولدیک حالده اکا ملازم اوله سن اول کرکسه مطالبه ویا ترفع ویا اقامت بینه ایله در بعضی اشوکلامله سجن اتخاذه وانه حبسی استنباط ایتدی (ذلک بانهم قالوا لیس علینا فی الامین سبیل) انلرک امانت وریلان شینک اداسنی ترک ایتلری شول سیدن ایدیکه اول خیانت ایدن اهل کتاب دیرلرکه یزه عربک مالنی اخذده وبال یوقدرزیرا انلر یزم دینزده دکلردر یس یووجهله دینلرینه مخالفت ایدندظلی استحال ایدرلر ۱۸۳ کلپی ایدر یهود دیرلرکه اموالک کلیسی یزم ایدنی عربک بدنده اولان انک بعضیدرکه انی یزدن ظلم و غصبه اخذ ایدوبدر ۱۸۴ اعدی یزم انلردن مالزی اخذمزده وبال اولمز ۱۸۵ حسن ایدر یهوددن بر جاعت مسلمندن بعضی رجالله جاهلیتده مایمت ایدوب اسلامد کلچیک اول یهوددن بقیه اموالری تقاضی ایتدیر یهود انلر دیدیلرکه یزمله سزک ینکزده حق یوقدر زیر سز دینکزی ترک ایتدیکز عهد کسیلوبدر کتایمزده بویه بولشدر دیو ادعا ایتدیر (و یقولون علی الله الکذب وهم یعلمون) وانی ادعا ایله الله تعالی یه کذب ایدرلر والحال کندیلرک کاذب ایدوکنی ییلورلر ۱۸۶ ابن عباس رضی الله تعالی عنهما اشیوآیت کریمه دن اهل ذمت اموالنی اخذک حرمتنی استنباط ایتدی وکتابی کافرک شهادتی مقبوله دکل ایدوکنه استدلال ایتدی زیرا حق تعالی انلری کذبله وصف ایلدی (یلی) بلکه انلرک اوزرلرینه شول ناحق یره الدقیری مالده وبال واردر (من اوفی بعهده واتقی) شول کسده که الله تعالی انک عهده و فایده وقرآن و محمد علیه السلام ایمان کتوره و امانت ادایده کفر و خیانت و نقض عهده دن صاقته (فان الله یحب المتقین) اعدی الله تعالی اول امور منکره دن صاقانلری سور ۱۸۷ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اربع من کن فیکان منافقا خالصا ومن کانت فیه خصله منهن کانت فیه خصله من النفاق حتی یدعها اذا اؤتمن خان واذا حدث کذب واذا عاهد غدر واذا خاصم فجع ۱۸۸ پیغمبر عز علیه السلام ایدر برکسده که انده درت خصلت بولنه اول منافق خالص اولور واولکه انده اول دردک بری بولنه اول نفاقک ربیکله صفتلور انی ترک ایتمیجه نفاقدن قورتلز اول بریشده امین قیلنسه اکا خیانت ایدو بریشدن خبر ویرسه عدا کذب ایدر و برکسده عهده ایسه اکا وفاء ایتمیه و برکسده ایله خصومت ایتسه کلامنده فجور ایدو (ان الذین یشترون بمهد الله وایمانهم ثمن قنیلا) شونلرکه رسول الله ایمان و اماناته و وفای عهده و الله تعالی انک اسم شریفنه یمیلرینی متاع دنیایه استبدال ایدرلر (اولک لاخلق لهم فی الآخرة) اعدی انلرایچون آخرت نعمندن نصیب یوقدر (ولایکلمهم الله) وحق تعالی انلره سرور ویرر شیلله سولیز (ولاینظر الیهم یوم القیامة) ودخی یوم قیامتده انلره رجته ده نظر ایتمز (ولایزکیهم) وانلره شادخی ایتمز (ولهم عذاب الیم) وافعال سینهلری اوزره انلره عذاب الیم اولنور ۱۸۹ دینلریکه اشیوآیت کریمه احبار یهود حقنده نازل اولوبدرکه انلر محمد علیه السلامک شانده الله تعالی انک تورانه کی عهده کیتم ایتدیر و تبدیل ایتدیر وانک خلاقک یازوب ماکل ورشارلی قوت اولنا مسیحون اول یازدقارین من عند الله دیو عین ایتدیر ۱۹۰ قال

(النبی)

النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من اقطع حق امری مسلم یمینه حرم الله علیه الجنة و اوجب له النار قالوا وان کان شیئا یسیرا یارسول الله قال وان کان قضییا من اراک قالها ثلاث مرآت ۱۹۱ پیغمبر عز علیه السلام ایدر برکسده که عین کاذبه برمسلك حقنی ابطال ایدو حق تعالی اکعقاب ویا عفو ایتمیجه انی جنته قومیه وجهنمی ایجاب ایلده اگرچه اول حق شی یسیر اولوب ارا کدن بر قضیب ایسه ۱۹۲ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ثلاثة لایکلمهم الله ولا ینظر الیهم ولهم عذاب الیم رجل حلف علی مال مسلم فاقتطعه ورجل حلف بعد صلاة العصر انه اعطی بسلعته اکثر مما اعطی وکذب ورجل منع فضل مائه فان الله یقول الیوم امنک فضلی کانت فضل مائک ۱۹۳ پیغمبر عز علیه السلام ایدر حق جل وعلی یوم قیامتده ناسدن اوج صنفدر افته تکلم ونظر ایتمز بلکه انلره عذاب الیم اولور ۱۹۴ بری بودرکه حلف کاذبه برمسلك مالنی ابطال ایدو و بری دخی ایکندی نماز ندنصرکه عین ایدو که سلعه سنه وریلاندن اکثرها وریلوبدر دیو کذب ایدو و بری دخی اولدرکه فضل مائی منع ایدو حق تعالی یوم قیامتده اکا دبه که سن ایتدیکک کی بدنه ۱۹۵ یو کون سکافضلی منع ایدرین دنیایه فضل مائی منع ایتدیکک کی ۱۹۶ دینلریکه اشیوآیت کریمه شول کسده حقنده نازل اولوبدر که حلف کاذبه غیرک مالنی ابطال ایدو دخی سلعه سنی ترویج ایچون اشترا مراد ایدو نک ویردیک بیادن زیاده بها ویرلشدر دیو حلف کاذب ایدو و بودیلدر که عهد الله اوزریمه اولسون دیک کفارت ایجاب ایدر عین اوله (وان منهم لفریقا یلوون السننهم بالکتاب لیسبوه من الکتاب وما هو من الکتاب) اهل کتابدن بر طائفه واردرکه اول کعب بن الاشرف و مالک بن الضیف و حی بن اخطب و ابی یاسر و ثعلبة بن عمرو و غیرلر در کتاب الهمی تفسیر و تحریفله السنهلری ایماله ایدرلر تا که اول تحریف اولنان کتابدن ظن ایدوسز حالبوکه اول کتابدن دکلدر (و یقولون هو من عند الله وما هو من عند الله) و دیدیلرکه اول الله تعالی عندندنر حالبوکه اول انک عندندن دکلدر (و یقولون علی الله الکذب وهم یعلمون) و کذب ایدوب انی الله تعالی یه اسناد ایدرلر والحال انک کذب ایدوکنی ییلورلر (ما کان لبشر ان یؤتی الله الکتاب والحکمة والنبوة) هیچ بر بشره جائز اولدیکه الله تعالی اکا کتاب وفهم ونبوت ویر (ثم یقول للناس کونوا عبادی من دون الله) بعده ناسدیه که حق تعالی دن غیری بکعباد اولک ۱۹۷ دیلدرکه یهوددن ابورافع القرظی وریش نصاری اهل بجران دیدیلرکه یا محمد دیلر میسنکه سکعبادت ایدوب سنی رب ایدینه وز دیدیکه معاذ الله که الله تعالی انک غیریه عبادت ایتمکه امر ایدم بن انکله نه بعث ونه امر اولنشین اولیه اولسه بوآیت کریمه نازل اولدی (ولکن کونوا ربانین) ولکن دیرز که علم و عملده کاملین اولک (بما کنتم تدرسون) شول شی سبیلله کیم کتاب الهمی غیره تعلیم ایدرسز (و بما کنتم تدرسون) ودخی انی کندیکز قرائت و موحیله عمل ایدر سز (ولا یأمرکم ان تتخذوا الملائکة والنیین اربابا) کذلک هیچ بر بشر ایچون جائز اولمز که حق تعالی اکا کتاب وحکم ونبوت ویرد کدنصرکه سزه ملائکه و انبیای ارباب ایدنکه امر ایدو صابینک وقریشک ملائکه بی حاشابنات الله در دیرلر کی و یهودک عزیر حاشا ابن الله در و نصار انک حاشا مسیح ابن الله در دیرلر کی (ایأمرکم بالکفر بعد اذ انتم مسلمون)

ایدی داملردر (بحقیقته)

ملازم ایدیلر (الذین ینفقون اموالهم باللیل والنهار سرا وعلانية فلم اجرهم عند ربهم ولا خوف علیهم ولا هم یحزنون) شونلرکه کیجه وکوندز کیزلو و آشکار ماللری تصدق و اتفاق ایدرلر انلرک اجرلری که نعم جاودانیدر ربلی عتندمه مهیادار انلرایچون اول و آخر قطعا خوف و حزن یوقدر ۱۹۸ بوآیت کریمه حضرت علی رضی الله تعالی عنه حقنده نازل اولمشدرکه درت درمی وار ایدنی بری سرابری علنا و بری شب ظلمانیده و بری روز روشننده تصدق ایلدی افسدمز علیه السلام نیچون بومنوال اوزره تصدق ایلدک دیو سؤالنده شاید بری قبول اولور امیدیه ویردم دیو جواب ایلدی ۱۹۹ صاحب کشف دیمشکه حضرت صدیق رضی الله تعالی عنه بیک التون سرا و بیک دخی علنا و بیک التون کیجه و بیک دخی کوندز و بوجهله درت بیک التون تصدق ایتمکه هر نه ایسه سبب نزول آیت بولردر دینلمش (الذین یأکلون الربوا)

هیچ اولورمیکه سز مسلمان اولدینکزدنصکره اول سزه کفرله امرایده (و اذا اخذ الله ميثاق
النبيين لما آتيتكم من كتاب وحكمة ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه)
ذکرایت شول و تیکه حق جل و علا محمد علیه السلام حقته انبیاء و آمدن اخذ ميثاق ایتدیکه
سزه و یردیکم کتاب و حکمت اجلیمون من بعد که سز کله اولان تورات و انجیل تصدیق
ایدیر رسول کلدیکه اول محمد در اکا ایمان کتوره سز و انک اعداسی اوزره دین حق اظهار
ایچون اکانصرت ایده سز چنانکه حیاته بولنانلری اکاعون ایده (قال ما قررتم واخذتم
على ذلكم اصري) حق جل و علی انبیاء دیدی شول و قن کد ذریقی صلب آدم علیه السلامدن
استخراج ایتدی حالبوکه انبیاء انلرک پینده مصابیح و سراج کبی ایدیلر اکا اقرار و عهدی
قبول ایتدیکز می (قالوا اقرنا) دیدیلر که اقرار ایلدک (قال فاشهدوا وانا معکم من الشاهدين)
حق تعالی انلره دیدیکه ۱۸۸ ایدمی سز کندیکز و تابعا کز اوزره شاهد اولک بندخی سز کله
بیله شهادت ایدنلردنم (فن تولى بعد ذلك فاولئك هم الفاسقون) اول کسند که بواقرار دینصکره
اعراض ایده انلر عاصیلر و ایماندن خارجلر در (افقردين الله يبنون) الله تعالی نیک عبادتیچون
اختیار ایتدیکدی دین اسلامدن غیری دینی طلب ایدرلر ۱۸۹ دینلر دیکه اهل کتاب اختلاف ایدوب
هر فریق کندیلرک دین ابراهیم اوزره اولق ادعاسیله پیغمبر عز علیه السلام حضرتلرینه
اختصام ایتدیلر یاوزلنوب بزنسک حکمکه راضی اولمز و دینکه کبرمز دیدیلر اول سیدین
اشبو آیت کریمه نازل اولدی (و له اسم من في السموات والارض طوعا و کرها) اول الله تعالی به
خضوع و انقیاد ایتدی اهل سموات طوعا و اهل ارضک بعضی سیف و سبی خوفیله کرها
انقیاد ایتدی ۱۹۰ دینلر دیکه اشبو حالت یوم میثاقده ایدیکه حق جل و علا انلره بن سزک ربکز
دکلم دیدکده جیسی بی ربمز سن دیدیلر لکن بعضنک انی دیمسی طوعا و بعضنک کرها
ایدی ۱۹۱ قتاده ایدر مؤمن طوعا انقیاد ایدوب اول کانفع ایتدی و کافر یأس و قتاده انقیاد
ایدوب اول کانفع ایتدی ۱۹۲ کلبی ایدر انقیاد طوعا اولان اسلامده طوغانلر در و کرها اولان
کفاردن مسیلمدر که اسلامه زنجیرلر ایلر کتوریلور (و الیه يرجعون) آخرتده جیسی اول الله
تعالی به رجوع ایدر (قل آتانا الله) یا محمد اهل کتابه دیکل که بن مؤمنلر الله تعالی به و انبیاسنه
ایمان کتوردک (و ما انزل علینا) و بزه انزال اولنانه (و ما انزل علی ابراهیم و اسمعیل و اسحق
و یعقوب و الاسباط) و ابراهیم علیه السلامه انزال اولنانه و بن حنیفیه و دخی اسماعیل و اسحق و یعقوب
علیهم السلامه و انباء یعقوب به انزال اولنانه دخی ایمان کتوردک اول ابراهیم علیه السلامه انزال
اولنانه که انکله تبع ایتدیلر یچون کانه اول انلره دخی نازل اولمشدر (و ما اوتی موسی و عیسی
و النبیون من ربهم) و دخی موسی علیه السلامه و یریلان توراته عیسی علیه السلامه و یریلان انجیلله ایمان
کتوردک و سائر انبیاء ربک جل شانده دن و یریلان کتبلرک جیعنه ایمان کتوردک (لانقر قی بین احدنهم)
اول انبیادن هیچ کسندک نبوتنه بیلر نده بعضنه ایمان و بعضنه کفر ایلر تفریق ایتمز اهل کتابک تفریق
ایتملری کبی (و نحن له مسلمون) اول الله تعالی به عبادتده منقاد و مخلصلر (و من یبتغ غیر الاسلام
دینا فلن یقبل منه) اول کسند که اسلامدن غیری دین طلب ایده اول مطلوبی اولان دین
اندن قبول اولمز (و هو فی الآخرة من الخاسرين) اول کسند آخرتده خاسرلردنر زیرا

(کف)

جنتدن بدل نار اختیار ایلدیلر و ایمان و اسلام ایکی اسم متراد قدر دیان بونکله استدلال ایتدی
(کیف یهدی الله قوما کفروا بعد ایمانهم و شهدوا ان الرسول حق و جاءهم البينات) حق جل
علا نیجه هدایت ایدر شول قومه کیم ایمانلر دینصکره کفره رجوع ایدرلر حالبوکه محمد علیه السلامک
رسالتک حقیقته شهادت ایتملردی و انک صدقته انلره قرآندن شواهد کلشیدی (و الله
لا یهدی القوم الظالمین) حق تعالی هدایت ایتمز شول قومه که نظرده اخلاص و ایمان و اسلامله
اتصاف صورتک کوسر توب بعد ارتداد ایلر نفسلرینه ظلم ایلدیلر و حق انکار ایلر ظالم اولدیلر
الله تعالی بویله اولان ظالمله هدایت ایتمز ۱۹۳ اگر سؤال ایدرلر سه که بو آیتک ظاهری اکادالات
قیلور که اسلامدنصکره کافر اولنله حق تعالی هدایت یردی و حقوق ظالملر دخی کوردک که
ظلمدن توبه قیلدیلر هدایت اوزره اولدیلر بوند توفیق نیجه اوله ۱۹۴ جواب بودر که مراد
بومندان اولدر که مادامکه کافر کفر اوزره قائم اوله و ظالم ظلم اوزره قائم اوله و اول اسلامه و توبه به
اقبال ایتمه هدایت بولمز اما چنانکه جهدا ایدوب اول حالدن دوغکه قصد ایتلر الله تعالی
انلره توفیق و یروب هدایت کتورر بوندنصکره بیورلر دیکه (اولئك جزاؤهم ان علیهم
لعنة الله و الملائكة و الناس اجمعین) یعنی انلر که اسلامدنصکره کافر اولدیلر اسلامدن غیری
دین طلب ایتدیلر انلرک جزالری الله تعالی قتده لعنتدر یعنی غضب و سخطدر و رجندن بعد
اولوب سورلمکدر و فرشتهلردن دخی خلافتدن دخی نصیبی انک لعنتدر زیرا چنانکه برکشی
برکسبه لعنت قیلسه اول لعنت قیلدیی کشی لعنته مستحق اولسه اول لعنت دوزن کافره وارر
و دخی دنیاوه شول کسند که اکادینداش اولیه اول اکا لعنت قیلور اما اولکه دیندشی اوله
آخرتده اولدخی لعنت قیلور پس جیع خلقدن اکا لعنت حاصل اولور (خالدين فيها لا یخفف
عنهم العذاب ولا هم یظفرون) بو حالتده که اول لعنتله واجب اولان عذاب ایچنده مخلص اولدر
هرگز اول عذابلری کسلیله و براز وقت مهلت دخی و یریلد ایدمی اول قتی عذاب ایچنده قالدر
(الا الذين تابوا من بعد ذلك و اصلحوا فان الله غفور رحیم) الامکر که اخلاصله اول حالدن
دونوب توبه قیلر و عمللری فساددن صلاحد و ظلمدن عدله و کفردن ایمانه و شردن خیره
تحویل ایده الله تعالی غفوردر اول کفر ایچنده اولیانی یار نیجیدر توبه قیلانلری اسر کر بوندن
صکره دخی بیوردیکه (ان الذين کفروا بعد ایمانهم ثم ازدادوا کفرا لن یقبل توبتهم و اولئك هم
الضالون ان الذين کفروا و ماتوا وهم کفار فلن یقبل من احدهم مل الارض ذهابا و لو اذتدی به
اولئك لهم عذاب الیم و ما لهم من ناصرین) یعنی چونکه انلره رخصت ایتدی توبه ایدن قبول اولنه ۱۹۵
حارثک قرنداشی حارثه مکتوب یازدیکه الله تعالی سزک اوزر یکره توبه عرض ایلدی بو خبر مکده
انک دوستلرینه ایرشدی انلر دیدیلر که تحقیق محمد علیه السلام نه ایدر سه ایتسونکه بزم نظر اولمشز
زمانک واقعلرینه اکابر اولوم ایرشسه بزمکه ده طورلم بو کفر اوزره و قتا که بزم کولکزه
شکک دوشه دوغک دیله و زاول وقت دونه وز حارثه این توبه بزم حتمزده دخی اینسه توبه من
قبول اولنه الله تعالی بو آتی ایندیروب بیوردیکه شونلر کیم ایمانلر دینصکره کافر اولدیلر دخی
اول کفر اوزره ثابت اولدیلر بلکه دخی زیاده قیلدیلر انلرک توبه لری قبول اولمز ۱۹۶ زیرا انلر توبه
قیله حق دکلردر ۱۹۷ پس انلر که کفری آرتوروب توبه قیلدیلر انلر اسلام بولنده کراه اولوب

(نیان) (اول) (۲۴)

الربوا و یریبی الصدقات و الله
لا یحب کل کفار انیم)
الله تعالی مال ربانی برکتی
قطع ایلر محو ایدر و مال
صدقه بی برکت اعطاسیله
مزداد ایدر و الله عظیم الشان
ربا کلنی مرتکب کنه کاردن
راضی اولمز (ان الذين امنوا
و عملوا الصالحات و اقاموا
الصلاة و اتوا الزکوة لهم
اجرهم عند ربهم و لا خوف
علیهم و لا هم یحزنون)
شونلر که مؤمن اولوب
عمل صالح ایتدیلر و صلوة
مفروضه قائم اولدیلر
و ذکات ملزومه بی و یردیلر
انلر ایچون ربلری عندنده
اجرلری واردر و انلره
کله چکده خوف و کچمشده
حزن یوقدر (یا ایها الذين
امنوا اتقوا الله و ذروا ما بقی
من الربوا ان کتم مؤمنین)
ای مؤمنلر اللهدن قورقک
و خلقک ذمتده مال ربان
بقیه کزی ترک ایدن اگر
حرمت ربیه ایمان
کتورنلردن ایه کر
بنی عمرو ققی ایلر بنی مغیره
مخزومی ینلرنده معامله
ربا اولمقله حضرت رسول
صلی الله تعالی علیه وسلم
فتح مکه کونی حرمت ربیه
فتوی و یرمشیدی بنی عمروک
بنی مغیره ده آله جفی اولمقله

لا تظلمون ولا تظلمون) هلاك اولشدر دخی شولر که کافر اولدیلر اول کفر اوزره اولدیلر اگر دنیا طلوسی التوی اولسه کندوی قور ترمق ایچون ویرسه اندن قبول اوله جق دکل وانکله خلاص اوله جق دکل انلره عذاب الیم اوله جقد که هیچ رکسه بولمیکه انلره نصرت ایدوب اول عذابدن قورتره ۱۸۷ پس بو آیت دلالت ایدر که یارین هیچ رکسه بی عمل صالحدن غیر برسنه خلاص قیلز ایش عاقل اولان باطلی ترک ایدوب اسلامی وارکان دینی محکم قیلوب اخلاصه کوزل عمله مشغول اوله وقتی فوت اولدن کندوبه سعادت قیوسن آچه ودخی بیوردیکه (لن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون وما تنفقوا من شیء فان الله به عليم) یعنی سز ایر شمسز اول الله تعالی عندنده کی قوندینی ثوابله جنت ایچنده تا اول سودیککز مالدن صدقه ایتمیجه ۱۸۸ بعضار دیدیلر که بو آیتک حکمی منسوخدر زکات آیاتله اما صحیح بودر که منسوخ اولیه بو صدقه دن دخی مراد زکات اوله معنی بو اوله که سز اوچه کوروب سعاده ایر مسز اول سودیککز مالدن زکات ویرمیجه که انکله نفسکزی بخلدن ومحبت مالدن پاک ایدمسز ودخی بر آدمکه زکات ویردک نصکره صدقه تطوع حقدنه بو آیت حکمی دخی ثابت اوله پس الله تعالی به کیزلونسند بوق هر سنده که سز انک بولنده اتفاق ایدمسز الله تعالی انی بیلور دنیا ده حقتن ووروب آخرتده ثوابلری ودرجه لری زیاده قیلور و بوندن او توری دینلر که عمر بن عبدالعزیز بو کله شکر آلوب صدقه ایدردی دیرلر دیکه بوشکره ویردیکک اچهلری نیچون صدقه قیلزسن بوشکری صدقه ایدرسن دیدیکه بوشکر بکا اچهدن سوکلودر ۱۸۹ ودخی روایتدر که عبدالله بن عمر دن برکور کلو حسنا جاریه صائون آلدی انی فایت سوردی بر قاج کون بیله سنده طور دقد نصکره انی آزاد ایلدی برکنده ترویج ایتدی اول کشیدن بر اوغلان ظهوره کلدی اول اوغلانجی الوب کوکنه قوجاردی ویردیکه انا کک قوقوسی سنده بولورم دیرلر دیکه الله تعالی انک اناسنی سکارزق ایش ایلدی حالا که چون سوردک نیچون ترک ایلدک برکوبکویه ویردک اول دیدیکه بو آیتی ایشدیکزی کشی سودیکن ویرمیجه سودیکی اله کیرمن ۱۹۰ ودخی هارون الرشیدک خانونی زیده او توبزبک آتون خرج ایدوب بر مصحف یازدیردی چون تمام اولوب انله الدقه آچوب بو آیت شریفه ظهور ایلدی فی الحال قیابوب دیدیکه وارک بونی هدیه ویرک شمدی بکا بو مصحفدن سوکلونسند یوقدر پس عاقل انلر در که فانی محبوبی ویره باقی محبوبی آله رودخی حق تعالی بیوردی (کل الطعام کان حلالی اسرائیل الاما حرم اسرائیل علی نفسه من قبل ان تنزل التوریه) کل طعام غی اسرائیل اوزره حلال اولمشدی قان و مراد اولمشدن و خنیزاتندن غیری الاشول سنده که اسرائیل انی نفسی اوزره حرام قیلدی تورات انمزدن اولککه انک حراملنی تورات ایچنده یوقدر ۱۹۱ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یعقوب علیه السلام قوندانی عیصدن قاجوب حراندن بیت المقدسه کبدرکن اکابر ملک قارشو کلدی یعقوب علیه السلام انی لص ظن ایدوب انی یقیمه قصد ایلدی ملک بوکز یعقوبک فخذینی غزایتدی صکره سمایه صعود ایتدی یعقوب علیه السلام ایسه اکانظر ایدردی اول حینه اکاعرق النساء عارض اولدی کجه اولیحق وجعندن او یوم فریاد ابله کجور ردی اول حالته نذر ایلدیکه اگر حق تعالی اکا اندن عافیت ویرسه من بعد عرق اولان طعانی کندی به حرام ایده ۱۹۲ پس بواجلدن ولدینی ذبح ایتک

(دیلدی)

دیلدی ملک کلوب دیدیکه بن سنی غزایتدیکه نذر که مخرج اوله ۱۹۳ ایددی انکله نذرک و فاه اولمشدر شمدنکرو ولدک ذبحی اوزر کدن ساقط اولمشدر پس بواجلدن اوغلری اندنصکره عروقی لحدن تبع ایدوب چقاردیلر ۱۹۴ ضحاک ایدر اشبو ذکر اولساندن هیچ برشی انلره حرام دکل ایدی اندن تورانه انلره حق تعالی حرام ایتشدی بلکه بابالری یعقوب علیه السلام حضرت لرینه تبعیله نفس لرینه حرام ایتدکلر اندنصکره تحریمی الله تعالی به کذب مضاف قیلدیلر (قل فاتوا بالتوریه فاتلوها ان کتم صادقین) ایددی انلره دیکل که توراتی کتوروب تلاوت ایدک که زمکز اوزره صادق ایدک صدقک ظاهر اوله پیغمبر عز علیه السلام انلره انی دیکک مبهوت اولوب توراتی کتوروب او عکک تلاوتده جسارت ایتدیلر (فن افتری علی الله الکذب من بعد ذلك) شول کسنه که جت قاطعه لزومند نصکره کذب ایدوب الله تعالی به افترا ایده (فاولک هم الظالمون) ایددی اول وصف لوکسر لظالمدر مکابره و عناد لری سبیله نفس لرندن انصاف ایتماشلردر (قل صدق الله) دیکل که حق تعالی انزال ایتدیکنده صادق وانلر کاذبلردر (فاتبعوا ملة ابرهیم حنیفا) ایددی ملة اسلام اتباع ایدک اول اصله ملة ابرهیمدر و ملة ابرهیم کیدر تا که یهودیتدن خلاص اوله سز که اول سزی اغراض دنیویه بی تسویه ایچون تحریف و مکابره یه ابرام و ابرهیم و اتباعنه حلال اولان طیباتی تحریمته الزام ایتدی (وما کان من المشرکین) و ابرهیم علیه السلام مشرک گردن دکل ایدی (ان اول بیت وضع للناس للذی بیکه مبارکا وهدی للعالمین) اول بیت اللهک ناسه عبادت ایچون وضع اولندیکه انک واضعی الله تعالی در مکده اولان بیت شریفدر انی حج و اعتمار و انده اعتکاف و حوائی طواف ایدنلره خیر و منفی کثیر و عالینه هدی اولدینی حالده که اول انلره قبله و معبد اولمشدر ۱۹۵ روایت اولندیکه کعبه اول بتدر کیم سماء خلق اولدیشده اول صو یوزینه ظاهر اولدی حق جل و علا انی ارشدن ایکی بیک ییل اول خلق ایلدی اول صو اوزره زبده بیضا ایدی ارض انک الله بسط و مد اولندی ۱۹۶ دینلر دیکه حق جل و علا عرشک اتده بیت معموری وضع ایدوب ملائکه یه امر ایلدیکه انی طواف ایدر بعده سکان ارض اولان ملائکه یه امر ایتدی انک مثالی و قدرنده ارضه ضراح نام یقی بناء ایدوب اهل سماء بیت معموری طواف ایتدی کی انلر دخی اول ضراحی طواف ایدر ۱۹۷ دینلر دیکه حضرت آدم علیه السلام خلق اولتوب انی حج ییل اول ملائکه کعبه بی بناء ایدوب حج ایدر لردی آدم علیه السلام خلق اولتوب انی حج ایدیکک ملائکه اکا دیدیلر که جک مبرور اوله بزندن ایکی بیک ییل اول بویقی حج ایتدک ۱۹۸ روایت اولندیکه پیغمبر عز علیه السلام یرده اول وضع اولتان بیتدن سؤال اولندقدنه دیدیکه اول مسجد حرامدر بعده مسجد اقصا در ایکنسک وضع اولتسی بیتده قرق ییل کچمشدر (فیه آیات بنات مقام ابرهیم) انده علامات و اضمه واردر که اول جمله دن بری مقام ابرهیم علیه السلام در که اول صخره صماء ایکن انده انک اثر قندی اولوب ایچنه کعبه دکن باتمشدر و نیچه بیک ییلدنبرو حفظ و ابقاء اولتسیدر ومع هذا اعداسی کثیر ایکن وینه اول جمله دن بری حجر اسود و حطیدر و سائر مشاعر در ۱۹۹ دینلر دیکه مقام ابرهیمله مراد حرمک کلیدر وینه آیات جمله سندن قوشلرک کعبه اوزرندن کچمدکلریدر و جارحه قحان برصیده

ظلم اولمشدر ۱۸۶ ابن عباس رضی الله عنه ایدر که بوشکره نازل اولدی بوندنصکره پیغمبر من علیه الصلوة والسلام یکر می بریاطقوز و یایدی کون یاخود اوج ساعت حیاته اولوب ربیع الاولک ایکنجی کونی یوم انیده وقت زوالده عالم بقای تشریف ایتدی صلی الله علیه وسلم حین نزول آتده جبریل علیه السلام بو آتی سورة یقردهن ایکیوز سکان آیتک باشه وضع ایلدیه تو صیه ایلدش (یا ایها الذین آمنوا اذا نذایتم بدین الی اجل مسمى فاکتبوه ولیکتب بینکم کتاب بالعدل ولا یأب کاتب ان یتکتب کا علمه الله فلیکتب ولیملل الذی علیه الحق ولیتق الله ربه ولا یبخیس منه شیئا فان کان الذی علیه الحق سفیها او ضعیفا ولا یتطیع ان یملل هو فلیمل ولیه بالعدل واستشهدوا شهیدین من رجالکم فان لم یکنوا رجلین فرجل وامرأتان ممن ترضون من الشهداء ان تضل احدهما فذکر احدهما الاخری ولا یأب الشهداء اذا ماعهوا ولا

تسّموا ان تكتبوه صغيرا
او كبير الى اجله ذلكم اقسط
عند الله واقوم للشهادة
وادي الا توابوا الا ان
تكون تجارة حاضرة تدبرونها
بينكم فليس عليكم جناح
الا تكتبوها واشهدوا
اذا تباعدتم ولا يضار كاتب
ولا شهيد وان تفعلوا فانه
فسوق بكم واتقوا الله
ويعلمكم الله والله بكل شيء
عليم اي مؤمن لم يعلم
ومعين وقتك بربريكزله
اخذ وعطاه بورج
معامله سي ايله كزاني يازك
واول سندی مال ووقته
نقصان وزیاده اولیه رقی
عدله بینکرده برکاتب
یازسون وکاتب الله تعالینک
تعلیم ایتدیکی کی انی یازمقدن
ابا وامتاع ایتسون یازسون
واوزرنده حق اولان
کیمسه دشتنده اولانی اقرار
واملا ایتسون وربی
اولان الله تعالیدن
قورقسون واول حقدن
برشی نقصان ایتسون
اگر اول اوزرنده حق
اولان کیمه ناقص العقل
یاسفیه یاخود اختیار و معنوه
یاچنون ایله ضعیف العقل
ایسه یاخود دلسز بالسان
بیلمز و بومثللو کیمه لر
اولوب اقرار واملا یه

ایدرسه لازم اولور که انکله اکامرایده اگر صدقته اعتماد ایدر سه امام ابوحنیفه عندنده کا
حج واجب اولمز ۱۸۹ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر خشمندن رخاتون پیغمبر عز علیہ السلامه
کلوب دیدیکه یارسول الله بایام پرفانی اولدینی حالده اوزرینه حج فرض اولدی اول ایسه راحله
اوزرنده قرار ایدن بن انک برینه حج ایدم می دیدیکه نم حج ایت (ومن کفر فان الله غنی عن
العالمین) اولکه اوزرینه حج واجب اولدیند نصرکه عمدا حج ایتجه ویا حجتک وجوبی
اعتقاد ایتجه الله تعالی حجتی ایدندن وکرتک ایتماندن غیدر ۱۹۰ قال النبی صلی الله علیه وسلم
من لم یحبسه حاجة ظاهرة او مرض حابس او سلطان جائز ولم یحج فلیت ان شاء یهودیا
او نصرانیا ۱۹۱ پیغمبر عز علیہ السلام ایدر برکنده کدانی حجتدن حاجت ظاهره ویا مرض
حابس و سلطان جائز حبس ایتزایکن حج ایتجه دیرسه انک موق یهودیت ویا نصرانیت اوزره
اولسون (قل یا اهل الکتاب لم تکفرون بایات الله) دیکل که یا اهل کتاب نیچون الله تعالینک
آیات سمعیه و عقلیه سند کافر اولور سز حالبوکه اول محمد علیه السلامک ادعا ایتدیکی حجتک
و غیرک وجوبنده صدقه دلالت ایدر (والله شهید علی ما تعملون) وال حال الله تعالی اعمالکزه
مظلمدر انک اوزره سز جز ایدر تحریف واستسرا سز نفع ایتز (قل یا اهل الکتاب لم تصدون
عن سبیل الله من آمن) دیکل که یا اهل کتاب نیچون ایمانه کلانری دین اسلامدن صرف ایدر
سز (تفونها عوجا) حالبوکه انکله ناسی استقامتدن میل ایتک دیر سز شول ایهامله کیم
شریعت موسی نسخ اولدیند (وانتم شهداء) وال حال یلور سز که اول اسلام دین اللهدر که
انک غیر مقبول دکلدردندن صدومنع ضلالت و اضلالدر (وما الله بغافل عما تعملون) الله تعالی
سزک مؤمنینی اسلامدن صد و یا خفا و اختیال کزدن غافل دکلدرد (یا ایها الذین آمنوا ان تطیعوا
فریقامن الذین اتوا الکتاب یردکم بعد ایمانکم کافرین) یا مؤمنلر اگر سز اهل کتابدن بر فریق
اطاعت ایدر سز کز سزی ایمانکزدن نصرکه کفره رد ایدرلر اشوایت کر عداوس و خزر جندن
برجاعت حقدنه نازل اولوبدر که انلر بر مکانده اوطور و بر تحدث ایدرلر ایکن اوزرلریند شاس
بن قیس الیهودی اوهرایوب تألیف واجتماعلری انی او یکلدردی یهوددن برکنده امرایلدیکه
انلر قاتنه اوطوره و یوم بقات وقعه سنی انلره اکدیره وانک امرنده دینلان اشعاری انشادایده
واول کونده ایسه ظفراوسک ایدی چون اول یکت اکادینلانی ایتدی ایکی قیلله اربابی نزاعه
دوشدیلر و غصبه کلوب سلاحه دور شدیلر چون پیغمبر عز علیہ السلامه خبر اولدی مهاجریندن
برجاعت یاننده آلوب اول ارایه کلدی و دیدیکه یا معشر مسلمین بن سزک ارا کزده ایکن جاهلیت
اغواسته می دوشر سز حالبوکه حق تعالی سزی اسلامه اکرام و امر جاهلیتی قطع ایدوب
بینکرده الفت و مودتله انعام ایلدی او یله اولد اول حالت انلردن کیدوب انلره کیدد و وزغه
شیطان ایدوکن بیلدیلر سلاخلرین براغوب استغفار کلدیلر بده بری برلرله معانقه ایدوب پیغمبر عز
علیه الصلاۃ والسلام ایلله بیله منصرف اولدیلر ۱۹۲ حضرت جابر رضی الله تعالی عنه ایدر هیچ اول کون
کی اولی اقیع و آخری احسن و اقیع کون کورمدک (وکیف تکفرون وانتم تنلی علیکم آیات الله
وفیکم رسوله) سز نیجه کافر اولور سز حالبوکه سز الله تعالینک آیتلری تلاوت اولور و ارا کزده اولان
رسولدر سز و عظم نصیحت قیلور ۱۹۳ اشبو خطاب جائزدر که خاصه صحابه یه اوله و امتک جینه

قدرتی اولمز سه وصی
و وکیل و مترجمی صدق
انصاف و عدله انک مقامنه
املا و اقرار ایتسون
و بومعامله کزده رجال
مسلمیندن ایکی کیمه بی
شاهد طلب ایدک اگر ایکی
رجل اولمز سه برارکک
ایکی مرأی ایشهاد ایدک که
اول شاهدلر سزک مقبولکر
وراضی اولدینکر کسه لر دن
اوله لر اول ایکی مرأه
شاهدلرک بری شهادتی
اونودر ایسه اول بریسی
آنک شهادتی خاطرینه
کتوره ۱۹۴ غالب عقل نسوانده
قلت اولدینندن ناشی
بوکلام وارد اوله ۱۹۵ و شاهدلر
ادای شهادته دعوتلرنده
ابا و امتاع ایتمه لر و کوچک
و بیوک حق نه ایسه وقتی
حلوله دیک یازمغه و شنیک
بوسزک کتابکزدن عند الله
زیاده عدالت و شهادتی
اقامت ایچون دخی اهورندر
و بورجک مقدار و مدتنده
شک ایتامکز ایچون اقریدر
مکر بینکرده دائم دور
ایتدیکنر آشکار تجارت
اولدینی حالده انی یازما مقده
سز کچون بآس یوقدر
و بیع و شرا کزده شاهد
طونک و کاتب و شاهد
نوجهله ایسه رنج و اضرار

دخی اولی عندر زیرا که قرآن کا کان انزوده در و رسول علیه السلام احادیث سرفه سی وجودیله کانه اول کنندی ارالنده در (ومن یتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم) اول اول کسند که دین الهی تمسک اید و یا خود بجایع امورنده الله تعالی به التجایده اول انی جسته ایرکورر صراط مستقیم اهتداولنور اکلیل نام کتابده ایدر اعتصام ایکی قسمدر بری اعتصام بالله در که اول هر موهومدن ترقی و هر ترقیدن تخلص و ناسدن انقطاع ورفض علائقدر و بری اعتصام بحبل الله در که اول طاعنی محافظه و اوامر موافقندر (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله حق تقاته) یا مؤمنر الله تعالیدن حق تقوی ایله اتقا ایدر که اول واجبه قیامده و سبی استغراغ و محارمندن اجتنابدر ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر که اول اطاعت ایدوب عصیان ایتمکدر و شکر ایدوب کفران ایتمکدر و ذکر ایدوب نسیان ایتمکدر دینلیدی که اول کشی طاعتند التفاتندن و طاعات اوزره مجازات توقندن تزهیدر لواقم الانوارده ایدر تقوی الله ایکی قسمدر بر قسمی استطاعتز دکلوا اتقوا در و بر قسمی ایسه حق تقوی ایله اتقوا در که اول متقی تقوا سی الله تعالیدن کوروب کنندینک اندن انزالدر لکن کاتکلیف نسبتندن دکل زیرا آندن انزالی مع الله سوا دبی اقتضایدر اشوایت کریمه صحابه به غایتده صعب کلوبدر حتی تقواده آیت استطاعتز دکلوا تخفیف اولندی تخیل ایتدیلر و الحال اندن اشد انشغال اولندیلر زیرا غایتده عزیزدر که انسان عملنده جله استطاعتن بذل ایدر بلکه لابد کسله و یا نفسی اوزره تدلیسه استطاعتندن فضله قالور اما که حق تقواده اولیله دکلدر انسر رضی الله تعالی عنه ایدر کشی حق تقوی ایله اتقا ایدر من الامر که لسان حفظ ایدر (ولا تموتن الا و انتم مسلمون) و سزه موت ایرشدیکنده حال اسلامندن غیری حالت اوزره اولمکنر (واعصموا بحبل الله جمعا) جمیعک زجل الهی تمسک ایدر دینلیدی که انکله مراد دین اسلامدر ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر که اول جاعتدر که الله تعالیکنک اعتصامیله امر ایدر حب الله دن مراد اولدر که سزک جاعات و طاعتده آراحت ایتدیکک زشی سزه خیرلودر اندنکه فرقتندن اکامجت ایدر سز دینلیدی که اول قرآندر قال النبی علیه السلام القرآن حبل الله المتین پیغمبریمز علیها السلام ایدر قرآن عظیم الله تعالیکنک حبل متیندر (ولا تفرقوا) یوخسه ینک زده اختلاف و قوعیله اهل کتاب کی دین حقندن تفرق ایتمک ز و یا خود بری بریک زله عماربه ایله زمان جاهلیتده کی تفرق لری تفرق ایتمک ز و یا خود تفرقی ایجاب و الفی ازاله ایدر شیئی ذکر ایتمک ز (واذکرو انعمه الله علیکم) و حق تعالیکنک سزه اولان نعمتی ذکرک ایدر که انک جله سندن بری سزی اسلامه هدایت و توفیقدر انکله اراک زدن غل و غش کیدوب بری برلریک زه الفت و مودت ایتدیکک زدر (اذکنتم اعداء فالف بین قلوبکم) زیرا سز زمان جاهلیتده بری بریک ز ایله قتال ایدر اعدا ایکن اسلام سبیلده حق تعالی قلوبک زی تألیف ایتدی (فاصحبتم بنعمته اخوانا) انک اول نعمت و رحمتیله فی الله اخوت اوزره محبتمین و متحابین اولدیک ز دینلیدی که اوس و خزرج لابوین ایکی قراندیشلر ایدر اولاد لری ینته عداوت دوشوب یوزیکری ییل دکلوا زمان عماربه لری اوزاندی حتی که حق تعالی انی اسلامه کیدروب پیغمبریمز علیه السلام ینلرین تألیف ایتدی (وکنتم علی شفا حفرة من

النار فانقذکم منها) و سز یامعشر انصار جهنمدن برحفره طرفنده ایدیک ز کفریک ز حالنده حتی اگر سزه اول حالنده موت ایرشه جهنم دوشردیک ز لکن حق جل و علا اسلامک ز سبیلده سزی اکاد شکندن قورتاردی (کذلک بین الله لکم آياته لعلکم تهتدون) اشو یتیین کی حق جل و علا سزه دلائل تبیین ایدر تا که هدی اوزره ثابت اوله سز (ولیکن منکم امة یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر) سز دن برجاعات اولسونکه ناسی خیره دعوت ایدر اول خیر کرکه افعالندن و یاترک کندن و کرکه اول صلاح دینی و یادنیویدر و دخی معروفله امر و منکرندن نهی ایدر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم والذی نفسی بیده لتأمرن بالمعروف و تنهون عن المنکر اولیوشکن الله عزوجل ان یبعث علیکم عذابا ثم لتدعونه فلا یتجباب لکم پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اول الله تعالی حتی چون که نفسم انک یدنده در امر معروف و نهی منکر ایدر که ایتمک ز قورقیلور که حق تعالی سزه عذاب کوندره بعده انک دفعی چون دعا ایتدیکک زده دعا کزی کبرو کوندره قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الناس اذاروا منکرا فلم یغیروه یوشک ان یمهم الله بهذابه پیغمبریمز علیه السلام ایدر نامن چن منکر کوروب تغییر ایتدیلر قورقیلور که حق تعالی عذابن انلر تعیم ایدر احیاده ابوذر القفاری رضی الله تعالی عنه ایدر حضرت ابابکر الصدیق رضی الله تعالی عنه دیدیلر که یارسول الله شریکته قتالندن غیری جهاد وارمیدر دیدیکه نعم یا ابابکر حق تعالیکنک یروزنده مجاهد قوللری واردر که انلر شهدادن افضلدر یرلرده رزقنورلر یروزنده بورلر حق جل و علا انلر که سعادته کی ملائکه ید مباحات ایدر و انلر ایچون جنتی ترین ایدر ام سله نیک رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایچون تریم کی ابوبکر رضی الله تعالی عنه دیدیکه یارسول الله انلر نه وصفلو کسنلر در دیدیکه امر معروف و نهی منکر ایدر در و صالحله محبت و فاجرلر بفض و اهانت ایدر در اول الله تعالیکنک حتی چون که نفسم انک یدنده در انلر کی بری شهدا غر فله رندن اعلی غر فنده اولور که انک اوچیز قوسی واردر که هر بری برنوع جوهردن دوزیلور و انلر هر برینه اوچر یوز حورا ترویج اولنور هر بار که نظر ایتسه حورا اکادیر که ذکر ایدر مینکه فلان کون فلان یرده امر معروف و نهی منکر ایتمشیدک (واولئک هم المفلحون) و انلر کال فلاحله مخصوصلر در امر معروف مأمور به حسبجده کاهی واجب و کاهی مندوب اولور و امانهی منکر کلیسی واجب اولور زیر اشرعک جمیع انکار ایتدیکی اشیاء حرامدر و اظهر اولان بودر که عاصی به واجب اولور که ارتکاب ایتدیکی منکرندن نهی ایدر زیرا واجب اولور که انی ترک وانی ایشیلانده انکار ایدر و انک برنی ترکله آخرک وجوبی ساقط اولمز اشوایت کریمه علمدین تعلیمده و امر معروف و نهی منکره حث و ترغیب واردر بوخصال شریفه فرض کفایه اولوب انکله مخاطب امتک بعضی اوله کلی دکل (ولا تکنوا کالذین تفرقوا و اختلفوا من بعد ما جاءهم البينات) یهود و نصاری کی اولمز که انلر شول اتفاق ایجاب ایدر آیات و حجج مینه کلدیکند نصکره تفرق ایتدیلر و توحیدده و تنزیده و احوال اخرنده اختلاف ایتدیلر اظهر اولان بودر که اشو نهی اصولده تفرقتن اوله یوخسه فروعه دکل زیرا پیغمبریمز علیه السلام ایتمک اختلافی رجتر دیشدر و دخی برکنه که اجتهاد

یفغفر لمن یشاء و یعذب من یشاء و الله علی کل شیء قدير) کوکده و یرده اولان مخلوقات و ملک و اشیا جله الله تعالی به مخصوصدر اگر سز نفسکرده اولان سینه و نیات و عزیم قصدی اظهار یا اخفا ایدر سکر دخی حق تعالی انکله سزه حساب و جزا ایدر دیدیک کیسه بی مغفرت و دیدیکه عذاب ایدر الله عظیم الشان غفران و تعزیدن هر شیه قادردر مر و یدر که بوایت کریمه نازل اولدقه صحابه کرام مضمونی تأمل ایله بی طاقت اولدیلر حضرت صدیق و فاروق و معاذین جبل و اعیان انصاردن بعضیلری رضی الله عنهم حضور حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام و اروب یارسول الله طاق کتوره میه جکمر عمل ایله تکلیف اولندق زیرا قلبم زک غنائی بد مزده اولما غله اگر چه قوتندن فله کتور مزسک دخی احیانا خیال معاصی خاطره خطور ایدر بوضو رنده محاسبیم به الله کلام شریفیله قلبه کلن ایله حساب اولنور ایسک

اولنسون اگر اضرا و نهی اولنیدیک ز شیئی ایشلر سکر اول فعل منهی سزه طاعتندن خروجدر الله تعالیدن اتقا ایدر و الله تعالی سزه مصالح دینه و دنیویه کزی تعلیم ایدر و الله عظیم الشان هر شیئی بیلیجیدر (وان کنتم علی سفر و لم تجدوا کتابا فراهان مقبوضة فان امن بضعکم بعضا فلیؤد الذی اؤتمن امانته و لیتق الله به و لا تکنوا للشهادة و من یکنها فانه اثم قلبه و الله بما تعملون علیم) اگر سز سفرد اولوب کاتب یولمز سکر سز کچون مدیوندر رهن قبض ایتمک واردر اگر بعضک ز بعضک زدن یعنی بربریک زدن امین اولوب رهن آلمزسه اول مدیون امین دمتنده کی امانت دینی صاحبده ادا ایتسون و ربی الله تعالیدن خوف ایتسون و سز شهادتی کتم ایتمک کیمکه شهادتی کتم ایدر سز انک قلبی یعنی ظاهر و باطنا کناهکاردر الله تعالی سزک شهادتی ادا و کتمانده اولان عمارکزی بیلیجیدر (لله مافی السموات و ما فی الارض و ان تبدوا مافی انفسکم او تخفوه یحاسبکم به الله

ایده اصابت ایدرسه اکایکی اجراولور خطا ایدرسه اکا براجر اولور دیشدر (واولک لهم عذاب عظیم) ایدری انرا یچون تفرق واختلافی سبیل عذاب عظیم واردر (یوم بیض وجوه وتسود وجوه) ذکرایت شول کونیکه انده مؤمنلرک ایمانله یوزلری بیاض اولور وکافرلرک یوزلری سیاه اولور ۞ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدریوم قیامتده هر قوم عبادت ایتدکلی شینه وارمغدا صراولورلرچانکه اکاواره لرعزون اولدرلر حززلرندن یوزلری قراره واهل قبله ویهود ونصاری قالور نه شینه کوندریله جکلرین ییلیدلر اوله اولسه حق تعالی انلره ارادت کریمه سی اولدینی وجه اوزره اتیان ایده دنیاده مؤمن مطیع اولدینی حالده اکا سجده ایدلر فی الحال سجده یوارلر واهل کتاب ومنافقون اکا سجده یقادر اولیه بعده اذن الهی ایله باشلرین قالدیر یچق مؤمنلرک یوزلری یلج کی بیاض اوله منافقون واهل کتاب انلرک یوزینه نظر ایدیمک شدت حززلرندن یوزلری سیاه اوله دیلرکه یاربنا زنه حالت ایدریکه مشرکین دکالر ایکن یوزیمز سیاه اولدی ۞ حق جل وعلا ملائکه یه دیه که نظر ایدک شونلره کیم نفسلری اوزره نیچه کذب ایتدیلر ۞ اهل معانی ایدر یوزلرک بیاض اولدیفیله مراد اعمال صالحیه وثواب الله سرور لرندن اشراق واستبشار ایدر یوزلرک سواد ایله مراد اعمال سینیه به وعذاب الله حززلرندن کابت وکسفیدر (فاما الذین اسودت وجوههم اکفرتم بعمدا انکم فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون) اما انلرکه یوزلری سیاه اولدی انلره بنور که ایماندنصرکه یوخسه کافر می اولدیکز ایدری کافر اولدیفکز شی سبیل سزه حاصل اولان عذاب ذوق ایدک ۞ دینلریکه انلرکه مراد یوم میثاقده بنسزک ربکزد کلیم یم دیدیکه بل ریجمن دینلردر وایمنا ققوندرکه لسانلریله ایمان اظهار ایدوب قلبلریله کافر اولدیلر ۞ ویا اهل کتاب ایدر که انیلرینه ایمانلری کی محمد علیه السلامه بشندن اول ایمان کتور مشکن بشت اولدیفنده کافر اولدیلر ویا اهل قبله دن اقوامدر ۞ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم آتی علی الخوض حتی انظر من یرد علی منکم ویؤخذ ناس دونی فاقول یارب منی ومن امتی فیقال لی هل شعرت ما عملوا بعدک والله ما زالوا یرجعون علی اعقابهم ۞ پیغمبریمز علیه السلام ایدر یوم قیامتده بن حوضه واریرین وسزدن انده ورود ایدلره نظر قیلورین کورمکه برطاشه بکا ورود ایتدین اخذ اولنه یم که یارب انلرندن وبنم امتدندرلر بکا دینله که ییلورمیسن انلر ندنصرکه نه ایشلدیلر والله اردلرینه دوتکدن زائل اولدیلر ۞ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم بادروا بالاعمال الصالحة قبل ان تجی قن کقطع اللیل المظلم یصمیع الرجل مؤمنا ویمسی کافرا ویمسی مؤمنا ویصمیع کافرا یبع دینه لمرض الدنیا ۞ پیغمبریمز علیه السلام ایدر اعمال صالحیه مبادرت ایدک شول لیل مظلم قطعدری کی فتهلر ظهورندن اول که کشی مؤمن صاحبیوب کافر اخشاملر ومؤمن اخشامیوب کافر صاحبلر دینی دنیادن شی سیره دیکشور (واما الذین ابضت وجوههم فی رحمة الله هم فیها خالدون) اما انلرکه یوزلری بیاض اوله انلر حق تعالینک جنت وثوابنده داغلدردر حق تعالینک جنتدن رحمتله تعبرنده تنیه واردر که مؤمن عمرنی طاعة الله استغراق ایدرسده بنه جنته دخولی حق تعالینک رحمت وفضلیه اولور (تلك آیات الله نتلوها علیک بالحق) اشبو الله تعالینک

(وعد)

حال مشکل اولور دیدیلر سید عالم علیه الصلوة والسلام سزنی اسرائیل کی ۞ سمعنا وعصنا دیمز سکر ۞ سمعنا واطعنا دیر سکر ییورد قلدنده ۞ سمعنا قوله واطعنا امره ۞ دیرک مطمن القلب اولدیلر ۞ ابن عباس رضی الله عنهما دیر ویدر که حق تعالی سزنی محاسبه ایدر دینلدی یوخسه مؤاخذه ایدر دینلدی محاسبه مؤاخذه نک غیریدر بوتقدیرجه فعله کلیان عمل ایچون مؤاخذه اولنماق فهم اولنور (امن الرسول بما انزل الیه من ربه والمؤمنون کل امن باهه وملکته وکتابه ورسله لانفرق بین احد من رسله وقالوا سمعنا واطعنا غفرانک ربنا والیک المصیر) محمد علیه الصلوة والسلام ومؤمنلر رب تعالیدن اکا انزال اولنسان قرانی تصدیق ایتدیلر محمد علیه الصلوة والسلام ومؤمنلرک کلیسی الله تعالینک وحدانیتیه وملکریته وکتاب منزله لره وجمله پیغمبرلره ابنانوب تصدیق ایتدیلر والله تعالینک رسولرندن برینک بیتنی فرق ایتدیلر ویدیلر یاربنا

وعد ووعیدنده وارد اولان آیاتیدر که انی سکا حق ملتبس اولدینی حالده تلاوت ایدرز (وما الله یبدظلم للعالمین) الله تعالی عالمینه ظلم مراد ایتدیر اندن ظلم مستحیلدر اکا برشی خفی دکلدیر برشینک تقصیله ظلم ایده وبرشیندن منع اولنر که فعلیه ظلم ایده زیرا اول علی الاطلاق مالک الملکدر (والله مافی السموات ومافی الارض) سموات وارنده اولان اشیانک جمعی الله تعالینک خلق وملکیدر (والی الله ترجع الامور) آخرتیه خیر وشردن عبادک اموری جمعا اکا رجوع ایدر هر برینه جزاسنی ایدر (کنتم خیرامة اخرجت للناس) علم الله ده ویا لوح محفوظده وایام متقدمین پتنده خیرامت اولدیکز که ناسه اظهار اولدیکز ۞ دینلریکه انلر کله مراد مکدن مدینه یه هجرت ایدن صحابه در ویا خود خاصه اصحاب محمد در که اروات ورعاندلر حق تعالی مسلمینه انلره اطاعتله امر ایلدی ۞ عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ایدر بوخصلت بزدن اولنیز ایچوندر آخریمز ایچون دکل ۞ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم خیرکم قرنی ثم الذین یلونهم ثم الذین یلونهم ۞ پیغمبریمز علیه السلام ایدر سزک خیر لیکز بنم قرنم اهلیدر یعنی بنم عصرمدن یوزیل ایچنده حیاند بولنلردر بعده بنم قرنه ولی ایدن قرن اهلیدر بعده اول قرن اهلنه ولی ایدن قرن ثالث اهلیدر ۞ رازی ایدر یلنیز که پیغمبریمز علیه السلام کندی قرندنصرکه ذکر ایتدی قرغیدی ویا وچ قرغیدی ۞ قال النبی صلی الله علیه وسلم لاتسبوا اصحابی فوالذی نفسی بیدی لو ان احدکم اتفق مثل احد ذهابا ما درک مد احدهم ولا نصیفه ۞ پیغمبریمز علیه السلام ایدر بنم اصحابه سب ایتدکز اول الله تعالینک حقیچونکه نفسم انک یدنده در اکر سزدن بریکز احد طاغیبه فی سبیل الله التون اتفاق ایتد کز سزک اول دکلو اتفاقکز انلرک برمد بلکه نصف مد اتفاق ثوابنه ایشیه ۞ اکزون دیدیلر که اشبو آتله مراد مؤمنلرک جمعیدر ۞ ابو هریره رضی الله تعالی عنه ایدر یعنی سزنا سزک ناسه خیر لوسیسز که انلری سلاسل ایله کتوروب اسلامه ادخال ایدرسز ۞ قتاده ایدر که انرامت محمد در که بر پیغمبرک امتی بولردن اول قتاده صرا اولنویوبدر اما که بوات کفارله قتال ایدلرلر وکندی دینلرینه قویارلر اول اجلدن ناسک خیر لیبی اولدیلر پیغمبریمز علیه السلام ایدر اشبوات کریمده دیدیکه ۞ انکم لتتون سبعین امة انتم خیرها واکرمها علی الله سز یمش امتی تمیم ایدوب سز اول امتلرک خیر لوسیسز والله تعالی یه زیاده کرامت لوسز ۞ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم مثل المطر لا یدری اوله خیرام آخره ۞ پیغمبریمز علیه السلام ایدر بنم امتی مثل یغور مثلدیر یلنیز که اولمی خیر لودر یوخسه آخریمی خیر لودر ۞ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الجنة حرمت علی الانبیاء کلها حتی ادخلها وحرمت علی الامم حتی تدخل امتی ۞ پیغمبریمز علیه السلام ایدر انبیایه بندن اول واملرینه بنم امتدن اول جنته کیرمک حرام قیلندی ۞ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اهل الجنة عشرون ومائة صف ثمانون من هذه الامة ۞ پیغمبریمز علیه السلام ایدر اهل جنت یوزیکر می صف اولور سکان صفی اشبوات اولسردر (تأمرون بالمعروف) معروفله امر ایدر (وتنهون عن المنکر) منکردن نهی ایدر سز ۞ دینلریکه معروف اقامت سنت وجاعتدرو منکر اقامت بدعت وضالندر ۞ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من امر بالمعروف ونهی عن المنکر فهو خلیفة الله فی الارض وخلیفة کتابه وخلیفة رسوله ۞

(بیان) (اول) (۲۵)

قولکی اشتدک وامر که اطاعت ایتدک سندن مغفرت استرز وبعده سکا رجوع ایدیمیز (لا یكلف الله نفسا الا وسعها لهما کسبت وعليهما ما کسبت ربنا لاناخذنا ان نسینا واناخذنا ربنا ولا نعمل علینا اصرا) لا تاخذنا ان نسینا واناخذنا ربنا ولا نعمل علینا اصرا کما حملته علی الذین من قبلنا ربنا ولا نعملنا ما لا طاعة لابه واعف عنا واغفر لنا وارحنا انت مولینا فانصرنا علی القوم الکافرین) الله تعالی بر نفسه انجی طاقتی مقدار تکلیف ایدر یعنی کیمه به قدرنی اولیان شینی تکلیف ایتدیمز فیچون کسب ایتدیکی خیرک اجر وتوابی واکتاب ایتدیکی شرک ووزرک عقابی به نفعه در شری کیمه به ضرر ایتدیمز یاربنا کر بزدن نسیاتله عمل خیر فوت اولدیه یاخود خطا ایله عمل شر وقوعبولدیه یزی مؤاخذه ایلمه یاربنا بزدن مقدمه اوللره یعنی یهود وسائر ۞ تحمیل ایتدیکک کی بارکراتی یاخود ذنب اصراری بزم اوزریمز تحمیل ایلمه یاربنا بزم اول حمله یی تحمیل طاعتمز اولیان شی یعنی حدیث نفس وسبب

شهوته استیلاء شیطان و شمانت اعدا کبی حالری بزه بوکندرمه و بزدن صدور ایدن خطالر می عفو ایله و کناهلر می مغفرت ایله و طاعتلر می قبوله بزه رحمت ایله سن بزم ولی امور من و حافظ و ناصر من سن امدی قوم کافرین اوزربنه بزه نصرت و نظر احسان ایله مریدر که معاذین جبل بوسوره بی ختم ابتد کجه آمین درایمش خبرده وارددر که حضرت سید عالم صلی الله علیه وسلم شب معراجده بودعابی او قومش ملکر آمین دیمش جناب عزوجل اجابت بیورمش صحیح مسلمده ابن مسعود رضی الله عنهدن روایت وارددر که حضرت فخر رسالت علیه السلام لیله معراجده اوچ شئی اعطا اولندی بش وقت نماز و سوره بقره نك آخری و امت محمد دن شرك كتور میان کیمسه نك كنسه کبارینك عفوئ بنایعده وارددر که چونکه سید الکونین علیه السلام معراجده عروج و منزل قریه و وصول ایله مقام اودانی و سلام و کلام پیغمبر عز علیه السلام ایدر بر کسه که امر معروف و نهی منکر ایله اول الله تعالینك و کتابنك و رسولنك خلیفه سیدر دینلديک سنده اوچ خصلت اولمجه امر و نهی ایتمکه مباشرت ایتمکل که اول تعجیبیت و معرفت و صبر علی المصیبه (و تؤمنون بالله) و الله تعالینك توحیدی اوزره و هراغان واجب اولور شئی اوزره ثابت اولور سر (و لو آمن اهل الکتاب لکان خیر الهم) اکر اهل کتاب کایننئی ایمان کتور سدر اول اولور خبر لو ایدنی (منهم المؤمنون) انلرك بعضی مؤمنلر در عبدالله بن سلام و اصحابی کبی (و اکثرهم الفاسقون) لکن انلرك اکثری متقدملر و طاعة الله دن خارجلر در کتب بن الاشرف و اصحابی کبی مقاتل ایدر رؤس یهود انلردن ایمانه کللره عبدالله بن سلام و اصحابنه اینا ایتدیلر اشبو آیت کریمه نازل اولدی (لن یضروکم الاذی) یا مؤمنلر اول یهود سزه لسانله و عید و طعندن غیری ضرره قادر اولزلر (و ان یقاتلوکم یولکم الادیار) و اکر سزکله قتاله چیقدرلر منهزم اولدقلری حالده کیر و دونوب تجارلر (ثم لا ینصرون) بوندنصکره کسنددن انلره نصرت ایرشمز بلکه انلرك اوزره نصرت سزک اولور (ضربت علیهم الذلة انما تقفوا) انلرقنده بولورلر سه اوزرلرینه قتل و یاخود ذلت الزام اولندی (الانجیل من الله و جبل من الناس) مکرکه ذمت الله و یا انلره کلان کتابه و یا ذمه مسلمین و یا دین اسلامه اعتصام ایدلر (و باؤا بغضب من الله) و الله تعالینك غضبنه مستوجبین اولدقلری حالده رجوع ایتدیلر (و ضربت علیهم المسکنة) و دخی اوزرلرینه زی افتقار الزام اولندی حتی انلر کندیلردن فقر اظهار ایدلر تا که جزیدلری تضعیف اولنیه (ذلک) ذکر اولنان ذلت و مسکنت اوزرلرینه الزام اولنئی و الله تعالیدن غضبنه رجوعلری (بانهم کانوا یکفرون بآیات الله و یقتلون الانبیاء بغیر حق) شول ایدیکه الله تعالینك آیتلرینه کافر اولدیلر و یاخود ناحق یره پیغمبرلری اولدر دیلردی (ذلک بما عصوا و کانوا یعتدون) اشبو کفر و قتل و عصیانلری و حدود الهی اعتدالری سیله ایدنی زیرا که صفائره اسرار کبائره مضی اولور و کبائره استمرار ایسه کفره مؤدی اولور ابن عباس رضی الله تعالی عنده ایدر عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنده و اصحابی اسلامه کلجک احبار یهود دیدیلر که محمده ایمان کتورنلر بزم شرار مندر اکر او یله اولسیدی آباء دینی ترک ایتزلردی او یله اولسه نازل اولدیکه (لیساوا سواء) اهل کتاب عندالله درجده برابر دکلر در (من اهل الکتاب امة قائمة) اهل کتابدن جاعت وارددر که دین اللهده ایمانله مستقیم و کتاب اللهله حامله و صلا و طاعة قائمدر (یتلون آیات الله آناء اللیل و هم یسجدون) کیمچنک ساطندنه نماز قیلور اولدقلری حالده قرآنی تلاوت ایدلر (یؤمنون بالله و بالیوم الآخر) الله تعالینك وحدانیتسه و بوم آخرتک حقیقته ایمان کتورلر (و یأمرون بالمعروف) و معروفله امر ایدلر (و ینهون عن المنکر) و منکر دن نهی ایدلر (و یسارعون فی الخیرات) و اعمال صالحیه مبادرت ایدلر (و اولئک من الصالحین) اشبو صفاتله و صفلو کسندر عندالله احوالری صالح اولوب رضا و ثنسانده مستحقلر دندر (و ما یفعلوا من خیر فلن یکفروه) خیر دن اول شئی که انی ایشلر سز آخرتده انک ثوابدن محروم اولمز سز قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم البر لایلی و الاثم لایسنی و الدیان لایفق پیغمبر عز علیه السلام ایدر عمل خیر اسکیز و عمل شر او نودلر و حضرت قهار جل شانیه فنا یرمن هر عملک جزاسین ایدر

(والله)

(والله علیم بالمقین) الله تعالی تقوی اهلی بیلور اشبونده بشارت و اشعار وارددر که خیرک مبدئی و عملک حسنی تقوی اوله و عندالله فائز اهل تقوی اوله (ان الذین کفروا لن تغنی عنهم اموالهم و اولادهم من الله شینا) شونلر که کافر اولدیلر انلردن الله تعالینك عذابنه ماللری فدیله ایلدونه اولادلری نصرته دفع ایتمز (و اولئک اصحاب النار) ایدنی انلر جهنم ملازملریدر (هم فیها خالدون) انلر انده داغلر در اشبو آیت کریمده انلرك نحن اکثر اموالا و اولادا و مانحن بمعذبین بزم مالز و اولامر چوقدر بزعذاب اولمز ديو قوللری رد وارددر (مثل ما ینفقون فی هذه الحیوة الدنیا) اشبو حیاة دنیاده کفره نك قریب و یا مفاخره و سمعه ایچون و منا فقونک ریاء و خوف ایچون اولان انفاقلرینك مثلی (کذلک ریح فیها صراصات حرث قوم ظلموا انفسهم فاهلکتهم) شول زبح مثیلدر که انده سموم حاره و یا بارده شدید اولوب کفر و معصیتلریه نفسلرینه ظلم ایتمش قومک زرعه نك صابت ایدوب هلاک ایدیه ایدنی انلرك انفاق دخی انجیلین ضایع اولوب نه دنیا و نه آخرتده صاحبنه نفی اولیسدر (و ما ظلمهم الله و لکن انفسهم یظلمون) الله تعالی انلرك نفقاتی ضیاعله انلره ظلم ایتموبدر بلکه انلر اعتداد اولور وجد اوزره انفاق ایتمدکلر ایچون نفسلرینه ظلم ایتمشدر (یا ایها الذین آمنوا لاتخذوا بظانته من دونکم) یا مؤمنلر کندی جنسکز مؤمنلرک غیری دن صدیق و خلیل ایدنکز تا که انکله انلر سزک اسراریکزه مطلع اولیدلر (لایألو نکم خبالا) انلر سزه شر و فساد ایراث ایدر شینده جهد و مقدورلرین بذله قصور ایتزلر (و دوا ما عنتم) سزه ضرر و هلاک صابتله مشقت و ررشی استیوبدرلر (قد بدت البغضاء من افواههم) کلاملردن مؤمنینه عداوتلری ظاهر اولوبدر که صدور لرنده کی فرط بفضیلرین کتمه قادر اولدقلریندن اسرار مسلمینی کفاردن اخوانلرینه بیلدیرلر (و مانحنی صدورهم اکبر) انلرك صدور لرنده اخفا ایتدکلری بغض و عداوت اظهار ایتدکلریندن اعظمدر زیرا که انی اظهارلری اختیارله دکلدر (قد ینالکم الایات) بزمه شول آیات قرآنییه بیان ایتدک که اول الله تعالینك اولیاسیه مصادقه و اعدا سیله معادات و جوبنه دلالت ایدر (ان کنتم تعقلون) اکر سزه بیان اولسانلری بیلور و موجهله عمل قبولر سه کز (هانتم اولاء تحبونهم و لا یحبونکم) سزای مؤمنلر انلری سورسکز اراکرده کی قرابت و رضاع و مصاهرت سیله مع هذا انلره موالاتدن نهی اولنمشکزدن انلرایسه سزی سومزلر دینلرینه مخالفتکز ایچون و یا انلرکله مراد منافقین اوله مؤمنین انلری سورلر ایماندن اظهار ایتدکلر ایچون حالبوکه قبلر ننده کی کفری بیلزلر (و تؤمنون بالکتاب کله) و الحال سز کتابلرک کله ایمان کتور سز انلو ایسه سزک کتابکزه ایمان کتور سزلر (و اذا لقوکم قالوا آمنا) چان انلر سزه ملاقات ایتسه لر نفاق و تقریر ایدوب بزدخی سزک کبی الله تعالی یره و رسولنه ایمان کتور مشر دیرلر (و اذا خلوا غیظکم الا نامل من الغیظ) و چان بری برلریه تنها اولسه لر او یکه لر نندن پارمقلری اوجن اصررلر زیرا که مؤمنلرک بری برلرینه الفت و محبت و اسلامک قوت و اهلی عزنده کورلر و تشفی به ایسه هیچ بروجهله چاره لری اولمدیقندن یرینورلر (قل موتوا بفیظکم) موتکزه دکن او یکه دن قور تلیوب اول حسراتده هلاک اولک (ان الله علیم بذات الصدور) الله تعالی انلرك قلوبنده اولان مؤمنلره عداوتلرین بیلور و آنک اوزره انلره جزا قیلور

الهیسه مقابله محبات حضرت رسالت پناهیده حق سبحانه و تعالی پیغمبرینی مدح ایله آمن الرسول بیوردی خواجه عالم علیه السلام بو شربت کرم ایله بنم مؤمنلریم دخی مکرم اولسون ديو مناجات ایتمکله طرف باریدن و المؤمنون کل آمن الی آخره بیورلدی حق تعالی سوال ایتدی که سنک امتک بو احکامی قبولده نه دیرلر مفخر کاشات علیه السلام سمعنا و اطعنا دیرلریدی خطاب کلدیکه بن انلری لا یكلف الله نفسا الا وسعها ایله تخفیف ایدرم بیورلدی بیضاویده مسطور حدیث شریفدر که حق تعالی خلایق خلق ایتزدن ایکی بیک ییل مقدم بقره ذکر اولنان سوره نك آخرنده کی ایکی آیتی بدقدرتیه کتب ایدوب انی جنت خزینسه سندن ازال ایلدی کیمکه اول آیتلری بتودن صکره او قور سه بتون کیمجه عبادتله قائم اولمش نوایسه جزا نور وینه حدیث شریفله مینکه شول ایچنده بقره قصه ذکر اولنان

(ان عسکم حسنة تسوهم) اگر سزه ای مؤمنان حسنه ابرشه اول کرکه اعدا کز اوزره غلبه در ویا نلردن غنیمه در ویا ناسک اسلامه دخوله تابیدر یا اهل اسلامک معیشتند خصبر انلری بریندر (وان تصبکم سیئه یفرحوا بها) و اگر سزه سیئه ابرشه اول کرکه هزیمت ویا ضرر ویا شدت در اکسوی نورلر (وان تصبروا و اتقوا لایضرکم کیدهم شیئا) اگر سز انلرک اذاسنه صبرایدرب رب تعالیدن خوف ایدرسد کز الله تعالینک صابرین و متقینه موعود فضل و حفظله سزه انلرک مکری نقص ویرمن (ان الله یعملون بحیط) الله تعالی سزک صبر و تقوی و سایر اعمال کزی بیلور جزا کزی ابر کورر (واذغدوت من اهلك تبوی المؤمنین مقاعد القتال والله سمیع علیم) ذکر ایت شول و قتیکه مدینه دره بر صباحن اهلك عائنه هجره سندن چیتد که مؤمنله قتال ایچون موطن تهیه ایدسن الله تعالی سزک اقوا لکزی ایشیدوب ثبات کزی بیلور روایت اولندیکه هجرتک اوچینجی سندسی شوالک اون ایکسی اربما کونده مشرکون کلرب احد طاعنه قونیلر پیغمبر عز علیه السلام مشورت ایچون اصحابی و انلرکه بیله عبدالله بن ابی بنی دخی چاغردی حالبوکه اندن اول انی چاغرمش دکل ایدی بعد المشوره اول واکز صحابه دیدیلر که یارسول الله مدینه دره اقامت ایدوب انلره جمعا چیقیمهلم اگر چیقا رسدوز انلر زدن اصابت ایدر واکر انلر مدینه دره کیرلر رسد رجالر انلرکه قتال ایدر و نساء و صبیانر انلره هجراه ری ایدر زانلردن اصابت ایدر ز اقامت ایدر لرسد شرعیه اقامت ایدر لروا کر رجوع ایدر لرسه خائب و خاسر کیدرلر و انلرک بعضی چیمغه اشارت ایتدی پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه بن منامده کورد مکه حوله صفیرلر بوغازلور انی خبره تأویل ایتدم و کورد مکه سیفمک زیانده نم وارانن هزیمت تأویل ایتدم اگر مدینه دره اقامتی رای ایدرسد کز رای وجهدر که انلر کبره جک ز قافله قتال ایدر ز شول بدر غزای سنی فوت ایدن رجال که حق تعالی انلری شهادتله اکرام ایده جک ایش دیدیلر که یارسول الله بز اعدا مز اوزره چیقار غل دیو قتاله رغبتدن زائل اولمیلر حتی که پیغمبر عز علیه السلام بینه کیروب سلاح قوشاندی انی کور بچک نادم اولمیلر پیغمبر عز علیه السلام وحی کلور کن انک رأینی قیوب کنندی رأی می اکا الزام ایتدک اندن طوروب اکا اعتذار ایتدیلر دیلدیکن ایشله کل رای سنکدر یارسول الله دیدیلر پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه هیچ بر پیغمبره لایق اولمکه سلاح قوشاند یفند نصکره قتال ایتمیدن انی اوزرندن براغه اوله اولسد مشرکون احد طاعنه اربما و خیس کونلرنده اقامت ایتدیلر جمعا زین پیغمبر عز علیه السلام اصحابیه ایتدک نصکره مکر اول کونده بر انصاری وفات ایتمشدی نمازین قیلوب اندن احد کتدیلر یوم سبتک صاحبده احدک شعبه دره بولندیلر (اذ همت طاشفتان منکم ان تفتلا) زیرا سزدن ایکی جماعتکه اول خزر جدن بنو سلمه و اوسدن بنو الحارثدر قتالدن جبن و تخلف قصدین ایتدیلر حالبوکه انلر عسکر اسلامک ایکی جناحی ایدیلر زیرا پیغمبر عز علیه السلام احدده بیک کشی ویا طقوز بوز الی کشیله چیتمشدری و مشرکون اید اوج بیک کشی ایدیلر و قتا که شوط نام موضع ایدیلر عبدالله بن ابی اوجیوز کشی ایلر اردلرینه دونیلر نیچون کتدیلر عزی و اولاد لر عزی قتل ایدر برز دیدیلر عمرو بن خزرج الانصاری انلره ایشوب پیغمبر کزی براغوب قتده کیدرسد الله تعالیدن قورقوب

کدیلر اول حضرت ملاقاتلرنده انلری اسلامه دعوت ایدی انلر بز مقدم اسلامه کتتمز دیدیلر پیغمبر علیه الصلوٰه و السلام سزک حق تعالیله ولد اسنادیکر اسلامه مانعدر یسوردی نصاری بزم بو اسنادده حتمز واردر اگر عیسی انک اوغلی دکلر یادی کیمدر دیدیلر رسول الله علیه السلام سزک مذهبکرده دخی الله تعالی به موت وفا یوقدر و بیلور سکر که عیسی اجل شریقی ایجه جکدرو عیسی اکل و شرب و نوم ایدر ایدوکنی بیلور و سوبلر سکر و حق تعالی بو حمله دن مژهدر یسورد قلدن ساکت اولدیلر (زل علیک الکتاب بالحق مصدقا لما بین یدیه و انزل التوریه و الانجیل من قبل هدی للناس و انزل الفرقان ان الدین کفر و ابایات الله لهم عذاب شدید و الله عزیز ذو انتقام) حق جل و علا قرانی سکا حقه و اخبارنده صدق و دلائل ایلر تنزیل ایتدی اندن مقدم نازل اولان کتابلری توحید و نبوت و معاد و بعضی

بوفعلی ایتمکزدیو منع ایده کوردی چاره ایده مدی اگر قتال حق ایدوکن بیلیدک سزه اتباع ایدر دکلرک رأی خطایله اولمشدر قتال حق دکلر اوله اولسد نیچون کتدیمزی تهلکدیه براغورز دیدیلر اول ایکی جناح اولان ایکی جماعت دخی عبدالله بن ابی نبیله کیر و دوغک قصدین ایتمشدر ایکن حق جل و علا قیلرین تثبیت ایدوب پیغمبر عز علیه السلام ایلر بیلر قالدیلر (والله ولیهما) حالبوکه اول ایکی جماعتک قلوبارین حفظ و کتدیلرینه نصرت ایدن الله تعالیدر (وعلى الله فلیتوکل المؤمنون) ایدمی مؤمنلر الله تعالی به توکل ایتسولر که اول انلره نصرت ایدر اندن حق جل و علا انلره منت سابقه سنی تذکیر ایدوب دیدیکه (ولقد نصرکم الله بیدر و انتم اذله) الله تعالی سزه بدر غزاینده نصرت ایتدی حالبوکه سزه درده رجاعت قیلله ایدیکز زیرا که مسلمون انده اوجیوز اون اوج کشی و مشرکون اید طقوز بوز الی کشی ایدی (فاتقوا الله لعلکم تشرکون) ایدمی ثابده اتقا ایدک تا که تقوا کز سبیلله سزه انعام ایتدیکن نصرت شکر ایدسز (اذ تقول للمؤمنین ان یکفیکم ان یدکم ربکم ثلاثة آلاف من الملائکه مغلین) شول وقتکه مؤمنله دیرسن که سزه کفایت ایتمیکه ربکز جل شانه سعادن سزه اوج بیک ملک انزالیله امداد ایدسز دینلر که یوم بدره حق تعالینک مؤمنله امدادی اولایک ملکله ایدی بعده اوج بیک بعده بشیک اولدیلر (بلی ان تصبروا و اتقوا و یا توکم من فورهم هذا یمدکم ربکم بخمسة آلاف من الملائکه مسوین) بلی اگر عدوبه صبرایدرب پیغمبر کز غالفدن صاقورسد کز و مشرکون بدره کی هزیمتله غضبیلرندن سزه کلورلر ایدر بکز جل شانه فی الحال سزه بشیک ملکله امداد ایدر انلر علامتلور اولد قلدی حالده دینلر که اول باشلرنده صاری عمادلر اولوب خیل بلق اوزرنده طور ردیلر ویا عمادلری بیاض اولوب کتفاری اراسنه صلیور مشلردی ویا انلرینک انلرینه و قول قلدینه صوف علامت ایتمشدری قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لاصحابه یوم بدر تموموا فان الملائکه قد تموموا بالصوف الابيض فی قلائسهم و منافعهم پیغمبر عز علیه السلام ایدر یوم بدره اصحابنه دیدیکه علامتکز زیرا که ملائکه قلسولرینه و مغفرلرینه صوف ایش ایلر علامتلر ایتمشدر دکن حسن ایدر اشوبش بیک ملائکه یوم قیامت دکن مؤمنله غزاینده عون و نصرت ایدرلر ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یوم بدر معرکه سنک غریبه ملائکه غزاینده وارلر لکن قتال ایتمزلر مؤمنله مدد اولوب طورلر (وما جعله الله الا بشری لکم) حق جل و علا سزه اشوب وعد و ملائکه ایلر امدادی بشارت قیلدیکه استبشار ایدسز (وتطمئن قلوبکم به) و تا که قلوبکز اکا سکون ایلر خوفدن قوریلر (وما النصر الا من عند الله العزيز الحکیم) سزه دو کز اوزره نصر دکل الا الله تعالی عندندندر که اول برغالبدر که اکا غلبه ایدلر و حکمتی مقتضایه ایکی جندن دیلدیکن منصور و یاقمهور ایدر ایدمی نصری ملائکه و جنده احاله ایتمکز بلکه نصری الله تعالیدن بیلوب ایدن استعانت واکا توکل ایدک (لیقطع طرفا من الذین کفروا) حق تعالی یوم بدره سزه نصرت ایتدی تا که ارکان مشرکدن ایردوکنی قتل واسرله هدم ایده اوله اولسد اول کونده مشرکونک مقاتله ورؤسلندن یتش کشی مقتول و یتش کشی مأسور اولدی (او یکتیم) ویا انلری جبهه و بوزلری اوزره

سوره خیمه قراندرا نی تعلیم ایدک تعلیمی برکت و ترکی حسرتدر انی او قویانه ساحرلر سحره قادر اولمزلر

سوره آل عمران مدینه و آیها مائشان

(بسم الله الرحمن الرحیم)

(الم) مفتاح سوره یا اسم سوره یا خودالف دنیاده جملیه الای الهی ولام عقیده مؤمنله لقای ذی الجلالی ویم هر آن اخص خواصه محبت لازالی اوله و الحاصل جمیع سوره اولنده اولان حروف مقطعات حقیقه اقوال کثیره اولفله العلم عند الله کافیدر (الله لاله الا هو الحی القیوم) الله تعالی معبود بالحقدر عبادته مستحق هیچ کیمه یوقدر الاحیات باقیده دائم و خلافتک امورنده قائم بر الله تعالیدر اشبو سوره نک اولندن سکان آیت مقداری کلام شریفک سبب نزولی بو وجهله روایت اولمشدر که نصاری نجراندن التمش کیمه باشلری عاقب و سید نام نصرانیلر ایدی حضرت عیسی علیه السلام حقیقه مناظره ایچون پیغمبر علیه الصلوٰه و السلام

دوشوره ویا جگر لرینه خون و غیظ ایرکوره (فیتقلبوا خائبین) اویله اولسه آملالری منقطع اولدیغی حالده منهزم اولملر (لیس لك من الامر شیء اویتوب علیهم اویعذبهم فانهم ظالمون) انلرک امرندن سنکیچون برشی یوقدر بلکه جله امورک مالکی الله تعالیدر دیلرسه انلری هلاک ایدر ویا اویکلندیرر ویا توبه لرین قبول ایدر اسلامد کلورلرسه ویا انلره عذاب ایدر اصرار ایدرلرسه زیرا که انلر ظالم لردر بلکه سز انلری انذار و انلره جهادله مأمور عبدسز اشو آیت کریمه نیک سبب زولنده مفسرون اختلاف ایتدیلر دینلرکه اشو بر موعونه اهلنک حقنده نازل اولوبدر که انلر قرآن یتمش رجل ایدیلر که پیغمبر عز علیه السلام بر موعونه انلری کوندر دیکه انده کی ناسد قرآن وعلی تعلیم ایدلر انلر ایسه انلری اولدر دیلر اول حالتدن پیغمبر عز علیه السلام زیاده الم کلوب برآی هر صباح نماز نکرمت نایه سنده رکوعندن رأسی رفع ایتدیکنده انلره بدعا ایدیچک اشو آیت نازل اولدی دینلرکه یوم احده پیغمبر عز علیه السلام مبارک باشلری یاره لثوب رباعیه سی کسر اولدیفنده مبارک یوزندن قانی سیر و انلره بدعا ایلر ودر دیکه نیچد فلاح بولور شول قومکه پیغمبر لرینک باشین یاره لر و دیشن قیره لر اویله اولسه اشو آیت نازل اولدی دینلرکه یوم احده پیغمبر عز علیه السلام احساندن کیملرک یوزلری و کیملرک قولالری و مذاکیری کلش کوردی واول مسلمان دیدیلر که اگر حق جل و علا زه فرصت ویررسه زه ایندک لری مثله مثلی بز دخی انلره ایدلم اندن منع وجهی اوزره اشو آیت نازل اولدی دینلرکه پیغمبر عز علیه السلام انلره استیصال وجهی ایله بدعا مراد ایدیچک بو آیتله اندن منع اولدی زیرا که انلردن جم کثیر اسلامد کلچک ایدی (ولله مافی السموات و مافی الارض یغفر لمن یشاء ویعذب من یشاء والله غفور رحیم) سموات وارنده اولان اشیا نیک کلیسی الله تعالینک خلق و ملکدر عبدندن دینلرکه ذنب کیره ایچون مغفرت ایدر و دینلرکه ذنب صغیره ایچون اصراری سببیه عذاب ایدر اول عبادینه مغفرت و رحمت ایتکه بلیغدر ایدی انلردن هیچ کسندیه بدعا ایتکه مبادرت ایتکر (یا ایها الذین آمنوا لا تأکلوا الرباواضعاف مضاعفه) یا مؤمنلر ربای اضعاف کثیره متزایده ایله اکل ایتکر که اول دینک حلولی طلبی تأخیر ایچون مالی زیاده ایتکدر (واتقوا الله لعلکم تفلحون) ربا امرنده الله تعالیدن قورقک که آخرت عقوبتندن امانده اوله سز (واتقوا النار الی اعدت للكافرين) وشول ناردن صاقتک که اول کافر لر ایچون اعداد اولمشدر اشو بنده تنیه واردر که نار کفار ایچون بالذات و عصات مسلمین ایچون بالمرض معده اوله (واطیعوا الله والرسول لعلکم ترحون) والله تعالی به ورسولده اطاعت ایدک که رحمت اولندسز (وسارعوا الی مغفرة من ربکم) ربکزل شانده نیک مغفرتن ایجاب ایدر اعمال صالحیه مبادرت ایدک اسلام و توبه واداء فرائض و جهاد و تکبیره اولی کی (وجنة عرضها السموات والارض) و جته مبادرت ایدک که انک عرضی سموات وارضک عرضیچدر روایت اولندیکه حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بعض اصحابیه بر مجلسه ایدیلر یهوددن بر جاعت کلوب دیدیلر که سز جنتک عرضی سموات وارض عرضیچدر دیرسز اویله اولسه جهنم قنده در حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه دینلرکه کیجه کلچک کوندوز قنده اولور و کوندوز کلچک کیجه قنده اولور دیدیلر که تورانه

(دخی)

شرایعه تصدیق ایدیچی اولدیغی حالده وقرآنی تنزیلدن مقدم یهود و نصاریه رهنا اوله رق توریه و انجیلی موسی و عیسیاه ازال ایلدی و حقه باطلی فرق ایدر سائر کتب الهیهی ازال ایتدی شونلر که حق تعالینک کتب منزله سنی و آیات و قدر تریق انکار ایله کافر اولدیلر انلر ایچون عذاب شدید واردر والله عظیم الشان غالب عذاب کفار قادر انتقام صاحبدر (ان الله لا یخفی علیه شیء فی الارض ولا فی السماء هو الذی یصورکم فی الارحام کیف یشاء لاله الا هو العزیز الحکیم) تحقیق الله تعالی به یرده و کورده خفی برشی یوقدر جمله سزا علمی عیطدر عیسی علیه السلام بعض مغیباته واقف ایسه در انک تعلیمیه در ربوینه سزا دکدر اول الله تعالی رحم مادرده ولدی ذکر و انی حسن و قبیح دینلرکی کی تصویر ایدر اندن غیری اله یوقدر یمثل و ینظیر غالب بی همتا حکیم وقادر ودانادر (هو الذی ازل علیک الکتاب منه آیات

دخی بونجلین دینلمشدر یعنی الله تعالینک دینلرکی مکانه در انس بن مالک رضی الله تعالی عنهدن سؤال اولندیکه جنت سماء ویا ارضه میدر دینلرکه قنی سما وارنده جنت صغر بلکه سموات سبعة نیک فوقنده و عرش اعلانک تحتدر در فتوحات مکیده ایدر فلک مکوکب فلک اطلسک جوفنده خلق اولوبدر اول ایکسینک اراننده جنان و مافیها در اعدی فلک مکوکب جنتک ارشیدر و فلک اطلس سما سیدر (اعدت للفقین) اول متقیلر ایچون تهیه اولمشدر اشو بنده دلالت واردر که جنت الان مخلوقه اوله (الذین ینفقون فی السراء والضراء) که انلر رخاده و شدتده و یا حوالک کلیسند انفاق ایدر لر زرا انسان مسرت ویا مضرتدن خالی اولمز یعنی انلر نه حالده اولسلر قلیل و کثیردن قادر اولدق لر یعنی انفاقدن خالی اولمز لر (والکاظمین الغیظ) و غیظ لرین امساک ایدلر حالبوکه انی امضایه قادر لر ایکن قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من کظم غیظا و هو یقدر ان ینفذه دعاه الله یوم القیامة علی رؤس الخلائق حتی یختر من امی الحور شاء پیغمبر عز علیه السلام ایدر برکسند که غیظی انفاذه قادر ایکن کظم ایده یوم قیامته خلاقی بیننده حق تعالی قبلندن چاغریلوب حورالردن دینلرکی اکویره (والعافین عن الناس) و ناسدن مؤاخذهیه مستحقلرک عقوبتن ترک ایدر لر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان هولاء من اتمی قلیل الامن عصم الله و قد کانوا کثیرا فی الامم الی مضت پیغمبر عز علیه السلام ایدر ناسدن مؤاخذهیه مستحقلری عفو ایدرینم امتندن اذدر مکر اولکه حق تعالی عصمت ایده یکن امتلرده جوق ایدی (والله یحب المحسنین) الله تعالی احسان ایدلری سور (والذین اذاعلوا فاحشة او ظلموا انفسهم) وشونلرکه فاحشه ایشلدر و یا نفسلرین ظلم ایتلر دینلرکه فاحشه زنادر و ظلم نفس ایسه زنا نیک دونی قبله و معانقددر دینلرکه فاحشه مادون زنا قبله و لمسله و حلال اولیان شیند نظردر و ظلم نفس صغیردر و یا خود فاحشه فعل ایله و ظلم نفس قول ایله اولان معاصیر ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر مؤمنون دیدیلر که یارسول الله بنو اسرائیل بزدن الله تعالی به اکرم ایدیلر شول سیدنکه بری برکناه ایشله انک کفارتن قیوسنک عتبه سنده یازیلور بولوردی پیغمبر عز علیه السلام سکوت ایدوب اندن بو آیت کریمه نازل اولدی روایت اولندیکه ابو معبد دینور برکسند وار ایدی تمربیع ایدردی برمرأة حسنا اندن عمر المغه کلچک دینلرکه اشو دکانده کی تمربجید دکدر لکن یتیمده بونک جیدی واردر سکا اندن و یریم دیوانی یتیمه ایتدی و کندویه ضم ایدوب تقیل ایتدی مرأه اندن امتناع ایدیچک نادم اولوب انی ترک ایلدی اندن پیغمبر عز علیه السلام حضرت لرینه واروب ماجرا سنی ذکر ایدیچک اشو آیت کریمه نازل اولدی (ذکروا الله حق تعالینک و عیدنی و یا حکمنی و یا حق عظمتی تذکر ایدر لر) فاستغفروا الذنوبهم (ندامت و توبه ایله الله تعالیندن مغفرتن طلب ایدر لر) (ومن یغفر الذنوب الا الله) والحال الله تعالیدن غیری کیچدر که ذنوبی مغفرت ایده اشو نیکله مراد حق تعالی بی سعت رحته و عموم مغفرتله و صفدر واستغفار و صادر اولان توبه لرینی قبولده و عیدنه حث و ترغیدر (ولم یصر واعلی علی ما فعلوا) یوخسه ایشلدک لری ذنوب اوزره اصرار ایتمز لر استغفاری ترکله زیرا پیغمبر عز علیه السلام دیمشدر که ما صر من استغفروا نعاد فی الیوم سبعین مرة استغفار ایدن کشی

محکمت هن ام الکتاب و اخر منشاهات فاما الذین فی قلوبهم زیغ فیتبعون ما تشابه منه ابتغاء الفتنة وابتغاء تأويله و ما یعلم تأويله الا الله و الراسخون فی العلم یقولون آتاه کل من عند ربنا و ما یدکر الا اولوا الالباب) اول الله تعالی سکافرائی ازال ایتدی اول قرآنک بعضی نشان قوی و علامت مبین و مفصلدر و اول آیتلر قرآنک اصل و اساسیدر و بعض آخری مجملاتدر که ظاهرده متشابه و معانی دقیقیه شامل اولمشله تأمل و اعانته محتاجدر اما قبلرنده کلام الهیده شک و شبهه لری اولان کیمسلر آیتلری تأویل و قته طلبیه کندو زعمجه قرآندن آیات منشاهات تابع اولور لر حال بوکه آیات منشاهاتک تأویلنی الله یغیری کیمسه یلمز و علمده نبات و متاتی اوللر بز علمله ایناندق که محکمت و منشاهاتک کلیسی ربمک طرفسنددر دیرلر بونلری انجق عقول تامه صاحب لری تفکر و تذکر ایدر (ربنا لاترغ قلوبنا بعد اذهبنا و هب لنا

من لدنك رحمة انك انت الوهاب اول علمده ثبات و متاقى اولنردى لر كه ياربنا سن بزي راه حقه هدايت استديكده نصكره قبلر مزي شك وظنه ميل ايندر موبزه عندك كن رحمت محض اولان استقامت اوزره توفيق بخش و عنايت ايله تحقيق سن جمله نك مراد لرني و ريجيسن (ربنا انك جامع الناس ليوم لا ريب فيه ان اقمه لا يخلف الميعاد) ياربنا شول وقوعنده هيچ شك اولمان كونده حساب ايجون سن ناسي جمع ايديجيسن تحقيق الله عظيم الشأن بعث و نشور وجهه وعدنده خلف ايتمز (ان الذين كفروا لن تغني عنهم اموالهم ولا اولادهم من الله شيئا و اولئك هم وقود النار) شونلر يعني كفار قريش كه انلر اموال و اولاد لريله تفاخر و يغمبر عليه السلامك مال و اولادي يوق ديو طعن ايدرلردي اول كافر لرك اموال و اولاد لردي انلردن نه دنيا و نه آخرتده الله تعالىنك عذابندن برشيئي دفع ايتمز لر انلر جهنمده حطب نادر

اصرار ايتمز اولمزا كچه بر كونده كناهه تيش كره عودت ايدرسده (وهم يعلمون) و الحال انك كناه اولوب اكا اصرار ضرر ايدوكني بيلور لر و الله تعالىنك ذنوب مغفرتنه امالك ايدوكني و يا انلرك ذنوب مغفرت ايديجي ربري وار ايدوكني بيلور لر و يا ذنوب نكلو كثر اولسه انك عفو الله تعالى به عظيم دكل ايدوكني بيلور (اولك جزاؤهم مغفرة من ربهم) اشو صفات مذكوره اهلنك ثوابي ربري جل شانه دن مغفرتدر (و جئات تجري من تحتها الانهار) و جتلدردر كه تحتدن نهر لر جاري اولور (خالدين فيها) انده دائم اولدق لري حالده (و نعم اجر العالمين) اشو مغفرت و جئات طاعت اهلنه نه كوچك اجر اولور ﴿روى النبي صلى الله تعالى عليه وسلم عن ربه تعالى انه قال ابن آدم انك مادعوتني غفرت لك على ما كان فيك ابن آدم انك ان تلقني بقراب الارض خطايا لقيتك بقرابها مغفردة بعدا لا تشرك بي شيئا ابن آدم انك ان تذب حتى يبلغ ذنبك عنان السماء ثم تستغفرني اغفر لك﴾ يغمبر عز عليه السلام الله تعالىدن روايت ايدرديشكه ابن آدم اكر سن بكاده ايدرو بندن رجاييلرسك سني مغفرت ايدرين سنده كي ذنوب اوزره ابن آدم اكر سن بكا برقره طلوسي كناهله ملاقي اولورسك بن سكا انك طلوسي مغفرتله ملاقي اولورين مادامكه بكابرشي اشراك ايتمه سن ابن آدم اكر سن كناه ايدرسك كه عظيم و وفرتدن عنان سمايه اريشه بعده بندن انك مغفرتن ديلسك مغفرت ايدرين ﴿قال النبي عليه السلام قال الله تعالى من علم اني ذوقدرة على مغفرة الذنوب غفرت له ولا ابالي ما لم يشرك بي شيئا﴾ يغمبر عز عليه السلام ايدر الله تعالى ديديكه بر كنه كيم ذنوب مغفرتنه بنم قدرتم اولديغن بيله اني مغفرت ايدرم مبالا ايتمز مادامكه بكابرشي اشراك ايتمه (قد خلت من قبلكم سنن) سزدن اول و قائع كچديكه حق تعالى اني امم مكذبه ده سنت ايتشيدى و يا هرامت ايجون سنت و منهاج كچديكه اكا تابع اولدق لر نه حق تعالى انلردن راضي اولوردى و يا خير و شرده اتباع اولور طريقت ايجون اهل كچدى (فسيروا في الارض فانظروا كيف كان عاقبة المكذبين) ايمدى يروزنه اقدامله سيرايدك كه مكذبينك آثار هالكن كوروب اعتبار ايدرس (هذيان للناس) اشو قرآن عامه ناسد مكذبينك احوالي بياندر (وهدي) و ارواح بصائر لر بن علم و يقين نوريله معرفة الله هدايه نوردر (و موعظة للمتقين) و خاصة متقيله موعظه در كه انلري نيك و خشوعه و طاعت اوزره و مصائب اوزره صبره دعوت ايدرم و اثم و فسوقدن قولى و كرك فليدر اقراردن انلري صرف ايدر (ولا تنهوا ولا تحزنوا) يوم احده سزه اصابت ايدن شي سبيله جهاددن ضعيف اولمكز و سزدن قتل اولنلرك اوزره محزون اولمكز زير اول كونده مهاجر بندن بش كسند و انصار دن تيش كسند قتل اولدى (واتم الاعلون) و الحال سز انلردن شانه اعلا سز كه سز حق اوزره سز و قاتلكز لله در و قاتلكز جتده در و انلر ايسد باطل اوزره در و قاتلر شيطان ايجوندر و قتال لري جهنمده در و ياسزك يوم بدرده انلردن اصابتكز انلرك يوم احده كي سزدن اصابتدن اكر در و يا نصرت و ظفر ايله طاقت سزك اولور (ان كنتم مؤمنين) زيرا كد سز حق تعالىنك نصرو و عدينه مصدق لرسز (ان يمسكم قرح فقد مس القوم قرح مثله) اكر يوم احده انلردن سزه جراحت و الم ايرد سيد يوم بدرده انك مثلى سزدن انلره ايردى مع هذا انلر ضعف و جبن اظهار ايتديلر ايمدى سز اول خصلته انلردن اولاسز

شول سيدنكه انلر الله تعالىدن رجاييلرسك سز رجاييلرسز (وتلك الايام نداولها بين الناس) ظفر و غلبه ايامني مسلمون و كافرون بينده صرف ايدرز برصنقي بر كون سويند يررز صنف آخري يرند يررز (وليعلم الله الذين آمنوا) و تا كه الله تعالى ايمان اوزره ثابت لري ثابت اولمانلردن تميز ايدم اشبونك امثالنده تقايصدن قصد الله تعالىنك على اثبات و نفي دكلدر بلكه قصد برهان طريقتسي اوزره معلوم اثبات و نفيدر و يا خود معني اولدر كه تا كه الله تعالى انلره بيلديره اني كه اكا جزا متعلق اولور كه اول برشي موجود ييلنيسيدر (ويتخذ منكم شهداء) و تا كه سزدن بر طائفي شهادتله اكرام و يا خود سزدن شهود معدلين اتخا ايدم شول سبيله كه انلر ايمان اوزره قائم و شدايد اوزره صبره مصدق اولديلر (والله لا يحب الظالمين) حق تعالى ظالم لري سوزر كه انلر اخيار ايتدك لرينك خلافتن اظهار ايدر لر ﴿اشبونه نبيده و اوردركه الله تعالى كافر لره على الحقيقة نصرت ايتمه بلكه احبانه انلرك تعلي انلره استدراج و مؤمنلره ابتلا ايجون اوله (وليمحص الله الذين آمنوا) و تا كه الله تعالى مؤمن لري ذنوبدن تطهير و تصفيه ايدم اكر قتل اولور لرسد (و يمحق الكافرين) و كافر لري افتنا و اهلا ك ايدم اكر مؤمنلر انلري قتل ايدرسد (ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما يعلم الله الذين جاهدوا منكم ويعلم الصابرين) ظن ايدرميسز كه جتده كيره سز حالو كه حق جل و علا سزدن جهاد ايدن لري و شدايد صبر ايدن لري بيله اشبونه دلالت و اوردركه جهاد فرض كفايه اوله (ولقد كنتم تمنون الموت من قبل ان تلقوه فقد اتيتموه و انتم تنظرون) سز اسباب موتدن حربي و يا شهادت اوزره موتي اكا ملاقات ايتزدن اول تخي ايدرديكز ايمدى سز مصائب اولديفكز حالده اخوانكزك قتل اولنلري حينده اني كورديكز ﴿اشو خطاب شول بدر غزاسند حاضر اولمان صحابه در كه انلر تخي ايتديلر كه يغمبر عز عليه السلام ايله غزايد حاضر اولوب شهداء بدرده نائل اولديغي كرامته انلردن نائل اولدر اوليله اولسه يوم احد اوليحق اكا خروج ايجون يغمبر عز عليه السلامه الحاح ايتديلر ﴿اشبونه انلره توبخ و اوردركه حرب تخي ايتدك لرنصكره جبالق ايدوب منهزم اولديلر و يا خنا كفارك غلبه سني تخي ايتديلر (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل) محمد عليه السلام دكل الارسلولدر كه اندن اول رسوللر كچودر اولدخي انلركي كچيسردر (افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم) اكر اول و فات ايدرو يا قتل اولور سزدن دينده اعقابكزه مي منقلب اولور سز (ومن ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا) اولكدار تدايله عقبنه منقلب اولد اول تعالى به برشي ضرر ايتمز بلكه ضرري يند كندويه ايدرزيرا كه حق تعالى به ضرر و نفع ايدمكدن منز و عاليدر (وسيجزي الله الشاكرين) نعمت اسلامه و انك اوزره ثباتله شكر ايدنلره الله تعالى جزاء جزيل ايديسردر ﴿احباب مغازي ذكر ايدر لر كه چون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يديوز كشيله احد طاغنده شبهه نزول ايتدى ﴿عبد الله بن جبير رضي الله تعالى عنهم يياقتر اوزره رئيس ايتديكه انلر ايلي كشي ايديلر و ديديكه سز طاغاك ذيلنده طوروب كفاري بزدن او قله دفع ايدك تا كه ارديمزدن كيدلر غالب و يا مغلوب اولدم سز مكانكزدن آيريلكز زير اسز انده ثابت اولدقچه بزرغالين اولقصدن زائل اولمز اندن مسلمون مشركينه جنكه كيرشديلر يغمبر عز عليه السلام مبارك الله بر سيف الوب ديديكه

(كذاب ال فرعون والذين من قبلهم كذبوا باياتنا فاخذهم الله بذنوبهم والله شديد العقاب) اول كفارك رسول الله تكذي آل فرعونك موسى عليه السلامي تكذيب لري كفي و انلردن مقدم ﴿قوم نمود و سائر كفي﴾ كه بزم ايتلرمزي تكذيب ايتديلر الله تعالى انلره تكذيب و انكار لري سبيله عقاب ايتدى الله تعالىنك كفاره عقابي شديددر (قل للذين كفروا سفلون و تخشرون الى جهنم و بش المهاد) يا محمد اول شمات ايدن كفار يهوده يقينه سز مغلوب و جهنمده حشر اوله جقسكردى اول جهنم نه قيسح قرار كاهدر ﴿ابن عباس رضي الله عنهم اذ مرويدر كه يغمبر عز عليه السلام بدر غز اسندن غالباً مدينه به رجوع ايدنده يهوديلره الله تعالىنك عذابندن قورقك اسلامه كلك كه قريشك بدرده او ضراديغي مصيبت او غره ميه سز مع هذا بن نبوتني كتابكرده كوروب بيلور سز ديدى انلر يا محمد سن اكا دالامكه انلر حرب امورندن غافلدر بزي انلره قياسله اوزر يميزه

کیندر که بوسیله الحق برین کتوره ابو دجانه اقبال ایدوب انی الدی و برقرمی عامه
 صارینوب صالتهرق میدان یوریدی پیغمبر عز علیه السلام ابتد اشو بر یوریکدر که حق
 تعالی انی سوزن مکر بونک کبی محله اوله اندن قتال شدید اولوب پیغمبر عز علیه السلام احبابله
 مشرکون اوزره هجوم ایتدیلر حتی که مشرکونی صیدیلر عبدالله واصحابی مشرکینک
 صندیفن کور یحک انلردن غنیمته سکر دشدیلر انلر مکان قیوب کیدیچک مشرکیندن خالد بن
 ولید ایکوز الی فارسله شعب جانبدن ایریشوب عبداللہک احبابندن بقیده قتل ایتدیلر
 انکله مسلمینه انهمزام ایردی ابن قحافه بر طاشله پیغمبر عز علیه السلام رباعیدسنی قیردی
 ووجه کریمک قان یوریدی مصعب بن عمیر رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز علیه السلام
 دفع ایچون ایلرو یور یحک ابن قحافه انی قتل ایتدی شول ظنله کیم اول پیغمبر عز علیه السلام
 اوله محمدي قتل ایتدم دیو ندا ایتدی مسلون انی ایشدیچک هر برینه دهشت کلوب انهمزام
 وحیرت ایردی چون پیغمبر عز علیه السلام اول حالتی کوردی یا عباد الله فاعلموا انکم دیو چاغردی
 اوله اولسه احبابندن اوتوز دکلوشی قاتند دیزلدیلر ساری ایه انک حیاتنه اولدین یللوب
 طاغلدیلر حتی منافقیندن بر جاعت دیدیلر که اول پیغمبر اولیدی قتل اولغردی ایدی اخوا انکزه
 ایرکینه اولکی دینکزه کیرک انی بن النضر رضی الله تعالی عنه انس بن مالک رضی الله تعالی عنهک
 عیسیدی دیدیکه یاقوم اگر محمد قتل اولدیده محمدک ربی جل شانہ حی لایعوتدر اول کیدیچک
 اندنصرکریه قلان حیاتی نیدرسز ایدی انک قتل ایتدیکی امر اوزره قتل ایدک اندن سیفن الوب
 میدانه کیردی حتی که قتل ایدرک جان و باشن حق تعالینک رضاسی یولده فدا و یردی ایدی
 پیغمبر عز علیه السلام قتل اولندی دینلسی عذرا دیوب منهزم اولانلری توبیخ ایچون حق
 جل وعلا حضرتلری اشو و ما محمد الارسل و آیت کریمه سن ازال ایتدی (وما کان
 لنفس ان تموت الا باذن الله کتابا مؤجلا) هیچ برتفه موت ایرمز الا الله تعالینک قضاء
 و مشیتله ایرزیرا هر نفس ایچون الله تعالینک علم ازیلسنده اجل سمی واردر اول نه رساعت
 قتالندن اجماله تأخرا ایدر و ند قتاله اقدامله تقدم ایدر (ومن رد ثواب الدنيا نؤنه منها) برکده که
 طاعتله دنیا مراد اید و دنیا ایچون عمل ایدنه زکادنیادن تقدیر ایتدی کز دن دیلدی کمری و بررز
 (ومن رد ثواب الآخرة نؤنه منها) و اولکه طاعتله آخرت ثواب مراد ایدنه بز انک ثوابندن
 اکا و بررز (وسنجزی الشاکرین) بز شاکرله آخرتده جزا ایدرسز قال النبی صلی الله
 تعالی علیه وسلم من کانت نیته طلب الآخرة جعل الله غناه فی قلبه و جعل له مثله و اتته الدنیا و هی
 راغمة و من کانت نیته طلب الدنيا جعل الله الفقرین عینیه و شتت علیه امره و لایأتیه منها الا
 ما کتب له پیغمبر عز علیه السلام ایدر برکده که نیقی طلب آخرت اوله حق تعالی غناسن
 قلبنده ایدر امورنک مفرقاتن انکیچون جمع ایدر و انک دنیا به برنیقی یو غیکن دنیا به اکاکلور
 و اول کسده که نیقی طلب دنیا اوله حق تعالی فقری انک ایکی کوزی اراننده قیلور و امور
 مجتمعدسنی تفریق ایدر و دنیا نک حاصلی انکیچون ازله تقدیر اولنان اولور قال النبی
 صلی الله تعالی علیه وسلم انما الاعمال بالنیات و انما لكل امرئ ما نوى فن کانت هجرته الی الله
 و رسوله فهجرتنه الی الله و رسوله و من کانت هجرته الی دنیا یصیبها او امرأة یزوجها فهجرتنه

(الی)

الی ما هاجر الیه پیغمبر عز علیه السلام ایدر اعمال دنیویه و اخرویته نیت صحتی خالصه
 ایلدر و هر کشی ایچون غمندن حاصل اولان نیت ایتدیکی شیندر اولکی هجرتی ایلده قصدی
 الله تعالینک و رسولنک رضاسی اوله اجری الله تعالینک عهده سنه اولور و اولکه هجرتی ایلده
 قصدی متاع دنیا دن بر شیشه نیل و یا بر مرأی تزویج اوله حظی انکیچون اول قصد ایتدیکی شی اولوب
 هجرتیچون آخرت ثوابندن اکانصیب اولمز قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله تعالی
 لایشتر الی صورکم و أموالکم و لکن یشتر الی قلوبکم و أعمالکم پیغمبر عز علیه السلام ایدر
 حق تعالی سزک خوب صورتلریکزه و اموال و احتشامکزه نظر ایدوب آخرت ثوابن و کرامتن
 سزه اول حیثیتله و برمن بلکه محل نیت و اخلاص اولان قلبکزه و شرعه موافق اعمال صالحه کزه
 نظر ایدوب ثواب و کرامتی سزه اول حیثیتله و برر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان العبد
 لیعمل امالا حسنة فیصعبها الملائكة فی حقیقة غفمة فتلقى بین یدی الله عز وجل فیقول الله
 تعالی ألقوا هذه الصیفة فانهم یرد بها فیها وجهی ثم ینادی الملائكة اکتبوا له کذا فیقولون
 یاربنا انه لم یعمل شیئا من ذلك فیقول الله تعالی انه نواه پیغمبر عز علیه السلام ایدر عبد مؤمن
 بعض اعمال صالحه ایشلیوب ملائکه انی مهرلو دفترله یازمش اولدیننی حاله درگاه حقه
 ایلتورلر حق تعالی اول ملائکه به پیوره که اول صحیفه لک بعضی براغدر زیر اندکی اعماله
 صاحبی بنم و وجهی مراد ایتدیلر اندن ملائکه به امر ایدر که اول عبد ایچون شونک و شونک
 کبی اعمال حسنه یازک ملائکه دیرلر که یاربنا اشویازمغه امر ایتدیکیک اعمالک هیچ برنی ایشلیوبدر
 حق تعالی دیرکه انی ایشلدیده لکن ایشلکه نیت ایتدیر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
 اکثر شهداء امتی اصحاب الفراش رب قتل بین الصفتین الله اعلم بنیه پیغمبر عز علیه السلام
 ایدر امت شهداسنک اکثری دوشکلرنده وفات ایدنلردر ایکی صف اراننده قتیلک نیقی
 صحیحهمیدر دکلیدر الله تعالی یلور قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا التقی الصفان نزل
 الملائكة یکتبون الخلق علی مراتبهم فلان یقاتل فلان یقاتل حیه فلان یقاتل عصیة الا
 فلا تقولوا فلان قتل فی سبیل الله فن قاتل لکن کلمة الله هی العلیا فهو فی سبیل الله پیغمبر عز
 علیه السلام ایدر چنان قتل ایچون ایکی صف بری برینه ملاقی اوله سعادن ملائکه ایشوب اهل
 اسلام صفنده کی ناسی مراتبجه یازرلر فلان دنیا ایچون و فلان حیت ایچون و فلان عصیت ایچون
 قتل ایدر دیو یازرلر ایدی فلان کشی فی سبیل الله قتل اولندی دیو تحقیق ایتدی بلکه دین اسلام
 غالب و عالی او سون ایچون اولان قالدیر که فی سبیل الله اولور قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا
 التقی المسلمان بسیفیهما فقاتلوا و المقتول فی النار قیل یارسول الله هذا القتال فایبال المقتول قال لانه اراد قتل
 صاحبه پیغمبر عز علیه السلام ایدر چنان ایکی مسلم سیفاریله بری برلرینه قاوشدر قاتل و کرک مقتول
 ایکی سیدخی نارد در دینلدی که یارسول الله قاتلک نارد اولسنک وجهنی بیلدک اما که آخری مقتول
 ایکن نارد اولسنک وجهنی ندر دیدیکه زیر اولدخی صاحبنی قتله قصد ایتدیدی قال النبی صلی الله
 تعالی علیه وسلم من تزوج امرأة علی صداق و هو لاینوی اداءه فهو زان و من اذ ان دینا و هو لاینوی
 قضاءه فهو سارق پیغمبر عز علیه السلام ایدر برکسنه بر مرأی صداق معلوم ایلده تزویج
 ایدوب لکن اول صداق اداسنی نیت ایتسه اول عند الله زاندر و برکسنه که آخر دن استدانه

کیمسه که صاحب علملری
 علی بن ابی طالب رضی الله
 تعالی عنه ایدی و انصار دن
 ایکوز اوتوزالتی کشی که
 صاحب علملری سعد بن
 عباد رضی الله تعالی عنه
 ایدی مؤمنلر جمعا و چیوز
 اون اوچ کیمسه اولوب
 مشرکسر طقوز یوز الی
 کافر رئیسلی عتبه بن
 ربیعہ ایدی اشو
 پیغمبر عز علیه السلام
 مؤمنلر مشرکلری
 کندولرینک ایکی اوچ قانی
 کوروب سوره انفالده
 یوز مسلمان ایکوز کافر
 ایلده جنک و غلبه ایدر جککری
 منطوقجه غیرت و مقاتله
 و غلبه ایتدیلر یا خود مقدم
 مؤمنلر مشرکک کوزلرینه
 اقل قلیل کورنمکه بناء علیه
 جنکه جرأت ایشدکری
 حاله بغایه الله المستعان
 مشرکله مؤمنلر اضعاف
 مضاعف کورینوب
 خوفلرندن مغلوب و منهزم
 اولدیلر و بدایت آیت کر
 یمده اولان خطاب مؤمنین
 ایچون دیمش و ارویه و د
 ایچون دخی دیمش وار
 دینلدی که اول غزاده
 یهودلردن بر جاعت قنی
 فرقه غالب اولور دیو
 حاضر و منتظر ایدیلر

غالب اولور سن ظن انجه
 دیملریله بو آیت کریمه نازل
 اولدی صکره قریظه قتل
 و بنو نضر اجلا و خیر
 فتح و سائرله جزیه وضع
 اولدقدده آیت کریمه
 مسطور و عند الله برنی بولدی
 (قد کان لکم آیه فی قتلین
 التقتا فقتل قاتل فی سبیل الله
 و اخری کافره یروهم
 مثلهم رأی العین و الله
 یؤید بنصره من یشاء ان
 فی ذلك لعلة لا ولی الا بصار)
 ای قریش مشرکلری
 و یهودیلری تحقیق یوم
 بدرده ایکی فرقه نک
 بر برلرینه ملاقی اولملری
 محمد علیه الصلوة و السلامک
 صدق نبوتنه سزکچون
 بر علامت و نشان اولدی
 بر فرقه سیکه مؤمنلردر
 الله بولنه مقاتله ایدرلر
 و آخر فرقه سی مشرکلردر
 مؤمنلر مشرکلری
 کندولرینک ایکی مثل
 و مقدارنجه رأی العین
 کوردیلر الله عظیم الشان
 دیلدیکنه یاردمیله قوت
 و یرر بوقللی کثیر اوزره
 نصرتند بصیرت
 صاحبارینه عبرت واردر
 یودر و قعه سی اهل اسلامک
 اول غزاسی اولملر
 مهاجریندن یتش بدی

ابتدیی شینک قضاسی نیت ایتمه اول عندالله سار قدر **☞** قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
 من تطیب الله تعالی جاء یوم القیامة ویرحمه الطیب من المسک ومن تطیب لغير الله جاء یوم القیامة ویرحمه الله
 من الجیفه **☞** پیغمبر عز علیہ السلام ایدر برکنه کده الله تطیب ایدہ یوم قیامته قوقوسی مسکن اطیب
 اولدینی حالده عشره کلور **☞** ابوهریره رضی الله تعالی عنده ایدر تور ایدر یازیلوبدر **☞** حق تعالی دیمشکه اول
 حالده عشره کلور **☞** ابوهریره رضی الله تعالی عنده ایدر تور ایدر یازیلوبدر **☞** حق تعالی دیمشکه اول
 شینکه انکله بنم وجد کریم قصد اولند انک قلیلی کثیر در واولکه انکله و جهنمک غیری قصد اولند انک
 کثیری قلیلدر اخبار بنی اسرائیلده ایدر بر قحط سیله بر رجل رملدن تیدر او غریب کولکندن
 دیدیکه اگر بورمل طعام اولسه انی الله ناسه اولشد بر ردم الله تعالی اول قومک پیغمبر بندو حی ایتدیکه
 اکادیکه حق جل وعلا صدق کی قبول و حسن نیتی تحسین ایتدی واول رمل تیدر لری طعام
 اولوب انی تصدق ایتمک **☞** و ابن سکا اعطا ایتدی **☞** بعض سلف ایدر نیت صالحه عملک صغیری
 کیر ایدر نیت غیر صالحه عملک کیرین صغیر ایدر و بعض علما ایدر نیت طیبی عملک اولدیر مادامکه
 خیره نیت ایدرسن سن خیره سن **☞** دینلیدیکه استطاعتک اولدیفنجه خیری ایشکل قچان عملدن
 یوریله سن و یا عمل ایتمز اوله سن خیر علی ایشکی قصد ایدکل که خیر عمله قصد ایدن انی ایشلین
 کیدر ایددی عملک عمادی نیتدر که عمل نیتدر محتاجدر که نیت سبیله عمل خیر اولور و نیتک کندوسی
 خبردر اگر چه علائق سبیله عمل متعذر اولور سده اول ایدر پیغمبر عز علیہ السلام
☞ نیت المؤمن خیر من عمله **☞** مؤمنک نیتی عملدن خیر لودر دیدی **☞** یعنی هر طاعت نیت وعمله
 متعظم اولوب اول ایکسندن هر برینک مقصوده اثری وارد لکن نیتک اثری عملک اثرندن اکثردر
☞ ایددی مؤمنک طاعتندن نیتی جله طاعتندن اولان عملدن خیر لودر نیت اخبارده ایدر
 معلوم اوله که اعمال اوج قحدر معاصی و طاعات و مباحاتر اما قسم اولکه معاصیر نیتله
 موضوعاتندن متغیر اولز لائق دکلدر که پیغمبر عز علیہ السلام **☞** انما الاعمال بالنیات قول شریفی
 عمومندن نیتله معصیت طاعت متقلب اولور ظن اولند نیتکم برکنه نیت قلبی مراعات ایچون آخری
 انجیده و یا غیرک مالی ایله بر فقیری اطعام ایدہ و یا حرام مالله مدرسه و یا مکتب و یا مسجد بنا ایدہ
 و قصدی خیر اوله کلیسی جهلدر ظلم وعدوان و معصیت اولقدن اخراجده نیتک تأثیری اولز
 بلکه مقتضای شرعک خلاقی اوزره شرله خیر قصد ایتدی شر آخردر اگر انی بیلوب ایدرسه
 شرعه معانددر **☞** و اگر بیلیوب ایدرسه جهل سبیله عاصیدر و قسم ثانی که طاعاتدر اصل صحت
 واصل تضاعفده نیت مزبوطدر اما اصلک صحتی انکله در که حق تعالی به عبادتن ایدہ غیره
 دکل اگر یا ایدرسه معصیت اولور و اما فضلك تضاعفی نیت حسنه کثر تیله اولور زیرا طاعت
 واحده ممکندر که نیت کثر تیله اعمال مقربین در جسدنده ایدرله مثلا مسجدده قعود طاعت
 ایکن نیت کثیر ایله اول طاعات متعدده ایدیله بری بودر که مسجد بیت اللهدر اکابرین
 الله تعالی به زیارت قلور ایددی مسجدده دخول ایله مولاسی زیارتن قصد ایدوب انکیچون
 وعد اولتان ثوابی رجایده ایکنجیسی بر نماز و نکره نماز آخره انتظار قصد ایدہ او چنجیسی
 سمع و بصر و سایر اعضاسن حرکات و تردد اتدن کف که صوم معانددر انی قصد ایدہ
 درنجیسی مسجدده اعتزالله همتی الله تعالی به ما کف و سرنی آخرت فکرینه ملازم قیلنی

(قصد)

قصد ایدہ بشنجیسی انده الله تعالی ذکربنه و یا ذکر الله استعاذ و یا تذکر ایچون مجرد قصد
 ایدہ النجیسی امر معروف ونهی منکر ایتمیله مسلمینه افاده علم قصد ایدہ بدرنجیسی انده فی الله
 استفادہ سن قصد ایدہ سکننجیسی بیت الله الله تعالی دن اوتانوب هتک حرمت اقتضا ایدر
 شیئی ترک ایتمک قصد ایدہ ایددی سائر طاعات و مباحاتده دخی نیاتی تکبیرک طریق بودر زیرا
 هیچ بر طاعت یوقددر که اول نیات متعدده احتمالدن خالی اوله هر عیدک قلبنه خیر طلبنده جد
 و تشبیری دکل نیاتدن حاصل اولور و انکله اعمالی آرتوب حسنی مضاعف اولور **☞**
 قسم ثالث مباحاتدر مباحاتدن برشی یوقددر که الاول نیت واحده فی نیت متعدده فی تحمل
 اولوب انک سبیلله اول محاسن قربات اوله و معالی درجاته ایدر سبیلله مثلا برکنه جمده کوننده
 و سائر اوقاتده تطیب ایتسه متعذردر که نیت سینه دن انده نیت متعدده بولند مثلا انکله
 قصدی لذات دنیا یله تنعم اوله و یا خود کثرت مالله تفاخر اظهار ایدہ کیم اقرانی اکاحدا ایدہ
 و یا خود انکله خلقدر ایدہ کیم قبلر نده انکیچون جاء قائم اولوب طبر را ایدہ ذکر اوله و یا خود
 اجنید خاتونلره نظری استحلال ایدر اولدیفندن قبلر نده کشتیک کندینک سوبلسن دیلده
☞ ایددی بو نیاتک هر افضیلله اولان نیت تطیبی معصیت ایدوب یوم قیامته صاحبک
 قوقوسن جیفه دن اتن ایدر الا نلذذوننم ایچون اولان معصیت اولز لکن اندن سؤال اولور
 واولکه مباحاتدن اکابرشی ویریله انک اوزره اگر چه اکا آخرتده عذاب اولز لکن اول ویریلن
 دکلو آخرت نعمتدن اکیلور و اما تطییدن نیت حسن اولدر که انکله جمده کوننده کی سنت
 نبویه اتباع اوله و مسجد تعظیم و احترام و حق تعالی ذکربنه زیارتنه دخولی رایحه طیبه ایله اوله
 و مسجدده یاتنه اوتور انلر رایحه طیبه سیله راحت بولر **☞** و جوارنده کیلر رایحه کریمه ایله
 اذاسن کیدره و انکله غیت اولتمی باخی سدا ایدہ و انکله دماغن معالجه ایدہ که فقط ذکاسی
 ارتوب مبهمات دینیدن اکادرا کی آسان اوله بعض سلف دیمشکه سورین کیم هر نیتده حق
 اکل و شرب و نومده و خلایه دخوله دخی نیت اوله و بواسطه انک هر بری ممکندر که انکله
 وجد الله قصد اولند زیرا هر شینکه بدنک بقاسته و قلبک فراغه سبب اوله اول دینه معیندر
 ایددی انکله قصدی عبادته قوتله و جعاعله قصدی کندوبی تحسین و اهلک قلبی تطیب
 اوله و اندن برولد وجوده کلوب کنندند نکره حق تعالی به عبادت ایدہ و انکله امت محمد
 جوق اوله و مالی ضایع اولدیفنده حق تعالی ذکربنه اولسون دیه و غیرک انی غیت ایتدیکی
 خبرین ایتسه اول غیرک حسانتدن انک دیوانده و انک سیانتدن اول غیرک دیوانده نقل
 اولنسن تأمل ایدوب جوابدن سکوت ایدہ ایددی اگر اولی التهادن ایسک ایتیه حسابک
 تدقیق اولنزدن اول سن بوکونده حسابکی تدقیق ایت و احوالک مراقب اولوب حرکات
 و سکونک تأمل ایتمکله کور کیم نیت حرکت ایدرسن و نیتی دیلرسن و نیت ایدر بر
 آخرتدن نیتی فوت ایدرسن و نیتایی نه شی اوزره ترجیح ایدرسن قیانتکم اکاباعث دین
 ایدوکنی نیله سن قلبکله خطور ایدہ فی امضایت و اگر باعث دین دکل ایدوکنی بیلورسک اما سکا
 ایت **☞** روایت اولندیکه زکریا علیه السلام صنعی بالجمله دیوار یاردی برکون برقومه
 اجیر اولوب ایکی رغیف کتور دیلر زیرا اول یدیله کسبندن غیری شی عزمده انی سیه طوررکن

و عیوب ظاهره و باطنه دن
 ظاهره زوجهر وارد
 ونعمت اعظم اولان رضاه
 الله وارد و الله عظیم الشان
 قولارینک احوال و اعمالی
 کورجیدر (الذین یقولون
 ربنا انسا آنا فاغفر لنا
 ذنوبنا و قناعذاب النار)
 اول متغیر تضرعه یاربنا
 تحقیق بر ایمان و اطاعت
 ایتدک بزم کناهلرمزی
 مغفرت ایله و برزی عذاب
 ناردن حفظ ایله دیرلر
 ز الصابرین و الصادقین
 و القانتین و المتفقین
 و المستغفرین بالاسحار)
 اول متغیر شوقی ترکله
 طاعات و مصیباته صبر
 ایدیلر در و قول و فعل
 و نیتلرنده صداقت
 ایدیلر در و الله تعالی به
 اطاعت ایدیلر در و فی
 سبیل الله ماللری مستحقینه
 اتفاق ایدیلر در و وقت
 اجابت اولان حکام سحرده
 استغفار و اداء صلوة
 ایدیلر در (شهد الله انه
 لا اله الا هو و الملائکه و اولوا
 العلم قائما بالقسط لا اله
 الا هو العزيز الحكيم)
 الله تعالی کندودن غیری
 عبادته مستحق کیمسه
 اولدیفنی و و خدا نیتی
 نصب دلائل ایله اظهار

والله یعلم (زین للناس حب
 الشهوات من النساء و البنین
 و القناطر المقنطرة من
 الذهب و الفضة و الخیل
 المسومة و الانعام و الجراث
 ذلك متاع الحیوة الدنیا
 والله عنده حسن المآب)
 نسادن و اولاددن و قطار
 لرله التون و کشدن و تام
 الخلقه هنزلو و نشانلو
 آتاردن و دود و یقصر
 و غمندن و اکیندن اولان
 شهوت و آرزوی نفسه
 محبت ناس ایچون ترین
 اولندی یونلر ایه حیات
 دنیا متاعدر و نهایت قرارگاه
 الله تعالی عندنده در
☞ کازروی **☞** بومشته نیتک
 مباحاتنه محبتی ترین ایدن
 الله تعالی در و حرمانه
 ترین ایدن شیطاندر دیو
 نقل ایلش (قل اؤنبکم
 بخیر من ذلکم للذین اتقوا
 عند ربهم جنات تجری من
 تحتها الانهار خالذین فیها
 و ازواج مطهرة و ورضوان
 من الله والله بصیر بالعباد
 یا محمد مؤمنلره دیکه بوزینت
 دنیادن خبر لوسی سزه خبر
 ویریممی اول ترینندن
 حذر ایدنلر ایچون رببری
 عندنده اشجاری التدن
 ایرمقلر آقار جنتلر وارد
 انلر انده مؤیدر لر در

ايدى وملائكه دخى اقرار
ايتديلر و علم صاحبي مؤمنلر
دخى ايمان كورديلر اول
الله تعالى امر ونهينه
عدالتى اقامت ايتديكى حالده
ياخود اول علم صاحبلرى
وحدانيت بارى به حجت
اقامت ايتدكلرى حالده
اندى غيرى آله يوقدر
الا اول الله عظيم الشانكه
توحيد ايتينه منتقم وحدانيت
شهادته حاكمدر شامدى
مدينه ايكى يهود عالمى
كلوب خواجه عالم عليه
الصلوة والسلامه كلام
باريده اعظم كه واشرف
شهادت ندرديدلر بو آيت
كرمه نازل اولوب ايكسى
دخى اسلامه كلديلر
(ان الذين عند الله الاسلام
وما اختلف الذين اتوا
الكتاب الا من بعد ما جاءهم
العلم بغيا بينهم ومن يكفر
بآيات الله فان الله سريع
الحساب) تحقيق عند الله
مقبول دين دين اسلامدر
اول دين اسلامه كتاب
ويرلن كيمهلر اختلاف
ايتديلر الا انلر انك
حقيقتى بيلدكلرندى نكره
ينلرنده حد و حقدن
عدوللرندن ناشى اختلاف
ايتديلر كيمكه الله تعالى انك
آيتلرني انكار ايدم تحقيق

(استقامت)

استقامت ايله احسان ايدنلر الله تعالى سور (يا ايها الذين آمنوا ان تطيعوا الذين كفروا يردوكم
على اعقابكم فتقتلوا خاسرين) يا مؤمنلر اكر منافقلمه اطاعت ايدرسدكلر شول قوللرينده كيم
هزيمت عندنده مؤمنلره اخوانكز يهوده رجوع ايدك ودينلرينده كيرك اويله اولد اولرسى
ايعاندنصكره كفر وشركه دونديروب مغبونين اولديكز حالده منقلب اولرلرسز (بل الله
موليك) بلكه ناصرو وليكز الله تعالى انك امرينه اطاعت ايدك (وهو خير الناصرين)
اول ناصرلرلر خير لوسيدر اندى استقامت ايدك كه اول سزى غيرك عون ونصرتنه احتياج
ايتز (ستلقى في قلوب الذين كفروا والرب) كافرلرلر قلوبنه خوف القايدرز (بما اشركوا
بالله ما لم ينزل به سلطانا) الله تعالى به اشراكلى سبيله ايككه اكاشريك ايتلرينده انلره حجت
وبرهان تزيل ايتدى (وما يؤمنه النار) انلرلر قراكله نادر (وبئس شوى الظالمين)
اول نار كافرلره ندموس مقام اولور (ولقد صدقكم الله وعده) حق تعالى سزه نصرت
وظفر ايركورمكه وعدينده وفايتدى لكن سزدن تقوى وصبر شرطله (اذ تحسونهم باذنه)
اول الله تعالى انك اذيله شول وقتده كه انلرلر قتل ايدرسز (حتى اذا قتلتم وتنازعتم في الامر)
حتى كه قيجان جبن ايدوب امرده اختلاف ايدلرلر (وعصيتكم) ورسول الله عليه السلامك
امرينه مخالفت ايتديكز (من بعد ما ريكما تحبون) اول الله تعالى سزه ايتيوب ديلديكز
ظفر وغنيتم كوستر ديكندنصكره (منكم من يريد الدنيا) سزدن كيمكز دنيا ديلوب نهى
وغنيتم كندى (ومنكم من يريد الآخرة) وكيمكز ايسد آخرت ديلوب برنده ثابت اولور
(ثم صرفكم عنهم ليبتليكم) بعد الله تعالى سزى انلردن صرف ايدلى تاكه هزيمت وجراح
وقتلله سزه ايرن مصائبه صبركزى وايمان اوزره ثباتكزى اظهار ايجون سزكه اختيار
ايديجلر معامله سن ايد (ولقد عفى عنكم) لكن حق تعالى سزك رسول الله عليه السلامك امرينه
مخالفتكزه ندامتكزى يلجيك سزى عفو ايدلى (والله ذو فضل على المؤمنين) الله تعالى عفو له
مؤمنلره فضل ايديجلر محمد بن كعب القرظى ايدروقتا كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
واصحابي احدثن مدينه به مصاب اولدقلى حالده رجوع ايتديلر اصحابندن رجاعت ديدلر كه
بومصائب بزه قدن ايردى والحال حق جل وعلا بزه نصر وظفرله وعدايتشيدى نازل اولديكه حق
تعالى انك سزه وعدى صبر وتقوى ايله مشروط ايدى سز ايسد اول شرطه مخالفت ايتديكز
شول سبيدككه پيغمبريغز عليه السلامك احده واريقق اتى اريدنه آلدى ومدينه قارشو طوردى
وعينين نام جيلر يارينه آلوب رماق انك اوزرينه طور غردى وعبد الله بن جبر رضى الله تعالى
عنهم انلرلر اوزره امير ايدوب سز بزم ظهوريغزى حيايت ايدك اكر غنيتم كيدرسهوز ويا
قتل اولورسهوز سز لر يركزده ثابت اولوب نه غنيتم كيدك ونه بزه نصرت ايدك چون
مشركون قتاله طور شدلر رماق نبل ايله وسائر مسلمون سيفله انلره كيرشدلر حتى مشركون
صندلر وقاچغه باشلديلر رماق اتى كوريجك اختلافه دوشديلر بعضيلرى ديديككه بزبوننه
نه طوررز والحال مشركون صنوبر پيغمبريغز عليه السلامك امرينه مخالفت غنيتم سكر دوشديلر
وبعضيلرى ايسد اون دكلو كسه ايدى عبد الله بن جبر رضى الله تعالى عنه ايله برلرنده
ثابت اولوب پيغمبريغز عليه السلامك امرينه اطاعت طور شدلر مشركون رماق چوغى

الله عظيم الشان انكار
ايدنلرلر مجازات ايجون
حسابلرينه سرعت ايديجلر
(فان حاجوك فقل اسلمت
وجهى لله ومن آمن وقل
لذين اتوا الكتاب والامين
اسلمتم فان اسلموا فقد
اهدوا وان تولوا فاما
عليك البلاغ والله بصير
بالعباد) يا محمد اكر امردينده
يهود ونصارى سنكه
خصومت ايدرلرله انلره
ديكه بن كندى بكاناي
اوللرله بيله الله تعالى
تسلم ايتدم اول كتاب
ويرلنلر وعرب مشركلى
ايجون سز اسلامه كلديكزى
ديوسولله اكر انلر اسلامه
امر حقه اتقاد ايدرلرله
تحقيق ضلالتدن خلاصه
هدايت بولديلر اكر
اسلامدن اعراض ايدرلرله
سك اوزريكه لازم اولان
الحق تبليغ رسالتدر
الله تعالى قوللرينك تصديق
و تكذيبنى كوريجلر
(ان الذين يكفرون بآيات الله
ويقتلون النبيين بغير حق
ويقتلون الذين يأمرون
بالقسط من الناس فبشرهم
بعذاب اليم) انلرلر الله
تعالى اتلرينه كافر اولديلر
وايتياني بغير حق قتل ايتديلر
وناسدن عدله امر ايدنلرلى

دخی قتل ایلدی لر سن انلری
عذاب الیم ایلله مژده ایلله
مرویدر که حضرت پیغمبر
علیه الصلوة والسلام
بو آتی قراء تند نصکره
بنی اسرائیل بر کونک
اولنده بر ساعتده فرق اوچ
پیغمبر اولدر دیلر
واول کونک آخرنده انلره
امر معروف ونهی منکر
ارائه ایدن زهاد و عباددن
یوز اون ابکی کیمه قتل
ایتدیلر دیو بیوردی
(اولک الذین حبطلت
اعمالهم فی الدنيا والاخرة
ومالهم من ناصرین)
اول قاتلرک عمللری دنیا
و آخرتده تباه و باطل اولدی
وانلر ایچون عذاب دفع
ایدن یاردجسی یوقدر
(الم ترالی الذین اوتوا
نصیبا من الکتاب یعدون
الی کتاب الله لیحکم
بینهم ثم یشول فریق منهم
وهم معرضون) کتابدن
یعنی توریتدن انلره بر
مقدار نصیب ویریلنلری
کورمن مینسکه یینلرنده حکم
اولنق ایچون کتاب الله
دعوت اولنورلر صکره
انلردن برفرقسی حقندن
اعراض ایدیلر اولدقلری
حاله یوز جوردرلر
یونلر حکم رجبی انکار

لنا من الامر شیء ما قتلنا ههنا) نفسلرنده ویا بربرلیه تنها اولدقلرنده دیرلر که اگر محمد
وعد ایتدیکی کبی امرک کلیسی الله تعالینک واولیاسکدر دیو زعی اوزره زم ایچون امردن
برشی اولیدی ویاخود زم ایچون اختیار و تدبیر اولوب مدینه دن چیقیمسیدق اشبو اراده
حیاتنه اولانلر عز مغلوب و مقهور و قتل و مقتول اولزدی (قل لو کنتم فی بیوتکم
لبر الذین کتب علیهم القتل الی مضاجعهم) دیکلر که اگر بیوتکزه اولورسه کز وغزایه
چیقیمسه کز شول اوزرلرینه قتل مقدور لوح محفوظده مکتوب اولانلر مصارعلرینه چیقوب
قتل اولدلردی مدینه ده اقامت انلره نفع ایتیدی زیر احق جل وعلا سابق قضا سنده اموری
تقدیر ایدوبدر ایلله اولسه انک تقدیرینی تغییر ایدن اولمز (ولیتلی الله ما فی صدورکم) الله
تعالی اشبو کز اولسان کبی ایتدی تاکه سر اکر زده اولان اخلاص و نفاق اظهاریده
(ولیمحص ما فی قلوبکم) وقلوبکزه اولان شیئی و سوس شیطاندن تخلیص ایده (والله
علیم بذات الصدور) الله تعالی قلوبکزه اولان خیر وشری بیلور اشبو قولده وعد و وعید
ودخی تنیده واردر که الله تعالی ابتلادن غنیدر بلکه انی ایتدی مؤمنلری قریرو منافق لک حالنی
اظهار و تشهیر ایچوندر (ان الذین تولوا منکم یوم التلی الجمعان انما استزلهم الشیطان بعض ما کسبوا)
شونلر که احد غزاسی کوننده منهزم اولدیلر انهنز امانده سبب شیطان انلرک زلن طلب ایدیلر
انلر دخی اکاطاعت ایدوب مرکزی ترک وغنیته حرص و رسول الله مخالفت ایتدیلر (ولقد
عفا الله عنهم) حق تعالی انلردن عفو ایتدی توبه و اعتذارلری ایچون (ان الله غفور رحیم)
الله تعالی ذنوبی مغفرت ایدر و مذنبک عقوبته عجله ایتز تاکه توبه ایده (یا ایها الذین آمنوا
لا تکنوا کالذین کفروا) یا مؤمنلر منافقین کبی اولمکز (وقالوا لاخوانهم) که انلر نفاق
و کفر و یانسبدکی اخوانلری ایچون دیرلر که (اذا ضربوا فی الارض) چان یر یوزنده
تجارت و یا برامرا ایچون سفرایدوب اول سفرده وفات ایتدیلر (أوکانوا غزایه) ویاغزایه
کیدوب انده قتل اولنسلر (لوکانوا عندنا مامانوا و ما قتلوا) اگر مدینه ده زم قاتلرده
قالدلردی وفات ایتزلردی و قتل اولنزلردی (لیجعل الله ذلک حسرة فی قلوبهم) تاکه حق
جل وعلا اول منافقینک بوقول و اعتقادی قیلرلرند حسرت قیله (والله یحیی ویمیت) الله
تعالی سفرده و حضرده قضاء و مشیتله کینی احیا و کینی امانه ایدر ایکیسنده دخی مؤثر اولدر
یوخسه اقامت و سفر دکلدلر زیرا که حق جل وعلا کاهی مسافر و غازی بی حیاتنه یقور
و مقیم و قاعده موت ابرکورر (والله یاتعملون بصیر) الله تعالی اعمالکزه بصیردر (ولئن قتلتم
فی سبیل الله او متهم لافقره من الله ورجع خیر مما یجمعون) اگر سر الله تعالینک سییانه قتل اولنسه کز
ویافوت اولسه کز انکله نائل اولدیفکر الله تعالینک مغفرت ورحتی سزک لیچون خیر لودر
انلرک وفات ایتدکلری تقدیر اوزره شول دنیا منافعدنکه انلر انی جمع ایدرلر (ولئن متتم
او قتلتم لالی الله تحشرون) اگر سز فوت اولورویا فی سبیل الله قتل اولنورسکز موتکزه هر نه کیفیت
اوزره اولورسه عاقبت الله تعالی به حشر اولورسز جزا کزی ویرر و ثواب عظیمه ابرکورر
(فبارجعه من الله لنت لهم) الله تعالینک رحمتله در کیم سن اخلاقده انلره سهولت و مخالقلرینه
صبر ایدر سن (ولو کنتم فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولک) اگر سن شیء الخلق قاسی القلب

ایدن خیر یهودیلری
قصه سیدر که سورده مائده ده
ذکر اوله جقدر دینلر که
حضرت پیغمبر علیه السلام
یهودیلردن بر جهاتی
اسلامه دعوت ایلدی
نعمان بن ابی یامحدر سنکله
سک دینکک علماسی
حضورنده مناظره ایدرم
دیددی پیغمبر علیه السلام
ثم نمت و صفحتی مشتمل
توریتی کنورک انکله حکم
اولنسون بیورملریله
قولرندن رجوع ایلله
توریتی کنورمدیلر (ذلک
بانهم قالوا لن تمسنا
النار الا ایاما معدودات
و غرهم فی دینهم ما کانوا
یفترون) انلرک بو اغراضی
بزه نارمس ایتز انجق
معدود ایام قلیله ده ایدر
دیو عذابی تسهیل
ایدلرلردی انلری دینلرنده
بابالری شفاعت ایدر
افتزالری مغرور ایلدی
(فکیف اذا جمعناهم لیوم
لاریب فیه ووفیت کل نفس
ما کسبت و هم لا یظلمون)
وقوعنده شک اولمیان برکون
ایچون بز انلری جمع
ایتدیکزه حاللری نیجه
اولور اولکوننده هر نفسک
کسب ایتدیکی عملک جزاسی

دیدنی بود آیت کریمه
بیدار خیر کلام شریفند
خیر و شرید قدرند
ایکن شرفی اولدینی
خیر و شر اضداددن اولمقله
سراییل قیقم الحری کبی
بریه اکتفا اولندی یاخود
خیر و جودی و شر هدی
اولمقله آمیز شری
اولدیندن و نوعا مؤمنین
بشارته مبنی اولدیندن
شر منزل اولمسی زرا
حضرت پیغمبر علیه السلام
بعض ادعیه نرند الخیر کله
بیدار و الشریس الیک
دیرلردی (تولج البیل
فی النهار و تولج النهار
فی البیل و تخرج الحی
من المیت و تخرج المیت
من الحی و ترزق من تشاء
بغیر حساب) کیجه بی
کوندزه ادخال ایدرسن
حتی کونلر اوزانوب
بمضا اون بش ساعت
اولور و کیجه لطفوز ساعت
قالور و کوندزی کیجه
ادخال ایدرسن حتی
کیجه ل اوزانوب اون بش
ساعت اولور کونلر طقوز
ساعت قالور و میتدن
دیری و دریدن میت چقار
رسن مثلاً لطفه دن
حیوان و حیواندن نطفه
یاخود بمورطه دن قوش

(مسلمی)

مسلمی خروجدن تبیط ایده چون نعیم مدینه واروب مسلمی خروجه تجهیز ایدر بولدی
دیدیکه سز انلره چیقمقی دیلرسن حالبوکه انلر موسمه سزک ایچون جمع اولوبدر لراوزر
لرینه واررسد کز هیچ بریکز انلرندن قورتلز سز انلرک کترتیه نسبتله سز انلره ثرید اولمز
سز اول خبردن اصحابه قور کادی پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه والله بن انلره چیقمقیجه
اولمزین اگرچه غمله هیچ برکسته کلز سده اولمه اولسه حسبنا الله ونعم الوکیل دیوب
پیغمبریمز علیه السلام ایله تمش راکب چیقوب حتی کدموسم بدره ایدرلر انده ابوسفیانک
کلسته منتظر اولدیلر حالبوکه اول مرالظهراندن کیر و دوغشیدی مکر مسلمینک بیلر لرنجه تجارت
مناعلری و ارایدی انده صایدیلر (فانقلبوا بنعمه من الله) اولمه اولسه اندن عافیت و ایمان اوزر و ثبات
وزیاده ایمان ایله (وفضل) و تجارتهمز ایله دوندیلر (لم یحسمهم سوء) حالبوکه عدودن انلره
اذه و مکروه ایرمدی (واتبعوا رضوان الله) و جرات و خروجلری ایله الله تعالی رضانه
اتباع ایتدیلر که اول دنیا و آخرت خیرینه فوزک مناظیر (والله ذو فضل عظیم) الله تعالی
فضل عظیم صاحبدر که انلره نبت و زیاده ایمان و جهاد ایچون مبارته توفیق و دینده تصلب
و عدو اوزره اظهار جرأت و هر سؤدن حفظ و اصابت نفعه فضل ایتدی (انما ذکرکم الشیطان
یحوف اولیاءه) سزی تخویف ایچون ابوسفیان اتباعیه سزک ایچون جمع اولوبدر دینلر
شیطاندر که رسول الله ایله جهاده چیقمان اولیاسنی تخویف ایدر و یاخود شیطانک اولیاسی اولان
ابوسفیان و اتباعی سزی تخویف ایدر (فلا تخافوهم) اعدی انلردن خوف ایتمکز (وخافون
ان کنتم مؤمنین) بلکه بنم امریه مخالفتدن خوف ایدوب رسول الله ایله جهاد ایدک اگر مؤمنلر
ایسه کز زبرا که ایمان خوف الهی خوف ناس اوزره ایشاری اقتضا ایدر (ولایحزنک
الذین یسارعون فی الکفر) کفر حرصله سریعا واقع اوللردن ضرر خوفی سنی
محزون ایتمسونه انلر متخلفیندن منافقلردر و یا اسلامدن ارتداد ایدلردر (انهم لن یضرؤا
الله شیئا) انلر کفره مسارعنلریه الله تعالی انلرک اولیاسنه برشی ضرر ایتمزلر بلکه ضرری
کندیلر ایدرلر (یرید الله ان لا یجعل لهم حظا فی الآخرة) الله تعالی دیلر که آخرتده انلر
ایچون ثوابدن نصیب ایتمه (ولهم عذاب عظیم) و ثوابدن حرمانلریه بیلر انلره عذاب
عظیم دخی و اردر (ان الذین اشرؤا الکفر بالایمان لن یضرؤا الله شیئا ولهم عذاب الیم)
شونلر که ایماندن بدل کفری اختیار ایتدیلر انلر الله تعالی سلطنته و مملکتیه و یا عباد ایچون
اختیار ایتدی دین اسلامه برشی ضرر ایتمزلر و انلره عذاب الیم و اردر (ولایحسبن الذین
کفروا انما نغلی لهم خبر لانفسهم) یا محمد و یاخود اصحاب محمد سز شول کافر اوللری ظن
ایتمکز که بزائلر امهالمر و عمرلرین اطالهمز و شانلرین کندیلر غلبه من انلره خیر اوله (انما
نغلی لهم لیزدادوا انما) انلره امهال ایدر زکه اعلری زیاده اوله (ولهم عذاب مهین) و انلر
ایچون عذاب مهین اعداد ایتدیکنز حالده قال النبی صلی الله علیه وسلم خیر الناس من طال
عمره و حسن عمله و شر الناس من طال عمره و ساء عمله پیغمبریمز علیه السلام ایدر ناسک
خبر لوسی اول کسه در که عمری طویل و علی حسن اوله و ناسک شریوسی اول کسه در که
عمری طویل و علی سی اوله (ما کان الله لیدر المؤمنین علی ما نتم علیه حتی یمیز الخیث من

و طیردن بیضه و یاخود
کافردن مؤمن و مؤمندن
کافر چقار رسن
و دیدیکه خزینه رحمتکدن
حساب سز رزق و یررسن
(لا یتخذ المؤمنون
الکافرین اولیاء من دون
المؤمنین و من یفعل ذلك
فلیس من الله فی شیء الا
ان تتقوا منهم تقیه و یحذرکم
الله نفسه و الی الله المصیر)
مؤمنلر مؤمنلردن ماعدا
کافرلری ولی و دوست اخذ
ایتمسونه کیمکه انلره
بودوستنی ایشلر
الهدن برشیده دکدر
یعنی عدو الله دوستلق
دین حقندن دکدر مکر
دار الحریده یا حسب
الضروره انلرک یتننده
بولوب خوف اولند قد
لسانامدارا اوله حق تعالی
سزی کفارله دوستلق
ایدوب منه بی ارتکابدن
عذابیه قور قودر و نهایت
مرجعکر الله تعالی در
ابن عباس رضی الله
عنهدن روایه منافقلردن
عبدالله بن ابی و اصحابی
مشرک و یهودلرله دوستلق
ایدوب مسلمالرک
احوالی انلره خبر
و برلردی بو آیتک نزولیه
بواقعا لدن نهی اولندی

(الطيب) يا مخلص يا مخلص حق تعالى سري محتطين ترك ايمز بر حيتله كه مخلصك منافقكردن
يغنيه تا كه مخلص منافقكردن تميزايد يارسولنه احوالكز بيلدرمكه ويا تكليف شاقدايله اكا
صبرواني اذعان ايمز مكر انلكه مخلصين اولدر في سيل الله اموال وانفسلرين بدل كهي كه
انكله بواطن اخبار اولنور وعقايده اوزره استدلال اولنور اويله اولسه حق جل وعلا يوم
احدده منافقيني مخلصيندن تميز اينديكه منافقكردن رسول الله ايله غزاده تخلف اينديكردن مؤمنان
ايسد نفس ومالرين في سبيل الله بذل قصدي اوزره انكله كنديلر (وما كان الله ليطلعكم
على الغيب) وحق تعالى سري علم غيبه مطلع قيلديكه انكله قلوبده اولان كفري ويا ايماني
بيله سز (ولكن الله يمتحن من رسله من يشاء) لكن الله تعالى رسوللرندن ديلديكي كسدي اختيار
ايدوب بعض مفياتي اكا بيلديرر وياعيه دلالت ايدر شي اكا بيان ايركورر (فآمنوا بالله
ورسله) ايمدي صفات اخلاصه الله تعالى به ورسوللرين ايمان كتورك وبيلك كه انلكه الله
تعاليدن اخبارلري دكل الا انك انلره غيوبه اطلاعدهر (وان تؤمنوا وتتقوا فلكم اجر
عظيم) اكر حق ايمانله مؤمن اولور وناقادن صانور ايسه كز سزنيكيون جنتده اجر عظيم
اولور (ولا يحببن الذين يخلون بما آتاهم الله من فضله هو خيرا لهم) يا محمد سن ظن اتمكل
ويا خود بخلا ظن اتمسونلر حق تعالى فضلندن انلره ويرديكي شي الله تعالىنك سبيله اسر
اولنديني كيفيت اوزره بذل واناقدن بخلا لري انلره خير اوله (بل هو شر لهم) بلكه اول
بخل انلره شر در زيرا كه انلر اوزره عقابي استجاب ايدر (سيطوقون ما يخلوا به يوم القيامة)
بخل اينديكردن شيك وبالي طوقك الزامي كي انلره يوم قيامته الزام اولنيسدر (ولله
ميراث السموات والارض) سموات وارضك ميراثي الله تعالىنكدر كه اهللري هلاكند نصركه
ملك اكا قالور ايمدي الله تعالىنك اولان شي انك بولنه انفاقدن نيد بخل ايدرلر ويا خود
انلكه امساك ايدوب انك بولنه اتفاق اتمكلري شيته هلاكلري ايله اول وارث اولوب انلره
حسرت وعقوبي قالور (والله بما تعملون خبير) الله تعالى منع واعطادن ايشلديككزي بيلور
اكا كوره سزه جزا قيلور قال النبي صلى الله عليه وسلم من آتاه الله مالا فليؤد زكاته
مثل له ماله يوم القيامة شجاعا اقرع له زبيتان يطوقه يوم القيامة ثم يأخذ بلهز ميته يعني شديقه
ثم يقول انا مالك انا كزك پيغمبر عز عليه السلام ايدر بر كسكه كه الله تعالى اكامل وبروب
اول ايسد انك زكاتن ويرميه يوم قيامته اول مال اكا بركل باشلو بيلان صورتده كلورك انك
زهرانك ايكي ديل اولور وانك بوينونه طولانوب ايكي آوردلريني الى ماشاء الله چوق زمانه
دكين صوقار طورر بن سنك مالك وكزك ايدم ديو اكا بيلديرر قال النبي صلى الله عليه وسلم
عليه وسلم والذي نفسي بيده اووالذي لاله غيره او كاحلف مامن رجل يكون له ابل او بقرة
او غنم لا يؤدي حقها الا في يوم القيامة اعظم مايكون واسمه تطاه باخفافها وتطعمه بقرونها
لما جاءت اخرها ردت عليه اولها حق يقضي بين الناس پيغمبر عز عليه السلام قسم
ايدوب ديديكه بر كسكه كيم ابل ويا بقر ويا غنم اولوب انك زكاتي ويرميه يوم قيامته
اول اعظم واسمي خلقتده عشره كتوريلور ويا قزلبه صاحب چكزلر وبوينوزلري ايله
سوسرلر هربار كه اول حيوانلك آخري اكا ايرهينه او كدينده كيلري دوندريله ناس بني قضا

اولنجه اكا بوموال اوزره عذاب ايديله (لقد سمع الله قول الذين قالوا ان الله فقير ونحن اغنياء)
حق جل وعلا شول كسندلرك قولني ايشنديكه انلر الله تعالى فقيردر وبزغيلرز ديديلر
روايت اولنديكه پيغمبر عز عليه السلام بنوقيتقاع يهودينه ابوبكر رضي الله تعالى عنه ايله نامه
كوندروب انلري اسلامه كلكه وصلاة مفروضدي ادا اتمكه ومالرينك وزكاتن ويرمكه وحق
تعالى به قرض حسن اقراض اتمكه اول نامهده بيوردي فخاص بن غازوراء نام يهودي
ديديكه الله تعالى فقيردر زيرا كه بزدن قرض حسن استدي ابوبكر رضي الله تعالى عنه اكا
ياوزلنوب برطابانجه اورردى اكر بيفزده عهد اولميدى شدي بوينو كي اوردم ديدى اندن
كلوب پيغمبر عز عليه السلام حضرتلرينه شكيت ايلدي فخاص ايسه اول قولني انكار ايديجك
اشبو آيت كريع نازل اولدى (سكتب ما قالوا وقتلهم الانبياء بغير حق) انلكه اول قوللرين
وناحق يره انبيائي قتالرين كسبه من صحافنه يازسون واهمال ايتوب علمزده حفظ ايديسرز
زيرا اول كله الله تعالى به كفردر وقرآن ورسول الله استهزادر اول اجلدن قتل انبيايه
تقرين ايلدي اشبونده نيه واردركه اول انلكه ارتكاب اينديكي اول جريعه دكلدر واولكه
قتل انبيايه اجرا ايدر انك امشالي قولك اندن صدوري جدا استبعاد اولنمز (ونقول ذوقوا
عذاب الحريق) وبز انلري ناره داخل ايدوب عذاب محرق ذوق ايدك ديرز (ذلك بما قدمت
ايديك) سزه اشبو عذاب ايديكز تقديم اينديكي معاصي سبيله در (وان الله ليس بظلام للعبيد)
والله تعالى عيدينه ظلم ايدر دكلدر بلكه اول عادلدر احسان اهلته اثابت ايدر عقاب ايدرسه
اسات اهلته ايدر غيره دكل (الذين قالوا ان الله عهدنا لينا الا ان نؤمن لرسول حتى يأتينا بقربان
تأكله النار) رؤساء يهوددن برجاعت ديديلر كه الله تعالى توارنده بزه امرو وصيت اينديكه
هيچ بر رسول تصديق اتميه وزكه اول كندوي من عند الله كلمد ديو زعم ايله مادامكه اول
قربانه كلوب اني نار سماويه اكل اتميه وقربان هر شيندر كه انكله عبدالله تعالى به تقرب ايله
اول كرك نيكه ويا صدقه ويا سائر عمل صالحدر روايت اولنور كه قربان و غنائم بي
اسريله حلال دكل ايدى چنانكه قربان ايسلر ويا غنيمت اسلر سماند دخان سز بياض آتش
اينوب اني احراق ايدردى وانكله قبول اولديني بيلنوردي واولكه قبول اولميه حالي اوزره
قالوردي سدي ايدر الله تعالى بنو اسرايله امر اينديكه چنان سزه كنديني رسول الله زعم
ايدر كسند كلسه سز اني تصديق اتمكز مكر كه قربانه كلوب اني سماند اينر آتش بيه الاعيسى
ومحمد كلديكند انلري قربان طلبسز تصديق ايدك (قل قد جاءكم رسل من قبلي بالبينات
وبالذي قلتم فلم تلتقوهم ان كنتم صادقين) يا محمد انلره ديكل كه بندن اول زكريا ويحي وشعيا
وسائر قتل اولان رسوللر مجزات ايله وديديكز قربانه سزه كشاردي قولكزده صادر
ايسه كز نيچون انلري قتل اينديكز (فان كذبوك فقد كذب رسل من قبلك جاؤا بالبينات والزبر
والكتاب النير) اكر انلر سني تكذيب ايدرلر سدا كاصبر ايلكل سندن اول كين رسوللر حجج
واضح وحنن وشرايع واحكامي متضمن كتابله كشار ايكن تكذيب اولنلردي (كل نفس
ذائقة الموت) هر نفس موتى طاعيدرر (وانما توفون اجوركم يوم القيامة) اعمالكز كرك خير
ويا شر در جزاسي قبور دن قيامكز كونده تام وواقى اولديني حالده اعطا اولنور سز (فن

سز الله سوسرلر بكا
تابع اولك كه الله تعالى دني
سز سوز وكناهلر بكزي
مغفرت ايدر الله عظيم الشان
مغفرت ورحمت ايديجيدر
(قل اطيعوا الله والرسول
فان تولوا فان الله لا يحب
الكافرين) ديكه الله تعالى به
ورسولنه اطاعت ايدك
اكر بواطاعتدن اعراض
ايدر سز سز كافرلر سز
تحقيق الله تعالى كافرلري
سوز مروي در كه
يهود و نصارى بزا لله تعالىنك
ابنا واحباسيوز يا خود
وقد نجران بزم عيسى عليه
السلامه عبادتمز الله تعالى به
مجتهدزدر ديملريله
ان كنتم محبون الله آيتله
امر اولنديلر صكره عبدالله
بن ابى احناب محمد كندويه
طاعتي الله تعالى به طاعت كي
ايدوب نصارينك عيسايه
محبتي مثللو كندوي
سومزى بزه امر ايدر
ديميله قل اطيعوا الله
آيتي نازل اولدى (ان الله
اصطفى آدم ونوحا وال
ابراهيم وآل عمران على
العالمين) تحقيق الله تعالى
آدم عليه السلامي ونوح
عليه السلامي وآل ابراهيم
عليه السلامي وآل عمران
عالملر اوزرينه انتخاب
واختيار ايندي

(قل ان تخفوا ما في صدوركم
او تبدوه يعلمه الله ويعلم
ما في السموات وما في
الارض والله على كل شي
قدير) صدر كزده اولان
كفارده دوستلر كزي كرك
اخفا كرك اظهار ايدر سز
الله تعالى بيلور ديو سويله
وجهه كو كزده ويرلرده
اولان اشيائي بيلور والله
عظيم الشان هر شيه قادر در
وقدرتي جميع مكنوناتي احاطه
وهر عمله مكافات ايدر
(يوم تجد كل نفس ما عملت
من خير محضرا وما عملت
من سوء تود لو ان بينها
وبينه امدا بيدا ويخبركم الله
نفسه والله رؤف بالعباد)
يوم قيامته هر بر نفس
دنياهه خيردن وشردن
ايشلديكي شيني حاضر
بولور مودت وحنن ايدركه
كاشكي انكله اول سوء
عملك بيننده نهايت مسافه
بعيده اوليدى الله تعالى
سزى عقوبتدن حذر ايله
امر ايدر الله عظيم الشان
عباده عقوبتدن حذر
امريله زياده مهربان واسر
كيجيدر (قل ان كنتم تحبون
الله فاتبعوني يحبك الله
ويغفر لكم ذنوبكم والله
غفور رحيم) يا محمد يهود
ونصاري به سويله كه اكر

زحزح عن النار وادخل الجنة فقد فاز) اول كسه كه ناردن تبعيد اولنوب جنة ادخال اوله اول مطلوبنه ظفر بولوبدر (وما الحسوة الدنيا الامتاع القرور) دنياك لذات وزخارف دكل الامتاع باطلدر شول متاع مثليدر كه انكله مشام تدليس اولنور اكا رغبتله اشترا ايند الدانور اول زمانده زائل اولوب كيدر عاقل اولان كشي كندويه قالميان شي . آلوب نيدر (تلبون في اموالكم وانفسكم) والله سز اموالكزده تكليف اتفاق واصابت آفاته وانفسكزده جهاد وقتل ويا اسر وجراح وساير مخاوف ومتاعب وامراضله اختبار اولنورسز (ولتسمعن من الذين اوتوا الكتاب من قبلكم ومن الذين اشرکوا اذى كثيرا) وسزدن اول كتاب وريتلردن ومشركلردن چوق اذى ايشيدر سز رسول الله هجر ودين اسلامه طعن وكفره ي مسلين اوزره اغراء كي حق تعالى اتي مسليته وقوعندن اول خبر وريدكه نفسلري صبر واحتماله توطين ايدهلر نزولي عندنده ارهاق ايتيوب لقاسنه مستعد اوله (وان تصبروا وتتقوا فان ذلك من عزم الامور) اعدى اكر انلرك اذاسنه قاتلنور وامر الله مخالفتدن صقورسه كز اول قاتلانكز وصقمتكز معزومات اموردن دركه انك اوزره عزم واجب اولور وياخود الله تعالى انكله امر ايدوب امرنده مباله ايتديكي اشيادنر (واذا اخذ الله ميثاق الذين اوتوا الكتاب لتبيننه للناس ولا تكتمونه) ذكر ايت شول وقتيكه حق جل وعلا كتاب وريتلرك يعنى عالمرندن اخذ ميثاق ايتديكه اول كتابلرين ناسه تبين وتعليم ايدهلر وانندن برشي انلردن ستر وكتم ايتيهلر (فنبذوه وراء ظهورهم) انلرايسه اول ميثاق اردلرينه براقدلرينه حقنى رعایت ونما كا التفات ورغبت ايتديلر (واشتروا بدئنا قليلا) وانك يرينه حطام دنيا دن ثمن قليل اخذ ايتديلر (فبئس ما يشترتون) نه مبؤس شي اولور اولكدانى انلر نفسلريچون اختيار ايدرلر قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من كتم علما عن اهله الجمل بجام من نار پیغمبر عز عليه السلام ايدر بر كه كه دين علنى اهلندن كتم ايده يوم قيامته اكا آتشدن لجام اوريله على رضى الله تعالى عنه ايدر حق جل وعلا اهل جهل اوزره تعلی ايجاب ايتدى اهل علم اوزره تعلی ايجاب ايتزدن اول (لانحسبن الذين يفرحون بما اوتوا ويحجون ان يحمدوا بعالم يفعلوا فلا تحسبنهم بخافه من العذاب ولهم عذاب اليم) ظن ايتكم شونلريكه ايشلدكلى تدليس وكتمان حقه سونورلر وايشلدكلى ميثاقه وياحق اظهار وصدق اوزره اخبار ايدر ديو جدا ولفنى سورلر عذابدن نجاتله فآزرن اوله (اعدى اول ظنلري باطلدر وانلره كفر وتدليسلى سبيله عذاب اليم واردر) روايت اولنديكه پیغمبر عز عليه السلام يهوده تورانده اولانندن برشي سؤال ايدوب انلرايسه اكا اتي انده اولانك خلافي اوزره خبر وريدلر اول خبرده كنديلرين اكا صدق ايدر كوسترديلر واول فعل باطلرينه سونديلر اول سبيدن بو آيت كريمه نازل اولدى (دينلديكه اشيوايتك نزولى شول قوم حقتده دركه پیغمبر عز عليه السلام ايله غزادن تخلف ايدوب بعده تخلفده مضطت كوردك ديو اعتذار ايتديلر وانكله جد اولفنى استديلر وياخود منافقين حقتده نازل اولوبدر كه منافقترينه سونورلر مسليته شول حقيقتده حال وفعللري اولمين ايمان ايله جدا ولفنى ديلرلردى (والله ملك السموات والارض) سموات وارضك ملكى الله تعالى انكدر

(ايكسند)

بو آيت كريمه ده آل ابراهيمدن مراد ابراهيم عليه السلام كنديسيدر ديلدى ياخود اسمعيل واسحق عليهما السلام واولادلر بدر كه انلرده بزم پیغمبر عز عليه السلام داخلدر وآل عمران دن مراد موسى ومروندر بوايكى عمران بن يصر بن قاهت بن لاوى ابن يعقوب عليه السلام اوغلملر بدر ياخود آل عمران دن مراد عيسى عليه السلام دراناسى مریم بنت عمران بن مائندر اشيوايكى عمران بينده بيك سكر بوزيل كچمشدر (ذرية بعضها من بعض والله سميع عليم) بو پیغمبران بر ذريت اولدني حالده كزیده اوله رقبه بعضى بعضيندن منشددر الله تعالى ناسك اقوالنى ايشيديجى واعمالنى بيليچيدر (اذ قالت امرأة عمران رب انى نذرت لك ما فى بطنى محررا فتقبل منى انك انت السميع العليم) عمران بن مائانك زوجة سى وعيسى عليه السلامك جده سى خه بنت فاقود ديديكه يارب قارنده اولان شيشي آز اولوقول اوله رقب

ايكسند اولان خلقك امورينه مالك اولدر (والله على كل شى قدير) اول هر شينه قادردر ثواب وكرك عقابى اهلنه ايركورر (ان فى خلق السموات والارض واختلاف الليل والنهار لآيات لاولى الالباب) سموات وارضك اجرام عظيمسى خلقنده اولكده كي شمس وقر ونجوميله بيله وثانيدى بحار وحيال واشجار ايله بيلدليل ونهارك برى كيدوب وبرى كلسند برى آرتوب وبرى اكلسند حق تعالىك وجود ووحدت وكال علم وقدرته شول شوائب حس ووهمدن خالصه عقول كامله اصحابچون دلائل واضحده واردر (قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ويل لمن قرأها ولم يتفكر فيها) پیغمبر عز عليه السلام ايدر ويل شول كسه يه كيم اشيوايتى اوقيوب انده تفكر ايتيه (الذين يذكرون الله قياما وقعودا وعلى جنوبهم) انلركه الله تعالى ي هر حالده قيام وقعود واضطجاعده ذكر ايدرلر زيرا كه انسان بواوج حالتك برندن خالى اولمز (ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدراشيوا صلاة حقتده دركه مصلى صادق استطاعتى اولدني حالت اوزره ادا ايدر طورركن والاوتورركن وياخود ياقى اوزره ياتورركن قيلور (سئل النبي صلى الله تعالى عليه وسلم عن صلاة المريض فقال صل قائما فان لم تستطع فقعدا فان لم تستطع فعلى جنب) پیغمبر عز عليه السلام حضرتلردن مريض نمازى نيجه قيلور ديو سؤال اولندقه ديديكه طورركن قبله اكا قادر دكله اوتورركن قبله اكا دخى قادر دكله ياقى اوزره ياتورركن قبله (ويتفكرون فى خلق السموات والارض) استدلال واعتبار وجهى اوزره سموات وارضك خلقنده تفكر ايدهلر تا كه انكله صانع قدرته استدلال ايدهلر وانك صانع قادر مدبر حكيم ايدوكن بيلدر (ابن عون ايدرفكر غفلتى كيدرر وقلبه خشيت كتورر) قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لا عبادة كالتفكر (پیغمبر عز عليه السلام ايدر تفكر كي عبادت يوقدر) زيرا اول قبله مخصوصدر وخلقندن مقصود اولدر (قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم رب رجل مستلق على فراشه اذا رفع رأسه ونظر الى السماء والنجوم فقال اشهد انك ربنا وخالقا اللهم اغفرلى نظر الله اليه وعفى عنه) پیغمبر عز عليه الصلاة والسلام ايدر بر كه فراشى اوزره چالقيون ياتورركن باشن قالدروب سنامه ونجومه نظرايتدى سنك رب خالقك وارلنده شهادت ايدرلر يالهي بنى مغفرت ايت ديدى الله تعالى اكار حيله نظر ايدوب مغفرت ايتدى (اشيواقول كريم علم اصولك شرفنه واهلك فضلنه دليلدر) ربنا ما خلقت هذا باطلا) يارب اشيوا مخلوقاتى عبث وضايع بره خلق ايتيوبسن بلكه حكم عظيمه ايجون خلق ايدوبسن زيرا انك جله سندن انسانك وجودينه مبدأ ومعاشته سبب اوله ومعرفته اول دلالت ايدر دليل اوله وطاعته تحريص ايده تا كه عبد انكله حيات ابدية وسعادت سرمديه نائل اوله (سبحانك) الهى سنى عبثدن وخلق باطلدن نزيه ايدرلر (فقنا عذاب النار) اعدى بزي طاعتك توفيقك نار عذابندن صاقلل (ربنا انك من تدخل النار فقد اخزيت) يارب اول كسند كه سن اتي نار ادخال وانده تخليد ايدمن اتي غايت اخزانله اخزاء ايدر سن (وما للظالمين من انصار) شرك ومعصيته نفسلرينه ظلم ايدلره نازل اولان عذاب نارى منع ايدر موانع اولمز ودخى ديرلركه (ربنا اننا سمعنا ناديا ينادى للايمان ان آمنوا بربكم فآمنا) يارب بزبرماندى ايتدك كه اول محمد صلى الله تعالى عليه وسلم وياقرآندر ربكز

(تبيان) (اول) (۲۸)

سك خدمتك نذر ايندم الهى اول نذرى بشدن قبول ايله تحقيق سن بنم نذرى ايشيديجى وبو نذردن نيتم نه ايدوكى بيليچى سن (بوخه ايله اليشاع فاقودك قرلري اولوب اليشاع زكريا عليه السلامك وخه عمرانك زوجهلري اولغله بخشاق ايديلر اولوقته اركك اولادلرينى قدس شريف مسجدينه ورمكه نذر ايتكم واولادلري دخى اقياد ايتكم شريعتلرنده نواب عظيم ايدى خه اختياره وعافر اولغله برقوش كندو ياوريسيله كريدكى كوروب ولده آرزو كنى وبرولم اولورسه كنيسايه ويريم ديو نذر ايله حق تعالىدن نياز مند اولغله حامله اولمشيدى زوجى عمران خنيه يازق سكا كه طوغزدن مقدم نذرايلدك اكر حملك قز اولورسه مسجده شايد اولمز ديدى اول ائانده عمران وفات ايدركه خه فتقبل منى نيازنده اولدى (فلما وضعتها قالت رب انى وضعتها انى والله اعلم بما وضعت وليس الذكرك

جل شانده ایمان کتورک دیو ناسی ایمانه دعوت ایدر اویله اولسه اکا اجابت ایدوب ایمانه کلدک
(ربنا غفر لنا ذنوبنا) ایدمی یارب بزه مغفرت ایت کباریمزی (وکفر عنا سیئاتنا) وصغاریمزی
تکفیر ایت (وتوفنا مع الابرار) وارواحی ارواح صالحین ایله بیله قبض ایت تا که انلرک
صحبتله مخصوصین وزمره لرینه معدودیندن اولهوز و دخی دیرلرکه (ربنا وآتنا ما وعدتنا
علی رساک) ویارب رسوللرک لسانی اوزره بزه وعده ایتدی کک ثوابی ویرک (ولاتخزنا یوم
القیامة) ویوم قیامته بزی رسوا ایتمک انی اقتضا ایدر شیتدن عصمتکله (انک لاتخلف
المیاد) مؤمنی اثابت وداعی به اجابتله اولان موعودکه یارب سن خلف ایتمز سن (فاستجاب
لهم ربهم) رببری جل شانده انلرک دعا سنه اجابت ایدوب دیدیکه (انی لاصنع عمل عامل
منکم من ذکر اواشی) یا مؤمنلر سزدن ذکر و کرک اشادن بنم طاعتم ایشلیانک اجرنی یوم
قیامته کاملا و فاضلا ویر برین ضایع ایتمزین (بعضکم من بعض) بعضکزه دندردین و نصرت
وموالنده و یا خودجه کز آدم و حوادن کل ویدر اندن حق جل و علا عیالک اعمالی تفصیل ایدوب
دیدیکه (فالذین هاجروا) شونلرکه شرکدن و یادینلرین صیانت ایچون او طانندن هجرت
ایتدیلر (واخرجوا من دیارهم) و دیارلرندن انلری چیقاردیلر (واودوا فی سبیل) و بنم
طاعتله ایدر اولدیلر (وقاتلوا و قتلوا) و کفارله قتال ایدوب اندن قتل اولدیلر و یا انلرک بعضی قتل
اولینچق باقیسی قتال ایدوب ضعیف اولدیلر (لا کفرن عنهم سیئاتهم) انلرک سیئه لرینی عوایدین
(ولادخلنهم جنات تجری من تحتها الانهار) و انلری جنتلره قویارینکه التندن نهرلر جاری اولور (ثوابا
من عند الله) اشوب تکفیر و ادخال الله تعالی عندندن انلره ثواب اولدینی حالده (والله عنده حسن
الثواب) الله تعالی عندنده عباد ایچون طاعتلری اوزره حسن ثواب واردر که اول نعم باقیدر (لا یغرنک
تقلب الذین کفروا فی البلاد) یا محمد و یا مؤمنیندن هر بریکز کفره نک دنیاده کی سمعت و حفظه نظر ایتمک
و مکاسب و متاجر لرینه تبسطلرینه الدانمفلر روایت اولور که بعض مؤمنین مشرکینی رخاء و لین
عیشه کوروب دیدیلر که اعداء الهی کوروز که خبرده درلر زیایه جوع و جهدله هلاک اولوروز
انلری تسلیم ایچون اشوب آیت نازل اولدی (متاع قليل) کفره نک ذکر اولان حالاتی مؤمنین ایچون
اعداد اولان کرامات اخروی به نسبتله قصرمدت ایچون متاع قیلدر بلغه فانیه و متعة زانیه در
قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما الدنیا فی الآخرة الا مثل ما یجعل احدکم اصبعه فی الیم
فلینظر بیه رجوع پیغمبریمز علیه السلام ایدر دنیانک آخرته نسبتله مثل شول شی مثیلدر که
بریکز بریارمغنی دریایه صوقسه نظر ایتسونکی ندکلو صویله چیقارر (ثم ما واهم جهنم)
بوندنصکره مستقر و مصیرلری جهنمدر (وبئس المهاد) اولنه مبؤس قرارگاه اولور که انلر
انی کندیلر ایچون تمهید ایتدیلر (لکن الذین اتقوا ربهم لهم جنات تجری من تحتها الانهار
خالدین فیها) لکن شونلرکه رب تعالی به شرک و معاصیدن صاقوب اکا عبادت لرینه اخلاص
ایتدیلر انلر ایچون جنات واردر که تحتدن نهرلر جاری اولور ایدر انده قالورلر (زلا من
عند الله) اول انلره الله تعالی عندندن نزل اولدینی حالده (وما عند الله خیر للابرار) الله تعالی
عندنده کی کرامات کثرت و دوام ایچون ابراره خیرلوردر فخاره ویرلن متاع دنیانکه قلدندن
ماعدا تیز زانیله اولور (وان من اهل الکتاب) اهل کتابدن بعضی واردر که (لمن یؤمن بالله)

(الله)

الله تعالی به ایمان کتورر (وما نزل الیکم) و سزه نازل اولان قرآنه (وما نزل الیکم) و انلره نازل
اولان تورات و انجیلله (خاشعین الله) الله تعالی به عذابندن خوف و ثوابن رجائله متواضعین
اوله قلمری حالده (لا یشترون بآیات الله ثمنا قلیلا) الله تعالی تورات و انجیلله یازیلان آیاتی
حطام دنیادن عرض یسیره رغبتله تحریف و کتم ایتمزلر رؤساء یهوددن انلرک غیر
ایتدی کی (اولک لهم اجرهم عند ربهم) ایدمی بوصفتلو کسندلر ایچون رب تعالی
عندنده اولک یؤتون اجرهم مرتین دلالتیله اجر مخصوص و موعدلری واردر
(ان الله سریع الحساب) الله تعالی خلقک حسابی سرعت اوزره ایدر زیرا که عمللرین
و جزالرین بیلور تأمل و احتیاطدن مستغیدر یعنی انلرک موعودی سریع الوصولدر زیرا که
سرعت حساب سرعت جزای مستعیدر ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر اشوب آیت
کریمه ملک الحبشه اضمحه حقتده نازل اولوبدر انک وقاتنی اول کونده جبرائیل علیه السلام
پیغمبریمز علیه السلامه خبر وروب پیغمبریمز علیه السلام صحابه به دیدیکه دین قرنداشکر
نجاشی وفات ایدوبدر اندن انلرکه بقیعه کتدی و ارض حبشه اکا مکشف اولوب حتی که
نجاشیشک سر برنی کوردی و درت تکبیر ایلله اوزرینه جنازه نمازین قیلدی و انکیچون استغفار
ایتدی منافقار بری برلرینه دیدیکه کورکه شونی کیم کورمدیکی و دیننده اولمان برعلج کافر
حبشی نصرانی نمازین قیلور اویله اولسه اشوب آیتی الله تعالی نازل ایلله انی وصف ایتدی
عطا ایدر اشوب آیت کریمه نجران اهلندن قرق کشی حقتده نازل اولوبدر که انلرک اوتوز
ایکیسی حبشه دن و سکزی رومدن دین عیسی علیه السلام اوزره اولوب پیغمبریمز صلی الله
تعالی علیه وسلم ایمان کتورمشرلردی ابن جریج رضی الله تعالی عنه ایدر اشوب آیت عبدالله بن
سلام و اصحابی حقتده نازل اولدی و مجاهد ایدر که اول اهل کتابدن هر ایمانه کلان حقتده
نازل اولمشدر (یا ایها الذین آمنوا اصبروا) یا مؤمنلر طاعتک مشقتلرینه و سزه اصابت ایدن
شدتله صبرایک (وصابروا) و شداند حربه اوزر صبرده اعداء الاهدن زیاده اولمغه جهد
ایک علی الخصوص اعدای عدوکز هوای نفس مخالفتی اوزره صبرده اوله (ورابطوا)
سرحدلرده اقامت ایدک غزایچون آتربسلر و انکله اعدا کزی ارهاب ایدر اولدیفکر حالده
پس بواجلندن هر کسد سرحدده مقیم اوله تا که وراسنده اولان عباد و بلاددن کفار عمارینک
شرنی دفع ایلله اگرچه آتی یوغیسه ده اکا مرابط دینلدی قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
رابط یوم فی سبیل الله خیر من الدنیا و ما علیها پیغمبریمز علیه السلام ایدر الله تعالی سئلنده
برکون رابطک ثوابی دنیایی و اوزرنده اولان اشیایی لله بذل و اتفاق ثوابندن خیرلوردر
قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من رابط یوما ولیلة فی سبیل الله کان له اجر صیام شهر مقیم
ومن مات مرابطا جرى له ذلك الاجر و اجری علیه من الرزق و او من من القتاتات پیغمبریمز
علیه السلام ایدر برکسنه که برکون برکیجه الله تعالی سئلنده مرابط اوله انکیچون مقیم
برآی صائم اولسنک اجری دکلو اجر اوله و برکسنه که مرابط ایکن وفات ایلله یوم قیامته
دکین برآی اولان اجر انکیچون یازیلور و شهدایه ویریلان رزق هر دایم کادخی ویریلور و آفات
قبردن امین اولور و سلمة بن عبد الرحمن رضی الله تعالی علیه ایدر پیغمبریمز علیه السلام زمانده

نمائیوردی وز کربیا
علیه السلامی اکا کفیل
قیلدی هر چانکه زکریا
علیه السلام مریمک
اولدینی چار طاقه داخل
اولسه مریمک یاننده رزق
و وقتسز میوه لر بولوردی
بوندر دیو سؤالنده مریم
بوالله تعالی طرفنددر
دیر ایدمی تحقیق الله عظیم
الشان دیلدی کی حسابسز
رزقنددر روایت
اولدیکه حنه مریمی
طوغردقه بیت المقدسه
کوتروب احبارلره بوالله
تعالیدن نذر در دیوتسلم
ایتدی انک تربیه سی
خصوصنده احبار یئنده
منازعه اولوب نهایت قرعه به
قرار ویردیلر بکرمی یدی
کیسه توریه یازد قلمری
قلملری اخذله نهر اردنه
واروب قلملری ابرمغه
آتدیلر سائرلرک قلملری
باتوب زکریا علیه السلامک
قلمی صو اوزرنده قالمغه
انک کفالتده قالدی دایه
ایله انی بلیوب حد طفولیت
کچدکده انکیچون بالکر
برزدبان ایله چیقلور
برچار طاق ترتیب ایدوب
اکا وضعله کلیدلیوب
مالزمه سنی کندو کورر
ایدی واردنجه مریمک

کالاشی وانی سینتها مریم
وانی اعینها بک و ذریتها
من الشیطان الرجیم
و قتا که حنه حمای وضع
ایتدکده یارب بن یونی
قز طوغردم دیو محزون
اولدی الله تعالی انک نه
طوغردیغنی بیلور و کنیسا
خدمتیچون ارکک قز کی
دکلدر و اکا مریم تسمیه
ایلدیم یعنی لسانلر نده امة الله
دیکددر یارب انی و ذریتی
رحمتکدن معطور و شیطانک
و سوسه ندن سنک و قایه
که اصمردم دیدی
حنه نک بودعاسیله مریم
وعیسی علیه السلام
و سوسه شیطاندن محفوظ
اولدیلر حدیث شریفده
هر مولودک ولادت و قنده
شیطان مس ایدوب بکا
ایدر الامریم اوغانی مس
ایتماشدر بیورلدی
(فتقبلها ربها بقبول حسن
وانبتها نباتا حسنا و کفلها
زکریا کلادخل علیها
زکریا الحراب وجد عندها
رزقا قال یا مریم انی لک
هذا قالت هو من عند الله
ان الله یرزق من یشاء
بقیر حساب) مریمی
ربی کوزل قبول ایلله
قبول ایلدی و بریدی یعنی
کوزل نشو نما و تربیه ایلله

رباطلو غزا بوعیدی بلکه اول زمانه رباط نماز اردنجه بر آخر نمازه انتظار ایدی شول دلیل ایلکه **قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم** الاخيركم بما يحول الله به الخطايا ويرفع به الدرجات اسياغ الوضوء على المكاره وكثرة الخطا الى المساجد وانتظار الصلاة بعد الصلاة فذلكم الرباط فذلكم الرباط پیغمبر عز علیه السلام ایدر آکاء اولک که سزه خبر ویریم ائی که ایشلیله حق تعالی خطالری عواید و درجاتی رفع ایدر که اول آبدستک سنن و آدابی اکالدر نفسک آبدستی کراهی حائده مثلا صوو غک شدتده ویا جیمک صودن المند و اشغال و مصائب حائده اولدینی کبی ودخی اراق برده مسجد کتکه تخطیلرک کزیدر ودخی بر فرض نمازی ادا دنسکره بر آخر فرض نمازک ادا سنه انتظار در **اشبو** مرابطه حقیقه در که ثواب ونفعی عظیم اولور زیرا که سرحدده مرابطه عبادتین نوع واحد در اما که بود ذکر اولان انواعدر **(واتقوا الله لعلکم تفلحون)** والله تعالینک غیریدن تبری ایله اتقاء ایدک که غایت فلاحه ایره سز و یا قیاحدن اتقاء ایدک که ذکر اولان مقامات ثلاثیه نیله فلاحه ایره سز که اول مضض طاعانه صبر ورفض عادتده مصابرة نفس وجناب حقه مرابطه سردر تاکه انکله واردات الهیه مترصد اوله سز که آندن شریعت وطریقت وحقیقتله تعیر اولور **بدر** **عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم** من قرأ سورة آل عمران اعطى بكل آية منها امنا على أجسار جهنم پیغمبر عز علیه السلام دن مرویدر بر که آل عمران سورهنی اوقوسه آندن هر بر آیت مقابله سنده صراط اوزره امن ویریه **وعن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم** من قرأ السورة التي يذكر فيها آل عمران يوم الجمعة صلى الله تعالى عليه وملائكته حتى تجب الشمس پیغمبر عز علیه السلام دن مرویدر بر که جمعه کوننده آل عمران سورهنی اوقوسه تا کونش بانجه الله تعالی وملائکسی اکا صلا ایده

سورة النساء وهى خمس وسبعون آية مدنية

بسم الله الرحمن الرحيم

(يا ايها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة) یا ناس ربکز جل شانہ دن خوف ایدوب شرک ومعصیتدن صاقتک که اول سزى شخص واحد دن یعنی ابو البشر آدم علیه السلام دن خلق ایتدی **(وخلق منها زوجها)** آدم علیه السلام اضاعتک برندن زوجی حوای خلق ایتدی **(وبث منهما رجالا كثيرا ونساء)** اول آدم علیه السلام وحوادین بنون وبنات کثیره نشر ایلدی حق جل وعلا تقوی ایله امر دن نصکره اشبو قدرت عظیم سنه دلالت ایدر شیشه کندوی وصف ایتدی تاکه انکله انلری تعذیه دخی قدرتین بیلوب آندن خوف ایدرلر واکابرشی اشرا کتسز عبادت ایدرلر **(واتقوا الله الذي تساءلون به)** واول الله تعالیدن خوف ایدک که بری ربکز دن برشی ایستنه کزانی وسیله ایدینوب استرسز **(والارحام)** ودخی ارحامی وسیله ایدینوب استرسز ویاخود ارحامدن خوف ایدوب صله ایدک بوخه قطع ایتکز حق جل وعلائی اسم شریفنه تقرینله تنیا ایتدی که اول انک عندنده مکان ومنزلده اوله **قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم** الرحم معلقة بالعرش تقول من وصلني وصله الله ومن قطعني قطع الله پیغمبر عز علیه وسلم ایدر رحم عرشه معلقه در در که

(بكا)

بكا واصل اولانه الله تعالی جل شانہ رحمتی ایر کوره و بنی قاطع اولانه الله تعالی جل شانہ رحمتی ایر کورمید **وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم** ما من عمل حسنة اسرع ثوابا من صلة الرحم وما من عمل سيئة اسرع عقوبة من البغي پیغمبر عز علیه وسلم ایدر اعمال حسنه دن صله رحم کبی ثوابی اسرع عمل یوقدر و اعمال سیئه دن قطع رحم کبی عتابی اسرع عمل یوقدر **(ان الله كان عليكم رقيبا)** الله تعالی جل شانہ اوزر یکره حافظ اولدی **(واتوا الياسى امواهم)** يتيلره ماللری ویرک چنانکه بالغ اولدر و یتیم شول صغیر در که باباسی اولمیه زیرا پیغمبر عز علیه وسلم **لا یتیم بعد الحلم** بلوغدن نصکره یتیمک یوقدر دیدی روایت اولندی که غطفاندن بر رجل عندنده قرنداشنک بر یتیم او غلنک مالی واز ایدی اول یتیم بالغ اولدیچ اندن مالی استدی عم ایدر اکا مالی ویرمکدن امتناع ایلدی ایکی پیغمبر عز علیه وسلم مرافعه اولدیچ اشبو آیت کریمه نازل اولدی اولیه اولسه عم سما وطاعة دیوب اکا مالی دفع ایتدی چون اول انده مالی قبض ایلدی جهل سنی فی سبیل الله اتفاق ایتدی پیغمبر عز علیه وسلم تعالی علیه وسلم دیدیکه اشبو غلام ایچون اجر ثابت اولوب والدی اوزره وزر باقی قالدی **(ولاتبدلوا الخیث بالطیب)** انلرک حرام اولان ماللری کندیکزک حلال ماناریکره استبدال ایتکز علماء اشبو تبدلده اختلاف ایتدیلر دینلرکه انلرک اولیاء اوصیای انک مالنن جیدی آلوب برینه زیوف اقیه قوردی آندن نهی اولدیلر ویاخود رزق حلال کلسنه قائلن یوب رزق حرام اخذنه عجله ایتکز **(ولاتأكلوا اموالهم الى اموالكم)** وانلرک ماللری کندی مالکره ضم ایدوب اکل ایتکز زیرا که انلرک مالنن اجر مثلکز دن زیاده سی حرامدر حق تعالی جل شانہ انک **قلأكل بالمعروف** قول شریفی دلالتله **(ان كان حوبا کیرا)** زیرا اول وجهله اکل عندالله ذنب عظیم اولدی ایدی آندن صاقتک **(وان خفتم ان لاتقسطوا فی الیاسی فانکحوا ما طاب لکم من النساء مثنی وثلاث ورباع)** اگر خوف ایدر سکز که نادن یتامی تزوج ایتدیکز تقدیر اوزره انلرک حقوقنده عدل ایتدیلر ایدی انلرک غیر نادن سزه حلال اولانلری ایکیشر ایکیشر اوچراوچر در در در تزوج ایدک ویاخود حقوق یتامده عدل ایتیمک خوفیه تخرج ایدر سکز ایدی نساء پینده دخی عدل ایتامکدن خوف ایدوب حقنی وقایه امکانکز اولدینی مقداری انلرک تزوج ایدک زیرا بر ذنبدن تخرج ایدن کشی به لایق اولور که ذنوبک کلندن تخرج ایدر روایت اولندی وقتا که حق جل وعلا یتامی امرنی تعظیم ایتدی انلرک ولایتدن تخرج ایدر اما کد ناسی تکثیر واضاعتدن تخرج ایتز اولدیلرند اشبو آیت کریمه نازل اولدی واجاع امت نسانک عندنده انک اوزره در که بوامتک هیچ بر که یه درندن زیاده بی جمع جائز اولیه بلکه درت اوزره زیاده بی جمع پیغمبر عز علیه وسلمک خصائصدن ایدی امتدن هیچ که ناک انده مشارکتی یوقدر اما عبد ایچون اکثر علما عندنده ایکی حره دن زیاده بی جمع جائز اولمز **عمر بن الخطاب** رضی الله تعالی عنه ایدر عبد ایچون نکاحده ایکی مرأی جمع جائز اولور و بر مرأی ایکی کره تطلیق دن نصکره زوج آخره وارمینجه اکا عودت جائز اولمز ریسع رضی الله تعالی عنه ایدر عبده دخی حر کبی درت حراری جمع جائز اولور **(فان خفتم ان لاتمدلوا فواحدة)** اگر نساء متعده پینده عدل ایتیمک

کذلك الله يفعل ما يشاء
قال رب اجعل لي آية قال
ايتك الا تكلم الناس
ثلاثة ايام الا رمزا واذكر
ربك كثيرا وسبح بالعنى
والابكار) زكريا عليه
السلام يارب بنم نجبه وادم
اولور که بکاپرک کلدی
زیرا طقسان طقوز
باشنده ایدی وبنم
زوجهم طومر من دیدی
زیرا طقسان سکر باشنده
ایدی الله تعالی یاخود
جبرائیل علیه السلام دیدیکه
یاز کریا بویه در الله تعالی
دیدیکه ایشلر زکریا
علیه السلام یارب بنم ایچون
برعلامت تعیین ایله
که زوجک حملندن
آکاه اولیم دیدی
جبرائیل علیه السلام
طرف باریدن دیدیکه سکا
نشان وعلامت اوچکون
ناس ایله لسانکه تکلم
ایتکه قدرتک اولیوب
انجیق رمزله که ال
وکوز وباشله اشارت
ایده سن وربکی جوق
ذکر ایله و اخشام و صبا حده
دائما تسبیح ایله (واذ قالت
الملائكة يا مريم ان الله
اسطفيك وطهرک
واسطفيک علی نساء
العالمین) یاد ایله شول

یائنده شتاده یاز و یازده
قیش میوه سی بولور ایدی
بوندر دیو سؤالنده
هو من عند الله دیمشدر
(هناک دعا زکریا ربه
قال رب هب لی من لدنک
ذریة طيبة انک سمیع الدعاء)
زکریا علیه السلام
بو میوه لری مشاهده
ایتدکه همان کندو
محرابه کیروب یارب سنک
عندکدن بکا برولند طیب
ومبارک باغشله دیور بسنه
دعا و نیاز ایدی تحقیق سن
دعایه اجابت اید یحیسن
(فادته الملائكة وهو قائم
یصلی فی المحراب ان الله
یشرک بیحی مصدقا
بکلمة من الله وسیدا
وحصورا و نبیامن الصالحین)
زکریا علیه السلام عمر ایده
قائم نماز قیلارکن ملائکه
یاخود جبریل علیه السلام
ندا ایلدی که تحقیق الله تعالی
سنی کندودن کلن کله بی
یعنی عیسی علیه السلامی
تصدیق ایدیحی وقومنک
سیدی ونفسی شهواتدن
حبس ایدیحی وصالخردن
نبی اولدینی حالد **پیغمبر**
نام برولد ایله **تنبیر**
ایلدی دیدی **(قال رب**
انی یتکون لی غلام وقد بلغنی
الکبر وامرأی قاتر قال

وارثتک ذکور و انثیون نصیب مفروض ثابت اولدی ۱۱ روایت اولدی که اوس بن ثابت انصاری رضی الله تعالی عنه وفات ایدوب زوجہ سی ام کدایله اوج بناتی تحلیف ایتدکه اول متوفاتک ایکی ابن عیسی سوبد و عرجه طوروب سنت جاهلید اوزره انک مالی الیدلر زوجہ و بنانه برشی و برمدیلر اکابناء کداهل جاهلیت نساء و صفاره برشی و برمدیلر بلکهمیراث محاربه یه قادر اولانکدر دیرلر دی اوله اوله ام که پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم واروب انلردن شکایت ایلدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیککه صبرایت که حق حق تعالی نداسر ایدر کورلم انک موجب هر حق صاحب ایری کورلم اول سیدن بوآیت کریمه نازل اولیق پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم سوبد و عرجه تیه ایتدیکه اوسک مانندن برشی تفریق ایتدیلر زیرا که حق جل و علا اول مالدن زوجہ و بنات ایچون نصیب اثبات ایدوبدر لکن مقداری بیان ایتوبدر ایدی بیان اولیجه صبرایتلر اندنصرکه ۱۲ بوسیکم الله ۱۳ آیتی نازل اولوب زوجہ یمن و بنانه ثلثان و ایکی ابن عید باقی قلاتنی وردی (واذحضرت القسمة اولوا القربی و البانی و المساکین فارزقوهم منه) قیچان میراث قسمته بیت وارث اولیوب لکن اکا قرابتی اولنلر و یتیملر و مسکینلر حاضر اولدلر اول مقسومدن انلره قلوبلرین تطیب ایچون برشی و یرک (و قولوا لهم قولا معروفا) و انلره قول معروفله سوبلکر انلره دعا ایتک و یربلانی از عفتی و انکله من ایتمک کی ۱۴ اشبو آیتک حکمتده علماء اختلاف ایتدیلر برقوم دیدیلر که اشبو حکم میراث آیتدن اول ایدی اول نازل اولیق بونسخ اولدی و آخرون دیدیلر که بونسخ اولیوبدر اهل میراث اوزره موجبیه عمل واجبد و اگر ورثه نک بعضی طفل ایسه اول قسمته حاضر اولان اصناف مذکوریه ولی اعتدار ایدوب دیکه بو مال بتم ملک دکدر بلکه صغار کدر یسودکلرنده سزه حقوق کزی ورسونلر و بعضیلر دیدیلر که اشبو صغار و کبارک اموالده زه حق واجبد کبارانی کنیدیلر و بر و صغارک و لیری و بر و بعضیلر دیدیلر که اشبو امر ندب و استحباب ایچوندر یوخده حتم و ایجاب ایچون دکل اشبو اقاویک اولاسیدر دیدیلر (و لیخش الذین لو ترکوا من خلفهم ذریة ضعافا خافوا علیهم) یتامی امر ندب اولیا الله تعالی جل شانده دن قورقوب اول یتامایه ایشلسونلرانی که کنیدیلر وفات ایتدیکنده شول ذرائی صغارلرینه ایشلندکنی سوهلر که اول ضعاف اوزره فقر و تکلف خوفی اوله و یاخود مریضک وصیتده حاضر اولنلر الله تعالیدن قورقوب کنیدیلر اولادینه شفقتری کی مریضک اولادینه شفق ایدوب مریضی اولادینه اضرار ایتکدن منع ایدلر و یاخود وصیت ایدنلر وصیتده اسرافدن صاقسونلرا کرچدخیر ایسه ذریة ضعاف تخلف ایتدکلری تقدیر اوزره انلره ضیاع خوفی اوله اشبونده ارشاد وارد که کشی کندی اولادینه ایتدیک ترجم و شفقتی غیرک اولادینه دخی اید (فلیتقوا الله و لیقولوا قولا سدیداً) ایدی الله تعالیدن قورقوب کنیدی اولادیلر ایچون سوبلکدری قول سدیدنی یتامی ایچون دخی سوبلسونلر و یاخود مریضی وصیتده اسرافدن منع ایتسونلر و اکا توبه و کلمه شهادت تلقین ایتسونلر (ان الذین یا کلون اموال الیتامی ظلماً انما یا کلون فی بطونهم نارا و یصلون سعیراً) شونلر که یتیملرک ماللرین ظلماً اکل ایدلر قارنلری طولوسی برشی

(اکل)

قد جستمک بایه من ربکم انی اخلق لکم من العین کویته الطیر فانفخ فیہ فیکون طیراً باذن الله و ابرئ الاکه و الابرس و احی الموتی باذن الله و انبکم بما تاكلون و ما تدخرون فی بیوتکم ان فی ذلک لآیة لکم ان کنتم مؤمنین) حق تعالی اول مولوده صحف و کتاب منزله و حکمت شریعی و خاصه توریة و انجیلی تعلیم ایدر و بی اسرائیل پیغمبر ارسال ایدر و قتا که بی اسرائیلک انک رسالتدن سؤلارنده انلره دیکه تحقیق ربکر طرفدن علامته سزه کلدن سزکچون جاموردن قوش هیئتده تصویر ایدوب اکا اوفوررم الله تعالیک اذنیله اول طیر اولور و انادن طوغه اعمای و برص علتی اوکو لدرم و باذن الله موتایی دیرلدرم و بنانه کرده اکل و ادخار ایتدیکلری سزه خبر و بررم تحقیق بوش معجزه سزکچون علامت و ادا مامه دلاتدر اگر سزبکا ایمان کتورنلردن اولور سکر ۱۵ بوآیت کریمه ده اولان معجزه لک روایتلری مختصر بچله بوجه

اکل ایدرلر که اول انلری ناره ایتلور و عاقبت انلر شول یالیکو ناره کیر ۱۶ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم رأیت لیلة اسری بی قومالمهم مشافر کشافر الابل احداها قالصة علی منقریه و الاخری علی بطنه و خزنة النار یلقمونهم جرجهم و صغرها فقلت یا جبریل من هؤلاء قال الذین یا کلون اموال الیتامی ظلماً ۱۷ پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر لیلہ اسرا ده برقوم کوردیمکه دوه نک کی دوداقلری وارانک بری بورننه بوکیلوبدر و بری دخی قارنی اوزره صارقوبدر زبانلر ایسه جهنم قورلرینی و طاشلرینی انلرک آغزلرینه صوقارلر دیدیمکه یا جبریل بونلر کیلدر دیدیکه یتیملرک ماللرینی ظلماً اکل ایدنلدر (یوصیکم الله فی اولادکم للذکر مثل حظ الانثیین) حق جل و علا سزه اولاد کزک میراثی شانده امر و عهد ایدر که قیچان سزدن رجل و یا مرأه وفات ایدوب ذکور و انثی اولادینی ترک ایتد هر ابن ایچون ایکی بنت سهمی و یرله (فان کن نساء فوق اثنتین فلهن ثلث ما ترک) اگر میتک ترک ایتدیک اولادی ایکی و یا ایکیدن اکثر بنات اولوب انلرکله بیله ابن یوغیده انلرایچون میراثک ثلثانی واردر (وان كانت واحدة فلها النصف) و اگر مولوده بنت واحدة ایسه انکچون میراثک نصفی واردر (و لا یوید لکل واحد منهما السدس مما ترک ان کان له ولد) و میتک اب و امندن هر برسیچون سدس واردر اگر اول میتک ولدی یعنی ابن و یا بنتی و یاخود ولدانی و اریسه (فان لم یکن له ولد و ورثه ابواء فلامد الثلث) و اگر میتک ابن و یا بنتی و یا ولد انی اولیوب اکاب و امی وارث اولور سدس جیع میراثک ثلثی امک اولوب باقیسی عصوبت ایدلرک اولور (فان کان له اخوة فلامد السدس) و اگر میتک ایکی و یا ایکیدن اکثر قرداشلری کرک جیمی ذکور و انث و یا مختلف اولسون و یا جیمی اخوات لاب و ام و یا لاب و یا لام مختلف اولسون ام ایچون سدس اولور (من بعد وصیه یوصی بها اودین) اشبو نصابت و رثیه قیمتی میتک دینی قضاء و وصیتی تنفیذدن صکره در (اباؤکم و ابناؤکم لا تدرون ایهم اقرب لکم نفعا) آباء و ابناء کزک سزه وارث اولدر بیلر سزک دنیا و آخرتده انلرک قفیس سزه انقدر بلکه سزه انفع اولان الله تعالی اعلمدر ایدی انلرک شانده الله تعالیک تدبیرینه اتباع ایدک یوخسه انلرک بعضی تفضیل و یا حرمانه عدا ایتکمز ۱۸ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر آباء و ابندان قفیسک حق تعالی به اطاعتی زیاده ایسه یوم قیامتده انک درجسی آخردن رفع اولور ایدی اول درجسی ارفعتک شفاعتیه حق تعالی اول درجده اسفل انک درجمنده ارفع ایدر تا که بری برلرله قریب العین اولدلر (فریضة من الله) اشبو مواردن ذکر اولنن الله تعالیدن فرض اولدی فرض اولقلقله (ان الله کان علیا حکیم) الله تعالی عبادک امورینه علم و قضاء و تقدیرنده حکیم اولدی (ولکم نصف ما ترک ازواجکم ان لم یکن لهن ولد) سزکچون وفات ایدن زواجانکمز ترکمنک نصفی واردر اگر اول زواجانک سزدن و یا زوج آخردن ذکر و انثی ولدی و یا ولدانی یوغیه (فان کان لهن ولد فلیکم الربع مما ترکن) و اگر وفات ایدن زواجانک سزدن و یا زوج آخردن ولد و یا ولدانی و اریسه اول زواجانک ترکمندن سزکچون ربع واردر (من بعد و سیه یوصین بها اودین) سزکچون زواجانک میراثدن نصف و باربع حصولی اول زواجانک دینی قضاء و وصیتی تنفیذ اولانند صکره در (ولین الربع مما ترکتم ان لم یکن لکم ولد) و زواجانکمز

(یتام) (اول) (۲۹)

اوزره در که بالحق قدن تصویر ایدوب جان و یردیکی براسا قوشیدر دینلمش ۱۹ بعضیلری بر قوش ایدیکه خلقتک نظرندہ پرواز ایدوب صکره دوشوب میت اولدیکه فعل حقندن ممتاز اوله دیمش ۲۰ موتایی احیا بختده نازر و ابن العجوز وابنة العاشر و سام بن نوح علیهم السلام که درت موتادر اوجی بعد الاخیا اجللری حلوه دک تعیش ایتدیلر اما سام بن نوح علیه السلام عیسی علیه السلام دعا سیله دیرلوب سؤل و جوابدن صکره یه دعا سیله میت اولدی دینلدی ۲۱ و یتلرنده اکل اولنن و کرویہ صاقللانی خبر و یرمی مکتبده اطفاله بوکون بابا کز و انا کز فلان شیشی ییدیلر و فلان شیشی یعنی طعامی فلان مجله وضع ایتدیلر دیو خسر و یروب اطفال دخی اولخلدن بولوب اکل ایدرلر دی دینلدی (و مصداقاً لما بین یدی من التوریه و الاحل لکم بعض الذی حرم علیکم و جستمک بایه من ربکم فاتقوا الله و اطیعون) و سندن مقدم توریتده

ایچون ترکه کزدن ربع واردر چنانکه وفات ایدوب انلری ترکه ایدرسد کز لکن صلی ابن ویشکز ویا ولد اینکز یوغسد (فان کان لکم ولد فلین الثمن مما ترکتم) واکر سز وفات ایتکز زده ولد صلیکز ویا ولد اینکز واریسه اول زواجانکز ایچون ترکه کزدن ربع (من بعد وصیه توصون بها اودین) اول زواجانکز ایچون ترکه کزدن ربع ویا ثمن حصولی دینکز قضاء ووصیتکز تنفیذا ولد قد نصکره در رجل ایچون حق از واجله اولان فرضی مرأه ایچون اولان حثک ضعفدر نسیبه کی کبی ایدی هر رجل و مرأه قیاس بودر چنان جهت قریبه مشترک اولدر بو حکمدن اولاد ام و معنی و معتقد مستشاردر و زواجانکز ربع و ثمنه استحقاقاری و اشترای کلری واحده و متعدده اولری پیننده فرق یوقدر (وان کان رجل یورث کلاله او امرأه) اگر مورث مندا اولان میت که اول کرکسه رجل ویا مرأه در کلاله اولورسده که اول ولد ووالدن هیچ برین تخلیف ایتمیاند (وله اخ و اخوت) حالبوکه اول کلاله ناک وارثی لام اخ ویا اخوت اولورسده (فکل واحد منهما السدس) اول ایکسندن وجودده هر قنصی ایدانکچون میراندن سدس واردر یوخسه انلردن ذکرک انسانی اوزره فضلی اولمز بلکه نصیبی برابردر (فان کانوا اکثر من ذلک فهم شرکاء فی الثلث) واکر اول اخوتلری لام اولانلر وجودده بردن اکثر ایدلر جیبی ثلث واحده استحقاقده شریکدر ذکرک اثی اوزره نصیبی زیاده اولمز (من بعد وصیه یوصی بها اودین) اول کلاله ناک دینی ادا ووصیتی تنفیذ نصکره (غیر مضار) میت وصیتله ورثه سند ضرارنسر یعنی وصیتندن ثلث اوزره زیاده ایتمکز ویا ذی قرابتک غیری به وصیتله ضرار قصدنر ویا ذمتده دین یوعینک آخره دین اقرارنسر (وصیه من الله) اشو امور مذکور الله تعالی نکره فرض وعهدی اولدینی حالده (والله عظیم حلیم) الله تعالی مضاری وغیری بیلور عقوبتده عجله ایتمز (تلک حدود الله) یتامی ووصایا و موارث امرنده تقدم ایدن احکام الله تعالی نکره شرایبدر که حدود محدودده کبی اتی مجاوزه جائز اولمز (ومن یطع الله ورسوله یدخله جنت تجزی من تحتها الانهار خالدا فیها وذلک الفوز العظیم) اول کسده که الله تعالی به ورسولنه اطاعت ایده اول الله تعالی اتی جتله اداخل ایدر که انک اشجاری تحتهم نهلر جاری اولور اکادخول ایدنلر دائم انده قالور که اول فوز عظیمدر (ومن یعص الله ورسوله یتعد حدوده یدخله ناراً خالدا فیها وله عذاب مهین) واول کسده که الله تعالی به ورسولنه عصیان ایده و حدود الهی تجاوز ایده عصیانه اصرار و حدودی انکار ایدر اولدینی حالده اول الله تعالی اتی ناره اداخل ایدر واتی انه دائم قیلور اکا عذاب مهین ایدر (واللاتی یأتین الفاحشة من نسائکم فاستشهدوا علیهن اربعة منکم) ناکزدن شونلر که زنا ایدلر ایدی انلرک اول فعلی اوزره احرار مسلمین عدولدن درت شاهد طلب ایدک (فان شهدوا فامسکوهن فی البیوت حتی یتوفاهن الموت او یجعل الله لهن سیلاً) اگر اولدرت شاهد شهادت ایدلر سه سزا اول زنا ایدن ناکزی بیوته حبس ایدک و بیوتی انلر سهمن ایدک ناشول و قته دکن که ملک الموت روحلرین قبض ایده ویا خود حق تعالی انلری زنادن تخلص ایدر نکاحی سیل ایده (اشبو حکم اوائل اسلامده حدود نزولدن اول ایدیکه بر مرأه زنا ایتسه بر بته تاموته دکن حبس ایدیلور ایدی بعده

(بکر)

بکر حقنده جلد و تقریبه و ثیب حقنده جلد و رجه نسخ اولندی (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اخذوا عنی قد جعل الله لهن سبیلاً البکر بالبکر جلد مائة و تقریب عام والثیب بالثیب جلد مائة والرجم) پیغمبر عز علیه السلام ایدر حکمی بندن اخذ ایدک بکرک بکرایله زنا ناک جزاسی یوز جلد ایده تقریب عام و وثیبک ثیبله زنا ناک جزاسی یوز جلد ایده رجه در بعده ثیب حقنده جلد نسخ اولنوب رجه باقی قالدیکه اول اکثر علما عندنده در پیغمبر عز علیه السلام ماعز و غامدیه زنا لریچون جلد ایتمدن رجه ایدی و ابو حنیفه عندنده بکر حقنده تقریب عام دخی منسوخدر لکن اکثر علما عندنده ثابتدر (واللذان یأتیانها منکم فاذوهما) سزدن رجل و مرأه که زنا ایدلر سز انلر تو بیخ و تقریبه و بر قولده تقریب و جلد ایده ایدک اگر دینورسده که آیت اولیده حبس ذکر اولنوب بو آیتده ایدله بیور بلیجی ایکسی بیی نیجه جمع اولور دینور که آیت اولی نساء حقنده در و بو آیت کریمه ایدله رجال حقنده در و بر قولده آیت اولی ثیب حقنده در و بو آیت کریمه البکر حقنده در (فان تابا واصلحا فاعرضوا عنهم ان الله کان تواباً رحیماً) اگر زانی وزانیه زنادن توبه ایدوب صالح اولور لرسده انلردن اعراض ایدوب انلر ایدانک ایتمکز الله تعالی توبه بی قبول ایدیبی و امرینه اطاعت ایدنه رجت ایدیبی اولدی (دینلر که اشو آیت نزولده آیت اولی اوزره سابقه در وزنا ناک عقوبتی ایدان ایدی بعده حبس بعده جلد اولدی (دینلر که آیت اولی سحاقات حقنده در و بو آیت ایدلر لواطین حقنده در والزانیة والزانی ایدله زنا حقنده در) انما التوبة علی الله للذین یعملون السوء بجهالة ثم یتوبون من قریب) الله تعالی تابک توبه سنی قبول ایتمی وعد کریمی مقتضایه محتم کیدر شونلر ایچونکه عمل سوئی جهالتله ایشلیوب بعده زمان قریبه اندن توبه ایدلر (فاولئک یتوب الله علیه) ایدی الله تعالی انلرک توبه سنی قبول ایدر (وکان الله علیها حکیماً) الله تعالی توبه ده اخلاص ایدنلر علیم اولوب انلر عتاب ایتمکده حکیم اولدی (قتاده ایدر صحابه رضی الله تعالی عنهم اجماع ایتدیلر که هر شیکم انکله الله تعالی به عصیان ایدیلر اول جهالتدر کرکسه عدا یله ویا خطا یله واتی ایشلین جاهلدر (کللی ایدر که یعنی اول انک ذنب ایدو کتی بیلور لکن انک عقوبتی بیلر (دینلر که جهالتک معنایی لذت فانیه بی لذت باقیه اوزره اختیاردر و زمان قریبه توبه ایتملریله مراد سیدنی عقوبته حسنه ایشلکله حبیط ایتمیدر و بر قولده اول زمان محتمده مرض موتندن اول توبه ایتمکدر (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الشیطان قال وعزتك یارب لا یرح اغوی عبادک مادامت ارواحهم فی اجسادهم فقال الرب عز وجل وعزتی وجلالی وارتفاع مکانی لا ازال اغفر لهم ما استغفرونی) پیغمبر عز علیه السلام ایدر شیطان دیدیکه یارب عزتک حقیچون عبادکی اغوا دن زائل اولمزین مادامکه روحلری جسدلرنده اوله رب تعالی دیدیکه عزت و جلالم و ارتفاع مکانم حقیچون بن دخی انلری مغفرتدن زائل اولمزین مادامکه مغفرتم دیلدر (ولیست التوبة للذین یعملون السيئات حتی اذا حضر احدکم الموت قال انی تبت الآن) الله تعالی عندنده شول کسده لک توبه لری مقبوله دکلدر که سیناتی اصرار اوزره ایشلرلر چنان انلرک برینه موت حاضر اولوب حیاتدن یأس مرتبه سنده

اولان شیئی تصدیق ایدیبی اولدیم حالده سزه کلدیم و بعض شیکه بقر و غنمک شخصی و تعظیم یوم سبت کبی سزه انلر حرام ایدی انلری سزه حلال ایتمک ایچون کلدیم و بر بکر طرفندن سزه ذکر اولنان آیات نصکره آیت اخرایله کلدیم امدی الله تعالی دن قورقک و بکا دعوت حقده اطاعت ایدک (ان الله ربی و ربکم فاعبدوه هذا صراط مستقیم) تحقیق الله عظیم الشان نم سزک ربکدر اکا عبادت ایدک اول بر طوفری یولدر که اصحابی مقصودینه نائل ایدر (فلما احس عیسی منهم الکفر قال من انصاری الی الله قال الحواریون نحن انصار الله آمنا بالله واشهد بانا مسلمون) و قسا که عیسی علیه السلام یولدردن کفر حس و فهم ایدی الله تعالی یولنده بکایاردم ایدر کیمدر دیدی حواریلر بز دین الله انصار یوز الله ایمان کتوردن سن شاهد اولکه مسلمانلر دیدیلر (ربنا آمنا بما انزلت واتبعنا الرسول فاكتبنا مع الشاهدين) یاربنا انزال ایتدیکک انجیله ایمان

ایریشه الآن شیاعه توبه اولسون شمدنکبروانی ایشلین دیر (ولا الذین یعتون وهم کفار)
 وشونلره دخی توبه یوقدرکه کفر اوزره اصرار ایدر اولدقلمی حالده فوت اولنلر کرکه
 مشرکین ویاخود منافقیندر (اولئک اعتدنا لهم عذابا الیم) ایدمی زانلر ایچون عذاب الیم
 تهیه ایشمز در ۱۱۱ روایت اولندیکه زمان جاهلیته واولل اسلامده قحان بررجل فوت
 اولوب مرأسی ترک ایتسه اولر چاک عصبه سی واریسه کلور وثوبی اول مرأه ک اوزره
 براغور شمدنکبرون بومرأیه احقین دیوب من بعددیلرله انی صدق اول ایله یاکندی زوج
 ایدر ویاغیریه تزویج ایدوب صدقن الور ویازوجندن اکا انتقال ایدن میرائی لندن النجه
 انی تزویجیدن منع ایدردی اولیه اولسه حق جل وعلا حضرتلری مسلمینی افعال مذکوره دن
 نهی ایچون دیدیکه (یا ایها الذین آمنوا لا یخجلکم ان ترثوا النساء کرها) یا مؤمنلر سزه
 حلال اولمز که مورثکز ناسی ارث طریق اوزره اخذ ایدوب اکراه ایله ویاخود کازرات
 ایکن انلری کندیکز تزویج ایدرسز (ولا تغضوبن لذهبوا ببعض ما آتیوهم) ودخی
 اول نسیای تزویجیدن منع ایشمز تا که انلره ویردیککز صدقن بعضی انلردن اله سز ویا صدقاری
 اوزره انلره خلع ایتدیرسز (الا ان یأتین بفاحشة مبینه) مکرکه اول نساء فاحشه مبینه ایشلیدلر
 نشوز وسوه عشرت وعدم تعفف کی اولیه اولسه سزه حلال اولور که ویردیککز صدقن انلردن
 کبرو المنیچون انلره عضل ایدرسز (وعاشروهن بالمعروف) ونسائکز ایله فله انصاف
 وقوله اجالده معاشرت ایدک (فان کرهتوهن فسی ان تکرهوا شیئا ویحمل الله فیه خیرا کثیرا)
 اگر نسا کز حببتندن کراحت ایدرسد کز مجرد کراحت نفسله انلردن مفارقت ایشمز کاهی
 بریشندن کراحت ایدرسز وال حال الله تعالی انده سزک ایچون خیر کثیر قیلور ولد صالح والفت
 وحببت وصلاح دین کی ۱۱۱ اشو آیتده رجل زوجہ سی معروفله امساک استحبانه ارشاد
 واردر اگرچه هوای نفسنه مخالف ایدسه وطلاق کراحت دلالت واردر (وان اردتم
 استبدال زوج مکان زوج وآتیتم احداهن قطارا فلا تأخذوا منه شیئا) اگر بر مرأیه
 تطلیق ایدوب برینه مرأه اخرای تزویج مراد ایتسه کز انندن نشوز وفاحشه سبقت ایشمز کزین
 وال حال انلرک برینه صدق ایچون مال عظیم ویرمش اولسه کز زنه انندن برشی اخذ ایشمز
 (اتأخذونه بهتانا وانما مینا) سزانی بهتان ایدر واثم اقتراف ایدر اولدیفکر حالده اخذ ایدر
 میسر قحان انلرک بری بر مرأه جدیدی تزویج مراد ایتسه تحت نکاحنده اولان مرأیه فاحشه
 ایله بهتان ایدردی تا که اول بهانه ایله اکا ویردیک صدقن آلوب جدیدی تزویجده صرف ایدسه
 اولیه اولسه انندن نهی اولندی اشونده صدقده مقلاتک جوازینده دلالت وار (وکیف تأخذونه
 وقد افضی بفضکم الی بعض) سز انندن صدقن نیجه استرداد ایدوب اولور سز حالوکه اول
 اکاملا مسه ودخولله اصل اولوبدر واول حالت ایدسه صدقن تقدیر وایجاب ایدوبدر
 (واخذن منکم میثاقا غلیظا) واول نساء سزدن عهد وثیق اخذ ایدوبدر که اول حق حببت
 وبنماز جد در ویا حق تعالی نلرک شانده ۱۱۱ فامساک بمعروف اوتسریج باحسان ۱۱۱ دیو
 ازواج اوزره اولان اثاقیدر ویا عقد نکاحده کی ایجاب وقبولدر (ولا تنکحوا ما نکح آبائکم
 من النساء الا ما قد سلف) آبا کز نکاحلندی نسی نکاحلکز مکرکه زمان جاهلیته کچمش

اوله انک اوزره مؤاخذه اولنلر (انه کان فاحشة ومقتوا ساء سیلا) زیرا اول نکاح عند الله فاحشه
 اولدی هیچ برامته اولر رخصت ویرلمدی واریاب مروت عندننه محقوت اولدی ویدینه طریق سی
 اولدی ۱۱۱ برابن عازب رضی الله تعالی ایدر بر وقتده حاکم اندلوا ایله بکا اوغرا دی دیدمکه
 قنده کیدرسن دیدیکه پیغمبر عز علیه السلام بنی برکسده کوندلر دیکه اول باباسنک مرأه سی
 تزویج ایش انک باشن کسوب کتورم ۱۱۱ اشو حکم اجداد ناسنه دخی شامل اولور اول
 اجدادک درجدلری ندکلر اعلا ایدسه اول اجداد کرکه نساب ویاام جهتندن ویاخود
 رضا اب ویاام جهتندن اولسون علادن نکاحی عقدده حقیقتدر دین بابانک مزید سین
 تزویج حرام ایدوکنده استدلال ایدر نکاح انکله بابانک ملک بمنیله وطی ایتدیککی تزویج
 اکاحرام ایدوکنده استدلال ایدر حالوکه انده عقد یوقدر (حرمت علیکم) سزه نکاح خلق
 حرام قیلندی (امهاتکم) انلری کیزی وانه جدات دخی داخل اولور درجه سی ندکلر بوجه
 ایدسه اول کرک ام ویا اب قیاندن اولسون (وبناتکم) ودخی قزلی کیزی وانه بنات ابن
 وبنات بنت دخی داخل اولور درجده ندکلر اشاغده ایدسه (واکواتکم) ودخی قیز
 قزندانلری کیزی اول کرکه لاب وام ویالاب ویالام اولسون (وعتاکم) ودخی بابا کز قیز
 قزندانلری اوچ جهتندن هر قنفسیله ایدسه وانه آباء واجداد اخواتک جیمی داخل اولور
 درجه لری ندکلر بوجه ایدسه (وخالاکم) ودخی انا کز قیز قزندانلری اوچ جهتندن
 هر قنفسیله ایدسه وانه امهات وجدات اخواتک جیمی داخل اولور درجدلری ندکلر
 بوجه ایدسه (وبنات الاخ وبنات الاخت) ودخی ار قزندانلر قیزلری ودخی قیز قزندانلر
 قیزلری انلرک قزندانلری اوچ جهتندن هر قنفسیله ایدسه وانه اخ واکخت اولادینک بناتی
 داخل اولور درجدلری ندکلر اشاغده ایدسه (وامهاتکم الا لاتی ارضعنکم واکواتکم من
 الرضاة) ودخی شول انلری کز که سزه سود لرین امزیدیلر ۱۱۱ ودخی سز که بر مرأه دن
 سود امن قیز قزندانلری کز نکاحی حرام قیلندی وبالجله نسیدن حرام اولانلر رضاعدن
 دخی حرام اولور ۱۱۱ قال النبی صلی الله علیه وسلم یحرم من الرضاة ما یحرم من الولادة ۱۱۱
 پیغمبر عز علیه السلام ایدر ولادت جهتندن نکاحی حرام اولانلر رضاعده جهتندن دخی
 حرام اولور وحرمت رضاع ایکی شرط ایله ثابت اولور بری بودر که مولود ایکی یلی استکمال
 ایشزدن اول اوله حق تعالی نلرک والوالدات برضعت اولاد هن حولین کاملین ۱۱۱ قول شریفی
 دلالتیه وبری دخی بودر که اول اکثر علمه قولیدر واحوطدر رضاعک قلیلی وکثیر بری نکاحی
 حرام ایدر که اول ابن عباس وابن عمر رضی الله تعالی عنهما قولیدر وسعید بن المسیب وسفیان
 ثوری ومالك واوزاعی وائمة حنفیه اکا ذاهبلر در (وامهات نساکنم) ونسائکز انالری
 دخی نکاح خلق سزه حرام قیلندی وبالجله برکسده که بر مرأیه عقد نکاح ایدسه کرکه اکا
 داخل اولسون وکرک داخل اولسون اول مرأه نک امهاتی وجداتی اکاحرام اولور اول
 جدات درجه ده ندکلر بوجه ایدسه واول امهات وجداتک اول مرأیه نسیای کرکه
 نسیدن ویا رضاعدن اولسون (وربائکم الا لاتی فی مجورکم من نسائکم الا لاتی دخلن بهن)
 ودخی شول مجامعت ایتدیککز نسا کزک زوج سابقندن طوغوب تحت تربیه کزده کی صغیره

دیمک اوله دینلمش ۱۱۱
 یاخو دیدی ساعت وفاتندن
 صکره سمنیه رفع اولندی
 دینلمش نصاری بوکا
 ذاهبلر (فاما الذین کفروا
 فاعذبهم عذابا شديدا
 فی الدنيا والاخرة ومالهم
 من ناصرین) اما شونلر که
 کافر اولدیلر انلر دنیاده
 قتل واسیر وجزیه واخرنده
 مخلد نار ایله عذاب شدید
 ایدهرم و انلر ایچون
 عذابندن منه هیچ یاردچی
 یوقدر (واما الذین آمنوا
 وعملوا الصالحات فبوفیهم
 اجرهم وهم والله لایجب
 الظالمین) اما انلر که مؤمن
 اولوب عمل صالح ایشلیدلر
 بز انلره اجر لرینی تمام ادا
 ایدهرز الله عظیم الشان
 خلده کافر اولنلری سومز
 (ذلک نلوه علیکم من الایات
 والذکر الحکیم) بومذکور
 قصص انبیا که علامت نبوت
 ودلالات رسالتدن سکا
 وساطت جبریل ایله
 او قودق وطررق خللیدن
 خالی ذکر محکم که قرآندر
 انی یاد ایدک (ان مثل عیسی
 عند الله کمثل آدم خلق
 من تراب ثم قال له کن فیکون)
 تحقیق الله تعالی نلرک عندده
 عیسی علیه السلام کبابا سز
 ایجاد اولمقده مثل آدم

الی مرجعکم فاحکم بینکم
 قیاکنتم فیه مختلفون)
 یاد ایله که حق تعالی عیسی
 علیه السلامه تحقیق بن سنی
 توفی یعنی تمام قبض ایدهرم
 ومقر ملائکه مه رفع ایدهرم
 وسکا قصد ایدن کافر لردن
 سنی تطهیر و خلاص
 ایدهرم) بیوردی وسکا
 تابع ومؤمن اولنلری
 تا قیامتده کافر لرک
 فوقنده ایدمچییم صکره
 کرک تبعه وکرک کفارک
 رجوعی بنم طرفه در
 جمله کرامتدینه ایدیککز
 اختلافی بینکرده عدله
 حکم ایدهرم ۱۱۱ اشو عیسی
 علیه السلامک توفیه سی
 یحشده توفیه سی استیفا
 معنانه تماما اخذ وقبض
 ایشک اولور وبوقدر بوجه
 یهودک قتلندن حفظ ایچون
 یردن سنی قبض ایتدم
 دیمک اوله دینلمش ۱۱۱
 وعین موت معنانه اولوب
 اخر زمانده نزولدن صکره
 امانه ایدرم دیمکدر
 دینلمش ۱۱۱ وعلی قول
 نائما رفع اولنلر اولمنه
 اوارا قنده توفیه اوله
 دینلمش ۱۱۱ یاخود سنی
 عالم ملکوتیه هر وجه مانع
 اولور شهواتدن امساک
 یا اول شهواتی امانه ایدهرم

قیزلرینی نکاح خلق سزه حرام قیلندی و بوحکمده اول تربیه کزده کی قیزلرک بنات اولادی داخل اولور ندکودر جلدی اسفل ایه اول کرک رضاعدن و یانسدن اولسون قیجان اول منکوحده جاع ایلده حتی اول منکوحده جاع ایتمدن تطابق ایتسه و یا اول و فات ایتسه انک قیزی اول کسکه نکاح خلق جائز اولور (فان لم تکنوا دخاتم بهن فلا جناح علیکم) اگر سزه اول نسایه جاع ایتمدن انلردن مفارقت ایدرسد کز و یا انلر فوت اولور لر سزه حرج بوقدر که انلرک قیزلرینی نکاح خلق سزه قیلندی قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم فی رجل تزوج امرأة و طلقها قبل ان یدخل بها انه لا بأس ان یتزوج بابتها و لا یحل له ان یتزوج امها پیغمبریمز علیه السلام ایدر شول رجل حقنه که بر سر ایهی زوج ایدوب اکاد خولدن اولانی تطابق ایتسه لا بأسدر که انک قیزی زوج ایده اما که اول مرأه انک اناسی زوج اکاحلال اولور (و حلال انک انک من اهلکم) و دخی صلب اوغلر یکرک زوجاتی سزه حرام قیلندی و باجله کشی به اناسک و اناء اولادینک نسای حلال اولور اول اناء اولاددر جده ندکودر اسفل ایه کرکه انلر رضاعدن و یانسدن اولسونلر اما کشی به متبناست یعنی اوغل ایدندیکی کسکه نک زوج سنی زوج حرام اولور زیرا پیغمبر علیه السلام زید بن حارثه رضی الله عنیه بنی ایتشیکن تطابق ایتدیکی زینب رضی الله تعالی عنیهانی نکاح خلق کده قصه سی سورة احزابده کلور ان شاء الله تعالی هر مرأه کدا کا عقد نکاح حرام اوله ملک یمتله دخی و طی حرام اولور اگر برکسده بر مرأی شبه ایله و یا بر جاریه بی ملک یمتله و طی ایتسه اول واطک موطوءه انک اناسی و قیزی حرام اولور و اول موطوءه واطک باباست و اوغلده حرام اولور و اگر برکسده بر مرأه ایلد زنا ایتسه علما انده اختلاف ایتدیلر بر جاعت دیدیلر که زانی به منیه انک اناسی و قیزی حرام اولور و اول زانیه زانیه باباست و اوغلده حرام اولور که اول علی و ابن عباس و سعید بن المسیب و عمرو و زهری قولیدر و مالک و شافعی اکاذ ایدر و بر قوم دخی انک نحریمند ذاهب اولدیلر که اول عمران بن الحصین و ابی هریره رضی الله تعالی عنهما دن مرویدر که اول جابر بن زید و حسن قولیدر و ائمه حنفیه اکاذ ایدر و اگر برکسده بر مرأی سهوله لمس و یا تقبیل ایتسه انکله دخول کی حرمت مصاهره شوتده و عدم ثبوتده علما اختلاف ایتدیلر اکثر علما انکله حرمت ثابت اولور دیدیلر که اول ایکی قولک اصحیدر و بعضیلر انکله حرمت ثابت اولور دیدیلر شهورله نظر دن ثابت اولدیکی کی (وان تحموا بین الاختین) و دخی نکاحده ایکی قیز قزندانش بنی جمع ایتک حرام قیلندی اول ایکیست بری برلرینه اخوت کرکه نسبدن و یا رضاعدن اولسون بچان برکسده بر مرأی نکاح خلق بعده طلاق یا نله تطابق ایتسه عدتی اقتضاستد نکره انک اختی زوج حلال اولور و کذلک ایکی اختی ملک یمتله مالک اولسه و طئه ایکی بنی جمع جائز اولور قیجان انک برنی و طی ایتسه آخرینی و طی اکاحلال اولور مادامکه اولکیسنی کندویه حرام ایتد و کذلک جائز اولور که مرأه ایلده عتسی و یا خالتسی بنی جمع ایلده قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا یجمع بین المرأة و عمتها و لابین المرأة و خالتها پیغمبریمز علیه السلام ایدر برکسده بر مرأه ایلده عتسی بنی و کذلک مرأه ایلده خالتسی تحت نکاحده جمع ایتسی جائز اولور (الا ما قد سلف) مکرکه زمان جاهلیته انی ایتش اوله که اول مغفور عطا و سدی

ایدر مکرکه اول فعل بعقوب علیه السلام دن صدور ایتش اوله که اول یهودانک اناسی لیا ایله یوسفک اناسی راحیل بنی جمع ایتشیدی حالبوکه اول ایکیسی ایکی قزندانلر ایدیلر (ان الله کان غفوراً رحیم) الله تعالی عیدک زمان جاهلیته کی فعل سینتی غفور و اسلامده رب تعالینک امرینه اطاعت ایدندر رحیم اولدی (والمحصنات من النساء) و دخی نسادن ازواجی اولانلر کذلک سزه حرام اولدی ابو سعید الخدری رضی الله تعالی عنده ایدر اشبو آیت شول نساء حقنه نازل اولوبدر که مکده ازواجلرین قیوب مدینه یه پیغمبریمز علیه السلام حضرتلری هجرت ایتدکلر نده مسلمون انلردن زوج ایتدیلر بعده اول نسانک ازواجی دخی هجرت ایدیکلر مسلمون انلری تزوجدن نهی اولندیلر (الا ما ملکت ایمانکم) مکرکه سیبایدن مالک اولدق لریکز جوازی اوله دارالخربه ازواجلری و ارایکن استبراد نصکره سزه انلری و طئکر حلال قیلندی زیراسی ایلده نکاح مرتفع اولور ابو سعید الخدری رضی الله تعالی عنده ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم یوم حنینده او طاسه جیش کوندروب انده سیبایا اخذ ایتدیلر حالبوکه اول سیبایانک مشرکیندن ازواجی و ارایدی مسلمون انلره قریان و غشیاندن کراحت و نحر ج ایتدیلر اوله اولسه اشبو آیت نازل اولدی (کتاب الله علیکم) حق جل و علا اشبو مذکور انک تحریمی فرض ایتکله اوزر یکرکه الزام ایتدی ایددی سزه دخی انی الزام ایدک (و احل لکم ما وراء ذلک) ایددی اشبو ذکر اولان محرمات که اون درتدر بدیسی نسیله و ایکیسی رضاعله و دردی ذوات صهرتله و بری ذوات ازواج و اولفله در انک ماعداسی سزه حلال قیلندی (ان یتقوا باموالکم) ماللریکزی نسانک صدقده و یا جوارینک ثمنه صرفله طلب ایدر سزه (محصنین غیر مصاحین) زنادن صاقوب متزوجین متفقین اولدیغکز حالده (فاستمتعتم بهن منهن فاتواهن اجورهن فريضة) نسادن نکاح صحیحله جاع و خلوت و غیریدن انتفاع و اتذاذ ایدر سزه ایددی انلردن انتفاعکز مقابله سنده تقدیر اولان مهرلرینی انلره و رک (ولا جناح علیکم فیما ترانیتم به من بعد الفریضة) سزه حرج بوقدر مهری تمیده ایتدیکی کز دن صکره تراخی ایلده مهر سنی اوزره زیاده و یا ندن خط ایدر سزه یا انک جیم مرأه زوجده هید ایدر (ان الله کان علیماً حکیم) الله تعالی عبادک مصالحه علیم و شرع ایتدیکی احکامه حکیم اولدی (و من لم یستطع منکم طولاً ان ینکح الاخصنات المؤمنات فن ما ملکت ایمانکم من فقیاتکم المؤمنات) سزدن اول کسکه حرار مؤمنات نکاح خلق غنا و سقی اولیه ایددی اول اماء مؤمناندن اخراک یعنی مالک اولدی یعنی امیدی مولاسی رضاسیله نکاح خلقنسون اشبو دلیلدر که حرایچون امیدی زوج جائز اولیه الا ایکی شرطله که اول حره مهرینه قادر اولماق و نفی اوزره زنادن خائف اولمقدر که اول جابر و طابوس و عمرو بن دینار قولیدر و مالک و شافعی مذهبلر و ائمه حنفیه دیدیلر که حرایچون امیدی نکاح جائز اولور مکرکه تحت نکاحده حره اوله اولیه اولسه اول حره انک اوزرینه امیدک نکاحی جائز اولور اما که عبد ایچون امیدی زوج جائز اولور تحت نکاحده کرکه حره و یا امه اولسون ابو حنیفه عتدنده عبد ایچون دخی امیدی زوج جائز اولور اگر تحت نکاحده حره و یا ایه حره ده کی کی اشبو دلیلدر که مسلم ایچون امه کتابی زوج جائز اولیه (والله اعلم بایمانکم) الله تعالی ایمانکزه اعلمدر ایددی

و انفسنا و انفسکم ثم ینتهل
فنجعل لعنة الله علی
الکاذبین) عیسی علیه السلام
الله تعالینک قوی و رسولی
ایدوکی سکا علم و حجتله
کدکده نصکره اولباده
کیمکه سنکله مجادله ایدر سزه
سن انلره دیسه کلک
اولادلریمز و اولادلریمز
واحد اهلیمز و اهلیمز
و نفسلریمز و نفسلریمز
کتوره لم صکره تضرع و نیاز
ایله عیسی علیه السلام
خصوصنده کاذبلره الله
تعالینک لعنتی قیله لم
چونکه بو آیت کریمه نازل
اولدی پیغمبریمز علیه السلام
نصارای نجرانی طلب
ایدوب (هر چند سزه
حجت کتوردم ایه سزه
عناد و نزاعی آرتور دیکر
شمدی کلک بو وجهله
بد دعایه جیقالم که صادق
کاذبدن تمیز اوله بیوردی
نصارای بو صورته راضی
اولوب زمان و مکان تعیین
اولندی یوم اخرده حضرت
فخر رسالت علیه السلام
حسن و حسین و زهرا
و مرتضی رضی الله تعالی
عنهم ایلده عازم و انلره
بن دعایده رم سزامین
دیه سزه بیوردی بو
طرفدن نصاری تأملات

علیه السلام باباسز و اناسز
ایجاد اولنسی کیدر
حق تعالی آدمی طهر اقدن
خلق ایدوب صکره اکا
بشر اول دیدی در عقب
بشر اولدی (الحق من ربک
فلا تکن من المکذبین)
بحث عیسی علیه السلامده
ربکدن سکا و بریلن خبر
حق و ثابتدر امدی انده
شک ایدنلردن اوله
بو خطاب کرچه پیغمبر
علیه الصلوٰة والسلامده
لکن مقصد امتلیدر
مرویدر که عیسی علیه
السلامک بو وجهله قصه سی
بیان اولدقده نصاری
نجران یا محمد نیجسون
عیسیاه بنده ملک نامیله
دشنام ایدر یورسن دیدیلر
خواجه عالم علیه الصلوٰة
والسلام عیاذا بالله بنده ملک
اکادشام اولور اول الهک
قوی و پیغمبری و مریمه
القاولنمش کله در بیوردی
نصارای غضبنوب هیچ
پدر سز خلق اولنمش انسان
کورلمشیمکه بوکا بنده
دینیله دیدکلر نده بو
ان مثل عیسی آتی قرائت
اولندی (فن - اجث
فیه من بعد ما جاءک من العلم
فقل تعالوا ندع ابنائنا
و ابنائکم و نساءنا و نساءکم

و افره دندگرمه نام اولديگر
 ايسه ده يته پيغمبر عليه
 السلامه برابر کاوب
 صف باغلديگر باشلري
 اولان ماقب انلره اي
 دوستلرم بومباهله يعني
 لعنت بددعاسندن مافلك
 بن بويله تيغن ايديه يورمه
 بونلر الله تعالىدن نياز
 ايشلر طاسغي يرندن
 قوپاره جقلرا كر مباهله
 ايدر سكر يربوزنده ديرى
 نصارى قالمز ديدى همان
 سنده ايكي بيك حله
 و اوتوز زره و يرملى
 اوزره صلح و صلحنامه ي
 يازوب مزللرينه كنديلر
 حضرت پيغمبر عليه السلام
 اكر مباهله ايديه لردى حق
 تعالى انلري مسخ ايدوب
 جمله اهل نجران و مزللري
 سقفلرنده اولان طيورايه
 هلاك اولور لردى يوردي
 (ان هذا هو القصص الحق
 وما من اله الا الله وان الله
 لهو العزيز الحكيم)
 بومذكور قصه لر تحقيق
 صادق و حق قصه لر در
 والله تعالىدن غيرى اله
 بوقدر تحقيق الله عظيم الشأن
 غالب و قوى و حكيم ايديجي
 اولدر (فان تولوا فان الله
 عليم بالمفسدين) اكر انلر
 حقدن ابا و وحدانيتمدن

ابن عباس رضی الله تعالى عنهما ايدرسوره نسا ده سكر آيت كريمه واردر كه اشبامته اول اوزريند
 شمس طلوع و غروب ايدن اشيادن خير لودر انك اوجي اشبو ذكر اولك اندر و دخی ان
 تجتنبوا كباثر مانهون عنه ان الله لا يفر ان يترك به ان الله لا يظلم مقال ذره ومن يعمل
 سوء او يظلم نفسه ما يفعل الله بعذابكم آيتريد (يا ايها الذين آمنوا لا تأكلوا اموالكم
 بينكم بالباطل) يامؤنلر ماللريكزي ارا كزده باطله شرعك مباح ايتديكي وجهله ييكز ربا و قار
 و غصب و سرقة و خيانت و عقود فاسده كي (الا ان تكون تجارة عن تراض منكم) مكر كه اول
 اموالكي ايكي عاقدك تراضيسندن صادر تجارت اوله ديندليكه انكله مراد ايكي متبايعك
 هر برى صاحبين بعدنصكره تخيير ايتسيدر قال النبي عليه السلام المتبايعان كل منهما بالخيار
 على صاحبه مالم يفرقا الا بيع الخيار پيغمبر عز عليه السلام ايدر متبايعاندر هر برى صاحبي
 اوزره خيارد در مادامكه برى برلرندن ايريشيدلر الا بيع خيارد قنفيك ايسه انك مدنى
 انقضاسند دكين خياري باقيدر (ولا تقتلوا انفسكم) كنديلر كنديكزي قتل ايتكز و ياخود
 كنديكزي تهلكيه القائله قتل ايتكز و ياخود وجد باطل اوزره مال اكليه كنديكزي قتل
 ايتكز قال النبي عليه السلام من قتل نفسه بشي في الدنيا عذب به يوم القيامة پيغمبر عز
 صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر بر كنه كه كندوي دنياهه برشي ايله قتل ايديه يوم قيامته اول
 شيله اكاعذاب ايديلور (ان الله كان بكم رحيم) سزه يامت محمد الله تعالى رحيم اولديكيه ني
 اسرائيله كنديلرين قتله امر ايدوب سزى اندن نهى ايتدى (ومن يفعل ذلك عدوانا وظلما)
 بر كنه كه ذكرى سبق ايدن محرماتى حددن تجاوزده افراط و مستحق اولديني شيى اتيان
 ايدر اولديني حالده ايشليه (فسوف نصليه نارا) بزاقى يوم قيامته ناره اذخال ايديه سزر
 (وكان ذلك على الله يسيرا) الله تعالى به اتى ايتك سيرا اولدى زير اتى ديلديكي شيى ايشلكدن
 صرف ايدريوقدر (ان تجتنبوا كباثر مانهون عنه تكفر عنكم سيئاتكم) اكر سز الله تعالىنك
 و رسولك نهى ايتديكي ذنوبك كباثرندن اجتناب ايدرسه كز صفاتريكزي مغفرت ايدر
 و اعمالكز دفترندن محو ايدرز (و ندخلكم مدخلا كريما) وسزى جتنه و اتوا بدين و عدا و لنديفكره
 كرامته اذخال ايدرز قال النبي صلى الله عليه وسلم اجتنبوا السبع الموبقات قالوا يا رسول
 الله وما هن قال الشرك بالله والسحر و قتل النفس التي حرم الله الابالحق واكل الربا واكل
 مال اليتيم و التولى يوم الزحف و قذف المحصنات المؤمنات الفافلات پيغمبر عز صلى الله تعالى
 عليه وسلم ايدر يدى مهلك كباثر ذنوبدن اجتناب ايدك ديديلر كه يا رسول الله اول ذنوبى زه
 وصف ايتكه بيلهوز ديديكه الله تعالى به شركدر و سحر در و قتل نفسدر كه حق تعالى انك قتلنى
 حرام ايدوبدر مادامكه شرع انك قتلنى ايجاب ايتيه و ربا اكيدر و مال يتيمي بغير حق اكيدر
 و يوم زحفده بر مسلم ايكي كافردن حيله قصد سز قاجسيدر و زاندر برينه اولان مؤمنده
 زنا استاد ايتسيدر احياه علومده ايدر صحابه و تابعين رضى الله عنهم اجمعين كباثر كعدنده
 اختلاف ايتديلر ابن مسعود در و ابن عمر يديدر و ابن عمر و طقوزدر ديدى وقتا كد ابن
 عمر ك كباثر يديدر ديدوكن ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايشدى كباثر كيدى به قربندن
 يمشه قربى زياده در ديدى و ابن عباس مره اخرا ده ديديكه هر شيى كيم حق تعالى عبادنى

اعراض ايدر لرسه تحقيق
 الله عظيم الشأن اول مملو
 اعتقاد فساد ايدر مفسدلى
 بيلور و جزالري وير
 (قل يا اهل الكتاب تعالوا
 الى كلمة سواء بيننا وبينكم
 الا نعبد الا الله ولا نشرك به
 شيئا ولا نخذ بعضنا بعضا ربا
 من دون الله فان تولوا
 فقولوا اشهدوا بانا مسلمون)
 سن سويله كه اهل كتاب
 اولان يهود و نصارى
 كتب سماويه و رسولرده
 اختلاف اولوب بزمله
 سزك بينكرده برابر اولان
 كله طرفه كللكه اول
 الله تعالىدن غيرى به عبادت
 ايتيز و بر شينى الله تعالى به
 شريك طومئيز و بعضه
 بعضى الله تعالىدن
 غيرى ارباب اخذ ايتيز
 حاشا يهودك عزيز
 و نصارانك مسيح كي
 اكر اهل كتاب بوكله دن
 عدول ايدر لرسه سزديكه
 شاهد اولك بز تحقيق
 موحد مسلماتر (يا اهل
 الكتاب لم تحاجون
 فى ابراهيم و ما ازلت
 التوراة و الانجيل الا من
 بعده افلا تعقلون)
 اى يهود و نصارى ابراهيم
 عليه السلامى هر ييكز
 كندو دينكزده زعميله

انند نهی ابتدای اول کیره در بعضی دخی دیدیکه هر شیئی کیم حق تعالی انک اوزره جهنمه
وعید ابتدای اول کیره در بعضی دخی دیدیکه کبار مہمه در عددی یلمیویدر ۱۱ ابن مسعود
رضی اللہ تعالی عنہن کبار کعددی سؤال اولند قدہ دیدیکه سورہ نساء اولندن ۱۱ ان تجتنبوا
کبار مانہون عنہ ۱۱ آیتند کین ہرنہ شیئی کہ اللہ تعالی انندن نہی ابتدای اول کیره در ۱۱ ابوطالب
مکی ایدر کبار اون ییدر دردی قلبہ در کہ اول حق تعالی بہ شرکدر ومعصیتہ اصراردر
و حق تعالیٰ تک رجعتن یاسدر وانک مکرندن اندر و دردی دخی لسانہ در کہ اول شہادت
زور درو محسن کسہ یی قذدر و عین غوسدر کہ انکله باطل احقاق و یا حق ابطال اولنور
و مہر در کہ انکله انسان و سائر اجسام خلقت موضوعہ سندن تغیر اولنور و اوچی دخی
بطندہ در کہ اول خبر و سائر مسکراتی شریدر و مال بتیمی بغیر حق اکلدر و ربائی ربا ایدو کنی بیلور
کن اکلدر و ایکسید دخی فرجہ در کہ اول زنا و لواطہ در و ایکسید دخی یدہ در کہ اول قتل
و سرقت در و بری دخی رجلہ در کہ اول بر مسلم ایکی کافردن فرار ایتسیدر و بری دخی جیع
جسدہ در کہ اول والدینہ عقو قدر ۱۱ امام غزالی ایدر ابوطالب بوقولیلہ شقای صدر حاصل
اولز زیر محکندر کہ اول زائد و ناقص اولہ شول اجلند کہ یدک کبار زندہ قتلدن و سرقتدن
غیری ذکر ایتدی کوز چقار مستہ وال کسمند و انواع عذابہ مسلمانری تعذیب ایتسند تعرض
و بتیمی ضرب و تعذیب ایدہ مالی اکلدن بلا شک اکبردر خصوص خبردہ کلدیکہ کبار دندر کہ
بر کرہ سب ایدہ یی ایکی کرہ سب ایدہ و دخی مسلم عمر مند استلالہ ایدہ بوایسہ قذف محسن اوزرہ
زیادہ در ۱۱ ابوسید الخدری و صحابہ دن انک غیری دیدیلر کہ سربعض شیلر ایشلر سر کہ کوزیکزہ
اول حقارتندہ قیلدن انجہ در و الحال پیغمبر صلی اللہ تعالی علیہ وسلم زمانندہ بزانی کبار دن
عدایدردک و بر طاقہ دیدیلر کہ ہر عد کیرہ در و ہر شیئی کہ حق تعالی انندن بزی نہی ایتش
اولہ اول کیرہ در ایددی حق بودر کہ نظر شرعدہ ذنوب اوج قسمد منقسمدر بر قسمتک عظیم
و کیر ایدوکی یلمشدر و بر قسمی ایدہ صفاتدن عد اولمشدر و بر قسمتک حکمندہ شک اولمشدر
اولہ اولہ اولہ حد جامع و عدد مانع و معرفتہ طمع ممکن اولیان شیئی طلبدر زیرا امکانی پیغمبر صلی
صلی اللہ تعالی علیہ وسلم ایشیدلکدر و الحال کبار حقتندہ انندن عدد محصور ایشیدلہ بودر
و شارعک انی اہامیلہ قصدی بید اولز کہ عبادک ہر ذنبدن خوف اوزرہ اوللریدر و پیغمبر صلی
صلی اللہ تعالی علیہ وسلم فرض نمازلر ارالرنندہ واقع اولان صفائہ کفارتد کبارہ کفارت
دکل دیو قولندہ اعتقادہ صفائہ جرات ایتامسیدر و حق تعالیٰ انک اگر سز نہی اولند یکنز
کباردن اجتاب ایدر سہ کز صفائہ کزی تکفیر ایدر ز قولی مطلق فہم اولنمایددر بلکہ معنی
تجان کباردن اجتابی قدرت و ارادتہ اولوز سہ دیکدر مثلاً بر سر ایلہ زنا بہ قادر اولوب
ارادہ ایتشیکن نفسی زنادن کف ایدوب اکانظر و سلسلہ اکتفا ایتہ اول زنادن کفی سبیلہ
ونظر و لمی ایلہ ارتکاب ایتدیکی کناہ تکفیر اولنور اما بر کسنہ غین اولوب زنادن امتناعی بجز
و ضرورتہ اولہ و یا خود زنا بہ قادر ایکن انندن امتناعی امر آخر خوفیلہ و لہ انک کبی
شیئی تکفیرہ صالح اولز ایددی اشبو مثال ایلہ کباردن اجتاب صفائی تکفیر ایتسک معناسی
فہم ایدیلور حق جل و علا انبیانک برینہ وحی ایتدیکہ ہدیہ نک قلندہ نظر ایتکل بلکہ انی

سکا ایدہ انک عظمتہ نظرایت و ذنبک صغیرندہ نظر ایتکل بلکہ انی مواجہہ سندہ ایشلیدیک
کیرک کبریا سندہ نظرایت پس بواجلندن بعض عارفین دیدیکہ صغیرہ یوقدر بلکہ ہر مخالفت کیرہ در
۱۱ معلوم اولہ کہ الی سبب ایلہ ذنوبک صغیری کیر اولور بری بودر کہ بر ذنبہ اصراردر اول
اجلندن دینلیدیکہ ذنبکہ اکا اصرار اولندہ اول صغیر اولمز اول ذنبکہ انندن استغفار اولند کیر اولمز
نیکیم صوتک قطراتی متوالیا بر طاشک اوزریندہ واقع اولسہ اندہ اثر ایدر حالبوکہ انک جہلہ سی
دفعہ واقع اولسہ اندہ اثر ایتدی ۱۱ ایکنجیمی ذنبی استغفاردر ہر بار کہ عبد ذنبی عظیم کورہ اول
اول ذنب عند اللہ صغیر اولور و ہر بار کہ اول انی صغیر کورہ اول عند اللہ کیر اولور زرا عبدک انی عظیم
کور می قلبک انندن کراحت و نفرتندن ناشیدر و اول نفرت ایدہ انک قلبندہ تأثیردن منع ایدر و اما عبدک
انی صغیر کور می قلبک اکا الفتندن ناشیدر و اول الفت ایدہ انک قلبندہ شدت تأثیردن اجباب ایدر
حالبوکہ قلبک طاعانہ تنویری مطلوبدر و سیئانہ تسویدی محذوردر اول اجلندن عبد غفلتہ ایشلیدیکی
ذنب اوزرہ مؤاخذہ اولمز انک اندہ تأثیری اولمندیچون ۱۱ خبردہ کلدیکہ مؤمن کناہک
باشی اوزرہ طاغ کبی کورر قورقور کہ اوزریندہ دوشرسہ انی اولدیرر منافق ایدہ کناہن بورنی
اوزرہ قوغش سینک کبی کورر کہ ایلہ انی اوچورر بعضیلر دیدیکہ عبدک ہر ایشلیدیکم کناہ
بونک کبی اولسد دعی مغفرت اولمز بر کناہدر مؤمنک قلبندہ کناہک عظیم اولسند حکمت بودر کہ
حق تعالیٰ انک جلالی بیلور چنانکہ مخالفت ایتدیکی مولانک عظمتہ نظر ایدہ کناہک
صغیرن کیر کورر ۱۱ اوچنجیمی صغیرہ مسرور اولمقدر ہر بار کہ صغیرہ نک حلاوتی عبدک
قلبندہ غالب اولہ اول صغیرہ کیرہ اولور و قلبک تسویدندہ زیادہ اثر قیلور حتی بعض ذنب
اہلنی کوررسنکہ انی ایشلیدیکنہ اوکنور و اکاسوینور کوردنمی انک عرضی نیجہ یقدم دیر
و مساویسن اکا ذکرلہ خلق بینندہ انی رسوای ایتدم و تجارتندہ زیوف التونی و الحجدی صرفندہ
حیلہ ایتدم و متاعن و اجوز بہایہ آلفیچون شونک کبی کذب ایتدم و متاعک عین کیزلیوب اکا
انی زیادہ بہایہ بیع ایتدم ایددی بونک کبی امور ایلہ ذنبک صغیری کیر اولور ۱۱ در دنجیمی
ذنبی ایشلید کد نصکرہ اظہار ایدر و یا انی غیرک محضرنندہ ایشلیددر ایددی بو حق تعالیٰ انک اسدال
ایتدیکی سترہ جانیتر وانک اول ذنبی ایشلیدیکی ایشیدن و یا کورن کسدلری اکا ترغیدر
انکله جنایتی اوزرہ بر جنایت دخی زیادہ ایدر و اکراول ذنب اسبابی غیرہ تہیتہ ایدرسہ
سزدخی انی ایشلکز دیوسویلسہ انکله اوزرینہ بر جنایتی درت ایدر ۱۱ خبردہ کلدیکہ اہل
ذنوبدن ہر کسدنک عفو موجودر الا ذنبی اظہار ایدنلرک دکل زیرا حق تعالیٰ انک صفات
جیلہ ونعم جزیلہ سندندر کہ عبدک قحنی اورتر و جیلنی کشف ایدر ایددی ذنبی اظہار اول نعمتہ
کفر اندر بعضیلر دیشکہ ذنب ایتدیکہ تقدیر جہ کسدیہ انی ایشلکہ ترغیب ایتکل کہ
ایکی ایتش اولورسن حالبوکہ اول مناقظر صفتدر کہ انلر منکرلہ امر و معروفدن نہی ایدرلر
۱۱ بشجیمی حق تعالیٰ انک ذنوبن ستر ایدوب حلم و امہانہ تہاون ایتکدر و الحال بیلز کہ اول
امہالہ انک ائمی آرتر اول ایدہ مکر الہیدن امنی سبیلہ انی حق تعالیٰ دن کندوبہ
عنایت ظن ایدر ۱۱ انجیمی ذنب ایشلین کشی عالم اولمقدر کہ اکا اقتداء اولسہ
تجان بر عالم حریر کیسہ و آلتون و کوش اکرلو آتہ بنسہ و ارباب مناصبدن
شہدلو اموالی السہ و انلری زیارتہ کندننی انلرہ سودرسہ و ظلمرینہ انکاری ترکلہ

ایدی و مشرکدرن دخی
دکل ایدی (ان اولی الناس
بارہیم الذین اتبعوہ
و هذا النبی والذین آمنوا
واللہ ولی المؤمنین)
تحقیق ناسک ابراہیم
علیہ السلام اخص اقرب
زمانندہ اکا تابع اولان
امت ایدر و بو پیغمبر
محمد علیہ الصلوٰۃ والسلام
واکایمان کتورن امت ایدر
اللہ عظیم الشان مؤمنلرک
ولیس و نصیردر (ودت
طائفہ من اہل الکتاب
لویضلونکم وما یضلون
الا انفسہم وما یشعرون)
اہل کتاب یعنی یہوددن
برکروہ سزی اضلال
ایدوب دینلرنہ دوندہ
بیلور میزدیو آرزو ایدرلر
انلر انحق نفسلری اضلال
ایدرلر مع هذا انی بیلزلر
مرویدر کہ معاذ بن جبل
و حذیفہ بن الیمان و عمار بن
یاسر یہودلر دینلرنہ
دعوت ایتدکری اندہ
بو آیت کریمہ نازل اولمشدر
(یا اہل الکتاب لم تکفرون
بآیات اللہ واتم تشهدون)
ای اہل کتاب نیچون
قرآن و محمد علیہ الصلوٰۃ
والسلامہ کافر اولور سز
مع هذا سز انک لغتی
توریندہ و انجیلہ کوررسز

نیچون محادہ ایدرسز
حال بوکہ توریتہ و انجیل
نازل اولنمایدی الا
ابراہیم علیہ السلام نصکرہ
نازل اولدی بو صورتہ
بزم دینزدہ ایدی دیو ادعا
کزک بطلاق تعقل ایتز
میسکر ۱۱ ابراہیم علیہ
السلام موسادن بیک میل
عیسادن ایکی بیک میل اول
گلشدر (ها اتم هؤلاء
حاججتم فیالکم بہ علم فلم
تحتاجون فیما لبس لکم بہ
علم واللہ یلم واتم لا تعلمون)
سزلر اول قومسکر کہ
سز کون کتابزدہ نعمت
پیغمبری بیلک و ارایکن
عناد ایلہ تغیر و جدال
ایتدیکنز یا کتابزدہ
اولیوب بیلمدیکز دین
ابراہیم علیہ السلامدن
نیچون جدال ایدرسکر
ابراہیم علیہ السلام سزک
بریکرک دینندہ اولمندیقی
اللہ تعالیٰ بیلور حال بوکہ
سز انک حقیقتی بیلمز سکر
(ماکان ابراہیم یہودیا
ولا نصرانیا ولکن کان
حنیفا مسلما وماکان
من المشرکین) ابراہیم
علیہ السلام یہودی و نصرانی
دکل ایدی بلکہ پاک و موحد
و عقاید ردیدہ دن منحرف
اللہ تعالیٰ خالص مسلم

مساعدة اولسه و مسلمانك عرضلرینه اطلاق لسان ایتسه و مناظره ده خصمینی استحقاق
قصده کلامده حدی تجاوز ایتسه و جاء تحصیله توسل ایچون جدل و مناظره علته
اشتغال ایتسه اشبونك هربری بر ذنبدرکه عالم انی ایشلده اکاقتدا ایدیلور و اول شرایسه
نیجه ییلر بلاد و عبادده ایشلوب قالور سعادت اکا که اولدیکنده انکله بیله کناهرلی دخی
اوله و خسارت اکا که اول اولدیکنده یوز ایکوز بیله دکن انک احداث ایتدیکی
کناهرل ایشلوب قاله قرآنده یورلدیکه و نکتب ماقدموا و آزارهم و زانلرک حیانلرند
تقدیم ایتدکلی خبر و شرعلا رین و دخی موثرلندن صکره اکاتباعله ایشلن خبر و شرعلا رین
یازارز و قال النبی علیه السلام من سن سنة سیئة فقلید وزرها و وزر من عمل بها لا یتقص من
اوزارهم شیء پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر برکسندکه بر مصیبتی احداث
ایده انک اوزره اول مصیبتک و بالی و اکاتباعله انی ایشلنلرک و بالی یازیلور مع هذا اول ایشلنلرک
اول مصیبت اوزره یازیلن و بالرنلن برشیء اکسلیز و قصص نبی اسرائیلده وارد اولدیکه
زمان سابقده بر عالم ناسی بدعتله اضلال ایدردی بعده توبه ایدوب و نیجه زمان ناسی طریق صلاحه
دعوت ایتدی حق جل و علا اول قومک پیغمبرینه و حی ایتدیکه اول عالمه دیدکه اگر کناهرلک
بخله سنک پیتده اولسه عفو ایدردم لکن نیجه ایدرسن انی که عبادمدن بر جاعتی سنک اضلالک
سییله جهنم قویمم اشبونکله متضخ اولور که عمانک امری خطر در ایددی انلره ایکی وظیفه
واردر که بری ذنبک ترکیدر و بری اید ذنبک اخفاسیدر متابمت اولنلر بیله سیدلرینک عقابی
مضاعف اولدینی کی حسد لرینک ثوابی دخی مضاعف اولور معلوم اوله که ذنوب ایکی
قصد بری عبدایله الله تعالیکن پیتده در صلاة و صوم و واجبات ترکی کی یعنی شول
واجباتکه عبدک کندویه مخصوصه در و برقمی دخی حقوق عبادده متعلقدر ترک زکات
و قتل نفس و غضب اموال و شتم اعراض کی و دخی بدعتده دعوت و مصیبتی ترغیب و حق
تعالی به عصیان جرات اسبابی تهییج کی تنکیم بعض و عاظ رجاجانین خوف جانبی اوزره
تقلب ایلده انی ایدر قسم ناییده امر اغلظدر و قسم اولده اگر شرک یوغیسه عفو اولنسی ارجی
واقربدر و خبرده کلدیکه دفاتر ذنوب اوج نوعدر بری مغفرت اولنور و بری مغفرت
اولنور و بری ایدر ترک اولنور اما مغفرت اولنسان عبدله الله تعالی پیتده کی ذنوبدر
و مغفرت اولنسان شرکدر و ترک اولنوب لابد مطالبه اولنسان مظالم عباددر (و لا تخنوا
ما فضل الله به بعضکم علی بعض) حق تعالی بعضکزی بعضکز اوزره تفضیل ایتدیکی امور
دنویه دن و مال مثلی غنی ایتکز که علم الهده انک عدی خیردر سز ایدانی یلر سزیرا که
اول تحاسد و تعادلی به ذریعه و حق تعالیکن قسمتده عدم رضایی معربدر و اول برشینک طلبسز
حصولی تشهید اول اید مذمومدر و تقدیر اولنسان شیئی غنی قدر و حکمتده معارضدر
و اکا کسبله تقدیر اولنسان شیئی غنی بطاله و تضییع حظدر و کسبسز تقدیر اولنسان شیئی غنی
ایسد ضایع و محالدر (للرجال نصیب مما اکتسبوا للنساء نصیب مما اکتسبن) رجال و نسادن
هر صنف ایچون اکتساب ایتدیکی شیء سییله نصیب و فضل وارد ایددی اول فضل علله
طلب ایدک یوخسه حسد و غنی ایلده کل و دینلرکه معناسی رجال ایچون اکتساب ایتدکلی

جهاد ایچون نصیب وارد و نساء ایچون دخی اکتساب ایتدکلی طاعت ازواج و حفظ
فروج ایچون نصیب وارد یعنی رجال ایچون فضل جهاد و ارایسه نساء ایچون دخی
فضل طاعت ازواج و حفظ فروج وارد (و اسئلوا الله من فضله) ناس ایچون اولان شیئی
غنی ایتکز بلکه حق تعالیکن شول نافذ اولمسان خزان فضلندن انک مثلی ایتکز و حق جل
و علا تمیندن نهی ایتدی انده دواعی حسد اولدنیچون و حسد اولدر که کشتی صاحبک نعمتی
زائل اولوب اول کندویه حاصل اولسنی تمیندر اول اید حرامدر و غبطه اولدر که صاحبچون
اولان نعمت مثلی کندویه دخی اولسنی دیکدر که اول جائزدر و کللی ایدر کشتی صاحبک
مالنی و یازوجه سنی و یا خاندنی کندویه اولنی غنی ایتسون لکن دیسونکه الهی اکا و بر دیکک
مثلی بکادخی و برکل و تورانه انجیلین ذکر اولنوبدر و سیدین جبر رضی الله عنه ایدر
یعنی الله تعالیکن عبادته توفیق استکز و سفیان بن عیینه ایدرانی سؤاله امر ایتدی الا انی
و یرمسین اراده ایتدی اشونده الله تعالیکن سؤال و دعا به حث و ترغیب وارد (ان الله
کان بکل شیء علیما) الله تعالی هر شینه علم اولدی هر انسانک مستحق اولدینن ییلور
حکمتی مقتضا سنجده فضلنی اهلند ایزکور و روایت اولنور که ام المؤمنین ام سلمه
رضی الله تعالی عنها دیدیکه یارسول الله رجال غز ایدر بزیایه انی ایتکز و بزه رجاله و یرلن
میراثک نصفی و یریلور دیو غنی ایدیک اشبو آیت کریمه نازل اولدی (و لکل جعلنا موالی
ما ترک الوالدان و الاقربون) هر موالی قیلدیمز قوم ایچون والدان و اقربون ترک ایتدیکی
میراثدن نصیب وارد (و الذین عقدت ایمانکم) شولر که انلر ایچون ایمانکز عقد ایتدی
(فا توهم نصیبهم) انلره نصیبلرین و یرک روایت اولنور که زمان جاهلیتده بر رجل
رجل آخرله معاهده ایدر دیکه بر لرینک جنایتنه عاقل اولوب قنفیسی اول وفات ایدرسه حیاتده
قلانی اکا وارث اوله مالینک سددین اخذ ایدده اکانه زمان جاهلیتده و اوائل اسلامده
بو حکم ثابت ایددی بعده و اولوا الارحام بعضهم اولی بعض و آیتله نسخ اولندی (ان الله
کان علی کل شیء شهیدا) الله تعالی هر شینه شاهد اولدی (الرجال قوامون علی النساء)
رجال نسلرینک تأدیننه قیامه مسلطلردر و لانتک رعیت امورینه قیاملری کی (بما فضل الله
بعضهم علی بعض) الله تعالی رجالی نساء اوزره تفضیل سییله که اول کال عقل و حسن تدبیر
و اعمال و طاعاته مزید قوتله اول اجلدن نبوت و امامت و ولایت و اقامت شعار و مجامع
قضایده شهادت و وجوب جهات و جمده و بونک امشالی کی و میراثده تعصیب و زیاده سهم
و فراقده استبداددر (و بما انفقوا من اموالهم) و دخی ماللرندن انلره مهر و نفقه و یرملر بیله
روایت اولدیکه سددین الربیع الانصاری رضی الله تعالی عنه مرأسی حییه بنت زید
بن ابی زهیری اکانشوز ایدیک سعدا کابر لطمه اوردی اولیله اولسه باباسی زید پیغمبریمز صلی الله
تعالی علیه و سلمه سددین شکایت ایتدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه و سلم سددین قصاص
اولنقله امر ایدیک بو آیت نازل اولدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه و سلم دیدیکه بزبر امر
اراده ایدوب الله تعالی امر آخر اراده ایتدی ایددی الله تعالیکن اراده ایتدیکی خبر لودر و قال النبی
صلی الله تعالی علیه و سلم لو امرت احدا ان یسجد لاحد لامرت المرأة ان تسجد لزوجها

اوله و وکونک آخرنده
کتابیمزه باقدق و علمامزله
مشاوره ایتدک توریتده
اولان نعمت و نشانلری
سزک پیغمبریمزده بولمقد
دیه رک یسه انکار ایدک
بو کیفیتله مؤمنلر شبهه
واروب دینلرندن رجوع
ایدلر دینلر بیله حق تعالی
بو آیت کریمه ایلده انلرک
مکرلرینی مؤمنلره بیان
ایتدی (و لا تؤمنوا الا انی
نعم دینکم قل ان الهدی
هدی الله ان یؤنی احد
مثل ما اویتیم و اویحاجوکم
عند ربکم قل ان الفضل
بیده الله یؤتی من یشاء
و الله واسع علیم) چونکه
خبر یهودیلری مکرلرینک
عدم نفوذی فهم ایتدیلر
مدینه یهودیلرینه توصیه
جهتیه دیدیلر که کیمسه
ایمان ایتیک الا سزک
دینکزه تابع اولان کیمسه
ایمان ایدک سن انلره
سویه که تحقیق دین حق
دین اسلام و اول هدایت
الله تعالیکندر بو ان
الهدی هدی الله
کلام شریفی جمله معترضه
اولدی و بو خطاب الله اعلم
پیغمبر علیه السلامه اوله
و اول یهود خیبریلر
توصیهلری تمه سندده

(یا اهل الکتاب لم تلبسون
الحق بالباطل و تکتُمون
الحق و اتمتعتم تعلمون)
ای اهل کتاب نیچون
حق باطل ایلده قارشدیررسز
یا کتابلریمز کی تحریف ایلده
خلط ایدرسز و حق کتم
ایدرسز مع هذا سز
پیغمبرک و قرآنک حق
اولدینقی ییلورسز (و قالت
طائفة من اهل الکتاب
آمنوا بالنبی ازل علی الذین
آمنوا وجه النهار و اکفروا
اخره لعلهم یرجعون)
اهل کتابدن برکروه
دیکر لرینه دیدیلر که
مؤمنلر اوزرینه ازال
اولن قرآنده کی شیت کونک
اولنده ایمان ایدک و ایمان
ایتدی کز خصوصی کونک
آخرنده انکار ایدک
شاید مؤمنلر شکه دوچار
ایلده دینلرندن رجوع
ایدلر و سرویدر که تحویل
قبله حالنده کعب بن اشرف
و مالک بن ضیف اصحابلرینه
اول نهاده کعبیه توجه
ایدک اخر نهاده یسه قدسه
طوغری نماز قیلک دیمکه
رجوعی مأمول ایده
و علی قول اجبار خیردن
اون ایکی کیمسه سائر
یهودلرله مقاوله ایدیلر که
اول روزده اسلامه داخل

پیغمبر عز علیہ السلام ایدر اگر بن برکته پی برکته سجده ایتمکه امرایدر اولسم مرأیه امر
ایدر دمکه زوجده سجده ایده (فالصالحات قانتات) ناسک صالحدری الله تعالی به اطاعت
وحقوق ازواجی اقامت ایدیمیلدر (حافظات للقب) وازواجاری غیبتده نفس ومالده
حفظی واجب اولان شیئی حفظ ایدیمیلدر الله تعالی علیه وسلم خیر النساء
ان نظرت الیها سرتک وان امرتها اطاعتک واذاعتک عنها حفظتک فی مالک ونفسها پیغمبر عز
علیه السلام ایدر ناسک خبر لوسی اول مرأه درکه اکانظر ایتدک سنی مسروایده امر ایتدک
امرکه اطاعت ایده اندن غیبت ایتدک مالکده ونفسکده حقوقکی حفظ ایده اندن الرجال
قوامون آیتن او قودی (باحفظ الله) الله تعالی انلری حفظ ایتدی سبیلده که انلره حفظ
غیه امر وانک اوزره وعدو وعیدله حث وانلره انی توفیق ایتدی ویاخود شول شیئی سبیلده که
حق تعالی انی انلرایچون ازواج اوزره حفظ ایدیکه اول مهر ونفقده وحفظلرینه قیام وانلردن
ذبدن (واللاتی تحافون نشوزهن) شول ناسک سزانلرک طاعت رجالدن عصیان وترغملری
خوفن ایده سز (فمظوهن) سزانلره وعظایدک (واهجر وهن فی المضاجع) وانلری مراقده
هجرایدک برلخاف التذکیر مکله وانلره جاع ایتمکله ویا فراشده انلره ارقه سین دونمکله وانلرکله
کلامی ترکله ویا فراش آخره تحویلده (واضر بوهن) وانلری ضرب ایدک بر ضربله که
میرح وشان اولیده الله تعالی علیه وسلم فی حق المرأة ان تطعمها واذ اطعمت
وتکسوها اذا اکتسیت ولا تضرب الوجه ولا تقبحه ولا تهجرها الا فی البیت پیغمبر عز
علیه السلام مرأه حقنده زوجه دیدیکه قحان اول سندن طعام استیده بیدرهن کوهیه احتیاج
اولورسد کیورهن و امریکه مخالفت ایدرسد اورهن اکن یوزینه اورمفل وانی تقبیح ایتمکل
هجر ایتدیکک تقدیر جده بتکده هجر ایلکل (فان اطعمکم فلا تنفوا علیهن سیلا) اگر انلر
سزه اطاعت ایدر لرسد انلردن تعرضی ازاله ایدک وانلردن صدور ایدن اعمال سیئه سنی
ایلدک منزله سنده عدایدک زیرا که بر ذنبدن توبه ایدن کنسه انی ایلمدک کیدر (ان الله کان
علیا کبیرا) الله تعالی علی وکیر اولدی ایددی انک عقابدن صافک زبر انک اوزر یکزه قدری
سزک تحت بدیکزه اولان نساء اوزره قدر تکرذن اعلاوا کبردر بویه ایکن اول سزک سیئانکزدن
نجاوز ایدر وتوبه کزی قبول ایدر ایددی سز ازواجکک اسائی عفوه احقر (وان خفتم
شقاق بینهما) اگر زوج ایله زوجده بینده خلاف اولسنی تیقن ویاظن ایدرسد کز (فابعثوا حکما
من اهلہ وحکما من اهلها) ایددی اول زواجانک هر بری اهلندن بر رجل عدلی انلره حکم
کوندرک زیرا که اقارب انلرک احوالده اعرف وصالحرینه ارغیدر اشبوح حکم استحباب وجهی
اوزره در اگر حکمی اجانیدن نصب ایتدلر جائز اولور اشبونکله تحکیم جوازینه استدلال
اولور لکن اظهر اولان بودرکه اول حکمک نصی پتدرن اصلاح ایچون ویا امرلری
متین اولسون ایچوندر واول ایکی حکم جمع وتفریقده ولی ایتدلر الا زواجانک اذینله (ان
یرید اصلاحا یوفق الله بینهما) اگر اول ایکی حکم اصلاح قصدین ایدر لرسد انلرک حسن سعی
سبیلده حق تعالی اول زوج و زوجده بینده موافقت ایقاع ایدر اشبونده تنیده واردر که برکنسه
تحریر ایتدیکه شینده نیتن اصلاح ایدرسد حق تعالی انک مبتغانی اصلاح ایدر (ان الله کان

علیما خیرا) الله تعالی ایکی مختلف بینن تألیفه علیم وایکی حکم نصیحتده خیر اولدی (واعبدوا
الله ولا تشركوا به شیئا) الله تعالی بی برلککز وعبادتکی یالککزا کا ایلککز جلی وخفیدن هیچ برشیئی
اکا اشراک ایتمککز الله تعالی قال معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنده کنت رذیف النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم فقال هل تدری یا معاذ ما حق الله تعالی علی الناس قلت الله ورسوله اعلم قال فقد علمهم
ان یعبدوه ولا یشرکوا به شیئا تدری یا معاذ ما حق الناس علی الله اذا فعلوا ذلك قلت الله ورسوله
اعلم قال حق الناس علی الله ان لا یذهبهم قلت یا رسول الله الا بشر الناس قال دعهم یعملون
معاذ رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ک ردیف ایدم بکادیدیکه یا معاذ
بیلور میسنکه حق تعالی ناس اوزره حق ندر دیدمکه الله تعالی ورسولی اکا اعلمدر دیدیکه انی
برلویب یالککزا کعبادت ایدلر عبادت لردن هیچ برشیئی اکا اشراک ایتدلر ویا معاذ بیلور میسنکه
ناسک الله تعالی دن وعد کریمی مقتضای سجده عهد سنده حق لری ندر دیدمکه الله تعالی ورسولی
اکا اعلمدر دیدیکه انلری عذاب ایتدیه عبودیت حقوقی اقامت ایدر لرسد دیدیکه انی ناسده
تبشیر ایدیمیم دیدی ایتدیه عمل ایتسونلر (وبالوالدین احسانا) ووالدینکزه احسان ایدک
الله تعالی علیه وسلم بر الوالدین افضل من الصلاة والصوم والحج والعمرة
والجهاد فی سبیل الله پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر کشینک والدینه اطاعت واحسانی
صلاة وصوم وحج وعمره وجهادک نوافلندن افضلدر الله تعالی علیه وسلم من
اصبح مرضیا لا یوبه اصبح له بابان مفتوحان الی الجنة ومن امسى مثل ذلك فان کان واحدا فواحد
ومن اصبح مسخطا لا یوبه اصبح له بابان مفتوحان الی النار ومن امسى مثل ذلك فان کان واحدا فواحد
وان ظلمنا پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکنسه که والدینی کتیدن راضی ایتدی
اولدینی حالده صاحبلیه ویا اخشاملیه انکیچون جتده ایکی قیو آچلش صاحبلر و اخشاملر اگر
راضی اولان وجودده انلرک بری ایسد آچیلان قیو بر اولور و برکنسه که والدینی کندویه
اسخط ایتدی اولدینی حالده صاحبلیه ویا اخشاملیه انکیچون جهفده ایکی قیو آچلش صاحبلر
واخشاملر اگر اسخط ایتدیکه وجودده انلرک بری ایسد آچیلان قیو بر اولور و اگر انک
انلری اسخطی انلرک اکا ظلمدن ایسده بند انکله عندالله معذور اولور الله تعالی علیه وسلم
بر الوالده علی الوالدین پیغمبر عز علیه السلام ایدر کشینک والده سنده
اولان بر وکرک عقوقی والدینه اولان بر و عقوقی اوزره ایکی مرتبه تضعیف اولور الله تعالی
النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ماعلی احد اذا اراد ان یتصدق بصدق ان یجعلها لوالدیہ اذا کان
مسلمین فیکون لوالدیہ اجرها ویكون له مثل اجرهما من غیر ان ینقص من اجرهما شیئی
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر هیچ کیمسده خرج یوقدر که برشیئی تصدق ایتدیکنده
ثوابی والدینه باغیشلیه اگر مسلمین ایسدر ایددی اول والدینه اولان ثواب دکلو یالککز
اکا اولور اول والدینک ثوابدن برشیئی اکسملکسزین شرعهده ایدر ابوهریره رضی
الله تعالی عنه والده سی وفات ایتمینجد حج ایتدی زیرا که فقیر ایدی اوزرینه حج فرض
اولماشدی هر صاحبین والده سی فاند واروب سلام ویردی حق تعالی بنم ایچون سکاخیر
جزا ایده نکیم سن بنی کوچک کیمده بسلیوب بیوتدک دیردی اندن والده سی اکا رد سلام

واردر که برالتون ویرسک
انی سکا ادا ایتز مکرانک
اوزرینه دائما اقدامله قیام
ایده سن بونلرک بو
خیانتلرینه سبب انلر بزه
بوجاهل عربلرک مالنی
اخذده کناه یوقدر دیرلر
وبوداعالرنده الله تعالی به
کذب ایدرلر و حال بوکه
انلر خیانت حرام اولدیغی
بیلورلر مر ویدر که
بودای امانت ایدن
عبدالله بن سلام که قریشدن
برسی اکا بیک ایکیوز
وقیه التون امانت ویرمشیدی
انک تماما اداسیله مدوح
اولدی اول برالتونی ادا
ایمان فحاص بن عازورا
کیکه قریشدن برسی اکا
بردنار امانت ویرمشیدی
انی انکار ایله مذموم اولدی
وبولر توریه بیلیمان
ودینلرینه مخالف اولنلرک
مالنی اخذده وبال یوقدر
اعتقاندن درلر (بل من
اوفی بعهده واتق فان الله
یحب المتقین) انلرک
اعتقادلری کبی دکلدن
بلکه شول کیمسه که الله
تعالی نیک عهدینه وفایده
واما قی ادا ایده و حرامدن
ساقه تحقیق الله عظیم الشان
اول برهیز کارلری سور
(ان الذین یشترون بعهده الله

ايديهم بم ايجون حق تعالى سكا خير جزا ايتسون نكيم پيركده بكار واحسان ايدرسن
ديردى حديثه كديك بركنه والدى قبرنه صله ايتك ديلسه انك دوسترينه صله
ايتسون واولكه والدينه عاق ايتسون وفات ايتسون استغفار وصدق ايتسونكه عندالله انلره
بار يازيله حديثه كديك بر كيمه والدينك وياخود برينك وياخود اقربا واحساندن هر جمده
قبرينى زيارت ايتسه اكا بار يازيله ربيع بن خيم بولده مسلمينه ايداء ايدرس طاشك برينى آلوب صاغنه
اتربونك ثوابى والدمك اولسون وبرينى صولنه اتربونك ثوابى والدمك اولسون ديردى
وغيظنى كظم ايدوب انككه والدينك برينى قصد ايدردى ايمدى انك بوفلى دلالت ايدركه كشي
حساندن هر نوعى والدينه بر واحسان نييله ايتك جار اولور مع ذلك اول عملدن انلره
اولان اجر دكلو اكا دخی اولور احياء علومده ايدركه اكر علما اتفاق ايتديركه شهبانه
والدينه اطاعت واجب اوله حرام محضه دكل اكر سنك شهبه ايتديك طعمى والدينك
سنسز يمزسه سكا واجب اولور كه انى نمكه انلره موافقت ايدسهك زير اشهد لوى ترك ايتك
ورعدر واما كد والدين رضائى رعايت واجبدركه وكذلك كشي به جار اولور كه والدينك اذنسز
مباح ويا نافله سفر ايدو ويا طلب علم كده مكر كه اول حالتده اوزرينه فرض اولمش علمك طلبنه كده بلندنه
اكا تعليم ايدركه بولميه اول تقدير جه والدينى اذنسز اكا كشي جار اولور منع الادابه ايدركه
لجان والديندن ايكسك حقى معا مراعات متعذر اولورسه مثلا برينه مراعاته اخر متاذى
اولدينى تقدير جه تعظيم واحترام راضى اولور شينده والدين حقى ترجيح ايدركه زيرا كه نسب انندركه
خدمت وانعام راجع اولور شينده والدين حقى ترجيح ايدركه حتى ايكسى اكا كسلدر والدى
ايجون قيام ايدو وايكسى اندن برشى استدر اول والدينه ويره (وبنى القربى) ودخى
صاحب قرابتكه احسان ايدركه قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال الله تعالى انا الله وانا الرحمن
خلقت الرحم وشققت لها اسما من اسمى فمن وصلها وصلته ومن قطعها قطعته يغمبرم صلى الله تعالى
عليه وسلم الله تعالى رويات ايدركه ديشكه بن الوهيت ورحايت صفيته متصفم رحى خلق
ايتدم انكچون رجان اسمدن رحم اسمنى شق ايتدم بر كسه كه اكا وصلت ايدركه بن اكار حتمى
اير كوريرين واولكه اندن انقطاع ايدو اندن رحمتى كسرم قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
ما من ذنب احرى ان يعجل الله له العقوبة فى الدنيا مع ما يدخر له فى الآخرة من البنى وقطيعه
الرحم يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه كناه لوده حق تعالى دنياهه عقوبتن تعميل
ايتكه بقيدن وقطيعه رجدن احرى واحق كناه بوقدر آخرته ادخار اولنان عقوبته بيله
قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم تعلموا من انسابكم ما تصلون به ارحامكم فان صلة الرحم حبة
فى الابل مثرة فى المال منساة فى الاثر يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه آباء واجداد واعمام
واخوان وسائر اقاربكز اسملرينى بيلك كه انككه صله رحم ايتكه امكانكز اوله صله رحم ايله
مراد اقارب اعانت واحساندركه اقاربى بيلين ايسه صله ايتكه امكانى اولمز چانكه بيلارنده تواصل
وتعارف اوله برى برلرينه محبت ومالارنده وفرت وعمرلرينه طول مدت اولور قال النبي
صلى الله عليه وسلم افضل الصدقة على ذى الرحم الكاشح يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه صدقه
نك افضل كشينك شول ذى قرابتنه ويرديكدر كه اول اكا عداوتنى اضمار ايدراوله قال

(النبي)

النبي صلى الله عليه وسلم افضل الفضائل ان تصل من قطعك وتعطى من حرمك وتصفح عن ظلمك
يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه فضائل افضل سندن كسين ذى قرابتكه صله ايدرسن وسنى
عما سندن محروم ايدنه اعطاء ايدرسن وسكاظم ايدنى عفو ايدرسن قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
الصدقة على المساكين صدقة وعلى ذى الرحم ثنان يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه مساكينه
ويرلان صدقتهك ثوابى بر مرتبه دراما كه ذى رحم فقيره ويرلان صدقتهك ثوابى ايكى مرتبه در
(واليتامى) دخى يتيمله احسان ايدركه قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم انا وكافل اليتيم فى الجنة
هكذا و اشار بالسابقة والوسطى وفرج بينهما شيئا يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه ويتيمى مرحمت
اوزره تربيه ايدن جتدم شويجه اولور ديبوب سابه ووسطى بارمقرينى برى برلرينه يقينلشدردى
قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من مسح رأس يتيم لم يمححه الا الله كان له بكل شعرة تمر عليها
ينه حسانت ومن احسن الى يتيمه اوتيم عنده كنت انا هو فى الجنة كهاتين وقرن بين اصبعيه
يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه كه الله تعالىك رضا سچون مرحمتله بر يمتك باشن صفاسه
الينك اوزرينه او غرا دينى قبالر عددنجه انكچون حسانت اولور وبركسكه يقيم او غلاى
وياقزى تربيه الوب اكا احسان ايدو بن واول جتدم شويجه اولور ديبوب ايكى يارمغن
برى برينه بقلشدردى (والمساكين) ودخى مسكينله احسان وانعام واطعام ايدركه اكر چه
بشاشت وجهله وطيب كلامه ايسده (والجار ذى القربى والجار الجنب) ودخى احسان ايدركه
شول جار كزه كيم سزه قرابتى اوله ودخى شول جار كزه كيم سزه اجنبى اوله قرابتى اوليه
قال عائشة رضى الله تعالى عنها يارسول الله ان لى جارين قالى الله اهدى قال لى اقربهما منك بابا
عائشة رضى الله تعالى عنها ايدركه يارسول الله بنم ايكى جارم وار قنيسنه اهدا ايدو بن ديديكه قوسى سكا
اقرب اولانه قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لا تحقرن من المعروف شيئا ولو ان تلقى اخاك بوجه طلق
فاذا طمعت مرققة فاكثر ماءها واغرف لجيرانك منها يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه معروفدن
هم برشيشى تحقير ايتكل اكر چه برمس قريداشكه طلاق وجهله تلاقى ايتك ايسده ايمدى
آتشه قوقولى طام بشرديككه صون وياغن چوق ايدوب اندن جيرانكه بر مقدار
ويركل قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم مازال جبريل يوصينى بالجار حتى ظننت انه سيورثه
يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه جبريل عليه السلام بكجار حقى رعايت امرنده ايصادن زائل
اولمزدى حتى ظن ايتدمكه اول جارى جاره وارث قبلور قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
اذا مات المؤمن وقال رجلا من جيرانه ما علمنا به الا خيرا وهو فى علم الله على غير ذلك قال الله
تعالى ملائكتك اقبلوا شهادة عبيدى وتجاوزت عن علمى فيه يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه
ايدركه چانكه بر مؤمن وفات ايدوب جيراندن ايكى كسه بزانك حقتنه بيلديكمز دكل الاخباردر
ديهر والحال حق تماينك علمنده اول انلر ديديكك خلافى اوزره در حق تعالى ملائكتيه
ديركه اول عبدكم حقتنه خبر شهادة ايدن عييدكم شهادة تيرينى قبول ايدركه بندخى انلرك
يليوب بن بيلديكم سينتندن كچدم قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم احسن مجاورة من
جاورك تكن مسلما يغمبرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركه جار اولديك كسناه ايله مجاورتى
كوكچك ايتكه مسلم كامل اوله سن قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم خير الاسحاب عندالله

(بيان) (اول) (٣١)

وايمانهم ثما قليلا اولئك
لا خلاق لهم فى الآخرة
ولا يكلمهم الله ولا ينظر
اليهم يوم القيمة ولا يزكهم
ولهم عذاب اليم (شول
كيسه لركه الله تعالى ايله
اولان عهدلرينى وانك
اسمه يمينلرينى دنياك
آزمتاغنه استبدال ايدركه
انلر ايجون نعيم آخرتدن
بهره بوقدر والله تعالى
انلره فرح ويرررشى سويلمز
وانلره قيامته مرحمت
نظريله باقزى وانلرى
كناهدن پاك ايتمز وانلر
ايجون عذاب اليم واردر
دينديكه بوايت كريمه
اجار يهود حقتنه نازل
اولشدركه انلر ماكل
و منفعلرينى صيانت
واغبيلرندن اخذ رشوت
ايله توريشده اولان نعت
وعهدى كتم وتبديل
وانك خلافتى كتب ايله
بومن عند اللهدر ديو
خلافه يمين ايتلريدركه
(وان منهم لفريقا يلوون
السنتهم بالكتاب لتحسبوه
من الكتاب وما هو من
الكتاب ويقولون هومن
عندالله وما هو من عندالله
ويقولون على الله الكذب
وهم يعلمون) اهل كتابدن
بر فرقه واردر يعنى

خبرهم لصاحبده وخیر الجیران عندالله خبرهم لجاره پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله تعالی
عندنده صاحبك خیر لوسی صاحبته خیر لوالا نیدر والله تعالی عندنده جار لك خیر لوسی جارینه
خیر لوالا نیدر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم الجیران ثلاثة حقوق حق الجوار وحق القرابة
وحق الاسلام وجار له حقان حق الجوار وحق الاسلام وجار له حق واحد حق الجوار وهو المشرک
من اهل الکتاب پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر جیران اوج صنفد بر صنف ایچون اوج
حق وارد در که اول حق جوار وحق قرابه وحق اسلام در بر صنف ایچون ایکی حق وارد در که
اول حق جوار وحق اسلام در بر صنف ایچون انحق برحق وارد در که اول اهل کتابدن مشرک
حق جوار ایدر احیاء علومده ایدر پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم السلامه دینلیدیکه فلانده خاتون کوندز صیامده
وکیجه قیامده در الیوکه جیرانه ایذا ایدر دینلیدیکه اول جهنمده در پیغمبر صلی الله تعالی علیه
وسلم ایدر بیلور میسر که جارک حق ندر سندن استعانت ایتسه اعانت ایدهن سن قرض ایستدکه
ویره سن احتیاجی اولورسه حاجتن بتورهن خسته اولدیفنده خاطرن صورمغه واره سن
وفات ایدر یکنده جنازه سیله قبرینه کیده سن مسرتنه تهینه ومصیبتنه تسلیه ایدهن سن واندن
روزکاری منع ایدر انک اذنسز یوکسک یا یویامیدسن ویش الدینکده اکادخی ویره سن ویرمک
مراد ایتز ایدک انی اول کورمدن اویکه کیره سن وانی ولدیکک البته ویروب طشره کوندرمیه
سن بلکه انی ولدکه شهاده بیدره سن وچومک قیناغله اکا ایذا ایتیمده سن مکرکه اکا اندن
برمقدار ویره سن اول الله تعالی حقیچونکه نفسم انک یدنده در جار حقنی کال اوزره قضایه
قادر اولمز مکر اولکه حق تعالی اکا رجت ایتش اوله (والصاحب بالجنب) ودخی امر
حسنده سزه رفیق اولاند احسان ایدک تلم وتصرف وصناعت وسفر کی دینلیدیکه اول مرآه
در وناسدن نفع رجاسیله سکا صاحب اولاند (وابن السیل) ودخی مسافرو یا ضیفه احسان
ایدک قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم ضیفه جائزته
یوم وليلة والضيافة ثلاثة ايام فما کان بعد ذاک فهو صدقة ولا یجلی له ان یتوی عنده حتی یتخرج
پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اول کسده که الله تعالی به ویوم آخره ایمان کتوره
قوتنه اکرام ایتسون جائزه سی برکون برکیچدر و ضیافت اوج کوندن انک اوزره زیاده سی
صدقه در وضیفه حلال اولمز که مضیف عندنده متاددن زیاده اقامته اکا مشقت ویره روایت
اولدیکه عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنده برقوق کلجک اکا اکرامندن کندی خدمت
ایدردی و دینلیدیکه پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدمکه در قونق اولان اوده ملائکدر
قام اولورلر اویله اولسد اوتانورین بن اوتوروب انرقام اولر (وماملکت ایمانکم) ودخی
ملک عینکده غلمان وجواری به احسان ایدک قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اخوانکم جعلهم الله تحت
ایدیکم فن جعل الله اخاه تحت یدیه فلیطمع عما یا کل ویلبسه عما یلبس ولا یکلف من العمل ما یقلبه فان کلفه
ما یقلبه فلیعنه علیه پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر مملوکدر یکز سزک دینداش قراندشار
یکز در حق جل وعلا انلری تحت حکمکده قیلوبدر برکسده که قرنداشنی حق تعالی انک تحت حکمده
قیله کندی بیدو کندن وکیدیکندن اکایدیره وکیوره وطاقی اولیان علی اکا تکلیف ایتسون تکلیف
ایدرسه کندی اکایاردم ایتسون قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من قذف مملوکه وهو

(بری)

بری مقال جلد یوم القیامة الا ان یكون کافک پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر
کسده که مملوکی قذف ایدنه حالبوکه اول مملوک مولاسنک دینو کندن بریدر یوم قیامتده اول
مولایه حد اولورلور مکرکه اول مملوک مولاسنک دینو کی اوله منیع الادایده ابن رفاعه دن
مرویدر که ایدر برکسده پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم دیندیکه یارسول الله نه دیرسن
ممالیکم امرنده که انلر مسلمون اولوب بزم کی انلر دخی نماز قیلورلر واورج طوترلر بزیسه
انلری ضرب ایدر دیندیکه انلرک جنایتی وسزک عقوبتکز وزن اولنور سزک عقوبتکز
انلرک جنایتندن اکثر اولورسه اول زیاده سزدن اخذ اولنور بند اول کسده دیندیکه یارسول الله
بزم انلری سب ایتیمز که امرنده نه دیرسن دیندیکه انلرک ذنبی ایل سزک اذا کز وزن اولنور
اکر اذا کز انلرک ذنبندن اکثر اولورسه اول زیاده دکلو عککزدن آلتوب انلر ویریلور
عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنده بر وقته غلامک قولاغنی عتفه چکوب بوردی بعده
نادم اولوب غلامه امر ایدر دیندیکه اولدخی انک قولاغنی انجلین چکوب بوره غلام امتناع ایدنجک
کرها انی ایتدردی (ان الله لا یحب من کان مختالافخورا) الله تعالی سوز اوکسده کی متکبر
اوله وکبرندن ناحق یره ناس اوزره تفاخر ایدر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
بینما رجل یتغتر فی بریدین وقد اعجبتة نفسه خسف به الارض فهو یتججل فیها الی یوم
القیامة پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر وقته بر رجل ایکی رده کیوب عجله
صالنوردی اول سیدن اول یره کچورلیدی ایددی یوم قیامتد دکن اول اندن تحرک ایدرک
اشاغد کتمکده در قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا یظفر الله یوم القیامة الی من جر ثوبه
خیلاه پیغمبر صلی الله علیه وسلم ایدر حق جل وعلا نظر رجت ورافته نظر ایتز
یوم قیامتده اول کسده کیم کبرندن ثوبن اوزون ایدوب سوریه (الذین یجفلون ویأمرون
الناس بالخیل) که انلر مالرنده کی حق الهی ادادن ویاسالنه اعطادن بخل ایدرلر واول
فل قبی ایشلکه ناسده امر ایدرلر شول کسدر حقنده نازل اولدیکه عادتلی اخذ و منع ایدی
حی بن اخطب وکردم ابن زید و بحرین عمرو انلرک امثالی کی (ویکتون ما آناه الله من فضله)
والله تعالی فضلندن انلره ویردیک غنا وعلی کتم ایدرلر (واعتدنا للکافرین عذابا مهینا)
کافرلر ایچون عذاب مهین اعداد ایتدک زیرا که برکسده نعمة الله کافر اوله بخل و اخفایله
اکا اهانت ایتدیک کی اولدخی عذابه اهانت اولنور (والذین ینفقون اموالهم رثاء الناس)
ودخی انلر که ماللرین ناسده ریه ایچون تصدق و انفاق ایدرلر (ولایؤمنون بالله ولا بالیوم
الآخر) حالبوکه الله تعالی به ویوم آخره ایمان کتورمزلر ایددی انلرک قرینی شیطاندر که
انلری اول علیه تحمیل ایتدی تاکه نارد اول انلره قرین اوله (ومن یکن الشیطان له قرینا
فسا قرینا) برکسده که نارد شیطان قرین اوله شیطان ایتسه نه مبؤس قرین اولور (وماذا علیهم
لو آمنوا بالله والیوم الآخر وانفقوا بما رزقهم الله) انلرک اوزره نه وبال ومضرت ایرردی
اکر الله تعالی به ویوم آخره ایمان کتورسدر والله تعالی انلره ویردیک مال ونعمتدن فی سبیل الله
انفاق ایتسدر (وکان الله بهم علیم) الله تعالی انلرک اسرارینه علیم اولدی اشبو آیتده انلره
مکان متفتی بیدکدرینه وبرشی خلافته اعتقاد ایتدکدرینه توبیح وارد و دخی فوائد جلیله
والنبیون من ربهم لا یفرق بین

دیلر میسنکه سکا عبادت
ایدنم دیدیلر فخر رسالت
علیه السلام معاذ الله که الله
تعالیدن غیریه عبادت
امر ایدیم بنیعت و ماموریم
یا لکز بر الله تعالی به عبادتدر
بیور دیلر بناء علیه بو آیت
کریمه نازل اولدی
(ولا یأمرکم ان تتخذوا
الملکته و النبین اربابا
یا مرمکم بالکفر بعد اذ انتم
مسلمون) واول کتاب
ونبوت ویریلن بشر سزک
ملائکه ونبیلری ارباب
اخذ ایتمکری امر ایتز
هیچ سزه مسلمان
اولدقدنصرکه کفرله امر
ایدرمی (واذا اخذ الله
میثاق النبین لما آیتکم من
کتاب وحکمة ثم جاءکم
رسول مع صدق لما معکم
لتؤمنن به ولتنصرنه قال
ما اقررتم واخذتم علی
ذلکم اصری قالوا اقررنا
قال فاشهدوا وانا معکم
من الشاهدین) ویا دایدک
شول وفتیکه الله تعالی انبیا
واملرندن بو وجهله عهد
ومیثاق الدیکه سزه ویردیکم
کتاب و علم وفهم نصرکه
سزکله اولان کتاب و حکمتی
تصدیق ایدر سزه بر رسول
کلدی که محمد علیه السلامدر
حیاتده بولسانلر یکزی

و عوائد جيله علمه مؤدى اولور علمه جواب طلبچون فكره تحريض واردر و ضرر سر
امر دعوت اولان كشي به لايق احتياطا اكا اجابت ايدوكنه تنبيه واردر فكيف كه منافى
متضمن اوله (ان الله لا يظلم مثقال ذرة) الله تعالى غله صغيره دكلو هيچ كس نهك اجرندن
نقص و يا عقابنده زياده اتمز قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان الله لا يظلم المؤمن حسنة
يثاب عليها الرزق في الدنيا ويحزى بها في الآخرة و اما الكافر فيظلم في الدنيا حتى
اذا انفضى الى الآخرة لم يكن له حنة يعطى بها خيرا **ب** يغمبر يمز عليه السلام ايدر حق جل
وعلا هيچ كس نهك ظلم اتمز مؤمن حسنة اوزره دنيا ده رزقه ثوابنور ومع ذلك انكله
آخرته دخي جزا اولنور و اما كافر حسنة سعيه دنيا ده اطعام اولنور آخرته واردينده
حسنة بولنور كه مقابله سنده اكاخير و بريده (وانك حسنة يضاعفها) اكر ذره دكلو حسنة
اولور سه حق تعالى انى اضعاف كثيره قيلور (ويؤت من لدنه اجرا عظيما) و كندى قبلندن
اول حسنة مقابله سنده و عد اولان اوزره زاندا جر عظيم و برر ابو هريره رضى الله تعالى عنه
ايدر چنانكه حق تعالى بر كس نهك اجر عظيم و بره انك مقدارنى كيم تقدير ايدى يلور (فكيف
اذا احبسا من كل امة شهيد) كفره نك حالى نيم اولور چنانكه هرامندن يغمبر لرين شاهد
كتوره وزكه انك فساد عقايدند و قيم اعماله شهادت ايله (و جنتك على هؤلاء شهدا)
وسنى يا محمد اول امتلى اوزره شهادت ايدن يغمبر لرك صدقه شاهد كتوره وز (يومئذ
يود الذين كفروا و عصوا الرسول لو تسوى بهم الارض) اول كون اولدينده ايستوب
ديله شونلر كه كافر اولديلر و رسوله عصيان ايتديلر نويدى موتى كي دفن اولنور اوزر لريند
طبراق اورتله لردى و يا بخت و يا خلق اولنديلر انكلك بر حكمه برابر اوله لردى (ولا يكتفون
الله حديثا) تاكه محمد عليه السلام امرنى و نعتى كتم ايتش اولديلردى و يا خود كفره الله
تعاليدن هيچ بر حديث شريفك كتمه قادر اولديلر زيرا كه حق تعالى به هيچ بر شى خنى
دكلدر جوار حار بنى انطاق ايدوب اعمال قبحه لرينده اول شهادت ايدى سردر **ب** روايت اولنور كه
مواطنك برنده كفره والله بزرگ ايتم شك ديدك رنده الله تعالى اغز لرينى مهر لوب جوار حى
انك شر كرينه شهادت ايله اوزر لريند حال مشد اوليحق ارضك تسويه اولنن نعتى
ايدلر (يا ايها الذين آمنوا لا تقربوا الصلاة و انتم سكارى حتى تعلموا ما تقولون) يا مؤمنلر سر
نازه طور مكر حالو كه سر نوم و ياخر مثلندن سكرانلر سر ناشول وقت دكين كه ناز كزده
ديديكزى بيله سر **ب** روايت اولنور كه خر حرام اولمزدن اول عبدالرحمن بن عوف رضى الله
تعالى عنه طعام پشروب صحابه دن بر جاعى چاغردى طعام بيدروب خرايچوردى حق كه
سكران اولديلر صلاة مغر به اريشوب بر رجلى امامه كچوردلر رجل **ب** قل يا ايها الكافرون
اعبد ما تدعون **ب** ديو لانك حذيله اوقيجك اشبو آيت كريمه نازل اولدى **ب** ضحك بن
مزاحم رضى الله تعالى عنه ايدر انكله مراد سكر نومدر اوله اولد نومك غلبه سى عتدنه
صلاتندن نهى اولندى **ب** قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم اذانس احكم و هو يصل فليرقد
حتى يذهب عنه النوم فان احكم اذا صلى و هو ينس لم يستغفر فيسب نفسه **ب** يغمبر يمز عليه
السلام ايدر چنان ريكر نماز قيلور كن اكا و يقو غلبه ايتد نمازى قلوب اويقوسى كيدنجه

ياتسون **ب** زيرا اول حالده نماز قيلور سه احتمالدر كه كندوبى استغفار ايدر ظيله سب ايله
ب احياه علومده **ب** لا تقربوا الصلاة و انتم سكارى حتى تعلموا ما تقولون **ب** قول شريفده ايدر يعنى
كثرت هم و يا حب دنيا ايله سكرانلر سر و انكله مراد ظاهرى اولدينى تقدير جه بنده سكر
دنياه تنبيه واردر زيرا كه نهيد علت بيان اولنديكه حتى ديديكزى بيلور اوله سر نمازى اول
وقته قيك و ديديكنى بيلامك ايسد وساوس و افكار دنويه به مستغرق غافل حقتده مطرد
در نيمده صلى واردر كه شرب خرا ايتمشيكن نمازده نديديكن بيلز **ب** قال النبي صلى الله تعالى
عليه وسلم لا ينظر الله سبحانه و تعالى الى صلاة لا يحضر الرجل قلبه فيها مع بدنه **ب** يغمبر يمز
صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر حق تعالى نظرا اتمز شول نازه كيم كشي انده قلبى بدنيله بيله
احضار اتمده **ب** قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان العبد ليصل الصلاة لا يكتب له نصفها
ولا ثلثها ولا ربعها ولا خمسها ولا عشرها و كان يقول انما يكتب للعبد من صلاته ما عقل منها **ب**
يغمبر يمز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر بر عبد نماز قيلور حالو كه اول نمازك اكا نه نصفى و نه ثلثى و نه
ربى و نه خصى و نه سدسى و نه عشرى يازيلور بلكه عبد ايچون نمازندن اول شى يازيلور كه قلبى انده
حاضر اوله **ب** تكيم بر كس نهك عينا ايسد كه فلا نه شكر و ثنا ايدم و يا اندن حاجتم ديلم بعده كادالات ايدر
الفاظ او يور كن لسانه جارى اولسده عيتمده بار اولمز و يا خود الفاظمذ كوره ظلمت ليله لسانه جارى
اولسده و اول فلان دخي انده حاضر اولوب لكن اول انك انده حاضر ايدوكن بيله و انى كور سه كذلك
عيتتمده بار اولمز زيرا كلام و نطق انكله اولمز مادامكه اول قلبنده حاضر اوليه و يا خود الفاظك لسانه
جارى اولمى اول فلانك حضورنده بياض نهاده اولسده لكن افكارندن بر فكره مستغرق اولمغه اول
تلفظ ايتديكى الفاظك معنا سندن غافل اولوب نطقى عتدنه اكا توجه خطاب قصدن ايتسه
كذلك عيتتمده بار اولمز (ولا حبا الا عارى سبل حق تقتلوا) و جنب اولديفكر حالده
دخي نازه طور مكر مكر كه غسل ايدم سر الامسافرين اولوب صوب اولديفكرده غسل ايتكسرين
تيمله نازه طور مكر جائز اولور (وان كنتم مرضى) اكر سر مرضه مبتلا اولوب انك
وجوديله صو استمالندن خوف ايدر و يا سزى صويه وصولندن منع ايدر اولسده (او
على سفر) و يا خود مسافرين اولوب انده صو بولسده كز (او جاء احد منكم من
الغائط) و يا خود احد سينندن خارجك خروجيله حدث ايتسه كز (اولامتم النساء)
و يا خود نسا به ملاسه ايتسه كز لمس و ملاسه نك معنا سنده علما اختلاف ايتديلر بر قوم ديديلر كه
انكله مراد مجامعه در جاعدن لمس كند ايتدى زيرا كه جاعه وصول لمس اولور
و بر قوم ديديلر كه انكله مراد ايكي بشره نك القايدر اول كركسه جاعله و يا جاعه سزدر بعده
انك حكمنده دخي اختلاف ايتديلر بر جاعت ذاهب اولديلر كه چنان رجل بدنندن بر شى مرانك
بدنندن بر شيشه حائل سر افشا ايتسه ايكي كدخي آبدستى بوزيلور كه اول ابن مسعود و ابن عمر
رضى الله تعالى عنهما قوليدر زهرى و اوزاعى و شافعى اكا ذاهبلردر **ب** امام مالك وليث ابن
سعد و احمد و اسحق رضى الله تعالى عنهم ديديلر كه اكر لمس شهوتله ايسه آبدستى بوزيلور
شهوت سر ايسه بوزلر و بر قوم ديديلر كه لمس هيچ بر حاله آبدست بوزلر كه اول ابن
عباس رضى الله تعالى عنه قوليدر و حسن و ثورى اكا ذاهبلردر امام ابو حنيفه رضى الله تعالى

ايمانلرند نصره كافر اولديلر
حال بوكه تحقيق محمد عليه
السلامك رسالت و حق
اولدينه شهادت ايتش
ايدى و انك صدقه انلره
قرآن كشيدى الله عظيم الشان
ايمان صفتى كوستروب
سكره ارتداد ايله نصيرنه
ظلم ايدن قومه هدايت اتمز
(اولك جزاؤهم ان عليهم
لعنة الله و الملكة و الناس
اجمين) اول مرتدلر
جزا لرى تحقيق الله تعالى دن
و ملكلردن و جميع ناسدن
اوزر لرينه لعنت و رحمتدن
طرددر (خالدين فيها
لا يخفف عنهم العذاب ولا هم
ينظرون) انلر اول لعنتك
عقوبتمده محله اولوب
انلردن عذابده خفت
و مهلت و نظر مرحمت
اولمز (الا الذين تابوا من
بعد ذلك واصلحو فان الله
غفور رحيم) الا انلر كه
بو حاللرند نصره خلوصه
توبه و فسادلرندن رجوعه
سلاحه انا به ايدلر تحقيق
الله عظيم الشان كفرايچنده
اولمياى مغفرت و خلوصه
توبه ايدنلره مرحمت
ايدى چيدر **ب** مرودر كه
بو آيتك شرف نزولنده
ارتدادده بولان حارث
بن سويده قرنداشى جلاس

عنه ایدز که مکر که اندن انتشار حدوث ایلده اما مسئله آبدست بوزلزدینلر احتیاج ایدر که عائشه رضی الله تعالی عنها ایدر کیجه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اوکنده او بوردم ایا قلم ایسه انک قبله سنده ایدی سجده یه واردینده بی غز ایدر بن ایسه ایا قلمی چکر دم اول قیام ایتدیکنده بیه ایا قلمی اوزادردم اول زمانده ایسه کیجه اولرده مصباح یوغیدی وینده عائشه رضی الله تعالی عنها ایدر بر کیجه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم یاننده یا نور دم او یا یحیی انی یا عده بولدم المله انی یوقلر کن ایی انک قدیمی اوزره قومیشم حالبوکه اول ساجد ایدی امام شافعیق قوی مختلف اولدی چنانکه بر رجل عمارندن بر سرابی لمس ایتسه ام وبت وخت کبی ویا خود بر اجنبیه صغیره ی لمس ایتسه ایکی قولتک ایتسه انکله آبدستی بوزلزدینلر زیرا که اول محل شهوت دکلدر وینده شافعیق قوی مختلف اولدی اولس اولنان شخصک آبدستی بوزلزنده بر قولنده بوزیلور التاذده مشترک اولدقلر یحیون و بر قولنده ایسه بوزلزدینلر عائشه رضی الله تعالی عنها انک ذکر اولنان حدیثنده بن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ک قدیمی اوزره ایی قومیشم حالبوکه اول ساجد ایدی دیو قوی دلایله اگر سر ایه نک شعری ویا ظفری لمس ویا مس ایتسه انک عندنده آبدستی بوزلزدینلر وکذلک علما اختلاف ایتدیلر چنان بر کسته کندینک ویا غیرینک فرجی مس ایتسه بر جاعت دیدیلر که انکله آبدستی بوزیلور که اول عمرو ابن عباس و سعد بن ابی وقاص و ابوهریره و عائشه رضی الله تعالی عنها قولیدر اوزاعی و شافعی واحد و اسحاق رضی الله تعالی عنهم اکاذیباردر الابوکه شافعی رضی الله تعالی عنه بطن کفله ویا بطون اصابعه مس ایتدینجه بوزلزدینلر شول دلیل ایله کیم قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا مس احدکم ذکره فلیتوضأ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر چنان بر یکز ذکرخی مس ایده آبدست آلسون و بر جاعت ایسه مس ذکر ایله آبدست بوزلزدینلر شول دلیل ایله کیم (سئل النبی صلی الله تعالی علیه وسلم عن مس الرجل ذکره فقال هل هو الا مضغه او بضعة منه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم رجل ذکرخی مسله آبدستی بوزیلور دیوسؤال اولدوقده دیدیکه اول کشیدن دکل الامضغه در ایدمی مس فرجه آبدست بوزیلور دینلر بوحديث شریف منسوخدر دیدیلر (فلم تجدوا ماء) طهارت ایجاب ایدن حالات مذکورنه هر قفیسنده ایسه صونک استعمالنه امکان بولمسه کز (فتمسوا صعدا طیا) ایدمی وجه ارضدن برشی طاهره قصد ایدک اول اجلدن حقیقه دیدیلر که اگر تمیم الینی حجر صله اوزره ضربله تمیم ایتسه جائز اولور شافعیه دیدیلر که تمیمه بدنه برشی تعلقندن لابددر (فامسحوا بوجوهکم وایدیکم) و بوزلر یکزی والیریکزی در سکر یکزله بیله اول وجه ارضدن قصد ایتدیککر شی طاهره مسح ایدک (ان الله کان عفوا غفورا) الله تعالی عفو و غفور اولدی اول اجلدن امری سزه تیسیر و ترخیص ایتدی قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم فضلنا علی الناس بثلاث جعلت صفوفنا کصفوف الملائکة وجعلت لنا الارض کلها مسجدا وجعل ترا بها لنا طهورا اذا لم نجد الماء پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بزاس اوزره اوج خصلته تفضیل اولدوقکه اول صفوفز ملائکدک صفوفی کبی قیلندی وارضک کلیسی بزه مسجد قیلندی وطهارت ایچون صوبولمده بزمزه ارضک ترا بی طهور قیلندی قال ابو الصمیه مررت علی

النبي صلی الله تعالی علیه وسلم وهو یبول فسلت علیه فلم یرد علی حتی قام الی جدار فحده بعضا کانت معه ثم وضع یدیه علی الجدار فسمع وجهه وذر ایدیه ثم یرد علی ابو صمیه رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم قاتنه او غرا یوب سلام و بوردم اول ایسه تبول ایدردی بکارد سلام ایتدی حتی که طوروب قریبده بر جداردن عصاسیله حت ایتدکد نصکره النبی جدار اوزره قیوب غباریله یوزخی و قوللاری مسح ایلدی اندن بکارد سلام ایتدی روایت اولدیکه بر رجل عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه کلوب دیدیکه بکا جنابت ایریشوب غسل ایتکه صوبولدم عمارنده حاضر ایدی عمر رضی الله تعالی عنه دیدیکه ذکر ایدر میسنکه ایکیز سفرده ایدک ایکیزه دخی جنابت ایریشوبک صوبولدم سن غار قیلدک بن ایسه طیراغده بولانوب غازی قیلدم پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم حضر تلرینه انی ذکر ایدینک دیدیکه انما یکفیک هذا فضرب النبی صلی الله تعالی علیه وسلم بکفیه الارض ونفخ فیها ثم مسح بهما وجهه وکفیه سکا شویه ایتدیکک کفایت ایدر اندن ایکی کفی بزه اوروب بعده اللری نفخ ایتدی واول ایکیسله یوزخی و قوللاری مسح ایلدی اشبو حدیث شریف دلیلدر که جنب صوبولمده نیمله غازی قیلدک کذلک حاض و نسا طاهر اولدوقرنده صوبولمده لریم ایدلر قال عمران بن حصین رضی الله تعالی عنهما ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم امر رجلا کان جنبا ان یتیم ثم یصل فاذا وجد الماء اغتسل ابن حصین رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم بر جنب کسیدیه امر ایلدیکه تیم ایدوب غازی قیلده صوبولمده صوبولمده غسل ایدله قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم الصمید الطیب وضوء المسلم الی عشر سنین پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر تراب طاهر مسک و ضویدر اگرچه اون بیله دکن صوبولمزه ایسده معلوم اوله که تمیمه بوزیله قوللری بر کره مسح ایتک جنب وحائض ونساء ومیت حقیقه جیع بدن غسلنه بدل اولور وحدث حقیقه اعضاء اربعه نک غسلنه بدل اولور وطهارتی لازم اولان بعض اعضاء مجروح اولوب غسلنه امکانی اولمزه بر نیمله ایکی صلاتی دخی جمع جائز اولمزه اول علی و ابن عباس و ابن عمر و شعبی ونحی و قتاده قولیدر ومالك و شافعی واحد و اسحق رضی الله تعالی عنهم اکاذیباردر و بر جاعت دیدیلر که تیم صوبوله طهارت کیدر صلاة مکتوبه و قی اوزره تقدیمی وانکله فرائضدن دیدیکه دکلوی بر نیمله ادا جائز اولور که اول سعید بن المسیب و حسن وزهیری و ثوری و ائمه حقیقه رضی الله تعالی عنهم قولیدر و اتفاق ایتدیلر که بر نیمله قیلتن فریضه ایله بیله اولده و صکرده نوافلدن دیدیکه قیسی جائز اولور (الم تر الی الذین اوتوا نصیبا من الکتاب) نظر ایتمیزسن شونلره کیم علم توراندن حظ یسیر و یرلدر که انلر احبار مدینهدر (یشترون الضلالة) ضلالتی هدی اوزره اختیار ایدرلر که رشوت آلوب توراتی تحریف ایدرلر (ویریدون ان تضلوا السبیل) و اراده ایدرلر که ای مؤمنلر سزسیل حقدن طایرینه سز (والله اعلم باعدائکم) الله تعالی اعدا کزه سزدن اعلمدر چون اول سزه انلر عداوتن وسوه ارادتن خبر ویردی ایدمی انلردن حذر ایدک (وکفی بالله ولیا) الله تعالی سزک امر کزه

(ان الذین کفروا وما توافهم کفار فلن یقبل من احدهم مله الارض ذهابا ولو ائدی به اولک لهم عذاب الیم ومالهم من ناصرین) انلر که کافر اولدیلر و کفرلری حالده فوت اولدیلر انلرک برینک دنیا طلوسی التونی اوله وانی کندوی قورتارمق ایچون فدا ایتسه قبول اولوب خلاص اوله جق دکلدر انلر ایچون عذاب الیم وارددر و انلری اول عذابدن تخلیصه یاردم ایدیمی بر کیمسه یوقدر (لن تنالوا البر حتی تنفقوا عما تحبون وما تنفقوا من شی فان الله به علیم) سز خبر واسعه یاخود جتنه نائل اوله مزبکر ناکه سودیکر کشیدن اتفاق و صدقه ایتمینجه و هر شیدنکه اتفاق و تصدق ایدر سکر تحقیق الله عظیم الشان اول شیدن و یتکزدن بیلیجی و مکافات اید بچیدر هر ویدر که بو آیت کریمه نک نزولدن نصکره ابو طلحه انصاری جناب رسالتناه علیه السلامه کلوب یار رسول الله بن پانمده زیاده سوکلو بر بوستانم وارددر الله تعالی حکمی اوزره

ولی اولمه کافی اولدی (وکفی بالله نصیرا) و سزه اعانت اتمکه دخی کافی اولدی ایدی
اکاوتوق ایدوب غیریدن انکله اکفا ایدک (من الذین هادوا) شونلر دنگه یهودی اولدیلر
(یحرفون الکلم عن مواضعه) کلی الله تعالینک وضع ابتدکی مواضعندن ازاله ایدوب انک
یرینه غیری اثبات ایدرلر ۱۱۸۱ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینه یهود کلوب امردن سوال ایدرلر دی ظن ایدرلر که انک قولنی
اخذایتدیلر انک قتدن کیدیمک انک کلامنی تحریف ایدرلر دی (و یقولون سمعنا وعصینا)
و دیرلر که قولکی ایشدک و امرینه عصیان ایدک (واسمع غیر مسمع) و سن بزدن ایشد
بزنی ایشترز کلامک بزه مقبول دکلدر دینلرکه یهود پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
ایشد دیوب قلبلرله ایشترز اوله سر دیرلر دی (و راعنا) و دخی بزه نظر ایشکه سکا سویلیم
و کلامنی فهم ایلیم دیرلر دی (لیا بالسنتم و طعنا فی الدین) لسانلرینی سبه مشابه کلامه صرف
و دینی استهزاء و سخریه ایدر اولدقلری حالده زیرا که راعنا قولی مراعاتدن ایکن انلرانی
رعونه تحریفی اراده ایدرلر دی (ولوانهم قالوا سمعنا و اطعنا و اسمع و انظر لنا لکان خیرا لهم
واقوم) اکر انلر اول قوللرینک یرینه ایشدک و اطاعت ایدک بزنی ایشد بزه نظر ایتدیلر
اول انلره خبرلو و صوابلو ایدی (و لکن لنهنم الله بکفرهم) الی بکه کفرلری سبیلله حق
تعالی انلری محذول و هدادن اباد ایدی (فلا یؤمنون الا قلیلا) اولیه اولسه انلردن ایمانه
کلور آزا اولور (یا ایها الذین اوتوا الکتاب آمنوا بما نزلنا مصداقا لما معکم) یا شونلر که کتاب
ویرلدیلر که انکله مراد یهود در بزم محمد علیه السلامه تنزیل ایتدیکمز قرآنه ایمان کتورلر که
اول سرکله اولان تورانی تصدیق ایدر اولدینی حالده (من قبل ان نطمس وجوها فنزلها
علی ادبارها) صورتلرینک تخطیطنی محو ایدوب قفارلی هیئتده قیلزدن اول و یا خود
کوزلرینی قفالرینه رد ایدوب اردلرینه یوتمزدن اول ۱۱۸۲ روایت اولدیکه عبدالله بن سلام
رضی الله تعالی عنه بو آتی ایشدیمک اهلندن اول الن بوزینه طوتهرق و پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم کلوب اسلامه کلدی و دینیکه یارسلو الله قورقمرکه سکا و اصل اولمزدن
اول یوزم ققامه تحول ایده و کذلک کمب الاحبار رضی الله تعالی عنه دخی بو آتی ایشدیمک
عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه زمانده اسلامه کلدی و دینیکه یارب بو آتیک و عیدندن
قورقوب سکا ایمان کتوردم ۱۱۸۳ اکر دینورسه که انلر ایمانه کلز لسه انلره طمسله ایماد ایتدکدن
صکره انلره انی اجمدی دینورکه بو عید باقیدر قیام ساعتدن اول یهودده طمس و مسح
اولسر در ۱۱۸۴ دینلرکه بو عید شرطله ایدی عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنه و احبابی
اسلامه کلیمک باقیرندن رفع اولندی مجاهد ایدرینی بزاتلرک قلبلری وجهنی بصائر هدادن
طمس ایدوب ادبار کفر و ضلالتده رد ایدرلر (اولنهم کما لنا اصحاب السبت) و یا خود
مسخره انلری اخزا ایتزدن اول اصحاب سبتی اخزا ایتدیکمز کبی (و کان امر الله مفعولا)
الله تعالینک برشیی ایقاعه امری و یا وعیدی و یا حکم و قضای نافذ و کائن اولدی اولیه اولسه
ایمانه کلزسه کز ایماد اولدیفکمز شی لابد واقع اولور (ان الله لا یفر ان یشرک به) الله تعالی
اکا اشراک اولنقی ذنبی مغفرت ایتمز ۱۱۸۵ زیرا انک عذابی خلودنه حکمن قطع ایدوبدر شول

(سیدنکه)

سیدنکه انک اثری صاحبندن منعی اولز اولیه اولسه اول عفو نهجه مستعد اولور سار
ذنوب انک خلا فیدر (و یفر ما دون ذلک لمن یشاء) و شرکدن ماعداد ذنوبی منیر و کرکه کیر
اولسون دینلرکی کسه ایچون فضل و احساندن مغفرت ایدر (و من یشرک بالله فقد اقرى انما عظیما)
اول کسه که الله تعالی به برشیی اشراک ایده اول برذب عظیمی ارتکاب ایدر که سار ذنوب انک
جینده استحقار اولور ۱۱۸۶ ابن عمر رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم زمانده
نجان برکسه که کیزمه اضرار اوزره فوت اولسه بزانی اهل ناردندردی و شهادت ایدرلر بو آیت
کریمه نازل اولیمک اول شهادتدن و از کلدک ۱۱۸۷ علی رضی الله تعالی عنه ایدر قرآنده اشوآیت
ارجی آیتدر ۱۱۸۸ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من مات لا یشرک بالله شیئا دخل الجنة و من مات
یشرک بالله شیئا دخل النار ۱۱۸۹ پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ایدر برکسه که الله تعالی به
برشیی اشراک ایتمز اولدینی حالده وفات ایده اول جته کیرر اکر چه سار ذنوبی ارتکاب
ایتمش ایدسه عفو اولدینی تقدیرجه ناردده ماشاء الله جزا اولدیفندن صکره ایدن چیقوب الله
تعالینک فضل و رحیمله جته کیرر و اوکسنه که الله تعالی به برشیی اشراک ایدوب اکا مصر
اولدینی حالده وفات ایده اول ناره کیرر و ابدا انده قالور (الم تر الی الذین یزکون انفسهم)
کورمز میسین شونلر یکه کتدیلرینه تزکیه ایدرلر ۱۱۹۰ یعنی یهود و نصاری که بز الله تعالینک ابنانی
و احبابیوز دیرلر و دخی جته کیرمز الی یهود و نصاری اولان کیرر دیرلر ۱۱۹۱ دینلرکه
یهوددن رجاعت اطفاللرله پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم کلوب دیدیلر که هیچ بونلرک
اوزره ذنب و ارمیدر دینیکه یوقدر دیدیلر که و الله ایدی بز بونلرکی بز کونلرزه ایشلرکمز
کناهلر کیمجه اولدیفنده یارلقنور و کیمجهده ایشلرکمز کناهلر کونلر اولدیفنده یارلقنور
وانلرک معناینده در اول کسنه که نفسی تزکیه و انک اوزره ثنایده ۱۱۹۲ ابن مسعود رضی الله
عنه ایدر کشی صاحبن طورر حالبوکه دینی کندی ایلدر بعده اکا برجل کلور که اولنه
کندوبه ونه اکا نفع و ضرر قادر اولور و الله سن شویله سن بویله سن دیوانی وصف
ایدر بعده اول رجل اوینه دونیمک اول کشیده دیندن برشیی قلمز کیدر ۱۱۹۳ بعده ۱۱۹۴ الم تر
الی الذین یزکون انفسهم ۱۱۹۵ آیتن او قودی (بل الله یزکی من یشاء) بلکه حق تعالی دینلرکی
کسهی ذنوبندن تطهیر و تبرئه ایلد صلاح ایدر (ولا یظلمون قتیلا) انلر کندیلرین بغیر حق
تزکیلری اوزره ذم و عقابله قتیله دکلو ادنی ظلم اولنلرلر و قتیله شق نواتده کی خیطدر که
حقارتده انکله ضرب مثل اولنور اشونده تنیه واردر که تزکیهده معتدبها اولان الله تعالینک
تزکیه سیدر غیرینک دکل زیرا اول حسن و قبحه من انسانک منطوی اولدینن بیلور حالبوکه اول
انلری ذم و عباد مؤمنیندن راضی اولدقلرین تزکیه ایدی و تزکیه نیک اصل قول و فعلدن مستقیج اولان
شیئی نقیدر (انظر کیف یفرون علی الله الکذب) یا محمد نظر ایت انلره کیم کندیلرین
عند الله ازکیاء زعیله الله تعالی به کذبی نهجه اختلاق ایدرلر (و کفی به انما مینا) اول زعم
فاسد لری و یا اول کذب لری اثاملری پشند اثم مبین یتز (الم تر الی الذین اوتوا نسییا من الکتاب
یؤمنون بالجبیت و الطاغوت) نظرا ایتمز میسین شونلر کیم علم تور اتدن نصیب ویرلدیلر جبیت
و طاغوتی تصدیق ایدرلر (و یقولون للذین کفروا هؤلاء اهدی من الذین آمنوا سییلا)

(تینان) (اول) (۳۲)

بلکه یعقوب علیه السلام
نذری سبیلله کندو نفسه
حرام ایلمشدر تورینی
کتورسونلر بیوردقه
تورینی کتوره میوب کذب لری
جمله به آشکار اولدی (فن
افتری علی الله الکذب من بعد
ذلک فاولنک هم الظالمون)
کیمکه بو جتد نصکره حل
و حرمت حقنده الله تعالی به
کذب و افترا ایدر سه انلر
نفسلرینه ظلم ایدیمیلر در (قل
صدق الله فاتبوا ملة ابرهیم
خنیفا و ما کان من المشرکین)
سن دیکه خبر محمیل
و تحریفده الله تعالی صادق
و یهودیلر کاذبدر دین
اسلامده ثابت و غیریدن مائل
اولان ابراهیم علیه السلامک
دینته تابع اولاک که اول
مشرک لردن اولمادی (ان
اول بیت وضع للناس
للذی بیکه مبارک و هدی
للعالمین) تحقیق ناسه عبادت
و زیارت ایچون اول وضع
اولان بیت مکده اولان
بیتدر که نفع و خیری چوق
عین برکت و ماللر ایچون
قبله و عبادتخانه و املغه محض
هدایتدر (فیه آیات بینات
مقام ابرهیم و من دخله کان
امنا و الله علی الناس حج
الیت من استطاع الیه سبیلا
و من کفر فان الله غنی عن

انی تصدق ایدهم دیدی
حضرت پیغمبر علیه السلام
جوابنده یک خوش یک
خوش ففعلو برمالدر دیو
اول باغی طلحه نیک اقرباسنه
تقسیم بیوردی (کل الطعام
کان حلالی اسرائیل الا
ما حرم اسرائیل علی نفسه
من قبل ان تنزل التوریه
قل فاتوا بالتوریه قاتلوها
ان کنتم صادقین) طعامک
کلیسی بنی اسرائیل ایچون
حلال ایدی الا یعقوب
علیه السلامه توریه نازل
اولمزدن مقدم کندو نفسه
بعض شئی حرام ایدی
سن انلره و صحیح تورینی
کتور اوقویک اکر سر
صادق لردن ایدر که دیو
سویله ۱۱۹۶ مریدر که یعقوب
علیه السلامه مرض عارض
اولوب اکر یازی تعالی بکا
شفا کرم ایدر سه عظموظم
اولدینی طعاملری اکل انیم
دیوندر ایتدی حق سبحانه
اکا افاقت کرم ایتکله
سودیک طعاملردن دوه نیک
حم و سودی اکلنی کندوبه
حرام ایدوب تذرینه وفا
ایلدی یهودیلر کویا اکا
متابعله بعض شی اکلندن
اجتناب ایدوب بو حرمت
حکمی توریتده مسطوردر
دیدیلر الله تعالی اولیه دکلدر

مشرکین حقنه دیرلر که اشوئر شول ایمانه کلنلردن دینده اقوم و طریقه ارشددرلر
جبت اصلده اسم صندرز بعد الله تعالیدن غیری هر عبادت اولنان شینده استعمال اولندی
ویا خود اصلی جیس ایدیکه اول هر شیندر که انده خیر اولیه بعده سینی نایه قلب اولندی و طاغوت
ایسه معبود و یا غیریدن هر باطله اطلاق اولنور دینلر که اشو آیت یهود حقنه نازل
اولدیکه انلر دیرلر دیکه اصنام عبادت عند الله محمد دعوت ایتدیکه دیندن ارصادر و یا خود کعب
ابن الاشرف و حی بن اخطب حقنه نازل اولوبدر که انلر یهوددن بر جاعتله مکیده کتدیلر
تا که قریشله محمد صلی الله تعالی علیه و سلم اوزره محاربه ده موافقت ایچون معاهده ایدلر چون
انلر مکیده واردیلر قریش انلره اکرام ایدوب اولرینه قوندیلر و مقصودلرین قریشده عرض
ایدیکه قریش انلره دیدیلر که سز اهل کتابسز و محمد دخی صاحب کتابدر سز اکا زدن
اقریسز اولیه اولسه سز کمرکزدن امین دکلرز چون محمد ایله محاربه بزه نصرت و موافقت
ایتمک دیرلر سز زم آله مزه سجده ایدلر تا که سزه مطمئن اولهوز نم دیوب سجده ایتدیلر
بعده کعب بن الاشرف دیدیلر که سز کتاب او قور ییلور سز زایسه ایلر زبیلر ز طریق جهتندن
برمی اهدایر یوخسه محمدی کعب دیدیکه والله سز محمددن اهداسز (اولک الذین لنعم الله) ایددی
انلر شول قومدر که حق تعالی انلری رحمتدن طرد ایتدی (ومن یلعن الله فلن یجد له نصیرا)
اول کسه که الله تعالی انی رحمتدن طرد ایده انکچون نصیر بوله منستکه اندن عذابی منع ایده
(ام لهم نصیب من الملك فاذا لایؤتون الناس نقیرا) یهود ایچون ملک اللهدن نصیبی واردر
زیر انلر ملک کندیلر عودت ایتسین زعم ایدلر بلکه انلره ملکدن برشی یوقدر اگر انلره
اندن نصیب اولسه هیچ کیسه ده نقیره موازی اولورشی ویرمزردی نقیرایسه ظهر نواته کی
نقره در اشو انلر کال شمنی بیاندلر که انلر ملوک ایکن نقیره بخل ایدیکه اذلا متفقرین اولدقلرنده
شهرلری نه حده ایدیکه انکله ییلورسز (ام یحسدون الناس علی ما آتاهم الله من فضله) الله تعالی
فضلندن ناسه ویردیکنه یهود حسدی ایدلر و ناسدن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
و احبابیدر و یا عریدر و یا ناسک جمیعدر زرا نبوته حسد ایدن کشی کانه جمیع ناسک کال ورشدنه حسد
ایدر حق تعالی یهود قومی بخلله اندن حسدله ذم ایلدی زیر ا یکیشدنخی شرر ذائلدر کانه ایکسی
پینده تلازم و نجاذب واردر و اول ناسد ویرلندن مراد نبوت و کتاب و نصرت و اعزازدر و یا بی
موعود انلردن اولسیدر (فقد اتینا آل ابرهیم الکتاب والحکمة و آتیناهم ملکاعظما) حالبوکه بز
محمدک اسلافی و ابناء عی اولان آل ابرهیم که مراد داود و سلیمان علیهما السلامدر کتاب
و نبوت و ملک عظیم و یردک بید اولمز که انلره ویردیکمز امثالی محمد علیه السلامه دخی ویرهوز
(فمنهم من آمن به و منهم من صد عنه) یهودک بعضی محمد علیه السلامه و آل ابرهیم حدیثندن
ذکر اولنانه ایمان کتوردی و بعضی ایسه اندن اعراض ایدوب اکایمان کتورمدی
دینلر که معناسی آل ابرهیمک بعضی اکا ایمان کتوردی و بعضی ایسه اکا کافر اولدی
(و کفی بجهنم سعیرا) انلره جهنم نار سموره یرکه انده تعذیب اولهلر و یا خود عقوبتتری
تجیل اولمز سده انلره سیر جهنمندن اعداد اولنان کفایت ایدر (ان الذین کفروا بآیاتنا
سوف نصلیهم نارا) شوئرلر که زم آیتلر مزه کافر اولالر ز آتلی ناره ادخال ایدیلر

(کلا نصیحت جلودهم بدلتناهم جلودا غیرها لیدوقوا العذاب) هر بار که دریلری انده یانه
انک یرینه یکی دریلر خلق ایدرز پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلمدن مرویدر که هر
ساعته یوزکره دریلری یکینور تا که عذاب ذوقلری دائم اولد (ان الله کان عزیزا حکیم)
الله تعالی عزیز اولدی اراده ایتدیکه شیندن منع اولمز حکیم اولدی حکمتک وفقی اوزره
عقاب ایدر (والذین آمنوا و عملوا الصالحات سندخلهم جنت تجری من تحتها الانهار خالدين
فیها ابدا) شوئرلر که ایمانه کلوب اعمال صالحه ایشیلر زانلری جنتله قویدرز که اغا جبرینک
النده نهرلر جاری اولور انده خالدين اولدقلری حالده (لهم فیها ازواج مطهرة) انلر
ایچون اول جنتلرده ازواج واردر که عیوب ظاهره و باطندهدن پاکردر (و ندخلهم ظلا
ظلیلا) ودخی انلری ظل ظلیله قویدرز که اکاشمی ایرمز حروربدن انده ذره ادا کورلر
(ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) الله تعالی سزه امر ایدر که اماناتی اهلنه رد
ایدلر سز اشو خطاب جمیع مکلفین و اماناته مامدر اول کرکده حقوق اللهدن و یا حقوق
عباددن اولسون اگر چه نزولی مکانه فقی کوننده عثمان بن طلحه رضی الله تعالی عنه حقنه
ایسه ده که اول کعبه ک قوسن بر کیدوب اکا دخول ایچون مفتاحی ویرمکن ایاه ایتدی
اگر محمدک رسول الله ایدو کنی یسلم مفتاحی ویردم دیدی اولیه اولسه علی رضی الله تعالی
عند عثمانک الین بوکوب مفتاحی اندن الدی قوی آچوب پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم
کعبه ده کیدی وایکی رکعت نماز قیلدی حقیق عباس رضی الله تعالی عنه اندن دینلر که مفتاحی
اکا ویره تا که سقایه و سدانیه دیره اولیه اولسه اشو آیت کریمه نازل اولدی نزولیه
یسورلدیکه مفتاح بنده عثمان بن طلحه و یربله پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم دخی علی رضی الله
تعالی عنه امر ایدلر که مفتاحی کبرو عثمانه وروب اعتذار ایدلر اشو سبیل عثمان اسلامه کلدی
و سدانیه امر الهی ایله ابدا آنده و اولادنده قالدی (قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم لایمان لمن
لا امانه له و لادین لمن لا عهد له) پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر کال اوزره ایمانی یوقدر اول کسه
نک که امانته رعایتی اولیه و کال اوزره دینی یوقدر انک که عهدینه و فاسی اولید (واذا
حکمتم بین الناس ان تحکموا بالعدل) و ناس پینده حکومت ایتدیکه کزده انصاف و عدله
حکم ایدلر سز قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم المقسطون عند الله علی منابر من نور علی عین
الرحمن و کلتا یدیه عین و هم الذین یدلون فی حکمهم و اهلهم و ما ولوا پیغمبر صلی الله
تعالی علیه و سلم ایدر و لایه و قضاتندن عدل ایدلر یوم قیامته عین رجانه نوردن منبرلر
اوزره اولورلر که انلر حکملرنده و اهللرینک حقوقنده و تحت و لایلرنده کی امورده عدل
ایدلر در قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم ان احب الناس الی الله یوم القیامة و اقربهم منهم
مجلس امام عادل و ان ابغض الناس الی الله یوم القیامة و اشدهم عذابا امام جائر پیغمبر
صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر یوم قیامته ناسک الله تعالی ده اخی و انک رجته اقرب امام عادلر
وینه یوم قیامته ناسک الله تعالی ده ابغضی و عذاب جهتندن اشدی امام جائر در (ان الله نعم
یعظکم به) نه کوچک شیندر که الله تعالی سزه انی ایشلمکه و عطا ایدر که اولاداه امانات و عدل
فی الحکوماتدر (ان الله کان سمیعا بصیرا) الله تعالی سز کال اقوال و احکامکزه سمیع و امانتده کی

اولسیدر شافعیده قدرت
زاد و راحله در حنفیده زاد
و راحله و تحت ایله واجب
اولور (قل یا اهل الکتاب
لم تکفرون بآیات الله و الله
شاهد علی ما تعملون) سن دیکه
ای اهل کتاب الله تعالی نک
و جواب حج حقنه اولان
آیتلری نیچون انکار
ایدلر سز حالبوکه الله عظیم
الشان سز کال اعمال و انکار کزه
مطلعه در (قل یا اهل الکتاب
لم تصدون عن سبیل الله من
امن تبغونها عوجا و اتم
شهداء و ما الله بافل عما
تعملون) دیکه ای اهل
کتاب ایمانه کلان کیسه لری
نیچون الله یولندن صرف
و استقامتدن میل ایتمک
ایسترسز مع هذا دین حق
اسلام اولدیننی ییلورسز
الله عظیم الشان سز ک
مؤمنلری اسلامدن صرف
ایچون ایتدیکه کز حیلدهدن
خافل دکلدر (یا ایها الذین
امنوا ان تطیعوا فریقامن
الذین اتوا الکتاب بردوکم
بعد ایمانکم کافرین) ای
مؤمنلرا کرسز اهل کتابدن
برفرقیه اطاعت ایدر سز
سزی ایمانکزدن صکره
کفره رد ایدلر سز بو
آیتک سبب نزولی بو وجهله
منقولدر که اوس و خزرج

ایک قبیله دن بر مقدار
کیمسه لر بر حمله او توروب
میشده ایکن اوزر لرینه
شاس بن قیس الیهودی
کلوب القلربنه حد
ایتمکله مقدا بوا یکی قبیله
پیشده بنات نام عجله حرب
واقع اولوب اوس غالب
اولشیدی صکره مسلمان
اول لرله اول خصومت
حجته مبدل اولقله شاس
یهودی کا حشدن ناشی
بر کیمسه امر و تعلیم
ایلدیکه واروب یانلرنده
اوتوروب اول حرب بغانک
قصیده منی اوقیه اول کیمسه
بر وجه تعلیم ادا ایتمکده
قصیده منعت خزر رجه
اولقله خزر جلویه کران
کلوب گفتکو دیر ایکن
مجادله و مقاتله باعث اولدی
در عقب پیغمبر علیه السلامه
خبر ور لملکه مهاجریندن
بر جماعتی استصحابه انلره
واروب بامعشر مسلمین بن
سزک ینکزدده ایکن الله
تعالی سزه اسلام احسان
وسری جاهلیتدن روگردان
والفت و مودت فرمان
ایلمشیکن بونه حالدر دیو
بو آیت کریمه قرائت
ویسان ایلدکده کیدعدو
اولدیفنی اذعان و سلا حری
طردله استغفار و معافته

(الطاغوت)

الطاغوت وقد امروا ان یکفروا به (طاغوته تحاکم ایتمک مراد ایدر لر حالبوکه انلر طاغوته
مخالفته امر اولندیلر (ویرید الشیطان ان یضلهم ضلالا بعیدا) وشیطان ایسه انلری طریق
هدادن ضلالتیه ابر کورمک دیلر (این عباس رضی الله عنه ایدر بر منافقله بریهودی پیشده
خصومت اولوب یهودی اکسکله محمد تحاکم ایتمک دیدی (زیرا ییلور که اول رشوت
آلمز و حکیمه حقدن میل ایتمز منافق ایسه آنی کعب بن الاشرفه تحاکم ایتمک دیدی (زیرا
ییلور دیکه اول رشوت الور و حکیمه میل قیلور چون منافق آنی تحویل ایده میجک ناچار
رسول الله علیه السلامه احتکام ایتدیلر پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ایسه یهودی ایچون
منافق اوزره حکم ایتدی منافق اکاراضی اولیوب عمر بن الخطاب رضی الله عنه تحاکم ایتمک
دیدی (چون ایکسی اکا وار دیلر یهودی عمر رضی الله عنه دیدیکه بونکله ایکنز محمد
تحاکم ایدوب اول ایسه بنیچون بونک اوزرینه حکم ایتمشیکن (آنک حکمنه راضی اولیوب
بنی سنک فاتکه کتوردی هر رضی الله تعالی عنه منافقه حال بویله میدر دیدی منافق ایتدیکه
نعم اوله در (هر رضی الله عنه دیدیکه بریکزده طورک تا کیم ایچرو واروب کلدهن اندن
اوندن سیغنی آلوب کیرو طشره چیقدی و منافقک بوین اوروب الله تعالینک و رسولنک
حکمنه راضی اولیانه بنم حکم بویله در دیدی (اول سیدن بو آیت نازل اولدی و جبریل
علیه السلام دیدیکه عمر حقله باطل بینی فرق ایلدی اول اجلدن اکافاروق دینلدی (و آیتک
نزولنه سبب بو اولیق طاغوته مراد کعب بن الاشرف اولوب و اول معناده در اول کسنکه
باطله حکم ایدوب انی اختیار ایدر اول فرط طغیانچون و یا شیطانیه تشبیحون اکا طاغوت دینلدی
ویا خودا کا تحاکم شیطانیه اولدیفنیچون شول حیثیتدیکه انی اول فعله اول حل ایدوبدر (واذا
قیل لهم تعالوا الی ما نزل الله والی الرسول رایت المنافقین یصدون عنک صدودا (قبحان
انلره الله تعالینک انزال ایتدیکی امرینه و رسولنک امرینه کلک دینلسه منافق لری کوررسنکه
حقدن اعراض لری سبیله سندن اعراض ایدر لر (فکیف اذا اصابهم مصیبه) حال لری
نیجه اولور چنانکه انلره مصیبت ایرشه عمر رضی الله عنه منافی قتل ایتمی و یا الله تعالیدن
نقمت ایرمی کی (عاقدمت ایدیهیم) عمل قبیله لری سبیله که اول سنک غیری یه تحاکم ایدوب
حکیمه راضی اولد قیلدر (ثم جاؤک یحلفون بالله ان اردنا الا احسانا و توفیقا) طاغوته تحاکم
ایتدکلر ندن صکره اعتذار ایچون سکا کلر و یا قتل اولنان منافقک دین استیوکلور لر الله تعالینک
اسم شریفه بمن ایدر لر که انکله مراد من دکل الا ایکی خصم بینی وجه احسنله فصل و توفیق
ایدی بو خسه سکا مخالفت دکل (و یا اصحاب قیل انک دمنی طالین اولد قلری حالده کلوب
دیدیلر که بزم عمره تحاکمله مراد من دکل الا صاحبزه احسان و انکله خصمی بینی توفیق
ایسون ایچون ایدی (اولک الذین یعلم الله ما فی قلوبهم) ایدمی الله تعالی انلرک قیلرنده کی
نفاق ییلور کتمان لری و حلف کا ذیلری انلری عقاب الاهدن قور ترمز (فاعرض عنهم) ایدمی
انلرک معذرتی قبولندن و یا عقابلندن اعراض ایت (وعظمهم) و انلره وعظ ایدوب اضمار
ایتدکلری نفسا قدن کف ایت (وقل لهم فی انفسهم قولا بلیغا) و انلری الله تعالینک عذابله
تخویف ایت و یا اوزرینه اولد قلری حاتدن توبه ایتمز لر سد قتلله و عیدایت و یا خود ملاده انلردن

(الطاغوت)

اعراض وانله وعظ ایدوب سر وخالده قول بلیغ ایته اول مدلولی مقصوده مطابق اولور قولدر **حق جل و علا پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم** امر ایدیکه انلرک ذنوبندن تحافی وانله نصیح اید و نصیحه ترغیب و ترهیله مبالغه اید و زرا اول انبیاء علیهم السلامک مقتضای شفقتریدر (وما ارسلنا من رسول الا لیطاع باذن الله) هیچ بر رسولی زار سال ایتمک الا انکی چونکه انک بعث اولندی قوم الله تعالی که امر اید اکا اطاعت ایدرلر **حق جل و علا** اکا اطاعت الله تعالی به اطاعتد و اکا مخالفت الله تعالی به مخالفتد (ولو انهم اذ ظلموا انفسهم جاؤک فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحیما) اگر انلر نفاقله و یا طاعتله نحا که نفسلرینه ظلم ایدکرنده تائبین اولدقلری حالده سکا کلوب توبه و اخلاص ایله الله تعالی دن مغفرت دیلسلر و سکا اعتذار ایدوب سنی شفیع ایدنسلر الله تعالی توبه لرینه قبول ایدر و رحمتله انلر فضل ایدر ایدوکن بیلرلردی **حق جل و علا** اشونده تنبیه وارد که رسولک شاندن درکیم تائبک اعتذارینی قبول ایدر اگر چه جرمی عظیم ایدده و انکی چون شفاعت ایدر اگر چه ایشلدیکی کبار ذنوبندن ایدده (فلاوربک لا یؤمنون حتی یحکموا فیما شیعدهم سنی حاکم قلوب حکمکه راضی اولر) (ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت) بعده سنک حکمکدن قیلرلرند ضیق و یا حقیقتده شک بولیلر (و یسلوا تسلیما) و ظاهر و باطنلرله سکا اقتیاد ایدر (ولو اننا کتبنا علیهم ان اقلوا انفسکم) اگر زانلرک اوزره کندولرین قتل ایتمکی فرض ایتسیدک بنوا سریلرله انی فرض ایتدیکم کی (واخرجوا من دیارکم) و یا خو دیار کزدن چیقنی فرض ایتسیدک انلر ایتدیکم کی شول وقتن که عجله عبادت لرندن توبه طلب ایتدیلر (ما فقلوه الا قلیل منهم) انی ایشلر انلردن ناس قلیل اولیدی **حق جل و علا** روایت اولندی که زیرین العوام رضی الله تعالی عنه انصاردن حاطب بن ابی بلتعابه حرمده بر شراجده نزاع ایدوب پیغمبر صلی الله علیه و سلمه سلامه مرافعه اولدیلر که اندن ایکسی بستانلرین سق ایدرلردی پیغمبر صلی الله علیه و سلمه دیدیکه یازیرسن اول سق ایدوب اندن انی جار که ارسال ایت **حق جل و علا** حاطب دیدیکه یار رسول الله اول سنک عتده او غلو اولدنیچون بولیلر حکم ایتدک پیغمبر صلی الله علیه و سلمه اول سوزدن وجه کریمی متلون اولوب دیدیکه یازیرانکه سق ایدوب اندن صوبی صلیور مکل تاجدارلرینه ایریشمک وانکه زبیر رضی الله تعالی عنه حقنی استیعاب ایتدی اندن اولکی حکمی ایدر ری ایله ایکسینه بیلر تومعه ایچون ایدی اندن ایکسی چیقوب مقدار رضی الله تعالی عنه عهد او غرا دیلر اول دیدیکه قنیکزه حکم اولندی حاطب دیدیکه انک عتده او غلده و دوداغن بوکدی مکر مقدادک یاننده بریهودی و ارایدی انی قنطن ایدوب دیدیکه حق تعالی بونک کیلری هلاک ایدر کیم انی رسول اللهدر دیوشهادت ایتدکرنده نصرکه قضا سنده اتهام ایدر **حق جل و علا** و الله بزموسی علیه السلام زمانده برکنه ایدوب موسی علیه السلام زری اندن توبه ایچون کندیکم کی قتل ایدک دیدکده ریم جل شانکه امرینه اطاعت ایدوب قتلی مزنی یتیم بیکه ایرکوردک حق که ریم بزدن راضی اولیدی **حق جل و علا** عمرو یاسر و عمار بن یاسر و ثابت بن قیس و عبدالله بن مسعود رضی الله تعالی عنهم دیدیلر که اگر رسول الله صلی الله علیه و سلم بزه کندیکم کی

(قتل)

قتل ایدک دیدر امرینه مخالفت ایچوب اطاعت ایدرک پیغمبر صلی الله علیه و سلم دیدیکه بنم امده رجال وارد که قیلرلرند ایمان جبال رو اسیدن ایتدر (ولو انهم فعلوا ما یوعظون به لکان خیرا لهم واشد تنبیئا) اگر انلر رسول الله متابعت و مطاوعتدن وعظ اولدقلرین ایشلسلر عاجل و آجللرند انلر خیرلو و دینلرینه زیاده تنبیت اولیدی (واذا لا یتناه من لدنا اجرا عظیما) و ثابت اولدقلری تقدیر اوزره زانلر اجر عظیم و بررز که اول جتدر (وله دیناهم صراطا مستقیما) و انلری صراط مستقیم هدایت ایدر زکه اکسلو کله جناب قدسه ایریلور و انلر ابواب غیب آچیلور **حق جل و علا** قال النبی صلی الله علیه و سلم من عمل بما علم ورثه الله علم ما لم یعلم **حق جل و علا** پیغمبر صلی الله علیه و سلم ایدر برکسنده بلدیکیلر عمل ایدر حق تعالی اکا یتلدیکی بیلدیر (ومن یطع الله والرسول) اول کسه که او امر و نواهیله الله تعالی به و رسولله اطاعت ایدر (فالولک مع الذین انعم الله علیهم) ایدی اول حاللو کسنلر الله تعالی که انعام ایتدیکی کسنلر ایله در انلرک رؤیت و مجالستن فوت ایتمزلر (من النیین والصدیقین والشهداء والصالحین) که اول انعام اولنلر علم و عملده منازللری حسبجه درت قسمدر که کافرانلر انلردن تأخر ایتمک حث اولندیلر **حق جل و علا** بر قسمی انبیادر که علم و عملک کالنه فائزلر و حد کالندن درجه تکمیلر متجاوزلردر **حق جل و علا** و بر قسمی صدیقوندر که نفسلری کاهی حجج و آیانه نظر مراقبسنه معود ایدر و کاهی تصفیه و ریاضات معارجندن اوج عرفانه معود ایدوب اشیایه مطلع اولورلر و ماهیتندن خبر و برلر **حق جل و علا** و بر قسمی دخی شهدادر که طاعته اهتمام و حق اظهاره اقداملری اعلاء کلمه الله ایچون معجزه لرینه بذله مؤدی اولمشدر **حق جل و علا** و بر قسمی صالحیندر که عمرلرینه الله تعالی که طاعته و ماللرینک جمله سنی انک رضاسنه صرف ایدرلر **حق جل و علا** و یا خود اول انعام اولنلر مارقین باللهدن درت قسمدر **حق جل و علا** قسم اول عرفانده مبالغین اولدقلرین درجه علیایه نائل اولملرله بیلر قربه دخی ایردیلر که انلر انبیادر شول کسه کی که شعی قریب کورر **حق جل و علا** و قسم ثانی عرفانده انلرک حدینده ایرمدیلر بلکه انلردن اسفل درجهده قالدیلر که انلر صدیقوندر شول کیمسه کی که شعی بعد کورر **حق جل و علا** و قسم ثالث عرفانی براهین قاطعه ایله در علمده راهلر در که انلر ربوزنده الله تعالی که شهداسیدر **حق جل و علا** و قسم رابع عرفانی اماراتله در نفسلری اکا مطمئن اولوبدر که انلر صالحوندر (وحسن اولک رفیقا) انلر هر بری ندکویچک رفیق اولور (ذلک الفضل من الله) اطاعت اهله اولان اجر و مزید هدایت و مصرافت نعمین و یا خود اول متممینه و بریلان مراتب و کرامات الله تعالی دندر (و کفی بالله علیم) الله تعالی اکا اطاعت ایدنلرک جزاسنه و یا فضلک مقادیرینه و یا فضل اهلتک استحقاقده علیم اولدی **حق جل و علا** روایت اولندی که پیغمبر صلی الله علیه و سلمه موالیسندن ثوبان رضی الله تعالی عنه پیغمبر صلی الله علیه و سلمه زیاده محبت ایدر فرقتده صبر ایدر دی برکون اول پیغمبر صلی الله علیه و سلمه کلدی حالبو که لونی متغیر و جسمی نحیل اولمشیدی پیغمبر صلی الله علیه و سلمه انک حالندن سؤال ایدیکم دیدیکه یار رسول الله نه وجع و نه مرض وار الا بوکسنی کورمسم سکا مشتاق اولورم و وحشت شدیده ایریشورم بعده آخرتی فکر ایدوب قورقدمه که انده سنی کوریم زیرا که سن انده درجات نینک اعلا سنه رفیع اولنور سین بن ایسه جسته کبردیکم تقدیرجه دون منزلهده

بنعمته اخوانا و کتم علی شفاعت من النار فانکم منها کذلک بین الله لکم آیاته لعلکم تهتدون) حبیل الهی که دین اسلام یاقراندر جمیع کزانی محکم طونک و آندن آیرلیک و سزک اوزر بکزه اولان الله تعالی که اسلام نعمتی ذکر ایدک که زمان جاهلیتده بر برلر بکزه ایدر عدو اولوب مقاتله ایدر دیکم حق تعالی اسلام سبیلر قلوبکزی تألیف ایدوب انک نعمتله اخوت اوزره جمع اولدیکم و سز ناردن بر جقور طر قنده ایدیکم اگر سز اول حالده فوت اولسکن اول جهنمه دوشردیکم اسلامک سبیلر حق تعالی سزی اکا دوشمکدن قور تاردی بو مذکورلر کی دلائلی حق جل و علا سزه بیان ایتدیکه شاید طریق هدایتده ثابت اوله سز (ولکن منکم امة یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر و اولک هم المفلحون) سزدن ناسی خیر ده دعوت ایدر بر جماعت اولسونکه معروفی یعنی کتاب و سننه موافق امر ایدر و منکر کی یعنی قرآن و حدیثه مخالفتی نهی ایدر

اولورم واکرا کا کبر منسم نمود بالله ابداسی کورمن قالورم اوله اولسد بو آیت کریمه نازل اولدی ﴿ روى ان رجلا قال يا رسول الله الرجل يحب قوما ولم يلحق بهم قال صلى الله تعالى عليه وسلم المرء مع من احب ﴾ روایت اولنديکه بر رجل ديدنيکه يا رسول الله کشي بر قومي سور لکن عملده انله لاحق اولمز آخرته انک انله لقاسی نوجهله اولور ديدنيکه کشتيک آخرته مجالسه و معاشرتي سوديکي قومله در اکراول عملده انله لاحق اولمز ايسدهه (يا ايها الذين آمنوا خذوا حذرکم) يا مؤمنين قبط واعدا کز ايجون عده و آلات احتراز کزي اعداد ايديک (فانفروا ثبات اوانفروا جيما) عدويه جهاد ايجون چيقد يک زده جاعات متفرقه يعنى بلوک بلوک چيقت و ياخود مجتمعين اولديکمز حالده دفعه چيقت ﴿ اشبوايتک زولي اگرچه حرب حقنه در لکن لفظتک اطلاق اقتضا ايدرکه خير اتک کتبه کيف ما امکن مبادرت واجب اوله فواتندن ساقله (وان منکم لمن ليطن) يا معشر مسلمين سزدن کيسه واردرکه تشاقل ايديوب الله تعالى به قسم ايديکمز غزادن تأخرو تخلف ايده انکله مراد منافقين ايدي (فان اصابکم مصيبة قال قد انعم الله على اذلم اکن معهم شهيدا) يا مسلمون اگر سزه غزاده بيله و يا هزيت ايرسه اول تاخير ايدين منافق ديرکه حق تعالى بکا انعام ايديکمز انلرکه غزايه حاضر اولدم زيرا انله ايرشن بکا دخي ايرشوردی (ولئن اصابکم فضل من الله ليقولن کأن لم تکن بينکم وبينه مودة ياليتي کنت معهم فافوز فوزا عظيما) واکر سزه الله تعالى دن غزاده قمع و غنيمت مثلي فضل ايرسه اول منافق ديرکه کانه سزکه انک پشنده مودت بوغیدی نولیدی بن انله اولدم غنيمتدن حظ وافر اخذ ايديدم (فليقاتل في سبيل الله الذين يشرون الحياة الدنيا بالآخرة) ايدي حياه دنياي بيع ايديوب آخرتي اختيار ايدين بخلصر و ياخود دنياي آخرت اوزره اختيار ايدين منافق في سبيل الله قتال ايتسونلر (ومن يقاتل في سبيل الله فيقتل او يغل بفسوف نؤتيه اجرا عظيما) بر کيسه که في سبيل الله قتال ايديوب قتل اولنه و ياظفر بوله زاکا جتده اجر عظيم و يرز اشونده تنيه واردرکه مجاهده لايق اولان معرکه ده ثابت اولمقدرتا که کندوي شهادته و يا دخی ظفر و غلبه ايله اعزاز ايده و قصدي بالذات قتل اولنق اوليه بلکه اعلاه کلمه حق و اعزاز دين اوله ﴿ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم تكفل الله تعالى لمن جاهد في سبيله لا يخرججه من بيته الا لجهاد في سبيله و تصديق کتبه ان بدخله الجنة او يرجعه الى مسكنه الذي خرج منه مع ما مال من اجر او غنيمه ﴾ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر الله تعالى تکفل ايدي شول کيسه ايجونکه انک سيلنده جهاد ايده يتندن خروجي في سبيل الله جهاد و کله الهی اعلا ايجون اوله انده قتل اولنورسه آتی جته قويه و يا نائل اولديني اجر و غنيمته کبر و مسکنه ايرکوره ﴿ وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم مثل المجاهد في سبيل الله کمثل القات الصائم الذي لا يفتر عن صلاة ولا صيام حق يرجعه الله الى اهله بايرجه من غنيمه و اجر او بتوفاه فيدخله الجنة ﴾ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر في سبيل الله جهاد ايدين کشتيک مثلي شول قائم و صائم مثليدرکه اکا صلاه و صومدن فتور کليه تا اهله رجوعنه دکن بو فضيلتدن زائل اولمز ومع ذلك يا غنيمت و اجرله رجوع ايدر و يا وفات ايديوب الله تعالى آتی جته ادخال ايدر (وما لکم لا تقاتلون في سبيل الله و المستضعفين من الرجال و النساء و والدان)

(سزه)

(تلك آيات الله تتلوها عليك بالحق وما الله يريد ظلما للعالمين) بوالله تعالى انک احکامی مین آيتلريدکه اني سکا وحي واسطه سيله حقه او قور زافه عظيم الشان مالله ظلم اراده ايجز (و لله مافي السموات و مافي الارض و الى الله ترجع الامور) کوکرده و يرلده اولان اشيا بحله الله تعالى انک مخلوقيدر و جميع امور عباد الله تعالى رجوع اولنوب جزاسي و يرلور (کنتم خير امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف و تنهون عن المنکر و تؤمنون بالله و لو آمن اهل الکتاب لکان خير اهلهم منهم المؤمنون و اکثرهم الفاسقون) سز ناس ايجون خلوتخانه غيبدن ياخود لوح محفوظدن ياخراج اولنقش خيرات اولديکمز شرعه مستحسن اولان معروفه امر ايدر سکر و شرعه مستحب اولان منکر دن نهی ايدر سکر و الله تعالى انک و خدايته ايمان ايدر سکر اگر اهل کتاب دخی ايمان ايده لردي انلر ايجون خير لور اولوردي انلردن بعضيلري مؤمنلردن ﴿ عبدالله بن سلام و اصحابي کبي و اکثری دائره

سزه نولديکمز قتال ايجز الله تعالى انک سيلنده و رجال و نساء و ولدان دن مستضعفين سيلنده که اول انلري اسردن تخلص و عدودن صيانتدر زيرا سيلندن بر جاعت مشرکنيک صدرلي و يا هجرتدن ضعفلي سبيله مکده ذلت و محنته مشرکنيک يدرلي آتنده قالمشرايدي ﴿ اشبونده دلالت واردرکه سيل الله ابواب خيرک چيچنه عام اوله وضعف مسليني ايدي کفار دن تخلص ابواب خيرک اعظم و اخصي اوله (الذين يقولون ربنا اخرنا من هذه القرية الظالم اهلها) اول مستضعفين حق تعالى به يلواروب ديرلرکه يارب بزي اشيو اهل ظالم بلده دن چيچارکه اول مکدر (واجعل لنا من لدنک وليا واجعل لنا من لدنک نصيرا) و زم ايجون سنک عندکدن ولي و نصير قيل که امور مني اصلاح و اعدام اوزره بزه نصرت ايله ﴿ اوله اولسه الله تعالى انلرک دعاسي بر کاتيله مکدي قمع ايديوب پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم عتاب بن اسيد رضی الله تعالى عنہ و الي ايدي انکله مظلوميني ظالم لروک شرور دن قور تاردی ظالميني اذلاء قلوب عزت و نصرتي مظلومينه دوندردي (الذين آمنوا يقاتلون في سبيل الله) مؤمنلر الله تعالى طاعتده قتال ايدرلر (والذين كفروا يقاتلون في سبيل الطاغوت) و کافر لرشيطان طاعتده قتال ايدرلر (فقاتلوا اولياء الشيطان) ايدي اى مؤمنلر سز شيطانک حزب و جنودى اولان کافرله قتال ايديک (ان کيد الشيطان کان ضعيفا) زيرا الله تعالى انک کافرله اولان کيدينه اضافته شيطانک مؤمنله اولان کيدى ضعيف اولدی ﴿ ايدي شيطانک حزب و جنودندن خوف ايتکمز زيرا که اعتقاد لري اضعف شيندر (الم تر الى الذين قيل لهم كفوا ايديکم) يا محمد نظر ايجزمين شولر کيم ايديکمز قتالدن کف ايديک دينلدي ﴿ روایت اولنديکه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم و لک هجرتدن اول اصحاب مکده ايکن مشرکيندن انله اذاي کثير ايرميله پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم اولن انله قتال ايجون اذن ديلر ايدي پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايسه بن قتاله امر اولدم ديوب انلري قتالدن منع ايدي (واقبوا الصلوة و آتوا الزکاة) بلکه امر اولنديکمز صلاوات مکتوبه ي اقامت و اموالکمز زکاتي و زمکه اجابت ايديک دبردي (فلما کتب عليهم القتال اذا فريق منهم يخشون الناس کخشية الله اواشدة خشية) و قتا که مدينه هجرت ايديوب اوزر لرينه قتال فرض قيلندي شول قتاله اذن ديلوب منع اوانلاردن بر فريق مشرکيندن قور قديلر اهل خشيتک الله تعالى دن قور قري کي بلکه دخی الله تعالى دن قور قردن زياده انلردن قور قديلر (وقالوا ربنا لم کتبت علينا القتال لولا اخرتنا الى اجل قريب) و ديديلر که ياربنا ايجون اوزر يمه قتالي فرض ايديک بزي تأخير ايتسيدک که آجالمز فوت اوليدق بو قولک قائلنده اختلاف اولندي ﴿ دينلديکمز انلر منافقين ايديلر و يا مؤمنينه علمده راسخ دکل بر جاعت ايديکمز خوف و جبنلرندن آني ديديلر بوخسه اعتقاد ايله دکل بده اندن توبه ايتديلر ﴿ و يا انلر مؤمنيندن بر قوم ايدي قتال فرض اولنچي جبنلرندن نفاق ايديوب جهاد دن تخلف ايتديلر (قل متاع الدنيا قليل) ديکل که دنيا ناک منفعتي و انکله استمتاع قليل و انقضاسي سريعدر (والآخرة خير لمن اتقى) و آخرت ثوابي خير لوردر شول کسه ايجونکه شرک و معصيتدن ساقته (ولا تظنون قتيلا) اعمالکمز ثوابندن قتل دکلو ظلم اولمز سز ﴿ قال النبي صلى الله

(بيان) (اول) (٣٣)

ديندن خارجلردر (ان يضروکم الا اذى و ان يقاتلوکم يولوکم الادبار ثم لا يضره منکم) انلر سزه ضرر ايده منمکر لسان و طعنه اذيت ايدرلر اگر سز کله مقاتله ايتسار منهز ماعودت ايدرلر بوندن سکره انله کيسه دن ياردم اولمز (ضربت عليهم الذلة اين مانقوا الا بحمل من الله و حمل من الناس و باؤا بغضب من الله و ضربت عليهم المسکنة ذلک بانهم کانوا يکفرون بايات الله و يقتلون الانبياء بغير حق ذلک بما عصوا و کانوا يمشون) انلر نه محله بولنور لسه قتل و سبي ايله اوزر لرينه ذللك وضع اولندي مکرکه جزیه ايله الله تعالى دن عهد و امان و اذن باريله مؤمنلردن دخی امنيت اوله و انلر حق دن رجعت و غضب الهيهه متحکن اولديلر يعني سزاوار غضب الهی اولديلر و انله فقر و احتياج دخی وضع اولندي بو ذلت و مسکنت و غضب الهی به رجوع لرينه سبب الله تعالى انک قرآن و صحيح توريتي انکار و انبر حق انبياي قتل ايتدکري اولدي و کفر و قتل انلرک عصيانلري و حدی تجاوز

تعالى عليه وسلم ما الدنيا في الآخرة الا مثل ما يجعل احدكم اصبعه في اليم فلينظر ثم يرجع
 ينغمز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر دنيانك آخرته اضافته مثل بركز پارمقي درياه
 صوقوب چيقاردينده اكا بولشان مثيدر نظر ايتونكه اكا بولشان نكلودر (ايتانكونوا
 يدر ككم الموت) قتده اولورسكز سزه موت ايرشور (ولو كنتم في روج مشيده)
 اگرچه قصور ويا روج مرتفعده اولورسكزده (وان تصبهم حسنة يقولوا هذه من
 عند الله وان تصبهم سيئة يقولوا هذه من عندك) اگر يهود و منافقنه خصب وياسرده رخص
 ايرسه ديرلر كه الله تعالى دندر (واكر انلره جذب وياغلاه سمر ايرسه ديرلر كه يا محمد بوسنك
 واصحابك شومندندر) ينغمز صلى الله تعالى عليه وسلم مدينه قدوم ايديجك انلر ديدلر كه
 بورجل واحبابي قدوم ايدلر بوزغار و مزار عزمده نقصدن زائل اولدق اول سيدن بو
 آيت كريمه نازل اولدى (دينلديكه حسنه ايله مراد يوم بدرده كي ظفر و غنيمتدر و سيئه ايله
 مراد يوم احده كي قتل و هزيمت كي) (قل كل من عند الله) يا محمد انلره ديكل كه حسنه
 و سيئه نك جيى الله تعالى عندندندر اراده سي حسنه بط و قبض ايدر (قال هؤلاء القوم
 لا يكادون يفقهون حديثا) اشبو قومه نولديكه قرآنى فهمه قريب اولزلر آنى فهم و معانيى
 تدرايتلر كليسى الله تعالى ديدن ايدى بيلورلردى (ما صابك من حسنة فن الله) يا انسان نعمتدن
 اول شينكه سكا ايرر الله تعالى نك فضلندندر (زيرا انسانك طاعته ايشلديكى وجودى
 نعمته مكافات اولمز فكيف كه انك غيرنى قضاء ايله بيله) اول اجلدن ينغمز صلى الله
 تعالى عليه وسلم ديديكه هيج بر كسندك جته كيرسى دكل الا الله تعالى نك رحيله در (وما صابك
 دينلديكه يا رسول الله سندن اويله ميسن ديديكه بندخى انك رحيله كيريرين) (وما صابك
 من سيئة فن نفسك) و بليده دن اول شينكه سكا ايرر ايشلديكك ذنب سبيله در اول سكا
 عقوبتدر (اشبو قول شريف) كل من عند الله (قوله منافى دكلدر كه ايجاد و ايعال
 جهتدن كليسى اندندر ابو كه حسنه اندن احسان و امتحاندر و سيئه ايه مجازات و انتقامدر
 (وارسلناك للناس رسولا) و سنى كافة ناسه رسول ارسال ايدك (وكفى بالله شهيدا) الله
 تعالى سندن معجزات اظهاريله رسالت و صدقكه شاهد يكفايت ايدر (من يطع الرسول فقد
 اطاع الله) اول كسكه كه الله تعالى نك رسوله اطاعت ايدى الله تعالى به اطاعت ايدر (تذرا حقيقته
 اول مبلغدر و امر ايدن الله تعالى دندر) قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من احبني فقد احب الله
 ومن اطاعني فقد اطاع الله ينغمز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر بر كسكه كه بكما حبت ايدى
 الله تعالى به حبت ايدى و اول كسكه كه بكما اطاعت ايدى الله تعالى به اطاعت ايدر (ومن تولى فئا
 ارسلناك عليهم حفيفا) اولكه انك اطاعتدن اعراض ايدى الله تعالى نك اطاعتدن خروج
 ايدر (اويله اوله زسى انلر اوزره حافظ و رقيب ايتمشركه سن انلر اعمالنى حفظ و انك
 اوزره انلره حساب و عتاب ايدى سن بلكه سكا لازم اولان ابلاغدر حسابلر بركوررز (ويقولون
 طاعة) چان سن انلره برشى امر ايتسك ديرلر كه امر و شاعر سكا اطاعت و اتباعدر (فاذا
 برزوا من عندك بيت طائفة منهم غير الذى تقول) چانكه سنك قاتكدن كيدلر انلردن بر
 طائفة سنك انلره ديديكك شينك خلافتى زور ايدرلر (والله يكتب ما يبتون) الله تعالى

(انلر)

ايتدكلى سبيله ايدى
 (ليسوا سواء من اهل
 الكتاب امة قائمة يتلون
 آيات الله اناه الليل وهم
 يستجدون) اهل كتابك
 مؤمنلر كافرلرله درجه ده
 برابر دكلدر اهل كتابدن
 بر كروه و اردركه عبادت
 و طاعته قائملر كيجه نك
 ساعترنده نماز قيلر اولدقلى
 - الله آيات اللهى او قورلر
 (يؤمنون باقه واليوم الآخر
 و يا صرون بالمعروف و ينهون
 عن المنكر و يسارعون
 في الخيرات و اولئك من
 الصالحين) الله تعالى نك
 وحدانيت و آخرته حقيقت
 ايمان ايدرلر و معروفه يعنى
 تصديق رسالت عليه السلامه
 خلقه امر ايدرلر و منكردن
 يعنى تكذيب ييقبدر عليه
 السلامدن نهى ايدرلر و عمل
 خيراته سرعت ايدرلر و بو
 سفته متصف اوللر عند الله
 صالحلردندر (و ما يعملوا
 من خير فلن يكفروه والله
 عليم بالمتقين) خيردن اول
 شينكه ايشلر كتم و نقصان
 اولميو ب مكافاتي و بيلور
 الله تعالى اهل تقواى بيلور
 (ان الذين كفروا لن تغنى
 عنهم اموالهم ولا اولادهم
 من الله شيئا و اولئك احباب
 النار هم فيها خالدون)

انلر ك زور ايتديكى شىء صحايفلر بنده مجازات ايجون تقيت ايدر (فاعرض عنهم) ايدى انلردن
 اعراض و تجافى ايت (و توكل على الله) و جميع امور كده لاسيا انلر ك شائده الله تعالى به
 توكل ايت (وكفى بالله وكيل) الله تعالى سكا وكيل يتر سنكچون انلردن انتقام ايدر (افلا
 يتدبرون القرآن) انلر قرآنك معناسى تأمل و انده اولان اشياى تبصر ايتزلرى و تدبر
 امرنك آخرينه نظر در (ولو كان من عند غير الله لوجدوا فيه اختلافا كثيرا) اگر اول قرآن
 الله تعالى نك غيريدن يعنى كلام بشردن اولدى انده اختلاف كثير بوللردى تناسق معنى
 و تفاوت نظم كي (وبعضنه فصاحت و بعضنه ركناكت كي) و بعضنه معارضه صعب
 و بعضنه سهل اولق كي (وبعض اخبار مستقبله سي واقعه مطابق و بعض مخالف اولسى كي
 واحكامنك بعضنه عقلك موافق و بعضنه مخالف كي) (واذا جاءهم امر من الامن او الخوف
 اذا عوا به) چيان منافقنه امن و يا خوف ايجاب ايدر بر امر كلسه انى افشاء ايدرلر (روايت
 اولنديكه ينغمز صلى الله تعالى عليه وسلم اطرافه سرايا كوندردى غالبين ويا مغلوبين اولسلر
 منافقين انلر ك حالندن خبر الوب ينغمز صلى الله تعالى عليه وسلم انى تحديث ايتدين انلر انى افشاء
 و ناسه تحديث ايدوب انكله قلوب مؤمنينه منصف و برلردى (ولوردوه الى الرسول و الى
 اولى الامر منهم لعل الذين يستنبطونه منهم) اگر انلر انى تحديث ايتيوب تحديث امرنى
 رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم كراينده و صحابه نك كبراستدن اموره بصيرلر كراينده ردايتسلر
 انك نوجهله ذكر اولمى علمى فطنت و تجاريله انلر جهتدن استخراج ايدلر بيله لردي كم
 و افشادن قفيسى اولى ايسه انى ايشليه لردي (ولو لافضل الله عليكم و رحته لابعتم الشيطان الا
 قليلا) اگر الله تعالى نك سزه ارسال رسول و ازال كتابه فضل و رحى اولسه كفو و ضلاله
 شيطانه اتباع ايديديكز الا سزدن آزكسلر كا اتباع ايتيديكه حق تعالى انلره عقل راجح
 تفضل ايدوب انكله انلرى حق و صوابه هدايت و متابعت شيطاندن صيانت ايتدى (زيدن
 عمرو بن نفيل و ورقه بن نوفل و انلر ك غيرى جماعت كي كه ينغمز صلى الله تعالى عليه وسلم ك ظهورندن
 اول اهتداء اولمشلردى (اشبو آيتده دلالت و اردركه قياس جائز اوله و علمك بعضى تلاوت
 و روايت ايله ادراك اولنده كه اول نصدر و بعضى دخى استباطله بيلنده كه اول نصوده ايداع
 اولنان معانى اوزره قياسدر (فقاتل في سبيل الله لا تكلف الانفسك) يا محمد عدويه جهادى
 و مؤمنيندن مستضعفينه انتصارى ترك ايتكل اگرچه يالكز اولوب هيج كسكه سكا متابعت
 ايتزسه ده زيرا كه حق جل و علا سكا انلر اوزره نصرت و عدايتدى و مؤمنينى جهاد تركلر اوزره
 عتاب ايتدى (روايت اولنديكه ينغمز صلى الله تعالى عليه وسلم احد جكنده نكركه ابوسفيانله
 مواعده ايتديكه بدر صفرى موشنده بولسلر كا كيدى جك وقت ايريشيك ينغمز صلى الله تعالى
 عليه وسلم ناسى كا كسكه دعوت ايتدى بعضلر اندن كراحت ايديجك بو آيت نازل اولدى (اويله
 اولسدينغمز صلى الله تعالى عليه وسلم چيقوب كا ايتمش كسده موافقت ايتدى (و حرض المؤمنين)
 و مؤمنلر جهاده تحريض و ثوابه ترغيب ايت زيرا انلر ك شائده سكا واجب اولان شىء انجق
 تحريضدر (عسى الله ان يكف بأس الذين كفروا) تا كه الله تعالى انلردن كافرلر ك بائى كف
 ايدى قلبلر بنده رعب القاسيله ويا انك ديديكى برشيله (والله اشد بأسا و اشد تنكيلا) الله تعالى

شونلر كه كافر اولدلر انلر ك
 اموال و اولادى الله تعالى نك
 عذابندن بر شىء دفعه
 كفايت ايتز و انلر نارجهنم
 ملازم لريدروانده و انلردن
 (مثل ما ينفقون في هذه
 الحيوه الدنيا كمثل ربح فيها
 صرا صابت حرت قوم ظلموا
 انفسهم فاهلكه و ما ظلمهم
 الله ولكن انفسهم يظلمون)
 بودنياده كافرلر ك ربا و فخر
 و امثالى ايجون و يردكلى
 نفقه نك مثلى شول كفرله
 نفسلر بنده ظلم ايدن قومك
 كيتلر بنده برباد سخت اصابت
 ايدوب هلاك ايتديكى
 كى در الله تعالى انلر ك
 ايتلر هلا كيله انلر
 ظلم ايتدى و لكن انلر
 كفرلرله نفسلر بنده ظلم
 ايتديلر (يا ايها الذين امنوا
 لا تأخذوا بظانه من دونكم
 لا يألونكم خبالا و دوما غتم
 قد بدت البغضاء من افواههم
 و ما تخفى صدورهم اكبر
 قد بينا لكم الايات ان
 كنتم تعقلون) اى مؤمنلر
 سزدن اولان مؤمنلردن
 غيرى كفار و يهود و منافقلى
 دوست و سرداش اخذ
 ايتيك كه انلر سرك حال كزى
 افساده قصور ايتزلر سزه
 رنج و مشقت اصابتى نمى
 ايدرلر انلر ك اغزلردن سزه
 اولان بغض و عداوتلى

صوت و سلطنته و تعذيب و عقوبته انزلدن اشددر ۱۱ اشونده اكا اتباع ايتيانله تفریع و تهديد واردر (من يشفع شفاعه حسنة يكن له نصيب منها) بر كده كه شفاعت حسنه ايد كه انكله بر مسلك حقى رعايت ايد و يا انكله بر مسلمان ضررى دفع ايد و يا بر مسله نفع جلب ايد و الحال بواموردن هر قنيسى ايسه انكله حق تعالىنك وجه كرم اراده ايد اول شفاعت ايدن ايجون اندن نصيب واردر كه اول شفاعت ثوابدر و بر خيره سبب اولان اول خبرى ايشلين كيدرو بر مسلمان ايجون دعا دخى شفاعت حسنه دندر (قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ومن دعا لاختيه المسلم بظهر الفيب استجب له وقال الملك ولك مثل ذلك) پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر بر كنه كه بر مسلمان ايجون ظهر غيبتدن خبر دعا ايد اول دعاسى مستجاب اولور و بر ملكا كادر كه سنجون دخى انك مثل اولسون (ومن يشفع شفاعه سيئه يكن له كفل منها) و بر كده كه شفاعت سيئه ايد كه انكله حقوق الله و يا حقوق عباددن برشى منع ايد و باجلله انكله فعلى حرام اولان شى ايشله اول شفاعت ايدن ايجون اول سيئه نك و بالندن نصيب واردر كه قدر دعا كامساويدر ۱۲ و بر مسلمان اوزره شرله دعا دخى شفاعت سيئه دندر (وكان الله على كل شى قتيلا) الله تعالى هر شى اوزره مقتدر و مجازى و يا شاهد و يا حفيظ اولدى و يا هر حيوانه قوتن ايركور اولدى (واذ احيمت بتحية فحيوا باحسن منها اوردوها) چان سزه بر مسلمان و بر سزه اكا انك سلامندن احسن وجهله و يا انك سلامى مثيله رايدك ۱۳ ايدى اكر اول سكا السلام عليكم دير سمن اكا و عليكم السلام و رجة الله ديكل ۱۴ و اكر اول سكا السلام عليكم و رجة الله دير سمن اكا و عليكم السلام و رجة الله و بر كانه ديكل ۱۵ اكر اول سكا سلام عليكم و رجة الله و بر كانه دير سمن اكا انك مثلنى ديكل ۱۶ روايت اولور كه بر رجل ابن عباس رضى الله تعالى عنده السلام عليكم و رجة الله و بر كانه ديدى ابن عباس دخى مذكورى ديوب انك اوزره برشى زياده ائيدى و ديديك سلام بر كنه نهايت بولدى ۱۷ عمر بن حصين رضى الله تعالى عنه ايدر بر رجل پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم السلام عليكم ديدى ۱۸ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدوب سكا اون حسنه اولوبدر ديدى بعده رجل آخر كلوب السلام عليكم و رجة الله ديدى پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدوب سكا اون حسنه اولوبدر سلام ايدوب سكا كبرى حسنه اولدى ديدى ۱۹ بده رجل آخر كلوب السلام عليكم و رجة الله و بر كانه ديدى پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدوب سكا اون حسنه اولوبدر سلام ايدوب سكا اولدى ديدى ۲۰ معلوم اوله كه سلام سنت كذا ايددر و رد سلام ايسه فرض كفائدر چان جاعتدن برى سلام و بر سده سنت اقامته اول كفائت ايدر ۲۱ چان بر جاعته برى سلام و بر و بر انك برى رد ايتسه جيعندن فرض ساقط اولور ۲۲ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم والذى نفسي بيده لا تدخلوا الجنة حتى تؤمنوا ولا تؤمنوا حتى تحابوا الا ادلكم على شى اذا فعلتموه تحابتم افشوا السلام بينكم ۲۳ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر اول الله تعالى حقيقتكه نفس انك ينده در مؤمن اولمجه جته كبر سمن مؤمن كامل اولم سمن برى برلى كزه عبت ايتيمجه ۲۴ سزه برشى دلالت ايدم كه انى ايشليك كزه برى برلى كزه عبت ايدر سمن ۲۵ ايدى ارا كزه سلامى افشا ايدك ۲۶ قال ابن عمر رضى الله تعالى عنده ان رجلا سأل النبي صلى الله تعالى عليه وسلم اى الاسلام خير قال تطعم الطعام و تقرأ السلام على من

عرفت و من لم تعرف ۲۷ ابن عمر رضى الله تعالى عنه ايدر بر رجل پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم خصال اسلاميه نك قنيسى خير لودر ديو سوال ايتدكه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ديديك فقر آه و مساكنه طعام يدير سمن و آشنا و بيكانه سلام و بر سمن ۲۸ دينليك اكر سلام و برن مسلم ايسه انك سلامندن احسنه رد ايد و اكر سلام و برن كافر ايسه انك مثيله رد ايد ۲۹ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان اليهود اذا سلم عليكم احدهم فانما يقول السام عليك فقل عليك ۳۰ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر يهودك برى سزه سلام و بر سده السام عليك ديرايدى اكا رده عليك ديسون ۳۱ سفيان بن عيينه رضى الله تعالى عنه ايدر سزه بوايتى يالكز سلام حقتده واردر ديسر بلكه اول انجلين هر احسان ايدنه دخى شاملدر بر كنه كه سكا احسان ايدنه دخى اكا احسان و مكافات دخى ايت و اكر اكا قدر نك اولم سزه اكا ثنا ايت ۳۲ بر كنه كه كندويه احسان ايدنه ثنا ايد اول احسانك شكرن ايدر و اول كه آنى كتم ايد كفران ايدر (ان الله كان على كل شى حسيبا) الله تعالى هر شيه محاسب و مجازى و يا حفيظ و يا كافى اولدى (الله لا اله الا هو ليجمعنكم الى يوم القيامة لاريب فيه) اول الله تعالى حقيقتكه اندن غيرى اله يوقدر سزه قبور كزندن يوم قيامته حشر ايدير در كه انك اولم سنده ريب يوقدر قيامته قيامت ديوتيمد اولدى زيرا كه ناس اول كونده حساب اولم سنجون قبرلندن قيام ايدير لر در (ومن اصدق من الله حديثا) كيدركه قول و وعده الله تعالىن اصدق اوله (فالكف في المنافقين فتنين) سزه نولديكه منافقين امرنده ايكى فرقه اولوب كفرلى اوزره اتفاق ايتم سمن ۳۳ بوايتك سبب نزولنده مفسرين اختلاف ايتديلر ۳۴ رقوم ديديلر كه اول منافقين حقتده نازل اولوبدر كه احد غزاسنده تخلف ايتشاردى ۳۵ و يا خود اكا حقتد قلرندن صكره دونشاردى ۳۶ و يا خود بر قوم حقتده در كه مدينه يدوم و اسلاملندن صكره مرتد اولديلر و مكده بضاييمز واردر ديو بو بهانه ايله كيدوب انده قالديلر و يا خود قريشندن بر قوم حقتده در كه مدينه يدوم و اسلاملندن صكره نادم اولوب متزهين هيئته مدينه دن چيقديلر تباعد ايديجك پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم نامه كوندرديلر كه بز سندن مفارقتمز حينده كى ايمان اوزره يز لكن مدينه نك هواسنه الشعوب و طغزه اشتياق زدن كتم سمن در ديديلر و يا خود بر قوم حقتده در كه مكده اسلامه كلدكلرندن صكره هجرت ايتيموب مشركينه مظاهرت ايدرديلر اوله اوله انزلدن هر قنيسى ايسه اسلاملنده صحابه اختلاف ايديجك بو آيت نازل اولدى (والله اركهم بما كسبوا) الله تعالى انلرى اعمال خيئه لرى سبيله كفره رد ايلدى (اريدون ان تهذوا من اهل الله) الله تعالىنك ضلالتده قوديفن سر ارشاد ايتكمى ديلر سمن (ومن يضل الله فلن تجداه سبيلا) اول كده كه حق تعالى انى ضلالتده قويه انكيون هداينه طريق بولم سمن (وادوا لوتكفرون كما كفروا فتكونون سواء) انلر تنى ايدرلر كه كنديلر كى سزه دخى كافر اولوب كفرده انلر كه برابر اولم سمن (فلا تتخذوا منهم اولياء حتى يهاجروا في سبيل الله) ايدى انلر كه موالات ايتكمز مكر كه الله تعالى به و رسوله اطاعت ايجون اولان هجرتى ايدلر بوخسه اغراض دنيا ايجون اولانى دكل ۳۷ معلوم اوله كه هجرت اوج وجه اوزره در برى اول

ظاهر اولمده در مع هذا قبلرنده كز لذكلى دخى زياده بيو كدر اكر سز تقبل ايدوسكز مؤمنلر ايله دوستلق و منكرلر ايله عداوتك و جوبى آيتى سزه بيان ايتدك ۳۸ بوايت كرمه طائفة يهودك دائما اهل اسلام يته القاي فساد و مشركلر صورت ايمانده اهل اسلامدن استرار استرا قبله اخوانلرى اخبار ايتدو كنى مؤمنينه بيان و تحذير اوله و الله اعلم (ها اتم اولامنجونهم ولا ينجونكم و تؤمنون بالكتاب كله و اذا لقوكم قالوا امنا و اذا خلوا عضوا عليكم الا نامل من الفيط قل موتوا بفيظكم ان الله عليم بذات الصدور) اى مؤمنلر كنديكز دن اول دوست و سرداش اولديكز كفار و مشركلر حالندن آگاه اولك كه سز انلرى سورسكز انلر سزه سمن سز كتابلر كليسنه ايمان ايدر سز انلر سزه ملاقى اولدقده بز دخى ايمان ايتدك ديرلر قسبان بر برلىله خلوت ايتدكلرنده سزه عداوت و خشم و صكرلندن يارمقلر نك اوجنى ايصرلر يا محمد سمن ديكه بو خشم و كينه كزه هلاك اولك تحقيق

اسب ایله احد طرفه کلدیلر
حضرت پیغمبر علیه السلام
دیلدیکه مدینه ده توقفه
شهرده مقاتله ایدم بدر
غزاسنده بولمقن دلیرا محراب
مدینه دن جیقلق رأینده
مبالغه ایتدیلر و حضرت
علیه الصلوٰة والسلام مهاجر
وانصاردن بیک کشیله
مقاتله به توجه بیوردیلر
اشای طریقه عبدالله ابن
ابی اوجیوز منافقلا ایله
رجعت ایدوب سید عالم
صلی الله تعالی علیه وسلم
یدیوز کیمسه ایله دشمن
برابرند صف چکدی
وعبدالله بن جبر رضی الله
تعالی عنہ الی تیراندازیله
احد طاغثک کدیکنه تعین
واول علی محافظه خصوصند
دقتله تیه بیوروب کندولری
کسویه صف عکره اقدام
بیوردیلر بوی آیت کریمه ده
مسطور قتال ایچون
خانه لرندن خروجی حالی
و کونی مختصرجه تحریر
اولندی تفصیلی سیر
وتواریخده کوریلده (اذمعت
طائفتان منکم ان تفتللا
والله ولیهما وعلی الله
فلیتوکل المؤمنون) سزدن
ایکی طائفه مقاتله دن خوفله
رجعت قصدینی ایتدیلر
حال بوکه حق تعالی انلرک

(کلدی)

کلدی و اسلامنی اهلنه اظهاردن خوف ایدوب مدینه قاجدی واند بر اطمینان تحسن ایتدی
انامسی انک فراقته زیاده جزع ایدوب ایکی اوغلی حارث و ابو جهل ابی هشامه دیدیکه انلر
عیاشک لام قرنداشلری ایدی سزبکا عیاشی کتورمیجند نه یرونه ایچرم ونه کونشدن کولکدیه
واررم اوله اولسه ایکیسی انی ایستوبوله کیردیلر و انلرکله حارث بن زید قوشیلوب حق که
مدینه ایدیلر و عیاشی اطمینه بولوب کل کیده لم که انک سنک فراقکه صبر ایدم میوب
جزعه درسن اکاوارمیجند بیک و ایچمکی و کولکده قرار ایتدی نفسی اوزره الزام ایدوبدر
والله بزینی هیچ رشئ اوزره اکراه ایتدیم و کیردیک ک دیندن سنی دوندرمیدم دیدیلر و اوله
اولسه عیاش انلرک قولنه ایتاندی و اطمینان چیقوب انلرکله یوله کیردی براز مسافه کیدیک
اوجی انی حکم باغلدیلر و هربری اکایوزر جلد و اوروب باغلو انی اناسند ایرکوردیلر انامسی
اکادیدیکه والله ایمان کتوردیکک دیند کافر اولمیجند سنی صابور مزیم بده انی باغلو کونشد
براقیدیلر الی ماشاء الله طور دینندنصکره انلرکله مرادینه موافقت ایدیکک انی صابور دیلر و بده
حارث بن زید کلوب اکادیدیکه عیاش سنک صدندنه اولدینک دین محمدی ایدیه هدای ترک
ایتدک ضلال ایدیه ضلالتده ایدک عیاش اکایوزر نوب دیدیکه والله هرقتده که یا حارث
سنی تنهابولم قتل ایدرم بده عیاش اسلامه کلوب مدینه به هجرت ایلدی بده حارث دخی
اسلامه کلوب پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم هجرت ایلدی حالبوکه اول وقتده عیاش
حاضر دکل ایدی و حارثک اسلامه کلدیکنی یلزدی و روقته عیاش قبایک ظهرنه کیدرکن
حارث راست کلوب قتل ایتدی ناسا کانه ایشلک برمسلی ناحق بره قتل ایلدک دیدیلر و
اوله اولسه عیاش پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم کتدی ماجراسین اکاذکر ایتدی و بن انک
اسلامه کلدیکنی یلزدیم حق قتل ایلدم دیدی اول سیدن بوی آیت کریمه نازل اولدی (ومن
قتل مؤمنا خطأ فمهر برقة مؤمنة ودية مسلمة الی اهله الا ان یتصدقوا) برکسه که بر مؤمنی
خطا ایله قتل ایدم انک کفارتی برقة مؤمنه اعتاقیدر و اول قتیلک وارثلرینه دیت کامله
تسلیمدرکه سار موارث کبی یتلرنده قسمت ایدرلر مکرکه انلر اول دیتی قاتله تصدق ایدر
اوله اولسه انلر اول دیتی اکاترک و کندی و عفو ایتش اولورلر (فان کان من قوم عدولکم
وهو مؤمن فمحرر برقة مؤمنة) واکر قتل اولنان مؤمن کفار عیارین قومندن اولورسه
انک کفارتی انجق برقة مؤمنه اعتاقیدر و قیام بر رجل دار الحریبه کفار ایله مخالط مسلم
اولوب انک اسلامنی یتلیان مسلم آخرانی قتل ایتد قاتل اوزرینه دیت واجب اولمز بلکه
اکا انجق کفارت واجب اولور و دینلرکده انکله مراد دار الاسلامه قتل اولنان مسلم
دار الحریبه مسلمنه محارب قوم کفاردن نسب و قرابتی اولسه انده انجق کفارت واردردیت
یوقدر زیرا که یتلرنده وراثت اولمز (وان کان من قوم یتکم وینهم میثاق فدية مسلمة الی
اهله و تحریر برقة مؤمنة) واکر قتل اولنان قوم معاهدین و یا اهل ذمتدن اولورسه انک حکمی مسلم
حکمی کیدرکه قاتلک اوزره انک ورثه سند دیت کامله تسلیمدر و کفارتی برقة مؤمنه اعتاقیدر
معلوم اوله که کفارتک برقة مؤمنه اعتاقی اولمق مقتولی کرکسه مسلم و یا معاهد دروکر کسه رجل
و یا سرأ دروکر کسه حرو و یا عبددر و قاتلک مالندن اولور (فمن لم یجد فصیام شهرین متتابعین)

قلبرینک حافظیدر مؤمنلر
الله تعالی توکل ایتسونلر که
انلر نصرت ایدر
سر ویدر که بویکی طائفه نک
بری اوسدن بنو الحارث
و خزر جدن بنو سلمه در
عبدالله ابن ابی کبر و دوندکده
بویکی طائفه دخی اکا
تبعیتده دوتک قصدینی ایتدیلر
حق تعالی قلبرینه نبات
احسان ایدوب پیغمبر علیه
السلامه برابر قالدیلر (ولقد
نصرکم الله بیدر و اتم اذله
فاتقوا الله لعلکم تشرکون)
تحقیق الله تعالی بدر غزاسنده
سز نصرت ایتدی حال بوکه
سز انده دشمنه نسبتله
حقیر و قلیل ایدیکز الله
تعالیدن اقبالیک و منافقلا
رجعتارندن کدر ایتیک
شایدکه سز انعام اولثانه
شکر ایدم سز (اذقول
للمؤمنین ان یکفیکم ان
یمدکم ربکم بثلثة الاف من
الملئکه منزلین) چونکه
سن مؤمنلره دیرسنکه ربکم
سز اوج بیک ملکلا ازاله
امداد ایتدیک کفایت ایتزمی
(بل ان تصبروا و تقوا
و یا توکم من فورهم هذا
یمدکم ربکم بحمسة الاف
من الملئکه مسومین) بلی
اکر سز صبر ایدر سکز
و پیغمبر علیه السلامه

اول کسی که رقبه بولیده اکامالک اولمافله ویا اکا توصل ایدمک شی بولمافله ۞ امدی اکا واجب اولان ایکی آی متابا صائم اولمقدر اگر قاتل رقبه بولورسه ویامنی وجودیله تحصیلند قادر اولورسه اول ثمن کندیکنک وعیالتک نفقه سندن وحوایح اصلیه سندن فاضل اوله اکاعتاق رقبه واجب اولور صومه انتقالی جائز اولمز ۞ اگر انک تحصیلندن عاجز اولورسه ایکی آی متابا صوم واجب اولور اگر اول ایکی آیک خلانده عدا افطار ایدرسه ویانیق اولور ویاسفر عذریله برکون افطار ایدرسه متابک انقطاعنده علماء اختلاف ایتدیلر ۞ بمضر منقطع اولوب استثنای واجب اولور دیدیلر زیرا اختیار یله افطار ایدوبدرکه اول نخعی وشافعیکنک احد قولیندر بمضر ایسه منقطع اولمز بلکه انک اوزره بناء ایدرکه اول سعید بن المسیب وحسن وشیعی رضی الله تعالی عنهم قولیدر ۞ اگر بر مرأه اول ایکی آیک خلانده حائض اولسه ایام حیضنده افطار ایدر وانکله تنابی منقطع اولمز ظاهر اولدیننده صائم اولدیفی اوزره بقیده سنی بناء ایدر زیرا اول نساء اوزره بر امر مکتوبدر اندن احتراز ممکن اولمز ۞ واکر صومدن عاجز اولورسه التمس مکین اطعامیله عهده دن خروچنده ایکی قول وارد ۞ بر قوله خروج ایدر کفارت ظاهرده کی کی ۞ بر قوله خروج ایتمز زیرا که شرع انکیچون بدل ذکر ایتوبدر (توبه من الله) اشبو امور خطایله قتل ایدنه الله تعالیدن توبه قیلندی (وکان الله علیا حکیم) الله تعالی خطایله قتل ایدنه نک حالند علم وانک اوزره حکم ایتدیکی شیده حکیم اولدی ۞ معلوم اولدکه قتل اوج نوعدر ۞ اولکینی عمد محضدرکه اول بر انسانک انجی قتلند قصددر بر شینله که غالبده انکله قتل قصد ایدیلور ۞ امدی انکله قاتل اوزره قصاص واجب اولور چنانکه مکافی بولنده ویامال قاتله حاله دیه مغلظه لازم اولور ۞ ایکنجیمی شبد عمددرکه اول بر شینله ضربی قصددرکه غالبده انکله انسان قتل اولور اولمیه ۞ مثلا عصای خفیفله ویاجر صغیرله بر کره ویا ایکی کره ضربندن فوت اولد انده قصاص اولمز بلکه اوج سندیه دکن مؤمنلر عاقله سی اوزره دیه مغلظه واجب اولور ۞ اوجنجیمی خطاء محضدرکه اول بر شینله قتلدرکه انکله قتل قصد اولمیه بلکه شی آخر قصد ایدوب اصابت ایدیچک اول سبیدن مصاب فوت اوله امدی انده قصاص یوقدر بلکه عاقله اوزره اوج سندیه دکن دیه مخففه واجب اولور وکفارت قتلك جمع انواعنده قاتلک مالندن لازم اولور ۞ اما ابوحنیفه عندنده قتل عمد کفارتی ایجاب ایتمز ۞ زیرا اول سائر کبار کی بر کیره در (ومن یقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا فیها وغضب الله علیه ولعنه واعد له عذابا عظیما) اول کسده که بر مؤمنی عدا قتل ایدنه انک جزاسی جهنمدر انده خالده اولدیفی حالده والله تعالی اکا غضب ولعن ایدر وانکیچون عذاب عظیم تهیته ایدر ۞ دینلدیکه اشوایت کریمه مقیس ابن حبابه حقهده نازل اولوبدرکه اول وقرنداشی هشام اسلامد کلدکلرندن سکره قرنداشی هشامی بنو النجارده قتل بولوب پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اتی ذکر ایدیچک پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اتی خی فهردن بر رجل ایله بنی النجاره کوندردی ودیدیکه رسول الله سره امر ایدر که اگر هشامک

لخا الفتدن صاقورسكز
ودشمنلريكز سزه غضبه
كلورلر سه شمدي ريكر
سزه بشيك نشانلو ملكلر
ايله امداد ايدرو مرويدر
يوم بدرده حق تعالى اول
بيك سكره اوج بيك و اخر
بشيك ملائكه كو ندر ديكه
بياض عمامه و طيلسان ايله
نشانلو ايديلر (وما جعله الله
الا بشري لكم ولطمئن
قلوبكم به وما النصر الا من
عند الله العزيز الحكيم) الله
تعالى سزه بو امدادى انجق
فتى تبشير و وعد نصرته
قلبكز مطمئن اولسون
ايچون قىلدى نصرت انجق
اول غالب يكتا و حكيم بى
هتا اولان الله عظيم الشان
طرفنددر (ليقطع طرفا
من الذين كفروا اويكبتهم
فيتقلبوا خائنين) كافر لردن
بر كرومى قطع و هلاك
ياخود سر نكوت و الودة خاك
اولق ايچون بدرده الله
تعالى سزه نصرت ايلدى كه
خائب و خاسر منهز ما عودت
ايديلر (ليس لك من الامر
شيء) اويتوب عليهم اوبعدبهم
قاتهم ظالمون انلرك استيصال
واستصلاح امر ندن سكه چون
برشى يوقدر مالك امور
انجق الله تعالى در انلرى
ديلر سه هلاك ايدر ما اسلامه

فَاتْلَن بِلُور سَكْز قَرْنَدَاشِ مَقِيسَه وَبِرَكْ كَه قَصَاص اِيَدَه ۞ وَاكَرْ فَاتْلَن بِلُور سَكْز اَكَا مَقْتُولَك
دِيَتَن وَبِرَك ۞ دِيْدِيْلَر كَه سَمَاعَا وَطَاعَة وَاللّٰه اَنَكْ قَاتْلَن بِلُور اِيْمَدِي دِيَتَن وَبِرَهْم دِيُوْب يُوْر
دُوَه وَبِرْدِيْلَر چُون اَنِي اَلُوْب فَهْرِي اِيْلَه اِيَكِيْسِي مَدِيْنَه دُوْنْدِيْلَر يُوْلَدَه كِيْدِر كَن شَيْطَان
مَقِيسَه اَلْقَاء اِيْتَدِيَكَه قَرْنَدَاشِي رِيْنَه اَوَّل فَهْرِي يِي قَتْل اِيْدُوْب دِيْت كَنْدُوْبَه فَضْلَه قَالَه ۞ اَوِيْلَه
اَوَّل سَه مَقِيس اَوَّل فَهْرِي يِي اَغْغَال اِيْدُوْب بِر طَاشَلَه بِاشْن يَارُوْب قَتْل اِيْتَدِي وَدُوَه لَرِي سُوْرُوْب اِرْتَدَاد
اَوَزْرَه مَكْهِيَه كَنْدِي اَهْل سَنْت مَذْهَبِي اَنَكْ اَوَزْرَه دَرْ كَا كَثْر عِلْمَا اَكَا ذَا هِلَر دَرْ كَه مَسْلِي
عَمْدَا قَاتْلَك تُوْبَه سِي مَقْبُوْلَه اَوَلَه حَق تَعَالٰى حَضْرَتْلَرِيْنَك ۞ وَاْنِي لَغْفَار لَمَنْ تَاب وَآمَن وَعَمِل
صَالِحًا ۞ وَدُخِيَ ۞ اِنْ اَللّٰه لَا يَغْفِرْ اَنْ يَشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرْ مَا دُوْن ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۞ قَوْلِي دَلَالِيْلَه
۞ وَاِبْنِ عَبَّاس رَضِيَ اَللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَنْ رَوَايَتَا وَلَنْ اَنْ مَوْمِنِي عَمْدَا قَتْل اِيْدَه نَه تُوْبَه يَوْ قَدَر دِيْدِيَكِي
قَتْلَدَن زَجْرَدَه تَشْدِيْد وَمِبَالْغَه اِيچُونْدَر ۞ وَكَبَارِي اِرْتَكَاب اِيْدَن نَارَدَه غَلْدَر دِيْن اِيچُون
بُوْ اَيْت دَلِيْل اَوَّلْمَز ۞ زِيْرَا كَبُوْ اَيْت مَقِيس بِن حَبَابَه حَقْنَدَه نَازِل اَوُلُوْب دَرْ كَه اَوُل كَافِر قَاتْل اِيْدِي ۞
دِيْنْدِيَكَه بُوْ اَيْت وَعِيْد دَرْ شَوْل كَسْنَه كَه مَوْثِك قَتْلْنِي اِيْمَانِي سَبِيْلَه مَسْخَل اَوَلَه ۞ وَاَوَّل كَه اَهْل اِيْمَانِي
اِيْمَانْلَرِي اِيچُون قَتْل اِسْتِحْلال اِيْدَه كَافِر اَوُلُوْب نَارَدَه غَلْدَقَالُوْر ۞ دِيْنْدِيَكَه اَنَكْ جَزَاسِي جَهَنْمَدَه غَلْد
اَوَّل سَبِيْلَه مَرَادَا كَر حَق تَعَالٰى اَكَا قَتْل اَوَزْرَه مَجَازَات اِيْدَرْ سَه جَزَاسِي اَوُلْدَرْ لَكَن دِيْلَرْ سَه اَوُل ذَنْبِلَه
اَكَا عَذَاب اِيْدَرْ وَاِيْدِيْلَرْ سَه كَرْمِيْلَه اَنِي مَغْفَرَت اِيْدَرْ زِيْرَا كَه شَرْ كَدَن مَادُوْنِي دِيْلَدِيَكِي كَسَه اِيچُون
مَغْفَرَت اِيْتَمَكِي وَعَد اِيْتَمَشْدَر ۞ قَالَ عِبَادَةُ بِن الصَّامِت رَضِيَ اَللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ اَنْ رَسُوْل اَللّٰهُ صَلَّى اَللّٰهُ
تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَحَوْلَه عَصَابَة مِنْ اَحْبَابِه بِاِيْعُوْنِي عَلٰى اَنْ لَا تَشْرَكَوْا بِاللّٰهِ شَيْئًا وَلَا تَسْرُقُوْا
وَلَا تَزْنُوْا وَلَا تَقْتُلُوْا اَوْلَادَكُمْ وَلَا تَأْتُوْا بِهَتَانِ تَفْتَرُوْنَه بَيْنَ اَيْدِيكُمْ وَارْجُلِكُمْ وَلَا تَعْصُوْا فِيْ مَعْرُوْفٍ فَنَ
وَفِيْ مَنَكُمْ فَاجِرَه عَلٰى اَللّٰهِ وَمَنْ اَصَابَ شَيْئًا مِنْ ذٰلِكَ فَعُوْبٌ فِيْ الدُّنْيَا فَهُوْ كَفَّارَةٌ وَمَنْ اَصَابَ شَيْئًا
مِنْ ذٰلِكَ ثُمَّ سَرَه اَللّٰهُ فَهُوْ اِلٰى اَللّٰهِ اِنْ شَاءَ عَفَا عَنْهُ وَاِنْ شَاءَ عَاقَبَه فَبَايَعَاهُ عَلٰى ذٰلِكَ ۞ عِبَادَه رَضِيَ اَللّٰهُ
عَنْهُ اِيْدَرْ بِسُغْمَرِ عَزَّ صَلَّى اَللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَوْلَنَدَه اَحْبَابِيْدَن بَرَجَاعَت وَار اِيْدِي اَنَلَرْه دِيْدِيَكَه
بَكَايَايَت اِيْدَكْ شَوْل شَرْطْلَه كِيْم اَللّٰهُ تَعَالٰى يَه بِرْشِيْ اَشْرَاك اِيْتَمِيْدَسْز وَسَرْقَه وَزْنَا وَتَقْل اَوْلَاد
اِيْتَمِيْدَسْز وَبَرْمُوْلُوْدِي اَلْقَاط اِيْدُوْب بُوْنِم وَلَهْمْدَرْ دِيُوْ اَفْتَرَا اِيْتَمِيْدَسْز وَحَق تَعَالٰى يَه وَرَسُوْلَنَدَه
اطَاعَت اَوْلَانِ شِيْنَدَه مَخَالَفَت اِيْتَمِيْدَسْز ۞ اَوَّل كَسَه كَه اَشْبُوْ عَهْدَه وَفَايِدَه اَنَكْ اَجْرِي اَللّٰهُ تَعَالٰى نَكْ
عَهْدَه سَنَدَر ۞ وَالْكَه اَنْدَن بِرْشِيْنَدَه مَخَالَفَت اِيْدُوْب دَنِيَّاه عَقَاب اَوْلَنَه اَوَّل اَكَا كَفَارَت
اَوُلُوْر ۞ وَاَوَّل كَه مَخَالَفَت دَنْصَكْرَه اَللّٰهُ تَعَالٰى اِنِي سَرَايَدَه اَنَكْ اَمْرِي اَرَادَنَدَه قَالُوْر دِيْلَرْ سَه عَفُو
وَيَا جَزَاقِيْلُوْر اَوِيْلَه اَوَّل سَه اَشْبُوْ شَرْطُوْ اَوَزْرَه اَكَايَايَت اِيْتَدَكْ (يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوا اِذَا ضَرَبْتُمْ
فِيْ سَبِيْلِ اَللّٰهِ فِتْنٰتًا) يَا مُؤْمِنَرْ لِحَاجَانِ جِهَاد اِيچُون مَسَافَرَت اِيْتَسَكْز مَوْمِنِي كَافِرْدَن تَمِيْز اَمْرَنَدَه
بِيَان وَثَبَاتِي طَلَب اِيْدَكْ يُوْحَسَه عَجَلَه اِيْتَمَكْز ۞ اِبْنِ عَبَّاس رَضِيَ اَللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ اِيْدَرْ اَشْبُوْ اَيْت
بَنُوْ مَرْهَدَن مَرْدَاس بِن نَهِيْمَكْ حَقْنَدَه نَازِل اَوُلُوْب دَرْ كَه اَوُل فَدَكْ اَهْلَتْن اِيْدِي قَوْمَنَدَه اَنْدَن
غَيْرِي مَسْلَم بُوْغِيْدِي ۞ وَقَتَا كَه اَوُل قَوْم كَنْدِيْلَر اَوَزْرَه غَزَا اِيچُون بِسُغْمَرِ عَزَّ صَلَّى اَللّٰهُ تَعَالٰى
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَرِيْدَسِي چِيْقَدِيْفَن اِيْشِيْدُوْب قَاچْدِيْلَر وَاَنَلَرْدَن اَوُل مَسْلَم قَاچِيُوْب قَالْدِي
۞ بَمَدَه اَوُل سَرِيْبَه اَحْبَابَكْ غَيْرِي اَوُلْمَقْ خَوْفَن اِيْدُوْب غَنَمِيْ جَبَلْدَن بِر عَاقُوْلَه اَلْجَاه اِيْدُوْب

و کندیسی جبله صعود ایتدی ﴿﴾ وقتا که سریه جبله ایریشوب تکبیر ایتدیلر مسلم انی ایشدیجک انلری اصحابدن ایدوکن بیلوب تکبیر وتهلیل ایدرک کلوب انلره سلام ویردی ﴿﴾ اسامه بن زید رضی الله تعالی عنه انک مقاله سنه الثقات سنر آتی قتل ایدوب غنئی مدینه یه کتوردی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم آنی ایشدیجک قاتی یاوزلندی بر مسلمی مالی اخذ ایچون قتل ایتدی کز می دیدی ﴿﴾ بعده اسامه یه اشبو آتی اوقودی ﴿﴾ لا اله الا الله دینی نیجه قتل ایتدک دیو مرارا اکاعتاب ایتدی ﴿﴾ اسامه ایتدی یار رسول الله انک انی دعیسی سلاح خوفندن ایدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه ﴿﴾ افلا شققت عن قلبه حتی تعلم اقالهاله ام لا ﴿﴾ ایچون قلبی یارم دیکه انی دعیسی سلاح خوفندن ایدوکنی و یادکل ایدوکنی بیلدک بعده اکار قبه اعناقک امر ایلدی ﴿﴾ ولا تقولوا لمن اتی الیکم السلام لست مؤمننا ﴿﴾ سزه مسلمین تحیتن القا ایلدنه یعنی السلام علیکم دینه سن مؤمن دکلسن دیمکز ﴿﴾ تبثقون عرض الحیوة الدنیا ﴿﴾ که انکله غم وغنیمتدن دنیانک متاع و منافعن طلب ایدرسز ﴿﴾ فعند الله مقام کثیره ﴿﴾ الله تعالی عندنده مقام کثیره واردر که اول سز می انک امثالی مالیچون قتله احتیاج ایتمز ﴿﴾ کذلک کنتم من قبل ﴿﴾ سز دخی اسلامه داخل اولدیفکزک اولنده انجلین ایدیکز که شهادت کلمه سن تقوهله دماء و اموال کز می تحصین ایتمدیکز حالبو که بوی برلریکزک قلوبی السنه سنه مواطقتی یلمز دیکز ﴿﴾ فن الله علیکم ﴿﴾ بعده حق تعالی سزه ایمانله اشتهاری و دینده استقامتی من و احسان ایلدی ﴿﴾ قنینوا ﴿﴾ اعدی سز دخی اسلامه داخل اولنره ایدک آنیکه سزه ایلدی یوخسه قتلرینه مبادرت ایتمکز شول ظنله کیم اسلامه دخوللری آقا و خوفلرندن اوله پس بواجلدن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم بر قوم غزا ایدوب انده اذان ایشتنه انلره تعرض ایتمزدی و ایشتنه غارت ایدردی ﴿﴾ روی ان انبی صلی الله تعالی علیه وسلم کان اذا بعث سریه یقول لذارایتم مسجدا اوسمعتم مؤذنا فلا تقتلن احدا ﴿﴾ روایت اولندیکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم قحان بر قومه سریه کوندرسد دیردیکه قحانکه انلرده مسجده کوره سزو یاذان ایشیده سز زنه ار انلردن هیچ کس دی قتل ایتمکز ﴿﴾ ان الله کان بما تعملون خیرا ﴿﴾ الله تعالی سزک اعمال کز ره و انکله غرض کز ره عالم اولدی ایمدی قتله تهاقت ایتمکز اشبو آبتده دلالت واردر که مکرهک ایمانی صحیح اوله و مجتهد خطاسنده مغفور اوله ﴿﴾ لایستوی القاعدون من المؤمنین غیر اولی الضرر و المجاهدون فی سبیل الله باموالهم و انفسهم ﴿﴾ مؤمنلرک عذر سنر جهاددن قاعدلری شول مؤمنلره مساوی اولمز که انلر ماللریله و نفسلریله فی سبیل الله جهاد ایدرلر اما که بدتده و یابصرده ضعف ایله قعود ایدنلر مجاهدلره مساوی اولورلر روی عن انس بن مالک رضی الله تعالی عنه ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لما رجع من غزوة تبوک و دنا من المدینة قال ان بالمدینة لا قواما ماسرتم من میر ولا قطعتم من واد الا کانوا معکم فیه قالوا یارسول الله وهم بالمدینة قال نعم وهم بالمدینة حبسهم العذر ﴿﴾ انس بن مالک رضی الله تعالی عنه دن مرویدر که ایدر وقتا که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم تبوک غزاسندن دونوب مدینه یه قریب اولدی دیدیکه مدینه ده اقوام واردر که هر میر و وادی که سزانی سیر و قطع ایتدیکز الا انلر انده سزکله بنله ایدیلر ﴿﴾ دیدیلر که یار رسول الله حالبو که انلر مدینه ده ایکن دیدیکه نم انلر مدینه ده ایکن که

انلری عذر حبس ایدویدر (فضل الله المجاهدین باموالهم وانفسهم علی القاعدین درجه) حق جل وعلا شول ماللریله ونفسلریله فی سبیل الله جهاد ایدنلری شول عذر ایله جهاد دن قعود ایدنلر اوزره بدرجه تفصیل ایتدی ۱۸۸ زیراکه مجاهدک جهاده نیته بیله مباشرتی دخی وارد اما کعدنلریله قاعدک انجیق نیقی وارد مباشرتی یوقدر (وکلا وعد الله الحسنی) حق جل وعلا مجاهدو قاعد معذور دن هر برینه ایما نلری سبیل جهنت وعد ایتدی (فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجر اعظیما) حق جل وعلا مجاهدینی عذر نسز قاعدلر اوزره اجر عظیمه تفصیل ایتدی (درجات منه ومفردة ورجة) اول اجر عظیمکه الله تعالیدن درجاتدر ودخی اول مجاهدینه مغفرت ورحمت ایدر (وكان الله غفورا رحیما) الله تعالی انلرک تقریظنه غفور وانلره وعد ایله رحیم اولدی ۱۸۹ حق جل وعلا مجاهدینی تفصیلن تکرار ایلدی وجهادی تعظیم وناسی اکثر بیض ایچون اجال وتفصیل ایلدی ۱۹۰ دینلریکه اولکی تفصیل ایله مراد دنیاده انلره ویریلان غنیمت وظفر وچیل ذکریدر وایکنجیسیله مراد آخرتیه ویریلور اجور جزیه در ۱۹۱ ودینلریکه درجۀ اولی ایله مراد عندالله ارتفاع منزلتیردر ودرجات ثانیه ایله مراد جتده کی منازلیردر ۱۹۲ ودینلریکه اولکی قاعدینه مراد معذورلردر وایکنجیسی ایله مراد شول قاعدیندرکه غیرلریله اکثفا اولنوب انلره تخلفه اذن ویریه ۱۹۳ ودینلریکه اولکی مجاهدینه مراد کفار جهاد ایدنلردر وایکنجیسیله مراد نفسلریله جهاد ایدنلردر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمک ۱۹۴ رجعتا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر ۱۹۵ بزجهاد اصغر اولان جهاد کفار دن رجوع ایدوب جهادا کبر اولان جهاد نفسه کلده دیو قول شریفی انک اوزره میندر ۱۹۶ معلوم اوله که جهاد ایکی قسمدر فرض عین وفرض کفایه در ۱۹۷ اما فرض عین اولسی شول وقته درکه نجان عدو مؤمنلردن بر قومک دارینه داخل اولسه اول بلده اهلنک عذری اولیان رجالدن هر مکلف اوزره واجب اولور که اول عدو اوزره غزایه حقیقه لر اول رجال کرکسه حر ویا عبد ویا فقیر ویا غنیدر تا که اول عدوی کندیلرندن وجیرا نلرندن دفع ایدلر ۱۹۸ وانلردن بید اولانلر حقتده فرض کفایه در واکر اوزرلریله عدو داخل اولان مسلمینک کندیلری اتی دفعه قادر اولزلرسه انلردن بید اولان مسلمین اوزره عون واجب اولور ۱۹۹ واکر کندیلر اتی دفعه کفایت ایدر لرسه ابدین اوزره جهادک فرض اولسی اختیار طریق اوزره اولور (ان الذین توفاهم الملائكة ظالمی انفسهم) اهل مکدهن شونلرکه اسلامه کلوب هجرت واجب اولدیفنده هجرت ایتدیلر ومشرکینه موافقتله بدره چیقوب اول وجهله ویا دار شرکه اقامتله نفسلریله ظلم ایدر اولدقلری حالده انده قتل اولدیلر ۲۰۰ ملائکه روحلرین قبض ایدیچک توبیخ وجهی اوزره (قالوا فیم کنتم) دیدیلر که ایکی فریقک قنفسندن ایدیکز مسلمندن ویا مشرکیندن ایدیکز (قالوا کنماستضعفین فی الارض) انلر اول ملائکه یه ضغفله وهجرت ویا اظهار دیندن معجزله اعتدار ایدوب بزارض مکده عاجزلر ایدک دیدیلر (قالوا ألم تکن ارض الله واسعة فتهاجروا فیها) ملائکه انلری تکذیب ایدوب الله تعالینک ارضی واسعة دکلریکه انک بر قطر آخرینه هجرت ایدیکز مهاجرینک مدینه یه وحبشه یه هجرت ایتلری کبی دیدیلر (فالولک مأویهم جهنم) ایدمی انلر واجبی ترک ومشرکینه مساعدله لیچون منزللری جهنمدر (وساء مصیرا) اول جهنم نه مبؤس مصیر

اولور اشبو آئنده همجرتك وجوبه دلالت واردر بر موضعه نكه كشي الله ديني اقامته
تمكني اوليه زوى عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من فر بدينه من ارض الى ارض وان كان
شربا من الارض استوجب الجنة وكان رفيق ابيه ابراهيم ونيه محمد عليهما الصلاة والسلام
ينغمز عن صلى الله تعالى عليه وسلم دن روايت اولدى بر كسه كه ديني حايث ايجون برارندن برارند
فرار ايدما كر چه فراري بر شرد كلو مسافه ايسه ده اول جته دخوله مستوجب اولور رفيق ابراهيم
عليه السلام ومحمد صلى الله تعالى عليه وسلم اولور بعده الله تعالى انلردن اهل عذري استثناء ايدوب
ديديكه (الاستضعفين من الرجال والنساء والولدان) الارجال ونساء وولدان مستضعفين
مقهورينك ما والري جهنم دكلدر (لا يستطيعون حيلة) كه انلر خروج ايجون حيله و نفقه
وقوه يد قادر دكلدر (ولا يهتدون سبيلا) ومدينه وغيري يد كيدر بولي دخی بيلزلر (فالواك
عسى الله ان يعفو عنهم) اعدى الله تعالى انلردن تجاوزي كرمي مقتضا سجد واجب اولور حق جل
وعلى لفظ اطماع ولفظ عفوذ كريله ايدان ايتديكه هجرتي ترك امر خطي اوله حق مضطر ك حقتندركه
فرصتي كوزليه وقلبن اكا تعليق ايليد (وكان الله عفوا غفورا) الله تعالى انلري عفو وذنبلرني
مغفرت ايدراولدى (ومن يهاجر في سبيل الله ينج في الارض مراهغا كثيرا) اول كسه كه في سبيل
الله مهاجرت ايد بر بوزنده مهاجر و ملجا بولور كه قومي انلريني رغب ايدر ۱۱ ويا كفرن
ايمانهم مقبول بولور كه انكله كراحت ايتديكي شئ كيدر (وسعة) ورزقه ودينني اظهارده
وسعت بولور (ومن يخرج من بيته مهاجرا الى الله ورسوله ثم يدركه الموت فقد وقع اجره
على الله) بر كسه كه الله تعالى به ورسوله مهاجر اولدني حاليه بيتدن چيقوب قصد ايتديكي
مكانه ايرشمدن اكاموت ايرشه اجري عندالله ثابت اولور امر واجب ثبوت كبي (وكان الله
غفورا رحيم) الله تعالى غفور ورحيم اولدى اشبو آيتك نزولي جذب بن ضميره حقتندركه
اول مستضعفين آيتن ايشيديجك ديديكه والله بن استثناء اولان صنفدن دكم ۱۲ زيرا بن حيله
بيلوروم ومدينه يولين بيلوروم والله بن بويجه مكده يا عزم بوله كيرم حالو كه مريض وشيخ
كيرايدى اوغلرينده امر ايلدى حتى كه اني سر بر اوزره بندروب بوله كيرديلر ومدينه
متوجه اولدقلى حاليه تنعم نام موضعه ايركورديلر اكا ايريشيچك موده مشرف اولدى عيبن
يساري اوزره قيوب ديديكه الهى بوسنك ايجون وبو رسولك ايجون اولسون رسولك عليه
السلام مبايعت ايتديكي شئ اوزره سكا بايعت ايدرم ديوب تسليم روح ايتدى (واذا ضربتم
في الارض فليس عليكم جناح ان تقصروا من الصلاة) چان سز بوزنده مسافر اولسك سز
خرج يوقدر كه ظهر وعصر وعشاده فرضي ايكيشر ركت قيله سز (ان خفتم بفتك الدين
كفروا) اكر خوف ايدرسكز كه كفارسز نمازده ايكن قتال ويا بر امر مكرده ايله تعرض ايد
(ان الكافرين كانوا لكم عدوا مبينا) زيرا كافرل سز عدوي ظاهر العداء اولديلر ۱۳
معلوم اوله سفرد قصر صلاة بالاجاع جائدر لكن اتامى جوازنده علما اختلاف ايتديلر ۱۴
اكثرون قصرى واجيدر ديديلر كه اول عمر وعل وبن عمر و جابر وبن عباس رضى الله تعالى
عنهم قوليدر ۱۵ وحسن وقاده وعمر بن عبدالعزيز رضى الله تعالى عنهم انجلين ديديلر ۱۶
ومالك واعنه حنفيا كا ذهاب اولديلر شول دليل ايله كيم (روى عن عائشة رضى الله تعالى عنها قالت

الصلاة اول مافرضت ركعتان فاقرت صلاة السفر واتمت صلاة الحضر) عائشه رضى الله تعالى
عنه دن روايت اولنديكه ايدر غاز اول فرض اولنديفنده ايكيشر ركت فرض اولمشيدى اخشام
نمازندن غيريسى ۱۷ اوله اولسه انك ما عداسى سفرد ابقاء وقصر وحضرده اتام اولدى ۱۸
وبر قوم سفرد اتامك جوازينه ذهاب اولديلر كه اول عثمان وسعد بن ابى وقاص رضى الله تعالى
عنهم دن روايت اولدى ۱۹ شافعي دخی انجلين ديديكه ديلىر سه قصر وديلىر سه اتام ايتسون لكن
قصرى افضلدر (قالت عائشه رضى الله تعالى عنها كل ذلك قد فعل رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
قصر الصلاة واتم) عائشه رضى الله تعالى عنها ايدر پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم سفرد نمازي
قصر واتامدن هر برني ايشلدى ۲۰ ظاهر قرآن دخی اكا دلالت ايدر زيرا اني قصرده سز جناح
يوقدر ۲۱ ديلىدى كه جناحك نفي ايسر خسته استمال اولور بوخسه حقتندركه ۲۲ وظاهر
آيت ايجاب ايدر كه قصر خوف حالتك غيريد جاز اوليد حالو كه امر اوله دكلدر زيرا كه آيتك
نزولي پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلمك غالب اسفاري حقتند نازل اولوبدركه اكثري خوف
عدودن خالي دكل ايدى ۲۳ والحال قصر عامه علما عندنده سفرك امنى حالنده دخی جاز اولور ۲۴ عمر
رضى الله تعالى عنه دن مرويدر كه ايدر نمازك سفرد قصر اولنسي عدودن خوفله مشروط ايكن
امن حالنده نجه جاز اولور ديوب ايدوب پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم دن سوال ايتدم
ديديكه ۲۵ صدقه تصدقها الله عليكم فاقبلوا صدقته ۲۶ اول بر صدقه در كيم الله تعالى اني سز تصدق ايتدى
ايدى انك صدقه سني قبول ايدك ۲۷ ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم
مكه ومدينه پيئنده امن اوزره سفر ايدوب الله تعالىك غيريدن خوف ايدلر ايكن درت ركتلور فرضي
ايكيشر قبلوردى ۲۸ ومسافه قصرده علما اختلاف ايتديلر بر طائفه ديديلر كه سفر ك طويلنده وقصيرنده
قصر جاز اولور كه اول انس رضى الله تعالى عنه دن مرويدر اما كه عامه فقها سفر قصرده قصرى
تجويز ايتلر وقصر جاز اولان مسافه نك حنده دخی اختلاف ايتديلر اوزاعى ديديكه بر كونك
مسيره در ۲۹ ابن عمرو وبن عباس رضى الله تعالى عنهم ايدر اون التي فرسخ مسافه قصر ايدر لريديكه اول
مالك واحدا وهاق مذهيدر ۳۰ وحسن وزهري ديديلر كه ايكي كونك مسافدر اول شافعي مذهيدر
۳۱ وثوري واعنه حنفيه ديديلر كه اوج كونك مسافدر (واذا كنت فيهم فاجت لهم الصلاة) يا محمد
چان سن عدو حضرته احبايكن خاتين قنده حاضر اولوب صلاة مكتوبه نك هر قنيسن انلر
قيلور اولسك (فلتقم طائفة منهم معك) انلري ايكي طائفه قلوب بر طائفه خلقكده نمازده وطائفه اخري
عدو قارشوشنده طورسون (وليأخذوا الحثيم) وسلاحلردن ديلىلكر بن اخذ ايتسونلر ويا خود نمازده
اولنر شول انلري اشغال ايتلر سلاحلردن اخذ ايتسونلر (فاذا سجدوا فليكونوا من وراءكم) چان
سنكله نمازده اولنلر بر ركت قيله لر عدو قارشوشنه كيتسونلر قتالدين وغازي منافي اعمالدن صاقتسونلر
(ولأتأ طائفة اخرى لم يصلوا فليصلوا معك) اندن عدو قارشوشنده اوله سنكله نماز قليات طائفه
كلوب ايكينجي ركتي سنكله قلسونلر وتشهدى سنكله او قلسونلر سن سلام وروب انلر سلام ويرمدين
عدو قارشوشنه كيتسونلر (وليأخذوا حذرهم والحثيم) اول عدو قارشوشنه كيدنلر ويا نمازده
اولنلر حذر آللرين وسلاحلرين اخذ ايتسونلر اندن اولكي ركتي قلوب عدو قارشوشنه كيدنلر
كيتسونلر ۳۲ وايكينجي ركتي قلوب تشهد وسلامله اتام ايتسونلر وعدو قارشوشنه كيتسونلر ۳۳

جزاؤهم مغفرة من ربهم
وجنات تجري من تحتها
الأنهار خالدون فيها ولهم
أجر العاملين (بوصفته
متصف كيمسه لرك مكافاتي
ريلرندن مغفرت واشجاري
تخلرنندن نهرلر جريان
ايدر جنتلردر كه انده دائم
اولدقلى حالده مخلصلر
در بو مذكور لري
ايشيديجلر نه كوزل اجره
نائل اولورلر (قدخلت من
قبلكم سن فسروا في
الارض فانظروا كيف
كان عاقبة المكذبين)
سز دن مقدم انواع اديان
وسن شرايع كچديكه كيمي
رضا وكيمي هلاكده
اولدى امدي بر بوزنده
اقدامله كزوب ۳۴ قوم عاد
ومعود ولوط كيلر
مخلصلر ۳۵ عبرتله نظر ايدك
كه كاذبلر عاقبتى نه كيفتند
اولدى (هذا بيان للناس
وهدي وموعظة للمتقين)
اشبو قرآن كرمده اولان
قصص عامه ناسه كلام حق
بياندرو ارواح وبصائر
هدايت ومتقيلر ايجون
نصيحندر (ولا تنهوا ولا
تحزنوا واتم الاعلون
ان كنتم ؤميين) يوم احده
اصابت ايدن شيدن ضعف
كتورمكر ومقتوللر بركر

بعد از آنکه یکی رکعتی امام ایله قیلاندر دخی کلوب سبقت ایدن بر رکعتی قیلوب تشهد و سلامه اتعام
ایتسولر **ع** عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عندهن روایت اولندی که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
بونجیلین قلدیکه اول ائمه حنفیه مذهبیدر **ع** اما امام مالک و شافعی و احمد و اسحاق دیدیلر که امام
قوی ایکی طائفه قیلوب بر طائفه دی عدو قار شوسنه حراست ایچون کوندره بر طائفه ایله تازه
شروع ایده بر رکعت قیلجیق امام یرنده طور ووب قاله حتی که انلر منفرد اولدقلری حالده نازلرین
اتعام ایدوب عدو قار شوسنه کیده لراندن طائفه اخیری کلوب انلره ایکنجی رکعتی امام قیلو
ویردیکنه نصرکه یرنده اوتور ووب قاله حتی که انلر دخی نازلرین اتعام ایدیلر که امام انلر کلدیلر
سلام ویره **ع** سهل بن ابی خنیفه رضی الله تعالی عنه روایت ایدیلر که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه
وسلم ذات الرقاعده صلاة خوفی بونجیلین قیلدی **ع** مالک ایدر صلاة خوف حقه ایشدیکم اخبارک
بو احسندر واکر امام ایکی طائفدن هر بریله ایکسر رکعت قیلورسد جائز اولور **ع** جابر بن
عبدالله رضی الله تعالی عنه ایدر ذات الرقاعده ایدک نمازه اقامت اولوب پیغمبر عز صلی الله تعالی
علیه وسلم بر طائفه ایله ایکی رکعت نماز قلدرند نصرکه تأخر ایددی و طائفه اخیری ایله دخی ایکی رکعت
قیلدی **ع** او یله اولسه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم کندیچون قیلدینی ایکی رکعت وقوم ایچون
قیلدینی ایکسر رکعت اولدی وینه جابر رضی الله تعالی عندهن روایت اولندی که پیغمبر عز صلی الله تعالی
علیه وسلم بطن نخله خوف حالده او یله نازلرینی بر طائفه ایله درت رکعت قیلوب سلام ویردی
و طائفه اخیری ایله دخی ایکی رکعت قیلوب سلام ویردی و حدیقه رضی الله تعالی عندهن روایت اولندی که
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم خوف حالده بر طائفه ایله بر رکعت و طائفه اخیری ایله دخی بر رکعت
قیلدی صکره بقیده قضا ایدیلر **ع** زید بن ثابت رضی الله تعالی عندهن روایت اولندی که قوم ایچون بر
رکعت و پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایچون ایکی رکعت اولدی **ع** بر قوم انی شدت خوفه جل
ایدوب اول حالده فرض بر رکعتدر دیدیلر **ع** اما کدا کتر علما خوفه رکعتانک عددی اکسلر
دیدیلر **(و دالین کفر و الوتغفلون عن السجدة و امتکم فیملون علیکم ميلة واحدة)** کافر لرغنی
ایدلر که سز اسلحه و امتد کزدن قافلر ایکن اوزر یکزه جلعه هجوم ایدلر **ع** ابن عباس رضی الله
تعالی عنه ایدر وقتا که مشرکون پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم حضر تلرینی و اصحابی جماعت
واحد ایله نازی قیلور کور دیلدرینا که غفلت ایتیمز نیچون بونلرک اوزره هجوم ایتدک دیدیلر
بعده مشاوره ایدوب دیدیلر که بوفرصتی فوت ایتدک ایدر بونلرک بوند نصرکه بر نازلری دخی
وارد که اول ایکندی نازیدر آیه و ابنا لرندن اول کندلره سوکلور انی قیلقد شروع
ایتدکلر نه اتفاقه جلعه سز اوزر لرینده هجوم ایدلم دیدیلر **ع** او یله اولسه او یله ایله ایکندی اره سنده
صلاة خوف آیتی نازل اولدی **ع** معلوم اوله که عامه علما عندهن صلاة خوف پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم نصرکه دخی قلمسی جائز اولور ابو یوسف و مدنی دیدیلر که **ع** و اذا کنت
فیهم **ع** قول شریفی دلالتیه صلاة خوف پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم عهدینه مخصوصدر
اند نصرکه ده جائز اولمز زیرا انک امامته عدیل یوقدر **ع** اما که عامه فقها دیدیلر که حق جل
وعلا انی رسولنه تعلیم ایتدیکه اند نصرکه اعدائی عام ایدلر زیرا کدانلر انک نوابیدر انلرک
حضوری انک حضوری کیدر **ع** و احسن حبل رضی الله تعالی عنه ایدر صلاة خوف حقه

وارد اولان حدیثه عمل جائز در انده الی و یایدی و جدروایت اولنوبدر و آینه دلالت وارد که
حضرده و سفرده صلاة خوف جائز اوله و قضای واجب اولید و آینه صلاح کتورلسی عذر
اولدچه مندوب اوله بعضلر دیدیکه آینه صلاح کتورلسی و اجیدر نیکم مابنده کی **ع** و لاجنح
علیکم ان کان بکم اذی من مطرا و کنتم مرضی ان تضعوا السجدة **ع** قول شریفی عذر اولدینی
مخلده جناحک اثباتی افاده ایدر **ع** و صلاة جاعتک مشرو عینته دلیل اوله زیرا که خوف حالده
جاعتله قلمسینه امر اولیجیق غیری حالده اولسی بالطریق الاولى اولور **(و لاجنح علیکم
ان کان بکم اذی من مطرا و کنتم مرضی ان تضعوا السجدة و خذوا حذرکم)** سزه حرج یوقدر که
اکر مطردن متأذی اولور و یا خسته اولور سکر صلاح یکرزی وضع و حذر کزی اخذ ایدک **ع** اشبو
ایکی حالده وضع صلاحه رخصت ویرلدی زیرا که آینه صلاح حلی ثقیل اولور **ع** و اخذ حذر
ایله بیورلر که اول عدودن اتقاء اولنور شینله انلردن قافل اولیدلر **ع** ابن عباس رضی الله تعالی
عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابیه محارب و بنی انماره غزا ایچون کیدوب
وازدیلر و انلردن کسه کوره میوب صلاحلرین براقیدیلر **ع** پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دخی
صلاحن براقوب بعض حاجته کندی حتی وادی بی قطع ایدوب اول حالده هوا بولونلویادی
وادی آقوب انکله اصحاب پشته حائل اولدی او یله اولسه بر اغاج التند واروب اوتوردی
غورث بن الحارث المحاربی انی یالکز کور یجک اکرن انی قتل ایتیمز سم الله تعالی بنی قتل ایتسون
دیوب یالین قلیج ایله پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اوزرینده یوریدی سنی بندن کیم قور تارر
یا محمد دیدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم الله تعالی به دعا ایدوب الهی بو کافردن بی تخلص
ایت دیدیلرک وجهله بکا کافی اولنل دیدی **ع** چون اول کافر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه
وسلم اوزره هجوم ایددی طایر نوب یوزی اوزره یقلمله قلیجی ائدن دوشدی پیغمبر عز
صلی الله تعالی علیه وسلم طور ووب اول قلیجی الیدی ایددی یا غورث بی سنک شرکدن الله تعالی قور
تاردی اما که بنی المدن سنی کیم قور تارر دیدی اول ایتدیکه هیچ کسه قور تارر پیغمبر عز صلی الله تعالی
علیه وسلم دیدیکه ایددی الله تعالی و بنی رسالت شهادت ایتدک سکا قلیجک ویره **ع** دیدیکه
اکاشادات ایتیمز لکن سن شاهد اولنل که سنکله ایدنا قتال ایتیمز و سنکله قتال ایدنه اعانت ایتیمز **ع**
او یله اولسه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اکلجین ویردی غورث دیدیکه و الله سن بندن خبر لوسن
انلردن غورث اصحابیه و ارجیق دیدیلر که سکانلر دیکه انی قتل ایتدک اول دخی ماجرا سین انلره
حکایت ایلدی انلر و ادینک سلی کیلوب پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابیه واردی و اول
کافر ایله اولان ماجرای خبر وروب اشبو **ع** و لاجنح علیکم **ع** آیتن آنره تلاوت ایلدی **(ان الله
اعد للکافرین عذابا مهینا)** حق جل و علا کافر لر ایچون عذاب مهین اعداد ایتدی حق جل و علا
مؤمنلره حزمه امر ند نصرکه کفار اوزره نصرله وعد ایتدی تا که قلبلری قوتله و حزمه امری
ضعفلر ایچون دکل ایدیکه بیلندلر که امر لرنده مراسم یقظ و تدبر اوزره اولملری و جون بیلوب
الله تعالی به توکل قیلنه **ع** ابن القرس رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آیتدن اخذ ایدیلر که بر
کسنه طینده اولوب اکا وقت ضیق اولورسه جائز اولور که اول نازی ایما ایله قیلنه نیکم سجوده
امکان اولمیان مریض ایچون ایما جائز اولور زیرا که حق جل و علا مرض و مطر بیخی تسویه

سزدن جهاد ایدلری
و مصائبه صبر ایدلری
بیلدیم (و لقد کنتم تمنون
الموت من قبل ان تلقوه فقد
رأیتهم و ایتهم تنفرون)
تحقیق سز جنکه ملاقی
اولمز دن مقدم شهادت
موتی تنی ایتدیکر آرزو
ایتدیکر مقالتی بی
واخوانک زک شهید
اولدقلری معاینه و نظار
ایدردیکر **ع** بونده بدر
غز اسنده بولنوب مدینه دن
خروجه الحاح ایدلره توپیخ
وارد دینلدی **(و ما محمد
الارسل قد خلت من قبله
الرسال افان مات او قتل
انقلبتم علی اعقابکم و من
یقلب علی عقبیه فلن یضر الله
شیئا و سيجزي الله الشاکرین)**
محمد علیه السلام انجیق اندن
مقدم کچن رسوللر کی
رسولدر اکر اول وفات
ایدر یا قتل اولورسه سز
دینکزدن یا جهاددن
او کچه کز اوزره دونه
جکیسکز کیمکه او یله
اتقلابد اوله الله تعالی بر
ضرر ایتمز بلکه ضرری
کندویه اولور الله عظیم
الشان اسلام و نباتده شکر
ایدلره یقینه مجازات
ایدر **ع** مهویدر که یوم

ایچون محزون اولکر
مع هذا سنده سز انلردن
اعلی وحق اوزره سز که
قتالکزر الله و مقتولکزر
جستده در اکر سز وعد
نصرته مؤمنلر ایسکر
**(ان یسکم قرح فقد مس
القوم قرح مثله و تلك الايام
نداولها بین الناس و لیعلم الله
الذین آمنوا ویتخذهم نمکم
شهادا و الله لا یحب الظالمین)**
اکر سزه **ع** احده **ع** جرح
والم اصابت ایتدیه انلره
دخی **ع** بدرده انک کی **ع**
جرح و الم مس ایتدی
بوحیات دیناده اولان
فرح و غمی ناس یتدیه
نقل و دور ایتدیررز
و الله تعالی مؤمنلرک ثباتی
تمیز و معرکه ده صابرینلر
ایچون سزدن شاهدلر
اخذ ایدر الله تعالی
ظالملری سوز **(و لیمحص
الله الذین امنوا و یمحص
الکافرین)** الله تعالی
مؤمنلره واقع اولان غم
وا کدار سبیلله ذنوبلرندن
تعاهیر ایدر و کافرلری
رفته رفته محو و هلاک ایدر
**(ام حسبتم ان تدخاوا الجنة
ولما یعلم الله الذین جاهدوا
منکم و یعلم الصابرن)**
آیاخته کیم کلککزی ظن
ایدر منسکر الله تعالی

ایندی . کیا . دخی انجلین دیدی . امام سیوطی رضی الله تعالی عنه ایدر اشو تسویدن بکا استباط احسن ظاهر اولدیکه اول مطر ایله ایکی صلاتک جی جائز اولدینی کی مرضله دخی جائز اوله زیرا که حق تعالی ایکی سی بنی تسوید ایتدی (فاذا قضیت الصلاة فاذکروا لله قیاما و قعودا و علی جنوبکم) چنانکه صلاة خوفی ادا و اندن فارغ اوله سر صلاتی الله تعالی ایچون حال سختکرده طور رکن و حال سر منکرده او تور رکن و حال حرج و زمانتکرده یا نکرده اوزره یا تور رکن قیلوک . و یا خود مراد هر حاله نسیم و تحمید و تهلیل و تمجیدله حق تعالی بی ذکر ایدک . قالت عائشة رضی الله تعالی عنها کان النبی صلی الله تعالی علیه و سلم یدکر الله علی کل احیانه . عائشه رضی الله عنها ایدر پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم جمیع احیانه الله تعالی بی ذکر ایدردی (فاذا اطمأنتم فاقیموا الصلاة) چنانکه قلوبنکر خوفدن سکون ایدر صلاتی ارکائی تمذیل و رکعتی اتمامله ادا ایدک (ان الصلاة کانت علی المؤمنین کتابا موقوتا) زیرا که صلاة مؤمنلر اوزرینه اوقات محدودده فرض اولدی احوال دن هیچ بر شیئه انی اوقاتدن اخراج جائز اولمکه اول احادیث صحاحده بیان اولمشدر . اشبودیلدر که ذکر ایله مراد صلاة اوله و حال سابقه و حال اضطرابه اداسی واجب اوله (ولا تنهوا فی ابتداء القوم) کفاری طلبده ضعیف اولمکه . وقتاکه ابوسفیان و اصحابی احددن رجوع ایدیلر پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم انلرک آثار نجه مسلمیندن کوندر دیک طائفه الم جراحانندن شکوی ایدیلر حق تعالی بواقی ازال ایتدی (ان تکنوا تالمون فانهم یألمون کما تالمون و ترجون من الله ما لایرجون) اگر سر یا مؤمنلر جراحانندن توجع ایدر سکر کفار دخی سزک کی اندن توجع ایدر لر حالوکه سز آخرته انلرک رجا ایتدیکي اجر و نوابی رجا ایدر سر . اوله اوله لایق اولور که حریدر انلردن رغبتلو و الم و مشقتده صبر لو اوله سر (و کان الله علیم حکیم) الله تعالی اعمال و ضمائر کیزه علیم و امر و نهینده حکیم اولدی (انا انزلنا البک الکتاب بالحق لنعلم بین الناس بما اراد الله) یا محمد بز سقاقرآنی احکام و حدودنده عدله ازال ایدک تا که ناس بینده حق تعالینک سکا الهام و یا وحی ایتدیکله حکم ایدر سن (ولا تکن للفاشین خصیما) یوخسه اماننده خیانت ایدر ایچون خصومت ایتکل . سبب نزولی اولدر که بنی ظفردن طمعدن ابرق قو کوشوسی قتاده بن النعمانن بر دقیق جرابنک ایچنده کیزلور دخی سرقت ایتدی او جرابک بر دلوکی و اراعیش کتوروب کیدر کن دیقندن یوله دو کیلوردی حق انی زید بن سمین الیهودی عندنده کیزلدی چون درع طمعه عندنده القاس اولوب بولمندی و انی المدینه و یطدیکنه عین ایدیلر انی ترک ایدیلر و دیقنک اثرین تبع ایدرک انی یهودینک منزله ابر کوردیلر و درعی انله بولوب اخذ ایتدکله رنده دیدیکه بکائی طمعه و بردی و انکیچون یهوددن بر جاعت شهادت ایتدی . اوله اوله بولور پیغمبر صلی الله علیه و سلمه واروب طمعه ایچون جدال ایتدی دیلدیلر اگر اتمز سک اول مفتض و بز هلاک اولور دیلدیلر . پیغمبر صلی الله علیه و سلم دخی انی قصد ایدیلر بواقی نازل اولدی (واستغفر الله) و یهودینک معاقبه سند و یا طمعه ایچون جدال قصدک سبیلله حق تعالیدن مغفرت دیله (ان الله کان غفور راحیم) الله تعالی اندن مغفرت دیلده غفور و رحیم اولدی (ولا تجادل عن الذین یحتانون انفسهم) و نفسلرینه خیانت و سرقت ایله ظلم ایدلردن او توری جدال ایتکل (ان الله لایحب من کان خوفا انما) الله تعالی سومر

اول کسه بی که خیانتده مبالغ و انک اوزره مصر اوله و اکا انما کاید . معلوم اوله که انما ناک نبوتلرند نصکره حقارنده استغفار وجوه ثلاثه ناک بری اوزره محولدر یا نبوتدن اول کچن ذنبه و یا امت و قرآنی ذنبه و یا بر مباحده کیم شرع انک تحریمته وارد اوله ایددی انی استغفاره ترک ایدر و استغفار ایدر حکم شرعه سمع و طاعتدر (یستغفون من الناس و لا یستغفون من الله و هو معهم) ناسدن خوف و حیاء ایدوب استار ایدر لر و حق تعالی خوف و استخفاء اولمغه اخق ایکن اکامالات ایتزلر حالوکه انلرک سری اکا خفی دکلدر که (اذیتون ما لایرضی من القول) زیرا که انلر تدبیر و تزویر ایدر لر انی که رمی بری و حلف کاذب و شهادت زوردن حق تعالی اکاراضی اولم . روایت اولدیکه طمعه ناک قومی ارا رنده دیدیلر که انک امر بنی پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلمه رفع ایدر کد زیرا اول طمعه مسلم اولدینچون قول و عینته اعتبار ایدر اما که یهودینک کفر یچون قول و عینته اعتبار ایتز لکن الله تعالی اکا راضی اولمدی (و کان الله بما یعملون محیطا) الله تعالی انلرک اعماله محیط اولدی اکا برشی خفی اولم . بعده حق جل و علا طمعه سارق اجلچون خصومت ایدن قومنه خطاب ایدوب دیدیکه (هاتم هؤلا جادلتم عنهم فی الحیاه الدنیا) یا شونلر که حیات دنیا ده خاندلردن او توری خصومت ایدر سر (فن یجادل الله عنهم یوم القیمه) اما یوم قیامتده انلر عذاب اولدینقده کیدر که انلردن او توری الله تعالی به خصومتده قادر اوله (ام من یكون علیهم وکیلا) و یا کیدر که انلری الله تعالینک عذابندن حیات ایدر بیله (و من یعمل سوءا او یظلم نفسه) برکده که بر عمل قبیح ایشلید که اول انک غیری یهده تعدی ایدر و یا انی که اول کندویه مختص اولوب غیری به تعدی ایتزدنلیدیکه سوء ایله مراد شرک مادونیدر و ظلمه مراد شرکدر و یا او لکسی صغیره و یا کیخسی کیرده در (ثم یستغفر الله یجد الله عفورا رحیم) بوند نصکره الله تعالیدن مغفرت دیلده الله تعالی بی ذنبه غفور و اکا افضالیه رحیم بولور . ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ایدر برکده یوقدر که برکنهای ایشلیدیکه نصکره ایدر آتوب ایکی رکعت نماز قیلده و اول کنهاک الله تعالیدن مغفرت دیلده الا اول انی فضلیله مغفرت ایدر . و بواقی کریمه بی تلاوت ایتدی (و من یکسب اثما فانما یکسبه علی نفسه) برکده که برکنهای ایشلید اول انی نفسی اوزره ضرر کسب ایدر انک ضرری غیری به تعدی ایتز (و کان الله علیم حکیم) الله تعالی فعلته علیم مجازانده حکیم اولدی (و من یکسب خطیئته او اثما) برکده که خطیئته ایشلید که اول صغیره و یا عمد سر اولان کنهادر . و یا اثم ایشلید که اول کیره و یا عمدله اولان کنهادر (ثم یرم به بریئا) بعده اول ایشلیدیکي کنهای اندن بری کسندیه اسناد ایدر (فقد احتمل بهتانا و اثامینا) اول کسه انکله بهتان و ذنب ظاهر و کتور بر شد افتراسی و نفس خاطئه سی تبرئه سی اجلچون (و لولا فضل الله علیک و رحته) یا محمد اگر حق تعالی سکا نبوت عصمتیه فضلی و انلرک اسرارینه سی اطلاع ایله رجی اولمه (لیمت طائفة منهم ان یضلوا) بنو ظفردن بر طائفه سی حق اوزره قضا دن خطایه تحویل ایدر لدی (و ما یضلون الا انفسهم) حالوکه انکله انجق نفسلرین اضلال ایدر لر (و ما یضرونک من شیء) و سکا برشی ضرر دخی ایتزلر زیرا که حق تعالی سی ناسک ضرر و شرندن عصمت ایدر لدی (و انزل الله علیک الکتاب و الحکم) حق تعالی سکاقرآن و وحی ایله قضاء ازال ایتدی (و علیک مالم تکن تعلم) اولان سباهک کلامی

احدده مشرکله منهرم اولمشکن دربنده مأمور بیوریلن عبدالله بن جبر رضی الله تعالی عنک توابی غنیمت طمعه یزاکنده اولملر یله خالد بن الولید اول دربنددن کوروب مسلمینه الهزام واقع اولدیندن ابن قته الحارثی بر طاشله پیغمبر علیه السلام دیشنی شکست ایتدی مصعب بن عمیر رضی الله تعالی عنه انی دفع ایچون مقابله ایتدکه ابن قته انی شهید ایتکله پیغمبر علیه السلام ظنیله محمدی قتل ایتدم دیو ندا ایتدی مسلمون انی ایشتدکه براکنده اولوب او توزقدر کیمه زد پیغمبر علیه الصلوة و السلامه جمع اولدیلر بوند نصکره فرار ایدر لر کلوب اعتذارلرنده حق تعالی انلری توبیخ ضمتده بو آیت کریمه بی ازال بیوردی (و ما کان لنفس ان تموت الا باذن الله کتابا مؤجلا و من یرد ثواب الدنیا ثوته منها و من یرد ثواب الاخرة ثوته منها و ستجزی الشاکرین) بر نفس ایچون موت کیزر الا الله تعالینک مشیت و فرمانیه که لوح محفوظده موقتا یازلدینی اوزره اولور

آخری استیوب جنگده
ثبات ایدر بعدہ یعنی سزک
دشمنه غلبه کزد نصکره
مصائب هزیمته صبر کزی
تجربه معامله سیچون
دشمندن سزی دوندردی
ورسول الله محالفندن
ندامتکزی ییلوب سزی
استیصالدن عفو ایلدی الله
عظیم الشان مؤمنراوزرین
فضل و مرحمت صاحبدر
دینلده احدثن مدینه
رجوعلرنده امجادن بعضیلر
الله تعالیٰ بزه نصرته
وعدی واریکن ابو مصیبت
بزه ندن اولدی دیملریله
پیغمبر علیه الصلاوة والسلامک
امرینه مخالفت وعدم
ثباترخی بیان ضمتده بو
آیت کریمه نازل اولدی
(اذ تصعدون ولا تلون علی
احد والرسول یدعوکم فی
اخریکم فانابکم غما بتم
لکیلا تحزنوا علی ما فاتکم
ولاما صابکم والله خیر بما
تعملون) شول وقتکه
سز هزیمته قاجوب طاغیه
چقیدیکز بریکزه باقدیکز
ورسول علیه السلام یاننده
اولان صحابه ایله سزک
عقیقکزه بن رسول اللهم
بکاکلک دیو چاغردی
کلدیکز امدی حق جل
وعلا سز غم اوزره غم ایله

اولوب انکچون اشیاء زیاده ایلدی (واتخذ الله ابراهیم خلیلاً) الله تعالیٰ ابراهیم علیه السلامی اصطفا
ایدوب برخایک خلیلی عندنده کی کر اتمه بکزر کر اتمه تخصیص ایلدی ابن عباس رضی الله تعالیٰ عنه
ایدرا ابراهیم علیه السلام ابو صفیان ایدی نزل یول اوزره اولوب ناسدن اکامور ایدنه ضیافت ایدردی
برسه قحط اولوب ناس انک قیوسنه درلیدر طعام دیلدر مکر ابراهیم علیه السلامک مصرده بر صدیق
وار ایدی غلمان اکا کوندر دیکه مصردن اکا طعام الیور غلمان اول دیکه اکرا ابراهیم علیه السلام
انی کندی ایچون مراد ایدرسه تدارک ایدرز زیراکه ناسد ایریشن شدت بزه دخی ایریشوبدر
چون ابراهیم علیه السلامک رسوللری تهی رجوع ایدوب بطحایه اوغرا دیلر غرارلرینی
اندن طولدر دیلر تاکه ناس انلری بوش کلور کور میدلر قلبلرینه هم وانکسار ایرکور میدلر چون
ابراهیم علیه السلامک لوب انی بیلدر دیلر ناس ایدندن طعام رجاسیله قیوسن بکلیوب طورلر
اول حینده ساره رضی الله تعالیٰ عنها او یوردی ابراهیم علیه السلام دخی اندن مهم اولوب او یقوبد
واردی ساره غرارلره واروب باغلرین چوزدی کورسه که دقیق کزیده سیدر اندن عادی
اوزره وافر اتمک دوزدی ابراهیم علیه السلام او یاقیق بورنه تازه اتمک رایخدی کوردی
یاساره بونمت بزه کیدن ایدی دیو سوال ایدیحک دیکه مقررده کی خلیک کوندر ویدر
ابراهیم علیه السلام ایدی اول دکل بلکه اول خلیل الله تعالیٰ عندندن اول بکا ایدوبدر اول سیدن
الله تعالیٰ انی خلیل ایدندی لقبه خلیل الله دینلدی وخلیلک معناسی اولدر که محبتده خلل
اولیده وخله صداقتدر الله تعالیٰ انی سوب اصطفا ایتدیکچون اکا خلیل دینلدی ویاخودخله دن مراد
حاجتدر ایدی اول فقر وفاقه سین الله تعالیٰ غیری به عرض ایتدیکچون اکا خلیل دینلدی (ولله
ما فی السموات وما فی الارض) سموات وارضه اولان اشیانک جیمی خلق وملکی الله تعالیٰ ید مختصدر
(وکان الله بکل شیء عیظ) الله تعالیٰ علم و قدرتی هر شیء عیظ اولدی او یله اولسد عبادنک
اعماله عالم اولوب خیرینه وشرینه جزاء ایدر (ویستغفونک فی النساء) ناسنک میراثی امرنده سندن
استخبار ایدرلر ابن عباس رضی الله تعالیٰ عنه ایدر اشیو آیت کریمه کدک بنانی وابلرندن میراثی
حقنده نازل اولوبدر که قصه سی اشیو سوره اولنده کچمشدر عائشه رضی الله تعالیٰ عنها
ایدر اول شول یتیمدر که بر رجل هجرنده در که اول آنک ولیسیدر اول یتیمه ذات جال و مال
اولورسه مهر مثلندن اقل ایلد اول رجل آنک نکاحند رغبت ایدد جالی و مالی قلیل اولورسه
انک نکاحندن رغبت ایدد و بر روائده شول یتیمدر که بر رجلاک هجرنده اوله که اول رجل
انی مالده کدوید شریک ایدینه و دما یتیمچون زوج ایتیمه و غیری بهده تزویجندن کراحت ایلد
بلکه موته دکن حبس ایدد تاکه میراثه کروب انک غیری به نقل ایتیمه (قل الله یفتیکم فیهن
وما یتلی علیکم فی الکتاب) دیکل که اول نساء حقنده الله تعالیٰ حکمنی سزه تبیین ایدر و کتابده
تلاوت اولنان دخی سزه انی تبیین ایدر (فی یتیمی النساء الا انی لا تؤتونهن ما کتب لهن)
نسادن شول یتیمی حقنده که صدق و میراثندن انلر ایچون تقدیر اولنان شیء ویرمنسز
(وترغبون ان تکوهن) و مال و جلال ایچون اقل صداقله انلر نکاحند رغبت ایدر سز تاکه
مالارینی اکل ایدرسز ویاخود انلرک دما یتیمچون نکاحلرندن رغبت ایدوب غیره دخی انلری
نکاحندن منع ایدرسز تاکه فوت اولدقندن ولایتکز حسیله میراثلرینک اکثرینی کندیکر

مجازات ایدی که غم اول
هزیمت غم ثانی اندن اشد
اوله رق محمد علیه السلامک
قتل اولندی صیحه سی
اوله صبر و ثبات معتاد
ایدوب فوت اولمش قنح
وغنیتمکز و اصابت ایدن
هزیمت و مقتولر یکز اوزره
محزون اولیه سز الله عظیم
الشان سزک اعمال کزی خیر
وعلیمدر (ثم انزل علیکم
من بعد النعمانه نما سفی
طسافه منکم و طافه قد
اعتمهم انفسهم بظنون بالله
غیر الحق ظن الجاهلیه
یقولون هل لنامن الامر من
شیء قل ان الامر کله لله
یخفون فی انفسهم ما لا یبدون
لک یقولون لو کان لنامن الامر
شیء ما قتلنا هذالک لو کتم
فی بیوتکم لبر الذین کتب
علیهم القتل الی مضاجعهم
ولیتلی الله ما فی صدورکم
ولیمحص ما فی قلوبکم والله
علیم بذات الصدور) بو
غدنصکره الله تعالیٰ سزک
اوزر یکزه امنیتی موجب
بر خفیف او یخو ازال
ایدیکه اول نوم سزدن بر
طافه فی استیجاب ایدی
دینلده بونوم خفیفه ایدی
کیسه به واقع اولندیکه
مهاجریندن صدیق و فاروق
و مرتضی و طلحه و سعد بن

واقص وانصارون حادث
بن الصم و سهل بن حنيف
ایدی و بعضی از یزیری دخی
دیمش رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین بواسطه غنم قتل
اندره عود قوت و دفع کلال
اولمش و منافق کردن بر
طاغیه کند و نفساری مهمه
دوشوب الله تعالی به ناحق
ظله اهل جاهلیت محمد
علیه الصلاة والسلام
ایشی باشه جیقمز و ظنی
ایدوب دیرلر دیکه بو وعده
نصرت امرنده بزم ایچون
برشی اولیدی بزه هزیمت
واجاب لر مزه قتل واقع
اولمزدی دیرلرسن انلره
دیکه اگر سر خانلر یکزده
اولیدیکز سزدن انلر
ایچونکه قتل مقدر ولوح
محفوظده یازلمشدر انلر
خانلرندن چیقوب مقتل کاه
کیدرلردی الله تعالی سزک
قلبکزده اولان اخلاص
ونفاق اظهار و درونکزده
اولان نیتلر یکزی یاک
وخالص ایتک و وسوس
شیطانندن تخلیس ایچون بویه
اراده ایلدی الله تعالی
قلبلر یکزده اولان سراری
بیلجیدر (ان الذین تولوا
منکم يوم التقی الجمعان اما
استزلهم الشیطان ببعض
ما کسبوا ولقد عفا الله

سنک مالک اولدینکده بی لوم و مؤاخذه ایتکل (فلاتملوا کل الممل فتذروها کالمعلقة) ایدی
نسا کزدن عبت ایتدیکزه قسم و نفقه ده افمالکزی اهاو کزه اتباع ایتکز که اول عبت ایتدیکز
نه ذات بل و نه مطلقه ترک ایدرسز قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من کان له امرأتان فسال الی
احدهما جاء یوم القیامة واحد شقیه مائل پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسد که ایکی
مرأسی اولوب برینه میل ایده یوم قیامته برشق مائل اولدینی حالده کلور (وان تصلحوا و تنقوا)
اگر نسا کز امورنده افساد ایتدیکزی اصلاح ایدر و مستقبده جوردن حذر ایلرسکز (فان الله
کان غفوراً رحیم) الله تعالی میلکزدن کچی مغفرت ایدر (وان یغفر قایض الله کلا من سعت) اگر
زوج و زوجه بری برلرندن مفارقت ایدر لرسه الله تعالی اول ایکیسندن هر برینی صاحبندن غنا
و قدر تیله غنی قیلور سرأبی زوج آخرله ورجلی سرأه آخری ایله (وکان الله واسعاً حکیم) الله تعالی
فضل و رحمتده واسع و امر و نهینده حکیم اولدی الحاصل چنان بر رجاک تحت نکاحنده ایکی سرأه و یا
اکثر اولسه اکا واجب اولور که قسمده انلرک بینن تسویه ایدر اگر تسویه ترک ایدر سده الله تعالی به
عاصی اولور واجب اولور که مظلومه یه قسمی قضاء ایده و تسویه نک و جوبی بتونه در بو خه
جاعده دکل زیرا اول نشاطده دأزدر نشاط ایدر انک اختیارنده دکلدر اگر تحت نکاحنده
حره و امه اولور سه حره عندنده ایکی کجه و امه عندنده بر کجه اوله و اگر زوجات
قدیمات اوزره زوجة جدیده زوج ایتسه اگر اول بکرایسه عندنده علی التوالی بدی کجه اوله
ثیب ایتسه اوج کجه اوله بعده کلیسک بیننده تسویه ایده و قدیمات ایچون اول کجه لری قضاء
ایتد قال انس رضی الله تعالی عنه ان من السنة اذا تزوج البکر علی الثیب اقام عندها سبعا و قسم و اذا
تزوج الثیب اقام عندها ثلاثاً ثم قسم انس رضی الله تعالی عنه ایدر سندن در که ثیب اوزره بکر
تزوج ایتسه اول بکر عندنده بدی کجه اقامت ایدوب اندن قسم ایده و اگر تزوج ایتدیک ثیب ایتسه
عندنده اوج کجه اقامت ایدوب اندن قسم ایده بعضیلر اشبو خبری پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه
وسلم فرم ایدی و اگر رجل سفر مراد ایتد که بعض ناسی بیلرنده قرعه ایتد که نصرکه
بیله سنج کورتور سه جائز اولور بعده باقیات ایچون مدت سفر دکوی قضاء واجب اولمز اول
مدت اگر چه طویل اولور سه ده اگر بر بلده ده اقامتی مدت مسافرن اوزره زیاده اولمز سه
قال عائشة رضی الله تعالی عنها کان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا اراد سفر اقرع بین نسائه
فایتن خرج سهمها خرج بها عائشة رضی الله تعالی عنها ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
سفر مراد ایتد که ناسی بیننده قرعه ایدوب قنفسنک سهمی چقارسه سفره انی کوتور ردی
(والله مافی السموات و مافی الارض) سموات و ارضنده اولان اشیا نکل خلق و ملکی الله تعالی به
مختصدر (ولقد وصینا الذین اتوا الکتاب من قبلکم وایاکم ان اتقوا الله) سزدن او کدن کتاب
ویریلنلره و سزه امر ایتد که الله تعالی دن قورقوب انی بر لیه سز و شر ایلله عل ایلده سز (وان
تکفروا فان الله مافی السموات و مافی الارض) و اگر کافر اولور سکز الله تعالی سموات و ارضنک
وایکیسندن کی اشیا نکل مشارک و منازع سز مالکدر سز کفر و عصیانکز ایلله متضرر اولمز شکر
وتقوا کزله متفع اولدینی کی بلکه سزه تقوی و طاعتله امر ایتدی سزه رحمت ایتسون ایچوندر
بو خه اکا احتیاجی ایچون دکل (وکان الله غنیاً حمیداً) الله تعالی خلقدن و عبادلرندن غنی و ذاتنده

عنهم ان الله غفور رحیم)
سزدن شول کیمسه لر که
ایکی جمعلک ملاقاتی یعنی
احد جنکی کوی یوز
جویردیلر انلر پیغمبر علیه
السلامه مخالفت و غنیمته
حرص کی بعض عمللری
سبیلله الحق شیطان انلرک
ذله طالب و انلر دخی انک
رأینه راغب اولدیلر الله
تعالی انلرک توبه و اعتذارلری
جهتیلله کنساهرلری اغفو
ایتدی تحقیق الله عظیم الشان
ذنوبی مغفرت ایدر و مذنبک
توبه سه تأخیر ایلله عقوبتنده
عجله ایتز (یاایها الذین
امنوا لا تکنوا کالذین
کفروا و قالوا لاخوانهم
اذا ضربوا فی الارض او
کانوا غزاً لو کانوا عندنا
ما ماتوا و ما قتلوا لیجعل الله
ذلک حسرة فی قلوبهم والله
یحیی ویمیت والله یمام عملون
بصیر) ای مؤمنلر سز کافر
و منافق کچی اولیک که انلر
تجارتیه کیدوب انده فوت
یا خود جنکه کیدوب انده
قتل اولان قرداش
واجابلر ایچون اگر بزم
یا عزده اولیدیلر اولمز لر
و قتل اولمز لردی دیرلر
الله تعالی انلرک بو قول
و اعتقادلرینی قیلرنده غم
و حسرت اولنق ایچون قیلدی

حیدر اولدی (ولله مافی السموات و مافی الارض) سموات وارض و مافیها الله تعالیک خلق و ملکیدرجیع مخلوقاتک اکا احتیاجی انک غناسته دلالت ایدر و مخلوقاته افاضه ایتدیکی وجود و انواع خصایص و کالات انک حیدرینه شهادت ایدر (و کفی بالله وکیلا) سموات وارض و مافیها انک امرینه الله تعالی وکیل اولمده کافی اولدی ایدر (انی وکیل ایدینوب غیری به توکل ایتمکز) (انیشایدکم ایها الناس ویأت باخزین) یاناس اگر الله تعالی سزی دیرسه افتاء ایدوب قوم آخرین ایجاد ایدر و یاخود سز انک امرینه عصیان ایدیمک سزی اهاک ایدوب یریکزه انک امرینه زیاده اطاعت ایدر قوم ایجاد ایدر (وکان الله علی ذلک قدیرا) الله تعالیک اعدام و ایجادده قدرتی بلوغ اولدی (من کان یرید ثواب الدنیا فعداه ثواب الدنیا و الآخرة) برکسه که اعمال آخرتدن ایشلیدیکی عمله حطام دنیا و بالذات دلیله مجاهد کبی که جهاد ایله غنیمت دلیله یوخسه ثواب آخرتی دلیله ایدر ثواب دنیا و ثواب آخرت ایکسیدیخی الله تعالی عندنده در اکانولدیکه اول ایکسندن انفسی قیوب اخی دیرلر زیرا برکسه که الله اخلاصله جهاد ایدر اکانولمده و یریه جک ثوابک جنبنده غنیمت لاشی مثابه سنده اولور ایشلکسزین دخی غنیمتک حصولی مقدر ایه آخرت ثوابی طلب عندنده اولدخی اولور اما که مقصود بالذات ثواب دنیا اولمک ایشلکسزین دخی ثواب آخرت حاصل اولمده و یاخود مراد اول نیچون ایکسین بیلله طلب ایتمکسزول کیمسه کبی که ربنا آتانا فی الدنیا حنة و فی الآخرة حسنة دیوایکسین بیلله طلب ایدر (وکان الله سمیعا بصیرا) الله تعالی انلرک اقواله سمیع و اعماله و نیاتلرینه بصیر اولدی هر صنف قصدلری حسبجه جزا ایدر (یا ایها الذین آمنوا کونوا قوامین بالقسط) یا مؤمنلر عدل اوزره قیامه اجتهاد ایدر (شهداء الله) شهادت لریکزی لوجه الله حقه اقامت ایدر اولدیفکمز حالده (ولو علی انفسکم) اگرچه اول شهادت کندیکز اوزره ایدر اقرار ایتمکمزله زیر شهادت حق بیاند کرکسه اول بیان نفسی اوزره و یا غیری اوزره اولسون (اووالدین و الاقرین) و یاخود اول شهادت و الدینکمز و یا اقرار بکمز اوزره ایدر (ان یکن غیا و فقیرا) مشهود علیه و یا اول مشهودله دن هر بری کرکغنی و یا فقیر اولسون شهادتکزی اقامت ایدر مشهود علیه اگرچه غنی ایدر غناستجه چون اندن هییت ایتمکمز و دخی مشهودله اگرچه فقیر ایدر فقری ایچون اکا مرحمت ایتمکمز (فاله اولی بها) الله تعالی غنی و فقیره و حاللرینه نظره اولدیر (فلا تتبعوا الهوی ان تعدلوا) ایدر (وان تلوا او تعرضوا) و اگر شهادت حقندن و یا حکومت عدلندن السند کزی تحریف ایدر سکز تا که حق ابطال ایدر سکز و یاخود اداه شهادتدن اعراض ایدوب کتم ایدر سکز (فان الله کان یعملون خیرا) الله تعالی سزک اعمالکمز خیردر انک اوزره سز جزا ایدر (یا ایها الذین آمنوا) یا اهل کتابدن شونلر که ایمانه کلدیلر روایت اولدیکه عبدالله بن سلام و اصحابی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلمه کلوب دیدیلر که بزرگا و کتابکه و موسایه و توراته و عزیره ایمان کتوروب انلردن ماعدا رسوللره و کتابلره کافر اولورز اولیلله اولسه بوآیت نازل اولدی و یاخود مراد یهود و نصاری اوله یعنی شونلر که موسایه و عیسایه

ایمان کتوردیلر و یاخود مراد منافقین اوله یا شونلر که لسانلرله ایمان کتوردیلر و یاخود مراد مسلمین اوله یعنی یا مؤمنلر (آمنوا بالله ورسوله و بالکتاب الذی نزل علی رسوله و بالکتاب الذی انزل من قبل) الله تعالی به و رسولی محمد صلی الله تعالی علیه و سلمه و کاننزل ایتدیکی قرآنه و اندن اول انزال ایتدیکی تورات و انجیل و زبور و سایر کتب متقدمه ایمانکمز اوزره ثابت و دائم اولک (و من یکفر بالله و ملائکته و کتبه و رسوله و الیوم الآخر فقد ضل ضلالا بعیدا) برکسه که الله تعالی به و ملائکسته و کتابلرینه و رسوللرینه و یوم آخره و یا جموعندن برینه کافر اوله بر ضلاله ایر که اول هدادن بعیددر (ان الذین آمنوا ثم کفروا ثم آمنوا ثم کفروا ثم ازدادوا کفرا) یهوددن شونلر که موسی علیه السلامه ایمان کتوردیلر بعده عجله عبادت لریله کافر اولدیلر بعده توراته ایمان کتوردیلر بعده عیسایه کافر اولدیلر بعده محمد علیه السلامه کفرله کفرلرین آرتوردیلر و یاخود اهل کتابک جیبی که نیلرینه ایمان کتور دیلر بعده اکا کافر اولدیلر بعده نیلرینه نازل اولان کتابلرینه ایمان کتور دیلر اکا کافر اولدیلر انی ترک ایتلرله بعده محمد صلی الله تعالی علیه و سلمه دخی کفرلرین آرتوردیلر و یاخود قوم مرتدینکه مؤمنلر ایکن مرتد اولدیلر بعده ایمانه کلوب بعده مرتد اولدیلر بعده ردت اوزره موتله کفرلرین آرتوردیلر (لم یکن الله لیغفر لهم) الله تعالی انلری مغفرت ایدر دکلدر مادامکه انک اوزره اقامت ایدر (ولا یهدیهم سیلا) و طریق حقه دخی هدایت ایدر دکلدر زیرا بعیددر که انلر کفردن توبه ایدوب ایمان اوزره ثابت اولدیر • دینلرله کجایان بر کافر اول مره اسلامه کلوب انک اوزر دایم اوله الله تعالی انک کفر سابقک مغفرت ایدر و اگر اسلام کلوب بعده کافر بعده مسلم بعده کافر اولورسه الله تعالی انک شول کفر سابقن مغفرت ایتمک اسلامه اوزره دایم اولسه اول مغفور ایدی (بشر المنافقین بان لهم عذابا الیم) یا محمد منافقلره خبر ویر که انلر ایچون عذاب الیم اعداد اولمشدر (الذین یتخذون الکافرن اولیاء من دون المؤمنین) انلر که یهود و نصاری اصداق ایدینورلر مؤمنلری دکل (ایتقون عندهم العزة) یوخسه انلردن محمد علیه السلام و اصحابی رضی الله تعالی عنهم اوزره معونه و ظهور و یا انلرک عندنده قوت و غلبه ی طلب ایدرلر (فان العزة لله جمعا) عزت ایدر جمعا الله تعالی به مخصوصدر تعزیز ایتمکمز اول کسه که الله تعالی انی عزیز ایدر نکیم و الله العزة و لرسوله و للمؤمنین قول شریفله اولیاسیچون انی تقدیر ایلدی (وقد نزل علیکم فی الکتاب) و الحال حق جل و علا قرآنده سز یا منافقین نازل ایتدیکه (ان اذا سمعتم آیات الله یکفربا و یستهزأ بها) فجان الله تعالیک آیتلرینه کفر ایدیلر و استهزا اولور ایشیده سز (فلا تقعدوا معهم حتی یخوضوا فی حدیث غیره) ایدر انی ایدن قومله بحالسه ایتمکمز مکر که انی ترک ایدوب حدیث آخره شروع ایدرلر (انکم اذا مثلهم) شویله که سز انلر کله بحالسه ایدر و کفر و استهزا لری استماع ایلروانی انکار ایتمیوب رضا صورتن اظهار ایدر سکز کفرده سز دخی انلرک کیسز بعض علماء اشو آیتله اهل معاصی و اهواء دن اجتنابک و جوبنه استدلال ایتدی عمر بن عبدالعزیز رضی الله تعالی عنه بر قومی شرب خمر ایدر بولوب انلرک جیبی ضرب ایتدی مکرار ارنده صائم بر رجل صالح و ار ایدی انی اکا

الله تعالی مشیتله کیمیه کاه سفر و غزاده احیا ایدر و کیمیه اقامت و حضرده امانه ایدر الله عظیم الشان اعمالکمز بعیددر (ولئن قتلتم فی سبیل الله او متتم لمغفرة من الله ورحمة خیر مما یجمعون) اگر سز الله تعالی یولنده قتل اولور سکز یاخود فرانشکرده ایمانکمزله فوت اولور سکز کافر لرک دنیا منافی جمعنده اولان حیاتلرندن البته سز خیرلو الله تعالی دن مغفرت و رحمتدر (ولئن تم او قتلتم لالی الله تمحشرون) اگر سز فوت اولور یاخود فی سبیل الله قتل اولور سکز البته عاقبت الله تعالی به حشر و ثوابه نائل اولور سکز (فبارحمة من الله لنت لهم ولو کنت فظا غلیظ القلب لاتفضوا من حولک فاعف عنهم و استغفر لهم و شاورهم فی الامر فاذا عزمت فتوکل علی الله ان الله یحب المتوکلین) الله تعالی دن سکا بو کرم و رحمتدر که احد منهنز ملرینه ملائمت ایتدک اگر بد اخلاق اولوب سخت دل و مرحتسز اولدک انلر البته سنک اطرافدن برا کنده اولور لردی امدی انلردن قصیر انلری عفو ایله و انلر

تسریف استدلالتی اول دخی انلردن دیر دیوب بو آیتله استدلال ایتدی (ان الله جامع المنافقين والكافرين في جهنم جميعا) الله تعالی منافقاری و کافرلری جهنمه جمع ایدر اکر موتلری نفاق و کفر اوزره اولورسه (الذين يترصبون بكم) اول منافقار که سزک احوالکز تغیرنه منتظر اولورلر (فان كان لكم قع من الله) اکر الله تعالی سزه ظفر و غنیمت ایررسد (قالوا الم تكن معكم) دیرلر که سزک دینکرده و سزکله بیله جهاده دگیلرکه بزه دخی غنیمتدن حصه ویرک (وان كان للكافرين نصيب) و اکر کافرلر ایچون دولت و مسلمین اوزره ظهور اولورسه (قالوا الم نستحوذ عليكم ونمنمكم من المؤمنين) کافرله دیرلر که بزاویریکزه غالب و قتلکزه متکمن دگیلرکه و مؤمنلرک صولتن اوزریرکزدن دفع ایتدیکی انلرک قلوبنه ضعف ویررشی تخلیله و انلره مظاهرتنه توانی ایله ایددی انلردن نائل اولدیفکزشینه بزی دخی شریک ایدک (قاله يحكم بينكم يوم القيمة) الله تعالی يوم قیامتده مؤمنلر ایله منافقاریننی فصل ایدر (ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا) الله تعالی کافرلر ایچون مؤمنلر اوزره جته غلبه به مجال ویرمدی اشبو دلیلدر که کافرلرک عبد مسلمی اشتراسی باطل اوله (ان المنافقين يخادعون الله وهو خادعهم) منافقار الله تعالی ایله خادعین معامله سن ایدرلر لسانلرله اظهار ایمان و صدرلرله کفری کتمانله الله تعالی دخی انلره خدعدرلرینک جزاسن ایدر که اوزرلرینه احکام مسلمینی اجرا ایدر حالبوکه عندنده اچت کفار اولوب نازک درک اسفل اهلتندنر و يوم قیامتده مؤمنلره ویریلان نورکی انلره دخی ویریلور مؤمنلر نورلرله صراطی کچدرلر انلرک نوری انلره سیونوب ظلمده قالدر (و اذا قاموا الى الصلاة قاموا كسالى) چان غازه قالدرلر مکروه کی مشاقلین و کسالا اولدقاری حالده قالقارلر کد کوررلرله غازی قیلورلر (والا قلوبكم يكدرلر اشبو دلیلدر که نمازه نشاط اوزره دخول مستحب اوله و کشی کسالتیم دیمک مکروه اوله (براؤن الناس) انی ناسه مریات ایچون ایدرلر یوخسه امر الله اتباع ایچون دکل (ولا یذکرون الله الا قلیلا) الله تعالی ی آزد کر ایدرلر انک از اولمسی زیرا کدریاه و سمنه ایچون ایدرلر اکر اول آرایله الله تعالیکن وجهن اراده ایتدرلر چوق اولوردی و یاخود از اولمسی الله تعالی انی قبول ایتدیکیچوندن هر شیککه قبول اوله اول چوق اولور (مذنبین بین ذلک لالی هؤلاء و لالی هؤلاء) انلر ایمانله کفر بیننده تردد ایدرلرله مؤمنلره و نه کافرلره منسوبلدر تصدیق ایتزلر که مؤمن اولدر کفرلرین اظهار ایتزلر که کافر دینلرلر (ومن یضلل الله فلن تجده سبیلا) اول کسده که الله تعالی اکا هدایت ایتدسن انکیچون حق و صوابه طریق بولیمسن (یا ایها الذین آمنوا لاتخذوا الکافرين اولیاء من دون المؤمنین) یا مؤمنلر اخوانکز مؤمنلری قیوب کافرلرله موالات ایتکز که اول منافقار ضعیبر ایددی انلره تشبه ایتکز (اتریدون ان تجعلوا لله علیکم سلطانا مینا) دیرلر میسر که عذابکزی ایجاب ایدر الله تعالیکن اوزریرکزه حجت بیندهسی اوله زیرا انلرک موالاتی نفاقه دلیلدر (ان المنافقين فی الدرك الاسفل من النار) منافقار ناردن درک اسفلله عذاب اولورلر (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر انده کلیدلی تیموردن تابوتلر ایچنده اولورلر منافقارک عذابی سائر کفره دن اشد اولمسنک حکمتی بودر که انلر کفره نک اخبیدر کفرلرینه اسلامی استهزاء و مسلمینی خداع

(شریفی)

شریفی دخی ضم ایتکلردن (ولن تجد لهم نصیرا) سن انلر ایچون عذابدن منع ایدر نصیر بولیمسن (الا الذین تابوا) مکرشونلر که نفاقدن توبه ایدرلر (واصلحوا) و حال نفاقده کی اسرار و احواللرندن افساد ایتدکلرینی اصلاح ایدرلر (واعتصموا بالله) و الله تعالی به وثوق ایدوب دین مختاری تمسک ایدرلر (واخلصوا دینهم لله) و طاعتلرین لله خالص ایدرلر (فاولئك مع المؤمنین) ایددی انلردن یاده و آخرتده مؤمنلر ایدرلر (وسوف یؤت الله المؤمنین اجرا عظیما) آخرتده ایدر الله تعالی مؤمنلره اجر عظیم ویریسدرلر اوله اولسه انده انلره مشارک و مساهم اولورلر (ما یفعل الله بعذابکم ان شکرتم و آمنتم) اکر الله تعالی به ایمان کتوروب سزه ویردیکی نعمتله شکر ایدرلر سزله عذابله نه دیرلر سزه غیظی واردر انکله تشفی ایدر و یا انکله برضری دفع ایدر و یا انکله برنقی جلب ایدر حالبوکه اول نفع و ضرردن غنی متعالدر بلکه کفره مصر اولانه عقاب ایدرلر اکر اصرار سوه مزاج کیدر که مرضی مؤدی اولور چنانکه اول ایمان و شکرله زائل اوله و اندن نفسی تنقیه ایدر تبعه سندن قوریلورلر شکر ای ایمان اوزره تقدیم ایددی زیرا که ناظر اوله نعمتی ادراک ایدوب شکر مبهمله شکر ایدر بعده امعان نظرله منعی ییلوب اکا ایمان کتورر (دینلرکه آیتک معنای الله تعالی مؤمن شاکره عذاب ایتز زیرا انک عبادینه تعذیبی نه ملکن ارتور و نه انلره عقوبتک ترکی ملکنه نقص ویرر و شکر کفرک ضدیدر کفرایسه ستر نعمتدر و شکرانی اظهار اولور (وکان الله شاکرا علیما) الله تعالی عبادنه ثوابک ایزکورر انلردن عل قلبله راضی اولوب مقابله سنده اجر جزیل و یرر و شکر و ایمانلرینک حقی ییلور (لایحب الله الجهر بالسوء من القول الا من ظلم) الله تعالی قول قبیح ایله جهرا یتکی سوز مکر که مظلوم ظالمینه بددعا ایله و یا اندن تظلمه جهرا یاده و اکر ظالم انی شتم ایتدکه اول دخی انک مثیلله زیاده ستر شتم ایتد جائز اولور (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم المتسبان ماقالا فعلی البادی مالم یتد المظلوم) پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر ایکی کشتیک سباید شملرینک و یا ای اول سبیدا ایدر انک اوزره در مادامکه مظلوم سبد ظالم اوزره تجاوز ایتد (مجاهد ایدر اشبو آیت ضیف حقتده در که بر قومه نزول ایتدیکنده اکاضافت و یا ضیافته احسان ایتددر انکیچون انلردن شکایت و یاسوه صنیلرین حکایت ایتدی جائز اولور (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان نزلتم بقوم فامرؤا لکم عاینفی للضیف فاقبلوا فان لم یفعلوا فخذوا منهم حق الضیف الیدی یبنی لهم) پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر چان بر قومه نزول ایتدیکنده ضیفه لایق اولورشی سزه کتوررلرله انی قبول ایدک و الا ضیفه لایق اولور حق انلردن اخذ ایدک (وکان الله سمیعا علیما) الله تعالی مظلومک دعاسن ایشدر ظالمک مستحق اولدینی عقابی ییلور (ان تبدوا خیرا و اتخفوه) اکر طاعت و بری اظهار و یا اسرار ایدرلر (اوتفوا عن سوء) و یاسزه ایشلن اسائی عفو ایدوب مؤاخذه ایتز سکز (فان الله کان عفوا قذیرا) الله تعالی انتقامه قدرق کامله ایکن عصاتک کثیرن عفو ایدر ایددی سزا کاولی سز که يوم قیامتده (هل جزاء الاحسان الا الاحسان) خواستجه سز دخی عفو له جزا اولور سز (اشبونده مظلومی مکارم اخلاقه ترغیب واردر (ان الذین یکفرون بالله ورسوله) شونلر که الله تعالی به و رسوللرینه کافر

بوخیانی ایدرله قیامتده یوزاننده اول خیانت زنجیرله کتوریلور بعده نفسک کلیدی کسب ایتدیکی خیر و شر ایله جزا نور و اولکونده کیمسلر ظلم اولتزلر (مریدر که غنایم بدرده بر قرمنی قطیفه غائب اولغله بعض منافقار ظن ایدرلر که انی رسول الله آلمش اوله دیدیلر الله تعالی حیینک و سائر انیسانک خیانتدن ذمتلرینی تبریه ضمنتده (و ما کان لنبی ان یفل یسوردی) افن اتبع رضوان الله کن باه بسخط من الله و ماویه جهنم و بش المصیر) الله تعالیکن رضاسنه تجتله خیانتدن صافقن کیمسه خیانتله اللهک غضبه اوغرایان کیمسه کی اولور میکه انلرک مکانلری محل تیسج اولان نار جهنمدن (هم درجات عند الله و الله بصیر بما یعملون) اول خیانتدن محترز امین کیمسه له عند الله درجات رفیعده واردر الله تعالی امین و خانی کوریمی و جزالری ویرجیدر (لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث فیهم رسولا من انفسهم یتلو علیهم آیاته و یرکهم و یعلمهم الکتاب و الحکمة و ان

اولور لر یهود کبی که موسی علیه السلام و تورانه و عزیره ایمان کتوروب عیسی علیه السلام و انجیله و محمد صلی الله تعالی علیه و سلمه و قرآنه کافر اولدیلر (ویریدون ان یفرقوا بین الله ورسوله) والله تعالی ایلر رسوللری بنی تفریق اراده ایدیلر (و یقولون تؤمن ببعض و نکفر ببعض) و رسوللر کیمه مؤمن و کیمه کافر اولور زدی لر (ویریدون ان یخذوا بین ذلک سیلا) و انکله ایمان و کفر بینده طریق وسط اتخاذه دیلر که حالوکه واسطه یوقدر زیرا که حق مختلف اولم شول سیدنکه الله تعالی ید ایمانک ایمان رسوللرینک جیمه ایمانه و تبلیغ ایندکلرینک تفصیل و اجالت تصدیق ایلدر زیرا که انک بعضنه کافر اولان منالده کلنه کافر کیدر (اولک هم الکافرون حقا) ایدی انلر کفرده کاملدر بعضنه اولان ایمانلری معتبر اولم (واعتدنا للکافرین عذابا مهینا) رسوللرک جیمه و کفرک بعضنه کافر اولنلر ایچون زعذاب مهین اعداد ایندک (والذین آمنوا بالله ورسوله ولم یفرقوا بین احد منهم) و شونلر که الله تعالی ید رسوللرینک جیمه ایمان کتوردیلر یوخسه بعضنه ایمان و بعضنه کفرله بیلرک تفریق ایتمدیلر (اولک سوف یؤتیهم اجرهم) ایدی الله تعالی انلره اجر موعوده لرینی یوم قیامتده وریسدر (وکان الله غفورا رحیما) الله تعالی انلره تفریطلرینی مغفرت و حسناتلرینی تضعیفله رحمت ایدر (یسألک اهل الکتاب ان تنزل عنهم کتابا من السماء) یا محمد اهل کتاب سندن دیلر که انلر اوزره سمان کتاب تزیل ایدسن (روایت اولندیکه اخبار یهودییمبریم صلی الله تعالی علیه و سلمه دیدیلر که اگر نبوت دعواسنده صادق ایسک سمان زه جله بر کتاب کتور موسی علیه السلام کتوردیکی کبی و یاخود الواح اوزره خط سماوی ایلر یازیلر بر کتاب کتور موسی علیه السلام تورانی کبی و یاخود بر کتاب کتور که نزول ایدرکن زاتی کوره وز (فقد سألوا موسی اکبر من ذلک) اگر انلرک بوسوالن استکار ایدرسک انلر بوندن اکبر شیئی موسی علیه السلام دن سوال ایتمشدری اشو سوالی ایدن انلرک آباءنلرک ایکن انلرک کندولرینه اسناد اولندی (زیرا که آباءلرینک مذهب ایندکلرینک اول عرق فاسدی کندیلرده راسخ اولمشدر یا محمد انلرک سا اشواقتراحی اول جهالات و خیالاتلری دکدر (فقالوا ارنا الله جهرة) الله تعالی یی زه آشکاره کوسر کل دیدیلر (فاخذتهم الصاعقة بظلمهم) تفتلری و اول حالده انلره حصولی محال اولان شیئی سواللری سبیلده سمان برنارکلوب انلری اهلک ایدی (ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم البينات) بوسوالدن موسی علیه السلامک نبوتنه دلالت ایدر آیات و معجزات مجیئندنصرکه موسی علیه السلامک غیبی حائده عجل آلهه اتخاذه ایدوب اکعبادت ایتدیلر (ففعلوا عن ذلک) بوجهلری توبه ایتلر ایلر انلری عفو ایندک یوخسه استیصال ایتدک ایدی بونلر دخی توبه ایتسونلر که آباءلری کبی انلری دخی عفو ایدوز (و آتینا موسی سلطانا مهینا) و موسایه انلرک اوزره تسلط ظاهر و یردک شول وقتکه عجل آلهه اتخاذه ایندکلرینه توبه ایچون کندیلرینی قتلده امر ایلدی (ورفعنا فوقهم الطور بميثاقهم) و ميثاق قبول ایتسونلر ایچون فوقلرینه ظله کبی طور ی رفع ایندک شول وقتکه تورانی تصدیق ایدوب شرایعنی قبولدن ایا ایتدیلر (وقلنا لهم ادخلوا الباب سجدا) و موسی علیه السلامک لسانیه انلره ارجا قیوسندن بیلار یکزی اکش اولدیکز حالده کیرک دیدک (وقلنا لهم لاتعدوا فی السبت) و داود و یاموسی

(انلری)

لسانیه انلره یوم سبتده سمک اخذندن و سائر اعمالدن سره حرام ایتدیکمزی استحال الله امریمزه مخالفت ایتمکزدیدک (و اخذنا منهم ميثاقا غلیظا) و انک اوزره انلردن عهدشدید اخذ ایلدک که اول انلرک الله تعالی انک امرینی ایتشدک واکا اطاعت ایدک دیلری (بعده اول عهدی صیدیلر و ميثاق نقض ایتدیلر (فبما نقضهم ميثاقهم) زانلره ایشلدیکمزی ایشلدک شول سیدنکه ميثاقلرین نقض ایتدیلر (وکفرهم بآیات الله) و الله تعالی انک امرینی انکار ایتدیلر (و قتلهم الانبیاء بغیر حق) و ینمیرلرین ناحق یره قتل ایتدیلر (و قولهم قلوبنا غلف) و قلوب زذات غلافدر سنک حدیث و دعوتکی فهم ایتمزدیدیلر (بل طبع الله علیهم کفرهم) بلکه الله تعالی کفرلری سبیلده قلیلرین علدن محجوبه قیلدی و آیات تدبیرنه و مواعظ تدکیرنه توفیق منع ایتدی (فلا یؤمنون الا قلیلا) ایدی انلردن ایمانه کلز الا آکسدر کلور (و بکفرهم) و عیسایه کفرلری (و قولهم علی مریم بهتان عظیم) و مریم اوزره زنا به نسبتله بهتان عظیم اسنادلری سبیلده دخی قلیلرین علدن محجوبه قیلدی (و قولهم) و دخی شول قوللری سبیلده که (اتاقتنا المسیح عیسی ابن مریم رسول الله) ز عیسی مسیح ابن مریم رسول اللهی قتل ایندک یعنی که اول انلرک زعمنده رسول اللهدر و یاخودا که رسول الله دیلری استهزاء طریق اوزره اوله و یاخود اول انک مدحی الله تعالی دن استتاف اوله و یاخود انلرک ذکر قبیعی مکانده ذکر حسن وضع اوله اوماقتلوه و ماصلبوه و لکن شبلهم (حالوکه انلرانی نه قتل و نه صلب ایتدیلر بلکه انک قتلی قصایدنلردن برینک صورتی عیسایک صورتنه بکزدیلوب انی عیسی زعیله قتل ایتدیلر (روایت اولندیکه و قتا که یهوددن برجاعت عیسی علیه السلامه و اناسنه سب ایتدیلر عیسی علیه السلامک بددعاسیلده حق تعالی انلرک صورتلرینی قرده و خنازیر صورتنه تحویل ایتدی اوله اولده یهودانک قتله اتفاق ایتدیلر حق تعالی اکا انلرک اول اتفاق یلدر و وانی سمایه رفع ایدر ایدوکی خبر و یردی عیسی علیه السلام اصحابنه دیدیکه قنیکز راضی اولور که بنم شهم اکا القاء و انوب قتل و صلب ایدیلر و جتده کیره اارلندن بری اکا راضی اولیجق حق تعالی انی عیسایه بکزر صورتنه تحویل ایتدی یهود انی عیسی ظنیلر طوتدیلر قتل و صلب ایتدیلر (دینلرک انک شهمی بر رجل منافقه القاء اولندیکه عیسی علیه السلامدن چیقوب یهوده انی دلالت ایتدی اول قتل و صلب اولندی (دینلرک یهوددن طعیانوس نام رجل عیسی علیه السلام اولدینی بته کوروب انی انده بولدی حق تعالی عیسایک شهن انک اوزره القاء ایدوب چیقیدینده عیسی ظنیلر انی اخذ و صلب ایتدیلر (وان الذین اختلفوا فیدلنی شک منه) عیسی علیه السلامک شانه اختلاف ایدنلر اندن تردده درلر وقعه مذکور و واقع اولیجق ناس انک امرنده اختلاف ایتدیلر (یهودک بعضی دیدیلر که اول کاذب ایدی زانی حقا قتل ایلدک و آخرون تردد ایدوب بعضلری دیدیکه بوقتل اولسان عیسی ایسه یا بزم صاحبز نیجه اولدی و بعضیلر دیدیکه بوقتل و جهی عیسی وجهیدر و بدنی صاحبز بدیدر و عیسایک حق تعالی بی سمایه رفع ایدر دیدیککی ایشیدن دیدیکه اول سمایه رفع اولندی و بر قوم دیدیلر که ناسوت صلب اولوب لاهوت صعود ایتدی (مالهم به من علم الا اتباع الظن) حق تعالی ایدر انلرک عیسایک قتله و یا عدم قتله یقینلری یوقدر بلکه انی قتل ایتدی دیلری ظنه اتباعلدر (و ما قتلوه یقینا) انلر عیسی علیه السلامی ز عمل نجه متیقین اولدقلری

تشیرو تعریف ایتمک استلر

احدده ملاقاتی کونی سزه اصابت ایدن الله تعالی انک قضاسیلدر و مؤمنلرک ثباتی اظهار و تمیز ایچوندر (و لیعلم الذین نافقوا و قیل لهم تعالوا فاقتلوا فی سبیل الله او ادفعوا قالوا لو نعمم قتالا لا تبعنا کم هم للکفر یومئذ اقرب منهم للإیمان یقولون باقوا هم مالیس فی قلوبهم والله اعلم بما یکنمون) و دخی منافقلرک نفاق و خصوصتلرینی اظهار و تمیز ایچوندر که انلره کلک فی سبیل الله مقاتله ایدک یاخود مجاهدلرک ایچنده بولوب عسکرده کثرت کورنمکله دشمنی اموال و اولادیکز اوزرندن دفعه سبب اولک دینلرکده انلر اگر رسم حربی بیلدک سزه تابع اولوردق دیدیلر اول منافقلر اولکونده نصرت جهتیه اهل کفره تقربلری اهل ایمانه تقربلرندن زیاده در انلر قلیلرنده اولیان شیئی لسانلریله سوللر الله عظیم الشان انلرک کتم ایتدکلری شیئی بیلور (الذین قالوا لاخوانهم و قعدوا لواطاعونا ما قتلوا قل فادروا عن انفسکم الموت ان کتم صادقین) اول منافقلر که یوم احیدده مدینه ده قاعدلر ایدی

حاله قتل آمدید و یا خودانی یقین اوزره بیدیدر (بل رفعه الله الیه) بلکه الله تعالی انی سماعه حفظه
رفع ایلدی (دینلیدیکه اول شهر رمضانله قدرده ایلدی و یایوم عاشوراده بین الصلواتینده ایلدی
(وکان الله عزیزاً حکیماً) الله تعالی عزیز در ارادتندن انی منع ایدر اولمز و حکیدر هر امرنده حکمتن
اجراء ایدر (وان من اهل الکتاب الا لیؤمنن بدقبل موته) یهود و نصاری و هر کسه اولمز که الا
اول موئندن اول اگر چه روحنک زهوق حیننده ایسه ده عیسی علیه السلام الله تعالیکن عیدی
و رسولی ایدو کنه لابد ایمان کتور لر حالوکه اول ایمانلری کندولره نفع ایتمز (دینلیدیکه یعنی
عیسی علیه السلام سعادن نزول ایتدیکنده هر متک اهل ایمان کتوره (روایت اولندیکه دجال
چیقیدیننده عیسی علیه السلام سعادن نزول ایدوب انی اولدیره بعده قرق سیل ریوزنده مکث
ایدوب وفات ایدیه مسلمون جنازه سی اوزره نمازین قیلر (دینلیدیکه یعنی هر کتابی وفات ایدر
اولدیننده لابد محمد صلی الله تعالی علیه و سلمه ایمان کتور سردر و یا خود هر کتابی معاینه عندنده
الله تعالی ید ایمان کتوره حالوکه اول ایمان انلره نفع ایتد (و یوم القیامه یکنون علیهم شهیداً) و یوم
قیامتده عیسی علیه السلام اهل کتاب اوزره شاهد اولی سردر یهود اوزره انک رسالتن تکذیب
ایتدکرینه و نصاری اوزره اکابر الله دیو افتراء ایتدکرینه شهادت اید سردر (فیظلم من الذین
هادوا حرمان علیهم طیات احلت لهم) یهود ک نقض میثاقلری و آیات الله کفرلری صریح اوزره
بهتانلری و عیسی قتل ایتدک دیو قوللری ایلد ایتدکری ظلم سیله انلره حلال اولان طیات حرام
ایتدک اول سورة انفکه و علی الذین هادوا و احرامنا آیتده ذکر اولاندر (و بصددهم عن سبیل الله
کثیراً) و دین اللهدن کندیلرین و ناسک کتیرین صرقلری سیله (واخذهم الربوا وقد نهوا عنه)
و ربای اخذلری سیله حالوکه انلر اندن نهی اولمشیدی (واکلهم اموال الناس بالباطل) و ناسک
اموالی رشوت و سائر وجوه محرمه ایلد اکثری سیله انلره حلال اولان طیات حرام ایتدک
هر بار که انلر بر کیره بی ارتکاب ایتدک طیاتدن بر شی انلره حرام قیلنوردی
(واعتدوا للكافرين منهم عذاباً أليماً) زکافرلر ایچون عذاب الیم تهیه ایتدک (لکن الرا سجون فی العلم
منهم) لکن انلردن علمده راسخلر عبدالله بن سلام و اصحابی کبی (و المؤمنون) و مهاجرین و انصاردن
مؤمنلر (یؤمنون بما نزل الیک و ما نزل من قبلك) سکا انزال اولان قرآنه و سندن اول انزال اولان
کتب مقدمه ایمان کتور لر (و التمیمین الصلاة) و نمازی اقامت ایدنلره یعنی انبیایه دخی ایمان
کتور لر (و المؤمنون الزکاة) و زکاتلرین اداء ایدنلر (و المؤمنون بالله و الیوم الآخر) و الله تعالی ید
و یوم آخره ایمان کتور لر (اولئک سنؤتیهم اجر اعظیماً) ایددی انلر ایمان صحیحله عمل صالح یننی
جعلری اوزره انلره اجر عظیم و بر سرز (انا و حینا الیک کالو حینا لی نوح و النبیین من بعده) یا محمد
ز سکا و حی ایتدک نوح نبی ید اندنصرکه کلان انبیایو مرسلیندن بر جاعتک ذکرینی حق جل و علانوح
علیه السلامه بید ایلدی زرا آدم علیه السلام کبی اول دخی ابوال بشر در و انبیایه شریعتک اولیدر و شرکدن
امت اول اندار ایدن و دعوتن رد ایتدکریچون بدعاسله امتن اول هلاک ایدر اولدر (و عمرده
انبیانک اطولیدر و معجزه سی انک نفستده ایدیکه بیک سیل معمر اولمشیکن نه بردیشی دوشدی
و ند برقیل آغاردی و نه قوی اکسلدی و نه طول عمرنه قومک اذاسنه انک کبی هیچر پیغمبر صبر
قیلیدی (واو حینالی ابرهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و الاسباط) و دخی ابرهیم علیه السلامه

وحی ایتدک که اول اولوا العزم انبیانک اولیدر و دخی اشراف انبیان اسماعیل و اسحاق
و یعقوب و اولاد یعقوبه وحی ایتدک (وعیسی و ایوب و یونس و هرون و سلیمان) و اولوا
العزم انبیانک آخری عیسیایه و دخی یونس و هارون و سلیمان و وحی ایتدک (و آتینا داود زبوراً)
و داود علیه السلامه زبور نام کتابی و یردک که اول تحمید و تمجید و الله تعالی ید شای
مشقل ایلدی (دینلیدیکه داود علیه السلام بریده چیقاردی طوب زبوری او قوردی
وانک خلفنده بنو اسرائیلک علمای و علما خلفنده ناس و ناس خلفنده جن و جن
خلفنده شیاطین طورر دی و جبالک دوابی قارشوستده طوب و تبجله دیکشور لردی
و قوشلر ایسه باشلری اوزره قتاد آچوب هواه قرار قیلور لردی (و رسلا قد قصصناهم
علیک من قبل و رسلا لم نقصصهم علیک) و دخی شول رسوللره وحی ایتدیکمز کبی که
انلرک کیلرینی بوندن اول سکا ذکر ایتدک و کیلرینی سکا ذکر ایتدک (ابو ذر
رضی الله تعالی عنه ایدر دیدمکه یارسول الله انبیانک و مرسلینک عددلری ندکلو ایلدی
(دیدیکه انبیانک عددی یوزیکری درت بیکدر انلردن رسالتله ممتاز اولنلر اوچوز اون
اوچدر (و کلم الله موسی تکلیماً) و الله تعالی موسایه سویلدیکه اول مراتب و حیک متها سیدر
الله تعالی انی کلامله تخصیص ایتدی حالوکه انک غریبه دخی سولشدر زیرا که حق تعالیکن
کلام و وحی واسطه سز ایلدی و یا خود بر کلامله ایدیکه اول انی قومده تبلیغ ایتدی و انی تبلیغه
امر اولندی (رسلا مبشرين و منذرين) شول رسوللره وحی ایتدک که انلر ایمان اهلند جتله
تبشیر ایدر و کفر اهلنی تارله انذار ایدردی (لایکون للناس علی الله حجة بعد الرسل) تا که
ناسک یوم قیامتده الله تعالی یدرسل ارسلاندنصرکه نماز عید جتلی اولیده شول وجهله کیم یاربنا اگر
دنیاده زهر رسول ارسل ایتدک سکا ایمان کتورر و امریکه اطاعت قیلوردق اگر حق تعالی
ناسرسل کوندر مسه عدل اولوردی زیرا که عقل انک و حدایتی تعریف ایدر لکن رسول رسالیه
فضل ایلدی تا که نظره تنیه اوله (اشبو آیتده تنیدواردر که ناسد انبیایه یعنی ضرورتله اوله جزئیات
مصالح ادراکندن کلک و کلیات مصالح ادراکندن اکثرک قصوری اولدینچون (فی الحدیث
لا احدا حب الیه العذر من الله و من اجل ذلك بعث المنذرين و المبشرين و لا احدا حب الیه المذحة من الله
و من اجل ذلك وعد الجنة) حدیث شریفده وارد اولدیکه الله تعالی دن زیاده عذری سور احدیو قدر
اول اجلدن ناسه انذار و تبشیر ایچون رسوللر کوندردی و بند اندن زیاده مدحی سور احد
یو قدر اول اجلدن مؤمنلره جنت و عدا ایلدی (وکان الله عزیزاً حکیماً) الله تعالی ارادتده
غالب و تدبیرنده حکیم اولدی (لکن الله يشهد بما نزل الیک) مکتهنک رؤسای پیغمبریز
صلی الله تعالی علیه و سلمه کلوب دیدیلر که یهوده بزسک شانکدن و انلرک کتابلرنده سنک
وصفن کیفیتندن سؤال ایدوب بزه بلرز دیو جواب و یردیلر و دخی یهود دن بر جاعت
پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلمه کلجک اول انلره و الله سزیم رسول الله ایتدکمی ییلور سز
دیددی انلر ایسه بلرز دیکجک اشبو آیت نازل اولدی یعنی انلر اکاشهادت ایتزلرله لکن الله تعالی
انی اثبات و تقریر ایدر سکا انزال ایتدیکی قرآن مجزله که اول سنک نبوتکه دلالت ایدر

اتقایدنلر ایچون اجر عظیم
واردر (الذین قال لهم
الناس ان الناس قد جمعوا
لكم فاخشوهم فزادهم ایماناً
وقالوا حبنا الله ونعم الوکیل
(اول اجابت ایدن مؤمنلره
تخویف ایچون ناس (یعنی
عبد قیسدن ركب یانعم بن
مسعود الاشجی (آدملریله
دیدیلر که ناس سزکله مقاتله
ایچون (یعنی ابی سفیان
و اصحابی (جمع اولمشدر
انلر ایله مقاتله ید قدرتکمز
یو قدر حذر اوزره اوله سز
انلرک اول تخویف ضمنتده
اولان کلاملری مؤمنلرک
ایمان قیلرینی و جساتلرینی
زیاده ایدوب الله عظیم الشان
بزه کافیدر و انک نصرت
و غایتی بزه کوزل و کیدر
دیدیلر (فانقلبوا بنعمة من
الله و فضل لم یحسبهم سوء
واتبعوا رضوان الله و الله
ذو فضل عظیم) اولخلدن
بر ضرر مس ایتدکمزین
الله تعالی دن سلامت نعمتی
و تجارت ربخیه دوندیلر
و جراتله رضاء الله تابع
اولدیلر الله عظیم الشان فضل
عظیم صاحبدر (مرویدر که
سید عالم صلی الله علیه و سلم
معركة احد که شوالک یدنجی
سبت کونی ایلدی مدینه ید
کلوب فرداسی بازار کونی

ابن عباس رضی الله
عنهم ایدر که حضرت
رسالتیه علیه السلام صحابه ید
بیور مشلر که ارواح شهدا
یشل قوشلر جو فلرنده جنتک
نهرلرینه کیدوب انمار جتندن
اکل و ظل عرشده معلق
قدیلدرده قرار ایدرلر (و
یو آیت کریمه دلالت ایدر که
انسان هیکل مخصوصه اولیوب
بلکه بذاته بر جوهر مدرك
اوله که بدنک خرابیله
قانی اولیه و انک ادراک
و تألم و التذاذی اکامتوقف
اولیه حق تعالیکن آل فرعون
حقده (انار یعرضون
علیها (قول شریفی اول
معنای تأیید ایدر (یستبشرون
بنعمة من الله و فضل و ان الله
لا یضیع اجر المؤمنین)
الله تعالی دن احسان اولان
جنت و نعمت و فضل ایلد
شادمانی و استبشار ایدرلر
و الله تعالی مؤمنلرلا اجرینی
ضایع ایتدیکمی یقین ایدرلر
(الذین استجابوا لله و الرسول
من بعد ما اصابهم الفرح
للذین احسنوا منهم و اتقوا
اجر عظیم) اول مؤمنلر که
یوم احسدهه مجروح
اولدقلر ندنصرکه انلر الله
تعالینک و رسولنک امرینه
اجابت ایتدیلر انلردن
احسن اطاعتله مخالفتدن

(انزلہ بعلمہ) انی علم خاصہ ملتبس اولدینی حالده انزال ایتدیکه اول انک نظمی تألیفته علمدر که اول نظمیدن هر بلیغ عاجز اولور و یا خود شول کسندک حالت علمدر که اول نبوته مستعد اولور و یا اکا کتاب نزولنه اهل اولور و یا خود انی شول علیه انزال ایتدیکه ناس معاش و معاد لر نه اکا محتاج اولور (والملائکه یشهدون) و ملائکه دخی کذلک سنک نبوتکه شهادت ایدر لر اشونده تنبیه وارد که ملائکه استر لر که دعوی نبوتک صحتن بیلر لر بوجه اوزره کیم نظر و تأملدن استقا اولد اشونوع ملک خواصنددر یوخسه انسان ایچون انک امثالیه نظر و تأملک غیر یله علمسبیل یوقدر ایدمی انلر نظر صحیحله نظر ایتدیر لدی سنک نبوتکی بیلوب اکا شهادت ایدر لدی ملائکه انی بیلوب شهادت ایتلری کبی (و کفی بالله شهیدا) الله تعالی انک حججندن تحت نبوتک اوزره اقامت ایتدیکه کافی اولوب غیر یله استشهاد دن غنا و بردی (ان الذین کفروا و صدوا عن سبیل الله قد ضلوا ضلالا بعیدا) شونلر که کافر اولوب ناسی طریق هدادن صرف ایتدیر حقدن بعید ضلاله ایدر لر زیرا که ضلال و اضلال یینی جمع ایتدیر مضل ایسه ضلاله اغرق و ضلالدن انتقالی ایددر (ان الذین کفروا و ظلوا) شونلر که الله تعالی به کافر اولوب و محمد صلی الله تعالی علیه و سلمک نبوته انکارله و یا ناسی طریق صلاح و خلاصدن صده انلر ظلم ایتدیر اشوآیت دلالت ایدر که کفار فروعله مخاطب اولر لر ازیرا انلر که مراد کفرله ظلم یینی جمع ایدر لر (لم یکن الله لیغفر لهم) الله تعالی انلری مغفرت ایدر دکلدر مادامکه کفر و ظلملری اوزره اصرار ایدر لر (و لایهیدیم طریقاً) و طریق حقهار شاد ایدر دخی دکلدر (الا طریق جهنم) الا جهنم طریقند جراید کفر و عملی تیسیر ایدر حق که انکله یوم قیامتده اکا ایردینلر که موقفده اهل ایمانه بر طریق کوسر یلوب اکا سلوکه جتنه ایزه لر و اهل کفره دخی بر طریق کوسر یلوب اکا سلوکه ناره ایزه لر (خالذین فیها ابدا) انده عذابده دائمین اولدقلمی حالده (و کان ذلک علی الله سیرا) انلر که انده عذابده دوام و خلودلری الله تعالی به آسان اولدی (یا ایها الناس قد جاءکم الرسول بالحق من ربکم) یا ناس ربکز جل شانهدن سزه رسولی محمد صلی الله تعالی علیه و سلم صدق و یا شرعی و یا کلامی و یا وحیدی ملابس اولدینی حالده کلدی (فآمنوا خیر الکم) ایدمی ایمانه کک که سزه ایمان خیر لو اوله (وان تکفروا فان الله مافی السموات و الارض) و اگر کافر اولور سکر الله تعالی سزدن غنیدر کفر کزدن متضرر اولر ایمانکله متفع اولدینی کبی زیرا سموات و ارضه کی اشیانک جیبی انک خلق و ملکیدر (و کان الله علیماً حکیم) الله تعالی انلر که احوالی بیلور و امر لر نه حکمتن اجرا قیلور (یا اهل الکتاب لاتقلوا فی دینکم) یا یهود و یا نصاری دینک زده غلو ایتدیر اما یهود ک غلوسی عیسی علیه السلام حقنده حاشا زنادن حاصل اولمدر دینلریدر و نصارانک غلوسی انک امر نه درت صنف اولمدر ۱۰ اول یعقوبیه و ملکویه و نسطوریه و مرقسیه در اما ایکی اولکی انی حاشا اللهدر دیدر ۱۰ و نسطوریه عیسی ابن اللهدر دیدر و مرقسیه انی ثالث ثلاثه در دیدر ۱۰ اشو اعتقادات باطله انک اوچی دخی یهوددن بولس نام رجل انلر القاء ایلدی ۱۰ روایت اولدیکه عیسی علیه السلام سماه رفعدن صکره نصاری سکان بریل دین اسلام اوزره اولدیر تاشول و قه دکن که انلر یله یهود پتند حرب واقع اولدی مکر یهودده

بولس دینور بر رجل شجاع و ارایدی عیسی علیه السلام قومندن بر جله بی قتل ایلدی بعده یهوده دیدیکه اگر حق عیسایک دینی ایسه بز کافر اولوب و مصیر عز مار اولور انلر جتنه کیروب بز ناره کیررز ایدمی بن دیلرین که انلری جله یله ضلالتد ایر کورم تاکه انلر دخی دین حق ترکله ناره کیرر مکرانک عقاب دینور بر فرسی و ارایدیکه انک اوزرنه قتل ایدر لدی فی الحال انی سکر لیوب بوغزلدی و باشند طبراق صاحب ندامت اظهار ایلدی نصاری اکا دیدیلر که سکانولدیکه بویه ایدرسن دیدیکه سمان بکارند کلدیکه سکا توبه یوقدر مکر که یهود دینی ترک ایدوب نصرانی اوله سن اولیه اولسه ایشلدیکم افغاله نادم اولوب توبه ایتدم نصاری اکا سونوب انی کتیسیده ایتدیلر بر سنده انده قالوب خلقه عبودیت و طاعت اظهار ایلدی و انجیل تعلم ایدوب انلر اندن سوبلدی حتی که اکا اعتقاد ایدوب درون دلدن انی سودیلر بعده بر کون انلر چیقوب دیدیکه بکاندا کلدی که توبه ک مقبول اولدی اندن رومه کتیکه یونلدی و نسطور نام نصرانی بی خلیفه ایدوب اکا دیدیکه آله اوچدر عیسی و مریم و اللهدر و یعقوب نام نصرانی به دیدیکه عیسی نه انس و نه جسد بلکه ابن اللهدر بعده ملک نام نصرانید دیدیکه اله لم یزلدر و عیسی لازالدر بعده هر بری فرادی چاغروب سن بنم ولی خاصمن دیومدا غنه ایلدی انی تقریر ایتدی و ایرتسی بن کندی عیسی علیه السلامک رضایچون ذبح ایدیرین ایدمی سن نصاری سکا یلدر دیکم طریقه دعوت ایلکل دیوب اندن مذبح و واروب کندوی ذبح ایتدی بعده اول اوچندن هر بری خلقی کندی طریقهست دعوت ایدوب هر برینه طوائف اتباع ایتدکدن صکره نصاری اعتقاد باطلده اوچ صنف اولدیر هر صنف ایکی آخر صنفلری تحطنه ایدوب اختلافه دوشدیلر (و لاتقولوا علی الله الا الحق) و الله تعالی بی تنزیه ایدوب اکا صاحب و ولد اسناد یله افتر ایتدیر (انما المسیح عیسی ابن مریم رسول الله و کلمته اتهاها الی مریم و روح منه) زیرا که مسیح عیسی مریمک اوغلیدر الله تعالی انک رسولیدر و کن قولندن وجوده کیش خلقیدر که انی مریمه القاء ایتدی و الله تعالی دن سائر ارواح کبی بر روحدر الا بوکه الله تعالی انی کندویه مضاف قیلدی زیرا که اول انک امر یله اولدی دینلر که روحدر مراد شول نقضدر که جبرائیل علیه السلام انی مریمک در عند تنج ایتدی انکله مریم باذن الله حامل اولوب اول نقض روح دینلدی زیرا اول بر روحدر که روحدر چیقار و دینلر که یعنی عیسی علیه السلام الله تعالی دن رجدر اکا تابع و مؤمن اولانه و یا خود روح الله تعالی دن وحیدر مریمه بشارتله و جبریل علیه السلامه تنجیله و عیسایه کن دینلر یله (فآمنوا بالله و رسوله) ایدمی الله تعالی به و رسوللری لسانیه سزه خبر و برینده ایمان کتور که اول الله تعالی واحددر ولدی و الوهیده شریکی یوقدر و عیسی مریمدن بر جزه در ابر خلق اولنوبدر الله تعالی ایلانک پتند نسبت یوقدر (و لاتقولوا ثلاثه) آله اوچدر و الله تعالی ثالث ثلاثه در دیکر (انتھو اخیرا لکم) تلشیدن منتهی اولک که اول قولدن انتھا کز سزه خبر لودر (انما الله واحد) الله تعالی بالذات الواحددر هم بر وجهه انده تعدد یوقدر (سبحانه ان یكون له ولد) انی تنزیه ایدر یکنکه انکیچون ولد اوله (له مافی السموات و مافی الارض) سموات و ارض و مابینهمده کی اشیانک خلق و ملکجه انکدر انده بر مائلی شی یوقدر که انی ولد اتخا ذابده (و کفی بالله وکیلاً) الله تعالی وحدانیتده

یا لکنز احد معرکه سنده بولان عسکره امر و فرمان ایدوب اول امره اطاعتله مجروح لر دخی معاجیقوب تعقیب دشمن ایچون مکه طرفه توجه و مدینه دن سکر میل حمراء الاسد نام محله نزول یله بازار ابرتسی کجه سی عظیم آتش یاقوب افشای جلالت ایلدیلر که عدم فتور و انکسار لری آشکار اولدی اوته طرفده ابوسفیان احددن رجوعندن صکره نادم اولوب تکرار عسکر اسلام اوزرنه عزیمت قصد ایتدیدی حضرت پیغمبر علیه السلامک حمراء الاسد کلدکلمی ایشدکده انهمزام صورتده مکه به کیدر کن مدینه به تجارت ایچون کیدن عبد قیسدن بر کیمسه به یا خود نعیم بن مسعوده راست کلوب دیدیکه سکا اون دوه و بررم محمدیانی نمحله بولورسک بزم عسکر منک کثرت و قوتندن بحث و انلری تخوفله تأخیر ایلدیو مبارش ایلدی نعیم کلوب هر چند اعظام ایلدیه مؤمنلر (حسبنا الله و نعم الوکیل) جوانی و یردیلر علی قول پیغمبر علیه السلام حمراء الاسد دن مدینه به

کندی شاهد یتزکه اگر چه انک غیری شهادت ایتزهده و یا خود خلقک امورینه اول وکیل یتزکه جله سی اکاحتاجدر اول اید انردن غیدر (لن یستکف المسیح ان یكون عبد الله) عیسی علیه السلام الله تعالی به عبدالمقدن انقدوتمظم ایتزیرا عبودیت اکانهایت شرفدر و مذلت واستکاف الله تعالی انک غیری به عبودیتده اولور روایت اولندی که وفدنجران پیغمبر عیسی صلی الله علیه وسلم دیدلر که یا محمد سن بزم صاحبز عیسی علیه السلامه عیب اسنادایدوب اول الله تعالی انک عبیدر دیرسن پیغمبر عیسی صلی الله تعالی علیه وسلم انره عیسی علیه السلامه عار و عیب دکلد که اول الله تعالی به عبداوله دیدی اوله اولسه انک اشبو قولی مصدق آیت مذکورده نازل اولدی (ولا الملائكة المقربون) وكذلك الله تعالی به عید اولمقدن ملائکة مقربین دخی انقه وتعظم ایتزراشبو آیتله استدلال ایدر ملائکة انیاء اوزره تفضیل ایدلر زیرا که عیسایان ملائکة به ارتقاء بیورلدی ارتقاء ایدر ادانان اعلایه اولور لکن بونلرایچون هجت دکلدلر زیرا که حق تعالی انی دیمی ملائکة انک مقای بشر مقامدن ارفع اولسنی بیان ایچون دکلدلر که بلکه ملائکة انی آلهدر دینلر قولی ردایچوندر نکیم مسیح ابن الله دینلر قولی مسیح الله تعالی به عبداولمقدن استکاف ایتز قولیه ردایلدی (ومن یتکف عن عبادته یتکبر فیسحشرهم الیه جیما) شول کسد که الله تعالی عبادتدن ترفع ایدر اول الله تعالی انلری جیما حشر ایدر (فاما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فیوفیهم اجرهم) اما شونلر که الله تعالی به ایمان کتوروب اعمال صالحه ایشیلدر انلرک اعمالی ثوابن تمیم ایدر (وزیدهم من فضله) وجتده کوزلر کورمدک وقولالدر ایشتمدک وبشرقلبدن خطور ایتدک اجور و کراماتی فضلندن زیاده ایدر (واما الذين استکفوا واستکبروا فیعذبهم عذابا الیما) و اما شونلر که الله تعالی به عبادتدن ترفع ایدلر اول انلری عذاب وجیع ایله تعذیب ایدر (ولا یجدون لهم من دون الله ولیا ولا نصیرا) حالوکه انلر کندیلرن الله تعالی انک غضب وقهرندن تخلصه قادر برقریب و یار مانع بولمزلر (یا ایها الناس قد جاءکم برهان من ربکم و انزلنا الیکم نورا مینا) یاناس ربکز جل شانهدن محمد صلی الله تعالی علیه وسلم معجزات ظاهره ایله کلدیکه اندن بشر عاجز اولور و سزه قرآن ازال ایتدیکه اول حلال و حرامی و هدی وضلالی بیانده شفاء صدر و بریرینی سزه دلائل عقل و شواهد نقل کلدی اوله اولسه سزه نعدر و نعدلت قالدی (فاما الذين آمنوا بالله واعتصموا به) اما شونلر که الله تعالی به ایمان کتوروب انکله کندیلرن زین شیطاندن منع ایتدیلر (فسیدخلهم فی رحمة من دوفضل) الله تعالی رحمتدن ایمان و عمللری ازاسنده تقدیر ایتدیکه ثوابه وانک اوزره زاندا احسانه ادخال ایدر (و یهدیهم الیه صراطا مستقیما) و انلره وعد اولنان صراط مستقیمه ارشاد ایدر که اول دنیاده اسلام و طاعتدر و آخرتده طریق جتدر (یستفونک) یا محمد سکا کلاله دن سؤال ایدر لر روایت اولندی که جابر بن عبدالله رضی الله تعالی عنه مررض اولوب پیغمبر عیسی صلی الله تعالی علیه وسلم انک عبادتده واردقده دیدیکه یارسول الله بنم کلام و وارد مالی نیجه ایدین اوله اولسه بو آیت نازل اولدی دینلر که احکامدن آخر نازل اولان اشبو آیت کریمدر (قل الله یتفیکم فی الکلاله) دیکه الله تعالی سزه کلاله حقتده افتا ایدر که اول موروث مند اولان میتک ورثه سنده والد و ولدن هیچ بری اولماقدر (ان امرؤ هلك لیس له ولد وله اخت فلها نصف ماترک) برکده که

(فوت)

فوت اولدیغنده اوغلی اولیوب لاب و ام ویالاب اختی ترک ایدر اول اخت ایچون اول متوفی ترکه سنک نصفی واردر (وهو رثها ان لم یکن لها ولد) و اگر امر عکس اولورسه یعنی بر سره فوت اولدیغنده اوغلی اولیوب لاب و ام ویالاب اختی ترک ایدر اول اخت اول سره متوفاه ترکه سنک جیعنه وارث اولور (فان کانتا اثنتین فلهما الثلثان ماترک) و اگر فوت اولدیغنده اوغلی اولیان کشینک لاب و ام ویالاب ایکی و یا اکثر اختلری قالورسد انلرک جیمعیچون متوفی ترکه سنک ثلثانی حقلری واردر (وان کانوا اخوة رجلا و نساء فللذکر مثل حظ الانثیین) و اگر فوت اولدیغنده اوغلی اولیان کشینک لاب و ام ویالاب اخوة و اخواتی قالورسد انلرک هر براخ ایچون ایکی اخت نصیبی واردر (بین الله لکم ان تفضلوا) الله تعالی سزه بیان ایدر شول ضلالکزیکه تخلیه اولنسکز اول سزک شان و طبعکزدنلر تا کدانن صاقنوب خلافن ایشلیه سز و یا خود سزه حق و صوابی بیان ایدر ضلالته وقوعکزدن ایتله تا کده ضلاله واقع اولیه سز (والله بكل شی عليم) الله تعالی هر شینه عالمدر ﴿سورة المائدة وهی ثلاث وعشرون ومائة آية مدنية الا اليوم اکلت لكم دینکم﴾

آیتی عرفانه نازل اولمدر

بسم الله الرحمن الرحیم

(یا ایها الذين آمنوا افوا بالعقود) یا مؤمنلر الله تعالی عبادی اوزره عقد و الزام ایتدیکه تکالیفه و فایده و یا خود بری برلرکز پیننده که امانات و معاملات عقودنه و فایده اول ایکی نوع عقودک هر برینه وفا کرکده واجب و یا مندوب اولسون (احلت لکم بهیمة الانعام) سزه بهیمة انعام حلال قیلندی بهیمة هر صیددر که بمیز اولیه و انعام ایل و بقروغم و معزدر ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر بهیمة انعام ایله مراد شول اجنددر که امهاتلری ذبح و یا نحر اولدیغنده بطولرند اولمته بولور اکثر علماء انک حلت ذاهلدر ﴿قال ابو سعید قلنا یارسول الله نحر الناقة و نذبح البقرة و الشاة و نجد فی بطنها الحین نلقیها ما نأکل کله قال کلوه ان شئتم فان ذکاته ذکاة امه﴾ ابو سعید رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عیسی صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه یارسول الله بن ناقده نحر و بقره و شاتی ذبح ایدوب قارنلرند جنین بولورز انی براغه لمی و یا خود بیدلمی بیوردیکه دیلر سکزانی سیکز اناسک ذبحی اکا ذبحدر و بعضلر ایدر اناسک ذبحی اکاذبح اولمی اگر خلقی تمام اولوب قیللری تمش ایدر که اول سعید بن المسیک دخی قولدر ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه ایدر جنینک اکلی حلال اولمز اگر اناسی ذبحند نصکره اول میت چیقارسه ﴿کلی ایدر بهیمة الانعامه مراد انعامک و حشیددر که اول ظبا و بقر و خنثی و حمر و حشیدر اکا بهیمة دینلسی تمیز دن مبهم اولمیدر (الامایلی علیکم) الاشول اشیا کیم سزه حرمت علیکم المیتة آیتند تحریمی ذکر اولور (غیر علی الصید و انتم حرم) حریم اولدیغکزد صیدی حلال اغز اولدیغکزد حاله یعنی سزه انعامک کلیمی حلال قیلندی الانعامدن و خنثی اولان دکل زیرا که اول صیددر حال احرامده اول سزه حلال اولمز (ان الله یحکم ما یرید) الله تعالی تحلیل و تحریمدن دینلر که حکم ایدر (یا ایها الذين آمنوا لا تحلوا شعائر الله) یا مؤمنلر الله تعالی انک شعائر الله حلال ایتدک اول شعائرله مراد اعمال حجدر و یا حرمت احرامدر و یا حرمدر و یا الله تعالی انک اوامرو نواهیسیدر دینلر که شعائر الله ایله مراد شول

خوار و رسوائی ایدیجی عذاب واردر (ما کان الله لیدر المؤمنین علی ما اثم علیه حتی یمیز الخبیث من الطیب و ما کان الله لیطلکم علی القی و لکن الله یمتی من رسله من یشاء فامنوا بالله و رسله و ان تؤمنوا و تقنوا فلکم اجر عظیم) ای منافقلر مؤمنلری کرلوده طعن و ظاهرده استهزا اوزره اولدیغکزد حاله الله تعالی سزی ترک ایتز تا که خبیث ایله طیبی تمیز ایدر و سزی قلوبده اولان کفر و ایمان غینه مطلع ایتز و لکن پیغمبر لرندن دینلر که انتخایله بعض مغیباتی اکا بیلدر امدی مغیباتی بیان الله تعالی به و بیلدر یردیکه رسوللرینه ایمان ایدک اگر بوجهله ایمان و شرک و نفاقدن اتقا ایدر سکز سز کچون اجر عظیم واردر ﴿منافقلر بریرینه محمد بویه بیوک دعواده مع هذا بزم قلبمزدن غافل که کیم خلص کیم منافقدر دیملرله بو آیت کریمه نازل اولدی یعنی یوم احدده خبیث ایله طیب تمیز اولدی (ولا یحببن الذين یبخلون بما آتیهم الله من فضله هو خیرا

لهم بل هو شر لهم سيطوقون ما بخلوا به يوم القيمة والله ميراث السموات والارض والله بما تعملون خبير الله تعالى فضل وكرم من دبر ديك شيئا اتفاقا ايتوب بخل وامساك ايدنلر ظن ايتسونلر كه اول بخل انلره خير لودر بلكه انلرايچون شردر كه اول امساك ايتدكرى مال قيامت كوندن بيو نلر نه آتشد حلقه اولور سموات وارضه اولان مال وملك وارث الله تعالىدر اول امساكه هلاك اولنلره همان عقوبتي قالور الله عظيم الشأن منع واعطادن ايشلديك كرم على بيور حديث شريفده وارددر كه بر كيمسه به الله تعالى مال وروب انك اول كيمسه زكاتي وريمه قيامتده اول مال اكبر كل باشلو ميلان صورتنده كلوركه انك زهرانك ايكي ديلي اولور واول كيمسه نك بوينه طولانوب بن سنك مال وخزينته كدير كه ايكي يكافاري الى ماشاء الله صوققدهدر (لقد سمع الله قول الذين قالوا ان الله فقير ونحن اغنياء سنكتب ما قالوا وقتلهم الانبياء بغير

هدايدركه بعيرك سنامي صفه سندن طمن اولوب اندن دم اساله ايديله تا كه انكله اول هدي ايدوكي بيلنه امام شافعي هدي ايشارده بقر ايله قياس ايتدي اما كه غنم جرحله اشعار اولنلر زيرا كه اول ضعيف اولديفندن جرحي متحمل اولمز و امام ابو حنيفه عندنده هدي اشعار اولنلر اكر چه اول ابل وبقر ايسده (ولا الشهر الحرام) ودخى اشهر حرمده قتلى حلال ايتكز (ولا الهدي) ودخى بيت شريفه اهدا اولناسي حلال ايتكز اول كرك بعير ويا بقر ويا غنمدر اشوقول شريف بيت الله اهداده وهديه اعاده نك تحريمده وهدى علفه ايركور مدين ذبحي حرمته اصلدر وهديدن اكلك منعه دليلدر (ولا القلائد) وهديدن ذوات قلائدي دخي حلال ايتكز كه اول شول هديدر كه نعل ويا لحاء شجر ويا غيريدن اكا برشي تقليد اولنه كيم انكله اول هدي ايدوكي بيلنوب اكا كيمسه تعرض ايتيه (ولا آمين البيت الحرام) ودخى بيت حرامك زيارتن قصد ايدنلر قتال حلال ايتكز انلر كركسه مؤمنلردن حجاج ويا عماردر ويا مشركلر دن زعلرند ثواب قصدي ايچون ويا خود معاش حجاجه توسع ايچون نم كيرمايله كلنلردر بعده مشركين حقنده اقلوا المشركين حيث وجدوهم آيتيله نسخ اولندي (يتفون فضلا من ربهم ورضوانا) انلر بلرلى جل شاندهن تجارتله رزق وزعلرنجه رضاسين ديلر اولدقلى حالده (واذا حلتهم فاصطادوا) چنانكه احرامدن چيقد سزسه صيد مباح اولور ديلر سكر صيد ايدك (ولا يجرمنكم شآن قوم ان صدوكم عن المسجد الحرام ان تعتدوا) سزى مكه مشركلر نك مسجد حرامدن صد ايتدكر ايچون اوزرلرينه بفض وعداوتكز قتل واخذ اموال ايله اعتدايه سزى تحمیل ايتسون (وتعاونوا على البر والتقوى) اوامره متابعت ومانهيدن مجابته برى برلر كره نصرت واعانت ايدك (ولا تعاونوا على الاثم والعدوان) اما كه كفر وظلم ويا مصيته وبدعت اعانت ايتكز اشونكله مالكيه استدلال ايتديلر كه كشي كندوي خرمثلى جل ايچون ايجارى باطل اوله وكذا لك خاره غنم وباغي يدصلاح بيبي باطل اوله ويا حلقه معاصي اهلته مبالا اولديني مصيته عون اولورشي ويرمك حرام اوله اكر اني اول صدنده اولديني مصيتي ايتك ايچون آلور ايدوكي بيلنورسد (سئل النبي صلى الله تعالى عليه وسلم عن البر والاثم فقال البر حسن الخلق والاثم ما حاك في نفسك وكرهت ان يطلع عليه الناس) پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بر واندن سؤال اولدقده ديديكه بر حسن خلقدر واثم اول شيدركه نفسكه اول راسخ اوله ونايك اكا مطلع اولنلرند كراهت ايدنه سن (واتقوا الله) الله تعالىدن قورقوب امرنه اطاعت ايدك كه (ان الله شديد العقاب) زيرا الله تعالىنك عقابي شديد وانتقامي اشددر (حرمت عليكم) سزه حرام قيلندي (اليتة) شول ما كول اللحم حيوانك اكله كه موتى ذكات شرعيه ايله اوليه (والدم) ودمكه مسفوح اوله ووخسه انهاردن صكره عروقه قلان و مسفوح اوليان كب و طحال كبي مباحدر (ولحم الخنزير) وخنزيرك لحم وسائر اجزاسي (وما اهل لغير الله به) واول شينكه انك ذبحي اوزره اسم اللهك غيري ذكر اولنه اشوقوله استدلال ايدراول كسدكه اهل كتابك اعياد وكنائسلي ايچون ويا مسيح اسمنه ذبح اولنان شينك اكلتي تحريم ايدر (والمنخقة) واول حيوانكه خنقله اما نه ايديله (والموقوذة) واول حيوانكه خشيله اورملقه

(قتل)

قتل اولنه اشبو موقوذه دندر شول صيدكه سهمك عرضيله ويا بندقه ايله ويا كليك صدمه سيله قتل اولنه (والمتردية) واولكه يوكسك يردن دوشكله مقتول اوله وبو معناه دركه صيد اكاسهم اصابتدن بره دوشكله مقتول اوله (والنطيحة) واولكه داني بر آخري سوسكله مقتول اوله (وما اكل السبع) واولكه اندن سبع اكليله مقتول اوله وبو معناه دركه كلب ارسال اولنوب امساك ايتديكي صيدن اكل ايدنه (الا ما ذكيتم) مكر كه اشبو ذكر اولنان اشيدن اوله كه انك ذكاسنه ايريشه سزكه اول فرى اوداج وانهار دمدر و اقل ذكاة قطع مرى و حلقومدر واول جائر اولوركه هر محدله كه جرح ايدنه اول كركسه حديد ويا قصب ويا زجاج ويا حجر در الاسن وظفرايله دكل زيرا پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم سن وظفرايله ذبحدن نهى ايدوبدر وسبعك جرح ويا اندن برشي اكلند نصكره ذبح اولنانك اكلتي حلال اولور اكر انده حيات واراينك ايريشلوب ذبح اولنورسه واما كه سبعك جرحيله اول مذبح حلالته ايررسه اول ميتة حكيمده اولوب اكلتي حلال اولمز اكر چه ذبح اولنورسه ده ومرتديه ونطيحة دخي ايتجلىندر كه مذبح حلالته ايرمدين حياتده ايريشلوب ذبح اولنورسه اكلتي حلال اولور على رضى الله تعالى عنهدن مرويدر كه اكر موقوذه ومرتديه ونطيحة نك ذكاسنه ايريشلورسد هالبوكه اول يدي ويا رجلي تحريك ايدر اكلتي حلال اولور و اكر هواده كي صيدري ايتديكي سهمك اصابتدن بره دوشوب اولسه اكلتي حلال اولور زيرا انك بره دوشمسي ضروريدر واما اول جبل ويا شجر اوزره دوشوب بعده ترديدن ميت اولورسه اول مرتديه دن اولوب اكلتي حلال اولمز مكر كه سهم انك هواده ايكن مذبحه اصابت ايدنه اوله اولسه وقوعى هر نه كيفيت اوزره اولورسه اكلتي حلال اولور زيرا سهمك مذبحه اصابتيله اكا ذبح حاصل اولوبدر (وما ذبح على النصب) واولكه نصب اسمنه ذبح اولنه روايت اولنديكه بيت شريفك حولنده اوچوز التمش حجر منصوبه وارايديكه اهل جاهليت اكاعبادت وتعظيم ايدرلردى وانلرايچون ذبح دخي ايدرلردى (وان تستقيموا بالاذلام) وازلامدن قسم وحكم طلب دخي حرام قيلندي ديلديكه انكله مراد اهل جاهليت چنان رفلى قصد ايتددر اوج اقداح احضار ايدوب برينه ربهم امر ايتدى و بريندرم نهى ايتدى و برينه غفلت يازرلردى بعده انلرى ضرب ايدوب اكر امر قدحى چيقارسه اني ايشلرل نهى چيقارسه ترك ايدرلر غفلت چيقارسه اني تكرار ضرب ايدرلردى واستقسامك معناسي ديلديكه جاهليت عادى اوزره جزورى اقداحه قسمت ايتكز طابدر اشوقول شريف دلالت ايدر كه قارون نعيم ورمل وانك مشاكلي حرام اوله (ذلكم فسق) اشبو استقسام فسقدر زيرا كه علم غيبه دخولدر واني علم غيبه طريق اعتقادي ضالدر والله تعالى به افترا در مجاهد ايدر انكله مراد فارس ورومك كمايدركه انكله قارايدرلر وشمعي وغيري ديديلر كه ازلامكه حصاي بيشله ضرب اولنور فلندر عربيه مختصدر وكتاب ايسد بحكمدر سفيان بن وكيع ايدر كه انكله مراد شطرنجدر قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من تكهن او استقسم او تطير طيرة رده عن سفره لم ينظر الى الدرجات العلى من الجنة يوم القيامة پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر بر كسند كه كاهنك ايدنه ويا استقسام ايدنه ويا ريشيله تطير ايدوب سفرندن رجوع ايدنه يوم قيامتده اول جتدن درجات عاليده نظر ايتز (اليوم ينس الذين كفروا

حق ونقول ذوقوا عذاب الحريق) تحقيق حق جل وعلا شول كيمسه لرك الله تعالى فقير ويز اغنيار ديدكرى قولنى ايتندي انلر كه اول كلامي وبغير حق انبيائي قتل ايتدكرى حفظه ملكلرينه امرايله يازارن وانلرى ناره ادخال ايله عذاب محرق دادك ديرز مرويدر كه پيغمبر عزم عليه السلام بنو قينقاع يهوديلرينه ابو بكر رضى الله عنه ايله نامه كوندروب اسلامه كلكه وصلة مفروضة ادا ايتكه ومالرينك زكاتي ادا ايله قرض حنى ايفا ايتكه امر ايلدى فتاح بن غاز وراء نام يهودى بدایت آيت اولان كلامي سويلدكه صديق رضى الله عنه كا برطابنجه اوروب اكر بنمزده عهد اولييدي شمدي بويكي اوردم ديدى اندن كلوب پيغمبر عليه السلامه شكابت ايلدى فتاح بن اول قولنى انكار ايتكله بو آيت كريمه نازل اولدى (ذلكم بما قدمت ايديكم وان الله ليس بظالم للعبيد) سزه بو عذاب المريكزك يعنى فعللر يكرزك تقديم ايلديكي قتل انبيا

وسائر کبی وباللریکرتک
سبیلہ درو الله عظیم الشان
قولرینه ظلم ایدر دکلدن
(الذین قالوا ان الله عهدنا
الاؤمن لرسل حق
یاأینا بقرآن تا کله النار
قل قد جاءکم رسل من قبل
بالبینات وبالذی قلتم فلم
قتلتموهم ان کنتم صادقین)
رؤساء یهودین برجماعت
دیدیلرکه الله تعالی بزه
توریتده امر و وصیت
ایتدیکه برسوله ایمان
ایتمیم تا که نارساویه
انی اکل ایدر قربانه بزه
کلینجه یا محمد سن انلره
دیکه بندن مقدم زکریا
ویحیی و شعیا و سائر
رسولر معجزات
و دیدیککر قربانه سزه
کلشدر ایدی اگر سز
صادقرا یسه کر نیچون
انلری قتل ایتدیککر
مرویدرکه بنی اسرائیل
قربان اکل حرامیدی
بچان بر ماده ایچون قربان
ایتدیلر انی برسقفسز
خانه به وضع ایدوب اول
زمانک پیغمبری درون
خانه ده مناجاتده ایکن
رؤسای بنی اسرائیل انک
قبوله انتظارا خارج
خانه ده باش اکوب متوجه
اولور لردی کوکدن

(صیددن)

صیدن اکل ایدککه اول جوارحک انندن پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم
عدی بن حاتم رضی الله تعالی عنه دیدیککه وان اکل منه فلا تأکل انما امسک علی نفسه اگر
کلبک صیدندن اکل ایدر سده سن انندن اکل ایتکل زیر اول انی کندی ایچون صید ایدوبدر
یوخسه سنچون دکل بعضیلر دیدیکه سباع طبرده بوخصلت شرط دکلدن زیرا انی تعلیمده بو حده
ایرکورمک متعذر در (واذکروا اسم الله علیه) انی صیده ارسالکر و ذکاتنه ادرا ککر عندننه
الله تعالی انک اسمی ذکر ایدک (واتقوا الله) الله تعالی دن قورقوب حرام ایتدیکه اشیا بی تناولدن
صاقتک (ان الله سریع الحساب) الله تعالی حسابده سریعدر اعمالککر ذقیق و جلیلنده مؤاخذه
ایدراشبو دلیلدرکه حیوانی تعلیم و لاجل المصلحه انی ضرب جائز اوله و صید ایچون کلب اتخاذه
مباح اوله و برقوم تسمیه امریله استدلال ایتدیلرکه صیددن اوزرینه تسمیه اولقیان حلال اولیده
و تسمیه اوزره اقتصاددن اکایف پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم صلاه ضعی جائز اولیده (الیوم
احل لکم الطیبات) اسم الله اولان ذبایح سزه حلال قیلندی (وطعام الذین اوتوا الکتاب
حل لکم) و اهل کتابک ذبایح و سائر اطعمه سی سزه حلالدر (وطعامکم حل لهم) و سزک طعامکزدخی
انلره حلالدر اولیده اولسه سزه حرج بو قدرکه طعامکزدن انلره اطعام و یا بیع ایدر سز (والمحصات من
من المؤمنات والمحصات من الذین اوتوا الکتاب من قبلکم) و دخی سزه مؤمنه لردن و یهودیه
و نصرانیه لردن حرار عفاف نکاحی حلال قیلندی (اذا آتیتمو هن اجورهن) فچن انلره مهر لری
ادوا یا التزام ایدر سز علماء محصناتک معنایه اختلاف ایتدیلر اکثر و ن ذاهب اولدیلرکه انکله مراد
حرار اوله اولیده اولسه هر حره نکاحی جائز اولور اوله کرکه مؤمنه و یا کتابیه در
و کرکه فاجره و یا عقیفه در و دیدیلرکه حر مسلم ایچون امه کشایدی زوج جائز اولمز
عالمکت ایمانکم من قبیاتکم المؤمنات دلالتیه که امه نکاحک جواز نه مؤمنه اولمی شرط
ایدی و برقوم دیدیلرکه محصنات ایله مراد عفافدر اول کرکه مؤمنه و یا کتابیه در حرار
و یا اماء در اولیده اولسه امه کتابیه نکاحی تجویز ایدر لر و بقیه نکاحی تحریم ایدر لر
اول کرکه مؤمنه و یا کتابیه در شعی ایدر کتابیه نکاحی احصائی زادن استغاف و جنابتدن
اغتسال ایله در (محصنات غیر ما حین ولا متخذی اخدان) نکاحله اغفالوب زانی مجاهرین
اولدیفکر و صدیق اتخاذه زانی سرین دخی اولدیفکر حالد یعنی محصنات نکاحیه زانی
اعلان و اسرار دن متعففین اولک (ومن یکفر بالایمان) اولکه که شرایع اسلامی انکار
واندن امتناع ایدر (فقد حبط عمله و هو فی الآخرة من الخاسرین) انک عملی حبط اولوب
آخرته خسارت اهلندن اولور (یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلاة) و یا مؤمنلر بچان
صلاته قیام اراده ایدر سز حالبوکه محدثلر سز ظاهر آیت اقتضا ایدرکه هر بار صلاه قیام
اراده ایدنه تجدید وضوء واجب اوله لکن پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم سلت قول و فعلیه
بیلدککه مراد ذکر اولدیفکی اوزره اوله قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا تقبل صلاة
احدکم اذا حدث حتی یتوضأ پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر سز دن بریکرک
نمازی قبول اولمز مکرکه حدث ایتدیکنده آبدست آلوب انی آبدسته قیلر روى عن
النبی صلی الله تعالی علیه وسلم انه صلی یوم قح مکة الصلوات الخمس بوضوء واحد و مسح علی

دخان سز یا ض آتش مهیب
صدایله اینوب اول قربانی
یاقر ایدی و قبوله علامت
اولوردی (فان کذبوک
فقد کذب رسل من قبلک
جاؤا بالبینات و الزبر
والکتاب المنیر) اگر
انلر شی تکذیب ایدر لر
ملول اوله سندن مقدم
اولان رسوللر مجتهد
و معجزه لر و محض و احکام
شرایی مین کتابه کلشدر
ایکن تکذیب اولشدر دی
(کل نفس ذائقة الموت
وانما نوفون اجورکم یوم
القیمة فن زحیح عن النار
وادخل الجنة فقد فاز و ما
الحیوة الدنیا الا متاع الغرور)
هر نفس موتی دادیجیدر
خیر و شر دن اعمالککر
جزاسی قبولدن قیامکرده
تماما اعطا اولور کیمکه
ناردن تبعید و جته ادخال
اولور تحقیق نجات و راحت
بولدی و بو دنیاتک
حیاتی الحق غرور و خیالدر
(لتبلون فی اموالکم و انفسکم
ولتسمعن من الذین اوتوا
الکتاب من قبلکم و من
الذین اشرکوا اذی کثیرا
وان تصبروا و تتقوا فان
ذلک من عنزم الامور)
بحق خدا سز اموالککرده
تلف و صرفه و نفسلر بکرده

خفید ۸۸ روایت او اندیکه پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم مکة مکة کفی کوننده صلوات
خسبی وضوء واحد ایله ادا ایندی وخی اوزره مسح ایندی وبعضیلر دیدیکه امر مذکور
ندب طریق اوزره در اوله اواسه نماز قیلق مراد ایدنه مندوب اولور که ابدست الله اگر چه
آبدستی وار ایدنه ۸۸ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من توضأ علی طهر کتب الله له عشر
حسنات ۸۸ پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسه که آبدستی واریکن تکرار آبدست
آله انکیون اون حسنه یازیلور وبعضیلر دیدیکه اشبو قول شریف الله تعالی رسوله
اعلامدر که اکا وضوء واجب اولق نماز قیلقی اراده ایندکه اوله یوخسه انک غیری اعماله
دکل اوله اوله اوله نمازدن غیری اعمالی آبدستیز ایشلی جائز اولور ۸۸ قال ابن عباس
کنا عند رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فرجع من الغائط فاتی بطعام وقیل الاتوضأ فقال
لم اصل فاتوضأ ۸۸ ابن عباس رضی الله عنه ایدر بز پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم قتده
ایندک قضاء حاجتدن کلجک اوکنه طعام کتورلدی دینلکه یار رسول الله آبدست المزیز
دیدیکه نماز قیلق اراده ایتدکه آبدست الام (فاعسلوا وجوهکم) بوزلریکزی یوکز
ویوزک حدی طولا باش قیلک بتدیکی عیلمن چکه نک التذ ورنجه در وعرضا ایکی قولاق
اراسیدر اعدی وضوءه بوجوعک غلی واجب اولور ودخی صوی قاشلرک قیلری دینه
وکرکیرنه وبق دینه وعمار وعتقده ایرکورمک واجب اولور اگر چه کشفه ایدنه
واما عارض ولحیه اگر کشفه اولوب تحتدکی بشره کورنمزه وضوءه انک باطنی غسل
واجب اولور ظاهرینی غسل کفایت ایدر ولحیه دن ذقندن اشاغیه مسترسلک ظاهری اوزره
مائی امرارک حکمنده ایکی قول واردر امام ابوحنیفه عندنه اول واجب اولور زیرا حد
رأسدن نازل اولان شعرك حکمی غسل وجوبنده وجه حکمی کبی اولور وقول آخرده انک
ظاهری اوزره مائی امرار واجب اولور زیرا که الله تعالی وجهی غسله امر ایلدی وجه
ایسه اول عضودن مواجهیه واقع اولاندر (وایدیکم الی المرافق) ودخی اللریکزی
دیرسکلریکزه بیهجه یوکز (وامسحوا برؤسکم) وباشلریکزی مسح ایدک علماء مسح برأسک
قدر واجبنده اختلاف ایتدیلر امام مالک دیدیکه جع برأسک مسحی واجب اولور نیمده
جیع وجهک مسحی واجب اولسی کبی ۸۸ ابوحنیفه دیدیکه ربع برأسک مسحی واجب اولور
۸۸ وشافی دیدیکه رأسدن شول دکلونک مسحی واجب اولور که اکامسح اسمی منطلق اوله
مسح برأسده بعضی تجویز ایدن احتیاج ایندی انیکه مغیره بن شعبه دن مرویدر که (توضأ
النبي صلی الله تعالی علیه وسلم فمسح علی ناصيته وخفید ۸۸ پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
آبدست آلوب ناصیه سی وخفنی اوزره مسح ایلدی اشبو دلیلدر که جع برأسک مسحی واجب اولیه
(وارجلکم الی الکعبین) ودخی ایاقلریکزی طوقلریکزه بیهجه یوکز اوله اوله فرائض وضوء
غسل وجه وغسل بدن ومسح رأس وغسل رجلیندر وعلمائیک وجوبنه اختلاف ایتدیلر اکثری
انک وجوبنه ذاهب اولدیلر زیرا که وضوء عبادندر اوله اوله سائر عبادات کبی اولدخی
یتسز صحیح اولور وبعضیلر ایدنه واجب دکلدر دیدیلر اول امام ثوری وائمه حنفیه قولدر
وکذلك ترتیبک وجوبنده دخی اختلاف ایتدیلر که اول اعضاء وضویی علی الولاية الله تعالی انک

(ذکر)

جهاد ومرض وقتل وسائرله
تجربه اولور سکز و سزندن
مقدم اولان اهل کتاب
ومشکر کردن هجو و طعن
ورنج خاطره دائر جوق
اذیت ایشیدر سز اگر
بولره صبر ایدر سکز و امر
الله تعالی خالفندن صاف نور سکز
تحقیق بو صبر و اتقا امور
دینه حقه عزیم وقصدندر
۸۸ اهل شرک امکده بعد
الهجرة مهاجرینک ماله
تعدي ویهود ونصاری
اهل اسلامی هجو و طعن
ایده جکارنی الله تعالی قبل
الوقوع خبر و یروب صبر
واتقا ایله امر یوردی
(واذخ الله ميثاق الذين
اتوا الكتاب لتبيننه للناس
ولا تکتمونه فبنذوه وراء
ظهورهم واشتروا به ثمنا
قلیلا فبئس ما یشترون) یاد
ایله شول وفتیکه الله تعالی
کتاب ویریلنردن یعنی
علمالرندن عهد ویمان
الذیکه اول کتابلرنده اولان
شان محمد علیه السلامی بلا
کتب نامه بیان واعلان
ایده لرافلر ایه اول عهده
عدم التفات ایله آردلرینه
براقیدلر ورشوت اوله رق
نمن قلیل ایله اول میثاق
صابتدیلر نعیم جاودانی به
حطام فانی بدل ایتک

ذکر ایتدیکی ترتیب اوزره غسلدر بر جاعت انک وجوبنه ذاهب اولدیلر که اول مالک وشافی
واحد و اشفاق قولدر ۸۸ زیرا که پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم دن ترتیبسز توضی
ایتدیکی بزه نقل اولفامشدر انک اکادوامی وجوبنه دلیلدر (وان کنتم جنیا فاطهروا) اگر
جنب اولسه کز غسل ایدک (وان کنتم مرضی اوعلی سفر اوجاء احدکم من الغائط اولاسم
النساء) واکر خسته ویا مسافر اولسه کز ویا بریکز قضاء حاجتدن کلسه کز ویا نسیه جاع
ایتسه کز (فمجدوا ماء) بعده اشبو طهارت ایجاب ایدر حالاتک هر قنسی ایداکا و فاء ایدر
ویا استعماله امکانکز ایرر صو بولز سکز (فیمسحوا صییدا طیا) اعدی وجه ارشدن بر شیی
طاهره قصد ایدک (فامسحوا بوجوهکم وایدیکم منه) اندن بوزلریکزی واللریکزی دیرسکلریکزه
بیهجه وجه ارشدن قصد ایتدیکیکزی شیی طاهره مسح ایدک نکتیم بحثک ذکر ی بشیی
جزئک اولکی حزبنده یکمشدر (ما یرید الله لیجمل علیکم من حرج) حق تعالی سزه صلاة
ایچون مالک وجودی عندنه انی استعماله تطهر امری و مالک عدی عندنه یمسح امری
سزه تضییق اراده ایتز (ولکن یرید لیطهرکم) بلکه احداث وجنایات وذنوبدن تطهیریکزی
اراده ایدر (ولیم نعمته علیکم) وابدانکزی مطهره وذنوبکزی مکفره اولان شیی سزه
تکلیف ایله اوزریکزه دینکزه نعمتک اتمان اراده ایدر (لعلکم تشکرون) تاکه انک نعمته
شکرا یدنه سز ۸۸ روی ان عثمان رضی الله تعالی عنه توضأ بالمقاعد ثلاثا ثلاثا ثم قال سمعت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم یقول من توضأ وضوئی هذا خرجت خطایاه من وجهه ویدیه ورجلیه ۸۸
روایت اولدیکه عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه توضی ایدوب یوزین واللرین وایاقلرین
اوچر اوچر یودغندن سکزه دیدیکه بن پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم دن ایشتمکه دیر
برکسه که بنم اشبو وضوئم کبی توضی ایدنه یوزندن واللرین وایاقلرین خطالری چیقده
۸۸ وقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما من امری یتوضأ فیمسح وضوءه ثم یصلی الصلوات
الاغفر الله له ما بینه وما بین الصلوة الاخری حتی یصلیها ۸۸ پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
ایدر برکسه که آبدست آلوب وشروط وادابی رعایتله انی تحسین ایدنه مکتوباتدن وقتی
داخل اولانی اداء ایدحق تعالی انک اول اداء ایتدیکیکه اندن اول اداء ایتدیکی مکتوبه یتند
ایشلیدیکی خطالری یارلار (واذکروا نعمة الله علیکم) الله تعالی انک سزه وبردیکی اسلام
نعمتی ذکر ایدک که اول سزه نعمی آکدر و شکر نه قدردر (وميثاقه الذی واثقکم به) ودخی
شول عهدنی ذکر ایدک که سزکله معاهده ایتدی (اذ قلتم سمعنا واطعنا) شول وقتن که محبوب
ومکروه دن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سمع و طاعه ایدلم دیدیکز دینلکه اول میثاق
ایله مراد ذریة آدمک عالم ذره ده کی عهد و میثاقلری در (واتقوا الله) الله تعالی قورقوب
نعمتیرین اونو تمکز و میثاقی نقض ایتدکز (ان الله علیم بذات الصدور) الله تعالی قلوبده
اولان خبر وشری بیلور انک اوزره سزه جزاء قیلور (یا ایها الذین آمنوا کونوا قوامین لله
شهداء بالقسط) یا مؤمنلر الله اعمالکزه عدلله قائم اقوالکزه صدقه قائل اولک (ولا یجرکم
شنان قوم علی الا تعدلوا) وشرکینه شدت بفضکز انلرک امرنده عدل ترکنه سزی
تحمل ایتسون حلال اولیان شیی ارتکابه مثله وقذف و قتل نساء و قتل میمان ونقض عهد

(ثیان) (اول) (۳۸)

قیح شی اولور (لا تحسین)
الذین یفرحون بما اتوا
ویحبون ان یمدوا بما لم
یفعلوا فلا تحسینهم بمفازة
من العذاب ولهم عذاب الیم)
ظن ایته شولریکه خدعه
ایله کلوب حق کتمله عهده
وفا ایلماشکن کندولره
حمد اولغنی استیوب
سویورلر ظن ایته که انلر
دنیاده اسیر وجزیه وحقارت
عذابندن نجاته بر محل بوللر
وانلر ایچون آخرتده دخی
در دنالک والمو عذاب واردر
۸۸ مرویدر که پیغمبر علیه
السلام یهوده تورشدن بر
شی سؤال ایتدکه سختی
کنم ایلوب خلافتی جواب
ورمکه تصدیق اولدی
زعیمله فرحلسیدلر اول
سیدن بو آیت کریمه نازل
اولدی (والله لاک السموات
والارض والله علی کل شی
قدیر) سموات وارضک
ملکی وانلرده اولان
مخلوقاتک اموری الله
تعالی سکدر والله عظیم الشان
کل شینه قادردر (ان فی
خلق السموات والارض
واختلاف اللیل والنهار
لآیات لا ولی الا لیب)
سموات وارضک وانلرده کی
موجوداتک خلقنده وکیچه
ایله کوندزک کلوب کتمنده

و نور و ظلمتی و نقصان زیاده لکی اختلاقده عقول کاهه اصحاب چون جناب خالق الموجودات و وحدانیت و کمال قدرته اشکاره نشان و قطعی برهان وارد (الذین یذکرون الله قیاما و قعودا و علی جنوبهم و یفتکرون فی خلق السموات و الارض ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانه فتناء عذاب النار) یو عقول کاهه صاحب قرنی الله تعالی زبانه و قعوده و یاتورکن یعنی دائما ذکر ایدرلر و استدلال یوزندن سموات و ارض خلقته مائع قدیمی قلبا تفکر ایدرلر زلسانا دخی دیرلر که یارب یو آسمان وزمینده اولان تنوفاقی عبث خلق ایتمک الله من که عبث و باطل شی یارتمقلندن منزله سن امدی بزی لطف و احسانکه نار جهنمندن حفظ ایله (ربنا انک من تدخل النار فقد اخزیته و ما للظالمین من انصار) یارب سن اول کسه بی که ابدی ناره ادخال ایدر سن تحقیق اکا خوار و رسوا یلقه عقوبت ایدر سک و شرک و کفرله نفسلرینه ظلم ایدرلر ایچون عذابلری

کبی (اعدلوا هو اقرب للتقوی) اولیا کز و کرک اعدا کز امرینه عدل ایدلر که عدل تقوایه اقربدر (واتقوا الله ان الله خیر بما تعملون) الله تعالیدن قورقکز که اول سزک اعمالکزه خیردر سزه جزا کز ایدر (وعد الله الذین آمنوا و عملوا الصالحات لهم مغفرة و اجر عظیم) الله تعالی مؤمن اولوب اعمال صالحه ایشلنلره مغفرت و اجر عظیم وعد ایتدی (والذین کفروا و کذبوا بآیاتنا اولئک اصحاب الجحیم) شونلر که کافر اولوب آیتلر عزی تکذیب ایتدیلر و انندن توبه ایتمدن فوت اولدیلر انلر اصحاب جحیمدر (یا ایها الذین آمنوا اذکروا نعمه الله علیکم اذ هم قوم ان یسلطوا الیکم ایدیهم فکف ایدیهم عنکم) یا مؤمنلر الله تعالینک سزه نعمتن ذکر ایدلر شول وقتکه بر قوم سزک قتلکزه یدلری بسط ایتمکی قصد ایتدیلرینه اول انلر یدلری سزدن کف ایلدی روایت اولندیکه اشبو آیت نازل اولدی شول وقتکه پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابله عسفانده صلاة ظهره طور مشاردی مشرکین انلر اوزره اکبابه مشورت ایتدیلر اول حالده انلر ایسه صلاتدن منصرف اولیچ مشرکین اول فرصتی فوتلرینه نادم اولدیلر بعده اول قصدلرین مسلمین صلاة عصره شروعلرینه اجرایه تأخیر ایتدیلر الله تعالی صلاة خوفی انزالله انلر اول کیدنی دفع ایلدی حسن ایدر پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم نخل نام محله غطفانی محاصره ایلدی و سیفی قوشاعش ایدی مشرکیندن بر رجل اکادیدیکه یا محمد سیفی بکاور که کوریم اولدخی انی اکاور یجک بر که انی سلکدی پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم نظر ایدوب یا محمد شمدی بنم المذن سنی کیم قورتر دیدی اصحاب اوزرینه هجوم ایدیچک سیفی براغوب کتدی اول سیدن بو آیت نازل اولدی (واتقوا الله) الله تعالیدن قورقوب امرینه وفاه و اکاتوکل ایدلر (وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) مؤمنلر توکل ایدرلر ایسه الله تعالی به توکل ایتسولر (ولقد اخذنا ميثاق بنی اسرائیل و بشانهم انی عشر نقيسا) الله تعالی بنی اسرائیلدن اخذ ميثاق ایتدی و انلرک اون ایکی سبطک هر برندن بر شاهد بعث ایتدیکه قوم جبارین احوالی کورلر و انندن خبر کتورلر روایت اولندیکه و قاکیم بنو اسرائیل فرعون امرندن فارغ اولدیلر و مصرده استقرار ایتدیلر الله تعالی انلره امر ایتدیکه ارض شامده اریحایه کیدهلر و انده قرار ایدلر حالبوکه انده جبار کنعانیون ساکن اولوردی و حق تعالی انلره موسی علیه السلام لسانیه دیدیکه بن سزه انی دار قرار تقدیر ایتمش ایددی اکا کیدک و انده اولان کفار جهاد ایدلر که بن سزه انلر اوزره نصرت ایدرین و شرلرین دفع لیلرین اولیه اولسه قومندن اون ایکی نقیب الفل که هر بر نقیب کندی سبطنه امر اولندقلرینه وفایه کفیل اوللر چون موسی علیه السلام بنو اسرائیل ایله کتدیلر اریحایه قریب اولیچ نقبائی کوندردیکه اخبار تجسس ایدلر بعده احواللرندن بیلدکلرین انلره بیلدیرلر کیدرکن عوج بن عنق دینور جباره دن بر رجه راست کلدیلر که الله تعالی انی موسی علیه السلام یدیلر هلاک ایتدی شول وقتکه موسی علیه السلام عسکرینک اولدینی مکان مقدار نجه طاعندن بر صخره بی باشنه آلدیکه انکله موسانک

(عسکرین)

عسکرین باصدره الله تعالی اکاهد هدی کوندردی حتی که مقاریلله اول صخره بی اویدی انندن صخره بویته کجوب کندیدی ره یقلدی اول حالتده موسی علیه السلام انی اولدردی نقباء اکاملاق اولدقلرینه اول باشنه حزمه حطب المش کیدردی فی الحال انلری طوتوب کی ایچنه قویدی و ملکلرینه کتوروب اوکینه صاجدی کور شونلر که زملمه قتال قصدین ایدرلر دیدی ملکلری نقبایه دیدیکه کورو قومکزه وارک بزدن کوردیککزی انلره خبر و یرک و حق تعالینک عجائب قدرتنددر که انلرک بر صالقم اوز یعنی بش کشی طاشوردی و انارلرینک دلهلری چیقارلر یفند نصره قابنک بر شعلرینه بش کشی صفاردی چون نقباء کورو دوندیلر انلرک صاحب رأی دیدیکه زنهار بوقومک احوالی بنو اسرائیل خبر و یرمکزه موسی علیه السلامدن ارتداد ایدرلر بلکه انلردن کتم ایدوب انیچ موسی و هارونه خبر و یرک انلره رأی ایدرلر سه انجلین ایدلر نقبانک چیی کالب بن یوقا و یوشع بن نون بن غیریسی بویله مخالفت ایتدیلر عهدلرین صیوب سبطلرینی قتالدن منع ونهی ایتدیلر و جبارین احوالی خبر و یروب اول ایکیستندن غیریسی مخالفت طریقه کتدیلر اما اول ایکیسی عهدلرینه و فالیدوب قوملرینه قتالی ترغیب ایتدی نیکیم رب تعالی انی حکایت ایتدی (وقال الله انی معکم) الله تعالی انلره دیدی که بن سزک عدو کز اوزره ناصر یکزین (لئن اقم الصلاة) اگر سز یاخی اسرائیل نماز یکزی اقامت ایدر سکز (وآتیم الزکاة) و زکاتی اهلنه و یر سکز (وآتمم برسی و عزرتهم) و رسوللریم ایمان کتور و نصرت ایدر و یا انلره توبه و تعظیم ایدر سکز (واقرضتم الله قرضا حسنا) و الله تعالینک سیلنده مالکزی اتفاق ایدر سکز (لا کفرن عنکم سیئاتکم) سزدن سیئاتکزی عوایدین (ولادخلکم جنات تجری من تحتها الانهار) و سزی جتلره قویارین که اغاجلری التدن ابرمقلر آقار (فن کفر بعد ذلك منکم فقد ضل سواء السبیل) اول کسه که اشبو مؤکد وعد عظیمه مؤید شرط نصره عهد و میثاقی نقضله کافر اوله طریق حقدن آریلور (فما نقضهم ميثاقهم لسانهم) ميثاقلرین نقضلری سبیلله انلری رجتمز دن طرد و یا صورتلرین مسخ و یا اوزرلرینه جزیه وضع ایتدک (وجعلنا قلوبهم قاسية) و قلبلرین یابسه و یا غلبه قیلدککه اسکا لیت کز و یا خود ایمانلرین خالصه قیلدق بلکه انی کفر و نقضله مشوب قیلدق (بحرقون الکلم عن اواضعه) حق تعالینک کتابنده کی کتاتی تحریف ایتدیلر که اول نعمتی صلی الله تعالی علیه وسلم و بعض احکامدر (ونسوا حظماذکروا به) و تذکیر اولندقلرندن و یا اتباع محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدن نصیب وافی ترک ایتدیلر یعنی توراتی تحریف ایدوب انلره نازل اولاندن حظلرین ترکله اکا نازل اولدیلر و یا اول تحریفلری شومیه بر نیجه اشیاء حفظلرندن کتدی ابن مسعود رضی الله تعالی عنه دیدیکه کشی کاهی معصیتله بعض علی او نودر و بو آیتله استدلال ایتدی (ولا ترال تطلع علی خائنه منهم) سن زائل اولمز سن انلردن فرقه خائنه به مطلع اولور سن یعنی غدر و خیانت انلرک و اسلافلرینک عادتیدر اولیه اولسه انلردن کور مکدن زائل اولمز سن (الاقلیلانهم) الا انلردن آز کسلر خیانت ایتدیکه انلر ایمانه کلندر و یا خود الا انلردن آز کسلرین قلبلرین یابسه قیلدق

دفع ایدر سدد کار یوقدر (ربنا اتنا سمعنا نادیا ینادی للایمان ان امنوا برکم فاما ربنا فاغفر لنا ذنوبنا و کفر عنا سيئاتنا و توفنا مع الابرار) یارب بزمندی ایشندککه اول محمد علیه السلام یا قرآندر ربکزه ایمان ایدلر دیو دعوت و ندا ایدر اکا جابله ایمانه کلدک یارب کناه کبائر منی مغفرت ایله و صفائر منی دخی سترایله و ارواح منی ارواح صالحین ایله قبض ایله (ربنا و اتنا ما وعدتنا علی رسک ولا تخزنا يوم القيمة) انک لا تخلف الميعاد) یارب رسوللرک لسانی اوزره بزه وعد ایتدکک نوابی و یر و یوم قیامده بزی رسوای ایجه تحقیق سن داعی به اجابله اولان وعدک خلف ایتمز سن تیسیرده نقل ایدر که بو آیات کریمه لوده اولان بش دعا حضرت پیغمبر علیه السلام و چهار یار کرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ترتیبی اوزره واقع اولمشدر که پیغمبر من اقدیمز مرتبه شهودده ربنا ما خلقت هذا باطلا صدیق مقام خوفده ربنا

(فاعف عنهم واصفح) انزل من عفو وصفح ايتا كرتائب ومؤمن اولور لرسه ويا معاهد ملتزم الجزيه
اولور لرسه ۱۸۸ دینلديکه اشو مطلقدر سيف آيتله منسو خدر (ان الله يحب المحسنين) الله تعالى
احسان ايدنلري سور ۱۸۹ اشونده تيبه واردر که کافر خائنی عفو احسان اوليحق انک غيرینی عفو
بالطريق الاولى احسان اولور (ومن الذين قالوا اننا نصارى اخذنا ميثاقهم) بز نصار ايز دینلردن
بر قوم واردر که بز انزلدن اخذ ميثاق ايتد که الله تعالى بی بر لدر و انبیای کر چکلیله و خیرات
اشیلدر (ففسوا حظا مما ذکروا به) انلر ايسه انجیلده امر اولند قنندن نصیب وافی ترک ایتدیلر
و یهود کبی عهدلرین صیدیلر (فاعفنا عنهم العداوة والبغضاء الى يوم القيامة) اوليه اولسد انلرک
فرق مختلفدلیز پیندیوم قیامتد کین عداوت و بغضای الزام ایتد که حق که هر بر قننک مخالفی
اولان فرقدلری تکفیر ایدر (وسوف ينشهم الله بما كانوا يصنعون) الله تعالى يوم قیامتده جزاء و عقابله
انلر صیدیلرین خبر و بر سر در (يا اهل الكتاب قد جاءکم رسولنا بین لکم علی فترة من الرسل) يا اهل الكتاب زمانک رسلدن انقطاعی وقتده سزه رسولز
محمد صلی الله تعالى علیه وسلم کادی که دین اسلام اموری نیین ایدر (ان تقولوا ما جاءنا من بشیر
ولا نذیر) تا که یوم قیامتده بز بشیر و نذیر کدی دیواعتذار ایتد سز (قد جاءکم بشیر و نذیر)
ایمدی اعتذار ایتد کزیرا که سزه بشیر و نذیر کلویدر (والله علی کل شیء قدير) الله تعالى هر شیئ
قادر در رسی ارادتی اولدینی وجه اوزره کاهی تواتر ارسال ایلدی موسی و عیسی پینده
بیکی دیوزیل ایچنده بیکی نبی ارسالی کبی ۱۹۰ و کاهی قنورا ارسال ایتدی عیسی و محمد صلی الله
تعالی علیه وسلم پینده التیوز و یابشوز الشمس طقوز سیلده درت نبی ارسالی کبی که اوچی نبی
اسرائیلدن و بری عربدن ایدر که اکاخاله بن سنان العبسی دینوردی ۱۹۱ اشو آیتده آنلره امتنان
واردر که محمد صلی الله تعالى علیه وسلم انلر وحی آثارنک انطیاسی عندنده ارسال ایتدی (واذ قال
موسی لقومه یا قوم اذکروا نعمه الله علیکم اذ جعل فیکم انبیاء) موسی علیه السلام قومنه دیدیکه یا قوم
الله تعالی نیک سزه و یردیک نعمتی ذکر ایدک که سز دن انبیاء بعث ایتدیکه انلر سزه طریق حق کوسره لر
واوامر و نواهی بی سیدیلر ۱۹۲ دینلديکه نبی اسرائیلدن بعث اولن کثرت انبیاء بیج رامتدن بعث
اولندیدی (وجعلکم ملوکا) و سز دن ملوک قیلدی ۱۹۳ دینلديکه فرعونک هلاکند نصکره بنو
اسرائیلده ملوک کثیر اولدی انبیانک کثیر اولسی کبی حتی که یحیای قتل و عیسایک قتلته سی
ایتدیلر دینلديکه وقتا که قبضک یدلرنده ملوکین ایکن حق تعالی انلری آندن قورناروب نصلرینه
وامرلرینه مالک ایدیکک انلر ملوک دیو تمید ایتدی ۱۹۴ قتاده ایدر خدمتکاره اول مالک اولان
انلر ایدر ۱۹۵ ابوسعید رضی الله عنه ایدر ۱۹۶ پیغمبر عز صلی الله تعالى علیه وسلم بیوردیکه قنجان
بنو اسرائیلدن برینک خادم وامرأ و دابه سی اولسد اکاماک دینوردی (وآتاکم ما لم یؤت
احدا من العالمین) و عالمیندن برکسه به و یرمدیکن سزه و یردیکه اول قنلق بحر و تظلیل غم
وازال من وسلوی و دخی انک غیریدر (یا قوم ادخلوا الارض المقدسة التي كتب الله لکم)
یا قوم ارض مقدسه به داخل اولک حق تعالی انی سز کیچون قنمت ایلدی و یالوح محفوظه انی
سزه مسکن اولسن تقدیر ایلدی اکرا کا تصدیق و اطاعت ایدر سکز اما که رسول الله
مخالفت ایدر سکز اکا دخولدن محروم اولور سز (ولا ترذوا علی ادبارکم فتتقلبوا خاصرین)
بوخده انده کی جبارده دن خوف ایدوب اکا دخولدن امتناع ایتد کز که دنیا و آخرت ثوابندن

یولنده اذیت اولندیلر
و کفارله مقناله ایتدیلر
و جهادده قتل اولندیلر
البته انلرک کنه لزی
بحواید رم وانلری التدن
نهر لرجاری جتله ادخال
ایده رم بوالطاف انلر
عند الله اجر و مکافاتدر
والله عظیم الشان عندده
انلر حسن ثواب که نصیب
باقی واردر ۱۹۷ ام سلمه
رضی الله عنها نقل ایدر که
سید عالم علیه السلام دن
سؤال ایلدکه هر مهاجر
عامله اجر کثیر اولوب
مهاجره به نصیب یوقی
دیدم بو آیتده ۱۹۸ من ذکر
اواشی ۱۹۹ نازل اولدی دیدی
(لا یغرنک قلب الذین
کفروا فی البلاد) کفارک
وسعت و بلادده مکاسب
و قنلبری یا محمد مؤمنلری
الدائمون ۲۰۰ مرویدر که
بعض مؤمنلر مشرک لری
تعیش و اسعه ده کوروب
اعداء الله خیره بز لر ایه
ضرورت و جوعده بز
دینلر به تسلیه ایچون
بو آیت کریمه نازل اولدی
(متاع قليل ثم ماویهم
جهنم و بئس المهاد)
کفارک اول حالانی
سریع الزوال متاع قیلدر
بوندر نصکره انلرک مسکن

انک من تدخل النار فقد
اخزیته فاروق صدیق
تحقیق ایلر ربنا اننا
سمعنا منادیا ذی النورین
طلب غفرانله ربنا فاعفر لنا
ذنوبنا مرتضی موعوداتی
طلبه ربنا و اتنا ما وعدتنا
دیو دما ایتدیلر لاجرم بو علو
دعوات هدف اجابتده واقع
اولوب مژده رحمت اشو
آیت آیتده صادر اولدی
(فاستجاب لهم ربهم انی
لا اضع عمل عامل منکم
من ذکر او اشی بعضکم
من بعض فالذین هاجروا
واخرجوا من ديارهم
واودوا فی سبیل و قاتلوا
وقتلوا لا کفرن عنهم
سیناتهم ولا دخلتهم جنات
نجری من تحتها الانهار
ثوابا من عند الله والله عنده
حسن الثواب) انلرک
دعائزیه ریلری جل شانه
اجابت ایدوب بیوردیکه
تحقیق بن سز دن رجال
ولسادن بکطاعت ایدرک
اجسرنی ضایع ایتد که
بعضکز بعضکزدندر یعنی
دین و مسوالاتده ارکک
و دیشیکز بر در امدی
انلر که دینلر بی صیانت
ایچون وطنلرندن هجرت
ایتدیلر و دیارلرندن
چیقارلدر و بنم طاعتم

وماوالرى جهنمدر نه قيسح
 قراركاهدر (لكن الذين
 اتقوا ربهم لهم جنات
 تجري من تحتها الانهار
 خالدين فيها تلامن عندالله
 وما عندالله خير للابرار)
 لكن انلكه شركدن
 وربلكنك عقابندن اتقايه
 متاع دنياه مفروراولديلى
 انلرايچون تختدن انهار
 جارى جتسلر واردركه
 انده دائملردر والله تعالى
 طرفدن هديه لر وخوان
 مهمان واردر وشولشيكه
 الله تعالىنك عندنده كثر
 ودواى واردر صادق
 ومقبيلرايچون متاع قايندن
 خيرلودر (وان من اهل
 الكتاب لمن يؤمن بالله
 وما اتزل اليكم وما اتزل اليهم
 خاشعين لله لا يشترتون
 بايات الله ثمنا قليلا اولئك
 لهم اجرهم عند ربهم
 ان الله سريع الحساب)
 اهل كتابدن بعض كيمسه
 وار دركه الله تعالىه
 وسزه نازل اولان قرآنه
 وانلره كوندربلن توريه
 وانجيله الله تعالىدن
 قورقيسجى و متواضع
 اولدينى حالده ايمان ايدر
 الله تعالىنك آيتلرى آزيها
 ايله بدل ايتملر يعنى
 رشوتله احكام توريه ونست

خاسرين اولديكيز حالده متقلب اولورسز نيكيم قصصى اشبو حزبدن و لقد اخذنا
 ميثاق بنى اسرائيل وبعثناهم اثني عشر نقييا آتتده كيدى علماء ارض مقدسه ده اختلاف
 اينديلىر دينليكه اول طور وحوليدى ويا ايليا وبيت مقدسدر ويا دمشق ويا فلسطين وبعض
 اردندر ويا اريخادر ويا شامك كليديدر كعب ايدر كتب منزله نك برنده بولمكه شام اردندن
 بر كزدر خواص عبادنى انده تكييز ايدوبدر دينليكه ابراهيم عليه السلام جبل لبنانه چيقوب
 اكاديليكه نظرايت كوزك ايرديكى اراضى مقدسه اولوب ذريته ميراث اولسون (قالوا
 يا موسى ان فيها قوما جبارين) بنوا اسرائيل ديديلر انده قوم جبارين واردر (وانا لن ندخلها
 حتى يخرجوا منها فان يخرجوا منها فانا داخلون) زاول ارضه كيرمىز مكركه انلر اندن
 چيقولر اكر انلر اندن چيقارسه بزكيرىز روایت اولنديكه اول قوم جبارين عالقه دن وعاد
 قومندن بقيه اولوب قامت وجسامنده عظملىچون انكله وصف اولنديلىر وقتا كه نقياء نجسس
 اخباره كيدوب كير وكديلىر كوردكلرين موسى عليه السلامه خبر وريدلر موسى عليه السلام
 انلره دينليكه جبارين شاتى كيزلكيز بنى اسرائيلدن اتى هيچ كسنده خبر ويريكمز انلر ايسه هر
 برى اتى قريشه وصديقه خبر وروب برى برلرندن خبر يايلىدى حتى كه بنوا اسرائيلك جيجى
 اتى بيلدى رفع اصواتله آغشديلر ونوليدى مصردن چيقيمدى چونكه چيققدق اول ارضه
 وارمدين بوريده اولوب قايدق ديديلر بده برى برلرله مشورت اينديلىر كه ارلرندن
 برين رئيس اينلر واتفاقله دونوب كيرو مصره كيدلر (قال رجلان من الذين يخافون
 انهم الله عليهما ادخلوا عليهم الباب فاذا دخلتموه فانكم غالبون وعلى الله فتوكلوا ان كنتم مؤمنين)
 الله تعالىدن قورقوب ايمان وثيقته انك انعام ايندكلرندن ايكي رجل كه انك برى موسى عليه
 السلامك قاسى يوشع بن نون بن افرايم بن يوسف عليه السلام ايدى وبرى دخی موسى عليه السلامك
 اخى مريم بنت عمرانك زوجى كالب بن يوقنايدى اشبو يوشع وكالب جبارين احوالى نجسه
 كيدن نقياءك ايكيى ايدى سارى موسى عليه السلامك امرينه مخالفت ايدوب اتى بنى اسرائيله
 اشاعه ايندكلرنده بولر كيزلش ايدى ويا خود اول ايكي رجل جباريندن اولوب موسى عليه
 السلامه مؤمن ومبعلر ايدى بنوا اسرائيله ديديلر كه جبارين قريسه نه قوسندن كيرك لچانكه
 اكا كيرسز انلره ظالين اولورسز زير الله تعالى وعدينه وفا ايديميدر انلك اجسامى عظمندن
 او شتمكيز زير اقبلىرى ضيفه در انلردن قورقكيز ايدى الله تعالىنك وعدينه مصدقين ايسكز
 اكاتوكل ايلكيز (قالوا يا موسى انا لن ندخلها ابدا ماداموا فيها فاذهب انت وربك فقاتلا انا ههنا
 قاعدون) بنوا اسرائيل ديديلر كه يا موسى قوم جبارين اول قريده ده اولدق قريجه زرا كاكيدر
 ودخول ايدر دكلز وارسن ربكلكيت وايككيز انلرايله قتل ايدك بزجبارين ايله قتاله قادر
 دكلرز بوراده اوتورر قالورز (قال رب انى لا املك الانفسى واخى فافرق بينا وبين القوم
 الفاسقين) موسى عليه السلام انلك جهل وقسوت قلب وتمرد واستخفافلرندن صادر قوللرينه
 غضب وفعللرندن تبرى وكنديلىرى اوزره بد دعاه ايدوب ديديكه يارب بن كندمدن وقرنداشم
 هاروندن غيرى به ويا دينده غمله مواخات ايدلرندن غيرى به مالك دكلم كه انكله مراد هارون
 واول ايكي رجلىدر ايدى بزمه اول قوم عاصين بنى فصل ايت (قال فانها عجرة عليهم اربعين

سنة يتيهون فى الارض فلا تأس على القوم الفاسقين) حق جل وعلا موسى عليه السلامه
 ديديكه ارض مقدسه انلردن يوشع وكالبدن غيرى به حرام قلمشدر اكا كيرميدلر ومالك
 اولميدلر قرق سنه ارض تيهده حيرته قاللر ايدى انك كى قوم عاصينه محزون اولمكل
 روايت اولنديكه التيوزيك مقاتل اتى فرسخ يره حبس اولنوب قالديلىر اويله اولسه هر صاحب
 قالقوب جدواقدامله كيدرلردى اخشام اوليچق ينه قالدقلىرى يره بولتورلردى وغمم انلره
 كوكلكه اولوردى وكيجه نوردن برعود طلوع ايدوب انلره ضياء ويرردى وطعاملى من
 وسلوى وصولرى موسى عليه السلامك كتوردىكى مجرد ن ايدى دينليكه موسى وهارون
 انلركله بيله دكل ايدى لكن اكثرون ديديلر كه ايكي سيدى انده انلرله بيله ايديلر الا بوكه اول
 حالت انلره روح ايدى ودرجه لرينه زياده ايدى وبنو اسرائيله ايسه عقوبت ايدى يوشع
 وكالبدن غيرى يكرى ياشنه ايريشلرك جيجى تيهده وفات اينديلىر وبالجملة بزقريه جبارينه كيرمىز
 دينلردن هيچ ركسنه اريخايه كيرميوب اولديلىر چون مدت عقوبتلىرى قرق بيل تمام اولدى
 وانلرك ذرياتندن نواشى منتشى اولدى موسى عليه السلام انلره اريخايه كيدى واتى قمع
 ايدوب ماشاء الله انده اقامتد نصكره وفات ايندى بر قوله موسى عليه السلامك وقاى تيهده اولدى
 محتضر اوليچق انلره خبر ويزديكه كندندنصكره يوشع عليه السلام بنى اولور وجباره ايله
 قتل ايندوب اريخا آنك بيله قمع اولور في الحقيقه يوشع عليه السلام جباره ايله قتل ايندى
 وحق تعالى شامك كليسى بنوا اسرائيله قراركه ايندى سدى ايدر حق جل وعلا موسى
 عليه السلامه وحى اينديكه قرينداشك هارونى توفى ايديسرين ايدى انكله فلان طاغه كيده سن
 سمعا وطاعة ديوب كتديلر حتى كه انده بر شجره به ايرديلر كه مثلى كورلمش دكل ايدى وآندره بر بيت
 يابلش وانده سرير اوزره فرش قولش ايدى وروايح طيبدن انده قوخو بولوردى هارون
 عليه السلام اتى كوريجك غايت بكندى اشبوسرر اوزره اويومق استرم الا بوكه صاحي كلوب
 بك غضب ايتمشدن اوشانورين ديدى موسى عليه السلام ديديكه او شتيوب انك اوزره
 يا قتل صاحي كلكيكنده بن اتى تسليه ايدرم سنى انجتمز اتى كيدررين هارون عليه السلام اكا
 ديديكه كل ايدى انك اوزره ايكمز بيله ياتلم بيت صاحي كلورسه ايكمز بيله غضب ايله
 ويا خود انجتمدين قوبوب كيده نم ديوب ايكيى اويقويه وارديلر اول حالده هارونه موت
 ايروب موسى بنى اوياردى كورسه كه هارون عليه السلام قبض اولنوب سريرايله سمايه رفع
 ايدلدى وبيت وشجره دخی رندن آيرلدى اندن موسى عليه السلام يالكيز بنى اسرائيله كلوب
 ديديلر كه موسى بنو اسرائيلك هارونه محبتلرينه حسد ايدوب اتى قتل ايندى ديديكه روا
 كوررميسز كه بن اتى قتل ايتمش اولم بلکه اول وفات ايدوبدر اندن ايكي ركمت غاز قلوب دعا
 ايديجك كورسه لركه سرير ايندى اوزرنده هارون عليه السلامي كورديلر موسى عليه السلامه
 اينانديلىر محمد بن اسحاق ايدر موسى عليه السلام موتدن كراحت ايدردى الله تعالى اكا
 اتى سوديرمك اراده ايدوب يوشع عليه السلامه نبوت ويردى صباحده واخشامده موسى
 عليه السلام يانه وارردى موسى عليه السلام ايسه اكا يايى الله تعالى سكا نه وحى ايندى
 ديوسوال ايدردى يوشع عليه السلام ايسه اكا يارسول الله شودكلو بيل سنك صحبتكه

بفمىبر عليه السلامي
 كتم ايتملر بومؤمنلر ايجون
 ربرى عندنده اجر
 مخصوص واردر تحقيق
 الله عظيم الشان مؤمنلك
 حسابى آسانلق وسرعتله
 اجرا ايدر (يا ايها الذين
 آمنوا اصبروا وصابروا
 ورابطوا واتقوا الله لعلكم
 تفلحون) اى مؤمنلر جهاد
 واحكام شرعيه وطاعتك
 مشقتلرينه صبر ايدك
 و محاربه نك ثباتنده
 باخصوص اعداى عدوكز
 اولان هوا كزك مخالفتده
 صبر ايديجى اولك وسر
 حدلرده اسب واسلحه ايله
 كفاره قارشو طوروب
 دفع ايدك والله تعالىدن اتقا
 ايدك كه غايت فلاحه بر سز
 سورة النساء مدنية وهى
 مائة وخمس وسبعون آية
 (بسم الله الرحمن الرحيم)
 (يا ايها الناس اتقوا ربكم
 الذى خلقكم من نفس
 واحدة وخلق منها زوجها
 وبث منها رجالا كثيرا
 ونساء واتقوا الله الذى
 تساءلون به والارحام
 ان الله كان عليكم رقيبا)
 اى بنى آدم ربكز جل شانهدن
 خوف ايدوب شرك
 ومعبودن صاقتك كه
 اول سزى بر شصندن

اولوب سگانه وحی اولندی دیو هیچ سوال ایندی بلکه انی سن کندیلکندن بکا خبر و پر
و بیلدیرردک اویله اولسد یوشع علیه السلام اکا اندن خبر ویرمزدی موسی علیه السلام اندن
بوحالتی کوریمچک حیاندن کراحت و موته محبت ایدر اولدی پیغمبر عز صلی الله تعالی
علیه وسلم ایدر موسی علیه السلامه ملک الموت کلوب ربک جل شانہ به اجابت اینکل دیدی
پیغمبر موسی علیه السلام اکا برطیانجه اوروب کوزین چیقاردی ملک الموت رب تعالی به
رجوع ایدوب دیدیکه یارب نبی بر عبدک کوندردک که اول موقی سوزم اشته کوزم چیقاردی
حق تعالی اکا کوزین رد ایدوب دیدیکه ایمدی کبر و اول عبدمه واروب دیکل که چون
حیات دیرسن الکی براوکوزک ارقه سنه قوغل الکتله کلن قلردکلو عمرک اولسون چون
ملک الموت اکا خیبر ویردی موسی علیه السلام دیدیکه اندنصرکه نیجه اولیسرین دیدیکه
میت اولیسرین اویله اولسد بووقده قبض ایلکل اندن دیدیکه الهی نبی رمیه بحر دکلو
ارض مقدسده قریب ایلکل پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اکبرن اول اراده
اولیدم سزه انک قبرنی کوستردم که اول بول کنارنه کشیب اجر قنده در وهب ایدر
موسی علیه السلام بر حاجته چیقوب کیدرکن کورسه که ملائکه دن بر جاعت بر قبر قرارلر
بر موضع لطیفده که خضره و نضره و بجهده نظیری کورلمش دکل موسی علیه السلام دیدیکه
بوقبری کیمک ایچون قزارسز دیدیلر که بر عبد ایچونکه اول رب تعالی عنده کریمدر موسی
علیه السلام دیدیکه حقا که بوقبر عبد کریم لائق مضجعدر دیدیلر که یاصفی الله استر میدک که
بوسکا مضجع اولیدی دیدیکه نعم استردم دیدیلر که ایمدی ایچنه کبروب یاقتل و ربک جل شانہ به
توجه اینکل چون اول اویله ایلدی اسهل تنفسله تسلیم روح ایندی ملائکه دخی انده انی
دفن ایدوب کندی دینلیدیکه ملک الموت اکا جتدن بر تفاعده کتوروب شم ایندیردیک
کی تسلیم روح ایندی روایت اولندیکه موسی علیه السلام بوزیکری ییل معمر اولوب
وفاتندنصرکه بنو اسرائیلک دخی تیهده مدت عقوبتلی قرق ییل تمام اولدی حق تعالی
یوشع علیه السلامه امر ایندیکه بنو اسرائیل ایله جابره قتالنه کیده جیبی امر الهی به امثال
ایدوب انکله اریحایه کتدیلر الکی محاصره ایدوب بدنجی آید صورلر نفخ ایندیلر
والله الله دیوردرن صیحه ایندیکری کی صورك بر طرفن دوشوردیلر و جبارینه قتال ایدوب
انلری صیدیلر حتی بنو اسرائیلدن بر جاعت بریره کلوردی وانلردن برینک باشنی کیمکه
یاردملشور دی قتال جمعه کوننده واقع اولوب کونش دخی باغفه یاقلشمشدی یوشع علیه
السلام الله تعالی دن دینلیدیکه کونشی کبرو دوندره لیله سبت ارمیدن قتالی نهایتنه ایرکوره
اویله اولسد الله تعالی اکا اجابت ایدوب اول کونی بر ساعت آرتوردی حتی که جابره نک
چیغی اولوردی انکله شام مالکنک جیبی بنو اسرائیلک اولدی نواحیسنه عاملر طاعتدی
حاصل اولان غنایمی جمع ایندیلر حالبوکه انی نار اکل ایتمدی یوشع علیه السلام وحی
الهی کلدیکه غنیمته خیانت ایتمش و اردر امر اینکله سکا مبیعت ایدلر چون مبیعت شروع
ایندیلر خیانت ایدنلرک الی انک الله یاپشوردی یوشع علیه السلام دخی اکا غنیمتدن
آلدینی شیئی کتوردی حتی انلرک بری یا قوت و جواهرله مرصع اتوندن براوکوزباشن

(کتور)

یعنی آدم علیه السلامدن خلق ایندی وانک قابور غمندن زوجمسی حوایی خلق ایندی و آدم و حوادن توالد و تناسل جهنمه چوق رجال و نسوان اظهار و نشر ایلدی و اول الله تعالی دن قورقک که بر بریکزدن بر نبی استمسکر الله تعالی بی وسیله ایدوب استر سکر و قطع ارحامدن دخی اتقا ایدوب حله و مودت اوزره اولک که نفس واحده دن مخلوق سکر تحقیق الله عظیم الشان اوزریکزه حافظ اولدی (واتوالی نامی اموالهم ولا تبدلوا الخیث بالطیب ولا تأکلوا اموالهم الی اموالکم انه کان حویا کیرا) ای یتیملرک ولی و وصیلری یتیملر بالغ اولدقده ماللری ویرک و خینی طیبله تبدیل ایتمک یعنی ایتمک مالی سزه خیت و حرام و سزک مالک سزه طیب و حلال ایکن بونلری تبدیل ایتمک وانلرک اموالی سزک ماللریکزه خلط ایله اکل ایتمک تحقیق بو تبدیل و اکل عنده الله کناه کیر اولدی روایت اولندیکه غطفاندن بر کسهده یتیم

کتوردی یوشع علیه السلام اول کسه بی خیانت ایندی شینله قریبان مخلنه کوندردی بر نار کلوب اول کسه بی و آلدینی شیئی یاندردی یوشع علیه السلام بنو اسرائیل امورینی یکریمیدی ییل مدبر اولدی عمری یوزیکری بدی سنه یه ایشیک و فات ایدوب جبل افرایمده مقبور اولدی (واتل علیهم نبأ نبی آدم بالحق) یا محمد سن اهل کتابه و مشرکینه آدمک ایکی اوغلی قابیل و هابیل قصه سن محبت و کتب سابقینه موافقتی ملتبس اولدینی حالده ذکر ایت روایت اولندیکه حواری الله عنها آدم علیه السلامدن یکریم بطنه قرق ولد طوغردی که هر بطنه بر غلام و بر جابره طوغردی اول بطنه طوغان قابیل و اقلیمیا ایدی و آخر بطنه طوغان عبدالمغیث و امة المغیث ایدی بده الله تعالی آدم علیه السلامک نسلنه برکت و ربوب وفاتنه دکن اولادی و احقادی قرق یککه ایردی علماء قابیل و هابیلک مولد لر نه اختلاف ایندیلر بعضیلر دیدیلر که آدم و حوایره ایندیرلدن بوزیل صکرده عجمه تارندن قابیل ایله اقلیمیا بطن واحدن وجوده کلدی بده هابیل ایله لیوذا بطن آخردن وجوده کلدی دینلیدیکه آدم علیه السلام جتده خطیله بی اصابندن اول حوایر قابیل ایله اقلیمیا به حامل اولوب اول اجلدن انی طوغردی غنیمتده طلق و نفاس کورمشدی بده یره ایندیرلدن حواری الله تعالی عنها هابیل ایله لیوذا به حامل اولوب انلرده و هجوم و صب و طلق و نفاس کوردی و حق جل و علا آدم علیه السلام وحی ایندیکه لیوذا بی قابیل و اقلیمیا بی هابیله تزویج ایدلر حالبوکه بونلرک غیریله رجل کندی ایله بیله طوغان اختندن غیری اخواندن دینلیدیکه تزویج مشروع ایدی چون آدم علیه السلام الله تعالی ک امرنی قابیل و هابیله خبر ویردی هابیل اکا راضی اولوب قابیل سخط ایندی و دیدیکه اقلیمیا ایله بن جنت ولادتندم و هابیل ایله لیوذا ارض ولادتندن و بن اختم اقلیمیا به احقم هابیله ویرمزدن آدم علیه السلام قابیله دیدیکه اقلیمیا سکا حلال اولمز الله تعالی ک امرینده مخالفت ایتمکل قابیل آدم علیه السلامه دیدیکه اول سنک رأیکدر یوخسه الله تعالی انی امر ایتمیوبدر آدم علیه السلام قابیل و هابیله دیدیکه ایمدی ابیکرزدخی الله تعالی به قریباله تقرب ایدک قعیسک کز قریانی قبول اولورسد اول اقلیمیا به احقدر و قریبندن اولکه مقبول اوله سعادن بر ریاض آتش اینوب انی اکل ایدردی مقبول اولیان و حوش و طیور سیوب انی اکل ایچون سعادن آتش اینزدی (اذقربا قربانا) چون قابیل و هابیل قریبانلرین محل معهودلرینه ایلنوب قودیلر قابیل صاحب زرع ایدی زرعنک ارداسندن بر صبره ایلندی و نفسنده اضمار ایندیکه قریانم کزک مقبول و یا مردود اولسون بن اقلیمیا ای کاورر دکلم و هابیل اید صاحب غنم ایدی غنمک اعلاسندن بر کیش ایلندی و نفسنده اضمار ایندیکه حق تعالی ک رضاسنه انقیاد و اطاعت ایدلر (فتقبل من احدهما ولم یقبل من الآخر) اویله اولسد سعادن بر آتش اینوب هابیلک قریان اکل ایله مقبولیتی و قابیلک قریانی یرنده مهممل قالمشله مردودیتی بیلندی اویله اولسد قابیل قریانی رد اولدقده یاوزلنوب هابیله حسدینی اضمار ایندی و آدم علیه السلام غنیمته منتظر اولوب آدم علیه السلام اول سنه کیمه مکرمه زیارتنه کیدیمک هابیل قته واردی حالبوکه اول غنیمته ایدی (قال لاقتلک) دیدیکه یا هابیل البته بن سنی اولدیرم زیرا که حق تعالی سنک قریانکی قبول ایدوب بنم قریانکی رد ایلدی و سن بنم اختم حنای نکاحلنوب بن اید سنک اختم دیممکی نکاحلنوب ناس سنی بندن خیر لودر

(تینان) (اول) (۲۹)

قرنداشی اوغلتک مالی و ارایدی اول یتیم بلوغنده عیسی سندن مالی طلب ایندکده عیسی ویرمکده تعلل اینکله حکمه عایه نبویهده ترافع حالده بو آیت کریمه نازل اولوب عیسی تماما تسلیم ایلدی و تسبیحک نهی حقنده سرویدرکه بعضی ولی و وصیلر مثلا یتیمک سمن قیونی یرینه کند و ضعیف قیونی وضع و تبدیل ایتملرله بو امثالدن نهی اولدی (وان خفتم الا تقسطوا فی الیتامی فانکحوا ما طاب لکم من النساء منی و ثلاث وربع فان خفتم الا تعدلوا فواحدة او ما ملکت ایمانکم ذلک ادنی الا تعدلوا و اتوا النساء صدقاتهن نحله فان طبن لکم عن نئی منه فافکلوها هینا مرینا) اگر سز ایتم نسیانی تزوجده عدالت ایدلر ممکن قورقار سکر انلرک غیری نادن سزه حلال اوللری ایکشر ایکشر و اوچر اوچر و در در در در تزویج ایدک یعنی در تندن زیاده بی جمع جائز اولیه اگر اول نسوان متعدده یتیمه عدالت ایتمکدن خوف

ایدر سگزر برخی اختیار اید که
یا خود ملک بپشتکزاران
جواریدن تسری اید که
انلرک مؤنثاری خفیف
اولوراشته بوسرأه واحده
یا خود تسری سزک
عدالتدن میل ایتمکزه
اقریدر و نکاحلند یکنز
نساک مهرنی طیب نفس
وعطیة الهی اولورق
ویرک اکر نساکز
مهرلرندن طیب نفس
ورضالریله سزه تقدارش
باغسلارسه انی حلال
اولورق صفا ایله کل ایدک
(ولا تؤتوا السفهاء اموالکم
التي جعل الله لکم قیاما
وارزقوهن فیها واکسوهن
وقولا لهم قولا معروفا)
ای ایتامک ولی ووصیری
الله تعالی معیشت دنیانک
قیامتیه سبب قیلدینی
تصرفکرده اولان مال
ایتامی انلرک سفهارینه
ویرمیک انلری ماللریله
رزقلندرک و ماللریله کوره
کسوه لندرک یعنی کیدرک
وانلری بومال سنکدر
بن سنک خزینهدارکم مثللو
شیرین محبتلر ایله تطیب
خاطر ایدک (وابتلوا
الیتامی حتی اذا بلغوا
النکاح فان انستم منهم
رشدا فادفعوا الیهم اموالهم)

دیوسویلر واولادک بنم اولادم اوزره افتخارایلر (قال انما یتقبل الله من المتقین) هابیل دیدیکه
بنم انده نه صمیم وار حق تعالی طاعتی متقبلدن قبول ایدرسن ایدسینه النیه و حاکم اولدینک
ایچون قریانک رد اولمشدر لوم ایدرسک نفسکه لوم ایت یوخسه بکادکل اشونده اشارت
واردرکه حاسده لائق اولورکه مطلوبندن حرمانی تقصیرندن بیلوب محسودک نه سیددن
محفوظ اولدینی شیئی تحصیله اجتهاد ایدیه یوخسه انک حظی ازاله سنه دکل زیرا اول ضرر
ایدر نفع ایتز (لن بسطت الی یدک لتقتلنی ما انا بباسط یدی الیک لاقتلک انی اخاف الله رب
العالمین) یا قایل اکر سنخی قتل ایچون یدکی بسط ایدرسک بن سنی قتل ایچون یدی بسط ایتزین
زیرا که بن الله تعالیدن خوف ایدرین دینلرکه هابیل قایلدن اقوی ایدی لکن الله تعالیدن
قورقوب قتلدن تخرج ایتدی زیرا اول وقتده دفع مباح اولمشدی و یا خود انی ایتسی افضل
تحریری ایچون ایدی (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کن عبد الله المقتول ولا تکن عبد الله القاتل)
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله تعالینک عبد مقتولی اولغل یوخسه عبد قاتلی اولغل
وشرعه جازدرکه برکسنه قتل اراده اولندقدن انقیاد واستسلام ایدنکیم عثمان بن عفان
رضی الله تعالی عنه انی ایتدی (انی ارید ان تبوء باعنی واثمک فتکون من اصحاب النار) بن دیرمکه
بنی قتلک ائیمله و الله تعالی به ووالدکه عصیانک ائیمله رجوع ایدوب ائیمله بیله اصحاب ناردن
اولسن (وذلك جزاء الظالمین) اشبوحالت الله تعالینک ووالدک امرینه مخالفت ایدنلرک
جزاسیدر اول قرداشنک شقاوتن و نارله عذابن اراده ایتدی زیرا که ظالم ایدی و جازدرکه
مؤمن برظالمک سوء جزاء اولسن اراده اید الله تعالینک انی اراده ایتسی کی (فطوعت له نفسه
قتل اخیه فقتله) قایلک نفسی اکامطاعت ایتدیکه قرداشی هابیل قتل ایدلک لیکن ایتدیکه انی نیمه قتل
ایدن شیطان اکامطل ایدوب برقوشی کتوردی و باشن برطاش اوزره قورقوب برآخر طاشله آنی
باصدردی قایل ایدن انی کویچک قتلک کیفیتن اوکرندی و هابیل انقیادی و یا نومی حالده یکر می یاشنده
ایکن جبل توره و یا عقبه حراده باشی طاشله باصدربوب قتل ایتدی (فاصبح من الغاسرین) دنیاودین
مقبولرندن اولدی زیرا که مدت عمرنه مطرود و محزون قالدی و قتا که قایل انی قتل ایتدی انک
امرند تمحیر اولوب نیجه ایدن جکن ییلدی زیرا که اول میت ایدیکه بنی آدمده واقع اولدی واکا
سباع و طیور قصد ایدیمک قایل انی برجرابه قورقوب ارقد سنه قرق کون و یا بریل طاشیدی
سباع و طیور ایدیه اکا اوبوب بیله کیدردی انی اکل ایچون یره قومسنه انتظار ایدردی
(فبعث الله غرابا یبحث فی الارض لیریه کیف یواری سوءا اخیه) الله تعالی ایکی غراب
کوندر دی بری بریله دوکثوب بری آخرنی اولدر دی بورنیله و یا قریله بری اشوب
اولدریلن غرابک میتسن اول اشدیکی یره قوبدیند نصکره ترابه انی اورندی وحق تعالی
انکله دینلرکه قایلله قرداشنک جسد میتک دفنک کیفیتنی کوستره (قال یابولقی اعجزت
ان اکون مثل هذا الغراب فواری سوءا اخی) قایل انی کوریمک دیدیکه ویل بکا که
اشبو غراب کی اولقدن عاجزی اولدم تاکه قرداشنک جسدنی یره قورقوب اورتیدم
(فاصبح من النادمین) اوله اوله قایل بودکلور زمان کندویه تب و مشقت و یردیکنه
و غرابه تلید اولدیننه وانی قتلندن قلت نفعنه ووالدینک اسخاطنه نادم اولدی یوخسه انی

قتله و یا ذنب ارتکابنه دکل زیرا اکر ندامتی انکچون اولسه توبه اولوردی (روایت
اولدیکه هابیل قتل اولتیق ارض یدی کون چالقدی و اغاجلر دیکلندی و اطعمه به تغیر
ایردی و میوه لک بعضنه حوضت حاصل اولدی و صولره مزارت کلدی وارندن غبار
پیدا اولدی آدم علیه السلام اول وقتده مکة مکرمهده ایدی بو حالانی کوریمک مدهوش
اولوب یروزنده برحدث عظیم حادث اولمشدر دیدی و قتا که آدم علیه السلام یوز اوتوز
یاشنه ایددی و هابیل قتلدن بش ییل کچدی حق تعالی اندن بدل شیت علیه السلامی و یردیکه
اول هبة الله دیمکدر واکا لیل و نهارک ساعتی تعلیم ایتدی و الی صحیفه ازال ایتدی و آدم
علیه السلام انی وصی و ولی عهد ایتدی و قایلله دینلرکه مطرود اولدینک حالده کیت
و کوردیک کسده دن رعب ایت اوله اوله ارض یمندن عتده کیتدی ابلیس اکا کلوب دیدیکه
هابیل قریان آتش اکلنه سبب اول آتسه طاردی ایددی سن دخی بر آتشخانه یا پوب آنده
آتش یا قتل وانی کندوک و عقبکه معبد ایله نعم دیوب ابتدائی اول احداث ایتدی انک قته
او غرابانی اول آتسه آندی مکر قایلک براعمی اوغلی و اول اعمانک دخی براوغلی و ارایدی
اعمایه اوغلی دیدیکه اشبو باباک قایلدر هماندم اعمی قایل آتسه آتوب یاقدی بیده اعمایه
اوغلی دیدیکه نیچون بابا کی یاندردک اوله اوله اعمی اکا یاوزلنوب برطابجه اوردی و انکله
انی اولدردی (مجاهد ایدر قایلک برایاغی فخذینه باغلتوب اول کوندن یوم قیامت دکن
یازده ناردن بر حظیرهده و قیشده قاردن بر حظیرهده یاغندن اصیلوب عذاب اولور یوزی
کونشد اولوب انک دوریله اول دخی اکا دوندریلور (دینلرکه آلات لهو و مزامیر
و طنایر و عیدانی اول احداث ایدن قایل اولادندن ایدی شرب خرو عبادت ناروزنا و فواحه
انهماک انلردن ایدی حتی که نوح علیه السلام طوفاننده غرق اولدیلر و شیت علیه السلامک
نسلی قالدیلر (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا تقتل نفس ظلما الا کان علی ابن آدم الاول
کفل من دمها لانه اول من سن القتل) پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر هر بار که
بر نفس ظلما قتل اولد الا انک دی و بالندن برکفل آدمک اولکی اوغلی قایل اوزره اولور
زیرا که قتل ابتدا اول سنت ایتدی (من اجل ذلك کتبتنا علی بنی اسرائیل) اشبو قتل
مذکور سبیلله بنی اسرائیل اوزره تورانه قضاء ایتدک (انه من قتل نفسا بغير نفس
او فساد فی الارض فکأنما قتل الناس جمعا) برکسه که بر نفسی قصاص ایجاب ایدر قتل نفس
ایتمکسزین و یا خود یروزنده شرک و قطع طریق کی فسادی ایشلمکسزین قتل ایدنه کانه اول
ناسک جمعن قتل ایتمشدر شول حیثیتدن که حرمت دمائی هنک و قتل سنت و ناسی انی
ایشلمک جری ایتدی و یا شول حیثیتدنکه واحد قتل و جمیع قتل الله تعالینک غضبن و شدت
عذابن استجلابه برابردر (ومن احیاه فکأنما احیای الناس جمعا) و برکسه که بر نفسک حیاتی
بقاسنه سبب اوله اول کرک عفو و یا قتلدن منع و یا اسباب هلکه نک برندن انفاذه در کانه اول
فعل ناسک جمعنه ایتمشدر اشبونکله مقصود نفسک قتل و احیاسنی قلوبده تعظیمر تاکه
نفس قتلنه تعزندن رهبت و نفس جایده سنه رغبت ایدیلر (حسن بصری به دینلرکه اشبو
خصلت خاصه بنی اسرائیله میدر یوخسه بوامتده دخی عامه میدر دیدیکه و الله بنی اسرائیلک دمائی

ولا تأکلوا مما اسرافوا به وادرا
ان یکبروا ومن کان غنیا
فلیستغفف ومن کان فقیرا
فلیأکل بالمعروف فاذا دفعتم
الیهم اموالهم فاشهدوا
علیهم وکنی بالله حسیب)
وای و لا ایتام سز قیملری
نکاحه شایان یعنی بالغ
اولنجیه دک تجربه ایدک
اگر بعد البلوغ انلردن عقل
ورشد کور و فهم ایدرسکر
ماللری انلره ویرک و انلرک
اموالی اسراف جهتیه
یا خود بالغ اولورده بندن
مالی آلور ملاحظه سیله
اکل ایتیمک و اول ولیسی
اولان کیمه غنی ایه مال
یتیمه طوقسون عفت
ایتسون اکر فقیر ایه
اول یتیمک حاله سعینک
اجرتی و احتیاجی قدر
اکل و تعیش ایتسون
امدی اول ایتامه ماللری
و یردیککز زمان بعده
یینکزده نزاع وجدل
اولماق ایچون اخذلری
اقراره شاهد طوتک الله
تعالی سزه کافی و محاسبدر
انک امرنه مخالفندن حذر
ایدن سز (للرجال نصیب
مما ترک الوالدان والاقربون
و للنساء نصیب مما ترک
الوالدان والاقربون مما قل
منه او کثر نصیبامفروض)

بایا وانا واقربا متروکاتندن ارکک ولسا ایچون نصیب واردر اول اموال متروکک نک قلیل وکثیرندن نه ایه فرض و تقدیر اولدینی صورتله وارنلرینه تقسیم اولور. روایت اولدیکه اوس بن ثابت الانصاری رضی الله عنه وفات ایدوب زوجہ سی ام کحه ایلہ اوچ قیزی ترک ایلدی متوفانک ابن عمیسی سوبد وهر فجه سنت جاهلیه اوزره مالی الوب زوجہ وبناته برشی ویرمدیلر چونکه جاهلیتده زناه مطلقا برشی ویرلیوب ارکک اولاد دخی جنکه قدرتی اولدینی حالده صفرا لید قالدوردی ام کحه پیغمبریمز علیہ السلام واروب حاتی عرض ایتدکده صبر ایلہ بقالم الله تعالی نه امر ایدر بیوردیلر اول سیدین بو آیت کریمه نازل اولغله جناب رسالتناه علیہ السلام سوبد وهر فجهیه تنیه بیوردیکه اوسک مالندن برشی تفریق ایتیلرلریزا حق تعالی زوجہ وبنات ایچون نصیب اثبات ایتشدیر لکن مقدارتی بیان ایتامش بیان اولنجه صبر

الله تعالی به بزم دماغزدن اکرم دکدر (ولقد جاءهم رسنا بالبینات) حالبوکه بزم انلره رسول لریمز آیات واضحہ ایلہ کلدی (ثم ان کثیر منهم بعد ذلك فی الارض لم یسرفون) اشبویان ویاذکر اولنان تشدید عظیمی اوزر لرینه قضا مندنصرکه انلردن ناس کثیر تحسبی ایچوب قتل و هتک عمارله یر یوزنده مبالا تنسز اسراف ایتدیلر وامرده حد اعتدال دن تباعد ایتدیلر (انما جزاء الذین یحاربون الله ورسوله ویسعون فی الارض فسادا) شول کسنلر که الله تعالی ورسولنه عاریه ایدرلر اوامر ونواهی بی ترکله ویا مؤمنلردن الله تعالی نیک ورسول نیک اولیاسنه عاریه ایدرلر قطع طریق وصوص ایلہ ویر یوزنده قتل و اخذ مالله وفساده سی ایدرلر اعدی انلرک جزاسی اولدرکه (ان یقتلوا) اگر قتل افراد ایتدیلر ایه صلبسز قصاصا قتل اولنلر (اویصلبوا) واکر قتله بیلہ اخذ مال دخی ایتشلسر قتل و هم صلب اولنورلر امام شافعی رضی الله تعالی عندهرکه قتل بعده صلب اولنور امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه دیرکه صلب اولنوب بعده موتند دکن رخله طمن ایدیلور (او تقطع ایدیهم وارجلهم من خلاف) واکر انجق اخذ مال ایدوب قتل ایتمشلر ایه بر صاع اللریله صول ایاقری کسلور (اوینفوا من الارض) واکر ناسی انجق اخافه ایتشلر ایه بر بلده دن بلده اخرایه نفی ایدیلورلر بر حیثیله که هیچ بر موضعه قراره نکین ایدلزلر امام ابو حنیفه یعنی حبس ایلہ تفسیر ایتدی زیرا که عبوس دنیانک سعتندن ضیقند نفی اولمشدر کانه انکله ارشدن منفی اولنور دینلر دیکه مراد تخیردر اولیله اولسه هر قاطع الطريق حقتده امام اشبو عقوباتدن دیلدیکن ایشلکه غیردر (ذلك لهم خزی فی الدنیا) اشبو ذکر اولنان عقوبات انلره دنیاده ذل و فضیحتدر یوخسه ذنوبلرینه کفارت اولمز (ولهم فی الآخرة عذاب عظیم) و آخرتده انلره دنیاده کی عقوبتلرندن شدید نارده عذاب عظیم واردر (الا الذین تابوا من قبل ان تقدروا علیهم فاعلموا ان الله غفور رحیم) الاشونلر که سز انلری اول صیغارنده ایکن اخذ ایتشکزدن اول توبه ایدلر بیلک که الله تعالی انلردن ذنوبی توبه سبیلله مغفرت و توبد لری قبولیله رحت ایدر بعضیلری دیدیکه اشبو آیت کفار حقتده نازل اولوبدر اولیله اولسه معنای کفار که انلر اوزره قدر تکر اولنزدن اول شرکدن توبه ایدوب اسلامه کلدلر انلر اوزره حدوددن برشی اقامته سزه رخصت یوقدر و کفر لری حالده ایشلکه لری دم و مال ایچون تبعیده دخی وسعت یوقدر واکر عاریبن مسلمندن ایه انلردن اول که قبل الاخذ توبه ایدله حق الله اولان عقوبت اندن ساقط اولور حق عبد اولان دکل (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیله) یا مؤمنلر الله تعالی دن قورق وقل و طاعات و ترک معاصیدن انک ثوابنه و زلفاسنه توسل اولنور شیخ طلب ایلک (وجاهدوا فی سبیلله) والله تعالی نیک سیلنده انک اعداء ظاهره و باطنه سنه جهاد ایلک (لعلکم تفلحون) تا که الله تعالی به وصول و کرامته نیلله فلاح بولسز (ان الذین کفروا لو ان لهم مافی الارض جمیعاً و مثله معد یفتدوا به من عذاب یوم القیمة ما تقبل منهم ولهم عذاب الیم) شونلر که کافر اولدیلر اگر یر یوزنده کی صنوف اموالی وانکله بیلله انک امثالی انلرک اولسه تا که یوم قیامتک عذابندن تفسلرین تخلیه قفیده قیللر اول انلردن قبول اولیوب انلره عذاب الیم اوله (یریدون ان یخرجوا من النار و ما هم بخارجین منها ولهم عذاب مقیم) انلر

ناردن چیققی دیلر حالبوکه انلر اندن چیقار دکلدلر بلکه انلره عذاب مقیم واردر که اول انلردن ابدانل اولمز (والسارق والسارقة فاقطعوا ایدیهم) رجل وامرأه که غیرک مالی محل بحرزدن خفیة اخذ ایدله اگر اول مأخوذ نصاب دکلو واریسه اول آخذ کرکسه رجل ویا مرأه دریدیناسنی رسندن قطع ایلک و نصابک مقدارنده علماء اختلاف ایتدیلر اکثر علماء دیدیلر که اول ربع دینار ویا اول قیتلو متاعدر که اول ابوبکر و عمر و عثمان و علی رضوان الله تعالی علیهم قولدر عمر بن عبدالعزیز واوزاعی و شافعی اکاذ ایدر الله قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم القطع فی ربع دینار فصاعدا پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر قطع یدربع دینار ویا اندن زیاده شی سرقه سندهدر و بر قوم ذاهب اولدیلر که بر دیناردن ویا اون در همدن اقلده قطع اولنلر که اول ابن مسعود رضی الله تعالی عندهن مرویدر سفیان ثوری وائمه حنفیه قولدر و بر قوم دیدیلر که بش در همدن اقلده قطع یوقدر که اول ابو هریره رضی الله تعالی عندهن مرویدر و ابن ابی لیلی قولدر الله قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لعن الله السارق یسرق البیضة فتقطع یده ویسرق الحبل فتقطع یده پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله تعالی سارقه لعنت ایلکیم بیضه سرقه ایدوب الی کسبله ویا حبل سرقه ایدوب الی کسبله اعمش ایدر زعم ایدر لر دیکه بعض حدید و حبل بهاسی دراهم متعده یه مساوی اوله شی قیلده قطعی تجوز ایدنلر اشبو حدیث شریفی احتجاج ایدر لر لکن اکثر و عندهن اعمش قولنه جل اولنور (جزاء عاکسا) تا که دنیاده سرقه لرینه جزاء اوله (نکالنا من الله) الله تعالی دن عقوبت اولدینی حالده (والله عزیز حکیم) الله تعالی اکا عصیان ایدنه نعمتی غالب و سارق اوزره قطعله حکمنده حکمدر (فن تاب من بعد ظلمه) اول سارقه سرقه دنصرکه توبه ایدله (واسلح) تبعاتندن نفسی ایلہ و سرقه یه عودی ترکله امرینی اصلاح ایدله (فان الله یوب علیهم) الله تعالی انک توبه سنی قبول و آخرنده انک اوزره عقابن اسقاط ایدر (ان الله غفور رحیم) الله تعالی توبه ایلده ذنب سانی مغفرت ایدروا کاطاعت و امرینی اصلاح ایدنه رحت ایدر الله اشبو الله تعالی ایلده عبد پیئنده کی حکمدر اما قطع اکثرین عندهن توبه ایلہ ساقط اولمز مجاهد ایدر که سارقه توبه سنی یدی قطع اولمشدر قطع ایلده کاتوبه خاصل اولور لکن صحیح اولان قطع انک خیاتی جزا سیدر من بعدینه توبه دن لابدر ماضی یه ندامت و مستقبله انی ترکه عز غتله قچانکه سارقه یدی قطع اولنه اکثر علماء عندهن مال دن سرقه ایتدیکنک غریما کا واجب اولور امام ثوری وائمه حنفیه ایدر که کا غرامت یوقدر واکر مسروق باقی ایه بالاتفاق استرداد اولنور ویدی قطع ایدیلور زیرا که قطع حق الله دروغرامت ایه حق عبد را عدی انک بری آخری منع اغمز (الم تعلم ان الله له ملک السموات والارض) یا انسان یلزمیستکه سموات وارضک وایکیسی پیئنده کی اشیانک خلق و ملک الله تعالی نکدر (یعذب من یشاء ویغفر لمن یشاء) کفر اوزره فوت اولانی تعذیب و کفردن توبه ایدنی مغفرت ایدر ویا دیلدیکنی صغیره اوزره تعذیب و دیلدیکنک کیره سن مغفرت ایدر (والله علی کل شی قدر) الله تعالی تعذیب و مغفرتدن هر برینه قادردر (یا ایها الرسول لا یحزنک الذین یسارعون فی الکفر) یا محمد سکا حزن ویرسون شول کسلرک صنعیکه کفری اظهاره مسارعت ایدلر قچانکه اکا فرصت بوللر (من الذین قالوا آئنا

ایده لم بیوردی اندلصرکه یوصیکم الله آتی کلدکده اکا کوره تقسیم اولندی (واذ احضر القسمة اولوا القربی والیتامی والمساکین فارز قوهم منه وقولوا لهم قولاً معروفاً) مبتک ترکسی تقسیم و قنده ورنه دن اولیوب میتله قراخی اولنلر وسائر یتیملر و فقیرلر حاضر بولنسلر انلرک قوللری تطیب ایچون اول مقسومدن انلره برشی ویرک انلره بلا امتناع مفرح کلام سوبلیک علماء عندهن بوابنک حکمنده اختلاف واقع اولمشدر بعضلر بو حکم میراث ووصایا آیتندن مقدم نازل اولغله انکله بومنوخدر دیمش و بعضلر نسخ اولنلر مشدر اهل میرانه موجبله عمل لازمدر دیمش و الله اعلم (ولیخش الذین لو ترکوا من خلفهم ذریه ضعیفاً خافوا علیهم فلیتقوا الله ولیقولوا قولاً سدیداً) ایتمک ولی ووصی وسائر یتیم امرنده بولنلر ایتمه غدرو ضرر اصابتسده اللهدن قورقونلر که اگر کندولرینک و قاتسده کیروده ضعیف و طاجز

بافواههم ولم تؤمن قلوبهم) شول منافقند که لساناً بایمان گفتند که قلبی ایمان ندارند (ومن الذين هادوا سماعون للكذب) ویهودیلردن بر قوم وارد که سنک کلامی دیگر لر که انده سنک اوزریکه کذب ایدلر اولیه اولسه انلر پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم استماع ایدوب قستدن کتدکلرنه انده ایشتمدکلری کلامی ایشتمدک دیو کذب وافترا ایدرلر (سماعون لقوم آخرین لم یأتوک) که انلر یهوددن سکا کلیان قوم آخرین ایچون جاسوسلردر که سنک کلامی انلره خلاقی اوزره نقلله سکا افترا ایدلر (یحرفون الکلم من بعد مواضعه) که انلر کلمات حق حق تعالی تک وضع ایتدیکی مواضعندن اماله ایدرلر یاللفظی اماله ویا وضعی تفسیرله ویا معنایی خلاف مراده جلله ویا خلاف موردنده اجرا ایلله ۱۱ روایت اولور که اهل خیرک اشرافندن برجل و برمرأه احصائه متفقن ایکن زنا ایدوب تورانه ایدلر ایسه حدلری رجم اولدیفندن شرفلری ایچون رجلری یهود استدیله ویدیله که یزیده نبوت دعواسین ایدن رجلک کتابنده رجم یوقدر بلکه حدلری ضربدر ایددی یهوددن اخوانکیز بی قریظه خبر کونده رک که انلر انک جیراندر تا که انی اندن سوال ایدلر اگر جلله امر ایدرسه قوائی قبول ایدلر و اگر رجه امر ایدرسه قبول ایتوب قاتندن کیده لر و اول زنا ایدن رجل و مرأه بی دخی رسوللریله بیله کوندردیلر چون کلوب بی قریظه و نصیره ماجرای خبر ویدیلر و انلر که پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم قصه بی بیلدریلر پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه بنم قضامه راضی اولور میسر دیدیلر که نم دیدیکه بکاجبرائیل علیه السلام کلوب دیدیکه الله تعالی انلرک رجم اولتمسیدر دیو خبر وردی قبولدن امتناع ایدیکه پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه جبرائیل علیه السلام بکامر ایلدیکه بنم سزک بیکزده ابن صوریایی حکم ایدمکه اول برشاب امر دایض اعوردر فدکده ساکن اولور اول سزک عندیکزده نه منزله در دیدیلر که وجه ارضده اولان یهودک تورات علنده کاملیدر دیدیکه ایددی انی چاغرک کلچیک پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم اکا دیدیکه اول الله تعالی انک حقیقونکه توراتی موسی علیه السلام ازال ایتدی و سزکیچون بحری یاروب سزی انجاء و فرعون و قومی انده غرق ایتدی و سزه من و سلوی ایتدردی و غمالمه سزی کولکه ایتدردی و سزه حلال و حرامی بیان ایدر کتاب ایتدردی زنا ایدن محصن اولدیفنده رجم اولتمس کتدیکزده بولور میسر ابن صوریایه دیدیکه نم اول الله تعالی حقیقونکه صفاتی بکانه کیر ایتدک اگر تورات بی احراقندن قور قیدم اعتراف ایتوب کذب ایدردم لکن یا محمد اول سنک شرعکده نیجه در دیدیکه تچان درت عادل کسه شهادت ایدلر که رجل مرأه ایدلر ایدلر ایتدی ملک مکملیه اذخال اولتمس کبی کارجم واجب اولور ابن صوریایه ایتدی اول الله تعالی جل شانده حقیقونکه توراتی موسایه ازال ایتدی تورانه دخی حکم آنجیلدر پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدی ندسیدن الله تعالی انک امری اقامت ایتوب ترخص ایدر سز دیدیکه تچان شریفیزی زنده اخذ ایتسک ترک ایتدک و ضعیفیزی اخذ ایتدیکمزه حدی اقامت ایتدک و اوجلندن اشرافزده زنا کثیر اولدی حتی ملکیزک برابن بی زنا ایدوب انی رجم ایتدک بعده اسوه ناسدن برجل زنا ایدیکه ملکیز آنی رجم ایتدک دیدیلر اول رجلک قومی دیدیلر که

(والله)

ذریلری ترک ایدرلر سنک انلرک اوزریته دخی انک مثل اوله جی خونی وارد امدی الله تعالی دن قورقوب کند و اولادلری منابه سنده اولان ایتم ایچون دخی کلام حق سویلسونلر (ان الذين یا کلون اموال الیتامی ظلماً انما یا کلون فی بطونهم نارا و سیصلون سعیرا) شول کیمسه لر که ظلمله ایتم ماللری اکل ایدرلر انلر انجیق قارنلریته آتش اکل ایدرلر و قینه علولو اتشه و اصل اولورلر (یوصیکم الله فی اولادکم لذکر مثل حفظ الانثین فان کن نساء فوق اثنتین فلهن ثلث ما ترک وان کانت واحدة فلهما النصف و لا یوبیه لکل واحد منهما السدس مما ترک ان کان له ولد فان لم یکن له ولد وورثه ابواه فلامه الثلث فان کان له اخوة فلامه السدس من بعد وصیه یوصی بها اودین آباؤکم و ابناءکم لا تدرون ایهم اقرب لکم فمما فریضة من الله ان الله کان علیماً حکیماً) الله تعالی اولادکیزک میرانی حقنده امر و عهد ایدر که سزدن بری وفات ایدوب ارکک و نسا اولادینی

والله زانی سکارجم ایتدرمز مادامکه سن اول ابن عمی رجم ایتدسن اولیه اولسه دیدیکه کلک رجدن غیری بر حکم وضع ایدم که انده شریف و وضع مساوی اوله ایددی زفته طلالو برجلله قرق جلده اورم بده زانی وزانیه نک یوزلرن سیاه ایدوب هر برین ترسنه بر جاره بندر دیکمز دنسکره شهرده کزدیرم اشبوفعلی احدث ایتدک انکله رجم حکمی کیدرک یهود ابن صوریایه دیدیلر که بزرگاییتکده ثنا ایتدک سن ایسه بزم سزنی افشاء ایتدک ابن صوریایه ایتدی اول بکا توراته آندورمش اولسه انی اکا خبر و برمزدم اگر تورات بی هلاک ایتدی خوفن ایتمس انی اکا دیزدم اولیه اولسه پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم امر ایلدی اول رجل و مرأه بی کتور دیلر مسجد قیوسی اوکنده رجه اولدر دیلر و دیدیکه الهی اشبو قومک امر کدن امانه ایتدیکن بن احیاء ایتدک که اول سیدن ۱۱ یا ایها الرسول ۱۱ آیتی نازل اولدی عبدالله بن عمر ایدر پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم انلره ایتدیکه رجم حقنده توراتده نه حکم بولور سز دیدیلر افشاء و جلده ایدرلر ۱۱ عبدالله بن سلام رضی الله عنه انده حاضر ایددی دیدیکه کذب ایدر سز انک حکمی رجدن اندن توراتی کتوروب نشر ایتدیلر انلرک برسی انی رجم آتی اوزره قیوب انک و ما قبلنی و ما بعدنی او قودی عبد الله بن سلام انک الین قالدیروب رجم آیتن کوستردی اولیه اولسه یهود ملزم اولدیلر پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم امر ایلدی اول رجل و مرأه بی کتوروب رجم ایتدیلر (یقولون ان ویتیم هذا فخذوه) دیدیلر که اگر محمد سزه زنا امرنده بزم وضع ایتدیکمز حکم مذکورله قوی و بررسه انی قبول و موجیله عمل ایدک (وان لم تؤتوه فاحذروا) و اگر اول حکم خلاقیله قوی و بررسه قبولدن حذر ایدک (ومن یرد الله فتنه فلن یمکن له من الله شیئاً) برکسه که الله تعالی انک کفر و ضلالتن و یا هلاک و یا عذابن اراده ایدسن الله تعالی انک امرندن برشی دفعنه قادر اولمز سن (اولک الذین لم یرد الله ان یطهر قلوبهم) ایددی الله تعالی انلرک قلوبی تطهیر اراده ایتوبدر (لهم فی الدنیا خزی) انلر ایچون دنیا ده خزی وارد منافقلرک نفاقلری اظهاریله و یهودک جزیه و یا قتل و یا سبی ایلله (ولهم فی الآخرة عذاب عظیم) و آخرنده ایسه نارد خلود وارد (سماعون للكذب) انلر کلامی استماع ایدرلر که انده سکا کذب و افترا ایدلر (اکالون للسهة) انلر حرام لرلر انکله انلره عار ایدر ۱۱ بو آیت کریمه یهود حکای شانده نازل اولوبدر که انلر ارتشاء ایدوب رشوق ویرن ایچون حکم ایدرلر حسن ایدر تچان انلرک بری حاکمینه رشوتله کله رشوق کتد قیوب اکائی کوسر دیکند نسکره حاجتن سویلردی حاکم دخی انک کلامی دکلیوب خصمتن نظر ایتزدی اول راشینک کلامی دکلر رشوتن اکل ایدر دی ۱۱ دینلر دیکه سحت اولدر که انکله باطل حق ایدیلر و یا حق ابطال ایدیلر ۱۱ ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر برکسه که اکا برشی اهدا اولنه تا که اندن بر ضرر و ظلم دفع ایدلر اول سحتدر اکا دینلر دیکه بزم سحتی انجیق حکم اوزره اخذ اولسانی بزم ایدرک دیدیکه حکم اوزره اخذ ۱۱ و من لم یحکم بما انزل الله فاولک هم الکافرون ۱۱ دلائله کفردر ۱۱ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لعنة الله علی الراشی والمرشی ۱۱ پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله تعالی انک رشوق ویرن و آلان اوزره اولسون (فان جاؤک فاحکم بینهم و اعرض عنهم)

ترک ایتسه ارککک حصه سی ایکی نسانک حصه سی کیدر اگر ارکک اولادی اولیوب قزلی ایکی یادخی زیاده اولسه انلره مالک ایکی ثقی ویزیلور اگر مالکیز بر قزی اولسه اکامالک نصی ویزیلور و اول میتک اوغل یاقر یا ولد ای اولور سزه اناسنه و یا پاسبنه ترکه نک التیده بری ویزیلور و اگر بونلرک برسی دخی یعنی ابن یاسن یا ولد ای اولیوب اکا اب و ام وارث اولدقده جمیع میراثک ثقی اناسنه (باقی عصوبته یا پاسبنک اولور و اگر اول میتک کرک لاب و ام و کرک لاب و یا خود لام ذکور یا ناث قدراشلی اوله اناسیچون التیده بر حصه اولور اشبو حصه لر ورنیه تقسیم ایتک وصیتی تغذودینی ادادن سکره اولور یا بالریکر و اوغلریکر کرچه سزه وارث اولور لکن سز بیلمز سکره ورنه ده سزه کیم اقریدر و دنیا و آخرتده انلرک ققیسی سزه افعدر سزه نفع اولانی الله تعالی بیلور اشبو ذکور اولان ماده ارث الله تعالی دن فرض اولدی تحقیق

اگر اهل کتاب سکا تخاکم ایدر لسه دیلرسک انلرک بیتنده حکم و یا حکمدن اعراض ایت ۴۴
دینلرکه اکر ایکی کتابی قاضی به تخاکم ایتسه لر شافعی عندنده ایا حکم واجب اولمز اصح
اولان واجب اولمقدر لجان ترافع ایدنلرک ایکنی بیله و یا برسی ذمی اولورسه زیرا انلردن
ظلم دفعی التزام ایتشزدر و آیت کریمه اهل ذمت حقند دکلدر اما که ابوحنیفه عندنده
مطلقا حکم واجب ترافع ایدن کرکه ذمی و یا حربی اولسون (وان تعرض عنهم فلنضرک
شیئا) اکر سن انلردن اعراض ایدرسک انلرک برشی ضرر ایرکورمکه قادر دکلدر
زیرا که حق تعالی سنی ناسک شر و ضررندن عصمت ایدوبدر (وان حکمت فاحکم
بینهم بالقسط) اکر انلرک بیتنده حکم ایدر اولسک الله تعالی انلرک ایتدیکی عدل اوزره
حکم ایله کل (ان الله يحب المقسطین) الله تعالی عدل ایدنلری سور ۴۴ قال النبی صلی
الله تعالی علیه وسلم المقسطون عند الله علی منابر من نور ۴۴ پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم
ایدر عدل ایدنلر الله تعالی عندنده نوردن منبرلر اوزره اولورلر (وکیف یحکمونک و عندهم
التوراة فیها حکم الله) انلرک حکمکه نیجه راضی اولورلر حالبوکه تورات انلرک عندنده
در الله تعالی حکمی اندمذ کوردر ایدمذ انلرک قصدری معرفت حق و اقامت شرع دکلدر
بلکه طلبلری کندیلره اهون اولاندر اکر چه زعملرنده حکم الله دکل ایتسه (ثم یتولون
من بعد ذلك) سنی تحکیملرنده نصرکه شول کتابلرنه موافق حکمدن اعراض ایدرلر (وما
اولنک بالمؤمنین) ایدمذ انلر کتابلرنه تصدیق ایدر دکلدر زیرا که اندن اعراض ایتشزدر
(انا انزلنا التوراة فیها هدی ونور) زبوراتی انزال ایتدک اندمهدی ونور واردرکه حق
هدایت ایدر و احکمدن مستبهمی کشف ایدر (یحکم بها النبیون الذین اسلموا) که اول توراتله
حکم ایدر شول انبیا کیم الله تعالی انلرک امرینه انقیاد ایتدیلر انلرک کرکه انبیا بنی اسرائیلدر
و یاخود موسی و اندن صکره کلان انبیا در زیرا دینلرکه بزدن اول کچن انبیا ک شرعی
بزم شرعزدر مادامکه منسوخ اولمه و یاخود مراد پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اوله که
یهود اوزره رجعی تورات حکمیه قضاء ایتدی یهودی الزام ایچون اکر چه شرع مجدیده
دخی حکم انجیلن ایتسه (الذین هادوا) شولرکه یهودیت ملتی اوزره اولدیلر (والرانیون
والاحبار) و كذلك اول توراتله حکم ایدر زهاد و علمالریکه انبیا لری طریقه سند سالکلدر
(بما استحفظوا من کتاب الله) الله تعالی انلرک امری سبیلر کیم کتابی تضییع و تحریفدن
حفظ ایدلر (وکانواعلیه شهداء) حالبوکه انلرک اکر قباء ایدیلر که قوملری انی تغییر رخصت
و مجال و یرمز لر ایدی و یا شهداء ایدیلر که اندن خنی اولانی انلرک بیان ایدر لر دی (فلا تخشوا
الناس و اخشونی) ایدمذ ناسدن خوف ایتکز بلکه بدن خوف ایدک (ولا تشربوا باآیات
ثمنا قلیلا) و بنم انزال ایتدیکم احکامی رشوت و جاهه استبدال ایتکز (ومن لم یحکم بما انزل
الله فاولنک هم الکافرون) برکه که الله تعالی انزال ایتدیکنده مستهین و منکر اولدینلری
سبیدن انلرک حکم ایتدی اول و صفلو کسه لر کافر لر در (وکتبنا علیهم فیها) توراتله
یهود اوزره فرض ایتدک که (ان النفس بالنفس) قاتلک نفسی مقتولک نفسنه و قادر قتل اولنور
(والعین بالین) و قاتلک عینی مقتولک عینه و قادر قتل اولنور (والا توف بائق) و جادعک

(انی)

الله عظیم الشان وره نلک
مرتبه سنی بیلیجی و انلرک
حصه لر بی تقدیرده امر
و حکم ایدمیدر (ولکم
نصف ماترک ازواجکم
ان لم یکن لهن ولد فان کان
لهن ولد فلکم الربع عما
ترکن من بعد وصیه یوصین
بها اودین و لهن الربع
عما ترکتم ان لم یکن لکم
ولد فان کان لکم ولد
فلهن الثمن عما ترکتم
من بعد وصیه توصون بها
اودین و ان کان رجل
یورث کلاله او امرأة
وله اخ او اخت فلکل
واحد منهما السدس
فان کانوا اکثر من ذلك
فهم شرکاء فی الثلث من بعد
وصیه یوصی بها اودین
غیر مضار وصیه من الله
والله علیم حلیم) زوجة
متوفیه کزک اکر اولادی
یوغیسه ترکه سنک نصی
سزکچوندر اکر اولادی
و ارایسه مال مزوکه سندن
سزکچون درنده بردر
بومیراث متوفیه نلک وصیتی
ایفا و دیوتی ادادنصرکه در
وسزک و قاتلکرده اکر
اولاد کز یوغیسه ترکه کزدر
زوجه کز ایچون درنده بر
حصه در اکر اولاد کز
و ارایسه سکرده بردر

انی مجدوعک انفته و قادر جدع اولنور (والاذن بالاذن) و قاطعک اذنی مقطوعک اذنه
و قادر قطع ایدیلور (والسن بالسن) و قاطعک سنی مقطوعک سننه و قادر قلع ایدیلور (والجروح
قصاص) و جراحات ذات قصاص در اکر انده مساوات ممکن ایتد و الا انده قصاص اولمز بلکه
حکومت عدل اولور اشبو تخصیص نصرکه تعمیدر زیرا عین و انت و اذن و سن ذکرندن
صکره ۴۴ والجروح قصاص ۴۴ دینلری یعنی اقتصاص ممکن عله قصاص اولنور ۴۴ بد
و رجل و لسان و بونلر امالی کبی یوخسه اقتصاص ممکن اولمیان عله دکل کسر عظم و جرح لحم
کبی زیرا انلرک نهایتنه و قوف ممکن اولمز (فن تصدق به فهو کفارة له) برکه که کندویه ایدیلر
جنایتی جانیدن عفو ایدمذ اول عفو عافینک ذنوبنه کفارتدر ۴۴ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
من تصدق من جسده بشئ کفر الله عنه بقدره من ذنوبه ۴۴ پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم
ایدر برکه که جسندن یرشینه اولان جنایتی عفو ایدمذ حق تعالی اول عافینک ذنوبندن اول
دکلو بی عفو ایدمذ و یاخود معنی جنایت اولان کشی جانینی عفو ایدمذ اول عفو ذنوبنه کفارت
اولور یوم قیامتده جانی اول جنایتی اوزره مؤاخذه اولمز اما که عافینک اجری ۴۴ فن علی
واصلح فاجرہ علی الله ۴۴ فحواسیجده الله تعالی انلرک عهده سنه تا بدرکه اول ابن عباس رضی الله
تعالی عندهن مرویدر که ابراهیم و مجاهد و زید بن اسلم رضی الله تعالی عنهم قولیدر (ومن
لم یحکم بما انزل الله فاولنک هم الظالمون) برکه که الله تعالی انزال ایدیلر مقرر اولوب
لکن موجبیه حکم ایتدی اول و صفلو ظالم لر در (وقفنا علی آثارهم بیعی ابن مریم) و انبیا
آثارینه عیسی بن مریم ایتدک (مصدقلا بین یدیه من التوراة) یدینده نازل اولان
توراتله مقرر و مصدق اولدینلری حالده (وآیناه الانجیل) بز انجیل نام کتابی اکا و یردک
(قیه هدی ونور) اول انجیلده ضلالتدن هدی و احکام الهیهی بیان واردر (ومصدقلا
بین یدیه من التوراة و هدی و موعظة للتحین) اول انجیل اندن اول نازل اولان کتابی تصدیق
ایدر و تقوی اهلته هدی و موعظه اولدینلری حالده (ولیحکم اهل الانجیل بما انزل الله فیہ)
انجیل اهل الله تعالی انجیلده انزال ایتدیکیله حکم ایتسون (ومن لم یحکم بما انزل الله فاولنک
هم الفاسقون) اول کسه که الله تعالی انجیلده انزال ایتدیکیله حکم ایتدی اول و صفلو کسه لر الله
تعالینک امرندن خارج لر در (وانزلنا الیک الکتاب بالحق) یا محمد بز سکا قرآنی حق بیان
ملا بس اولدینلری حالده انزال ایتدک (مصدقلا بین یدیه من الکتاب) اندن اول نازل اولان
کتب الهیهی مصدق (ومهمینا علیه) و اول کتب اوزره رقیب اولدینلری حالده ۴۴ ابن جریج
رضی الله تعالی عنه ایدر قرآن کتب سابقه اوزره امیندر اول شینکه اهل کتاب انی کتابلرندن
خبر و یرلر اکر اول قرآند و ارایسه انی تصدیق ایدک یوغیسه تکذیب ایدک (فاحکم بینهم
بما انزل الله) ایدمذ یا محمد اهل کتاب سکا ترافع ایتدک لرند الله تعالی انزال ایتدیکیله
پنلرنده حکم ایلکل (ولا تتبع اهواءهم عما جاءک من الحق) یوخسه سکا کلانندن مائل
اولدینلر حالده هوالرینه تابع اولمفل (لکل جعلنا منکم شرعة و منهاجا) یا ناس سزدر هر بریکز
ایچون شرعه و دین و طریق واضح قیلدق اشبو نکلر مراد اولدر که شرایع مختلفه در و هر ملت
اهلک شریعتی واردر ۴۴ دینلرکه اشبو خطاب امت موسی و امت عیسی و امت محمد در

(بیان) (اول) (۴۰)

بو دخی و صینکزی تنفیذ
و دینکزی ادادنصرکه در
اگر میت رجل یا مرأه
اولسون کلاله اولوب
یعنی ولد و ابوی اولوب
بر انادن طوغمه برارکک
یاخود بر قرزنداشی اوله
اول یالکز بر ایچون
الیتده بر حصه واردر
اگر اول لام کرک ادرکک
کرک قرزنداشلر بر
عدددن جوق ایلر
انلرک جمله سی اوجده بر
حصه شریک اولورلر
بو قرنداشلرک میراث
خصوصنده ذکر و اناشده
فرق یوقدر بو کلاله نلک
دخی بو میراث تقیسی
دینی ادا و وصیتی ایفا
دنصرکه در بو ذکر اولان
مواد بو وجهه در که میت
وصیتنده اقرباسندن
غیری به یانلشدن زیاده
وصیتله یاخود بورجی
یوغیکن بورج اقرارله
ورنه ضرر ایتامک اوزره
الله تعالی دن فرض و عهد
اولناتی یرینه کتور مکدر
والله عظیم الشان ضرر
و نفی بیلیجی و عقوبتده
تأنی ایدمیدر (تلك حدود
الله و من یطع الله و رسوله
یدخله جنت تجری من
تحتها الانهار خالدين فیها

وذلك الفوز العظيم) امور
 ايتام وقسمت موارث
 حقه بوجن حكمر
 الله تعالىك تقدير ايتديكي
 شرايعدركمكه بواحكامه
 الله تعالىه ورسوله اطاعت
 ايدرسه حق جل وعلاقي
 اشجاري التدين ايرمقل
 اقرار جتله مؤيد اوله رق
 ادخال ايدركه انلره اول
 بيوك نجات واجردر (ومن
 يعص الله ورسوله ويتعد
 حدوده يدخله نار خالدا فيها
 وله عذاب مهين) كيمكه الله
 تعالىه ورسوله اصراره
 عصيان وانكاره حدود
 الله تعالىه تجاوز ايدرسه حق جل
 وعلاقي محمد اوله رق ناره
 ادخال ايدر وانكچون
 ذليل ورسواي ايديجي
 عذاب واردر (والتي ياتين
 الفاحشة من نسائكم
 فاستشهدوا عليهن اربعة
 منكم فان شهدوا فامسكوهن
 في البيوت حتى يتوفيهن
 الموت او يحل الله لهن سيلا)
 سركه منكوحه نالريكردن
 قل قيسح ايله كلنلر يعني زنا
 ايدنلر اوزرينه اي حكام
 سزدن يعني مؤمنلردن
 درت شاهد طلب ايدك
 اكر اول درت كيمسه
 شهادت ايدرلر سه اول
 لسواي ملك الموت
 روحلري قبض ايدنجيدك
 بيونده حبس وتسجين ايدك

موالات ايتديكم كسه لواردر لكن بن انلرك موالاتندن تبري ايدوب الله تعالى بي ورسولني ولي
 ايدنشم ۸۸ عبدالله بن ابى ديديكه بن دائره اصابندن قور قارم كفارله موالاتندن تبري ايتنم
 (فمضى الله ان ياتي بالفتح اوامر من عنده فيصحبوا على ما اسروا في انفسهم تادمين) ايدى
 قريب اولديك الله تعالى رسوله اعداسى اوزره قنن ومسلين انلر اوزره اظهارن ايركوره
 وياخود الله تعالى كندى عندندن برشيى بيوره يهودى قتل واجلاء واسرا ومنتاقين اظهار
 كبي ۸۸ اويله اولسه نفسلرند يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم امرنده كفر وشكندن استيطان
 ايتدك لرينه نام اوله لر (ويقول الذين آمنوا اهؤلاء الذين اقسموا بالله جهد ايمانهم انهم لمحكم)
 حق تعالى منافقينك نفاقن اظهارى حيننده مؤمنلر منافقينك حالته عجب ايدوب برى برلر ينديديلر كه
 اشبولر شول قومدر كه اغلظ ايمانله بزرگله زمؤمنلر ديو عمن ايدرلردى (حبطت اعمالهم
 فاصبحوا خاسرين) انلرك اعمال خيرلى جله باطل اولوب دنياهه اقتضاحله و آخرته قوات
 ثواب وسوء عقابه خاسرين اولديلر (يا ايها الذين آمنوا من يرتد منكم عن دينه) يامؤمنلر سزدن
 كيدر كه محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك موتند نصكره دين اسلامدن كفره رجوع ايديه ۸۸ روايت
 اولنديكه يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم وفات ايديجك اهل مكه واهل مدينه واهل بحر يندندن
 ماعداء عمه عرب مرتد اولديلر وبعضيلر ايسه زكاتلرين ادادن امتناع ايتديلر ابوبكر رضى الله
 تعالى عنه ديديكه والله صلاة وزكاة بيتنى فرق ايدنلره قتال ايدنلر حجاب رضى الله تعالى عنهم اندن
 كراحت ايدوب زاهل قبله ينديجه قتال ايدرز اكر چه مانع زكاة ايسه لرده ديديلر اويله اولسه
 ابوبكر رضى الله تعالى عنه سيفن تقلدايدوب چيقدى ناچار جلهسى اكاويوب چيقديلر ابن
 مسعود رضى الله تعالى عنه ايدر ابتداده اندن كراحت ايدوب انتهاده اكاسونديلر ۸۸ ديديكه
 يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلمك حياشده اوچ فرقه مرتد اولديلر فرقه اولى بنومدلج اولوب
 رئيسلرى ذوالخمار الاسود العنسى ايدى عمنده يغمبرك دعواسن ايدوب اول بلاد استيلايتدى
 يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم معاذ بن جبل رضى الله تعالى عنه نامد كوندروب بيورديكه
 بيله سنده اولان مسلمين ايله اسودك اوزرينه قتاله واره لر نم ديو مسلمين انك اوزرينه كندى حق
 كه فيروز الدينلى اتى فراشى اوزره قتل ايتدى انك قتل كيمسند يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم
 انك قتل خبرى سعادن ايردى اويله اولسه يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم اصحابه
 اشبو كيمسده اسود العنسى فيروز نام رجل مبارك يديله قتل اولوب درديو بشير ايتدى وارتسى
 كوفى يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم كنديسى وفات ايتدى وربيع الاولك او اخرنده اسودك
 خبرى مدينه يه ايردى وفرقه ثابته بنو حنيفة او اوب رئيسلرى مسيلة الكذاب ايدى يغمبر عزم
 صلى الله تعالى عليه وسلمك زمان حياشده يغمبرك دعواسن ايدوب نامد كوندريدكه اشبو
 نامه مسيلة رسول الله بن محمد رسول الله در ايدى بيلكه ارضك نصق سنكدر يغمبر عزم صلى الله
 تعالى عليه وسلم اول نامدى كتورن ايكي رجله ديديكه اكر رسولك قتل منى اولسد شمدى
 ايككزى قتل ايدرم اندن اكا جوابده يازديكه اشبو نامه محمد رسول الله بن مسيلة كذا به در بيلكه
 ارض الله تعالى سنكدر عبادندن ديديكه ايراث ايدر جنت اندن خوف ايدوب اكا مخالفتدن
 صاقتانلر ندر كه بعده يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم خسته اولوب وفاتند نصكره ابوبكر رضى الله

ياخود الله تعالى انلر ايجون
 حبسندن خلاصه برحدو وقت
 تعين ايدنجيدك ۸۸ بونجه
 حبس حكيمى اوائل اسلامده
 مرعى ايدى صكره يغمبر
 عليه السلام ۸۸ خذوا
 عني قد جعل الله لهن سبيلا
 بيورديلر صحابه رضى الله
 عنهم قننى بول اوله ديو
 متوجهلر ايكن تكرار
 بيورديلر كه التيب بالتب
 جلد مائة والرحم والبكر
 بالبكر جلد مائة وتغريب عام
 بو حديث شريف حكمنجه
 امسال بيوت نسخ اولوب
 اشهاد واستشهاد باقى
 قالدى (والذان ياتيانها
 منكم فاذوهما فان تابا
 واصلحا فاعرضوا عنها
 ان الله كان توابا رحما)
 سزدن يعنى اسلامدن غير
 محسن رجل وصره زنا
 ايدرسه انلرى توبىخ
 وسرزنشله انجيدك اكر
 انلر توبه ايدوب اصلاح
 اولورلر سه انلردن اعراض
 ايدوب اذيت ايتيك تحقيق
 الله عظيم الشان توبه ي قبول
 ايديجى وامرسته مطيعه
 رحمت ايديجيدر (انما التوبة
 على الله الذين يعملون السوء
 بجهالة ثم يتوبون من
 قريب فاولئك يتوب الله
 عليهم وكان الله عليما حكيما)
 الله تعالىك توبه قبوله وعبد
 كريمى موجبه حق جل

وعلانك توبه قبولی انجق
شول کیمسه لر ایچوندرکه
جاهلکله سوء عمل ایشلر
صکره عن قریب توبه ایدرلر
الله تعالی اول کیمسه لر
توبه سنی قبول ایدر الله
عظیم الشان اخلاصه توبه
ایدنلری بیلچی وانلره
عقوبت ایتمکده حکم
ایدیجدر (ولست التوبه
للذين يعملون السيئات
حتى اذا حضر احدهم الموت
قال اني تبت الن ولا الذين
يموتون وهم كفار اولك
اعتدنا لهم عذابا الیما)
شول کیمسه لرکه افسال
قیحه یه مصر ایکن انلر
برینه موت - اضرا اولوب
یأس درجه سنه کلدکه
سینانه توبه ایلدم دیر اول
کیمسه لر ایچون عنده الله
قبول توبه اولدی و مشرکین
و منافقیندن کفره اصرار
اوزره فوت اولنلرک دخی
توبه لر ی مقبول دکدر
امدی برانلر ایچون آخرنده
عذاب الیم آماده ایتمسدر
(یا ایها الذین آمنوا لا یجل لکم
ان تزوا النساء کرها ولا
تعضلوهن لتذهبوا ببعض
ما ایتیموهن الا ان یأتین
بفاحشة مبینة و عاشروهن
بالمعروف فان کرهتموهن
ففسی ان تکرهوا شیئا

(دلیلدرکه)

دلیلدرکه صلاته عمل قلیل انی ابطال اجمیه و صدقه نفله زکات دخی دینله (ومن يتول الله
ورسوله والذین آمنوا) اول کسه که الله تعالی بی و رسولی و مؤمنلری اولیه اتخاذایده (فان
حزب الله هم الغالبون) الله تعالی ک عباد یحیون اختیار ایتدیکی دین اسلامه نصرت ایدنلر حزب اللهدر
حزب الله ایسه غالبلردر (یا ایها الذین آمنوا لاتخذوا الذین اتخذوا دینکم هزواولعا من الذین اتوا
الکتاب من قبلکم و الکفار اولیا) یا مؤمنلر اهل کتاب و مشرکیندن دینکزی هزؤ و لعب
اتخاذایدنلری اولیه اتخاذا ایتکمز ﴿اشوآیت رفاعه بن زید و سوبد بن الحارث حقتنه نازل
اولدرکه انلر اسلام اظهار اولندقدنصکره نفاق ایتدیلر مسلمیندن بعضیلر انلرکه مواده
وموالات ایدرلر دی اعدی دینلرین هزؤ و لعب اتخاذایدنلر موالاتدن بیدلردر بلکه لائق اولان
انلره معاد ایدر (واقوا الله ان کنتم مؤمنین) الله تعالی دن قورقکز اگر انک وعد و وعیدینه
مؤمنلر ایسه کز (واذا نادیتهم الی الصلاة اتخذوها هزواولعا) چان سزدن مؤذن صلاته اذان
ویا اقامت ایتسدر انلر اتی هزؤ و لعب اتخاذا ایدرلر (ذلک بانهم قوم لا یعقلون) انلرک هزؤی شول
سیدندرکه انلر جهلاء و سفهاء اولوب الله تعالی دن برشی فهم ایتماسلردر ﴿اشو دلیلدرکه
صلاته اذان و اقامت مشر و عداوله ﴿روایت اولندیکه مدینه ده نصارادن بر رجل واریدی
مؤذنک اشهدان محمدا رسول الله دیدیکن ایتسد الله تعالی کا ذی احراق ایدر دیو دعا ایدر دی
بر کیمه اول واهلی او یورکن خده تکاری آتشله کلدی اندن بر شراره صحرایوب اول واهلی
اولری ایچنده طوشوب یاندیلر (قل یا اهل الکتاب هل تقیمون منا الا ان آتانا بالله و ما ازل الینا
و ما ازل من قبل وان اکثرکم فاسقون) دیکل که یا اهل الکتاب سز بزدن انکار ایتمسز الا
اکا که بز الله تعالی به وزه و زدن اول نازل اولان کتابله ایمان کتوردک و دخی اکثریکز
ایماندن خارجین ایدوکنه اعتقاد ایتدک و یا خود انکار یکز بزدن دکل الا بزم سزه مخالفت ایتدی کز
دنکه بز اسلامه داخلر سز ایسه اندن خار چلر سز روایت اولندیکه یهوددن رجاعت پیغمبریمز
صلی الله تعالی علیه و سلمه کلوب دیدیلر سن رسوللردن کیملری تصدیق ایدر سن اولدخی سورقه بقره ده
ذکر اولنان ﴿آمن بالله و ما ازل الینا و ما ازل الی ابراهیم آیتن آخرنه دکن او قودی عیسای
ذکر ایدیک انک نبوتن انکار ایتدیلر والله ادیان اهلندن دیناده آخرنده سزک کبی قلیل الحفظ
و دینکزدن شر دین نیلز زیدیلر اول سیدن اشوآیت نازل اولدی (قل هل انبکم بشر من ذلک
مثوبه عنده الله) یا اهل کتاب زعمکز اوزره اهل ایمانندن عنده الله عقوبته انکار ایتدی کز دن شرکسه لر ی
سزه خبر و بریم بیلوک که اول (من لعنه الله و غضب علیه) یهوددن هرکسه در که الله تعالی کا لعنت
و غضب ایده (وجعل منهم القردة و الخنازیر) و انلرک بعضی قرده ایده که انلر اصحاب سبتدر و بعضی
دخی خنازیر ایده که انلر کفار مانده در دینلرکه مسخک ایکسی بیله اصحاب سبتدر که شاپلری قرده
و پرلری خنازیر اولشدر (و عبد الطاغوت) و انلرک بعضی شیطانله اطاعت ایده یعنی عجله عبادت
ایده و یا خود کهنه یه اطاعت ایده دینلرکه هر شی کیم الله تعالی به عصیان و مخالفتنه اکا اطاعت
اولور اول طاغوتدر (اولک شر مکانا و اضل عن سواء السبیل) ایددی انلر عنده الله شر منزله ده در
و قصد سبیلدن قتی ضلالتده در (واذا جاؤکم قالوا آتانا و قد دخلوا بالکفر و هم قد خروا جوا به) چان

و یجعل الله فیه خیرا کثیرا)
ای مؤمنلر زبر وراثتکزد
داخله محلوله متروکه نسایی
کرها یعنی جبرا تزوج
ایتمکز سزه حلال اولدی
وانلردن فحش ظهوره
کمد کجه بعض ویریلان
مهری اخذا یچون تضییق
یوزندن سازه تزویجدن
منع ایتیک و نسا کزله حسن
خلق و قول لین ایله معاشرت
ایدک و اگر زوجه لر یکزک
بعض صحبتدن کراحت
ایدر سکز صبر ایدک شاید
اوله که سز بر شی کره
کورر سکز مع هذا اول
شیده الله تعالی سزه خیر
کثیر احسان ایدر ﴿﴿
مرویدر که زمان جاهلیته
بری فوت اولدقه انک
یقین وارثی اول میتک
زوجه سنک در عقب باشه بر
پارچه بز آتوب کویا جمله
اول وارثک تصرفده
قالوردی دیلر س اول اسکی
نکاحله یعنی بلا مهرائی
کند و تزوج ایدر دی دیلر س
سازه تزویج ایدوب
مهرینی اول وارث کندو
آلوردی یا خود نه تزوج
ونه تزویج ایدوب اول
نسایه اصابت ایدن میرائی
تماما اخذ و صرف ایدنجیه دک
محسوس کبی قالوردی اگر

اول زن اوزرینه اول منديل
آتمزدن مقدم كندو
اقریای طرفه آله
یلورسه اول وارنك لندن
قوریلوردی بو هادت
اوائل اسلامده دخی مرعی
ایدی تا اولوقته دكه ابو
قیس انصاری وفات
وزوجه سی كبشه بی ترك
ابتدكه اوغلی قیسك دیگر
زوجه سی واریکن كبشه بی
دخی عادت مذکور اوزره
تحت تصرفه آلوب كبشه نك
مالك اولدیغنی بدندن اخذ
ضرطیه زنی اذا واضرار
باشدی كبشه صورت خالی
خواجه عالم علیه السلامه
عرض ایلدكه خانه كه كیت
صبر اوزره اول بقالم
جناب باریدن نه فرمان
ظهور ایدر یوریلور زنان
مدینه دن بعضیلری دخی
بو حاله مبتلا اولمیرله درگاه
نبوته التجا ایلمشلردی
حق تعالی رافقه بو کچن
آیت کریمه بی کوندردی
(وان اردتم استبدال زوج
مکان زوج و ایتیم احدیهن
قطارا فلا تأخذوا منه
شیئا تاخذونه بهتاناً و اما
مینا) اگر سز زوجه کزدن
نشوز و فحش واقع
اولمق سزین همان نقره
تعطیل و دیگر زوجه بدل

(ولو انهم اقاموا التوراة والانجیل وما ازل اليهم من ربهم) اگر اهل کتاب تورات وانجیل ورب
تعالیدن انزه نازل اولان قرآن وسائر کتب الهیه احکامی اقامت ایتسه لر یعنی اهل کتابك کندی
کتابلرینک غیر کتب الهیه یا عاقله مکلف اولدقلری جهندن کندیلره نازل اولمش کیدر (لا کلوا
من فوقهم ومن تحت ارجلهم) انزه رزقلری توسیع اولیدی سماوارنک برکاتی اوزر لریند فیض اولمغله
ویا اشجارک عمری وزرع غله سی کثیر اولمغله ویایا عجلدری اشجارینک میوه سن کین رأس شجر دن
اجتناء و کین ارشدن القاتله اشونده بیان واردر که انلردن رزق کف اولمقی کفر و معاصیلری
شومیله اوله یوخسه فیض قصور به دکل (منهم امة مقتصدة) اهل کتابك بعضیلری امت عادلده در
یعنی نه قابله و نه مقصره در که اول محمد صلی الله تعالی علیه وسله ایمان کتورنلدر (وکثیر منهم
ساعة ما يعملون) و اهل کتابك کثیری نه چر کین مملولدر که اول معانده و حق تحریف و حقدن
اعراض وعداوتده افرطدر (یا ایها الرسول بلغ ما ازل الیک من ربک) یا محمد ربک جل شانده دن
سکا نازل اولان شینک جیعن تبلیغ ایت کسده مراقب ویا مکروه دن خائب اولمدیغک حالده
(وان لم تفعل فابلت رسالتک) اگر سکا امر ایتدیگم کبی جیعنی تبلیغ ایترسک رسالتن برشی
ادا ایتمش اولمزن سزیرا انک بعضی کتمان اندن ادا ایتدیگک شیئی تضییع ایدر ارکان صلاتک
بعضی ترک کبی زیر اغرض دعوت انکله متقض اولور ویا خود اندن برشی تبلیغ ایتمش کبی
اولور سن شول حیثیتدککه بعضک و کرک کلک کتانی شفاعتده واستجلاب عقاید برادر (والله
يعصمک من الناس) الله تعالی سنی ناسدن حفظ و منع ایدر اوله اولسه قتل وسائر ادادن برشی
ایر کورمه قادر اولمزلر دینلرکه اشواتک نزولی احد و قعسه سنده انک وجه شریف شیخ
ورباعیه سی کسر اولدقدن صکره ایدی (ان الله لا یهدی القوم الکافرین) الله تعالی کافر لری
سکا اراده ایتدکلری سوه تمکین ایتمز پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمدن روایت اولنور دیمشکه
الله تعالی نبی رسالتیه بمش ایتدیجک اکاضیق الذرع اولدم بعده اکریم رسالتی تبلیغ ایترسک
سکا عذاب ایدرین دیوب عصمتی ضامن اولیجق قوی القلب اولدم انس رضی الله تعالی عنه
ایدر بو آیت کریمه نزولده دکن پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم کندوی بکلدردی بو آیت
کریمه نازل اولیجق قبه دن رأس شریفن چیقاروب یاسمین قاتعدن منصرف اولک که ربم
جل شانده من بعد نبی ناسدن عصمته ضامن اولدی ظاهر آیت ایجاب ایدر که الله تعالی نیک جیع
انزال ایتدیکی تبلیغ اوله لکن ظن اولنور که مراد مصالح عباده متعلق اشیا نیک تبلیغی اولوب
انزالیه انلرک اکا اطلاعی قصد اوله زیرا اسرار الهی دن بعضی واردر که افشای حرام
اولور (قل یا اهل الکتاب لستم علی شیء حتی تقیموا التوراة والانجیل وما ازل الیکم من ربکم)
دیگر که یا اهل کتاب دین معتبر اوزره دکلر مکر که تورات وانجیلی وربکز جل شانده دن
سزه نازل اولان قرآن وسائر کتب الهیه اقامت ایدم سز وانک اقامتدن بعضدر که محمد صلی
الله تعالی علیه وسله ایمان و حکمی اذعان ایدم سز زیرا کتب الهیه باسرها مجزه ایله تصدیق اولن
کسده یا عاقله آمرده در واکطاعتک وجوبیه ناطقه در و مراد اولان انک اصولی و فروعی دن
نسخ اولنیانی اقامتدر (وایزیدن کثیرانهم ما ازل الیک من ربک طغیاناً و کفراً) یا محمد سکا
ربک جل شانده دن نازل اولان قرآن انلردن کثیرک نبوتکه حسد لری سبیله معصیته تمادیلرین

ایمک مراد ایتسکز و اول
مقدمکته مهری ایچون مال
کثیر و برمن اولسکز اول
وریدی کزدن آرزو چوق
بر شی اخذ ایتیک بیهوده
افترا و جرم هوید اعز و یله
اول نسادن اول مالی
الور میسکز یعنی آلیک
(وکیف تاخذونه وقد
افضی بمضکم الی بعض
واخذن منکم میثاقاً غلیظاً)
سز و وریدی ککز اول مهری
اول زوجه کزدن نیچاخذ
ایدر سکز مع هذابر بریکزله
خلوت و عازجه ایلدیگز
واول مرأه سزکله محکم
عهد ویمان ایلمشدر
عهد نکاحده اولان ایجاب
وقبولدر (ولا تنکحوا
ما نکح ابائکم من النساء الا
ما قد سلف انه کان فاحشه
ومقتوا ساء سیلاً) یدرکزک
نکاح حلتدینی نسایی
نکاح حلتیک مکر زمان
جاهلیته کجمش اوله انلر
مفقور تحقیق بو مرأه
یدری نکاح حلتیق فعل قبیح
وبغض من الله وبر اقبیح
بولدر دیمشکر که قبیح
اوج مرتبه در بری قبیح
عقل که فحشه بر اشارتدر
بری « قبیح شرعی » که
مقتا اشارتدر بری « قبیح
عرفی » نه ساء سیلایی
مشمولدر (حرمت علیکم

وقرآنه انكارلرین آرتورر (فلاناس علی القوم الکافرین) ایدمی کافرلرک طفیللری زیاده سنه
وسکابلغ اولنا ن شیئه کفرلرینه محزون اولفل زیرا انک ضرری ینه کندیلر للاحق اولور
غیره تجاوزایمز (ان الذین آمنوا) شونلرکه السندلریله ایمانه کدیلر یعنی دین محمدله تدین ایندیلر
اول تدینلری کرک اخلاص ویا نفاق اوزرهدر ویا خود انکله مراد منافقلردر زیرا کفره
سلکنه منفرطلردر (والذین هادوا) وشونلرکه تهود ایندیلر یعنی عجل عبادتدن توبه
ایندیک یهود دیو تمید اولندیلر ویا خود یعقوب علیه السلام اکبر اولادی یهوذا اسمیله
تمید ایندیلر (والصائبون) وشونلرکه نصاری ایله مجوس پیتند صابین دینور
قومدن اولدیلرکه انلر اصل دینی نوح علیه السلام دیندر ویا انلر عبده ملائکه در ویا عبده
کواکبدر (والنصاری) وشونلرکه نصرانیلردر انکله تمیدیه علت بودرکه عیسی علیه السلامه
نصرت ایندیلر ویا نصران ویا ناصره نام قریده انکله بیله اولدقلمچون اکا نسبت اولندیلر
(من آمن بالله والیوم الآخر وعمل صالحا) انلردن اولکه صدقنده اولدینی دینک نسیندن اول
الله تعالی به وابدأومعاده خلوص قلبه مؤمن اوله وشرعتک مقتضاسیله عمل ایله (فلاخوف
علیهم ولاهم یحزون) انلره خوف یوقدر شول وقتن که کفار عقابدن خوف ایدر وحزن یوقدر
شول وقتن که مقصرون عمرلری تضییعه و ثواب تفویض محزون اولور (لقد اخذنا میثاق
بني اسرائيل) یزینواسرائیلک توحید ونبوتنه عهدلرین اخذ ایندک (وارسلنا الیهم رسلا)
وانلره رسوللر کوندردک (کلی جاءهم رسول بما لا تهوی انفسهم فزینا کذبوا وفریقا
یقتلون) هر بار که انلره بر رسول شرایع و مشاق تکالیفدن هوارینه مخالف شینله کلسد اول
رسوللرکیلرین تکذیب وکیلرین قتل ایندیلر (وحسبوا ان لا تکن فتنة) وظن ایندیلرکه انبیای
تکذیب و قتلری سبیلله کندولره بلا و عذاب ایشیه (فموا و صموا) اول سیددن حق کورمز
وایشتر اولدیلر (ثم تاب الله علیهم) بعده الله تعالی توبه لرینی قبول ایدوب انلره عیسی علیه السلامی
کوندردی (ثم عوا و صموا کثیر منهم) بعده انلردن خلق کثیر محمد صلی الله تعالی علیه و سلمه کفرله
حق کورمز وایشتر اولدیلر (والله بصیر بما عملون) الله تعالی انلرک اعماله بصیردر اعماللری
وفتنجه انلره مجازات ایدر (لقد کفر الذین قالوا ان الله هو المسیح ابن مریم) نصارادن کافر
اولدی شول فرقه که مسیح ابن مریمه الوهیت اسناد ایندیلر (وقال المسیح یأخی اسرائیل اعبدا
الله ربی وربکم) عیسی علیه السلام انلره دیدیکه یأخی اسرائیل الله تعالی به عبادت ایدککه
اول بنم ربم و سزک ربکزد (انه من یشرک بالله فقد حرم الله علیه الجنة) برکسه که الله
تعالی به عبادتند ویا صفاتند اکا غیری اشرک ایله الله تعالی انلره جنتی حرام ایدر (وماویه
النار) وقرارگاهی جهنمدر که اول مشرکدر ایچون اعداد اولمشدر (ومال الظالمین من انصار)
وشرکله نفسلرینه ظلم ایدلره ناردن تخلص امرنده هیچ کسه نصرت ایدر یوقدر (لقد کفر
الذین قالوا ان الله ثالث ثلاثة نصارا دن کافر اولدی شول فرقه اخری که الله تعالی اوج آلهه
نک بریدر (وما من الا الله واحد) وجوده ذات واجب مستحق العباده مبدی جمیع موجودات
الله تعالیدن غیر احد یوقدر که اول واحدیتله موصوف شرکتی قبولدن متالیدر (وان لم
یتبوا عما یقولون لیسن الذین کفروا منهم عذاب الیم) اکراول قوللردن منتهی اولمز لرسه
انلردن کافر اوللره عذاب الیم مس ایدیسر در (افلا یتوبون الی الله ویستغفرونه) اشبو

عقاید واقوال زایفهدن انتباه الله تعالی به توبه وانی اتحاد وحلولدن تنزیه وتوحیدله استغفار
ایتمز لر میکه (والله غفور رحیم) الله تعالی انلری فضلندن مغفرت ورجت ایدنه توبه ایدر لرسه (ما المسیح
ابن مریم الا رسول قد خلت من قبله الرسل) عیسی علیه السلام دکل الاندن اول کچن رسوللرکی
بر رسولدر انلرک کی اکادخی موت وفنا ایرا کراول اله اولسه اکاموت وفنا ایرمزدی (وامد
صدیقه) وانک اناسی مریم رضی الله عنها سائر نساء کی بر مرأه در صدقه کاله متصفه در
(کانایا کلان الطعام) عیسی و مریم ایکسی بیله طعام وغذاء ایله معیشت ایدر لر دی ایدمی
معیشتی اکله اولان کشی الوهیه نیجه لایق اولور (انظر کیف نبین لهم الايات ثم انظر انی
یؤفکون) نظرایتکه بز انلره نیجه آیتلری بیان ایدوب انلر ایسه حقندن نیجه امتناع وبنم
وحدانیتتی انکار ایدر لر یعنی بزم آیاتی بیانمز عجیبدر انلرک اندن اعراضی ایسه اعجبدر (قل
أتعبدون من دون الله مالا یعلک لکم ضرا ولا نفعما) دیکل کدالله تعالیدن غیری شول ضرر ونفع
مالک اولیان شیئه عبادت ایدر میسر اگر چه عیسی اکالله تعالینک تمکلیله مالک اولور لکن
کندی ذاتندن اکامالک دکلدر (والله هو السميع العليم) الله تعالی اقوالکزی ایشدر عقائد کزی
بیلور خبرینه خبرله شربنه شرله جزا قیلور (قل یا اهل الکتاب لاتقلوا فی دینکم غیر الحق)
دیکل که یا اهل کتاب دینک زده حدی تجاوز ایتمکز حالبوکه دینک حق دکلدر زیرا دینلرنده
حقه مخالفلردن ماعدا انک اوزره اصرار دخی ایندیلر دینلر دیکه یعنی دینک زده غلو باطل
ایتمکز که اول انلردن بر صفتک عیسی ترفیعنه انکیچون الوهیت ادعایدر بر صفتک دخی انی
وضله لغیر رشده زعم ایتملیدر (ولاتبعوا اهواء قوم قد ضلوا من قبل) یهود و نصارادن
ضالانده رؤسا کزه اتباع ایتمکز که انلر محمد صلی الله تعالی علیه وسلمک بعثندن اول ضالانده
دوشملردی (واضلوا کثیرا) واهوالرینه اتباع ایدلردن قوم کثیری اضلال ایندیلر (وضلوا
عن سواء السبیل) وقصد سیلندن دخی چیقیدیلر شول وقتن که اسلامک عیثندنصکره انی
تکذیب وبنی ایندیلر دینلر دیکه ایکی ضالاک اولکیسی مقتضای عقلدن وایکنجیسی مقتضای
شرعدن ضلالریدر (لن الذین کفروا من بنی اسرائیل علی لسان داود وعیسی ابن مریم)
بنواسرائیلدن اهل ایله سبت کونده اعتداء وصدسمک ایندکلرنده داود علیه السلام لسانیه
لغت اولنوب الله تعالی انلری قردیه مسخ ایندی واحساب مائده که بش بیگ رجل ایدیلر
اکا کافر اولدقلمنده عیسی علیه السلام لسانیه لغت اولنوب حق تعالی انلری خناز بر خلقتند مسخ
ایندی (ذلک بما عصوا وکانوا یعتدون) اشبو مسخی اقتضاء ایدن لعن شیع انلره عصیانلری
واوزر لرینه تحرم اولسان شیئه اعتدالری سبیلله ایدی (کانوا لایتنهاون عن منکر فعلوه)
انلر بری بر لرینه ایشلدکلری منکره معاوده دن نهی ایتمز لر دی ویا ایشلدکلری منکر
مثلندن ویا فعلنی اراده وانکیچون تهیوا ایندکلری منکردن نهی ایتمز لر دی ویانندن منتهی اولمز
لر دی (لبس ما کانوا یفعلون) نه چرکین شی اولور اولکه انلر انی ایشلردی
(تری کثیرا منهم یتولون الذین کفروا) اهل کتسابک کثیری کور رسنکه محمد صلی الله
تعالی علیه وسلمه ومؤمنلره بعضلردن مشرکینه موالات ایدر لر (لبس ما قدمت لهم انفسهم
ان سخط الله علیهم و فی العذاب هم خالدون) نه چرکین شی اولور اولکه معادلر یچون انی نفسلری

ایندی کک زوجه کزک سزه
اوکی اولوب تحت تربیه کرده
اولان قزینی اکراول زوجه
ایله مجامعت ایتمکسرن اکا
طلاق یا وفات واقع اولورسه
اول قزی تنکیجده سزه وبال
یوقدر وصلی اوغللر یکزک
وانلرک اولاد اولدلرینک
زوجه لری وایکی قز
قزنداشی نکاحله جمع ایتمی
مکر یو جمع زمان جاهلیتده
وقوع بولمش ایسه معفودر
اشته یومذ کورلری تروج
حرامدر تحقیق الله عظیم
الشان جاهلیتده کی فعل
سینه بی مغفرت واسلامده
اطاعت ایدلره مرحمت
ایدیجیدر (والمحضات من
النساء الامامک ایمانکم
کتاب الله علیکم واحل لکم
ما وراء ذاکم ان تبغوا
باموالکم محضین غیر
مافحین فاستمتعتم به
منهن فانهن اجورهن
فریضه ولا جناح علیکم فیما
تراضیتن به من بعد الفریضه
ان الله کان علیم احکیم)
وسائرک نکاحنده اولان
نسان دخی سزه حرام
قلندی مکرکه دار الحردن
جیقاروب کتوردیککز
ملک یمیکز جاریه کز اوله که
انلر سزه حلالدر یو محرمات
خصوصنده حق جل وعلا

تقديم اينديکه اول الله تعالىک انله سخطن وعذابنه خلودلرين ايجاب ايدر (ولو کانوا يؤمنون بالله والنبي وما نزل اليه ما اتخذوهم اولياء) اکراهل کتاب الله تعالى به ونيولرينه واکانازل اولانده مؤمن اولدلر مشرکين الله موالات ايتزلردی (ولکن کثیرا منهم فاسقون) لکن انلردن خلق کثیر الله تعالىک امرندن خارجلردر (لتجدن اشد الناس عداوة للذين آمنوا اليهود والذين اشرکوا) یا محمد مؤمنلره بغض وعداوتنه يهود ومشرکيني ناسک اشدین بولورسن شدت شکیلهلری وتضاعف کفرلری واتباع هواه انهماکلری وتقلیده رکونلری وتحقیقندن بعدلری وانیایه معادات وقوللرين تکذیبه تمرنلریچون (ولتجدن اقربهم مودة للذين آمنوا الذين قالوا انا نصارى) ودخی مؤمنلره موده ناسک اقربن نصارانک بعضی بولورسن دکل یوخسه کلیسن لین جانبلری ورقت قبلری ودنیایه قلت حرصلری وعلم وعمله کثرت اهتماملریچون (ذلك بان منهم قسيسين ورهبانا وانهم لا يستکبرون) انلرک اهل ايمانته قرب ومودتی شول سیدندرکه انلردن علماء خائفین وعباد زاهدین واردروانلر ايمان وحقی اذعانندن تعظم ايتزلر اشبونده دلالت واردرکه تواضع وعلم وعمله اقبال وشهوآندن اعراض محجوده اوله اگرچه کافردن ايسده (واذا سمعوا ما نزل الى الرسول ترى اعينهم تفيض من الدمع مما عرفوا من الحق) چنان رسول الله نازل اولان قرآنی ايشتدلر کوزلرندن پاش اقرارحقک بعضی بيلدکلریچون دينلديکه اشبوآيت اهل کتابدن عيسى عليه السلام ککن شريعت حق اوزره اولوب محمد صلى الله تعالى عليه وسلم بشت اولتبیق اکا ايمان وتصديق ايدنلر حقنده نازل اولوبدر ابن عباس رضی الله تعالى عنه ايدر انکله مرادنجاشی واصحابیدرکه جمعی بن ابی طالب رضی الله تعالى عنه حبشه به هجرت ايتدکه انلره کهیمس سورة سین او قودی ناسوره بی تمام ايدنجه انلر بکادن زائل اولدیلر (يقولون ربنا آتانا فاکتبنامع الشاهدين) ديرلرکه یارب محمد وقرآنه ايمان کتوردک اعدی بزى اول محمد صلى الله تعالى عليه وسلمک نبوتنه وقرآن حق تعالىک کلامی ايدوکنه شهادت ايدنلردن یازغل (وما لنا لا تؤمن بالله وما جاءنا من الحق) بزه تولدیکه الله تعالى به وزه ککن قرآنه ايمان کتورمنز (ونطمع ان یدخلنا ربنا مع القوم الصالحين) والحال طمع ايدرکه برعزجل شانه بزى قوم صالحينه اذخال ايدنه (فأتاهم الله بما قالوا جنت تجرى من تحتها الانهار خالدين فیها) انلرک اول قول خالصلری سبيله الله تعالى انلره جزا ايتدی شول جنتلریکه اتندن نهرلر جاری اولورآنده دائمین اولدقلری حالده (وذلك جزاء المحسنين) اشبومذ کور شول کسدلرک اجزاسیدرکه نظر وعمللرين حسن ايتدیلر ویاامورده احسانه اعتیاد ايتدیلر (والذين کفروا وکذبوا باياتنا اولئک احباب الجمع) وشونلرکه کافر اولوب آيتلریعزى تکذیب ايتدیلر وتوبه ايتدین فوت اولدیلر اعدی انلر طبقات ناردن جعیم اهلیدر (یاایهاالذين آمنوا لاتحرموا طيبات ما احل الله لکم) یا مؤمنلر الله تعالىک سزه حلال ايتدیکی طیب ولذی اولان اشیا بی حرام ایتکمز (ولا تعتدوا ان الله لا یحب المعتدين) الله تعالىک سزه حلال ايتدیکی اشیا ناک حدودین حرام ايتدیکنه تجاوز ایتکمز که الله تعالى انی ايدنلری سومز اوله اولسه اشبوآيت الله تعالىک حلال ايتدیکن تحریمندن وحرام ايتدیکن تحلیلدن ناهیه اولوب ایکسی پتنده قصده دعوت قیلور روایت اولدیکه پیغمبر عزى الله تعالى عليه وسلم بر

(کون)

کون اصحابنه يوم قیامتی وصف ایدوب انلری انذارده مبالغه ايتدی اندن قبلرینه رقت کلوب برجاعت عثمان بن مظعون رضی الله تعالى عنه بیتنه جمع اولدیلر واتفاق ايتدیلرکه صیام وقیامندن زائل اولدیلر وفراش اوزره او بومیدلر ولحم وودکدن ییمدلر ونسائله یاتیدلر ودنیایی ترک ایلیدلر ودریلر وکبدلرکیهلر وبرمکانده قرار ایتوب سیاحت ایدلر ومذاکرلرين قطع ایدلر چون انلرک بوتفاقی پیغمبر عزى الله تعالى عليه وسلمه ایردی انلره دیدیکه بن بونکله امر اولتمشین اعدی بیلک که نفسکزاچون اوزریلزده حق واردر اوله اولسه کاهی صائم وکاهی مفطر اولک وکاهی قائم وکاهی ناظم اولک زیرا که صیام وافطار وقیام ونیامندن هر بری بن ایدلرین ولحم ودمندن برین ونسایه قربان ایلرین اولکله بنم سنقندن رهبت ایدلر اول بنم طریقده سلوک ایدنلردن دکلدلر وانک بوقولنی مؤید اشبوآيت کریمه نازل اولدی (وکلوا مما رزقکم الله حلالا طيبا) الله تعالىک سزه ویردیکندن حلال وطیب اولانی بیکز (واتقوا الله الذى انتم بدم مؤمنون) اول الله تعالىک قورقوکه سز انک اوامرو نواهیسنی تصدیق ایدیلر سز (لا یؤاخذکم الله بالغو فی ايمانکم) الله تعالى سزی ايمانک زده لغویکز سبيله مؤاخذنه ايتز لغو اولدرکه قصدن سز لسانه جاری اولدلا والله وبلی والله دیمی کبی شافعی اکاذا هیدر دينلديکه لغوشول یمندرکه رشیی عین ايتدیکی حالته اعتقاد ایدلرکه اول انک اعتقاد ايتدیکی حالته دکلدلر ابوحنیفه اکاذا هیدر (ولکن یؤاخذکم بما عقدتم الايمان) لکن سزی مؤاخذنه ایدر شول شیلکه قصدونیتله ايمان انک اوزره توشیق ایدوب بعده انده حانث اولورسز (فکفارته) اعدی انک ائمن کیدرر وانی سز ایدر عمل (اطعام عشرة مساکين من اوسط ما تطعمون اهلیکم) اهل وعیالکزه اطعام ايتدیکنز شیک اوسطندن اون مسکینی اطعام ایدلر سز (اوکسوتهم) ویاخود عیالکزه کیوردیککز کسوه ناک اوسطندن اون مسکینی کیور سز (او تحریرقبه) ویاخود بررقبه اعتناق ایدلر سز (فن لم یجد فصیام ثلاثة ايام) اول کسدکه اشبوآيت نوع کفارتندن هیچ برین بولیدلر کفارتی اوچ کون صائم اولددر معلوم اوله که برکسنه کیم اکا کفارت عین لازم اولد اول بخیردر دیلر اون مسکینی اطعام ایتسون ویا کسوه کیدرسون ویا بررقبه اعتناق ایتسون اگر اطعامی اختیار ایدر سز انک قدرنده علماء اختلاف ايتدیلر برقوم دیدیلرکه اول مدنی علیه السلام ایلر برمد طعامدرکه اول بر رطل وثلاث رطلدر زیدبن ثابت وابن عباس وابن عمر وسعیدبن المسیب وعطاء وحسن رضی الله تعالى عنهم اکاذا هیلدر واهل عراق دیدیلرکه هر مسکینه نصف صاع طعامدرکه اول عمروعلی رضی الله تعالى عنهم ایدر سز (وابو حنیفه دیدیکه اگر حنطه دن اطعام ایدر سز نصف صاعدر وحنطه ناک غیریدن اطعام ایدر سز بر صاعدر کد اول شععی ونجعی وسعیدبن جیر و مجاهد رضی الله تعالى عنهم قولیدر واکر غذاء وعشالرين ویرسه جائز اولمز و ابوحنیفه تجویز ایدرکه اول علی رضی الله تعالى عنهدن مرویدر اما که دراهم ودانبر ویاخبز ویا دقیق ویرسه جائز اولمز بلکه واجب اولان اخراج حیدر ابوحنیفه کلین تجویز ایدر واکر کلینی مسکین واحده صرف ایتسه جائز اولمز ابوحنیفه تجویز ایدر اگر اول طعامی مسکین واحده اون کونده صرف ایدر سز وانی مسلم حر محتاجدن غیر بی بصرفی جائز اولمز ابوحنیفه اهل ذمته صرفی تجویز ایدر واکر کسوه اختیار ایدر سز قدرنده علماء اختلاف ايتدیلر برقوم دیدیلرکه هر مسکینه بر ثوب

اوزریکزه فرض والزام ايتدیکنی سز دخی الزام ایدک و بومحرمانک معادسی سزه حلال قیلدیکه زنادن اجتنابه مالکزی مهر نسایه ویاغمن جوارى به صرف ایدر رکعت اوزره تزوج یا تسری ایدلر سز اول نسواندن نکاحله خلوت ایدوب منتقع ومنلذ اولدیفکز حالده تقدیر اولسان مهرلرینی ویرک وتقدير اولسان مهر معلومه دن صکره رضالریکزه زوج زوجیه دخی زیاده ویرمکه بر مقدار بی یاخود جمله سنی باغشلم قدده سزه وبال یوقدر تحقیق الله عظیم الشان مصالح بندکانی بیلجی شرع اوزره وضع ايتدیکی مواد حکم ایدیلدیر ابو سعید الخدری دیرکه بو آیت کریمه من النساء کلام شریفی شول نسوان حقنده نازل اولمشدرکه مکده ازواجلری براغوب مدینه به هجرتلرند مسلمانلر انلردن تزوج ايتدیلر بعده اول نسوانک ازواجی دخی هجرت ايتدکه مسلمانلر انلری تزوجندن نهی اولتدی پیغمبر عزى الله السلام حنیفده او طاسه عسکر ارسانده سبی اولسان جوارینک انده مشرک کردن

خفیه دن محترز اولدقلری
حاله اکر اول جاریه لر
نکاح اولدقلرندفسکره
زناایدلرله انلرک اوزرینه
شرها حره لر اولان حد
وتعزیرک نفسی اقامت اولور
بوجاریه نکاحک اباحتی
سزدن غلبه شهواته زنادن
خوف ایدن کیمسه ایچوند
انک نکاحک ترکسه
صبر ایتمک سز کچون
خبر لودر الله عظیم الشان اکا
صبر ایتمی مغفرت واکا
رخسته مرحمت ایدمیدر
(بریده الله لیلین لکم ویهدیکم
سنن الذین من قبلکم
ویرتوب علیکم والله علم
حکیم) الله تعالی سزه حلال
وحرام احکامی بیان ایتمک
مراد ایدر و سزدن مقدمی
ابراهیم واسمعیل علیهما
السلام مسلکته هدایت ایدر
وسزی معاصیدن منع
ایدیجی شیئه ارشاد ایدر
الله عظیم الشان مصلحتکزی
بیلیجی وحکمتی اظهار
ایدیمیدر (والله یرید ان
یتوب علیکم ویرید الذین
یتبعون الشهوات ان تمیلوا
میلا عظیما) الله تعالی سزه
توبه دلالتیه ذنوبکزی عفو
مراد ایدر و شهواته تابع
یهود ونصاری و مجوس
سزی طوغری بولدن میل
عظیم ایتدیروب محرمانه
سوق ایتمک ایستلر

صوم ایله ایدر سه حشدن اول جائز اولمز زیرا که بدیدر اما که اطعام وکسوه وعتقندن هر برینک
تقدیمی جائز اولمی ز کاتک حول اوزره تقدیمی کیدر صوم رمضان انک خلافتنه ملاسدر که
وقت اوزره تجیل جائز اولمز و بر قوم ایسه کفارتک حش اوزره تقدیمی جائز دکل ایدوکنه ذاهب
اولدیلر که اکابو حنیفه رضی الله عنه دخی ذاهبدر (ذلک کفارة ايمانکم اذا حلفتم) اشبوذکر
اولان ایمانکزی کفارتیدر چنانکه عین بعهده حش ایدر سز (واحفظوا ايمانکم) ایمانکزی
حفظ ایدر یعنی عین ایتمکله و یا یمینکزی حشدن حفظله اکر عینی مندوب ترکی و یا مکروه فعلی اوزره
دکل ایسه الا فضل اولان انده حاش اولوب کفارتن ایتمکدر (کذلک بین الله لکم آیاته لعلکم
تشکرون) اشبویان کبی الله تعالی سزه اعلام شرایعن بیان ایدر تا که نعمت تعلیمه شکر ایدر سز
شول حیثیتدکه سزه ایماندن کفارتله غرض قیلدی (یا ایها الذین آمنوا انما الخمر والمیسر والانصاب
والازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه لعلکم تفلحون) یا مؤمنلر خمرک تناولی وقارتعاطیسی
واوانکه اکعادت ایچون نصب اولوبدروقداحکه انکله اهل جاهلیت استقام ایدر لر دی
شیطانک تسویل و تزییندن خبیث مستقدر در اعدی اندن اجتناب ایدر که فلاح بوله سز (انما
یرید الشیطان ان یوقع بینکم العداوة والبغضاء فی الخمر والمیسر) شیطان دیلر که خمر و میسری
تناول واستعمالکزه اراکزه عداوت و بغضاء ایقاع ایدر (وصدکم عن ذکر الله وعن الصلاة)
ودخی سزی الله تعالی نیک طاعتندن وعلی الخصوص صلاتدن صداید (فهل انتم متبهون)
اوله اولد اندن منتهی اولمز میسر (اشبونده ایدان واردر که منع وتحذیرده امر فایته ایدی
واعذار قالیوب کسلدی (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کل مسکر حرام کان حتما علی الله
لا یشربه عبد فی الدنیا الا سقاء الله یوم القیامة من طینة الخبال هل تدرون ما طینة الخبال قال
عرق اهل النار) پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر هر شرابکه سکر ویره تناولی حرامدر
الله تعالی نفسی اوزره ایجاب وقضایتمشدر که برکته که آ فی دنیا ده شرب ایدر الله تعالی یوم قیامته
اکا طینة خبالدن ایچوره که اول اهل ناری عرقیدر (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من شرب
الخمر فی الدنیا ثم یتب منها حرما الله علیه فی الآخرة) پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر
برکته که دنیا ده خمر ایچوب بیده اندن توبه ایتمه الله تعالی اکاجنت خمری حرام ایدر (قال النبی
صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله الخمر وشاربها وساقیها وایعها ویتاعها وعاصرها ومعتصرها وحاملها
والمحمولة الیدوا کل ثمنها) پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله تعالی لغت ایتدی
خره وانی شرب ایدر وساقیسنه ویا یسنه وانی صقانه وصدقیرانه وانی کتوره نه
وکتوریلانه و بهاسین بیانه (واطیعوا الله واطیعوا الرسول واحذروا) الله تعالی به ورسوله
وامر ایتدکرینه اطاعت ایدر ونهی ایتدکری شیندن ویا انلره مخالفتدن صاقتک (فان تولیتهم
فاعلموا انما علی رسولنا البلاغ المبین) اکر سز الله تعالی بدورسلنه اطاعتدن اعراض ایدر سکر
بیلک که زم رسولزه واجب اولان وحی تبلیغدر اعراضکزی اکا ضرر ویرمن انکله
ضرری کندیکزه ایدر سز (لیس علی الذین آمنوا وعلما الصالحات جناح فیما طعموا)
مؤمن صالح اولر حرام قلیان شی تناولرند حرج و قدر (اذا ما اتقوا وآمنوا وعلما الصالحات)
چنانکه حرام اولان شیندن صاقتدر وایمان واعمال صالحه اوزره ثابت اولر (ثم اتقوا وآمنوا)

دینلرکه بو آیتک سبب
تزوئی یهود و مجوس
عموجه و تیزه نکاحی
حرام ایکن قزلری تزوج
حلال اولوب قزنداش
وقر قزنداشلرک قزلری
نیچون حرام اولسون دیو
اعتراض باطللریدر (یرید الله
ان یخفف عنکم وخلق
الانسان ضعیفا) الله تعالی
امر دین واحکام نکاحکزه
سزی خفیفه مک مراد
ایدر که انسان شهواته صبر
وطعانه تحملده ضعیف
خلق اولمشدر (یا ایها الذین
آمنوا لا تأکلوا اموالکم
بینکم بالباطل الا ان تکن
تجارة عن تراض منکم
ولا تقتلوا انفسکم ان الله
کان بکم رحیما) ای مؤمنلر
بر بریکزک پشنده ماللرکزی
باطل ایله اکل ایتمک (یعنی
شرعک حلال ایتمدیکی ربا
وقمار و سرقه و غصب
ودعوائی باطله ایله اکل
ایتمک) مکر بریکز
بریکزدن رضا و خشنود
اوله رق تجارت طریقله اوله
و کندو کز کندو کزی قتل
ایتمک یا خود نفس واحد
اولدیفکزی مؤمنی قتل
ایتمک یا خود قتل مؤدی
شیئی ارتکابه کندیکزی
قتل ایتدیرمیک یا خود

فسكرى مهلكه القايه
قتل ايتك اى امت محمد
تحقيق الله عظيم الشان سزه
مرحمت ايدوب بن اسرئيه
عصيانى سبيله كندولرى
قتله امر ايلمىكن سزى
اندن نهى ايدوبى (ومن
يفعل ذلك عدواناً وظلماً
فسوف نصليه ناراً وكان
ذلك على الله يسيراً) كيمكه
ظلم وتعدى وجهه بومنهاى
ايشلر سزى يقينه بزائى نار
جهنمه ايصال ايدوب زائى
ناره القا الله تعالى به آساندر
(ان تجتنبوا كبائر ما تنهون
عنه نكفر عنكم سيئاتكم
وندخلكم مدخلاً كريماً)
اكر سزى نهى اولديفكز
كناه كباثر دن اجتاب
ايدوب سزى صفات لريكزى
عفو واهمالكز دفتزدن
محو ايدوب سزى كرم
واكر اما جته ادخال ايدوب
ياخود مكان كرمه ادخال
ايدوب سزى عند العلماء
كباثر ده اقوال واردر
بعضيل هر كناهكه الله
تعالى اتى نهى ايلمدر
كباثر در ديدى بعضيل هر
كناهكه قرآنده وعيدى
نار يا غضب بالغت اوله كباثر در
ديدى ابن مسعود رضى الله
عنهما سورة نسا اولندن
اشبو (ان تجتنبوا) آيتك

(كفارت)

كفارت كعبه اير هدى اولدينى حالده ايدوبى اتى مكده ذبح ايدوب حرم مساكينه تصدق
ايدوب (او كفارة طعام مساكين) ويا اول قاتل صيد اوزره مساكين اطعامى كفارت واجب
اولور (او عدل ذلك صيماً) ويا اول اطعامه مساوى صوم واجب اولور اويله اولسه هر بر
مسكينك اطعامى مقابله سنده بركون صائم اولور ايدوبى قاتل صيد اوزره يا جزاء ويا اطعام واجب
اولور (ليدوق وبال امره) تاكه مصيبتى جزاسن ذوق ايدوب من بعد احرامى حالده قتل
صيدن امتناع ايدوب (عفا الله عما سلف) الله تعالى عفو ايدوبى شول احرامكز حالده صيد
قتلك وبالن كه اتى زمان جاهليت كرده ويا تخرىدن اول ايشلشديكز (ومن عافيتكم الله منه)
بركهكه تخرىدن نصركه انك مثله عودت ايدوب الله تعالى آخرته اندن انتقام ايدوب اشبو
قولده عائد اوزره كفارت وجوب منع ايدوب معنى يوقدر (والله عزيز ذو انتقام) الله تعالى
عزيزدر عصيان اوزره اصرار ايدوبه انتقام ايدوب چان محرمدن صيد قتل تكرار ايدوبه
علماء عندنده انك اوزره جزا متعدد اولور ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدوب چان محرم
عداقتل صيد ايتسه اكسوال اولتور كه بوندن اول صيددن هيچ برشى قتل ايتدى ايدوبى
اكر ايتدم ايدوبى ديرسه انك اوزره برشى حكم اولتور بلكه واركت حق تعالى سندن انتقام
ايدوبينور واكر اندن اول برشى قتل ايتدم ايدوبى ديرسه اوزرينه جزا حكم اولتور اكر
اندن نصركه عودت ايدوبه اوزرينه برشى حكم اولتور بلكه ظهر وصدري ضرب وجميعه
اوريلور بغير عزم صلى الله تعالى عليه وسلم طاشدن اوج نام واديدوبه برينه انجلين حكم ايتدى
(احل لكم صيد البحر وطعامه) ماءدن معيشت ايدوب غيريدن تعيش ايتز حيوانك صيدى
وطعامى سزه حلال قيلندى عمر رضى الله تعالى عنه ايدوب بحرك صيدى انده صيد اولناندر
وطعامى انك طشره براقديندر ابن عباس وابن عمر و ابو هريره رضى الله تعالى عنهم ايدوب
بحر طعامندن مراد مائك ساحله ميت براقديندر وسعيد بن جبير وعكرمه وسعيد بن
المسيب وقتاده ونخعي ديديلر كه اول انك طوزلوسيدر مجاهد ايدوبى صيدى انك تازه سيدر
وطعامى انك طوزلوشيدر (متاعكم والسيارة) تاكه سز انكله انتفاع سزا قاتكز حالده
تازه سن يكله و مسافرتكز حالده قورعش تزود ايتكله معلوم اوله كه حوانات ماء ايكي
ماء ايكي قسمدر سمك وغيريدن اتى سمك انواع مختلفه سيله ميتسى حالدر قال النبي صلى
الله تعالى عليه وسلم احلت لكم ميتان السمك والجراد بغير عزم صلى الله تعالى عليه وسلم
ايدوب سمك وجرادك ميتسى سزه حلال قيلندى وانك موتى سبيله ويا سبيل اولسند فرق
يوقدر ابو حنيفه رضى الله تعالى عنه ايدوب كه حلال اولتور مكر كه موتى سبيله اوله جوا اوزره
وقوعى ويا اندن مائك انحسارى ويا انك مثلى حالت كى واما سمكك غيرى ايكي قسمدر برقى
برده معيشت ايدوب بحرده كى معيشتى كى ضفدع و سرتان كى انك اكلى حلال اولتور و برقى
ماءده معيشت ايدوب برده معيشتى مذبح كى اولور انده اختلاف اولندى برقوم ديديلر سمكك
غير ستنك اكلى حلال اولتور ابو حنيفه دخا كاذا هيدر و قوم آخرون ديديلر كه كلينك ميتسى
حلالدر زيرا كه كليسى سمكدر اكر چه صورته مختلف ايسلر جرث كى كه اكاحيه ماء
دينور حيه شكند اولدينيون واكلى بالاتفاق مباحدر كه اول ابوبكر وعمر وابن عباس

هر نه كه حق جل وعلا اندن
نهى ايتديسه كبره در ديمش
(ولا تنموا مفضل الله به
بعضكم على بعض للرجال
نصيب مما اكتسبوا وللنساء
نصيب مما اكتسبن واسئلوا
الله من فضله ان الله كان بكل
شىء عليماً) الله تعالى انك
مال وجاه جهتيله بعضكزى
بعضك اوزرينه وفضل
وتزايدنى تمنى ايتك
كه تقدير اوليان شىء تمنى
قدر و حكمه معارضدر
رجال ايجون جهاد وسائر
اعمال خير كى كسب
ايتكلرندن نصيب واردر
ونسال ايجون عفت وزوجلرينه
اطاعت كى كسب ايتكلرندن
نصيب واردر و مراد كرى
الله تعالى انك فضل وكرمندن
طلب و تمنى ايتك تحقيق
الله عظيم الشان هر شىء
علم اولدى مرويدركه
ام سلمه رضى الله عنها يارسول
الله رجال غزا ايدوب زائى
ايتز زوزه رجاله و يريلان
ميراثك نصفى و يريلور ديو
كندولر ايجون نصيب سوال
ايتكده بو آيت كرمه نازل
اولدى (ولكل جعلنا
موالى عاترك الوالدان والا
قربون والذين عقدت
ايماكم فاتوهم نصيبهم ان
الله كان على كل شىء شهيداً)

وزید بن ثابت و ابو هريره رضی الله تعالی عنہم قولہ زید بن ثابت و ابو هريره رضی الله تعالی عنہم اکاذبا ہر در و بر قوم دخی دیدہ لکہ حیوانات بحریہ دن هر شینکہ حیوانات بریہ دن اکل اولنور انک نظیری اولان حیوانات بحریہ دن میتہ سی حلال اولور بقراء و امثالی کبی و اولکہ بردہ انک نظیری اکل اولقیدہ انک حیوانات بحریہ دن میتہ سی حلال اولمز ماٹک کبی و خنزیری و جاری و امثالی کبی اوزاعی ایدر هر شینکہ عیشی ماء دہ اولہ انک اکل حلال اولور اگرچہ اول تمساح ایسہ دہ ۱۱ شعبی ایدر اگر اہل صفادعی پیسہ لریدیر دم منع اجمردم ۱۲ سفیان ثوری رضی الله تعالی عنہ ایدر رجالیہ رمکہ سرطانی اکلہ بآس اولیہ ۱۳ اعدی حیوانات بحریہ دن کلیسی اکلن مباح دینلہ حدیث مذکور جتدر و دخی شول حدیثکہ ابو هريره رضی الله تعالی عنہن مرویدرکہ دینکہ بر رجل پیغمبر صلی الله تعالی علیہ وسلم دیدیکہ یارسول الله زدر یاسفرین ایدرز وصوی ایسہ آزکو تورر زاکرانی وضو دہ صرف ایدر سہ وز صوسر قالور ز اولیہ اولسہ در یاصویلہ آبدست الہمی پیغمبر صلی الله تعالی علیہ وسلم دیدیکہ ۱۴ هو الطهور ماؤه والحل میتہ ۱۵ بحرک صوی طهور و میتہ سی حالادر ۱۶ جابر رضی الله تعالی عنہ ایدر جیش الخط نام غزادہ ایدک امیریز ابو عیدہ رضی الله تعالی عنہ ایدی زاد من تو کنوب مضطر مرتبہ سنہ ایردک اولیہ اولسہ کوردک کہ در یادن عنبر دینور بر نوع حوث میتہ سی ساحلہ براغدی اندن نصف شہر دکلو زمان اکل ایندک پیغمبر صلی الله تعالی علیہ وسلم قدوم ابتدہ کمز دہ انی ذکر ایدیجک دیدیکہ ۱۷ کلوار زقا اخرجه الله اطعمونا ان کان معکم فانا بعضہم فاکلہ ۱۸ الله تعالی انی سزچون چقار مش رز قدر یکز بیلہ کز دہ اندن بقید واریسہ زہ دخی ویرک کہ بیدلم مکر بندہ واریش کتوروب پیغمبر صلی الله تعالی علیہ وسلم اندن یددی (وحرمت علیکم صید البر ما دمتم حرما) وحرمین اولدیفک زجہ سزہ بردہ صید اولثان و یار دہ صید ابتدہ کز شیء حرام قیلندی ۱۹ اشبو قول اوزرہ محرمہ صید حرام اولور اگرچہ انی حلال صید ایشم ایسہ دہ لکن جہور انک حلنہ ذاہلدر ۲۰ قال النبی صلی الله تعالی علیہ وسلم الصید حلال لکم ما لم تصطادوہ او یصد لکم پیغمبر صلی الله تعالی علیہ وسلم ایدر حرمین اولدیفکز حالہ سز صید براکلی حالادر مادامکہ انی کندیکز صید ایشم سزچون صید اولنیدہ (واتقوا الله الذی الیدتخشرون) الله تعالی دن قورقوب اکا مخالفت ایشمکہ یوم قیامتہ اکا حشر اولنور سزخیر و یاشریکز اوزرہ سزہ جزاء ایدر (جعل الله الکعبۃ البیت الحرام قیاما للناس) الله تعالی کعبہ کی پت حرام دیو و صفادی شول سیدنکہ الله تعالی آتی حراست و حرمتن عظیم ایددی شول دلیلکہ ۲۱ قال النبی صلی الله تعالی علیہ وسلم ان الله حرم مکة یوم خلق السموات والارض ۲۲ پیغمبر صلی الله تعالی علیہ وسلم ایدر الله تعالی سموات وارضی خلق ایدلنبرو مکہ کی حرام ایددی ایددی انی ناس ایچون معاش و معاشری امرندہ سبب انتعاش قیلدیکہ خائف اکا صیغور و ضعیف آندہ امن اوزرہ اولور نجار آندن فائدہ نور و حجاج اکا توجہ قیلور (والشہر الحرام) و اشہر حرمی دخی سبب انتعاش قیلدیکہ اندہ قتالدن ناس امان اوزرہ اولور کہ اول ذوالقعدہ و ذوالحجہ و محرم و رجب آیلریدر و یا انکلہ مراد شہر ذی الحجہ اولکہ اندہ حج ادا اولنور

بدر و مادر و اقربانک ترک ایتدیکی مالدن مربر یچون عصبہ و ورثہ قیلدق و دخی شول کیسہ لکہ میراثہ دخول یچون بدر یکرلہ عقد و یچان اولدی انلرک میراندن نصیب لرینی ویرک تحقیق الله عظیم الشان هر شینہ شاهد اولدی زمان جاہلیتہ ایکی آدم بربریہ یچان عقد ایدر لری دیکہ قنقیسی اول وفات ایدر سہ مثلامالک سدسنہ وارث اولہ بو عادت اوائل اسلام دہ دخی مرعی اولقلہ صکرہ اولو الارحام آیتلہ بو عادت منع اولندی (الرجال قوامون علی النساء بما فضل الله بعضهم علی بعض و بما انفقوا من اموالہم فالصالحات قانتات حافظات للغب بمحفظ الله و التي تحافظون نشوزھن فمظوھن و اھجر وھن فی المضاجع و اضربوھن فان اطعنکم فلا تیفوا علیھن سیلا ان الله کان علیا کبیرا) رجال نسا اوزرینہ مسلط و امور مبعثتہ قائمدر اولو سیدنکہ بعض رجالی کمال عقل و جہاد و امامت ایلہ و مال لرینی نسا لرینہ اتفاقلہ بعض نسا اوزرینہ تفضیل ایددی نسانک

(والہدی و القلائد) و دخی سوق ہدیہ و تقلید ہدیہ انی سبب انتعاش قیلدی (ذلك تعلموا ان الله یعلم ما فی السموات و ما فی الارض) اشبو حرمت احرام و غیریدن ذکر اولثان ایلہ سز تعبد اولندیکز قایلہ سز کہ الله تعالی سموات وارضہ اولان اشیانک چیمن بیلور کعبہ کی ناسہ سبب معاش قلمسندہ صلاح عباد اولدیفن بیلدی کبی (وان الله بکل شیء علیم) و بیلہ سز کہ الله تعالی هر شینہ بیلور خلقک احوالی و سر دہ و علانیہ دہ کی اعمالی اکا خفی اولمز اولیہ اولسہ مؤمنہ لایق اولور کہ اکاطاعتہ رغبت و مخالفتدن رھبت ایدہ (اعلموا ان الله شدید العقاب و ان الله غفور رحیم) بیلک کہ الله تعالی محارمن انتھاک و آنک اوزرہ اصرار ایدنلرہ عقابی شدیددر وانی محافظہ و یا انک اوزرہ صبر ایدنلرہ مغفرت و رحتہ بیلندر (ماعلی الرسول الا البلاغ) رسولہ واجب اولان امر اولدیفنی تبیلندر اوایسہ انی برینہ کتوروب تقریطکزدہ عذرکز قالمدی (والله یعلم ما تبدون و ما تکتمون) الله تعالی سزک اعمال و اقوالدن اظهار و سرار احوالدن اسرار ایتدی ککزی بیلور (قل لا یستوی الخیث والطیب) دیکل کہ اشخاص و اعمال و اموالک عند الله ردی و جیدی مساوی اولمز (ولو اعجبکم کثرة الخیث) اگرچہ سنی خیثک کثری اعجاب ایدر سہ دہ ۱۱ اشبونہ صالح عملہ و حلال مالہ ترغیب و اردر زرا هر شیندہ عبرت جودت و ردائندہ در یوخسہ قلت و کثرہ دکل زیرا کہ محمود قلیل مذموم کثیردن خیر لودر (فاتقوا الله یا اولی الاباب) ایددی یاعقول کاملہ صاحب لری خبیثی تحریمدہ اگرچہ کثیر ایسہ الله تعالی دن قورقوب اندن تجنب و رھبت ایدک و طیب اگرچہ قلیل ایسہ دہ انی ایشارہ عزیمت ایدک (لعلکم تفلحون) اولہ کیم اول سیدن فلاحہ ایرہ سز (یا ایھا الذین آمنوا لاتألوا عن اشیاء ان تبدلکم تسؤکم) یا مؤمنلر رسول الله صلی الله تعالی علیہ وسلم بعض اشیادن سؤال ایشمکہ اول سزہ اظهار اولنسہ سزہ غم ویرر و عاقل کندویہ غم ویررشی ۱۲ ایشم ۱۳ روایت اولنور و قتا کہ ججک و جوی حقتدہ ۱۴ والله علی الناس حج البیت ۱۵ آیتی نازل اولدی سراقہ بن مالک دیدیکہ یارسول الله هر سندہ اوزریمزہ حج واجبیدر پیغمبر صلی الله تعالی علیہ وسلم اندن اعراض ایدوب حتی کہ اول سؤالن اکا اوچکرہ دکن اعادہ ایددی پیغمبر صلی الله تعالی علیہ وسلم دیدیکہ انک و جوی انجق عمر دہ بر کرہ دراکر بن سکانم اول هر بیلدہ واجب اولور دیسہم واجب اولور دی اولسہ اکا استطاعتکز اولیددی ایددی بونک کی اشیادن سؤالی ترک ایدک زراسزدن اول چکن املرک ہلا کی انیالرینہ کثرت سؤاللری و اختلافلرندن اولدی اولیہ اولسہ سزہ واجب اولان اولدر کہ سزہ امر ایتدیکم شیء اخذایدہ سز و نہی ایتدیکم شیدن اجتناب ایدہ سز ۱۶ اشبو آیت کریمہ اول سیدن نازل اولدی (وان تسألوا عنها حین یزل القرآن تبدلکم) واکر رحکم ایچون قرآن نازل اولدیفندہ ظاہر دہ انک حاجتکز اولان شیدن شرحی اولیوب حالو کہ سز آنک شرحہ احتیاج کزدن سؤال ایتسکز اول سزہ اظهار اولنور (عفا الله عنها) الله تعالی اول اشیادن سؤال ککزی عفو ایددی ایددی من بعد انک امثالی اسئلہ بہ عودت ایشمکہ (والله غفور حلیم) الله تعالی سزک تقریطکزدہ عقوبتدہ عجلہ ایشم ککزین عفو ایدر (قدسألہا قوم من قبلکم ثم اصبحوا بھا کافرین) سزدن اول چکن املر دن انیالرینہ سزک کی اشیاسؤال ایدوب خبر

صالحہ لری الله تعالی بہ اطاعت و حقوق ازواجہ رعایت اید یجیلدر و زو ج لرینک غیبتدہ عمر ضررینی و اموال زوجنی حفظ اید یجیلدر کہ الله تعالی انلری حفظ ایشی سبیلہ و اول نسا انکہ سز انلرک بغض و عصیانندن قور قارسز انلرہ حقوق ازواجی تعلیم و نرم ایلہ نصیحت ایدک وانی دو شککز دن آیرک ۱۷ یعنی مجامعت ایشمک ۱۸ و انلری هیچ عضوی شکست اولما مق درجہ ضرب ایدک اگر انلر سزہ اطاعت ایدر لرسہ اوزر لرینہ ظلم یولنی طلب ایشمکہ الله عظیم الشان انلرہ ظلمہ راضی اولمقدن مزہ و عالی و کیردر (روایت اولندیکہ سعد بن ربیع الانصاری رضی الله عنہ زوجہ سی حبیبہ بنت زید بن ابی زہرہ عصیان معاملہ سی ایشمکہ سعد بنی اختیار بر شمار اور دقدہ باباسی زید پیغمبر علیہ السلامہ تشکیسندہ قصاص امر ییور دیلری الحال بو آیت نازل اولقلہ پیغمبر علیہ السلام بیوردیکہ بر قصاص امر ایتدک لکن الله تعالی خبر لوسنی امر ایددی (وان خفتم شقاق بینہما فابعثوا حکما من

ویرلیک اکا کافر اولدی انکله الله تعالی کمالی ایدر الله تعالی فرائضی فرض ایلدی انی سبق ایتمک و اشیان نهی ایتمدی سزانی هتک ایتمک و حدود حد ایلدی سزانی تجاوز ایتمک و اشیان عفوا ایلدی سزانی بحث ایتمک (ما جعل الله من بحیره ولا سائبه ولا وصیلة ولا حام) الله تعالی بحیره و سائبه و وصیله و حامدن هیچ برینی امر ایتمدی روایت اولسدیکه اهل جاهلیت ابتداعدن ایدیکه چقان برناقه بش بطن طوغروب آخری ذکر اولسه اول ناقه نك قولان شق ایدوب سیلن تخلیه ایدرلردی من بعد ارقه سنه بنزل و سودین صاغزلردی و اکا بحیره دیو وصف ایدرلردی و چقان انلرک بری مریض اولسه و یا بر قریبی غائب اولسه اکر بومرضدن عافیت بولورسم و یا غائبم کلورسه ناقدم نذر اولسون دیو بحیره کبی انک منفعت کندیلره حرام ایدرلردی و اول سائبه ایله وصفنوردی و چقان برشاة یدی بطن طوغروب اول یدیجی ولدی ذکر اولورسه انی ذبح ایدوب یرلردی انی اولورسه انی غنمه ترک ایدرلردی و اکرا اول یدیجی بطن ذکر و انی اولورسه اول انی اچلیچون ذکر دخی استیفاء ایدوب اول وصیله دیو وصفنوردی و چقان برخلک صلبندن اون بطن ولد وجوده کلسه انک ظهرفی کندیلره حرام ایدرلردی ماء و مرعادن انی منع ایتمزلردی و انی حام دیو وصف ایدرلردی (ولکن الذین کفروا یفترون علی الله الکذب) لکن کافر لر اشواشیای تحریم و انی الله تعالی به نسبتلیله اکا کذب و افترا ایدر لر (واکثرهم لا یعقلون) انلرک کزنی فرط جهل لرنده حلال و حرام بینتی فرق ایتمزلر بلکه کبار لرنده مجرد تقلیدله اول کذب ایدر لر اشونمه اشارت وارد که انلرک بعضی فعللرنک بطلان بیلوب لکن اکا اعترا فدن انلری حب ریاست و تقلید آیاه منع ایله (واذا قیل لهم تعالوا الی ما نزل الله و الی الرسول قالوا حسینا ما وجدنا علیه آباءنا) چقان انلره الله تعالی انک کتانه و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ستنه بکک دینسه دیرلر که بزه کفایت ایدر اول دین که آباء عزیزی انک اوزره بولدق (اولو کان اباؤهم لا یعلمون شیئا ولا یمتدون) حق تعالی ایدر که اکر چه آباء لر برشیئی یلمز و طریق حقه کتمز جهله ضالین ایدر لده اقتدا اولنقه کفایت ایدر می حالبو که اقتدا اولنقی شول کسبه لایق اولور که عالم مهتدی ایدوکی یلنه اول وصف ایسه جتله یلنور یوخسه مجرد تقلید کفایت ایتمز (یا ایها الذین آمنوا علیکم انفسکم) یا مؤمنلر نفسلرکزه صلاحی الزام ایدک (لا یضرکم من ضل اذا هتدیتم) ضالک ضالقی سزه ضرر ویره مز چچانکه سزمهتدن اوله سز و اعتداد ندر که کشی منکره طاقی حسبجند انکار ایله قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من رآی منکرا و استطاع ان ینیره بیده فلینیره بیده فان لم یستطع فلیسانه فان لم یستطع فبقلبه پیغمبر عز علیه السلام ایدر برکسه که بر منکری کوروب یدیله انی تنیره قادر اوله تنیره ایسون اکا قادر اولرزه لسانیه اکا انکار ایسون اکا دخی قادر اولرزه قلیله انکار ایسون (الی الله مرجعکم جمعا فینبشکم بما کنتم تعملون) یوم قیامتده جمیعکزه مصیری الله تعالی بهدر دنیا ده کی اعمالکزه خیر و شر فی سزه خبر ویرر اکا کوره جزا کزی ایر کورر دینلرکزه اشواشیایک زولی شول رجال حقنده در که ایمان حلاوتن ذوق ایتدکلر ندرنصره کفره ددن ذی قرابه لرینه دخی انی اذاقه لرا ده ایتدیلر کفره ایسه انلردن انی قبول ایتمیک تأسف ایتدیلر اولیه اولسه الله تعالی

(انلری)

انلری تأسفدن منع ایدوب انلره نفسلری اصلاحی الزام ایلدی طریق اهتدایه سلوکه یوخسه بونکله مراد علی الاطلاق امر و نهی ترک ایتمکون دیکلر زیرابلا ضروره انی ترک ایدن طریق اهتدایه سالکوردن اولمز (یا ایها الذین آمنوا شهادة بینکم اذا حضر احدکم الموت حین الوصیه) یا مؤمنلر چقان بریکزه موت حاضر اولسدانک وصیتی حینده ارا کزده شهادتکزه (اثنان ذوا عدل منکم) سزدن ایکی صاحب عدل مسلمک شهادتیدر (او آخران من غیرکم) و یا ملتکزک غیریدن ایکی رجل شهادتیدر دینلرک اهل ذمتک شهادتی و اشهدوا ذوی عدل منکم دلالتیله منسوخدر اکر چه اوائل اسلامده قتل مسلمین ایچون جائز ایدی و بر قوم دیدیلر که اشوب حکم ثابتدر چقان اشهاد ایچون ایکی مسلم بولنیه ایکی کافر ای اشهاد ایسون شرع ایدر چقان برارض غریبه ده اولوب وصیته اشهاد کسه بولنیه ایکی کافر ای اشهاد ایتمی جائز اولور اول کر که اهل کتابدن و یا مشرکیندن اولسون ایددی کافرک مسلم اوزره شهادتی جائز اولمز مکرکه سفرد و وصیت اوزره اوله شععی ایدر قوقاده مسلمیندن بر رجل مختصر اولوب وصیته اشهاد ایچون مسلم بولمچق اهل کتابدن ایکی رجل اشهاد ایتدی اول ایکی رجل متوفانک ترکمسیله کوفیه کلوب ابو موسی الاشمری به واردیلر زیرا اول آندمه حاکم ایدی قصه ذی ذکر ایدیلرک ابو موسی انلره بمن ویردیکلر نصرکه شهادتین قبول ایتدی حسن و زهری ایدر ذوی عدل منکم یعنی موصینک حی و قبیله سندن ایکی رجل عدل و او آخران من غیرکم و یا خود حی و قبیله کزک غیریدن ایکی رجل شهادتیدر یوخسه احکامدن بر شینده کافرک مسلم اوزره شهادتی جائز اولمز (ان انتم ضربتم فی الارض فاصابتکم مصیبه الموت تحبسونهما من بعد الصلاة) اکر چه ارضه سیر و سفر ایدر کن سزه اسباب موتدن برشی ایره و اول ملتکزک غیریدن اولان ایکی شاهد شهادت ایتدیلر ایددی اول ایکی شهادتی صلا ندنصره به ایقاف ایدک عامه مفسرین دیدیلر که اول صلاته مراد صلا عسر در زیر اهرملت اهل اکا تعظیم ایدوب انده حلف کا ذبن صاقور لر سدی ایدر که انکله مراد تحلیف اوله جق رجلک ملتی صلا تیدر (فیقسمان بالله ان اریتم لا نشتری به ثمنا لو کان ذاقربی) اکر ملتکز اهلندن اولمان ایکی شاهدک قولنده شک و ریب ایدر سکر ایددی انلر الله تعالی به بمن ایسون لر شول وجهله کیم غرض دنیا دن بر شینه طمعه اشوب یغیر زده کذب ایتمشدر اکر چه انکیچون بمن ایتدیکم کشی ذاقربه مز ایدده (ولا نکتم شهادة الله انا اذامن الاثمین) الله تعالی بزه اقامتن امر ایتدیک شهادتی کتم ایتمز زرا کتم ایدر سوز عند الله آلملردن اولورز (فان عز علی انهما استحقا ثمنا فاخران یقومان مقامهما من الذین استحق علیهم الاولیان) و اکرا اول ملت اسلامک غیریدن اولان ایکی شاهدک اثم ایجاب ایدر فعللرینه اطلاع اولسه که اول خیانت و سرقت و حلف کاذب و انک امثالیدر ایددی اول ایکی شاهدک مقاملرینه شول اوزر لرینه خیانت اولنان ورشه دن ایکی شاهد انلرک مقاملرینه قائم اولور که انلر قرابتلری و معرفتلیچون شهادته احقر لر (فیقسمان بالله لشهادتنا حق من شهادتهما) ایددی الله تعالی به بمن ویرلور که بالله بزم شهادت اولکیرک شهادتندن اصدق و قبول اولمغه اولی و احقر (وما اعتدینا انا اذامن الظالمین) و بزم شهادت عذره حق تجاوز ایتمک تجاوز ایتمشدوز ظالملردن اولشز (فلک ادنی ان یا تو بال شهادة علی وجهها و یخافوا ان ترد ایمان بعد ایمانهم) اشوب تقدیم ایدن حکم و یا شهادتی تحلیفه اجدر و احرا در که شهود شهادتین تحریف و خیانت سز تحمیل اولند قلمری

و مرحتله و بیگانه قو کشو لریکزه اراده خیر و دفع ضرر ایله و دوست و مصاحب و رفیق و شریککزه رعایت حقوق و مودله و یولجی و مسافر کزه اطعام و اکرامه و ملک یمینکزه اولان عید و جوا ریکزه اکا و ملائمه جله سنه حسب الطاقه احسان ایدک تحقیق الله عظیم الشان بو مذکور لره و احسان ایچوب متکبرانه صالنه رق ناحق بره ناسه فخر ایددی سوز (الذین یبخلون و یا مروون الناس بالبخل و یکتُمون ما انهم الله من فضله و اعتدنا للکافرین عذابا مهینا) انلر که حق الهی ادا ده و فقرایه تصدقه بخل و امساک ایدر لر و ناسه دخی اول بخلی امر ایدر لر و الله تعالی فضلندن انلره ویر دیک غنا و نعمتی کتم ایدر لر بزعطایای الهی بی کتم ایدن کافر لر ایچون رسوای ایدیلر جهنم عذابی آماده ایدک (و الذین ینفقون اموالهم رثا و الناس و لا یؤمنون بالله و لا بالیوم الاخر و من یکن الشیطان له قرینا فساد قرینا) و انلر که ماللرینی ناسه ریا یوزندن انفاق ایدر لر مع هذا الله

من اهل و حکما من اهلها ان یرید اصلاحا یوفق الله ینهما ان الله کان عابا خیرا) ای مؤمنلر اکر سز اول زوجله زوجنه نک ینلرنده خلاف وقوعی تیقن ایدر سکر اول ایکیکنک اهل لرندن یعنی طرف لرندن انلرک صلاح لرینه رغبت ایدر و عدل اوزره حکم ایدر آدم لر کوندرک اکرا اول متوسطر انلرک اصلاح لرینی قصد ایدر لر سه الله تعالی اول زوج و زوجنه نک یننده توفیق اعطا ایدر و تحقیق الله عظیم الشان ایکی مختلف ینتی تألیفه علیم و ایکی حکم ایدیلرک نصیحتنه خیر اولدی (و اعبدوا الله و لا تشركوا به شیئا و بالوالدین احسانا و بذی القربی و البیتامی و المساکین و الجار ذی القربی و الجار الجنب و الصاحب الجنب و ابن السبیل و ماملکت ایمانکم ان الله لا یحب من کان مختالا فخورا) الله تعالی به عبادت ایدک اکر شبی شریک ایتمک و والدینکزه قول و فعلله احسان ایدک و اقربا کزه صله رحله و یتیملر ده لتوا زلفه و فقیر لره صدقاته و اقربا کز اولان قو کشولریکزه شفقت

تا که انک نازل اولدی بی کون بزم متقدمیزه و متاخر نیزه عید اولوب انی تعظیم ایدموز
دینلیدیکه انک نزولی یوم احده اولوب اول اجلدن نصاری انی عید اتخاذاستدیلر (و آیتنک)
و اول سنک کال قدر تکه و بنم صحت نبوته سندن علامت اوله (و ارزقنا) و بزه اول مائدهی
و پروانک اوزره شکر اعطا ایلکل (وانت خیر الرازقین) زیرا که سن رزق و برنلر خیر لوسین
زیرا که رزقی خلق ایدن و غرض سز و برن اول باری تعالیدر (قال الله انی منزلها عنکم) الله
تعالی انلرک سؤالنه اجابت ایدوب دیدیکه بن سزه اول مائدهی انزال ایدرین (فمن یکفر بعد منکم فانی
اعذبه عذابا لای اعذبه احد من العالمین) مائده نک نزولند نصکره سزدن اول کسه که کافر اوله انلره برنوع
عذاب ایدرین که مائدهی عالم لردن برکسه یه اول عذاب ایتیم زیر اقرده و خنازیره مسخ اولندیلر که
انک مثلی عذاب ایله انلرک غیری تعذیب ایتدی روایت اولندیکه اول مائده برقرضی سفره
ایدی فوقندن و تحتدن ایکی غنمه پینده انلر نظر ایدرکن اینوب اوکلریند قونلیدی عیسی
علیه السلام آغلیوب دیدیکه الهی بی شا کر لردن ایت الهی مائدهی عالمی نه رحت ایت یوخسه
مثله و عقوبت ایتمه اندن طوروب آبدست الیدی و غناز قلوب اغلیدی و اوزرندن مندیکن کشف
ایدوب بسم الله خیر الرازقین دیدی کورسدلر که اول پشمش بالق ایدی اوزرنده پولی و دیکلری
یوغیدی اندن دسم سائل ایدی باشی برابرنده طوز و قوروغی اوچنده سرکه و چوره سته کرانندن
غیری الوان بقول قونلش ایدی و دخی انده بش رغیف اولوب برینک اوزرنده زیتون
و ایکجیسی اوزره غسل و اوچجیسی اوزره سمن و دردنجیسی اوزره جبن و بشجیسی
اوزره قدیده و ارایدی حواریونندن شعون دیدیکه یاروح الله اشوب مائده ده اولان اشیا دنیا
طمانندن و یا آخرت طمانندیدر دیدیکه هیچ برندن دکلدربلکه الله تعالی انی قدرتیله اختراع
ایدوبدر ایددی استدیکنکزی بیکز و الله تعالی یه شکر ایلکزر که اول سزه امداد و فضلندن انی
زیاده ایدمه بعده دیدیلر که یاروح الله اشوب آیتدن بزه بر آیت اخری کوستریدک دیدیکه یاسمک الله
تعالینک اذنیله دیرکل هماندم اضطراب ایتدی بعده دیدیکه بنده اولکی هیئتکه عودت ایتکل
کور دیر که بنده اولکی هیئتکه تحول ایتدی بعده مائده اوچوب کندی اولیه اولسه انلر اندن
سکره عصیان ایدوب مسخ اولندیلر دینلیدیکه اول مائده انلره کون آشوری قرق کون کلدی
و کلچیک اکافقراء و اغنیا صفار و کبار جمع اولوب برلردی چآنکه زوال وقتی ارسه اوکلرندن
اوچوب انلر آنک ظننه نظر ایدمه قالوردی اگر اندن اکل ایدن فقیر ایه مدت عمرنده
غنی اولوردی و اگر مریض ایه مدت عمرنده مرض کور میوب عافیت اوزره اولوردی
بعده الله تعالی عیسی علیه السلامه وحی ایتدیکه بنم مائده مدن فقراء و مرضی اکل ایتسون یوخسه
اغنیاء و اصحاء دکل اوسیدن ناس اضطرابه دوشوب انلردن سکسان اوچ رجل مسخ اولندیلر
دینلیدیکه حق جل و علا مائده انزاله ذکر اولنان شریطه بی تعلیق ایدمچک استغفار ایدوب
مائده نزولن استمزز دیدیلر اولیه اولسه مائده نازل اولمدی (واذ قال الله یا عیسی ابن مریم
وانت قلت للناس اتخذونی و امی الهین من دون الله) ذکر ایت شول و قتیکه حق جل و علا
عیسی علیه السلامه یوم قیامتده دیکه سن ناسه دیدیکه که الله تعالیدن غیری بی و والدیهی دخی
ایکی اله اتخاذایدک (قال سبحانک) عیسی علیه السلام دیدیکه یا الهی سنی تنزیه ایدرین انه نکه

(الوهیتکه)

طورمیک مکر بولده کیدر
یولجی اولدینکزرده صو
بولوب غسل ایدنجیه دک
تیمله نماز قیلک اگر
سز مریض اولوب صو
استعمالندن قورقار سکنز
یاخود سفرده اولوب صو
بوله مز سکنز یاخود سیلیندن
تغوط و تبول و ریخ و سائر
ناقص الوضوء بر شی کسه
یاخود نسوانک بدننه
بدنکزرله طوق سکنز
و ابدست المغه صوبولسکنز
امدی پاک طیراقه قصد ایدک
یعنی تیم ایدک و یوزلر یکزی
واللریکزی دیر سکلر یکزله
بیله اول جنس تراب طاهرله
مسح ایدک تحقیق الله عظیم
الشان بواصری سزه تیسیر
ایله عفو و مغفرت ایدمچک
اولدی بو آیت کریمه نک
تدقیق و تفصیلی فقه کتابلری
مطالعه سته محتاجدر و بو
آیتک اولنک سبب نزولی
سوره بقره ده یسلونک عن
الحرم المیسر آیتده مفصلا
محرردر (الم ترالی الذین
اوتوا نصیبا من الکتاب
یشترون الضلالة و یریدون
ان تضلوا السیل و الله اعلم
باعدانکم و کفی بالله ولیا
و کفی بالله نصیرا) علم
توریتدن نصیب و یریلان
کیمسه لره یعنی علمایه یهوده

الوهیتکه هیچ احد سکا شریک اوله (مایکون لی ان اقول مالیس لی بحق) بکاحق اولیان
قولی دیمک لایق اولمز (ان کنت قلته فقد علمته) اگر بن اول قولی دیمش ايسم سن انی بیلور سن
(تعلم ما فی نفسی و لا اعلم ما فی نفسک) تقسمده اخفا ایتدیکم بیلور سن اعلان ایتدیکم بیلدیکک
کبی اما که بن معلوماتکدن اخفا ایتدیککی بیلزین (انک انت علام الغیوب) غیوبک جیعن
بیلکده سن بلیغن زیرا که خلق ایدوب سن (ما قلت لهم الا ما امرت به ان اعبدوا الله ربی و ربکم)
بن انلره دیمدم الا آنیکه بکاسر ایتدک که بنم بریم و سزک ربکز الله جل شانده عبادت ایدک اکا
عبادتکزرده هیچ احدی اشراک ایتکز (و کنت علیهم شهیدا مادمت فیهم) و بن انلرک اراننده
اولدیمچک اوزر لریند رقیب ایدم اول قولدن و یا انی اعتقاددن انلری منع ایدردم (فلما توفیتی
کنت انت الرقیب علیهم) چون بی سمایه رفعله توفی ایتدک احوال لرینه مراقب ایله تخصیص ایدوب
دیدلیدیک کسندهی دلالة ارشاد و ارسال رسل و انزال آیاتله اول قولدن عصمت و ابعاد ایتدک
(وانت علی کل شی شہید) حالبوکه سن هر شیدتن بنم مقالتمه و انلرک مقالتده مطلع و مراقب سن
(ان تعذبهم فانهم عبادک) اگر سن انلره تعذیب ایدرسک کندی عباد که تعذیب ایدرسن مالک مطلق سن
ملکنده نه ایشلرسک سکا اعتراض اولمز و یا انلر سنک عبادک ایکن غیری یه عبادتله اکا مستحق
اولمشلردر (وان تفقر لهم فانک انت العزیز الحکیم) و اگر سن انلری مغفرت ایدرسک اهل عصیانندن
انتقامه قادر سن و اتابه و عقوبتدن هر فعلکده حکیم سن و هر مجرمی مغفرت اگر چه مستحقنه در
لکن تعذیب ایدرسک عدل ایدر و مغفرتله فضل ایدرسن (قال الله هذا یوم ینفع الصادقین صدقهم)
الله تعالی ایدر اشوب کلام که بنم عیسی پینده و اقدردر شول کونده که دنیا ده صدقه مستر اوللره
صدق لری انده نفع ایدر (لهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدين فیها ابدًا) انلر ایچون
آخرته جنتلر واردر که اغاچلرینک التدن نهرلر جاری اولور انده داغین اولدقلری حالده
(رضی الله عنهم و رضوا عنه) الله تعالی انلرک صدق و طاعتلرندن راضی اولوب انلره
ایتدیکی مغفرت و کال افضالی سییله اندن انلر دخی راضی اولورلر (ذلك الفوز

العظیم) اشبو ذکر اولنان ثواب مؤمنین صادقینه فوز عظیمدر

(لله ملک السموات و الارض و ما فیهن) سموات و ارضک

و ایکسنده اولان خلقک ملک الله تعالی یه مخصوصدر

(وهو علی کل شی قدير) ایجاد و اعدامدن

اول هر شیئه قادردر

۲ ۲ ۲

۲ ۲

۲

تم الجلد الاول و بلیه الجلد الثاني

قد طبع فی مطبعة الاخر

۱۳۱۸

نظر ایتیمز میسنکه رشوته
توریتی تحریف ایدوب
هدایتی ضلالت و یریدلر
وسزی دخی راه حقندن
اضلال ایتک مراد ایدرلر
الله تعالی اعدا کره سزدن
اعلمدر الله عظیم الشان
سزک امریکزه ولی اولمغه
وسزه اعانت ایتک کافیدر
(من الذین هادوا یحرقون
الکلم عن مواضعه و یقولون
سمعنا و عصنا و اسمع غیر
سمع و راغنا یا بالسنتهم
وطعنا فی الدین ولو انهم
قالوا سمعنا و اطعنا و اسمع
و انظرنا لکان خیرا لهم
واقوم ولكن لعنهم الله
بکفرهم فلا یؤمنون الا
قلیلا) شول یهودلر دنکه
کلامی موضعندن تحریف
ایدرلر یعنی پیغمبر علیه
السلام کلامی دیکلیوب
قبول صورتی کوستردکدن
سکره مجلسدن انصرافده
بشقه درلوسویلر یاخود
توریتده نعت نبوی بی
تحریف ایدرلر و قولکی
ایشندک و امر که عصیان
ایتدک درلر یاخود ظاهرا
اطعنا و قلنا عصینا درلر
وسن بزدن ایت بزی
ایشتمزز یاخود خیانت
یوزندن لسانا ایشتم
قلیلره ایشتمز اوله سن

دیرلردی و رعنا کلمسی مراعات و رعوت و راعی معالری ایهام ایچون رعایت ایله و تحقق ایله و جواب تلق ایله دیو
 تبریضانه و لسانریله معوج و ذوالوجهین و دشنامه مشابه و دینه طمن و اسنه زایه بمائل کلام تفویله سویلرلردی اگر
 انلر کلامکی ایشندک و اطاعت ایشندک و بزم قولری ایشندک و بزه نظرایله دیسه لردی انلر ایچون خبرلو و اصوب اولوردی
 و لکن کفرلری سببیه حق تعالی انلری رجعتدن طردایلدی بوحالیه انلردن ایمانه کلنلر آز اولور (یا ایها الذین اتوا الکتاب
 آمنوا بما نزلنا مصدقا لما معکم من قبل ان نطمس وجوها فنر دها علی ادبارها و نلنعمهم کالنا احباب السبت و کان امر الله مفعولا)
 ای کتاب ویریلان کیسدر که توری ویریلان یهود در بزم انزال ایشندکمز قرآنه ایمان کتورنکه اول سز کله اولان
 توری تصدیق ایدیمیدر چهره لرینی عوایدوب آرقه لرینه چوریمزدن یا خود سبت کونی صیدماهی ایدن احباب سبت کبی
 مسخ ایتمزدن مقدم ایمان ایدک الله عظیم الشان امر و وعیدنی ایقاع و حکم و قضاسنی انفاذ ایدر اولدی (ان الله لا یفر
 ان یشرک به و یفر ما دون ذلك لمن یشاء و من یشرک بالله فقد افتری اثما عظیما) تحقیق الله تعالی اصکا شریک
 کتورنی مغفرت ایتمز و شرکدن ماعد صفا و کبار ذنوبی دیلدی کیسه ایچون فضل و احسانیه مغفرت ایدر کیسه که الله
 تعالی به برشی اشراک ایدر سه تحقیق عفو یمتنع بر ذنب عظیم ارتکاب اتمش اولور (الم تر الی الذین یزکون انفسهم بل الله
 یزکی من یشاء و لا یظلمون قتیلا) نظرایتمز من شونلره که کندولرینی تزکیه ایدرلر یعنی یهود و نصاری بز الله تعالی نیک
 ابناء و احبا سیوز اوجته انجق بز کبرر دیرلر بلکه الله تعالی دیلدیکنی و مستحق اولی یا کلکله و مدحله یاد ایدر امدی
 کندولرینی بغیر حق تزکیه لر یچون قتل یعنی خرما چکر دکنده اولان ایلاک قدر انلرک عقوبت نرنده ادنا و نقصانله ظلم
 اولنزلر دینلر کیسه یهوددن رجاعت اطفالر یله یغیر علیه السلامه کلوب دیدیلر که بواطفال اوزره کناه و ارمیدر حضرت
 رسول علیه السلام یوقدر بیوردیلر انلر و الله بز دخی بونلر کیوز کوندز ایشلدن کمن کناه کیجه و کیجه ایشلدن کمن کناه کوندز
 عفو اولور دیدیلر بنه علیه حق تعالی سز ک کند و کند و کزی تزکیه کزه اعتبار یوقدر بیوردی (انظر کیف یفزون علی الله
 الکذب و کفی به اثما مینا) نظرایله که یهودلر کوندز کناهمز کیجه و کیجه کناهمز کوندز عفو اولور دیوالله تعالی به نیجه
 کذب و افترا ایدر چله به ظاهر اولان بو کناهلری انلره کافیدر (الم تر الی الذین اتوا نصیبا من الکتاب یؤمنون بالجبت و الطاغوت
 و یقولون للذین کفروا هؤلاء اهدی من الذین آمنوا سبیلا) نظرایتمز من شول توریتدن نصیب ویریلان یهودیلره که
 جبت و طاغوت نامان بتلره طبارلر و مشرکلر طریق جهیلله مؤمنلردن ارشد و اهدی در دیرلر مرویدر که یهود دن
 کعب بن اشرف و حنی بن اخطب برکروه ایله مکده کتدیله که قریشی تحریر و انلره موافقتله پیغمبر عز علیه السلامه عیار به
 ایدلر قریش انلره سوال ایشدیکه طریق جهتدن بز اهدایز یوخده محمدی کعب سز محمددن اهدا سزدیدی ابوسفیان سز
 اهل کتاب سز و محمد دخی صاحب کتاب سز اکا بزدن اقرب سز بواجلدن سز مککز دن امین دکلز و قیلله سزه اعتماد ایتمک
 ایچون بزم بتلر عزه سجده ایدک کد بزه اطمینان کسون دیدکلرنه سجده ایلدیله حق تعالی انلرک بوضوئله شرکلرینی بیان
 ضمنتده بوآیت کریمدی کوندردی (اولئک الذین امنهم الله و من یلین الله فلن تجده نصیرا) انلر اول کروهدر که الله تعالی
 انلری رجعتدن طردایلدی کیسه که الله تعالی انی رجعتدن طردایدر انکیچون عذاب دفع ایدر یاردجی بولا ماز سین (ام لهم نصیب
 من الملك فاذا لایؤتون الناس نقیرا) اول یهودیلر ایچون پادشاهلقدن نصیب و ارمیدر انلره نصیب محالدر که اولوقت
 بخلرنن ناشی ناسه نقیر خرمما چکر دکنک ظهرنه طهرجنی ویرمز لردی (ام یحسدون الناس علی ما اتیهم الله من فضله
 فقد اتینا الی ابراهیم الکتاب و الحکمة و اتیناهم ملکا عظیما) ای الله تعالی فضلندن ناسه ویردیکی شینه حسدی ایدرلر تحقیق
 بز ال ابراهیم که موسی و داود و عیسی علیهم السلام کتاب ویردک یعنی توری و زبور و انجیلدر و حکمت و وردک
 یعنی حلال و حرامی مبین علیدر و انلره ملک عظیم ویردک یعنی یوسف و داود و سلیمان علیه السلام پادشاهلقلریدر
 حاسلردن مرادیهود یا خود عریدر ناسدن مراد افندیغز علیه السلام یا خود جیع مؤمنیندر فضلندن مراد نبوت و کتاب

و نصر تدر دینلدی تیسیرده آل ابراهیم مراد محمد علیه السلام و کتابدن مراد قرآن و حکمتدن مراد شرایع و ملک
 هقلیدن مراد قیامتدک دوام ایدن شریعتدر دیش (فمنهم من امن به و منهم من صد عنه و کفی بجهنم سعیرا) یهودک بعضیسی محمد علیه
 السلامه و آل ابراهیم کلامندن ذکر اولانه ایمان کتوردی و بعضیسی اندن اعراض ایدوب ایمان کتورمدی یا خود آل ابراهیمک
 بعضی کا ایمان کتوردی بعضی کتورمدی اول ایمان ایتمایلره جهنمک یا کلوا تشری کافیدر (ان الذین کفروا بایاتنا سوف نصلیهم
 نارا اکلنا نصیجت جلودهم بدلناهم جلودا غیره الی ذوقوا العذاب ان الله کان عزیزا حکیما) شول کیسه لره بزم آیات قرآن
 و وحدا نیتیزی و رسولزی انکار ایله کافر اولدیله یقینه انلری نار جهنم اصال ایدرز و دیرلری یا توب پشدکه عذاب دائمی
 طاعت ایچون آن واحدده غیری دریلره تبدیل ایدرز تحقیق الله عظیم الشان اراده ایشدیک شیدن منع اولنماز عزیز و حق
 اوزره عذاب ایتمکه حکیم اولدی (والذین امنوا و عملوا الصالحات سندخلهم جنات تجری من تحتها الانهار خالیدین فیها ابدا
 لم یفیهما ازواج مطهرة و ندخلهم ظللا ظلیلا) و شونلره که ایمان ایدوب صالح عملر ایشلدیلر یقینه انلری اشجاری
 اتندن نهرلر جاری جتله اذخال ایدره رزانه ابدی غلله لر در و اول جتله انلر ایچون ظاهر و باطن عیلردن طاهره زوجلر
 وارد و انلری حرورددن متادی اولنماز کولکلره اذخال ایدرز (ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها و اذا حکمت
 بین الناس ان تحکموا بالعدل ان الله کان سمیعا بصیرا) تحقیق الله تعالی امانتلی اهلنه ویرمکلکی سزه امر
 ایلدی و ناس بنینه حکم ایشدیککز زمان عدلله حکم ایتمکلکزی امر ایلدی بوامانی ادا و عدلله حکمه سزه کوزل نصیحت
 ایلدی تحقیق الله عظیم الشان سزک حکم لر یکزی ایشدیکزی و ادای امانتکزی کور یجیدر بوآیت کریمده اولان امر
 کرچه عموم چله به در انجق نزولی مکمه مکرمده و سبب نزولی شوو چله در که قمع مکه کونی کبه نیک مفتاحی عثمان بن طلحه نیک
 والده سی سلافده اولفله مفتاحی کتورمه عثمان ناسنه کوندلر شیدی واروب اناسندن طلب ایلدکه والده سی بو مفتاح
 عبدالدارک و قندنبو ارثا بزه متقلدر اگر آلور لر سه صکره سکا ویرمز لر دیو قلده و افندیغز علیه السلام مسجد حرامده
 انتظارده اولوب آخر الامر صدیق و فاروق رضی الله عنهما سلافه نیک خانه سنه واروب حضرت فاروق یاعثمان طشره کل
 دیو اواز بلندایله چاغردقه اناسندن الوب نزد حصرت کتوروب دست شریفنه تسلیم اوزره ایکن حضرت عباس رضی الله
 عنده یار رسول الله سقایه زمزی بکافویض بیوردیکز حجاب خانه بی دخی بکا کرم بیورک دیدکده عثمان النی چکدی علیه السلام
 افندیغز عثمانه اگر الله تعالی به ورسولند ایمان ایدر سک مفتاحی بکا ویردیکده عثمان اشته امانت الیهدر دیووردی بعده حضرت
 علیه السلام دست شریفلرنده مفتاحله خانه دن چقد قلرنده مرتضی رضی الله عنه یار رسول الله سقایه زمزم کی حاجتی دخی
 اهل بته احسان بیورک دیدی فی الحال جبریل علیه السلام بوآیت کریمه ایل نازل اولدقه فخر رسالت علیه السلام یا علی سزه
 برکار امر ایدمکه ناس اندن منتفع اولسونلر یوخسه سز ناسدن منتفع اولمق اقتضا ایتمز بیوردی و عثمانی چاغروب یاخی طلحه
 خذها دیوب مفتاحی ویردی عثمان دخی حضرت علیه السلام ملازمی اختیار ایله مفتاحی برادری شیده ویردی (یا ایها
 الذین امنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول واولی الامر منکم فان تنازعتم فی شئ فردوه الی الله و الرسول ان کنتم تؤمنون بالله و الیوم
 الاخر ذلک خیر و احسن تأویلا) ای مؤمنلر الله تعالی به ورسولنه و سز دن خلفا و قضاة و علما و سار حرق و عدل اوزره امر
 صاحب لرینه اطاعت ایدک اگر امور دینکزدن برشیده اختلاف ایدر سکزل الله تعالی نیک کتابنه یعنی قرآنه ورسولنه یا خود صکره
 سننه مراجعت ایدک اگر الله تعالی به و آخرته ایمان ایدر سکز بومراجعت سزه خیر لو و سزک حکم و تأویلکزدن احسندر (الم
 تر الی الذین یزعمون انهم امنوا با انزل الیک و ما انزل من قبلک یریدون ان یحاکموا الی الطاغوت و قد امروا ان ینکفروا به و یرید
 الشیطان ان یضلهم ضلالا بعیدا) نظرایتمز من شونلره که سکا انزال اولنان قرآنه و سندن مقدم انزال اولنان کتب سماویه به
 ایمان ایشدک دیوزعم ایدرلر انلر طاغوتی انکار ایله امر اولنمشیکن ینه محاکمه لرینی طاغوت طرفنه اولماسنی مراد ایدرلر و شیطان
 انلری طاغوته میل ایله اضلال و هدایت بهید ضلالی مراد ایدر ابن عباس رضی الله عنهما دن مرویدر که بریهو دیله بر منافی

بپنده خصومت واقع اولوب مرافعه ایچون یهودی حکمه نبوته منافق طاعی اولان کعب بن اشرف طاغوته کیمک استیلا
منافق یهودی بی تحویل ایله میوب ناچار حضور حضرت پیغمبر علیه السلامه کلوب مرافعه اولدقلرنده حکم یهودینک
ادعاسنه موافق اولمغله حضوردن خروجلرنده منافق راضی اولوب عمر رضی الله عنه به کیدرتکرار مرافعه اولورزدیو
یهودی بی جبرافاروق قبوسنه کتوردی یهودی ناجرا دعوی وحکم پیغمبری عمر رضی الله عنه به بیان ایتدکده فاروق
منافقه دخی سؤال ایتدی منافق بی بویه در لکن ناکا راضی دکم سندن حکم استرم دیدی عمر رضی الله عنه سز بوراده طورک
بن شمدی کلور حکم ایدهرم دیو ایچرو خانه سنه کربوب وقبیلله جیقوب منافقک بوی بی اوروب اشتد الله تعالینک
ورسولنک حکمت راضی اولمغانه بنم حکم بویه در دیدی اول سیددن بوآیت کریمه نازل اولدی اولکون افندیز علیه
السلام عمر رضی الله عنه به فاروق لقبی ویردی (واذا قیل لهم تعالوا الی ما ازل الله والی الرسول رأیت المنافقین
یصدون عنک صدوداً) چنان انله الله تعالینک کتابنه ورسولنک حکمت کلک دینسه منافقاری کوررسنکه
سندن عداوت اعراضله اعراض ایدرلر (فکیب اذا اصابتم مصیبة بما قدمت ایدیهم ثم جاؤک یحلفون بالله
ان اردنا الا احساناً وتوفیقاً) بونلرک تقدیم ایلدکلری صدودو اعراض وطاغوتک مرافعه سن استدکلری مثلاً عللری سبیلله
بونلره ۱۱ فاروق قتل کی ۱۲ بر مصیبت اصاب ایتدیکی زمان حاللری نیجه اولور صکره اعتذار ایچون یاخود مقتول منافقک
دیتی طلبله سکا کلوب عین بالله ایدرلر که بزم ۱۳ عمر رضی الله عنه به کیمکدن مراد من انجق ایکی خصمک پنی وجد احسنه تألیف
وتوفیق ایدی درلر (اولک الذین یعلم الله ما فی قلوبهم فاعرض عنهم وعظمهم وقل لهم فی انفسهم قولاً بلیغاً) اول کسدرلر
قلبلرنده اولان نفاق و عین کاذب لرینی الله تعالی بیلور انلرک اعتذارینی قبولدن اعراض ایله وانلره آشکار نفاق و دروغی ترکلریچون
وعظ ایله وخفاده مؤثر تهیدی حاوی کلام سوبله (وما ارسلنا من رسول الا لیطاع باذن الله ولوانهم اذ ظلموا انفسهم جاؤک
فاستغفروا لله واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله تواباً رحیماً) بکوندر دیکمز رسوللری انجق انک قوی الله تعالینک امریله
اکا اطاعت ایتسونلر دیو کوندرلر اگر انلر سنک حکمی انکار و نفاقله نفلریند ظلم ایتشار ایکن سکا کلوب اخلاصله الله تعالیدن
مغفرت طلب وسندن اعتذارله استشفاع ایتدلر الله عظیم الشان انلرک توبه لرینی قبول ایدر ورجیلله فضل ایدر ایدوکی
بیلورلردی (فلاوربک لایؤ منون حتی یحکموک فیما شجر بینهم ثم لایجدوا فی انفسهم حرجاً بما قضیت ویسلموا تسلیماً)
ربک جل شانه حقیچون انلرایمان ایتزلر تا که بیلرنده اختلاف ایتدکلری شیده سکا حکم ایتدیروب صکره اول حکمدن نفلرنده
کوچلک وشک بولمازلر سد ظاهر اوباطنا سکا قیاد ایدرلر (ولوانا کتبنا علیهم ان اقتلوا انفسکم و اخرجوا من دیارکم ما فعلوه
الاقلیل منهم ولوانهم فعلوا ما یوعظون به لکن خیر الهم واشد تنبیهاً) بنی اسرائیله فرض ایتدیکمز کی اگر انلرک اوزرنده
کندولرینی قتل ایتکی یاخود کندو دیارلرندن چیقماغی فرض ایدیلک انی انجق انلردن از کیمسه ایشلییدی اگر انلر نفاق ترکلدر
و وعظ اولدقلرینی ایشلسه لر ایدی انلرایچون خیر لوو دینلرنده زیاده ثبات اولوردی ۱۴ روایت اولندیکه زیر بن العوام رضی الله عنه
ایله انصار دن حاطب بن ابی بلتعنه پنده من رو عاتلرینی سق ایدر آب خصوصنده مخاصمه لری واقع اولوب حکمه نبوی به کلدکلرنده
سید عالم علیه السلام یاز بر سن کندو بریکه صویر بده قو کسوک حاطبه ویر یوردیدی حاطب انفعالا عزمده سنه مساعده ایلدی
مضموننده بی ادبانه کفتکوا یلیوب اندن مقدار رضی الله تعالی عنده او غر ایدرلر اول قنغکزه حکم اولندی دیوسوالنده حاطب اکر
چهره ایله عیسی اوغلنه حکم ایلدی دیدی مکر اولمغله به یهودی بولمغله همان اول یهودی الله بونلری قتل ایتسونک بونلر
بر آدمک پیغمبر لکنه شهادت ایتدکدن صکره حکمنده اتهام ایدرلر والله بزموسی علیه السلام زماننده برکناه ایدوب موسی بزه
اندن توبه ایچون کندو کزی قتل ایدک دیدکده فی الحال نقیاد ایلله برلر عزی قتل ایدرلر شمش بیک کیمسه مقتول اولدی دیدی
عمر بن یسار وعمار بن یسار و ثابت بن قیس و عبد الله بن مسعود رضی الله عنهم ایشدوب والله اگر رسول الله بزه کندو کزی قتل
ایلدک دسه امرینه اطاعت ایدرلر کیدیلر (واذا لایناهم من لدنا اجر اعظیماً) وثابت اولدقلری تقدیرجه عند مندن انلره

اجر عظیم وریرز که جتدر (وله دیناهم صراطاً مستقیماً) وانلری صراط مستقیمه که جنت یولدر هدایت ایدر کوستریرز
(ومن یطع الله والرسول فاولک مع الذین انعم الله علیهم من النیین والصدیقین والشهداء والصالحین وحسن اولئک رفیقاً)
انبیار و انبیای تصدیقله ناسد حق اعلان ایدنلر و فی سبیل الله غزاده شهید اولنلر واعمال واحوالنده رضاء الله اولنلر که انلره
الله تعالی انعام ایتدیکی کیمدلدر هر کیمکه الله تعالی به ورسولنه اطاعت ایدر قیامتده اول مذکور منم ذاتلرله برابر انلرک
هر بری نه کوزل رفیقلدر (ذلک الفضل من الله وکفی بالله علماً) بومنملره وانلرله بیلله اولنلره زیاده فضل و کرم الله
تعالیدندر بوفضله مستحقلر قدرینی الله تعالینک بیللی کافیدر ۱۵ مریدر که پیغمبر من علیه السلامک موالیسندن ثوبان رضی
الله عنه برکون جناب نبوتاب علیه السلام حضوریند کلدیکه ضعیف ونحیف اولمش رنک روینک تقیر واصفرارندن
سؤال بیورلدقده جوابنده یار رسول الله باعث ضمیم سنک جائنه اشیاقدر سنک جال شریفکی کورمدیکم
زمانی بنمردن عد اتم حالابواندیشده نمکد اجل کلوب ضروری مفارقت اقتضا ایتدکده نه چاره ایدهرم و آخرتی دخی
فکر ایدرمکه جتد کبرسم سن اعلا درجه ده بنایس دون منزلده اولوب قورقارمکه کورمیم معاذ الله ناره کیدرسم
کلی فرادر دینمکه بوآیت کریمه نازل اولدی (یا ایها الذین آمنوا خذوا حذرکم فانفروا ثبات او انفروا جیماً)
(وان منکم لمن لیطئن فان اصابکم مصیبة قال قد انعم الله علی اذالم اکن معهم شهیداً) ای مؤمنلر سلاحکزی اخذایدک
و حربیه حاضر اولک ومقاتله اعدایه بلوک بلوک یاخود جهیتله جیجک تحقیق سزدن کیمسه وارد که غزایه کیدر کوسروب
صکره تأخیر و بطالت ایدر ۱۶ مراد بن ابی و اسحابی اوله ۱۷ اگر سزه هزمت کی بر مصیبت اصاب ایدر سه اول کیمسه
دیر که الله تعالی بکا انعام ایتدی بواجلدن معرکه ده انلرله بیلله حاضر بولندم (ولئن اصابکم فضل من الله ليقولن کان
لم تکن بینکم و بینة مودة یالتین کنت معهم فافوز فوزاً عظیماً) اگر سزه الله تعالیدن قمع وغنیمت کی بر فضل اصاب
ایتد سز کلدانک پنده مودت بوغمش کی نولیدی بندخی انلرله برابر اولدم ده بوغنیمت عظمایه ظفر یاب اولدم دیر
(فلیقاتل فی سبیل الله الذین یشرکون الحیوة الدنیا بالآخرة ومن یقاتل فی سبیل الله فقتل او یغلب فسوف نؤتیها اجر اعظیماً)
حیات دنیایی نعیم آخرته ببع ایدنلر فی سبیل الله دشمنله مقاتله ایتسونلر کیمکه فی سبیل الله مقاتله ایدوب قتل اولنورسه یاخود غلبه ایلله
ظفر بولورسد یقینده بزا کاجر عظیم وریرز (وما لکم لا تقاتلون فی سبیل الله والمستضعفین من الرجال والنساء والولدان
الذین یقولون ربنا اخرجننا من هذه القرية الظالم اهله واجعل لنا من لدنک ولیاً واجعل لنا من لدنک نصیراً) ای
مسلمانلر نولدی سزه که الله تعالی ومستضعفین بولنده مقاتله ایدوب رجال ونسوان واطفال دن دست کفارده گرفتارینی مکده
قلان اهل اسلامی قورنار مازسکز اول گرفتار ضغفار ۱۸ یعنی مدینه به هجرت ایدمیب قتللر ۱۹ یارب بز یوقریه نک
ظالم اهالیسندن خلاص ایلله چیقارو بزمیچون عندکدن ولی یاردیجی تمین قیل دیودعا ایدرلر ۲۰ دینلرک انلرک دعا لری
قبولله مکد قمع اولنوب عتاب ابن اسید ولی تمین بیورلمغله او مظلومین رفاه کسب ایتدیلر (الذین آمنوا یقاتلون فی سبیل
الله والذین کفروا یقاتلون فی سبیل الطاغوت فقاتلوا اولیاء الشیطان ان کید الشیطان کان ضعیفاً) مؤمنلر فی سبیل الله
مقاتله ایدرلر و کافرلر طاغوت یعنی شیطان طاعتنده قتال ایدرلر امدی ای مؤمنلر سز شیطانک جنود وولیلری اولان کافرلرله
قتال ایدک تحقیق شیطانک مکرو حیلله سی ضعیف اولدی (الم تر الی الذین قبل لهم کفو الیدیکم واقیموا الصلوة واتوا الزکوة
فلما کتب علیهم القتال اذا فریق منهم یخشون الناس کخشية الله او اشد خشية وقالوا ربنا لم کتبت علینا القتال لولا
اخرتنا الی اجل قریب قل متاع الدنیا قلیل والاخرة خیر لمن اتقی ولا تظلمون قتیلاً) آیا شونلره نظرا تمز میسنکه انلره
قتال کفار دن الیکزی چکک و نمازه قیام ایدک وز کاتی ویرک دینلدی و قتا که هجرتدن صکره انلره قتال فرض اولدقده
انلردن برکروهی مشرکیندن الله تعالیدن قورقارکی بلکه دخی زیاده قورقدیلر و یاربنا اوزریمزه نیچون قتالی فرض
ایتدک و بز ی اجل موعود من حلونه دک تأخیر ایتدک دیدیلر یا محمد سن انلره دیکه دنیایک نفع و عتمی قلیلدر و شرک

و معصیتدن صاقتان کیمسه ایچون آخرت خبرلوردن واجر مجاهده دن رشتہ بندر خرما قدر تقصائله ظلم اولماز سکر
 مرویدر که هجرتدن مقدم اصحاب مکہ ده ایکن مشرک لردن اذیت کور ملریله پیغمبر علیه السلامدن قتال ایچون اذن
 طلب ایلدیلر علیه الصلوة والسلام هنوز قتاله امر اولمدم دیوانلری منع ایدردی صکره قتالک وجوبنده لم کتبت قولی
 سولیا نلرده مفسرین اختلاف ایتمیشلر بعضلر مشرکین ایدی دیش بعضیلر مؤمنیندن هنوز علمده راسخ اولیوب اعتقاد ایله
 اولمیدر ق مجرد مقاتله دن خوف لردن ناشی سولیبوب صکره توبه ایتدیلر دیش واللہ اعلم (این ماتکونوا بدرکم الموت
 ولو کنتم فی بروج مشیده وان تصبهم حسنة یقولوا هذه من عند الله وان تصبهم سيئة یقولوا هذه من عندك قل کل من عند
 الله قال هؤلاء القوم لا یكادون یقهون حدیثا) زرده اولور سکر اگرچه یوکسک و متین بر جارد و قلعه و کوشکلرده
 دخی اولور سکر سزه موت ایریشور و یتشورا کرانلره ۱۰ یهود و منافقینه ۱۰ حسنه اصابت ایتسه یعنی ذخائرده بولاق و اسمارده
 اوجوزلق اولسه بو عند الله در دیرلر و اگر سینه که قحط و غلا واقع اولسه سنک یعنی پیغمبر علیه السلامک و اصحابک شومنددر
 دیرلرسن انلره دیکه حسنه و سینه جله سی الله تعالیکن طرفنددر بوقومنه اولدیکه قرآن عظیم الشانی فهم ایلک یقین
 اولماز لر ۱۰ مرویدر که پیغمبر عز علیه السلام مدینه قدوملری او آند اسمارده غلا واقع اولمغه یهود و منافق بوسینه بی
 قدوم مهاجرینه و یرمش اوله لر بنه علیه بوجهله بیان الهی و قوعبولدی علی قول حسنه غزو و بدر و سینه و قعده احد اوله و العلم
 عند الله (ما اصابک من حسنة فمن الله وما اصابک من سيئة فمن نفسك و ارسلناک للناس رسولا و کفی بالله شهیدا) ای انسان نعمت
 و ایلکدن هر نه که سکا اصابت ایدرسه الله تعالیکن فضل و کرمنددر و بلیه و ضرردن نه که اصابت ایدرسه نفسک
 عملنددر یا محمد سنی کافه ناسه تبلیغ احکام ایچون رسول کوندردک الله عظیم الشان رسالت و صدقنه شاهد کافیدر ۱۰ بآیت
 کرمه سنک اوائلنده اولان کاف خطابلری بیضاوی انسانه دیشدر که بوجهله یازلدی حسین واعظ جله سنی پیغمبر علیه
 السلامه خطابدر دیو تحریر ایدر (من یطع الرسول فقد اطاع الله و من تولی فآرسلناک علیهم حفیظا) رسوله اطاعت
 ایدن کسه تحقیق الله تعالیله اطاعت ایتدی اگر بر کیمه بواطاعتدن اعراض ایدرسه بستی انلرک اوزرینه حافظ و رقیب
 کوندردمک سکا لازم اولان تبلیغدر حساب و عقابلری بزکوررز (و یقولون طاعة فاذا برزوا من عندک بیت طائفة
 منهم غیر الذی تقول و الله یکتب ما یتون فاعرض عنهم و توکل علی الله و کفی بالله وکیلا) سنک حضور کده منافق لاشمز
 سکا اطاعتدر دیرلر یا نکلدن آیرلدن قلدن انلردن بر طائفه ایله سنک دیدیک سنک خلافتی کیمه تدبیر ایدر لر الله تعالیکن امریله
 کراما کاتبین انلرک تدبیر شبانه سنی یازار امدی سن انلردن اعراض ایله وجیع امور کده لاسیا انلرک حقتده الله تعالیله
 توکل ایله الله عظیم الشان انلرک انتقامنه وکیل جهتیه سکا کافیدر (افلا یتدبرون القرآن ولو کان من عند غیر الله لوجدوا
 فیہ اختلافا کثیرا) ایا انلر قرآنک کلام حق اولد یعنی و معاینستی تفکر و تدبر اغزلری اگر اول قرآن الله تعالیکن غیریدن
 یعنی کلام بشردن اولیدی انده تناقض معنی و تفاوت نظم کبی اختلاف کثیر بوللردی (واذا جاءهم امر من الامن و الخوف
 اذا عوا به و لو ردهو الی الرسول و الی اولى الامر منهم لعل الذین یتنبطونه منهم و لولا فضل الله علیکم و رحمته لاتبعتم
 الشیطان الا قلیلا) قحان منافق لره پیغمبر علیه السلامک کز لوغزایه کوندردیکی عسکرک غالبیت و مغلوبیتلردن بر امر یعنی
 خبر کسه عسکرک عزیمت و هزیمتی ناسه افشا ایدوب مسلمنه ضعف و یرر لردی اگر اول خبری علیه السلامه یا خود
 اهل اسلامدن امر اید و یزسه لر پیغمبر علیه السلام و اول امر اول خبری یلیوب اخفا و افشادن قنفسی اولی ایدسه ذه نلردن
 تحقیق و استخراجه اکا کوره حرکت ایدر لردی اگر سز مکر عقلنده رجائی اولان آز کیمدر تابع اولمز لرایدی ۱۰ ورقه
 بن نوفل و قیس بن ساعد و بحیرا راهب و زید بن عمرو کیمکه انلریعت و نزول قرآنندن مقدم موهبت الهی و رجحان عقلاریله
 اهتدا و انلر لرایدی (فقاتل فی سبیل الله لا تکلف النفسک و حررض المؤمنین عسی الله ان ینکف بأس الذین کفروا و الله
 اشد بأسا و اشد نکیلا) غیریلری جهاد دن تخلف ایدر لرسه دخی سن کدک دشمنله فی سبیل الله مقاتله ایله که جهاده

(انجق)

انجق نفسک تکلیف اولمش سین و مؤمنلری دخی قتاله ترغیب ایله شاید که الله تعالی کافر لردن شدتی مسلمانلردن دفع ایدره
 الله عظیم الشان هیبت و صولنده و تمذیب و عقوبنده قریشدن اشددر ۱۰ مرویدر که بدر صفرا ده ابوسفیان ایله جنکه
 مواعده اولنوب وقت موعود کلد کده ناسی جنکه دعوتلرنده بعضیلرنده نفرت و قوعیله بآیت کریمه نازل اولدی (من
 یشفع شفاعة حسنة یکن له نصیب منها و من یشفع شفاعة سيئة یکن له کفیل منها و کان الله علی کل شیء مقبلا) کیمکه مسلم حقتده
 کوزل شفاعة شفاعت ایدر یعنی رطابت حقله اول کیمسه نک نفعه سی ضررینی دفع یا خود اکا خبر دعا ایدر اول
 شفاعت ایچون اکا ثواب بهره سی وارد کیمکه بر کیمسه نک ضررینه سی و یا خود اکا بد دعا ایدر و بالندن اکا حصه وار
 در الله عظیم الشان هر شیشه مقتدر و حافظ و شاهددر (واذا حیتم بمجیه فحبوا باحسن منها و ردوها
 ان الله کان علی کل شیء حسیبا) قحان بر مسلم سزه سلام و یرسه سز اکا انک سلامندن
 احسن و جله یامثلیره رایدک تحقیق الله عظیم الشان تحیده کزی محاسب و مکافات کزه کفایت ایدر پیغمبر ۱۰ در سلامده احسن اولان
 یرسی سکا ۱۰ السلام علیکم ۱۰ دیرسه سن ۱۰ وعلیکم السلام و رحمة الله ۱۰ دی اگر اول کیمسه سلامنده ۱۰ ورحمة الله ۱۰ دخی
 دیرسه ۱۰ و برکاته ۱۰ بی زیاده ایله اگر اول کیمسه ۱۰ و برکاته ۱۰ بی دخی دیرسه سنک سنیله ردا یله (الله لا اله الا هو یجمعکم
 الی یوم القیمة لا ریب فیہ و من اصدق من الله حدیثا) انلر غیری معبود بالحق اولیوب انجق اول بر الله حقیچونکه اول شک
 و شبهه دن ماری اولان قیامت کوندده سزی قبرلر یکردن عشره جمع ایدر حکدر الله تعالیکن غیری قول و وعده انه اصدق کیدر
 (فالکم فی المناقین فتنین و الله اکرهم بما کسبوا اتریدون ان تهدوا من اضل الله و من یضل الله فلن یجد له سیلا) سزه نه
 اولدیکه منافق لره خصوصنده ایکی فرقه اولوب کفرلرینه اتفاق ایتمز سکر الله تعالی انلری کسب ایتدکری عملاریله کفره رد
 ایلدی الله تعالیکن ضلالتده بر اقدینی کیمه بی سزه هدایت کتورمکی مراد ایدر سز حق جل و علا اول کیمه بی که ضلالتده
 براغورسن اول کیمسه ایچون طریق هدایتی بوله مز سن ۱۰ بآیت کریمه نک نزولنه سبب اولان منافقین حقتده مفسرین
 اختلاف ایتمیشلر در که مکهدن هجرتده اثنای طریقه نام اولوب کیرود و نکلرنده بزینه اسلام اوزره زیدی مدینه به خبر
 کوندردیلر یا خود مدینه به هجرتدن صکره بعضیلری مدینه نک هواسی مزاجلرینه مخالف کلدی بهانه سیله بادیده افاقته
 پیغمبر علیه السلامدن اجازت آلوب مدینه دن چقد قلدن مکه مشرک لرنده مختلط اولدیلر نه ایدسه بونلرک اسلام و کفرلری
 باینده صحابه نک اختلافی واقع اولمشیدی (ودوالو تکفرون کا کفروا فتکونون سواء فلا تغذوا منهم اولیاء حق یا جروا
 فی سبیل الله فان تولوا فخذوهم و اقلوهم حیث وجدتموهم و لا تغذوا منهم ولیا و لا نصیرا) انلر کندولری کبی سز لرد
 دخی کافر اولوب انلرله برابر اولمکزی استر امدی انلرله بلا غرض فی سبیل الله هجرت ایتیمجه انلردن دوست اخذ ایتیمک اگر
 توحید و هجرتدن اعراض ایدر لرسه انلری حل و حرم نه محله بولور سکر اسیر و قتل ایدک و انلردن دوست و مددکار
 اخذ ایتیمک (الا الذین یصلون الی قوم بینکم و بینهم میثاق اوجاهکم حصرت صدورهم ان یقاتلوکم او یقاتلوا قومهم و لو شاء
 الله لسلطهم علیکم فلقاتلوکم فان اعتزلوکم فلم یقاتلوکم و القوا الیکم السلم فاجعل الله لکم علیهم سیلا) الاشول کیمه لری اسیر
 و قتل ایتیمک که انلر بر قومه و اصل و ملتجی اولدیلر که اول قومه سز لردن بیکزه انلره دخیل اوللره تعرض اولنماق اوزره
 عهد و میثاق اولمشیدی ۱۰ اول معاهد قوم خزاعه یا بنی بکر یا بنی اسلم اوله ۱۰ و اول کیمه لری دخی اسیر و قتل ایتیمک که انلرک
 روللری سز کله و قوملریله مقاتله بی کریمه کوروب سز کلوب سز کله و قریشله مقاتله به قارشیموب بیطرف طور معاهده
 ایتمشیدی ۱۰ انلر بنو مدلجدر ۱۰ اگر الله تعالی مراد ایدیدی انلری سزک اوزر یکرزه مسلط ایدوب سز کله مقاتله ایدر لردی
 اگر انلر سز کله مقاتله دن اوزاق طور لرسه انلرله مقاتله ایتیمک و سزک طرف کزه انقیاد و مسالمة القا ایدر لرسه انلری قتل
 ایتیمک الله عظیم الشان سزک ایچون اذن و راه و یرمدی (ستجدون اخرین یریدون ان یأمنوکم و یأمنوا قومهم کلا ردوا
 الی الفتنة ارسوا فیها فان لم یعتزلوکم و یقوا الیکم السلم و یکفوا ایدیهم فخذوهم و اقلوهم حیث تقفتموهم و اولکم جعلنا

لکم علیہم سلطاناً میناً) سز بر قوم آخر دخی بولورسکز که انلری اسدو غطفان اوله انلرسزه کلوب مسلمانز و قوملرینه کتدکلرینه انلری استنزا ایتدک سزده نر دیرلر که سز دن و قوملرندن امین اولق مراد ایدرلر هر بار که فته و شرکه دعوت اولسدر اول طرفه رجوع ایدرلر اگر انلرسزه صلح و سلم القایده رک سز کله مقاتله دن مباعده و کف یدایتمزلر سده محله راست کلوب ظفر بولورسکز اخذ و قتل ایدک و کفرلری انلرک اوزرینه قتل و سیه سز کچون حجت واضحده قبلدق (وما کان لمؤمن ان یقتل مؤمناً الا خطاً ومن قتل مؤمناً خطاً قهریر رقبه مؤمنه و دینه مسلمة الی اهله الا ان یرصدقوا فان کان من قوم عدولکم و هو مؤمن قهریر رقبه مؤمنه وان کان من قوم ینکم و ینهم میثاق فدیة مسلمة الی اهله و تحریر رقبه مؤمنه فن لم یجد فصیام شهرین متابعین توبة من الله و کان الله علماً حکماً) بر مؤمن ایچون بر مؤمنی ناحق یره قتل ایتک جائز اولدی مکر خطا ایلده اوله کیکه بر مؤمنی خطایله قتل ایدله اول قاتل ایچون بر کوله یاجاریه آزاد ایتک و اول مقتولک وارثلرینه ینلرینه تقسیم ایچون دیت کامله و یرمک لازمدر مکرکه اول ورثه اولدی قاتله تصدق ایدله اگر اول مقتول سزک دشمنلریکز کفره دن اولوب ایچلرینه ایمانه کیش ایدلر ایچون یند بر قول ازادی لازم اولوب دیت اقتضایتمز که اول مقتول مؤمنک اقرباورثلری کافر اولمشله اکاوارث اولمازلر و اگر اول خطایله مقتول سزکله ینکزه عهده و میثاقده بولان کفره دن اولورسه یند اسلام یننده اولدی قی قول ازادی و دیت لازم کلور و اول کیسه که قول ازادینه قدرتی اولیوب و بولمز ایدله اکی ماه بلافاصله اورج طومق واجب اولور اشوب حکم سزه الله تعالیدن توبه در الله عظیم الشان قاتل و مقتولک حاله علیم و دیت و کفارت باندله حکیم اولدی بو آیت کریمه نیک سبب نزولنی مفسرین بوجهله بیان ایتلرلر که عیاش بن ابی ربهعه مکده پیغمبر علیه الصلوة و السلام ملاقاتله اسلامه کلوب و اقرباسندن خوفله مدینهیه فرار ایتشیدی انلرک اناسی زیاده جزع و فزعه اولوب اوغللری حارث و ابوجهل که عیاشک انا بر قرینداشلری ایدلی اول اوغلرینه سز عیاشی بکا کتور منجه نه یر و نه ایچر و نه کولکبه کیرم دیو ترجمه انداخته ایتکله انلر دخی حارث بن زیدنی برابر آلوب اوچی مدینهیه عزیمت و دخول ایلده عیاشی بولوب انلرینک حالنی افاده و دینه قطعاً مداخله اولنیوب هر وجهله راحتنی التزام و عین ایلده ایلاندریوب معامکه به عازم اولدیلر همان یوله کیردکلرینه حکم باغلیوب ضرب ایدله رک اناسه کتور دیرلر اناسی انی کونشه باغلیوب ایمان کتور دیکک دیندن دو نیمجه صلیوریم دیو بر اقدی ناچار مرادلرینه موافقتله خلاص بولدی بعده بر کون حارث بن زید عیاشله صحبت ایدرکن ای عیاش سنک ایمان ایتدیکک محمد دینی حق ایدله نیچون حق دینی ترک ایتدک اگر باطل ایدله نیچون باطل دینه کیرمش ایدک دیکده عیاش غضبلوب و الله سنی نه محله تنها بولورسم قتل ایدهرم دیدی بعده عیاش اسلامه کلوب مدینهیه هجرت ایتدی و مکره حارث دخی مسلمان اولوب مدینهیه کلدی اما عیاش حارثک اسلامه کلدیکنی کورمدی و یلزل ایدلی بروقت حارث مسجد قبا نزدنده تنها کیدرکن عیاش راست کلوب عینی موجبجه حارثی قتل ایلدی صحابه نه ایتدک بر مسلمان قتل ایلدک دیو عیاشه ملامت ایتدکلرینه نادم اولوب حضور نبویه عینی و حارثک اسلامه کلدیکندن بخبر ایدوکنی تقریر و اعتذار ایتکله بو آیت کریمه نازل اولدی (ومن یقتل مؤمناً متعمداً فجزاؤه جهنم خالداً فیها و غضب الله علیه و لعنه و اعدله عذاباً عظیماً) بر کیسه که قصد بر مؤمنی قتل ایدر انلرک جزاسی دائم اوله رق جهنمدر الله عظیم الشان کا غضب و لعنت و انکچون عذاب عظیم آماده ایدر بو آیت کریمه نیک سبب نزولنی مفسرین بویه نقل ایدرلر که مقیس بن حبابه قرینداشی هشامی بنو النجارده مقتول بولوب پیغمبر علیه الصلوة و السلام انی بیان ایتدکله پیغمبر علیه الصلوة و السلام بنی فهردن زهیر ایلده انی بنی نجاره کوندر دیکه اگر قاتلنی ییلورلر سده بولرله تسلیم ایتسونلر قصاص اولسون اگر قاتلنی معلوم دکلسه دینی و یرسونلر بیوردی فی الواقع معلوملوی اولماقله یوز دوه دیتی و یروب مقیس ایلده زهیری اعاده ایلدیلر مدینهیه کلورکن یوله مقیس و شیطانله کویا قصاص دیو زهیری قاتله مکده عودت ایدوب مرشد اولدی که نزولی مقیس حقده اوله (یا ایها الذین آمنوا اذا ضربتم فی سبیل الله فقیلوا لا تقولوا

لن الی الیکم السلام لست مؤمناً یتغنون عرض الحیوة الدنیا فعد الله مقام کثیره کذلک کنتم من قبل فن الله علیکم فقیلوا ان الله کان یأتمعلون خیراً) ای مؤمنلر نجان سز فی سبیل الله جهاد ایچون سفرا یتسکز مؤمنی کافر دن تمیز و بیان خصوصنده دقتله تفحص ایتدک و سزه مسلمان قاعده سنجه سلام و یرنه بر مؤمن دکلدر دیمه یک که انکله دنیا نیک متاع و غنیمتی طلب ایدله سز الله تعالی عندنده غنیمت کثیره واردر که سز مال ایچون مسلمان قتلدن بی نیاز ایدر سز دخی بوندن مقدم اوائل اسلام کزده کله شهادت اعلانیله مال و خونیکزی محافظه ایتشیدیکز بعده حق تعالی سزه دینه استقامت و ثباتی من و احسان ایلدی امدی سز دخی انلرک کله شهادتی ایتانلری مال و جان خوفندن ظنیه بلا تبیین قتلرینه عجله ایتیک تحقیق الله عظیم الشان ایشلدیکز شیشه خیردر مریدر که بو آیت کریمه فدک اهل یستدن مرداس انلرک ایچنده یا لکز مسلمان ایدلی اهل یسی سز یرنه خبردار علیه وسلم اول قومده غزایچون سز یره کوندر مشیدی و بر مرداس انلرک ایچنده یا لکز مسلمان ایدلی اهل یسی سز یرنه خبردار اولوب فرار ایتلرله مرداس مال و متاع و غنیمله بر طاعده متحصن طور دی مسلمانلر تکیرله کلدکلرینه اولدخی تکیر و شهادت کله سی کتوره رک طاعدن ایتدکله اسامه بن زید فی الحال انک باشی قطع و اموالی غارت ایلدی بو خبر پیغمبر علیه الصلوة و السلامه ایرشدکله متالم اولوب اسامهیه اللهک وحدایتته معترف و کله شهادت کتورن آدمیی قتل ایدر سز دیو عقاب ایتدکله اسامه انک ایتان شهادتی قلیج خوفندن ایدلی دیمکله سن انک قلیج یارمدکله سلاح قورقوسندنی دکللی بیلدک دیو قول آزادینی امر بیوردی (لا یستوی القاعدون من المؤمنین غیر اولی الضرر و المجاهدون فی سبیل الله باموالهم و انفسهم فضل الله المجاهدین باموالهم و انفسهم علی القاعدین درجته و کلا و عد الله الحسنی و فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجرا عظیماً) مؤمنلر دن ضرورت و عذر صاحبی اولیوب غزادن بطاشله قاعدلر فی سبیل الله مال و نفسلریله جهاد ایدنلرله برابر اولمز مال و نفسلریله جهاد ایدنلرله عذرایله قاعدلر اوزرینه الله تعالی بر درجه فضیلت احسان ایلدی حق جل و علا مجاهد و معذور قاعدک کلینسه ایمانلری سیبله جنت و عد ایلدی الله عظیم الشان مجاهدینی عذر سز قاعدلر اوزره اجر عظیمه تفضیل ایتدی (درجات منه و مغفرة و رحمة و کان الله غفوراً رحیماً) مجاهدلر ایچون الله تعالیدن بلند درجهلر و مغفرت و رحمت واردر و الله عظیم الشان انلرک کچن کنه لری مغفرت و انلرله از دیام مکافاته مرحمت ایدیکدر (ان الذین توفیهم الملكة ظالمی انفسهم قالوا فیم کتم قالوا کنا متضعفین فی الارض قالوا لم تکن ارض الله واسعة فتهاجروا فیهما فاولک ما واهم جهنم و ساء مصیراً) اهل مکه دن شونلر که هجرت واجب اولدیفنده هجرت ایتیموب اولوجهله دار شرکده مقیمانفسلرینه ظلم ایتدکلری حاله عون ملک الموت روحلری قبض ایتدکله توبیح بوزندن انلرله ملائک سز مؤمنلر دخی یا مشرکلر دخی ایدیکز دیدیلر انلر اول ملائکده بزارض مکده ضعیفلر دن ایدک دیدیلر ملائکله انلری تکذیب ایدوب الله تعالینک یرلری واسع دکلیدیکه مهاجرینک مدینه و حبشهیه هجرت ایتدکلری کی سز دخی بر محله هجرت ایدیکز دیدیلر امدی اول هجرتی ترک ایدنلرک منزللری جهنمدر اول جهنم انلرله نه قبیح مکان اولور (الا المستضعفین من الرجال و النساء و الولدان لا یستطیعون حيلة و لا یهتدون سیلاً) الارجال و نسوان و اطفال دن واقع حال ضعیف و عاجزلرک ما و الری جهنم دکلدر که انلر هجرت ایچون حیلده و نفقده قادر دکلدر و کیده جک یوللری دخی یلزلر (فالولک عسی الله ان یعفو عنهم و کان الله عفواً غفوراً) امدی اول ضعیفانک هجرتنه خطر و اضطرابلری سیبله الله تعالی شاید لطف و کرمیله انلری عفو ایدر الله عظیم الشان انلری عفو و کنه لری مغفرت ایدیکدر (ومن بهاجر فی سبیل الله یجد فی الارض مراغماً کثیراً و سعة و من ینخرج من بینه مهاجراً الی الله و رسوله ثم یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله و کان الله غفوراً رحیماً) اول کیسه که فی سبیل الله هجرت ایدله یروزنه آرام ایدله جک چوق مکانلر و اظهار دین ایدله جک محللر و وسعتلر رزق بولور و کیسه که الله تعالی و رسوله اطاعله یتدن چیقوب هجرت ایدرکن اکا موت ایرشورسه تحقیق انک اجری عند الله ثابت اولور الله تعالی مغفرت و رحمت ایدیکچی اولدی بو آیت کریمه نیک سبب نزولی جندع بن ضمیره حقده درکه اول المستضعفین آیتی ایتدکله بن استنسا اولان

صفتن دكم زرا بن حيله بولورم و مدینه یولنی بیلورم و الله بن بویکه مکده یاتم اچم کلورسه عیبرت اوزره بولورم
دیو اختیار و مریض اولغه همان یاندینی سرری ایل اوغلرینه امر ایدوب ارکاب و مدینه به متوجه اولدیلر تنیم نام محله
ایرشد کړنده اثر موت ظهور ایتکله صاغ الی صول الی اوزره وضع ایدوب الهی بوسنکیون و بوسولک ایچون اولسون
رسولک علیه السلام بیتی اوزره سکایت ایدرم دیرک جان تسلیم ایلدی (و اذا ضربتم فی الارض فلیس علیکم جناح
ان تقصروا من الصلوة ان خفتم ان یفتکم الذین کفروا ان الکافرین کانوا لکم عدوا مبینا) چان سز یروزنده سقرایدرسکز
نازی قصر ایتکزه سزک اوزریکزه و بال یوقدر اگر کفار سزه نمازده ایکن قتال فته سیله تعرض ایده چکندن خوف
ایدرسکز زرا کافرلر سزچون اشعاره عدودر (و اذا صکنت فیهم فاقت لهم الصلوة فلتقم طائفة منهم معک
ولیاخذوا اسلحتهم فاذا سجدوا فلیکونوا من ورائکم و لئلا طائفة اخری یمصلوا فلیصلوا معک و لیاخذوا حذرهم
واسلحتهم و الذین کفروا لو تغفلون عن اسلحتکم و امتعتکم فیمیلون علیکم میله واحده و لا جناح علیکم ان کان بکم
اذی من مطر او کنتم مرضی ان تضعوا اسلحتکم وخذوا حذرکم ان الله اعد للکافرین عذابا مهینا) یا محمد قیچن سن
عسکره مخوف دشمن مقابلنده اولوب نمازده قائم اولدیک زمان عسکرینی ایکی بلولا ایل بریسی سنکله نمازده بریسی
دشمن قارشوسنده طورسون و جله سی سلاحرینی اخذ ایتونلر و سنکله نمازده اولوب بر رکعت قیلنلر نمازده منافی
اعمالدن ساقه رقی دشمن قارشوسنه کیتسونلر مقدم دشمن قارشوسنده اولوب نماز قیلنلر کلوب ایکنجی رکعتی سنکله
قیسونلر و تشهدی سنکله اوقسونلر سن سلام ووروب انلر سلام ویرمدن دشمن قارشوسنه کیتسونلر و حذر آلنلرینی
و سلاحرینی السونلر اندن اولکی رکعتی امامله قیلوب دشمن قارشوسنه کیدنلر کلوب ایکنجی رکعتی دخی قیلوب تشهد
و سلامله اتمام ایتسونلر و مقابله عدویه کیتسونلر بعده ایکنجی رکعتی امامله قیلنلر کلوب سبقت ایدن بر رکعتی دخی
تشهد و سلامله اتمام ایتسونلر سز سلاح و متاعلر یکزدن غافل ایکن سزه هجومی و بر کره حمله ایتکه میل و آرزو ایدرلر
اگر بموردن متاذی یاخود مریض اولورسکز عدودن اتفاق ایچون آلات حذرکزی اخذله سلاحکز حمل قیل
ایسه انی وضعه سزه و بال یوقدر تحقیق الله تعالی کفار ایچون عذاب مهین آماده ایلدی و قنا که مشرکلر عسکر
اسلامی اولیه نمازینی جماعت واحده ایل قیلار کوردیلر بعد الاتمام حیفا بونلرک اوزرینه نماز قیلارکن هجومده غفلت
ایتدک دیو تأسف ایدوب بو فرصتی فوت ایتدکسه بوندنصکره بونلرک ایکندی نمازی واردکه آبا و ابا نلرندن انلره
قیمتدور دیوا کا شروعلرنده اتفاقله هجومه نیت ایتدیلر بناء علیه اولیه ایل ایکندی ییتنده بوصوله خوف آتی نازل
اولدی (فاذا قضیت الصلوة فاذا کروا الله قیاما و قعودا و علی جنوبکم فاذا اطمانتم فایقمو الصلوة ان الصلوة کانت
علی المؤمنین کتابا موقوتا) قچان صلوة خوفی ادا ایدوب فارغ اولورسکز دشمنه قیاما قلیچ اوررکن و قعودا اوق
آتارکن و یانکز اوزره مجروح یاتورکن یعنی علی الدوام الله تعالی بی ذکر ایدک نه زمانکه خوف دشمندن اطمینان کلورسه
نمازی تمذیل ارکان و حفظ شرائطله ادا ایدک تحقیق صلوة مؤمنلر اوزرینه اوقا لله محدود فرض اولدی (ولا تنهوا فی ابتغاء
القوم ان تکنوا تاملون فالهم یاملون کانالمون و ترجون من الله ما لایرجون و کان الله علیا حکیم) کفاری طلبده ضعیف اولمیک اگر
سز مجروح و متالمسه کز انلردخی سزک کی مجروح و متالمدرلر حالبوکه سزده نواب آخترده امیدوار انلرده آخرت امیددی یوقدر
الله عظیم الشان اعمالکزه علم و امر و نهینده حکیمدر و قنا که ابوسفیان احددن رجعت ایتدکده انلرک اردنجه کوندریلان
مسلمین المجر احادن تشکی ایتلرله بو آیت کریمه نازل اولدی (انا انزلنا الیک الکتاب بالحق لتحکم بین الناس بما یریک الله و لا
تک للخاصین خصیما و استغفر الله ان الله کان غفورارحیم) تحقیق زسکا قرآنی حق و حکم عدله ازال ایتدککه حق تعالیکن
سکا تعریف و الهام ایتدکیله ناس ییتنده حکم ایتک ایچون و خاشلر ایچون جدال ایتدو حق تعالیدن مغفرت طلب ایلر تحقیق
الله عظیم الشان طالبنه مغفرت و مروت ایدمیدر و بو آیت کریمه ناسب نزولی اولدرکه بنو ظفردن طعمه بن ابرق

قو کوشی قتاده بن نعمانن بردیق جوانده برزهر سرقه ایلدی اول جوالک دلوکی اولغه کوتورکن یولده دو کیلوردی
انی زید بن سمین یهودی به امانت براقدی فرادسی قتاده طعمه دن استدکده طعمه آلمدینه بیلمدیکه عین ایتکله انی
ترکله ذقیقک ایزینی سوردرک زید یهودیست خانه سنده قرار بولدی و زهری اندن اخذ ایتدکړنده بکا بونی طعمه و یردی دیدی
وانکچون یهوددن برجماعت شهادت ایتدیلر طعمه نک قومی اولان بنو ظفر پیغمبر علیه السلامه واروب طعمه ایچون تبریه
طلب ایدوب اگر ایتسک بزمقتضی و هلاک اولورزدیدیلر بناء علیه پیغمبر علیه السلام مساعده صورتی کوستر مکله بو آیت
کریمه نازل اولدی (ولا تجادل عن الذین یختلون انفسهم ان الله لایحب من کان خواتما) سارق و نفسلرینه خائن کیسه لردن
طرف جدال ایتد تحقیق الله عظیم الشان زیاده خاشلری واکا مصر اولنلری سومن (یتخفون من الناس و لا یتخفون
من الله و هو معهم اذ یتنون مالا یرضی من القول و کان الله بما یعملون محیطا) ناسدن حیا ایدوب خیانتی ستر
ایدرلر و الله و الله تعالیدن حیا ایتلر که الله تعالی انلرک قبلرنده اولان اسرازی بیلور زرا انلر الله تعالی راضی
اولدینی قوی کیجه تدبیر ایدرلر و بنی ظفرک قول و مشاوره سیدرکه طعمه مسلمان اولغه پیغمبر علیه السلام
انک عینده ایتنوب یهودی کافر اولغه اکا التفات ایتد دیشلردی و الله عظیم الشان انلرک امانده حیط اولدی
(هاتم هؤلاء جادلتم عنهم فی الحیوة الدنیا فن یجادل الله عنهم یوم القیمة ام من یكون علیهم وکیلا) ای قوم بنی ظفر
سز شونلر سزکه حیت جاهلیتله حیوة دنیاهه خاشلر ایچون جدال و خصومت ایدرسکز یوم قیامتده انلره عذاب اولورکن
انلر ایچون الله تعالی به جدال و خصومت ایدر کیدر یا انلری عذاب اللهدن حیات ایدر کیدر (و من یعمل سوء او یظلم نفسه
ثم یتغفر الله یجد الله غفورا رحیم) و ال کیسه که سائر تعدی ایدر بر عمل قبیح ایشلید یاخود اول قباحته نفسند ظلم ایلده و صکره
الله تعالیدن مغفرت طلب ایلده الله تعالی بی ذنوبند غفور واکافضله رحیم بولور (و من یکسب اثما فاعیا کیسه علی نفسه وکان
الله علیها حکیم) بر کیسه بر کنهای ایشلر سده انک کسی انجق کند و نفسی اوزریندر الله عظیم الشان انک کیتد علم
و مجازاتنده حکیم اولدی (و من یکسب خطیئة او اثما ثم یرم به بریئا فقد احتمل بهتانا و اثمنا) بر کیسه خطاه و یا صغیره
یاخود عمدا و یا کیره کناه ایشلر صکره اول کناه دن بری اولان کیسه ده اسناد ایلده طعمه نک زید اسنادی کی تحقیق
اول قباحتسز کیسه ده افترا ایچون آشکاره کناه و عظیم بهتان بوکلندی (و لولا فضل الله علیک و رحمته لهمت طائفة منهم
ان یضلوك و ما یضلون انفسهم و ما یضرونک من شیء) و انزل الله علیک الکتاب و الحکمة و علمک ما لم تکن تعلم و کان فضل
الله علیک عظیما) اگر الله تعالیکن سکا نبوتله فضل و رحمتی اولمیدی بنو ظفردن بر طائفه سنی طوغری حکمدن تحویله
قصد ایتدیلردی انلر انجق نفسلرینی اضلال ایدرلر و سکا بر شیء ضرر ایتلر و الله تعالی سکا قرآنی و انک احکامی ازال ایتدی
و خفیات اموردن سکا یلد کربکی تعیم ایلدی الله عظیم الشان سکا نبوت و تعیم ایلده عظیم فضل و رحمتی اولدی (لاخیری
کثیر من نجوهم الامن امر بصدقة او معروف او اصلاح بین الناس و من یفعل ذلك ابتغاء مرضات الله فوفی نؤیه اجرا
عظیما) انلرک چوق کیزلوم مشاوره لرنده خیر یوقدر مکرر کیسه صدقه ایلده یا شرعه مستحسن و معروف احسانله یاخود ناس
بیتنده اولان عداوتی دفع و اصلاحله امر ایدر کیسه بومذ کوری الله تعالیکن رضاسنی طلبله ایشلر سز تراکا آخرتده اجر
عظیم و بررز (و من یشاق الرسول من بعد ما تبین له الهدی ویقع غیر سبیل المؤمنین نوله ماتولی و نصله جهنم و ساءت
مصیرا) بر کیسه که انکچون طوغری یول ظاهر اولدقدنصکره پیغمبر علیه السلامه مخالفت و اعتقاد و علمده مؤمنلر طریقندن
غیره تبعیت ایدر سده آخرتده بزانی دوست اولدینی کفر و ارتداده اصهارلر و جهنمه ایصال ایدرلر اول جهنم نه قبیح
قرارگاه اولدی و بو آیت کریمه طعمه بن ابرق حقتده نازل اولمشدرکه طعمه نک اوزرینه سرقه ظاهر اولوب قطع یداقضا
ایتدکده مرتد اولوب مکده فرار و انده بنی سلیمدن حجاج بن علاط نام کیسه نک خانه سنده نزول ایلدی کیجه انک بیتی دلرکن
اوزرینه بر طاش دوشوب اتنده قالدی صباح انی اخراجله قتلی مراد ایتدیلر بعضیلر غریبدر قتل اولغوب نقی اولغسی

رجا ایملریله مکه دن سور دیلر و قضاعه تجارتله شامه مازم اولوب یولده تجارتک بعض متاعلری سرقه ایتمکله انی اخذ و طاشلیه رق قتل ایتمدیله که اول طاشلر اکابر اولدی (ان الله لا یغفر ان یشرک به و یغفر ما دون ذلک لمن یشاء و من یشرک بالله فقد ضل ضلالتا بعیدا) تحقیق الله تعالی کندویه شریک کتورنلری مغفرت ایتمز و شرکدن ماعدا استدیکی کیمس دنک ذنوبی مغفرت ایدر بر کیمس که الله تعالی به اشراک ایدر تحقیق طریق حقندن بعید ضلالتده در ۱۱ بو آیت کریمه دنک سبب نزولی بو وجهله مرویدر که اعرابدن بریر پیغمبر من علیه السلامه کلوب یار رسول الله بن کنشاهد مستغرق بریم لکن الله تعالی بی بیلوب ایمان کتور دیکم نبرو اکاشریک کتور مدم و اندن غیری کیمس بی دوست اتخاذا ایتدم و جرات بی ادبکله معصیت ایتمدم و طرفه العین خدادن فرار و خلاص تصویر بی ایتدم و کناهلریه نادم و نائب اولدیم حالده حضورینه کدم بنم حالم عند الله نیجه اولور دیدکده بو آیتله اکا مؤده جواب بیورلدی (ان یدعون من دونه الا انانا وان یدعون الا شیطانا مریدا لعنه الله و قال لا تخذن من عبادک نصیبا مفروضا) اهل مکک الله تعالی دن غیری به عبادت لری انجق دینی بتره در ۱۱ غالباً زعمار نیجه ملائکه به تشیه و ملائکه بی دخی حاشا بنات الله دیلریدر ۱۱ و انلرک اول اصنام طایفه لری دخی انجق اول متمرّد ابلیس عبادت ایتمکدر اول ابلیس الله تعالی رحمتدن طرد ایلدی و شیطان یارب سنک قوللرکدن مقرر و معلوم نصیب اخذ ایدیم دیدی ۱۱ دینلریکه عبادک هر یکده بری الله تعالی نیک و طقه و زبوز طقسان طقوزی شیطانکدر (ولا ضلهم ولا منینهم ولا مرتهنهم فلیتکن اذان الانعام ولا مرتهنهم فلیغیرن خلق الله و من یخذ الشیطان ولیامن دون الله فقد خسر خسرانا مینا) و انلری طریق حقندن اضلال ایدیم و انلره ارزو و تمیلری اولان طول حیات و انکار بعث و نشری القا ایدیم و انلره دوه و حیوانلرینک قوللرینی شق و قطع ایتمک امر ایدیم ۱۱ بونک تفصیلی سوره مائده کله جکدر ۱۱ و انلره الله تعالی نیک خلق ایتمکدن تغییر ایلدیم امر ایدیم ایکنه ایل و وجودینه نشان دوکک و خایه کسمک و لواطه و سحق کبی ۱۱ کیمکه شیطانی دوست اتخاذه انک امرینه اطاعت ایدر تحقیق زیان ظاهر ایلد خسرانده در (یعدهم و یمینهم و ما یعدهم الشیطان الا غرورا اولک ما ولیهم جهنم ولا یحیدون عنها حیصا) شیطان انلره ۱۱ طول حیات و نیل دنیا ایلد ۱۱ وعد ایدر و انلره ۱۱ بعث و جنت و نار یوقدردیو ۱۱ امنیت و پرر شیطانک انلره وعدی انجق غروردر که انلرک ضرریله کندونک نفغنی اظهار ایدر اول تبعه شیطانک مقری آخرتده جهنمدر انلر اول جهنمدن عدول و کرزکاه بولمازلر (والذین آمنوا و عملوا الصالحات سندخلهم جنت تجری من تحتها الانهار خالدين فیها ابداء و عد الله حقاً و من اصدق من الله قیلاً) شونلرکه مؤمن اولوب عمل صالح ایملدیله بر انلری اشجاری التندن نه لر جاری جنتله ادخاله ایدمزر که انلر انده ابداء دائم و باقیلر در الله تعالی انی وعد حقله و عدایلمشدر کیمدر که قولده الله تعالی دن اصدق اوله (لیس بامانیکم و لا امانی اهل الکتاب من یعمل سوء یجزیه ولا یجدله من دون الله و لیا ولا نصیرا) ای مسلمانلر الله تعالی نیک بو وعد ایلدیکی نوابه نه سزک آرزوی باطلکیزله و نه اهل کتابک اهواء فاسده سیله اولور بلکه اکا ایمان و اعمال صالحه ایلد نائل اولور کیمکه بر فعل قبیح ایملیه انکله مجازات اولور اول کیمس ایچون الله تعالی دن غیری عذاب دفعنده ولی و نصیر بولمازلر ۱۱ روایت اولور که مسلمان و اهل کتابدن بعض کیمس لر بر مجلسده بولوب یهود و نصاری بزم پیغمبر من سزک پیغمبر یکرذن و کتابمز سزک کتابکیزدن مقدمدر و جنته بزلدن غیری بی کیمز دیو مفاخرت ایلدیله مسلمانلر دخی جوابلرنده بزم پیغمبر من خاتم الانبیا و کتابمز سزک کتابکیزی ناسخدر جنته سزدن البقر دیملریله ۱۱ لیس بالامانی ۱۱ ایلدر اولندیله و ۱۱ من یعمل سوء ۱۱ کلام شریفی صحابه ایتمکده متالم اولدیله حضرت ابو بکر رضی الله عنه یار رسول الله سوء عملدن خالی کیمس یوقدر که اول جزادن خلاص اوله دیدی خواجه عالم صلی الله علیه و سلم سکاد نیاده واقع اولان حزن و مرض و بلا اول سوء عمله مجازات اولور بیوردی (و من یعمل من الصالحات من ذکر او اتی و هو مؤمن فاولک یدخلون الجنة و لا

یظلمون فقیرا) ارکک و دیشیدن کیمکه مؤمن اولدینی حالده عمل صالحدن بعضیسنی ایشله اول کیمس لر جنته کیررلر انلر خرما چکر دکنک بیوی قدر ظلم اولمازلر (و من احسن دینا من اسلم وجهه لله و هو محسن و اتبع ملة ابرهیم خنیفا و اتخذا الله ابرهیم خلیلاً) شول کیمس که افعال سینه دن محتب و اعمال صالحه به مواظب اولدینی حالده نفسی خالص و امرینی الله تعالی به تفویض ایدم دین جهتله اول کیمس دن احسن کیمدر و دخی دین اسلامه موافق دین ابرهیمه تبعیت ایدم الله تعالی ابرهیم علیه السلامی انتخاب ایدوب بردوستک بردوستی یاننده کی کرامته مشابه کرامتله تخصیص ایلدی ۱۱ مرویدر که ابرهیم علیه السلام و قتده بر سنه قحط ظهور ایدوب ناس عادت لری اوزره اکا کلوب طعام ایدر لر دی انبارده ذخیره سی قالمقوله مصرده بردوستی وار ایدی غلمانله اکا بر قاق دوه کوندر دیکه بر مقدار ذخیره کوندره مصره وارد قلرنده دوستی انلره - الا بزم و لا یتمزده قحط وارا کر کندو ایچون اولسه بر چاره بولنوردی انک کرم و ساحتیه وافی ذخیره به قدر تمیز یوقدر جوابیلد آملری ارجاع اولندی شهره یقین کلدکر ندی فقر انلرک تهی رجوعلرینی کوروب منکسر و مکدر اولسونلر ایچون چواللرینی قوم ایلد طولدیروب خانه سنه کتور دیلر ابرهیم علیه السلام بو حالدن مغموم اولوب مسجده کندی و زوجہ سی ساره رضی الله عنها اویقوده اولقوله قالقوب چواللری ملو کورد کده سرور ایلد برینک اغرنی اجدیکه یاک و بیاض دقیق همان خیر و نان یا یوب عیال و اطفال فقرا به و یردی ابرهیم علیه السلام مسجندن کلدکده نان قوقوسی طویوب بو نرهدن دیو سؤالنده مصرده کی دوستک کوندر دیکه دقیقدن دیدیلر ابرهیم علیه السلام بو نیم دوستم الله تعالی طرفنددر دیمکله بوجهتله حق جل و علی انی دوست اتخاذا ایلدی (و لله ما فی السموات و ما فی الارض و کان الله بکل شیء محیطاً) سموات وارضده اولان جمیع اشیا نیک خلقی و ملکی الله تعالی به مختصدر الله عظیم الشانک علم و قدرتی هر شیء محیط اولدی (و یستفتونک فی النساء قل الله یتکم فیهن و ما یتلی علیکم فی الکتاب فی بنی النساء اللاتی لاثونهن ما کتب لهن و ترغبون ان تنکحوهن و المستضعفین من الولدان و ان تقوموا للیتامی بالقسط و ما تفعلوا من خیر فان الله کان به علماً) نسوانک میرانی امرنده سندن اتفا ایدرلر ۱۱ که ام کچه نک قزلری و بابالردن میرانلری حقنده در که قصه سی اشبوسوره اولده کجدی ۱۱ سن دیکه جاهلیتده اولدینی کبی اول یتیمه نسالر میرانلر لازم کلانی و یرمز سز و مال و جلال ریچون نکاحنه رغبت ایدر سز که مالی کل ایدم سز و ولداندن صغارک دخی میرانلر حقنی و یرمز سز الله عظیم الشانک اول نسا حقنده اولان حکمی و قرانده تلاوت اولان سزه بیان ایدر که یتامانک مهر و میرانلرینی ادا ده عدله قیام ایدم سز سزک خیردن ایشلدیککیز شیه الله عظیم الشان علیم اولدی (وان امرأه خافت من بعلها نشوزاً او اعراضاً فلا جناح علیهما ان یصلحا بینهما صلحاً و الصلح خیرا حضرت الانفس الشیخ و ان تحسنوا و اتقوا فان الله کان بعاملن خیرا) اگر برزوجه کندو زوجندن اذا و جفا یا خود ترک صحبت و مجالست ایلد اعراضنی فهم ایلد انلرینلرنده مصالحه ایلملرنده و بال یوقدر ۱۱ یعنی زوجنه نکاحندن بر مقدارینی یا خود نوبت فراشدن بعضی دیگر زوجهنه بخش ایتمک کبی و زوجنک دخی خدمت قدیمه سنه رعایتله کلی جدا ایتمک کبی ادا لرله مصالحه در ۱۱ صلح خصوصت و مفارقه دن خبرلور نفوسک جلیتده بخل مرکوزدر زیرا زوجنک هر بری دیگره مساعیده بخل ایتمک یعنی قیصقانع امر طبعی ایدر اگر سز کوزل چکنوب و بر بریکزه جفا و ایذا دن پر هیز ایدر سزک تحقیق الله عظیم الشان سزک مودت و خصوصتکز اعمالندن خبردار اولدی ۱۱ مرویدر که ام المؤمنین سوده بنت زمعه امرأة کیره اولقوله پیغمبر علیه السلام انک مفارقتی مراد ایتمکده سوده بنم مرادم یوم قیامتده سنک ازواجکله حشر اولمقدر نوبتی عایشیه و یردم بنی تطلیق ایتمه دیدی بو وجهله صلح اولندی (ولن تستطیعوا ان تعدلوا بین النساء و لو حرصتم فلا تمیلوا کل المیل فتذروها کالمعلقة و ان تصلحوا و اتقوا فان الله کان غفوراً رحیماً) زوجدر لیکز پیتنده عدالت ایتمک هر تقدرسی و حرص ایدر سزکده میل قلبله اولسون برابر کورمه قادر اوله ماز سزک امدی انلردن محبتکز اولانه فملا کلی میل ایتمیوب و محبتکز اولماتی زوجیت معامله سز و طلاق سز ترک ایتمیه

سز نوبت و نفعده يكسان طوبوب هوا كزه تابع اوليه سزا كر بوزوجه خصوصنده اينديكز فساددن اصلاح و بوند نصكره
فعلاميل وجوردن اتقايدرسكز تحقيق الله عظيم الشان بكن خطايريكزي مغفرت و حالكزه مرحمت ايديجيدر (وان
يتفرقا يئن الله كلامن سخته و كان الله واسما حكيم) اكر اول زوج و زوجة بر برلندن مفارقت ايتسدر الله تعالى هر بريني
قدرت و اسعه سيله مبادله و ساثرله اغنا ايدر تحقيق الله عظيم الشان فضل و رجته و اسع و امر و نهيده حكيم اولدي (ولله
ما في السموات و ما في الارض و لقد وصينا الذين اتوا الكتاب من قبلكم و اياكم ان اتقوا الله و ان تكفروا فان الله ما في السموات
و ما في الارض و كان الله غنيا جيدا) سموات و ارضه اولان اشيايك جله سى الله تعالى تكمدر تحقيق سز دن مقدم كتاب
و برلره و سز امر ايندككه الله تعالى دن قورقوب شرك و كفردن صاقتسز اكر كافر اولورسكز كوكلرده و برلرده
اولا مخلوقات الله تعالى تكمدر شرك و كفر كزله اكا ضرر كلز و ايمان و طاعتكزله دخي متفع اولماز الله عظيم الشان
خلقندن و عبادتولندن غنى و ذاتنده جيد اولدي (ولله ما في السموات و ما في الارض و كفى بالله وكيلا) سموات
و ارض و ما فيهما الله تعالى خلق و ملكيدر و انلرده اولان مخلوقاتك امورينه و كالتله الله عظيم الشان كافي اولدي
(ان يشاء يذهبكم ايها الناس و يات باخرين و كان الله على ذلك قديرا) اي ناس اكر الله تعالى مراد ايدرسه سزى كيدمر
و آخر قوم كتور الله عظيم الشان بواعدام و ابجاده قادر در (من كان يريد ثواب الدنيا فقد الله ثواب الدنيا و الاخرة
و كان الله سميعا بصيرا) بر كيمسه كه آخرته شاين على ايشليوب اندن يالكز دنيا فاندسنى مراد ايدنه عباد كيمكه جهادي
يالكز غنيمت ايچون ايدنه دنيا و آخرتكم ثوابى الله تعالى عندنده در عجب كه ثواب آخرتقى استميد الله عظيم الشان
انلرك اقوالنى ايشيديجى و اعمال و نيتلرني كوريجيدر (يا ايها الذين آمنوا كونوا قوامين بالقسط شهداء الله ولو على انفسكم
او الوالدين و الاقربين ان يكن غنيا او فقيرا قاله اولي بهما فلا تتبعوا الهوى ان تعدلوا و ان تلو اوتعرضوا فان الله كان بما
تعملون خبيرا) اي مؤمنلر اداى شهادتى الله ايچون طوغرى ايدر اولديكز حالده مراسم عدلله قائم اوليجيلردن اولك
اكر چه شهادت نفسكز ياخود و والدينكز و اقرباكز اوزرينه ايدنه زيرا شهادت حق بيانددر اكر له سند و عليه سنده
شهادت ايتديككز غنى و فقير ايدنه يعنى غنى به احترام و فقيره مرحمت ايتيوب حق بيان ايدنه سز الله تعالى غنى و فقيرك
حالرينه عالم و حايه لرينه اوليدر امدى هواى نفس تابع اوليك كه حقدن عدول ايتيسز اكر شهادت حقدن
لسانكزى تحريف ايدرسكز ياخود اداى شهادتدن اعراضله كتم ايدرسكز الله تعالى اعمالكزه خير و مجازانكزه كافي
اولدي (يا ايها الذين آمنوا آمنوا بالله و رسوله و الكتاب الذى نزل على رسوله و الكتاب الذى انزل من قبل و من يكفر
بالله و ملكته و كتبه و رسوله و اليوم الاخر فقد ضل ضلالا بعيدا) اي مؤمنلر الله تعالى به و رسوله كوندن ديكى قرآن
كرمه و آندن مقدم انزال ايلديكي كتب سماويه نك جله سنده ايمان ايدك يعنى ايمانكزه ثابت اولك كيمكه الله تعالى به و ملكلرينه
و منزل كتابلرينه و پيغمبرلرينه و يوم آخرته يابونلردن برينه كافر اولسه تحقيق اول كيمسه هدايتدن بعيد برضالته دوشر (ان الذين
آمنوا ثم كفروا ثم آمنوا ثم كفروا هم اعداء الله لم يكن الله ليغفر لهم و لا يهديهم سيلا) شونلركه يهوددن موسايه ايمان
كتورديلر صكره عجله عبادتله كافر اولديلر بعده توبه ايله توريتد ايمان ايتديلر صكره عيسى عليه السلامه كافر اولديلر
بعده محمد عليه السلامه كافر اولوب كفرلرني آر رديلر مادامكه بونك اوزرينه مصر اولدر الله تعالى انلرى مغفرت ايدر
دكلدر و انلرى طريق حقه دخي هدايت ايدر دكلدر (بشر المنافقين بان لهم عذابا ليلما) منافقلره خبر و بر كه انلر ايچون
عذاب اليم و اردر (الذين يخذون الكافرين اولياء من دون المؤمنين ايتعنون عندهم العزة فان العزة لله جميعا) اول
مشركلركه مؤمنلرى دوست اتخاذا ايتيوب كافرلرى دوست و اصداقا اتخاذا ايدرلر آيا انلرك كفاردن مؤمنلر اوزرينه غلبه
و اعاندى طلب ايدرلر تحقيق جميع عزت و غلبه الله عظيم الشانه مخصوصدر (و قد نزل عليكم فى الكتاب ان اذا سمعتم ايات
الله يكفروا ويستزها بها فلا تقعدوا معهم حتى يخوضوا فى حديث غيره انكم اذا مثلهم ان الله جامع المنافقين و الكافرين

جهنم جميعا) تحقيق الله تعالى سز قرأند و اذا رايت الذين يخوضون آيتى انزال و بيان اينديكجهان الله تعالى نك ايتلرى تكفير
و استسز اولنديغنى ايتديككز زمان انلرله اوتورميك ناكه استسز كلامنى ترك ايدوب آخر كلامه شروع ايدنجيه دك تحقيق سز
انلرك بوكفر و استسز الرينى ايشيدوب رخصاصورتنده انلرله مجالسه ايدرسكز سزده انلرك كيسر الله عظيم الشان منافق و كافرلر اكر
نفاق و كفر اوزره فوت اولورلر سده انلرك جميعى جهنمه جمع ايديجيدر (الذين يتربصون بكم فان كان لكم قمع من الله قالوا
الم نكن معكم و ان كان للكافرين نصيب الم نستحوذ عليكم و نمنعكم من المؤمنين قاله الله يحكم بينكم يوم القيمة و ان
يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا) اولمنا فقللر سزك حالكزه منتظر اولورلر اكر الله تعالى طرفندن سز كچون
قمع واقع اولورسده انلر سز سزكده كليمكده بزه دخي مال غنيمتدن و بر ك ديرلر اكر كافرله حربدن نصيب و غلبه اولورسده
كافر لره بزرگ اوزريكزه غلبه ايتزميدك بزمؤمنلرى قبلرينه ضعف و بر كلامله و عدم مظاهرتله هجومدن منع ايندك
بزى دخي غنيمته شريك ايدن ديرلر الله تعالى قيامته سزكده منافقلر پيئنده حكم ايدر الله عظيم الشان كافرلر ايچون مؤمنلر
اوزرينه حمله الزامه طريق و مجال و يرمن (ان المنافقين يخادعون الله و هو خادعهم و اذا قاموا الى الصلوة قاموا كسالى يراؤن
الناس و لا يدرون الله الا قليلا) منافقلر لسانلرله اظهار ايمان و قبلرينه كفى كتمانله الله تعالى نك دوستلرى مؤمنلره
مكر ايدرلر الله تعالى دخي انلرن خدعه لرينه قيامته صراطى سرورده مؤمنلره و يريلان نوركي انلر دخي كوستش نورى
و يريلوب كچركن اول نور سويئوب جهنمه دوشرلر و منافقلر نمازه قياملرينه ثقات و كاهلك ايله قاتقارلر ناسكوه ترك
ايچون رياردر و الله تعالى ذكر ايتزم لرمكر كه خلق يانده قات اوزره يالكز لسانلرله (مذبذبين بين ذلك لالى هؤلاء و لالى
هؤلاء و من يضلل الله فلن تجدله سبيلا) اول منافقلر ايمانله كفر پيئنده متغير و مترددلر اولوب نه مؤمنلر و نه كافرلر طرفنه
منسوبلردر حق تعالى اول كيمسدى كه كراه ايتسدر سن انكچون حق و صوابه بول بوله مازسين (يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا
الكافرين اولياء من دون المؤمنين اريدون ان تجعلوا لله عليكم سلطانا مبينا) اي مؤمنلر منافقلر كى اخوانكز مؤمنلردن
غيرى كافرلرى دوست اتخاذا ايتيك استرسكز كه عذابكزى موجب اوزريكزه الله تعالى نك حجت ظاهره سى اوله (ان المنافقين
فى الدرك الاسفل من النار و لن تجد لهم نصيرا) تحقيق منافقلر جهنمك يك اشاغى درجه سنده در سن انلر ايچون عذابلرينى
منع ايدر بر ياردجى بوله مازسين (الا الذين تابوا و اصلحوا و اعتصموا بالله و اخلصوا دينهم لله فاولئك مع المؤمنين و سوف
يؤت الله المؤمنين اجرا عظيما) مكر شونلركه نفاقدن توبه ايدوب حال نفاقده اولان فسادلرينى اصلاح و الله تعالى به اعتماد
ايله دين اسلامى تمسك ايدلر و طاعتلرينى لله خالص ايدلر امدى انلر دنيا و آخرته مؤمنلرله برابر در الله عظيم الشان آخرته
مؤمنلره اجر عظيم احسان ايدر (ما يفعل الله بعذابكم ان شكرتم و امنتم و كان الله شاكرا عليما) اكر سز الله تعالى يمايان كتوروب
نعمتلرينه شكر ايدرسكز سز عذاب ايتكمكه نه استر و نيچون ايدركه سزك عذابكزله اكانفع و ضرر اولماز يعنى عذاب ايتزم
الله عظيم الشان شكر اجرينى و حق شكر و ايمانى عليم اولدي (لا يحب الله الجهر بالسوء من القول الا من ظلم و كان الله سميعا عليما)
الله تعالى قبيح سوزله آشكار بدعا و ذمى سوزم مكر ظلم اولنان كيمسه ظالمته ايدنه الله عظيم الشان مظلومك دعا سنى ايشيدر
و ظالمك مستحق اولديغنى عذابى يلور دينلديكه بر كيمسه بر قومه مسافر اولوب انى اطعام ايتدكلرينه انلرى ذم ايدوب
اولقومك شكيتلرله اول كيمسه عتاب اولنده ده الامن ظلم انك حقتده مغرلدر (ان تبدوا خيرا او تحفوه او تصفوا عن
سوء فان الله كان عفوا قديرا) اكر برخير على كرك اظهار كرك اخفا ايدرسكز و ياربندن سز قمع اصابت ايدوب انى عفوه شكيت
ايتمسكز تحقيق الله عظيم الشان انتقامه قدرت كامله سى و ارايكن جوق عاصيلرى عفوايدر اولدي بوند مظلومى ظالمك
تظلمندن اغماض و عفوايله مكارم اخلاقه ترغيب و اردر (ان الذين يكفرون بالله و رسوله و يريدون ان يغرقوا بين الله و رسوله
و يقولون نؤمن ببعض و نكفر ببعض و يريدون ان يتخذوا بين ذلك سبيلا) شونلركه الله تعالى به و رسوللرينه كافر اولورلر
و الله تعالى ايله رسوللرى بينى فرق ايتك مراد ايدرلر و رسوللرك بعضينه ايمان و بعضينه كافر اولورز ديرلر و انكله

ایمان و کفر بینه طریق وسط اتخاذی مراد ایدر (اولئك هم الكافرون حقوا اعتدنا للكافرين عذابا مهينا) انكر كفرة كامل
 محقق كافر در اول كافر لر ایچون تحقیر ایدیحی عذاب آماده ایلدك (والذين آمنوا بالله ورسله ولم يفرقوا بين احد منهم
 اولئك سوف يؤتيم أجورهم وكان الله غفورا رحيما) وشونلكه الله تعالى به ورسوللرینه ایمان كتوردیلر ورسوللردن
 برینك بینی فرق ایتمیوب جله سند ایمان ایندیبر انلك الله تعالى قیامتده موعود اجرلرینی وپرروانلك سیاتلرینی مغفرت
 وحسانلرینی تضعیف ایله رجت ایدر (یسلك اهل الكتاب ان تنزل علمهم كتابا من السماء فقد سألوا
 موسى اكبر من ذلك فقالوا ارنا الله جهرة فاخذتهم الصاعقة بظلمهم ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم
 البينات فمفقونا عن ذلك وآتينا موسى سلطانا مينا) یا محمد اهل كتاب سندن اوزرلرینه كوكدن كتاب ایندرمکی
 استرلر بولر موسى دن بوندن بیوكی استمشلر ایدیکه الله تعالى بی بزه آشكاره كوستر دیدیلر بو محال طلبلری
 وتغذله نفسلرینه ظلملری سبیلله سمادن آتش كلوب انلری اخذوا حراق ایلدی بو سؤالدن وموسى علیه السلامك
 نبوتنه دلالت ایدر عصاوساثره كبی معجزه ظاهره كلكد كنصره بوزاغی الاله اتخاذیلر اكا طالبیلر بولر توبه ایتلریله انلردن
 عفوانلك وانلك اوزرینه موسای آشكاره تسلیم ویردیككه عجله طانلر كندوكندولرینی قتل ایلدیلر مریدر كد علماء
 یهود جناب رسالتاب علیه السلامه كلوب اكر پیغمبر ایسك بزه كوكدن بتون بر كتاب اندركه كورهلم دیدیلر حق تعالى
 انلك بو طلبلری عنادیوزندن اولدیفیچون تسلیم وجواب ضمتنده بو آتی کریمه بی ازال ایلدی (ورفنا فوقهم الطور مبناقمهم
 وقتلنا لهم ادخلوا الباب سجدا وقلنا لهم لا تعبدوا في السبت واخذنا منهم ميثاقا غليظا) وانلر تورتك شرایعی قبولدن ابا
 ایندكارنه عهد وميثاقلرینی قبول ایتسونلر ایچون جبل طورى انلك اوزرینه رفع ایندك ولان موسى ایله او حالده
 اریحابلده سنك قیوسندن سجده یعنی انحنایله داخل اولك وسبت كونی صیدماهی وسائر حرام ایندیكمز شیده مخالفت
 ایتمك دیدك وانلردن محكم عهد ویمان الدق بعده اول عهددن دونیلر (فبما نقضهم ميثاقهم وكفرهم بآيات الله وقتلهم الانبياء
 بغير حق وقولهم قلوبنا غلف بل طبع الله عليها بكفرهم فلا يؤمنون الا قبلا) انلك اول عهدی بوزمه لرلى والله تعالى انلك
 آیتلرینی انكار ایتلری وبغير حق انبیای قتللری سبیلله وقلبلر عزم حفظه علمدر سنك حدیث ودعوتكی فهم ایتمز دیلریله
 الله تعالى انلره انواع عقوبت ایلدی بلكه حق تعالى كفرلری سبیلله قبلرینی علمدن وآیات ونصیحت تفكرندن محجوب قیلدی
 امدی انلر ایمانه كزلر مكر آزیسكلكد (وبكفرهم وقولهم على مریم بهتان عظیم) ودخی انلك عیسایه كفرلری و مریم
 زنا سبیلله بهتان عظیم قوللری قبلرینك محجوبیتده وانواع عقوبتلرینه سبب اولدی (وقولهم انا قتلنا المسيح عيسى ابن مريم
 رسول الله وما قتلوه وما صلبوه ولكن شبه لهم وان الذين اختلفوا فيه لفي شك منه ما لهم به من علم الا تباع الظن
 وما قتلوه يقينا) (بل رفعه الله اليه وكان الله عززا حكيا) وانلك الله تعالى انك رسول عيسى ابن مريم حقده زمسیمی
 قتل ایندك كلاملری دخی انواع عقوبتلرینه سبب اولدی حالوكه انی قتل وصلب ایتدیلر لك انلردن بری عیسانك صورته
 تبدیل وتشبیه اولمقله انی عیسى زعميله قتل ایتدیلر وشونلكه عیسانك شانده اختلاف ایدوب انك قتلندن ظن وشكده
 واولبابده انلر ایچون عیسیی اولمیوب انحق ظنه اتباعده ایدیلر كه تبدیل صورت ایله صلب اولنان مهترلرینی بوله میوب
 بومقتولك چهره سی كچه عیسایه بكزركن بدن بزم آدمك بدیدر دیوشبده واختلافه دوشدیروانلر عیسى علیه السلامی یقینا
 قتل ایتدیلر بلكه الله تعالى انی سماده حفظنه رفع ایلدی الله عظیم الشان اراده سنده عز و غالب وامر وحكومتده اراده سنی
 اجرا ایدر اولدی (وان من اهل الكتاب الا ليؤمنن به قبل موته ويوم القيمة يكون عليهم شهيدا) یهود ونصارادن هیچ
 كیمسه اولمكده الا اول موتندن مقدم احتضارنده عیسى علیه السلام الله تعالى انك عبدی ورسولی ایدوكنه ایمان ایدر لك
 ایمان یأس اولمقله اول ایمانلری قائده ایتمز وقیامتده عیسى علیه السلام یهودك تكذیبلرینه ونصارانك اكا ابن الله دیوادعا
 وافتلرینه شهادت ایدر (فبظلم من الذين هادوا حرمنا عليهم طيبات احلت لهم وبصدتكم عن سبيل الله كثيرا) واخذهم

الربوا وقد نهوا عندوا كلهم اموال الناس بالباطل واعتدنا للكافرين منهم عذابا ايما) يهودك نقض ميثاقلرى وآيات الله كفرلرى
 و مریم بهتانلرى وعيساي قتل ایندك كلاملریله ایندكلى طمسبیلله انلره حلال اولان طیبای حرام ایندككه اول سورة انعامده
 وعلى الذين هادوا حرمنا آيتنهم مذ كوردلر حكم تورتی تحریفله ناسك چوغنی دین الیهدن منعلری ونهی اولدقلى ربای اخذلری
 وناسك اموالنی رشوت وسائر وجوه محرمة ایله كللری سبیلله هار كتاب ایندكلى عصیانده بر طیبای انلره حرام قیلنوردی
 واول بنی اسرائیلدن كافر لر ایچون الملو عذاب آماده ایلدك (لكن الراسخون في العلم منهم والمؤمنون يؤمنون بما نزل اليك وما نزل من
 قبلك والمقيمین الصلوة والمؤتون الزكوة والمؤمنون بالله واليوم الآخر اولئك سنؤتيمهم اجرا عظيما) لك ان اول بنی اسرائیلدن
 علمده راسخ وثابت اوللر عبدالله بن سلام واصحابی كی ومهاجرین وانصاردن مؤمنلر سكا ازال اولنان قرآنده ومقدم
 منزل كتب سماویده ایمان ایدرلر ونمازه اقامت وانبیایه ایمان كتورنلر و زكاتلرینی ادا ایدنلر و امة تعالایه و آخرته ایمان
 كتورنلر انلكه صحیح وصدق له مؤمن اولدیلر انلره سعادت لقاولان اجر عظیمی اعطا ایدر (انا و احبنا اليك كما و احبنا الى نوح
 والنبین من بعده و احبنا الى ابراهيم واسماعيل واسحق ويعقوب والاسباط وعيسى وابوب ويونس وهرون وسليمان
 وآيتنا داود زبور) نوح علیه السلام واندن صكره اولان نبیره وحی ایندیكمز كی سنك طرفكده وحی ایندك و ابراهيم
 واسماعيل واسحق ويعقوب عليهم السلامه ويعقوبك اولادلرینه وعيسى وابوب ويونس وهرون وسليمان عليهم السلامه
 دخی وحی ایندك و داود علیه السلامه اوامر ونواهی ذكرندن خالی جدوشای الهی بی مشكل زبورى ویردك
 (ورسلا قد قصصناهم عليك من قبل ورسلا لم نقصصهم عليك وكلم الله موسى تكليما) ودخی كوندرديكمز رسوللر واركه
 انلك قصه لرینی بوندن مقدم قرآنده سكبان ایلدك ودخی رسوللر واركه انلك قصه لرینی سكا بیان ایندك والله
 عظیم الشان موسى علیه السلامه بی واسطه تكلم ایلدیكه اول نهایت مراتب وحی ایدى (رسلا مبشرين ومنذرين لانا
 يكون للناس على الله حجة بعد الرسل وكان الله عززا حكيا) واهل ایمانی جنتله تبشیر وكفره اهلنى جهنمله انذار ایدیحی
 پیغمبرلر كوندردككه بورسوللری ارسال كنصره قیامتده ناسك بزى ایمانه دعوت ایدر اولملى دیوالله تعالى به محتلری
 اولملى الله تعالى ارادنده غالب وتدیبرنده حكیم اولدی (لكن الله يشهد بما نزل اليك انله بعله والملائكة
 يشهدون وكفى بالله شهيدا) انلر سنك نبوتكی انكار ایتدیلر لك ان الله تعالى سكا ازال ایندیكى قرآنله انی بیان وثابت
 ایدركه انك مثلنى آیتانده بلغا عاجز وناس معاش ومعادلرینه اكا محتاجدر كه آنی علم خاصنه ملتبس اولدیقى حالده ازال
 ایندی وملائكده دخی شاهددر والله تعالى انك شهادتی كافیدر دینلیدیكه رؤسای مكه پیغمبر علیه السلامه كلوب بز سنك
 شانكدن وكتابلرینه وصفكدن یهودلره سؤال ایندك انلریلر ز جوانی ویردیلر دیدیلر اول آنده یهوددن دخی رجاعت
 كلوب پیغمبر علیه السلام انلره سزیم رسول الله ایدوكی بیلورسز دیدی انلریلر ز دینك لرنده بو لك ان الله آتی
 نازل اولدی (ان الذين كفروا وصدوا عن سبيل الله قد ضلوا ضلالا بعيدا) شونلكه كافر اولوب ناسی طریق هدادن
 صرف ایندیلر تحقیق حقدن بعید ضلالتده اولدیلر (ان الذين كفروا وظلموا لم يكن الله ليغفر لهم ولا ليهديهم طريقا)
 شونلكه كافر اولوب انكار نبوت وناسی هدادن صرفله ظلم ایتدیلر اول كفر وظلمده اصرار اوزره اولدقلى رنجده
 الله تعالى انلری مغفرت ایدر اولملى وانلری طریق حقده ارشاد ایدر دخی دكلدر (الا طريق جهنم خالدين فيها ابدًا
 وكان ذلك على الله يسيرا) مكر طریق جهنمه سورركه انلر انده ابدی دائملدر انلك اكا دخول وانده ابدی دواملری
 الله تعالى به آسان اولدی (يا ايها الناس قد جاءكم الرسول بالحق من ربكم فامنوا خيرا لكم وان تكفروا فان الله مافى السموات
 والارض وكان الله عليما حكيا) اى ناس تحقیق ربكز طرفندن سزه حقه یعنی قرآن وكلمة شهادته پیغمبر كلدی ایمان
 كتورنكه سز كیچون خبرلوردر اكر سز كافر اولور سكر سوات وارنده اولان اشیاچه انك مخلوقیدر سزك كفر بكوندن
 اكا ضرر ترتیب ایتمز ایمانكردن اكا نفع اولملى كی الله عظیم الشان احوال كزی علم وامور كزده حكیم اولدی (يا اهل

الكتاب لاتقلوا في دينكم ولا تقولوا على الله الا الحق انما المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وكلته اليها الى مريم وروح منه فامنوا بالله ورسوله ولا تقولوا ثلثة انتوهوا خيرالكم انما الله واحد سبحانه ان يكون له ولد له ما في السموات وما في الارض وكفى بالله وكبيرا) اي يهود ونصارى دينكزده حدى تجاوز وافراط وتقرىبط ايتيك ۞ يهودك عيسى عليه السلام ولد زنا ونصاراك ابن الله يدكبرى كى ۞ والله تعالى بي حق اوزره برليوب اكاحاجه وولد اسناديله تقوه ايتيك بلكه مريعك اوغلى مسيح عيسى الله تعالىك رسولى و ۞ كن ۞ كلميله مريعك القاو لشمس مخلوقيدر والله تعالىدن سائرروح كى برروحدر امدى اي نصارى الله تعالى به ورسولريند ايمان ايدك والهه اوچدر ديمك وبو اوچ ديمكدر حذر ايدك كه اول كلامدن احتراز كرسزه خيردر الله تعالى انجى بالذات اله واحددر انجىون ولد اولمقلقدن اتى تنزيه ايدرم سموات وارضه اولان جله اشيا انك ملك ومخلوقيدر انجىون ولد اتخاذه شايان برشى بوقدر الله تعالىك وحدانيتك كندو شهادتى كافيدر (لن يستكف المسيح ان يكون عبد الله ولا الملكة المقربون ومن يستكف عن عبادته ويستكبر فسيحشرهم اليه جيعا) عيسى عليه السلام الله تعالى به عبد اولمقلقدن استكاف ايتز يعنى تكبر وعظمه امتاع ايتز وملائكة مقربين دخى استكاف ايتز كيمكه الله تعالىك قولقدن استكاف واستكبار ايدرسه الله تعالى انلك جيعنى يقينه مجازات ايجون طرفنه جمع وحشر ايدر ۞ مرويدر كه نصارى نجران ينفمبر عليه السلامه يا محمد سن نرم صاحبز عيسى عليه السلامه عيب اسناديله الله تعالىك عبيدر ديرسين ديدلر ينفمبر عليه السلام عيسى عليه السلامك الله تعالى به عبد اولمى عيب دكادر ديدى اتى تصديقله بوآيت كريمه نازل اولدى (فاما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فيوفىهم اجرهم ويزيدهم من فضله واما الذين استكفوا واستكبروا فيعذبهم عذابا اليما ولا يجدون لهم من دون الله وليا ولا نصيرا) اما شونلر كه ايمان ايتديلر واعمال صالحه ايشلديلر انلك ثوابلرى تمام ادا ايدر وفضل وكرمندن اجرلرندن زياده احسان ايدروما شونلر كه الله تعالىك عبادتندن استكاف واستكبار ايتديلر انلرى الملو عذابه عذاب ايدر وانلر الله تعالى دن غيرى يارومدد كار بوله مازلر (يا ايها الناس قد جاءكم برهان من ربكم وانزلنا اليكم نورامينا) اي ناس ربكزدن سزه تحقيق برهان كلديكه اول محمد عليه السلام ومجيز ايتدروسزه نور ظاهر ازال ايدلر كه اول قرآن كريمدر (فاما الذين آمنوا بالله واعتصموا به فسيدخلهم في رحته منه وفضل ويهديهم اليه صراطا مستقيما) اما شونلر كه الله تعالى به ايمان ايدوب انك لطفند تمسكه معاصيدن اجتاب ايدم الله تعالى اول ايمانى مقابلنده رحتى وزياده فضيله احسانه ادخال ايدروما مستقيم ارشاد ايدر (يستفتونك قل الله يفتيك في الكلاله ان امرؤ هلك ليس له ولد ولما خلت فلها نصف مارك وهو رثا ان لم يكن لها ولد فان كانتا اثنتين فلها الثلثان مارك وان كانوا اخوة رجالا ونساء فللكر مثل حظ الاثنتين بين الله لكم ان تضلوا والله بكل شى عليم) يا محمد سكا كلاله ميراثندن استفتا ايدرلر ۞ كلاله باباسى واناسى واولادى اولميان ميته دينور ۞ سن ديكه الله تعالى سزه كلاله نك ميراثى حالى بيان ايدر كه اكر بر رجل فوت اولوب ولدى اولمسه انك قز قز نداشى اولدينى صورنده اول قز قز نداشه تركه سنك نصفى اولور اكر بالعكس اول فوت اولان مرء اولوب ولدى اولميدرق قز نداشى اولسه اول قز نداشى اول مرء انك جله تركه سنه وارث اولور اكر ميتك اولادى اولميوب ايكي يازياده قز قز نداشلى قالورسه انلك جله سيجون اول متوفا تركه سنك ثلثانى واردر واكر اول ميتك اوغلى اولميوب اركك وقز قز نداشلى قالورسه انلردن هر بر اركك ايجون ايكي قز حصسى واردر الله تعالى سز كيجون احكام ميراثى بيان ايدر كه اول خصوصه اولان جهلكزدن وارسته اوله سز والله عظيم الشان جله مصالح عبادى عليدر ۞ مرويدر كه جابر بن عبد الله رضى الله عنه خسته اولوب ينفمبر عليه السلام عبادته وارد قدمه يار رسول الله بنم كلالتم واردر مالى نيمه ايدم ديوسوانده بوآيت كريمه نازل اولدى دينلديكه احكامدن آخر نازل اولان بوآيت كريمه در

سورة المائدة مدنية وهى مائة وثلاث وعشرون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(يا ايها الذين آمنوا افوا بالعقود احلت لكم بهيمة الانعام الا مايتلى عليكم غير على الصيد وانتم حرم ان الله يحكم ما يريد) اي مؤمنلر عهد وميثاقكزه وقاليدك سزه بهيمدك انعامى حلال قلندى ۞ بهيمه جله درت اياقلو حيوانه دينور انعام دوه وبقر وغنم وكچى به دينور بهيمة الانعام قيدنده كيك وآهو وقره جدو بيانى طاغ بقرى وكچيسى وقبوى حلاله داخلدر مكر بوجله سنك بعض اسبابه مبنى اشاعيد ۞ حرمت عليكم ۞ آيتنده سزه تالوت اولنلرى حرام قلندى احرامده اولديفكر حالده سزه سيد حلال اولماغله وحشيدن اولان اول آو حيوانلر نندن غيرى انعام سزه حلال اولندى تحقيق الله عظيم الشان تحليل وتحريمده ديدلديكه حكم ايدر (يا ايها الذين آمنوا لا تحلوا شعائر الله ولا الشهر الحرام ولا الهدى ولا القلائد ولا آمين البيت الحرام يتقون فضلا من ربهم ورضوانا واذا حللتم فاصطادوا ولا يجزى منكم شأن قوم ان صدوكم عن المسجد الحرام ان تعقدوا وتعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونوا على الاثم والعدوان واتقوا الله ان الله شديد العقاب) اي مؤمنلر بيت الله قرباندر ديو بعض محلى دلوب قان اقيدهرق ككتوريلان حيوانى حلال ايتيك واشهر حرمدن قتال دخى ايتيك وبيت شريفه اولنان قربانلرى دخى حلال ايتيك وبيت شريفه قربان ايدوكنى اعلان ايجون كردننه افاج قبوغندن وسائر دن قلاده طاقان حيوانلرى دخى حلال ايتيك وبيت شريف زيارتى وكرك حج ايجون كن مؤمنلر ك وكرك زعملرنجه برلرينك فضل ورضاسنى طلب وثواب قصديه كن مشركلر ك وكرك حجاجه ذخيره ككتوروب كار ومنفعت ضمنده كن كافرلر ك فنانى دخى حلال ايتيك ۞ بوماده اقلو المشركين حيث وجدتموهم آيتيله نسخ اولمشدر ۞ واحرامدن جيقديفكزده سزه سيد مباح اولمغه استر كز سيد ايدك وسزى مسجد حرامدن منع ايدن قوم بهنض وتعديكز سزه وبال تحميل ايتسون وخير وتقوايه امانت ايدك ومعصيت وظلمه معاونت ايتيك والله تعالىدن اتقا وامرينه اطاعت ايدك تحقيق الله عظيم الشانك اطاعت ايتيمانلره عقابى شديددر (حرمت عليكم الميتة والدم ولحم الخنزير وما اهل لغير الله به والمتخفة والموقوذة والمتردية والنطيحة وما اكل السبع الا ما ذكيتم وما ذبح على النصب وان تستقسموا بالازلام ذلكم فسق اليوم بش الذين كفروا من دينكم فلا تخشوهم واخشون اليوم اكملت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتى ورضيت لكم الاسلام دينا فمن اضطر في نخصة غير متجانف لاثم فان الله غفور رحيم) اكل اوله جق حيوانلردن بوغازلندن ميته اولانى وآقش قان وخزير اى والله تعالىدن غيرى اسمنه بوغازلشم وذبح اولميوب بوغلمشلى سزك اوزريكزه حرام قلندى واكل اولنان حيوانلردن برشيله ضرب اولوب ياككدن دوشوب ياخود بربرينى بوينوز وسائرله اوروب ياخود برتيجى حيوان اكل ايجون ياره ليوب بونلر دخى بوغازلشمسرين ميته اوللرى سزه حرام قلندى مكر كه بوموقوذه ومترديه ونطيحه وما كول السبع درت جنسى جانلرى جيقمزدن هنوز حركتلرى وقانلرى سيلانى حالده ايريشيلوب بوغازلنورسه حلال اولور ونصب اوزرينه بوغازلنان دخى حرام اولدى وازلامدن قسم وحكم طلبى دخى حرام قلندى بوازالام ايله اقتسام فسقدر بوكون بوخالده وكله جكه كافرلر سزك دسكزى ابطالدن وانلك دينه رجوعدن مايوس اولديلر امدى انلك غلبه لرندن قورقيك خاصة بدن خوف ايدك بوكون دسكزه اكال ويردكه بعده انك احكامنه خلل كلز وهدايت واكال حج ومشر كندن اطمينان ايله نعمتمزى انعام ايتك وسز كيجون اديان ييتندن دين اسلامى اختيار ايتدم كيمكه آجلقدن مضطرب اولوب طعام بولمدينى حالده بو محرمات مذ كورده دن كرهاسدرمق اوله جق قدر اكل ايدرسه تحقيق الله عظيم الشانك بو كناهنى مغفرت وبومقدار قليل اكله رخصت ايله مرحمت ايدر ۞ مرويدر كه نصب دينلان زمان جاهليتده حرم شريف حواليسنده ديكلمش اوچيوز التمش طاش

ایدی انلره تعظیما قربان ایدر لر دی یا خود بیت اسی اوله و از لام زمان جاهلیته بر مهم ایشه مباشرت نکرده تقسیم از لام اوله ورق اوج کوچک او قلرک اوزرینه برینه « امرنی ربی » و برینه نهانی ربی و برینه غفلت یا زار لر دی انلری قاریش دیروب بر محله وضعه بر حسن ظنلری اولان آدمه انک برنی چیقار لر لر دی اکر « امرنی » چیقار سه در حال اول مهمی ایشلر لر دی اکر نهانی چیقار سه برسته انی ترک ایدر لر دی اکر او چنجی چیقار سه تکرار قاریش دیروب چیقار لر لر دی ایدی یا خود بو از لام قسمی بو ایدیکه اول نصب مذکوریه بعضی مهم ایشلر یچون اول او قلری وضع واستمداد ایلده و لر قربان ایدر لر دی نه ایه بومذ کور لرک جله سنک اکل حرام قلندی (یسئلونک ماذا احل لهم قل احل نکم الطیبات و ما علمتم من الجوارح مکلین تعلمونهن ما علمکم الله فکلوا مما امسکن علیکم واذکروا اسم الله علیه و اتقوا الله ان الله سریع الحساب) اطعمه ده انلری یچون حلال ندر دیوسندن سؤل ایدر لر سن دیکه ما کولردن الله تعالی نیک اسمیه ذبح اولنان سزه حلال قلندی و دخی سباعدن کلب و طیور دن شاهین کیلر که سز انلری تأدیب ایدر که صیدی تعلیم ایدر کیلر ایدی انلرک صید و شکاری دخی سزه حلال قلندی و اول صیاد حیواناتی سز شویله تعلیم ایدر سز که الله تعالی رسولی علیه السلام لسانیه سزه بیلر لر دی که اول معلم حیوانلر صاحب لرنک اطاعتده اولوب کل دینلور سه کلور لر کیت دینلور سه کیدر لر و شکاری طوطی اندن یملر که اشته انلردن اول حیوانلرک سز یچون طوطی دینی شکار در اکل ایدک و انلری صیده ارسال کزده و طوطی دینی صیدی ذبح کزده الله تعالی نیک اسمی ذکر ایدک و تناولی حرام اولنلری اکلدن حذر ایدک تحقیق الله عظیم الشان حلال و حرامک سؤل و حسابنده سریعدر (الیوم احل لکم الطیبات و طعام الذین اتوا الکتاب حل لکم و طعامکم حل لهم و المحصنات من المؤمنات و المحصنات من الذین اتوا الکتاب من قبلکم اذا اتیموهن اجورهن محصنین غیر مسافحین و لا متغذی اخدان و من یکفر بالایمان فقد حبط عمله و هو فی الآخرة من الخاسرین) بو آیتک نزولی کونی سزه اسم الله ذبح اولنان حلال قلندی و اهل کتابک بو غاز لدر لری و طعامی سزه حلال قلندی و سزک طعامک دخی انلره حلال اولدی و دخی سزه مؤمنه و بهودیه و نصرانیه نیک حرو و عقیقه لرندن نکاحله الملق حلال قلندی یچان انلرک مهر لرینی ادا یا التزام ایدر سز حال بو که اول نکاحله صلاح طلب ایدوب آشکاره و کیزلوز نایه میل ایتیمه سز کیلکه شرایع اسلامی انکار ایدر تحقیق انک علی باطل اولدی اول کیمده آخرته اهل خسارتدندر (یا ایها الذین امنوا اذا قمتم الی الصلوة فاعسلوا و وجوهکم و ایدیکم الی المرافق و امسحوا برؤسکم و ارجلکم الی الکعبین و ان کتم جنبا فاطهروا و ان کتم مرضی او علی سفر او جاء احدکم من الغائط او لامستم النساء فامسحوا برؤسکم و وجوهکم و ایدیکم منده ما یرید الله لیمعل علیکم من حرج و لکن یرید لیطهرکم و لیتم نعمته علیکم لعلکم تشکرون) ای مؤمنلر سز آبدست سز بولنوب نمازه قالقد یغفرک زمان یوزیکزی و الیریکیزی دیر سکریکیزله بیله یبقایک و باشکزه مسح ایدک و یا قلیریکیزی طوبوقلریکیزله بیله یبقایک و اکر سز جنابت اولور سکرییقانوب تطهیر اولک و اکر سز خسته یا خود سفرده اولوب یا خود سزدن بریکز حدیث ایلده آبدست سز بولنور سکری یا خود بر نسا ایلده مجامعت ایتیم بولنوب اقتضاسنده کوره آبدست المفه یا غسل ایتیمکه کافی صوبوله ماز سکری یا خود اول صویک اخذینه و استعمانه بروجله قدرت و امکانکز اولمز ایدر یوزینک تمیز طبر اغندن تیم ایدک و اول تیم ایچون وجه ارشدن یوزیکزه و الیریکیزه دیر سکریکیزله بیله مسح ایدک حق تعالی سزه کوچکی اراده ایتیموب صوبولندیق محله تیم ایلده سزک پاک اولمکزی و اوزریکزه نعمتی اتمام ایچون اراده ایلدی شایدکه نعمته شکر ایدر سز (واذکروا نعمه الله علیکم و میثاقه الذی و اتفقکم به اذ قلتم سمعنا و اطعنا و اتقوا الله ان الله علیم بذات الصدور) الله تعالی نیک سزه و یردیک اسلام نعمتی ذکر ایدک و اول عهدیکه انی سز کلمه معاهده ایتیمیدی انی دخی یاد ایدک که اول روزا السنه کی عهد اوله که شول وقتکه سمعنا و اطعنا دیدیکز ایدی که مراد تحت الشجره ده اولان بیعت رضوان اوله که الله تعالی دن قورقوب نعمت لرینی اوتتمک و میثاقی نقض ایتیم تحقیق الله عظیم الشان قلبکزه کیزلوز اولان خیر و شری علیهم (یا ایها الذین آمنوا کونوا قوامین لله شهداء بالقسط و لا یحیر منکم شأن قوم علی الاتمذلوا اعدلوا هو اقرب للتعوی و اتقوا الله ان الله خیر غافعون) ای

(مؤمنلر)

مؤمنلر الله تعالی ایچون اعمالکزه و اقوالکزه عدل و صدقه قائم اولک و مشرکله اولان بفضکزه عدالت ایتیمکک ایلده سزه و اهل تحمیل ایتیمون دوست و اعدا کزه عدالت ایتیمک تقوایه اقربدر الله تعالی دن اتقایدک که اول سزک اعمالکزه خیردر (و عد الله الذین آمنوا و عملوا الصالحات لهم مغفرة و اجر عظیم) الله تعالی به ایمان ایدوب و عمل صالح ایشلرله مغفرت و اجر عظیم و عدا یتدی (و الذین کفروا و کذبوا بایاتنا اولک اصحاب الجحیم) انلر که کافر اولوب آیتلریمیزی تکذیب ایتدیلر و اندن توبه ایتدین فوت اولدیلر انلر اصحاب جحیمدر (یا ایها الذین آمنوا اذکروا نعمت الله علیکم اذ هم قوم ان یسطوا الیکم ایدیم فکف ایدیم عنکم و اتقوا الله و علی الله فلیتوکل المؤمنون) ای مؤمنلر الله تعالی نیک سزک اوزریکزه اولان نعمتی فکر ایدک که اول زمان الیری آچوب سزک قتلکزه قصد ایتدیلر دی اول انلرک الیری سزدن دفع و صرف ایلدی الله تعالی دن اتقایدک که اول سزک ایدک مؤمنلر توکل الله تعالی به ایتسونلر که دینلشدر که مغفرت رسالت علیه السلام غطفان غزاسنده بنی ثعلبه به توجده یوردیلر انلر خبر اولوب ریشلری اولان غورث ایلده طاغری تحصن ایدوب منتظر لر ایدی اول وقتکه یغور اولمقله حضرت علیه السلام عسکرندن ایراچده براغاج اتنده مبلول اثوابی اغاچه سرمش او تور لر ایدی اعراب انی کوروب باشلری غورثه دیدیلر که محمد عسکرندن دور او تور یور اکال او زاتقی ممکندر همان غورث قلیجی الوب واردی و دیدیکه شمدی بندن سنی کیم حایت ایدر پیغمبر علیه السلام الله تعالی بکا کافیدر سنی منع ایدر یوردی فی الحال جبریل علیه السلام غورثک کوکسه ضربله قلیجی اندن دوشدی سید عالم علیه السلام انک قلیجی الوب باشی اوزرنده شمدی سنی بندن منع ایدر جک یوقدر دبدکده کله شهادت کتوروب و قومنه کیدوب انلری اسلامه دعوت ایلدی و آیت سابقه نازل اولدی (ولقد اخذنا من بیاق انی اسرائیل و بهشامنهم انی عشر نفیقا و قال الله انی معکم ان اقم الصلوة و آتیتم الزکوة و آمنتم برسلی و عزرتهم و اقرضتم الله قرضا حسنا لا کفرن عنکم سیئاتکم و لا دخلکم جنات تجری من تحتها الانهار فن کفر بعد ذلك منکم فقد ضل سواء السبیل) الله تعالی بنی اسرائیلدن عهد و پیمان اخذ ایلدی و انلرک اون ایکی سبطک هر برندن بر ناظر و احوال لرینده ضامن قوم جاری بنی کوروب احوال لرینی خبر و یرمه آدملر تعیین ایلدی و الله تعالی انلره دشمنکزه محاربه ده بنم یاردم سز کلمه بیلدر دیدی اکر سز شروط طبله نمازه قائم اولور سکری و مستحقنه زکاتی و یرر سکری و بنم پیغمبر لرینده ایمان ایدر سکری و انلره توقیر و تعظیم ایدر سکری و الله تعالی یولنه کوزل نفقه و یرر سکری سزدن کنه لریکیزی عوایدرم و اشجاری التدن ایرمقلر اقان جتله سزی اذخال ایدرم بومؤکد شروط و عهدده نصرکه سزدن کیم کافر اولور سه تحقیق طریق حقدن آرلدی که بوقصه اختصار اوزره بوجمله منقولدر که فرعونک غرق یله بنی اسرائیل مصرده استقرار لرنده الله تعالی امر ایلدی که ولایت شام و اراضی مقدسیه کیدوب انک سکنه سی اولان عمالقه دینور قوم جبارین ایلده جهاد ایدوب اول اماکن معموره به مالک اولدر موسی علیه السلام اون ایکی قیلهدن بر آدم اختیار ایدوب امور لرینه کفیل و ضمیم نقیب تعیینلر روانه اولدیلر اربحایه یقین کلد کزنده اول نقیلری احوال عمالقه بی تحسسه کوندردیلر بولده عوج بن عنق نام کیمسه به راست کلدیلر بوقوم جبارین عاقبتندن بقیه اولمقله غایت بلند قامت و توانا ایدیلر نقیب بولنرک حال لرینه و قدرت و قوت لرینه واقف اولوب عودت لرنده بر لرینه شمدی و احوالی قومزه خبر و یررک انلره خوف مستولی اولوب عدم اطاعتله مصره رجوع ایدر لر باری ماوقعه بی خبر و یرموب جنکه ترغیب ایدر لم دیولشکر کا هه کلوب موسی و هرون علیهما السلام حقیقت حالی افاده ایلدیلر نقیبانک اون عددی بو اخفا رأیندن نکولله قوم لرینه جبارینک صفت و قوت لرینی بیلدکلری کی خبر و یردیلر یوسف علیه السلام قیلهدن یوشع ابن نون و یهودا سبطندن کالب بن یوقنا ایکیسی عهد لرینه و قالله قوم لرینی جنکه ترغیب ایتدیلر که انی معکم کلام باری بوکا اشارتدر (فبا نقضهم میثاقهم لئانهم جعلنا قلوبهم قاسیة یحرفون الکلم عن مواضعه و نسوا حظا مما ذکرنا به و لا تزال تطلع علی خائنة منهم الا قلیلا منهم فاعف عنهم و اصفح ان الله یحب

(المحسنين) عهدلری بوزدقلى سبيله انلری رحمتدن طردايدك وقلبلری قى ايلدككه ايات و تحويفات تأثير ايتز
كلمات تورى وانه اولان نعت نبوى عجلدن تحريف و تبديل ايدلر و انده پيغمبر عليه السلام تبعيله ذكر اولندقلى
نصيبلىرى اونيدوب ترك ايتديلر سن انلرك خاشلرينك خيانتنه مطلع اولقدن خالى اولمىسن مكر انلردن از كيمه خيانت
ايتمه كه ايعانه كلنلردن انلر تائب و مؤمن يامعا هد جزيه اولور لر سه انلردن عفو ايله و اينلر دن اعراض ايله تحقيق الله
عظيم الشان احسان ايدنلرى سور ﴿و عفو و صفح آيت سيفله منسو خدر دينلدى ﴾ (ومن الذين قالوا انا نصارى اخذنا
ميثاقهم فنسوا حظا مما ذكروا به فاغرينا بينهم المداوة و البغضاء الى يوم القيمة و سوف ينصهم الله بما كانوا يصنعون) و بز
نصارى زدينلر دنده عهد و ميثاق الدفكده انبىاي تصديق ايدلر انلر دخی انجيلده ذكر و امر اولندقلى دن وافر نصيب نسی و ترك
ايتديلر بزانلرك پيشه قيامته دك بغض و عداوتى القايتدك كه بر لر پيشه عدا و اوله رق اوج فرقه اولديلر الله تعالى انلر يقينه عقابه
صنيلرى خبر و برر (يا اهل الكتاب قد جاءكم رسولنا بين لكم كثيرا مما كنتم تخفون من الكتاب و يعفوا عن كثير) قد جاءكم من الله
نور و كتاب مبين (اي يهود و نصارى سزه زم رسولز كديكه كتابكزدن كيزلديك كز شيلرك چوغنى سزه بيان ايدرو چوغنى
دخی عفايدر ﴿يهدوك اخفايتديكى تورينه نعت نبوى و آيت رجم كى و نصارى نك انجيلده احد نام رسولك كللى مژده سنى
اخفالرى كى ﴾ الله تعالى دن تحقيق سزه شك و ضلال ظلماتى دفع ايدر نور محمد عليه السلام و حق اظهار ايدر قرآن كريم
كلدى (يهدى به الله من اتبع رضوانه سبل السلام و يخرجهم من الظلمات الى النور باذنه و يهديهم الى صراط مستقيم)
الله تعالى رضاسنه تابع اولان كيمدى اول نور ايله سلامت طريقلرينه هدايت ايدر و انلرى اراده و توفيقيله كفرو شك
ظلماتدن ايعان و يقين تورينه چيقارر و انلرى كندويه اقرب اولان طريقه هدايت ايدركه اول اسلامدر (لقد كفر الذين
قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم قل فمن يملك من الله شيئا ان اراد ان يهلك المسيح ابن مريم و امته و من فى الارض جميعا و الله
ملك السموات و الارض و ما بينهما مخلق ما يشاء و الله على كل شىء قدير) الله تعالى حاشا مسيح ابن مريمدر ديوكذب و افتر
ايدلر تحقيق كافرا و ايدلر سن ديكه كيمدر اولكه الله تعالى دن قدرت و ارادادن برشى منعته مالك اوله الله تعالى مراد ايدر سه
مسيح ابن مريمى و اناسنى و برده اولان مخلوقاتك جله سنى هلاك ايدر سموات و ارض و ايكيى پيشنده اولان اشيا نك خلق
و ملكي جله الله تعالى نكدر ديلديكى شىء خلق ايدر الله عظيم الشان هر شينه قادر در (وقالت اليهود و النصارى نحن ابناؤا
الله و احباؤه قل فلم يعذبكم بذنوبكم بل انتم بشر من خلق يغفر لمن يشاء و يعذب من يشاء و لله ملك السموات و الارض و ما بينهما
وايه المصير) يهود و نصارى ديدلر كه بز قرب و منزلته الله تعالى نك اوغلى كى يز الله تعالى دخی شفقت و عطفده بزه بابا
كيدر و بزى دوست طور سن انلره ديكه چون زعكنز اوزره انك ابنا و احبابى سز نيچون سزى دنياه قتل و اسرو مسخره
و آخرته كندو اقرار كنز اوزره ايام معدوده ذنوبكز سبيله بزه عذاب ايدر ديسكز هيج بابا اوغلند احبابه
عذاب ايدرى بلكه سز دخی الله تعالى نك خلق ايتديكى قوللردن سكر الله تعالى ديلديكى مؤمنى مغفرت ايدر و ديلديكى
كافره عذاب ايدر كوكده و برده و انلرك پيشنده اولان كاشات انك ملك و خلقيدر و جله سنى مجازات ايچون انك طرفه رجوع
ايدمچيدر (يا اهل الكتاب قد جاءكم رسولنا بين لكم على فترة من الرسل ان تقولوا ما جاءنا من بشير و لانذير فقد جاءكم
بشير و نذير و الله على كل شىء قدير) اى اهل كتاب زمانك رسوللردن انقطاعى و قنده سز چكون دين اسلام امورينى بيان
ايتمه كرسولز محمد عليه السلام كلدى تا كه بزه مژده و بريچى و قور قودىچى كلدى ديو آخرته بهانه و عذر ايتمه سز
تحقيق مؤمنلره جنت مژده سنى و كافرلره جهنم عذابى بيان ايدىچى سزه كلدى الله عظيم الشان پيغمبرانى تواتر و قورا
ارساله قادر در ﴿نه كه موسى و عيسى عليهما السلام پيشنده بيك يديوز بيل ايچنده تواتر بيك پيغمبر كلدى و عيسى و محمد
عليهما السلام پيشنده التيوز سنه ايچنده درت ني كوندرديكه اوجى ني اسرائيلدن برى خالد بن سنان العنسى كه عربدن ايندى
(واذ قال موسى لقومه يا قوم اذكروا نعمه الله عليكم اذ جعل فيكم انبياء و جعلكم ملوكا و اتاكم الملم يؤت احد من الملمين)

موسى عليه السلام قومنه ديديكه يا قوم الله تعالى نك سزك اوزر يكزه اولان نعمتى ذكر ايدك كه سزه طريق حق ارايه ايچون
سزدن انبىايست ايندى و سز فرعونه مملوك ايكن سزدن پادشاهلر قىلدى يا خود نفسلر يكزه و مكان و منزللر يكزه مالك
ايدلى و سزك زمانكزده عالمندن كيمديه و برمدىكى سزه و ردى ﴿كاهل بحرك يارلسى و سحابك كولكه اولسى و من
وسلوينك انزالى كى ﴾ (يا قوم ادخلوا الارض المقدسة التى كتب الله لكم و لا تردوا على ادياركم فتقلبوا خاصرين) يا قوم
ارض مقدسه دى داخل اولك ﴿يعنى قدس شريف و شام اول حوالى به كيدك ﴾ كه حق تعالى او محلىرى سز چكون قسمت
ايدلى و جبارده دن خوفله اكا دخولدن امتناع ايدوب كيروكزه دونيك كه دنيا و آخرت نعمتدن محروم اولوب حال
خسرانه منقلب اولميسز ﴿قالوا يا موسى ان فيها قوم ماجارين و انالن ندخلها حتى يخرجوا منها فان يخرجوا منها فانا داخلون
بنوا اسرائيل يا موسى اول ارض مقدسه ده جبارين قوى و اردر اول جبارين آندن چيتما نيجد ز اكا كبرمزا كر انلر چيقار لر سه بز
كبره ز ديدلر ﴿قال رجلان من الذين يخافون انهم الله عليهما ادخلوا عليهم الباب فاذا دخلتموه فانكم غالبون﴾ عاقلدي تجسه كيدوب
انلرك قدر تلر ني بنوا اسرائيله خبر و برميان بوشع بن نون و كالب بن يوقا كه بوايكى رجه الله تعالى ايعان و ثبات انعام ايدوب اللهم
خوف ايدنلردن ايدلر انلر ني اسرائيله ديدلر كه جبارينك قريدى قوسندن همان داخل اولك انلرك وجودلرينك عظمتدن
قورقيك قلبلرى ضعيفدر همان قبودن دخولكزده الله تعالى نك وعد و كريميله انلره غالب اولور سكر ﴿وعلى الله فتوكلوا
ان كنتم مؤمنين﴾ اكر الله تعالى نك وعدينه ايعان ايدر سكر بوجكه توكل ايدك ﴿قالوا يا موسى انالن ندخلها ابدا ماداموا
فيها فاذهب انت و ربك فقاتلا انا ههنا قاعدون﴾ بنى اسرائيل يا موسى اول جبارين مادامكه اول ولايته درلر بز
ايدى اكا كيتز سن ربكده كيت ايكيكز انلره مقاتله ايدك بزوراده او توررز ديدلر ﴿بعضلر هرون عليه السلام موسى
عليه السلام دن بيوك اولمغه بوريكدن مرادلرى هرون اوله ديش ﴿قال رب انى لا املك الانفسى و اخى فافرق بيننا
و بين الفاسقين﴾ موسى عليه السلام ياربى بن كندمدن و قورنداشم هرون دن غيره مالك دكل زميله بوقوم فاسقينك پيشى تقريقر
ايله ديدى ﴿قال فانها محرمة عليهم اربعين سنة يتيمون فى الارض فلا تأس على القوم الفاسقين﴾ الله تعالى موسى عليه السلامه
ديديكه ارض مقدسه بوموجودلردن بوشع و كالب دن غيريه حرام قلنشدر اول اراضى به مالك اولمغه لرو ارض تيهده قرق
سنه متخير و سر كردان قاله لرامدى اول قوم فاسقينك اول حاللرينه محزون اوله ﴿مرويدر كه ارض تيهه التى فرسخ يرايدى
التيوزيك بنى اسرائيل اولمقدار محله حبس اولوب قرق سنه انده قالدلر هر صباح قالقوب جدوسيله كيدرلردى
اخشام يند قالدقلى رده بولورلردى كولكه لرى بلوط و طما لرى من و سلوى و صولرى موسى عليه السلامك كتور
ديكى جبر ايدى على قول موسى و هرون عليهما السلام تيهده وفات ايتديلر و بنى اسرائيلك دخی كليسى انده فوت اولوب
اولادلرى بوشع پيغمبره بيعت ايله اراضى مقدسه دى جباريندن تطهير ايدوب مالك اولديلر ﴿واتل عليهم نبأ بنى آدم
بالحق اذ قربا قربانا فتقبل من احدهما ولم يتقبل من الاخر قال لاقتلك قال انما يتقبل الله من المؤمنين﴾ يا محمد اهل كتابه
آدم عليه السلامك ايكى اوغلنك قصه سنى حقه ذكر ايله ﴿انلر قابيل ايله هابيل در ﴿بونلر قربانلرى تقرب جهتيله
عرض ايتديلر انلرك برى ﴿هابيلك قربانى ﴿قبول اولوب اخرى ﴿قابيلك ﴿قبول اولمى قابيل هابيله البته بن سنى
قتل ايدرم ديدى هابيل الله تعالى انجى متقيلرك قربانى قبول ايدر ديدى ﴿بونلرك قصه اجالىسى بوجهله مسطور
در كه حوارضى الله عنهما هر بطنده ايكر برار كك بر قز طوغور ردى بود كرنده آدم عليه السلام امر ياربيله اول ايكى ايكر لرك برى
ديكر بطندن طوغند تزويج ايدردى قابيل ايله توام طوغن قزك اسمى اقليما وضع اولندى حسنا ايدى صكره هابيل ايله
طوغن قزك اسمى ليودا اولوب حسنا كل ايدى آدم عليه السلام ليوداى قابيله و اقليماى هابيله نامز دايمكده قابيل بو حكمه
راضى اولمىوب بنم قز قورنداشم كوزل اول بخدر ديو باباسنه سن هابيل زياده سوديكندن اقليماى و بررسين كلاميله
تعريض ايتدكه آدم عليه السلام امر بو وجهله در اكر ايتا نك سكر ايكيكزه قربان عرض ايدك فقيركركى قبول اولور سه

اقلیا آنکدر دیدی بناء علیه هایل قیون صاحبی اولغله زیاده مقبولی اولان بر سز کچی بی تسلیمت صورتیله وقایل کینچی اولغله بغدایک ضعیف ودانه سنی قلیل بردسته بشاق کتوروب قبول اولور اولماز اقلیای الورم اصراریله کچی ویشاغی بر محله وضع ابتدیلر کوکدن دخانسر بریاض آتش ظهور ایدوب هایلک قریاتی اکل وقایلک قریاتی ترک ایلدی قایل قریاتک عدم مقبولتیه غضب وحسدله هایلله سنی قتل ایدرم دیدی هایل دخی حق تعالی مقیلرک قریاتی قبول ایدرم دیدی (لئن بسطت الی یدک لتقتلی ما انابا بسط یدی الیک لا تکتلک انی اخاف الله رب العالمین) هایل قایلله اگر سنی قتل ال اوزاد رسک بنسک قتلک ال اوزاد یچی دکم زیرا بن رب العالمین اولان الله تعالی دن قورقارم دیدی (انی اریدان تبوء بائمی وائمک فتکون من اصحاب النار وذلک جزاء الظالمین) بن دیر مک بنی قتلک وحق تعالی ویدرینه عصیانک کناهلرله رجوع ایدوب یوایی کناهلله بیله اصحاب ناردن اوله سن اشتد قتل وعصیان ظلمک جزاسی بودر (فلو عتله نفسه قتل اخیه فقتله فاصبح من الخاسرین) قایل نفسه اطاعتله قنداشک قتلته جرأت ایدوب قتل ایلدی امدی خسر الدنیا والاخره اولدی مریویدرکه قایل هایل نیجه قتل ایده جکئی بیله میوب حیرتده ایکن شیطان بشر صورتیله بر قوشی کتوروب باشی بر طاش اوزره وضع ویشقه بر طاشله باصدیروب انی قتل ایلدی قایل انی کوردکده هایلک انقیادی یانومی حانده بوجهه باشی طاش ایلدازدی ویمتی بر جواله وضعله نه ایده جکئی بیلمیوب علی قول قرق کون ارقه سنده کزدی (فبعث الله غرابا یبحث فی الارض لیریه کیف یواری سوءه اخیه قال یاویلنی اعجزت ان اكون مثل هذا الغراب فلواری سوءه اخی فاصبح من النادمین) الله تعالی قایلله قنداشک جسدینی دفن اتمک کیفیتنی کوسر مک ایچون ایکی قارغه کوندردی بر برله دو کیشوب بری آخرینی قتل ایلدی بورنی ویا قریله بری قازوب غراب مینبی وضع و ترابه ستر ایلدی قایل بونی کوردکده یازق بکا که بوقارغه کی اولقدن عاجز می اولدمکه قنداشک جسدینی بره قویوب اورتیدم دیدی بوحالده قایل بودر مدت قنداشی طاشیدیفنه وانک قتلدن عدم نفسه ویدر و مادرینک کندیدن تبرالینه نادم اولدی اگر قتلته نادم اولمش اولیدی توبه اولوب شاید عفو اوله ایدی (من اجل ذلک کتبنا علی بنی اسرائیل انه من قتل نفسا بغير نفس اوفساد فی الارض فکانما قتل الناس جمیعا ومن احیاها فکانما احیا الناس جمیعا ولقد جاءتهم رسلنا بالبینات ثم ان کثیرا منهم بعد ذلک فی الارض لمسر فون) یوقتل سبیلله بنی اسرائیل اوزره توریتده حکم ایلدکه کندیوه قصاص ایجاب ایتیان وریوزنده قطع طریق کی بر فساد ایشلمیان یعنی کندیو حانده قباحتر بر نفسی بر کیمه قتل ایلله جمیع ناسی قتل ایلمش کیدر و بویه بر نفسی عفو ویا قتلدن منع یا هلا کدن خلاصه احیا ایتسه جمیع ناسی احیا ایتمش کیدر تحقیق بنی اسرائیله آیات و معجزه ظاهره لره رسوللریمز کلدی بوارسال رسل و تهدید اتمزد نصکره انلردن چوق کیمسه لر یوزنده حددن متجاوز قتل و هتک محارمه اسراف ایتدیلر بو آیت کریمه ده بر کیمسه نک ناحق قتل جمیع ناسک قتلته تشبیه بو حیثیتدکه ناحق سفکدما و قتل عادت ایدتمک و خاقله بو عادت اراوا کا اغرا ایتکدر بناء علیه سرائله جمیع ناسه شاملدر و بر کیمسه بنی قتل ایلله چوغنک قتل جناب قهارک غضب و عذابنی استجلایده برابر و بر احیا جمیع ناسی احیا تشبیه تعرض قتلدن ترهیب و نفوسی حایته ترغیب اوله والله اعلم (انما جزاؤ الذین یحاربون الله ورسوله ویسعون فی الارض فسادا ان یقتلوا او یصلبوا او تقطع ایدیهم وارجلهم من خلاف او یسفوا من الارض ذلک لهم خزی فی الدنیا ولهم فی الاخره عذاب عظیم) شول کیمسه لره که الله تعالی ورسولک دوستلره محاربه وری یوزنده قطع طریق و غارتله فساد ایدرلر انلرک جزا لری اگر آدم قتل ایدوب مال اخذ ایتدیلرسه یا لکز قتل اولمقدرد اگر قتل و اخذ مال دخی ایتدیلرسه هم قتل هم صلب اولمقدرد اگر یا لکز اخذ مال ایدوب قتل ایتما مشلرایسه صاغ اللریله صول یا قری قطع اولمقدرد و اگر یا قتل و لا غارت یا لکز ناسی اخافه ایتما مشلرایسه بر بلده دن بر بلده نفی اولمقدرد اشته بو جزا انلره دنیاده کی ذل و حقارتدر و آخرتده انلره بوندن اشد عذاب عظیم واردر (الا الذین تابوا من قبل ان تقدروا علیهم فاعلموا ان الله غفور رحیم) الا انلرکه سز انلره قدرتکز یتشمزدن یعنی انلری طوتمکزدن مقدم اول فاعلرندن

توبه ایتسه لر ییلک که الله تعالی توبه لری سبیلله کناهلرینی مغفرت و توبه لری قبول ایلر رحمت ایدر بو آیت کریمه ده اگر اول توبه ایدن مقدم کافر اولوب قبل الاخذ توبه ایدوب مسلمان اولسه اندن بو حدود و دم و طلب و اخذ مال جمله ساقط اولور اگر از قدیم مسلمان ایتسه بالاده مذکور حق الله اولان حدود ساقط اولوب حقوق ناس ساقط اولماز (یا ایها الذین امنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیلة وجاهدوا فی سبیلله لعلکم تفلحون) ای مؤمنلر الله تعالی دن قورقک و اوامرو نواهیسنی کال ملاحظه و اولابده رضاسنی تحصیل ایلله طرقة تقرب و لقاسنه وسیله طلب ایدک و یولنده اعداسیله ظاهره و باطنا مجاهده ایدک شایدکه فلاح بوله سز (ان الذین کفروا لوان لهم ما فی الارض جمیعا و مثله معه لیفتدوا به من عذاب یوم القیمه ما قبل منهم ولهم عذاب الیم) شول کافر لره که اگر ریوزنده اولان اموال و اتمه و اشیاء و انکله بیله انک امنالی انلرک اولوب قیامت کونی عذابندن خلاص ایچون انی فدا ایتسر قبول اولنجیوب انلر ایچون الملو عذاب اوله جقدر (یریدون ان یخرجوا من النار و ما هم بخارجین منها ولهم عذاب مقیم) انلر ناردن چیقمق مراد ایدرلر انلره اندن چیقمق ممکن اولماز انلر ایچون ایدا عذابده اقامت واردر (والسارق والسارقة فاقطعوا ایدیهم اجزاء بما کسبوا کالامن الله والله عزیز حکیم) برارکک یادیشی بر محل محرزدن خفیه نصاب مقداری شی چالسد انلرک صاغ اللرینی قطع ایدسه سز دنیاده سرقه لرینه جزا اوله والله تعالی دن دخی عقوبت اوله الله عظیم الشان حکمنده غالب و حکمنده مصیدر بو نصاب حنفی عننده اون درهم و شاقی ربع التون و مالکی عننده اوج درهمدر (فمن تاب من بعد ذلک واصلح فان الله یحب الیه ان الله غفور رحیم) کیکه او سرقه ظلمد نصکره توبه ایدوب و خسر لانی بردخی ایتماک اوزره اصلاح اوله الله تعالی انک توبه سنی قبول ایدر تحقیق الله عظیم الشان یکن کناهلکزی مغفرت و اطاعت ایدنه رحمت ایدر (الم تعلم ان الله لهدمک السموات و الارض یتذب من یشاء ویفقر لمن یشاء والله علی کل شیء قذیر) ای انسان سن یلزمیسنکه سموات وارضک و جله نک خالق و یادشاهی الله تعالی در دیلدیکنی قطع یدایله تمذیب ایدر و دیلدیکنی بعد از توبه مغفرت ایدر الله عظیم الشان کل شینه قادر در (یا ایها الرسول لا یحزنک الذین یسارعون فی الکفر من الذین قالوا آمنا بآفواهم ولم تؤمن قلوبهم ومن الذین هادوا سماعون للکذب سماعون لقوم اخرین لم یأتوک یحرفون الکلم من بعد مواضعه یقولون ان اویتیم هذا فخذوه وان لم تؤتوه فاحذروا ومن یرد الله فتتذلن تلک له من الله شیئا و تلک الذین لم یرد الله ان یطهر قلوبهم لهم فی الدنیا خزی ولهم فی الاخره عذاب عظیم) ای رسالته مشرف کفرده سرعت ایدنلرک حالی سکا حزن و برمسون انلردن منافقلسا انلرله ایمان ایتدک دیرلر قلبلرله ایمان ایتزلر و یهودیلر دن بر قوم سنک کلامکی دیکلیوب مدینه یهودیسنه شویله سویلدی بویه سویلدی دیو خلاقی سویلیوب کذب ایدرلر و سکا کلیان خیر یهودیلرینه دخی بوجهله جاسوساق ایدوب سنک کلامکی خلاف اوزره نقل و افترا ایدرلر حق کلاملری موضوع محندن تغییر و رجیم رینه جلد تقریر ایدرلر دیرلر که اگر محمد سزه زنا امرینه بزم و بر دیکمز حکمه قوی و بر رسد اخذ و قبول ایدک اگر اولوجهله و بر مزسه انی قبولدن حذر ایدک الله تعالی اول کیمسه نک که کفر ضلالتنی و عذابنی مراد ایدرسد سن او کیمسه ایچون بر شیک دفعنه قادر و مالک دکنس انلر اول کیمسه لر در که انلرک قلبلرینک تطهیرینی الله تعالی مراد ایتدی منافقلسا ایچون دنیاده نفاقلرینی اظهار و یهودیلر ایچون قتل و سبی و جزیه ایلله رزالت و احتقار و آخرتده جهنمه خلود و ابدیتله قرار واردر بو آیت کریمه نک سبب نزولنده بوجهله محرودر که اهل خیرک اشرافندن متأهل بر رجل ایلله بر مرأه زنا ایدوب توریتده انلره رجیم لازم کلشیکن یهودلر بوزانلر اشرافندن اولدیفندن رجیدن نکول ایلله مدینه ده نبوت دعواسی ایدر در جکک کتابنده رجیم اولیوب بلکه حدلری ضریر امدی اخوانکمز یهوددن مدینه ده قوکشونی قریظه خبر کوندر که انلر سوال ایللر اگر جلد امر ایدرسه قبول ایدلر اگر رجیم امر ایدرسه قبول ایتیلر دیو بر جاعله اول زانی و زانیه دخی کوندردیلرینی قریظه و مدینه یهودیلرندن کتب و کثانه و مالک کبی و سائرلر مجلس نبوی به واروب قصه بنی افاده ایلدیلر حضرت علیه السلام بنم حکمه راضی اولور میسکز بیوردی بی

اولورز ديدلر في الحال جبرائيل عليه السلام رجم حكميله نازل اولدى عليه السلام رجم لازمدر ديدكه انلر امتاع ايتكمه
 پيغمبر من عليه السلام جبريل عليه السلامك تعليميله فدكه ابن صور يا نام بر كچشم جوان يهودى واردر اول كيمسه سرك
 پينكرده نه درجده در ديدى انلر وجه ارضه اندن اعلم بوقدر ديدلر اوليله ايسه سركلدهم يفرزده بود عواي اول ابن
 سوريا فصل ايدرسه راضى مسكر بيوردى بلى ديدلر ابن سورياي احضار ايدوب اكاديديكه اول الله تعالىك حقيچونكه
 توري تى موسى عليه السلامه انزال ايتدى وسر كچون دكزى شق وسر زى خلاص وفرعون وقومنى غرق ايلدى وسر قدرت
 حلواسى و بيلدرجين كوندزدى طوغرى سويله كه سرك كتابكزده اولى زانيله رجم وارميدر بوقدر بيوردى ابن سوريا
 توريك نى يا قسندن قور قسم اعتراف ايتيوب كذب ايدردم لكن يا محمد اول سنك شرعكه نيجدر ديدى عليه السلام الله
 تعالى بويله حكم ايتديكه متاهل كيمسرك زنا ايتدكرينه درت آدم شهادت ايلدكرنده انلره رجم واجدر بيوردى ابن سوريا
 اول الله تعالى حقيچونكه توري تى موسى عليه السلامه انزال ايلدى توريته دخى عني حكم بويله در اما زم علامن اشرافه مرعانه
 جلد ايله حكم ايتشار ديدى فخر كائنات عليه السلامك حكميله اول زانى وزانيدى مسجدك يانده رجه قتل ايلدلر
 (سماعون لكذب اكالون لسمحت فان جاؤك فاحكم بينهم او اعرض عنهم وان تعرض عنهم فلن يضروك شيئا وان حكمتم
 فاحكم بينهم بالقسط ان الله يحب المقسطين) انلر كذب ايجون كلامى دكلر لو حكمده حرام رشوق اكل ايدلر اكر سكا
 كلور لسه سن انلر ك پينده حكم ايله يا خود انلردن بوز جورا كر انلردن اعراض ايدرسك سكارشى ضررا يمز اكر حكم ايدرسك
 انلر پينده عدله حكم ايله تحقيق الله عظيم الشان حكمده عدل ايدلر سور (وكيف يحكمونك وعندهم التوريت فيها حكم الله
 ثم يتولون من بعد ذلك وما اولئك بالمؤمنين) سكا نيجه حكم ايتد برلر مع هذا توريت انلر كندو كتابلرينه دخى اينا نزلر (انا انزلنا
 انده مذكوردر سن انلر كتابنه موافق حكم ايتدك نصكره اعراض ايدلر انلر كندو كتابلرينه دخى اينا نزلر) انا انزلنا
 التوريت فيها هدى ونور يحكم بها النبيون الذين اسلموا للذين هادوا والربانيون والاحبار بما استحفظوا من كتاب الله وكانوا
 عليه شهادا فلا تخشوا الناس واخشون ولا تشتروا بآياتي ثمنا قليلا ومن لم يحكم بما انزل الله فاؤلكم هم الكافرون) ز توري تى
 انزال ايتديككه انده حقه بول كوستر هدى وظلماتى كشف ايدلر نور واردر الله تعالىك امرينه متقاد انبا انكله يهوديلره
 حكم ايدلر واول انبا لرى سلكنده اولان زهادو علمالرى دخى اول توريته حكم ايدلر كه الله تعالىك امرينى تضييع وتحريفدن
 محافظه اولمقلقه و توريك بلا تفسير حق اوزره طوعنيسى بيانه شاهدلر امدى ناسدن قور قيكز بندن خوف ايدك وينم
 كوندرديك آيات واحكامى بى اعتبار رشوت وجاهه استبدال ايتيك كيمكه الله تعالىك انزال ايتديكى احكامله حكم ايتيه
 انلر كافر لدر (وكتبنا عليهم فيها ان النفس بالنفس والعين بالعين والانت بالانت والاذن بالاذن والسن بالسن والجروح
 قصاص فن تصدق به فهو كفارة له ومن لم يحكم بما انزل الله فاؤلكم هم الظالمون) توريته نى اسرائيل اوزرينه فرض
 ايتدككه بر نفس بر نفسله قصاص اولنور ۞ يعنى مقتولك يالكز قاتلى قتل اولنور ۞ وكوز چيقار انك كوزى چيقاريلور
 وبرون كسك بروى كسيلور وقولاى كسك قولاغى كسيلور وديش قرانك ديشى قيريلور وياره لى دخى قصاصدر ۞ اكر
 مساواة ممكن ايسه والامكان اولماز سهكوك قير مى كى ياره نك على تهلكه لو اولماسى وسائر كى انده عدل اوزره حكم اولنور ۞ هر
 كيمسه كه ۞ كرك مقتولك وارشدن يا عضوينه ضرر ايرشن آدمدن اول قاتلى يا خود عضوه ضرر ايدن كيمسدى عفو و قصاصى تصدق
 ايدرسه اول تصدق عفو ايدن كيمسك كناهنه كفارتدر كيمكه الله تعالىك انزال ايتديكى احكامله حكم ايتيه او كيمسك ظالمدر (وقفينا
 على اثارهم بعيسى ابن مريم مصدقا لما بين يديه من التوريت واتينا الانجيل فيه هدى ونور ومصدقا لما بين يديه من التوريت وهدى
 وموعظة للمتقين) مقدم كوندرديكز توريته اولان شيلرى تصديق ايديجى اولدينى حالده بزعيسى ابن مريمى انبا آثارينه
 تابع قلدق واكانجيل ويردك آنده توحيد هدايت وطريق حقه رهر نور واردر واول انجيل آندن اول نازل اولان
 توري تى تصديق ايدلر واهل تقوايه هدايت وموعظه در (وليحكم اهل الانجيل بما انزل الله فيه ومن لم يحكم بما انزل الله فاؤلك

هم القاسقون) انجيل اهل الله تعالىك انجيلده انزال ايتديككه حكم ايسون كيمكه الله تعالىك انزال ايتديككه حكم ايتيه
 انلر قاسق لدر (وانزلنا اليك الكتاب بالحق مصدقا لما بين يديه من الكتاب ومهيئا عليه فاحكم بينهم بما انزل الله ولا تتبع
 اهواءهم عما جاءك من الحق لكل جعلنا منكم شرعة ومنهاجا ولو شاء الله لجمعكم امدة واحدة ولكن ليبلوكم فى ما اتيكم فاستبقوا
 الخيرات الى الله مرجعكم جيمنا فينبئكم بما كنتم فيه تختلفون) بركا حقى بيان ايدلر قرآنى كوندردك اندن مقدم انزال
 اولنن كتب الهيدى تصديق وانلرى تفسيردن محافظه وتحريفى بيان ايدلر امدى الله تعالىك سكا كوندرديككه اهل كتاب
 پينلر نه ۞ رجم وقصاص وسائر ۞ حكم ايله وانلر كه هولر نه تابع اولميوب حكم حقندن سكا كلنه ميل ايله اى ناس سزدن
 هر بر پيغمبر ايجون شريعت ومكشوف طريقت قلدق اكر الله تعالى مراد ايديدى سرى جله برامت و برملت ايدردى
 ولكن عصر وزمانه كوره سرور ديكى شرايع مختلفه ايله مطيعى عاصيدن تميز ايدلر امدى شريعت تبيته اعمال خيريه مبادرت
 و فضيلت احرازينه سقت ايدك چيمكزك رجوعى الله تعالى به در اولكونده امور دين وشريعتده ايلديككز اختلافى سره خبر ورر
 (وان احكم بينهم بما انزل الله ولا تتبع اهواءهم واحذرهم ان يفتوك عن بعض ما انزل الله اليك فان تولوا فاعلم انما يريد الله
 ان يصيبهم ببعض ذنوبهم وان كثيرا من الناس لفاسقون) وانلر كه هولر نه تابع اولميوب پينلر نه الله تعالىك انزال ايتديكى
 قرآنله حكم ايتيك سكا امرايتدك صاقتد سكه الله تعالىك انزال ايتديكك بعضي سندن سى صرف ايتيه لرا كر بو حكم منزلدن
 اعراض ايدلر سركل كه اول اعراضلرى وبعض ذنوبلرى سبيله الله تعالى انلر دنياهه عقوبتلرى تيجيل ايدلر يهودك
 اكثرى فاسق وكفرده متمر لدر ۞ بو آيت كريمه نك سبب نزولى بو وجهله مرويدركه احبار يهود پينلر نه اتفاقله
 كلك مجده كيدلم اوله كه انى دينندن صرف ايدلم ديو اكاكلوب بيلور سكه بز يهودك اشراف وعلماسوز بركا تابع
 اولور سق يهودك كليسى تابع اولور لكن قومزله يفرزده خصومت واردر مرافعه سكا كدلم اكر قومز اوزرينه زميجون
 حكم ايدرسك سكا ايمان كتوريرز وغيرى يهوديلرى دخى كندمره تابع ايدلر زرديدلر حق تعالى انلر التماسلرى قبولدن
 تحذير بيوردى (افحكم الجاهلية يبغون ومن احسن من الله حكما لقوم يوقنون) انلر جاهليت حكمنى مى استلر
 اهل يقين كيمسك ايجون حكمده الله تعالىدن احسن كيدر (يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا اليهود والنصارى اولياء
 بعضهم اولياء بعض ومن يتولهم منهم فانه منهم ان الله لا يهدي القوم الظالمين) اى مؤمنلر يهود ونصارى دوست
 اتخاذا ايتيك زيرا انلر بربرلره دوست ومتفق اولوب سره مخالفدرلر سزدن اول كيمسه كه انلرله دوستل ايدلر اولدى
 انلر جله سندن تحقيق الله تعالى دشمنه دوستل ايله نفسه ظلم ايدلرلى طريق حقه هدايت ايتز (فقرى الذين فى
 قلوبهم مرض يسمعون فيه يقولون تحشى ان تصيبنا دائرة فعسى الله ان يأتى بالفتح او امر من عنده فيصيبوا على ما
 اسروا فى انفسهم نادمين) ۞ قبلر نه نفاق مرضى اوللرى كوررسكه كفارله دوستلعه مسارعت ايدلرلر قورقارز بر انقلاب
 دهرله اسلام مغلوب اولور ۞ ديرلر كه ابن ابى كلاص اوله ۞ امدى يقين اولديكه الله تعالى رسولنه وسلمينه مكه نك قحنى
 يا خود قتل واجلاى يهودا مى كندو طرفندن اعطا ايليوب نفسلر نه مركزوسرلى آشكار اولمقله منافقلموالات يهوددن
 ندامتده اوللر (ويقول الذين آمنوا هؤلاء الذين اقموا بالله جهد ايمانهم انهم لمكم حبطت اعمالهم فاصبحوا خاسرين)
 منافقرك نفاق آشكار اولدقه مؤمنلر بربرلرينه ديرلر كه بونلر غليظ عين ايله الله تعالى به قسم ايتشار ايديكه بركلره برابر
 مؤمنلر ديمشلدلر انلر اعماللرى باطل اولوب دنياهه رذالت وآخرتنه عقوبته خسرانده اولدلر (يا ايها الذين
 آمنوا من يرتد منكم عن دينه فسوف يأتى الله بقوم يحبهم ويحبونه اذلة على المؤمنين اعزة على الكافرين) اى مؤمنلر سزدن
 كيمدر كه پيغمبر عليه السلامك وفاتندن صكره دين اسلامدن كفر رجوع ايدلر الله تعالى يقينه بر قوم كتورركه اول
 انلرى سور انلر دخى انى سورلر انلر مؤمنلره تذلل وتواضع وكفاره شدته عداوت ايدلر ۞ ديدلر يكه بو قوم اهل بتندر
 زيرا بو آيتك نزولده پيغمبر عليه السلام ابو موسى الاشعرى به اشارت بيوروب انلر بونك قوميدر ديدى وبعضيلر انلر

اهل فارس در كه اول قومند سؤال اولند قدس پيغمبر من عليه السلام بدشرفي سلمان فارسي رضي الله عنهك اوموزينه
وضله بونك صاحبزاد بوردی ودينليكه انركله مراد يوم قاسيد ده عمر رضي الله عنهك خلافتده نفعدن ايكي
بيك وكنده وبيجيه دن بشيك وسائر قبائلدن اوج بيك كيمه جهاد ايتاريله انلردن و ابن عباس وحسن بصرى قونجه
حضرت صديق ومهاجر وانصاردن مرتدلر ايله جنك ايدن اصحابلردن ديديلر بو آيت كريمه وقوعندن مقدم اوله حق
جالاني غيب يوزندن خبر ورمكدن دينلدي بوجيه كه مخبر رسالت عليه السلام وفاتندنصكره اهل مكه ومدينه
وبخريندن ماعداجله عرب مرتداولديلر وبعضيلر دخي ادای زكاتدن نكول ايتديلر حضرت ابوبكر رضي الله عنه الله
تعالينك يارديميله انرك جله سني دفع ايتدي (يجاهدون في سبيل الله ولا يخافون لومة لائم ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء
والله واسع عليم) انلر في سبيل الله مجاهده ايدلر وهيج طعن ايدنك لومندن قورقازلر زيرا منافقنر جنكده يهود
دوستلرينك لومندن خوف ايدلرلردي بواوصاف مذكوره الله تعالينك عبادندن وديلدنكي كيمه يه ويرديكي فضيلدر
والله عظيم الشانك فضلي واسعدر واكاهل اوله عليم (انما وليكم الله ورسوله والذين آمنوا الذين يقيمون الصلوة
ويؤتون الزكاة وهم راكعون) سرك اصل وحقيقت ولي ودوستكز الله تعالي در واكاتب رسولي ومؤمنلردر كه انلر
تمازي قيلرلر وزكاة مفروضه وصدق يي ويرلرلر حالبوكه ركوع ايتديلردن (بو آيت كريمه حضرت علي رضي الله
عنه حقتده نازل اولمشدر كه اول صلوتنم راكع ايكن رسائل انندن صدقه طلب ايتدكه اكاخاتني براقدي ودينليكه
عبدالله بن سلام قومي قريظه ونضير كندوايله محالسه ومصاحبدي تركه عين ايتدكزني حضور نبوي به بيان ايتدكه
پيغمبر عليه السلام بو آيت كريمه يي قرائت ايتكده ابن سلام الله تعالي ورسولي ومؤمنلر اوليامن اولمشدر اضي اولدق غيرينك
ولي اولمشي استمزدندي (ومن يتول الله ورسوله والذين آمنوا فان حزب الله هم الغالبون) كيكه الله تعالي يي ورسولني ومؤمنلرني
اوليا اتخاذا ايدر تحقيق انلر الله تعالي لك اسلام عسكردن انلر غلبلردن (يا ايها الذين آمنوا اتخذوا الذين اتخذوا دينكم هزوا
ولعبان الذين اتوا الكتاب من قبلكم والكفار اولياء واتقوا الله ان كنتم مؤمنين) اي مؤمنلر سزدن مقدم كتاب ويرلن يهود
ونصارى دن سرك دينكزي استهزا واويون اخذ ايتدكزي وكفاري دوست اتخاذا ايتكك الله تعالي دن قورقك اكر انك وعد
ووعيدنه مؤمنلر ايسه كز (مرويدر كه رفاعه بن زيد وسويد بن حارث اسلام اظهارلرندنصكره منافق اولديلر سلمانلردن بعضيلرني
انلرله مودت وموالات ايتاريله بو آيت كريمه نازل اولدي (واذا ناديتهم الى الصلوة اتخذوها هزوا ولعبا ذلك بانهم قوم
لا يعقلون) چنان سز نمازه اذان واقامتله ندا ايتديككزده انلراني هزو ولعب اتخاذا ايتديلر انلر بيقعل جهلا قوم اولدقلرني
سبيله استهزا ايدلرلر (روايت اولنديكه مدينه ده بر نصاري وارايدني نذ زمان مؤذنك اشهدان محمد رسوله ديديكني
ايشته الله تعالي كاذبي احراق ايدن در ايدني بر كيمه اول نصاري اهل وعياليه اويوركن خدمتكارني آتشله كلوب
انندن بر شراره صحر امله خانه سي طوتشوب جله سي يانديلر (قل يا اهل الكتاب هل تنقمون منا الا ان انا بالله وما نازل
الينا وما نزل من قبل وان اكثركم فاسقون) ديكه اي اهل كتاب سز بزدن هيج عيب كور ديكزني مكر كه الله تعالي به
وبزه انزال اولسانه وبزدن مقدم انزال اولنان كتب الهيه ايمان ايتديكزني تعيب ايدن سز تحقيق سرك چوعكز ايمانندن
خارج فاسقلر سكر (مرويدر كه يهوددن بر جاعت پيغمبر عليه السلامه كلوب سن رسوللردن كيلرني تصديق ايدرسك
ديديلر اولدخي سورة بقره ده امانا بالله آيتني آخريتهك اوقوبوب عيسى عليه السلامي ذكر ايتدكه انك نبوتني انكارده
اولدقلرلردن والله دنيا وآخريته سرك دينكزدن بدتر واشردن بيلرز ديلريله بو آيت كريمه نازل اولدي (قل هل
انبيكم بشر من ذلك مثوبة عند الله من لعنه الله وغضبه عليه وجعل منهم القرءة والخنازير وعبد الطاغوت اولئك شر مكانا
واضل عن سواء السبيل) اي اهل كتاب زعمكزجه شروبدن ديديككز وعنده الله جزالري ظاهر اولمش قومي سزه خبر
ويره ييميكه اشته انلر اول كروهدر كه الله تعالي انلر لعنت ايتدي واو زلرلرلرند غضب ايتدي وانلردن اصحاب سبئي

(ميون)

ميون صورتنه ومائنه عيسى عليه السلامي انكار ايدنلرني خنزير صورتنه مسخ ايتدي وانلر شيطان وبوزاغني به طابدي
اول ملعونلر قيامتده مكانك شرته راجع وطوغري يولدن آرمش قوملردن (واذا جاءكم قالوا آتنا وقد دخلوا بالكفر
وهم قد خرجوا به والله اعلم بما كانوا يكتمون) اول منافقلسزه كلكده بزيان ايتدكديرلر حالبوكه انلر يانك كتم ايتدكزني
كفرله نجه كيديلر سزه خروجلرندن دخي كفر ايله كتديلر الله عظيم الشان انلر كتم ايتدكزني كفرو نفاقلرينه اعلمدر (وترى
كثيرا منهم يسارعون في الاثم والعدوان واكلمهم السحت لبئس ما كانوا يعملون) اول يهود ومشركدن چوق كيمه كور رسنكه كفر
معاصي به وظلم وتعدي به ورشوت وربا اكلنه مسارعت ايدلرلر نه قبيح شي اولديكه انلراني ايشلرلر (لولا ينهيهم الربانيون والاحبار
عن قولهم الاثم واكلمهم السحت لبئس ما كانوا يصنعون) انلر زهدني وشريعت علملرني نچون انلرني قول باطل واكل حرامندن نهني
ايتزلر اول علمانك اولنهي تركلر اولان وضع وسفهلرني نه قبيح شي اولدي (وقالت اليهود يذلل الله مذلولة غلبت ايديهم ولعنوا بما قالوا بل
مبسوطان ينفق كيف يشاء وليزيدن كثيرا منهم ما انزل اليك من ربك طغيانا وكفرا والقينا بينهم العداوة والبغضاء الى يوم
القيامة كما اوقدوا نارا للحر اطفأها الله ويسعون في الارض فسادا والله لا يحب المفسدين) يهودلر الله تعالينك يدي رزقندن
امساك اولمشدر بوجله نسبت ايتديلر انلر الله خيراندن باغلنوب بوكلاملرني سبيله لغت اولنديلر بلكه يد قدرة الله
عطايي لا يعصى ايله كشاده اولوب نجه ديلرله اويله اتفاق ايدر اول يهوددن اكثرنك سكا انزال اولنان قرآني استماعندن
كفر وطغيانلرني زياده اولور (صاغ آدمك غدا سي خسته زياده مرض اولديني كي) وانلر ك ينده قيامتده بعض
وعداوتني القا ايدلر كه هربار حرب آتشي ياقني ايتسلر الله تعالي اول ينلرلرله اولان عداوتله انلر اول آتشي دفع
ايدر وير يوزنده حيله وقته وحرب فسادني سعي ايدلرلر الله عظيم الشان فساد ايدنلرني سوزن (مرويدر كه هجرت نبوي دن
مقدم مدينه يهودلرلرند چوق مال ورفاه وار ايدني هجرت عليه السلام وقوعنده انكاره اصرارلرندن ناشي حق تعالي
ماللرندن بركتي قالد يروب معاشرني نقصان بولغله بو آيت كريمهك اولنده كي كلامي نفوه ايتديلر (ولو ان اهل الكتاب
امنوا واتقوا لكفرنا عنهم سيئاتهم ولادخلناهم جنت النعيم) اكر اهل كتاب محمد عليه السلامه وقرآنه ايمان كتورسلر
وذكر اولان معاصيدن صافسلر البته بزانلر كناهلرني نحو وانلرني جنت نعيمه ادخال ايدردك (ولوانهم اقاموا
التورية والانجيل وما نزل اليهم من ربهم لا كلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم منهم امة مقتصدة وكثير منهم ساء ما يعملون)
اكر اهل كتاب تورية وانجيله وديلرني طرفندن انزال اولنان جله كتب الهيه ايمانله اقامت ايتسلر ايدني يوقارولرلردن
واياقلرني التدرن رزقلرني اكل ايدلرلر ايدني (يعني يوقارودن اجاج ميوملرني اشاعيدن بغدادي كي رزقلرله وسعت كسب
ايدلرلردي) انلردن بعضيلرني معتدل اولوب حضرت رسول عليه السلامه ايمان ايتديلر وانلردن چوغني قبيح عملده
اولديلر (يا ايها الرسول بلغ ما انزل اليك من ربك وان لم تفعل فابلغ رسالته والله يعصمك من الناس ان الله لا يهدي القوم
الكافرين) اي رسالته مشرف ربك طرفندن سكا نازل اولاني تماما تبليغ ايله اكر سكا امر ايتديكي اشلمزسك وتمام
تبليغ ايتمزسك رسالتدن بر شي ادا ايتمش اولماز سين الله تعالي حني ناسك شرنندن حفظ ايدر كيمه سكا قتل واذا ايله
ضرر ايتككه قادر اولماز تحقيق الله عظيم الشان كافرلر سكا سوء قصدلرني بول ويرمز (انلر رضي الله عنه دن منقولدر كه
اول حضرت عليه السلامي كيجهلرله بكليوب حراست ايدلرلردي بو آيت كريمه نازل اولدقدن سختياندن ديكلمش قبه دن
رأس شريفني چيقاروب اي بانسانلر كيدك حق تعالي بني ناسدن وقايه ضامن اولدي بيوردني (قل يا اهل الكتاب لستم على
شي حتى تقيموا التورية والانجيل وما نزل اليكم من ربكم وليزيدن كثيرا منهم ما انزل اليك من ربك طغيانا وكفرا فلا
تأس على القوم الكافرين) ديكه اي اهل كتاب سزدن بر شي اوزره دكلكز نا كه تورية وانجيل وديكز طرفندن
سزه انزال اولنان كتب الهيه وقرآنه ايمان واوامر ونواهيلرني اقامت ايتمنجه وانلردن چوغني سكا من طرف الله
انزال اولنان قرآني استماعلرلرند كفر وطغيانلرني ارتلرلر امدني كافرلرلر كفر وطغيانلرني زياده لككه محزون اوله

(ان الذين امنوا والذين هادوا والصابئون والنصارى من امن بالله واليوم الآخر وعمل صالحا فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون) شونلر كه لسانلرله ايمان ايستدير ودين يهوديتده اولديلر يهوديتله مجوسيت ييتنده كويانوح عليه السلام ديني ديو صابيتده اولديلر وعيسى عليه السلام دينده نصارى اولديلر بو مذكورلردن كيملكه الله تعالىه وآخريته خلوص قلبله ايمان ايديوب اعمال صالحديه دوام ايتسه انلر ايجون آخريته عذاب قورقوسى وتوابلرينك فوت اولمى حزنى يوقدر ۸۸ بو آيت كريمده مذكور درت جنس طاقه نك تائب ومستغفر اولوب نيت خالصه ايله پيغمبر عليه السلامه وقرآن عظيمه ايمان كتورملرله بو اجره نائل اولملى فهم يقيندر ۸۹ لكن نيانده ۹۰ دينلرينك نسخذن مقدم كندو شرعلرينك مقتضاسنجه الله تعالىه وآخريته ايمانله عمل صالح ايشلرله كلامنى ايهام ايلمى (لقد اخذنا ميثاق بنى اسرائيل وارسلنا اليهم رسلا كلما جاءهم رسول بما لا تهوى انفسهم فريقا كذبوا و فريقا يقتلون) توحيد ونبوتده بزنى اسرائيلك عهدلرني الدق وانلره پيغمبرلر ارسال ايلدكه هر بار انلره شرابع وتكاليفله رسول كدكه نفسلرى هواسنه مخالف اولمغله اول رسوللرك كينى تكذيب وكينى قتل ايستدير (وحسبوا الا تكون فتنة فعموا و صموا ثم عموا و صموا كثيرا منهم والله بصير بما يعملون) بوانباني تكذيب و قتل ايستكلىنك بلا وعذابى كلظن ايستدير وحقى كورمز و ايشتمز اولديلر صكره الله تعالى توبه لرنى قبول ايديوب عيسى عليه السلامى كوندردى بعده تكرر محمد عليه السلامى انكارله انلردن چوغى حقى كورمز و ايشتمز اولديلر الله عظيم الشان انلرك عمللرنى كوروب جزالرنى ويريجدر (لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم وقال المسيح يا بنى اسرائيل اعبدوا الله ربى وربكم انه من يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة ومأويه النار وما للظالمين من انصار) تحقيق شونلر كافر اولديلر كه الله مسيح ابن مريمدر ديديلر حال بوكه عيسى عليه السلام يا بنى اسرائيل بنم وسرك ربكز اولان الله تعالىه عبادت اينك ديدى كيملكه الله تعالىه شريك قوشه تحقيق الله تعالى اكا حقيق حرام ايلدى انك مسكنى جهنمدر وشركله نفسلرينه ظلم ايدلره ناردن تخلصه ياردم ايدر يوقدر (لقد كفر الذين قالوا ان الله ثالث ثلاثة وما من الله الااله واحدون لم يتهوا عما يقولون ليس الذين كفروا منهم عذاب اليم) نصاريون برفرقه اخري دخی كافر اولديلر كه الله تعالى اوج الهه نك بريدر ديديلر حال بوكه وجودده ذاتى واجب ومستحق وعبادت ووحدايتله موصوف شريكدن منزله برالله تعالى واردرا كراول قوللرندن دونغزلسه انلردن اول كفرده قائلره عذاب اليم اريشه جكدرك (افلا يتوبون الى الله ويستغفرونه والله غفور رحيم) ايا انلر الله تعالىي تشييدن توبه ايتمزلى وتوحيد ايله استغفار ايتمزلى الله تعالى تابلرى مفقوت ومستغفرله رحمت ايديجيدر (ما المسيح ابن مريم الا رسول قد خلت من قبله الرسل وانه صديقه كان يا كلان الطعام انظر كيف نبين لهم الايات ثم انظر انى يؤفكون) عيسى عليه السلام دخی انجق اندن مقدم كچن رسوللركي برسولدر وانك اناسى مريم آيات ربانىي تصديق ايدر برصاهدر اوغلى واناسى دخی سائر حيوانات كې غذا اكل ايدرلر ۹۱ يعنى الوهيت سزاوار اولماز ۹۲ نظرايله كه آيات وحدانيي بزائلره نجه بيان ايلدكه بعده نظر ايله كه انلر حقدن نجه امتناع ووحدايتي انكار ايدرلر (قل اتعبدون من دون الله مالا يملك لكم ضرا ولا نفعا والله هو السميع العليم) ديديكه الله تعالىدن غيرى ضرر ونفعه مالك اوليان شيشه عبادت ايدرميسز ۹۳ زيرا عيسى عليه السلام ذاتيله برشيته مالك دكلدر انجق حق تعالىنك اعطاسيله در ۹۴ الله تعالى اقوال كزى ايشيدر وعقايد كزى بيلور اكا كوره مجازاتى ايدر (قل يا اهل الكتاب لا تغفلوا فى دينكم غير الحق ولا تتبعوا اهواء قوم قد ضلوا من قبل واصلوا كثيرا واصلوا عن سواء السبيل) ديكه اى اهل كتاب دينكزده ناحق بره حدى تجاوز ايتيك واول قومك هوالرينه تبعيت ايتيك كه انلر بيشدن مقدم ضلالتله دوشوب وچوق كيميدى اضلال ايتمشرايدى وبعد البعث طريق راستدن نكول ايله ضلالتله ثابت اولمشرايدى (لن الذين كفروا من بنى اسرائيل على لسان داود وعيسى بن مريم ذلك بما عصوا وكانوا يعتدون) بنى اسرائيلدن كافر اوللره يعنى اصحاب سبت لسان داود عليه السلامه لعنت اولنديكه ميمون صورته مسخ اولنديلر وعيسى عليه السلام لسانيله اصحاب مائده لعنت اولنديكه خنزير صورته مسخ اولنديلر ايشته بولنت انلرك عصيانى وحدى تجاوزلرى سبيله اولدى (كانوا لا يتناهون عن منكر فعلوه لبئس ما كانوا

يفعلون) انلر برلرنى ايشلركلرى عمل زشت ومنكردن نهي ايتمزلى بو فعللرى انلره نه قبيح شى اولدى (ترى كثيرا منهم يتولون الذين كفروا لبئس ما قدمت لهم انفسهم ان يخط الله عليهم وفي العذاب هم خالدون) اهل كتابدن چوغى كوررسنكه مؤمنلره بفضلرندن ناشى مشركلره دوستلق ايدوب مسلمانلره جكه تحريص ايدرلر انلرك نفسلرى معادده كندولرنى غضب الله تقديم ايتديكى نه چير كين شى اولور و انلر عذاب جهنمده مغلوم و مؤبدلردر (ولو كانوا يؤمنون بالله والنبي وما انزل اليه ما اتخذوهم اولياء ولكن كثيرا منهم فاسقون) اكر اهل كتاب الله تعالىيه ونييلرينه و اكا نازل اولنه ايمان ايدلردي مشركلرى دوست اتخاذا ايتمزلى لكن انلردن چوغى الله تعالىنك امرندن خارجلردر (لنجدن اشد الناس عداوة للذين آمنوا اليهود والذين اشركو واتخذن اقربهم مودة للذين آمنوا الذين قالوا اننا نصارى ذلك بان منهم قسيسين ورهبانا وانهم لا يستكبرون) يهود و مشركلرى برلرينه موافقت واتحادلرى سبيله مؤمنلره عداوتده زياده شديد بولورسين و بز نصارايز دينلردن بعضى مؤمنلر ايجون مودته يقين بولورسين بو مودته قورلرى انلردن علماء خاشقين وعباد زاهدين اولدينى سبيله در وانلر ايمان وحقى بيانده كبر ايتمزلى ۸۸ منقولدر كه بز نصارايز ديدرك مؤمنلره مودت اوزره اوللر نجاشى واصحابى اولوب وقتا كه جعفر بن ابى طالب حبشهيه هجرتنده نجاشىيه كهيعص سوره سنى آخريته دك تلاوت ايدركن نجاشى اغلقدده اولدى واسلامه كال ميل ايله علماسندن چشم كيميدى حضور حضرت فخر كائنات عليه السلامه كوندروب وصوللرنده عليه السلام افندمزيين شرفى تلاوت ايتكله جلهسى بكاليه اسلامى قبول ايلدى (واذا سمعوا ما نزل الى الرسول ترى اعينهم تفيض من الدمع مما عرفوا من الحق يقولون ربنا انما فاكتنا مع الشاهدين) پيغمبر عليه السلامه نازل اولان قرآن ۸۹ جعفر طيار وسيد مختار عليه السلامدن ۹۰ اشتكلى زمان حقى بيلدكلرندن كوزلرندن ياش آقر كوررسن انلر ديرلر كه ياربنا محمد عليه السلامه وقرآنه ايمان كتوردك بزى اول محمد عليه السلامك نبوتده وقرآن كلام الهى اولدينه شهادت ايدنلردن ياز (وما كنا لانؤمن بالله وما جاءنا من الحق ونطمع ان يدخلنا ربنا مع القوم الصالحين) بز نه اولديكه الله تعالىه وبزه كلن پيغمبر وقرآنه انا نيميلم حال بوكه مؤمنلردن قوم صالحلر ايله رجمزى جته ادخال ايتكلكنى طمع ايدرز (فانا بهم الله بما قالوا جنت تجري من تحتها الانهار خالدون فيها وذلك جزاء المحسنين) الله تعالى بوخلوصله سويلدكلرى كلاملى سبيله مجازاتده انلرى اشجارى اتندن نه لرلر جريان ايدر جته مؤبد اوله رق ادخال ايدده اشته عمللرى احسن اوللرك مجازاتى بواولور (والذين كفروا وكذبوا باياتنا اولئك اصحاب الجحيم) شونلر كه كافر اولوب آيتلر عزي تكذيب ايتديلر وبلا توبه فوت اولديلر اول كيميدر نارجميم اصحابلريد (يا ايها الذين آمنوا لا تحرموا طيبات ما احل الله لكم ولا تعبدوا ان الله لا يحب المعتدين) اى مؤمنلر حق تعالى سزه حلال ايتديكى طيباتى حرام ايتيك وحدود الهى تجاوز ايتيك تحقيق الله عظيم الشان حدودى تجاوز ايدنلرى سوز (وكلوا مما رزقكم الله حلالا طيبا واتقوا الله الذى اتم به مؤمنون) الله تعالىنك سزه ويرديكى رزقدن حلال و طيبى اكل ايدك والله تعالىدن قورقك كه سرانك اوامر ونواهي سنى تصديق ايديجيلردن سكز ۹۱ روايت اولنديكه بركون پيغمبر من عليه السلام اصحابه قيامتى وصفله اندارده مبالغه ايلدى بوندن خوفله صديق ومرتضى وابن مسعود ومقداد وابوذروسلان وسائرلردن اون صحابه قدر عثمان بن مظعون رضى الله عنهم خانه سنه جمع اولوب باقى عمرلرنه كوندوز صائم وكجه قائم اولمق وبتاقدده ياتماق و حلم و ياغلو عيمك ونسايه تقرب ايتماك وترك دنيا اولوب عباوش اولمق اوزره اتفاق وعين ايتديلر بو خبر حضور نبوى به رسيد اولدقده انلره ديديكه بن بونكله مأموردك بيلك كه نفسكز ايجون اوزريكزه حق واردر كاه صائم اولك وكاه افطار ايدك كاه كجه قائم اولك كاه نائم اولك زيرابندخى صيام و افطار وقيام و نيام ايدرم و حلم و دسمدن اكل ايدرم ونسايه قربان ايدرم كيملكه بنم ستمدن مبادعت ايدم اول بنم طريتمه سلوك ايدنلردن دكلدر بيوردى صحابه عين ايتمش بولندق نه ايدم ديلرله بو آيت آتیه نازل اولدى (لا يؤخذكم الله باللغو فى ايمانكم ولكن يؤخذكم بما عقدتم الايمان فكفارته اطعام عشرة مساكين من اوسط ما تطعمون اهليكم او كسوتهم او تحرير رقبة فمن لم يجد فصيام ثلاثة ايام ذلك كفارة ايمانكم اذا حلقتم

واحفظوا ايمانكم كذلك بين الله لكم اياته لعلكم تشكرون (الله تعالى سزى لغوايله اولان عيئلريكرده مؤاخذه اتمز) لغو قصد سزى
لسانك كن لا والله بلى والله كفى عيئلر (لكن عهده اينديك كز عيئلر سزى مؤاخذه ايدر) اول عيئلر كه لسان و قلبه قصد و ياغلمش
اوله (بويه قصد اينديك كز عيئلر شكت ايدر سزى انك كفارتى اهل و عيال كزه اطعام اينديك كز شينك وسط حاليله اون فقرائى
اطعام اتمكدر يا خود عيال كزه كيدر ديك كز كسوه نك وسط حالندن اون فقرائيه لباس كيدر مكدر يا خود بر قول آزاد اتمكدر
كيكه بواوج كفارتدن برين بولسه و قادر اولسه اوج كون متوالي صائم اولمقدرا ايشته بومد كورلر سزى عيئلر ايدوب قيرديك كز
حاله كفارت عيئلر كز و لسانك كز عيئلر حفظ ايدك يا خود عيئلر كز حشندن حفظ ايدك بواوج كفارت عيئلر كز عيئلر كز
الله تعالى سزى چون شريعت نشانلرينى بيان ايدر شايدكه بوتعليم نعمته شكر ايدسز (يا ايها الذين آمنوا انما الخمر والميسر
والانصاب والازلام رجس من عمل الشيطان فاجنبوه لعلكم تفلحون) اى مؤمنلر خمر و قمار و ناسى و عبادت ايجون
نصب اولان بتلر و جاهليتده استعمال اينديك كز تقسيم او قلر شيطانك خيشت و مردار عيئلر ندراندن اجتناب ايدك كه فلاح بولسز
خر حقتده بودردنجى آتدر كه بونلر قصه لرى و سبب زولرى سورة بقره ده سيقول السفهاء جزئكم او خيى جزئكم نصفنده
تفصيل ازير اولمشدر (انما يريد الشيطان ان يوقع بينكم العداوة والبغضاء فى الخمر والميسر ويصدكم عن ذكر الله وعن الصلوة فهل
انتم متبهون) انجق شيطان خمر و قمار ايله سزى كز و شتملق و خصومت راقق مراد ايدر و سزى ذكر الله و صلواتن القى موق استر
امدى بونلر كز انك معاينى بيلديك كز دن صكره بونلر دن نهى اولماز ميسكز (واطيعوا الله واطيعوا الرسول و احذروا فان توليتم
فاعلموا انما على رسولنا البلاغ المبين) الله تعالى ورسوله اطاعت ايدك و انلر امر و نهىند مخالفتدن صافك اكر انلر اطاعتدن
امراض ايدر سزى بيلك كه زم رسولزه واجب اولان وحي تبليغر سزى اعراضكز اكا ضرر و رزم (ليس على الذين
آمنوا و عملوا الصالحات جناح فيما طعموا اذا ما اتقوا و امنوا ثم اتقوا و آمنوا ثم اتقوا و احسنوا و الله يحب
المحسنين) شونلر كه ايمان اينديلر و عمل صالح ايشلر ايلر انلر اوزرينده حرام اولميان شىء اكده و بال بوقدر چنانكه حرامدن
صافدر و ايمان و اعمال صالحه ده ثابت اولدر صكره حرامدن حذر ايله حرمتى تصديق ايدلر بعدد انقاده ثابت و مستمر
اولدر و احسن اعماله مشغول اولدر الله عظيم الشأن احسان ايدلر سور (يا ايها الذين آمنوا ليلوكنكم الله بشىء من الصيد
تناله ايدكم و رماحكم لعل الله من يخافه بالغيث فاعلموا ان الله عليم) اى مؤمنلر سزى احرامده ايكن سزى دن
الله تعالادن فائده قورقار كيم ايدوكنى تميز ايجون صيدلر دن كوچكلىرى الكزله بيوكلىرى او قلر كزله شكار ايدلر
حق تعالى تجربه معامله سنى ايدر كيكه بومعامله و ابتلا دن صكره صيد ايدرسد انجقون عذاب اليم وارد (مر ويدر كه
حديثيه سنه سى صحابه احرامده ايكن آوحيواناى اولدر جده اولديكه يوكلى اراسنده يانلرنده كزرلرايدى انلر صيدنه
كال آرزولرى دوشكده بوايت كريمه نازل اولدى (يا ايها الذين آمنوا لا تقتلوا الصيد و انتم حرم و من قتله منكم متعمدا
فجزاء مثل ما قتل من النعم يحكم به ذوا عدل منكم هدى بالغ الكعبة او كفارة طعام مساكين او عدل ذلك صياما ليدوق وبال امره
عفا الله عما سلف و من عاد فينتقم الله منه والله عزيز ذو انتقام) اى مؤمنلر سزى احرامده ايكن صيدى قتل ايتيك سزى دن
كيكه قصدا صيد قتل ايدرسد ايكي عادل كيمدك حكيمه اول مقتول صيده مشابهه و بقر و غنم دن نه ايسه مكده قربان
ايدوب اها لسنه تصديق ايتك مجاز ايدر يا خود اول قتل كفارتى فقرائى اطعامدر يا خود هر فقرائى اطعامه مقابل
و مساوى بركون صائم اولمقدرا تاكه قتل صيدى ارتكابه اينديكى جرمك كفارتى لذتى داده جاهليتده يا خود صيدك
جرمتدن مقدم شكار ايتش ايسه الله تعالى انى عفو ايدى كيكه صيد نخريند صكره بونلر كز عيئلر ايدوب ايتديسه الله تعالى
آخرته اندن انتقام ايدر الله عظيم الشأن حكمنده غالبدر معصيته اصرار ايدنه انتقام صاحيددر (أحل لكم صيد البحر
و طعامه متاعا لكم و للسيرة و حرم عليكم صيد البر ما دمتم حرما و اتقوا الله الذى اليه تحشرون) سزى چون حيوانات

(بحرك)

بحرك صيد و كنارده بونلر انلر اكلى حلال قيلدى تازه سنى اكل و يوجليقده قورى و طوزلىنى تناول ايله نفعلر سزى
و احرامده اولدقجه صيدبرى (يعنى قره شكارى) حرام قيلدى الله تعالى دن قورقك آخر الامر انك طرفه حشر اولنه
جسكز بوايت كريمه عدده روايات كثيره و دقيقه اولمغه مفسرينك تحريرلرينده كوره حسب الطائفة اجالجه فهم اولان بوكه بحر
صيدنك حلالنى عموم اوله كه احرام وسايله يا خود احرامده اولانه كوره كند و صيد ايتيوب سارك صيد اينديكى اوله و بحرده
كول و نهرو قور و چشمه داخل اوله و بونلر كز حيوانلنده اكر چه جهور عيئلر مجرد صوده تعيش ايدن نه ايسه حلالدر
لكن بعض علما جنسى تفريق و شكلى بيان ايله حل و حرمنى تدقيق ايلشدر فقه شريعه مراجعته محتاجدر (جعل
الله الكعبة البيت الحرام قياما للناس و الشهر الحرام و الهدى و القلائد ذلك لعلوا ان الله يعلم ما فى السموات و ما فى الارض
وان الله بكل شىء عليم) الله تعالى كعبدى ناسك امور دينده قوام و دنيا ده نهى و قتلدن امنيت ايجون خانه عترم
قيلدى و ذى الحجة ده انده حج اولنوب سبب مغفرت قيلدى و قربان سوق و تقليديه ناسه سبب قيام و انتعاش قيلدى
ايشته بونلر جناب هارينك كوكلرده و يرلرده اولان شيله على عيئلر اولدينى و كعبدى ناسه سبب معاش قيلسنده
صلاح عباد اولدينى بيلكز ايجوندر و الله تعالى هر شينك اسباب و منفعتى بيلجيدر (اعلموا ان الله عديد المقاب و ان الله
غفور رحيم) بيلك كه تحقيق الله تعالينك حرامى ارتكاب ايدلر عقوقى شديد و محرماندن اجتناب ايدلر غفران
و مرحمتى بيلندر (ما على الرسول الا البلاغ و الله يعلم ما تبوءون و ما تكفون) رسول اوزرينده واجب اولان انجق
احكام الهيدى تبليغر الله عظيم الشأن اعمال و اقوال كز دن اظهار اينديك كزى و كتم اينديك كزى بيلور (قل لا يستوى
الخير و الطيب و لو اعجبك كثرة الخبيث فاتقوا الله يا اولى الابواب لعلكم تفلحون) ديكه خيشت ايله طيب برابر اولماز
هر تقدز خيشتك چوقلى سنى اعجاب ايدرسده امدى اى عقول كامله صاحبلى الله تعالى دن اتقا و خيشتدن اجتناب
ايدك شايد فلاح بولسز (يعنى شخصلرده و عمللرده و ماللرده خيشت ايله طيب اعتبار جهتيله برابر اولدى مذموم شىء
هر تقدز چوق اولور سده محمود قليل اندن مقبول و خير لودر (يا ايها الذين آمنوا لا تسئلوا عن اشياء ان تبدلكنم
تسؤلن و ان تسئلوا عنها حين ينزل القرآن تبدلكنم عفا الله عنها و الله غفور حلیم) اى مؤمنلر بيمبر عليه السلامه بعض
اشيادن سؤل ايتيك كه اكر اول سزه اظهار اولنسه مفهوم اولور سزى اكر اندن سؤل ايدرسكز قرآنك تنزلى وقتنده
سزه ظاهر اولورينده غدر الله تعالى اول سؤل كزى عفو ايتدى الله تعالى كنه كزى مغفرت و تفریطكز عقوبته تانى
ايديجيدر بوايت كريمه نك سبب زولنده بويه روايت اولنديكه سراقه بن مالك يارسول الله هر سنه اوزر عزمه حج
واجبدر ديو سؤل ايدلى جواننده عمرده انجق بر كره در بيوردى اكر سكا هر سنه واجبدر ديسم واجب اولوردى
مع هذا اكا قدر تكز اولماز دى امدى بومثللوشيندن سؤللى ترك ايدك زير سزى دن مقدمكى امتلك هلاكى انيالرينه كز سؤللى
و اختلافلرندن اولدى بيوردى (قد سألها قوم من قبلكم ثم اصبوا بها كافرين) سزى دن مقدم اشيا سؤل ايدن قوم نمود كيكه ناقه
طلب ايدوب و يرلرده ينه كفرلرنده اصرار له عقوبته دوچار اولدیلر (ما جعل الله من بحيرة و لا سائبة و لا وصيلة و لا حام
ولكن الذين كفروا يفترون على الله الكذب و اكثرهم لا يعقلون) الله تعالى بحيره و سائبه و وصيله و حامدن برينى امر و تعيين ايتدى
لكن انلر بوايتك كزى تحريمى الله تعالى به نسبت و افترا ايللر ايله كافر اولدیلر انلر كزى كچه شريعه تقليد و كال جهللرندن حلال
و حرامى فرق ايتملر (دنيديكه عربون لحنى عربدن يدى بيوك قيله يي كه برى قريش ايدى دين اسمعيل عليه السلامدن
صرف ايله دين جاهليتده دعوت ايدوب بت پرستلر كه ترغيب ايدلى و بو مذكور درت حيوانى بو وجهله كه بر دوه
بش ولد طوغروب صكره كى اركك اولسه اول دوه نك قولاغنى ياروب كوا ازاد ايدوب بيغزلر و يوك اورمزلر و سودنى
صاغزلر و انك اسمنى بحيره (وضع له صالير برلردى و انلر برى خسته يا خود غائب اولسه اكر خسته صحت بولسه
يا غائب كلسه بودوم ازاد اولسون ديو بحيره كى انى دخنى سربست صالير برلردى انك اسمنى سائبه (دیرلردى

اگر برقیون بدبختی بظنه ارکک طوغرسهانی بتلریچون ذبح واکل ایدرلردی اگر دیشی طوغرسه حالی اوزره
براغورلردی اگر ایکیز طوغروب بری ارکک بری دیشی اولورسه قرنداشته وصلتیه **۱۱** وصلیه **۱۲** اسمیه **۱۳** ترک ایدر
لردی و بر ارکک دوه نیک صلبندن اون ولد وجوده کسه انی دخی رکوبدن منع و تسبیح ایلله **۱۴** حام **۱۵** اسمی وضع
ایدرلردی بونلر اول عروبون لحیک تعینی ایدی (واذا قیل لهم تعالوا الی ما انزل الله والی الرسول قالوا حسبنا
ما وجدنا علیه اباءنا اولوکان اباؤهم لایعلمون شیئا ولا یتهدون) چنان انلره الله تعالی نیک کتابنه ورسول الله علیه السلامک
سنته کلک دینلسه انلر زه بالرمزدن بولدیغیز دین کفایت ایدرلرلر آیا انلرک بابالری برشی بیلزجهله دن وراه حقه کتیز
ضاله دن ایکن انلره اقتدا اولتی کفایت ایدرلر (یا ایها الذین آمنوا علیکم انفسکم لایضرنکم من ضل اذا اهدیتیم الی الله مرجعکم
جیعا فینبشکم بما کنتم تعملون) ای مؤمنلر نفسکیزک محافظه واصلحی سزک اوزر یکزه در سزطاکتیزجه نهی منکر ایلله
اهتداده اولدیفکزه گراه کیه نیک ضلالتی سزه ضرر ویرمز قیامتده جله کزک رجوعی الله تعالی بهدر اعمالکیزک خیر
وشرنی سزه خبر ویر (یا ایها الذین آمنوا شهادة بینکم اذا حضر احدکم الموت حین الوصیه انان ذوا عدل منکم او آخران
من غیرکم ان انتم ضربتم فی الارض فاصابکم مصیبة الموت تحبسونهما من بعد الصلاة فیکسمان بالله ان اریتم لا نشتری به ثمنا
ولوکان ذاقربی ولا نکتم شهادة الله انا اذا لمن الاثمین) ای مؤمنلر سزدن بریکزه موت حاضر اولدینی زمان وصیتکیز وقتده
سزدن ایکی عدل صاحبی کیمید یاخود ملتکز غیر سندن ایکی شاهد طوطق اقتضا ایدرلر صلاة عصر دن یاخود اول شاهد لک نماز ندن صکره
موت اصابت ایتسه اول ملتکز غیر سندن ایکی شاهد طوطق اقتضا ایدرلر صلاة عصر دن یاخود اول شاهد لک نماز ندن صکره
توقیف ایدک اگر بوملتکزک غیری شاهد لردن شک ایدر سکز انلر اگر اقرار بامزک مالی دخی اولورسه عینیزی دینا ماله بدل ایتمیز
۱۶ یعنی مال میته طمع ایتمیز **۱۷** دیومین ایتسولر والله تعالی نیک امری اولان شهادتی کتم ایتمیز اگر کتم ایدر سکز تحقیق بزرکسکار لردن
اولورز **۱۸** دیلر (فان عز علی انهما استحقا ثمنا فآخرا یعقوبان مقامهم من الذین استحق علیهم الاولیان فیکسمان بالله لک شهادتنا احق من
شهادتهما وما اعتدینا انا اذا لمن الظالمین) اگر اسلامدن غیری اولان اول ایکی شاهدک سر قودومین کذب کی **۱۹** قباحترینه مطلع
اولنسه امدی اول ایکی شاهد مقامده ورته دن ایکی شاهد قائم اولوب انلر الله تعالی بهدین ایدرلر که بالله بزم شهادتیز اولکیلرک شهادتندن
اصدق و قبول اولمغله احقدور و شهادتیزده حتی تجاوز ایتدک ایتمش اولسق تحقیق بظالم لردن اولورز (ذلک ادنی ان یأتوا
بالشهادة علی وجہها و یخافوا ان ترد ایمان بعد ایمانهم و اتقوا الله واسمعوا والله لایهدی القوم الفاسقین) اشبوشاهده ردعین حکمی
اقریدر که شاهد لر شهادتیزنی تحریف و خیانتسز و جد حق اوزره ادا ایدر یاخود انلرک عینکیمینده انلر خیانتلر نیک
ومین کاذبه لرنیک ظهور ایلله رسوای اولمقدن خوف ایدرلر الله تعالی دن خوفله خیانت ومین کاذبه دن صاقتک و امر الیهی بی
سمع اجابتله ایشیدک الله عظیم الشان خاشلری و یلان شاهد لرنی طریق جنته هدایت ایتمز **۲۰** بواج آیت کریمه لک سبب
نزولده روایت اولندیکه تمیم الداری وعدی ابن حاتم اسلام لردن مقدم مدینه دن تجارت ایچون شامه کیدر کن عروبون
العاصک مولاسی بدیل نام مسلم دخی انلر کد بیلله کندی شامه وارد قلرنده بدیل خسته اولمغله جیج متاعنی برکاغده یازوب تمیم
وعدی به بیلدر مکسزینانی بعض متاعنک اراسته کیزلدی بعده وجبی مشد اولدقه جیج امتعه سفی تمیم وعدی به تسلیم
ایدوب مدینه ده اهله ویرملرنی اصمیلدی بدیل وفات ایتدکه برکش کسه ایچنده اوچیوز مثقال کشتی اتمه سندن اخذله
ماعداسنی مدینه به کتوروب بدیلک اهله ویردیلر ورته اول کاغده محرر کسه ایلله کشتی بولمقد قلرنده فی الحال تمیم وعدی به
واروب بوسزه ویردیک متاعدن مرض مویته برشی صاندیمی دیدیلر آنلر صاندی دیدیلر ورته امتعه ایچنده کاغده بولمقد برکسه
وایچندکشتی تحریک ایدر دیدیلر تمیم وعدی بوز ویردیک بودر غیر سنی بیلززدیو انکار ایتدیلر حضور نبویه مراقد لرنده انکار لری
اوزره اصرار و عین ایتملر بیللری تخلیه اولندی بعده کسه انلرک یدنده بولنوب ورته ایلله منازعه اولدقده بزونی بدیلدن
صاوتون الدق لکن بواشتر سزه شاهد اولمغله اقرار ایتمک استمدک دیدیلر ورته نه انلری پیغمبر علیه السلامه احضار لرنده فان

عز آتی نازل اولمغله ورته نیک قومندن عمر و بن العاص و مطلب بن ابی وداعه اول کسه بدیلک ایدیکنه شهادت و عین
ایند کلرندن صکره ورته به حکم اولندی بعده تمیم الداری اسلامد کلدکه دیر ایدیکه صدق الله ورسوله کاسه بی
بن اخذ ایتمشیدم الله تعالی نیک مغفرتی طلب ایدرم دیو تقصیرنه معترف ایدی (یوم یجمع الله الرسل فیکقول
ماذا اجبتم قالوا لا علم لنا انک انت علام الغیوب **۱** الله تعالی قیامتده رسوللری جمع ایدوب سزک ایتلر یکز
دعوتکیزده نه شیداجابت ایتدیلر یورر انلر سزک بزه بیلدر مدیکک شیده هیچ علمیز یوقدر غابلری کالیله بیلجی سن سین اجابت
وانکار ایدنلری و قبلرده مضمر لری سن اعلمین دیدلر (اذ قال الله یاعیسی ابن مریم اذکر نعمتی علیک وعلی والدتک اذ ایدتک
روح القدس تکلم الناس فی المهد و کلهما و اذ علمتک الکتاب و الحکمة و التوریه و الانجیل و اذ تخلق من الطین کهیئة الطیر باذنی
فتنفخ فیها فتکون طیرا باذنی و تبری الاکد و الارض باذنی و اذ تخرج الموتی باذنی و اذ کففت بنی اسرائیل عنک اذ جنتهم بالینات
فقال الذین کفروا منهم ان هذا الاصحرمین) یاد ایلله شونیکه الله تعالی عیسی علیه السلامه دیه که سکانوبله ووالده که نساء مالمینه
اصطفایله ویردیکم نعمتی ذکر ایلله و سنی جبرائیل علیه السلامه قوتلندر دم یا احیای دین کلامیله تأیید ایتدم بشکده طفل ایکن
وصکره کال سنکده ناسله تکلم ایدر سین بو یاشنک کالی بعد النزول اولد جقدر دینلش و سکا کتاب و فهم و توریه و انجیل تعلیم
ایلدیم و بنم اذغله چاموردن قوش صورتی یابوب کا او فور دیککه بزم اذغله جانلوقوش اولدی و انان طوغد کوری و ابرشی
بنم اذغله او کولتدک و موتایی قیور دن دیری اوله رق بنم اذغله چقاردک و سن بنی اسرائیلله معجزه ظاهره لره کشتیکن سنک قتلکه
قصدا ایتدکلر نده انلرک شرینی سندن منع ایتدم انلر دن کافر اوللر بو معجزه انجیق سحر ظاهر در دیدیلر (واذ اوحیت الی الخوارین
ان امنوا بی و رسولی قالوا امنوا و شهد باننا مسلمون) و ان دخی یاد ایلله که عیسی علیه السلامک خاص احبابی حواریونه پیغمبر لری
لسانیله بکا و رسولم یاعیسی ایدم انلر ایمان کتوردک یاعیسی سن شاهد اولدکه بزم مسلمز دیدیلر (اذ قال
الخواریون یاعیسی ابن مریم هل یستطیع ربک ان یزول علینا مائدة من السماء قال اتقوا الله ان کنتم مؤمنین) حواریون یاعیسی ابن مریم
ربکده عالیک بزه کو کدن سفره ایچنده طعام کوندر مکه اجابت ایدر میدی دیدیلر عیسی علیه السلام اگر سز الله تعالی نیک قدیمه
ونم نبوتد ایمان ایدر سکز بو مثال و سوال ایتمک الله تعالی دن قور قو قک دیدی (قالوا رب ان نأکل منها و نطعمن قلوبنا و نعلم
ان قد صدقتا و نکون علیها من الشاهدین) حواریون دیدیلر که کرچد قدرت کامله سنده شکمز یوقدر و لکن استرز که
تبرکاندن اکل ایدلم و انک کال قدرتی مشاهده ایلله قبلر مز مطمن اولسو و سن حق تعالی دن صدقه هر نه استرک ویره
جکئی بیللم و بو معجزاتی یقینا مشاهده ایدلر دن اولم **۲** متقولدر که عیسی علیه السلام انلره اوتوز کون صیام امر ایتدی
موجبجه صیام تمامنده یند بویازده اولد قلرنده (قال عیسی ابن مریم اللهم ربنا انزل علینا مائدة من السماء تكون لنا عیدا لا ونا
وآخرنا وایة منک و ارزقنا و انت خیر الرازقین) عیسی علیه السلام حواریونک بوسوالده غرض صحیح لرنی کوروب **۳**
دیدیکه یا الهی یاربنا بزه کو کدن مائده ازال ایلله کدانک زولی و قی بزم زمانیزده و بزدن صکره اولانلره عید اوله و سنک حضر نکدن
سنک کال قدر تکه و بنم نبوتد بر علامت اوله و بزه اول مائده بی و انک شکر نه توفیق ویر زیر اسن رزق ویرجیلر لخر لوسی
ورزقک خالق سین (قال الله انی منزله اعلیکم فن یکفر بعد منکم فانی اعذبه عذابا لایعذب احد من العالمین) الله تعالی یور دیکه بن
اول مائده بی سزه ازال ایدیم بییم کیمکه سزدن بومائده نیک زولندن صکره کافر اولور سدا کار عذابله عذاب ایدر مکه عالم لردن بر
کیمسه اول عذاب ایتم **۴** اول عذاب خنزیر صورته مسخ اولد قلریدر **۵** روایت اولندیکه اول مائده ایکی بلوت اراسته بر سفره
ایدی نظر ایدر لرنک او کلر نه ایشوب وضع اولندی عیسی علیه السلام اغلیه رق الهی بنی شا کر لردن ایلله الهی مائده بی عالم لره رحمت
ایلله عقوبت ایلله دیو قلوب آبدست الدی و غار قلوب بکا ایلله بسم الله خیر الرازقین دیوب اوزرندن مندیلی آچدقه
سفرده بولسز و قلیچ سز یاغ طملر بشمش بالق و باشی طرفنده طوز و قور و غنی طرفنده سرکه و اطرافنده پراسه دن غیر
جمله سبوات و ارایدی و بش عدد یوقه ککی اولمغله برنک و زرنده زیتون ایکیچینک اوزرنده بال اوچینک اوزرنده یاغ

در دنجينك اوزره نهمپياز بشجينك اوزرنده باصدمه وارايدى حواريوندين شمعون ديديكه ياروح الله بونلر دنيا طماندنمى
يا آخرت طماندنمى عيسى عليه السلام هم برندن دكلدر بلكه الله تعالى انى قدر تيله اختراع ايتمشدر ديدى امدى استديككزى بيك
والله تعالى به شكر ايدك كه نعمت زياده اوله بعده انلر ياروح الله بوعلامتن بشقه بزه بر نشان دخى كوستر يدك ديديلر اولدخى
اول بالله الله تعالى نك اذنيه ديريل ديككه فى الحال بالق حركته باشلدى بعده يند اولكى كبي اول ديدكده پريان اولدى
كون آشورى قرق كون نازل اولوب اندن جله اكل ايدرلردى زوال وقتده اوكلرندين اوچوب انلر باقوب قالورلردى
بيك اوچيوز كيمه اندن اكل ايدوب اول طعامد قطعا نقصان كلمشدر اكل ايدنلر ك فقراسى غنى و مريض و عليلرى افاقت
بولورلردى بعده الله تعالى عيسى عليه السلام دوحى ايلديككه بنم مائده مى فقر ايدوير اغنيايه ورمدم ديوبو حكمدن ناس مضطرب
ومائده ده شك و سحره جل ايتلريله سكران اوچ كيمه خنزير صورته مسخ اولوب اوچ كون صكره جله سى فوت اولديلر
(واذ قال الله يا عيسى ابن مريم انت قلت للناس اتخذوني واهي الهين من دوني الله قال سبحانك ما يكون لي ان اقول ماليس لي
بحق ان كنت قلت فقد علمت مافي نفسي ولا اعلم مافي نفسك انتك انت علام الغيوب) ويا د ايله كه الله تعالى عيسى
عليه السلام قيامته ديه كه سن ناسد الله تعالى دن غيرى بنى ووالده مى دخى اله اتخاذا ايدك ديديكدى عيسى عليه السلام
ديه كه يا الهى الوهيتده سكاشر يك بولتقدن سنى تزيه ايدهرم كه حق اوليان سوزى سويلك بكالا يق اولمازا كرين اول كلاى
ديش اولم سن انى بيلور سن تقسمده اعلان و اخفايلديكى بيلور سين ماسن ذاتكده اخفايدوب بكا بيلدرمديكى بن بيلم
تحقيق سن غابلىر كاليه بيليجى سين (ما قلت لهم الا ما امرتني به ان اعبدوا الله ربى وربكم و كنت عليهم شهيدا ما دمت فيهم فلما
توفيتني كنت انت الرقيب عليهم وانت على كل شئ شهيد) بن انلره انحق سنك بكا امر ايتديكك توحيدى كه بنم ريم وسرك ربكز
اولان الله تعالى به عبادت ايدك ديدم و بن انلرك مادام ايتلرنده اولدنجدا ووزلرينه نكهيان و حاللرينده مراقب ايدم چون بنى سمايه
رفعه توفى ايتدك سن انلرك اوزرلرينه رقيب و حاضر و احوالرينه ناظر و جله بنم وانلرك مقاله سنه مطلع و اعماللرينه مراقبين
(ان تصدبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزيز الحكيم) اكر سن انلره عذاب ايدرسك انلر سنك حكيمكده قولار كدر
واكر انلر توبه ايدوب و ايمان كوروب انلرى مغفرت ايدرسك تحقيق سن عذاب و عقابه قادر و غالب و غفور و مغفرتده حاكم و عالين
(قال الله هذا يوم ينفع الصادقين صدقهم لهم جنات تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها ابدا رضى الله عنهم ورضوا عنه ذلك الفوز
المظيم) الله تعالى بيورر بوكون اولكوندر كه صادقلر دنيا ده واقع اولان صدقلرى انلره فائده ايدر انلرايجون اشجارى
التدن انهار جارى جتلروارد و وانلر انده ايدى دائلردر الله تعالى طاعتلريله انلردن راضى اولدى وانلردخى الله تعالى انك
كرمته نيل ايله اندن خوشنود اولديلر بو خوشنودلق بيوك تجارتندر (لله ملك السموات والارض و ما فيهن وهو على كل شئ
قدير) كوكلك و يرلك وانلرده اولان مخلوقاتك بادشاهى الله عظيم الشاندر اول الله تعالى ايجاد و عدمدن هر شينه قادر در

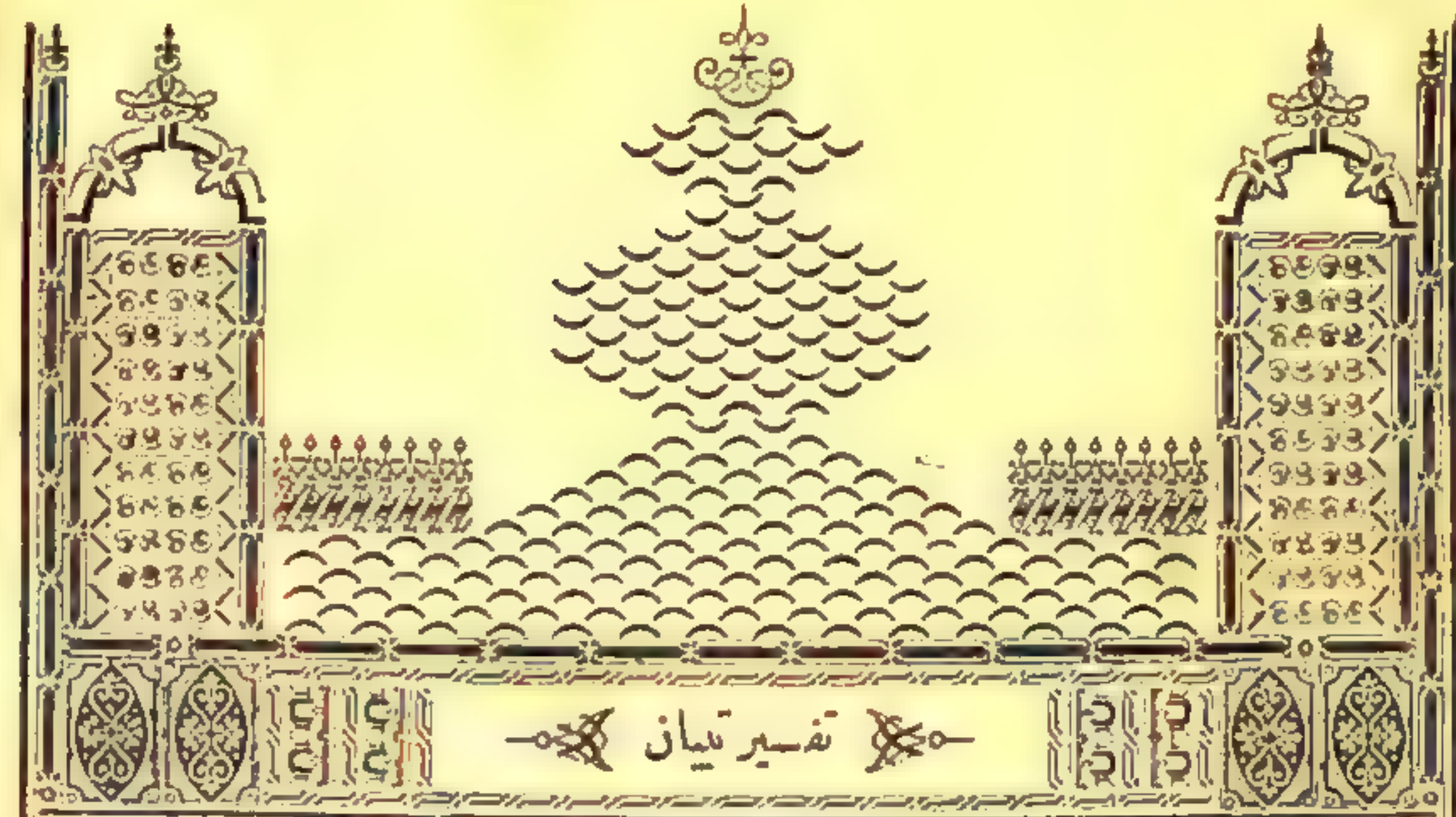
فهرست الجلد الاول من ترجمة تفسير بيان	فهرست الجلد الاول من تفسير المواعظ
٢ سورة الفاتحة	٢ سورة الفاتحة
١٦ سورة البقرة	٧ سورة البقرة
١٥٩ سورة آل عمران	١٩٦ سورة آل عمران
٢٢٠ سورة النساء	٣٠٣ سورة النساء
٣٩١ سورة المائدة	٣٥٣ سورة المائدة

الجلد الثاني
من تفسير تبيان

معارف نظارت جليله سنك في ٢٦ رمضان سنة ١٣١٧ تاريخي و ٥٩٩ و ٦٠٠ تومرولى رخصتنامه سيله
اختر مطبعه سنده محمد طاهر و كتابچى حسن حامى
معرقيله طبع اولدى

تفسير تبيان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سورة الانعام وهي خمس وستون ومائة آية مكية

الا وما قدر الله دن اوج آيت تمامد كين ودخى قل تعالى دن لعلكم تتقون دكين مدني لدر دينديك سورة انعام مكده كچه نازل اولوبدر بيله سنجد تمش بيك ملك دخى تسبع وتحميدله زول ايدوب خاقين بيني سد ايدوبد پيغمبر عز صلى الله عليه وسلم اتى كوريجك سبحان ربى العظيم ديو سجده به وادى مرفوعا مرويدر كيم بر كسند كه سورة انعام اوقوبه اول كونده وكچده تمش بيك ملك اكاصلا ايدر

بسم الله الرحمن الرحيم

(الحمد لله الذى خلق السموات والارض) الله تعالى حضرتلى جدا ولفه احقدر كه سموات وارضى اول خلق ايلدى كعب الاحبار ايدر تور انك اول آتى اشبو آيندر و آخر آتى الحمد لله الذى لم يتخذ ولدا آيتدر الله تعالى جدى عبادينه تعليم ايجون تفسير چون جدى اثبات ايتدى يعنى سموات وارضى خلق ايدن الله تعالى به جد ايدك اول ايكسى عباد كورين مخلوقاتك اعظمى و عباديجون عبر ومنافع مجي اولديفيچون ذكر لرى تخصيص اولدى (وجعل الظلمات والنور) ودخى اول الله تعالى ظلمات ونورى انشاء ايتدى واقدى ايدر اشبو آيتدن ماعدا قرآنده ذكر اولان ظلمات ونورله مراد كفرو ايماندر اما بو آيتده ايله مراد ليل ونهاردر دينديك يعنى الله تعالى سموات وارضى خلق ايتدى حالو كه اندن اول ظلمات ونورى انشاء

عديل وتوحيد وتحميددن عدول ايله كافر اولوبدر (هو الذى خلقكم من طين ثم قضى اجلا واجل) (اتمشىدى) مسمى عنده ثم اتم تمزون) اول الله تعالى كه سزى ابتدا بالبقدن خلق ايتدى صكره اجل موتى قضا ايلديك قيامتده قيامتد اجلى دخى اكا قريب وانك عندهدر بوجهته خلقك بدايت ومعادى ثبوتند نصكره بعث خصوصنده شك ايدرسز

تفسير مواكب

(سورة الانعام مكية وهي مائة وخمس وستون آية)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(الحمد لله الذى خلق السموات والارض وجعل الظلمات والنور ثم ابدى كفروا برهم يعدلون) جميع حدوثا الله تعالىه احق وراجمدر كه سموات وارضى خلق ايلدى وظلمات ونورى يعنى كچه وكوندز وجهل وعلم وضلات وهدايت كيلىرى پيدا و ايجاد ايلدى بو آيات وقدرتى مشاهدندن صكره انلر بلرينه بتلىرى

(وهو الله فى السموات وفى الارض يعلم سركم وجهركم ويعلم ما تكسبون) سموات وارضده معبود بالحق بالكفر اول بر الله تعالىد اعمالكزك وقلبكزده اولئك كيزلو و آشكاره سنى وخير وشردن كسب ايتديكزى بيلور انلرك مجازاتى ويرر (وماتت منهم من آية من آيات ربهم الا كانوا عنها معرضين) هربار انلره آيات قرآنيه دن بر آيت ومعجزه لردن

اتمشيدى قال النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ان الله خلق خلقه فى ظلمة ثم اتقى عليهم من نوره فن اصابه من ذلك النور اهتدى ومن اخطاه ضل پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر حق جل وعلا مخلوقاتى ظلمتده خلق ايدوب اوزر لرينه نورندن القاء ايتدى اول كسند به كه اول نوردن اصاب اتمشدر هدايته ايردى اصاب ايمان ضلالتده قالدى (ثم الذين كفروا برهم يعدلون) اشبو بيان نصكره كافر لرب تعالى به اوثاقى عديل ايدرلر دينديك يعنى رب تعالى عبادينه ويرديكى نعمتد اوزره جدا ولفه حقيق ايكى كافر لاول نعمته كفران ايدرلر وياخود حق تعالى اشبو اشياى انلرك تكون وتعيشرينه اسباب قيلد ينى حيثله حق انك اوزرينه جد اولنوب كافر اولماق ايكى انلر اندن عدول ايدوب شول رشينه قادر اوليان شى اكا مساوى ايدرلر (هو الذى خلقكم من طين) اول الله تعالى سرك ابتداء خلقه كزى طيندن ايتدى زيرا آدم عليه السلامكه اصل بشردر اندن خلق اولوبدر وياخود انا كز آدمى طيندن خلق ايتدى روايت اولنديك حق جل وعلا آدم عليه السلامى خلق اراده ايتديكده جبرائيل عليه السلامى به كوندرديكه اندن بر مقدار تراب كتوره برديديك سندن الله تعالى به استعاذه ايدرينكه بندن برشى اكسده سن اويله اولسه جبرائيل عليه السلام اندن برشى المتقزين حق تعالى بدر جوع ايتدى يارب سكا استعاذه ايديجك اكا تعرض ايتمكه تادب ايتدم ديوا عتذار ايتدى بعده ميكائيل عليه السلامى كوندردى اولدخى جبرائيل عليه السلام كى استعاذه اولنيجى انجلين ايتدى بعده عزرائيل عليه السلامى كوندروب يراندى دخى استعاذه ايديجك اول اكا ديديكه بندخى الله تعالى به استعاذه ايدرين كه انك امرينه مخالفت ايدم ويرك بضاء وسوداء وجراسندن آلدى اول اجلدن بنو آدمك الوانى مختلف اولدى بعده اتى صوبك طلوسى و آجيسى وطوز ليسيله بوغردى بنو آدمك اخلاقى اولسيدن مختلف اولدى الله تعالى عزرائيل عليه السلامه ديديكه جبرائيل وميكائيل عليهما السلام بره مرحت ايدوب سن ايسه مرحت ايتمكه ايمدى بوكتور ديكك ترابدن خلق ايدجكم خلق ارواحنى قبض ايتمكه سنى تسلط ايتدم ابوهريره رضى الله تعالى عنه ايدر حق جل وعلا آدم عليه السلامى خلق ايديجك ترابى طين بعده جاسنون ايتدى بعده خلق وتصور ايتدى بعده ترك ايدوب حتى كه صلصال اولدى بعده كاروح نفخ ايتدى (ثم قضى اجلا واجل مسمى عنده) بعده اجل موتى قضاء ايلدى واجل وقيامت انك عندندهدر دينديكه اجل اول خلق اولنديفندن موشه دكندر واجل ثاقى موتدن بعثه دكندر زير اجل آخر مدته اطلاق اولنديفنى كى جله سنده دخى اطلاق اولور وياخود اجل اول نوم ونايسى موتدر ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر هر كسندك ايكى اجل واردر برى موشه دكين وبرى بعثه دكندر اكر صالح اتقى اولوب صله رحم قيلور سدا اجل بعثندن اجل عمرينه آرتوريلور واكر فاجر اولور ورچدن كسيلور سدا اجل عمرندن اكسلديلوب اجل بعثه آرتوريلور مجاهد ايدر اجل اول دنيادر واجل ثاقى اجل آخرتدر دينديككه انك ايكسى

وقدرتى ويرمذك وانلره محتاج اولدق لرنده بيدرى يغمور ايندردك وانلرك بوستان وقصر لرى التندن جارى لهرلر قيلدق انلرك عدم تشكر لرى ونعمتاره كفرانلرى سبيله بز انلرى هلاك ايتدك صكره انلرك يرينه بدل قرن آخر خلق ايتدك (ولو تزلنا عليك كتابا فى قرطاس فلمسوه بايديهم لقال الذين كفروا ان هذا الاسحجر ميين)

اگر بزسکا کاغده یازیلو کتاب ایندیروب انلر الیه یا بشلردی انلردن کافر اولنلر تعذراندن بواجق سحر ظاهر در دیولر ایدی نضر بن حارث ونوفل بن خویلد وابن ابی امیه مخزومی حضور نبوی به کلوب یا محمد سن بزه کوکدن درت ملک الیه ایچنده سنک رسالتک مندرج بر کتاب کتور میجنه ۴ بزسکا ایمان ایتمز دیملرله بو آیت کریمه

نازل اولدی دینلدی (وقالوا لولا انزل علیه ملک ولو انزلنا ملکاً لقضى الامر ثم لا ينظرون) کافرلر نویدی محمد ملک نزول ایدی بیکه انک نبی ایدوکنی بز سولیدی دیدیلر اکر بز آشکاره ملک کوندریدک انلر ایسه ایمانه کله لردی جمله خلقک هلاک کنه البته حکم جاری اولوردی وطرفه العین قدر وقت عذابلرینه مهلت ونظر اولنزدی (ولو جعلناه ملکاً لجعلناه رجالاً وللبنا عليهم ما يلبسون) اکر اول رسولی بز ملک کوندریدک البته رجل صورتنده ایدزدک وانلرک کیدکریله البته ستر ایدزدک بز برای بنی آدم ملائکه به نظره تحمل ایده مزکه جبرائیل علیه السلام اقدمز علیه السلامه دحیه الکلبی صورتنده کورندی بو تقدیرجه رجل صورتنده ملک رسول کله سینه بودخی بز که بشردیوخذلانلری مشد اوله جق ایدی (ولقد استهزی برسل من قبلك فحاق بالذين سخروا منهم ما كانوا به يستهزؤن) سندن مقدم کچن رسوللر (هذا دخی استهزا اولنلیدیلر انلردن رسوللری استهزا ایدنلری جزالری اوله رق بلا وعذاب احاطه ایلدی (قل سبروا فی الارض ثم انظروا کیف کان عاقبة المکذبین) دیکه ربوزنده کزیک صکره نظر ایدک که رسوللری تکذیب ایدنلرک

دخی بردر یعنی الله تعالی اعمالکیز ایچون مدت قیلوبدرکه ا کاستهی اولورسز واجل مسمی ایسه انک عندنده درانی اندن غیری احدیلر (ثم انتم تمترون) بوندنصکره بشده شک ایدرسز یعنی انلری واصوللرینی خلق ایدن و آجاللرینه دکن دیرکون وموادلرین خلق وجع ایدن و انده حیاتی ایداع ایدوب دیلدی دکلو زمان دنیاه ابقا یلین الله تعالی ایدوکی ثابت اولیجی ایکیمی کره اول موادی جمع واحیایه قادر ایدوکی بالطریق الاولی ثابت اولوب انده شک اولنر آیت اولی توحیده دیلدر و آیت ثانی به دیلدر (وهوالله فی السموات و فی الارض) اول الله تعالی سموات وارضه معبود بالحق دروغبری دکل (یعلم سرکم وجهرکم) اعمالکیز سر تی وجهر تی بیلور انک عندنده سر وجهر مساویدر (و یعلم ماتکسون) خبر و شردن ایشلیدی ککزی دخی بیلور انک اوزره جزا ایدر (وما تأتیه من آیه من آیات ربهم الا كانوا عنها معرضین) هر بار که انلر آیت قرانیدن بر آیت و یا دله دن بر دلیل و یا معجزانندن بر معجزه کتورسک الا انلر اندن اعراض ایدوب کانظر ایدیلر (فقد کذبوا بالحق لما جاءهم) انلر آیاتک کلندن اعراض عادتلری اولغین قرآن دخی انلر کلدیکنده آ فی تکذیب ایدیلر حالبوکه اول اعظم آیاتدر اویله اولسه انک غیری تکذیب لری اظهر اولور (فسوف یأتیهن انباء ما كانوا به يستهزؤن) انلر استهز الرینک اخباری و جزاسی عذاب نزولی عندنده دنیاه و آخرته ظاهر اولیسردر (الم یروا کم اهلکنا من قبلهم من قرن) اهل مکه نظر اعتبار الیه نظر ایتمز لر میکه انلردن اول نهجدرن اهلی بز اهلک ایتدک قرنک معنسانده علماء اختلاف ایدیلر بعضیلر دیکه اول ناسک اغلب اعماری مدتیدر که اول جمش بیلدر و یاسکسان بیلدر دینلدی که قرن شول عصر اهلیدر که انده نبی و یا عله فایق کیسه اوله اول عصرک مدتی کر که قلیل و یا کثیر اولسون (مکناهم فی الارض) که بز انلری ربوزنده تمکن و تقریر ایتدک و یا انلر قوی و آلاندن انده انواع تصرفله تمکن ایده جک اشیای ویردک (ما لم تمکن لکم) که بز انلر دکلو یا اهل مکه سزی انده تمکن و تقریر ایتدک و یا انلر و بر دیکمز قوی والات تمکنی سز و یرمدک (وارسلنا السماء علیهم مدرارا) وانلر یغوری حاجتلری و قتمده متابعان ایدردک (وجعلنا الانهار تجري من تحتهم) وانلرک ریاض و بساتینلرنده تختلرندن جاری اولورنهر قیلدق حتی که انهار و انهار بشته خصب و ریشدن تیش ایدیلر (فاهلکناهم بذنوبهم) انلر ایسه اشبو نعمتار اوزره الله تعالی به شکر ایتدوب کفر ایدجک اول کفر انلری سبیلر بز انلری اهلک ایتدک (وانشأنا من بعدهم قروناً آخرین) وانلردنصکره انلرک یریند قرن آخرینی بدل خلق ایتدک یعنی الله تعالی سزدن اول عاد و ثمود و امثالی کبی اقوامی اهلک ایدوب مکانلرینه اقوام آخرینی انشاء و ایجاد وانلرله تعمیر بلاد ایتدی کبی قادر در که کفر و شرک اوزره اصرار ایدرسد کز انلر ایرکوردیکی مصابی سزه دخی ایرکوره (ولو انزلنا علیک کتاباً فی قرطاس فلنمسه بایدهم) اکر بزسکا کاغده یازیلو کتاب ایندیروب انلر انی شکری ازاله سیچون اللریله لمس ایتدیلر (لقال الذین کفروا ان

استهزی برسل من قبلك فحاق بالذين سخروا منهم ما كانوا به يستهزؤن) سندن مقدم کچن رسوللر (هذا دخی استهزا اولنلیدیلر انلردن رسوللری استهزا ایدنلری جزالری اوله رق بلا وعذاب احاطه ایلدی (قل سبروا فی الارض ثم انظروا کیف کان عاقبة المکذبین) دیکه ربوزنده کزیک صکره نظر ایدک که رسوللری تکذیب ایدنلرک

عاقبتلری نیجه اولدی (قل لمن مافی السموات والارض قل لله کتب عل نفسه الرحمة لیجمعنکم الی یوم القیمة لاریب فیہ الذین خسروا انفسهم فهم لا یؤمنون) سموات وارضه ملکیت و خالقیت کیمک ایچوندر د بوسویه ا کر جواب ویردر ایسه فیها والاسن دیکه الله تعالی ایچوندر ۵ فضل و کرمدن قوللریچون قبول توبه و عفو معصیت رحمتی نفسی اوزره التزام ایتدی البته و البته سزی قیامتدک قبورده جمع ایدر که انده شک و شبهه یوقدر شونلر که سرمایه لری اولان نفسلرنده کی فطرت اصلیه و عقل سلیمه لری ضایع ایتدیلر انلر ایمانه کز لر (وله ما سکن فی اللیل والنهار وهو السميع العليم) کیجه و کوندر زده سکون و حرکته اولنلر انکچوندر یعنی مالک زمان و مکان اودر الله تعالی جمله نک اقوالی ایشیدجی واحوالی بیلیدر (قل اغیر الله اتخذ ولیاً فاطر السموات والارض وهو یطمع ولا یطمع قل انی امرت ان اکون اول من اسلم ولا تکون من المشرکین) دیکه بن الله تعالی دن غیری بی دوست طو تار می که سموات وارضی ایجاد ایدجی اولدر و خلقه رزق و ربوب اطعام ایدن اولدر یوخه خلقک رزقه محتاج دکلدر دیکه اسلامده سابق و اولکی اولمقلم بکا امر اولندی و یکازنهار مشرک لردن اوله

هذا الاسحرمین) انلردن کافر اولانلر تفت و عناد ایدوب بودکل الاسحر ظاهر در دیه لردی (وقالوا لولا انزل علیه ملک) و کافرلر دیدیلر که نه اولیدی محمد علیه السلام قتمه ملک نزول ایدی و انک نبی ایدوکن بزه سولیدی (ولو انزلنا ملکاً لقضى الامر ثم لا ينظرون) اکر بز انلر اقتراحلری سبیلر آشکاره ملک ایندیروب انلر ایسه ایمانه کله لردی انلر عذاب واجب اولوب امرلرندن فراغ ایدیلدی طرفه العین دکلوزمان عذابلری تأخیر اولتیمیزی زیرا که امم سابقه ده سنه الله انک اوزره جاری ایدیکه لچان کفار بر آیتی اقتراح ایدوب نازل اولسه بعده اکا ایمان کتورمسدر عذابلری استصال اولوردی (ولو جعلناه ملکاً لجعلناه رجالاً) و اکر انلرک اقتراحیلر آشکاره سکامک انزال ایتسیدک و یا خود رسالتله انلر ملک کوندرسیدک بز اول ملک رجل آدمی صورتنده ایدیلر که بز کد بنو آدم ملائکه به نظره استطاعت ایده من اول اجلدن جبرائیل علیه السلام پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسله دحیه الکلبی صورتنده کلوردی و داود علیه السلام کلن ایکی ملک ایکی رجل صورتنده کلشیدی (وللبنا عليهم ما يلبسون) وانلرک نفسلری اوزره خلط ایتدک لری شیئ بز انلر خلط ایدوب بوملکیدر و یا آدمیدر دیوشک ایده لردی وانلرکله خذلانلرین ارتوره لردی (ولقد استهزی برسل من قبلك) یا محمد قومک سنی استهزا ایتدی کبی سندن اول کچن رسوللر دخی استهزا اولنلیدیلر (فحاق بالذين سخروا منهم ما كانوا به يستهزؤن) انلردن رسوللری استهزا ایدنلر اول استهز الرینک جزاسی اولان عذاب و قتمت آنلری احاطه ایتدی (قل سبروا فی الارض ثم انظروا کیف کان عاقبة المکذبین) دیکل که ربوزنده سبرایدک بعده نظر ایدک که مرسلینی تکذیب ایدنلری الله تعالی عذاب استصال ایلر نهج هلاک ایتددر که انکله معتبر اوله سز دینلدی که تجارت و غیر ایچون سیری مباح ایدوب آثار هالکینه نظر وجوبی اقامت ایدک (قل لمن مافی السموات والارض قل لله) دیکل که سموات وارض و ایدکسند اولان اشیایک خلق و ملک کیمکدر جواب ویردر لسه فیها والاسن جوابه متعین اولیجی دیکل که کلیسی الله تعالی تکدر (کتب عل نفسه الرحمة) الله تعالی فضل و احساندن رحمتی نفسی اوزره التزام ایدیکه اول رحمت دنیویه و اخرویه به عامدر و اول رحمتندر که معرفت هدایت ایدر و نصب اده و انزال کتب ایلر توحیدین بیلدر و کافرلر موثرینه دکن مهلت ویرر ۶ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لما قضی الله الخلق کتب کتاباً فهو عنده فوق العرش ان رحمتی سبقت غضبی ۷ پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر حق جل و علا خلقک امرینی قضا ایدجک فوق العرش عندنده کتاب کتب ایتدیکه بزم رحمت غضبی سبق ایدوبدر (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله تعالی مائة رحمة واحدة بین الجن والانس والبهائم والهوام فیها یتساقفون و بها یتراجون و بها یتعاطب الوحوش علی اولادها و آخرتها و تسعین رحمة

دینلدی (قل انی اخاف ان عصیت ربی عذاب یوم عظیم) دیکه ا کر بن ربعه عصیان ایدرسم قیامتدکی عذاب عظیمدن قورقارم (من یصرف عنه یومئذ قدره و ذلك الفوز المین) بر کیمه دنکه قیامتده عذابی صرف اولنه ۸ یعنی دوندریلوب دفع اوله ۹ تحقیق اکا کرم و رحمت بیورلشدر ایشه بو کرم آشکاره نجابتدر (وان یمسک الله بضر فلا

كاشف له الا هو وان يمسك بخير فهو على كل شيء قدير) اكر الله تعالى سكا بر مرض يافقوسا ركي بر ضرر ايرشدرسه
ينه حق تعالى دن غيري اني كشف ودفع ايدر اولماز واكر بر خيرايله طوقسه اول هر شينه قادر در خير وشر دن ديلديكني
خلق ايدر (وهو القاهر فوق عباده وهو الحكيم الخبير) اول الله ٦ تعالى مقتضاي حكمتي حسييله قولاري

اوزرينه غلبه وقهر ايله
متصفدر تدبيرنده حكيم
وقوللربنك احوال
خفيه سته خيردر (قل اي
شي اكبر شهادة قل الله
شهيد بيني وبينكم واوحى
الى هذا القرآن لانذركم به
ومن بلغ انكم لتشهدون
ان مع الله الهة اخرى قل
لا تشهد قل انما هو اله واحد
واتي برى مما تشركون)
ديكه شهادته بك ييوك
شي قنيسيدر جواب
ويرمز لسه سن ديكه
بغله سرك ينكزده الله
تعالى ييوك شاهد دركه بو
قرآن عظيم اي اهل مكه
سزي وهر كيمه بالغ اولورسه
انلرك مخالفت ايدنلريني
عذاب الله قور قتمق ايچون
بكا وحي اولندي عجبا
سزل الله تعالى ايله دخي
الله واردر ديو شهادت
ايدرميسز بن شهادت
ايتيمدي ديكه الله تعالى
انجق بر دروين سرك عبادت
ايتديككزا انعام وسازي
اكاشريك طومقدن بري
ويزارم منقولدركه سفهای

قریش دیدیلرکه یا محمد ابا جبار یهود و علمای نصاریدن سنک صفتکی کتابلرنده کورمشلرمی دیو سوال (وان)
ایتدک انکار ایتدیلرشمدی سنک رسالتک و کتابک حق اولدینسه شاهد کورستملوسن دیدکلرنده بو آیت کریمه
انزال اولندی (الذین آتیناهم الکتاب یعرفونه کایعرفون ابناءهم الذین خسروانفسهم فهم لایؤمنون) شونلرکه بز

انلره کتاب وپردک کتابلرنده حلیه ووصفیه رسول خدای کندو اوغللرینی بیلدکلری کبی بیلورلر مشرکین
واهل کتابدن شونلرکه شرک وانکاری ارتکابه نفسلرینه زیان ایتدیلر انلر ایمانه کلزلر (ومن اظلم عن افتری علی الله
کذبا او کذب بایاته انه لا یفلح الظالمون) ٧ الله تعالیه کذب واقرا ايله الوهیتده اکا غیرینی اشراک

(وان یمسک بخیر فهو علی کل شیء قدير) واكر اولسنی عافیت وصخته مس ایدرسه اول
هر شینه قادر در خير وضرردن دیلدیکین ايرکورر (وهو القاهر فوق عباده) اول الله تعالى
عبادی اوزره مقتضای حکمی حسبجه نفع وضرر دن امور لری تدبیرینده غلبه وقدرته
متصفدر (وهو الحكيم الخبير) اول الله تعالى امر و تدبیرنده حکیم وعبادتک خفایای احوالنه
خیردر (قل اي شي اكبر شهادة) قریش دیدیلرکه یا محمد سنک شانکدن یهود و نصاریه سوال
ایتدک انلرایسد کتابلرنده سنک ذکر و صفتک یوقدر دیو خبر ویردیلر اعدی سنک رسول
الله ایدو ککه شهادت ایدر بزه شاهد کورستکل حق جل و علا ایتدی سن انلره دیکل که قنئی شی
شهادته اکبردر جواب ویرر لسه فبها جواب ویرمز لسه (قل الله شهيد بيني وبينكم) دیکل
که غلبه سرك ارا کرده شاهد الله تعالیدر شهادته اکبر شیندر بنم ایچون انک حق رسولی
ایدو ککه شهادت ایدر (واوحى الى هذا القرآن لانذرکم به ومن بلغ) اشبو قرآن بکا وحي اولندی
تا کدیا اهل مکه آنکله سزی واسود واجردن ویانس وچندن یوم قیامت دکن قرآن ایریشن
کسندلری مخالفت اهلی انذار واطاعت اهلی ایشار ایدم اشبوات دیلدرکه احکام قرآنیه
وقت نزولنده حاضر اوللره واندنصرکه کلوب اول انلره ایریشنلره عام اوله اما که ایریشنلره
آنکله مؤاخذه اولنیده قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یلقوا عني ولو آية پیغمبر عزی صلی الله
تعالی علیه وسلم ایدر بندن تبلیغ ایدک اگرچه برآیت ایدده قال النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم نصر الله عبد اسمع مقالتي فحفظها ووعاها وادأها پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر
الله تعالی نصارت وحسن ویر شول عبده کیم بنم مقالتي ایشیدوب حفظ ایدو وانی اتمه تبلیغ
واداء ایدو مقاتل ایدرجن وانندن هر کسه کد اکا قرآن ایره اول قرآن اسکاذیردر
محمد بن کعب رضی الله تعالی عنه ایدر برکده که اکا قرآن ایرشه اول کانه محمد صلی الله تعالی
علیه وسلمی کورمش وانی اندن ایشقتدر (انکم لتشهدون ان مع الله الهة اخرى قل لا
اشهد) سز شهادت ایدر مسرکه الله تعالی ایلله سله آلهة اخرى اوله دیکل که سزا کاشهادت
ایدر سکز بن اکا شهادت ایتمزین (قل انما هو اله واحد واتي برى مما تشركون) دیکل که
اول الله تعالی اله واحددر سرك اکا اشراک ایتدیککزا انعامدن بن برین (الذین آتیناهم الکتاب
یعرفونه کایعرفون ابناءهم) شونلرکه بز انلره تورات وانجیلی ویردک محمد صلی الله تعالی علیه
وسلمی اول کتابده ذکر اوانان حلیه سله انلر بیلورلر اوغللرین حلیه لریله بیلدکلری کبی
(الذین خسروانفسهم فهم لایؤمنون) مشرکین واهل کتابدن شونلرکه توحیددن بدل
شرکی اختیارله زیان ایتدیلر انلرایمانه کلزلر ایمان اکتساب اولنه حق شیئ یتوردکلر ایچون
دیلدیکه حق جل و علا هر آدمی ایچون جتنده بر منزل و نارد بر منزل خلق ایدویدر
یوم قیامت اولدیننده حق جل و علا مؤمنلره اهل نارک جتنده کی منازلن ویررو اهل نارده مؤمنلرک

کل آیه لایؤمنوا بها حتی اذا جاؤک مجادلونک یقول الذین کفروا ان هذا الا اساطیر الاولین) مشرکلردن بعضیلری سنک
قرآن او قودیفکی دکلرلرانی فهم ایتیمکه انلرک قلبلرینه بدملر وقولقلرینه ثقلت وصاغرلق وضع ایتدک کراستدکلری
معجزه نک جمله سنی کورسه لرده دخی ایمان ایتزلر حتی سکا کلسلر سنکله عبادله ایدرلر اول کافرلر بواجق مقدم کلنلرک

قصه و افسانه را بدر دیرلر ۸ منقولدرکه ابو سفیان و ولید و نصر و عتبه و شیه و ابوجهل و سائر یه جمع اولوب پیغمبر علیه السلام قرآن او قودیفنی دکیوب نظره دیدیلرکه بو محمدک او قودیفنی ندر اول لعین دیدیکه نه سوبلدیکنی بیلمم انجق طوداقلری حرکت ایدر غالباً بنم سزه سوبلدیکم ۸ قرون ماضیه حکایتیدر بناء علیه بو آیت کریمه نازل

نارده کی منازلن ویرر ایدمی کافرلرک غایت خسراتی بودر (ومن اعظم من افتری علی الله کذباً) شول کسه دن اکفر کیدرکه الله تعالی به کذب اختلاف ایدوب الوهیتده اکاغیری اشراک ایدم (او کذب بآیاته) ویا انک آیتلرینه یعنی قرآنه و معجزاته تکذیب ایدم (انه لا یفلح الظالمون) ایدمی ظالملر فلاح بولمز فکیف که اندن اعظم اولیه (ویوم نحشرهم جیعا) یوم قیامتده بز مشرکین و اصناملرینی جمع ایدرز (ثم نقول للذین اشترکوا ابن شرکاکم الذین کنتم ترعون) بعده مشرکله دیرز که قتی شول الهه کز که انی الله تعالی به شرکاء زعم ایدر دیکز (ثم لم تکن فتنتهم الا ان قالوا والله ربنا ما کننا مشرکین) بوند نصکره معذرت و جوابلری اولیه که زعلرنده انکله تخلص ایدلر اولادیلرکه والله بز مشرکین دکلرایدک دینلدیکه انلرک بوقولی یوم قیامتده شول وقتده اولور که حق تعالینک اهل توحیده اولان مغفرت و تجاوزین کورلر بری برلرینه دیدلرکه کلک شرکزی کتم ایدلم اوله کیم بز دخی اهل توحیده بیلر قورتلر وز اولیه اولسد والله بز مشرک دکلرایدک دیدلر اول حالتده اغزلری کلامدن منع اولوب جوارحلری شرکلرینه شهادت ایلیم (انظر کیف کذبوا علی انفسهم) نظرایتکه انلر نیجه اعتذار باطل و شرکدن تبری ایلیم نفسلری اوزره کذب ایدلر (و صل عنهم ما کانوا یفترون) وانلردن زائل و غائب اولور اول شرکاکه دنیا ده اکالو هیت افترا و شفاعتن رجاء ایدلر (ومنهم من یستمع الیک) مشرکیندن برجاعت سنک قرآن او قودیفنی دیکلرلر ۸ روایت اولندیکه ابو سفیان و ولید و نصر و عتبه و شیه و ابوجهل و انلرک اقرا نی جمع اولوب پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم قرآن عظیم الشان او قودیفنی دیکلدر نضره دیدیلرکه یا باقیله محمدنه سوبلر دیدیکه نه سوبلدیکنی بیلزین الا بوکه لسانی حرکت ایلر اساطیر الاولین سوبلر نیکم بن سزه قرون ماضیه اخبارین حکایت ایدرین ابو سفیان دیدیکه بن انک سوبلدیکنک بعضی حق اولسن اعتقاد ایدرین ۸ ابوجهل اکازینهار که اندن برشیق اقرار ایدم سن انی اقراردن یزیموت اهورندر دیدی اولیه اولسه اشبو آیه کریمه نازل اولدی (وجعلنا علی قلوبهم اکنه ان یفقهوه) بز انلرک قلوبی اوزره اغطیه قیلدق تا که انلر کلامکی فهم ایتدیلر (وفی آذانهم و قرا) و قولاقلرنده صمم و ثقل قیلدق که کلامکی اشیملر اشبودیلدر که الله تعالی مقلب القلوبدر بعضی هدایت ایچون شرح ایدر و بعضی ایسه اغطیه ایلر سدا ایدوب کلام حق فهم ایتمز ایدر (وان یروا کل آیه لا یؤمنوا بها) اگر آیت و دلالتدن هر قفسن کورسلر فرط عناد و استحکام تقلیدلرندن اکایمان کتورمزلر (حق اذاجاؤک یجادلونک) حق سکا کسلر سنکله جدال ایتکه کلورلر (یقول الذین کفروا ان هذا الاساطیر الاولین) کافرلر دیرلر که اشبو متقدمین اقاصیص و احادیثدر (وهم ینهون عنه و یناؤون عنه) اهل مکه ناسی محمد علیه السلامه اتباعدن نهی ایدوب و کندیلر اندن تبع ایدلرلر ۸ ابن عباس رضی الله عنه ایدر که اشبو آیت ابوطالب شانده نازل اولوبدر که ناسی پیغمبر عز

اولدی (وهم ینهون عنه و یناؤون عنه) وان یهلکون الا انفسهم و ما یشرعون) وانلر ناسی محمد علیه السلامه تبعیتدن نهی ایدر و کندیلر دخی ابراق طوردرلر مع هذا انجق کندیو نفسلرینی هلاک ایدوب ضررلرینی بیلرملر (ولوتری اذوقفوا علی النار فقالوا یا لیتنا نرد ولا نکذب بآیات ربنا و نکون من المؤمنین) سن انلرک آتشدن طوردرلرینی کوریدک که انلر تولیدی بز دنیا ده رداولنه ایدک و من بعد عزک آیتلرینی تکذیب ایتمز ایدک و مؤمنلردن اولور دق دیدلر (بل بدالهم ما کانوا یخفون من قبل و لو ردوا لعادوا لما نهوا عنه و انهم لکاذبون) بلکه انلر مقدم کزلدکلری عمللری ظاهر اولدیفندن رد اولوب مؤمن اولملرینی تمی ایتدیلر اگر رد اولنسه لرینه نهی اولندقلری شرک و عصیانیه عودت ایدلرلر انلر کاذبلردر (و قالوا ان هی

الا حیاتنا الدنیا و ما نحن بمبعوثین) انلر انجق بودیلرک دنیا ده در بز دخی قبردن قالقوب بعث اولنه جق (صلی الله) دکلرلر دیدیلر (ولوتری اذ وقفوا علی ربهم قال الیس هذا بالحق قالوا بلی و ربنا قال فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون) سن انلرک جزا ایچون ربلرینه عرض اولندقلرینی کوریدک الله تعالی بوبعث و عذاب حق دکلدر پیوره انلر بلی و ربنا دیومین

مؤکد ایلر اقرار ایدلر الله تعالی امدی کفر یگز سبیلله عذابی دادک پیوره (قد خسر الذین کذبوا بلفاء الله حتی اذا جاءتهم الساعة بفتة قالوا یا حشر تناعلی ما فرطنا فیها و هم یحملون اوزارهم علی ظهورهم الاساء ما یزرون) تحقیق انلر خسرانده قالدیلر که بعثی انکار و لقای ۹ نوابی تکذیب ایتدیلر ایدی انلر ناکهان قیامت کلدیکی

صلی الله تعالی علیه وسلم ایتادن نهی و منع ایدوب کندی ایسه اکایماندن تبع ایدردی ۸ روایت اولندیکه رؤس مشرکین ابوطالب جمع اولوب بز دن دیلدیکک بر صبیح الوجه شابی آلوب محمدی ویرکل ۸ ابوطالب ایتدی انصافیدر که ولیدی سزه قتل ایتکه ویرم و سزک و لدکزی تربیه ایتکه کیدم روایت اولندیکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم عمی ابی طالبی ایمانه دعوت ایدیکک اول دیدیکه اگر قریش بنی تمیم ایدر اولسدی سکا متبعقله سنی قریرالین ایدردم لکن حیاتده اولدیمجه سندن انلری منع و دفع ایدرین (وان یهلکون الا انفسهم و ما یشرعون) و الحال انکله کندیلرین هلاک ایدرلر و بیلرلر که ضررلری کندیلرک غیر یه تعدی ایتمز (ولوتری اذوقفوا علی النار) یا محمد اگر سن انلری کوریدک شول وقتک که نار اوزره طوردریلوب اکانظر ایدلر و یا اکا کیروب مقدار عذاب بیلر (فقالوا یا لیتنا نرد ولا نکذب بآیات ربنا و نکون من المؤمنین) و دیدلر که تولیدی دنیا ده رجوع ایدیک من بعد عزک آیتلرینی تکذیب ایتزدک مؤمنلردن اولوردک (بل بدالهم ما کانوا یخفون من قبل) بلکه انلر نفاقلرندن و یا قبایح اعماللرندن دنیا ده اخفاء ایتدکلرینک جزاسی ظاهر اولیچق خبیله انی تمی ایدلر یوخسه عزملری اولیه که اول قوللرینه و فاء ایدلر (ولوردوا لعادوا لما نهوا عنه و انهم لکاذبون) اگر انلر نار اوزره و قوللرندن و عذابلرینک مقداری ظهورلندن صکره دنیا ده رداولنسلر شول اندن نهی اولندقلری کفر و معاصی به عودت ایدلرلر ذرا انلر وعدلرینه کاذبلردر (و قالوا ان هی الا حیاتنا الدنیا و ما نحن بمبعوثین) و دخی انلر دنیا ده رداولندقلرینه دیدلر دیکه بو بزم حیات دنیا سدر یوخسه مبعوثین دکلرلر دیوبعثی انکار ایدلرلر (ولو تری اذوقفوا علی ربهم) یا محمد اگر سن انلری کوریدک شول وقتک رب تعالی به قضاء و یا جزا ایچون عرض اولنلر (قال الیس هذا بالحق) الله تعالی انلر ده دیکه اشوبعث و عذاب حق دکلدر (قالوا بلی و ربنا) امرلری غایت جلاء ایلر منجلی اولدیفیچون بلی و ربنا دیوب اقرارلرین ینله تأکید ایدلر (قال فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون) الله تعالی دیکه ایدمی عذابی ذوق ایدک شول سبیلله کیم بعثی انکار ایدر دیکز ۸ ابن عباس رضی الله عنه ایدر یوم قیامتده بر نیجه موقف اولیسردر و انک بعضده مشرکین شرکلرین انکار و بعضده ایسه اقرار ایدلر (قد خسر الذین کذبوا بلفاء الله) مغبون اولدیلر شونلر که دار دنیا ده بعثی تکذیبله عذابی ثواب اوزره اختیار ایتدیلر (حق اذا جاءتهم الساعة بفتة) حق چانکیم قیامت انلر آ کسزین ایریشه (قالوا یا حشر تناعلی ما فرطنا فیها) دیدلر که شدت ندامت یزیمدر که الله تعالینک امر ایتدیک عملده دنیا ده تقصیر ایتدک دینلدیکه ساعتدن مراد موته محضر اولدقلری و قدر که ساعتک مقدامتنددر (و هم یحملون اوزارهم علی ظهورهم) انلر اثقال و آثاملرین ارقلرینه بوکلندر ۸ روایت اولندیکه مؤمن قبردن چیقیدیفنده صورتی احسن و ربیحی اطیب بر

ایتزمیکز (قد نعلم انه (نیان) (ثانی) (۲) لیحزنک الذی یقولون فانه لا یلکونک و لکن الظالمین بآیات الله یجحدون) یا محمد تحقیق بز یلورلر که مشرکینک سکا کاذب سن دیملری سنی عززون ایدر انلر سنک صدقکی بیلورلر تکذیبلری حقیقه دکلدر و لکن ظالملرندن ناشی الله تعالی نك آیتلرینی عناد ایلر انکار ایدلر ۸ روایت اولندیکه

سکا مشقت و یردیدا کر قادر اولسک انلرک ایمانه کللری آرزو سیله یردن بر منفذ طلب ایدوب انلر (الله) ایچون اندن بر آیت چیقاردک یا خود سمایه نردبان پیدا ایدوب اندن بر آیت ایندر دك الله تعالی مراد ایتسه انلرک جمله سنی ایمانه هدایت ایدردی لکن مراد اتمدی امدی ۞ اولیه جق شیئه حرص و عدم صبرله ۞ جاهلر طور ندله اوله ۞

بَابِ اثْبَاتِ صِدْقِ بَيْتِهَا فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاءُ اللَّهُ يَضِلُّهُ وَمَنْ يَشَاءُ يُجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (شونلرکه بزم آیتلری میز تکزب
ایتدلر کفر و جهل ظلماسنده قائلش دلایل ربو یتل ایشتمکدن صاعغر لرو کلام وحدانی سویلمکدن دلسزلردر
الله تعالی کیکی دیلر سه هدایتدن منقطع و کیکی دیلر سه صراط مستقیمده ثابت و حفظ اندر) قل ارا یتکم ان انیکم

عذاب الله اوانتم الساعة اغیر الله تدعون ان كنتم صادقین) سن انلره ديكه اصنامه عبادتكنزدن نه كوردیكنز اكر سزهدنیاده الله تعالیك عذاب كلسه یاخود همان قیامت قویسه الله تعالیان غیریه دعا ایدرمیسكنز اول هنكامده البته الله تعالیاده دعا ایدرسكنز اكر اصنامكنز سزدن اول عذابى ۱۲ دفع ایدر اعتقادنده صادق اولسه كنز

انلره دعا ایدردیكنز (بل ایاه تدعون فیکشف ماتدعون الیه ان شاء وتسون ما تشركون) بلکه خاصه الله تعالیاده دعا ایدوب اول دیلر سه دفعنه دعا ایتدیكنز شیئی كشف ایدر اولوقده شریك طو تدیكنز اصنامی اونودرسكنز (ولقد ارسلنا الی امم من قبلك فاخذناهم بالباساء والضراء لعلهم یتضرعون) تحقق سندن مقدمكى امتلره بزیمغبرلر كوندردك انلری بزمغبرلری تكذیب ایتدیلر بز انلری بلا شدت وفقر وامراضله اخذ ایتدك كه شاید شركدن اعراضله توبه واستغفار ایدلر ز فلولاً اذناهم بأسنا تضرعوا ولكن قست قلوبهم وزین لهم الشیطان ما كانوا یعملون) لكن كفرله قلبلری قاسی اولدی و اعمال خیثلری شیطان انلره ترین ایتدی اول اجلدن تضرعی ترك ایتدیلر (فلانوا ما ذكرناه فحقنا علیهم ابواب كل شیء) وقتا كه سرآه وضراءدن تكذیر اولندقلری ترك ایدوب انكله اتعاض ایتدیلر بز انلره نعیم دنیان هر شیء قولرین قع ایتدككه انكله حقی الزام وعلی ازاحه ایدوز (حتى اذا فرحوا بما اتوا اخذناهم بغتة فاذا هم مبسون) حتى چنانكه دنیان انلره ورین شیشه اعجاب ایتدیلر بز انلری بغتة اخذ ایتدك اول حالتده كورسكه انلره هر خیردن مأیوسلردر الله قال انبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا رأیت الله یعطى البیدما یحب وهو مقیم علی معصیته فانما ذاك استدراج ثم تلا هذه الآية) پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر چنان كوره سنكه الله تعالی برعبدینه استیوب دیلدیكنز ویرر اول عبدایسه معصیتی اوزره مصر اولور بیلكه اول ورین شیء اكا استدراجدر اندن اشبو فلانوا آیتن اوقودی (فقطع دابر القوم الذین ظلموا) شرك وعصیانله نفسلرینه ظلم ایدن قومك آخری كسادی یعنی انلره عذاب استئصال اولنوب انلردن هیچ كسده قالدی (والحمد لله رب العالمین) الله تعالی به ظالملى اهلایك اوزره جدا اولسون بوالله تعالیان عبادینه اعلامدر كه اول اجل نعمدن اولوب مؤمنلر اوزره انكچون الله تعالی به جدواجب اوله زیرا انلرك شوم عقائدی واعمالندن اهل عرشی تخلصی برنعت جلیده در (قل ارأیتم ان اخذ الله سمکم وابصارکم وختم علی قلوبکم من اله غیر الله یا نیکم به) دیكل كه بكاخبر ویرك اكر الله تعالی سزی الشتم و كورمن ایتسه و قلوبكنز اوزره عطا ایدوب عقل

ایاه تدعون فیکشف ماتدعون الیه ان شاء وتسون ما تشركون) بلکه خاصه الله تعالیاده دعا ایدوب اول دیلر سه دفعنه دعا ایتدیكنز شیئی كشف ایدر اولوقده شریك طو تدیكنز اصنامی اونودرسكنز (ولقد ارسلنا الی امم من قبلك فاخذناهم بالباساء والضراء لعلهم یتضرعون) تحقیق سندن مقدمكى امتلره بزیمغبرلر كوندردك انلری بزمغبرلری تكذیب ایتدیلر بز انلری بلا شدت وفقر وامراضله اخذ ایتدك كه شاید شركدن اعراضله توبه واستغفار ایدلر ز فلولاً اذناهم بأسنا تضرعوا ولكن قست قلوبهم وزین لهم الشیطان ما كانوا یعملون) انلره عذابم كلكده تضرع ایدوب ایمانه كلسه لر دی عذابم دفع اولیدی ولكن كفرله قلبلری قی اولدیفسدن اولدقلری عمللری شیطان ترین اجمكله نیازی ترك ایتدیلر (فلما نسوا ما ذكرناه به فحقنا علیهم ابواب كل شیء حتى اذا

فرحوا بما اتوا اخذناهم بغتة فاذا هم مبسون) وقتا كه انلر شدت وبلادن ذكر و بند اولندقلری (وفهمكنز) اونیدوب ترك ایتدیلر بز انلره نعمت و راحتدن هر شینك قولرینی آجوب وسعت معیثله الزام حجت ایلدك تا كه ورینلر نعمتلره فرح ایتدیلر و مراسم شكری ادا ایتدیلر بز انلری فجأة اخذ ایتدك انلر بو عذابى معاینه ایله هر خیردن

مأیوس ونا امید و متحیر قالدیلر (فقطع دابر القوم الذین ظلموا والحمد لله رب العالمین) شرك وعصیانله نفسلرینه ظلم ایدن قومك ارقه سی كسادی یعنی جمله سی هلاك اولوب كیمسه قالدی و رب العالمین اولان الله تعالی به حد اولسونكه اول ظالملى هلاك ایلدی بو حد كلامی ۱۳ الله تعالیان قوللرینه تنبیهدر كه انلرك هلاكی نعمت عظما اولقله

وفهمكنز كیدرسه الله تعالیان غیریه كیدر كه اول اشیانك هر برین برینه كتورمكه قادر اوله (انظر کیف نصرف الآیات) نظر ایت كه بز آیتلری عزی نیجه تكریر ایدرز كاهی مقدمات عقلیه جهتندن و كاهی ترغیب و ترهیب جهتندن و كاهی احوال متقدمینی تنبیه و تذکیر جهتندن (ثم هم یصدفون) بوندنصكره انلرمكذبین اولدقلری حالده اندن اعراض ایدرلر (قل ارأیتم ان ایتكم عذاب الله بغتة اوجهرة هل یهلك الا القوم الظالمون) دیكل كه بكاخبر ویرك اكر سزه الله تعالیك عذابى هیچ بر مقدمه سز آكسزین كلسه ویا انك حلولن ایدان ایدر امارات تقدیمله كلسه دینلدیكه لیلده ویا نهارده كلسه هلاك سخط وعذابله هلاك اولور قوم ظالمین اولیدی (وما نرسل المرسلین الا مبشرین ومنذرین) بزمسلینى مؤمنلره جتله تبشیر ایدر وكافرلى نارله انذار ایدر ارسل ایلدك (فمن آمن واصلح فلاحوف علیهم ولا هم یحزنون) اول كسده كه مسلینه ایمان كتوره و شرعه اصلاحی واجب اولور شیئی اصلاح ایده انلره عذابدن خوف یوقدر و ثواب فوتنه حزن چكیزلر چنانكه كفار عذاب خوفن ایدلر ومقصرون عمرلری تضییعنه و ثواب فوتنه محزون اولدلر (والذین كذبوا بآیاتنا یسمهم العذاب بما كانوا یفسقون) شونلر كه بزم آیتلری عزی تكذیب ایتدیلر تصدیق وطاعتدن خروجلری سبیلله انلره عذاب مس ایدر (قل لا اقول لكم عندی خزائن الله) دیكل كه بنم عنده الله تعالیك خزائن رزقی واردر دیمزینكه اندن سزه دیلدیككزی ویرم (ولا علم القیب) وغیبی بیلورین دخی دیمزینكه بكاخو اولئیمان ماضی ومستقبلدن سزه خبر ویرم (ولا اقول لكم انی ملك) و بن ملكم دخی دیمزینكه ملائكه كبی بنو آدمك قادر اولمیدینه قادر اولم و بنو آدمك مشاهده ایتدیكنی مشاهده ایدم (ان اتبع الامایوحی الی) بنم اتباعم دكل الابكوحی اولئان شینه در الوهیت و ملكیت دعواسندن تبری ایدوب نبوت دعواسن ایتدیكه اول بشر كالاندندر تا كه انكله دعواسنی استبدادلرین ومدعاسی فسادینه جزملرین ردایده (قل هل یتوی الاعی والبصیر) دیكل كه ضلالله مهتدی ویا جاهللله عالم ویا الوهیت و ملكیت مثالی مستحیل ادا ایدنله نبوت مثلی مستحیل ادا ایدن بیتی تمیز برابر می اولور (افلا تفكرون) تفكر ایتمز میسز كه هدایت ابره سز حق ادا ایدنله باطل ادا ایدنله بیتی تمیز ایدم سز (وانذره الذین یخافون ان یحشروا الی ربهم) قرآنله انذار ایت شونلریكه رب تعالی به حشر اولملری خوفن ایدرلر انلر شول مؤمنلردر كه عملده تقریبط ایدرلر ویاخود حشری تجویز ایدنلردر اول كرك مؤمن ویا كافر در ویا كافر ویا مزددر زیرا كه انذارك انلره تأثیری مأمولدر یوخسه حشرك استحالته جزم ایدنلره دكل (لیس لهم من دونه ولی ولا شفیع) انلر ایچون الله تعالیان غیریه انلره نفع و ضرره قادرنه بر قریب اولور ككه اكانفع ایده ونه شفیع اولور ككه اسكا شفاعات ایده (لعلهم یتقون) تا كه الله تعالیان قور قوب نهی ایتدك لرندن

انحق ظالم مشرك قوملر هلاك اولور (وما نرسل المرسلین الا مبشرین ومنذرین فمن آمن واصلح فلا خوف علیهم ولا هم یحزنون) بز پیغمبر لری انحق مؤمنلری جتله مؤده لیجی وكافر لری جهنله قور قودیجی كوندردك كیمكه ایمان كتوروب وطاعت وتقوی ایله عملی اصلاح ایلله انلر آخرتده عذاب خوفی و دنیاده ثواب قوی حزنی

يوقدر (والذين كذبوا بآياتنا يسهم العذاب بما كانوا يفسقون) شونلر كه بزم آيتلر يميزي تكذيبه طاعتدن چيقديلر
بو دائرة تصديقدن خروجلري سبيله انلري عذاب مس ايدر (قل لا اقول لكم عندي جزاء الله ولا اعلم الغيب ولا
اقول لكم اني ملك ان اتبع الاما بوحى الى قل هل يستوى **١٤** - الاعمى والبصير افلا تتفكرون) سن ديديكه

بن سزه بنم عنده الله تعالى نك رزق حزينه لري واردانن استديك كزي ويرهيم ديم و بن غبي يلورم بكواحي اولندن سزه جواب ويرم ديم و بن ملكم ملكلر كي حركت ايدر ديم بن انجق بكواحي اولنانه تبعيت ايدرم ديكه اعمى ايله كوريجي يعنى ضال ايله مهتدي برابر اولورمى آيا حقه باطل تفكر ايتزميسكز (وانذره الذين يخافون ان يحشروا الى ربهم ليس لهم من دونه ولى ولا شفيع لعلمهم يتقون) ربرلري طرفه حشر اوله جقار يي يلوب قورقانلري سن قر آله انذار ايله كه انلر ايجون الله تعالى دن غير دنياه امور لرته متولى و آخرته عذاب نار دن تخليصه شفاعت ايديجي يوقدر شايد كه كساهدن برهيز ايدلر (ولا تطرد الذين يدعون ربهم بالغداة والعشى يريدون وجهه ما عليك من حسابهم من شئ وما من حسابك عليهم من شئ فطردهم فتكون من الظالمين)

(الظالمين) مريد الوجه الله صباح واخşam ربرلرينك ذكر يي ايدنلري مجلسكدن طرد ايتمه انلرك اعمالى (طرد) حسابندن سكار يي ايجاب ايتزم سنك عملك حسابندن انلره برشي يوقدر طرد ايدرسك ظلم ايتشاردن اولور سين مر ويدركه اقرع بن حابس اليمى وعينه بن حصين الفزارى وامثاللري حضرت فخر رسالت عليه السلامه كلوب

ديديلر كه فقرادن ابن مسعود وبلال ومقداد وعمار وصهيب وامشالى رضى الله عنهم لري مجلسكدن دور ايلسك سنكله هم مجلس اولوب دين مكالمه سنى وقرآن استماعي ايدردك حضرت رسالتناه عليه السلام بن مؤمنلري صحبتندن طرده قادر دكم بيوردى انلر **١٥** - يوقرا ايله محالست بزه عاردر بارى بز حاضر اولديقمزده انلر

طرد ايتديك كسنلرك ايمانندن انلرك ايعانى عندالله اعظم اوله ايمانه كلدك لري تقدير جردوسكا انلرك باطنلري و اخلاصلري اعتباري دخي واجب دكلدر شول اجلد نكه انلراهل تقوى سبريله اقسام ايتديلر اكر انلرك باطني غير مرضيى وارايسه حسابلري كنديلر اوزره درسكا تعدي ايتزنتكم سنك حسابك كندك اوزره در انلره تعدي ايتز ديدليكه يعنى مشركينك حسابيله سن مؤاخذه اولتمز سن وانلر دخي سنك حسابكله مؤاخذه اولتمزلر حتى كه انلرك ايعانى سكا هم ويره برحيتله كه انلرك ايماننه طمع ايله مؤمنلري طرد ايدمن ايمدى سن انلرك امريله تكليف اولتمز بسنكه انلري طرد ايدمن طرد ايدرسك ظالمردن اولور سن (وكذلك فتا بعضهم بعض) امور دنياه احوال ناسك اختلافي كي امور دينه انلرك بعضي بعضه مختلف قيلدق اول ضغفاي ايمانه سيقلى سبيله اشراف قریش اوزره تقديم ايتدك (ليقولوا أهؤلاء من الله عليهم من بيننا) تاديه لركه الله تعالى هدايت وتوفيقيله بونلره ايعان ايتدى انلري اسعاد يزي ابعاد ايتدى حالو كه بزاكبر ورؤسايز انلرايسه مسكن وضعفادر (أليس الله باعلم بالشاكرين) الله تعالى ييلزمي اول كسنه يي كه اندن ايعان وشكر حاصل اولور حتى كه اكا توفيق ايدو دخي انيكه اندن ايعان وشكر واقع اولمز حتى كه انى مخذول ايدو (واذا جاءك الذين يؤمنون بآياتنا فقل سلام عليكم) يا محمد تچان سكا شول بزم آيتلر يميزه ايعان كتورنلر كه انلر عبادته وصف اولندقلرند نصركه ايعان وقرآن واتباع حقه موصوفلر در انلره اسلامه بدأ ويا الله تعالى نك سلامن انلره تبليغ ايلكل وتبشير ايدوب ديكه (كتب ربكم على نفسه الرحمة) رب تعالى عذر كز قبوليله سزه رحت ايتكمي كندوبه ايجاب ايتدى شول وجهله كيم (انه من عمل منكم سوء بجهالة) سزدن بر كسنه كيم رذبي ايشليه اكا تابع اولان مضار ومفاسدك حقيقتي جاهل ويا جهله وفعلنى ملتبس اولدي يي حاله زير اضري مؤدى اولان شئي ارتكاب سفو وجل اهلنك افلا نندرن (ثم تاب من بعده واصلح) واول ذنبى ايشلديكند نصركه تدارك ايدوب عود ايتماكه عزمله انى اصلاح ايدو (فانه غفور رحيم) اول الله تعالى انك اول ذنبندن تجاوز ايدر وتوبه سنى قبوله رحت ايدر (وكذلك فصل الآيات) اشبو تفصيل واضح كي بز آيت قرآنيدي مطيعين ومجرمين مصرين واوابين حقنده تفصيل ايدر زنا كه سيل مؤمنيني بيله سنكه نه ايجون ايمانه كلورلر (ولتستبين سبل المجرمين) وسيل كافر يي دخي بيله سنكه نه ايجون ايعان كلز لرتا كه هر سنقله مستحق اولدي يي وجداوزره معامله ايدمن (قل انى نهيتم ان اعبد الذين تدعون من دون الله) ديكل كه توحيد امرنده نصب اولنان ادله ازال اولنان آيات سبيله صرف وزجر اولندمكه الله تعالى دن غيري سرك عبادت ايتديك كز شينه ويا آله تسميه ايتديك كز شينه عبادت ايدم (قل لا تتبع أهواءكم) ديكل كه عبادت اوئانده وطرده فقراده هوا كزه اتباع ايتزين (قد ضللت اذا وما انان من المهتدين) اكر هوا كزه اتباع ايدرسم ضلالت ايررين بوخسه هدايت اعلم دكليدر (واذا جاءك الذين يؤمنون بآياتنا فقل سلام عليكم كتب ربكم على نفسه الرحمة انه من عمل منكم سوء بجهالة ثم تاب من بعده واصلح فانه غفور رحيم) بزم آيتلر يميزه ايعان كتورنلر سكا كلدكده سن انلره ديكه الله تعالى نك سلاقي سرك وزريكزه دركه ريكز سزه نفسى اوزره رحت وعديني يازدى سزدن كيمكه حقيقت جهالتله برقيج عمل ايشليوب صركه

صركه بيه كلك اوزره بر بهانه ايله كسملر سكا انقياد ايدردك ديديلر يغمير عليه السلام اكاراضى اولدى انلر بوقول اوزره برعهده نامه يازمقه طالب اولملريله انى يازمق ايجون على رضى الله عنه يي احضار ايلدى اول آله جبرائيل عليه السلام بو آيتي واشاعيدمكى آيتي (بالشاكرين) يه دك كتوردى بناء عليه نامه يي ترك وقراني يانته جلب ايله سلام عليكم كتب ربكم على نفسه الرحمة بيوردى (وكذلك فتا بعضهم بعض ليقولوا أهؤلاء من الله عليهم من بيننا أليس الله باعلم بالشاكرين) امور دنياه ناسك اختلافي كي امور دينه دخي بعضيني بعضيله تجربه ايدوب قراني سبق ايمانلري سبيله اشراف قریشه ترجيح ايلدك تا اول اشراف ديه لركه بزم بينمزدن بونلر ميدركه الله تعالى انلره ايماني احسان ايلدى الله عظيم الشان نعمت اسلامه شكر ايدنلري

اول عملدن ثوبه ايد واني بر دخی ايشلنکه عزمله اصلاح اوله تحقيق الله عظيم الشان تابلری مغفرت وانلره مرحمت ايديجيدر دينلديکه بر قوم پیغمبر علیه السلامه کلوب یار رسول الله بزر جوق کنه اهل ارتکاب ایتدک نوجهله استغفار ایدم دیدیلر جواب بیورلیوب مایوسار جوعلر نده بو آیت کریمه ﴿ ۱۶ ﴾ نازل اولدی (وکذلک تفصل الايات

ولتستين سبيل الحجر من) اهلندن اولمزين (قل انی علی بينة من ربی) دیکل که بن رجم جل شانه دن دلالت واضحه اوزره ينکه اول حق باطلدن فصل ايدر دينلديکه انکله مراد قرآن ووحی یا حجب عقليه در (وکذبتم به) سزایسه رجم جل شانه یی تکذيب ایتدیکنز اکا غیری اشرا ککزی ایله (ما عندي ما تستجلون به) استعجال ایتدیکنز عذاب ویا يوم قیامت بنم عنده دکلدر (ان الحکم الا لله) عذابک تعجیل وتأخیرنده حکم الله تعالینکدر (بقص الحق) حق اوزره حکم وقضا ايدر ویا خود حکمنده حق وحکمته اتباع ايدر (وهو خیر الفاصلین) که اول حکم وقضا ایدنلرک خیر لوسیدر (قل لو ان عندي ما تستجلون به لقضى الامر بيني وبينکم) اگر استعجال ایتدیکنز عذاب بنم قدرتم و مکنتمده اولسد رجم ایچون غضب ایدوب عاجلا سزی هلاک ایدردم (والله اعلم بالظالمین) الله تعالی ظالملرک مؤاخذه لایقن وامهاله لایقن بیلور (وعنده مفاع الغیب لایعلمها الا هو) الله تعالینک خزائن غیبی ویا مغبیاته توصل اولنورشی انک عنده در انی اندن غیر احد یلر ایددی انک اوقاتنی وانی تعجیل وتأخیر ده کی حکمتلری اول بیلور حکمتی اقتصا و مشیتنی تعلق ایتدیکی وجه اوزره انی اظهار ايدر ﴿ اشبو دلیدر که الله تعالی اشیا یی وقوعندن اول بیلور دینلديکه مفاع غیبه مراد سورة لقمان آخرنده ذکر اولنان بش شیندر که اول قیامت ندوقت اولور و یغورنه وقتن یفارو حامل ذکر می ویا انشای طوغرر وکشی یارین خیر و شر دن نه قزانور وکشی نه یرده فوت اولور دینلديکه اول خزائن ارض وزول عذاب علیدر ویا خود اتقضاء آجال علیدر ویا خود عبادک سعادت وشقاوتدن احوالی و خواتم اعمالی علیدر ویا خود اولیان شی اولوری ویا اولمزی اولور سه نه کیفیت اوزره اولور (و یعلم مافی البر والبحر) ویرده و بحر ده اولان اشیا یی بیلور ویا خود مقاور و قفاره و قری وامصار ده اولان هر شی بیلور (و ما تسقط من ورقة الا یعلمها) اچاچدن بر ا فکده و شر اول دوشنک و اغاج اوزره قلانک عددین بیلور ویا خود یره ایشیجه قاج کره متقلب اولدین بیلور ویا خود اول نه و قنده ونه مکانه دوشروا کا دوشمزدن اول و صکره نه حالت ایر ایدیکن بیلور (ولا حجة فی ظلمات الارض) وجوبدن بر جبه که خیایای ارضه در اندن نباتات بترویا نده چور بوب بترانک کایسن بیلور (ولا رطب ولا یابس) ماء و بادیه ویا بترویا بترویا یی و کرک میت ویا قلیل و کرک کثیر (الا فی کتاب مبین) الا اشبو ذکر اولنانک جیبی لوح محفوظه یازیلور (وهو الذی بتوفاکم باللیل) اول الله تعالی کیجه او بود یفکرده ارواح کزی قبض ايدر (و یعلم ما جر حتم بالنهار) وکوندزده کسب ایتدیکی بیلور نوی کیجه وکشی کوندوزه تخصیصی معناد اوزره جریله در (ثم یبعثکم فیه) بعده سزی کوندزده او یارر (لیقضى اجل مسمى) تا کد سزچون دنیا ده تقدیر اولنان عمریکز علی التمام استیفاء اولد (ثم الیه مرجعکم ثم ینبئکم بما کنتم تعملون) بعده موتله رجوعکز الله تعالی به اولور بعده اول سزه دنیا ده خیر و شر دن ایشلدیکی بیلدر و انک اوزره جزاء قیلور ﴿

تکذیب ایدرسکز سزک اول عجله ایتدیکنز عذاب و قیامت بنم عنده دکلدر اول عذابک تأخیر (دینلديکه) وتعجیل انحق الله تعالی انک حکمنده در حق اوزره حکم وقضای اول ایدرو حکم وقضای حکم ایدنلرک خیر لوسی اولدر (قل لو ان عندي ما تستجلون به لقضى الامر بيني وبينکم والله اعلم بالظالمین) اگر اول عجله ایتدیکنز عذاب بنم قدر عمده اولیدی ینمزمده

اولان مودموجینجه البه عاجلا فضا اولنوب سزی هلاک ایدردم الله عظیم الشان ظالملرک عذابی وقتی بیلیجیدر دینلديکه بو آیت کریمه لک نزوله سبب نضربن الحارث ورؤسای قریش یا محمد دفعله بزى عذاب الهیله قور قودرسک عقوبتن نیه قادر ایسک کتور دیملریدر ﴿ ۱۷ ﴾ (وعنده مفاع الغیب لایعلمها الا هو و یعلم مافی البر والبحر و ما تسقط من ورقة الا یعلمها

دینلديکه اشبو آیت کفریه خطا بیدری سز کیجه ده جیفه لکری براغلیور وکوندز لرده آنای قزانور سز و الله تعالی ایسه سزک اعمالکزه مطلعدر حتی که اول حال اوزره اجل مسالرین قضاء ایدیمک الله تعالی انلری توفی ايدر بعده بعث موتی و جزاء اعمال ایچون تقدیر اولنان کونده انلری دیر کورر سوء اعمالرینک جزاین انلره بیلدر (وهو القاهر فوق عباده) اول الله تعالی قدرتیله عبادی اوزره غالبدر دینلديکی کیفیت اوزره انلره تصرف ايدر (ویرسل علیکم حفظة) وسزک اعمالکزی حفظ ايدر اوزر یکره کراما کاتبین ملکرین کوندردر و انلری بنی آدم اوزره تسلطده حکمتی اولدر که قحان مکلف اعمالی یازیلور ورؤس اشهادده الله تعالی به عرض اولنور ایدوکن بیله معاصیدن زیاده منزجر اولور و عبد قحان مولا سنک لطفنه وثوق و عفو و سترینه اعتقادی اولسه اندن احتشام ایتمز اولور اکا تطلع ایدن خدمندن ایتدیکی احتشای کی (حق اذاجاء احدکم الموت توفته رسلنا) حق قحان بریکزه اجلی اتقضاء سنده موت حاضر اولسه ملک الموتک اعوانی انک روحنی قبض ایدوب ملک الموته ویرلر اول دخیانی قبض ايدر ﴿ دینلديکه اعوان انی ملک الموتک امریله توفی ایدرلر انک امریله اولدینچون کانه انی اول توفی ایتمش اولور ﴿ خبرده کلدیکه الله تعالی دنیا یی ملک الموتک اوکنده برمانده صغیره منزلتده قیلشدر قنی جانندن اولور سه سهولته قبض ايدر قچانکه قبض اولدجق ارواح جوق اوله انلری قاتنه چاغرر انلردخی اکا اجابت قیلور (وهم لایفرطون) انلر امر اولند قیلری اوزره زیاده ویا اندن نقصانله تقریط ایتمزلر (ثم ردوا الی الله مولا هم الحق) بعده ملائکه ویا عباد الله تعالینک حکم و جزا سنه رد اولنورلر که اول انلرک امرلینه حق اوزره توفی ايدر (الا له الحکم) آگاه اولک که اولکونده حکم یالکز آنکدر (وهو اسرع الحاسبین) اول الله تعالی حاسبینک اسر عیدر که جله خلاقی برقیون صاعیله حق دکلور زمانده حساب ايدر و برینک حسابی انی آخرک حسابندن اشغال ایتمز بر اول فکره ورویه محتاج دکلدر (قل من ینحیک من ظلمات البر والبحر دیکل که بر و بحرک شداند و احوالندن ویا خود برک خسفندن و بحرک غرقندن سزی کیم قور تارر (ندعونه نصرعا وخفیه) سز اول الله تعالی به اعلان واسرارله دعاء ايدر اولدیفکرز حالده دیر سز که (لئن انجینا من هذه لنكونن من الشاکرین) اگر بزى بوشداندن قور تاررسک ساکشکرا ایدنلردن اولوردق (قل الله ینحیکم منها ومن کل کرب ثم انتم تشکرون) دیکل که اول شداندی و هر غم و شدندن سزی الله تعالی قور تارر قور تارر دینلديکزه دنصکره یندشر که عودت ایدوب عهد و قایتمز سز یعنی انلر اقرار ایدرلر که انلری دعا لریله شدندن قور تارن الله تعالی در بعده اکا اصنامی اشراک ایدرلر مع هذا اصنامک انلره نفی و ضرری اولدین بیلورلر (قل هو القادر علی ان یبعث علیکم عذابا) دیکل که اول الله تعالی قادردر که اوزر یکره عذاب کوندرد (من فوقکم) فوقکردن صیحه و جباره وریع و طوفان مثلی عاد

اعمالی بیلور صکره سزی وقتکز (تیان) (نانی) (۳) اولان عمرکز کجه جیه دک کوندز او یاندر بو عمرکز تمامند نصکره رجوعکز انک طرفه در بعده دنیا ده ایشلدیکنز عمللردن سزه خبر و یروب مجاز اتکزی ویرر) دینلديکه بو آیت کریمه کفساره خطا بیدر که سز کیجه لده جیفه لکری یا نورسکز وکوندز لرده کنه اهلر ایشلرسکز الله

تعالی سزك اعمالكزی بیلور واجلكز كلكده توفیه ایدر وتقدیر اولان كونده سزی بمش ایدوب جزای اعمالكزی سزه بیلدر (وهو القاهر فوق عباده ويرسل عليكم حفظة حتى اذا جاء احداكم الموت توفته رسلنا وهم لا يفرطون) قولری اوزرینه غالب وقاهر اول الله تعالی اوزرینه اعمالكزی یازمه ملكر ۱۸ كوندركه انلر كراما كاتین در ناسك اعمالی

و ثمود وقوم شعيب وقوم لوط وقوم نوحه كوندردیكى كی (او من تحت ارجلكم) و یاخود ایعكز التدن رجفه وخسف مثلی قوم شعيب وقارونه كوندردیكى كی دینلديكه فوقدن اولان عذاب سلاطین ظلمه در وتحدن اولان عیدسوء در دینلديكه فوقكز دن اولان عذاب كباركز دن ابرشندر وتحتكز دن سقله كز دن ابرشندر (اویلېسكم شیما) و یاخود سزه فرقدلر خلط ایدوب پتكرزه اهواء مختلفه بی ثایده (ویندیق بمضكم بأس بعض) وبعضكز بعضكزه یأسی اذاقه ایدوب برلر كزی قتل ایتكله ۱۹ قال النبی صلی الله علیه وسلم سألت ربی ثلاثة سأله ان لا يهلك امتی بالفرق فاعطانيها وسأله ان لا يهلك امی بالسنة فاعطانيها وسأله ان لا يجعل بأسهم بينهم فتعنيها ۲۰ پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر ریم جل شانهدن اوج حاجت دیلدم ایكسن روا ایدوب بری منع ایلدی دیلدمكه امتی غرق ایله وقحطله هلاك ایتیه ایكسنی دخی روا ایتدی و دیلدمكه امتیه بری برلرندن یأس ابركورمیه انی منع ایتدی ۲۱ روی ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم سأل الله تعالی ثلاثا فاعطاه ثنتين ومنعه واحدة سأله ان لا يسلط على امته عدوا من غيرهم يظهر عليهم فاعطاه ذلك وسأله ان لا يهلك بالسنين فاعطاه ذلك وسأله ان لا يجعل بأس بعضهم على بعض فتعني ذلك ۲۲ روایت اولنديكه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم الله تعالی دن اوج حاجت دیلوب ایكسن روا وبری منع ایتدی دیلديكه امتی اوزره غالب اولور غیردن عدو تسلیط ایتیه ودخی انلری قحطله هلاك ایتیه ایكسن بیله روا ایتدی و دیلديكه انلره بری برلرندن یأس ابركورمیه انندن انی منع ایلدی (انظر كيف نصرف الآيات لعلهم يفقهون) نظرايتكه بز انلره آیتلر عزی نیجه تصريف ایدرز تاكه انی فهم ایدلر (وكذب به قومك وهو الحق) یا محمد قومك قرآنی و یا عذابى تكذيب ایدر لر حالبوكه قرآن صدق در و یا عذاب واقعدر (قل لست عليكم بوكيل) دیکل كه بن سزك امریکزه توکیل اولمش دكلم كه سزی تكذیبدن منع ایدم و یا سزه جزاء ایدم بلکه بن سزه نذیرین (لكل نبال مستقر) اخبار قرآنیه دن هر خبر ایچون حقیقت و متهی واردركه انده نهایت بولور (وسوف تعلمون) سز انك دنیا اولان بیلور سز و آخرته اوله جنى ایه انده كورر سز (واذا رأيت الذين يخوضون في آياتنا فأعرض عنهم حتى يخوضوا في حديث غيره) قیچان بزم آیتلریمزه تكذیب واستهزاء ایله خوض ایدر لر كوره سن انلردن اعراض ایت وانلركله مجالسه ایتكل مكر كه انك غیرى حديثه مشغول اولدلر اول تقدیرجه انلركله مجالسك لا یأس اولور (واما ينسبك الشيطان فلا تقعد بعدالد كرى مع القوم الظالمين) و اگر شیطان سكا انلركله مجالستدن نهی اونوندر مقله انلركله مجالست ایتك اول نهی ذكر كند نصكره اول قوم ظالمینله اوتور مقل ۲۳ روایت اولنديكه اشبونید نصكره مسلمون تحرج ایدوب دیدلر كه اكر كه بز انلركله هربار قرآنی استهزاء زنده طوروب كیدر سوز مسجدده جلوسه وطوافه استطاعتز اولمز

یازوب حضور یاری به عرض ایدر چان بریکزه اجليله موت كلكده كوندردیكمز ملك الموت انك روحنى قبض ایدر واول ملك الموت قبض روحده قصیر و تأخیر ایتز (ثم ردوا الى الله مولیهم الحق الا له الحكم وهو اسرع الحاسين) ناس موتد نصكره حق اوزره مولالری اولان الله تعالی انك حكم و جزاسنه ردا اولور لر اكاه اولك كه اولكونده حكم الحق انكدر والله تعالی محاسبك زیاده وغایت سرعیدر ۲۴ دینلديكه برقیون صاغلنجه دك جله الس وجنت حسابی كورر (قل من ينجيكم من ظلمات البر والبحر تدعونه تضرعا وخفية لئن اخرجنا من هذه لنكونن من الشاكرين) ديكه قره و دكزده قره كولق اولوب يول قائب اولدقده واقع اولان شهانده وفورتنه لردن سزی قورتارن كیمدر كه اكا تضرعه سرا وعلنا دعا ایدر سكرز و دیر سكرزه اكر بزه بوبلادن نجات

ویرسه البته نعمت نجاته شكر ایدیلر دن اولهلم (قل الله يخيكم منها ومن كل كرب نهم انهم تشركون) (نازل) یا محمد سن ديكه اول بروبحرك ظلمات وشدايدندن وجهه غم وكرددن نجات ویرن الله تعالی ادر بوند نصكره سز سزه شركه عودت ایدر سز (قل هو القادر على ان يبعث عليكم عذابا من فوقكم او من تحت ارجلكم او يلبسكم شيما ويذيق

بعضكم بأس بعض انظر كيف نصرف الآيات لعلهم يفقهون) ديكه الله تعالی سزك اوزر يكزدن ۲۵ نوح طوفانی وقوم لوطه طاش یاغدینی كی ۲۶ والتكز دن آل فرعون غرق وقارونك خسفی كی ۲۷ عذاب ایتكه و یاخود فرقه لراختلافيله مقابله اختلاطه وبعضكزه بمضكم سيفيله قتلى دادترمه ۱۹ قادردر نظر ایله كه وعد و وعید ایله آیتلر سزی نیجه

نازل اولديكه (وما على الذين يتقون من حسابهم من شيء ولكن ذكرى لعلهم يتقون) شول قرآنی استهزاء به خوض ایدنلرك و بالی حسابندن برشی لازم اولمز شول مؤمنلر اوزره كه انلركله مجالسه ضروریه ده انلرك اعمالی و اقوال قبیحه لرندن اتقاء ایدر لر بلکه اول مؤمنلره واجب اولور كه انلره قرآنیله وعظايدلر استطاعتلری اولدینی مرتبه ده خوض وسائر قبايحدن منع ایدلر وانلردن امتناع و كراهت اظهار ایدلر اوله كیم انلر اول مؤمنلر دن حياء و یا مسائتار دن كراهت ایدوب اول اعمال قبیحه لرندن اجتناب ایدلر و یاخود اول مؤمنلر ذكرا اولان اعمال حسنه لری سبيله تقوالری اوزره ثابت اولدلر وانلرك مجالستيله آثم اولدلر (وذر الذين اتخذوا دينهم لعبا ولهوا) وترك ایت شول قوميكه دینلرینك امری تشهی اوزره بناء ایتدیلر وعاجل وآجلده كندیلره نفع ایتیمان شیشه تدین ایتدیلر عبادت صنم وتحريم بحار و سوا تب كی و یاخود تكليف اولندقلری دینلرین لب و لهوا اتخاذ ایتدیلر و عبادت لرینه میقاد قیلان عیدلرین لب و لهولرینه زمان ایتدیلر ایددی انلردن اعراض ایدوب اقوال و افعال لرینه میالات ایتكل ۲۸ دینلديكه حق جل وعلی هر قوم ایچون عید قیلدی انلر ایدر عیدلرین لب و لهو زمان ایتدیلر و مسلمینك عیدی صلاة وتكبير وفعل خیردر جمعه و فطر ونحر كی (وغرتهم الحياة الدنيا) انلری منافع دنیا الدایوب انكله اعمال آخرتی ترك ایتدیلر (وذكروه ان تبسل نفس بما كسبت) و قرآنیله انلره وعظ ایت شول خوفله كیم نفس هلاكه تسلیم اولند كسب ایتدیكى ذنوب سبيله و يوم قیامتده ناره ادخال اولنه (ليس لها من دون الله ولي ولا شفيع) اول نفس ایچون الله تعالی دن غیرى قریب اولیه كه انندن عذابى منع ایدله و یا تحلیصی ایچون شفاعت ایدله (وان تعدل كل عدل لا يؤخذ منها) اگر نفس عذاب الله دن خلاص ایچون هر فدیبه فدا ایتسه اوفدیبه آندن اخذ اولنیه (اولئك الذين اسبلوا ما كسبوا) ایددی انلر كسب ایتدكلری اعمال قبیحه وعقائد زائنه لری سبيله عذابه تسلیم اولنورلر (لهم شراب من حميم وعذاب الیم بما كانوا يكفرون) انلره كفرلری سبيله شدید الحرارة صو ایچوریلور وعلی الدوام عذاب وجیم ایدیلور (قل اندعو من دون الله ما لا ينفعنا ولا يضرنا) دیکل كه الله تعالی دن غیرى شول بزه نفع و ضرره قادردكل شیشه عبادت ایدر میوز (وزد على اعقابنا بعد اذهابنا الله) و بزكرو شركه عودت ایدر میوز الله تعالی بزه هدایت ایدوب اسلام روزی قیلدیفد نصكره (كالذى استهوت الشياطين في الارض حيران) شول كسه كيكه انی مرده شياطين وجن جاده طریقدن آروپ متحیر اولدینی حالده مهمامه ایلدلر (له اصحاب يدعونه الى الهدى ائتنا) حالبوكه اوجاده طریقدن آیرلشك رفقه واصحابی اوله كه انی طریق مستقیمه دعوت ایدوب كل بزه كیم بظریق مستقیمه یز دیلر شياطين ایه انی طریق ضلالته چاغرله اول ایه ایكى طائفه پشند حیرته قاله ایددی بز دخی اسلامی ترك ایدوب شركه عودت ایدر سك مثل انك

خاطره كتوروب اول مستهزی ظالم قوملر ایله اوتورمه ۲۹ بوانسای شیطان خطابی امته درر (وما على الذين يتقون من حسابهم من شيء ولكن ذكرى لعلهم يتقون) اول مؤمنلر كه اول مستهزیلر كه ضروری مجلسلرنده بولنوب انلرك گفتكولرینه عاشارندن اتقاء ایدلر انلرك حسابلرندن یعنی كناهلرندن اول مؤمنلره برشی بوقدر بلکه انلره بواستهزاء قباحتلرینه

بسیولوبوب لصیحتله او کلاملرندن منع ایدوب اوله که اول افعالندن حذر ایدرلر ۲۰ ﴿ واذکر الذین اتخذوا دینهم لعبا ولهوا من قبل الله فلیس لهم اجر ولا یؤمنون ﴾ (وذر الذین اتخذوا دینهم لعبا ولهوا من قبل الله فلیس لهم اجر ولا یؤمنون)

و غرتهم الحیوة الدنیا و ذکر به ان تبسل نفس بما کسبت لیس لهم من دون الله ولی ولا شفیع وان تعدل کل عدل لا یؤخذ منها اولئک الذین ابسلوا بما کسبوا لهم شراب من حمیم وعذاب الیم بما کانوا ینکفرون) شونلر که بت پرستک ایلر اولان دینلری یی یا خود دعوت اولندقلری دینی او یون واکلجه اتخاذا ایدوب حیاة دنیا یه مغرور اولدیلر یا محمد سن انلری ترک ایلر و بوکسلر یله نفسلری جنهمه تسلیم ایتدکلری قرآنله انلره یاد ویتد ایلر که اول نفسلری عذابدن تخلیص ایچون انلره الله تعالان غیری مدد و شفاعت ایدر یوقدر و اول عذاب دفع ایچون تقدیر فدیله فدا ایدرلرله اخذ اولمز انلر اول اعمال قیجی کسب ایتدکلری سبیلله ناره تسلیم اولورلر انلر ایچون کفرلری سبیلله درونلری احراقه قیامت صوایچمک و یرونلری یاقعه الملو عذاب

وارد (قل اندهوا من دون الله ما لیسفعوا لایضرنا و نرد علی اعقابنا بسد اذ هدینا الله کاذب استهوته) (توبه سن) الشیاطین فی الارض حیران له اصحاب بدعونه الی الهدی اثنا قل ان الهدی الله هو الهدی و امرنا لتسلم لرب العالمین (دیکه الله تعالان غیری بزه نفع و ضرر قدر اولیان شیث بر عبادت ایدرمیز و الله تعالی بزه اسلام هدایتد نکره شرکه عودت

ایدرمیز شونک کیکه شیاطین بعض کیمسه نک بیابانده یولری اذدیروب حیران کز رکن اول کیمسه نک دوستلری الی طریق حقه دعوت ایدرلر اول حیرنده ایکن شیطان او یارسه ورطه هلاکده واکر دوستلرینک دعوتنه تابع اولورسه نجات و سلامته اولورسن انلره دیکه الله تعالانک ۲۱ ﴿ هدایتی دین اسلام در طو غری یولده اودر و بزرب العالمینه تسلیم

توبه سن قبول ایدرین و یانک صلبندن بکعبادت ایدر برولدا خراج ایدرین و یامعصیتیه اصرار اوزره فوت اولوب دیرسم انی عفو و یاعقاب ایدرین ۲۲ ﴿ بر وایتده جهنم و راستده در دیلدیکم اکا ایدرین ۲۳ ﴿ قتاده رضی الله تعالی عنه ایدر ملکوت سماواتله مراد شمس و قمر و نجومدر و ملکوت ارضله مراد جبال و شجر و بحاردر ۲۴ ﴿ اهل تفسیر اشبو آیتله ذکر آیات کریمه ایلر مراد اولان قصه نک بیانده دیدیلر که ابراهیم علیه السلام غرود بن کنعان زمانده طوغوبدر ملوکه باشنده اول تاج کین و ناسی کندویه عبادته دعوت ایلن غرود ایدی انک کاهنلری و منجملری و ارایدی دیدیلر که اشبوسیلده شهرنده براوغلان طوغوبدر اهل ارضک دینی اول تغییر ایدوب انک سبیلله سکا هلاک و ملککه زوال اریسدر دینلدیکه اشبو حکمی انلر کتب انبیاده بولشاردی ۲۵ ﴿ سدی ایدر غرود منامده کوردیکه بر کوکب طلوع ایدوب شمس و قمرک ضوئی کیدردی اندن فزعله او یانوب اول رؤیاسنک تعیرین سحره و کهنه یه سوال ایدی دیدیلر که اشبوسنده ناحیتکده برولد طوغه که سنک و اهل بیتک هلاک انک بدندن اوله اوله اولسه غرود امر ایلدیکه اول سنده طوغان اوغلانی ذبح ایدر ۲۶ ﴿ محمد بن اسحاق ایدر غرود اوسنده هر حامل مرأه که وضی قریب اوله کتوردوب قاتنده حبس ایدردی ۲۷ ﴿ الابراهیم علیه السلامک اناسی دکل زرا اول جاریذ حدیث السن اولوب حلی یلغماش ایدی سدی ایدر غرود اول طوغا جق اوغلان خوفندن اولدینی ناحیه رجالی نالینه قربان ایتمونلر ایچون یانه آلوب بلاد بعیده یه کندی ماشاء الله مکشد نکره انکیچون شهرنده بر حاجتی ظاهر اولدی قومندن آزرک غیریبه اینانیموب انکیچون انی شهره کونردی و اهلنه قربان ایتمکله انه آندوردی چون آزر اول شهرده حاجتن بتوروب کبر و غروده کیدر اولدینده اوینه او غرادی اهلنی کور یچک صبر ایدیموب اکا قربان ایتدی حتی که مرأه سی اندن ابراهیم علیه السلامه حامل اولدی ۲۸ ﴿ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر ابراهیم علیه السلامه اناسی حامل اولدینی کیجهده کاهنلر غروده دیدیلر که شول سکا خبر و یردیکمز اوغلانله اناسی اشبو کیجهده حامل اولدی ۲۹ ﴿ اوله اولسه غرود امر ایلدیکه من بعد اول سنده طوغان اوغلانلری اولدرلر ۳۰ ﴿ و قتا که ابراهیمک اناسی طوغر می و قی ایشدی شهردن چیقوب بر یابس نه رده آتی طوغر دی وانی بر خر قهیه صاروب اولاراده انی کیزلیدی ۳۱ ﴿ اندن کبر و دونوب شهره کلدی و قصه یی آزره یلدردی آزر دخی اکا واروب سباعدن ضرر ابریمچون انی آنده سرب ایچنه کیزلیدی و سربک اوزرینه خار و خاشاک اورتوب اغزینی برطاش ایلر بر کتدی اناسی ایسه ناسک اندن غفلتی حالده واروب انی امرر و کبر و شهره کلوردی دینلدیکه ابراهیم علیه السلام اوسریده ییدی ییل و یاون اوچ ییل ویا اون یدی ییل قرار اشدی و قتا که ابراهیم علیه السلام اول سربده بیویوب یکت اولدی اناسندیدیکه بنم رجم کیدر دیدیکه بنم اندن دیدیکه ای انایاسنک ربک کیدر دیدیکه بابا کدر

اتخذ اصناما الهة انی اربک و قومک فی ضلال مین) ابراهیم علیه السلام اولادی ادعاستده اولان اهل مکبه انک قصه سن ذکرا یله که و قتا ابراهیم علیه السلام آزره سن بتلری الهامی اتخاذا ایدرسن تحقیق بن سنی و قومکی ضلالت ظاهرده کورم دیدی (و کذلک نری ابراهیم ملکوت السموات و الارض ولیکون من الموقنین) بز ابراهیمه بابایی و قومک

ضاللتی کو ستردیکم کی اسبان وزمینک عجایب و بدایینی دخی کوستردک تا که توحیدده یقینی اوله (فلماجن علیه اللیل رأی کوکبا قال هذاری فلما افل قال لا احب الا فلین) وقتا که کیمه انی سترایدوب زهره و یامشتری یلدزی کوردکده ابراهیم علیه السلام عجا ربم بومیدردیدی اول یلدزغائب ۲۲ اولدینی حالده بن غائب اولنی سوم دیدی

(فلما را القمر بازغا قال هذاری فلما افل قال لن لم یهدنی ربی لا کون من القوم الضالین) وقتا که قری طلوع ایدر کوردکده آ یا ربم بومیدردیدی اولدخی غائب اولدقده الله تعالادن استعانه ایدوب اکر ربم بکاهدایت ایتمزه بن قوم ضالیندن اولورم دیدی (فلما را الشمس بازغا قال هذاری هذا اکبر فلما اقلت قال یا قوم انی بری مما تشرکون) چون شمک طلوعنی رؤیتده بودیکر کوردکلرمدن بیوک ونورانی اولغله بلکه ربم بو اوله دیدی انه دخی نشان زوال و غیوبت ظاهر اولدقده ای قوم سزک الله تعالیه شریک قوشدیفکمز شیردن بن بری و بیزارم دیدی (انی و جهت وجهی للذی فطر السموات والارض خنیفا وما انا من المشرکین) تحقیق بن جمله ادیاندن عدول ایله کوکبری و برلری خلق ایدن الله تعالی نک وحدانیته

مقرومسل اوله رق خلوص قبله طرفته متوجه اولدم و اکابرشی اشراک ایدنلردن اولدم روایت اولدیکه (برین) پادشاه روی زمین وقت اولان نمرود بن کنعان بابله متمکن ایدی بر کیمه رؤیاستد افتقدن بر کوکب طلوع ایدوب ضیاسی ماه و آفتابک نورینی نابود انلش کوردی خوفله بیدار اولوب منجم و حکمانی جمعه تعیری طلب اندکده بوسنه بابله بر

طالعی بلنده مولود ظهور ایدوب سنک هلاککه و عملتک ضبط و تصرفنه مالک اوله جق لکن هنوز رحم مادرده مستقر دکلدردیدیلر بناء علیه نمرود امرایتدیکه رجال و نسوان یقینی تقریق ایدلر و هر اون کشتی به بر کیمه بی نکهان تعیین ایدلر بو حالده نمرودک محرم و مقربلردن ۲۳ اولان آزر بر کیمه نکهانندن کیزلورمراهی اولان ادنی بنت نمره

برین زیرا که اول محتاجدر بر عده کیم انی احداث ایده و غصه کیم انی غنص اولدینی شیشه تخصیص ایده اشیاء مذکورہ نک ربویتدن تبری ایدیک انک موجد و مبدعنه توجه ایدوب دیدیکه (انی و جهت وجهی للذی فطر السموات والارض خنیفا وما انا من المشرکین) ایدنی بن دخی خالص ایتدم هر دین باطلدن عدول ایدوب مسلم اولدینم حالده اول الله تعالی ایچونکه سموات و ارضی خلق ایلدی حالبوکه بن اکابرشی اشراک ایدنلردن دکلن (وحاجه قوم) ابراهیم علیه السلامه قومی خاصه ایتدی شول وقتن که سربدن باباسیله شهره کلدی شباب حدینه ایرمش اولدیفندن ذباحینک طبعی اندن کسلش ایدی آزار اصنام دوزروبیع ایچون ابراهیم علیه السلامه انلری بازاره کوندردی اول ایسه ناسه نداء ایدردیکه کیمدر که اشبو نفع و ضرری یوق صغری بندن ساتون الور اوله اولسه اندن هیچ برن آلور بولتیوب کیرو منزله کوتورردی و اخشام اولیق انلری نهره ایلتوب و باشلرین صوبه صوقوب ایچک دیوانکله قومی استهزاء ایدرو ضالترین بیلدیردی حتی ابراهیم علیه السلامک اول استهزاسی قومی و اهل قریه سی بیننده معروف اولیق انک دیننده محاصمه و محاجه ایتدیلر (قال انما جونی فی الله و قد هدان) ابراهیم علیه السلام انلره دیدیکه الله تعالی نک وحدانیته بنمجه جدالمی ایدرسز حالبوکه اولنی توحیدینه هدایت ایتدی (ولا اخاف ما تشرکون به) هیچ بروقتده سزک معبود اتکزدن قورقزین زیرا که انلر بنفسه نافع و ضرر قادر دکلردر (الا ان یشاء ربی شیئا) مکر که ربم جل شانہ اول معبود اتکز جهتدن بکا برمکروه اصابتن دیلیه اوله اولسه انک دیلیدی اولور (وسع ربی کل شیء) ربم جل شانہ نک علی هر شیئی احاطه ایدوبدربید اولمز که انک علمده بکا اول معبود اتکز جهتدن برمکروه اصابتی مقدره اوله (افلاتن کرون) اتعاظ ایتمز میسر که هیچله فاسد قادر له عاجز یقینی تمیز ایدیه سز (و کیف اخاف ما تشرکتکم) سزک معبود اتکز اصنامدن نیجه قورقرین حالبوکه انلردن بکاضر رتعلق ایتمز (ولا تخافون انکم اشرکتکم بالله مالم یزل به علیکم سلطانا) سز ایسه قورقنه حقیق ایکن قورقز سز و الحال سز الله تعالی به اشراک ایدرسز انیکه اشراک سز کتاب ایدرملدی و یا انک اوزره دلیل طور غورمدی یعنی بن مقام امنده ایکن بکامنی انکار ایدرسز اما که سز مقام خوفده ایکن کندیکنز امنی انکار ایتمز سز (فای الفرقین احق بالامن) فریق موحدینه فریق مشرکیندن قنغیسی امنده اولغه احقدر (ان کنتم تعلمون) اگر خوفده اولغه احق اولان فریق بیلور سکز (الذین آمنوا ولم یلبسوا ایمانهم بظلم اولک لهم الامن وهم مهتدون) شونلر که الله تعالی نک وحدانیته ایمان کتوروب ایمانلرینه شرکی خلط اعجه دیلر ایدمی عذابدن امن اوزره اولغه انلر احقدر و انلر ضاللدن قورتلوب هدایت ایرمشلردر (وتلک جنتا آتیناها ابراهیم علی قوم) اشبو کراولانن محاجه زم بختمزدر که انی ابراهیم و یردیککه قومی اوزره اکا احتیاج ایده (نرفع درجات من نشاء) دیلدیکنز کیمه سی علم و حکمتده نیجه درجه رفع ایدرز

دیدنی آزار باندی ادنی بر غیری کون اول مفاربه کیدوب کوردیکه ابراهیم علیه السلام پارمقرنی اموب سودا آقار خوشحال اوله رق شهره رجوع ایلدی اراقی اراقی کیدوب کورمکده ایدی مرویدر که بر ماهده بر ییلق جوجوق قدر اولوردیکه اون بش ماهده اون بش یاشنده جوان قدر اولدی دینلدیکه یدی یاخود اون اوج یا اون یدی یاشنده دک

مغاره ده اولدی بهر شیدر ابراهیم علیه السلام یکت اولدقد ادنی آزره دیدیکه سکا و غلوک و فاتی خبر و بر دیکم کرجک دکلیدی الان فایت کوزل جوان اولمشدر دیو آزری مغاره به کوردی آزر اوغلتک جانی کوروب زوجہ سی ادنی به بونی مغاره دن چیقار خانه مزه کتور که نمرودک ملازمته کتورم ۲۴ دیو آزر شهر کندی ادنی ابراهیم علیه

السلامی اخشام نمازی
وقتی مغاره دن چیقار دقد
ابراهیم علیه السلام اطرافده
اولان دوه و آت و قیونری
کوروب بونلرندر دیو
اناسدن سؤالده اناسی
خبر ویدی ابراهیم علیه
السلام بونلرک البتہ خالق
وربسی وار درکه هیچ
خالق سر مخلوق اولماز عجا
بیم خالق کیمدر دیدی اناسی
بیم دیدی یاسنک ربک
کیمدر دیدی بابا کدر دیدی
یا انک ربی کیمدر دیدی
نمروددر دیدی یا انک خالق
کیمدر دیدکده اناسی اسم
اول بویله صحبت سویلده
دیو شهر جانبہ روانه
اولدیلر صکره آیت کریمه
منطوقجه کوبک و قرک
و شمسک اقوللر نده جله
دن تبریه ایلده انی و جهت
وجهی کلامی سویلدی
بعده ابراهیم علیه السلامی
نمروده کوتر دکلر نده
نمرودی کریمه المنظر
و قارشوسنده غلامان
و جاریلری بری پیکر
کورمکله اول تختده اوتوردن

کیمدر دیو اناسدن سؤال ایستی اناسی جله نک ترکیسیدر دیدی یا اول قارشوسنده طورلر کیملردر دیدی (ان)
انلر انک مخلوق قوللریدر دیدی ابراهیم علیه السلام تبسم ایدوب ای مادر بو فصل خالقدر که کندوسی بویله چرکین
اولوب بویله کوزلر پرامش دیو طمنه اغاز ایلدی (وحاجه قومه قال آتخاجونی فی الله وقد هدی ولا اخاف ما

نشر کون به الا ان یشار بی شیواوسع رشی غلشی علما افلا تنذ کرون) ابراهیم علیه السلام دن قومی غاصمه ایله توحید
باری امرنده مجادله ایلدیلر ابراهیم علیه السلام دیدیکه الله تعالانک وحدانیتہ حجت طلیله بکا غلبه ایتمکی استمرز
حالبوکه الله تعالی بی توحید بولنه هدایت ۲۵ ایلمشدر بنی معبودلر یکرله اخافه ایدرسز بن شریک

ان هو الا ذکرى للعالمین) دیکل که تبلیغ ویا قرآن اوزره سزدن اجر استمیزن اول
تبلیغ ویا قرآن دکل الا عالمینه تذکیر و موعظه در ایدمی سزدخی انکله متعظ اولک
(و ماقدروا الله حق قدره) انلر حق تعالی بی عظمت و معرفته حق اولور وجه اوزره یلدیلر
(اذ قالوا ما نزل الله علی بشر من شی) زیرا که الله تعالی بشر اوزره برشی ازال ایتیمیدر
دیو وحی و انبیایتنی انکار ایتدیلر حالبوکه اول ایکسی الله تعالیک عظام رحمت و جلال
نعمتندر سبب نزولده دینلر دیکه یهود دن مالک بن الصیف پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه
وسلمه مکیده غاصمه کلدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اکادیدیکه تورانی موسایه
انزال ایدن الله تعالیک حقیچون بکا خبر ویر که تورانه بولمکی که ان الله بیغض الحبر
السمین الله تعالی سومز اول عالمی که سمین اوله دیو یازلمش اوله مالک ایسه سمین اولمغه
انک قولنه یا وزلنوب والله هیچ برشره الله تعالی برشی ازال ایتیمیدر دیدی و قاکه یهودانک
اول مقاله سین ایشیدیلر عتاب ایدوب الله تعالی تورانی موسایه ازال ایتدیمی لیچون سن اول
مقاتلکله انی انکار ایتدک دیدیلر دیدیکه محمد بنی اغضاب ایتدیکندن انی سویلدم دیدیلر که
ایمدی سن اغضاب اولدیفکده حق تعالی یه کذبدن تحاشی ایتمز سن اوله اوله انی حبریتدن
نزع ایدوب رینه کعب بن الاشرفی حبر ایتدیلر (قل من انزل الکتاب الذی جاء به موسی نوراً
وهدی للناس) دیکل که شول ناسه نور وهدی اولان موسانک کتوردیکی تورانی اکاکیم
انزال ایتدی (تجعلونه قراطیس تبدونها و تحفون کثیرا) سز انی صحف متفرقه یه یازوب
انده اولان اشیانک بعضی اظهار و کثیری اخفاء ایدرسز (و علممالم تعلموا انتم ولا آباؤکم)
و یا طائفة یهود سزک و آباؤکمزک علی اولمدینی شی توراندن زیاده محمد لسانیه تعلیم اولدیکمز
(قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون) اگر انلر سکا اجابت ایدر لرسه فیه والاسن دیکل که
انی موسایه الله تعالی انزال ایدوبدر بعده انلری ترک ایت که باطیللر نده لعب ایتسنلر تبلیغ و الزام
جهده ندمکره سکا واجب اولور شی قلزم (وهذا کتاب انزلناه مبارک) اشبو قرآن برکتاندر که
انی یا محمد سکا انزال ایتدک فائده و نفی کثیردر (مصدق الذی بین یدیه) اندن اول نازل اولان
کتب سماویه بی مصدقدر (ولتذکر ام القری ومن حولها) و تا که انکله یا محمد مکه اهلی و شرق
و غرب اهلی انلر ایده سن مکیده ام القری دینلدی زیرا که دار اسلام قرانک اهلنه قبله و حج
و محتمدر و شانده قرانک اعظمیدر و ارض انک تحتده بسط اولنوب کل ارضک اصلیدر
ام نسک اصلی اولدینی کبی و اول ناس ایچون وضع اولنان اول بیتک مکانیدر (والذین یؤمنون
بالآخرة یؤمنون به) شونلر که آخرتک حقیقته تصدیق ایدرلر عاقبتدن خوف ایدوب اول
خوف انلری نظر و تدبره تحمیلندن زائل اولمز حق که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
و یا قرآنی تصدیق ایدرلر (و هم علی صلاتهم یحافظون) و انلر هر طاعتیه علی الخصوص صلاته

و ایمانلری شرکله خلط (تبیان) (ثانی) (۴) ایتدیلر انلر غذا بدن امین اولوب راه هدایت و اصللردر
(وتلك حجتا آتیها ابراهیم علی قومه نرفع درجات من نشاء ان ربک حکیم علیم) ابراهیم علیه السلامک بو سبت
ایدن استدلاللری بزم حجت و برهانمزد که ابراهیم علیه السلام قومی اوزره به احتجاج ایچون ویردک یزدیلدیکمزک

علم وحكمته پایه لرینی بلند ایلر تحقیق سنک ربک هر کیمه نك درجه سنی ترفیع و تزیل ایتکده حکمتی واردر
واستحقاقی بیلور (ووهباله اسحق ویمقوب کلاهدینا ونوحا هدینا من قبل ومن ذریته داودوسلیمان وایوب ویوسف
وموسی وهرون وکذلک نجزی الحسین) بز ابراهیمه اوغلی ۲۶ اسحق واسحقه اوغلی یسعی

حافظه ایدر لکه زیرا اول عماد الدین و علم اعاندر (ومن اعظم من افتری علی الله کذباً) شول
کسندن اعظم کیمدر که الله تعالی به کذب اختلاق ایدوب اولانی نبی بعث ایتدی زعم ایده
مسيله واسود العنسی کبی ویا نك اوزره احکام اختلاق ایده عمرو بن لخی واتباعی کبی (اوقال
اوحی الی ولم یوح الیه شیء) ویا خود دینه که بکاحی اولندی محمد صلی الله تعالی علیه وسلم
وحی اولندی عبدالله بن سعد بن ابی سرح کبی که اول پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم کاتب
وحی ایدی و قناکه ۱۱۱ ولقد خلقنا الانسان من سلاله من طین ۱۱۲ آیتی نازل اولدی پیغمبر عز
صلی الله تعالی علیه وسلم اول عبدالله بن یازمغه امر ایلدی ۱۱۳ ثم انشأناه خلقا آخر ۱۱۴ قولند
ایریشیک عبدالله انسانک خلقی تفصیلنه تعجب ایدوب ۱۱۵ فبارک الله احسن الخالقین ۱۱۶
دیددی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اکاتی یازغل که اول دیدیک کبی نازل اولوبدر دیددی
عبدالله اندن شک واربوب دیدیکه اگر محمد صادق ایسه اکاوحی اولنان کبی بکادخی وحی
اولندی واکر کاذب ایسه انک دیدیک کبی بدخی دیشمدر ومرتد اوابوب مشرکینه لاحق
اولدی بعده مکه فتحندن اولینه اسلامه رجوع ایتدی (ومن قال سألزل مثل ما نزل الله)
ودخی اول کسند که الله تعالی انزل ایتدی کبی بدخی انزال ایدرین دیه قرآنی استهزاء
ایدنر کبی (ولوتری اذال الظالمون فی غرات الموت) یا محمد اگر سن کفار دن افرا واستهزاء
ایله ظلم ایدنر کورسیدک شول وقتن که موتک شدائد و سکراننده اولنر (والملائکه باسطوا
ایدیهم) انلرک ارواحی قبضه ویا انلرک عذابنه تسلیط اولنان ملائکه ایسه بدلرین انلره بسط
ایدوب دیرلر که (اخرجوا انفسکم) ارواحکزی اجسادکزدن بزه چیقارک ویا خود
کندیکزی عذابدن آربوب الیزدن قور تارک (الیوم تجزون عذاب الهون) اشبو اماته
و قتده ویا اشبو اماته دن مالانهایته دکن شدت وهوائی متضمن عذابله جزاء اولنور سز
(بما کنتم تقولون علی الله غیر الحق) شول سیله کیم الله تعالی به لایق اولیان کلامی دنیاده
سویلردیکز (وکنتم عن آياته تستکبرون) وانک آیتلرندن استکبار ایدوب تصدیق ایتمز
دیگز (ولقد جئتمونا فرادی کما خلقنا کم اول مرة) یوم قیامته سز حساب وجزاء ایچون
اموال واولاد و سائر متاع دنیان منفردین اولدیفکر حالده بزه کله سز اول مرهده ولادتکر
هیئته مشابه حفاة وعراة و غزل وبهم خلق ایتمز کبی (وترکتکم ما خولنا کم وراء ظهورکم
وسره ویردیکز اموال واولاد کزی دنیاده القویه سز (وما نری معکم شفعا کم الذین زعمتم
انهم فیکم شرکاء) و سز کله سیله کورمیه وز شول شفعا کزیکه سز انلری ربوبیتده واستحقاق
عبادته الله تعالی به شرکاء زعم ایدر دیکز (لقد قطع بینکم صلک کسبله وجمکر طاعله
(وذل عنکم ما کنتم تزعمون) و سز ک کندیکزه شفعا زعم ایتدکریکز اصنامکز وبعث وجزاء
اولمز اعتقاد کز سزدن ضایع وباطل اوله (ان الله فالحی الحب والنوی) حق جل وعلا سبله

هیه ایتدک وهر برینه
هدایت ونبوت ویردک
وابراهمیدن مقدم نوحه
هدایت ونبوت ویردک
ونوحک ذریندن داوده
بن ایشایه و سلیمان بن داوده
واسباط عیص بن اسحق دن
ایوب بن اموصه ویوسف
بن یعقوبه واولاد لاوی
بن یعه ویدنه موسی ویرادری
هرونه هدایت ونبوت
ویردک بورفت درجانه
ابراهم علیه السلامه
ویردیکمز جزا کبی
محسنلره دخی استحقاقلری
اوزره جزا ایدر ز (و زکریا
و یحیی و عیسی والیاس کل
من الصالحین) و زکریا بن
اذنه و یحیی بن زکریا به
وعیسی بن مریمه والیاس
بن بشر بن فخره هدایت
و نبوت ویردک بونلرک
هر بری صلاحه کاملردر
(واسماعیل والیسع ویونس
ولوطا وکلا فضلنا علی
المالین) واسماعیل بن
ابراهم علیه السلامه والیسع
بن اخطوبه ویونس بن یق
یهولوط ابن هارانه هدایت

و نبوت ویردک وجهه سنی عالمر اوزرینه تفصیل ایتدک ۱۱۷ صلوات الله علی نبینا وعلی جمیع (دن)
الانبیاء والمرسلین ۱۱۸ (ومن آباءهم وذریاتهم و اخوانهم واجتیانهم وهدیناهم الی صراط مستقیم) واول انبیانک بعض آباء
وذریات و اخوان لرینی تفصیل واتخاب و اختیار وطریق اسلامه ارشاد ایتدک (ذلک هدی الله یهدی به من یشاء من عباده

ولو اشرکوا لحبط عنهم ما کانوا یعملون) بو دین اسلام الله تعالی انک هدایتیدر قوللرندن دیلدیکنی انکله ارشاد
ایدرا کر اول انبیاء اشرک ایتدک لرینی نوابی باطل و تباها ولوردی (اولنک الذین اتیناهم الکتاب والحکم
والنبوة فان یکفر بها هؤلاء فقد ۲۷ وکنا بها قوماً لیسوا بها بکافرین) اول انبیاء که زانلره کتاب وفصل امور

دن جیدی ونخله دن نواتی چیقارر ویا حبه یاسدی ونوات یاسدی شق ایدوب اول ایتدکندن
ورق اخضر چیقارر ویا نباتدن حبه ونخلدن نواتی چیقارر (ویخرج الحی من المیت ویخرج
المیت من الحی) حیوان ونباتدن نالوی شول ناسز نطقده وحبندن چیقارر و ذکر اولنسان
ناسز لری نالودن چیقارر (ذلکم الله) اشبو ذکر اولندی وجود اوزره احیاء واماته یایدن
الله تعالی درکه عبادته لایق اولور (فانی تؤفکون) سز اول الله تعالی دن غیریه بیجه صرف
اولنور سز (فالحی الاصباح) اول الله تعالی عمود صبحی ظلمت لیلدن شق وکشف ایدیمیدر
(وجعل اللیل سکناً) وکوندزده تعبان اولانه کیمیدی راحت و سکونه زمان قیلدی (والشمس
والقمر حساباً) وشمس وقری ادوار مختلفه اوزره منازلده سیرلرین اوقات وازمنده یملکه وحساب
ایتمکه سبب قیلدی (ذلک تقدیر العزیز العلیم) اول ایتدک سبب حساب معلوم اوزره سیری اول الله
تعالینک تقدیریدر که انلری تسیره قادر و تدبیرلرینه عالمدر (وهو الذی جعل لکم النجوم لتهتدوا
بها فی ظلمات البر والبحر) اول الله تعالی نجوی سز کچون خلق ایتدیکه ربوبیجرده کیمیه ظلمتلرنده
قصدا ایتدیکمز طریق طوغری کیده سز (قد فصلنا الآیات لقوم یعلمون) بز آیتلر عزی فصل
فصل بیان ایتدک علم ظاهرله هر شیئی الله تعالی دن بیلنر ایچون زیر انکله انتفاع ایدن انلردر
(وهو الذی انشأکم من نفس واحدة فستقرو مستودع) اول الله تعالی سزی نفس واحده دن
یعنی آدم علیه السلامدن احداث وانشا ایلدی سز کچون اصلا بده ویا فوق ارضده استقرار
واردر وارحامده ویا تحت ارضده استیداع واردر ویا خود دنیاده فوق ارضده موته
دکین استقرار واردر وقبرده بعشه دکن استیداع واردر (قد فصلنا الآیات لقوم
یفقهون) بز آیتلر عزی تفصیل ایتدک شول قوم ایچونکه استعمال فطنه وتدقیق نظرله فهم
ایدرلر زیرا که نفس واحده دن بودکلو خلقک انشائی واحوال مختلفه بیننده تصدیق دقیق
غامضدر (وهو الذی انزل من السماء ماء) اول الله تعالی سحابدن ویا جانب سمان یغمرور
ایتدردی (فاخرجنا به نبات کل شیء) واول یغمرور ایله نباتدن هر صنفی بتوردک (فاخرجنا منه
خضرا) اول نبات ویا یغمرور دن شیء اخضر اخراج ایتدک (نخرج منه حبا متراکبا) واول شیء
اخضر دن بعضی بعضنه ترکیب اولنش بروشعیر و سائر حبوب سنباله مثلن اخراج ایدرلر
(ومن النخل من طلعها قنوان دانية) و بز نخلدن نخل اخراج ایتدک که انک طلعتدن شول
تناولی قریب صالقملری اولور اکا قائم وقاعد ایریشه بیلور (وجنات من اعناب) ودخی
اول یغمرورله اوزمندن بستانلر بتوردک (والزیتون والرمان) ودخی انکله زیتون و انار اناج لرین
بتوردک (مشتبها و غیر مشتبها) اول ایتدک سز ورقده بری برینه مشتبها نمرده مختلفلردر ۱۱۹ ویا خود
منظرده مشتبها مطعمده مختلفلردر (انظروا الی ثمره اذا اثمر وینعه) اشبو اشیادن هر برینک

ایتمیدر بو اجلدنکه حق تعالی بشر اوزرینه برشی انزال ایتدی دیو وحی وکتبی انکار ایتدیلر سن انلره دیکه ناس ایچون
هدی ونور اوله رق موسایه کان کتابی کیم انزال ایلدی اول کتابی یعنی تورپی سز صحیفه لره پرا کنده ایدوب کیمنی
اظهار و جوغنی نعمت نبوی و سائر کبی پنهان ایلدیکمز و سزک ویا بالریکمز امر ونهیدن بیلدیکمز شیرلی محمد

عليه السلام لسانيله تعليم اولنديكز سن انلره كتابي كوندرن الله تعالادر ديو سويله صكره باطل كفتكولر نده انلري ترك ايله الله بس باقي هوس بو آيت كريمه نك سبب نزلنده دينلديكه يهوددن مالك بن الضيف رئيس علمالري اولوب عبادله ايچون ييغمير من عليه السلامه كلكله اقدمز ﴿ ٢٨ ﴾ حضرتلري موسايه توريتي كوندرن الله تعالاي

نمرينده نظر ايدك چنانكه ابتدا ظهور ايدنه انكله انتفاع اولمز ونضج وادراكي حالته دخي نظر ايدك كه انكله نيجه انتفاع اولمز (ان في ذلكم لآيات لقوم يؤمنون) اشبو ذكر اولنانده الله تعالينك وجود و وحدانيتنه و قدرت و حكيمته دلالت ايدر آيتلر وارد شول قوم ايچونكه اني تصديق ايدرلر زيرا كه اصل واحدن اجناس مختلفه نك حدوثي و حالندن حاله نقلي اولمز الابر قادرك احداثيله اولور كه اول انك تفصيلن بيلور واحوالندن حكمتي اقتضا اينديكي شيئي ترجيح قيلور اني فعلندن عوق ايدرند اولمز و يا كا عتاد ايدر ضد بولمز ﴿ اول اجلدن اكا اشراك ايدني توبيج وردله تعقيب ايندي (وجعلوا لله شركاء الجن وخلقهم) والله تعالاي به ملائكه دن برصني شركاء ايتديلر و انلري حاشا بنات اللهدر ديو بعبود ايدنديلر و الحال انلري الله تعالاي خلق ايدوبدر ﴿ وياخود شياطيني اكا اشراك ايتديلر زيرا كه مؤمنلك الله تعالاي به اطاعتي كي انلر شياطينه اطاعت و تسويل و تحريضلرله اوثانه عبادت ايتديلر و ابليس ايچون خلقده شرك اثبات ايدوب الله تعالاي نور و ناس و دواب و انعامك خالقيدر و ابليس ايسه ظلت و سباع و حيات و عقاربك خالقيدر ديديلر (وخرقوا لبنين وبنات بغير علم) والله تعالاي ايچون مقاله لر ينك حقيقتن ييلكسرين بنين و بنات اختلاق ايتديلر ﴿ يهود عزيز ابن اللهدر و نصاري ايسه مسيح ابن اللهدر و كفار عرب ملائكه بنات اللهدر ديديلر (سبحانه و تعالاي عما يصفون) اول الله تعالاي كفارك انكيچون شريك و ولد و صفرلندن مژده و عالي اولدي (بديع السموات و الارض) سموات و ارضي مثال سابقسز ابداع ايديجيدر (اني يكون له ولد ولم تكن له صاحبة اول الله تعالاي ايچون ولد نيجه اولور حالبو كه انك صاحبه سي يوقدر كه اندن ولد ايله (وخلق كل شي) عزير و مسيح و ملائكه بي و هر شيئي اول خلق ايلدي (وهو بكل شي عليم) اول هر شيئي يليجيدر اكا هيج برشي خفي دكلدر (ذلكم الله ربكم) اشبو صفات مذكوره ايله موصوف الله تعالاي دركه ربكزدر (لا اله الا هو) اندن غيري اله يوقدر (خالق كل شي) هر شيئي خالقيدر (فاعبدوه) ايدني اكا عبادت ايدك زيرا صفات مذكوره بي مستجمع اولان احد عبادت اولنقه مستحقدر (وهو على كل شي وكيل) اول اشبو صفاتله بيله امور ربكزه تولى ايدوبدر ﴿ ايدني اكا اني وكيل ايدنيوب و مأربكز ابحاخنه اكا عبادتي توسل ايدك وينه اول اعمالكزه رقيب اولوبدر انك اوزره سزه مجازات ايدر (لاتدر كه الابصار) اول الله تعالاي بي ابصار احاطه ايتمز زيرا ابصار مخلوقين اني احاطه دن عاجزلدر ﴿ دينلديكي يعني ابصار اني دنياه ادراك ايتمز اما كه آخرته اني كورر معتزله اشبو ظاهر آيتي تمسك ايدوب مطلقا روية الهه نقي ايدرلر ﴿ اما كه اهل سنت آخرته الله تعالاي بي عيانا رويي قرآن و سننه اثبات ايدرلر ﴿ قرآنده بيورلديكه ﴿ وجوه يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة ﴿ يوم قيامته مؤمنلك بوزلري بهيه و متهللهدر رب تعالينك جالي مطالعه سته مستقره در ﴿ ودخي بيورلديكه

كتبي تصديق ايدر تا كه انكله اهل مكبي و اهالي شرق و غربن انداز ايدمن و شونلكه موجب خوف (انهم) اولان آخرته ايمان كتورلر كتاب و ييغميري دخي تصديق ايدرلر و عماد الدين اولان نمازلرينك محافظه سنده اولورلر (ومن اظلم ممن افترى على الله كذبا او قال اوحى الى ولم يوح اليه شيئي ومن قال سائزل مثل ما نزل الله ولو ترى اذ الظالمون

حقيچون طوغري سويله كه توريتده علمادن سمين اولني حق تعالاي سوزدبو يازلمش دكلي ديدني مالك سموز اولنقه اول كلامه كو جنوب و الله هيج بر بشره الله تعالاي بر شيئي انزال ايتامشدر ديدني يهودلر انك اول مقاله سني ايشند كه الله تعالاي توريتي موسايه انزال ايتديكي نيچون انكار ايدك ديو عتاب ايتديلر اولدخي محمد بن اغصاب ايتديكندن ناشي اني سويلدم ديدني اويله ايسه سنن وقت غضبكده حق تعالايه كذب اسناد ايدر سنن ديو اني حيريتدن تزعله كمب بن الاشرفي خبر ايتديلر (وهذا كتاب انزلناه مبارك مصدق الذي بين يديه ولتذر ام القرى ومن حولها والذين يؤمنون بالآخرة يؤمنون به وهم على صلاتهم يحافظون) يا محمد سكا كوندرديكز قرآن منعت و بركتي موجب بر كتابدر كه مقدم منزل

في غمرات الموت والملائكة باسوطوا ايديهم اخرجوا انفسكم اليوم تحزون عذاب الهون بما كنتم تقولون على الله غير الحق وكنتم عن آياته تستكبرون) بن ييغميرم ديو الله تعالايه كذب و افترى ايدندن ياخود كندوبه بر شيئي وحي اولنماشيكن بكا وحي اولندي كلامني سويليندن ﴿ ٢٩ ﴾ ودخي الله تعالانك انزال ايتديكي كي بنده انزال ايدهرم

(انهم عن ربهم يومئذ لمحجوبون) يوم قيامته كفار رب تعاليدن محجوبلدر ﴿ مالك ايدر يوم قيامته اكر مؤمنلر رب تعالاي كي كورر اولسدلردي الله تعالاي كفاري حجابله تسيير ايتزدني ﴿ و ييغمير من صلى الله تعالى عليه وسلم ﴿ للذين احسنوا الحسنى و زيادة ﴿ آيتنده كي زياده بي وجه الله نظر ايله تفسير ايلدي ﴿ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ﴿ انكم سترون ربكم عيانا ﴿ ييغمير من صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر يوم قيامته سز ربكز جل شاندي عيانه كوريسرسز ﴿ معلوم اوله كه ادراك رؤيتك غيبردر زيرا كه ادراك بر شيئي كنهنه و قوف و احاطه در ﴿ اما كه رؤيت معانيه در ﴿ و كاهي رؤيت ادراك كنسز دخي اولور سورة شعراده موسى عليه السلام قصه سنده ﴿ فلما تراى الجمعان قال اصحاب موسى انالمدر كون قال كلا ﴿ ديورويي اثباته ادراك نقي ايندي ﴿ ايدني جائزدر كه الله تعالاي ادراك و احاطه سز كوريله تشكيم اول دنياه احاطه سز بيلور ﴿ ولا يحيطون به علما ﴿ انك ذاتي علملري احاطه ايتمز ديو على اثبات ايدوب احاطه نقي ايندي (وهو اللطيف الخبير) اول الله تعالاي لطف و خبيردر اول اجلدن اكا هيج برشي خفي اولمز (وهو اللطيف الخبير) اول الله تعالاي لطف و خبيردر اول اجلدن ابصار ادراك ايتديكي شيئي اول ادراك ايدر ﴿ و يا اول لطف اولديچون ابصار اني ادراك ايتمز و خير اولديچون ابصار ادراك ايدر (قد جاءكم بصائر من ربكم) سزه ربكز جل شانده دن حجج بينه كلكيه انكله هدايي ضلالتدن و حق باطلدن تميز ايدرسز (فن ابصر فلتفسه ومن عني فعلها) اولكه حق كوروب اكا ايمان كتوره اني نفسيچون عمل ايدر و اولكه حق كورميوب ضلالتني اختيار ايدنه و بالي كندني اوزره اولور (وما انا عليكم بحفيظ) بن اوزريكزه رقيب دكلن كه اعمالكزي احصاء ايدم بلکه رسولن ربم جل شانده نك رسالاتني تبليغ ايديجي بن يوحسه اوزريكزه حفيظ الله تعالاي دركه اعمالكزي حفظ ايدوب انك اوزره سزه مجازات ايدر (وكذلك نصرف الآيات) اشبو بيان مذكور كي زياتي تبين و تصريف ايدرز (وليقولوا درست) و تاهل مكه ديمدركه سن اول قرآني يسار و جيردن تلم ايتدككه انلر رومدن سبي اولنش ايكي عبد ايدني بعده اني بزه قراءت ايدوب الله تعالاي قبلنددر ديو زعم ايدرسن ﴿ و ياخود اشبو اخباركزه بزه تلاوت ايدرسن قديمدر نحو و مندرس اولوبدر (ولينيه لقوم يعلمون) و تا كه بزاول آياتي و يا اول قرآني بيان ايدنه وز شول قوم ايچونكه حق بيلورلر انلر الله تعالينك اولياسيدر كه انلري سيل رشاده هدايت ايتندي ﴿ و ياخود بز آياتي تصريف ايدهرز تا كه انكله بر قوم شقاوته و بر قوم سعاده ايرشه ﴿ اني سن تلم ايتدك دينلرشي اولديروا كا حق متبين اولدي دينلر سعيد اولدي (اتبع ما اوحى اليك من ربك) ربك جل شانده دن وحي اولنان شينه اتباع و انكله تدن ايت (لا اله الا هو) كه اندن غيري اله يوقدر (واعرض عن المشركين) و مشركلر دن اعراض ايت اقوال

اكا اني ياز كه اويله نازل اولدي بيورمغله عبدالله شكه دوشوب اكر محمد صادق ايسه بندي ايسه اكر كاذب ايسه بندي ايسه انك ديدكي كي ديدم ديو مرتد اولدي (ولقد جئتمونا فرادى كاخلقناكم اول مرة و تركتم ما خولناكم و راه ظهوركم و ما نرى معكم شفاكم الذين زعمتم انهم فيكم شركوا لقد قطع بينكم و ضل عنكم ما كنتم تزعمون) تحقيق

سزابتدا خلق استديكمز كي عربان و اولاد و احبابدن خالي يالكز جه حساب و جزا ايچون طرفزه كلورسكنز
و بزم عطا من اولان مال و ملكي كيروكره براغورسك و شريك طوتديكمز و شفيع زعم استديكمز اصنامي سز كله
كور بز انلره ييكز قطع و جمعكز برا كنده اوله ۳۰ و سزك كديكمز شفا زعم استديكمز

ارالرينه التفات اتمكل (ولو شاء الله ما شر كرا) اكر الله تعالى انلك مؤمن اولمن ديلسدانلر
مشرك اولمز لردي (وما جعلناك عليهم حفيظا) يا محمدي سني انلك اوزره زقيب اتمكل (وما انت
عليهم بوكيل) و دخی سن انلك اوزره وکیل دخی دکل سن که امور لریند قائم اوله سن (ولا تسبوا
الذين يدعون من دون الله فيسبوا الله عدوا بغير علم) مشرک لک الله تعالی ک غیر عبادت استدک لری
آله لریند انلره کی قیامی ذکر اتمک کز که انلر کفر و جهالتله الله تعالی بی ظلم از کردن کراحت
اولور شینله ذکر اتمک لر ۳۱ روایت اولدیکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم انلر آله لریند
طعن ایدردی دیدیلر که بزم آله من سندن منتهی اولمز سک بزدخی سنک آله کی هجو ایدرز
۳۲ اوله اولسه اشبو آیت ایلانندن نهی اولدی بوندنکره پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم احبابند
ربک زجل شانه بی سب اتمک ز دیدی ۳۳ نعم دیوب من بعد اصنامی سب اتمز اولدیلر ظاهر آیت اکر چه
سب اصنامدن نهی اولوبدر لکن حقیقتده الله تعالی بی سندن نهیدر زیرا که انلری سب انک
سب سبب اولور اشبو دلیدلر که لجان بر طاعت بر معصیت سرحدیه مؤدی اوله ۳۴ اول طاعنی
ترک واجب اولور زیرا شره مؤدی اولان شی دخی شردز (کذاک زینا لکل امة علمهم) مشرکینده
اصنام عبادتن ترین استدی کمز کی هرامته خیر و شر دن وطاعة و عصیاندن عملارین ترین ایدرز
(ثم الى ربهم مرجعهم فينبئهم بما كانوا يعملون) بعدر جوعلری رب تعالی به اولور اول انلره
عملارینی بیلدیرر وعدل و فضلندن دیکدیکي وجد اوزره جزا قیلور (واقسموا بالله جهد اغانهم
لئن جاءتهم ایدلیؤمنن بها) مشرکون ایمانندن قادر اولدقلرینک اشد و اوکدیه الله تعالی به عین
ایتدیلر که اکر محمد صلی الله تعالی علیه وسلم انلره مقترحانلرندن بر آیت کتوررسه اکا ایمان کتوررلر
۳۵ روایت اولدیکه قریش دیدیلر که یا محمد سن خبر ورر سنکه موسانک عمامی واز ایدیکه
انکله طاشی اور یحیی اندن اون ایکی پیکار آقدی و عیسی علیه السلام ایسه موتای دیر کورردی ۳۶
ایندی سندی بزه انک کی آیتلر دن بر آیت کتور که سنی تصدیق ایدوز ۳۷ پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم دیدیکه نهشی دینر سز که سزانی کتورم ۳۸ دیدیلر که استر که بزه صفای اتون
ایده سن و یاخورد موتامز که بعضی دیر کورده سن تا که اندن سنک بزه خبر ورر دیکک حتمیدر
و یا باطلیدر سؤال ایدوز و یاخود بزه ملائکه کی کورسته سنکه سکیچون شهادت ایدلر ۳۹
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه اکر بواستدک لریک کز که بعضی سز کتورسم بی تصدیق
ایدر میسر ۴۰ دیدیلر که نعم والله اکر کتورر سک جمیع سکا متابعت ایدر سک مسلمون دخی
انلر ایماننه حرص و رغبتلرندن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم انلر ایچون دیکلک لری آیتی
کتورم سنی دیلدیلر ۴۱ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دخی طور دیکه صفاتک الون اولم ایچون
دعا ایدیه فی الحال جبرائیل علیه السلام کلوب دیدیکه یا رسول الله نه دیلر سک الله تعالی آتی روا
ایدلر لکن من بعد سنی تصدیق اتمز لر سه اول انلره حیات دنیلرینده عذاب ایر کورر ۴۲ و یا دیلر سک

شمس و قمری آیلری و سنه لرینی بیلکه حساب قیلدی بو حساب ایچون شمس و قمرک تسویه ایله (انلری)
دورلری حکیمده غالب و عبادتک تدبیرنده عالم اولان الله تعالی ک تقدیریدر (وهو الذي جعل لكم النجوم لتهتدوا
بها في ظلمات البر والبحر قد فصلنا الايات لقوم يعلمون) اول الله تعالی یلدزلری سز کیچون خلق ایتدیکه کیچد لک ظلماتده

قمره و دکرده لجم و مله طوغری بولی بوله سز تحقیق بو احسانلری بیلن قوم ایچون آیات و علاماتلر منی تفصیل
ایلدک (وهو الذي انشاكم من نفس واحدة فمستقر ومستودع قد فصلنا الايات لقوم يفقهون) اول الله تعالی سزنی نفس
واحدده دن یعنی آدم عاید السلام دن احداث ۳۱ و انشا ایلدی امدی سزنی دیناده بر مقدار قرار و قیرده اما تا طور مق

انلری ترک ایت تا که انلر دن توبه ایدر جکر توبه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دخی
دیلرینکه انلر دن توبه ایدر جکر توبه ایدر دیوب دنایتمدی ۳۲ اول سیدن بو آیت نازل اولدی
(قل انما الايات عند الله وما يشعركم انها اذا جاءكم لا يؤمنون) دیکل که آیتلر الله تعالی عندنده در
دیدلر کی اظهاره قادر اولور یوخه دینم قدرت و ارداتده دکلدر نه یلورسکز انلرک افتراح
ایتدیکی آیت انلره کتورلر سنی تصدیق اتمز لر دی (ونقاب افدتهم وابصارهم کالم یؤمنوا به اول
مرة ونذرهم في طغيانهم يعمهون) بزانلرک قلوبی و ابصارینی حقدن تقلب ایدرز حتی که
قلبری حتی قبول اتمز و کوزلری حتی کورمزا اولورلر ۳۳ اوله اولسه افتراح ایتدک لری آیت
مؤمن اولمز لر اول مرده آیتلر نازل اولانده مؤمن اولدقلری کی ۳۴ انلری ضلالتلرندن متعین
اولدقلری حالده ترک ایدرز (ولو اننا انزلنا اليهم الملائكة) اکر بزانلره افتراحلری سیبیه ملائکه
ایندیردیک حتی که انی آشکاره کورسدردی (وکلهم الموتى) و بعض موتی دیر کوریدک حتی که سنک
نبوتده شهادت ایتدیلر دی (وحشرنا عليهم كل شيء قبلا) و طلب ایتدک لرندن هر شی انلره جمع ایدیدک
حتی که کورسدردی (ما كانوا ليؤمنوا الا بشاء الله) هیچ رحالده ایمانه کلدیلر دی مکر که الله
تعالیک مشیتنی ایمانلرینده تعلق ایدیدی (ولكن اكثرهم يجهلون) لکن انلرک اکثری
بیانلر که انلره آیتلرک کلیسن کتورسک ایمانه کلمز لر دی (و كذلك جعلنا لكل نبي عدوا
شياطين الانس والجن) سکا عدو قیلد یغمز کی سندن اول کچن هر نپی به انس و جن
مرده سنی عدو قیلدق ۳۵ اشبو دلیدلر که کفره نك انبیاید عداوتی الله تعالی ک فعل
و خلیله اوله (یوحی بعضهم الی بعض زخرف القول غرورا) اول شیطینک بعضی بعضده
یعنی شیطین انس شیطین جن و یا شیطین جنک بعضی بعضده و یا شیطین انسک بعضی بعضده
شول باطلله مزین و عموه قوی القاء ایدر انکله اکاخداغ ایدر اولدینی حالده (ولو شاء ربك
ما فعلوه) اکر رب تعالی انلرک مؤمن اولمز لرین دیلسه انبیاید معادات اتمز لر دی و یا قول من خرفی
بر لریند القاء اتمز لر دی لکن نابلرین امتحان ایدر که اول انلرک ثوابند اجزل و عقابنده اشددر
(فذرهم وما يفترون) اعدی یا محمد انلری و افترالری ترک ایت (ولتصفي اليدافئدة الذين
لا يؤمنون بالآخرة) و ما که آخرتی تصدیق ایمانلرک قلوبی اکامیل ایدر (وليرضوه)
و تا که نفعلر ایچون کاراخی اولدلر (وليعترفوا ما هم مقترفون) و انامدن اکتساب ایدر کلدک لری
اکتساب ایدلر (افغير الله ابني حکما) دیکل که بخله سزک بینکزی فصل ایدر الله تعالی دن غیر
حاکمی طلب ایدرین (وهو الذي انزل اليكم الكتاب مفصلا) که اول سز قرآنی تفصیل اوزره
انزال ایتدیکه انده حق باطلدن مبین اولور (والذين آتيناهم الكتاب يعلمون انه منزل من ربك
بالحق) اهل کتابدن شونلر که مؤمنلر دیر یلورلر که اول قرآن صدق ملاس اولدینی حالده
ربک جل شانه دن نازل اولوبدر (فلا تكونن من الممترين) اعدی سن اهل کتابک اول قرآن

یراق جهتیله بعضیسنده مشابه و میوه لرینک لذتلی بر بریند مغایرلردر بونلرک میوه لرینده نظر ایدک که هنوز خام
ایکن اکل و نفعه صلاحیتی اولمز کالنی بولوب پشدکه نیجه انتفاع اولسور بومذ کورلر ده مؤمن اولان کروه ایچون
الله تعالی انک وحدانیت و قدرتده دلالت ایدر آیتلر واردر (وجعلوا لله شركاء الجن و خلقهم و خر قواله بنین و بنات

بغير علم سبحانه وتعالى عما يصفون) الله تعالى به شیطانی شريك ايديلر مع هذا شیطانی اول خلق ايدلى (مجوس خبری خالق الله تعالى در شری خالق شیطاندر دیدگری کبی) والله تعالى به اوغل وقزاسانده کذب ایدیلر (یهودک عزیر ابن الله ونصارانک مسیح ابن الله وكفار عربك ملائكة ۳۲ بنات الله دیدگری کبی) الله تعالى

شريك وولد وصغارندن منزله وعلیدر (بدیع السموات والارض اتی یكون له ولد ولم تكن له صاحبة وخلق كل شیء وهو بكل شیء عليم) سموات وارضی ایجاد ایدن اولدر انکیون نیجه ولد اولور وانکیون زوجه دخی یوقدر عزیر و مسیح اولدر (و ملائکته وهرشیئی اول خلق ایدلى وهرشیئی یلیجی اولدر (ذلکم الله ربکم لا اله الا هو خالق کل شیء فاعبدوه وهو علی کل شیء وکیل) بوصفله موصوف ربکز اولان الله تعالى در اندن غیری اله یوقدر هرشیئک خالقیدر اکاعبادت ایدک اول الله تعالى هرشی اوزرینه امور عبادته نکهبان ووکیلدر (لاندرکه الابصار وهو یدرک الابصار وهو اللطیف الخیر) کوزلرانی دنیاده احاطه وادراک ایدنه من الله تعالى نک علی جله ابصاری احاطه ایدر لطیفدر ابصار ادراک ایتز خیردر ابصاری ادراک ایدر (قدجاکم بصائر من ربکم فن ابصر فلنفسه ومن عی فعلها ومانا علیکم بحفیظ) سزه ربکزدن حق باطلدن تمیز ایچون ظاهر جملر کلدی (اول) کیکه حق کوروب اکا ایمان کتوره اول کندو نفسی ایچوندر کیکه حق کورمیوب باطلی اختیار ایدنه بالینه کندی ایچوندر بن سزک اوزریکزه نکهبان دکم (انجی بن تبلیغه مأمورم) (وكذلك نصرف الايات وليقولوا درست ولینینه

زولی من عند الله ایدوکنی یظلمندن شک ایدنلردن اولمل (وتمت کلمة ربك صدقا وعدلا) ربك جل شانہ نک کلتی اخبار ومواعیدنه صدق واقضیه واحکامنده عدل اولدینی حالده غایت ایدی (لا یبدل لکلماته) وانک کلتی اندن اصدق واعدل شیتله تبدیل ایدر احدیوقدر (وهو السميع العليم) اول الله تعالى انلرک یدکارین ایشیدر واضار ایتدکرین بیلور (وان تطع اکثر من فی الارض یضلوك عن سبیل الله) اکثر ناسه یعنی کفار ویاچهاله ویاهل هوایه ویاارض مکده اولان قومک اکثرینه اتباع ایدرسک سنی الله تعالى به ایرکورر طریقندن ایرغوردر (ان یؤمنوا الا الظن) انلرک اتباعی دکل الاظلمینه درکه اوآباءلرینک حق اوزره اوللرینی اعتقاد لیدر ویاخود جهالات وآراء فاسده لیدر (وان هم الا یخبرصون) انلر دکل الا الله تعالى به نسبت ایتدکرنده کذب ایدرلر اتخاذه لیدکبی واثانه عبادتلرین الله تعالى به وصلت عدایملری کبی وتحلیل میتة وتحريم بحار کبی وکندیلرک بر شیئی اوزره اوللرک تقدیرلری کبی (ان ربك هو اعلم من یضل عن سبيله وهو اعلم بالمعتدين) ربك جل شانہ انک سیلندن مال اولانه اعلمدر وهدایت اوزره اولانلره دخی اعلمدر (فکلوا مما ذکر اسم الله علیه) ایدى اکل ایدک هرشیدنکه انک ذبحی اوزره اسم الله ذکر اولنه (ان کنتم باياته مؤمنين) اگر انک آیتلرینه مؤمنلر ایدک زیرا اکا ایمانک مقتضای الله تعالینک حلال ایتدکرین استباحه وحرام ایتدکریندن اجتبابدر (وما لکم ان لا تأکلوا مما ذکر اسم الله علیه) سزه نولدیکه ذبحی اوزره اسم الله ذکر اولان شیتک اکلندن تحریر ایدرسز (وقد فصل لکم ما حرم علیکم) حالبوکد ربکز جل شانہ حرمت علیکم المیتة آیتنده سزه اکلی حرام اولان اشیا حرام اولیانندن فصل ایدلى (الا ما اضطررتم الیه) مکر سزه حرام قیلنلردن اول شیتکه انک اکلنه مضطر اوله سز اول دخی کذلک سزه حلال قیلندی (وان کثیر یضلون باهوائهم بغير علم) کفارن کثیرون شرایعدن بر شریعتسز هواریله حلالی حرام وحرامی حلال ایتمک وجهی اوزره طریق حقدن چیقارلر (ان ربك هو اعلم بالمعتدين) حقدن باطله وحلالدن حرامه تجاوز ایدنلری ربک جل شانہ اعلمدر (وذروا ظاهرا لایم وباطنة) ذنبک اعلان وکرك اسرار اولنلرین ودخی جوارحه وکرك قلبه اولان ودخی حوائتده زانی وکرك اتخاذه اخدانی ترک ایدک (ان الذین یکسبون الاثم سیجزون بما کانوا یقتربون) شونلرکه ذنبی کسب ایدرلر آخرته اول کسب ایتدکری شیتله جزاء اولنورلر (ولانأکلوا مما لم یذکر اسم الله علیه) ذبحی اوزره اسم الله ذکر اولنیمان شیتدن اکل ایتمکز ابن عباس ایدر اشیا آیت میته وانک معاننده مختفه وامثالک تحریرنده در عطاء ایدرکه اول اصنام اسمند ذبح اولان ذباحک تحریرنده در علماء اختلاف ایتدیلر مسلک ذبحدهسی حکمنده که ذبحی اوزره اسم الله ذکر اولنیده بر قوم انک تحریرنده ذاهب اولدیلر کرکسه انک اوزره تسمیدی عمدله ویا نسیانه ترک ایتسونکه اول ابن سیرین وشعی قولیدر وبوآیتک ظاهرله احتجاج ایتدیلر بر قوم ایدک تحلیله ذاهب اولدیلرکه

(اول)

وقت مکافاتده انلر نه ایشلدکرینی (بیان) (نانی) (هـ) خبر ویرر (واقسموا بالله جهدا ایمانهم لئن جاءتهم آية لیؤمنن بها قل انما الايات عند الله وما یشرکم الهها اذا جاءات لا یؤمنون) مشرکلاشد واکید اوله رق الله تعالیه یمن ایتدیلرکه اگر محمد بزه ایستدیکمز بر آیت کتوررسه اکا ایمان ایدره ز دیدیلرسن دیکه آیتلر الحق الله تعالی عندنده وقدرنده درای

القوم یعلمون) اول کچنلر کبی بزآیتلری تبیین وتصریف ایدرهز تا که اهل مکه سن قرآنی غیریدن تعلیم ایتدک دیمهلر اول اولدینق بیلن قوم ایچون بیان وتصریف ایدرهز (کفار قریش دیرلر دیکه خبر ویسار ناندیه یکی روم اسیری واریدی قرآنی انلردن ۳۳) تعلیم ایدوب بزه اللهندن وحیدر دیر (اتبع ما الوحي الیک من ربک

اول ابن عباسدن مریدر مالک وشافعی واحد قولیدر بر قوم دیدیلرکه اگر تسمیه یی ترک ایدرلرسه اگر ترکی عمدله ایدسه حلال اولمز نسیانه ایدسه حلال اولورکه اول ثوری وائمه حنفیه قولیدر (وانه لفسق) ذبحی اوزره اسم الله ذکر اولنیمانک اکلی فسق ومعصیتدر (وان الشیاطین لیوحون الی اولیائهم لیجادلواکم) شیاطین کفارندن اولیلرینه ایجاد ایدرلرکه سزکله جدال ایدرلر دیرلرکه کندی اولدر دیککری بر سز الله تعالینک اولدر دیککی یعزز (وان اطعتمهم انکم لمشرکون) اگر حرامی استحالده انلره اطاعت ایدرسک سز دخی انلرک کبی مشرک سز زجاج ایدر اشبود لیدرکه برکسه الله تعالینک حرام ایتدیکن حلال ایدنه ویا حلال ایتدیکن حرام ایدنه اول مشرکدر (او من کان میتا فاحیناه وجعلناه نوراعشی به فی الناس) شول کسه که کفرله میت مثابه سنده ایکن بزانی ایمانه احیاء ایدوز وانکیون نور معرفت ووروب انکله ناس پیئنده بصیرت اوزره یوریه حق باطلدن وحلالی حرامدن تمیز ایدنه (کن مثله فی الظلمات لیس بخارج منها) شول کسه کبی میدرکه شرک وعصیان وخذلان ظلماتنده اولوب اندن چیتمنه بحالی اولیه اشبوآیتک سبب نزولنده ابن عباس دیدیکه بر وقته ابوجهل پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم سزک اوزرینه بر فری ری ایتدی جزء ابن عبدالمطلب اولوقته هنوز اسلامه کلامشدی انی ایشیدیکج بر قوسله ابوجهلک اوزرینه یوریدی ابوجهل دیدیکه محمددن بزه نه حالتلر ایرر الهدمزی سوکر ویا امزک دینی بر و بزه سفایلر جزء ایتدی سفاهتده سزدن زیاده اولورمیکه الله تعالی یی قویوب بجاری معبود ایدینه سز اندن شهادتین کلدسن دیوب اسلامه کلدی ضحاک ایدرکه عمر بن الخطاب ایله ابوجهل شانده نازل اولوبدر (کذلک زین للکافرین ما کانوا یعملون) مؤمنه ایمانی زین اولدینی کبی کافرینه دخی کفر وعصیانلری تزین اولندی (وكذلك جعلنا فی کل قریة اکابر مجرمیها لیمکروا فیها) مکده مجرملری اکابر قیلدیمز کبی هر قریده مجرملری اکابر قیلدی تا که انده تکذیبله وایماندن صده ناسمکر ایدرلر (وما یعکرون الا بانفسهم وما یشعرون) والحال مکری انلر کندیلر ایدرلر ومع ذلك اکاشعورلری اولمز (واذ جاءتهم آية قالوا لن نؤمن حتى نؤتی مثل ما اوتی رسل الله) چان انلره آیت کلدسدرلرکه ایمانه کلمز مکرکه الله تعالینک رسوللرینه ویریلان آیات مثالی بزه دخی ویریه روایت اولندیکه ولید بن المغیره دیدیکه اگر نبوت حق ایدسه بزنبوته محمددن اولایزیرا که سنده اندن اکبر ومالده اکثرز او یله اولسه بوآیت نازل اولدی مقائل ایدرکه سبب نزولی ابوجهلدر دیدیکه بزبنی عبد منافه شرفده مزاجه ایدوب فرسی رهان منزلنده اولیجی انلر بزم ارامزده نبی واردرکه اکا وحی کلور دیدیلر ایددی والله بزاکا ندایمان کتوررز ونه اتباع ایدرز مکرکه محمد ویریلن شیئی مثالی بزه دخی ویریه الله تعالی انلرک نبوته صلاحیتن انکار ایدوب دیدیکه (الله اعلم حیث یجعل رسالته) الله تعالی رسالتن وضع

وقت مکافاتده انلر نه ایشلدکرینی (بیان) (نانی) (هـ) خبر ویرر (واقسموا بالله جهدا ایمانهم لئن جاءتهم آية لیؤمنن بها قل انما الايات عند الله وما یشرکم الهها اذا جاءات لا یؤمنون) مشرکلاشد واکید اوله رق الله تعالیه یمن ایتدیلرکه اگر محمد بزه ایستدیکمز بر آیت کتوررسه اکا ایمان ایدره ز دیدیلرسن دیکه آیتلر الحق الله تعالی عندنده وقدرنده درای

مؤمنان به یلور سز که انلرک ایستدکری معجزه کسه دخی انی تصدیق ایتمز لر ۳۳ و برادر که اکابر قریش حضرت فخر کائنات علیه السلامه دیدیلر که یا محمد سن بزه موسانک عصائی و عیسانک موتا احیائی خبر وررسک سندخی بزه بو مثللو بر آیت کوستر که سکا ایمان ایدم صفا طاغی التون ایله یاخود ۳۴ بعضی موتامزی احبایله یاخود

ایتمکه صالح کسه بی اعلدر (سیصیب الذین اجرموا صفار عند الله وعذاب شدید بما كانوا یعمرون) جرم ایدنلره دنیاده الله تعالی عندندن ذل و هو ان و آخرتده عذاب شدید واردر شول مکرلری سیبیه که انی دنیاده ایشلر لدی (فن رد الله ان یهدیه یشرح صدره للاسلام) برکسه که الله تعالی اکا طریق حق تعریف و اعانی اراده ایدم قلبی اسلام ایچون فتح و تنویر ایدر ۳۵ اشو آیت نازل اولیچق پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلمه شرح صدردن سؤال اولدقده دیدیکه اول برنورد کیم الله تعالی انی مؤمنک قلبنه قذف ایدوب انکله قلب منشرح و منفتح اولور علامتی اولدر که دارخلوده انابت و دار غروردن تجافی ایدر و موتک نزولدن اول اکامتد اولور (ومن رد ان یضله یجعل صدره ضیقاً حرجاً) و اولکه الله تعالی انک ضلالتن اراده ایدم صدرینی زیاده ضیق و شک ایله مشوب ایدر اسلامی قبول ایچون اکانور نفوذ ایتمز اولور (کائما یصدق فی السماء) انی طلب ایدم سمایه صعودک امتاعی کبی اول دخی اکامتد اولور ۳۶ ابن عباس ایدر چان اول ذکر الهی ایشیده قلبی اندن اشتزاز ایدر و عبادت اصنائی ایشدیکنده اکا رتیاچ ایدر اولور (کذلک یجعل الله الرجس علی الذین لا یؤمنون) الله تعالی انک صدرینی ضیق ایتدیکی کبی ایمانه کلینلر اوزره عذاب و یاخذلان قیلور (وهذا صراط ربک مستقیماً) اشو بیان و یا اسلام ربک جل شانک رضاء الله قاتم صراط ایدر (قد فصلنا الآیات لقوم یدکرون) بز آیتلریمزی تفصیل ایتدک شول قوم ایچونکه تذکر ایدوب یلورلر که خیر و شر دن هر حادث الله تعالی نک قضاء و خلقیه در واحوال عبادی عالمدر و انلره اولان فصلنده حکیم و عادلدر (لهم دار السلام عند ربهم) انلر ایچون رب تعالی عندنده دار الله واردر و یابر دار که اندم کار هندن سلامت اولور و یابر دار که اهلنک اندم تحیتی پلامدر و یانده رب رحیمدن مؤمنلره سلام کلور (وهو ولیهم) اول الله تعالی انلرک ولی و ناصر ایدر (بما كانوا یعملون) شول شی سیبیه که انی دنیاده ایشلر لدی (و یوم یحشرهم جمیعاً) یوم قیامتده رب تعالی انس و جن و غیره جمع ایدوب جنه دیر که (یا معشر الجن یداستکثرتم من الانس) یا معشر شیاطین انسدن خلق کثیری اضلال ایتدیکز حتی که انلری سز که حشر اولور کندیکز ه اتباع قلیدیکز (وقال اولیاءهم من الانس) انسدن اول شیاطینک اولیائی که انلره اطاعت ایتملر و وسوسه لرین ایشتملر دیلر که (ربنا استمع بعضنا لبعض) یارب بری برلریزه انتفاعلندک ۳۷ اما انسک جنله انتفاعی شول وجهله در که چان برر جل مسافر اولوب برارض قفره نزول ایتدیکنده نفسی اوزره جندن ضرر خوفن ایدیک اشو و ایدم کی جنک سفها سندن سیدلرینه استعاده ایتدیم دیه و انلرک جوارنده کیمدیله ۳۸ و اما جنک انسله انتفاعی شول وجهله دیر که انس انلره استعاده ایدیک انلرک قوملری پشنده شرفلری و نفسلرینه کبرلری زیاده اولور ۳۹ دینلر که انسک جنله انتفاعی جنک انلره القای ایتدیکی اراجیف و سحر و کهناتله

بزه ملکرلری کوستر پیغمبر علیه السلام بونلرک بعضی ایدرسم بی تصدیق ایدر میدکز بیوردی ایدر دیر دیریمین ایتدیلر مسلمانلر دخی انلرک ایما نلرینه حرص و رغبتلرندن ناشی اولب ایدم دعائی نیاز ایتدیلر اول اندم جبرائیل علیه السلام کلوب یارسول الله نه ایسترسک الله تعالی انی ورر لکن من بعد تصدیق ایتمز لر سه سائر انبیاده جاری اولان سنت کبی انلری دنیاده استیصال ایدر اکراسترسک ترک ایله تابعیسی توبه ایدلر دیدی حضرت پیغمبر علیه السلام ترک شقی اختیار ایلدی اول سبیدن بو آیت کریمه نازل اولدی (وقلب افقدتهم و ابصارهم کالم یؤمنوا به اول مرة و نذرهم فی طغیانهم جمهون) بز انلرک قلبلرینی تصدیقندن و کوزلرینی حق کورمکدن جویرلر که انلر مقدم شق قرو سائرینی کوروب ایمان ایتمدکری کبی

ینه تصدیق ایتمز لر و انلری ضلالتده متحیر اولدقلری حالده ترک ایدر ز (ولو انتازلنا الیهم الملائکة) (و هو) و کلهم الموتی و حشرنا علیهم کل شی قبلما کانوا لیؤمنوا الا ان یشاء الله و لکن اکثرهم یجهلون) اکثر انلره ملائکه کوندرسک و موتا دیر یلوب شهادت کله سنی دیسلر و طلب ایتدکری هر شیئی انلره جمع ایتک انلر ایمانه کلزلردی مکر الله

تعالی انلرک ایمانه کللرینی دیله لکن اول کفارک اکثری جاهلدر (و کذلک جعلنا لکل نبي عدوا شیاطین الانس و الجن یوحی بعضهم الی بعض زخرف القول غرورا و لو شاء ربک ما فعلوه فذرهم و ما یفترون) یا محمد سکا اولدینی کبی هر نپی ایچون انس و جنک متسر دلرینی ۳۵ دشمن قیلدق اول شیطانلرک بعضیسی بعضیسنه الدائم ایچون

و هو الرینه موافق اموری ترینه و انک طریقنی تسهیل ایدلر ۳۶ و جنک انسله انتفاعی انسک انلره اطاعتدر شول شیئده که ضلالت و معاصیدن انلر ایچون ترین ایدر لر (وبلغنا اجلنا الذی اجلت لنا) و دخی دیلر که بزم ایچون تأجیل ایتدیکنک یوم قیامتده وبعث اجلنه ایرشدک یعنی اتباع هوا و اطاعت شیطان و تکذیب بمت ایتدک لرینه اعتراف و حاللرینه تحسیر ایدلر (قال انار مثواکم خالدين فیها) الله تعالی دیه که نار مقامکز اولدینی حالده اندم خالدر سز (الاما شاء الله) الا شول و قتلده که الله تعالی سزک ناردن زمهریره نقلکز دیلید دینلر که الاشول دکلو مدتکه بشلری ایله جهنمه دخوللری مابینده در اول مدتده جهنمه خالدر کلدر ۳۷ ابن عباس ایدر الاشول قومکه علم الهده انلرک اسلامه کلوب محمد علیه السلامی تصدیق ایتملری سبق ایتمش اوله انلر ناردن چقارلر (ان ربک حکیم علیم) رب تعالی افعالنده حکیمدر انس و جنک اعمال و احوالنه علیمدر (و کذلک نولی بعض الظالمین بعضاً) جنک عصائی بری برلریله استماع ایتدک لرینه غذول ایتدیکنر کبی بری برلرینه تسلیط ایدر حتی ظالمه جزائی ظالمه ایلر ز تکیم خبرده کلدیکه ۳۸ من اعان ظالمه اسطه الله علیه ۳۹ برکسنه که بر ظالمه اعانت ایدم الله تعالی انک اوزره بر ظالمی تسلیط ایدر و یاخود ظالملری بری برلرینه اولیاء قیلور ز و یاخود بز آللری بری برلرینک آردنجه ناره داخل ایدر ز و یاخود انس و جن ظالمه لرین بری برلرینه توکیل ایدر ز ۴۰ ابن عباس ایدر الله تعالی چان بر قومه خبر اراده ایدم انلرک امورینه خیارلرین تویه ایدر و چان بر قومه شر اراده ایدم انلرک امورینه شرارلرین تویه ایدر (بما كانوا یکسبون) کفر و معاصیدن کسب ایتدکری شی سیبیه (یا معشر الجن و الانس الم یأتکم رسل منکم) یا جن و انس معاشری سزه سزدن رسوللر کلدیعی ۴۱ علماء اختلاف ایتدیلر که جندن دخی رسول کلشیدر ضحاک بو آیتک ظاهر یله استدلال ایدوب انسدن رسوللر کلدیکی کبی جندن دخی رسوللر کلوبدر دیدی ۴۲ کللی ایدر که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلمک بعثندن اول کلان رسوللر جن و انسک ججهن کلوردی ۴۳ مجاهد ایدر که رسل انسدن و نذر جندندر ۴۴ و لوا الی قومهم منذرین ۴۵ دلالتله ۴۶ ایدم نذر شول قومدر که رسلدن اشدک لرین جندن قوملرینه ایرکور لرلدی (یقصون علیکم آیاتی) انزال ایتدیکنک آیتلری سزه قراءت ایدر لر (وینظرونکم لقاء یومکم هذا) و سزی یوم قیامتده لقا کزله انذار ایدر (قالوا شهدنا علی انفسنا) انس و جن جوابده دیلر که یاربنا جرم و عصیانله نفسلریزه اوزره شهادت ایتدک (و غرتهم الحیاة الدنیا) و انلری حیات دنیا الدیوب حق که آخرته انساغدیلر (و شهدوا علی انفسهم انهم کانوا کافرین) و نفسلری اوزره کافر ایدک لرینه شهادت ایدلر ۴۷ اشو انلرک سوء نظر و خطاه را یلرینی ذمدر که حیات دنیویه ایله الدانوب آخرتدن بالکیده اعراض ایتدیلر حتی که عاقبت امرده نفسلری اوزره کفرله و عذاب غلده استسلامله شهادته مضطر اولدیلر

انزال اولتمشدر انلرک انی بیلدک لرنده سن شک ایدنلردن اوله (ویمت کله ربک صدقا وعدلا لا مبدل لکلماته) و هو السميع العليم) ربکک توحید و نبوت بیاننده اولان کلامی اخبار و مواعیدده صدق و قضا و احکامده عدل اوله رق نهایت بولدی انک کلامنی تبدیل ایدر یوقدر اول الله عظیم الشان انلرک دینلرینی ایشدیچی و کتم ایتدک لرینی بیلجیدر

[illegible]

وحرامی حلال ابدوب طریق حقندن چیتارلر تحقیق ربك حددن تجاوز (هلاک)

هلاک اولسه ویا اکلسه کامیالات ایتمزلردی ﴿﴾ واکراوئان نصیندن هلاک اولسه ویا اکلسه
انی الله اولان نصیندن جبراید لرلردی ﴿﴾ وقیان الله ایتدکری شی' ازکی کورسدرانی اوئان
ایچون اولانک دوننه تبدیل ایدرلردی ﴿﴾ وقیان اوئان ایچون ایتدکری شی' ازکی
کورسدرانی اوئان ایچون یقوبوب تبدیل ایتمزلردی ﴿﴾ ایدنی انلرک شول برشیته قادر
اولیان جادی خالق جل شانده خلقنده اشراکری بده اول جادی انک اوزره ترجیحلی
فرط جهالتلرینه تنبهدر (فقالوا هذا لله بزعمهم) دیرلر دیکه اشبو نصیب زعملرنجه الله
تعالیکدر (وهذا لشراکنا) وبونصیب ایسه اشراک ایتدکری اوئانکدر (فا کان لشراکناهم
فلا یصل الی الله وما کان لله فهو یصل الی شراکناهم) یعنی اوئان ایچون قیلدقلرن الله قیلدقلرندن
اتمام ایدرلردی اما الله قیلدقلرن اوئان ایچون قیلدقلرندن اتمام ایتمزلردی تنکیم کیفیت بیانی
الآن ذکر اولتشد (ساء ما یحکمون) اشبو حکملری نه چرکین حکم اولور (وكذلك زین
لکثیر من المشرکین قتل اولادهم شراکواهم) وانلره حرث وانعام تحریمی زین ایتدیکی کبی
مشرکینک کثیرینه اولادلرینی قتل ایتمکی شیطینلری ویا سندن الهلری مخافه فقر و حیت جاهلیت
علتیه ترین و تحسین ایتدیلر (لیردوهم) تا که انلری اغوائله هلاک ایدلر (وللبسوا علیهم
دینهم) و تا که صد دنده اولدقلری دین اسماعیلی ویا خود اوزرلرینه تدینی واجب دینی خلط
ایدلر (ولوشاء الله ما فعلوه) اکر الله تعالی دیلسه مشرک کندیلره ترین اولئان شی'
ویا خود شیطین تریننی ایتمزلردی (فذرهم وما یفترون) ایدنی سن انلری وافترا لری ترک
ایتکه الله تعالی انلرک سوء فئاتنه خیردر (وقالوا هذه انعام وحرث حجر) و دیدیلر که شول
آلهه لر ایچون قیلدقلری انعام وحرث حرامدر (لا یطعمها الا من نشاء بزعمهم) انی عزالا
اول کسلر که بزانی دیلر که زعملرنده انلر اوئان خدمت ایدنلر ورجالدر بوخسه نسا دکل (وانعام
حرمت ظهورها) ودخی شول انعامکه انلرک ظهوریندر کوبی کندیلره حرام قیلشلر ایدیکه اول بحیره
وسابنه وحام دیووصف ایتدیکلریدر که ذکر یی ینجی جزو ک اولکی جز بند کچمشدر (وانعام
لاید کرون اسم الله علیها) ودخی شول انعام که انک ذبحی اوزره اسم الهی ذکر ایتمزلر بلکه انی اصنام
ذکر یله ذبح ایدرلر ویا خود انک اوزره حج ایتمزلر و فعل خیر ایچون کابنمزلر زرا که عادتده اسم الله
ذکر یی فعل خیر اوزره جاریدر (افتراء علیہ) اشبو خصال سیئه بی الله تعالی اسرا یلدی دیوا کا افترا
ایدرلر (سیمجزیهم بما کانوا یفترون) الله تعالی انلره اول افترا لری سییله عقاب ایدیسدر (وقالوا
ما فی بطون هذه الانعام خالصة لذکورنا و محرم علی ازواجنا) ودخی دیدیلر که اشبو بحار
وسوائله موصوف انعامک بطوننده کی اجنده رجالمزه مخصوصه در که دیری طوغار سه اتندن
یرلر و ناسمه حرامدر اندن یملر (وان یکن میتة فهم فیه شراکاء) واکراول اجنه میت اولور سه
انک اتندن یملکه رجال و نسالری شریکلدر (سیمجزیهم و صفهم) تحریم و تحلیله الله تعالی به

اولان قوسله ابو جهلك اوزرينه هجوم ايلدى ابو جهل محمد بزم نلرايدر آله مزمه سوكر و بابا لمزك ديتنه دخل

مکده اولان کنه کارلر کبی هر قریه ده اکابر مجرملر قیلدق ناکه اول قریه لده خلق ایماندن رجوعه مکر ایدلر
انلر مکر ایحق تفسیرینه ایدلر و کندولره ایدوکنی ییلرلر (واذا جاءهم آیه قالوا لن تؤمن حتی نؤی مثل ما اوتی رسل
الله اعلم حیث یجعل رسالته سیب الذین اجر مواصفار عند الله وعذاب ۳۸ شیدیما کانوا یمکرون) قجان کفار

قریشه آیت کسه انلر ناکه
پیغمبر لره کلن وحی و کتاب
کبی بزه دخی کلدکجه
بز ایمان ایتمز دیرلر الله تعالی
پیغمبر لکی کوندره جک
کیسه بی اعلمدن مؤمنلره
مکر ایتدکری سبیل
شرکله مجرملره الله تعالی
طرفندن دنیاده ذل
و حقارت و آخرتده عذاب
شدید وارد (بو آیت
کریمه ناکه سبب نزولده
مرویدرکه ولیدین المغیره
اگر نبوت حق ایسه
بن نبوته محمدن الیقم که
باشم و عالم اندن زیاده در
دید و ابو جهل بزخی
عبد منافله قوشی آتی کبی
شرفده برابر ایکن انلر
بزم ارامزده نه وار واکا
وحی کلور دیرلر دیدی
اوله اولجه محمد ویرلن
شی کبی بزه دخی ویرلدکجه
بز ایمانه کلیمز دیدیلر
(فن یرد الله ان یردیه
یشرح صدره للاسلام
ومن یرد ان یضله یجعل
صدره ضیقاً حرجاً کانما
یصعد فی السماء کذلک

یجعل الله الرجس علی الذین لا یؤمنون) الله تعالی برکیمسه به هدایت مراد ایدر سه قلبی اسلام ایچون (لکم)
کشاد و تنویر ایدر واکر ضلالتی مراد ایدر سه صدرنی ضیق و زیاده سنکین ایدر که ایمان تکلیف اولتسه سمایه صعود تکلیفی
کبی اولور الله تعالی انک صدرنی ضیق ایتدیکی کبی ایمانه کلیملره عذاب ایدر (وهذا صراط ربک مستقیماً قد فصلنا الآیات

لقوم یدکرون) بودین اسلام ربک جل شانہ ناکه طوغری یولیدر خبر و شری تذکر و نصیحت قبول ایدلر ایچون بز
ایات قرآنیه منی تفصیل ایلدک (لهم دار السلام عند ربهم وهو ولیهم بما کانوا یعملون) اول نصیحت قبول ایدلر ایچون رب لری
عندنده جنت دار السلام وارد و الله تعالی ۳۹ انلرک ایشلدکری اعمال خیره لری سبیلله ناصر لری و متولی ثوابلریدر

لکم عدو مبین) زیرا که اول سرزه عدو ظاهر الهداوه در (ثمانیه ازواج) اول الله تعالی انامندن
سکز صنف خلق ایلدی (من الضان اثین) ضاندن ایکی صنف خلق ایلدی که اون کبش و فجددر
(ومن العزائین) و معز دندخی ایکی صنف یعنی ذکر و انشی خلق ایلدی (قل آلا الذکرین حرام ام
الاثنین) دیکل که الله تعالی ضان و معزک ذکر لرغنی حرام ایتدی یوخسه انشالریغنی (اما اشتملت
علیه ارحام الاثنین) و یا خود اول ضان و معز انشالریغنی ارحامی مشتمل اولدیغنی ذکر انشالی می
حرام ایتدی (نبؤی بعلمان کتم صادقین) ایددی بکار امر معلومه خبر و یرک که الله تعالی اشبو
اشیادن برشی حرام ایتدیکنه اول دلالت ایدر اگر انک اوزره تحریم ادعوا سنده صادق لرایسکز
(ومن الابل اثین ومن البقر اثین) ودخی ایل و بقرک هر برندن ایکشر صنف یعنی
ذکر و انشالی خلق ایلدی (قل آلا الذکرین حرام ام الاثنین) دیکل که الله تعالی ایل و بقرک
ذکر لرغنی می حرام ایتدی یوخسه انشالریغنی (اما اشتملت علیه ارحام الاثنین) و یا خود اول
ایل و بقر انشالریغنی ارحام لری مشتمل اولدیغنی ذکر و انشالی می حرام ایتدی یعنی اشبو انکار در که اجناس
اربعة دن الله تعالی انک حرام ایتدیکی ذکر لرغنی و یا انشالی در و یا انشالی حل ایتدیکی شیدر ۴۰
زیرا که انلر کاهی انعامک ذکر لرغنی و کاهی انان و کاهی اولادین حرام ایدر لردی شول زعمله کیم
انی حرام ایدن الله تعالی اوله (ام کتم شهداء اذ وصیکم الله بهذا) یوخسه سر حاضر لر و مشاهد لر
میدیکز چنانکه اشبو تحریمین سرزه وصیت ایتدی زیرا که پیغمبری تصدیق ایتمز سر اوله اولسه
سزک ایچون بونک کبی امورک معرفتده مشاهده و سماعدن غیری طریق اولمز (فن اظلم من افتری
علی الله کذباً یضلل الناس بغیر علم) شول کسنه دن اظلم وار میدر که الله تعالی به حرام ایتمدیکی شی
حرام ایتدی دیو اکا افترا ایدر ناکه ناسی دین حقدن بختسز اضلال ایدر ۴۱ دینلدیکه انکله مراد
عمر بن الحیدر که بحار و سوائی اول اول احداث ایتدی (ان الله لایهدی القوم الظالمین) الله
تعالی کفر و کذبله نفس لرینه ظلم ایدن قومی صراط مستقیم هدایت ایتمز (قل لا اجد فیما اوحی
الی محرماً علی طاعم یطعمه) دیکل که بکاوحی اولانده و یا قرآند انکلی حرام اولور شی بولدق
(الا ان یكون میتة) مکر که اول میت اوله (اودما مسفوحا) و یا دم سائل اوله ۴۲ ابن عباس
رضی الله تعالی عنه ایدر انکله مراد شول دمدر که دیری حیواندن چیقده یا خود حیوانک ذبحی
عندنده اودا جندن چیقده یوخسه کیدو طحال حرام دکلدر زیرا اوله ایکسی جامددر زیرا که
شرع اوله ایکسین مباح قیلوبدر ودخی لجه خلط اولان دم دکل زیرا که اول سیلان ایتمز
و عروقده و غنده قلان دمک تناولنده بآس بوقدر (اولم خنزیر فانه رجس) و یا لم خنزیر
اوله زیرا که خنزیر و یا لخی قدر در نجاست اکله معتاد اوله یعنیچون و یا خیش غبدر (اوفقا
اهل لغیر الله به) و یا اسم الله لک غیری اوزره ذبح اولتغه لفسقه متصف اوله ۴۳ بعض علما تحریم
اشبو اشیا به مقصوردر دیدیلر که اول عائشه و ابن عباسدن مرویدر ۴۴ دیدیلر که سوره مائده

وانلرک اعمال و احواله علیمدر (و کذلک نولی بعض الظالمین بعضاً بما کانوا یکسبون) جن وانسک بربریه فائده ثنوب
مخذول ایتدیکنز کبی ظالم لک شرک و ماصیدن کسبلری سبیلله بعضنی بعضنی تسلط ایدر (یا مشر الجن والانس الم
یاتکم رسل منکم یقصون علیکم آیاتی و ینذرونکم لقاء یومکم هذا قالوا شهدنا علی انفسنا و غیرتهم الحیوة الدنیا و شهدوا

على انفسهم انهم كانوا كافرين) اي جن وانس جاعى سره سردين پيغمبري كديميكه بنم آيتري سزه خبر ووروب بو قيامت
كونه ملاقي اوله جفكزله قورقودرلدي بيوريه انلر نفسلر عك جزم وعصيانده شاهد ومعترفز ديدلر حال بوكه
انلري حيات دنيا الدادوب آخرتي انكار ايتديرايدي واضطارا ٤٠ - نفسلري اوزره شهادتله كافرايدوكلريني

اولنده ذكر اولنان عزماتدن متفقو و مابدي ميتيه ملحقدر لكن اكثر علم ايتديلر كه تحريم
اشبو اشيايه مختص دكلدر بلكه نص كتابله حرام اولان اشبو حمله ذكر اولناندر حال بوكه بوندن
غيري اشياي سته نك دخی حرمتي سته نا بتهدر ٤١ - قال ابن عباس رضي الله تعالى عنه ٤٢ نهی
النبي صلى الله تعالى عليه وسلم عن كل ذنب ناب من السباع وكل ذي غلب من الطير ٤٣ ابن عباس ايدر
پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم سباعدن هر نابلوي وطيردن هر غلبلوي اكلدن نهی ايتدي ٤٤
امام شافعي عندنده قاعدة كيه در كه بر شيكه انك حله و يا حرمتيه نص اوليه مثلاً شرح انك قتلنه
اصرايده ٤٥ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم خمس فواسق يقتلن في الحل والحرم الحية والقراب
الابقع والفارة والكلب المقور والحدأة ٤٦ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر حيواناتدن
خمس فواسق حله و كرك حرمة قتل مباح اولور كه اول حيه و غراب ابقع وفاره و كلب عقور
و حدأة در ٤٧ و يا خود شرح اني قتلدن نهی ايد ٤٨ قال ابن عباس نهی النبي صلى الله تعالى عليه
وسلم عن قتل اربع من الدواب الغلة والنحلة والهدد والصرده ٤٩ ابن عباس ايدر پيغمبر عز صلى
الله تعالى عليه وسلم دوابده غله ونحلة وهدد و صردی قتلدن نهی ايتدي ٥٠ اعدي اشبو قتلنه
اصراولنان و كرك قتلندن نهی اولنان حيواناتك اكل حرامدر و بوندن ماعداده حكم عادات
عربدن اغلبه مراجهتله در ٥١ اول شيكه عربك اغلي اني اكل ايدر اوله اول حلالدر و اول
شيكه انلر اغلي اني اكل ايدر اوليه اول حرامدر زيرا كه الله تعالى انلر ٥٢ احل لكم الطيبات ٥٣
ديو خطاب ايتدي يعني طباع سليه نك نفرت واستخبات ايتديكي اشيايه سزه حلال قيلندي اوليه
اولسه اندن فهم اولنور كه عربك استخبات ايتديكي اشيايه حرام اوله و دخی حرمتيه دلالت ايدر
نص و قياس اوليان اشيايه دخی طيباتدن اوله (فن اضطر غريباغ ولا عاد فان ربك غفور رحيم)
بركسند كه اشبو ذكر اولنان عزماتدن بر شيكه تناولنه ضرورت اني داعي اوله كندومثلي
بر ضرورتلوي بني ايتمز و قدر ضرورت اوزره تجاوز دخی ايتمز اولديني حالده يا محمد ربك جل
شانه غفور رحيمدر اني مؤاخذه ايتمز (وعلى الذين هادوا حرمنا كل ذي ظفر) زيهوده حرام
ايتدك بهائم و طيردن هر شيكه اصابي مشقوق اوليه بيروننامه و اوز و بطكي ٥٤ دينلديكه
يعني طيردن هر غلبلوي و دوابدن هر حافرلوي حرام ايتدك حافره ظفر دينلسي استماره
وجهي اوزره در دينلدي (ومن البقر والغنم حرمنا عليهم شحومهما) و بقرو غنم ايتدك ياغي يهوده
حرام ايتدك (الا ما حلت ظهورهما) الا بقره و غنم داخل بطنلرندن ظهر و بطنلرينه
تملق ايدن ياغلي انلر حرام ايتدك (واالحوايا) و امايه ملاصق اولان ياغي دخی حرام
ايتدك (او ما اختلط بظلم) و دخی شول ياغكه عظمه مختلط اوله اول الیه ده كي ياغدر (ذلك
جزيناهم بنعيم) اشبو تحريم و يا جزاي بز انلر بني و ظلملري سبيله ايتدك (وانا الصادقون)
بز اخبار و يا وعد و وعيد مرده صادقر (فان كذبوك فقل ربكم ذورجه واسعة) اكر قومك انلر

اقرار ايدلر ٥٥ مضمون آيت
كريمه كوره جندن پيغمبر
كديمي كلمديي مجتده علما
اختلاف ايتشدر انجق
اكثري اكاذيب اولمشدر كه
پيغمبر انساندن اولوب
اول پيغمبرك شريعتدن
ايتدك كريني جنلرسل
كي كندو قوملرينه تبليغ
ايدرلدي العلم عند الله
(ذلك ان لم يكن ربك مهلك
القرى بظلم اهلها غافلون)
بو پيغمبرك ارسالي شوكا
منيدر كه سنك ربك جل
شانه قراوشهره پيغمبر
كوندروب اهاليسته الله
تعالاي و قيامتي خبر
و بر مكسزين انلر دن غافل
اولدقلري حالده ظلمه اول
اهالي بي هلاك ايدر اولمدي
(ولكل درجات بما عملوا
وماربك بغافل عما يعملون)
هر كيمدر ايتجون عمللرينه
كوره ثواب و عقابدن رتبه
وارد و ربك تعالى انلر
عمللرندن غافل دكلدر (وربك
الغني ذو الرجة ان يشاء
يذهبكم ويستخلف من بعدكم
ما يشاء كما انشأكم من ذرية

قوم آخرين) ربك جل شانه قوللرينك عبادتندن مستغني و طاعتده اولنلر رحمت صاحيدر انلر طاعت (كتورديكك)
تكلني انجق كال بوللر بچوندر اي عايلرا كرا الله تعالى مراد ايتسه سزي دفع ايدوب بريكره سزدنسكره دينلديكي كتورر
بنده قوم آخرك ذريتندن سزي قرنا بعد قرن بيد ايتلدي ٥٦ والاسره قطعا احتياجي يوقدر (ان ماتوعدون لات وما اثم

بمجزين ٥٧ تحقيق سزه و غد اولنان قيامت بي شك اوليجي و كليچيدر و سز حق تعالى بي سزي بعث وحشر ايتكيدن
ايتديكي دكلر سز (قل يا قوم اعملوا على مكانتكم اني عامل فسوف تعلمون من تكون له عاقبة الدار انه لا يفلح الظالمون)
يا محمد قومك قريشه ديكه قدرت ٥٨ - و تكيكز اوزره راضي اولديكز كفر و عداوت حالاتيله عمل

كتورديكك تحريم و تحليلده سني تكذيب ايدرلر سزه انلر ديكك كه ربكز جل شانه رحمت واسعه
صاحيدر تكذيبكز اوزره امهال ايدر اما كه امهال ايتمز (ولا يرد بأسه عن القوم المجرمين)
انك باسي قوم مجرميندن رد اولنمز چنانكه وقتي ايريشه (سيقول الذين اشركوا لو شاء الله
ما اشركنا ولا آباءنا ولا حرمنا من شيء) زمان مستقبلده مشركلر ديسردر كه الله تعالى ديلسه
بز و آبايماز كا اشراك ايتزدك و كندلر كمزدن برشي حرام ايتزدك (كذلك كذب الذين من
قبلهم) سني تكذبلري كي انلر دن او كدين چكن امتر پيغمبرلري تكذيب ايتديلر (حق
ذاقوا بأسنا) حق كه تكذبلري سبيله اوزرلرينه ازال ايتديكز عذابي ذوق ايتديلر (قل
هل عندكم من علم فخرجوه لنا) انلر ديكك كه سزك عندكزده كتاب و مجتدن برشي و ارميدر
اني بزه اظهار ايدسز تا كه دعوا كزك صحتي بيلنه (ان تبعون الا الظن) بلكه سزاو
قولكزده ظنكزه اتباع ايدسز (وان اتم الاتخرون) سز دكل الاكذب ايدسز ٥٩
اشبونده ظنه اتباعدن منع دلالت واردر (قل لله الحجة البالغة) ديكك الله تعالى انك كتاب
ورسول و بيانله حجت تامهسي واردر (فلو شاء لهديكم اجبين) اكر اول ديلسه جيمكزه
ايمان توفيق و هدايت ايدردي (قل هم شهداءكم الذين يشهدون ان الله حرم هذا) ديكك كه
شول شهداء زعم ايتديكز كسلري كتورك كه اشبوسزك حرامدر ديديككز اشياي الله تعالى
حرام ايتمش ايتديكته شهادت ايدلر (فان شهدوا فلا تشهد معهم) اكر انلر كاذبين اولدقلري
حالده اكا شهادت ايدرلر سزه سن انلري اول قوللرنده تصديق ايتمكل (ولا تتبع اهواء الذين
كذبوا باياتنا والذين لا يؤمنون بالآخرة) بزم آياتمزي تكذيب ايدنلر و آخرتي تصديق
ايتيانلر هوالرينه اتباع ايتمكل (هم ربهم يعدلون) زيرا كه انلر رب تعالى به اشراك
ايتديكدر (قل تعالوا اتل ما حرم ربكم عليكم) ديكك كه كلوك سزه رب تعالى انك اوزر يكره
حرام ايتديكي اشياي بيان ايدنه ينكه اول (الا تشركوا به شيئا) الله تعالى به برشي اشراك
ايتديه سز (وبالوالدين احسانا) و والديكزه احسان ايدوب اسالت ايتديه سز (ولا تقتلوا
اولادكم من اطلاق) و قفردن خوفله اولاديكزي قتل ايتديه سز (نحن نرزقكم وايها) سزه
وانلر رزقي بزوررز (ولا تقربوا الفواحش ما ظهر منها وما بطن) و آشكارده و شهاده زنايه
قريب اولكز (ولا تقتلوا النفس التي حرم الله الابالحق) والله تعالى انك شول قتلن حرام ايتديكي
مؤمن او معاهدي قتل ايتيكز مكر كمانك قتلن ايجاب ايدر شيكه قتل ايدنه سز كه اول ردت و قصاص
وزنادر كه رجح ايجاب ايد ٦٠ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لا يحل دم امرئ يشهد ان لا اله الا الله
واني رسول الله الاباحدي ثلاث الثيب الزاني والنفس بالنفس والتارك لدينه المفارق
للجماعة ٦١ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر شول كشينك دمي حلال اولمك كماله الله تعالى انك
وحدانيتنه و بنم رسالته شهادت ايدالا اوج خصلتك بريله كيم اول زانيتك محسن اولميدر

بو تفسيرسي خصوصنده (بيان) (ثاني) (٦) بوجهله منقولدر كه ايتلرينك اراسه خط جكوب بوا الله تعالى انك
بو بتر منك دبرلردي كذلك چهاربا حيوانلري دخی بوجهله تقسيم ايدرلردي كويا حصه الهي بي فقرا و مسافرينه و حصه
بتلري بچانه خدمه سزه و برلردي اكر حصه الهي نغالو و زياده اولورسه بتلرينك حصه سزه ضم و بدل ايدرلردي و اكر

بشارتک حصه سی زیاده اولورسه بشارینه ترک ایدرلردی اگر بشری نصیبتدن هلاک یا نقصان بولسه انی سهم الهیدن اخذ و تکمیل ایدوب الله تعالی غنیدراحتیاجی یوقدر بشاریمز فقیر و محتاجدر دیرلر ایدی بناء علیه حق جل وعلا حالری بو آیتله خبر و برردی (و کذلک زین لکثیر من المشرکین ۴۲) قتل اولادهم شرکاؤهم لیردوهم

و لیلوسا علیهم دینهم و لو شاء الله ما فعلوه فذرهم و ما یفترون) شیطان و خدمه بتان انلره حرث و انعام تحریمی ترین ایتدیکی کبی مشرکک چوغنه قتر قورقوسندن اولادلری قتل ایتدیکی دخی ترین ایتدیکه انلرک ضلالت و هلاکریچون و صدندده اولدقلری دین اسمعیل علیه السلامی سترو تخلیط ایچون اولدی اکر الله تعالی مراد ایدیدی بو تقسیم و قتل اولاد زینتی ایشلمز لردی امدی سن انلری و کذب و افترا لرین ترک ایلر (و قالوا هذه انعام و حرث حجر لا یطعمها الا من نشاء بزرعهم و انعام حرمت ظهورها و انعام لا یدکرون اسم الله علیها افتراء علیه سیجریهم بما کانوا یفترون) و اول مشرکک زعملرنجه بشارتک نصیبی اولان دوه و بقر و غنم و اکین حرامدر انلری انجیق زم مراد ایتدیکی بسخانه خدمه سنک رجالی اکل ایدر

دیدیلر و ارقه سنه ینمک و یوک اورمق حرام قلنان (بحیره و سائبه و حام) دخی حرامدر و ینیلوب حجه (ایدیکی) کیدلمش و سائر فعل خیرده اعمال اولغیوب ذبحنده اسم الله ذکر اولنیلان انعام دخی حرامدر که بونلری حق تعالی امر ایتشدردیو افترا ایدرلر یقینه افترا لری سبیلله جزالری و یریلور (و قالوا ما فی بطون هذه الانعام خالصة لذكورنا

و محرم علی ازواجنا و ان یکن میتفهم فیہ شرکاءه سیجریهم و صفهم انه حکیم علیم) و انلر دیدیلر که بو (بحیره و سائبه) انعامک قارنده کی ولد دیری طوغرسه ارککرمزه اکی حلال و سارمزه حرامدر اگر اول ولد میت طوغرسه رجال و نسامن انک ۴۳ اکلنده شرکدرلر انلرک بو حلال و حرام بختنده اولان

ایدیکی بیلزایدک (و تقولوا لو اننا انزل علینا الکتاب اهدی منهم) و یاخود دیمه سز که اگر بزه کتاب انزال اولنسه دینده یهود و نصارادن ارشد اولور دق زیرا اذهان و افهامده بزه انلردن ارشدز (فقد جاءکم بنیة من ربکم و هدی و رحمة) سزه ایسه ربکزل جل شانه دن حجت واضحه کلدی سزانی بیلور سز و تأمل ایدنه هدایت و انکله عمل ایدنه رجت کلدی (فن اظلم بمن کذب بایات الله و صدف عنها) شول کسه دن اظلم کیدر که الله تعالینک آیتلری تکزب ایلر و انندن اعراض و ناسی صدایدنه ضال و مضل اولر (سجری الذین یصدقون عن آياتنا سوء العذاب بما کانوا یصدقون) شول بزم آیتلر عزدن اعراض و ناسی صدایدنلره اول فعللری سبیلله شدت عذابله جزا ایدیرسدر (هل یظنون الا ان تأسیهم الملائکة) اهل مکه منتظر اولمز لالا اکا که انلره ملائکة موت و یا ملائکة عذاب کله (اویاتی ربک) و یارب تعالیدن عذاب امری کلد (اویاتی بعض آیات ربک) و یارب تعالیدن انلره اشراط ساعتک بعضی کله ۴۴ دینلدیکه انکله مراد شمسک مغربدن طلوعیدر حدیفه و براء ابن مازب رضی الله تعالی عنهما دن مریدر که بز قیامتی مذاکره ایدرکن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم اوزریمزه کلدی و بزه نهشی مذاکره ایدر سز دیوسوال ایدوب دیدک که قیامتی مذاکره ایدر ۴۵ دیدیکه قیامت قورعز حقی که اندن اول اون علامت کورر سز که اول دخان و دابة الارض و خسوف ثلاثه در که انک بری مشرقده و بری مغربده و بری جزیره عربده اولور ۴۶ و دخی دجالک خروجی و شمسک مغربدن طلوعی و یا جوج و مأجوج خروجی و عیسی علیه السلامک نزولیدر و عدندن نار خروجیدر (یوم یأتی بعض آیات ربک لا ینفع نفسا ایمانها لم تکن آمنت من قبل او کسبت فی ایمانها خیرا) شول کون کونکه رب تعالینک بعض آیاتی کله محضر کیکه اکا امر عیان و ایمان برهان اوله کشی به ایمانی نفع ایتمز اگر اندن اول ایمانه کلش دکل ایسه ۴۷ و یاخود ایمانی حالنده توبه و یا عمل صالح کسب ایتمش دکل ایسه ۴۸ اشبودیلدر که عملسز ایمانی اعتبار ایتمه وانی اعتبار ایدن دیر که بو حکم اول کونه مخصوصدر (قل انتظروا انما منتظرون) دیکه ذکر اولنان اشیاء ثلاثه دن برینک کلشنه منتظر اولوک که بز دخی اکا منتظر لر ز اول کلدیکنده بزه فوز سزه ویل ایرر (ان الذین فرقوا دینهم) شونلر که دینلرین تفریق ایدیلر رسلاک بعضنه مؤمن و بعضنه کافر اولدیلر و یا دینده فرقه فرقه اولدیلر ۴۹ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر یهود و نصارادن هر صنف یمش ایکیشر فرقه اولدیلر هر بر صنفدن انجیق بر فرقه سی نجات بولوب یمش بری ناره ایردیلر اما که بنم امت یمش اوج فرقه اولوب یمش ایکیشی اهل نار و بریسی اهل نجات اولیرسدر ۵۰ دینلدیکه اول اهل نجات اولان نه حاللویکه لردر دیدیکه بنم و احصایم طریقنه کیدنلردر (و کانوا شیعا) و فرق مختلفه اولدیلر ۵۱ دینلدیکه انلر یهود و نصارادر و یاخود بواستدن اهل بدع و شبهاتدر ۵۲ قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم

و الزرع مختلفا ۱ کله و الزیتون و الرمان متشابه و غیر متشابه کلوا من ثمرة اذا اتمر و اتوا حقه يوم حصاده و لاتسرفوا انه لا یحب المرفین) اول الله تعالا که چارطاقده اصمه و یردی چبوق اولور دق اوزم بو ستانلری پیدا ایلدی و میوه و طعمی مختلف اولور دق خرما اغاجی و حبوبات اکی پیدا ایلدی و یراقلری بر برینه بکزر و میوه و طعملری

بر برینه بکرمه من زیتون وانار ایجاد ایلدی بونلر میوه ووردکده میوه لرندن اکل ایدک و دیوشریلدیکی و بیجیلدیکی
کونده حقنی یعنی انلردن صدقه و یرک و اول صدقه حددن تجاوز اسراف ایتمک تحقیق الله عظیم الشان مسرفلری سومن
(ومن الانعام حوله وفرشا کلو اما رزقکم الله ولا تتبعوا خطوات الشیطان انه لکم عدو مبین) و دخی الله

ان الذین فرقوا دینهم وکانوا شیعاهم اصحاب البدع واصحاب الاهواء من هذه الامة پیغمبر عز
صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر شونلر کدینلرندن مفارق اولدقلرند نصکره فرقه فرقه اولدیلر انلر بواختدن
بدع واهواء اصحابیدر (لست منهم فی شیء) سن انلردن برشیته دکلسن و بریشسن وانلر سندن
بریشلردر (انما امرهم الی الله) انلر ک جزاء و مکافاته امرلری الله تعالی یده موقوفه صدر (ثم ینبئهم
بما کانوا یفعلون) یوم قیامتده عشره واردقلرنده الله تعالی انلره دنیاده ایشلدکلرین خبر ویرر
بعده مستحق اولدقلری جزای انلره ایرکورر (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) برکسه که
برحسنة ایلده کله انکیچون اول حسنة نک اون امثالی واردر الله تعالی انی فضلندن اکاویرر که اول
اضافدن موعودک اقلیدر (ومن جاء بالسیئة فلا یجزی الامثالا) واولکه برسیته ایلده کله اول
انجق اول سیئه مثیلده جزا اولنور اکر عفو اولنور ایزسه (وهم لا یظلمون) انلر نوابلری قصیلده
ویاعقابلری زیاده سیله ظلم اولنورلر الله تعالی علیه وسلم اذا احسن احدکم اسلامه
فکل حسنة یعملها تکتب بشرة امثالها الی سبعمائة ضعف وکل سیئة یعملها تکتب مثلها حتی یلقی
الله عزوجل پیغمبر من صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بچان بریکز اسلامن کولچک ایدهر
ایشلدیکی حسنة اون مثلی یازیلور حتی ایمانک قوت وکالی حبیبجه بعضیلره یدییوز مثله دکلن
تضعیف اونور وهر ایشلدیکی سیئه برمثلی یازیلور تاموته دکلن بونک اوزره جاری اولور
اکر اول توبیده ویاعفوه مقارن اولنور ایزسه الله تعالی علیه وسلم بقول الله عزوجل
من جاء بالحسنة فله عشر امثالها وازید من جاء بالسیئة فجزاء سیئة مثلها واعفوه پیغمبر من
صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر حق جل وعلا دیرکه برکسه کیم بکار حسنة ایلده کله انکیچون
اول حسنة نک اون مثیلده جزا اولنور وانک اوزره دیلرسم زیاده ایدرین واولکه برسیته ایلده
کله انک جزاسی برسیته در ویا مغفرت ایدرین ابن عمر رضی الله تعالی عنه ایدر اشبوآیت
کریمه صدقاتک غیر حسنة حقنه در اما که صدقات یدییوز مثله دکلن تضعیف اولنور
(قل انی هدائی ربی الی صراط مستقیم) دیکل که ربم جل شانعه وحی ایلده بی حجندن نصب
ایتدیکی شیئه استقامتله موصوف دین اسلامه هدایت ایتدی (دینا قیما ملا ابراهیم حنیفا) بر
دینه کیم فایته حکم واثبندر که اول اسلامه مخلص ابراهیم علیه السلامک ملتیدر (وما کان
من المشرکین) واول ابراهیم علیه السلام مشرکلردن دکل ایددی (قل ان صلاتی ونسکی
دیکل که بنم صلاة ونسکم نسکدن مراد دینلدیکه یعنی حج وعمره دهکی ذبیحتم ویا حیم ویا هر
عبادتیم (وحیای وعتای) واول شیء که حیاتده انک اوزره اولورین وعتای کا منتهی
قیلورین که اول طاعت ویا ایماندر ویا خود طاعات حیاتم وخیاتم که انی ممانعه مضاف قیلورین
وصیت وتدبیرکی ویا نفس حیات وعتام (لله رب العالمین) الله تعالی ایچون خالصدر که اول
عالملرک ربیسیدر (لا شریک له) که انک شریکی یوقدر (وبذلک امرت) و بواخلاص ویا

تعالی اول انعامدن یوک
یوکلنور و ذبح یاغسی
دوشمه اولورکی منقبتلر
پیدا ایلدی الله تعالی انک
سزه حلال ایلدیکی رزقندن
اکل ایدک وشیطانک ایزنه
تبعیتله حلالی حرام ایتمک
تحقیق شیطان سزکچون
آشکار دشمندر (ثمانیه
ازواج من الضأن اثنین
ومن المعز اثنین قل الذکرین
حرام الامثین اما اشتملت
علیه ارحام الاثین بنونی
بعلم ان کتم صادقین)
الله تعالی اول انعامدن جفت
اوله رق سکر صنف خلق
ایلدی قویوندن قوج
ودیشی ویکیدن ارکک
ودیشی سن دیکه الله تعالی
بوقیون ویکینک ارککلرینی
یوحسه دیشلرینی حرام
ایلدی بونلرک حرام
ایلدی بونلرک حرام اولدینته
لادلت ایدر بکا امر معلومه
خبر ویرک اکر بونلرک
تحریمی دعواستده صادق
ایسه کز (ومن الابل
اثنین ومن البقر اثنین قل
الذکرین حرام الاثین

اما اشتملت علیه ارحام الاثین ام کتم شهداء ذ وصیکم الله بهذا فمن اعظم من افتری علی الله کذبا لیضل (قول)
لیضل الناس بغير علم ان الله لا یهدی القوم الظالمین) و دوه وبقردن دخی الله تعالی ارکک و دیشی خلق ایتدی دیکه انلرک ارککینی
یادیشی سننی حرام ایتدی یاخود انلرک رجولرنده اولان ارکک یادیشی و لدلرینی حرام ایتدی بو تحریمی سزه وصیت

ایتدیکی و قنده سز حاضر میدکز و مشاهده ایتدی کز می الله تعالی حرام ایتدیکی شیئی حرام ایتدی دیو افترا ایدوب
علم و جتسن ناسی اضلال ایدن کسه دن اعظم کیم اولور تحقیق الله عظیم الشان کفر و کذبله نفسلرینه ظلم ایدنلری طریق حقنه هدایت
ایتمز ورویدر که مالک بن عوف الحشیمی ۴۵ پیغمبر علیه السلامه یا محمد سن بابا لرمزک ایدیه کلدیکی شیئی منع ایتمش سن

قول ایلده امر اولمشن (وانا اول المسلمین) و بن مسلمین مقدمی بن زیراکه هر پیغمبرک اسلامی امتک
اسلامی اوزره مقدمدر (قل اغیر الله ابنی ربا) دیکل که بن الله تعالی دن غیری ربی طلب ایدرینکه
عبادتده اول غیری اکاشریک ایدم (وهو رب کل شیء) والحال اول الله تعالی هر شیتک
ربیسیدر انک ماسواسی مر بوبدر ربوبیته صالح دکلدر (ولا تکسب کل نفس الا علیها) وهر
کشیتک کسب ایتدیکی و بال کندی اوزره اولور ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر ولید
بن المنقره دیردیکه بنم سیله کیدک خطایا کزی بن یوکلنه بن اکا جوابده بوآیت نازل اولدی
واشبوآیت آیه ایلده تأکید بیورلدیکه (ولا زر وزر وازره اخری) هیچ بر نفس حامله نفس
اخرا نک حلقی یوکلنر یعنی هیچ کسنه آخرک ذنبیلده مؤاخذه اولنور (ثم الی ربکم مرجعکم
فینبئکم بما کتمت فیهم تختلفون) یوم قیامتده مرجعکز رب تعالی یدر دینکز امرنده دنیاده
اختلاف ایتدی کز شیئی سزه خبر ویرر حتی که رشدغیدن وحق مبطلدن متمیز اولور
(وهو الذی جعلکم خلائف الارض) یا محمد امتی اول الله تعالی اهلاک ایتدیکی قرون ماضیه نک برینه
سزی یروزنده خلفاء قیلدی (ورفع بعضکم فوق بعض درجات) و بعضکزی بعضکز فوقنده خلق
ورزق و معاش و قوت و فضله درجات مختلفه اوزره رفع ایلدی (لیلوکم فیما آتاکم) تا که
سزه ویردیکی جاه و مالده اختبار ایدهر صنفی صدندن اولدینی حالتده طاعت و مخالفتن
کندویه اظهار ایدوب یوم قیامتده خبر وشری اوزره جزالرینه معرفت اوله لر (ان ربک
سریع العقاب) سنک ربک جل شانده نک عقابی سریدر زیرا که هر شیتکم کلور اول قریبدر
ویاعقابی دیلدیکنده سرعت ایدر (وانه لففور رحیم) اول الله تعالی مؤمن او اوب عمل صالح
ایشلنلره مغفرت ورحمت ایدیحیدر دینلدیکه الله تعالی سریع العقابدر شول کسنه کیم الله
تعالینک عهدنی حفظ ایتیه فضلندن ویردیکی نعمتک حقنی ادا ایتیه وغفور رحیمدر اول
کسنه به که سرآده وضرآده اکاشکر ایلده

سورة الاعراف وهی مائتان وخمس اوست آیات مکیه الاسکر آتی مکیه دکلدر اول
واسئلهم قولندن واذنقنا قولنده دینلدیکه واعرض قولنه دکلدر

بسم الله الرحمن الرحیم

(المص) اول الله تعالی لطیف و مجید وصادقدر (کتاب انزل الیک) اشبو سوره ویاقرآن
سکا انزال اولندی (فلا یکن فی صدرك حرج منه) ایددی صدرکده انلرک انی تکذیبلرندن
ضیق اولسون ویا اول سکا الله تعالی دن ایدوکنده صدرکده شک اولسون ویا ابلاغ وتأدیة رسالتدن
صدرکده ضیق اولسون (لتذربه و ذکرى للمؤمنین) انکله مؤمنلری انذار وتذکیر ایدهر سن
(اتبوا ما انزل الیکم من ربکم) دیکل که ربکز جل شانده سن سزه انزال اولنور قرآنه اتباع
ایدک (اتبوا ولا تتبعوا من دونه اولیاء) الله تعالی دن غیری انس وجندن سزی اضلال ایدنلری اولیاء

انلر حرامدر بر کیمسه که ضرورتله بو محرمانک اکلنه مجبور اولسه ویاغی وعاصی اولمیدنی حالده واکلنده حدی
تجاوز ایتیب سدر مقدری تناول ایتسه تحقیق ربک عز شانده ضرورتده محرمان تناولنی مغفرت و بیچاره لره رخصتله
مرحمت ایدر (وعلى الذین هادوا حرمانا کل ذی ظفر ومن البقر والغنم حرمانا علیهم شحومهما الا ما حملت

ظهورهما والحويا وما اختلط بمظلم ذلك جزئناهم ببغيمهم وانا الصادقون) يهودا هر طرقلوبی حرام ايتدك (مراد طرقلوب مشقوق
اوليه دينلدي يا خود دو ابدن بتون طرقلوبی وطيوردن يرتيجي طرقلوبی اوله) وبقر وغنمك ايج ياغلري حرام
ايتدك انجق ظهور و بطارينه متعلق ياغلري وبقر صقله ملاصق ﴿٤٦﴾ ياغلري وكمكرايله مختلط ياغلري

انخاذا اتمكز (قليل ما تذكرون) قتي از زمان سرتدكر ايدرسز (وكم من قرية اهلكناها
لجاءها باسناياتا اوهم قائلون) چوق قريده كه بزانك اهلق اهلك اراده ايتدك انلره عذابز
ايردي حالبوكه انلر كيجه ناغلر ابدی ويا كوندزك قیلوله ايدیلر یعنی انلره عذابز
توقلری اولدینی وقتده كاهی كیجهده دكاهی كوندزده ايردي (فاكان دعواهم اذ جاءهم
باسنا الا ان قالوا انا كنا ظالمين) چنانكه انلره عذابز ايريشه قول ودعا وتضرع لری بواولديكه
ظلمينه اعتراف ايتديلر حالبوكه اول حينه كي اعتراف نفع ايدردكلدر (فلنسلن الذين ارسل
اليهم) بزامتله انلره ارسال اولنان رسوللرك رسالتن قبول وانلره اجابت ايتدكلردن سؤال
ايدرز (ولنسلن المرسلين) ورسائلره ايسه اجابت اولندقلری شيئدن سؤال ايدرز (فلنقصن
عليهم بعلم) ويزاول كونده رسوللره تبليغلرين وامتله رسالتی ردلرين جيئي بيلور اولدینمز
حاله خبر وپررز (وما كنا غائبين) بزانلردن غائب دكل ايتدك كه انلرك احوالی بزه خفی اولیدی
(والوزن يومئذ الحق) وزن اعمالكه حقدركه يوم قیامته لابد اوليسردر ﴿٤٧﴾ روایت اولنديكه
يوم قیامته الله تعالی میزان نصب ايديسردر انك لسانی وایكي كفه سی اولور هر كفه نك وسعی
مشرق ومغرب اراسجه اولور ﴿٤٨﴾ وزنك كيفتنده اختلاف اولندی بعضیلر ديديكه وزن
اولنان محافف اعمالدر زیرا پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمدن روایت اولنديكه يوم قیامته
بررجلك طقسان طقوز سجلی نشر اولنه هر سجلك سعتی مدبصرجه اوله ﴿٤٩﴾ بعده انكچون
بربطاقه چيقاريله كه انده شهادتين كله سی یازیلور اوله اول سجلاك جيبي بر كفه يه وبطاقه
يالنكز بر كفه يه قونيله اول سجلاك جيمنده اول ببطاقه آغركه وبعضیلر ديديكه وزن اولنان
اشخاصدر ﴿٥٠﴾ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمدن روایت اولنديكه يوم قیامته بررجل
عظیم سین كتوريله كه عندالله اول جناح بموضه دكاو وزن اوليه دينلديكه الله تعالی نك وزن
اعمالده حكمتی عبادك دنياه اكا اولان ايمانلری اظهار وعقاده اوزرلرينه حقی الزامدر
(فن ثقلت موازينه فاولئك هم المفلحون) اول كسكه كه حسناي سيئاتندن ثقیل اوله انلر نجات
و ثوابه قائلردر (ومن خفت موازينه فاولئك الذين خسروا انفسهم بما كانوا بآياتنا يظنون)
واولكه حسناي خفيف اولوب سيئاتی ثقیل اوله اعدی انلر حظ نفسلرنده منبون اولديلر
شول سبيله كيم بزم آيتلریزه انكارله نفسلرينه ظلم ايدرلردی (ولقد مكنا كم في الارض) بز
سزی ريوزنده سكئی وذرع وتصرفله تمكين ايتدك (وجعلنا لكم فيها معايش) وسزچون
انده تجارت ومكاسب ومأكلا ومشاربدن ايام حياتكزده تعيش اسبابی قیلدق (قليل ما تشكرون)
سزه ويلان نعمت وكرامتله از شكر ايدرسز (ولقد خلقناكم ثم صورناكم) اصول و آياتكزی
خلق وسزی ارحام امهاتكزده تصوير ايتدك ﴿٥١﴾ ويا خود ظهر آمده سزی خالق ويوم ميثاقده
تصور ايتدك شول حينه كه انلری ذره مثالنده اخراج ايتدك ﴿٥٢﴾ ويا خود بزرزی اصلا ب
رجالده خلق ايتدك و ارحام نسا ده تصوير ايتدك (ثم قلنا للملائكة اسجدوا لآدم)

پیغمبر لری تکیب ایتدیلر تا که اول سبيله عذابز داندیلر انلره دیکه عند کرده کتاب و حجتدن امر (بعده)
معاوم و ارایسه انی بزه چيقارک سز انجق کند و ظنكزه تابع اولوب کذب سويلمکده سز (قل فله الحجة البالغة فلو شاء
لهديکم اجمعين) دیکه الله تعالی نك کتاب ايله حجت تامه سی وارد مراد ایلله البته جمله کزی هدایت طوغری یوله

ايدردی (قل هلم شهداءکم الذين يشهدون ان الله حرم هذا فان شهدوا فلا تشهد معهم ولا تتبع اهواء الذين كذبوا باياتنا والذين
لا يؤمنون بالآخرة وهم بربهم يعدلون) سن دیکه شول شاهد لری کزی كتورك كه انعام وحرث وسائرده الله تعالی
حرام ايتددر دیو شهادت ﴿٥٣﴾ ایتسونلر اکر انلر کذب شهادت ایدرلر سه سن انلری تصدیق ایتجه و بزم
آيتلری تکیب ایتدیلر

بعده ملائكة يه ديدككه آدمه سجده ايدككه اول سجده آدمه تحيت والله تعالی به عبادت ايدی
(فسجدوا لآلایس لم یکن من الساجدين) اول ملائكة آدمه سجده ايتديلر الا ایلایس اكا
کبر و حسندن سجده ايدنلردن اولدی (قال مامتك ان لا تسجد اذ امرتك) الله تعالی ديديكه
يا ایلایس بن سکا آدمه سجده ایت دیو امر بپور مشیکن امر مه امثالدن سنی نه شی منع ایلدی (قال انا خير
منه خلقتنی من نار و خلقتهم من طين) ایلایس ديديكه بن اندن خيرلرين زیراسن بنی ناردن وانی
طیندن خلق ايتدك وفاضله حسن اولمزه كه مفضوله سجده ایدله اوله انككه امر نیجه
حسن اولور ﴿٥٤﴾ انككه اول کبری ابتداء سنت ایلدی ﴿٥٥﴾ ابن عباس ایدر ابتداء قیاس ایدن ایلیدر
لكن قیاسنده خطا ایلدی اولكه رأیندن دینی بر شیشه قیاس ایدله الله تعالی انی ایلایسه قرین ایدر
﴿٥٦﴾ محمد بن جریر ایدر ایلایس ظن ایلديكه نار طیندن خبر لو اوله بیلديكه فضل الله تعالی نك تفضیل
ايتديكنده در والحال الله تعالی طینی نار اوزره تفضیل ايتدی ﴿٥٧﴾ حکما ديدیلر كه طینك نار
اوزره بر نیجه وجهدن فضل واردر كه اول طینك جوهرنده وقار و حلم و صبر اولدیندر كه
انككه آدم خطا سند نصكره توبه يه سبقت ايتدی حقی كه اول اكا اصطفا و اجتبابی مورث
اولدی ﴿٥٨﴾ و نارك جوهرنده ايسه خفت و طیش وحدت و ارتقا و اولغله ایلایس شقاوند نصكره
استكبار و اصراره سبقت ايتدی حقی كه اول اكا لغت و شقاوی مورث اولدی ﴿٥٩﴾ ودخی
طین اشیا نك جهنمه و نار ايسه اشیا نك تفریقنه سیدر ودخی طین نبات و اشجارك حیاته و نار ايسه
هلاكنه سیدر (قال فاهبط منها) الله تعالی ایلایسه ديديكه جتدن و یا سعادن ارضه اينكل
دينلديكه ملك ارض ایلایسك ایدي الله تعالی انی ارضدن جزایر بحره سوردی عرشى بحر
اخضرده در ارضه كيرمن الاسارق كبی (فايكون لك ان تكبر فيها) سكا صبح اولمزه كه اول
جتده تكبر ایدله سن زیرا كه اول مطيع و خاشع مكانيدر اشبونده تنیه واردر كه اهل تكبر
جتته لایق اوليه وحق تعالی انی طرد و اهابطی تكبر بچون اوله بوخسه مجرد عصیانچون
دكل (فاخرجك من الصاغرين) اعدی جتدن چیققل زیرا سن تكبر سبيله اذلاء دنسن
﴿٦٠﴾ اول اجلدن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ديديكه ﴿٦١﴾ من تواضع لله رفعه الله ومن تكبر
وضعه الله ﴿٦٢﴾ بر كسكه كه الله تواضع ایدله الله تعالی آنی درجات عالییه رفیع ایدر و اولكه تكبر ایدله
الله تعالی انی ذلیل و مهان ایدر (قال انظرنی الى يوم یبعثون) ایلایس ديديكه یارب يوم قیامته
دکین بكامهلت وبروب اولدر مكل و یا عقوبتی تجیل ایتكل (قال انك من المنظرين) الله
تعالی ديديكه سن امهال اولمشلردن سن یعنی وقت معلومه دكین كه اول نفخة اولیدر و یا بروقه
دکین كه انك نهایت اجلدر كه الله تعالی آنی بیلور الله تعالی انك استظاريله اكا انظارنده
حكمتی اولدر كه انك اغوا سی عباد ابتلاء و قته اوله و مطيع عاصیدن تمیز ایدله و اجر و وزر عظیم
اوله ﴿٦٣﴾ دينلديكه كاهی خطاب غطبك شرفیچون اولور قچان تضرع و ابتهاج مخلنده اوله

آيتلری تکیب ایتدیلر
واخرته ايمان ايمانلرك
هوالمینه تابع اوله
زیرا انلر بتلری الله
تمایه برابر طورلر
(قل تعالوا اتل ما حرم
ربكم عليكم الا تشرکوا
به شیئا وبالوالدين احسانا
ولا تقتلوا اولادكم من املاق
نحن نرزقكم وایاهم ولا
تقربوا الفواحش ما ظهر
منها وما بطن ولا تقتلوا
النفس التي حرم الله الا
بالحق ذلكم وصيكم به
لعلكم تعقلون) دیکه كلك
سزه ربكرك حرام ايتديكي
شیئی تلاوت ایدله بکه
الله تعالی به برشی اشترك
ایمك ووالدينكزه احسان
ایدوب اسات ایمك
و قکردن خوفله اولاد کزی
قتل ایمك زیرا سزه
وانلره رزق بز وپررز
واشكار وکزلوده زنایه
قرب اولمك ومؤمن
ومعاهددن الله تعالی قتلی
حرام ايتديكي قتل ایمك
مکر (مرتد وزنای محسن
وقصاص ایچون) حقله

اوله اشبو تفصیل اولنان امر ونهیك الله تعالی سزه حفظی امر ایلدی کنا کالیله تعقل ایدله سز ولا تقربوا مال الیتم الا
بانی هی احسن حتی یبلغ اشد و اوفوا الکیل والمیزان بالقسط لا تکلف نفسا الا وسعها و اذا قتلتم فاعدلوا اولوکان
ذاقربی وبعهد الله اوفوا ذلكم وصيكم به لعلکم تذكرون) و مال یقیمه قریب اولمك مکر كه انك بلوغ ورشدنه دك مالتك

حفظ وناماسه سى احسن ايدى سز وعدله كيهي تمام اولچك ورازوي تمام وزن ايدك هر كسه انجق قدرى قدر
تكليف ايدى سز (يعنى اكر عدله مراعات اولور كن بلا قصد كيل ووزنده قصور اولور سه عفو اولور و حكومت ياشه ادمه
سويديك زمان صدق وعدله سويك اكر مدعى يامدى عليه ٤٨ اقربا كردخى اولور سه و بين الله و بين الناس

اولان عهد كزه وفا ايدك
پوسزه تلاوت اولنان
احكامى الله تعالى سزه
امر ايدى شايد كه متذكر
ومتعظ اوله سز (وان هذا
صراطى مستقيما فاتبعوه
ولا تتبعوا السبل فتفرق
بكم عن سبيله ذلكم وصيكم به
لعلكم تتقون) اشبو ايكي
آيتده اولان بيان شريعت
وهر جنت اوله ورق بنم
صراط مستقيمدر اكا
تابع اولك پرا كنده يوللره
وايدان مختلفه اتباع ايچيك
كه اول يوللر سزى راه
حقدين تفريق و دورايدر
الله تعالى سزه بواى اولنانلره
اتباعه حكم ايدى تا كه
ضالاندين اتقا ايدى سز
(ثم اينما موسى الكتاب
تماما على الذى احسن
وتفصيلا لكل شى وهدى
ورحمة لعلهم يلقاه ربهم
يومنون) اشبو آيتنده
مذكور اوامر و نواهى
قديمده بيان اولند قد نصكره
موسايه دخی توريقي انارك
احكامه احسن وجهه قيام
ايدنلره نعمتمزك تمامي

روى شيتك تفصيلي بيان ايچسون وردك وانلره هدايت ورحمتدر شايدكه بنى اسرائيل ديارينك (ولباسرى)
امريله بته و ثواب وعقابه ملاقي اوله جقارينه ايمان ايدلر وهذا كتاب انزلناه مبارك فاتبعوه و اتقوا لعلكم ترحمون
پوقر آن كريمكه بز انزال ايدك كثر النفع بر كسابدر اكا اتباع ايدكوا كا مخالفتدن حذر ايدك شايدكه اكا تبيعه

رحمت اوله سز (ان تقولوا انما انزل الكتاب على طاقتين من قبلنا وان كنا عن دراستهم لغافلين) اى اهل مگه سز
بزدن مقدم يهود و نصارى به انزال اولنان كتاب لسانمزجه اولمديفتدن اى او قومقدن غافلر زردريدك زانى ديمه مكر ايچون لسانكزجه
سزه قرآنى كوندردك (او تقولوا ٤٩ لو اننا انزل علينا الكتاب لكنا اهدى منهم فقد جاءكم بينة من ربكم

ولباسرى دخی نور ويا حله ويا ظفر ايدى سويلى عورت برلرى آچليق او تانديلر يغمبر عز
صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر آدم عليه السلام اوزون بويلو چوق صاحلو ايدى اندن اول
خطاصدور ايدى چك عورت برى آچلدى اول حالتدن او تانوب قاچنه بونلدى كيدر كن جنت
اشجارندن برينه صاحى طولاندى رب تعالىدن ندا كلديكه يا آدم بندغى قاچرسن ديديكه
يارب خطا ايتشين اوتاندم (وطبقا يخفضان عليهما من ورق الجنة) بعده آدم و حوا
جنتك انجبرى پيراغندن بر مقدار آلوب برى برينه الزاقله اندن ايكي سى بر لباس ايدنديلر
(وناديهما ربهما الم انهما عن تلكما الشجرة) رب تعالى اول ايكي سته ديديكه بن سزى اشبو
شجره اكلندن نهى ايتدميدى (واقل لكما ان الشيطان لكما عدو مبين) و شيطان سزه عدو
مبين ايدى كي بيلدر مديدى اشبو دليليدركه مطلق نهى تحريم ايچون اوله محمد بن قيس ايدر
رب تعالى آدم عليه السلامه بن سنى شجره مخصوصه اكلندن نهى ايتشيك نيمون بك عصيان
ايتك ديديكه يارب بكا اى حوا ايدردى حوا ديديكه يارب بكا اى حيه بيوردى حيه ديديكه
يارب بكا اى ابليس بيوردى الله تعالى ديديكه يا حوا ايتكم سن اول شجره دن دم آتدك هر آيدى دمك
آقسون ويا حيه سنك اياقلى كي كسدم من بعد يوزك اوزره يوربه سن وبنى آدمدن سكاملقى
اولان سنى اولدر مكه قصد ايلسون ويا ابليس سنى بنى آدمه ميفوض ايتدم ابدالفت اوله سن
(قال ربنا ظننا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين) آدم و حوا ديدلر كه يارب
بز كند عزه ظلم ايتدك اكر سن زه مغفرت ورحمت ايتز سك بز يانكار لردن اولورز اشبو
دليلدر كيم عبدصفايرى اوزره معاقب اوله اكر مغفرت اولورزه معترله اددلر كه اجتاب
كبارله صفار اوزره معاقبه جائز اولز و آدم و حوا نك بوقوللرى مقربين عادى اوزره در كيم
انرسيانندن صغبرى استعظام و حسانندن عظمى استحقايردلر (قال اهبطوا بعضكم لبعض
عدو) الله تعالى آدم و حوا و ابليس ديديكه جنتدن يره اينوك آدم و حوا ابليس و ابليس انلره
معادات ايدر اولدينى حالده (ولكم في الارض مستقر ومتاع الى حين) وسرك ايچون بر
يوزنده موضع استقرار و معاش و اردر شول و قته دكين كه آند آجال كز منقضى اولور (قال فيها
نحيون وفيها تموتون ومنها تخرجون) الله تعالى آدم و حوا و ذريه لرينه ديديكه يريوزنده
معيشت ايدرسز و مو تكزده اكادفن اولور سز و يوم قيامده بمث و جزاء ايچون اندن
چيقاريلور سز (يا بنى آدم قد انزلنا عليكم لباسا يواري سوآتكم) يا بنى آدم بز سز چكون عورت كزى
سترايدر لباس خلق ايتدك يعنى سمان ماء انزاليله كيم اول پندوكتان وغيرى اشياي بتورركه
اندن لباس حاصل اولور روايت اولنديكه اهل جاهليت كبه ي عريان طواف ايدوب
ايچنده الله تعالى به عصيان ايتديكمز ثيابه طواف ايتمز ديرلردى اويله اوله بو آيتى انزال
ايدوب سترايله امر اولندي (وريشا) و دخی لباس زينت انزال ايتدك كه انكله تجمل ايدرسز

عذابك ياخود ربك (بيان) (ثاني) (٧) تعالانك عذابى امرنك ياخود ربك جل وعلا نك بعضى اشراط
ساعتك علامتلى كلسرينه منتظر لردر (خروج دجال و نزول عيسى عليه السلام و سائر كى) شول كونكه ربك بعض
آياتى كلكده (شمسك مغربدن طلوعى كى ياخود انلرك سكرات مسوقى كى) اولكونده بر كيمسه ايمانه كلك قائده

انجرا کر اندن مقدم ایمانه کلامش یا خود ایمانده برخبر کسب انجاش ایه یا محمد سن دیکه اول علامت کلسنه سز
انتظارده اولک بز دخی منتظر لر ز به نجات سزه ویدر ۵۰ انیسانک بعضی تصدیق و بعضی تکذیبه
فی شیء انما امرهم الی الله ثم ینبئهم بما کانوا یفعلون انلر که ۵۰ انیسانک بعضی تصدیق و بعضی تکذیبه

(ولباس التقوی ذلک خیر) شول لباس تقوی خیر لودر شول لایندیکه انکله عورتانکزی
سترایدر ایدر و یا بجل ایچون آنی کیر سز ۵۰ لباس تقواده علما اختلاف ایندیلر دینلر دیکه اول
ایماندر و یا خود حیاتر که اول تقوایه بعث ایدر و یا عمل صالحدر و یا سمع حسندر و یا خشیت
اللهدر و یا شول آتدر که حربده انکله اتقاء ایدیلور و یا صوف و ثیاب خشنه در که اهل ورع
کیر (ذلک من آیات الله) انزال اولنان لباس الله تعالی ک آیتلرندن بر آیتدر که انک فضل ورخته
دلالت ایدر (لعلهم یدکرون) تا که تذکر ایدوب نملرین بیلر و یا متعظ اولوب قیامدن
تورع ایدر (یا بنی آدم لا یفتنکم الشیطان کا اخرج ابویکم من الجنة) یا بنی آدم شیطان سزی
جته دخولدن متعلقه فتنه لدر مسون نیکم ابوینکز آدم و حوای فتنه سیله جتندن چقاردی
(نزع عنهما لباسهما لیربهما سوا آتیهما) اول ایکسندن لباسلرین چقارمغه سبب اولدر که عورتلرین
بری لرینه کوسره ایددی سز دخی انک فتنه اطاعت ایدر سکز دین و تقوا کز ثیابی سز دن
نزع ایدوب دینکز عیون کشف ایدر (انه یریکم هو و قیله من حیث لا ترونهم) زیرا که
شیطان و جنودی سزی کور لر بر حیثیتدیکه سز انلری کور سز ۵۰ اول اجلدن مالک بن
دینار دیدیکه شول عدو کیم سنی کورر سن ایه انی کورر سن شدید المؤمندر مکر اول کسنه کیم
الله تعالی انی اندن عصمت ایدر (انا جعلنا الشیاطین اولیاء للذین لا یؤمنون) شیاطینی بز مؤمن
اولیائره اصداق و قرنا قیلدق حتی که اغوالر یله انلرک غوایت و ضلالتلرین ارتور لر (واذا
فعلوا فاحشة قالوا وجدنا علیها آباءنا و الله امرنا بها) بچان انلر قجده متناهی بر فعل ایشله سدر
صنعه عبادت کبی و طوافده عورتلرین کشف کبی در لر که آباءنزی انک اوزره بولدق و الله تعالی بزه
انی امر ایلدی ۵۰ انلر ایکی امرله احتیاج ایندیلر که اول آباءلرینه تقلید و الله تعالی به افتقاردر
اولکیسنک فسادی ظاهر اولدینچون اندن اعراض و ایکنجی بی رد ایلدی بویه دیمسیله که
(قل ان الله لا یامر بالفحشاء) دیکل که الله تعالی فحشاء ایلر امر ایدر دیکدر بلکه مادق انک اوزره
جاریدر که محاسن افعال ایلر بیوز و مکارم خصاله قدره (أقولون علی الله ما لا تعلمون)
شول حقیقتن یلدیککزی شیء کذبیه الله تعالی به اسنادی ایدر سز (قل امر ربی بالقسط)
دیکل که ربم جل شانده عدله امر ایلدیکه اول هر امرده وسطدر افراط و تفریطدن متجافدر
(واقیموا وجوهکم عند کل مسجد) و هر مسجد عندنده اول الله تعالی نک عبادتده توجه
ایدک مستقیم اولوب انک غیری عدول ایتمز اولدینکز حالده ۵۰ و یا خود یوز لر یکزی قبله
جانبه یونلدر هر سجود کز و قنده و یا سجود کز مکانه و یا خود هر قنق مجده که انده نماز
حاضر اوله یوخسه مساجد کزه رجوع ایچون نمازی تأخیر ایتمکز (وادعوه مخلصین له الدین)
اول الله تعالی به عبادت اینک طاعت و عبادتکزی انکچون خالص ایدر اولدینکز حالده زیرا که
مصبر کز اکادر (کابدن کم تمودون) اول الله تعالی ابتداده سزی انشاء ایندیک کبی انک امامده

دینلرینی برا کنده ایلدیلر
و دینلرنده دخی فرقه فرقه
اولدیلر سن انلردن
دکلسن انلردن یزار سن
انلرک جزا و مکافاتده
امر لری الله تعالی به
مفوضدر قیامتده الله تعالی
انلره دنیاده کی فعل لرینی
خبر و پرور جزا لرینی ایدر
(من جاء بالحسنة فله عشر
امثالها و من جاء بالسيئة
فلا یجزي الا مثله و هم
لا یظلمون) برخبر عمل
ایله کلن کیسه ایچون انک
اون مثلی اجر واردر
برکنه ایله کلن کیسه به
انجق انک مثلی بر جزا
واردر اگر عفو اولنر سز
انلر نوابلرینک نقصانی
و عقابلرینک زیاده سیله
ظلم اولنر لر (قل انی هدینی
ربی الی صراط مستقیم)
دینا قیامده ابراهیم حنیفا
و ماکان من المشرکین)
ربم تعالی بنی دین اسلام
اولان صراط مستقیمه
هدایت ایلدی دی بر دینکه
ثابت مستحکم و ثابت و اول
دین خالصده اولان

ابراهیم علیه السلام ملتیدر و اول ابراهیم علیه السلام مشرک لردن اولدی (قل ان صلاتی و نسکی (سیله)
و بحیای و معانی لله رب العالمین لاشریک له و بذلك امرت و انا اول المسلمین) دیکه تحقیق بنم نمازم و قربانم یا حجه
و ایمان و طاعتده حیات و معانی اول شریک و نظیری اولیان رب العالمین الله ایچوندر و بو اخلاصه امر اولنشم

و بن مسلمینک مقدم (زیرا ینغمبر لر دینده امتک مقدمدر) (قل اغیر الله ابنی رباه و هو رب کل شیء ولا تکسب
کل نفس الا علیها ولا ترز و ازرة و زراخری ثم الی ربکم مرجعکم فینبئکم بما کنتم فیه تختلفون) دیکه بن الله تعالی دن
غیری رب طلب ایدریم که عبادتمده ۵۱ شریک ایدریم حال بو که اول الله تعالی هر شریک ربسیدر (ما عداسی جملة

سیله ینده اول حالته عودت ایدر سز ۵۰ ابن عباس ایدر الله تعالی بنی آدمی ابتداده ۵۰ هو الی
خلقکم فکم کافر و منکم مؤمن ۵۰ مصداقجه مؤمن و کافر خلق ایلدی یوم قیامتده ینده انجلین
اعاده ایدر جابر ایدر موتلری اولدینی حالت اوزره بعث اولنور ۵۰ قال انبی صلی الله تعالی
علیه وسلم بیعت کل عبد علی مامات علیه المؤمن علی ایمانه و الکافر علی کفره ۵۰ ینغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم ایدر هر عبد موتی اولدینی حالت اوزره بعث اولنور مؤمن ایمانی اوزره و کافر
کفری اوزره ۵۰ محمد بن کعب ایدر برکنه که الله تعالی انی شقاوت اوزره خلق ایتمش اوله ینده
اکا عودت ایدر سدر اگر چه اهل سعادت اعمالی ایشلر سده نیکم ابلیس اهل سعادت اعمالی
ایشلش ایکن شقاوت عودت ایندی و اولکه الله تعالی انی سعادت اوزره خلق ایتمش اوله ینده
اکا عودت ایدر سدر اگر چه اهل شقاوت اعمالی ایشلر سده نیکم سحره فرعون اهل
شقاوت اعمالی ایشلش ایکن سعادت عودت ایندی ۵۰ قال انبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان
العبد لیسئل فیما یری الناس یعمل اهل الجنة و انه من اهل النار و انه لیسئل فیما یری الناس یعمل
اهل النار و انه من اهل الجنة و انما الاعمال بالحوالیم ۵۰ ینغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر
بر عبد ناسک منظوری اولان حالده اهل جنت عملن ایشلر حالبو که اول اهل نار دندر و بر
عبد آخر ناسک منظوری اولان حالده اهل نار عملن ایشلر حالبو که اول اهل جنت دندر اوله
اولسه اعمالده معتبر عمرک آخرنده حاصل اولانه در (فریقاهدی) الله تعالی بر فریقده ایمانی
توفیق ایندی (و فریقاهق علیهم الضلالة) و بر فریقده ایدر اول قضاء سابق مقتضاسجه
خذلانی ایجاب ایندی (انهم اتخذوا الشیاطین اولیاء من دون الله) که انلر الله تعالی دن غیری
شیاطینی اولیاء اتخاذا ایندیلر (و یحسبون انهم مهتدون) و کندیلرین هدایت اوزره ظن
ایندیلر ۵۰ اشود لیلدر که کندوبی دین حق اوزره ظن ایدن کافرایله شول دین باطلده ایدوکن
بیلن کافر معاند مساوی اوله ۵۰ دینلر دیکه اگر اول کافر غلطی نظرده مقصر ایدر (یا بنی
آدم خذوا زینکم عند کل مسجد) یا بنی آدم هر مسجد عندنده زینکزی اخذایدک ۵۰ دینلر دیکه
بنوعامر هراة اولدق لر حالده طواف ایدر لر دی عورتلرین سز ایچون لبس ثیابه امر اولدیلر
۵۰ مجاهد ایدر زینت ماوراء عورتی اگر چه عبا ایلر ایدر سز ۵۰ ابن عباس رضی الله تعالی
عنه ایدر زینت اولدر که سواة اورتیله و دخی سائر جسده جیدرز و متاعدن کیله ۵۰ انس
حدیثنده ایدر یعنی صلاتی نعلکزی لابس ایکن ادا ایدک بعضیلر دیندیکه زینتله امرده یوم جمعه
طیب و سواک دخی داخل اولور ۵۰ کیه و غیرلر ایدر هر مسجد عندنده اخذ زینتله امر
مسجدی تعظیمه متعلق اولور فضل ایچوندر و دخی انده واقع اولور فعل ایچوندر اعتکاف و صلاة
و طواف کبی ۵۰ و دینلر دیکه اشوایتده دلالت واردر که صلاة ایچون زینت واجب اوله ۵۰
امام مالک اشوایت دلالتیه مساجد قائلده ایدر سز صلاتک کراهته ذاهب اولدی و سلفندن

مربوبدر) و هر نفس انجق
کند و کسب ایندیک و بالی
کند و اوزره در و هیچ
بر نفس اخبرک و زرنی
یوکنمز هر کس کند و
عذابنی چکر صکره قیامتده
رجوعکز دیکر تعالی ایدر
دنیاده دینکز خصوصنده
اختلاف ایندیککزی شیئی
سزه خبر ویر ۵۰ ولید
ابن مقبره جماعته بکاتب
اولک کنه اهریکزی بن
یوکنسورم دینکله بو
۵۰ ولا ترز و ازرة ۵۰
نازل اولدی (وهو الذی
جعلکم خلائف الارض
ورفع بعضکم فوق بعض
درجات لیلوکم فیها انا کم
ان ربکم سریع العقاب
وانه لغفور رحیم) ای
امت محمد اول الله عظیم
الشان کجش امترک
یرینه سزی ارشده خلفا
ایلدی و بعضکزی بعضکز
اوزره رزق و معاش
و فضل و سائر درجه لر
جهتیه رفع ایندی تا که
سزه و بریلان مال و جاهده
تشکر کزی و طاعت

و مخالفکزی تجربه ایدوب قیامتده جزا لرینی و بره تحقیق ربک جل شانده حضرتلرینک شکر و طاعت ایمانلره عقابی
سریدر و شا کر لر و طاعت ایدلره مغفرت و رحمت ایدیمیدر
سورة الاعراف مکة و آیها مائتان و خمس آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(المص) الله لطيف وحيد وصادق قدر علما ومفسرين اسم قراندر باسم سوره در ياخود هر حرف بر اسماء الله اشارت در ديويان اجتماع الله يعلمه (كتاب انزل اليك فلا يكن في صدرك ٥٢ حرج منه لتذربه وذكري للمؤمنين) سنك

طرفه انزال اولش
بوركتا بدر انك تبليغند
وقومك تكذبين
صدركه ضيق اولسون
انك كافر لري قورقودب
مؤمنه پند و نصيحت
ذكر اوله (اتبعوا ما انزل
اليكم من ربكم ولا تتبعوا
من دونه اولياء قليلا
ما تذكرون) ربكردن سزه
انزال اولنان قرآنه تابع
اولك الله تعادن غيري
مضل انس وجن دوست
اتخاذيله انله تابع اوليك
اول غيره متابعتي آزا جق
تذكر ايدرسكز) وكم من
قرية اهلكناها فجاءها
بأسنا بيانا واهم قائلون
كفار وفجار دن جوق قريه
وشهره بز انرك اها ليسني
هلاكله حكم ايلدك بزم
عذابم انله كيجده
ياخود ماملوري اولديني
كوندز راحت نده كلدی
(قوم لوط وقوم شعيب
عليه السلام كبي) فما كان
دعويهم اذ جاءهم باسنا الا
ان قالوا انا كنا ظالمين
عذابم انله كلدكده

انرك دعا و نصرت لري اتحق بز ظالمردن اولدق ديو اعتراف اولدي مع هذا اول وقتده كه (فيها)
توبه واعتراف لري فائده ايتز (فلنسلن الذين ارسل اليهم ولنسلن المرسلين) قيامته انله ارسال اولنان رسول لري
قبول استكردن و رسول له دخي انرك اجابت لرندن سؤال ايدرز (فلنقصن عليهم بعلم وما كنا غائبين) واول پيغمبر لرك

تبليغ لري و امت لري سنك اطاعت و مخالفت لري جله معلومز اولديني حاله خبر و رر زيرا انلردن غائب و افعال واقوال لرندن
بغير دكلز (والوزن يومئذ الحق فن ثقلت موازينه فاولئك هم المفلحون) قيامت كونده اعمالك وزن اولنسي حقد
كيك كه حسناي سينانندن آخر كه ٥٣ اول كيسلر فلاح بولوب نجاته ايريجيلدر (ومن خفت موازينه

فيها خالدون) وشونركه بزم آيت لري عزي تكذيب و اكايمانندن تعظم و تكبر ايدلر ايدلر
اصحاب ناردن انده دائلردر (فن اظلم من افترى على الله كذبا او كذب باياته) شول كسدهن
اظلم كيدر كه الله تعالى به ديديكني ديشدر ديه و ياديديكني تكذيب ايدلر (اولئك ينالهم نصيبهم
من الكتاب) ايدلر انلر ارزاق و آجالندن كتابت اولنان نصيلري ايرر و يالوح محفوظه انلر
ايچون ثابت اولان نصيلري ايرر (حق اذ جاءتهم رسالتنا يتوفونهم) حق قچانكه انلر روح لري
قبضه رسول لري ملك الموت واعوانى كله (قالوا اين ما كنتم تدعون من دون الله) ديلركه
قنى شول آله كز كه الله جل شانده دن غيري انلر عبادت ايدرديكز (قالوا ضلوا عنا) ديلركه
آلهه مز بزدن غائب اولديلر (وشهدوا على انفسهم انهم كانوا كافرين) ومعانته عذاب عندنده
كنديلرك كافر ايدلر اعتراف ايدلر (قال ادخلوا في اثم قد خلت من قبلكم من الجن والانس
في النار) الله تعالى و ياملائكدهن بري يوم قيامته انلر ديه كه جن وانسدن سزدن اول كچن
امترك كفاريله ناره كيرك (كلما دخلت امة لعنت اختها) هريار كه برامت ناره داخل اوله
انندن اول كچن ديدلر شريته يعني يهود يهوده و نصارى نصاريه و اتباع قادهيه لعنت ايدلر (حق
اذا دار كوا فيها جعجا) حتى ناره جعبي تدارك و تلاحق و اجتماع ايدلر (قالت اخر بهم لا وليهم ربنا
هو لا اضلونا فاتهم عذابا مضعا من النار) انرك ناره صكره كيرنريكه اتباعدر اول كيرن قاده حقتده
ديلركه ياربنا اشوقاده بزم ضلالي سنت ايدوب بز انلر اقتدا ايتشيدك ايدلر انلر ناره عذابي
مضاعف ايلكل كه انلر ضال و مضل ايديلر (قال لكل ضعف) الله تعالى ديه كه قاده و اتباعدن
هر صنف ايچون عذاب مضاعف واردر اما قادهيه كفرو ضلال لريچون و اتباعه كفر و تقليد لريچون
(ولكن لا تعلمون) لكن سزدن هر صنف صنف آخر ك عذابي شدتن بيلرز (وقالت اوليهم
لاخيرهم فما كان لكم علينا من فضل) قاده اتباعه ديه كه كافر اولديكز بزم كفر من كبي كفر
و معصيتدن برشيده بزم سرك اوزريكزه فضل بوقدر بلكه بز و سز ضلالده و عذابيه استحقاقده
مساويلرز (فذوقوا العذاب بما كنتم تكسبون) الله تعالى انلر و ياقاده اتباعه و ياول ايكي
فريق بري برلريته ديه كه دنيايه كسب ايتديككز كفر و ضلالتكز سبيله عذابي ذوق ايدك
(ان الذين كذبوا باياتنا واستكبروا عنها لا تفتح لهم ابواب السماء) شونركه بزم آيت لري عزي
تكذيب و اكايمانندن تعظم ايتديلر انلر ادعيه و اعماله و ياروا حنه ابواب سماء اچيلز (ولا يدخلون
الجنة) حق يلج الجلل في سم الخياط) انلر جته كير من مكر كه دوه ايكته دلكنه كيره يعني انلر ايدا
جته كير دكلدر ٥٤ زيرا چنان برشي امر بحاله تطبيق اولنه انندن منكم تا كيدنه دليل اولور
(وكذلك نجزي المجرمين) جتدن حرمان جزاسي كبي الله تعالى به اشارك ايدلر جزا ايدرز
(لهم من جهنم مهادومن فوقهم غواش) انلر ايچون مختلريته ناردن فراش و فوقلريته لحاف
واردر (وكذلك نجزي الظالمين) ناردن اشو جزا كبي ترك ايمان و اختيار شر كه نفس لريته

سجده ايديجيلدرن اولدي (قال ما منعك الا تسجد اذا امرتك قال انا خير منه خلقتني من نار و خلقتك من طين) الله تعالى ابليس
بن سكا سجده ايله امر ايتشيكسن سني سجده ايتكدن نه شي منع ايتدي بيوردي ابليس بن آدمدن خير لوم زيرا بنى ناردن واني
چاموردن خلق ايتدك ديدى (قال فاهبط منها فما يكون لك ان تكبر فيها فاخرج انك من الصاغرين) الله تعالى ابليس

دیدیکه کوکدن یا جتدن این سکا جتده کبر ایتمکک صحیح اولمز امدی جتدن چیقکه تحقیق سنن کبرک سبیلہ خوار و ذلیل در سنن (قال انظرني الى يوم يبعثون) ابليس يارب بكا قيسامه دك عمر ومهلت ويرديدي (قال انك من المنظرين) حق تعالى ابليس وقت معلومه دك سن مهلت ويرمشر دسنين بيوردي ﴿٥٤﴾ (قال فما اغويي لا قدن لهم صراطك

ظلم ايدنره جزا ايدرز (والذين آمنوا وعملوا الصالحات لانكاف نفسا لاوسعها) شونلر كه مؤمن اولوب عمل صالح ايشلدير بزهيچ برنفسه اعمال صالحدن تكليف ايتمرز مكرانيكه اول ايشلكه طاقتي اوله (اولئك اصحاب الجنة هم فيها خالدون) ايمدي انلر اصحاب جتدر جتده داغلر در (وزعنا ما في صدورهم من غل) قنلرنده اسباب غلي چيقاروب انلري اندن پاك ايدرز تاكه پنلرنده تواددن غيري شي اوليد (تجري من تحته الانهار) غر قنلرنك واغاجلرينك التندن نهرلر اقرار تاكه انكله لذت وسرورلري زياده اوله (وقالوا الحمد لله الذي هدانا لهذا) ديدلر كه اول الله تعالى به جدا ولسونكيم بزير عمله هدايت ايتديكه انكله بزير بونفيعه ابركوردی (وما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله) اكر الله تعالى بزه هدايت ايتسه بزير اكانائل اولور دكل ايدك (لقد جاءك رسل ربنا بالحق) ريمزجل شانك رسوللري بزير دنيايه كلوب بزير انلري تصديق وقوللريله عمل ايتشيدك (ونودوا ان تلكم الجنة اورتوها بما كنتم تعملون) چنانكه انلر جنتي ايراقدن كورلر ندا اولندلر كه اشباوول جتدر كه اول سزه و برلدي شول اعمال صالحه سبيله كيم سزاني دنيايه ايشلديكز ﴿٥٥﴾ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ما من احد الا وله منزلة في الجنة ومنزلة في النار فاما الكافر فيرث المؤمن منزلة من النار واما المؤمن فيرث الكافر منزلة من الجنة ﴿٥٦﴾ وينغمر من صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر مؤمن وكافردن هر كسكه نك جتده ونارده برمنزلتي واردر اما كافر مؤمنك نارده كي منزلته وارث اولور ومؤمن كافر ك جتده كي منزلته وارث اولور (ونادي اصحاب الجنة اصحاب النار ان قد وجدنا ما وعدنا ربنا حقاهل وجدتم ما وعد ربكم حقا قالوا نعم) اهل جنت جتده دخول ايديجك اهل ناره ندا ايدوب ديدلر كه ريمزجل شانك بزه وعد ايتديكي ثوابي حق بولدي سزدي انك وعد ايتديكي عذابي حق بولديكزي ديدلر كه نعم حق بولدي (فاذن مؤذن بينهم ان لعنة الله على الظالمين) ايكي فريق بيننده برمنادي ديدلديكه يعني صاحب صور ندا ايدكه الله تعالى نك لعنتي كافرلر اوزره در (الذين يصدون عن سبيل الله) كه انلر ناسي طاعة الله دن صرف ايدولردي (ويغفونها عوجا) واندن زيف و ميل طلب ايدولردي (وهم بالآخرة كافرون) وانلر آخرة كافر ايدولر (وبينهما حجاب) حالبو كه اول ايكي فريق بيننده ويا جنت و ناره بيننده حجاب اولور كه اول ايكسندن هر برينك آري آخره واصل اوليد كه اول ﴿٥٧﴾ فضر ببنهم بسور ﴿٥٨﴾ قوله مراد در (وعلى الاعراف رجال) اول حجابك اعالي سي اوزره رجال واردر ﴿٥٩﴾ ديدلديكه اعراف بر سوردر كيم جنت و ناره بيننده ضرب اولوبدر ﴿٦٠﴾ واشبور جالده مفسرين اختلاف ايتديلر ابن عباس ايدر انلر شول قومدر كه حنات وسيناتلري برابر اولور سيناتلري انلري جتده دخولدن منع ايدر وحسانتلري ناردن اجاره ايدر ﴿٦١﴾ اوليه اولسه اول مكانده ايقاف اولنورلر حتى كه الله تعالى حقلرنده ديدلديكي وجه اوزره قضا ايدوب بعده جتده ادخال ايدر جله دن صكره

و ذريتكله جهنمي طولدير برم بيوردي (ويا آدم اسكن انت وزوجك الجنة فكلما من حيث شئتما ولا تقربا) (جتده) هذه الشجرة فتكونا من الظالمين) اي آدم سن وزوجك حوا جتده ساكن اولك و ديدلديكز جنت ميوه ونمترلندن ونه كه استر سكر اكل ايدك لكن بو (بغداي يا اوزوم) اغاجنه يقين اوليك كه نفسكزه ظلم ايدنلردن اولور سكر

المستقيم) ابليس چونكه بني رجتكدن طرد ايلدك باري بني آدم ايجون سنك صراط مستقيم اولان دين اسلام يولنه اوتوروب وسوسه ايله انلري اضلال ايديم ديدى (ثم لا ينهم من بين ايديم ومن خلفهم وعن ايمانهم وعن شمالكهم ولا تجد اكثرهم شاكرين) صكره اولكرندن كلوب (بعث وحشركي امر اخرته شكه دوشره يم) اردلرندن كلوب (انلري دنيايه رغبت ايتدري يم) صاغ طرفلرندن كلوب (طاعلرينه عجب وريا القا ايديم) صول طرفلرندن كلوب (قنلرينه معاصي لذتي يريم) سن اول بني آدمك چوغني ويردكك نمترلر شاكز بولمز سن ديدى (قال اخرج منها مذوفا مدحورا لمن تبعك منهم لاملن جهنم منكم اجمعين) الله تعالى ابليس معيوب ومطرود وور جتدن دور اولديك حالده جتدن چيق بني آدم دن سكا اطاعت ايدنله وسنكله

(فوسوس لهما الشيطان ليبدى لهما ما وري عنهما من سواتهما وقال ما نهيكما ربكما عن هذه الشجرة الا ان تكونا ملكين اوتكونا من الخالدين) شيطان انلر ك مستور عورت يرلري آچلق ايجون انلره وسوسه وروب ديديكه سزير بكرز بوشجره دن نهى ايتسي انيج سرك ﴿٥٥﴾ علو مؤلته ملكر اولما مكرز يا خود ابدى جتده اولما مكرز

ايجوندر) ديدلديكه آدم عليه السلامه حوانك عورت يرلري بالقدرة كورغز وكندولر دخی كورمزلرايدى ابليس انلر عصيان ايتدكلى حالده عورتلري منكشف اوله جنى بيلوب كندو تبديل ويسان ايله طلوسك ياردميله جتده كيردي (وقاسمهما اني لكانا من الناهجين) آدم عليه السلام شيطانك بومحبتلريله دفعه اندن اكده تأمل ايتمكله ابليس ديكر جيله به آغاز ايله بن سزه شفقت يوزندن نصيحت ايديجيم) كه بوشجره نك ميوه سندن اكل ايتسه كز موتدن خلاص وجتده مغلله اولور سكر ديوي مين ايلدي (فدليهما بفرو فلما ذاقا الشجرة بدت لهما سواتهما وطفقا يخصفان عليهما من ورق الجنة وناديهما ربهما الم انهكما عن تلكما الشجرة واقل لكما ان الشيطان لكما عدو مبين) آدم عليه السلام

جتده انلر كبر ﴿٥٦﴾ ابن مسعود ايدريوم قيامته ناس حساب اولنور اولكه حسانتي سيناتندن اكثر اوله اكر چه اول زياده برحسده ايسده جتده كبر ﴿٥٧﴾ واولكه سيناتي حسانتندن اكثر اوله اكر چه برسيته ايسده ناره كبر ﴿٥٨﴾ وميزان ايسه برجه دكلو شيله خفيف وراجح اولور واولكه حسانت وسيناتي برابر اوله اصحاب اعرافدن اولوب صراط اوزره ايقاف اولنورلر ﴿٥٩﴾ واول اراده جنت اهلني و ناره اهلني بيلورلر جنت اهلنه نظر ايديجك انلره سلام و برلر وكوزلري ناره اهلنه منصرف اوليجي يارب بزير قوم ظالميله جمع ايتمكل ديويالوارلر ﴿٦٠﴾ واصحاب حنات اوكلرينه وصاعلرينه نور ويرلوب انكله صراط اوزره يوريدر و منافقك نوري صراط اوزرنده سوينوب حيرته قاللر اهل جنت منافقله ايريشن مصيبي كوريجك يارب نور عزي اتمام ايت ديويالوارلر ﴿٦١﴾ واصحاب اعرافك نورلري اوكلرندن كيمه لكن سيناتلري يوريجكدن آليقويه ونورلري نزع اولتيوب اوكلرندن قالديفندن جتده دخولدن رجالي كسليه بعده جتده كيرنلر ك صوكنده انلر دخی كيرلر شرحيل ايدر اصحاب اعراف شول قومدر كه ابونلري رضاسز غزايه كيدوب انده قتل اولنديلر في سبيل الله قتل اولنلري سبيله ناردن اعتاق اولنورلر و آباءلرينه عصيانلر بچون جتدن منع اولنورلر و آخرده جتده كيرلر ﴿٦٢﴾ مجاهد ايدر انلر شول قومدر كه ابونلرينك برى انلردن راضي آخر ايسه ساخطدر ﴿٦٣﴾ ايمدي انلر اعرافده حبس اولنوب جتده آخرده كيرلر ﴿٦٤﴾ عبدالعزير بن يحيي الكناني ايدر انلر شول قومدر كه فترته وفات ايدوب دينلرين تبديل ايتديلر ﴿٦٥﴾ ديدلديكه انلر اطفال مشركيندر ﴿٦٦﴾ حسن ايدر انلر مؤمنلردن اهل فضلدر كيم اعراف اوزره چيقارلر وايكي فريقك احوالي مطالعه ايدرلر ﴿٦٧﴾ ديدلديكه انلر بر قومدر كه درجات عاليه صاحب بر انبياء وشهداء كي ويا مسلينك خيار علماسيدر ﴿٦٨﴾ ويارجال صورتنده ملائكه در (يعرفون كلا بسيماهم) ايكي فريقدن هر برين سيالريله بيلورلر اهل جنتي بياض وجوهلريله و اهل ناري سواد وجوهلريله (ونادوا اصحاب الجنة ان سلام عليكم) اهل جتده نظر ايتدك نرنده انلره سلامه خطاب ايدرلر (لم يدخلوها وهم يطمعون) اهل جنت جتده كيرميه حتى كه انلره اهل اعراف سلام ويره حالبو كه اهل جنت جتده كيرملرين طمع ايدرلر ويا اهل اعراف جتده كيرميدر لكن جتده كيرنلره سلام ويرلر وكنديلر دخی انلر كي كيرمكي طمع ايدلر ﴿٦٩﴾ ابوالماليه ايدر الله تعالى انلر قلوبنه اول طمعي القاسي دكل الا انلره كرامت اراده سيلدر ﴿٧٠﴾ حسن ايدر الله تعالى كه انلر قلوبنه طمع القاء ايدر الا انلري طمع ايتدكلى شينه اير كورر (واذا صرفت ابصارهم تلقاء اصحاب النار قالوا ربنا لا تجمعنا مع القوم الظالمين) چنانكه اهل اعرافك كوزلري اهل ناره جانبنه صرف اولنوب انلر عذابن كورلر الله تعالى به تعوذ ايدوب ياربنا بزير نارده اشبو كافرلرايله حشر ايتمكل ديويالوارلر (ونادي اصحاب الاعراف رجالا يعرفونهم بسيماهم قالوا ما اغنى عنكم جنكم وما كنتم تستكبرون) اهل اعراف اهل ناردن

الله تعالى به كذبله يمين ايدلر ظننده اولغله) آدم وحواي ابليس خدعه ايله درجه لرنده دوشردى وقتا كه آدم و حوا اول شجره دن دانديلر في الحال عريان قلوب عورت يرلري آچلدي اشجار جنتك على قول انجيز آغاجك يرافلرندن قات قات وضعله ستر عورته مبادرت واول طرفه بو طرفه قاچمغه باشلدير يرلري عز شانه انلره ندا ايدوب بيورديكه

بن سزه بو شجره دن اكلی نهی ایتمدی و بن سزه تحقیق شیطان سزك آشکاره دشمن کرد دیمدی (قال ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين) آدم و حوا یارب بز نفسزه ظلم ایندك اكر سن بزى مفقرت و بزه مرحمت ایتمسك بز زیانکاردن اولورز ۵۶ دیدیلر (قال اهبطوا بعضكم لبعض

عدو ولكم فى الارض مستقر ومتاع الى حين) الله تعالى آدم و حوا وابلیسه یره اینك و آدم و حوا اولادك را بلیس ایله بعضك بعضك دشمن اولك یرده سز یکون موت کلنجیه دك عمل قرار و معاش وارد یروردی (قال فيها تحيون وفيها تموتون ومنها تخرجون) الله تعالى آدم و ذریه سز یروزنده تبش ایدر سز و انده وفات ایدوب دفن اولور سکر و قیامتده بعث و جزا ایچون یردن چیقار یلور سکر دیدی (یا بنی آدم قد انزلنا علیکم لباسا یواری سوا نکم و ریشا لباس التقوی ذلک خیر ذلک من آیات الله لعلهم یدکرون) ای بنی آدم بز سز یکون عورت یریکزی ستر ایدر لباس ازال و خلق ایندك و لباس فاخر دخی خلق ایندك و لباس تقوی دخی یونلر دن خیبر لودر بو لباسی کوندر مک الله تعالی انک فضل و کرمه

دلالت یدر ایترندندر شایدکه بونمتری تذکر ایدوب متقیظ اولدر (دینلمشکه اولکی) و آیتلری (و آیتلری) لباس عجز دستر عورته کافی اولندر یا خود پنه در و لباس ریش فخر و آرایش ایچون کیلان صوف و کتاند و لباس تقوی تواضع و عفت و حیا و طاعتدر و ازالدن مراد مطر ازاله یبیه و کتان تمسیدر دینلده که جاهلیته کعبی طوافلر نده

طوافلر نده عصیان ایندیگمز ثیابه کیرمیز دیو صریان طواف ایدر لردی بناء علیه بو آیتك نزولیه ستر ایله امر اولندی (یا بنی آدم لا یفتنکم الشیطان کا اخرج ابویکم من الجنة یتزع عنهما لباسهما لیربما سوء تهما انه یریکم هو وقيله من حيث لا ترونهم انا جعلنا ۵۷ الشیاطین اولیاء للذین لا یؤمنون) ای بنی آدم شیطان قته ایله ابویکمز آدم و حوانک

و آیتلری عزی انکار ایدر لردی (ولقد جئناهم بکتاب فصلناه علی علم) بز آنلره بر کتاب و یردکله انده اولان عقائد و احکام و مواعظی تفصیل ایندك انلره صالح اولانی یلور اولدیمز حالده (هدی و رجعة لقوم یؤمنون) که اول مؤمنلره ضلالدن هدی و عذابدن قورتارر رجعتدر (هل یظنون الا تأویل) کافر لرمظنر اولزلر الا الله تعالی نیک وعدو و عیدنک صحتی ظهورینه منتظر اولورلر (یوم یأتی تأویل) شول کونکه انک صحتی ظاهر اوله (یقول الذین نسوه من قبل) اندن اول انی ناسی کبی ترک ایدوب ایمان و عملله کا التفات ایتمیلر دیلر که (قد جاءت رسل ربنا بالحق) بزم تبیین اولدیکه ربحزل شانه نیک رسولاری صدقله کلدیلر دیو اعتراف ایدر شول و قتده که انلره اعترافلری نفع ایچید (فهل لنا من شفاء فیشفعوا لنا) اشو کونده بزه شفعا دن کسه وارمیدر که بزم ایچون شفاعت ایدر (اورد فعمل غیر الذی کنا نعمل) و یادنیایه رد اولوب اوکدن ایشلور کلدیکمز اعمال سینه نیک یرینه اعمال حسنه ایشلیدک حالبوکه انلره اعترافلری نفع ایدر و نه شفاعت ایدر بولنه و نه دنیایه رد ایچون رجالی نه التفات اولنه (قد خسروا انفسهم) زیرا که عمرلرین کفرده کچور مکله زیان ایندیلر (و ضل عنهم ما کان یفترقون) وانلر دن زائل اولوب نفع ایچیده شول آلهلر که کندیلره شفعا زعم ایدوب عذابدن قورتارر ظن ایدر دیلر (ان ربکم الله الذی خلق السموات والارض فی ستة ایام) ربکمز اول الله تعالی در که سموات و ارضی الی کون مقداری او قانده خلق ایندی زیرا که کون شکست طلوعندن غروبنه دکرر حالبوکه اول زمانده نه کون و نه شمس و نه سماء وارایدی دینلده که انکله مراد آخرت ایامیدر که هر بر کون دنیا ایامندن بیک ییل مقدار نجه در سعید بن جبر ایدر الله تعالی قادر ایدیکه سموات و ارضی بر لمح و لحظه ده خلق ایدیدی لکن انی الی کون دکلو زمانده خلق ایندی تا که انکله عبادینه اموره تانی و تبقی تعلیم ایدر حدیثده کلدیکه ۵۸ الثانی من الرحمن والرحمة من الشیطان ۵۹ تانی الله تعالی دن و عجله شیطان دندر (ثم استوی علی العرش) الله تعالی نیک عرش اوزره امری مستوی و یامستولی اولدی ۶۰ اهل سنت دیدیلر که عرش اوزره استواء الله تعالی نیک بلا کیف صفتدر یعنی الله تعالی نیک عرش اوزره استوائی واردر عنایت ایندیکی وجه اوزره استقرار و تمکندن منزله اولدینی حالده و عرش بر جسمدر که سائر اجسامی محیطدر انکله تسمیه اولندی ارتقا ایچون و یاسریر ملکه تشبیه ایچون زیرا که امور و تدابیر اندن نزول ایدر دینلده که انکله مراد ملکدر (یفی الیل النهار) اول الله تعالی لیلی نهار اوزره کتوروب انکله نهاری اورتر نهار ایله لیلی اورعسی کبی (یطلبه حیثا) اول انی سرعتله طلب ایدر زیرا ایکسندن هر بری آخری تعقیب ایدر و یرینه خلف اولسیده کا نه بری بری طلب ایدر (والشمس والقمر والنجوم مسخرات بامره) و دخی الله تعالی شمس و قمر و نجومی امریله و تصرفیه مذلات خلق ایلدی (الا له الخلق والامر) آگاه اولو که خلقک و امرک

شیئی کذبه الله تعالیه اسناد (بیان) (ثانی) (۸) ایدوب سویلر میسکر (قل امر ربی بالقسط واقیموا وجوهکم هند کل مسجد واذعوه مخلصین له الدین) (کابدأ کم تمودون فریقا هدی و فریقا حق علیهم الضلالة انهم اتخذوا الشیاطین اولیاء من دون الله و یحسبون انهم مهتدون) یا محمد دیکه ربم جل شانه عدل و صدق اصل اولان توحیدله امر

طوافلر نده عصیان ایندیگمز ثیابه کیرمیز دیو صریان طواف ایدر لردی بناء علیه بو آیتك نزولیه ستر ایله امر اولندی (یا بنی آدم لا یفتنکم الشیطان کا اخرج ابویکم من الجنة یتزع عنهما لباسهما لیربما سوء تهما انه یریکم هو وقيله من حيث لا ترونهم انا جعلنا ۵۷ الشیاطین اولیاء للذین لا یؤمنون) ای بنی آدم شیطان قته ایله ابویکمز آدم و حوانک محل عورتلری بر برینه کوستر مک ایچون لباسلرندن عاری و جنتدن خروجه سیب اولدینی کبی سزی دخی قته لندروب دین و تقوا کزی نزع و جنته دخولدن منع ایلسون زیرا شیطان و قیله سی بر حیثیتدن سزی کوردر سز انلری کورمز سکر بز شیاطینی ایمان کتور میانلر ایچون احبا و قرنا قیلدی (و اذا فعلوا فاحشة قالوا وجدنا علیها اباءنا والله امرنا بها قل ان الله لایامر بالفحشاء اتقولون علی الله مالا تعلمون) قحان انلر ۶۱ بت برستک و سائر ۶۲ کبی قیج عمل ایشلیوب اندن نهی اولندقلر نده ۶۳ انلر بابار مزدن بویه بولدی و الله بزه بونکله امر ایلدی دیرلر سن دیکه الله تعالی بویه فاحش عمللر ایله امر ایتمز بلکه ۶۴ توحید و عکارم خصال ایله امر یلر شول حقیقتی بیلمدیکمز

ایندی و هر مسجدده یا خود هر سجده کرده یعنی صلات کرده یوزیکری قبله طرفه طوغرلدک بیوردی و خلوص قبله الله تعالیه عبادت ایدک ابتدا سزی خلق ایتدیکی کبی ینه انک طرفه عودت ایدر سز الله تعالی بفرقه یه توفیق ایمانه هدایت ایلدی و بفرقه یه قضاء سابق مقتضاسنج ۵۸ خذلانری سبیلله اوزر لرینه ضلالتی

سزاوار ایلدی بوغذولر الله تعالی دن غیری شیاطینی دوست اتخاذ ایلدی لر و ظن ایتدی لر که طوغری یولی بولدی لر (یا بنی آدم خذوا زینتکم عند کل مسجد وکلووا و اشربوا ولا ترفوا انه لا یحب المسرفین) ای ابن آدم هر مسجدده یا خود هر نماز کرده زینتو لباسکری اخذ ایدک و بیک و ایچک لکن اسراف ایتیک الله تعالی اسراف ایدنری سوز ۵۹ دینلدی که زینتو لباسدن مراد مجرد ستر عورتدر بعضی کزیده البسه در دیش ۶۰ و بیدر که ثقیف و بنو عامر و بعضی طوافی عربان ایدر لر دی و احرامده حیوان اتی و یاغلو ییز لر دی بو آیتله انر نهی اولندی (قل من حرم زینة الله التي اخرج لعباده والطيبات من الرزق قل هي للذين آمنوا في الحیوة الدنیا خالصة یوم القيمة كذلك فصل الايات لقوم یعلمون) دیکه الله تعالی انک قوللریچون چیقاردینی زینتی و رزق دن طیبانی کیم حرام ایلدی دیکه بوزینت و رزق طیب (ایدر) حیاة دنیا ده مؤمنلر ایچوندر ۶۱ کافر لر دخی تبعیتله شریک اولور لر ۶۲ و قیامتده خاصه و خالصا مؤمنلر ایچوندر بو حکمی تفصیل ایتدی کیم سائر احکام و دلائل توحیدی دخی بیلور قوم ایچون تفصیل ایدر لر اخراج اولنان زینتدن

ایدر و ریح شمال ایه اتی جمع ایدر و ریح جنوب ایه اتی یاغدر و ریح دبور ایه اتی طاعیدر ۶۳ قال النبی صلی الله علیه و سلم الریح من روح الله تأتي بالرحمة و بالعذاب فلا تسبوا و اسئلوا الله من خیرها و عوذوا به من شرها) پیغمبر عز صلی الله علیه و سلم ایدر ریح الله تعالی نکر و خندندر رجه لده عذابله ده ۶۴ کلور ایددی اتی سب ایتکز بلکه الله تعالی یه انک خیرندن سؤال و شرنندن استعاذه ایدک (حتی اذا قلت-هابا قال) حتی چنانکه اول ریح یغمرله آغز شمش سبحانی کوتوره (سقاء بلدمیت) بزاول سبحانی بلدمیته سوق ایدر که اول صویه محتاجدر (فانزلنا به الماء) و اول سوقله بزاندن یغمر یاغدر لر (فاخرجنا به من کل الثمرات) و اول یغمرله یردن میوه لرک انواعندن بتور لر (کذلك نخرج الموتی) ایددی یغمرله میوه لری بتور کیم صوری ایتکی کیم کره نفع اولندی یغمره موتایی قبرلندن چیقار ۶۵ روایت اولندی که نفخة اولیده بجان ناسک کله موت ایره الله تعالی عرش آلتدن ماء حیوان دینور بچردن منی رجال کبی یغمر کوندره و اتی قبور اوزره یاغدر و ب انکله ناسی اکین جمعی کبی قبرلندن بتوره جسد لری کامل و ایچو انلره روح لری نفع اولنور بده انلره اویقو القا اولنوب انده اویور لر بده عشره کتمک ایچون اویاریلور لر حالو که باشلرنده و کوز لرنده اویقولنق کتامش بوله کیر لر ۶۶ باویتنا من بثمان مرقدا ۶۷ ویل بزه کیم اویقوسندن بزی کیم اویاندردی دیو سولنور لر (لکم تذکرون) تا که انکله انصاظ ایدوب یغمرله میوه لری بتور مکه قادر اولان رب تعالی نکر یوم قیامتده موتایی در لیمکه قادر ایدو کن بیلر (والبالد الطیب یخرج نباته باذن ربه) شول بلد که طیب الارض کریمه التربه در انک نباتی رب تعالی نکر مشیتله کثیر و حسن چیقوب انکله نفعنور لر (والذی خبت لا یخرج الا نکدا) و شول بلد که خبیث الارض سیخ التربه در انک نباتی عتا و مشقتله عسرو قلیل چیقوب نفعی اولمز اولکیسی شول مؤمن مثیدر که قرآنی ایشد کده قلبی اتی قبول ایدوب انکله نفعله و ایتکیسی شول منافق مثیدر که قرآنی ایشد کده قلبی اتی قبول ایتسوب انکله نفعله (کذلك نصر فی الآيات لقوم یشکرون) اشبو ذکر اولنان کبی آیتلری عزی تردید و تکریر ایدر شول قوم ایچونکه نعمه الله شکر ایدر لر و انده تفکر ایدوب معتبر و متعظ اولور لر ۶۸ قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم مثل ما بعثی الله من الهدی و العلم کذلک الفیث الکثیر اصاب ارضا فکانت منها نقیة قبلت الماء فانبت الکلا و العشب الکثیر و کانت منها اجادب امسکت الماء فنفع الله بها الناس فشربوا و سقوا و زرعوا و اصاب منها طائفة اخری اغاهی قیمان لا یسک ماء و لا یبیت کلا فذلک مثل من فقه فی دین الله و نفعه ما بعثی الله به فعمل و علم و مثل من لم یرفع بذلک رأسا ولم یقبل هدی الله الذی ارسلت به ۶۹ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر الله تعالی نکر بخله بعث ایتدیکی هدی و علمک مثلی شول مطر کثیر مثلی در که برارضه اصابت اید اول ارضک بعضی

و شرکدن برهیز ایدوب عملنی اصلاح ایلله اول کیمه لره خوف و حزن یوقدر (والذین کذبوا بایاتنا و استکبروا عنها اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون) و شونلر که بزم آیتلری عزی تکذیب واکا ایماندن تکبر ایدر لر انلر اصحاب ناردور و ناردور (فن انظم عن افتری علی الله کذبا او کذب بایاته اولئک ینالهم نصیبهم من الکتاب حتی اذا جاءتهم

مراد نباتدن پیسه و کتان و حیواندن حریر و صوف و معادنن زره کبی اعمال اولنان البسه دینلمش و رزق طیب مباح اولان لحوم و سائر ما کولات که بونلری جاهلیتده طوافده لبسی و احرامده اکلی حرام ایتلر دی (قل انما حرم ربی الفواحش ما ظهر منها وما ۵۹ بطن و الاثم و البخی بغیر الحق و ان تشرکوا بالله ما لم یزل به سلطانا و ان تقولوا علی الله

مالا تعلمون) یا محمد سویه که ربم تعالی انجق کفر کبی ظاهر و قفاق کبی کیزلو فواحشی یعنی کناه کباری و اثم که صغاری و ناحق یره ظلم و کبری و قطعاً حجت و برهان ازال اولنماشیکن الله تعالیه شرک قوشمقلف کزی و بیلیمه لرک ۶۰ حلالی حرامدر دیو ۶۱ الله تعالیه افترا ایلکری حرام ایلدی و لکل امة اجل فاذا جاء اجلهم لا یستأخرون ساعة و لا یستقدمون) پیغمبر لری انکار ایدن هر اتمک عذابلر ایچون تقدیر اولنان وقت واردر اولوقتک حلولنده انلر عذابلرندن بر ساعت تأخیر و تقدیم ایستمز لر (یا بنی آدم ما یا تیکم رسل منکم یقصون علیکم آیاتی فن اتقوا و اصلح فلا خوف علیهم و لا هم یحزنون) ای آدم اوغللری سزه کندو جنسکزدن پیغمبر لر کلوب سزه بنم آیات و احکامی بیان ایتده کیمکه تکذیب

و شرکدن برهیز ایدوب عملنی اصلاح ایلله اول کیمه لره خوف و حزن یوقدر (والذین کذبوا بایاتنا و استکبروا عنها اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون) و شونلر که بزم آیتلری عزی تکذیب واکا ایماندن تکبر ایدر لر انلر اصحاب ناردور و ناردور (فن انظم عن افتری علی الله کذبا او کذب بایاته اولئک ینالهم نصیبهم من الکتاب حتی اذا جاءتهم

رسلنا يتوفونهم قالوا اين ما كنتم تدعون من دون الله قالوا ضلوا عنا وشهدوا على انفسهم انهم كانوا كافرين) الله تعالى له
زن وفرزند وشريك عزويله كذب وافترا ياخود آيتلري تكذيب وانكار ايدنلردن انظلم واكفر كيمدر
اول كيمسره لولوح محفوظدن كتب وتقدير اولئان نصيبلرينه نائل ٦٠ اولورلر تا كه انلرك روحلري قبضه

بقية اولديفندن صوبي قبول ايدوب انواع نبات بتوره وانك بعض اخرى احباب اولديفندن
صوبي امساك ايدوب الله تعالى انكله ناسي نفعلنديره وايجهلر وحيوانلرينه ايجوره لر
واكينلرين صوارهلر وانك بعض اخرى قيمان اولديفندن نه صوبي امساك اينه ونه كلا
بتوره اشبودينلان شول كيمسره مثليدر كه دين اللهه فقيه اولوب الله تعالىنك بخله بشتايتديكي
علم وهدى اكانفع اينه علم اولوب ناسه تعليم اينه ودخي شول كيمسره مثليدر كه اكاياش قالدريميه
وبنم الله تعالىدن كتورديكيم هداي قبول ايتيمه (لقد ارسلنا نوحا الى قومه) بزوح عليه
السلامي قومه رسول كوندر دلكه اول نوح بن ملك بن متوشلح بن اخنوخدر كه اول ادريس
عليه السلامدر الله تعالى ادريسدن صكره اول بشت ايتديكي نبي نوح عليه السلامدر نجارايدى
الى ياشنده ايكن الله تعالى اتي قومه رسول كوندردى نفسهن چوق نوحه ايتديكيچون اكا
نوح دينلدى سبب نوحه اختلاف اولندى دينلديكه اول قومه هلاكده بدعايچون ايدى ويا
اوغلي كنعان شاندن رب تعالى به مراجعت ايجون ايدى ويا اول بركلب مجذومه اوغرايوب
اخسا يا قبيح ديوانى طردايتدى الله تعالىدن اكاوحي كلدديكه يانوح عبي بندهى بولدك يوخسه
كلدهى (فقال يا قوم اعبدوا الله مالكم من اله غيره) نوح عليه السلام انلره ديديكه يا قوم يالكز
الله تعالى به عبادت ايدك كه انندن غيرى الهكز يوقدر (انى اخاف عليكم عذاب يوم عظيم) اكر
اكا ايمانه كلز سكر يوم قيامته ويوم طوفاند سزه عذاب عظيم اصابتن خوف ايدرين (قال
الملا من قومه انالريك في ضلال مبين) قومك اشراقى اكا ديديلر كه زسنى حقندن ضلال بينده
كوررر (قال يا قوم ليس في ضلالة ولكني رسول من رب العالمين) نوح عليه السلام انلره ديديكه
بنده ضلال يوقدر بلكه بن رب العالمين سزه رسولين (ابلقم رسالات ربي) ريم جل شانك رسالاتي سزه
شانك عقايد وموا عظ واحكام رسالاتي اوقات مختلفه ده سزه تبليغ ايدرين (وانصم لکم)
ونفسم ايجون ديلديكم خيري سز كچون دخي ديلرين (واعلم من الله مالا تعلمون) والله تعالىنك
قدرت وشدت بطشندن ويا انك جهندن وحي ايله سرك بيلديكيكز اشياي بنيلورين (او عجبتم
ان جاءكم ذكر من ربكم على رجل منكم) عجبلميسر كه ريكز جل شانك دن شول كندى جنسكز دن بر
رجل لسانيله رسالت وموعظه كله (لينذرکم) تا كه سزى كفر ومعاصي عاقبتدن انذار اينه
(ولتقوا) واول ايكنسندن سزى صاقدره (ولعلمكم ترجون) ونا كه رجوت اولنه سز
لعل كه حرف ترجيدر ايرادنده فائده اولدر كه تقوى الله تعالى به برشيى موجب دكلدر
وترحم الله تعالىدن فضلدر ومتقيه تقواسته اعتمادى وعذاب اللهدن امنى لايق دكلدر (فكذبوه
فانجيناه والذين معك في الفلك) انلرايده نوح عليه السلامي تكذيب ايتديلر اويله اولسه بزوحى
وييله سنجيه اولان مؤمنلري طوفاندن سفينهده قورتاردق ٦١ دينلديكه انكله قورتانلن سكران
كشى ايدى قرقى رجل وقرقى مرأه ايدى بر قوله اوج اوغلي سام وحام وياقت ودخي

ملك الموت رسوللر من
كلدكه اول ملائكه انلره
الله تعالىدن غيرى طابديكر
بتلر كنز زده قالدى ديلر
اول كافرلر اول بتلر زدن
قائب اولدى ديلر وكنندو
نفسلري اوزره كافر
اولدقلرينه شهادت ايدلر
(قال ادخلوا في ائمت)
قدخلت من قبلكم من
الحن والانس في النار كلا
دخلت امة لغت اختها
حق اذا داركوا فيها جميعا
قالت اخريهم لاوليهم
ربنا هؤلاء اضلونا فانهم
عذابا مضاعفا من النار قال لكل
ضعف ولكن لاتعلمون)
قيامته الله تعالى ياخود
ملك كفاره ديه كه جن
وانسندن سز دن مقدم كچن
امتله آشه كيرك نوقت
برامت ناره كيردكه مقدم
كچن ديندانه لغت ايدى
قچانكه ناره بربريه
بولشوب جمع اوللر
صكره كي تابعلر مقدمكى
متبوعلر ايجون ديلر كه
ياربنا بونلر بزى اضلال
ايتديلر بونلره ناردن

عذابى ايكي قات وير الله تعالى بيوره كه جله كره عذاب ايكي قاتدر ٦٢ متبوعلره ضال ومضل اولدقلىچون (مؤمنلر)
تابعلره كفر وتقليد لريچون ٦٣ ولكن سز بر بريكرك عذابندن خبريكز يوقدر (وقالت اوليهم لاخريهم فاما كان لكم علينا
من فضل فذوقوا العذاب بما كنتم تكسبون) اولكى امت صكره كي ديندانه لرينه ديلر كه سرك بزم اوزر بزمه

فضلكز يوقدر عذابه استحقاقده برابر زهمان كسب ايتديكيكز كفر سبيله عذابى دادك عذابكزى كيمسره حواله ايتيك (ان
الذين كذبوا باياتنا واستكبروا عنها لا تفتح لهم ابواب السماء ولا يدخلون الجنة حتى يلج الجمل في سم الخياط وكذلك نجزي المجرمين)
شونلر كه بزم آيتلر سزى تكذيب وانلره ٦١ ايمان واطاعتدن كبر ايتديلر اول كيمسره لك دعا واعمال واروا حلال يچون
كوك قبولري آچلر وانلر

مؤمنلردن يدى كيمسره ايدى (واغرقتنا الذين كذبوا باياتنا) وبزم آيتلر سزى تكذيب ايدنلري
طوفانله غرق ايتدك (انهم كانوا قوماعين) زيرا انلر معرفة اللهدن وياحق وایماندن ويازول
عذابدن عى القلوب ايديلر (والى عاد اخاهم هودا) بزاد قومنه نساقرنداشلري هود عليه
السلامي رسول كوندر دلكه اول هود بن عبدالله بن رياح بن خلود بن عاد بن عوص بن ارم بن سام
بن نوحدر بر قوله اول هود بن صالح بن ارفخشذ بن سام بن نوحدر (قال يا قوم اعبدوا الله مالكم من
اله غيره) ديديكه يا قوم الله تعالى به عبادت ايدك كه سرك انندن غيرى الهكز يوقدر (افلاتقون)
انك عذابندن قورقزميسر كه اكاشر اك ايدرسر (قال المللاء الذين كفروا من قومه انالريك في سفاهة
وانالظنك من الكاذبين) قومندن كافر اولنلرك اشراقى ديديلر كه ياخود زسنى خفت عقلده متكن
وراسم كوررر كه قومك دينندن ايرلرك وسنى رسول الله ايديككه كاذبلرندن ظن ايدرز (قال
يا قوم ليس في سفاهة ولكني رسول من رب العالمين) هود عليه السلام ديديكه بن خفت عقلده متصف
دكم بلكه رب العالمين سزه كلش رسولين (ابلقم رسالات ربي) ريم جل شانك رسالاتي سزه
تبليغ ايدرين (وانالكم ناصح امين) وبن سزه نصيح ايدوب سزى توبه به دعوت قبولرين ورسالتده
صادق وامين (او عجبتم ان جاءكم ذكر من ربكم على رجل منكم لينذرکم) عجبلميسر كه ريكز
جل شانك دن شول كندى جنسكز دن حسب ونسبن بيلديكيكز رجل لسانيله سزه رسالت وبيان
كله كيم سزى عذاب اللهدن انذار اينه (واذكروا اذ جعلكم خلفاء من بعد قوم نوح) وذكرو
ايدك شول وقتى كه الله تعالى قوم نوحى اهلا كند نصكره ريوزنده سزى خلفا قلدى زيرا كه
شدا بن عاد رمل عاجلجن بحر عمانه دكين ارضك ممبريند مالك اولمشيدى (وزادكم في الخلق
بسطة) وسزى قوت وقامتده زباده ايلدى ٦٢ دينلديكه انلرك قامتده اطولى يوز ذراع
واقصرى التمش ذراع ايدى وانلردن برينك رأسى قبة عظيمه كبي ايدى وبرينك كوزى
چوقورنده وبورنى دليكنده ضباع ياوريلسه ممكن ايدى (فاذكروا آلاء الله لعلكم
تقلمون) ايدى الله تعالىنك نعمتلرين ذكر ايدك كه اول سزى شكره مفضي اولوب
انكله فلاح ايره سز (قالوا اجئنا لنعبدا الله وحده) انلر ديديلر كه بزه يالكز الله تعالى به عبادت ايدك ديو
امرايتمكه كلدك (ونذرنا كان يعبدا آباءنا) وترك ايدوه وز شول آلهه عبادتكه آباؤنلره عبادت
ايدلرلردى (فاننا بما كنا ان كنتم من الصادقين) ايدى اكر رسالتكه صادق ايسه ك بزه الله تعالىنك
عذابندن قورقزميسر ديو ايعاد ايتديك شئى كتوركل (قال قد وقع عليكم من ربكم رجس وغضب)
هود عليه السلام ديديكه ريكز جل شانك دن سزه عذاب واراده انتقام واجب وحق اولدى (انجادلوني
في اسماء سميتهموها انتم وآباؤكم ما نزل الله بهامن سلطان) بخله جدالمى ايدرسر شول اشياده كه اتى
سز آلهه تسميه ايتديكز حالبو كه انده الهيت مناسب يوقدر زيرا اكا مستحق بالذات هر شئك
ايجادينه قادر اولان رب تعالىدر اكر آلهه كز اكا مستحق اولسه الله تعالىنك انلري مستحق قلميله
اولور يا آيت ازاليله ويا برجت نصيله حالبو كه اول اصناملرنده بوجله سى منعدمدر اويله

وما كنا لنهتدي لولا ان هدينا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق ونودوا ان تلکم الجنة اورتقوها بما كنتم تعملون) اول
اصحاب جنتك قبلرندن بغض وحسدی بز چيقاريرز انلرك مسكنلرينك التندن ايرمقلر اقرار وانلر اول مسكنلري
كور دكلرنده الله تعالى به جدوئا اولسونكه بزى بونعت ومقامه هدايت ايلدى اكر بزه بويولى كوستر مه بز بالقوه طريق حقه كتمكه

قادر دكل ايدك تحقيق ربح جل شانهك بنمبرلری حقله كلدیلر ایدی دیلر واول آنده انلره ندا اولندهك سزه وعد اولنان جنت بودر شریفته موافق عملریكز سیبله سزه میراث ویرلشدر خبرده وارددرکه هر کیسهك جنتده وجهنده برر منزلی واردر مؤمنلرک جهنده اولان منزلی کافره وکافرك ۶۲ جنتده اولان منزلی مؤمنده میراثدر (ونادی

اصحاب الجنة اصحاب النار ان اولسه انلر هود علیه السلام انلره دیدیکه (فانتظروا انی معکم من المنتظرین) ایدی عذاب نزولنه منتظر اولك بندخی سز کله بیله اکامنتظرین که اول سزه ایریشه زیرا که حق واضح اولوب سزایسه عتادکز اوزره مصر اولدیکز (فانجیناه والذین معه برحمةنا) اوله اولسه هود علیه السلام و دینده کاتباع ایدنلری رحمتله قورتاردق (وقطنا دابر الذین کذبوا بآياتنا وما کانوا مؤمنین) و بزیم آیتلر عزی تکذیب ایدوب مؤمن اولیانلرین اوللرندن آخرلرینه دکن استیصال وهلاک ایلدک روایت اولندیکه عاد قومنک مسکنلری احقافده ایدیکه اول عانله حضرموت بیننده رمالدر انلر فضل قوتلرینه مغرور اولوب ارض اهله قهر ایدرلردی و مشرکین اولوب اصنام عبادت ایدرلردی الله تعالی انلره هود علیه السلام پیغمبر کوندر دیکه اول نسیبه انلرک اوسطی وحسبده افضل ایدی وانلره اسرا ایلدیکه الله تعالی بی بریلدر وناسه قهر وظلندن کف ایلدیلر انلرایسه اکا اقتیاد ایتیموب انی تکذیب ایتدیلر قوتنه زدن اشد کیدر دیدیلر وعصیانلری اوزره اصرار ایتدیلر اوله اولسه الله تعالی انلردن اوچ بیل یغوری کسوب یاغدرمدی حتی که انندن انلره جهدمو مشقت ایدرلر مکر اول زمانده ناسه بریلاء ارسه هر نه ملندن ایسه دفعیچون بیت الحرامه واروب انده دعا ایدرلردی اول سیدن مکده ادیان مختلفه دن اقوام کثیره جمع اولقدن خالی اولمزدی واول وقتده مکده عمالقه اولوردی چون قوم عاد قحطدن مجهود اولدیلر قوملرندن استسقایه تمش کشی اختیار ایدوب مکده کوندر دیلر واستسقاء ایچون حرمة کیدر دیلر مکرارالرنده مرثدن سعد نام رجل سراهود علیه السلام ایمانه کلوب اول وقتده دکن ایمانی قومندن کیزلردی دیدیکه والله دعا کزله سقی اولنمز سز مادامکه پیغمبر عز هود علیه السلام اطاعت ورب تعالی به انابت ایتیمه سز چون استسقایه کتدیلر مرثدی اکا کتمکدن منع ایتدیلر اول ایسه انلره اثفات ایتیموب آردلرندن انلره ایدرلردی ودعاستنده دیدیکه الهی بنم سکا حاجتم یالکز دیلم قوم حاجته بی قارشدرمه بن انلردن تبری ایلرین انندن کندیچون طول عمر دیلدی حق تعالی حاجتن روا ایدوب یدی نسر عمر نجه ممر ایلدی ووفدک ریسنه قیل بن عترم دینوردی دیدیکه یا الهنا اگر هود صادق ایسه بزه سقی آیت زیرا که هلاک اولورز اوله اولسه اوچ صحاب پیدا اولدیکه انک بری بیاض وبری قرمزی وبری سیاه ایدی و صحابدن بر ندا کلدیکه یا قیل اشبو اوچ صحابدن برن اختیار ایت دیدیکه سیاهنی اختیار ایتدیمکه اول چوق صولودر اوله اولسه الله تعالی اول سیاه صحابی عاد قومنک دیارینه سوق ایتدی کورسدرکه مفت دینور بر وادیلرندن اول صحابه ظهور ایلدی کوریمک اکسونشدیلر اشبو یغوردر دیو بری برلرینه سولیدیلر مکراد قومنده مهدد دینور برصراه وارایدی اول صحابه بی ابتدا اول کوردی فریاد و فغان ایدوب واولا که بوزی هلاک ایچون کلوبدر دیو خبر ویردی زیرا کوررینکه انده ریج اولوب نار شهابلری کبی کیدر

اصحاب الجنة اصحاب النار ان قد وجدنا ما وعدنا ربنا حقا فهل وجدتم ما وعد ربکم حقا قالوا نعم فاذن مؤذن بینهم ان لسنة الله علی الظالمین) اهل جنت جنته دخولنده اهل ناره ندا ایدلر که رب عز جل شانه بزه وعد ایلدیکه ثوابی حق بولدق سز دخی وعد اولندی کز عذاب حق بولدیکز اهل جهنم بلی حق بولدق دیلر بو ایکی فرقه بیننده اسرافیل علیه السلام آوازله الله تعالی انک لعنتی غیرید عبادت ایلر نفسنه ظلم ایدلر اولسون دیه (الذین یصدون عن سبیل الله ویفونها عوجا وهم بالآخرة کافرون) شونلرکه نامی راه خدادن صرف واکری یوله میل ایتدرمک استلر انلر آخرتی انکار ایدیمیلردر (وبینهما صحاب وعلی الاعراف رجال یعرفون کلابهم ونادوا اصحاب الجنة ان سلام علیکم لم یدخلوها وهم بطمعون) جنته جهنمک اثری بریرینه

واصل اولماق ایچون یتلر نده صحاب واردر اعراف اوزرنده رجال واردر که اول رجال جهل سنی سیمالرندن یعنی اهل جنتی (او کجه) بیاض رو واهل ناری سیاه رو اولدق لردن بیلورلر واهل جنت سلامت و تحیه الله اوزیکزه در دیو ندا ایدرلر واهل اعراف هنوز جنته داخل اولوب دخولی طمعنده درلر دینلر دیکه اعراف جنتله جهنم بیننده بر مقام علیادر انده بولنان

رجال عارفلردر یاخود انبیا وشهداکی درجات عالیله صاحبیلر که انده دوستلرینک و دشمنلرینک حاللری مشاهده ایلر مسرت حاصل ایدرلر یاخود رجال صورنده ملائکه در لکن قول اکثر اوزره اصحاب اعراف ابوینک بری کندیدن راضی اولوب دیکری ۶۳ اولیاندر یاخود حسنی سیاتیلر میزانده برابرکنلردر دینلش

او کجه رجال واران ییدر هماندم کورسدرکه اول صحابه دن برشدنلر ووز کار ایدرلر یدی کیجه وسکز کون اسوب عاد قومنک جیمن هلاک ایدر کوردی هود علیه السلام ایسه اتبعی مؤمنلر ایلر برحظیره آیرلیدیلر انده امن وراحت اوزره الله تعالی به جدوز کره مشغول اولدیلر روز کارانلره اوغرا دیننده لین ورقله اسوب بدنلرینه راحت ویردی قوم عاد ایریشده شدله هوایه قالدیروب بعده ره اوروب اولدرلردی دینلر دیکه الله تعالی عاد قومنه ریج عقیم کوندردی هر برن هوایه قالدیروب باشلرین اشاغه ره دوندردی قالدلری قاجوب محکم بنالو اولره کیدرلر قولرین برکیدوب ایچروسنده طور دیلر اول حالتده ینه خلاصه مجال بولمیلر ریج ایچروسنه کیروب انلری دخی اولدردی بعده حق تعالی برنوع سیاه قوشلر کوندروب جیفه لرین دریاه آندردی روایت اولندیکه الله تعالی ریجه یوردی شدله اسدیکنده قوم عاد اوزره رمالی صاوردی حتی که انلری رمال او تورب التده قالدیلر یدی کیجه سکز کون انده ایکلشدیلر بعده ریج انلری رمالک التدن چیقاردی وهوایه قالدیروب دریاه براغوردی دینلر دیکه هود علیه السلام قبر شریفلری حضرموتنه برکشیب اچرده در و برقولده رکته مقام بیننده در (والی نمود اخاهم صالحا) بزغوده نسبا قرینداشلی صالح علیه السلامی رسول کوندردک دینلر دیکه نمود عربدن برقیله درابا کبرلری نمودن عابر بن ارم بن سام اسمیلر تسخیه اولندیلر مسکنلری بجاز ایلر شام بیننده وادی القریه دکن حجر دینور مواضع معروفده ایدی وصال علیه السلام ایسه ابن عید بن اسف بن ماسخ بن عید بن حاد بن نمود ایدی (قال یاقوم اعبدوا الله مالکم من الله غیره) صالح علیه السلام انلره دیدیکه یاقوم یا کز الله تعالی به عبادت ایدک که انندن غیری الهکز یوقدر (قد جاءکم بینة من ربکم) ربکز جل شانده دن سزه بنم نبوت وقولم صحتته دلالت ایدر معجزه ظاهره کلدی (هذه ناقة الله لکم آية) اشبو ناقة اللهدر سزه آیت اولدینی حالده تا که انکله معتبر اولوب رب تعالی به ایمان کتوره سز (فذروها تأکل فی الارض الله) انی کندی حالت قوکز که ارض اللهه اعشابدن اولتیه (ولا تمسوها بسوء فیاخذکم عذاب الیم) واکسوه ایر کورمکز که اول کرک ضرب ویا عقدر ایر کورر سکز سزی عذاب الیم اخذ ایدر (واذکروا اذ جعلکم خلفاء من بعدهم) و ذکر ایدک شول وقتیکه الله تعالی سزی عاد قومنک هلاک کندنصکره خلفا قیلدی (وبواکم فی الارض) وسزی ارض حجرده اسکان ایتدی (تخذون من سهولها قصورا وتختون الجبال بیوتا) که ارضک سهولندن حص و آجرله قصرلر یارسر که یاز کونلرنده انده ساکن اوله سز و دخی طاغلری اویوب اولر ایدر سز که قیش کونلرنده انده ساکن اوله سز (فاذکروا آلاء الله ولا تنسوا فی الارض مفسدین) ایدی الله تعالی انک نعمتلرین ذکر ایدوب شکر ایلکز یوخسه شکر ایلرینه وجه ارضده فساد ایتکز (قال الملاء الذین استکبروا من قومهم للذین استضعفوا لمن آمن منهم اتعلمون ان صالحا مرسل من ربه قالوا

اتم نخزون) اول اهل اعراف رؤسای کفاره فقرای مؤمنینی کوسروب بونلر اول ضغفای مؤمنین دکلدر که سز دیناده بونلری تحقیر ایلر بونلر الله تعالی انک رحمته نائل اولمز جنته کیرمزلر دیویمین ایدر دکر دیلر اول انده اول فقرایه دینلر که جنته داخل اولک سزلره هیچ خوف و حزن یوقدر (ونادی اصحاب النار اصحاب الجنة ان افيضوا علينا من الماء واما رزقکم الله

قالوا ان الله حرمهم على الكافرين ۞ اهل نار اهل جنة ندا ايدوب بزه جنتدن سودوك كه ايجم ياخود الله تعالى لك سزه
ويرديكي رزقدن ويرك كه يسهلم دهر اهل جنت انلره تحقيق الله عظيم الشان جنت طعام وشرابي كافرله حرام ايلمشدر
ديهلر الذين انخذوا دينهم لهوا ولعبا وغرتهم الحيوه الدنيا ۞ ٦٤ ۞ قال يوم نسيهم كانوا القاء يومهم هذا ما كانوا

يايتنا يمجدون ۞ شونلر كه
ديتلرني ويراملرني
مسخره لق و اويون اتخاذ
ايتديلر وحيات دنيا انلري
مغرور ايتدي انلر بوقيات
كونسه ملاقي اوله جقارني
اونوتد قلري و بزم آيات
وحدانتمزي ترك وانكارده
اولد قلري سبيله بزه
بوكون انلري عذابده ترك
ابده رز (ولقد جتاهم
بكتاب فصلناه على علم هدى
ورحمة لقوم يؤمنون ۞
بز انلره بكتاب كتوردك كه
انده عقايد واحكامي تفصيل
وعلمم اوزره انلره
صالح اولان مواعظي بيان
ايتدك اول مؤمنلر ايجون
هدايت ورحمتدر (هل
ينظرون الا تاويله يوم تأتي
تاويله يقول الذين نسوه
من قبل قد جات رسل ربنا
بالحق فهل لنا من شفعاء
فيشفعوا لنا او نرد فعل
غير الذي كنا نعمل قد
خسرنا انفسهم وضل
عنهم ما كانوا يفكرون ۞
كافرلر انجق الله تعالى لك
وعدو وعيدي حقيقتيدر

ديو انتظارده ايديلر يوم قيامته انلرك صحتي ظاهر اولد قدده مقدم دنيا ده كايمان ايتيوب ترك وانكار ايدنلر (وقايه)
تحقيق ريمزك پيغمبرلري بزه حقله كلدي ايدى ۞ بز تكذيب ايتدك ديو اعتراف ايدلر بواعترافلري فائده ايتيوب ۞
ايا بوكون بزم ايجون شفاعت ايدر شفيعلردن وارميدر ياخود كرو دنيا به كيدوب مقدم ايشلديكمز سبيله نك غيري حسنه

ايشليدك يعني شرك يرينه وحدت ايديدك دهرلره اعتراف نرند نفع ونه شفيع ونه دنيا به رده بحال بوله ميوب نفسلري
خسرانده وكذب وافترا ايله شفيع اتخاذ ايتدكاري بتلري غائبده كندولري عذابده اوللر (ان ربكم الله الذي خلق
السموات والارض في ستة ايام ثم استوى ۞ ٦٥ ۞ على العرش يغشى الليل النهار يطلبه حثيثا والشمس والقمر

والنجوم مسخرات بامر
الاله الخلق والامر تبارك
الله رب العالمين) تحقيق
ربكر اول الله تعالى دركه
كوكلري ويرلري التي كون
مقداري وقتده خلق ايلدي
سكره عرشى براتق اوزره
قصدايلدي ياخود امرى
هرش اوزره مستوى
ومستوى اولدي اول الله
تعالى كوندزي كجه ايله
اورتر كجه بي كوندز ايله
اورتديكي كهي وسرعتله
كجه كوندزي وكوندز
كجه بي طلب ايدر يعني
بربرني تعقيب ايدروكوش
واي ويلدزلري فرمانته
مطيع خلق ايلدي آگاه اولك
كه خلق وامرك كليسي الله
تعالى لك درجه مخلوق لك
تصرفده در الله تعالى الوهيت
وربويتده وحدانيت
وفردانيت ايله عالي واعظم
وجهه عالمك ربسي وخالقيدر
(ادعوا ربكم تضرعا وخفية
انه لا يحجب المعتدين) ربكر
عز شان به تضرع وزاري
وسر آيتي ظاهر اوياطنادا
وطاعت ايدك الله تعالى لايق

اوليان دعا ايله حدى تجاوز (تيان) (ثاني) (٩) ايدى سوزم (ولا تفسدوا في الارض بعد اصلاحها وادعوه
خوفا وطمعا ان رحمت الله قريب من المحسنين) بر يوزي ايمان وعدله اصلاح اولمشيكن انده كفروظلمه فساد ايلميك والله
تعالى به عذابندن خوف وتوابعي اميد ايله دعا وطاعت ايدك تحقيق الله تعالى لك رحمتي احسن اعمالده اوللره قرييدر (وهو

الذي يرسل الرياح بشر ابي يدي رحته حتى اذا اقلت سحابا ثقالا سقاء لبلد ميت فانزلنا به الماء فاخرجنا به من كل الثمرات
كذلك نخرج الموتى لعلكم تذكرون (اول الله تعالى روزگاری رحمتدن اولان يغمورك اوكنجه مژده جي كوندر
تا كه اول روزگار لمطرله آغز يوكو بولوتلري قالدیرر اول بولوتلري ۶۶ بزمین میده سوروزو اوبولوتله اول

زمنه صوايله هر نوع ميوه لر
وال صوايله هر نوع ميوه لر
چيقاريز بواض میده دن
نباتي احيا ايدليكمز كي ناسي
دخي ايكنجي نفخه دهر لردن
احيا و اخراج ايدرز شايدكه
سز بولردن استدلال ايله
احياي امواتي تفكر و اقرار
ايدم سز ۶۸ دينلديكه بولوتلري
پورازيردن قالدیرر ويلدز
روزگاری جمع ايدرز و قبله
يغموري ياغديرر و لودوس
يغموردن فسكره بولوتلري
طاغيدر (والبد الطيب
يخرج نباته باذن ربه والذی
خبت لا يخرج الا نکدا
كذلك نصرف الايات
لقوم يشكرون) شول
بلدكه زميني پاك و زراعته
صالح اوله امرحق ايله
انك نباتي اسهل و معمور
چيقارواولكه زميني خيشت
وشوره ناك اوله انك نباتي
عسير و قليل چيقوب
نفی اولمز بونك كي
آيتلرمزى نعمه الله شكر
ايدن قوم ايچون ضرب
مثل و تكرير ايله تصريف
ايدم سز ۶۹ دينلديكه زمين

پاك قلب مؤمنه و زمين شوره زار قلب كافره تشبيهدر كه مؤمن كلام حق ايشيندكه قلمي قبول (بعده)
ايدوب انكه قلعن سور كافرك قايي تخم نصيحتي عدم قبول ايله هيچ نفه نائل اولمز (لقد ارسلنا نوحا الى قومه
فقال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره اني اخاف عليكم عذاب يوم عظيم) نوح بن ملك بن متوشلخ

بن ادريس عليه السلامدر الى يا شنده دعوته مأمور اولدى ۶۷ تحقيق بز نوحى قومه كوندر دك نوح عليه السلام ۷۰ اي
قوم انجق بر الله تعالى عبادت ايدك سز كچون غيرى معبود يوقدر تحقيق بن قورقارمكه اكر ايمانه كز سكر سزك
اوزريكره عظيم كونده عذاب اوله جقدر ۶۷ ديدى ۷۰ اول عذاب قيسامنده ياطوفان اوله (قال الملائه

بعده كبرو دونوب يوللرينه كيدهل سوال اولند قلري وقت بزاني كورمديك يلز زديو انكار
ايدم سز ۷۱ صالح عليه السلام ايسه كيجه قريده ياتمزدى بلكه مسجدنده كيجه لردى صباح اوليحيق
قومه كلور وعظ و نصيحت ايلردى چون انلر ايلري اوزره واروب اول غاره كبرديلر غار
اوزرلرينه ييقيلوب اتته هلاك اولديلر انلر كنده كبرديك ريفي كورنلر واروب انلري انده قتل
بولديلر فرياد ايدرك قريده لرينه كلديلر يا عباد الله الله تعالى راضيدركه صالح ناسه انلري قتلنه
امر ايدم سز ۷۲ قتل ايتديلر اول سيدن نأقيه هجوم ايدوب اولدرديلر و نمودن صالح عليه
السلامه مؤمن اولان درت بيك كشي ايديلر صالح عليه السلام ايله حضرمونه كتديلر و انده
حاصورا دينور برمينه ياپديلر علمادن بر قوم ديديلر كه صالح عليه السلام قويم ييتنه يكرى
ييل اقامت ايدوب اللى سكر ياشنده مكده وفات ايتدى (ولوطا ذقال لقومه اتأتون الفاحشة
ما سبقكم بها من احد من العالمين) و بزلوط عليه السلام رسول كوندر دك كه اول لوط بن هاران بن
تارخدر كه ابراهيم عليه السلام قرانداسي اوغيدر ۷۳ روايت اولنديكه لوط عليه السلامك
عميسى ابراهيم عليه السلامه مؤمن اولديني حالده انكله بيله ارض بابلدن شامه هجرت قصديله
چيقديلر ابراهيم عليه السلام فلسطينه زول ايدوب لوط عليه السلامي اردينه ازال ايتدى الله
تعالى اني سدوم اهله رسول كوندر و ب اول انلره ديديكه ذكوره اتيان فعل فاحشي ايشلرميز كه انده
عالميندن هيچ كس نه سزى سبق ايتدى عمرو بن دينار ايدرد كز ذكر اوزره كورلمدى حتى كه ابتداء اني قوم
لوطا ياشلدى (انكم لتأتون الرجال شهوة من دون النساء بل انتم قوم مسرفون) سز نسادن غيرى
اشتهاله رجالك دبرلرينه جاع ايدرميز بلكه سز بر قوم سز كه عادت كز اسرافدر زيرا كه
لذات بهيميه تحصيلنده مبالغ سز (وما كان جواب قومه الا ان قالوا اخرجوهم من قريبتكم
انهم اناس يتطهرون) لوط عليه السلامك كلامنه قومك جوابي ديك اولديكه لوطي
واكاتب اوللري قريه كز دن چيقارلكه انلر اديار رجالدن تزه ايدلر (فانجيئنا واهله الا
امرأته كانت من الفاجرين) اوله اولسه بز لوط عليه السلامي و اكايانه كللري هلاك دن امن
اوزره قلوب مرأسي كفرن اسرار ايدر اولديچيون ديارلرينه قلوب هالكلردن اولدى
(وامطرنا عليهم مطرا) و اوزرلرينه سجيلدن طاش ياغدر دق (فانظر كيف كان عاقبة الفاجرين)
نظر ايتكه انبياء كافرلرك عاقبتى نيجه اولدى ۷۴ روايت اولندي كه انلردن بر تاجر اول وقت
مكه حرمنده بولوب انكيچون بر طاش هواده قرق كون طوردى حتى كه اول تجارتن قضاء
ايدوب حرمندن چيدينى كي اول طاش هوادن اينوب اني اولدردى ابوحنيفه رضى الله
تعالى عنه ايدر بر كيمه كه قوم لوط علن ايشليه تعزير اولنور ۷۵ و اتوبه ايدنجه حبس ايديلور
برقوله يوكسك بدن اشاغد براغيلور و اردنجه طاش ياغديرلور و برقوله محصن ايسه
رجم اولنور دكل ايسه زناده كي كي يوزجلده اوريلور (والى مدين اخاهم شعيبا) بزمين بن

اخافه و انلردن ساقديره و شايدكه بو كفر و معاصيدن اتفاق سبيله رحمت اولته سز ديدى (فكذبوه فانجيئنا واهلنا
مع فى الفلك و اغرقنا الذين كذبوا باياتنا انهم كانوا قوما عمن) نوح عليه السلامي قومي تكذيب ايتديلر بز نوحه و سفينه ده
انكله بيله اولنلره نجسات ويردك و بزم آيتلرمزى تكذيب ايدلري طوفانه غرك ايتدك انلر وحدانيتن علامتلىرى

کورمن اعمی قوم اولدیله دینلده نوح علیه السلام قومک هلاکنده ایلده حق تعالی سفینه انشائه امر ایدوب طوفانی کوندرمکه سفینه الیدی قرق نفر رجال و قرق عدد نسوان و اوغلی سام و حام و یافث ایل نجات بولدی (والی عاد اخاهم هود اقال یا قوم اعبدا الله مالکم من اله غیره افلاتقون) و قوم ۶۸ عاده نسب جهته قرداشاری هود علیه

السلامی کوندردک هود
علیه السلام ای قوم اول
برالله تعالی عبادت ایدک
سزکچون اندن غیری
معبود یوقدر ایانک عذابندن
قورقز میسکر دیدی ۶۹
اول هود علیه السلام
بن عبدالله بن رباح بن
جادر بن ماد بن ارم بن سام
بن نوح علیه السلامدر
یاخود بن شالخ بن ارفخشد
بن سام بن نوح علیه السلامدر
وعاد بن عوص بن ارم
بن ارفخشد بن سام بن نوح
علیه السلامدر و قوم
مذکور غایت بلند و تناور
روی زمینده انلر کبی
جسم الجنه اولما مشدر
(قال المسلا الذین کفروا
من قومه انالزیک فی سفاهة
وانا لنظنک من الکاذبین)
هود علیه السلام قومک
رؤسانندن کافر لری
یاهود برسنی قومک
دینی ترکده بی عقل کوررز
ودعوی راستده سنی
کاذبلردن ظن ایدرز دیدیلر
(قال یا قوم لیس بی سفاهة
ولکنی رسول من رب

العالمین) هود علیه السلام ای قوم بنده خفت عقل و جهالت یوقدر و لکن بن عالمک ربی طرفندن (الذین)
سزه رسولم دیدی (بالقلم رسالات ربی وانا لکم ناصح امین) بهم جل جلاله نیک رسالاتی سزه تبلیغ ایدرم
ورساتنده صادق اوله رق سزه نصیحت ایدییم دیدی (او عجبتم ان جاءکم ذکر من ربکم علی رجل منکم

لیندرکم واذ کروا اذ جعلکم خلفاء من بعد قوم نوح و زادکم فی الخلق بسطة فاذا کروا الاله لعلکم تفلحون)
هود علیه السلام انلره ربک طرفندن کندو جنس و اسکردن بر رجل لسانیه رسالت و بیان کلدیکی عیلمی سکرکه
سزی عذاب الیه دن اخافه ایدر دیدی ۶۹ و ذکر ایدک شول و قیکه قوم نوحک هلاکندن سکره زمین
احقافده تاجر عانده دک

الذین استکبروا من قومه لخرجنک یاشعوب والذین آمنوا معک من قرینا اولتعودن فی ملتنا)
انک قومی رؤسانندن اولوب ایمانندن تعظیم ایدیلر دیدیلر که یاشعوب سنی و سنکله بیله سکا مؤمن
اولنلری قریه مزدن چقاررز و یاخود دینزده دوندرز (قال اولو کنا کارهین) شعوب
علیه السلام دیدیکه بزرگ دینکزه نیجه دوندرز حالبوکه بزاندن کراحت ایدرز و یاخود بزم
اندن کراحتز حالده بزی اکانیجه دوندرز (قد افترینا علی الله کذبا ان عدنا فی ملتکم بعد
اذ نجانا الله منها) الله تعالی به کذب اختلاف ایش اولورز اگر سزک ملتکزه دوندزه و زاله
تعالی اسلامه اکرام ایدوب ملتکزدن انهاد ایتدک نصکره (و ما یكون لنا ان نعود فیها الا ان
یشاء الله ربنا) و الحال بزه صحیح اولمزه سزک ملتکزه دونه و زمکره الله تعالی نیک علم و مشیتند
بزم اکادونکمز سبقت ایش اوله ۷۰ اوله اولسه انک قضاء و حکمی بزم شاعزده نافذ اولور
(وسع ربنا کل شیء علما) الله تعالی نیک هر شیعه علی احاطه ایدوب بزدن و کرک سزدن هر
شیعه دخی که اولمش و یا اولسر در (علی الله توکلنا) ایمان اوزره ثباتده و اشراردن تخلیصده
الله تعالی به توکل ایتدک (ربنا اقم بیننا و بین قومنا بالحق) یارب بزمه قومز بینتی حقه قضاء
ایلکل و یازم امر منی اظهار ایتکه بزمه انلرک بینتی منکشف و محقق مبطلدن تمیز اوله (وانت
خبر الفاتحین) حالبوکه سن قضاء ایدنلرک خبر لوسین (وقال الملأ الذین کفروا من قوم الذین
اتبعتم شعیا انکم اذا خلصرون) قومک کافر اولان اشرافی دیدیلر که دینکزی ترک ایدوب
شعوب علیه السلام اتباع ایدر سکر خاسرین اولور سز ۷۱ و قاکه شعوب علیه السلامک
وعظیلده متعظ اولدیله شعوب علیه السلام مؤمنلره انلرک اراسندن چقیدیلر (فاخذتهم
الرجفة فاصبحوا فی دار هم جاثمین) انلری جبرائیل علیه السلام صحبه سنی عندنده زلزله
اخذا ایدوب منزللرند میتین اولدیله ۷۲ ابن عباس ایدر الله تعالی انلرک اوزره جهندن بر باب
قمع ایدوب انفسلری حرشدید اخذا ایلدی حتی انلره ظل و ماء دن هیچ بری نفع ایتدی حتی
تبردا یچون اسرا به کیرد کلرند انک حرنی ظاهر دن اشد بولور دی اندن چیقوب بره لره کیتدیلر
الله تعالی بر سحابه کوندر دیکه انده ریغ طیبه و ارایدی انلرک رجال و نسائی انک الله دیرلر
۷۳ اول حالده الله تعالی انی اوزر لرینه یالکلو آتش ایتدی و ارض دخی آلترند زلزله ایدوب
جراد مقلی یاغسی کبی یا نوب کل اولدیله ۷۴ روایت اولندیکه انلردن الله تعالی یدی کون
ریحی حبس ایدوب بعده اوزر لرینه حری تسلیط ایلدی ۷۵ یزید الحریری ایدر یدی کون
اوزر لرینه حر تسلیط اولنوب بعده اراقندن انلره بر طاع کوزکدی ارالردن بری اکاواروب
کورسه که انده انهار و عیون و اراویه اولسه انلرک جیبی واروب اول طاعک الله دیرلر
اول حالده طاع اوزر لرینه دوشوب آتند قالدیلر ۷۶ عذاب یوم الظلة ۷۷ ایلله مراد اولدر
دینلدی ۷۸ قتاده ایدر الله تعالی شعوب علیه السلامی اصحاب ایکه و اهل مدینه بعث ایتدی

اولدی الله تعالی طرفندن بر آیت زولی یاخود بر حجت و برهان اولمق سزک و بابا لریکزه الهه تسبیح ایتدیکر بتلریکرده
بنجله مجادله می ایدر سکر امدی عذاب نزولنه سز منتظر اولک بنده سز کله بیله منتظرم دیدی (فاتحیناه والذین معه
بر حجت منا و قطعنا دابر الذین کذبوا بآیاتنا و ما کانوا مؤمنین) هود علیه السلامی و دینده اکاتب اولنلری رحمتله

قورناردق ویزم آیتلرمیزی تکذیب ایدوب مسؤمن اولمسانلرینک سلسله وکوکلری قلع ایندک روایت اولندیکه قوم مذکور اوج سنه یغور اقطاعیله قحطه مبتلا اولدیله اول وقتده هرملت بریلایه دوچار اولسه بیت الحرامه واروب انده دعا ایدرلردی ومطلبیرنه نازل ۷۰ اولورلردی اول قوم دخی استسقا ایچون

اصحاب ایکه ظله ایله هلاک اولدیله اهل مدین ایسه جبریل علیه السلامک صیحه سیله هلاک اولدیله ابو عبد الله الجلی ایدر ابجد وهوز وحطی وکلن وسعقص وقرشت مدینه ملوک ایدیلر وشعیب علیه السلام زمانده یوم الظلهه ملککری کلن ایدی (الذین کذبوا شعیا کأن لم یفتوا فیها) شونلرکه شعیب علیه السلامی تکذیب ایتدیله هلاک اولدقلرنده کانه ذیار ومتازلرنده اومت ویاتیم ایتدیله (الذین کذبوا شعیا کأنوا هم الخاسرین) شونلرکه شعیب تکذیب ایتدیله دین و دنیا ده انلرخاسرین اولدیله یوخسه شعیب علیه السلامی تصدیق ایدنلر دکل زیراکه انلر دنیاده و آخرته راجلردر (فتولی عنهم وقال یاقوم لقد ابغضکم رسالات ربی ونهتکم لکم فکیف آتیی علی قوم کافرین) شعیب علیه السلام انلردن اعراض ایدوب دیدیکه یاقوم ربم جل شانه نک رسالاتی سزه تبلیغ ونصح ایتدم اشوقولی انلره تأسف ایدوب شدت حزنندن سوریلدی بعده نفسنه انکار ایدوب دیدیکه بن یونلرک عذاب اولندیغنه ینه عزون اولورین حالبوکه انلر کفرلری سیبله اکا مستحق اولملرلردی (وما ارسلناک فی قریه من نبی الا اخذنا اهلها بالاساء والضراء لعلمهم بضرعون) انیادن هر قنفسینیکه برقریه اهلنه ارسال ایتدک انلرانی تکذیب ایتدکلرنده بوئس وضیق عیشله وسوء حالله اول قریه اهلنی مؤاخذه ایتدک تاکه تضرع وتذلل ایدلر (ثم بدلنا مکان السیئة الحسنه) بعده صدنده اولدقلری بلاه وشدت لری یرینه سلامت وسعه ویردک که ایکی امرله انلری ابتلاء ایدوز (حتی عفوا) حتی که عدد و عددلری کثیر اولوب اکاسرورلرندن طغیان ایتدیله (وقالوا قد مس آباءنا الضراء والسراء) الله تعالینک نعمته کفران و ذکرنی نسیانله دیدیلرکه عادت دهر مقتضاسیجه زه ضراء وسراء تعاقب ایتدی حالبوکه بزدن اول آباءم دخی اکا مبتلا اولمشیدی (فاخذناهم بفتنهم لایشعرون) اوله اولسه بزانیلری آکیزین عذابله اخذایتدک حالبوکه اندن اول عذابک نزولنه شعورلری یوغیدی (ولوان اهل القری آمنوا واتقوا لفتحنا علیهم برکات من السماء والارض) اگر اهل قری کفر وعصیانلری یرینه ایمان واطاعت ایتسه لر بزانیلرک اوزره سمادن مطر وارندن نبات برکاتن قمع ایدردک یعنی بزانیلره هر جانیدن خیری توسیع و تیسیر ایدرک (ولکن کذبوا فاخذناهم بما کانوا یکسبون) لکن انلر رسوللری تکذیب ایتدیله اوله اولسه کفر ومعاصیدن کسب ایتدکلری سیبله انلری اخذایتدک (أفأمن اهل القری ان یأتیهم بأسنا بیانا وهم نائمون) شول کفر وتکذیب ایدن اهل قری ونیجده امنده اولورلر قورقزلر میکه انلر ناغلر ایکن انلره عذاب ایشیه (أفأمن اهل القری ان یأتیهم بأسنا ضحی وهم یلعبون) اول وصفلو اهل قری خوف ایتیمیکه ضحوة نهاده انلره عذابم ایشیه حالبوکه فرط غفلت لرندن انلر امب ولهوه ومالا یعنی به مشغول لردر (أفأمنوا مکر الله) الله تعالینک مکرندن امنده می اولورلرکه اول انلره دنیاده انعامله استدراج ایدوب حسابلری اولیان جهندن انلری اخذ وعذاب ایدر

ایمان قبیله دن یتیم کیمه بی مکیه کوندردیله رئیس لری قیل بن عز و مرند ابن سعد ایدی و اولوقته عمیق بن لاوذ اولادندن معویه بن بکر حاکم مکیه ایدی اکا مسافر اولوب بعداز ضیافت طلب باران دماسیچون جیقدقلرنده مرند هود علیه السلامه کیزلو ایمان کتورلردن اولمغله انلره سز توبه واستغفار ایدوب هود علیه السلامه اطاعت ایتدکجه دعا کز قبول اولز دیدی بو کلامنه مبتی معویه به دیدیلرکه سن مرندی دماخلنه کلکدن الیقو واکا نصیحت ایله دیو براغوب قیل ایله اول یتیم کشی دمایه کتدیله باران طلیله دعالرنده فی الحال اوج قطعه بلوت ظهور ایلدی بری بیاض بری قرمز بری سیاه وندا کلدیکه ای قیل بولوتلردن بری قومک ایچون اختیار ایله قیل دخی یغوری چوقدر

ظنیه سیاه بلوتی اختیار ایلدی مکدن ولایتلری طرفه روانه وواد یلرنده مغیث نام محله واردقلرنده (فلا) بلوتک مزده می قوم عاده ایریشوب سرور واستقبال ابر ایچون خانه لرندن جیقدیلر همان عذاب الهی دخی نازل اولوب اول سحاب ریج عاصف ایدیکه بدی کون سکر کیجه اسوب قوم عادی تماما هلاک ایلدی هود علیه

السلام مؤمن قومیه سلامتده اولدیله (والی نوحواخاهم صالحا قال یاقوم اعبدوا الله مالکم من اله غیره قد جاءکم بینة من ربکم هذه ناقة الله لکم آیه فذروها تأکل فی ارض الله ولا تمسوها بسوء فإیخذکم عذاب الیم) قبیله نوحه نساقلرلری صالحی کوندردک ۷۱ صالح علیه السلام انلره می قوم بی شریک اولان الله تعالی به عبادت ایدک که اتدن غیری عبادته

(فلا یأمن مکر الله الا القوم الخاسرون) ایدمی الله تعالینک مکرندن امن اوزره اولمز مکر انلرکه کفر ونظر واعتباری ترکله مغبون اولدیله (اولم یهدلذین یثرون الارض من بعد اهلها) شول کسنده لر متین اولدی می کندیلردن اول هلاک اولان ام سالفده وماضیه خلف اولوب دیار لرینه وارث اولدیله (ان لولشاء اصبتاهم بذنوبهم) اگر دیلسک انلره ذنوبلرینک جزاسن ایردیردک انلردن اول کچنلره ایردیردکمز کبی (ونطیع علی قلوبهم) وقلبلری اوزره ختم ایدرز (فهم لایسمعون) حتی که فهم واعتبارله ایشتمزلر (تلك القری نقص علیک من انبائها) شول بلاد که بزانیلرک اهلانی یونندن اول هلاک ایتشدک انلرک بعض اخبارنی یا محمد سکا حکایت ایدرز (ولقد جاءهم ارسلم بالبینات) رسوللری انلره مجز اتله کلدیلر (فاکانوا لیلوموا کذبوا من قبل) انلر رسوللرک کسنندن اول تکذیب ایتدکلری شیئه رسوللرک کلدیکنده تصدیق ایدر اولدیله ویاخود مقدما تکذیب ایتدکلری شیئی رسوللر کلدیکنده مدت عمر لرنده تصدیق ایدر اولدیله ورسوللرک دعوت متطاوله وآیات متابعه لری تأثیر ایتدی (کذلک یطیع الله علی قلوب الکافرین) الله تعالی شول هلاک ایتدیکی ام خالیه نک قلوبنه ختم ایتدی کبی سنک قومکدن شول ایمانه کللری مقدر اولیان کفارک قلوبنه دخی ختم ایدر (وما وجدنا لا کثرهم من عهد) ام خالیه نک اکثری ایچون انزال آیات ونصب جمعه اولان ایمان وتقوی اوزره ثابت اولمغه عهد لرینه وفا ایدر بولمقد (وان وجدنا اکثرهم لفاقرین) بلکه انلرک اکثرنی فاسقین بیلدک (ثم یبثنا من بعدهم موسی یأتینا الی فرعون وملائه فظلموا بها) اول امتلردن صکره موسی علیه السلامی مجز اتلره فرعون وقومنه رسول کوندردک انلر ایسه کفرله اول مجز اتلره ظلم ایتدیله (فانظر کیف کان عاقبة المفسدین) نظرایتکه فساد ایدنلرک عاقبتی نیجه اولدی (وقال موسی یافرعون انی رسول من رب العالمین) موسی علیه السلام فرعونه داخل اولیجق دیدیکه یافرعون بن رب العالمیندن سکارسولن فرعون انی تکذیب ایدیمک اول ایدیمک اول دیدیکه (حقیق علی ان لا اقول علی الله الا الحق) اوزریمه حق وواجبدرکه الله تعالینک شانده قول صادقدن غیری سولیم اوله اولسه بن اکانیجه کذب واقتر ایدرین (قد جئتکم بینة من ربکم) رب تعالیدن بنم رسالتمه دلالت ایدر علامت ظاهره ایله سزه کلشین (فارسل معی بنی اسرائیل) ایدمی بنم ایله بنو اسرائیل ارض مقدسه به کوندرک اول انلرک آیاهلری وطنیدر (حالبوکه فرعون انلری اعمالده استعباد واستخدام ایدردی) قال ان کنت جئت بآیة فأت بها ان کنت من الصادقین) فرعون اکا دیدیکه اگر سنی ارسال ایدن عندندن کلش ایسک زه برآیت کتور کل که صدقک ثابت اوله اگر دعوا کده صادق ایسک (فأتی عصاه فاذا هی ثعبان مبین) هماندم موسی علیه السلام الندن عصاسین ره بر اقدی کورلسه که برجیه عظیمه درکیم امری ظاهر در شک ایدلر (ابن عباس ایدر موسی علیه السلام عصاسین ره براغیجق برصاری وقللو حیة عظیله اولدی که اغزینی آچش ایدی ایکی چکمه سی اراسی هوایه سکسان ذراع دکلو ایدی ویردن بر میل دکلو ایدی وقویروغی اوزره طوروب چکمه سنک برین ره

ایدرلردی ویزه رسالتکه دلیل کوسر دیرلردی صالح علیه السلام نه ایسترسکر دیمکه انلر بارین یراغزدر بزمه صحرا به کل بزده می بتلرمیزی چیقاریرز سن الله کدن برشی ایسته بزده می بتلرمزدن ایسترز بقالم ققمزک دماسی قبول اولورسه اکا تابع اولورز دیو قرار ویردیله فردامی جیقوب هر چند بتلرندن حاجت طلب ایلدیله

ظهور اجتماعه خجالتده قالدیلر صحرا ده کاتبه نامنده بشقه جه برطاش قبا و ارایدی اشراف قبیلده دن جندع بن عمروای صالح بوقیادن برحمله تویلو دوه چیقاردیدی صالح علیه السلام بنم ربمک قدرت کامله سنده عجز یوقدر اکر بومطلوبکروجمله بوقیادن بودوی چیقارسم نه ۷۲ ایدرسز دیدی انلر ایمان کتوروز دیو

و برنی فرعون قصرینک قبسی سوری اوزره قودی وفرعون اخذ ایچون اندن یکا یولندی روایت اولندی که اول فرعونک قبسین ایکی نابی اراسه الدی فرعون شریرندن صحرایوب کتدی و ایچی سوروب اول کونده درت یوزکره حدیث ایتدی وناس اوزره حله ایدوب یوریدی انک خوفیه بری برلرینک اوزرینه دوشدیلر اول انده یکریمی بش بیک کشی جان وروب هلاکه ایرشدیلر وفرعون پشته کوروب یاموسی سنی کوندن ربکه سکا آند و برینه که آنی آلوب اوزرمدن دفع ایدسن ون سکا ایمان کتوروب بنو اسرائیلی سنکله بیت المقدسه کوندرم کیده سن دیدی ۷۳ موسی علیه السلام آنی ایله آلدی همان دم کورسه که اولکی هیئته عصا اولدی ۷۴ بعده فرعون دیدیکه بون غیری دخی علامتک وارمیدر موسی علیه السلام دیدیکه نم (وزع یده فاذا هی بیضاء للناظرین) والینی جیندن و یا قولتی التدن چیقاردی کورسه که اول شعاعی نور شمه غالب بیضا ایدی والحال موسی علیه السلام لونی شدید الادمه ایدی بعده آنی نه جینه قودیفته اولکی هیئته عودت ایتدی (قال الملاء من قوم فرعون ان هذا ساحر عليم) فرعون وقومک اشرافی موسی علیه السلام امرنده تشاور طریق اوزره دیدیلر که اشبوموسی سحر علنده ماهر اولدیفندن عصاسنی حیه شکنده وادمه بی بیضا لوننده کوستر (یرید ان یخرجکم من ارضکم فاذا تأمرون) دیلر که سحرله سزیه عرض مصردن چیقاره یا معشر قبطنه اشارت ایدرسز که ایشلیه وز (قالوا ارجعوا خاه وارسل فی المداثر حاشین یا توبک بکل ساحر عليم) قبطک اشرافی فرعونه دیدیلر که موسی بی وهارونی تأخیر و حبس ایکل یوخسه حالاری ظاهر اولمیدن قتل ایتمکل تا که ناس انلری دعوالرنده صادق اولدق ایچون قتل ایتدک دیو سکاسوه ظن ایتمیدلر ومدینلره رجال کوندروب بولدق لری سحر علنده کی ماهر لری سنک بقینده جمع ایدلر ۷۵ دینلر که سحر اول کیمه در که سحری بیلور وغیری به اوکره در وساحر اولدر که آنی بیلور غیری به اوکره ز ۷۶ وبرقوله ساحر اولدر که سحری بعضی وقتده عمل ایدر بعضده دکل وسحارا یسه سحری هر دائم عمل ایدر ۷۷ ابن عباس وغیری ایدر وقتا که فرعون الله تعالینک هصاده کی قدرت وقوت کوردی دیدیکه بزموسایه غلبه ایده سز لا انک قومندن اولان کیمه لر ایله سحرلر انلره انده سحر اوکرده لر حق که اول غلمان اوکرونوب سحره ماهر اولدیلر دی وفرعون موسی علیه السلام بومودی مواعده ایتدیکه وقت معلومه انده حاضر اولدر فرعون سحره سنی ومعلمی فاته احضار ایتدی واول معلمه بونلره سحر دن نه تعلیم ایتدک دیو سوال ایتدی معلم ایتدی انیکه اهل ارضک سحره سی کا طاقت کتوره سز مکر که سعادن امر وامداد ایریشه بزم انکله مقاومت طاقتمز اولز ۷۸ واول سحره نک عددنده اختلاف اولندی مقاتل دیدیکه

عهد و عین ایتدیلر صالح علیه السلام ایکی رکعت نماز قیلوب دعا ایتدکده فی الحال اول قبا حرکت کلوب دوه لر طوغر دغنده ناله ایدر کی ایتدیدی وقبا یاریلوب استدکری صورتده بدوه طهره چیقیدی وهمان کشدو کی بر یوری طوغر دی وناس اکانظر ایدر لردی جندع توفیق الهیله فی الحال ایمانه کلوب باقیری خذلانده قالدیلر صالح علیه السلام قومه دیدیکه صوبک زک جیبی برکون اول دوه نک و برکون سز کدر اول ناقه کون آشوری صوبه وارد قده سحر قیوسنک جیع صوبی ایچمده کجه باشنی قالدیر سز دی وایستدکری قدر سودینی صاغوب ایچولر وادخار ایدر لردی وایام صیفده وادینک ظهرنده اولوب نمودک مواشینی بطن وادینه سحاق و او تسزیده اولوردی کذلک قیشده ناقه بطن وادینه مواشی نمود ظهر وادینه صوغق

واو تسز غلبه اولور لردی بو حالت انلره من عند الله بلا واضطراب اولدی مکر قبیله نمودده مالدار ومواشی (انلر) کثیره صاحبه سی ایکی مرأه ارایدی برینه غنیزه دینور عجز مسنه اولوب حسنا قزلری و ارایدی برینه دخی صدوف دینوردی ایکسی دخی صالح علیه السلامی سوز لردی اول صدوفک مصدا نام بران می وار ایدی ناقه بی سکر ملک یعنی

ایقارینی سکر ملک شریطه نفسی اکا عرض ایلدی وغنیزه دخی قذار بن سالف نام ادباره کذلک ناقه بی سکر ملک شریطه قزلرندن دیله یکنی ویرمکه وعد ایلدی بو صورتله مصدعله قذار ناقه نک هلاک کنی التزام وامثال لری اشقیادن یدی کیمه بی دخی کندولره ایدر دیلر ۷۳ و ناقه نک یولنده کیزلنوب کچرکن قلیجیه اوروب اولدر دیلر لحنی

انلریش ایکی ایدیلر ریشلری ایکی کیمه قبطدن وسائری بنو اسرائیلدن ایدیلر ۷۴ کلجی ایدر ریشلری ینوی اهلندن ایکی عجوس ایدی مقاتل ایدر ریشلرینه شعون وبرقوله یوحنا دینوردی (وجاء السحرة فرعون قالوا ان لنا اجرا ان کننا نحن الغالبین) وقتا که سحره فره عونه کلدیلر اکر بزموسایه غلبه ایدرسه وزبزه جعل ومال ویرمیسن دیدیلر (قال نعم وانکم لمن المقربین) فرعون دیدیکه نم ویررین وسزیه مقبرلرمدن قیلورین وقتا که یوم موعوده موعده کلدیلر (قالوا یا موسی امان تلقی و امان نکلن نحن الملقین) سحره تأدب ایدوب موسی علیه السلامه دیدیلر که عصا کی اول سنی یره براقورسن یوخسه آلات سحر سنی اول سنی براغورز (قال القوا) موسی علیه السلام کرم وتسامح ویا انلری اذدراء وکندی شاننه وثوق ایدوب دیدیکه اول سز براغوک (فلما ألقوا سحرهم) وقتا که سحره آلات سحرلرین یره براقدیلر تمویه وتخیلدن فعلاری حقیقتی ادرا کندن ناسک کوزلرین صرف ایتدیلر (واستره بوهیم) وناسی ارهاب وافزع ایتدیلر (وجاؤا بسحر عظیم) وسحر عظیمه کلدیلر ۷۵ روایت اولندی که انلر حبال غلاظ وخشب طوالرین براغیجی طاعلر کی حیه لر اولوب بری برلرینک اوزرینه بکشیدیلر حق که بر میل دکلو مسافده حیات واقعی ایله وادی بی طولش کوردیلر (واوحینا الی موسی ان ألق عصاک) بزموسایه عصا کی یره براقل دیو اسرائیلک اول دخی اندن براغیجی برحیه عظیمه اولدی حتی که افق سد ایتدی ۷۶ دینلر که اجتماعلری اسکندریه ایدی اول حیه نک قوبروغی بحیره نک وراسند ایردی سکسان ذراع دکلو اغزنی آچدی (فاذا هی تلقف ما یا فکون) سحره نک تزویرله ناسه تخیل ایتدکری حبال وعصی بی برر برهیج بری قالمیجده جیمین یوتدی بعده انده حاضر اولان قوم فرعون اوزره هجوم ایتدی او یله اولسه فزعلرندن بری برلرینک اوزرینه دوشمکل یکریمی بش بیک کشی هلاک اولدیلر (فوقع الحق وبطل ما کانوا یعملون) حق ظاهر اولوب انلرک ایشلدکری سحر باطل اولدی سحره اول حالتی کور یجک دیدیلر که اکر موسانک فعلی سحر اولسه حبال وعصیز طور ردی چون مفقود اولدی امر الهی ایله ایدو کنی تیقن ایتدیلر (فقلبوها ناک وانقلبوا صاعرین) اول سحره آللری باطل اولیجی مغلوب اولدیلر وذلیل ومقهور اولدق لری حالده کبرو دوندیلر (والقی السحرة ساجدین) والله تعالینک القاء والهامله سحره لله سجده یه وار دیلر (قالوا آمناب رب العالمین رب موسی وهارون) دیدیلر که بزرب العالمینه ایمان کتور دککه اول موسی وهارونک ریسدر (قال فرعون آمنتم به قبل ان آذن لکم) فرعون سحریه دیدیکه بنم سزیه اذتم اولز دن اول آنی تصدیق ایتدیکزی (ان هذا مکر مکرتموه فی المدینة فخرجونهم اهلها) اشبومصنع برحیه در که سزوموسی مصرده ایکن بواریه کلز دن اول اتفاق ایتمشکزدن تا که قبطی مصر دن چیقا روب اکا

اهل بلداخذو تقسیم ایتدیلر ناقه نک ولدی آنی کوردکده اول اراده برطاغ و ارایدی اکا قاجدی انده اوچکره چاغروب برقیار یاربوب ولد ناقه انک ایچنده کیردی صالح علیه السلام انک اوچکره چاغرمسی اوچکون عمرکز قالدیفته اشارتدر عذابه حاضر اولک دیدی انلر استیزا طریقله یاصالح اول عذاب بزه نه وقت کلور وانک کلسته علامت ندر دیدیلر ناقه بی چهار شنبه کونی اولدر مشلر ایدی صالح علیه السلام دیدیکه یارین پنجشنبه یوزلر یکنر صارار جمعه کونی قزارر جمعه ابرستی قرار بازار کونی عذابکز کلور واقعه دیدیکه کی فرداسی خیسده یوزلری صاراروب جمعه قزاروب سبت کونی قرار دقده مأیوسا عذابه انتظار ایله بازار کونی کندولرینی یاروزره براغوب عذاب نه جانبدن کلور دیوگاه سمایه کاه یره باقدیلر اولکون ضعی وقتده

کوکدن بر هیئت وشیدتلو (بیان) (ثانی) (۱۰) صوت کلوب جله کافر لک قلبری پاره لنوب هلاک اولدیلر (واذکروا اذ جعلکم خلفاء من بعد عاد و بوءکم فی الارض تخذون من سهولها قصورا وتختون الجبال بیوتا فاذکروا الاء الله ولا تعشوا فی الارض مفسدین) و ذکر ایدک که الله تعالی سزیه عاد قوم نک هلاکندن سکره خلفا ایدوب ارض مجرده

استكان ايشدى يازلرده يوشاق يرلرده كوشكلر ياپوب قيشلرده طاشلرى اويوب خانلر ياپوب ساكن اولورسز
امدى الله تعالى لك نعمتلىرى يادوشكرايولوب يريوزنده فساد قصده وسى ايتليك (قال الملاء الذين استكبروا من قومه للذين
استضعفوا من امن منهم اتعلمون ان صالحا مرسل من ربهم قالوا انما عارسل به ٧٤ مؤمنون) صالح عليه السلام قومندن

ايعانه كليوب تكبر اوزره
اولنر ينه اول قومندن
ضعيف عدايتكلى ايعانه
كلنلرايچون استهزا يوزندن
ديديلر كه صالح ريسى
طرفدن كوندرلش يغمبر
اولدينى بيلورميسز اول
ضعفا بيلورز بزه وسزه
مرسلدر وزاكا ايمان
ايدنلر دز ديديلر (قال
الذين استكبروا انابالدى
انتم بكافرون) اول ايمانندن
تكبر ايدنلر اول مؤمنلره
شول سرك ايمان ايتديكلر
شيشه زمينكروكافرلر ديديلر
(فقروا الناقة وعثوا عن
امرهم وقالوا يا صالح
اننا بما كنا انكنت من
المرسلين) واول دوهي
كسديلر وريلرينك امرنه
عدم امثال ايله عصيان
ايتديلر واستهزا طريقيه
اي صالح اكر مرسل
يغمبرلردن ايسك بزه
وعده ايتديكلر عذابى
كتورديديلر (فاخذتهم
الرجفة فاصبحوا في دارهم
جامعين) انلره كوكدن
هيتلو صولته يرده زلزله

اولوب قىليرى پاره نكمله يوز اوزره دوشوب خانلر نه هلاك اولديلر (قتلى عنهم وقال يا قوم (عليه)
لقد ابليتكم رسالت ربي ونهت لكم ولكن لا تعجبون الناصحين) صالح عليه السلام انلردن امرانه اي قوم بن سزه ربك
رسالتى بليغ ونصيت ايتدم لكن سز نصيحت ايدنلرى سوزم ايديكز ديدي (ولو طأذ قال لقومه اتاتون الفاحشة ما سبقكم

بها من احد من العالمين) لوط عليه السلام قوم سدومه ايا سز بوفاحش على ايشلر ميسكز كه بو عالمده سزدن مقدم بر
كيسه بو عمل ايتدى ديدي لوط بن هاران بن آزر بن نوح عليه السلام كه ابراهيم عليه السلام برادرزاده سیدی
ابراهيم عليه السلام بابلدن شامه ٧٥ توجهلرند لوط عليه السلام انكله ايدى حق تعالى لوط عليه السلامه

عليه السلامه ديديلر كه سز بزه رسالتله كلزدن اول ايتاغزى قتاله ايدا اولندق وكلدن ككندن
صكره ينه انك اماده سيله ايعاد اولندق ديدلر كه موسى عليه السلامك كلندن اول
فرعون انلرى نصف نهاره دكين استخدام ايدردى موسى عليه السلامك كلندن صكره جمع
نهاري اجر سز استخدام ايدراولدى (قال عسى ربكم ان يهلك عدوكم) موسى عليه السلام
انلره ديديكه قريب اولديكه ربكز جل شانه عدوكز فرعونى قوميله سيله هلاك ايد (ويستخلفكم
في الارض) وانلر هلاك كنند صكره ارض مصرده سزى اسكان ايد (فينظر كيف تعملون)
ناكه شكر وكفران وطاعت وعصياندن اعمالكزى كوروب انك حسيجه جزا كزى ايد
(ولقد اخذنا آل فرعون بالسنين ونقص من الثمرات لعلهم يذكرون) بز آل فرعونى قلت
امطار ومياهله وكثرت عاهاتندن ثمراتك تفصيله اخذ ايتدك تا كه تنبه ايدنلر انى كفرو معاصيلرى
شومندن بيلوب طاعته يونيله لر (وياخود شد ائله قىليرنه رقت كلوب رب تعالى به اقبال
وعندنده كي جزاء وافضاله رغبت ايدلر (فاذا جاءتهم الحسنة قالوا لنا هذه) قيجان انلره خصب وسعه
وعافيتندن رشى ايرسه بز بوكاهلر مستحقلر ديرلر بو خسه انى الله تعالى دن فضل كوروب شكرين
ايتزلر (وان تصبهم سيئة يطيروا عيسى ومن معه) واكر انلره جذب وبلاء ومكروهلر وهندن رشى ايرسه
بو حالت بزه موسى وقومك شومندلر ديرلر (روايت اولنديكه فرعون بدي يوزيكري بيل ممر
اولوب آلك در تيوز بيلن ملوكته كچوردى بودكلو عمرده برمكروه كورمدى اكر اول
مدته بركون آتشمش ويا بركيجه سته طومش ويا بر ساعت بر عضوى اغش عيش اولسه جدا
زبويت دعوا سين ايتزدى (الا اعطاهم عند الله) بيلك كه خير وشردن انلره ايريشن دكل
الا الله تعالى عندنده مكتوب اولان عمللرى سيله در (ولكن اكثرهم لا يعلمون) لكن انلر
اكترى انى ييلزلر (وقالوا همما تائبان من آية لتسخرنا بها فانحن لك مؤمنين) وموسى عليه
السلامه ديديلر كه هر بار كيم سن بزه بر علامت كتوره سنكه انكله بزه سحر ايد سن بز سكا ايمان
كتورر دكلرلر ابن عباس وغيرى ايدروقتا كه سحره ايعانه كلديلر فرعون وقومى مغلوبين
كروندونديلر كفرو وشرك اوزره اقامته اصرار ايتديلر الله تعالى انلره متابعا ايتلر كوندردى
ياديه اهلنى قحطله وامصار اهلنى نقص ثمراتله مبتلا قىلدى وعصاويد مجزه سين انلره كوستردى
انلرايه ايمانندن اباء ايتديلر موسى عليه السلام حق تعالى به رجوع ايدوب ديديكه الهى
عبدك فرعون يريوزنده بى وفاده يولدى وقوى ايسه عهدلر ين سيدلر ايمدى انلرى
مؤاخذه ايتكه اول انلره عقوبت وقومه نصيحت ومن بعده كله جكلره عبرت وآيت اوله
(فارسنا عليهم الطوفان والجراد والقمل والضفادع والدم آيات مفصلات فاستكبروا وكانوا
قوما مجرمين) اويله اولسه بز انلره طوفان وجراد وقل وضفادع ودم ارسال ايتدك اول آيات
متابعات اولدينى حالده اول ايتلر كه هر برى بر رفته تمتد اولور وهر ايكي آيتك اراسى بر رآى

مؤمنلره نجات ويردك انجق زوجهمسى واعله كيزلو كفرده اولديشچون لوط عليه السلامه كيتيوب قومله هلاك اولدى
(وامطرنا عليهم مطرا فانظر كيف كان عاقبة المجرمين) وانلر اوزرينه سجيلدن طلش ياغدر دق نظرايله كه انباي منكر
مجرملر ك حالى نيجه اولدى) والى مدين اخاهم شيبا قال يا قوم عبيدوا الله ما لكم من اله غيره قد جاءكم بينة من ربكم فافوقوا الكيل

والميزان ولا تبخسوا الناس اشياءهم ولا تفسدوا في الارض بعد اصلاحها ذلكم خير لكم ان كنتم مؤمنين)
اصحاب ايكه اولان مدين بن ابراهيم عليه السلام اولادينه نسا قرداشلري اولان شيعب عليه السلام رسول كوندردك شيعب
انلره يا قوم الله تعالى برلوب اكا عبادت ايدك اندن ۷۶ غیر عبادته مستحق اله بوقدر ربكز طرفندن

زمان سروريله فصل اولوردی ۷۷ دینلديک موسی علیه السلام سحره غلب اولدیغند نصکره
اره لرند یکر ییل مکث ایدوب اشبو آیلری تدریجیه انلره کوسردی انلریسه ایماندن
استکبار ایدوب بحرمین اولدیله ۷۸ روایت اولدیکه الله تعالی انلرک اوزرینه طوفان کوندردی
اول بریمور ایدیکه برستدن برسته دکن دوام اوزره یاغدی بنو اسرائیل بیوتیه قبطک
بیوتی برلرینه مشتبک و مختلط ایکن بنو اسرائیل بیوتیه برقطره صوکرمدی قبطک بیوتی
ایسه صوایله طولدی بر مرتبه ده که قیاملری حالنده صوتراقیلرینه ایردی حتی که اوتوران غرق
اولوردی ۷۹ دینلديک طوفانله مرادموت ویا طاعون ویا جدریدرکه انکله ابتدا انلر عذاب
اولدیله بعده اول یروزنده قالدی ۸۰ ویا طوفان اولدرکه صو انلرک کینلرین غرق ایتدی
۸۱ دیدیلرکه یاموسی دعا ایتهکه الله تعالی اوزریمزدن بو طوفانی کیدرسه سکا ایمان کتوره لم ۸۲
چون موسی علیه السلام دعا ایدوب اول طوفان کتدی هیچ بریلده بتین کلاوزرع و عمر اول
یلده بتدی بو صوره خصب و نعمت ایش یلمشز دیدیلر و برآی عافیتده اولوب کفرلری اوزره
اصرار ایتدیله ۸۳ اوله اوله الله تعالی انلر اوزره جراد کوندردیکه اول جکرکه درا کینلرین
ویشلرین و اغاچلری پیراغن حتی قبولرین و سقفلرین و ثیاب و امتلرین و قبولرینک مسمارلرین
یوب اولری اوزرلرینه یقلدی حالوکه بنو اسرائیل اندن برشی ایرمدی عاجز اولوب فریاد
ایتدیله یاموسی دعا ایت اکر الله تعالی اوزریمزدن بویله دی دفع ایدرسه سکا ایمان کتوره لم دیو
عین ایتدیله اوله اوله موسی علیه السلام صحرا یه چقیدی و عسایله مشرق و مغرب جانبده اشارت
ایتمیله جرادک جچی طاعیلوب کتدی حالوکه زروع و غلاتلرندن بقیه قالمشیدی ۸۴ دیدیلرکه
بزم قدر کفایدمز قایمق زیادیه نیلرز انکچون دینمیزی نه ترک ایدرز و عهدلرینه وفا ایتمیوب
کفرلری اوزره اصرار ایتدیله برآی دکلو زمان عافیتده اولدقلرند نصکره الله تعالی اوزرلرینه
قلی ارسال ایتدی دینلديک اول بنیادین چقان بندر و یا قاناتو جراد درو یا قنادسز اوفق جانورد
و یا قراددن برنوعدر و یا بندر امر الهی اولدیکه موسی السلام مصر قراستدن عین الشمس نام قریه یه
واروب انده برکشیب اغری عسایله اوره چون موسی علیه السلام اتی ایتدی هماندم قل
پیدا اولوب قبطک باقی قلان حروث و اشجار و نباتلرین یدی ویرلرین یالادی و ثوبلریله
بدنلری اراسته کربوب اصردی راحتلی کیدوب انلره اندن زیادیه اذی ایردی طعام یسدر
ایچی قل ایله طولردی دینلديک قل جوبدن چقان کوه در و بری اون جراب بقدای
اوکتسه انجق اوج قیزاونی چیقاردی انلره انک کی بلیه ایرمدی حتی که بدنلریک قیللرین
وقاش و کرپکلرین یدی دریلرین چچک چیقارمشه دوندردی و اوینجویه امان و یرمیوب
راحتلرین کیدردی موسی علیه السلام یا واروب فریاد ایتدیله من بعد تا بلرز دعا ایتهکه الله تعالی
اوزریمزدن بویلا دی کیدرسون دیدیلر حالبوکه اول بلای بر هفته چکدیله ۸۵ موسی

بالذی ارسلت به وطائفة لم يؤمنوا فاصبروا حتى يحكم الله بيننا وهو خير الحاكمين) اکر سزدن (علیه)
بر طائفه بم اولدیم شیه ایمان ایدر و بر فرقه انکار ایدرسه الله تعالی بینمزه حکم ایدنجیه دک صبر ایدک
تصدیق ایدنلری نجات تکذیب ایدنلری عذایله قضا ایدله اول الله تعالی حاکم لک خیر لوسیدرکه عدله حکم ایدر ۸۶

سزه معجزه ظاهره کلدی
کیل و میز انکزی تمام
طوتوب ناسک حقلری
اداده نقصان ایتیک و انیا
و اتباعی شرایعیه ربوزی
اصلاح اولمشیکن سز کفر
وحیله ایله فساد ایتیک
ا کر بنم قولی تصدیق
ایدر سکر سزه خیر لودر
دیدى (ولا تقعدوا بكل
صراط تعدون و تصدون
عن سبيل الله من آمن به
وتبغونها عوجا و افکروا
اذ كنتم قليلا فكثركم
وانظروا كيف كان عاقبة
الْمُفْسِدِينَ) دین طلیله
کنلرک یولری اوزره
اوتوروب الله تعالی ایمان
ایدنلری منع ایتیک
واکری یوله کتمسنى
طلب ایتیک و سزک هدد
وما لکز قلیل ایکن سزی
مال و اولاد ایله تکثیر
ایدن حق تعالی ذکر
ایدک و سزدن مقدم بکن
امتلرند افساد ایدنلرک
عاقبتلری نیجه اولدیفنه
نظر ایدک دیدی (وان
کان طائفة منکم آمنوا

دینلديک ابراهيم عليه السلام نمرودك آتشدن چیققدقه نمرودك قیزی تزوج ایدوب اندن مدين نام ولدی اولدی
اول مدين لوط علیه السلام قیزی تزوج ایدوب اندن تناسل ایدن اولاده آل مدين دینلدى و شعیب علیه السلام
بن میکیل بن یسجر بن مدیندر ۷۷ و شعیب علیه السلام اعمی ایدی قومه حسن مراجعتیچون اکا خلیب

الانیا دینوردی اکرچه
انک معجزه سی قرآن
کریمده اولیوب انجق
معجزات انبیای ذکر ایدر
آیات باهرانده قدر بلند
طاغه چیقمق مراد ایله
جبل سرفرو ایدوب آسان
چیقاردی دیش بو آل
مدین کیله و میز انلریله
زیاده آوب ناسه نقصان
ویرلردی و عمر بول اوزره
اوتوروب شعیب علیه
السلام کلنلری اول کذابدر
صقین سنی دینکدن
دوندرسون دیو منع
ایدلردی و بعضی قطع
طریق ایدیلر دیشدر
(قال الملا الذین استکبروا
من قومه لتخرجنک
یا شعیب والذین آمنوا معک
من قریقنا ولتعودن فملتنا
قال اولو کنا کارهین)
شعیب علیه السلام
قومندن ایماندن تکبر ایدن
رؤسای یا شعیب سنی و سکا
ایمان ایدنلری سنکله برابر
قریه مزدن چیقاریرز
یا خود بزم ملتزمه دوندرسکر
دیدیلر شعیب علیه السلام

علیه السلام دعا ایتدیکی کی اول بلا اوزرلرندن کتدی نه عهدلرینه وفا ایتمیوب اخبث اعماللرینه عودت
ایتدیله سنک سحرده کالکه استیقان ایتدک که رمالی پورر حیوان ایتدک دیدیلر ۸۷ برآی
عافیتده اقامتلرند نصکره الله تعالی اوزرلرینه قوربنای کوندردی حتی که بیوت و افنیه و اطعمه
و آتیلری قوربنایله طولدی اوتورسدر شول بری برینک اوزرینه یغلیش حتی که ذقنلرینه
دکین طولیش قوربنالر اراسته اوتورلردی و سولیک ایچون اغزلرین آچسدر ایچنه قوربنالر
کربوب طولردی و دخی طعاملری قباغن آچدقلری کی ایچی قوربنالریله طولردی انلره طعام
یذرمدی و آتیلرین سوندردی و یا تسدر اوزرلرینه قوربنالر یغیلوب آخر طرفه دونککه
بحالاری قالمزدی و برشی اکل ایچون اغزلرین آچسدر اغزلرینه ایرکوردن قوربنالندن
اول اغزلرینه ایردی و خبر یوغورسدر ایچنه قوربنای دوشوب بلیه یوغورلردی بو حالت
آلره زیاده مشقت و یردی دفعیچون موسی علیه السلام یا وار دیلر من بعد توبه ایدوب اتی تصدیقه وعد
ایتدیله و بر هفته اول مصیبتی چکدیله ۸۸ بعده موسی علیه السلام دعا ایله دفع اولوب برآی
عافیتده اولدیله عهدلرینه وفا ایتمیوب کفرلرینه عودت ایتدیله ۸۹ اوله اوله الله تعالی
انلره دم ارسال ایتدی نهریل انلره قان اولوب آقدی و جیع صولری قانه تحول ایتدی
هر قنقی صویه وار دیلر سه جیعن قان بولدیله و فرعون صوسزلقدن شکایت ایتدیله امر ایله
قبطی ایله بنی اسرائیل برقابدن ایچدر چون اتی ایتدیله قبطی جانبده کی قان و اسرائیلی
جانبده کی صوبولدیله ۹۰ و فرعون دخی صوصایمق یاش افاجلری مضغه مضطر اولدی
مضغ ایتدیکنده اتی طوزلو صوبولدی بو حالت اوزره یدی کون مکث ایدوب قانندن غیر
برشی ایچمدیلر ۹۱ بعده یه موسی علیه السلام انک دفعیچون دخی یلوار دیلر و من بعد کفره
عودت ایتمکمه مؤکده عهدلر ایتدیله و ایمانه کلوب بنی اسرائیلی انکله بیت المقدسه کوندرمکه
وعد ایتدیله چون موسی علیه السلام دعا ایله اولدخی دفع اولدی عادت سابقه لری اوزره
نقض عهد ایدوب ایمانه کلدیلر (ولما وقع علیهم الرجز) و قتا که اشبوذ کراولنان عذاب
خنده نصکره انلرک اوزره عذاب سادس واقع اولدیکه اول طاعوندر حتی انلردن برکونده
یتش بیک کشی فوت اولدی (قالوا یا موسی ادع لنا ربک بما عهدتک لئن کشت عنا الرجز
لنؤمنن لک ولترسلن معک بنی اسرائیل) دیدیلرکه یاموسی ربکه بزم ایچون دعا ایتدک
شول عهدیه که سنک عندکده درکیم اول نبوتدر و یاسکا ایتدیکی عهدیه کیم سن اکا دعا ایتدیکنده
دعا که اجابت ایدر اکر اوزریمزدن بو طاعونی دفع ایدرسک عهد اولسونکه سکا ایمان کتوره و ز
وسنکله بنی اسرائیلی کوندره وز (فلما کشفنا عنهم الرجز الى اجل هم بالقوه) و قتا که
انلردن طاعونی دفع ایتدک زماندن بر حده دکن که انلر اکا یریشیمیلر در که اول وقت غرق
ویا وقت موتدر و یا بر زمانه دکن که اتی ایمانلری ایچون تعیین ایتدیله دی (اذاهم ینکثون)

بزم کریه کوردیکمز دینه نیجه دونه رز دیدی (قد افترینا علی الله کذبا ان عدنا فی ملتکم بعد اذ نحینا الله منها و ما
یکون لنا ان نعود فیها الا ان یشاء الله ربنا ووسع ربنا کل شیء علما علی الله توکلنا ربنا اقتح یتنا وین
قوما بالحق وانت خیر الفاتحین) شعیب علیه السلام ۹۲ الله تعالی بزی پداسته اسلامه تکریم و ملتکزدن تخلصدن

صكره سرك ملتكره دوزسك الله تعالى به قول باطل وكذبه افترا ايتش اولور بزم اسكا عودتمز ممكن اولمز مكر علم ومشيئه اللهده سبقت ايتش اوله ريمز تماينك علمي هر شيئي احاطه ايتشدر ايمان اوزره نباتده الله تعالى به توكل ايلدك يارب بزمه قومز بيتده حقه حكم ايله كسن حكم ايديجيلرك ۷۸ خيرلوسى سن ديدى (وقال الملا الذين

كفروا من قومه لئن اتبعتم شيئا انكم اذا لحاسرون) قومك كافر اولان رؤساي ديكرارينه اكر شيعيه تابع اولورسكز ديتكزي وكم فروشلفى تركه زيانده اولورسكز ديديلر (فاخذتهم الرجفة فاصبحوا في دارهم جاثمين) جبريل عليه السلامك صيحه سيله انلري زلزله اخذ ايدوب منزلرنده يوزلري اوزره دوشوب هلاك اولديلر (الذين كذبوا شيعيا كانوا يغتوا فيها الذين كذبوا شيعيا كانوا هم الخاسرين) شونركه شيعب عليه السلامي تكذيب اينديلر كويا منزلرنده اقامت ايتيوب يوق اولديلر وانى تكذيب وانكار ايدنلر دنياو آخرتده خسرانده اولديلر (فتولى عنهم وقال يا قوم لقد ابلغتكم رسالات ربي ونصحت لكم فكيف ائسى على قوم كافرين) شيعب عليه السلام انلردن يوز چيوروب تحسر وتأسفله ديديكه اى قوم بن سزه ريم جل شانكه خبرلري تبليغ ايلدم وسزه مرحمله نصيحت ايلدم سكره ينه (يقتلون) كندو نفسنه ديديكه بنى تصديق ايمان كافرلك هلاكنه نيجه تأسف ايديكه مستحق عذاب اولمشلردي (وما ارسلنا في قرية من نبي الا اخذنا اهلها بالأساء والضراء لعلمهم بضرعتون) انبيادن برينى برقره يه كوندرديكمزده

توقف وتأسسرتك ايتديلر (فانتقمنا منهم فاغرقتهم في اليم) انلردن انتقام اراده ايدوب انلري غرق ايتدك بردريابه كه انك قمرى ييلغز (بانهم كذبوا بآياتنا وكانوا عنها غافلين) شول سيدنكه انلر بزم ايتلرمزى تكذيب ايدرلردى حالبوكه انلر انده تأمل ايتلرلردى (واورثنا القوم الذين كانوا يستضعفون مشارق الارض ومغاربها التي باركنا فيها) وارصك مشارق ومغاربنه مصرنه وشامنه كه انده خصب وسعد عيشله بركت قيلشز وارث قيلدق شول قوميكه انلر ذبح ابناء واستعباد رجال واستخدم نساء ايله قهر واستدلال اولورلردى (وتعتكك ربك الحسنى على بنى اسرائيل بما صبروا) وربك جل شانكه نك كلف حسناسى بنى اسرائيل اوزره تمام اولديكه اول انك انلره نصروتمكيتله وعدينك انجازيدر شدانده صبرلري سيبيله (ودمرنا ما كان يصنع فرعون وقومه وما كانوا يعرشون) وتخراب ايتدك قصور وعمارانن اينكه فرعون وقوى دوزمشلردى وثارو اعتابدن عرشلر انلشلردى ويابنيانن رفع ايتشلردى (وجاوزنا بنى اسرائيل البحر فأتوا على قوم يكفون على اصنام لهم) بزبنى اسرائيل بچردن كچوردك انده برقومه اوغراديلر كه انلر اصنام عبادتنه قائلر ايدى روایت اولنديكه موسى عليه السلام فرعونك وقومك هلاك كنديسكزه يوم عاشوراده بنوا اسرائيله بحرى چكدي والله تعالى يده شكر ايچون اول كوني صائم اولديلر برقومه اوغراديلر كه بقر مثالنده اوانه عبادت ايدرلرديكه انلر عمالقه دن ايديكيم موسى عليه السلام انلرك قتاليه اسرا اولمشيدى وبرقوله بنى لجنن اولوب رقيه زول ايتشلردى جل وعلا بنوا اسرائيله نم جسام ايله من ايدوب آيات عظامن كوستردكديسكزه انلرك امور شيعه دن احداث اينديكى شيكه امور عجيبه دندر اشبونك ذكرننه پيغمبري صلى الله عليه وسلمى تسليه ومؤمنلره موعظه وار دركه نفسلرين محاسبه وحاللرين مراقبه دن غافل اولميدر (قالوا يا موسى اجعل لنا الها كالههم آلهة) بنوا اسرائيلك جهالى موسايه ديديلر كه بزم ايچون برتعال قليبسدك كه اكا عبادت ايديدك اشبو قومك تعالرينه عبادت ايتلري كي (قال انكم قوم تجهلون) موسى عليه السلام انلره ديديكه سز برقوم سز كه الله تعالىنك عظمت وكبرياسنه جاهلر سز دينديكه بنوا اسرائيلك بوقول وسؤاللري الله تعالىنك وحدانيتده شك لرنن دكل ايدى بلكه مرادلري بزم ايچون برشى قليبور كه اى تعظيمله الله تعالى به تقرب ايدوز وظن ايتديلر كه اول انلرك دياننه ضرر ايتجه حالبوكه بو حالت انلرك جهلندن ايدى (ان هؤلاء متبرماهم فيه) اول قومك صددنده اولدقلى فعل سئلري انلري مهلكدر (وباطل ما كانوا يعملون) وايشلر كلى باطل ومضمحلدر (قال اغير الله ابنيكم الها) موسى عليه السلام ايندى الله تعالىنك غيبرى بن سرك ايچون اللهمى طلب ايدرين (وهو فضلكم على العالمين) حالبوكه اول سزى زمانكز خلق اوزره تفضيل ايندى شول حيثيتدكه سزه ويرديكى نعمتلري غيبرلره ويرمدى (واذ انجيناكم من آل فرعون يسومونكم سؤل العذاب

قوم بن سزه ريم جل شانكه خبرلري تبليغ ايلدم وسزه مرحمله نصيحت ايلدم سكره ينه (يقتلون) كندو نفسنه ديديكه بنى تصديق ايمان كافرلك هلاكنه نيجه تأسف ايديكه مستحق عذاب اولمشلردي (وما ارسلنا في قرية من نبي الا اخذنا اهلها بالأساء والضراء لعلمهم بضرعتون) انبيادن برينى برقره يه كوندرديكمزده

اهالىسى اى تكذيب ايتلرله بزانلري سوء حال وضيق معاش ورنج وخسته لكه اخذ ايتدك تاكه تضرع وتذلل ايدلر (ثم بدلنا مكان السيئة الحسنة حتى عفوا وقالوا قد مس آباءنا الضراء والضراء فاخذناهم بقتة وهم لا يشعرون) صكره بلا وشدت يرينه سلامت وراحتى تبديل ايتدك ۷۹ تاكه مال وعدلري چوغالده كفران نعمه وطفانه باشلديلر وبو محنت ومضرت وراحت ولعنت

يقتلون ابناءكم ويستحيون نساءكم) وذكرايلاك الله تعالىنك اول وقتده كي صنيعن كه آل فرعون سزه اشد عذاب ايدرلردى اينانكزى قتل ايدوب نساكزى خدمت ايچون ايقا ايدرلردى (وفى ذلكم بلاء من ربكم عظيم) حالبوكه انجاده وياعذابده ربكز جل شانكه سزه نعمت عظيمه ويا محنت عظيمه واردر (وواعدنا موسى ثلاثين ليلة واعتمنا بها بشمر قتم ميقات ربه اربعين ليلة) بزموسى عليه السلامه امر ايتدك كه اوتوزكون ذى القعدة آنى صائم اوله وذى الحجة نك عشر اولن دخى صومه اى اتمام ايتدك اوله اوله اندن نصكره در رب تعالى نك آكاتكلمى وقى قرق كونده تمام اولدى روایت اولنديكه موسى عليه السلام بنوا اسرائيله مصرده ايكن وعدايتديكه الله تعالى عدولرين اهلا كديسكزه انلره بركتاب ويره كيم انده فعل وكرك ترك اولنه حق امور كذ كرى اوله وقتا كه موسى عليه السلام اول وعد كريك انجازين الله تعالىدن ديدلى بيورلديكه اوتوزكون صائم اوله اول اوتوزكونى اتمام ايديجك آغز نيك قوقوسين از اله ايچون خروب عوديله مسا كلندى ملائكه ديديلر كه بزنسك آغز كدن مسك رايحه سن شم ايدردك مسا كله اى افساد ايتدك الله تعالى امر ايلديكه اون كون دخى صائم اوله وديديكه ياموسى ييلديكى كه صائمك آغزى قوقوسى عندمده مسك رايحه سندن اطيدير بر قوله الله تعالى امر ايلديكه اوتوزكون صوم وعبادته تخطي ايدى بعده اول زياده اولان اون كونده اكا توراتى ازال ايندى وسويلدى (وقال موسى لآخيه هارون اخلفنى فى قوبى واصلح ولا تتبع سبيل المفسدين) وموسى قرنشاي هارونه ديديكه قوم بيتده بنم خليفهم اولفل وامورلرنن اصلاحى واجب اولانى اصلاح ايلكل وافساد ايدنلره اتباع ايتكل (ولما جاء موسى لميقاتنا) وقتا كه موسى بزم اكاسويلمز وقتده بزه كلدى دينلديكه الله تعالى يدى فرسخ بزه دكين ظلمت ايندردى وشيطانى اول ارادن طردايتدى وهوام ارضى اندن كيدردى وكاتب ملكلرين اندن تبعيد ايندى وانكيچون سماي كسط ايدوب حتى كه ملائكه يي هواده قائلر كوردى وعرش اكا ظاهر اولدى (وكلمه به) ورب تعالى اكا واسطه سز هرجهتدن سويلوب اول انك كلامك ايتدى جبرائيل عليه السلام موسى عليه السلامه بيله ايكن حق تعالىنك اكاسويلديكن ايتشدى حتى قللك صريرن دخى ايتشدى رب تعالىنك كلامنه شدت التذاذنن رؤيته مشتاق اولدى (قال رب انى انظر اليك) ديديكه يارب بكا كنديكى كوستركل سكا نظر ايدم اشبو دليلدر كه الله تعالىنك فى الجله كورلى جا تراوله زيرا كه انبيادن مستحيل طلبى محالدر خصوصاكه الله تعالى به جهله مقتضى اوله اول اجلدن اى رد ايدوب (قال لن ترانى) سن بنى كوريمز سن ديدى يوخسه بن كورلمز وياسن بكا نظر ايتمزن ديدى كانه اول قوله انك رؤيتندن قاصر ايدوكنه نبي ايدى زيرا كه رؤيت راشيده موجود شروطه متوقدر كانه دينلديكه هيچ برشرك بكاندياده نظرايتكه طاقى بو قدر اول كه بكا دنياه نظرايدنه كافى الحال موت اير موسى عليه السلام ايندى الهى كلامكى ايشيديجك جالكه نظره مشتاق اولدم سكا نظر ايتدك كند نصكره موت

شحا وهم يلعبون) ايا اهل قرا ومكه نيجه امين اولورلر انلر او بونده ايكن قوشلق وقتده عذابمز كله جكندن خوف ايتلرلى (افانوا مكر الله فلا يامن مكر الله الا القوم الخاسرون) ايا الله تعالى انلري غفلتلى حالتده فجأة عذابله اخذ ايدى جكندن امينى اولديلر الله تعالىنك بوضورت مكرندن كيمسه امين اولمز مكر خسرانده اولان قوم

اوله (اولم يهدلدين برتون الارض من بعد اهلها ان لوئشا اصبتاهم بدنيهم وطلع على قلوبهم فهم لا يسمعون)
اياشول كيمسلايچون بيان اولمديكيه برقوم عذابله هلاك اولوب صكره يرلرینه وارث وخلف اولورلر اكر بز مراد
ايليك انلري سلفلري كي ذوبلرينك جزاسي ويردك ۸۰ حال بوكه انلرك قالمري اوزرده هر اوروزكه

قلملري ايشتمز اولور (تلك القرى نقص عليك من انبائها ولقد جاءتهم رسلهم بالبينات فاكفوا ليؤمنوا بما كذبوا من قبل كذلك يطبع الله على قلوب الكافرين) اول شهرلر كه بوندن مقدم اهاليسي هلاك ايتشيدك انلرك بعض خبرلريني يا محمد سكا حكايت ايدرز انلره پيغمبرلري معجزاته كديلر انلر مقدمي پيغمبرلري تكذيب ايله كفردنه ثباتلري وقلبرينه مهر وضعيله هلاك اولان ام كي سنك قومكدن دخي ايمانه لكك مقدر اوليانلرك قلوبنه الله تعالى مهر اورر (وما وجدنا لاكثرهم من عهد وان وجدنا اكثرهم لفاسقين) امم مذكوره نك اكثر يچون عهد وميثاقلرينه وفا ايدربولمق بلكه انلرك چوغني پيمان شكن فاسقلر بولمق (ثم بئس ما بعدهم موسى بايتنا الى فرعون وملأه فظلموا بها فانظر كيف كان قاطبة المفسدين)
بكاسوكليدر شول حياتنكه انده سني كورميم الله تعالى اكاديديكيه (ولكن انظر الى الجبل فان استقر مكانه فسوف تاني) لكن جبله نظر ايتكه اكازير دينور مدينه اعظم جبالدر اكر اول تجلي عندنديه تزلزل ايتيويو يرند قرار ايدرسه سندنخي بني كورمكه طاقت كتوررسن وجبك تجلي به استقراري مستحيل دكلدر چنانكه الله تعالى اكا استقراره قوت وره ۸۰ ايدى مستحيل اوليان شينه تعليق محال اولمز (فلما تجلى ربه للجبل جعله دكا) وقتا ككه الله تعالى عظمي واقدار وامري جبله ظاهر ومتصدي اولدى وبرقوله اكاحيات ورؤيت ويرلوب حتى كه كوردى ۸۰ دينلديكيه الله تعالى نور چيدين منخرثور دكلو اظهار ايلدى ۸۰ سدي ايدر تجلي انجق خنصر دكلوايدى سهل بن سعد ايدر الله تعالى تيش بيك حجابدن درهم دكلو نور اظهار ايلدى اويله اولسه اول جبل ارض مستويه اولدى وياپاره ثوب جبال صغار اولدى ۸۰ دينلديكيه اول اتى جبل اولوب اوچي مدينه واقع اولديكيه اول احدوورقان ورضويدرو اوچي ايسه مكه به واقع اولديكيه اول ثوروشير وحرادر (وخرموسى صمعا) وموسى اول كورديكك هولدن بايلوب دوشدى وياميت اولدى دينلديكيه موسي عليه السلامه اول حالتك وقوعى يوم خيسده يوم عرفه ده ايدى واكاتورات ويرلسى يوم جمعه ده ايديكه يوم نجرده ايدى (فلما افاق قال سبحانك تبت اليك وانا اول المؤمنين) وقتا كه موسي اندن افاقت بولدى اكالايق اوليان امري سؤال ايتديكن بيلدى يالهي سنى تنزيه ايدرين رؤيت سؤالنده سكا توبه ورجوع ايتدم وسن دنيا ده كورلمز ايديككه مؤمنلرك اولي ين ديدى (قال يا موسى اني اصطفيتك على الناس برسالاتي وبكلامي) الله تعالى ديديككه موسي سنى رسالاته وسكا كلامه زمانكده موجود اولان ناس اوزره اختيار ايتدم (فخذ ما تبتك وكن من الشاكرين) سكا ورديك رسالاتي اخذ ايدوب بنم نعمت لريعه شكر ايدنلردن اولفل ۸۰ روايت اولديكيه موسي عليه السلامه رب تعالى سويلديكك نصكره يوزين نور قابليوب هچ كسندا كانظر ايتكه استطاعت ايدمه زدى اول اجلدن تاموته دكين يوزندن برقي كيدرمدى مرهاسي اكاديديكيه ربك جل شانه سكا حويليه ليدنبرو يوزيكى كورمدم ديلرينكه كورم اويله اولسه موسي عليه السلام اكابوزين كشف ايديجك كوش كي شعاع ويردى مرهه اكانظر ايدمه مديكندن اين يوزيند قيوبوب لله سجده به واردى وموسى عليه السلامه ايتدى دعاء ايتكه جتده خاتونك اولم ديديككه اكر بند نصكره زوج ايتمسك زيرا كه مرهه آخرته دنيا ده كي ازواجندن آخر كشينك اولور (وكتبنا له في الاواح من كل شئ موعظة وتفصيلا لكل شئ) زموسى عليه السلام ايجون الواح تورانه امردينده احتياج اولنان مواعظ وتفصيل احكامدن هر شئي يازدق ۸۰ دينلديكيه الواح اون ويابدى ايدى وهر برى زمرد ويازبرجد وياياقوت اچردن ايدى وياصخره صماء دن ايديككه حق تعالى انى موسي به تليين ايدوب انى ايله قطع وياپار مقلربه شق ايتدى ۸۰ ربيع بن انس ايدر تورات ابتداء نازل

كيف كان قاطبة المفسدين)
اول ايمد نصكره معجزه ائزله موسي عليه السلامي فرعونده واكبر قومنه رسول كوندر ك انلر اول معجزات (اولديفنده)
ظاهر به عدم التفاتله كافر اولوب نفسلرينه ظلم ايتديلر نظر ايله كه فساد ايدنلرك مابقى نيجه اولدى (وقال موسى يا فرعون انى رسول من رب العالمين) موسى عليه السلام يا فرعون بن رب العالمين طرفندن سكا رسولم ديدى (حقيق على

ان لا اتول على الله الا الحق قد جئتكم بينة من ربكم فارسل معى بنى اسرائيل) قال ان كنت جئت بايات باهات كنت من الصادقين) بنى تصديقه وبنم رسالته حقا نيتم واردركه الله تعالى انك شائنده كلام حقندن غيرى سويلم تحقيق ربكز تعالى طرفندن رسالته شاهد ۸۱ سزه معجزه ظاهره ايله كدم بنم بنى اسرائيل بايلرينك وطني اولان ارض مقدسيه كوندر فرعون

اولديفنده تيش وقرابدى وبرجزي بريلده اوقوردى انى موسى ويوشع وعزير وعيساين غيرى كسنه اوقومدى (فخذها بقوة) ايدى انى جد وعزيرته اخذ ايت (وامر قومك ياخذوا باحسنها) وقومكه امرايتكه انك احسين اخذ ايدلر ۸۰ ابن عباس ايدريني حلالتي تحليل وحرمني تحريم وامثالي تدبر وحميله عمل ومتشابهى عندنديه وقوف ايدلر ۸۰ دينلديكيه يعنى انده اولانك احسنيله عمل ايدك صبر وعفو كي كيم انتصار واقتصاددن احسنلر لكن بواصر ندب وافضله حث طريقتسى اوزره در وياخود مراد انده كي واجباتله علمه امر در كه اول غيبدن احسنلر وچاژدر كه احسنله مراد مطلق حسنه بالغ اوله كه اول مأمور بهدر (ساريكم دار الفاسقين) سزه فاسقلرك دارى مصرى كوستره ينكه اول فرعون وقومندن فسقلر يچون هلاك اولدقلرند نصكره نيجه سنده خالى قالدى ۸۰ ايدى سزدخي فسق ايتككزه ايدر ككز انلر كي هلاك اولور سز وياخود سزه عاد وعود واضراي منازلن كوستره ينكه انلركه اعتبار ايدوب فسق ايتمه سز ويا آخرته كي دارلري جهنمي كوسترين (ساصرف عن آياتي الذين يتكبرون في الارض بغير الحق) ايتلري قبولدن صرف ايدرين شونلريكه عبادم اوزره تجبر واوليامه محاربه ايدلر وياخود انلري قرآنى فهمدن منع ايدرين وياخود سموات وارض وايكسندنه كي عجائبي تفكردن وانكده اعتباردن انلري صرف ايدرين (وان يروا كل آية لا يؤمنوا بها) اكر انلر هر آيت منزله يي ومعجزه يي كورسلر عنادلرندن وياخوا وتقليده انهم كلري سبيله عقللري اختلافتدن ايمانه كئزلر (وان يروا سيل الرشد لا يتخذوه سبيلا) اكر انلر رشد طريقتن كورسلر اوزرلرينه شيطنه مستولى اولديف يچون انى طريق ايدنلر (وان يروا سيل النى يتخذوه سبيلا) واكر طريق ضلالى كورسلر انى طريق ايدنلر (ذلك بانهم كذبوا باياتنا وكانوا عنها غافلين) زم انلره بوضيعم شول سبيله در كه انلر زم ايتلر عزي تكذيب ايدلر وانده تدبردن وانكده تماظدن غفلت ايدلرلردى (والذين كذبوا باياتنا ولقاء الاخرة حبطت اعمالهم) شونلركه زم ايتلر عزي وآخرته وعد اولدقنلري ثواب وعقاب لقاسى تكذيب ايتديلر انلرك جمع اعمالى حبط اولور انكده انتفاعلري اولمز (هل يحزون الا ما كانوا يعملون) انلر جزاء اولنلر الا انكده دنيا ده انى ايشملوردى (واتخذ قوم موسى من بعده من حليهم عجيلا جسدا) وموساك ميقاته ذهابند نصكره قومي قبطدن استعاره ايتدكلري حليند لحم ودمي مشتمل عجل حى اخذ ايتديلر (له خوار) كه انده صوت بقره وارايدى ۸۰ روايت اولديكيه سامري قبطك حليرندن برعجل دوزوب اغزينه شول ترابدن قويديككه انى جبرائيل عليه السلامك فرسي ائرنن آتش ايدى انكده اكاحيت ايردى برقوله انى بر نوع جبله ايله دوزديكه جوفد ريح كيرمكه صدا ويردى (الم يروا انه لا يكلمهم ولا يهديهم سبيلا) اول عجله عبادت ايدنلر كور مدبلر ميكه اول انلره سويلزدى وانلري بر طريقتد ارشاد

مين (موسى عليه السلام) (بيان) (ثاني) (۱۱) عصا نى به راقدى همانم ظاهر الامر بي شك براژدر ها اولدى ۸۰ مرويدر كه اول ازدرها اغزيني آچوب ايكي چكه سى پنى سكان ذراع ايدى آلت چكه سى برده اوست چكه سى فرعونك قصرنك قبه سنده ايدى فرعون فرايدوب ناسه بررتبه زمعت وازدهام دوشديكه اول آند يكرى بش بيك آدم هلاك

اولدی فرعون چاغروب یاموسی سنی کوندن خدایه وسکا عین ویرمه عساک اوزرمدن دفعایله سکا ایمان ایدرم
وخی اسرائیلی سکا ویرم دیدی موسی علیه السلام اژدرهاک باشند طوندقه همان عصا اولدی فرعون کلوب سر برینه
اوطوردقه بوندن غیری معجزه واری دیدی (ونزع یده فاذا هم **۸۲** بیضاء للناظرین) النی جیندن چیقاردیکه

ناظرله ضیاسی نورشمه
غالب بیاض اولدی
سر ویدرکه موسی علیه
السلام بنفدای رنگنده
اولغله دستنی چیقاردقه
نوری زمین و آسمانی روشن
ایلدی ینه جینه وضعنده
اولکی هیته عودت ایلدی
(قال الملأ من قوم فرعون
ان هذا ساحر عليم) فرعون
قوندن رؤساری بوموسی
قن سحرده عالم ساحر در
دیدی (برید ان یخرجکم
من ارضکم فاذا تأمرون)
ای قبطیان بوسا حرسری
ارض مصر دن چیقار مق
مراد ایدر نه تدبیر ایدرسر
دیدیلر (قالوا ارجعه واخاه
وارسل فی المدائن حاشرن
یا توك بكل ساحر عليم)
قبطك رؤسای فرعون
دیدیلر که موسی وقرنداشی
هرون علیهما السلامی
آلیقو عجله ایتمه و مدینه لره
سحره بی جمع ایدر آدمیر
کوندن جله قنده حاذق
ساحر لری سکا کتور سونلر
(وجاء السحرة فرعون
قالوا ان لنا اجرا ان کننا

نحن الغالین) و قنا که سحره فرعون کلدیلر اگر بز موسایه غلبه ایدرسک بزه اجر وعطایا ایله (اشبو)
اکرام ایدر میسک دیدیلر (قال نم وانکم لمن المقترین) فرعون بی ویرم و سز مقبرلردن اولور سکر دیدی (قالوا
یاموسی اما ان تكون نحن الملقین) و قنا که وعد اولنان جمعیت محله کلدیلر سحره تأدب ایدوب یاموسی

عساک سنی اول براغورسن یوخسه الات سحر مزی بزی اول براغلم دیدیلر (قال القوا فلما القوا سحروا
اعین الناس واسترهبوهم جاؤا بسحر عظیم) موسی علیه السلام انیا شاننه شایسته تسامح و کرمله سز اول براغک دیدی و قنا که
سحره الاترینی بره بر اقد قلر نده ناسه **۸۳** حقیقتسز بر خیال ایله اورکک و سحر عظیم کلدی تفسیر دیاطیده وارد در که

اشبو عجل سزک و موساک الهیدر دیدیلر (والذین عملوا السيئات ثم تابوا من بعدها و آمنوا)
شونلر که کفر و معاصیدن اعمال سینده ایشلوب بعده اندن توبه ایتدیلر و ایمانه و مقتضاسی
اوزره اولان اعمال صالحه اشتغال ایتدیلر (ان ربك من بعدها لغفور رحيم) ایددی ربك
جل شاننه توبه دنسکره تأبیره مغفرت و رحمت ایدجیدر اگر چه ذنب کیر و کثیر ایدسه
(ولما سك عن موسى الغضب اخذ الألواح) و قنا که هارونک اعتذار ایله و یا عیده عجلک
توبه سیله موسادن غضب ساکن اولدی اول اندن بره بر اقدینی تورات الواحنی کیر و آلدی
(وفي نسختها هدى و رجلة للذين هم لربهم رهبون) اول الواح منسکره دن یازیلانده و یا اندن باقی قلانده
وار ایددی دینلدی که موسی علیه السلام الواحی براغوب منسکره اولیجی قرق کون صائم اولدی انک
بجوعی ایکی لوحه در د اولوب انده یازمشیدیکه حق بیان و صلاحه در شاد شول کسندر ایچوندر که
ربلری جل شانده عصیاندن خوف و رهبت ایدر لر (واختار موسى قومه سبعين رجلا لميقاتنا)
موسی بزم میقاتن ایچون قومندن تمیز رجلی اختیار ایلدی روایت اولندیکه الله تعالی موسی
علیه السلامه امر ایتدیکه بنی اسرائیلدن تمیز رجلاه میقاته کله **۸۴** اویله اولسه موسی علیه السلام
بنو اسرائیلک اون ایکی سبطک هر برندن آلتیشر کسندی اختیار ایدوب یتمشدن ایکی کسند
زیاده اولیجی ایکی کز قالسون دیو امر ایلدی هیچ بری قالمغه راضی اولدی موسی علیه السلام
ایتدی هر قنیکز قالورسه اکا کشش اجری اولسون **۸۵** اویله اولسه کالب و یوشع قلوب
باقیسیله کندی جله قریب اولد قلر نده بر غم موسی علیه السلامی قاپلیوب انک ایچنده قالدی **۸۶**
و اول قوم سجدیه واردیلر الله تعالی انک اکا سولیدیکنی و امر ونهینی ایتدیلر **۸۷** بعده غم
منکشف اولیجی موسی علیه السلامه دیدیلر که بزی تصدیق ایتمز مکر که الله تعالی بی بزه آشکاره
کوتره سن **۸۸** اویله اولسه انلری رجفه اخذ ایتدی (فلما اخذتهم الرجفة قال رب لو شئت
اهلکتهم من قبل وایای) و قنا که انلری رجفه اخذ ایتدیکه اول صاعقه و یا رجفه جلدلر **۸۹**
و هب ایدر اول رجفه صوت دکل ایدی لکن قوم اول هیبت کور یجک انلری رعد اخذ ایتدی
حق قریب اولدیکه مفاصلری بری برندن متین اولدی موسی علیه السلام انی کور یجک
اسر کیوب موتلردن خوف ایتدی و آغلیوب اول رجفه نک دفیچون حق تعالی به تضرع
ایلدی و دیدیکه یارب اگر دیلسک بکوندن اول قومی عجله عبادت ایتدکلر نده وخی قبطی بی
قتل ایتدیکمه هلاک ایدر دک (أتهلکنا بما فعل السفهاء منا) بزدن سفهانک ایشلیدی که بزی
مؤاخذه می ایدرسن **۹۰** اویله اولسه الله تعالی انلردن اول رجفه بی کیدردی (ان هی الا
فتنک) سفهانک اکا وقوعی دکل الاسنک ابتلا و اختبار کدر (تضل بها من تشاء و تهدی من
تشاء) انکله دیلدی کی مقتون ایدوب ضلالتده قورسن و دیلدی کی هدایت ایدوب دینی
اوزره ثابت قیلورسن (انت ولینا فاغفر لنا وارجنا) سن بزم امر نه قائم ناصر مزن

مناظره نظام بولوب فرعون و ناس حاضر لکن موسی علیه السلام امر ایله سحره ایچلری زیوه ایله علو و طشره لری
زفت ایله مظلما شکلنده ایلرینی میدانه بر اقد قلر نده حرارت شمسله حرکت کلدیلر آیت کریمه ماصدقجه ناسه اور کندی که
و یروب سحر عظیم کوردی (واوحینا الی موسی ان الق عصاک فاذا هی تلقف ما یافکون) بز موسایه عصاک بر اق

دیو وحی ایندک اول اژدرها اولدقد اول سحره نك تزوير ايندكلى ايب وجوي يوتدى موسى عليه السلام اخذ ايندكده بنه عصا اولدى (فوق الحق وبطل ما كانوا يعملون) حق ظاهر وثابت وساحر لك اعمال سحرلى باطل اولدى (فقلوا هاتوا آياتكم يا الذين آمنوا) اول سحر لك آلتى باطل ۸۴ وكندولى مغلوب اولدقد مقهورا كبرو

دوتديلر (والى السحرة ساجدين) والهام الهيله سحره سجد ايدى رك يوزى اوزره دوشديلر (قالوا امنا رب العالمين) رب موسى وهرون (سحره موسى وهرونك ربى اولان رب العالمينه ايمان كتوردك ديديلر) قال فرعون انتم به قبل ان آذن لكم ان هذا المكر مكرتموه فى المدينة لتخرجوا منها اهلها فسوف تعلمون (فرعون ديديكه سزه من اذن ويرمى من مقدم سزا كا ايمان اينديكز بوبر خفى حيله دركه سز جمعته كلز دن مقدم مصرده اتفاق ايتش سكر كه قطيلرى جيقاروب سزوبنى اسرائيل مصره استيلا ايدى سزامدى سزه ايدى جك ايتشى يقينه نيورسكز (لا قطع ايديكم وارجلكم من خلاف ثم لاصلتكم اجمعين) اول ايدى جكم ايتش ۸۵ اللرى كزى وياقار كزى بربرينك خلافتدن يعنى بر صاغدن بر صولدن كسرم صكره سزك جله كزى

صلب ايدرم (قالوا الى ربنا منقلبون) ساحر لك تحقيق بز رمز طرفه رجوع ايدى رز بزي موله قورقمه (ويا) بزا كا مشتاقز ديديلر (وما نسقم منا الا ان امنا بايات ربنا لما جاءتنا ربنا افرغ علينا صبرا وتوفنا مسلمين) سكه فرعون سين بزي بر نهمته جزا نديرمه من سين مكر كه الله تعالى لك بزه كلوب مشاهده ايديكمز قدر تولى وحدايته ايمان اينديكمز

اوله ديو حقه متوجه اولوب يارب بزه صبر ازال وافرغ ايله وبرى اسلامده ثباته وفات ايندر ديديلر (وقال الملا من قوم فرعون اتذروا موسى وقومه ليفسدوا فى الارض ويذكروا الهتك قال سقط ابناءهم ونسحق نساءهم واتفقهم قاهرون) فرعونك قومندن رؤساي فرعون سن موسى ۸۵ وقومنى ترك ايدرمينكه انلر زين مصرده خلقى سندن والهتك

عبادتندن روكر دان ايدوب افساد ايدى لرد ديديلر فرعون انلره جوانده يقينه بز انلرك ارككلىنى قتل ايدوب نالربنى ديرى راغورز كه بزه خدمت ايدى لرب وزانلرك اوزرينه غالبرز انلر بزم مقهور حكمز در ديدى ۸۶ مرويدر كه فرعون قومى چون كندو صورتده بتلر يابوب ويرمشيديكه بونلره عبادت ايدى بونلر سزى بكاترب ايدى بونلر كوچك رب بن يوك ربكزم دير ايدى رؤساي هر چند موسى عليه السلامى وقومنى قله نحرىص ايدى لرسده فرعون انك قله قادر اوليه جفتى يلودى (قال موسى لقومه استعينوا بالله واصبروا ان الارض لله يورثها من يشاء من عباده والعاقبة للمتقين) موسى عليه السلام قومه الله تعالى دن ياردم طلب ايدى وانلرك اذارينه صبرايدى تحقيق ارض مصر و سائر الله تعالى لك ملكيدى رقوللرندن ديديكه انى ميراث ويرر ظفر ونصرت عاقبت متغيرلر اچوندر ديدى ۸۷ ديديكه سحره ايمان كلكده بنى اسرائيلدن التوز بيك كيمه موسى به تابع اولديلر (قالوا اودينا من قبل ان تأتينا ومن بعد ما جئتنا قال عسى ربكم ان يهلك عدوكم ويستخلفكم فى الارض فينظر كيف تعملون) موسى عليه السلام قومه سن بزه رسالته كلز دن مقدم اوغللر سزك قتيله اذا اوللوردق شمدى

وياشول حلالاى انلره تحليل ايدركه اول انلره حرام ايدى شحوم وغيرى كى (ويحرم عليهم الخبائث) وانلره خبيث اولان اشياى حرام ايدى ميتهدوم ولحم خنزير وياريا ورشوت وسائر محرمات كى (ويضع عنهم اصرهم والاغلال التى كانت عليهم) وانلردن اصر و اغلالى تخفيف ايدى اما اصرهر قول و يافى ايدركه اول انسانه ثقيل اولور و ياعهد ثقيلدر كه اول تورانه اولانله عمل بنو اسرائيل اوزره الزام اولمشدى و يادينه هر تشديد دركه اول انلر اوزره واجب ايدى ۸۸ واما اغلال شول ائقالدركه بنو اسرائيل اوزره واجب ايدى توبه ده قتل نفس كى و كناه ايدى اعضاى قطع ونجاستى ثوبدن قرض و قتله قصاص متعين اولوب ديت اخذيتك حرمتى ويوم سبتده عمل تركى و غازلرى كناسك غريده قطعا ادا جاوا لماتقى كى (فالذين آمنوا به وعزروه ونصروه واتبعوا النور الذى انزل معه اولئك هم المفلحون) شونلركه اول نبي اى يعنى محمد صلى الله تعالى عليه وسلم تصديق و كاتوقير وانك اعداسى اوزره نصرت ايدى لرب و اكا ازال اولان قرآنه اتباع ايدى لرب ايدى اول و صفو كيمه لرب عذابدن قورتيلوب الله تعالى لك رحيله دخول جته لايق اوللردى (قل يا ايها الناس انى رسول الله اليكم جميعا) يا محمد ديكل كه ياناس بن جيمكزه كلش الله تعالى لك رسولن ۸۹ ديديكه پيغمبر عيسى صلى الله تعالى عليه وسلم انس وجنه مبعوث رسول الله ايدى اما كه سائر مرسللر انجق قوملرينه بعث اوللوردى (الذى له ملك السموات والارض) كه سموات وارضك ملكى اول الله تعالى لكدر (لا اله الا هو) اندن غيرى معبود يوقدر (يحيى ويميت) كه اول خلقى صواب ايدى لرب كورر اجللرى كلديكند اولدورر و ياخود امواتى آخريده دير كورر و احياى دنياه اولدورر (فآمنوا بالله ورسوله النبى الامى الذى يؤمن بالله وكلماته واتبعوه لعلكم تهتدون) ايدى ايمان كتورك الله تعالى به ودخى انك رسوله كيم نبي اى اولوب الله تعالى به و كلاتى تصديق ايدى اول كرك كندوب و كرك غيرى به منزل كتاب و ياوحيدر ودخى اول رسوله اتباع ايدى ناكه هدايت بوله سز الله تعالى ايمان و اتباعى هدايت رجانه وسيله قيلنده تنيد و اردركه بر كيمه پيغمبر عليه السلامى تصديق ايدوب لكن اكا اتباع ايتشه اول هنوز ضاللدن آيرليوبدر (ومن قوم موسى امته يهدون بالحق وبه يعدون) بنو اسرائيلدن رجاعت و اردركه ناسى كله حقه ارشاد ايدى لرب وانكله حكملرنده عدل ايدى لرب ۹۰ روايت اولديكه انلر بر قومدر كه اقصى مشرقده خاب سينده نهراوداقى اوزره اولورلر انلردن هيج برينك مالى يوقدر انلرده كيمه يغمور اولور و كوندزده هوا آچيلور انلر اكنله معيشت ايدى لرب بزدن انلره ايرر يوقدر حق اوزره قائلدر ۹۱ ديديكه پيغمبر عيسى صلى الله تعالى عليه وسلم ليله معراجده انلره اوغرا يوب سويلدى ديدى لربكه يار رسول الله موسى عليه السلام بزه وصيت اينديكه سزدن قفقز اجدنام پيغمبره ايررسه بندن اكابلام ايتسون پيغمبر عيسى صلى الله تعالى

ظفر ونصرت عاقبت متغيرلر اچوندر ديدى ۸۷ ديديكه سحره ايمان كلكده بنى اسرائيلدن التوز بيك كيمه موسى به تابع اولديلر (قالوا اودينا من قبل ان تأتينا ومن بعد ما جئتنا قال عسى ربكم ان يهلك عدوكم ويستخلفكم فى الارض فينظر كيف تعملون) موسى عليه السلام قومه سن بزه رسالته كلز دن مقدم اوغللر سزك قتيله اذا اوللوردق شمدى

دخی سن کلد کد نصکره بینه اول قتلله وعد اولندق دیدیلر موسی علیه السلام انلره اوله که ربکزد شمنکزی هلاک ایدر و سزی انلرک یرینه ارض مصرده اسکان ایده امدی الله تعالی نظر ایدر که وقت راحتده طاعت و معصیتدن نه ایشلر سکز دیدی دینلر بیکه مقدم فرعون بنی اسرائیل نصف نهاره دک استخدام ایدر دی موسی علیه **۸۶** السلام رساله کلد کد نصکره جیع نهاری

اجر سزا استخدام ایدر اولدی علیه وسلم موسایه و انلره علیه السلام و علیکم دیور دسلام ایتدی و مکده نازل اولان سوره لر دن (ولقد اخذنا آل فرعون بالسنين ونقص من الثمرات لعلهم يذكرون) بز آل فرعون قحط و قور اقلق و میوه لرک نقصانیه اخذ ایتدک شاید که متفکر و متنبه اولوب کفر و معاصیدن رجوع ایدر (فاذا جاءتهم الحسنة قالوا لنا هذه وان تصبهم سيئة يطيروا بعوسى ومن معه الا انما طأرهم عند الله ولكن اكثرهم لا يعلمون) آل فرعونده یولک و بولق کلدیکی زمان بو بزم ایچوندر و زکا مستحقز دیرلر ایدی و اگر بدک و قحط کلد بوموسی و انکله اولان مؤمنلرک شامتیدر دیرلر ایدی اکاه اولک که خیر و شر انجق الله تعالینک عندنه مکتوب اولغله انلرک عمللری شامتیدر لکن انلرک اکثری انی یلزلر (وقالوا مهماتنا بناه من اية لتسحرنا بها فما نحن لك بمؤمنين) و موسی علیه السلامه فرعونیان هر بار که سن زه قحط و مرض کی

معجزه در دیوسحرله بر نشان کوسترسن انکله بز سکا ایمان کتورلر دن دکلز دیدیلر (فارسلنا عليهم) الطوفان و الجراد و القمل و الضفادع و الدم ایات مفصلات فاستکبروا و کانوا قومًا مجرمين) امدی زانلره طوفان و چکر که ویت و قور بینه و قان بربری اردنجه علامات ظاهره لری کوندردک که هر علامات بر رهفته تمت و هر علاماتک پنی بر رماه

مرویه فصل اولوردی) اول قوم ایماندن استکبار ایدوب مجرملردن اولدیلر (ولما وقع عليهم الرجز قالوا يا موسى ادع لنا ربك بعا عهد عندك لأن كشتت عنا الرجز لنؤمن لك ولنرسلن معك بنی اسرائیل فلما كشفنا عنهم الرجز الى اجل هم بالقوه اذاهم يتكفون) **۸۷** و قتا که انلرک اوزرینه بو عذاب خسه واقع اولدقدده علی قول

ایشلر دیدی روایت اولندی که شیطان انلره القاء ایدوب دیدیکه الله تعالی سزی اصطیاددن نهی ایتدی بلکه نهی انی اکلدندر صیدیکزی ایدک بر قوله شیطان دیدیکه سزاخندن نهی اولمشکزد ایددی بحرک کنارینه حوضلر قازوب یوم سبتده حیاتی اکاسوق ایدک و یوم احدده اخذ ایدک بر زمان اول حالت اوزره اولدقلرند نصکره سبت تعظیم ترک ایتدیلر الله تعالی زه سبت عملن حلال ایتدی دیوب مبالا تسمز انده اخذ و اکل و بیع ایتدیلر اهل قریه یمش بیک دکلو کیمسه ایدی اوچ صنف اولدیلر بر صنفی اول فعلدن ایدنلری نهی ایتدیلر و بر صنفی ایسه سکوت ایدوب نهی ایتدیلر شول قومده نیه و عظم ایدر سز که الله تعالی انلری هلاک ایدیردر دیدیلر و بر صنفی ایسه اول منکری ایشیلر ایدیلر و قتا که اول فعلدن منتهی اولدیلر نهی ایدنلر انلره دیدیلر که بز سز کلد بر قریده اختلاط اوزره ساکن اولیزر و قریده جدار و باب ایله قسمت ایدشدیلر و داود علیه السلام اول منکر اهله لغت ایدوب چیی میمون صورته مسخ اولدیلر نهی ایدنلر بر صباحن طشره چیقوب انلری کورمدیلر آیا که انلره نه حالت ایردی دیو نظر ایچون دیوار اوزره چیقیدیلر کورسه لر که صورتلری میونه مسخ اولمش اولوشلر قبولرین آچوب قریه لرینه کیردیلر انلر انسدن قریلرین بیلوب کوزلرندن یاش آقیدوب یانلرینه کلور ایدیلر اول اوچ صنفدن انجق نهی ایدنلر قورتلدیلر (واذ قالت امهتهن لم تعظون قوما الله مهلكهم او معذبهم عذابا شديدا) انلردن بر طائفه که انلر هالکه ایدی اشو عمل سیندن منتهی اولک اوزریکزه عذاب نازل اولدین زرا یلور زکه ا لر منتهی اولمز سکز لا بد اوزریکزه عذاب نزول ایدیردر دینلر کده دیدیلر که شول قومده نیچون و عظم ایدر سز که حق تعالینک انلری هلاک ایدیه جکن و یا انلره عذاب بر کوره جکن بیلور سز (قالوا معذرة الى ربکم ولعلهم يتقون) و عطا ایدنلر دیدیلر که بزم سز و عظمز رب تعالی به عذر اظهار ایچوندر منکر دن نهیده تقصیر نسبت اولمیدوز و دخی شول امیدله کیم انلر الله تعالیدن قورقوب صدندده اولدقلری منکری ترک ایدلر (فلان سوا ما ذکرناه) و قتا که اول منکری ایشیلر و عظم اولدقلری شیلله علی ترک ایتدیلر (انجنا الذين ينهون عن السوء) اول منکر دن نهی ایدنلره عذابدن نجات و یردک (واخذنا الذين ظلموا بعذاب بئس بما كانوا یفسقون) و اول الله تعالی به عصیان ایله نفسلرینه ظلم ایدنلری عذاب شدیلله اخذ ایتدک شول شی سبیلله کیم امر اللهدن خروج ایدرلردی ابن عباس ایدر منکر دن نهی ایدنلرک نجات بولدیغن و اول منکری ایشیلرک عذابله اخذ اولدینلرین بیلدک لکن اول منکری ایشیلر سکو ایدنلرک حالی نه ایدر دیکن بیلدک عکر مه اکا دیدیکه حق تعالی اگر چه انلره نجات و یردک دیمدیه هلاک ایتدک دخی دیمدی ابن عباس رضی الله تعالی عنه عکر مه نک بو قولنی تحسین ایدوب ایددی اول سکوت ایدنلر دخی نجات بولمشدر دیدی اما که ابن زید ایدر اول نهی ایدنلر نجات بولوب اول ایکی فرقه هلاک اولمشلردر

دعاسیله طوفان دفع اولوب منور و عاتلری وسعت اوزره اولغله یه کفران نعمته ایمان ایتدیلر حق تعالی چکر که کوندروب اکتیلرینی چکر که اکل ایتکلده یه موسی علیه السلام دن دفعی نیاز و بولانک انکشافده ایمان ایتلرینه یمن ایتدیلر موسی علیه السلام صحرا به کیدوب عصاسیله مشرق و مغرب طرفنه اشارت ایتکلده چکر کلر طاغلدیلر بر مقدار محصوللری

باقی قالب بوزنه شفايت ايدر ديو تصديق ايتديلر جناب يارى بىداي بى گوندروب اول بقیه بی دخی ایلریدیلر بوشکره
دخی کلیم اللهه تضرعه ایمانی شرط ایتدیلر اول عذاب دخی زائل اولدقده یاموسی تحقیق اولدیکه سنک فن سحرده
مهارتک واریا عیش دیدیلر حق جل وعلاقورینه لشکری کوندردیکه ۸۸ یتاقلرینه وقازغانلرینه وسویشورکن

اغز لرینه طول لر دی تکرار
ایمان شرطیله نیاز ایتدیلر
بویلا دخی من دفع اولدقده
ینه عنادرینه اولدیلر الله
تعالی نهر نیل قان ایلدی
سبطی ایجر سه آب صافی
قبطی ایچمکه میل ایدرسه
قان اولوردی برطاسه
وضعه سبطی وقبطی اول
طاسدن ایچمک ایتدیلر
قبطی طرفی قان اولوردی
بویلا ده دخی عهد ایدوب
بعد از کشف شرط
وعهدی ادا ایتدیلر
نهایت غرق اولدیلر
(فانتمنا منهم فاغرقاهم
فی الیم بانهم کذبوا بایاتنا
وکانوا عنها غافلین) انلر
بزم آیتلری تکیذ
ایتدیلر سیبیل انتقام
اراده سیله انلری بحر قلزم
ده غرق ایتدک انلرای فکر
وتأمل ایتدیلر دی (واورثنا
القوم الذین کانوا یتضعفون
مشارق الارض ومغارها
اللی بارکنا فیها وتمت کلمت
ربک الحقی علی بنی اسرائیل
بما صبروا ودمرنا ما کان یصنع
فرعون وقومه وما کانوا

یعرشون) فرعونیا نلک زیر دستنده ضعیف قلنان بنی اسرائیل قومنه ارضک برکتلو ایلدی کمز مشرق (ایتدیلر)
ومغربی ۸۸ یعنی شام ومصری ۸۸ میراث ویردک و سبرلری سیبیل ربک جل شانک وعد وکلمه حساسی بنی اسرائیل اوزره
تمام اولدی وفرعون وقومک دوزدکری منازل وکوشک ومرتفع بنالری خراب ایلدک (وجاوزنا بنی اسرائیل

البحر فاثوا علی قوم یعکفون علی اصنام لهم قالوا یاموسی اجعل لنا الهاکا لهم الهه قال انکم قوم تجهلون) بزی
اسرائیلی بحردن سلامت کچردک انلر اصنام عبادتته قائم برقومه اوغرا دیلر ۸۸ جاهل لری بونلری کوردکارنده ۸۸ یاموسی بونلرک
طاب دقاری آلهر لری کی بزه دخی ۸۹ بویله تمثال یایدک طاردق دیدیلر موسی علیه السلام سز

ایتدیلر (والذین یمسکون بالکتاب واقاموا الصلوة) شونلرکه کتابله عمل ایدرلر و نمازی
شروط وارکان رعایتله ادا ایدرلر (انا لانضیع اجر المصلحین) صلاح عمل ایدنلرک اجرنی
بز صایع ایتدیلر (واذنقنا الجبل فوقهم کانه ظلة) بزارضدن برجلی قطع ایدوب ظله کی انلرک
فوقه رفع ایلدک (وظنوا انه واقع بهم) تیقن ایتدیلرکه اول انلرک اوزرینه دوشر زیرا که
جبلک جوده اولسی معتاد کلدلر زیرا انلر انکله ایعاد اولمشلردی وانلره دینلرکه (خذوا
ما اعطینا کم بقوة) سز ویردیکمزی جد واجتهادله اخذ ایلدک (واذکروا ما فیه) وایچنده
اولان شیئی عمله ذکر ایلدک یوخسه منسی کی ترک ایتدیلر (لعلکم تتقون) تا که قباچ اعمال
ورزائل اخلاقدن صافه سز ۸۸ روایت اولدیکه وقتا کم بنو اسرائیل تورات احکامنی قبولدن
ابا ایتدیلر الله تعالی انلرک باشی اوزره جبل طوری رفع ایلدی انی قبول ایلدک والا اوزرینکزه
براغیلور دینلدی اوله اولسه هر بری حاجب ایلرلری اوزره سجده واری وصاع کوزلری
ایله جبل اوزر لرینه دوشری دیوخوفله اکانظر ایلرلردی اول اجلدن یهودک سجده لری
حاجب ایلرلری اوزره قالدی (واذخذ ربک من بنی آدم من ظهورهم ذریتهم) ذکر ایت
شول و قیکه الله تعالی دیلدیکی کیفیت اوزره ظهر آدمی مسح ایدوب ذریت لرینی بری برلرینک
صلتدن دنیاده ابنانک آباءدن توالدی تربیی اوزره قرنا بعد قرن زرهیتده اخراج ایتدی
۸۸ عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلامه اشوایتدن سؤال اولدقده
دیدیکه الله تعالی آدمی خلق ایدوب ظهرنی مسح ایلدی واندن ذریت اخراج ایدوب دیدیکه اشوونلری
جنت ایچون خلق ایتدیلر جنت علن ایدرلر وایکجه ایتدک انلرک ظهرنی مسح ایدوب انندن ذریت اخراج
ایله ایتدی و دیدیکه اشوونلری نار ایچون خلق ایتدیلر نار علن ایشلرلر برجل دیدیکه یارسول الله
اوله اولسه عملک قائده سی ند اولور ۸۸ دیدیکه حق جل وعلا چنان برعبدی جنت ایچون خلق ایتدیلر
اولسه انی اهل جنت علنده استعمال ایدوب اول حالده انی امانه ایتدک نصرکه جنته قور وچان
برعبدی نار ایچون خلق ایتدیلر اولسه انی اهل نار علنده استعمال ایدوب اول حالده انی امانه
دنصرکه نار قور مقاتل وغیری ایدر الله تعالی آدم علیه السلامک ظهرک صفحه یماسن مسح
ایتدی انندن ذریت بیضایی ذرهیتده اخراج ایلدی بعده ینه آدم علیه السلامک ظهرک
صفحه یماسن مسح ایدوب انندن ذریت سودایی ذرهیتده اخراج ایلدی بعده جیغه بن
سزک ربکزد کلین دیدی جیبی بلی ربمزن دیدیلر انندن الله تعالی اول ذریت بیضاء حقنده
اشوونلر رحمتله جنتده در اصحاب یمیندر و ذریت سوداء حقنده اشوونلر نارده در اصحاب
شمالدر دیدی بعده ینه انلری جیما آدم علیه السلام صلیبه ردایتدی ایلدی اهل قبور تا اهل
میشاق اصلا ب رجال وارحام نسادن خروجلرینه دکن قبرلرند محبوسلر در الله تعالی عهد اولی نقض
ایدنلر حقنده ۸۸ وما وجدنا الا کثرهم من عهد ۸۸ بزانلرک اکثرنی عهد لرینه وقایدلر بولمقد

(وواعدا موسی ثلثین (تیان) (ثانی) (۱۲) لیلته وانتمناها بعشر قم میقات ربه اربعین لیلته وقال موسی
لاخیه هرون اخلفنی فی قومی واصلح ولا تتبع سبیل المفسدین) بزموسایه مناجات ایچون اوتوز کیجهی امر و وعد
ایتمشیدک وانی اون کیجه ایله اتمام ایتدیلر ربسنک تقدیر ایلدیکی وقتی قرق کیجه ایله تمام اولدی وموسی علیه

السلام فرزندانی هر و نه بنم قومه سن خلیفه اول و صلاح شایان اولان امور لری بی اصلاح ایله مفسد لری بولنه تابع اوله دیدی ۹۰ بویات کریمه ده کیجه قیدی رؤیت هلال کیجه اولدینی سبیل در دینش ۹۰ مریدر که موسی علیه السلام مصرده فرعونک هلاکند نصره بنی اسرائیل ایچون امر ۹۰ ونهی بیان وتفصیل ایدر بر کتاب

دیدنی اهل تفسیر ایدر اهل سعادتک اقراری طوعله ایدی و اهل شقاوتک اقراری کرهله ایدی اشبو ۹۰ وله اسلمن فی السموات والارض طوعا و کرها ۹۰ قولنک معناییدر وموضع میثاقده اختلاف اولوب انلر نجات بولدرنده اول کتاب موعودی طلب ایلدیر موسی علیه السلام حق تعالان اول کتابک کوندرلسنی نیاز ایلدی حکم وارد اولدیکه اوتوز کون صام اولوب صکره طورده کلوب تکلم ایده بر موجب حکم اوتوز کون صام اولدقد نصکره فرداسی طورده توجهنده اغزندن صیام رایحه سنی دفع ایچون کچی بوینوزی اغاجندن مساوا کندی ملکر بزنسک اغزندن رایحه مسک شم ایدردک شمعی مساواکه انی محو ایتدک دیدیر جناب حق یاموسی بیلمدکی بنم عنده صائمک اغزی قوخوسی مسکدن اظیدر دیو اون کون دخی صومه امر ایلدیکه مقدمکی اوتوز کون ذی القعدة و صکره کی اون کون ذی الحجة دن ایدی (ولما جاء موسی لبقا تان و کله ربه قال رب انی

انظر اليك قال لن ترانی ولكن انظر الى الجبل فان استقر مكانه فسوف ترانی فلما تجلى ربه للجبل جعله (بلم) دكا وخر موسی صقفا فلما افاق قال سبحانك تبت اليك وانا اول المؤمنين) وقتا که موسی علیه السلام بزم تعین ایلدیکمز و قنده کلدی و ربی اکابی واسطه کلامی ایشتریدی موسی علیه السلام یارب بکا کندیکی کوسترسکا نظر ایدیم

دیدنی الله تعالی سن دنیاده بنی کوره مزین و لکن جبه نظر ایله اگر اول طاغ برنده قرار ایدرسه سندخی بنی کورمه طاقت کتوررسن بیوردی وقتا که ربی اول جبه تجلی ایتدکه اول طاغی پارچه پارچه ایلدی موسی علیه السلام اول جبلک باره لندیکندن ۹۱ قورقوب دوشوب بایلدی کندویه کلوب افاقه بولدقد الهی

بلم بن باعورا اولوب اکاسم الله اعظم ویرلشدی ویا کتب اللهدن بر کتابک علمی ویا دعاسنک استجابی ویرلشیدی (فانسلخ منها فاتبعه الشيطان فكان من النساوین) اول آیتدن کفر واعراضله منسلخ اولدی حیدنک جلدندن انسلخی کچی حتی که شیطان اکلاحق اولوب کندویه انی اویدردی و آزونلردن اولدی ۹۱ روایت اولدیکه موسی علیه السلام جبارین حربی ایچون ارض شامدن بنی کنعان ارضه نزول ایتدی بلمه قومی دیدیلر که موسی جنود کثیره ایله کلدیکه بزی بلاد مزدن چبقاره اما کن و دیار مزه کندی قومی کیردیره سن ایسه حجاب الدعوه کنه سن دعا ایته که الله تعالی انی بزدن دوندیره بلم ایتدی بوسرک دیدیککز اوله حق ایش دکلدز زیرا که اول بنی اللهدر بیله سنجید جنودی ملائکه و مؤمنوندر اگر انلرک اوزره دعا ایدرسم دنیا و آخرتم بتوریرین قومی ایسه حجاب اولیوب اکا زیاده الحاح ایتدیلر ۹۱ دیدیکه ایددی صبرایک که منامده ریم بکانه امر ایدر کوره یم سزه اکا کوره جواب ویریم مکرکه بر حاجت ایچون دعاه اول عادتق ایدیکه فعل و ترکده منامله حمله رعایت ایدردی ۹۱ چون عادتق اوزره منامه رجوع ایتدی زنهار و زنهار موسی اوزره دعا ایتمکل دینلدی انی قومنه خبر ویرچک انلر اکاهدایا اهدا ایتدیلر اول ایسه انی قبول ایتدی انی مطلوبلری حصوله مدار ایدینوب انی تکرار منامه مراجعت ایتدیردیلر دیدیکه منامده بکارشی دینلدی ۹۱ دیدیلر که اگر رب تعالی انک اوزره دعا کدن کراحت ایتسه سنی نهی ایدردی اول مرهده نهی ایتدیکی کچی اکا قضر عدن زائل اولدیلر حتی که انی اکا قائل ایتدیلر مکر انک براتانی وارایدی اکا بنوب بر طاعه یونلدیکه اکا حسابان دینوردی تا که انک اوزره طلوع ایدوب بنوا اسرائیل اوزره بدعا ایده اتان برایکی خطوه یوریدین چوکدی بلم انی قالدیر میچون اور یحی باذن الله اتان سویلوب دیدیکه یا بلم قنده کیدرسن اوکده ملائکه کی کور مز میستکه بنی کیرو دوندردلر الله تعالینک رسولنه و مؤمنلره بدعا ایتمکی کیدرسک ۹۱ انکله متعظ اولمچق الله تعالی انی اطلاق ایدی حتی که اول طاعه چیقوب انلر اوزره بدعا به عزم ایتدی بنوا اسرائیل اوزره بدعا ایتمک دیلدیکنده کندی قومنه بدعا ایدردی و کندی قومنه خبرده قصدین ایتسه لسانی صرف اولنوب اول خیر دعای بنوا اسرائیل اوزره ایدردی قومی اکا یا بلم سویلدیککی بیلور میسن دیدیلر ۹۱ دیدیکه نیجه ایدین اختیارم المده دکل لسانه الله تعالی انی سویلدلر اندن لسانی اوزایوب کوکی اوزره صار قدی قومنه دیدیکه شمدن کیرو بندن دنیا و آخرت کتدی مکر و حیل به عزم ایتدی و قومنک ناسی حسنالنردن بر نیجه سن ترین ایدوب اللرنده سله لر ایله بنوا اسرائیل عسکریک اراسنه کوندردی هر کیم انلر دن سزه زنا قصدین ایده امتاع ایتمیوب مطاوعت ایدک دیوامر ایلدی ۹۱ چون اول نساء بنوا اسرائیل عسکرینه واردیلر اول نسادن کشت بنت صور نام مرأه جیله بنی بنوا اسرائیل عظماسندن زمری

وراسندن بر ذره ظاهر اولمفله اول جبل الی پارچه اولوب اوچی مدینه به واقع اولدیکه انلر احد و ورقان و رضوی طاغلریدر و اوچی مکیه واقع اولدیکه انلر نور و شیر و حرا طاغلریدر و موسی علیه السلام بیهوشلنی پنجشنبه صرغه کونندن نحر کونی جمعه ده کلدی (قال یاموسی انی اصطفیتک علی الناس برسالاتی و بکلامی فخذما ایتک و کن من الشاکرین)

الله تعالی یاموسی بن سنی خلقه پیغمبر ارسال و بی واسطه کلام ایله اختیار ایتدم سکا و یردیکم امر ونهی اخذ و انکله عمل ایله
و شکر ایدیحیلر دن اول دیدی (و کتباله فی الالواح من کل شیء موعظه و تفصیل لکل شیء فخذها بقوة) و امر قومک یاخذوا باحسنها
ساریکم دار الفاسقین) بزموسی ایچون الواح نوریده امر دینده ۹۲ احتیاج اولان موعظه و تفصیل احکامدن

هر شئی یازدق انی جد
وسعیله اخذ ایله و قومک
انک احسنی اخذ ایچون
امر ایله یقینده سزه فسقار
ایچون هلاک اولان قوم
فرعونک خانه لرینی کویستره
یم ۹۳ دینلرکه الواح اون
یا طقوز یادی ایدی طولی
اون یا اون ایکی ذراع ایدی
و هر بری زمره یا باقوت
احمدن یا خود قتی قبا
طاشدن ایدی حق تعالی
انی موسی علیه السلامه
تلین ایدوب ایلله قطع
یا بار مقدرله شق ایدی
(سافر عن آتای
الذین یتکبرون فی الارض
بغیر الحق وان یروا کل
آیه لا یؤمنوا بها وان یروا
سبیل الرشده لا یتخذوه
سبیلا وان یروا سبیل الله
یتخذوه سبیلا ذلک بانهم
کذبوا بآیاتنا و کانوا عنها
غافلین) شونلرکه یروزنده
حق سز تکبر و تحجر ایدرلر
آیتلری یعنی قرآنی
و دلائل قدرت لریمک
فهمنی قبولدن انلری
صرف ایدرم محمد علیه

السلامک صدق نبوتی مبین هر نشان و معجزاتی که اول متکبرلر کورسه لر عناد یوزندن اکا ایمان (اولادی)
کتورمز لر اکر هدایت یولنی کورسه لر انی طریق اخذ ایتمز لر و اگر ضلالت یولنی کورسه لر انی راه انخاذا یدرلر انلرک
قبلرینک آیتلری قبولدن صرف اولنمسی تکذیب لری سبیله درکه انلره نظر و اعتباردن عنادا غافل اولدقلریدر

(والذین کذبوا بآیاتنا و لقاء الاخرة حبطت اعمالهم هل یحزون الا ما کانوا یعملون) انلرکه بزم آیتلرمیزی و آخرتده
ملاق اوله جقلری ثواب و عقابی تکذیب ایتدیلر انلرک جمیع اعمالی لغو و باطل اولور انلر انحق دنیاده ایشلدنک لری
عالم لرله جزا نورلر (و اتخذ قوم ۹۳ موسی من بعده من حلیم عجل جسداله خوارالم پروانه لایکلمهم و لایهدیهم
سبیلا اتخذوه و کانوا ظالمین)

اولادی اکا کلوب انامنی برکله نباحه ایتدک بزمیجه صبر ایدرلر کلبه اولادی دیوتعیرا و لنورلر
دیلرلرکه ینده عاکله اولکی هیئتده تحویل ایده سن نم دیوب انی ایتدی بو وجهله انک اوج
دعوات مستجابیه سی ضایع ره کندی (و لو شئنا لرفعناها) اکر زدیلسک اکا و یردیکم آیات
نسیله واکاملازمیتله انی علمادن ابرار منازله رفع ایدردک و یانندن کفری رفع ایدوب انی آیاتله
عصمت ایدردک (ولکنه اخذ الی الارض) لکن اول دنیایه و یاسفله به میل ایتدی (واتبع هواه)
و دنیایی ایشارده و قومنی استرضاده هواسته تابع اولوب آیاتک مقتضاستندن اعراض ایتدی
۹۴ انک رفعتی مشیه اللهه تعلیقده نصکره فعل عبدالله استدر اکره تنبیه واردرکه مشیه الله انک
رفعتی موجب فعلنه سیدر و سبب حقیقی مشیدر و اسبابدن مشاهده اولان مسبب حصولده
و سائط معتبرده شول حیثیتدنکه مشیت اکا تعلق ایدوبدر (فثله مکمل الکلب ان تحمل علیه
یلث او ترک یلث) ایددی کتابی اوقیوب موجبیه عمل ایمان عالمک مثلی کلب مثیدرکه
انی طرد ایدرسکده دیلن چیقاروب صولور کندی حالته قورسکده انجلین صولور ۹۵ یعنی
کافری زجر ایتسک منجز اولمز ترک ایتسک هدایت بولمز اولیه اولسه ایکی حالت دخی اکا
ساویدر کلبک ایکی حالتی کی ۹۶ قتی ایدر هر حیوانک لهی یا عیادن و یا عطشدن اولور الا
کلب هر حالتده لهث ایدر کلال و راحت ری و عطش حالاتی اکا ساویدر اشبونی الله تعالی
آیتلری تکذیب ایدنلره ضرب مثل ایتدی که اکا و عظم ایدرسکده ضالدر ترک ایدرسکده ضالدر
(ذلک مثل القوم الذین کذبوا بآیاتنا) اشبو کلب مثلی شول قوم مثیدرکه بزم آیتلری عزی تکذیب
ایدوب ایمانه کز لر اشبو که کافر لرینک مثیدرکه انلر برهادی تنفی ایدر لر دیکه انلری هدایت
ایده و طاعة اللهه چاغره و قتا که انلره شول صدقده شک اولنمیان محمد صلی الله علیه و سلم نبوتله
کلدی تکذیب ایدوب هدایتی طلب ایتمدیلر ترک و یادعوت اولنلری قتلرند مسای اولدی
(فاقص القصص لعلهم یتفکرون) ایددی ذکر اولان قصه لر یهوده ذکر ایتکه بوانلرک
قصه لر کییدر تا که انی فکر ایدوب موجبیه عمل و معتق اولدر (ساء مثالا لقوم الذین کذبوا
بآیاتنا و انفسهم کانوا یظلمون) نه چرکین مثل اولور شول قومک مثلی که بزم آیتلری عزی که حخته
حجت قیامند نصکره انی تکذیب ایتدیلر و عناد ترک ایمانه نفس لرینه ظالم ایتدیلر (من یهد الله فهو
المهتدی و من یضل فالولک هم الخاسرون) اول کسند که الله تعالی انی هدایت و دینده توفیق
ایده اول سعادت و اصل اولشدر و اولکده انی خذلا بده ترک ایده اول و صفلو کسندلر عذاب
استحقاقله مغفورلدر (ولقد ذرانا لجهنم کثیرا من الجن و الانس) بزجهنم ایچون جن و انسدن
خلق کثیر خلق ایتدک (لهم قلوب لایفقهن بها) انلرک قلوبی وار که انکله خیر و هدایتی
ییلزلر زیرا انی معرفت حقه و دلائل نظرینه لقاء ایتمز لر (ولهم اعین لایبصرون بها) و انلرک
کوزری وار که انکله الله تعالی خلقنه نظر اعتبارله نظر ایتمز لر (ولهم آذان لایسمعن بها)

بو حرامدر دیدی هرون علیه السلامک امریله انلر جمع اولوب امانت سامری به تسلیم اولندی برماهی قیوجی
وار ایدی سامری اولوزر و سیمی ایتدیلر و بر بوزاغی هیئتده دو کوردی ایچی بحف اولغله بقر صداسی و یرردی
علی قول فرعونک غرق و قتند جبرائیل علیه السلامک بندیکی آتک ایاغی با صدیقی بردن سامری بر قبضه

طبراق آلوب صاقلمشیدی اول یاییلان کوساله اغزینه بر مقدار اندن دوکمله اول صدا پیدا اولدی برکروه بنی اسرائیلانی ایشدکده اکاسجده ایلدیلر (ولما سقط فی ایدیهم وراوا انهم قد ضلوا قالوا لئن لم یرحنا ربنا ویغفر لنا لنکون من الخاسرین) وقتا که عجله طایدقارینه نادم اولدیلر ۹۴ وانی اله اتخاذیه ضلالتک دوشدکلرینی

کوردیلرا کریمز بر رحمت
ایتمزه وکناهمزی مغفرت
ایتمزه بز زیانکار
ومهلک کردن اولورزدیدیلر
ولما رجع موسی الی قومه
غضبنا اسفا قال یسما
خلقتونی من بعدی
اعجلتم امر ربکم والقی
الاولواح واخذ برأس اخیه
یحزما الیه قال ابن ام ان القوم
استضعفونی وکادوا یقتلوننی
فلانتمت بی الاعداء ولا
تجمعونی مع القوم الظالمین
وقتاکه موسی علیه السلام
طوردن غضب وحزنله
قومه رجوع ایلدی بو
بوزاغی به طایدقارینی خبر
الدقه دیدیکه بنم مغارقمندن
سکره بنم بریمه خلف
اولدیکزده نه چرکین عمل
ایتدیکز برکیزک امریه بنم
عودتمه صبرایتمیوب عجله می
ایتدیکز وغضبندن التده
کی توریة الواحی یره
براقدی وقرنداشی هرونک
صاچه یاپشوب کندویه
چکدی هرون علیه السلام
لابوام قرنداشی ایکن
والده شفقتیه رقت کلسون

دیوای والدهم اوغلی بن منعه تقصیر ایتمدم قوم بنی ضعیف بولوب آزالدیکه بنی قتل ایدملر ایدی بنی (صفاتندن)
تکدیرایله دشمنلری سوندرمه بنی عده عجل ظالمردن معدود ایتمه دیدی روایت اولندیکه توریة یدی سبغ اولوب یدی
لوحه ایدی انی براقبیه الی سبی پاره نوبرفع اولدیکه انده هر شی تفصیل اولمشدی وبر سبی قالدیکه انده

مواعظ واحکام یازلمشدی قالرب اغفرلی ولاخی وادخلنا فی رحمتک وانت ارحم الراحمین موسی علیه السلام
قرنداشنک بواعذارنی ایشدکده یارب بنم سوہ صنیعی وقرنداشنک تقصیری اولدینی حالدہ انی دشمنی مغفرت ایلدوبری
رحمتک ادخال ایلدکه سن مرحمت ۹۵ ایدیحیارک ارحمسن دیدی (ان الذین اتخذوا العجل سینالهم غضب من ربهم
وذلة فی الحیوة الدنیا وکذا

صفاتندن اول مالیدر جمیع خلقک اوزرینه تعظم ایدیحیدر کبریائی کندویه تخصیص ایدیحیدر
خالق ۱۱ هر مو جودی تقدیر ایدیحیدر ۱۲ الباری ۱۳ مولدات ارکاندن ایجاد ایتدیکنی
بری برندن اشکال مختلفه ایلدیمیز ایدیحیدر ۱۴ المصور ۱۵ اشیائی کیفیاتیه تصور ایدیحیدر
اولادی ارحامده تصویر ایتدیکنی کبی ۱۶ الفکار ۱۷ عبادتک ذنوبن ستر ایدیحیدر ۱۸ القهار ۱۹
خلق اوزره قدرته غالبدر وانلری دیلدیکی اسره اجبار وتدبیرله تفرده ایدیحیدر وجهاتله
اکانزع ایدوب توبه ایتدیکنی قهر ایدیحیدر ۲۰ الوهاب ۲۱ خلقه خزان فضلندن غرض
وعوضنسر رحمت ونعمت باغشلا یحیدر ۲۲ الرزاق ۲۳ هر تقدی ایدنه رزقن ایر کوریحیدر
۲۴ الفتاح ۲۵ خلقه خیرابواب فتح ایدیحیدر ۲۶ العليم ۲۷ هر شینک اولشن واولورزن بیلکده
اول بلیغدر ۲۸ القابض ۲۹ الباسط ۳۰ رزق خلقک کینه آزو کینه چوق ویریحیدر وصدقی
قبول ایدوب یرینه خلف وثواب ویریحیدر وکینک روحی قبض وکینک عمری مدایدیحیدر
وکینک قلبن قبض ایدوب خیراته رغبتسر وکینک بسط ایدوب خیراته رغبتلو ایدیحیدر
۳۱ الخافض ۳۲ دنیاده منزلته تنزیل ایدیحیدر ۳۳ الرفع ۳۴ آخرت منزلته رفع ایدیحیدر ۳۵ المعز ۳۶
طاعت اهلقی عزیز ایدیحیدر ۳۷ المذل ۳۸ مخالفت اهلقی ذلیل ایدیحیدر ۳۹ السميع ۴۰ هر شینک
ایشلدیکنی ایشدیحیدر وعبادتک دعالرینه اجابت ایدیحیدر ۴۱ البصير ۴۲ عبادک احوالی
کوریحیدر ۴۳ الحكم ۴۴ دنیاده احکام شرعیه ونوامیس وضعیه ایزالیه وایوم قیامتده عباد
پننی فصلله حکومت ایدیحیدر ۴۵ العدل ۴۶ خلق پننی حق اوزره قضا ایدیحیدر ۴۷ اللطيف
دقایق امور ییجیدر وعبادنه ادویه کریمه ده مندرج عافیتی ایر کوریحیدر وافعال موجوداته
فعلتک سر یانیدر خلقک غیری بدن اعمال کورلمز ایکن بنه اول جیمین اول ایشلیجیدر وعبادنه رفق
ایدیحیدر وایوم قیامتده عبادنه خجیل اولسونلر ایچون کناهلرین اونوتدر یحیدر ۴۸ الخیر ۴۹ عبادین
اختبار ایدیحیدر وهر شینک حقیقتن ییجیدر ۵۰ الحليم ۵۱ کاعصیان ایدنی مؤاحده ده نه عجله
ونه ایهال ایحیدر ۵۲ العظیم ۵۳ عارفلر قلوبنده عقل تصورندن قدری متجاوز در ۵۴ الغفور ۵۵
عبادک ذنوبن سترده بلیغدر ۵۶ الشکور ۵۷ عبادک طاعتن قبولده بلیغدر وشی قلیله شکر لرله
استحقاقلرندن زیاده اجر ویریحیدر ۵۸ العلی ۵۹ عالدیر کدر تبه و حکمده انک فوقنده شی یوقدر
(الکبر) ربه جلالتده اول بلیغدر ۶۰ الحفیظ ۶۱ هر برشیی اندن غائب دکلدیر هر شینک حفظی
اکاراجمدر ۶۲ المقتب ۶۳ هر شینه قوت ویریحیدر ۶۴ الحسب ۶۵ اکا توکل ایدنه اول کافیدر وایوم
قیامتده خلق حساب ایدیحیدر ۶۶ الجلیل ۶۷ صفاتنده جلالت اکا مختصدر یرده وکوکده جلالی
باتدر ۶۸ الکريم ۶۹ خلقه کرم ایدیحیدر وانلره جود وکرمله نظر ایدیحیدر وانلره منافعی اکثر ایدیحیدر
۷۰ الرقيب ۷۱ خلقه حفظ وجهی اوزره نظرن دایم ایدیحیدر ۷۲ المجیب ۷۳ عبادک سؤال ودعاسنه
اجابت ایدیحیدر ۷۴ الواسع ۷۵ رحمت وعلی هر شینه واسعدر ۷۶ الحکیم ۷۷ هر شینی حکمت اوزره

الواحدہ ربلمی تمالادن خوف وخشیت ایدنلر ایچون راه هدایت وذنوبندن مغفرت یازلمشیدی (واختار موسی قومه
سبعین رجلا لیقاتنا فلما اخذتهم الرجفة قال رب لو شئت اهلکتهم من قبل وایای اهلکتنا بما فعل السفهاء
منا ان هی الا قتلک تضل بها من تشاء انت ولینا فاغفر لنا وارحمنا وانت خير الفافرین)

موسی علیه السلام بزم میقامز ایچون قومندن یتش رجل اختیار ایلدی و قسا که انلری رجفه اخذ ایلد کده موسی علیه السلام دیدیکه یارب اکر سن مراد ایدیک بوندن مقدم انلر عجله طایق ایلدند انلری و بن قبطی یی قتل ایتد کده بی هلاک ایدردک ایا بزم قومزدن سفیهارک سوء عمللرله بزی هلاکی ۹۶ ایدرسن انلرک بو جهالتلری انجق

سنگ ابتلا و اختیار کدر خلق ایدوب موضعنه وضع ایدیجیدر (الودود) مؤمنلری سوبجیدر و هر مخلوقک فعل خیرنی سوبجیدر (المجید) شرف ذاتله موصوف و حسن افعال ایلد معروفر (الباعث) پیغمبرلر کوندریجیدر و یوم قیامتده امواتی دیر کور یجیدر (الشهید) خلقک اقوال و افعال و احوالندن برشی "ا کاخنی اولمز جیمن مشاهده ایدیجیدر (الحق) ذاته تغیر و زوال ایرمز داندیر (الوکیل) خلقک ارزاق و امورین تمهید ایدیجیدر (القوی) قوت و قدرته اول بلیغدر دیلدوکن ایشلک اکا مشقت و یرمز (المتین) انکیچون ثبوتی واجب اولور شیئدن انی هیچ احد ازاله ایدمز و اکا غالب دخی اولمز ثابت و متمکندر (الولی) مؤمنلره عون و نصرت ایدیچی و انلری سوبجی و ایشلرین بتور یجیدر (الحمد) هر حال اوزره افعالنده جد اولمشدر جیج ثلرک عاقبتی اکا یرششدر (المحصی) جیج اشیانک اعدادنه علی احاطه ایتشدر عالمده اکا برشی خنی دکلدر (المبدی) اشیانی مثالسر عدمدن وجوده کتور یجیدر (المعید) خلقی دنیاده حیاتلرند نصکره امامه ایدیجیدر و موتلرند نصکره آخرتده ینده اید یجیدر (الحی) خلقی عدمدن وجوده کتور ب حیات و یر یجیدر (المیت) خلقی دنیاده حیاتلرند نصکره موتله افاء ایدیجیدر (الحی) حیاتی ازلدن الی ابد الی اباد باقیدر جدا کاموت و فنا یرمز (القیوم) خلایقک و ارزاقلرینک انشاسی تدبیرنه و حفظه قاعدر (الواجد) غنیدر اکا احتیاج ایرمز (الماجد) عظمت و شرف ذاتله متصفدر (الواحد) ذاته مثل و نظیر اولماقده تفر د ایدیجیدر (الاحد) هیچ بر وجهدن عائی یوق منفرددر متمیزی اولمز و اکا احتیاج ایرمز (الصمد) هیچ بر شینه احتیاجی یوق بلکه جیج حوائجده داغاول مقصوددر یمک و ایچمک و ایومقدن مزهدر (القادر) ارادتی اولدینی شینه اقتداری نافذدر ذاته خلق و تکیون قوتی واردر (المقتدر) هر شیئی ایجادده مزاجسز قوت ذاتیه سی بلیغدر و اسبابه قدرت و یروب انک توسطله بعض اشیانی ایجاد ایدیجیدر (المقدم) اشیانک بعضی بعض آخر اوزره وجود و عدمده تقدیم ایدیجیدر (المؤخر) اشیانک بعضی بعض آخردن تأخیر ایدیجیدر (الاول) جله اشیان اولدر که وجودینک ابتداسی یوقدر (الآخر) خلقک فنانسندن صکره اول باقیدر بقاسنه نهایت یوقدر (الظاهر) وجودی آیاتله اشکاره اولوبدر و هر شیئی اوزره غالبدر (الباطن) کبریا سیله خلقک نظرندن احتجاب ایدیجیدر (الوالی) خلقک امورینه تولی ایدیجیدر (المتعالی) ذاتی علو مرتبهده بلیغدر هر شینک اوزرینه قدرته استعلاء ایدیجیدر (البر) خلقه احتیاج اولدقاری آلاء و نعمانی احسان ایدیجیدر (التواب) توبه اسبان عبادنه تیسیر و توبه لرین قبول ایدیجیدر (المتقم) اکا عصیان ایدلرک کینه عقاب شدید ایدیجیدر که انک مثله هیچ احد قادر اولمز (العفو) خلقک کناهلرندن کریمه تجاوز ایدیجیدر (الرؤف) عبادینه رأفت و رحمت ایتکده بلیغدر که اجرلرک ضایع ایتمز (مالک الملك) عبادنک و مالک اولدقارینک مالکیدر دیلدیکی وجهه اوزره حکمتی تنفیذ ایدیجیدر (ذوالجلال والاكرام)

قرب اولدی موسی علیه السلام انلر قوت اولورلر ایسه بی اسرائیل عندلرند بونلری قتل ایلدی دیو (کمال) اتهام خوفندن افاقلرینه دعا ایلدی (واکنب لنا فی هذه الدنيا حسنة وفي الآخرة اناهدنا اليك قال عذابی اصیب به من اشاء ورحمتی وسعت کل شیء فساکتها للذین یتقون ویؤتون الزکوة والذین هم بایاتنا یؤمنون) بزم ایچون

سنگ ابتلا و اختیار کدر که کلامی ایشیدوب طمع رؤیت ایلدیلر دیلدیکیکی ابتلا ایلد ضلالتله براغورسک و دیلدیکیکی هدایتله دیننده ثابت ایدرسن سن بزم معین و متولیز سن بزی مغفرت ایلد و بزه رحمت ایلد زیر اسن مغفرت ایدیجیلرک خیر لوسی سن روایت اولدیکه حق تعالی موسی علیه السلامه یتش رجل ایلد میقامه کلنی امر ایلدی بناء علیه اول یتش کتبله طوره واردقارنده موسی علیه السلامی بر بلوت قاپلیوب اوکیسه لرله موسی علیه السلام یننه حائل اولدی انلر سجدهده واردیلر الله تعالی انک موسی علیه السلامه سوبلدیکیکی و امر و نهی ایشتیدیلر بعده سحاب آچیلدقده موسی علیه السلامه بزمی تصدیق ایتیز مکر الله تعالی بی بزه اشکار کوستره سن دیدیلر بو اجلدن انلری رجفه اخذ ایدوب مفصللری بر برندن آیرلمه

بودنیاده حسن طاعت و معیشتی و آخرتده جنت ورؤنی اعطا ایلد که بزمکا توبه و رجوع ایتشز الله تعالی بیوردیکه بن عذابمی قوللرمدن دیلدیکه اسابت استدررم و رحمت دنیاده هر شینه مؤمن و کافر شاملدر لکن قیامتده خاصه متقیلره و زکاتلری ایدلر و آیتلر بزمه ۹۷ ایمان ایدلر و در (الذین یتبعون الرسول النبی الامی) الذی یجودنه مکتوبا عندهم فی التوریه

کمال مرتبهده شرف و کرم صاحبیدر که اول انک غیر یچون ثابت دکلدر جلال انک ذاندده مستقر در و کرم انک خلقنه فائضدر (المقسط) عدل ایدیجیدر خلقندن کسده جور ایتمز (الجامع) یوم قیامتده خلقی حساب ایچون جع ایدیجیدر (الغنی) غنیدر که جیج خلقی اکا محتاجدر انک کسده احتیاجی یوقدر (الغنی) خلقی غنی ایدیجیدر اکا محتاج اولدقار یچون (المانع) منافقدن دیلدیکی شیئی منع ایدیجیدر (الضار) خلقدن دیلدیکنه بلیه و شدت ایر کور یجیدر (النافع) خلقدن دیلدیکنه نفع ایر کور یجیدر (النور) سموات و ارضنده حق نشر ایدیجیدر و شمس و قمرله سموات و ارضی منور ایدیجیدر (سموات و ارض اهلته نوریه هدایت ایدیجیدر (الهادی) دیلدیکی کسده صراط مستقیم هدایت ایدیجیدر (البدیع) خلقی نمونه سز و ماده سز ایجاد ایدیجیدر (الباقی) باقیدر که بقاسنه نهایت یوقدر (الوارث) خلقک فنانسندن صکره جله مالک اکا رجوع ایدیردر (الرشید) خلقده صالح اولانی تعریف ایدوب دیلدیکن انک اوزره ابقاء ایدیجیدر (الصور) کندویه شرک و عصیان ایدلرک عقوبته قادر ایکن عجله ایتوب تأخیر ایدیجیدر (المعلوم) اولدکه اشبوذ کرا و لئان اسماء شریفه حق تعالینک مشهور اولان اسمایدر یوخسه انک جیبی بو کامنصر دکلدر زیر پیغمبر من صلی الله تعالی علیه و سلم دعاسنده دیر ایدیکه (اسألک بكل اسم سمیت به نفسک اوازته فی کتابک اوعلمته احدا من خلقک او استأثرت به فی علم الغیب عندک) الهی سندن حاجتم دیلرین هر اسمکی توسل ایلد کیم انی کندینه علم قیلدک و یا کتابلرک بک برنده ایدردک و یا خلقکدن انی برینه بیلدردک و یا علم غیبکده انی استیشار ایتدک دینلدیکه کتاب وسنتده الله تعالینک بیک براسمی موجوددر • کتب تذکیرک بهضنده ایدر الله تعالینک درت بیک اسماء مقدسه سی واردر بیک قرآن و حدیثده و بیک توراتده و بیک انجیلده و بیک زبورده ذکر اولمشدر و دینلدیکه الله تعالینک بیک اسمی دخی واردر که لوح محفوظده در بشر عالمه کلیوبدر • فتوحاتده ایدر الله تعالینک جیج اسمای اعظم ایدیکنی تصدیق ایت و قننی اسم الهی بی دیلرک انی اخذ ایت • ابویزد بسطای به برکسند اسم اعظمی سؤال ایتدیکنده اول اکا دیدیکه سن بکاسم اصغری کوستر کیم بن سکا اسم اعظمی کوسترم کانه اولبه دیدیکه یچون انی توبیخ ایتدی • دینلدیکه اسم اعظم معین دکلدر بلکه هر اسم شریف کیم انکله دعاده اخلاص و سائر شروط دعا به رعایت اولنه اول اسم اعظم اولور زیرا اسمک شرفی سماتک شرفیلدر یوخسه حروف مخصوصه شرفیلدکل (وذرو الذین یلحدون فی اسمائه) الله تعالینک اسمائنده الحاد ایدلری ترک ایدک انکله مراد مشرکیندر که الله تعالینک اسمائنه ماهی علیهندن تحویل ایدوب انکله اوائلرین تسمیه ایدرلر یاز یاده و یا تقصیلده (اللات اسمی اللهدن والعزی اسمی العیزدن و منات اسمی المنانندن مشق ایدرلر) اهل معانی ایدر اسماء اللهده

اوزلرند اولان اغلال (تبیان) (ثانی) (۱۳) و بندلری تخفیف ایدر شونلرکه اول نبی امی بی تصدیق واکا توقیر و اعداسی اوزرینه نصرت ایدرلر واکا ازال اولنان قرآنه اتباع ایدرلر اول کیملر عذابدن فلاح بولوب دخول جنته شایان اوللردر آیت سابقده رحمتک وصف اولسان خصال اهلنه شمولی فهم اولند یغندن یهود و نصاری

بڑ دخی ہونگے متصرف دہو رحمت مہی ایند کمرندہ اللہ تعالیٰ انری اخراج ایدوب ہو امته مخصوص اولدیفنی ہو
آیت کریمہ ایلہ بیان بیور مشدر (قل یاایہا الناس انی رسول اللہ الیکم جمیعاً الذی لہ ملک السموات والارض لالہ
الاهو یحیی ویمیت فامنوا باللہ ورسولہ الذی الامی الذی ۹۸ یؤمن باللہ وکلماتہ واتبعوہ لعلکم تہتدون)

الحاد اولدر کہ اللہ تعالیٰ بی تسمیہ ایدہ براسلہ کیم اول انکلہ تسمی ایش اولیہ واول کتاب اللہ
ویاست رسول اللہ منطوق اولیہ وبالجلہ اسماء اللہ توقیف اوزرہ در مثلاً اللہ تعالیٰ بہ جواد
دینور اما کدسخی دینلز اگرچہ اول دخی جواد مناسبہ ایسده وکذلک اکارحیم
دینور اما کہ رفیق دینلز و عالم دینور اما کہ عاقل دینلز وحق تعالیٰ قرآنہ و یخادعون اللہ
وہو خادعہم و مکروا و مکرا اللہ دیمشکن دعادہ یاخادع ویا مکار دینلز بلکہ شول اسمائہ دما
اولنور کہ اندہ تعظیم بولسلیہ بیلہ شارعدن دخی کااذن اولہ (سیمیزون ماکانوا یعملون)
اسماء اللہ الحاد ایدنلر آخرتہ اول علملری اوزرہ جزا اولنیرلر در (و من خلقنا امۃ یتہدون
بالحق و بہ یعدلون) بزم خلق ایندیکمزدن بر جاعت وارد کہ ناسی حقہ حقہ دعوت ایدرلر
و حق ایلہ حکم ایدرلر اشواجاعک صحتہ دلیلدر ۹۹ زیرا کہ انکلہ مراد ہر قرندہ بوصفتلو
بر طائفہ اولور دیکدر ۱۰۰ قال النبی صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم لا یزال من امتی امۃ قائمۃ بامر اللہ
لا یضرہم من خذلہم ولا من خالفہم حتی یأتی امر اللہ و ہم علی ذلک پیغمبریمز صلی اللہ تعالیٰ
علیہ وسلم ایدر یوم قیامتہ دکن امتدن بر طائفہ امر اللہ ایلہ قائمین اولقدن زائل اولنلر انلر
مخذول و یاخالف اولندقلرینہ مبالات ایتزلر ایددی اگر بوخصلت پیغمبریمز صلی اللہ تعالیٰ
علیہ وسلم عصرینہ ویا بر عصر مخصوص اہلنہ غنص اولسد بونک ذکرندہ فائدہ اولمز (والذین
کذبوا بآیاتنا سنستدرجہم من حیث لا یعلمون) شونلر کہ بزم آیتلریمزی تکذیب ایدرلر بزم
انلری آزار سبب ہلاکیرینہ قریب ایدرز انلر ہر بار کہ بر معصیت ایدلر بزائلہ نعمتزی
یکیلرز وار توررز وانلرہ شکری اونوندررز حتی حسابلری اولیان جہتدن انلری ہلاکہ
ایرکوررز (واملی لہم ان کیدی متین) بن انلرہ امہال ایدرن بنم اخذم شدیددر (اولم یفکروا
ما بصاحبہم من جنتہ) انلر تفکر ایتزلر میکہ صاحبزندہ یعنی محمد صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم
جنون یوقدر ۱۰۱ روایت اولندیکہ پیغمبریمز صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم بر کیمہ صفایہ صعود ایدوب
قریشی تا صبا حدکن اللہ تعالیٰک باسیلہ تحذیر ایندی ۱۰۲ انلردن بری دیدیکہ صاحبکز سجدہ
جنون ایردیکندن تا صبا حدکن چاغردی اولیہ اولسہ اشوآیت نازل اولدی (ان اہوا لا
نذیرمین) اول دکل الانذیردر کہ انذارنی صوتلہ ایضاح ایدر بر حیثیلہ کیم ہیچ برناظرہ اول
خفی اولمز (اولم یظنلوا فی ملکوت السموات والارض وما خلق اللہ من شیء) انلر سموات
وارضک ملکوتہ واول ایکسندہ اولان مخلوقانہ نظر استدلال ایلہ نظر ایتزلر میکہ صانعتک قدرت
و مبدعتک وحدتن بیلدر (وان عسی ان یكون قد اقرب اجلہم) شاید کہ اجللری قریب اولہ ایمانہ
کلرندن اول فوت اولوب عذابہ ایرلر ایددی حقک وضوحدنصکرہ قرآنہ نیچون تصدیق
ایتزلر انی تصدیق ایشیجک (فای حدیث بعدہ یؤمنون) اندنصکرہ قننی حدیثی تصدیق
ایدرلر (من یضلل اللہ فلاہادی لہ) اول کیمسہ کہ اللہ تعالیٰ انی غذول ایدوب ایمانہ توفیق

یا محمد دیکہ ای ناس تحقیق
بن سزک جمیعکمز کلش
اللہ تعالیٰک رسولیم
اول اللہ تعالیٰ کہ کوکلرک
ویرلرک پادشاہی و مدیری
اولدر پردر اندن غیری
عبادتہ مستحق یوقدر
دیریلدن واولدیرن اولدر
امدی اول اللہ تعالیٰ بہ
ونبی امی اولان رسول
ایمان کتورک کہ اول رسول
حق جل و علانک
وحدانیتہ و انبیایہ
کوندر دیکہ کلمات و کتبہ
ایمان ایدر و سزدخی اول
رسولہ اتباع ایدک کہ
طوغری بولی بولہ سز
(ومن قوم موسی امۃ
یہدون بالحق و بہ یعدلون)
موسی علیہ السلام قومندن
بر جاعت وارد کہ ناسی
حقہ راہ راستہ ارشاد
وانکلہ حکملرندہ عدل
ایدرلر ۱۰۳ دینلر دیکہ بوقومدن
مراد عبداللہ بن سلام
و اصحابیدر رضی اللہ عنہ ۱۰۴
و مرویدر کہ بوقومدن
مراد موسی علیہ السلام
وفاتندنصکرہ خلیفہ می

بوشع علیہ السلام زمانندہ بنی اسرائیل بینندہ مرج مرج واقع اولوب کفر و معاصی بہ و قتل انبیایہ (اجمیہ)
مشغول اولدیلر انلردن برکروہی بوطاصیلردن مفارقت ایچون اللہ تعالیٰ نیاز ایتلریلہ حق تعالیٰ انلرہ یول آجوب
چینک ماوراسنہ ہجرتلہ اندہ ساکن اولدیلر پیغمبریمز علیہ السلام شب معراجہ انلری کوروب قرآندن اون سورہ

اوقودی انلر ایمانہ کلوب بزم قبلہ مزہ نماز قبلار وز کاتلرینی ادا ایدر وجمہ نمازینہ قیام ایدر اولملریلہ بوآیت
کریمہ انلرک و صفریدر (وقطناہم اثنتی عشرۃ اسباطاً اما و اوحینا الی موسی اذ استسقیہ قومہ ان یضرب بعصاک
الحجر فانجست منہ اثنتا عشرۃ ۹۹ عیناقد علم کل اناس مشربہم وظللنا علیہم الغمام واتزلنا علیہم المن)

ایجمہانی ارشاد ایدر اولمز (ویدرہم فی طغیانہم یعمہون) حق تعالیٰ انلری ضلاللرندہ تردد
ایدر اولدقلری حالہ ترک ایدر (یسلونک عن الساعۃ ایا نمرساہا) یا محمد قیامتدن سکا
سؤال ایدرلر کہ انک اثباتی نہ وقتدہ در (قل انما علما عندی) دیکل کہ انک علی ربم
عندندہ در انکلہ استشار ایدر اکامک مقرب ونی مرسلدن کیسہ بی خبردار ایتوبدر (لا یجلیہا
لوقتها الاہو) او قیامتک امرنی وقتدہ اللہ تعالیٰک غیری احد انی اظہار ایتمز (ثقلت فی السموات
والارض) اول قیامتک علی اہل سموات و اہل ارضہ ثقیل اولدی (لا تأتیکم الا بقتۃ) اول سزہ
غفلتکز حالندہ فجأۃ کلور ۱۰۰ قال النبی صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ان الساعۃ تمیج بالناس والرجل یصلح
حوضہ والرجل یسقی ماشیتہ والرجل یقوم سلعتہ فی سوقہ والرجل یخفص میزانہ ویرفعہ پیغمبریمز
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ایدر قیامت ناس اوزرہ ہیجان ایدر حالبوکہ رخل حوضنی اصلاح
ایدر ورجل آخر ماشیہ سن صوارر ورجل آخر سوقندہ سلعہ سنہ بہا تقدیر ایدر ورجل آخر
میزاننی خفص ورفع ایدر (یسلونک کا نیک خفی عنہا) انلر سکا قیامتدن سؤال ایدرلر کا نہ سن انی
بیلورسن (قل انما علما عند اللہ) دیکل کہ قیامتک علی اللہ تعالیٰ عندندہ در (ولکن اکثر الناس
لا یعلمون) لکن انک علی عند اللہ ایدیکن ناسک اکثری بیلنلر حتی کہ محمد صلی اللہ تعالیٰ علیہ
وسلم اندن سؤال ایدرلر (قل لا امک لنفسی نفعاً ولا ضرراً الا ما شاء اللہ) دیکل کہ بنم کندم ایچون
جلب نفعہ ویا دفع ضرہ مالک دکل مکر انیک اللہ تعالیٰ بنم ایچون دیلہ ابن عباس ایدر اہل
مکہ دیدیلر کہ یا محمد ربک جل شانہ سکا سمر رخصی خبر ویرمن میکہ غلادن اولان ایشرا
ایدوب غلا وقتدہ ریح کثیر ایلہ بیع ایدہ سن ویا جذب و قحط ایرشہ جک ارضی بیلدر من میکہ
اندن خصب وسعہ اولان ارضہ رحلت ایدہ سن اولیہ اولسہ اشوآیت نازل اولدی (ولو کنت
اعلم الغیب لاستکثرت من الخیر وما منی السوء) اگر بن غیبی بیلسیدم قحط سنہ سیچون مالی چوق
ایدنوردم ضرر و فقر وجوعدن بکارشی ایرشزدی (ان انا لاذنیر وبشر لقوم یؤمنون) بن
دکل الا کتور دیکم تصدیق ایجمانہ عذاب نار ایلہ تحذیر ایدیمچی بن ونی تصدیق ایدنلرہ جتتلہ
بشیر ایدیمچی بن (هو الذی خلقکم من نفس واحدۃ) اول اللہ تعالیٰ سزنی نفس واحدہ آدم
علیہ السلامدن خلق ایلدی (وجعل منہا زوجہا لیسکن الیہا) واول نفس واحدہ دن زوجی
حوای خلق ایلدی تا کہ انکلہ ناس واکا اطینان ایدہ (فلما تشاھا جلت جلا خفیفاً فرت بہ)
آدم علیہ السلام حوایہ جاع ایدیمچک اندن جل خفیفلہ حامل اولدی حواملہ ایرشن اذی
ومشت اکا ایرشمدیکہ اول مرانک نطفہ دن اول جل ایدی حتی کہ اکامستمرہ اولوب طور دی
واونوردی اکا ثقلت ایرمدی (فلما نقلت دعوائہ ربہما لئن آتیتنا صالحاً لنکونن من الشاکرین)
وقتا کہ ولد حوانک قارندہ بیویوب جل کا ثقیل اولدی وولادنی یقینلشدی آدم وحوارب
تعالیٰ بہ دعا ایتدیلر کہ اگر انی بزم کبی بشر سوی بدن تام قلیورسک سکا شکر ایدنلردن اولم

وقولوا حطۃ وادخلوا الباب سجداً نفعلکم خطیاتکم سنزید المحسنین) ویا د ایلہ کہ بنی اسرائیلہ شو قریہدہ
یعنی بیت المقدسہ ۱۰۱ ساکن اولک وانک میوہ وجوبندن ایستدیککزی اکل ایدک وذنوبیمزی عفو ایلہ دیو دعا
ایدک واول قریہ نک قبوسنہ اللہ تعالیٰ بہ شکر ایچون سجدہ ایدہ رک کیرک تا کہ کناہلر یکزی مفسرت ایدہ لم زیرا بزم

احسان ایدنلره احسانمیزی آرترورز (فیدل الذين ظلموا منهم قولاً غير الذي قيل لهم فارسلنا عليهم رجلاً من السماء بما كانوا يظلمون) انلردن بعضی کندولره دینلن قوی غیریہ تبدیل ایتدیلرله نفسلرینه ظلم ایتدیلر بو ظلملری سببیه بزاتلرک اوزرینه سمان عذاب ایندرک یاطاعون ویردک ۱۰۰ قصه سی جزء اولک حزب نایسنده تفصیل

اولندی (واستلهم عن القرية التي كانت حاضرة البحر اذ يمدون في السبت اذ تأتيهم حيتانهم يوم سبتهم شراباً يوم لا يستون لانائهم كذلك نبلوهم بما كانوا يفسقون) یا محمد ساحل بحره اولان قریه نك خبر وحالندن یهوده سوال ایله چونکه انلر نهی اولندقلری سبت کونده صید ماهی ایتکله حدود اللهی تجاوز ایتدیلر که جمه ایرتسی بالقلل صویوزنده ظاهر اولوب سبتدن غیری کونده کلزلردی بونک کی ابتلا ایله بزاتلری اختیار ایتدک که فسقلری سببیه انی ایشلر اولدیلر من ویدر که اول قریه مصر ایله ینوغ یاخود مدین ایله طور ییننده بربلده اوله انک اهالیسی بالقللک ایام سائرده کو رعیموب سبت کونده بو وجهله ظهور لرینی کوروب صبر ایده منکرلندن حیلله وتدابیر طلبنده اولدیلر آخر الامر بویه قرار ویردیلر که ساحله حوضلر

انشاودر یانی انلره آقیدوب سبت کونی اول ظهور ایدن بالقلری اول حوضلره سوروب اوکلرینه آغ (کندیلری) وضعیله ماهیلر انده قاللر وپازار کونی صید واخذایدلر بر زمان بویه قوللنوب صکره تعظیم سبتی دخی ترک ایتدیلر بو بلده اهالیسی اوج فرقه اولوب برفرقه سی بو عملده ایدی و برفرقه سی انلری بو عملدن نهی ومنع ایتده ایدی و برفرقه سی نه نهی

ایدردی ونه صید ایدردی بلکه نهی ایدنلره قارشیک دیرلردی داود علیه السلام اول سبت صیادلرینه لعنت ایدوب میمون صورتنده مسخ اولدیلر (واذ قالت امة منهم لم تعظون قوما الله مهلكهم او معذبهم عذاباً شديداً قالوا معذرة الى ربكم ولعلمهم بقون) بواهل ایله دن ۱۰۱ برطائفه که بو عمل سبتی ایشلمز وایشلینی دخی نهی ایتزایدی انلر اول

کندیلری الریله دوزلر (ولا يستطيعون لهم نصراً ولا انفسهم ينصرون) ونه اول اصنام شول انلره عبادت ایدنلره نصرته قادر اولور ونه کندیلر دن کسر وسائر نازلده دفعنه قادر اولور بلکه اول اصنامی حیات ایدن عبده لریدر ۱۰۲ اوله اولسه عابدن اضعف واذل اولان شی معبودیتیه نیجه لایق اولور (وان تدعوه الى الهدى لا يتبعوك) یا مؤمنلر اکرسز مشرکلری اسلامده دعوت ایتسکز سزه اتباع ایتزلر ویاخود یا مشرکلر اکرسز اصنامده سزه هدایت ایتسونلر ایچون دعا ایتسکز دعا کزه اجابت ایتزلر الله تعالی نك اکادعا ایدنلره اجابت ایتسی کی (سواء عليكم ادعوتهم ام انتم صامتون) یا مؤمنلر کرکسه انلری دینه دعوت ایدک ویا انلری دعوتدن سکوت ایدک انلر ایمانه کلور دکلردر (ان الذين تدعون من دون الله عباد امثالكم) یا مشرکلر شونلر که سز انی آلهه دیوالله تعالیدن غیری انلری معبود ایدینور سز انلر دخی علوکه و مسخره اولدینی حیثیتدن سز کی عباددر (فادعوهم فليستحيوا لکم ان کنتم صادقین) دعا کزه اجابت ایتسونلر اگر انلرک آلهه ایدیکنده صادقلر ايسکز ۱۰۳ ویاخود انلری و قنا که اناس صورتلرنده دوزدیلر حق تعالی انلره دیدیکه اصنامک قصارای امری سز کی احیاء وعقلاء اولقدر انکله ایسه عبادته مستحق اولمز تنکیم بعضی آخرک عبادتنه مستحق اولدینی کی (ألهم ارجل يحشون بها ام لهم ايدبسطشون بها ام لهم اعين بصرن بها ام لهم آذان يسمعون بها) اول اصنامک ایاقلری وارمیدر که یورویدر والری وارمیدر که انکله یا پشه لر ویا کوزلری وارمیدر که انکله کوره لر ویا قلری وارمیدر که انکله ایشیده لر یعنی مخلوقینک قدرتی اشبو جوارح وآلاته اولور اصنامده ایسه بو آلات یوقدر والحال سز ارجل ماشیه وایدی باطشه واین باصره و آذان سامعه ایله اصنام اوزره تفضیل اولنور سز اوله اولسه نیجه عبادت ایدرسز بر شینه کیم سز انندن افضل واقدر سز (قل ادعوا شرکاءکم ثم کیدون فلا تظنرون) دیکلر که یا مشرکین آلهه کزی چاغروب بکاعدوا تکرده انلردن استعانت ایدک بعد مکروهدن بکایر کورمه که قادر اولدیفکزی ایرکورک بکاهلت ویرمکیزن سزدن مبالات ایتزین زیرا که وثوق یعنی اعتماد الله تعالی نك اوزرعه اولان ولایت وحفظنده در (ان ولي الله الذي زل الكتاب) بنم ولیم اول الله تعالی نك قرآنی انزال ایتدی (وهو يتولى الصالحين) که اول عباد صالحینه تولى ایدر ۱۰۴ ابن عباس ایدر انلر شول عباددر که الله تعالی به برشی عدیل ایتزلر الله تعالی دخی انلره نصرته تولى ایدر اوله اولسه انلره معادات ایدنلرک عداوتی ضرر ایتز (والذين تدعون من دونه لا يستطيعون نصرکم ولا انفسهم ينصرون) الله تعالیدن غیری آلهه کز که اکا عبادت ایدرسز سزه ونه کندیلرینه نصرته قادر دکلردر (وان تدعوه الى الهدى لا يسمعون) وترهیم یظنرون الیک وهم لا یبصرون (اگر سن مشرکلری هدایه دعوت

بز انلره رحمتدن دور اولدیفکر حالده میمون اولک دیدک ۱۰۵ بو اوج فرقه نك بریسی که نه صید ایتش ونه پند ایتشیدی انک حقنده بو عذاب داخلی دکل دیواختلاف واقع اولمشدر بر طرفی اقوی کورنما که العلم عندالله ۱۰۶ منقولدر که اول نصیحت ونهی ایدن کروه بیلدیلر که نصیحتلری قبول اولیه جق خانه لرینی تفریق ایدوب دیوار

وقبوله سدايتديل اول عايلردن بركون بر كيمسه كورمديكندن تفحص ايتدكرنده جمله سني ميمون بولدديل
دوستلرني كوروب اغليه رقي زبان اتكليه يوز سورلردى بوحاله اوج كون ياشيوب دردنجي كون جمله هلاك
اولدى (واذنا ذن ربك ليسن عليهم الى يوم القيمة من ١٠٢ يسومهم سوء العذاب ان ربك لسريع

ايتسك اني قبلريله ايشتمز لرسن انلري كوزلريله نظر ايدر كوررسن حالبوكه قبلريله كورمزلر
(خذ العفو) اخلاق ناسدن عفو اخذ ايت قبول اعتذار وعفو ومساهله واشيادن ترك
بحث كي ينفمبري صلى الله تعالى عليه وسلم اشبونكه اراده اولنندن سوال اولندقدد ديديكه
سندن كيسنه صله ايدن وسنى محروم ايدن ويره سن وسكا ظلم ايدنى عفو ايدن سن (وامر
بالمعروف) وعقل وشرع رضا ويرديكي خصالله امر ايتكه اول تقوى الله واصله رحم وغيض
بصر وحفظ لساندر (واعرض عن الجاهلين) وجاهلردن اعراض ايت يعنى جاهل سكاسفه
ايتديكندن سن اسكاسفه مقابل اولمل ديتديكه حق جل وعلا ينفمبري صلى الله تعالى عليه
وسلمه مكارم اخلاقله امر ايلدى وقرآنده اشبو آيت كريمه كي مكارم اخلاق جامع آيت
ذكر اولندى (واما يترغك من الشيطان ترغ) اكر شيطاندن سكا نخسده وسوسه ايرسه كه
اول سنى امر اولنديك خلافتن ايشلكه تحمیل ايدن (فاستعذ بالله) اندن الله تعالى يده استجاره
ايت (انه سميع عليم) الله تعالى سنك دعاكي ايشيدر ويتكي بيلور (ان الذين اتقوا اذا مسهم
طائف من الشيطان تذكروا فاذا هم مبصرون) شونلكه الله تعالى سنك عذابندن خوفله كناهندن
صاقنورلر قچان انلره شيطانندن وسوسه ايرسه الله تعالى سنك امر ونهي تذكرك ايدوب الله
تعاليدن خطا لرسنك مغفرتن ديلرلر واكاستعاذه ايدرلر اول فعللرى سبيله الله تعالى دن بصيرت
ايرشوب سداد وضو اير كورلر ووسوسه يي كيدرلر (واخوانهم يمدونهم في التي هم
لا يقصرون) واخوان شياطين انلري ضلالتد ايدرلر وياضالاتلرين آرتورلر ويا انلري
اغواء ايتك ديلرلر كه انك اوزره ستمز اولدر ديتديكه هر كافر كه شياطيندن براخي واردر
بونديكده انلري اغوا دن امساك ايتملر وانلر اعمال سيئه دن قصر ايتملر (واذا لم تأتكم
بآية قالوا لولا اجبتنا) قچان مشركينه سن آيت كتورمسك ديلرلر كه اني سن كندكندن
احداث ايتسيدك كلبى ايدر اهل مكه تمنتلرندن ينفمبري صلى الله تعالى عليه وسلم دن آيت
كتورمى استرلر دي تاخر ايتسه اني اتهام ايدرلردى نيجون اني كنديلككندن احداث وانشا
ايتمزن ديلرلردى (قل انما اتبع ما يوحى الى من ربي) يا محمد سن انلره ديكل كه بن ربم جل
شانه دن بكا وحى اولنانه اتباع ايدرلر يوخسه بن آياتي كنديلككندن اخلاق ايدرلر ككن (هذا
بصائر من ربكم) اشبو قرآن ربكزلر جل شانه دن قلوبه بصائر در كه انكده حق كوريلور و صواب
بيلور (وهدي ورحمة لقوم يؤمنون) واني تصديق وموجيله عمل ايدنلره ضلالتدن هدايته
ايركورر وعذاب سمرديدن طريق نجاته دلالت قيلور (واذا قرئ القرآن فاستمعوا له
واصتوا لعلكم ترحمون) قچانكه قرآن اوقونه اني ديكلكر ومعنائى تفهم وموجيله عمل
ايجون اكا نصات ايلكر تا كه رحمت اولندسز اشبو آيتك سبب نزولنده مفسرين اختلاف

العقاب وانه لغفور رحيم)
يا محمد ربك عز شانه
يهود اوزره قياتدك
قتل واجلا وضرب جزيه
كبي تذليل وسوء عذاب
ايدر كيمسه بعث ايتكي
اعلام وحكم ايلدى تحقيق
ربك جل شانه عايلرك
عقابنده سرعت وتوبه
كارلره مغفرت ورحمت
ايديجيدر ديتديكه
بخت نصر انلري قتل
واسير ايتدك نصكره
ملوك فرس انلري تحقير
ورنجيده وياج ايله تذليل
ايدرلر تازمان حضرت
رسالتدك مقاتله ليله حكم
اولنوردى بعد يا اسلام
يا جزيه ايله تكليف اولندقدد
اولوب بوحكم قياتدك
باقيدر (وقطناهم في الارض
امانهم الصالحون ومنهم
دون ذلك وبلونا هم
بالحسنات والسيئات لعلهم
يرجعون) يهوديلرى
برا كنده ايلوب يريوزنده
فرقه فرقه جماعت ايلدك
انلردن بعضيلرى ينفمبر
عليه السلامه ايمان

كتوروب صالحلردن اولديلر وبعض انلرك غيبي كفرة وفسقه دن اولديلر بز انلري غنا وصحت (ايتديلر)
وكاهي فقر وشدت ايله اختيار ايلدك تا كه انلر معصيتدن طاعته رجوع ايدلر (فخلف من بعدهم خلف ورثوا
الكتاب ياخذون عرض هذا الاذنى ويقولون سيغفر لنا وان ياتهم عرض مثله ياخذوه الم يؤخذ عليهم ميثاق

الكتاب ان لا يقولوا على الله الا الحق ودر سوا ما فيه والدار الآخرة خير للذين يتقون افلا تعلمون) بومذكورلر دلتسكده
كللر نوريشه وارث واني اوقيوب بيلدكردن نصكره تغيير وتحريف ايجون دنيا نك ادنى متاعى اولان رشوتى
آورلر وبومثلاو عرض رشوت ١٠٣ كلورسه اني دخى آورلرده نرمغفرت اولتورز ديرلر ايتوريشده انلردن

ايتديلر بر قوم ديديلر كه اول صلاتنه قراءت حقنددر ابوهريره رضى الله تعالى عنه ايدر
صلاتنه ايكن حاجتلرين تكلم ايدرلردى اوليله اولسه سكوتله وقراءت قرآنى استماعله امر
اولنديلر بر قوم ديديلر كه امام خلفنده قرآنى جهردن منع حقنددر ابن مسعود رضى
الله تعالى عنه دن مرويدركه اول ناسى امامله بيله قراءت ايدر ايشيدوب صلاتن منصرف
اولدينده اشبو آيتي اوقيوب اندن انلره استماع وانصاته امر ايتدى سعيدن جبر ايدر اشبو آيت
يوم اضحى ويوم فطر ويوم جمعه ده وسائر امامك جهرايتديكي صلاتنه انصاتك وجوبى
حقنددر بر قوم ديديلر كه اشبو آيت خطبدي استماع ايجون انصاتك وجوبى حقنددر
قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم اذا قلت لصاحبك والامام بخطب يوم الجمعة انصت فقد
لغوت ينفمبري صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر قچان جمعه كونده امام خطبه اوقوركن
صاحبك وكرك غيبي كلامدن منع ايجون انصت ديسك لغوايدرسن وصلاتنه امام خافنده
قراءت كحكاى ولغوز كرى سورة فاتحه تفسيرنده كچمشدر (واذ كر ربك في نفسك) ربك
جل شانه بي نفسكه ذكرايت اول ذكر كركسه قراءت قرآن ويا دعا ويا اذكار دن برشيدر
ديتديكه اشبو امامك قراءتن فراغند نصكره مأموك سر آقراى وجوبنه دليلدر شكيم
اول شافى مذهيدر (تضرعوا وخفية) اول الله تعالى يده استكانتله تضرع ايدر وانك عذابندن
خوف ايدر اولديك حالده ديتديكه اشبو صلاة سرده در (ودون الجهر من القول)
ومتكلم اولديك حالده بكلامله كيم اول سردن فوق وجهردن دوندر ديتديكه اشبو صلاة
جهريه در زير اول خشوع واخلاصى ادخل اولور (بالقد والاسال) بكره وعشيدنه يعنى
دوام اوزره ايكي وقتي قيد ايتدى سائر اوقات اوزره فضلى اولدينيچون (ولا تكن من الغافلين)
يوخسه الله تعالى بي ذكردن غفلت ايدنلردن اولمل قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
اذكروا الله ذكر اخاملا قالوا يا رسول الله وما الذكرا خامل قال الذكرا الخفى لا يسمعه غيرك
ينفمبري صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر ذكرا خاملله الله تعالى بي ذكرايدك ديديلر كه يا رسول
الله ذكر خامل ندر ديديكه شول ذكر خفيدر كه اني كندكندن غيبي كسنه ايشقيه قال
النبي صلى الله تعالى عليه وسلم المسربا لقراءة كالمسربا لصدقة والمعلن بالقراءة كالمعلن بالصدقة
ينفمبري صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر قرا من اسرار ايدن صدقي اسرار ايدن كيدر وقرا من
اعلان ايدن صدقي اعلان ايدن كيدر يعنى سرا اولان صدقه وقراءت شول علانيه
اولان صدقه وقراءت اوزره ثوابي قچمش مرتبه مضاعف اولور (ان الذين عند ربك)
شونلكه ربك جل شانه عندنده فضل وكرامتله مقرب ملائكه در (لا يستكبرون عن عبادته)
رب تعالى نك عبادتدن تكبر وتعظم ايتملر (وسبحونه) بلكه اني تزيه ايدوب سبحان الله
ديرلر (وله يسجدون) وانك ايجون سجده ايدرلر عبادت وتذلل اكا ايدرلر اكا غيبي بي

اوامر ونواهي بي ذكر ايدك شايدكه متقيلر اعدادندن اوله سز مرويدركه يهود تورية احكامنى قبولدن ابا ايتلريله الله تعالى انلرك باشى
اوزره جبل طورى رفع ايتدكه هر برى صول يكاغى اوزره سجده يه واروب صاغ كوزيله جبل دوشرى ديونظر ايدرلردى
اول اجلدن يهودك سجده لرى بو منوال اوزره در (واذا خذ ربك من بنى ادم من ظهورهم ذريتهم واشهدهم على

انفسهم الست بر بكم قالوا بلى شهدنا ان تقولوا يوم القيمة اننا كنا من هذا غافلين) يادايه شول وقتيكة ربك جل شانہ آدم اوغلارنيك ظهرلندن ذريتي اخذ ايلدي وانلري نفسلري اوزرينه شاهد ايدوب بن سرك ربكز دكليم بيوردي انلر بلي ريمزين ونفسلريم اوزره شاهد اولدق ديديلر بوشهادتلي ۱۰۴ انكچوندر كه قيامته بزبواقراردن غافلار

اشراك ايتزلر قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم اذ اقرأ ابن آدم السجدة فسجد اعتزل الشيطان يبكي فيقول يا ويلتي امر هذا بالسجود فسجد فله الجنة وامرت بالسجود فقصيت في النار . يغمبر عزم صلى الله عليه وسلم ايدر تجان ابن آدم سجده آيتن اوقوب سجده ايد شيطان اندن آريلور و آغلوب دير كه ويل بكا كه بوسجودله امر اولوب سجده ايتسيه اكا جنت اولدي و بن سجدوله امر اولوب عصيان ايله بكانار اولدي قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ما من عبد سجد لله سجدة الا رفع الله به درجته و حفظ عنه سيئة . يغمبر عزم صلى الله عليه وسلم ايدر بر عبد الله بر سجده ايد الله تعالى انك سبيله اتي بر درجه رفع و برسيته سين حط قيلور

سورة الانفال وهي خمس وسبعون آية مدنية

بسم الله الرحمن الرحيم

(يسئلونك عن الانفال) سكاغايعدن سؤال ايدرلر اهل تفسير اشبو آيتك سبب نزولنده ديديلر كه يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم يوم بدرده ديديكه هر كسده كه فلان مكانه واره اكا غنيتم شونك كبي شي اولسون واولكه بر قتل ايد اكا شوا اولسون واولكه بر اسير كتوره اكا شو اولسون و قتا كه كفاره ملاق اولديلر شبان اكا مسارعت ايدوب شيوخ ووجوه ناس رايات عندنه طورديلر چون قمع اولوب جبل وعد اولنلر يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم استيو كلديلر اشياخ ديديلر كه بز سر زده ايدك منزه اولسكز بزم كلوب صفور ديكز ايمدي سز جعل آلور سكرز بزم رشى قالمز ديو زراع ايتديلر اويله اولسه انك قسمتي كيفيتندن يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم سؤال ايتديلر سورا ديكه سكاغايتم قمتندن سؤال ايدرلر (قل الانفال لله والرسول) ديكل كه غنايمك حكيمى الله تعالى به ورسولده مختصدر انلردن غيرنيك انده حكيمى بو قدر بلكه الله تعالى ورسولى اتي ديدلكرينه ويرلر ديدلديكه اشبو آيت (واعلموا انما غنم من شي فان لله خسه وللرسول) آيتيله منسوخدهر ديدلديكه اول نابتدر اويله اولسه معناسي غنايمه حكم الله تعالى ورسوليكدر والله تعالى انك مصارفن (واعلموا انما غنم) آيتنده بيان ايتدي (فاتقوا الله) حطام دنيا اجلچون اختلاف و تخاصم الله تعالىدن قورقك اكا اطاعت ايدك (واصلحوا ذات بينكم) وينكزده كي احوال منازعه و مخالفتي تركله و غنيمت امرنى الله تعالى به ورسولده تسليمه اصلاح ايدك (واطيعوا الله ورسوله) واول امرده الله تعالى به ورسولده اطاعت ايدك (ان كنتم مؤمنين) اكر ايمانده كاملين ايسكز (انما المؤمنون الذين اذا ذكر الله وجلت قلوبهم) ايمانده كاملين انلردن كه الله تعالى ذكر اولنديفتنده قبلري انك جلال و هيبتندن خوف ايد (واذاتليت عليهم آياته زادتهم ايمانا) و تجان آنلره انك آيتلري تلاوت اولنسه ايمانلري زياده اولور عمرو بن حبيب ايدر لجن عبد الله تعالى به ذكر و جد ايتسه ايمان زياده اولور اندن سهو و غفلت ايتسه ايمانده نقصان ايرر ديدلديكه ايمانك

(او قولوا انما اشرك باؤنا من قبل و كنا ذرية من بعدهم اقبلكننا بما فعل المبطلون) يا خود مشرك بزدن اول بايريمز (فرائض) شرك كتورديلر دي بزانلره تايلر زديواعتذار ايدوب شول مبطل بايرلر مترك كنهاريني بزي عذاب و هلاك ايدر ميسين ديميلر (وكذلك تفصل الايات ولعلمهم يرجعون) بواصر ميثاقى بيان ايلديكمز كبي آيات و قدر تلمزنى تفصيل ايدر ز

ايدك ديميله ربو آيت كريمده بنى آدم كلام شريفى قرنا بعد قرن اوله جفلى ديمك اوله يلكز آدم عليه السلام ذكر اولنديغى جمله نك معلوميكه آدم عليه السلام ابوالبشر در روايت اولنديكه يغمبر عزم عليه السلام بيورده ذريت آدمدن عهد و ميثاق عرفاته قريب نعمان اراك نام و ايدده اخذ ايلدي و بر روايتده آدم عليه السلام جتندن خروجه نكسكه دياره نده ده نام زمينه اخذ ايلدي و روايت اخرا ده جمهور مفسرين قولى اوزره آدم عليه السلام خلقتمدن صكره و جته دخولندن مقدم جنت قبوسنده عرضي اوتوزيك ييللق بر ميداند آدم عليه السلام صلبندن ذريتي ذره لى مثالى اخراج وحيات و عقل و نطق خلق ايدوب ربوبيتنى عرض وانلردنى قبول ايتكله عهد و ميثاقلرني اخذ و اقرارلرينه ملكلري دنى اشهاد ايلدي

تاكه انلر ندر و كغفردن توحيد رجوع ايدلر (وانلر عليهم نبأ الذي اتيناها فالسلخ منها فاتبعه الشيطان فكان من الغاوين) يا محمد بز آيتلر مترك علدى و بر ديكمز كيمسه نك خبريني يهوديلر تلاوت ايله كه اول كيمسه كغفروا غراضله اول آيتلر مزدن صويلوب شيطان اتي ۱۰۵ كندويه اويدردى و آزغونلردن اولدي روايت اولنديكه اول كيمسه

فرائض و شرائط و سننى وارد اول كسده كه انلري استكمال ايد ايمانتي استكمال ايدر و الاقلا (وعلى ربهم يتوكلون) امرلرين ريلري جل شانده تقويض ايدرلر انك غيريدن خوف و رجاء ايتزلر (الذين يقيمون الصلاة) كه انلر تمديل اركان و رعيت سننله نمازى قيلورلر (وعمارقناهم ينفقون) و بزم انلره ويرديكمز اموالدين سيل خيراتنه اتفاق ايدرلر (اولئك هم المؤمنون حقا) ايمدى انلر تحقيق مؤمنلر در كغفردن بريثلر در ايمانلرينه شكسزلردر اشوب ديلدر كه هر كسده بن تحقيق مؤمنم ديك جاثر اوليه زيرا كه حق تعالى تحقيق مؤمنلري اوصاف مخصوصه ايله وصف ايلدي اول اوصافن وجودى ايسه هر كسده متحقق اولمز بر رجل حسن بصرى به سن مؤمنين ديديكنده ديديكه اكر الله تعالى به ملائكتيه و كتابه و يغمبرلره و يوم آخره و جته و ناره و بيشه و حساب ايمانندن سؤال ايدر سرك بيلكه بن انلره مؤمنم و اما كه انما المؤمنون الذين اذا ذكر الله وجلت قلوبهم قولندن سؤال ايدر سرك بن انلردن اولنديغى اولنديغى ييلزين (لهم درجات عند ربهم) انلر ايچون رب تعالى عندنه جنت درجاتى وارد كه ايمانلرله اكا ارتقا ايدرلر (ومغفرة) و ذنوبلرينه يارلغانقى (ورزق كريم) و جتته انلر ايچون اعداد اولنان اشيا وارد كه اكا انقطاع عدد و اشتاء امد اولمز (كا اخرجك ربك من بيتك بالحق) انقالده الله تعالىنك امرنى امضايت اكر چه انلر كراحت ايدرلر سده تنكيم عبر طلبچون يتكندن خروجه الله تعالىنك امرنى امضا ايتدك (وان فريقا من المؤمنين لكارهون) مؤمنلردن بر فريق اندن كراحت ايتديلر سده (يحادلونك في الحق بعد ما تبين كما تبين لقون الى الموت وهم ينظرون) حق اظهارله جهادى ايتار كده سكا جلال ايدرلر انلره ظاهر اولديفتند نصكره هر قنده توجه ايتسلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك اعلاميله منصورلردر قتالندن شدت كراحتلري شول حده ايديكه كانه موده سوق اولورلر و اسباب موده نظر ايدرلر شول سيدنكه ارالنده ايكي فارسدن غيرى اوليوب سائرلري يياقلا ايديلر (واذ يمدكم الله احدى الطائفتين) ذكر ايت شول وقتيكة الله تعالى سزه ايكي طائفةنك بريني وعد ايتديكه (انها لكم) اول ايكيسندن برى سرك اوله قصه سى اولدر كه عبر قریش شامدن تجارت عظيمه ايله اقبال ايتدى بيله سنجو قرق راكب وار ايدى ابى يوسفان و عمرو بن العاص و غزوة بن نوفل و عمر و بن هشام و غيريلر ايدى جبرائيل عليه السلام اتي يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم واول دخي مسلينه خبر و بردي مسلين اكا تلقيده سونديلر زيرا كه انده چوق مال و آزر رجال و ارايدى اويله اولسه يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم صحابه اسرائيلدى اكا چيقلر شول رجاليله كيم الله تعالى اتي انلره قمع ايد جهاد عدويه انكله امداد ايد چون مسلين خروجه عزم ايتديلر في الحال بعض منافقين انك خبرين ابوجهله مكه اير كورديلر في الحال ابوجهل قریشي جمع ايتدى عبرلرندن مسلين دفع ايچون عبره قارشو كتدى مكر بو خبر مكه اير مزدن

اول نيجه دعا ايددمكه ربك (بيان) (ثاني) (۱۴) اهلند ندر ديدى آخر زوجه سنك اغواسته فرشته و قومك جبرو رشوتيله بددعا ايتكله اسم اعظم و ايمانندن ييلان دريى كي صويلدى رؤيائنده كندويه بددعا ايلمه ديو تبييه اولمشيكن جبر و رشوت بلاسيه ديكلميوب مركبه سوار ويد دعا ايچون موسى عليه السلامك لشكرينه توجه

هر بدن امة بن ابى الصلت ايديكه كتب سماويه بي مطالعه ايدوب معلومى اولديكه اول زمانده بر رسول بعث اوله جقدر اول رسول كندو اولمى داعيه سه دوشدى حضرت رسالتناه عليه السلام بعث اولدقه حسدندن كافر اولوب علمى كندودن صويلدى على روايه اول كيمه ابو عامر راهب ايديكه يغمبر عليه السلامك نعتي كتب الهيد كوروب ايمان كتوردى صكره انكار ايدوب كافر اولدى مشهور اولان اولدر كه اول كيمسه كنعانيان و جباراندى بام بن باعورا ايديكه ابراهيم عليه السلامك صحفي او قومش واسم اعظم بيلور ايدى بر محله كه موسى عليه السلام بنى اسرائيل لشكريله انلرك ولايته متوجه اولدقه بام مستجاب الدعوه اولغه جباره اندن موسى عليه السلامى اوزرلرندن دفع ايچون دعا الخامس ايديلر

ایند که مرگي لسانه کلوب اکا بو عملدن فارغ اول دیدگده بنه منبه اولدی (ولو شتا لرفناه بها ولکنه اخله الی الارض واتبع هویه فنه کتل الکلب ان تحمل علیه یلته اوتترکه یلته ذلک مثل القوم الذین کذبوا بآیاتنا فاقصص القصص لعلهم یتفکرون) اگر بر مراد ایدیدک اول کیمه سی صحف ابراهیم ۱۰۶ واسم اعظم سبیل منازل ابرارد رجه سته

رفع ایدردک ولکن اول کیمه دنائتیه زمین طرفه یعنی سفلیته میل ورشوتله هواسنه اتباع ایلدی انک مثالی شول کلب مثالیدرکه اگر حله ایله قوغار سکه وکند و حاکم براغور سکه دیلی چقاروب سولور بومثالک بیان اولندی بزم آیتلرمزی تکذیب ایدنلرک مثالیدرسن انلره یعنی کفار مکه بی که نعت پیغمبری بی کتم ایدن یهوددر بوقصه بی خبر ویرکه شاید انی فکر ایدوب منعظ اولدر (ساء مثلا القوم الذین کذبوا بآیاتنا وانفسهم کانوا یظلمون) نه جرکین مثل اولور شول قومک مثلیکه آیتلرمزک محته واقف اولدقلرندن صکره عناد و ترک ایمانله نفسلرینه ظلم ایدرلر (من یهد الله فهو المهتدی ومن یضل فاولئک هم الخاسرون) شول کیمه سی که الله تعالی فضلیله هدایت توفیق ایده اول کیمه راه حق و اصل اولشدر

واولکه الله تعالی انی هدایله خذلانه ترک ایده اول کیمه عذابه استحقاقله خسراندهدر (ولقد ذرانا (الشوکه) لجنهم کثیرا من الجن والانس لهم قلوب لا یفقهون بها ولهم اعین لا یبصرون بها ولهم اذان لا یسمعون بها اولئک کالانعام بل هم اضل اولئک هم الغافلون) تحقیق بز جهنم ایچون جن وانسدن جوق کیمه لر خلق ایتدک انلر ایچون

قلوب واردرکه انکله خبر و هدایتی بیلمزلر زیرا حق اکیوب توجه ایتمزلر و کوزلر واردرکه انکله مخلوقاتنه نظر اعتبارله باقرلر و قولقلر واردرکه انک حق کلامی و قرآنی ایشیدوب منتصع اولزلر انلر درت ایاقلو حیوان کیدرکه انجق اکل و شربه ۱۰۷ مشغوللردر بلکه حیوانلردن دخی زیاده ضالاندهدرلر که حیوانلر ضرر و نفی بیلورلر انلر کندولره ضرر اولان ناره اقدام ایدرلر و کفر و شرک ضرر نرندن غافلر در (ولله الاسماء الحسنی فادعوه بها وذرو الذین یلحدون فی اسمائهم سبجوزن ما کانوا یعملون) الله تعالی انک اسماء حسنی سی واردرانی اول اسملرله تسمیه و دعا ایدک وانک اسملرته الحاده یعنی اگر یلکه میل ایدنلره متابقی ترک ایدک اسماء الهیده الحاد ایدنلر آخرنده اول عمللرله جزالتورلر روایت اولندیکه بر کیمه نمازده الله ورحمن اسمیله دعا ایلدی مکه مشرک لری محمد و اصحابی بز بر الله عبادت ایدرلر دیرلرکن ایکی اسم ذکر ایدرلر دیدیلر بناء علیه بو آیت کریمه نازل اولدی اگرچه السنه جهتله اسماء الهی کثیردر لکن بو اسماء حسنان مراد معلوم اولان طقسان طقوز اسمدرکه من احصاها

الشوکه تكون لكم) وسو دیکز که شوکتی اولیان طائفه یعنی عیسیزک اوله (ویریدالله ان یحق الحق بکلماته) وحق تعالی دیلرکه اسلامی اظهار واعزاز ایده سزه انزال ابتدکی آیاتله (ویقطع دابر الکافرین) و مکه کافرلرینک آخرینی قطع ایده یعنی سز دیلر سزه که ماله ایروب مکروه کورمیده سز والله تعالی دیلرکه دینی اعلا وحق اظهار ایده و دنیاچه و آخرتده مراد یکزه ابرکوره (لیحق الحق و یبطل الباطل) تا که اسلامی اثبات و کفری افنا ایده (ولو کره المجرمون) اگر چه مکه کافر لری اندن کراحت ایدرلر سده (اذ تستغیثون ربکم فاستجاب لکم انی عندکم بالقب من الملائکه مرءفین) ذکر ایدک شول وقتیکه رب تعالی دن غوث و نصرت طلب ایتدیکز عمر رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم مشرکینه نظر ایتدیکه انلر بیک کشتی ایدیلر و اصحابنه نظر ایتدیکه انلر اوچیز اوندن زیاده جه کشتی ایدیلر قبله به توجه ایدوب دعایه اللرین قالدیلر دی و دیدیکه الهی بکایتدیکک و عذیبکی انجاز ایت الهی اگر بو عصابی هلاک ایدر سک بر یوزنده سک عبادت ایدر قالمز • بو حالتدن زائل اولدی حتی که رداسی دوشدی ابوبکر رضی الله تعالی عنه ایتدی یارسول الله ربک جل شانده یتر مناشده ایتدک اول سک او عذیبکی انجاز ایدر • او یله اولسه الله تعالی انلره اجابت ایتدی و دیدیکه ملائکه دن بیک کشتی بی مؤمنلره متبعین اولدقلری حالده مدد قیلورین • روایت اولندیکه جبرائیل و میکائیلدن هربری رجال صورتده بشر یوز ملکه کلدیلر که خیل بلقه نمشاردی اکثرنه بیاض ثوبلر کیشلر و یاشارینه بیاض عامه لر صار نمشاردی او جالری کتقلری اراسته صالیور مشلردی • ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یوم بدرده ملائکه نک سجالری بیاض عامه لر ایدی و یوم خیبرده یشیل عامه لر ایدی یوم بدردن غیری زمانده ملائکه قتال ایتدیلر بلکه مدد و عدد اولورلردی (وما جمعه الله الا بشری لکم) الله تعالی ملائکه امدادین سزه نصرت و غفره بشارت قیلدی (ولتطمئن به قلوبکم) و تا که قلت و ذلک ز اجلیچون قلوبکزه کی وجل کیدوب مطمئن اولسنه اشارت قیلدی (وما النصر الا من عند الله) نصر درک الا الله تعالی عندندندر یوخسه عدد و عدد کثرتیه دکدر (ان الله عزیز حکیم) الله تعالی تقمیتله هر شینه غالبدر مشرکینی هزی و مسلمینه نصری حکمتی اقتضایله در ملائکه امدادی و عدد کثرتی و سائلدر تأثیری یوقدر ایددی نصری اندن ظن ایتمکز وانک فقدیلله الله نصرتدن امیدیکز کیمکز (اذ یفشیکم النعاس امنه) ذکر ایدک شول وقتیکه الله تعالی سزه امن ایچون اوزریکزه نوم القا ایتدی (وینزل علیکم من السماء ماء لیطهرکم به) و سماندن یغور ایدردی تا که انکله سزی حدث و جنباتدن پاک ایده (وینهب عنکم رجس الشیطان) و سزدن شیطانک و سوسه سی کیدره (ولیربط علی قلوبکم) و تا که قلوبکزه الله تعالی لطفنه و توفیق ربط ایده (ویثبت به الاقدام) و تا که یغور سبیلله اقدامکز رملده حرب عندنده طاغریه و یاخود صبر و قوت قبله اقدامکز حربده ثابت اوله • روایت اولندیکه

دخل الجنة یورلمشدر واحصاها برینه حفظها دخی روایت اولمشدر و اسماء الهیده الحاد اذن شرع لاحق اولیان اسمله تسمیه ایتمکدر مثلا عربک یا ابا المکارم و نصارتک یا ابا المسیح و حکمانک علت اولی تسمیلری کبی و بتلرله اسمانی مشتق ایتدک لری کبی مثلا لاتی اللهم دن و عزیزی عزیزدن و مناتی مناندن اشتقاق لری کبی (ومن خلقنا

امة يهدون بالحق وبه يعدلون) ويزم جنت ايجون خلق ابتدكمز دن جماعت واردر كه ناسه حقله بول كوسترولر وعدله
حكم ايدرلر انلر مهاجر وانصار و تابعلري رضی الله عنهمدر (والذين كذبوا باياتنا سنستدرجهم من حيث لا يعلمون)
شونلر كه بزم آيتلرمزى تكذيب ايتديلر بزانلري آزا هلاكلرينه ۱۰۸ ياقلشد بررزه انلر كناه ايتدكجه بز

نعمتلى آرتورز انلر
عاصى وكفران نعمت اولوب
مستحق عقوبت اولورلر
حقى بيلمكلى جهنم
انلري هلاكه ايرشدر برز
(واملى لهم ان يكيدى
متين) بن انلره مهلت
ويرزم تحقيق بنم خفيه
مؤاخذم متيندر (اولم
ينفكروا ما بصاحبهم
من جنان هوا لاذير بين)
انلر فكر ايتزلر ميد
صاحبلرنده جنون يوقدر
اول انجق جمله به آشكار اولار
موله قورقدنجيدروايت
اولنديكه پيغمبرمزي عليه
السلام بركيجه جبل صفايه
چيقوب قريشى عذاب الله
اخافه ايدردي انلرك برى
بوسرك دوستكر ديوانه
اولمشدر كه بتون كيجه فرياد
ايدردي بى بناء عليه بو آيت
كريمه نازل اولدى (اولم
ينظروا فى ملكوت السموات
والارض وما خلق الله من
شئ وان عسى ان يكون
قداقرب اجلهم نياى
حديث بعده يؤمنون) انلر
كوكلكلر ويرلرك كواكب

وبحاروطاغلرينه وانلرده اولان مخلوقاته نظر استدلاليه نظر ايتزلر ميكه صانعك قدرتي بلرله وشايدكه (اشبو)
اجللى قريب اولوب موت وقوعيله عذابه دوچار اولرلر اندن مقدم قرآنه نيچون ايمان ايتزلر انى تصديق ايتينجه
قننى كلامى تصديق ايدم جكلر (من يضل الله فلا هادى له ويذرهم فى طغيانهم يعمهون) اول كيمسنى كه الله تعالى مخدول

ايدوب ايمانه توفيق ايتمه انكيچون راه راسته هدايت ايديجى اولمز الله تعالى انلري طغيانلرنده متحير و متردد تركايلر (يسئلونك
عن الساعة ايان مرسيا قل انما علمها عند ربى لا يجليها لوقتها الا هو نفثت فى السموات والارض لا تاينكم الا بفتة يسئلونك
كانك حفى عنها قل انما علمها ۱۰۹ عند الله ولكن اكثر الناس لا يعلمون) يا محمد سكا قيامتدن نبوت
وقوعى نه زماندر ديو سوال

اشبو عذابكه يوم بدرده سزه ايردى انى ذوق ايدك عاجله كي جزا كزدر آجلده كيدن غيرى
(وان للكافرين عذاب النار) وبيلك كه آخرنده كافرلره نار عذابى واردر ابن عباس رضى
الله عنه ايدر بدردن فراغ اولندقدنه پيغمبرمزي صلى الله تعالى عليه وسلم دينلديكه شمدنكرو
غيردن غيرى شغلز قالمدى عباس اول وقتده هنوز اسلامه كلمش ايدى بنده اسير ايدى ندا ايدوب
ديديكه اكچاره كزي يوقدر زيرا الله تعالىنك سزه وعدى ايكي طائفه نك برسيدر انى سزه
انجاز ايتدى (يا ايها الذين آمنوا اذا لقيتم الذين كفروا زحفا فلا تولوهم الادبار) يا مؤمنلر
قيجان مجتيمين متراحقين اولديفكر حالده قتال ايجون كفاره ملاقى اولسكز منهنم اولوب
ارقه كزى انلره دوندرمكز (ومن يولهم يومئذ دبره) اول كسنه كه قتال وقتده كوندزده ويا
كيجهده منهنم اولديفى حالده آردينه دونه (الامتحر فالتقال) مكر كه قتاله تكرار ارايتيله
قتالدين منصرف اوله (او متخيزا الى فئة) وياخود مسلميندن فئة اخرايه منضم اوله تاكه
عدواوزره انلردن استعانت ايدم ايمدى بوايكي قصددن هيج برى بوغيكن آردينه دون
كشى (فقد باه بغضب من الله) الله جل شانده غضبه استعانتا رجوع ايدر (وماؤيه جهنم)
مستقرى انك جهنمدر (وبئس المصير) اول نه چير كين قرارگاه اولور اشبو آيتك حكمنده
علماء اختلاف ايتديلر ابوسعيد ديديكده اشبو وعيد انجق اهل بدر حقننه دركه انلره انهنم
جائز دكل ايدى زيراكه پيغمبرمزي صلى الله تعالى عليه وسلم انلركه ايدى وپيغمبرمزي صلى الله
تعالى عليه وسلمدن غيرى تحيز ايدم جك فته لري بوغيدى اما اندنصكرده مسلمون برى برلريند فته در
اويله اولسده فته اخرايه تحيز ايجون فارك فرارى كيمر اولمز يزيد بن ابى حبيب ايدر الله تعالى نارى
يوم بدرده فرار ايدن ايجاب ايتدى بعده يوم احد اولجق اندن فرار ايدنلر حقننه بيورلديكه انما
استلهم الشيطان بعض ما كسبوا ولقد عفا الله عنهم بعده يوم حنين اولجق اندن فرار ايدن حقننه
دينلديكه ثم وليتم مدبرين ثم يتوب الله من بعد ذلك على من يشاء ابن عمر رضى الله تعالى ايدر بزبر
جيشده ايدك ناس بر حيصيه حوض ايتدكلرنده منهنم اولديلر ديدك كه يارسول الله بزفرارين
اولدق بيورديلر كه بلكه سر كرارين سز زيرا كه بن فته مسلمين بعضيلر دينديكه اشبو آيتك حكمى عامدر هر
كسنه كه زحفتدن انهنم آردينه دونه زيرا حديثده كلديكده من الكبار الفرار من الزحف
زحفتدن فرار كبار دوندر عطاء بن ابى رباح ايدر اشبو آيت الان خفف الله عنكم آيتيله
منسوخدر ايمدى هيج بر قومه جائز اولمز كه عدوده ايكي كنديلر مثلندن فرار ايدلر
مكر كه قتاله تكرار قصد ايجون اوله وياخود فته اخرايه تحيز ايجون اوله اما كه عدوايكي
كنديلر مثلندن اكتر ايسه انلره اردلرينه دونك جائز اولور ابن عباس ايدر اوج كافردين
فرار ايدن فارككدر اما كه ايكيدن فرار ايدن فاردر (فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم) سز
انلري قوتكز ايله قتل ايتدكيز بلكه انلري الله تعالى قتل ايدى سزه نصرت وتقويه سيله وياسزه ملائكه بى

منفعت وغنيمتدن چوق استردم وفقر وهزيمت بكاطوقتمزدي بن انجق منكر ومعاندلري اخافه ومؤمن كروهنى
جنته تبشير ايديجى يم مرويدر كه اهل مكه يا محمد ربك سكا اشياك بهالو واوجوز اوله جنى نرنى نيچون بيلدرمزه
اوجوز اولدقدنه اشترا بهالو اولدقدنه بيع ايدوب كار ايدم سن ديديلر بناء عليه بو آيت كريمه نازل اولدى (هو الذى خلقكم

من نفس واحدة وجعل منها زوجها ليسكن اليها فلما تمشيها حملت حملا خفيفا فرت به فلما ائقلت دعوا الله ربهما لئن آتينا صالحا لنكونن من الشاكرين (اول الله تعالى كه سزى نفس واحده دن) يعنى آدم عليه السلام دن خلق ايتدى وانك جسدتن زوجه سنى يعنى ۱۱۰ حواى برانديكه انكه آرام والفت ايله

وقتا كه آدم عليه السلام حواى اورتدى يعنى خلوت ايلدى حواى بر خفيف يوك يوكنديكه نطفه در انكه كيدر وكلور حركت ايدردي وقتا كه حوانك اول حلى اخر لشدى آدم وحوار برينه دعا ايتديلكر اكر بزره بزم كى خلقى تام اولاد وپررسك البته بزشكر ايديجيلردن اولورز ديديلر (فلما اتيهما صالحا جملاله شركاه فيما اتيهما فتمالى الله عما يشركون) وقتا كه الله تعالى انلره صالح الجسم فرزند عطا ايلدى انلراني الله تعالى به يالكز اسمد شريك قلديلر الله تعالى شرك ايدنلرك شركندن پاك ومنزه وعايدلر روایت اولنديكه حوا حامله اولدقده ابليس اكا بر صورت مجهوله ايله كلوب بوسنك قرندكي ندر ديدى قورقارمكه كلب ياخنيز اولوب اغز كدن چيقه ياخود قازنكي ياروب چيقاريله

ديدى حوا خوفله آدم عليه السلامه سويلدى اولدنى انديشه يه واردى ابليس تكرار صورت (ايردى) آخرله ظباهر اولوب انلرك ملول لكردن سؤال ايتكله حاللرخي بيان ايلديلر ابليس ملول اوليك بن اسم اعظم بيلورم مستجاب الدعويم حق تعاليدن طلب ايله يمه بو حلى سزك خلقكزده ايدوب آسان وجهله خروج

ايله اما اول شرطله كه اسمنى عبد الحارث قويه سز ديدى كه ابليسك اسمى ملائكه پيشده حارث ايدى حوالدا نطفه اول شرطى قبول ايلدى بوباده علماديديلر كه آدم وحوار ولدلر يمه عبد الحارث تسميه سيله عبادتده اشراكي و حارث انلره رب اولمى اقتضا ايتز آدم عليه السلام نبى اولمخله ۱۱۱ شر كدن معصومدر لكن ولدك واناسنك نجات وسلامته

ايردى اكر قتالده تكلسلدن منتهى اولور سكر اول سزه خير لودروا كرتكاسله عودت ايدرسكر اوزريكزه تهيج عدوايله عودت ايدرز اوليله اولسه كز تكز سزه غنا ويرمن چانكه الله تعالى نك نصرى سز كله اوليله زيرا كه الله تعالى ايمانى كاملرايله در (يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله ورسوله ولا تولوا عنه وانتم تسمعون) يا مؤمنلر الله تعالى به ورسوله اطاعت ايدك واول رسولك امرندن تولى ايتكز حالبوكه سز قرآن ومواعظي فهم وتصدقيله استماع ايدرسز (ولا تكونوا كالذين قالوا سمعنا وهم لا يسمعون) كفره ومناقضين كى اولكز كه انلر آذانغزله ايشتك ديزلر حالبوكه اول ايشتقيله متفع اولمز لكانه رأسا ايشتزلردر (ان شر الدواب عند الله الصم البكم الذين لا يبقون) يراوزره يورر جانلورلك عند الله شري اولكسه در كه حق ايشتميه وسويليه كه اول وصفلو كسلر حق فهم ايتزلردر (ولعلم الله فيهم خيرا) اكر الله تعالى علم ازيلستده انلر ده سعادت قدير ايتش اولسه (لاسمعهم) انلره حق سماع تفهمله اسماع ايدردى (ولو اسمعهم لتولوا وهم معرضون) اكر انلر ده خير يوق ايديكين بيلور كن انى انلره ايشتدرسه آندن اهراض ايدر اولدقلى حالده تولى ايله لردى دينديكه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلمه ديديلر كه جدمز قصي بزه احيايتكه اول برير مبار كدر تا كه اول سنك نبوتكه شهادت ايله بزدي سنك نبوتكى تصديق ايدرز حق تعالى ايتدى اكر اول انلره مبارك قصيك كلامن ايشتدرسه ايمانندن اهراض ايدر اولدقلى حالده مرتد اولدردى (يا ايها الذين آمنوا استمعيوا الله والرسول اذا دعاكم لما يحيككم) يا مؤمنلر الله تعالى به ورسوله اطاعتله اجابت ايدك قچان اول رسول سزى امور دينده دن احيا ايدر شيته دعوت ايله كه اول ايماندر كافر ميت مثابه سنده اولوب حياتي انكله در ويا اول قرآندر كه دنيا ده وآخرته نجات وعصمت انكله در ويا اول جهاددر كه عزت دين انكله در (واعلموا ان الله يحول بين المرء وقلبه) ويملك كه الله تعالى مؤمنله كفر بيننده وكافرله ايمان بيننده ومؤمنله معصيت بيننده وكافرله طاعت بيننده حائل اولور دينديكه اول مرله قلبي بيننده حائل اولوب نه عمل ايله جكني بيلز قيلور دينديكه وقتا كه حالت ضعفده قتاله دعوت اولنديلر سوء ظن واختلاج صدره مبتلا اولديلر انلره دينديكه سز حق يولنده قتال ايدك ويملك كه الله تعالى مرله قلبي بيننده حائل اولور خوفنى امنه وجبن جبرأته تبديل قيلور (وانه اليه تحشرون) وآخريته سز اكا حشر اولور سز قال انس رضى الله عنه كان النبي صلى الله عليه وسلم يكران يقول يا مقلب القلوب ثبت قلبي على دينك قالوا يا رسول الله آتياك وبما جئت به فهل يخاف علينا قال القلوب بين اصبعين من اصابع الله يقلبها كيف يشاء انس ايدر پيغمبر عز صلى الله عليه وسلم يا قلبلري تقلب ايدن رب تعالى قلبي دينك اوزره تبيت ايت ديوجوق دعا ايدردى ديديلر كه يارسوا الله سكا والله تعاليدن كتور ديكنه ايمان كتوردك بوندنسكره بزه خوف اولوردي ديديكه قلوب اصابع اللهدن ايكي اصبع بيننده در نيجه ديلر سه انى تقلب ايدر (واتقوا فتنة لا تصيبن الذين

مشركلر شونلر كه سز انلره الله تعالادن غيرى آلهه ديوعبادت ايدرسز انلره سزك كى عباددر اكر سز صادقلر ايسكر دعا ايدك كه انلر اجابت ايتسونلر (اللهم ارسل بعثون بهام لهم ايدبيطشون بهام لهم اعين بصرون بهام لهم اذان يسمعون بها قل ادعوا شركاءكم ثم كيدون فلا تنظرون) اول اصنامك يا قلى واريدير كه انكله يوريه لروالري

وارمیدر که انگله یا پهلر و کوزلری وارمیدر که انگله کوره لر و قوقلاری وارمیدر که انگله ایشیده لر ۱۱۲ بولری سر
بیلورکن و سزده بو حواس و قدرت وار ایکن نیجه بویه قدر سز جاده عبادت ایدرسز ۱۱۳ یا محمد سن دیکه ای مشرکر
الله تعالی یه شریک طو تدیفکر ۱۱۴ وعدا و عده برابر اولدیکز ۱۱۵ بولری کزی ۱۱۶ چاشکر بکا مکاره دن نه ایتمک قادر

ایسکز بلا مهلت ایدک ۱۱۷ بنم اعقادم الله تعالی انک حفظ و جایه سنده در سزک قصد و مکر کردن خوف یوقدر (ان ولی الله الذی نزل الکتاب وهو یتولی الصالحین) بنم یار و ولیم اول الله تعالی در که قرانی ۱۱۸ قول لر نه حامی ۱۱۹ کوندری ۱۲۰ اول الله تعالی صالح و لایق ۱۲۱ قول لر نی دوست و ولی طوتر (والذین تدعون من دونه لا یستطیعون نصرکم ولا انفسهم ینصرون) الله تعالی دن غیری عبادت ایتدیکز آله کز نه سزه و ندکنید لر نه نصرته قادر ۱۲۲ دکلر در که کسر اولور لر ۱۲۳ (وان تدعوهن الی الهدی لا یسمعوا و ترهبهم ینظرون الیک وهم لا یبصرون) اگر سن مشرک لری هدایت دعوت ایدرسک انی قلب لر یله ایشمزلر انلر سکا نظر ایدر ۱۲۴ کور رسن حال بوکه ۱۲۵ قلب لر یله ۱۲۶ کور مر لر (خذ العفو و امر بالعرف و اعرض عن الجاهلین) ناسک ایشنده صفت عفری اخذایت و عقل بکندیکی و شرع قبول ایتدیکی خصالی امر ایت و جاهل لردن و سفادن یوز چور ۱۲۷ (کفایت) ۱۲۸ هر ویدر ۱۲۹ بو آیت کریمه دینکره پیغمبر علیه السلام جبریل علیه السلامه بو آیتک حقیقت معناسنی سؤل ایلدیلر ۱۳۰ جبرائیل علیه السلام دیدیکه سنک ربک جل شانده سندن انفصال ایدنه سن صله ایله سنی محروم ایدنه سن عطا ایله

ظلموا منکم خاصة) شول بلا و اختباردن قورقکز که اول ظالم و غیر ظالمه اصابت ایدر یوخه یالکز ظلم ایدلر ۱۳۱ دکل ۱۳۲ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله لا یعذب العامة بفعل الخاصة حتی یروا المنکر بین ظهرانیهنم وهم قادرون علی ان ینکروه فلم ینکروه فاذا فعلوا ذلک عذب الله العامة و الخاصة ۱۳۳ پیغمبر عیصی صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر حق جل و علا خاصه ناک فعلیه عامه یه عذاب ایتمز مکر که منکری ارالرنده کوروب تغییرینه قادرا یکن تغییر ایتدیلر اوله اولسه الله عذاب عامه یه و خاصه یه ایرکورر (واعلموا ان الله شدید العقاب) ای مؤمنلر بیلک که تحقیق الله عظیم الشانک عقاب شدید در خشیت اوزره و الملق لازمدر (واذکروا اذ انتم قلیل مستضعفون فی الارض) ذکر ایدک شول وقتی که یا معشر مهاجرین سز ابتدای اسلامده ارض مکده عددده قلیل مشرکین پیئنده مقهور لر ایدیکز (تخافون ان یغطفکم الناس) قورقردیکز که کفار قریش و یا انلرک ماعداسی سزی استلاب ایدلر (فاویکم) اوله اولسه سزی مدینه یه تنزیل ایتدیکه انده اعدا کزدن تحصن ایدسز (وا یدکم بنصره) و سزی کفار اوزره نصرته و یا انصار مظاهر تبیه و یا ملائکه امداد یله یوم بدرده تقویه و تأیید ایتدی (ورزقکم من الطیبات) و سزه غنائمی حلال ایتدی حال بوکه سز دن اول انی هیچ برامته حلال ایشمشدی (لعلکم تشکرون) ناکه بو نعمتله شکر ایدسز (یا ایها الذین آمنوا اتخونوا الله و الرسول) یا مؤمنلر الله تعالی یه و رسولنه خیانت ایتمکز فرائض و سننی تعطیلله و اظهار ایتدیکز شیک خلافی اضمارله و منافعه غلور ایله ۱۳۴ روایت اولندیکه پیغمبر عیصی صلی الله تعالی علیه وسلم بنی قریظه یی بکری برکون محاصره ایدوب اندن صلح طلب ایتدیلر اخوانلری بنی النضیر صلحی کبی که شامدن اریماید و اذرعانه کیده لر پیغمبر عیصی صلی الله تعالی علیه وسلم ایسه کاراضی اولدی بلکه سعد بن معاذک حکمنه نزول لرین دیلدی انرا یسه اندن امتناع ایدوب بزه ابولبابه یی ارسال ایت دیدیلر ابولبابه ایسه انلره مناصح ایدی زیر امال و عیالی انلرک یدنده ایدی پیغمبر عیصی صلی الله تعالی علیه وسلم دخی ابولبابه یی انلره کوندری انلر کادیدیلر که رأیک ندر سعدک حکمنه نزول ایدله لمی ابولبابه خلقنه اشارت ایتدیکه اول ذبحدر ابولبابه ایدر قدیم یزندن آیرلدن بیلدیمکه الله تعالی یه و رسولنه خیانت ایتمش اندن مسجده واروب کندوبی بر ساریه یه باغدی و عین ایتدیکه طعامدن و شرابدن رشیی ذوق ایتمه حتی که اول حالده اکاموت ایره و یا حق تعالی توبه سن قبولما یرکوره اول حالتده اوزرندن یدی کون کجی حتی که یا ییلوب دوشدی اندن حق تعالی توبه سن قبول ایدوب اکا خبر و یرلدی بندیکی چوزوب کتکل دینلدی ۱۳۵ دیدیکه و الله کندیمی چوزر دکلن مکر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کلوب بنی حوزه چون پیغمبر عیصی صلی الله تعالی علیه وسلم انی ایشدی کلوب انی اندن صالیو یردی ابولبابه ایتدی توبه مک قامندن اولسونکه قوم داری هجر ایدمکه بکا انده ذنب ایدر دی و مالمندن اخلاص ایدم پیغمبر عیصی صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدی

و بیلور و اکا ایمان ایدن (تبیان) (ثانی) (۱۵) قوم ایچون هدایت و رجدر ۱۳۶ هر ویدر که اهل مکه نزول آیاتک تأخیری واقع اولدقچه پیغمبر علیه السلامی استهزا و کنشاهه القسا مطالبه سیله کندکن آیت احداث ایله دیرلردی (واذا قرئ القرآن فاستمعوا له و انصتوا لعلکم ترجون) قرآن او قندینی زمان انی دیکله یک و سکوت ایلک شاید که رحمت

سکاظم ایدله سن عفو ایله بیوردی نفس الامر بو آیت کریمه جامع مکارم اخلاقدر (واما ینر فیک من الشیطان نزع فاستمع بالله انه سمیع علیم) اگر امر اولندیک شیک خلافی ایشلکه میل ایتدیرر شیطاندن بر و سوسه اولورسه الله تعالی یه اندن استعاذه ایله تحقیق الله تعالی لسانکده ۱۱۳ اولنی ایشیدیمی و قلبکده اولنی یلیجیدر (ان الذین اتقوا اذا مسهم طائف من الشیطان تذکروا

کفایت ایدر که ثلث تصدق ایدسز (وتخونوا اماناتکم و انتم تعلمون) وارا کزده کی اماناته دخی خیانت ایتمکز حال بوکه امانت ایدوکن بیلورسز و یا خود خلقه اشارت خیانت ایدوکن بیلورسز دینلر که الله تعالی یه و رسولنه خیانت ایدلر اماناته دخی خیانت ایدر (واعلموا انما اموالکم و اولادکم فتنة) بیلک که اموال و اولاد کز سزه فتنه در زیر کدائمه و یا عاقبه واقع اولمغه سیدر و یا خود الله تعالی دن محتدر ایدمی زهار انلره محبتکز سزی خیانته تحمیل ایتمسون تشکم ابولبابه یی تحمیل ایتدی (وان الله عنده اجر عظیم) الله تعالی نیک عندنه اجر عظیم واردر اولمکنه ایچونکه الله تعالی نیک رضائن اموال و اولاد اوزره ایشار ایدم و انلره حدودی رعایت ایدم (یا ایها الذین آمنوا ان تقوا الله یجعل لکم فرقانا) یا مؤمنلر اگر سز الله تعالی یه طاعتله و ترک معصیتله اتقا ایدرسکز قلوبکزه اول هدایت قیلور که انکله حق و باطل بینی فرق ایدرسز و یا نصر قیلور که مؤمنلری اعزاز و کافر لری اذلاله حق و مبطل بینی فرق ایدرسز و یا شهادتدن مخرج قیلور و یا دنیاده و آخرته هر عذو دردن نجات و یرر (ویکفر عنکم سیئاتکم) و سیئاتکزی ستر ایدر (و یفر لکم) و تجاوز و عفو له سزی مغفرت ایدر ۱۳۷ دینلر که سیئاتله مراد صفاتدر و ذنوبه مراد کبائردر (والله ذو الفضل العظیم) الله تعالی فضل عظیم صاحبدر اشبوتیه در که الله تعالی نیک انلره تقوی اوزره و عبادتدیکی شی اندن فضل و احساندر و تقوالری انک اوزره برشی ایجاب ایدر کادر شول سیدکیکه عبدینه علی اوزره انعام و عدایده (واذیکر بک الذین کفروا) یا محمد ذکر ایت شول وقتیکه کافر لر سکا مکر ایتمک دیلر (لیتتوک) تاسک سنی حبس ایدلر و سکا قید و بند ایدلر (او یقتلک) و یا سیوفله قتل ایدلر (او یخز جوک) و یا سنی مکده دن چقارلر (و یکرون) انلر سکا مکر قصدین ایتدیلر (و یکر الله) الله تعالی مکر لرین ینه کندیلر اوزره رد ایتدی و یا انلر ایله ماکر لر معامله سن ایتدی شول حیثیتنکه انلری بدره چیقاردی و کوزلرینه مسلمی از کوستردی حتی که مسلمین اوزره هجوم ایدوب قتل اولندیلر (والله خیر الما کرین) الله تعالی مکر ایدلرک خیر لوسیدر زیر انک مکر ی مقابله سنده غیرک مکرینه وجود اولم ۱۳۸ روایت اولندیکه انصار اسلامه کلچیک قریش زیاده خوف ایتدیلر و مشورت ایچون دار الندویه جمع اولدیلر ابلیس بر پر صورنده انلره کلوب دیدیکه بن نجد اهلندم اجقاعکز ایشدوب سزه کلدیم بنم دخی نصع و رأیی کوره سز ابوالخزری دیدیکه بنم رأیم بودر که محمدی بر پته حبس ایدم سز و انک جیع منافذینی بر کیده سز انجق بر کوه یقویه سز که اندن اکا طعام و شراب و یره سز ناموشه دکن انده قاله مضرتدن قور تبیه سز شیخ نجدی ایتدی بونه چرکین رأی اولور زیر ایدم اولم که قومندن اکا یره لر حتی که انی الکزدن الوب قور تاره لر هشام بن عمرو دیدیکه بنم رأیم اولدر که انی بر دویه بندیره سز وار سکزدن چیقاروب ارض اخرا یه کوندره سز نجدی ایتدی بودخی رأی معقول دکلدر

فاذا هم مبصرون) شونلر که الله تعالی دن قور قورلر و شرک و معاصیدن صاقنور لر انلره هیطاندن و سوسه طوقسنه الله تعالی یی و عذابنی فکر ایدلر طوغری بولی کوروب و سوسه شیطانی دفع ایدلر (واخوانهم یعدونهم فی النی ثم لا یقصرون) کفارک برادر ی شیطانلر کافر لری ضلاله چکوب و اول اضلالدن اللری چکمز لر (واذا لم تأتهم بایة قالوا لولا اجبتیها قل انما اتبع ما یوحی الی من ربی هذا بصائر من ربکم و هدی و رحمة لقوم یؤمنون) نجان سن مشرکله آیت کتور مسک انلر نیچون کندکن آیت کتور مدک دیرلر یا محمد سن دیکه انجق ربم عز شانده دن بکاوحی اولتانه اتباع ایدم ۱۳۹ یوخه بن کندیلکدن آیت سویلر دکل ۱۴۰ بو قرآن ربکزدن قلبره بصائر در که انکله حق کورینور

و بیلور و اکا ایمان ایدن (تبیان) (ثانی) (۱۵) قوم ایچون هدایت و رجدر ۱۴۱ هر ویدر که اهل مکه نزول آیاتک تأخیری واقع اولدقچه پیغمبر علیه السلامی استهزا و کنشاهه القسا مطالبه سیله کندکن آیت احداث ایله دیرلردی (واذا قرئ القرآن فاستمعوا له و انصتوا لعلکم ترجون) قرآن او قندینی زمان انی دیکله یک و سکوت ایلک شاید که رحمت

اوله سز ﴿ بوايت كريمك منطوق شريفه قرآنك استماع وسكونه وجوب فهم اول نور الحق بوخصوصه بين العلماء اختلاف وقوعيله اكثري خارج صلاته استماع وسكوني مستحب ونماز وخطبه وواجب ديش فقه شريفه مراجعتہ محتاجدر (واذكر بك في نفسك تضرعا وخيفة ودون ﴿ ١١٤ ﴾ الجهر من القول بالغدو والاصال ولا تكن

من الغافلين) يا محمد ربك جل شانہ فی نفسکده تضرع و نیازله و عذابندن خوف ایدر اولدیفک حالدہ ذکر ایلکه اول ذکر و دعا سرتله جهر یئینده اوله واکا صباح و اخشام مداومت ایله واندن غافلردن اوله (ان الذين عندك لا يستكبرون عن عبادته ويسبحونه وله يسجدون) شونلر که ربک هر شانه عندنده ﴿ ملائكة مقربون ﴾ در انلر الله تعالانک عبادتندن تکبر ایتمز لر وانی تزیهله تسبیح ایدر لر و انکچون عبادت و تذللله سجده ایدر لر حدیث شریفده وارددر که قحان ابن آدم سجده آتی اوقیوب سجده ایدر شیطان ایریلور و اغلیوب دبرکه ویل بکا که بوسجودله امر اولوب سجده ایتمیهل اکا جنت اولدی و بن سجودله امر اولوب عصا غله بکانار اولدی ﴿ قرآن عظیم الشانده سجده اون درت محله واقع اولمسه بو اولکیدر

زیرا که اول وار دینی قوی آذر حق که اوزریکزه کتوروب سز کله قتال ایتدیرر ابو جهل ایتدی بنم رأیم اولدر که هر یطندن بر رشاب نسیب اختیار ایدوب هر برینک الینه بر رسیف ویره سز و انلره دفعه واحده ده محدی اوروک دیو بیورده سز تا که انک دی قریش قبائلنه متفرق اوله بنوهاشم ایه قریشک کلیسیله عاربیه قوتلری اولمز قحان دیت طلب اوله اتفاقله قبائلدن آله نجدی ایتدی رأی اجود بو فتانک رأیدر یوخسه غیرک رأی دکل اوله اولسه اول رأی اوزره طاغیوب کتدی لر اندن جبرائیل علیه السلام پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم قصدی خبروردی و امر الهیله مدینه یه هجرت ایتکه بیوردی و اول کجه مضجعه یاتمه کیده علی بن ابی طالب کرم الله وجهه یی برینه یاتوره چون پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم فی اکا بیوردی و او کجه برده سیله بر وندر دی و بر قبضه تراب الووب ممری اوزره مراقب اولان مشرکین اوزره صاحبی انلر که برینه اندن شدت نوم اوروب هر بری اویقوده ایکن ارلرندن یکدی و ابوبکر رضی الله تعالی عنه ایله سیله جبل ثوره ایردی و ایکسی انده بر غاره کیددی صاحبین مشرکین پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم قصدینه مضجعه هجوم ایتدی لر کورسه لر که علیدر کیرودونیدر و پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم سلی استیو اثر نجه کتدی لر حتی که انک اولدینی غاره ایردی لر حالبوکه اول غارک آغزینه عنکبوت نبع ایتمش کوردی لر اکرا اول بوکا کیزمش اولسه کیرکن بونبع بوزیلوردی دیدی لر واندن زیاده تقید سز قویوب کتدی لر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم انده اوچ کون مکث ایتدی بعده چیقوب ابوبکرله سیله مدینه یه کتدی (واذاتل علیهم آیاتنا قالوا قد سمعنا لونها مثل هذا ان هذا الا اساطیر الاولین) قحان انلره قرآن آیتلری تلاوت اولنسه دیرلر که سنک بوقولکی ایشدک اکر ز دخی دیلسک بوقولک کبی سولردک بودکل الامتدینک اکاذیبیدر دینلر که اشبو آیت بنی عبدالداردن نصر بن الحارث حقه نازل اولوبدر ابن عباس ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم قرون ماضیه شان ذکر ایدیکک نصر دینیکه اکر دیلمس بندخی بونک مثلی سولردم بودکل الا اولینک کتابلرنده تطبیق ایتدیکی شیدر ﴿ عثمان بن مظعون ایتدی محمدک دیدیکی حقدن نصر ایتدی بنم دخی دیدیکم حقدن عثمان ایتدی محمد لاله الا الله دیر نصر ایتدی بندخی لاله الا الله دیرین (واذ قالوا اللهم ان كان هذا هو الحق من عندك فامطر علينا حجارة من السماء واثنا بعذاب الیم) و دیدیلر که یارب اکر محمدک دیدیکی سنک عندکدن اولوب حق ایه اکا انکار من اوزره اوزریمزه طاش یا غدر غل ویا انک غیری بر عذاب الیم کوندر کل که انک بعضیله امم سابقه دن برامق عذاب ایتشدک دینلر که بوقولک قائل ابو جهل ایدی سورلدیکه (وما كان الله ليعذبهم وانت فيهم وما كان الله معذبهم وهم يستغفرون) يا محمد الله تعالی انلره عذاب ایدر دکلدر حالبوکه سن انلر ارانده سن ویا انلر استغفار ایدیکیلر در ﴿ ابن عباس ایدر الله تعالی هج برقریه اهلنه عذاب

﴿ سورة الاغال مدنیه و آیها ست و سبعون آیه ﴾ (ایندی)

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

(یشلونک عن الاغال قل الاغال لله والرسول فاقولوا الله واصلحو اذات ینکم واطيعوا الله ورسوله ان کتم مؤمنین)

یا محمد مال غنیمتدن سکا سؤال ایدر لر سن دیکه مال غنیمتک حکمی الله تعالی ورسولی ایچوندر ﴿ انی دینلر کربنه ویرلر ﴿ الله تعالیه مخالفتدن قورقک و الله تعالی ورسوله تسلیم اولوب ینکزی اصلاح ایدک و الله تعالیه ورسوله اطاعت ایدک اکر مؤمن کاملردن ﴿ ١١٥ ﴾ ایسه کز ﴿ هر ویدر که اهل بدر غنایمده اختلاف ایتدی لر که جوانلر چکی بزایتدک مال غنیمت بزمدر دیدیلر اختیارلر بزمزه مددکار ایدک منهزم اولسکرزه کلور صفور ایدیکز بزمضر الیدی قالورز دیدیلر بالاخره جناب نبوتآبدن استفسار ایلدکر ننده بو جواب کلدی (انما المؤمنون الذين اذا ذكرا الله وجلت قلوبهم واذا تليت عليهم آياته زادتهم ايمانا وعلى ربهم يتوكلون) مؤمن کاملر انلر در که الله تعالی ذکر اولدقده انک عظمت جلال و هیئتدن قلبلری قورقر و آیتلری تلاوت اولدقده ایمانلری آرت و جمیع امور لر نده الله تعالیه توکل ایدر لر (الذين يقيمون الصلوة وعمارز قاهم ینفقون) اول مؤمن کاملر نمازی شرائط و آدا سیله ادا ایدر لر و ویردیکمز رزقندن نفقه ویرلر (اولئك هم المؤمنون حقا لهم درجات عند ربهم ومغفرة ورزق كريم) بو آیات سابقه مذکور

ایندی الا پیغمبر لرینی واکا ایمان کتورنلری اول قریه دن چیقار دیند نصر کره ﴿ وقتا که پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم و مؤمنلر ارلرندن چیقدی بیورلدیکه (وما لهم الا یدعهم الله) یا محمد سن انلر ارانندن چیق دیند نصر کره انلری نه منع ایدر که عذاب اولمیهلر (وهم یصدون عن المسجد الحرام) حالبوکه انلر مؤمنلری مسجد حرامه طوافدن منع ایدر لر (وما كانوا اولیاء ان اولیاءه الا المتقون) مشرکلر بیت حرام امرینه ولایه اولمیدیلر بلکه انک ولایه مؤمنلر در که شرکدن صاقنورلر (ولكن اکثرهم لا یعلمون) لکن انلر اکثری انی یلزلر (وما كان صلاتهم عند الیت الامکاء و تصدیه) انلر بیت حرام عندنده صلاتلری دکل الا صغیر و تصفیقدر . ابن عباس ایدر قریش بیت شریفی عریان اولدقلری حالده صغیر و تصفیقله طواف ایدر لر دی . مقاتل ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم مسجد حرامده نماز قیلور اولسه بنو عبدالداردن ایکی رجل صاغنده طوروب صغیر ایدر وایکی رجل دخی صولنده طوروب تصفیق ایدر دی تا که نمازی تخلیط ایدر دی اوله اولسه یوم بدرده انلره دینلر دیکه (فذوقوا العذاب بما کتمت تکفرون) قتل و اسیر عذابنی ذوق ایدک اعتقاد و عملده کفریکز سیله (ان الذين کفروا ینفقون اموالهم لیصدوا عن سبیل الله) شونلر که کافر اولدیلر ناسی سبیل الله دن صید ایچون ماللرین اتفاق ایدر لر . اشبو آیت مشرکیندن اول ایکی رجل شانده نازل اولوبدر که هر بری یوم بدرده هر کونده اوزرده بوغز یوب هر کربنه یدر لر دی و یاخود ابوسفیان شانده کی یوم احد ایچون هر بدن ایکی بیک کشی بی استیجار ایدوب انلره قرق و قیه کومش اتفاق ایتدی و یاخود اصحاب غیر شانده در که قریش یوم بدرده مصاب اولدقلرنده اصحاب غیره دینلر دیکه سزدخی شومالکزی محمدک حربنه اتفاق ایدک اوله کیم اندن انتقامز آلهوز (فسینفقونها ثم تكون حسرة ثم یفلبون) آنلر یوم احدده دخی انی اتفاق ایدر لر در اول اتفاقلری آخرتده انلره حسرت و ندامت اولیسدر اول انلر عذابلری زیاده سنه سبب اولور بوند نصر کره منهزم اولوب کیلری قتل و کیلری اسیری اولور (والذين کفروا الی جهنم یحشرون) شول قومکه بعضیلری اسلامه کلوب انلر کفر اوزره ثابت اولدیلر انلر جهنمده سوق اولور لر (لیمز الله الخیث من الطیب) تا که کافر ی مؤمندن تمیز ایدوب مؤمنی جنانه و کافر ی نیرانه ایرکوره و یاخود عمل خیثی عمل طیبدن تمیز ایدوب اعمال طیبیه جنتی جزاء و اعمال خیثیه ناری جزاء ایدر (ویمز الخیث بعضه علی بعض فیرکه جیما فیجمله فی جهنم) وخیثک بعضی بعضک فوخته قویه و بعضن بعضنه ضم ایلر حتی که فرط ازدحاملرندن تراکم ایدر لر بعده کلیسی جهنم قویه (اولئك هم الخاسرون) اعدی فریق خیث و یا منافقین خسارنده کاملر در زیرا که ماللرنده و نفسلرنده خاسر اولشلردر (قل للذين کفروا ان یتنوا ینفعلهم ما قد سلف) کافر لره دیکل که اکر شرکدن منتهی اولور لر سه اسلامه دخوله شول

کیمسه لر حقا مؤمن لر در دیرلری عندنده انلر ایچون جنت درجهلری وارددر و تقصیراتلری مغفرت و جتده لایعده ولانتها رزق وارددر (کما اخرجک ربک من یتک بالحق وان فریقاً من المؤمنین لکارهون) ربک جل شانہ سنی یتک مدینه دن اخراج امر ایتدیکی کبی قرار ویر مؤمنلردن بر فرقه سی انی کسریه کور لر سه ده (یجادلونک فی الحق

بعد ما تبين كائنا يساقون الى الموت وهم ينظرون (جهاد واجب اوله ديفي ظاهر اوله قد نصكره اول حق اولان جهاده
سكته مجادله ايدرلر كويا موت طرفه سوق اولورلر واسباب موته نظر ايدرلر بو كراحت وجدالري
امر الهى بمخالفت اوليوب مجرد قلت عدد ومدد وزاد ١١٦ وعدونك كثر ووفزنى ايدى (واذ

اسلاملرندن اول چكن كناهلرين مفقرت ايدرلر (وان يعودوا فقدمضت سنة الاولين) واكر
كفره عودت ايدرلر سه انلردن او كدين چكنلر كننى چدى كه الله تعالى انباوا ولياسنه نصرت
ايدر واعداسته اهانت ايدرلر (وقاتلوهوم حتى لا تكون فتنة) انلر قتال ايدك تاكه انلر ده شرك
بولقيه (ويكون الدين كله لله) ودينك كليسى الله خالص اوله واديان باطله مضمحل اوله (فان
انتهوا فان الله بما يعملون بصير) اكر كفردن منتهى اولورلر سه الله تعالى انلر اعلانه بصيردر
انلر انتهارلى اوزره انلر خير جزاء ايدر (وان تولوا فاعلموا ان الله موليكم) اكر اسلامدن
اعراض ايدوب كفردن منتهى اولورلر سه بيلك كه الله تعالى معين وناصر كزدر (نعم المولى
ونعم النصير) اول نه كوچك مولىدر اتى تولى ايدى ضايع ايتز ونه كوچك نصيردر كه نصرت
ايتديكنه عدوسن غالب ايتز (واعلموا اننا غفتم من شئ) بيلك اول شئى كه كفاردن اتى
قهرله آلورسز (فان الله خسه) انك خسى لله ثابتدر (وللرسول ولذى القربى واليتامى والمساكين
وابن السبيل) ودخى رسول الله وانك اقاربى ويتامى ومساكين وابن سبيل ايجون ثابتدر
جهور انك اوزره دركه بو عهده الله ذكرى تعظيم ايجوندر يعنى انك جيبى الله تعالى انكدر اشبوا
ذكر اولنان اخصينه صرف اولور حكى من بعد باقيدر الابو كه رسولك سهمى صرف اولور
مصالح مسلميندن اكا كه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم زمان حياتده اتى اكا صرف ايدرلر
برقوله سهم رسول امامه وبرقوله اصناف اربعه صرف اولور ابو حنيفه ايدر كه انك سهمى
وذى القربى سهمى وقابله ساقط اولوب كليسى ثلاثه باقيه صرف اولور امام مالك ايدر كه
اول امامك رايته مفوضدر كه اهمه صرف ايدر ابوالماليه ايدر كه اول خمس اتى سهم قينلور سهم
الله كعبه صرف اولور روايت اولنديكه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم اول خمدن كعبه ايجون
برقبضه آلوب باقيسن اصناف خسه قسمت ايدرلر برقوله سهم الله بيت المال كدر وبرقوله
اول سهم رسوله مضمومدر وذوى القربى بنوهاشم وبنو المطلبدر روایت اولنديكه پيغمبر عز
صلى الله تعالى عليه وسلم ذوى القربى سهمى اول ايكيسنه قسمت ايتدى وبرقوله اول
انجى بنوهاشمدر وبرقوله جميع قريشدر وغنى فقير اكا استحقاقده مساويدر وبرقوله اول
انلر فقراسنه مخصوصدر ابن السبيل سهمى كى ويتامى ومساكين وابن السبيل ايله مراد انلردن
اولنلر در وغنيتمك درت خسى اول وقعه به حاضر اولان غايمنه قسمت اولور فارسه اوج
سهم وراجله برسهم ويريلور زير ايسمير عز صلى الله تعالى عليه وسلم بويه قسمت ايدوبدر كه
اول ثورى واوزاعى ومالك وشافعى واجد واسحاق قوليدر ابو حنيفه ايدر كه فارسه
ايكى سهم وراجله برسهم ويريلور وعبيد ونسوان وصيهانه ترهيج اولور قتاله حاضر
اولورلر سه وعقار قسمتى منقول قسمتى كيدر ابو حنيفه ايدر كه عقارده امام بخيردر ديلر سه
انلر پيئنده قسمت ايدر وياخود مصالحه وقب ايدر بر كيمه كه قتاله بر كافرلى قتل ايدك

بعدكم الله احدى الطائفتين
الها لكم وتودون ان غير
ذات الشوكه تكون لكم
ويريد الله ان يحق الحق
بكلماته ويقطع دابر
الكافرين (ياد ايله شول
وقتيكه الله تعالى سزه
وعدايتديكه ايكي طائفه دن
يعنى كاروان ولشكر
كفاردن برسى سزك
اوله سز ايسه شوكت
وسلاح سز كاروان سزك
اولمقلى سوزسكر الله تعالى
اتزال ايتديكى آيات
موجبجه حق اعلان
واسلامى اظهار ومكه
كافرلرينك بنيادى قطع
ايتك مراد ايدر (ليحق
الحق ويبطل الباطل
ولو كره الجرمون) تاكه
اسلامى ثابت وكفرى
زائل ايدك اكر چه مكه
كافرلى اتى ايستمرلر
واكره ايدرلر سه
مرويدر كه قريش
كاروانى متاع واقرايه
سردارلى ابوسفيان
وبعض صناديد قريش
اول قافله ده اوله رق

شامدن كلورلر ايدوكى پيغمبر عليه السلامه جبريل عليه السلام خبر ويردى اول حضرت عليه السلام (سلبه)
دخى صورت حالى مؤمنلر سه سويلدى كاربانده كثر مال وقلت رجال اولديفندن فرحله مدينه دن چيديلر ابوسفيان
مؤمنلر كه خروجى خبر آلفله فى الحال ابو جهله ضميم غفارى بى ارسال وامداد طلب ايدى ابو جهل كللى عسكرله

مكه دن جيقوب كاربانده امداد ايجون بدره متوجه اولدى وحضرت رسالتپناه عليه السلام وادى ذفرانده ايديكه جبريل
عليه السلام كلوب لشكر كفارك كلديكى خبر ويردى اول حضرت عليه السلام صحابه به كاروانه ملاقاتى ياخود كفارله
جنكى استرسز بيوردى ١١٧ بعصيلرى بزجنكه حاضرلندق كاروان المنزه كيرسه مناسبدر ديمرله

سلبه مستحق اولور وسلب اولدر كه مقتولك اوزرنده كى ملبوس وسلاحدر وركوب ايتديكى
فرسدر (ان كنتم آمنتم بالله) اكر الله تعالى به ايمان كتور ديكز ايسه (وما انزلنا على عبدنا
يوم الفرقان يوم التقي الجمان) ودخى عديز محمد ازال ايتديكى آياته ايمان كتور ديكز سه كه
اول ملائكه ونصردر يوم بدره كه انده حق وباطل بينى فرق اولندى ومسلمونه كفاربرى
برلرينه اتقاء ايتدى (والله على كل شئ قدير) الله تعالى هر شئيه قادردر قلىلى كثر اوزره
غالب ايدر وملائكه ايله مسلمينه امداد ايدر (اذاتم بالعدوة الدنيا) شول وقته كه سز معشر
مسلمين جهت مدينه به قريه شفير واديه ايديكز (وهم بالعدوة القصوى) مشركين ايسه
مدينه دن بعيد مكه به ولى ايدر جهتن شفير واديه ايديلر (والركب اسفل منكم) وعبروا آنك
قاندلرى سزك مكانكزدن اسفل مكانده يعنى ساحله ايديلر اشوقيدوك فائده سى اولدر كه عدو
قوت وشوكتده ومسلمين ايسه ضعف وقلته ايديلر وبونك كى حالتده ايسه غلبه دكل الا الله
تعالىنك حول وقوتيله وياهر قدر تيله در (ولو تواعدتم لاختلفتم فى الميعاد) اكر سز يامعشر
مسلمين عدو كز ايله قتاله مواعده ايسه كز بعده كندى حال كزى وعدو كز حالى بيلسه كز ميعاده
اختلاف ايديديكز زيرا كه انلر عبرلرين سزدن حايه ايجون وسز ايسه انلر كى عبرى طلب
ايجون جيقوب برى برلريكه تلاقى ايتديكز (ولكن ليقضى الله امر اكان مفعولا) لكن الله
تعالى سزى انلر كه ميعاد سز جمع ايدى تاكه اول برامرى قضاء ايدك كيم انك وجوده كليسى ثابت
وواجب ايديكه اول هزيمت كافرين ونصرت مؤمنيندر (ليهلك من هلك عن بينة ويحيى من حى
عن بينة) تاكه كفر اوزره وفات ايدن انك اوزره بينه معاينه ايله فوت اوله وايمان اوزره
معيشت ايدن آنك اوزره بينه مشاهده ايله معيشت ايدك (وان الله لسميع عليم) الله تعالى كافر كى
كفرى ومؤمنك ايماننى ايشيدرو انك عقابى وبونك ثوابى بيلور (اذيريكهم الله فى منامك
قليلا) ذكر ايت شول وقتى كه الله تعالى منامكه سكا مشركينى قليل كوستردى تاكه سن اتى
اصحابكه خبر ويره سكه انلر انكله قتاله جرات وعدو اوزره شجاعت ايدلر (ولوارا كهم كثيرا
لقتلتم ولتأزغنهم فى الامر) اكر الله تعالى انلر سكا كثر كوستريدى جبا نلق ايدوب صفى
ترك ايديديكز وقاتل امرنده اختلاف ايديديكز (ولكن الله سميع) لكن الله تعالى سزى فتل
واختلافدن سالم ايتدى (انه عليم بذات الصدور) الله تعالى صدوره اولان مضمراى بيلور
(واذيريكهم يوم اذالتقيم فى اعينكم قليلا) ذكر ايدك شول وقتى كه الله تعالى سزك كوزيكزه
مشركينى لقا كز وقته قليل كوستردى حتى ابن مسعود رضى الله تعالى عنه ياننده اولان كشى به
ديديكه انلر نكلو كيمه اولسن تحمين ايدر سن اول ايتديكه يوز عدد اولور اوله ابن مسعود
رضى الله تعالى عنه ايتدى بنم كوزيه تخميمده يمشدن زياده دكلردر (ويقللكنم فى اعينهم)
وسزى دخى الله تعالى انلر كوزينه قليل كوستردى حتى ابو جهل واصحابى ديديلر كه محمد

ان الله عز وجل حكيم
اشارت قيلدى ونصرت وظفر الله تعالى انك عندنده در تحقيق الله عظيم الشأن غالبدر حكمتيله دوستلرينى منصور دشمنلرينى
مقهور ايدر (اذيفشيكمن الناس امنته و ينزل عليكم من السماء ماء ليطهركم به ويذهب عنكم رجز الشيطان وليربط على

قلوبكم ويثبت به الاقدام) ذكر ايت شول وقتيكة الله تعالى سزه امنيت ايچون نوم خفيف ويردى وكو كدن يغمور ايندرديكه سزانكله حدث وجنايتدن باك اوله سز وسزدن شيطانك وسوسه سنى كيدره ولطف خدايه قلبكزى ربطايد و يغمور سبيله اياقلىركزه متانت وصبر وقوتله حربده ثبات حاصل ۱۱۸ اوله روايت اولنديكه يوم بدره

واصحابي دكل الاكله جزوردر ايمدى انلرى قتل ايتكز بلكه جله سن طوتوب باغله كز مؤمنيله مشركينك بمضى بعضنه قليل كورنسى تا كه برى برلرينه قتاله جرات ايدلر (ليقضى الله امر اكان مفعولا) تا كه ازله مقدار اولان اسلام واهلى اعزاز وكفر اهلى اذلال امرنى اولوجهله الله تعالى قضايده (والى الله ترجع الامور) عواقب امورك كليسى آخرتده الله تعالى به رجوع ايدر (يا ايها الذين آمنوا اذالقيم فته فآبثوا) يا مؤمنلر جاعت كافرينه قتال ايچون ملاقى اولديكزده ثابت اولك (واذكروا الله كثيرا) ومواطن حربده الله تعالى يي چوق ذكر ايدك اكادعايدك عون ونصرتن ديلر اولديكز حالده (لملكم تفليحون) تا كه نصرت ومثوبدن مراد كز ظفر بوله سزاشبونده تنبيه واردر كه عبده لايق اولوركه انى ذكر اللهدن برشى اشغال ايتجه وشدايد عندنده اكا اقبال ايد و هيج بر حالده انك لطفى اندن منفك دكل ايدو كنند اعتقاد ايد (واطيعوا الله ورسوله) قتال امرنده وغيريده الله تعالى به ورسولنه اطاعت ايدك (ولا تنازعوا فتشلقوا وتذهب رايحكم) و قتال امرنده اختلاف وزراع ايتكز يوم بدره ويا يوم احدده اينديكز كى ايدرسكز قلوبكزه ضعف وجبن ايررو نصرت ودولتكز كيدر (واسبروا ان افة مع الصابرين) و قتاله لوجه الله صبرايدك الله تعالى نك عون ونصرى صابرلر ايله در (ولا تكونوا كالذين خرجوا من ديارهم بطرا ورئاء الناس) شول قوم كى اولمكز قتال ايچون ديارلرندن چيقارلر كه نعمتده طغيانلرينه سوينلر وناسه شجاعت وسماحتله كورينلر روايت اولنديكه اهل مكه عبرلرين حايه ايچون جمعه فيه ايردكلرند عبردن ابوسفيانك رسولى كلدى كيرودونك كه غيركز سلامتله كليور ديدى ابوجهل ايتدى والله دونمكز بلكه بدره وارر خجلر ايچرز وكوينده لر ديكلرز وعربدن بزه كلنلرى بديررز چون بدره ايرديلر انلر كاش نيايا صولندي ونوحدر صداسى ديكلديلر ايمدى مؤمنلر انلرك كى بطروريا اهلى اولمقدن نهى اولنديلر واهل تقوى اولمغه امر اولنديلر شول حيثيتدكه برشيندن نهيك موجي صديله امردر (ويصدون عن سبيل الله) وناسى دين حقندن صرف ايدرلر (والله عايملون محيط) الله تعالى انلرك جيج اعمالنى بيلور (واذرين لهم الشيطان اعمالهم) ذكر ايت شول وقتى كه شيطان وسوسه سبيله اهل مكه به معادات رسولى وانك غيرى اعمال سينه لرينى تزيين ايتدى (وقال لا غالب لكم اليوم من الناس وانى جار لكم) وديديكه اشبو كونده سزه غالب اولور بوقدر زيرا كه قوت وكثرتده سزبن كنانه دنم سزى اجازه ايدرلر بنم ارجحه بنوكنانه دخى سز كلور (فلما تراءت الفتان تكص على عقيبه) وقتا كه ايكي طافه برى برلرينه تلاقى ايتديلر ابليس كورديكه سعادن ملائكه نزول ايدر بيلديكه انك انلرله طور شفته طاقى بوقدر آرينده چكلدى (وقال انى برى منكم انى ارى مالا ترون انى اخاف الله) وديديكه بن سزدن برىم زيراسك كورمديككزى بن كوررين الله تعالى دن قورقارينكه بنى هلاك

بوا منهم كل بنان يا محمد ياد ايله كه ربك تعالى ملككره نصرت واعانته سزكه يم ديوى ايلدى مؤمنلره (ايدنه) تكثير سواذ ونصرت زده سبيله قلبلرينه ثبات ويرك كه يقينده كافلرك قلبلرينه خوف القا ايدم انلرك بوزاللى اوزرينه وجيع بارمقلىرينه اورك (فلك بانهم شاقوا الله ورسوله ومن يشاقق الله ورسوله فان الله شديد العقاب) انلره بو

عذابك وقوى اول سبيدندركه الله تعالى به ورسولنه مخالفت ايتديلدى كيكة الله تعالى به ورسولنه مخالفت ايدنه انلره الله تعالى انك عقابى شديددر) ذالكهم فذوقوه وان لكافرين عذاب النار) اى كافرلر بوشمديكى عذابكزدر كه انى دادك وكافرلر ايچون آخرتده نار عذابى واردر (يا ايها الذين آمنوا اذالقيم الذين كفروا زحفا فلا تولوهم الادباره ومن يولهم يومئذ دبره الا متحرفا لقتال

ايدم مؤمنون وكافرون ايكي عسكر برى برلرينه قاوشديلر ابليس اول وقتده سراقه صورتنده مشركين صفنده ايدى وقتا كه حارث بن هشامك الله ياشمش طوتاردى اردينه كتمكه باشلدى حارث قتال ايتدين فرار ايتكمى ديلرسن ديدى هماندم حارثى كو كسندن اوروب يقدى سزك كورمديككزى بن كوررين ديوب كتدى انكله مشركين ايتديلر باشلرى قيدينه دوشوب كيرويه دونديلر چون مكه به ايرديلر ناسك صمسنه سراقه سبب اولدى ديديلر اول خبر سراقه به ايريجك والله بن سزك كتديككزى دخى بيلدم حق كه منديككزى ايتدم ديدى دينلديكه ابليس كور ديكى جبريل عليه السلام ييغمبر عيسى صلى الله تعالى عليه وسلمك بنديكى دابهك لجامن الله آلمش بدردى قتاده ايدر ابليسك سزك كورمديككزى بن كوررم ديمى صدقدر لكن الله تعالى دن قورقارين ديمه سنده كذب ايتدى ابوبكه انكله مقاومتده قادر دكل ايدو كن بيلدى واول لعينك عادتدر كه اكا اطاعت ايدنلره قيجان حق وباطل ملتقى اوله اندن تجرى ايدر بن اللهدن قورقارين ديوب براغوب كيدر كللى ايدر ابليسك خولى اكا ايديكه جبرائيل عليه السلام انى اخذ ايدنه وحالنى ناسه تعريف ايدنه حتى كه اكا اطاعت ايتمز اوللر (والله شديد العقاب) الله تعالى اكا مخالفت ايدوب اصرار ايدنلره عقابى شديددر اشبو قول جا زدر كه ابليسك كلامى تمامندن اوله كلام مستأنف اولمى جا ز اولدينى كى (اذيقول المنافقون والذين فى قلوبهم مرض) ذكر ايت شول وقتى كه منافقار وقلبلىرند مرض اولنلركه انلر هنوز قلبلرينده ايمان مطمئن اوليوب شهدلرى قالمويدر ديديلر كه (غره هؤلاه دينهم) اشبونلرى يعنى مؤمنلرى دينلرى الدادى زير انلر توهم ايتديلر كه نصرتلرى دينلرى سبيله اولمده دينلديكه اول قلبلرينده مرض اولانه مراد شول قوم ايديكه مكه ده مستضعفين اولوب اسلامه كلشردى اقرباللى انلرى هيجرتدن منع ايتشاردى قرش بدره چيققدقلىرند انلرى دخى كرها چيقار مشاردى مسلمينك قلته نظر ايديجك شهاديه واروب مرتد اولمشردى ايمدى انلر ايديكه اول قولى ديديلر انلردن هيج برى قالميجانده قتل اولنديلر (ومن يتوكل على الله فان الله عنى زحيم) اولكه امرنى الله تعالى به اصمريه اول اكا استجاره ايدنى ذليل ايتمز ندكلو آزايسده اول غالبدر هر فطنده حكمت بالغه سى واردر اكر چه عقل انى استبعاد ايدرسده (ولوترى اذيتوفى الذين كفروا الملائكة يضربون وجوههم وادبارهم) اكر سن يوم بدره قتل اولنسان كفرويه مونلرى حينده كور سيدك كه ملائكه انلرى سياط نار ايله اوكلرندن واردرلرندن اوررلر ابن عباس ايدر قيجان مشركين بوزلريله مسلمينه اقبال ايتسلر ملائكه انلرك بوزلرينه سيوفله اوررلردى واردرلرين دونوب كشدكلر نده ملائكه انلره ايرشوب اردلرندن اوررلردى (وذوقوا عذاب الحريق) وملائكه انلره ديرلر كه شول يا قيعى آتش عذابى ذوق ايدون ديوب آخرت عذابن انلره بشير ايدرلر دينلديكه اول ملائكه نك بيله لرنده دموردن چوماقار اولور هر بار كه مشركينى اورسلر

صورتى ادا ايتدك لكن حقيقتده رضى الله تعالى انكدر والله تعالى دين اسلامى اظهار ايچون لعقتدن مؤمنلره بونعمت حسنى اعطا ايلدى تحقيق الله عظيم الشان سزك استغاثه ودعا كزى ايشيديجى ويتكزى بيليجيدر مريدركه وقتا كه يوم بدره جنكه اغاز ايديلر ييغمبر عليه السلام يارب بكا نصرت وعد ايلمشيدك وفا ايله ديوب دعا ايلدى

عذابك وقوى اول سبيدندركه الله تعالى به ورسولنه مخالفت ايتديلدى كيكة الله تعالى به ورسولنه مخالفت ايدنه انلره الله تعالى انك عقابى شديددر) ذالكهم فذوقوه وان لكافرين عذاب النار) اى كافرلر بوشمديكى عذابكزدر كه انى دادك وكافرلر ايچون آخرتده نار عذابى واردر (يا ايها الذين آمنوا اذالقيم الذين كفروا زحفا فلا تولوهم الادباره ومن يولهم يومئذ دبره الا متحرفا لقتال ايدم مؤمنون وكافرون ايكي عسكر برى برلرينه قاوشديلر ابليس اول وقتده سراقه صورتنده مشركين صفنده ايدى وقتا كه حارث بن هشامك الله ياشمش طوتاردى اردينه كتمكه باشلدى حارث قتال ايتدين فرار ايتكمى ديلرسن ديدى هماندم حارثى كو كسندن اوروب يقدى سزك كورمديككزى بن كوررين ديوب كتدى انكله مشركين ايتديلر باشلرى قيدينه دوشوب كيرويه دونديلر چون مكه به ايرديلر ناسك صمسنه سراقه سبب اولدى ديديلر اول خبر سراقه به ايريجك والله بن سزك كتديككزى دخى بيلدم حق كه منديككزى ايتدم ديدى دينلديكه ابليس كور ديكى جبريل عليه السلام ييغمبر عيسى صلى الله تعالى عليه وسلمك بنديكى دابهك لجامن الله آلمش بدردى قتاده ايدر ابليسك سزك كورمديككزى بن كوررم ديمى صدقدر لكن الله تعالى دن قورقارين ديمه سنده كذب ايتدى ابوبكه انكله مقاومتده قادر دكل ايدو كن بيلدى واول لعينك عادتدر كه اكا اطاعت ايدنلره قيجان حق وباطل ملتقى اوله اندن تجرى ايدر بن اللهدن قورقارين ديوب براغوب كيدر كللى ايدر ابليسك خولى اكا ايديكه جبرائيل عليه السلام انى اخذ ايدنه وحالنى ناسه تعريف ايدنه حتى كه اكا اطاعت ايتمز اوللر (والله شديد العقاب) الله تعالى اكا مخالفت ايدوب اصرار ايدنلره عقابى شديددر اشبو قول جا زدر كه ابليسك كلامى تمامندن اوله كلام مستأنف اولمى جا ز اولدينى كى (اذيقول المنافقون والذين فى قلوبهم مرض) ذكر ايت شول وقتى كه منافقار وقلبلىرند مرض اولنلركه انلر هنوز قلبلرينده ايمان مطمئن اوليوب شهدلرى قالمويدر ديديلر كه (غره هؤلاه دينهم) اشبونلرى يعنى مؤمنلرى دينلرى الدادى زير انلر توهم ايتديلر كه نصرتلرى دينلرى سبيله اولمده دينلديكه اول قلبلرينده مرض اولانه مراد شول قوم ايديكه مكه ده مستضعفين اولوب اسلامه كلشردى اقرباللى انلرى هيجرتدن منع ايتشاردى قرش بدره چيققدقلىرند انلرى دخى كرها چيقار مشاردى مسلمينك قلته نظر ايديجك شهاديه واروب مرتد اولمشردى ايمدى انلر ايديكه اول قولى ديديلر انلردن هيج برى قالميجانده قتل اولنديلر (ومن يتوكل على الله فان الله عنى زحيم) اولكه امرنى الله تعالى به اصمريه اول اكا استجاره ايدنى ذليل ايتمز ندكلو آزايسده اول غالبدر هر فطنده حكمت بالغه سى واردر اكر چه عقل انى استبعاد ايدرسده (ولوترى اذيتوفى الذين كفروا الملائكة يضربون وجوههم وادبارهم) اكر سن يوم بدره قتل اولنسان كفرويه مونلرى حينده كور سيدك كه ملائكه انلرى سياط نار ايله اوكلرندن واردرلرندن اوررلر ابن عباس ايدر قيجان مشركين بوزلريله مسلمينه اقبال ايتسلر ملائكه انلرك بوزلرينه سيوفله اوررلردى واردرلرين دونوب كشدكلر نده ملائكه انلره ايرشوب اردلرندن اوررلردى (وذوقوا عذاب الحريق) وملائكه انلره ديرلر كه شول يا قيعى آتش عذابى ذوق ايدون ديوب آخرت عذابن انلره بشير ايدرلر دينلديكه اول ملائكه نك بيله لرنده دموردن چوماقار اولور هر بار كه مشركينى اورسلر صورتى ادا ايتدك لكن حقيقتده رضى الله تعالى انكدر والله تعالى دين اسلامى اظهار ايچون لعقتدن مؤمنلره بونعمت حسنى اعطا ايلدى تحقيق الله عظيم الشان سزك استغاثه ودعا كزى ايشيديجى ويتكزى بيليجيدر مريدركه وقتا كه يوم بدره جنكه اغاز ايديلر ييغمبر عليه السلام يارب بكا نصرت وعد ايلمشيدك وفا ايله ديوب دعا ايلدى

جبریل علیه السلام نازل اولوب بر آوج طبراق آلوب دشمنك طرفه آت دیدی اول حضرت علیه السلام طبراقی
آلوب (شاهت الوجوه) دیو دشمنك یوزینه سربدی اول طبراق کوزلرینه کوروب منهزم اولدیله
مسلمانلار ایلری قتل واسیر ایتدیکلرینده بن قتل ایتدم بن اسیر ۱۲۰ ایتدم دیو افتحار ایتلرله بو آیت کریمه

اندرن آتش یالکنور حسن ایدر بو حالت انلره یوم قیامتده اولورکه عذاب حریق ذوق ایدک دیو
خزنه جهنم انلره خطاب ایدر (ذلك بما قدمت ایدیکم) اشبو ضرب وعذاب سزه تقدیم
ایتدیکنک کفر و معاصی سبیلده (وان الله لیس بظلام لامید) والله تعالی عیبینه ظلم ایدر کلدیر
(کذاب آل فرعون والذین من قبلهم کفروا بآیات الله) اشبو مشرک لک عمل وطریق که اکامداومت
ایدر لر آل فرعونک و آل فرعوندن اول یکن کفارک عمل وطریق کییدر که انلر الله تعالیکنک
آیتلرینه کافر اولدیله (فاخذهم الله بذنوبهم) الله تعالی انلری ذنوبلری سبیلده اخذ ایتدی
(ان الله قوی شدید العقاب) الله تعالی قدرت و مشیتله اخذده قویدر ایماندن اعراض وعصیان
ایدنه عقابی شدیددر (ذلك بان الله لم یغیرا نعمه انعمها علی قوم حق یغیر واما بانفسهم) مکه
مشرک لرینه حلول ایدن مصائب مذکوره شول سبیلده در که حق تعالی بر قوم انعام ایتدیکی
شیئی تغییر ایدر اولدی حق که اول انلر کندیرده کی نعمته کفران و ترک شکر ایتدیلر سدی
ایدر حق جل وعلا قریش و اهل مکه به محصلی الله تعالی علیه وسلم انعام ایتشیکن اکا کفران
اولدقلرنده انی انصاره نقل ایتدی (وان الله سمیع علیم) الله تعالی انلرک اقوالن ایشدر و افعالن
یلور (کذاب آل فرعون والذین من قبلهم کذبوا بآیات ربهم فاهلکنهم بذنوبهم و اغرقنا
آل فرعون) آل فرعون و اندن اول یکن قوم کافرینک عادت لری کی که رب لری جل شانہ ک
آیتلرینی تکذیب ایتدیلر اولیه اولسه بزات لری کفر و عصیانلرله اهلک و آل فرعون غرق
ایتدک (وکل کانوا ظالمین) فرق مکذبه و غرقای قبط و قتلا قریش هر صنف کفر و عصیانله
نفسلرینه ظلم ایدر لر دی (ان شر الدواب عند الله الذین کفروا فهم لایؤمنون) یروزنده یورر
حیواناتک شری عند الله شول کافر لر در که کفر اوزره اصرار و انده رسوخ ایتدیلر ابعدی
انلردن ایمان توقع اولنر (الذین هادیت منهم ثم ینقضون عهدهم فی کل مرة وهم لایتقون)
که انلر ایله معاهده ایتدک انلر ایسه هر کرده عهدلرین نقض ایتدیلر حالبوکه انلر نقض عهد
امرنده الله تعالی دن قورقزلر روایت اولندیکه بنو قریظه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
ایله عهد ایتدیلر که انک اوزره قتال ایچون کلان کفار امانت ایتدیلر بوندنصرکه مشرکینه
امانت ایدوب سلاحله اکتاله کلدیلر بعده خطا و نسیان ایتشز دیوب عذر لندیلر ایکنجی
کرهینه اول عهدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمله تجدیدندنصرکه یوم خندقده احزاب
اعانتله نقض عهد ایتدیلر حق کعب بن الاشرف مکه به کیدوب اهل مکه ایله پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلمله مخالفته اتفاق ایتدیلر (فاما تثنفونهم فی الحرب فشردهم من خلفهم لملهم
یذکرون) یا محمدا کرسن انلره مصادف اولوب حربده ظفر بولورسک انلره عقوبتله و رالرنده
اولان اعداکی تفریق ایدنه سن تا که انکله متعظین اولوب نقض عهددن صاقتلر (واما تخافن
من قوم خیانه فانبدالیهم علی سواء) واکرسن بر قوم معاهدیندن نقض عهد اماراتن بیلورسک

نازل اولدی (ذلکم وان
الله موهن کید الکافرین)
بو خصوصلر مؤمنلره
نعمت حسنه در والله تعالی
کافر لک حیل لری باطل
ایدیجیر (ان تستفتحوا
فتدجاکم الفتح وان
تنهوا فهو خیر لکم وان
تمودوا لعدولن تنفی عنکم
فتکم شیئا ولو کثرت
وان الله مع المؤمنین)
ای اهل مکه اکر سز
فتح طلب ایتدیکنر سه
تحقیق مؤمنلرک فتحیله
سزه الله تعالیکنک حکمی
کلدی اکر کفر و معادات
رسولدن کرو طور سه کز
دنیا ده و اخرتده سز کچون
خبر لوردر اکر سز مؤمنلرک
محاربه سه عودت ایدر سه کز
بزدخی انلرک نصرتنه
عبودت ایدر سزک
جماعتکز تقدیر چوق
اولور سه سزدن بلائی
دفع ایدنه سز لر الله تعالیکنک
عون و نصرتی مؤمنلر
ایله در مقولدر که
مشرک لک مکه دن بدره
خروج لرنده حرم شریف

استارینه یا شوب یارب ایکی عسکرک هدایت بولشنه وسنک عندکده افضل واکرم اولنه فتح (انلره)
کرم ایله دیو دعا ایتشاریدی بناء علیه حال لری بو آیت کریمه ایله بیان اولندی (یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله ورسوله
ولا تولوا عنه واتم سمعون) ای مؤمنلر الله تعالیله ورسوله اطاعت ایدک واول رسولک امرندن اعراض ایتیک

حال بوکه موعظه قرانی سز ایشیدر سز (ولا تكونوا کالذین قالوا سمعنا وهم لایسمعون) کفره و منافق لری اولیک گه
انلر ایتدک دیرلر حال بوکه انکله فعله جک لری ایتشملر (ان شر الدواب عند الله العم البکم الذین لایعقلون)
عند الله یروزنده اولان جانور لک ۱۲۱ شریدر اول کیمسه که حق سوبلیه و ایشتمیه انلر حق تعقل

انلره عهدلرین عدل و عداوتده طریق قصد اوزره طرح ایت اما که انلره حربی مناجز اولمقل که
اول سندن خیانت اولور یعنی انلره حرب ایتزدن اول سنکله انلر پشند کی عهدی فسخ ایتدیکی
انلره بیلدر کل تا که سن و انلر نقض عهدی بیلکده مساوی اوله سز یوخسه سندن نصب حربله
نقض عهد ایتدیکی توه ایتدیلر (ان الله لایحب الخائنین) الله تعالی نقض عهد ایله خیانت ایدن لری
سوز (ولایحبسن الذین کفروا سبقوا انهم لایعززون) کافر لر کندیلرین ظن ایچسونلر که بزم
عذابزدن قورتلر انلر بزی کندیلرینه ادرا کدن عاجز ایتزلر (واعذ والهیم ما نستطعم من
قوة ومن رباط الخیل) یا مؤمنلر اول عهدلرین نقض ایدنلره ویا کفار محاربه نده قتال ایچون قوت
و رباط خیلدن استطاعتکز اولدینی شیئی اعداد ایدک دینلر که قوت ایله مراد آلات حربدر که
انکله کفاری قتاله قوت ایدیلور اول کرک خیل و یا سلاحدر دینلر که قوت ایله مراد
رمیدر عقبه ابن عامر ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمی منبر اوزره ایتدیمکه
اوج کره الا ان القوة الرمی اکاه اولک که قتله مراد رمیدر دیدی ظن اولور که
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمک انی تخصیص بالذکر ایتشی اقوای سلاح اولدیفیچوندر
قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله یدخل بالسم الواحد ثلاثة نفر الجنة
صانعه یحتسب فی صنته الخیر والرأی به ومنبله پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله
تعالی سهم واحدله اوج کسندی جته قویار انک بری سهمی دوزندر که انی دوزمسيله الله
تعالینک رضاسن قصد ایدنه بری دخی انی کافره رمی ایدندر بری اول سهمی رمی ایدنه
صوناندر قال النبی صلی الله علیه وسلم من ترک الرمی بعدما علمه رغبة عنه فانه نعمه ترکها
او کفرها پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ایدر برکسند که رمی بیلدیکندنصرکه اندن رغبتله
ترک ایدنه اول نعمتی ترک و یا ستر ایتشدر خالده بن الولید رضی الله عنه قتال جیننده دیشی آنلره
بزدی صهیلی آزا ولدینی ایچون ابن عبیز ایدر صحابه رضی الله عنهم صفوف عننده
ارکک آنلره بنمکی و بیات و غارات عننده دیشی آنلره بنمکی سورلردی قال النبی صلی الله
تعالی علیه وسلم الخیل معقود فی نواصیها الخیر الی یوم القیامة الاجر والمغنم پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم ایدر خیلک ناصیه لرنده یوم قیامتده دکن خیر معقوددر که اول اجر و مغنمدر
قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من احتبس فرسا فی سبیل الله ایمانا بالله و تصدیقا بوعده فان
شعبه وریه وروثه و بوله فی میزانه یوم قیامة پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسند
که الله تعالیکنک سیلنده استعمال ایچون بفرس باغلیه انک یدیکی و ایچدیکی وروثی و بولی
یوم قیامتده میزانه قونور قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم الخیل لرجل اجر و لرجل ستر
وعلی رجل و زر اما الذی هی له اجر فرجل ربطها فی سبیل الله فاطال لها فی مرج اوروضه فله
فاصاب فی طیلها ذلک من المرج او الروضة کانت له حسنات ولوانها قطعت طیلها ذلک فاستنت

ایتزلر (ولو علم الله فیهم
خیرا لاسمعهم و لو اسمعهم
لتولوا وهم معرضون)
ا کر الله تعالی علم ازلیسنده
انلره خیر تقدیر ایتش
اولسه انلره حق
ایتشدیرردی اکر
ایتشدیروب و تصدیق
ایتسلردی دخی البته
ینه ایماندن دونوب
اعراض ایدر لر دی
منقولدر که کفار مکه
جدمن قصی بن کلابی
احیایله که بر مبارک آدمدر
تا که سنک نبوتکه شهادت
ایده بزدخی ایمان ایدم
دیدیلر حق تعالی کنک
کلامی ایتشدیرده ینه
اعراض و مرند اولور لر
بیوردی (یا ایها الذین
آمنوا استجبوا لله وللرسول
اذا دعاکم لما یحیکم واعدوا
ان الله یحول بین المرء وقلبه
وانه الیه یتخشرون) ای
مؤمنلر الله تعالی ورسوله
اجابت ایدک اول رسول
سزی دیرلرکنک ایچون
دعوت ایتدکده یعنی
کافر میت مثابه سنده اولوب

سزی اسلام و قرآن ایله (بیان) (ثانی) (۱۶) احیایه دعوت ایتدکده اجابت ایدک و بیلک که الله
عظیم الشان انسانله قلبی پشند حائل اولور و انک طرفه مجازات ایچون حشر اولورسکر بو حیولت بمقتده
اقوال کثیره اولمقله بعضیلر حق تعالی قلب انسانه طلوع ایدنه جک مکنوناته مطلع اولمقله غایت قرینه تمثیلدر دیمش

بعضير الله تعالى مؤمن ايله گفر يئنه وكافر ايله ايمان يئنه ومؤمنله معصيت يئنه وكافرله طاعت يئنه حائل اولور
ديمش پيغمبرمزه عليه السلام اكثر دعا لرنده (يا مقلب القلوب) ندا وينازيله دعا ايدردي حكمتندن
سؤال اولدوقده قلوب انسان اصابع الهمدن ايكي اصبع ۱۲۲ يئنه در نيجه مراد ايدرسه اني قلب

ايدر بيورديلر (واتقوا شرفا اوشرفين كانت آثارها واروثها حسنات له ولوانها صرت بنهر فشربت منه ولم يردان
فته لاتصين الذين ظلموا منكم خاصة واعلموا ان الله شديد العقاب) اول فته وبلا دن قورقكر كه اول
سز دن اولان ظالمه خاصه اصابت ايجز بلكه اترى ظالم وغير ظالم عامه شامل اولور بوباده اول
ظالمك دفعي ممكن ايكن مسامحه اولتمسله عمومي اولور دينلمش وريلك كه
الله تعالى انك عاقبي شديددر (واذكروا اذ انتم قليل متضعفون في الارض
تخافون ان يتخطفكم الناس فاويكم واتدكم بنصره وورثكم من الطيات
للمكم تشكرون) اي مهاجرين ذكر ايدك شول
وقيكه سز مكده هجرت دن مقدم مسلمين اوله رق
قليل ومشركين يئنه ضعيف وحقيير ايديكز
قورقار ايديكز كه كفار قريش سزي قابوب يئنه
ايدملر الله تعالى سزه مدينه ده مكان ويروب
اسكان ايلدي ونصرتيله

تقويت ويردي وغنيتم سزه حلال طيب ايدوب انكه رزق لندرديكه شايه نعمت لرينه شكر ايدملر سز (يا ايها الذين آمنوا لا تخونوا الله والرسول وتخونوا ايمانكم واتم تعلمون) اي مؤمنلر الله تعالىه ورسوله تعطيل
نرائض وقصير سنن واطهار اسرار ايله خيانت ايتيك وينكرده اولان امانت لره دخی خيانت ايتيك حال بوكه

امانت اولديغني بيلورسكز بو آيت كريمه نك سبب نزول بوجهله مرويدركه پيغمبر عليه السلام بني قريظه
عاصره ايدوب صلح طلب ايلديلر وابو لبيابه صلح قطعنه استديلركه مال وعيالي انده ايدى ابو لبيابه
واردقده بني قريظه انكه مشورت ۱۲۳ صورتنده چيقارسق بزه نه واقع اولور ديديلر ابو لبيابه يارمغيله

بوغازينه اشارت ايلدي يعني ذبح اولورسكز كي في الحال خيانت ايتديكي بيلوب مسجده كادي وكندوبي مسجده بر
دير كنه باغليوب تاتوبه سي قبول اولنجيه دك قالدی (واعلموا انما اموالكم
واولادكم فتنه وان الله عنده اجر عظيم) بيلك كه اموال
واولادكز سزه فتنه در زيراسزي كناهكار ايتيكه سبب اولور ابو لبيابه
كي الله تعالى انك عندنده رضاسني اموال واولاد
اوزرينه تفضيل ايتيكده اجر عظيم واردر (يا ايها
الذين آمنوا ان تتقوا الله يجعل لكم فرقانا ويكفر
عنكم سيئاتكم ويفرلركم والله ذو الفضل العظيم)
اي مؤمنلر اكر الله تعالادان قورقوب طاعته وترك
معصيته مداوم اولورسكز الله تعالى قلدلر يكره هدايت
كرم ايدركه انكه حق وباطل يئني فرق ايدرسز
وسيتاكزي سترومجاوز كزي مغفرت ايدر الله تعالى
فصل عظيم صاحيدر (واذ يكره الذين كفروا اليثبتوك ويقتلوك ويخرجوك ويمكررون ويمكر الله والله خير الماكرين)
يا محمد ذكرايت شول وقتيكه كافرلر سكا مكر ايتك ديلديلركه سني حبس ايدملر ياقتل ياخود مكده دن چيقارملر
انلر سكا مكر قصدني ايتديلر ايسده الله تعالى مكر لرني كندولري اوزره رد ايدوب بدرده منهزم ايتدي الله تعالى

جميعا ما الفت بين قلوبهم) عداوتلري بر حده ايرمش ايديكه اكر بر كسته انلرك ذات يئلري
اصلاحنده يربوزنده كي اموالي اتفاق ايتسه الفت واصلاحه قادر اولييدي (ولكن الله الف
بينهم) لكن الله تعالى قدرت بالفه سيله انلرك قلوب يئني تأليف ايتدي زيرا كه اول مالك
القلوبدر ديلديكي كيفيته قلب ايدر (انده عزيز حكيم) اول الله تعالى قدرت وغلبه ده
كاملدر اراده ايتديكي شينه مخالفت اولمز حكيدر اراده ايتديكي شينك ايشلمسي لايق ايدوكن بيلور
(يا ايها النبي حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنين) يا محمد الله تعالى سكا كافيدر ومؤمنلر دن سكا
اتباع ايدنلره دينلديكه اشبو آيت غزوه بدرده بيداده نازل اولدي سعيد بن جبير ايدر پيغمبرمزه
صلى الله تعالى عليه وسلمه اوتوز اوچ رجل والقي مرأه اسلامه كلكد كنصكره عمر رضی الله تعالى
عنك اسلاميله مسلمون قرق اوليجق بو آيت نازل اولدي (يا ايها النبي حرض المؤمنين على
القتال) يا محمد مؤمنلري قتاله حث ترغيده مبالغه ايت (ان يكن منكم عشرون صابرون يغلبوا
مائتين) يا مؤمنلر اكر سز دن صابر محتسب يكرمي رجل اولورسه عدوكز دن ايكوز رجله
غالب اولورسز (وان يكن منكم مائة يغلبوا القامن الذين كفروا) واكر سز دن صابر محتسب يوز
رجل اولورسه عدوكز كفره دن بيك رجله غالب اولورسز بانهم (قوم لا يفقهون) شول
سيدنكه انلر الله تعالى يي ويوم آخري يئلزلردر ثواب درجات عاليه رجاسيله مؤمنلر ثباتي كي
ثابت اولزلردر قاتل ومقتوللري هوان وخذلاندن غيري بولزلردر اشبو حكم بوم بدرده ايديكه
الله تعالى مؤمنلر دن رجل واحد اوزره كافرلر دن اون رجله قاتلي فرض ايتشدي مؤمنلره
ثقل اوليجق الله تعالى من بعد كلور آيتله تخفيف ايتدي وديديكه (الآن خفف الله عنكم وعلم
ان فيكم ضعفا) الآن حق تعالى قتال امرنده كي تشديدي سز دن كيدروب تخفيف ايتدي وسز دن
واحدك عشره قاتلندن ومائته نك الف قاتلندن ضعي اولديفن بيلدي (فان يكن منكم مائة صابرة
يغلبوا مائتين) اكر سز دن مائة صابره محتسب اولورسه كفاردن ايكوزه غالب اولورلر (وان
يكن منكم الف يغلبوا الفين باذن الله) واكر سز دن بيك رجل صابر محتسب اولورسه الله
تعالينك اذنيه كفاردن ايكي بيكه غالب اولورلر (والله مع الصابرين) الله تعالينك نصر ومعوتى
صابرلر ايله در (ما كان لني ان يكون له امري حتى ينقض في الارض) رسول اكرم صلى الله تعالى
عليه وسلمه صحيح اولديكه اسارادن فديه قبول ايدملر سكا صحيح اولوركه انلره قلع اوره تاكه
ربوزنده قتل اولنان كفار كثير ومبالغه اوله انكه كفر ذليل وحزبي قليل اوله واسلام عزيز
واهل جليل اوله (تريدون عرض الدنيا) يا مؤمنلر سز فدا اخذيله حطام دنيا ديلرسز (والله
يريد الاخرة) الله تعالى ايسه سزه ثواب آخرت اولمسي ديلر (والله عزيز حكيم) الله تعالى
ملكنده عزيزدر اولياسني اهداسي اوزره غالب قيلور هر حالده لايق اولاني بيلور مشركينك
شوكتي حالده اثخانله امر ايدوب افتدادن منع ايلدي ومؤمنينك غلبه سي حالده افتدا ايله

مکارله مقابل مجازات ایدیدر روایت اولندیکه هجرت اذن اولندقدده صحابه عزم مدینه ایدوب نزد علیہ السلامده ابو بکر و علی رضی الله عنهما قلمشیدی قریش خوفه تابع اولوب دار التودده جمله مشورت ایدیلر اولخالده ابلیس شیخ نجدی صورتده جمیع کشتیدی پیغمبر علیہ السلام حقده برسی ۱۲۴ خانه ده محبوس ایدوب نوافته دک پنجره دن

من پشندہ تخیر ایدیدی روایت اولندیکه پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم یتیمش اسیر کتوردی اولجله دن بری عباس ابن عبدالمطلب ایدی و بری عقیل بن ابی طالب ایدی پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم اول اسیرل امرنده اصحاب ایله استشاره ایدیکه ابوبکر رضی الله تعالی عنه دیدیکه یارسول الله انلرقومک و اهلکدر سن انلری استیقاایت امیدرکه الله تعالی انلره توبه روزی قیله و انلردن فدیہ آلوب اصحابکی انکله قوتلندیر عمر رضی الله تعالی عنه دیدیکه انلرا عتقه کفر در امرایتکه بیونلرین اورلم الله تعالی سنی فدایه احتیاج ایتمزینی فلانه تمکین ایتکه بوین اورم و حزه بی عباسه و علی بی عقیله تمکین ایتکه قنداشلرینک بیونلرین اورملر عمرک بوقولی پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم خوش کلدی و دیدیکه الله تعالی بعض رجالک قلوبن بر مرتبه تلین ایدرکه اولبندن الین اولور و بعض رجالک قلوبن ایدر مرتبه شدید ایدرکه اولبحاره دن اشد اولور یا ابوبکر سنک مثاک ابراهیم علیہ السلام مثیدرکه فن تبعی فانه منی و من عصائی فانک غفور رحیم اولکجه بکاتباع اوله اولبندیر و اولکجه بکاصیان ایدر قادر سنکه اکابتادان مغفرت و رجعت ایدر سن و یاتوبه بی توفیقده نصرکه دیو دعا ایددی و یا عمر سنک مثاک نوح علیہ السلام مثیدرکه رب لا تذر علی الارض من الکافرین دیار ایدر یارب یروزنده کافرلر دن هیچ برکیمه آلیقومفل دیو دعا ایددی اندن اصحابی ایکی امر پشندہ تخیر ایدیدی انلرایسه فدای اختیار ایدوب ایدیلر اوله اولسه بوآیت نازل اولدی عمر رضی الله تعالی عنه کلدی کورسه که پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدرک رضی الله تعالی عنه بکایدلر دیدیکه یارسول الله بکا خبر ویرکه سزنده حالت ایدر اکر کندمده بکابولورسم ایدین بولمزمس تبای ایدم دیدیکه اصحابک فدا اخذ ایتدکلرینه بکایدلرین انلرک عذاب استحقاقی بکاعرض اولندیکه انلرک کاقربی بوشجره نک بوشجره قریبده قریبندن زیاده در اشبوآیت دلیلدر که انبیا اجتهد ایدلر خطا ایتدکلرینه انک اوزره قرار ایتمزلر (لولا کتاب من الله سبق لمکم فیما اخذتم عذاب عظیم) اکر الله تعالی دن لوح محفوظه ثابت حکم سبق ایتیدیدی که اجتهدانده خطا ایدنه عقاب ایتیه و یا اهل بدره عذاب ایتیه و یا برقومه که انلره اندن نهی تصریح اولتیه و یا آلدقاری فدیہ انلره حلال اولیسر ایدوکیدر الیفکوز فدا مقابله سنده سزده عذاب عظیم ایشیدی پس بواجلدن پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه اکر عذاب نازل اولسه عمر ایله سعد بن معاذ دن غیری اول عذابدن قورتلور اولسیدی زیر اسعد دخی عمرکی انخانه اشارت ایتشیدی (فکلوا مما غنمتم حلالا طیباً) فدیهدن اغتنام ایتدیککز شیء حلال طیب اولدینی حالده یکز زیر اولدخی جله غنایمندر (واتقوا الله ان الله غفور رحیم) الله تعالی یه مخالفتدن قورقکزر که اولسزک ذنوبکزی مغفرت ایدیدی و سزنی اسرکیوب الیفکوزی مباح قیلدی (یا ایها النبی قل لمن فی ابیدکم من الاسری ان یعلم الله فی قلوبکم خیراً یؤتکم خیراً مما

اکسک و صوفی ویرم دیدی ابلیس بورانی بکتیموب اکثر اهل مدینه اسلامه کلدیلر و اصحابی اولطرفه کتدیلر و اول شهرده بنی هاشم چوقدر اتفاق ایدوب سزکه جنک ایدرلر وانی قورتلورلر دیدی برغیریسی انی بوولایتدن چیقارمق کرکدرکه نزهیه ایسترس کتسون دیدی بنه ابلیس نزهیه کیدرسه ناسی فرشته ایدوب جمعیت پیداوسزکه مقابله ایدر دیدی ابو جهل بنم رابع اولدرکه قریشک هر قیله سندن صایلور رر کیمسه طلب ایدم و انلرک اتفاقیه قتل ایدم قاتی جمله قیله ده طاغلسونکه بنی هاشم تمام قیله ایله جنکه قادر اوله میسوب بالضروره دیته راضی اولور دیدی ابلیس علیه اللغه رای بودر دیدی ابو جهل رای اوزره هر قیله دن آدم طلیله اولکجه قتل قرار ویردیلر حق تعالی جبریل علیه

السلامه رسولنه خبر ویروب اول حضرت علیہ السلام دخی علی رضی الله عنہی فراشته براغوب ابوبکر رضی عنه ایله مقاربه (اخذ) کندی جناب حق پیغمبرینه انلرک مکر بنی بوآیت کریمه ایله بیان ایددی (واذاتل علیهم آياتنا قالوا قد سمعنا لولنا نشاء لقنامل هذا الا اساطیر الاولین) انلره قرآن آیتلری اوقوندینی زمان انلرک بکلایم ایشندک اکر مراد ایدرک سزده بونک کی سویلرک

بو الحق مقدمده یازلش قصه لر در دیرلر مرویدرکه نصر بن حارث تجارتله فارسه کتسکه انده رستم و اسفندیار قصه سنی آلوب تعریب و کتورمشیدی ایشته محمدک افسانه سندن لذتلو افسانه لر کتوردم دیکله حق تعالی انک عذاب و کذب بیان ضمنتده بوآیت ۱۲۵ کریمه بی انزال ایددی (واذقوا الله ان کان هذا هو الحق من عندک فامطر علینا حجارة من السماء

اخذکم و یغفر لکم و الله غفور رحیم) یا محمد اسرادن الکزده اولان کسندلره دیکل که اکر الله تعالی انک علم ازلیسی حکمنده قلوبکزرده ایمان و اخلاص و ارایسه سزدن اخذ اولنان فدادن خبر لوی سزده ویرر و ذنوبکزی مغفرت ایدر الله تعالی غفور رحیم توبه کزی قبول و سزنی اسلامه هدایت ایدر دیکلکه اشبوآیت عباس بن عبدالمطلب شاندہ نازل اولوبدر پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم اکاتکلیف ایتدیکه کندیکن فدیہ سین و ایکی قرنداشی اوغلاری عقیل بن ابی طالبک و نوفل بن الحارثک فدیہ لرین دخی ویرر عباس دیدیکه یا محمد اسر میسنکه عمر اولدچقه قریشدن تکفیف ایدم پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایددی نیجه اولدی شواتونکه خروجک و قتده انی ام الفضله و یروب دیکلکه بیلزینکه بوسفرده باشنده حالت ایرر اکر موت ایررسه اولتون سنک و اوغلارم عبدالله و فضل و قثمک اولسون عباس ایتدیکه سن انی قندن بیلدک دیدیکه ریم جل شانه بکا انی خبر ویردی دیدیکه اوله اولسه بیلدیکه سن بی صادق سن و اندن شهادت کلمه سن سولیوب اسلامه کلدی و الله بن اول التونی ام الفضله ویردیکده بکامطلع الله تعالی دن غیری احد بوغیدی و کیمه قرا کوسنده ایدی دیدی عباس ایدر اشبوآیت کریمه مصداقجه حق تعالی بکا اندن بدل یکریم عبد ویردیکه هر بری مال کثیر ایله تجارت ایدرلر و انلرک قتی ادنامی ویردیکم یکریم اوقیددن بدل بنم یکریم بیک درهم ایله تجارت ایدر و بکاز سزنی ویردیکه اولبکا اهل مکه نک جمیع اموالندن سوکلور و مغفرت موعوده یه ایسه منتظرین (وان یریدوا خیانتک فقد خانوا الله من قبل فامکن منهم) و اکر اساری سنکله ایتدکلری عهدی نقض ایدرلر سنده اندن اول انلر کفرله نقض عهد ایتشاردی الله تعالی دخی یوم بدرده مؤمنلری انلر اوزره تمکین ایدیدی اکر اول نقض عهدی اعاده ایدرلر سنده الله تعالی دخی سنی انلر اوزره تمکین اعاده ایدر (والله علیم حکیم) الله تعالی خلقنی و اعمالنی بیلور حکمتی مقتضایه انلرک فعله مقابل فعل قیلور (ان الذین آمنوا) شونلرکه الله تعالی یه ورسولنه ایمان کتورلر (و هاجروا) و مکه دن مدینه یه هجرت ایدلر (وجاهدوا باموالهم و انفسهم فی سبیل الله) و الله تعالی سنکله ماللرک کراغ و سلاحه صرفله و نفسلرین قتاله مباشرتله جهاد ایدلر (والذین آووا و نصروا) و شول انصارکه مهاجر بنی دیار لرینه ایواء و اعدالری اوزره نصرت ایدلر (اولک بعضهم اولیاء بعض) ایددی انلر میرانده بری برلرینه اولیادیر مهاجرون و انصار هجرت و نصرتله بری برلرینه وارث اولورلر دی اقارب وارث اولمزدی حتی که واولو الارحام بعضهم اولی بعض و آیتله اول نسخ اولندی و ایمانه کلرب هجرت ایتدین قریب مهاجره وارث اولمزدی مکه فتح اولتیق هجرتک حکمتی منقطع اولوب وراثت ارحامله اولور اولدی (والذین آمنوا و لم یهاجروا مالکم من ولائهم من شیء) شونلرکه ایمانه کلوب هجرت ایتدیلر سزچون میرانده انلره ولا یتکز یوقدر (حتی یهاجروا) حتی که انلر سزده

ولکن اکثرهم لا یعلمون الله تعالی انلره عذاب ایتامک نه ممکندر که انلر مؤمنلری مسجد حرامی طواف ایتمکدن منع ایدرلر انلر اول مسجد حرامک متولیلری اولمیلر که بز حرامک و الیریز دیرلر انک متولیلری الحق شرکدن صافن مؤمنلر در لکن انلرک اکثری انی بیلزلر (وما کان صلاتهم عنداللیت الامکا و تصدیه فذوقوا العذاب بکتم تکفرون)

انلركيت حرم عندند نمازلى انحق اىصلق چالمق واللىرى اللرىنه اورمق ايدى ايمدى كهر كز سبيله قتل واسر عذابى دادك
منقولدر كه بعض كمارك عادى ايدى كه رجال ونا طوافه هريان كلوب اىصلق وال چالهرق طواف ايدرلدى ودينلدىكه
حضرت رسالتناه عليه السلام نماز قىلار كن تقيط ايجون اول ۱۲۶ عمل ايدرلدى (ان الذين كفروا ينفقون

اموالهم لىصدوا عن سبيل الله فسينفقونها ثم تكون عليهم حسرة ثم يغلبون) شول كافرلر كه ناسى الله بولدن ومتابع رسولدن آلىقومق ايجون ماللىرى اتفاق ايدرلر انلر يقينده يوم احدثه دى اتى اتفاق ايدى جكلردر صكره اول اتفاقلى مقصودلى حاصل اولد يئندن انلره غم وندامت اولوب آخر كار فتح مكده مغلوب اوله جكلردر دىلدىكه بدر جنكده لسكره اوسفيان احدا ايجون عربدن ايكي بيلك كشى استيجار ايدوب قرق وقه كمش وىردى كه انكله جنكده بولنه الله تعالى بو آيتك نزوليله اتفاقلى خبر وىردى (والذين كفروا الى جهنم يحشرون) شولر كه كفرلر نده نابت اولد يلر انلر جهنمه سوق اولنورلر (لىمزا الله الخيىث من الطيب ويجعل الخيىث بعضه على بعض فيركمه جيما فيجعل في جهنم اولك هم الخاسرون الله تعالى خيىث كافرلى پاك مؤمنندن فرق و تميز ايجون

كافرلى مغلوب ايدر وخيىثك بعضى بعضى اوزرىنه ضم وجميعى بريكديروب جهنمه آتاول (سورة) خيىثلر ومالى اتفاق ايدنلر مال وفسارنده زبان ايدى جكلردر (قل للذين كفروا ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف وان يعودوا فقد مضت سنت الاولين) سن كافرلره ديكه اكر شرك وعداوت رسولدن واز كلورلر سه كچمش

كناهلرى مغفرت اولنور واكرينه عداوت وكفره عودت ايدرلر سه تحقيق الله تعالى انك كچن انبا وانلرك اعداسنه اولان سننى بولنر دى اولور (وقالتوهم حتى لا تكون فتنة ويكون الدين كله لله فان انتهوا فان الله بما يعملون بصير) انلره قتال ايدك كه تاشرك قالميه ودينك كايى خالص الله ۱۲۷ توحيد اوله اكر كفرن منتهى اولورلر سه تحقيق الله تعالى انلرك عمللىرى

سورة التوبة وهى مائة وثلاثون آية مدنية

الا آخريه ايكى آيت مدنيه دكل

اوله بسمله شريفه يازلامسنه حكمت زيرا كه صحابه كرام رضوان الله عليهم اجمعين انده اختلاف ايتديلر بعضيلرى ديديكه انقال وتوبه ايكيسى بر سورة درو بعضيلرى دى ديديكه هر برى بر سورة در قول اول اوزره ايكيسى يئنده بسمله ترك اولندى وقول ثانى اوزره ايكيسى يئنده فرجه آلىقوندى على بن ابى طالب كرم الله وجهه دن مر ويدر كه اول عاربىه وضرب سيف امرنده نازل اولوبدر سيفده ايسه امان يوقدر وبسمله ايسه اماندندر عثمان بن عفان رضى الله تعالى عنهدن اشبو امردن سؤال اولند قدده ديديكه پيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم اكا قرآنندن برشى نازل اولسه بونى فلان موضعه وضع ايدك ديوبور دى اشبو بر آة ايسه آخر نازل اولاندندر پيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم قبض اولنوب بونك انفالدن ايدوكنى ويادكل ايدوكنى بيان ايتدى اول اجلدن ايكيسى ينى تقرير قىلدى قصده برى برينه مشابه اولد ينجون وبسمله ترك اولندى پيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم دن اذى اولد ينجون (بر آة من الله ورسوله الى الذين عاهدتم من المشركين) الله تعالى دن ورسولدن بر آتدر شول عهددنگه اتى مشركينه معاهده ايتشيدىكز بر آة الله تعالى به ورسولنه ومعاهده ايسه مسلمينه تعليق اولندى تا كه اول مشركينه عهدلىنى بنذ مسلمين اوزره واجب ايدوكنه دلالت ايدى اكر چه اول معاهده الله تعالى دن اذنيه ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك اتفاقيله صدور ايتش ايسه ده الله تعالى ورسولى انندن برى اولد يلر قصه سى اولدركه پيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم تبوك غزاسنه خروج ايدىك مشركون كند يلرله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يئنده اولان عهدى نكش ايتديلر الا انلردن بنو ضميره وبنو كنانه نكش ايتديلر اوله اولسه مسلمون امر اولند يلر كه اول ناكشيه عهدى بنذ ايدلر مشركينه درت آى امهال ايدلر ديلد كلى بره كيدلر (فسيحوا فى الارض اربعة اشهر) ايدى يا محمد انلره ديكل كه درت آى يريوزنده ديلد يلكز بره سىر وسفر ايدك مسلميندن آئين اولد يلكز حالده (واعلموا انكم غير معجزى الله) بيلك كه الله تعالى بى اعجاز ايدر دكسزا كچه اول سزمه امهال ايدر سده (وان الله مخزى الكافرين) وبيلك كه الله تعالى كافرلى دنياه اسروقتله و آخريته عذابله اخزاء واذلال ايدى جيدر روايت اولنديكه اشبو آيت نازل اوليحق پيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم قصوى نام ناقه سنه على رضى الله تعالى عنهى بندىروب موسم اهلنه كوندرديكه اتى انلره اوقويه والحال اندن اول ابوبكر رضى الله تعالى عنهى موسم اوزره امير ايدوب كوندر مشيدى دىلديكه يار رسول الله اتى ابوبكره كوندرسيدك ديديكه اتى بنم قىلدن انحق بر رجل تاديه ايدر على رضى الله تعالى عنه موسم قريب اوليحق ابوبكر رضى الله

كورد و خير مكافاتلىرى ويرد (وان تولوا فاعلموا ان الله مولىكم نعم المولى ونعم النصير) اكر انلر قبول حقدن اصراض ايدوب جنك وعداوتدن كرو طور مزلر سه بيلك كه الله تعالى سرك معين وناصر كردد اوله كوزل مولى دركه دوستى ضايع ايمزونه احسن مدد كاردركه مؤمنه نصرت ويرد (واعلموا انما غنمتم من شىء فان الله خسه وللرسول ولذى القربى واليتامى والمساكين وابن السبيل ان كنتم امنتم باقه وما انزلنا على عبدنا يوم الفرقان يوم التقى الجمعان والله على كل شىء قدير) بيلك هر شيدن جنكله وقهرله كفساردن الديكر غنميدر اول شينك يشده برى الله ايجون ورسول ايجون وانك اقرباسى ومسلان فقير يئيلر ومسلان فقرا ومسلان بولجىلر ايجون دراكر الله تعالى به وعبد مز محمد عليه السلامه ازال ايتديكز ايتلر يمز ايمان كتورديكز ايسه كه اول يوم بدرده

ملكرا ايله امداد وانه حق و باطل يئنى فرق ومسلانلره كافرلر ورو اولدى بوتقسيمه قناعت ايدك الله تعالى هر شيه قادردر دىلديكه بو تقسيم بش بلوك اولغله بربلوكى آيت كرمه ده مطورلر نابتدر الله تعالى انك ذكرى مجرد تعظيم ايجوندر بوخه جمله سى انكدر باقى درت بلوكى غازيلر كدر امام ابو حنيفه رضى الله عنه پيغمبر عليه السلامك وقاتيله انك سهمى واقرباسك

سهمی ساقط اولوب انلر ثلث باقیه به صرف اولور دیمش (اذ انتم بالعدوة الدنيا وهم بالعدوة القصوى والربك اسفل منكم ولو تواعدتم لاختلتم في الميادولكن يقضى الله امرا كان مفعولا) ای مسلمانلر یاد ایدک شول وقتیکه سزمینده یقین قوملق و صوسر مکانه ایدیکز و دشمنلر کز مدینه دن بید ۱۲۸ حکم وصولو عجله ایدیلر و انلر سوار

تعالی عنده غالیشتدی اشبو پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمک فاقه سنک رغایدر دیوب و قوف ایتدی بعده علی رضی الله تعالی عنده اکابر شیخک ابوبکر رضی الله تعالی عنده اکامیر و یامامور میسن دیدی علی رضی الله تعالی عنده دیدیکه مأمورین اندن ابوبکر رضی الله تعالی عنده یوم ترویبه دن اوکدینکی یومده ناسه خطاب ایدوب انلر مناسکی تعلیم ایتدی و یوم نحر و لیلحق علی رضی الله تعالی عنده حیره عقبه عنده نه طوروب دیدیکه یاناس بن سزه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمک رسولی بن دیدیلر که نه خصوصه رسولین دیدیکه اکانازل اولان آیاندن اشبونلری تبلیغه اندن برآهه من الله و رسوله دن اونوز و یاقرق آیت اتامنه دکن او قودی و دخی امر اولندمکه درت خصایق سزه تبلیغ ایدم بویلد نصکره بیت شرفی مشرک طواف ایتمه و هیچ کیمسه عریان بقی طواف ایتمه و جتنه نفس مؤمنده دن غیری کیمسه کبریه و هر ذی عهد عهدی اتام ایلید (و اذان من الله و رسوله الی الناس یوم الحج الاکبر ان الله برئ من المشرکین و رسوله) و الله تعالی و رسولدن یوم حج اکبرده ناسه اعلامدر که الله تعالی و رسولی مشرکک عهوددن بریندر یوم الحج الاکبر ایلید مراده اید و کنده اختلاف اولندی دینلیدیکه اول یوم عرفه در و یایوم نحر در و یایام مناک کلیدر و یا خود پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمک حجی کونیدر که انده مسلمینک حجی و یهود و نصاری و مشرکینک عیدلری جمع اولدی اندن اولده و نه صکره ده اول خصال هیچ رکونده جمع اولیوبدر و کذاک حج اکبرده دخی اختلاف اولندی دینلیدیکه حج اکبر قراندر و حج اصغر افراد بالحجدر و یا خود حج اکبر حجدر و حج اصغر عمره در (فان یتیم فهو خیر لکم) اگر کفر و غدردن توبه ایدرسکز اول توبه سزه خیر لودر (وان تولیم فاعلموا انکم غیر معجزی الله) و اگر توبه دن و عهده وفادن اعراض ایدرسکز بیلک که سزالله تعالی بی سزه عذاب ایتمسندن عاجز ایدر دکلسر (و بشر الذین کفروا بهذاب الیم) و کافرلر دنیاده اسروقتله و آخرته عذاب نارله تبشیرایت (الا الذین عاهدتم من المشرکین) لکن مشرکیندن شونلر که سزاللرکله معاهده ایدسز (ثم لم ینقضوکم شینا) بعده مشروط عهدلرندن سزه برشی نقص ایتمیدر و هیچ بر وجهله سزه ضرر ایتمیدر (ولم یظاهروا علیکم احدا) و اعدا کزدن هیچ کیمسده سزک اوزریکزه مظاهره ایتمیدر (فاعلموا الیهیم عهدهم الی مدتهم) سزاللر مدت عهدلرین اتام ایدک یوخده انلرده ناکشین حکمنی اجرا ایتمکز (ان الله یحب المتقین) الله تعالی نقض عهوددن صاقنوب اکا و فایدنلری سور (فاذا انسح الا شهر الحرم) لچانکه اشهر حرم منقضی اوله که رجب و ذوالقعدة و ذوالحجه و محرم آیلیدر و یا انکله مراد درت آیدر که آندمک عهده انلر سروسفر مباح قیلندی (فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم) اولنک عهده ایدن مشرکلری حل و حریمده هر قنده بولورسکز قتل ایدک (و خذوهم) و انلری اسیر ایدک (و احصوهم) و انلری حبس ایدک (و اقمعدوا لهم کل مرصد) و هر عمر اوزره انلر ایچون قعود ایدک که بلاده منبسط اولیلر دینلیدیکه یعنی سز

خصوصنده منازعه و تردد ایدیکز و لکن الله تعالی سزی نزاع و تردد دن سالم ایلدی تحقیق الله تعالی (انلر) قیلرده اولان مکتوملری یلیجیدر (و اذ یریکموهم اذ التقیم فی اعینکم قلیلا و یقللکم فی اعینهم ليقضى الله امرا کان مفعولا و الی الله ترجع الامور) ای صحابه یاد ایلک که دشمنه ملاقی اولدیفکزه الله تعالی سزک کوزیکزه دشمنی قلیل کوستردی

و سوا حله یعنی قوت و شوکنده ایدیلر اگر سز قتاله و عدا اولند قنده کنده حالکزی و دشمنک قوتی بیلیدیکز و عده جنکده اختلاف ایدر دیکز و لکن الله تعالی و عده سز همان سز لری دشمنه جمع وانک علنده اوله حق ایچی حکم ایدلر که اول نصرت مؤمنیندر (لیهلک من هلک عن بینة و یحیی من حی عن بینة و ان الله لسمیع علیم) کفرله هلاک اولنک هلاک حجتله قائم و ظاهر اولق و ایمانله تمیش ایدنک تمیشی شاهد ایلر مشاهده اولق ایچوندر تحقیق الله عظیم الشان مؤمن و کافر اقوالی ایشیدیحی و احوالی یلیجیدر (اذ یریککم الله فی منامک قلیلا و لو اریکم کثیرا لافشلتم و لتنازعن فی الامر و لکن الله سلیم انه علیم بذات الصدور) چونکه الله تعالی رؤیا کده سکا مشرکلری قلیل کوستردی اگر کثیر کوستریدی ای اصحاب سز قور قاتلق ایدوب جنک

و سزی دخی انلرک کوزینه قلیل کوستردیکه طرفینک جنکه خواهشی اوله ناکه اسلامی اعزاز و کفاری اذلال امری قضا ایدر امورک کلیدی الله تعالی به راجعدر بوکوسترش بی شک تصدیق رؤیای پیغمبری ایچون ایدی منقولدر که صفین مذکورینک ملاقاتنده ابن ۱۲۹ مسعود رضی الله عنه یاننده اولان کیمسه دشمنیتمش کشی قدر کورینور دیدی اول کیمسه بندخی یوزه یقین تخمین ایدرم دیدی مع هذا طقوز یوز الی کشیدی چونکه دشمنک کوزینه دخی اسلام آز کورنمکه ابو جهل عسکرینه بونلرله سلاح جنکی ایتمک همان طو توب ایلرله باغلیک دیدی جنکه باشلد قنرند حق تعالی مؤمنلری انلرک نظرند ایکی قات کوستروب منهم اولدیلر (یا ایها الذین امنوا اذا لقیتم فئه فاثبتوا و اذ کروا الله کثیرا لعلکم تفلحون) ای مؤمنلر کفار دن سزکله جنک قصدی ایدر عسکر کور دیککز زمان مقاتله ده ثبات ایدوب یوز چو یرمیک و الله تعالی بی

انلر رصد اولک که هر توجه ایتدک لری جهنم دن انلری اخذ ایدسز و یا طریق مکه اوزره قعود ایدک که انلری مکه به دخول دن منع ایدسز (فان تابوا و اقاموا الصلوة و آتوا الزکاة فخلوا سبیلهم) اگر شرکدن توبه ایدوب ایمانه کلورسه و توبه و ایمانلرینی تصدیقا نمازی قیلورلر و زکاتی و یرلرله انلری حاللرینه قویوب ذکر اولساندن هیچ بر شینله انلر تعرض ایتمکز اشبو دلیلدر که تارک صلاة و مانع زکاة کندی حاللرینه قولید (ان الله غفور رحیم) الله تعالی توبه ایدنه رحمت و مغفرت اید یلیجدر حسین بن الفضل ایدر اشبو آیت نسخ ایدوبدر هر آیتیکه انده اذای اعدایه صبر و اعراض ذکر ی اوله (و ان احدمن المشرکین استجارک فاجره حق یسمع کلام الله ثم یبلغه ما منه) اگر تعرضنه امر اولان مشرکک بری سندن امان دیلر و جوارک طلب ایلرله اکامان و یروب جوارک اقل ناکه کلام الاهی ایشیدوب ثواب و عقاب اسباب بیلر بوند نصکره اسلامه کلزسه انی قومنک دارینه ایرکور بعده اگر اول سنکله قتاله چیقارسه قدرنک اولورسه انی قتل ایت (ذلک بانهم قوم لا یعلمون) اشبو امر انلر شول سبیلدر که انلر الله تعالی دن و توحیدنی بیلر بر قومدر اوله اولسه انلر کلام الاهی استماعه محتاجلر در حسن ایدر اشبو آیت یوم قیامت دکن محکمدر (کیف یكون للمشرکین عهد عند الله و عند رسوله) الله تعالی و رسولی عنده مشرکین ایچون نیچه عهد اولور یعنی اولور دکلد زرا که انلر غدرو نقض عهد ایدرلر (الا الذین عاهدتم عند المسجد الحرام) لکن مشرکیندن شونلرک امرینه اتعام عهده تربص ایدک که مسجد حرام عنده انلرکله معاهده ایتمدیکز که انلر قریش و یا اهل مکه در کیم عهدلرین نقض ایتمیدر (فاستقاموا لکم فاستقیموا لهم) ایدمی مادامکه انلر سزکله اولان عهدلری اوزره ثباتله استقامت ایدلر سز دخی وفاده استقامت ایدک (ان الله یحب المتقین) الله تعالی نقض عهده دن صاقنوب عهده نه وفا ایدنلری سور (کیف و ان یظهروا علیکم لایرغبوا فیکم الا و لاذمة) مشرکین ایچون نیچه عهد اولور حالبوکه انلر سزه ظفر بولسلر سزک امر کزه قرابت و عهدهی مراعات ایتمزلردی (یرضونکم بافواهم و تأبی قلوبهم) قیلرند اولان کفر و معاداتک خلافتی لسانلرله سزه اظهار ایدرلر حالبوکه قلبلری اول اظهار ایتدک لری شیندن ابوا امتناع ایدر (و اکثرهم فاسقون) انلر اکثری متمردلر در نقض عهده دن تماشی ایتمزلر (اشروا بآیات الله تمنا قلیلا فصدوا عن سبیله) الله تعالی بآیات عرض سیره استبدال ایتدیلر که اول تبساع اهواء و شهواتدر و انکله الله تعالی به ایرکورردن و یا سبیلندن نامی صدایتدیلر (انهم ساء ما کانوا یعملون) انلرک بوعلی نه چرکین اولور که انی ایتدیلر (لایرغبون فی مؤمن الا و لاذمة) اول مشرکین مؤمن حقتنده قرابت و عهدهی رعایت ایتمزلر (و اولک هم المعتدون) بلکه انلر امر الاهی ترکله و عهدلرین نقضله شرارنده متجاوزلر در (فان تابوا و اقاموا الصلوة و آتوا الزکاة فاخلواکم فی الدین) اگر انلر کفر دن توبه ایدرلر

بالصبا حدیث شریفی (تبیان) (ثانی) (۱۷) منطوقجه سزدن ریح النصر کیدر و لوجه الله صبر و ثبات ایدک که تحقیق الله عظیم الشانک عون و نصرتی صبر اید یلیجدر (و لا تکنوا کالذین خرجوا من دیارهم بطرا و رئا الناس و یصدون عن سبیل الله و الله بما یعملون محیط) شول کیمه لری کبی اولیک که انلر مست اقبال اولوب فخر و ناسه

ربا ايله ديارلرندن چيقديلروناسي راه حقدن منع ايدرلر الله تعالى انلرك اعمالني بيلور وجزالريني ويرر منقولدرکه
اهل مکه کاربانلرينك حماي ايجون مکهدن چيقديلر کاروان سلامتله بدری کچدی دیو یوله خبر کلدی بناء
عليه رجوع مراد ايتديلر ابو جهل البته بن بدره کیده رم ۱۳۰ وانه شرب خرله مشغول اولورم تا که عربده

بزم شوکت وشجاعت
آوازه می منتشر اوله دیدی
حق تعالی مؤمناره سز
کفار کبی عجب وربا ايله
ديار کردن چيقيک دیو
بو آیت کریمه ايله امر بیوردی
(واذین لهم الشيطان
اعمالهم وقال لا غالب لکم
اليوم من الناس وانی جار لکم
فلما ترامت الفتان نکس
على عقبيه وقال انی بری
منکم انی اری مالاترون
انی اخاف الله والله شديد
العقاب) انی دخی یاد ایلک که
شیطان کفارک عدوات
پیغمبریده اولان عمللری
ترین ایدوب بو کون ناسدن
سزه غایه ایدر یوقدر
وبن سزه اعانت ایدرم
دیدي وقتا که ایکی لشکر
بر بری کوردیلر شیطان
ایزی اوزره دونوب
بن سزدن تبری ایدرم
زیرا بنم کوردیکی سز
کورمن سز بن اللهندن
قورقارم دیدي الله تعالی
عقابنده شدیددر
مرویدر که قریش مکهدن
چیقوب بنی کنانه

حوالیسه کلدکلرنده انلرايله یینلرند بزدوت اولغله کبرو دوتک ایتدیلر ابلیس کنانه سر کرده می سراقه (حسن)
بن مالک صورتنه کبروب انلره جنکه کیدک بن بنی کنانه دن سزه ضرر کلیه جکنه ضامنم سزه رفاقت ایدرم دیدي انلره
بدره کلوب ملککک زولتی کوردکه فراره عنینتی حالنده حارث بن هشام ايله الاله ویرمشلیدی حارث ای سراقه بو

حسن اولدی (والله عليم حکيم) الله تعالی اولمشه واوله جفه علیدر حکمت وعلی مقتضاسنجه
هرایشن ایشار (ام حسبتم ان تترکوا) یا مؤمنلر ظن ایدر میسرکه مجرد ایمانله ترک اولنوب
جهادله امر اولمیه سز (ولما علم الله الذين جاهاوا منکم) حالبوکه سزدن اخلاصله جهاد
ایدنلری الله تعالی غیریکزدن تبیین ایتیه (ولم يتخذوا من دون الله ولا رسوله ولا المؤمنين وليجة)
شول وصفلو مجاهدلر که الله تعالی دن ورسولندن و مؤمنلردن غیري اولیاء اتخاذا ایتدیلر که
سرلرین انلره افشا ایدلر (والله خير بما تعملون) الله تعالی سزک اعمالده غرضکزی بیلور
(ما کان للمشركين ان یعمروا مساجد الله شاهدین علی انفسهم بالکفر) مشرکله صحیح اولمزه که
مساجد اللهدن برشی تعمیر ایدلر نفسلری اوزره کفره شاهدین اولدقلری حالده ابن
عباس رضی الله تعالی عنه ایدر وقتا که عباس یوم بدرده اسیر قیلندی مسلمون انی کفر و قطعیه
رجله تعمیر ایتدیلر عباس ایتدی سزه تولدیکه مساوی عزی ذکر ایدر و عاصمیزی ستر ایدر سز
علی رضی الله تعالی عنه ایتدی سزک عاصمیزندر دیدیکه مسجد حرامی تعمیر ایدر و کعبه یی
اورترز و حاجی صولند برر ز الله تعالی بو آیتی ازال ايله عباسک قولی رد ایتدی الله تعالی مسلمین
اوزره ایجاب ایتدیکه مشرکینی تعمیر مساجد دن منع ایدلر زیرا که مساجد تعمیر اولنور که
پالکزه الله تعالی یه عبادت اولنه اول الله تعالی یه کافر اولان شاندن دکدر که انی تعمیر ایدر بر جاعت
ذاهب اولدیلر که انکله مراد عمارت معروفه اوله بناء مسجد وانی صرمت کبی ایتدی کافراندن
منع اولنور انی وصیت ایتسه امثال اولنر و بعضیلر دیدیلر که انکله مراد مسجده دخول وانه
قعودر حسن ایدر مشرکینه صحیح اولمزه که مسجد حرام اهلندن اولنه ترک اولنه (اولئک
حبطت اعمالهم وفي النار هم خالدون) ایتدی انلرک اقتضار ایتدکلری عمللری شرکه مقارن
اولدیفیچون حبط اولور و نادره انلر دائم قالور (انما یعمرو مساجد الله من آمن بالله والیوم
الآخر و اقام الصلاة و آتی الزکوة ولم یخش الا الله) الله تعالی نیک مساجدین شول وصفلو کسنلر
تعمیر ایدر که الله تعالی یه و یوم آخره ایمان کتوره و نمازین قیله و زکاتن و یر و دین امرنده اللهک
غیریدن خوفی اولمیه (فمسی اولئک ان یکنوا من المهدتین) بو وصفلو کسنلره واجب
اولور که شول جنتی مؤدی اولور طاعت اللهی استمساک ایدلر قال النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم اذار ایتیم الرجل یعتاد المسجد فاشهدوا له بالایمان فان الله قال انما یعمرو مساجد الله من آمن
بالله والیوم الآخر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر حجان بررجلی مسجده وارمغه
معتاد کوره سز انک ایماننه شهادت ایدک اندن اشبوا بآیله استشهاد ایتدی قال النبی صلی الله
تعالی علیه وسلم من غدا الی المسجد وراح اعد الله له نزلة من الجنة کما غدا وراح پیغمبر عز
صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسنه که صلوات مکتوبه یی ادا ایچون مسجده کیده هر وارده یغیبه
الله تعالی انکچون جنتده نزله اعداد ایدر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من بنی لله مسجدا

حالده یزی براغوب نزهه کیده یورسین دیدی ابلیس هشامک کو کسنه ایلله اوروب آیت کریمه ده اولان تبری و ملککری
کورددکی سویلدی صکره منهزملر مکه به رجوعلرند سن بزم انهزامه سبب اولدک دیو سراقه یه خبر کوندردیلر سراقه نه
عنیمتکزدن و نه هزیمتکزدن خبردارم دیو ۱۳۱ یمین ایتمکله اولزمان سراقه صورتنده ابلیس اولدیفنی بیلدیلر

(اذ یقول المنافقون والذین
فی قلوبهم مرض غر هؤلاء
دینهم ومن یتوکل علی الله
فان الله عزیز حکیم)
یاد ایدک ایکیه منافقلر
وقبلرند شک مرضی
اولنلر بو مؤمنلری دینلری
آلداتدی دیدیلر کیمکه
الله تعالی به توکل ایدر
تحقیق الله عظیم الشان
امرنده غالب و هر فعلنده
حکمت بالفه می وارد
بو آیت کریمه ده منافقوندن
مراد مدین منافقلری
وقبلرند مرضی اولنلردن
مراد مکده اسلام اظهار
ایدوب هجرتله سرافراز
اولیانلر که قریشک مکهدن
چیقوب بدره عزیمتلرند
انلری دخی چیقارمشلیدی
وانلرک یتلری ایکی لشکرک
قتیسی زیاده کوررلر
اکامیل ایتک ایدی انلرک
بونتلری و دولت هجرتدن
بطاوتلری سببیلر روز بدرده
بو شئامته اوغریه یوب
انلردن بری قالمیجه قتل
اولسیدیلر دینلمشدر
(ولوتری اذ یتوفی الذین

کفروا الملئکه یضربون وجوههم و ادبارهم و ذوقوا عذاب الحریق) یا محمد بدرده مقتول کافرلرک ملک الموت
روحلری قبض ایتدیکی زمان کوریدک که یوزلرینه و ارقه لرینه اتشدن چوماق لره اوررلر و یا قیچی عذاب دادک ایشته بو عذاب جهنمک
مقدمه سیدر درلر (ذلک بما قدمت ایدیکم وان الله لیس بظلام للعبید) سزه بوضرب و عذاب اراد نکله تقدیم ایتدیککز کفر و معاصی

آتری قدرتکزی شدیدی قدر حاضر و اماده اید که آنکه الله تعالی نک و سزک دوشنکر اولان کفار مکه بی و انلردن غیری سزک بیلیموب الله تعالی نک بیلدیکی یهود و نصاری و مجوس کفره لرینی قورقوده سزک بو مثللو اسلحه و مالزومه حربیه فی سبیل الله صرف ایلدیکنر شینک مکافاتی تمام سزده ادا ۱۳۴ اولوب نقصان ثواب ایله قطعاعظم اولمز سزک

(وان جنحوه السلام فاجنح لها وتوکل علی الله انه هو السميع العليم) اگر انلر صلح و استسلامه میل ایدر لسه سندخی میل ایله والله تعالی به توکل ایله تحقیق الله تعالی انلرک اقوالی ایشیدیحی ویتلرینی بیلجیدر (وان یریدوا ان یخدعوا لقان حبسک الله هو الذی ایدک نصره و بالمؤمنین و الفین یقولهم لو انفق مافی الارض جمیعا ما لفت بین قلوبهم ولكن الله الف بینهم انه عزیز حکیم) اگر انلر صلحدن جنکه تحویل ایله سنی الدائم مراد ایدر لسه الله تعالی نصرتیه سکا کافیدر اول الله تعالی سکا ملائکه و انصار ایله نصرت و قوت و یردی و اول انصارک یعنی اوس و خزرج زمان جاهلیتده بوزیکرمی سنه یتلر نده مقاتله و عداوت و اریکن الله تعالی قلبلرینه محبت و الفت القی ایدوب بر بر لیه نفس واحده کی اولدیلر اگر سن بر یوزنده اولان مال و متاعی صرف ایلک انلرک قلبلری یتنی

تألیفه قادر دکل ایدک لکن الله تعالی حکمت بالغه سبله انلرک قلبی یتنی تألیف ایلدی الله عظیم الشان قدرت (بعده) و غلبه کامل و اراده سنده دانا و حکیمدر (یا ایها الذین آمنوا انما المشرکون نجس) یا مؤمنلر مشرک لردر و یا خبیث الباطنلردر و یا انلردن اجتناب و اجیدر انجاسدن اجتنابک و جوبی کی زیرا انلر تطهر ایتزلر و انجاسدن اجتناب ایتزلر بلکه غالبده نجاساتی ملاسلردر و زیرا انلر جنابتدن اغتسال ایتزلر و حدث ایچون آبدست ایتزلر بوقوله استدلال ایدر که اول انلری نجس العیندر دینلر حتی که ماء انلرک ملاقاتیه نجس اولور اسلامه کلدکارنده اوزر لرینه غسل واجب اولور و انلرکله مصاحفه ایدنک آبدستی بوزیلور (فلا یقرؤوا المسجد الحرام) ایددی مسجد حرامه قریب اولسونلر نجس اولدقلر ایچون دینلرکیه مراد حرمة دخولدن منعدر زیرا حرمة داخل اولیق مسجد حرامه قریب ایجاب ایدر تنکیم حق تعالی سبحان الذی اسری

اوتوز اوج رجال وائی لسوان اسلامه کلد کدنصکره عمر رضی الله عنه دخی اسلامه کلکله انکله قرق اولدقده بو آیت کریمه نازل اولدی (یا ایها الذین آمنوا ان یکن منکم عشرون صابرون یغلبوا مائین وان یکن منکم مائة یغلبوا القامن الذین کفروا بانهم قوم لا یفقهون) ای رفیع قدر محمد مؤمنلری کفار ایله قتاله قیندر اگر سزدن صبر

بعده لیلای من المسجد الحرام دیوب انکله حریمی اراده ایتدی زیرا که پیغمبر عی صلی الله تعالی علیه وسلمک اسرایی امهانی یتندن ایدی امام بغوی ایدر بلاد اسلام کفار حقنده اوج قسمدر قسم اول حرمدر ایددی کافرک هیچ بر حالله کادخولی جائز اولمز اول کرکذبی و یا مستأمن اولسون حق دار کفردن امامه حرمده ایکن رسولی کلسه جائز اولمز که اکا حرمده دخوله اذن و یرده بلکه اکا خارج حرمده کسه کوندره که انک رسالتن کندویه ایرکوره اما که ابوحنیفه معاهدک حرمة دخولن تحویز ایدر منع مشرکینه مختص اولدیفیچون قسم ثانی بلاد اسلامدن مجازدر ایددی کافره جائز اولور که اکاذفله دخول ایدله لکن مقام سفردن اکثرنده اقامت اولنیه که اول اوج کوندر عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عی صلی الله تعالی علیه وسلمدن ایشتمکه دیر انشاء الله اگر صاغ اولور سم یهود و نصاری بی جزیره عربدن چیقارم حتی انده مسلمیندن غیری کسه آلیقومیم پیغمبر عی صلی الله تعالی علیه وسلم آخرته انتقال ایدر اولیق اصحابنه وصیت ایتدی که مشرکینی جزیره عربدن چیقارلر ابو بکر رضی الله تعالی عنه اکاتفرغ ایددی حتی که عمر رضی الله تعالی عنه زمان خلافتنده انلری اجلاء ایتدی و انلردن تجارتله قدوم ایدنه اوج کون مهلت و یردی و جزیره عربک حدودی طولاقصای عدن ایتندن ریف عراقه دکر و عمر مناجده دن ساحل بجزردن اطراف شامه دکر قسم ثالث سائر بلاد اسلامدر ایددی جائز اولور که انده کافر دمت و امانله اقامت اولنه لکن مسلمدن اذنسز مساجده دخولدن منع اولنه (بعد امهم هذا) اشوبیلد نصکره که اول هجرتک طقوزنجی سنه سی ایدی انده ابو بکر رضی الله تعالی عنه امیر موسم اولوب ناسی حج ایتدردی و علی رضی الله تعالی عنه سورة براهینی ناسه او قودی تنکیم قصه سی اشوب سورة اولنده ذکر اولندی (وان خفتم عیلة) اگر سز فقر خوفین ایدر سکز مشرکینک حرمدن منع اولنلر لیه و انلرک قدومیله حاصل اولان مکاسب و ارزاق انقطاعلله (فسوف ینفیکم الله من فضله ان شاء) ایددی اول خوفی قلبو بکردن کیدر که حق تعالی دیر لسه عطاء و فضلندن سزی وجه آخرله غنی ایدر او یله اولسه الله تعالی اول وعدنی انجاسز ایتدی سعادن امطار انزال ایدوب خیبر لرین ارتوردی و دخی جده و صنعا و جرش اهلنه اسلامی توفیق ایدوب هر بری علی التوالی مکده میره کثیره طاشیوب کتوردی و قمع بلاد و اخذ غنائله و اهل ذمتدن اخذ جزیه ایلله انلره غنا ایرکوردی و مشیئة الیه یدیه تعلیقله تنیه ایتدی که الله تعالی عبادنی اغناده متفضلدر بعضنه اولور و بعضنه اولمز و بعض عامده اولور و بعض عامده اولمز ایددی عبادله لایق اولور که تحصیل آمالده حضرت رب متعاله تضرع و ایشال ایدر (ان الله علیم حکیم) الله تعالی احوالکزی بیلور منع و اعطاسنده حکمتن اجر اقلور (قاتلوا الذین لا یؤمنون بالله ولا بالیوم الآخر) شول قومه قتال ایدک که انلر الله تعالی و یوم آخره کاینبنی تصدیق ایتزلر زیرا که ایمان اوج امرک بجموعندن عبارتدر که اول اعتقاد حق و اقرار

اذن و امریله غالب اولور الله تعالی انلرک نصرت و اعانتی صبر ایدیمچلر ایلدر (ما کان لنبی ان یكون له اسری حتی یشخن فی الارض یریدون عرض الدنيا والله یرید الاخرة والله عزیز حکیم) برنی ایچون اساردن فدیہ آلیق لایق اولدی تا که بر یوزنده کفارک قتل و اسلامک عزیمچون انلر قتل اوله ای مؤمنلر سزلر سریع الزوال دنیایی استر سکر الله تعالی

ایدیجی بکرمی رجال اولورسه ایدکوز کفار رجله غالب اولور اگر سزدن یوز اولورسه بیک کفار غالب اولور اول سیدنکه انلر الله تعالی و اختری بیلمز قوملردر دینلرکیه بو آیت کریمه نک نزولی یوم بدرده اولوب بر مؤمن اون کفار ایله مقاتله ایتک خصوصنده مؤمنلره باعث تفکر و موجب ثقلت اولغله بو آیتی نسخله آیت آیه یسور لیدی (الذین خفف الله عنکم و علم ان فیکم ضعفا فان یکن منکم مائة صابرة یغلبوا مائین وان یکن منکم الف یغلبوا الفین باذن الله و الله مع الصابرين) اون کافره بر مؤمنک مقاتله سی تکلیفی ضعفکز اولدیفندن حمل ثقیل ایدوکنی الله تعالی بیلوب شمعی سزدن انی تخفیف ایلدی که اگر سزدن صبر ایدیمچی یوزکشی اولورسه ایدکوز کافره غالب اولور و اگر سزدن بیک کیمسه اولورسه ایدک بیک کافره الله تعالی انک

سزا چون ثواب اخروی مراد ایدر الله تعالی غالبدر دوستارینه دشمنان اوزرینه غلبه و برقرارینه عملارینه گوره مسکافاته حکیمدر ۳۳ مرویدرکه بدره یتش اسیر کتوردیلر بونلرک خصوصنده پیغمبر علیه السلام اکابر اصحابه مشورت ایلدکه ابو بکر رضی الله عنه بوقومک کیر ۱۳۶ و صغیری سنک اقربا و عشرتکدر اکرمهری

قدرتی قدر فدییه و برسه اوله که برکون هدایت دولته ایریشهلر و مسلمان زیاده اوله دیدی عمر رضی الله عنه یارسول الله بونلر کفره نک اماملر اصرایله که جمله سنک بونی اوزر سنلر محمد الله حق تعالی سنی فدییه دن مستغنی ایلمشدر دیدی و سعدین معاذ دخی عمر رضی الله عنه یایع اولدی پیغمبر علیه السلام صدیق رضی الله عنه کولنه میل و فدییه بیقرار ایتکله بو آیت سابقه نازل اولدی (لولا کتاب من الله سبق لمسکم فمناح اخذتم عذاب عظیم) (اکر لو محفوظه اجتهد انده خطا ایدنه عقاب اولنمقی یازلمش اولمیدی الدینکزد فدا مقابله سنده سزه عذاب عظیم اولوردی ۳۳ مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه و سلم اکر عذاب نازل اولیدی فاروق و سعدین معاذ دن غیری اول عذابدن قور تلمزدی بیوردی زیر انلر اخذ فدییه راضی اولمیلر دی (فکلوا مما غنمتم حلالا طیبیا و اتقوا ان الله غفور رحیم) امدی الدینکزد غنیمتی حلال طیب اوله رق اکل ایدک و الله تعالی (ایتدیلر) امرینه مخالفتدن حذر ایدک الله تعالی کناهلر کیزی مغفرت و غنیمتی سزه حلال ایلر رحمت ایدیحیدر (یا ایها النبی قل لمن فی ایدیکم من الاسرا ان یسلم الله فی قلوبکم خیرا یؤتکم خیرا مما اخذ منکم ویغفر لکم و الله غفور رحیم) یا محمد

بالحق و عمل بمقتضی الحق اولکه یالکذا اعتقادینه اخلاص ایدنه منافقدر اقرارینه اخلاص ایدر سزه کافردر عینده اخلاص ایدر سزه فاسقدر (ولایخترمون ما حرم الله و رسوله) و الله تعالی و رسولک کتاب و سنتده تحریم ایتدیکی شیئی تحریم ایتزلر و یا خودرسوله مراد اول رسولدر که کندیلرین اکاتباع زعم ایدر لر یعنی دین منسوخلرینک اصلنه اعتقاد و عملده مخالفت ایدر لر (ولایدینون دین الحق) و اعتقاد و اقرار ایتزلر شول دین حقه که اول سائر ادیان (ما یخفدر) من الذین اتوا الکتاب (اشبو خصال سینه بی جمع ایدنلر که کتاب ویرلشدر دندر ایددی انلر قتال ایدک (حتی یسلطوا الجزیه) حتی که اوزرلرینه تقرر اولسان خراجی ویرلر (عن بد) قهر و ذلدن انقیاد ایدر و یانی کندی اللریله تسلیم ایدر اوله قلمی حالده یوخسه غیرک الیه دکل (وهم صاغرون) حالبوکه انلر اذلاء و مقهوریندر ۳۳ مفهوم آیت اولدر که ایکی کتاب اهلندن یعنی یهود و نصارادن عرب دکلار ایلنه بالانفاق اخذ جزیه جائز اولور اما که کتابی عربیده و کفار عجمک اهل کتاب اولمیلنده اختلاف اولندی شافی دیدیکه جزیه ادیان اوزره در یوخسه انساب اوزره دکل ایددی جزیه اهل کتابدن آنور اول کرک عربی و یا عجمی اولسون اما که اهل اوئاندن التمز اول کرک عربی و یا عجمدر زیرا پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم ابو غسان دینور رجل عربیدن جزیه آلدی و عینک اهل ذمتدن دخی الیدی حالبوکه انلرک عامه سی عربدر و مالک و اوزاعی دیدیلر که مرتدن غیری جمیع کفار دن جزیه آنور ابو حنیفه ایدر اهل کتابدن علی العموم و عجمک مشرکلرندن جزیه آنور عربک مشرکلرندن دکل ابو یوسف ایدر هریدن جزیه التمز اول کرک کتابی و یا مشرک اولسون و عجمدن آنور اول کرک کتابی و یا مشرک اولسون اما که مجوسیدن صحابه نک اتفاقله جزیه آنور ۳۳ روایت اولندیکه پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم هجر مجوسیدن جزیه الوردی و جزیه نک اقلی بردینادر ابو حنیفه ایدر غنی اوزره واجب اولان جزیه قرق سکزد هرمدر و وسط اوزره یکریمی درت درهم و فقیر اوزره اون ایکی درهمدر اکر فقیر کسوب ایلر و اکر کسوب دکل ایلر هیچ برشی واجب اولمز (وقالت اليهود عزیر ابن الله) یهود دیدیلر که عزیر ابن اللهدر شول سیدنکه عزیر انلرک اراننده ایدی و تورات و تابوت کندیلرده ایدی توراتی یتوروب بفرحق عمل ایدر اولدیلر اوله اولسلر الله تعالی انلردن تابوتی رفع ایدوب توراتی انلر اونوتدری عزیر علیه السلام حق تعالی به تضرع و استیصال ایتدیکه اکاتوراتی کیر و ویره حفظنی قلبه ایرکوره اوله اولسه نماز قبله طوررکن کوردیکه سمان بر نور اینوب جوخته کیردی اول حینده جمیع تورات حفظله ایردی چون انی ناسه خبر ویردی قته دزدیلر اول توراتی سولیوب انلر یازدیلر ماشاء الله زمان مرورندن مکره تابوت دخی کتشیکن کیر و انلر ویرلدی حالبوکه انک ایچنده یازلمش تورات وار ایدی عزیر لساندن یازیلان تورات نسخلرین انکله مقابله

ایلدیلر زیاده و نقصان سزا کامطابق بولدیلر عزیر توراتک ویرلسی دکل الا بن الله اولدی ییچوندر دیدیلر ۳۳ کللی ایدر وقتا که بخت نصر بنی اسرائیل اوزره غالب اولدی تورات علماسنک جیمین کتوروب اولدردی اول علمانک بری عزیر علیه السلام ایدی انی صغیر اولدی ییچون اولدرمدی چون بنو اسرائیل بیت المقدسه رجوع ایتدیلر حالبوکه ارالرنده توراتی بیلور کسینه یوغندی اوله اولسه الله تعالی عزیر علیه السلامی یوز بیل میت یاتوردیفندن مکره دیر کوردی ویرملک برانامه سو کتوروب اکا انی ییچوردی هماندم انکله تورات صدرنده نقش اولدی اندن بنو اسرائیل کلوب بن عزیرم دیدی ایشاندیلر عزیر توراتی از بریلوردی قولکده صادق ایلک زه توراتی اوقیل یازیندم دیدیلر نعم دیوب اول و قویوب انلر یازندیلر بیده بر رجل کلوب دیدیکه بکا بایام جدمدن تحدیث ایتدیکه اول توراتی برخاییده قویوب بر کرمه دفن ایتش ایدی حتی که اولر جلله واروب اول توراتی چیقاردیلر عزیر علیه السلام لساندن یازد قلمی توراتی انکله مقابله ایتدیلر زیاده و نقصان سزا کامطابق بولدیلر عزیر حقه اول کلام کفری سولدیلر (وقالت النصاری المسیح ابن الله) و نصاری عیسی علیه السلام حقه حاشا ابن اللهدر دیدیلر شول سیدنکه قصه سی التنجی جزو ک اولکی حزبنده کجی و دخی روایت اولندیکه عیسی علیه السلام سماه رفند نصکره نصاری سکان بزیل دین اسلام اوزره اولد قلمی قبله یه نماز قیلدیلر رمضان صائم اولدیلر حتی انلرکله یهود پیننده حرب واقع اولدی مکر یهودده بولس دینور بر رجل شجاع وار ایدی قوم عیسادن چوق کسینه قتل ایتدی بیده یهوده دیدیکه اکر دین عیسی حق ایلر بزا کافر اولوب مکاتزنار اولمشدر قتی منبوتلر اکر انلر جسته کیر و بز ناره کیر سوز ایددی بن انلر بر حیل ایدین حتی که انلری دخی ناره کیردیر بن اوله اوله شول اوزرنده قتال ایتدیکی فرسته عقاب دینوردی نصاری قومک اوکنده سکیلر و باشه طیراق دوکوب ندامت اظهار ایلدی نصاری دیدیلر که سکا نه حالت ایردیکه بواشیلر ایدرسن دیدیکه سمان بکا برندا کلدیکه سکا توبه یوقد مکر که نصرانی اولسن اوله اولسه یهودیتی ترک ایدوب سزک دینکزه کیردم نصاری اکا زیاده سوندیلر واکرامله انی کینسیده قودیلر بریل انده قالوب طشره چیقمیدی حتی که انجیلی تعلیم ایتدی بیده چیقوب دیدیکه بکا برندا کلدیکه الله تعالی توبدی قبول ایلدی انلر دخی انی تصدیق ایدوب سوندیلر اندن بیت المقدسه کندی انک اهلنن سطور نام نصرانی بی خلیفه ایتدی و دیدیکه عیسی و مریم واله الوهیتده مشرکلر در بیده رومه کیدوب روم اهلنن لاهوت و ناسوتی تعلیم ایتدی و دیدیکه عیسی علیه السلام نهانس ونه جسد برلکه ابن اللهدر و بوقولی یعقوب نام رجله تعلیم ایتدی و ملکادینور رجل آخره دیدیکه آله عیسادر الوهیتدن زائل اولمز بیده اول اوچ رجلدن هر برین تنها چاغروب دیدیکه سن بنم خالص صاحبسن مناعده عیسایی کوردم بندن راضی اولدی بیل که ایتنه بن کندی ذبح

وارکه هر بری بنمچون (تبیان) (ثانی) (۱۸) یکریمی بیکر التون ایلر تجارت ایدر لر و بکاسقایه زمزمی ویردیکه اول بکا جمیع اعرابک اموالندن سوکلور و مغفرت موعوده دخی کاله امید وارم دیدی (وان یریدوا خیانتک فقد خانوا الله من قبل فامکن منهم و الله علیم حکیم) اکر اسیرلر سنکله ایتدکلری عهدی بوزرلر مقدم

اسیرلر دن الکرده اولنلر دیکه اکر الله تعالی علم ازلیسنده قبلر یکرده خیر و ایمان و ارسه سزدن اخذ اولنان فدادن خیر لوسنی سزه ویرر و کناهلر کیزی مغفرت ایدر الله تعالی مغفرت و رحمت ایدیحیدر توبه کیزی قبول ایدر ۳۳ سبب نزول آیت بو وجهله روایت ۱۳۷ اولندیکه حضرت پیغمبر علیه السلام عباس بن عبدالمطلب رضی الله عنه

عنه ماه کنسینک و قرنداشی اوغللری عقیل بن ابی طالب و نوفل بن حارثک فدییه لر یی ادا ایتکی تکلیف بیوردی عباس رضی الله عنه یا محمد روا کوررمیسنکه عجمک فقرا کیمی اقربا و یسکانیه ال آجوب سائلک ایدم دیدی پیغمبر علیه السلام یا عباس مکدن چیقدیفکده ام الفضله اکر بن سفرد و فات ایدر سم بونلر سنک و اوغلریمک اولسون دیو بر ایدیکه التونلرندر بیوردی عباس بونی سکا کیم خبر ویردی دیدی ریم جل شانه خبر ویردی بیوردی عباس بن آتی ام الفضله ویردیکده کیجه قرا کولق وایکزدن غیری کیمسه یوغندی دیوب کله شهادت کتوروب اول اوچ کیمسه نک فدییه سنی ویردی عباس رضی الله عنه دیر ایدیکه الله تعالی بکا بو آیت کریمه ده بیوریلان وعدهلری قات اندرقات ویردیکه حالا یکریمی کولم

وارکه هر بری بنمچون (تبیان) (ثانی) (۱۸) یکریمی بیکر التون ایلر تجارت ایدر لر و بکاسقایه زمزمی ویردیکه اول بکا جمیع اعرابک اموالندن سوکلور و مغفرت موعوده دخی کاله امید وارم دیدی (وان یریدوا خیانتک فقد خانوا الله من قبل فامکن منهم و الله علیم حکیم) اکر اسیرلر سنکله ایتدکلری عهدی بوزرلر مقدم

دینی انلر نقض عهد ایشمار ایدی الله تعالی بدرده مؤمنلره نیجه قدرت و یروب انلره غلبه ایتدیلمه نقض عهد ایدلره
ینه اول غلبه بی اعاده ایدر الله تعالی قوللرینک اعمانی یلور واقضانه کوره حکمتی اجرا ایدر (ان الذین آمنوا وهاجروا
وجاهدوا باموالهم وانفسهم فی سبیل الله واذین آووا وانشروا ۱۳۸) اولک بعضهم اولیا بعض والذین آمنوا

ایدرین ایددی سن ناسی سکاخر وریدیکم طریقه دعوت ایتندن مذبحه کوروب کندوی ذبح
ایتدی کانه عیسایک بولنه جائی فدا ایتدی اوچنجی کون اولیجی هریری ناسی کندوی طریقه
دعوت ایدوب اوچ صنف اولدیلر (ذلک قولهم باقواهم) انلرک بولکلامی انجی السندلرینک
مقولیدر قلبه مؤثر معناسی یوقدر بیکه برلفظ مملدیر یوخسه رهانه عقل قبول ایدر معنای متضمن
دکدر (بضاهنون قول الذین کفروا من قبل) قوللرین اندن اول کافر اولان مشرکینک ملائکه
بنات الله دیوقول باطللرینه بکزه درلر (فاللهم الله انی یؤفکون) الله تعالی انلره لعنت ایده که
اوزر لرینه اده قائم اولدیقتن صکره حقندن باطله نیجه صرف اولتورلر (اتخذوا احبار و رهانهم
اربایا من دون الله والمسیح ابن مریم) یهود عالمرین و نصاری متبدلرین الله تعالی دن غیری ارباب
اتخاذ ایدر لر انلره اطاعتلاندی که الله تعالی نیک حلال ایتدیکن انلر حرام ایتدیلر و حرام ایتدیکن
حلال ایتدیلر و عیسی علیه السلام حقنده ابن اللهدر دیدیلر (وما امرنا الا لیبدوا لاهلوا احدا)
حالبوکه انلر الله واحده عبادتله امر اولندیلر که اول الله تعالی در (لا اله الا هو) که اندن غیری
آله یوقدر (سبحانه عما یشرکون) اول مشرکینک کاشراک ایتدیکی شیتدن منزهدر (یردون
ان یطفؤا نور الله باقواهم) انلر مراد ایدر لر که شرک و یاتکذیلر الله تعالی نیک وحدانیتله
ولده دن تقدسنه دلالت ایدر حجت و یاقر آن و یاحمدک نبوتن ابطال ایدلر (ویأیی الله الا ان
یتم نوره) و الحال الله تعالی راضی اولمزالا کاکه اعلاء توحید و اعزاز اسلامله انی اتعام ایده
دینلر بیکه اشبو انلرک حالتی تمیلدر محمد صلی الله تعالی علیه وسلمک نبوتن تکذیبله ابطالله
سعیلری شول آفاده منتشر نور عظیمک اطفاسنه سعی ایدن مثیلدر حق تعالی ایه انی نفع
ایله زیاده اولسن دیله (ولو کره الکافرون) اگرچه اندن کافر لر کراحت ایدر لر سده
(هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق) اول الله تعالی رسولنی قرآنله و دین اسلامله
کوندردی (لیظهره علی الدین کله) تا که اول دین اسلامی ادیانک کلیسی اوزره غالب ایده (ولو
کره المشرکون) اگرچه مشرکین اندن کراحت ایدر لر سده (یا ایها الذین آمنوا ان کثیرا
من الاحبار و الرهبان لیا کلون اموال الناس بالباطل و یصدون عن سبیل الله) یا مؤمنلر علماء
یهود و زهاد نصاردن چوق کسلر اموال ناسی بفرحق اکل ایدر لر احکامده رشا خذیلر
و دین اللهدن انلری صد ایدر لر (والذین یکتزون الذهب و الفضة و لا ینفقونها فی سبیل الله)
و شونلر که التون و کومشی جمع و ادخار ایدر لر و انک حقنی سبیل الله اتفاق ایتزلر (فبشرهم
بمذاب الیم) انلره عذاب الیمه تبشیرایت (یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم
و جنوبهم و ظهورهم) یوم قیامتده اول کتزی ایدیلان اموال اوزره نارقونوب قز دریلور
وانکله انی کتزی ایدنلرک انلری و یا انلری و ارقه لری یاندیریلور (هذا ما کنتم لانفسکم
فدوقوا ما کنتم تکتزون) اشبو شول نفسلرکیز ایچون ادخار و کتزی ایتدیکنز شیدر ایددی

ولم یهاجروا مالکم من
ولا یتهم من شیء حتی
یهاجروا وان استصروکم
فی الدین فملیکم النصر الا
علی قوم بینکم وینهم میناق
والله بما تعملون بصیر
شونلر که ایمان کتور دیلر
والله تعالی و رسولیچون
وطنلرندن هجرت ایتدیلر
وفی سبیل الله ماللری
و نفسلرله قتاله مباشرتله
جهاد ایتدیلر که مهاجرلر در
و شونلر که مهاجرینی
دیار لرینه اسکان و اعدا لری
اوزره نصرت ایتدیلر که انلر
انصاردر انلر میرانده
بر بر لرینه و لیلر در
و شونلر که ایمان ایتدیلر ده
هجرت ایتدیلر سز کچون
میرانده انلره و لایتکر
یوقدر (اقربا کزایسه ده)
تا که هجرت ایتینجه اگر
اول هجرت ایتیان مؤمنلر
سزدن دین امرنده کفار
ایله مقاتله ایچون امداد
طلب ایدر لر سزه یاردم
ایتمک واجب اولور مکرکه
اول امداد طلبنده
اولدق لری قوم کفار ایله

سزکیتنکرده عهد و میثاق اولمش اوله اولحاله امداد ایتمک اولمزالا الله تعالی سزک خیر و شر اعمالکزی (کتز)
کوریجیدر (والذین کفروا بعضهم اولیا بعض الا تفعلوه تکن فتنة فی الارض و فساد کبیر) شونلر که کافر اولدیلر
و بر بر لرینه دوستلق ایله معاونت ایدیلر اگر سز امر اولندغ کزکی مهاجر و انصار بر بر لری کزله دوستلق

و معاونت و مظاهرت ایلمز سکر بر یوزنده قتله و اهل کفر ظهورله بیوک فساد اولور (والذین آمنوا وهاجروا
وجاهدوا فی سبیل الله والذین آووا وانشروا اولک هم المؤمنون حقالمهم مغفرة و رزق کریم) شونلر که ایمان کتوروب
الله تعالی بولنده هجرت و جهاد ۱۳۹) ایدیلر دخی شونلر که مهاجرینه مکان و یروب قتال اعداده یاردم ایتدیلر

انلر حقاً مؤمنلر در
انلر ایچون مغفرت
و بیعت رزق کریم واردر
(والذین آمنوا من بعد
وهاجروا وجاهدوا معکم
فاللک منکم واولوا الارحام
بعضهم اولی بعض فی کتاب
الله ان الله بکل شیء علیم)
انلر که صلح حدیبیه دن صکره
ایمان ایدوب هجرت
و سزکله برابر جهاد ایتدیلر
انلر یعنی سابقلر و لاحقلر
ایمان و هجرت و جهادده سز
انلر دن ۱۴۰) انلر سزدنلر
و میراث خصوصنده لوح
محفوظده و حکم الهیده
اولدیفی اوزره مهاجرین
و انصارک اقربا لری بعضیلری
بعضیلرندن اولی در تحقیق
الله عظیم الشان اولده
واخرده و راتقی بیان
و فرض ایتدیکنه و هر شینه
علیمدر

(سورة التوبة مدنیة
وهی مائة و ثلاثون آیه)
بوسوره نك اولنه بسمله
یا زلمسنه حکمت صحابه
کرام رضی الله عنهمک
اختلاف لریدر که بعضیلری

انفال ایله بر سورده در دیدی و بعضیلری هر بری بر سورده در دیدی علی رضی الله عنه دن مرویدر که بسمله امان
ورجیدر بوسوره ایدر بحار بدوسینت امرنده نازل اولمخله بسمله ترک اولندی دیدی عثمان رضی الله عنه دن سؤال اولندقدده
قراندن برشی نازل اولسه افندمن علیه السلام بونی فلان موضعه وضع ایدک دیو پیورردی انفالک خاتمه سنه و بوتوبه نیک

فاتحه سنده كاتب بن ايدم بكاسمه يازدوامر ايمدى انقالدهمى دكلى ايدوكنى بيلم ديدى (براه من الله ورسوله الى الذين
ماهدتم من المشركين) (فيصوا في الارض اربعة اشهر واعلموا انكم غير معجزى الله وان الله مخزى الكافرين) مشركلره
ايتديككز معاهده نصكره انلك تقض عهدلى الله تعالى ١٤٠ ورسولدن براه يعنى اندن برى اولديلر ايجد

سن مشركلره ديكه هر
وجبله مسلمانلردن امين
اوله رق درت ماه استديككز
يرلره كرك وبيلك كه سزه
بويله مهلت ويرلدى الله
تعالانك عجزندن دكلدر
تحقيق الله تعالى كافرلى
دنياده اسير وقتله و آخرته
عذابه ذيل ايديجيدر
بومعاهده دن براه قصه سى
اولدركه پيغمبر من عليه
السلام تبوك غزاسنه
چيقدقه مشركلر بنو ضميره
وبنو كنهان دن غيرى پيغمبر
عليه السلامه اولان
عهدلرني بوزديلر بناء
عليه مسلمانلر امر اولديلر كه
اول عهدشكنلرك عهدلرني
طر حله درت ماه مهلت
ويرلر روايت اولنديكه
بوسوره نازل اولدقه
اولندن اوتوز ياقرق آيتله
صديق رضى الله عنه
امير حاجقله كوندروب
موسمنده اهاالى به تلاوت
امر ايتدى برفاچ كون
سكره على رضى الله عنه
غضبا نام ناقسه بندروب
صديق رضى الله عنه
عقبجه كوندرديكه اندن آلوب على رضى الله عنه قراءت ايله بونك حكمتدن سؤال اولدقهده بيورديكه (اندن)
جبرائيل عليه السلام بو خبري ياسن ياسندن برى كوتورسين ديدى على رضى الله عنه ابو بكر رضى الله عنه
ملاقاتنده روز تروپده صديق خطبه اوقروب ناسه مناسكى تعليم ايلدى روز نجرده على جهره عقبده اول آيتلى

الزكاة الا يطيب بها ما بقى من اموالك حق جل وعلاذك زكاتى فرض ايتسه علت
تاكه انكله بقيه اموالك سكاطيب اوله عمر رضى الله تعالى عنه اشبو آيتدن سؤال اولنديقده
ديديكه اول زكاة آيتك نزولندن اول ايدى زكاة آيتى نازل اوليجق الله تعالى زكاتى امواله
طهارت قيلدى ابن عمر ايدر احد طاعنى دكلو التوم اولديشه مبالا ايتزم قچانكه انك
عددى بيلور وزكاتنى ويرر وانكله الله تعالى به طاعت قيلور اولم (ان عدة الشهور
عند الله اثنا عشر شهرا) الله تعالى عندنده شهورك عدديكه انده مسلمين اوزره زكاة واجب
اولور ورمضان صومى ادا ايديلور و حج احكامى اقامت اولتور وانك غيرى زمانه متعلق عادات
وعبادت بيلتور منازل قراوزره جارى اولور اون ايكي اهله دركه اول محرم وصفر و ربيع الاول
وربيع الآخر وجادى الاول وجادى الآخر و رجب وشعبان ورمضان وشوال وذوالقعدة
وذوالحجة در بوخه شهور شمسه دكلدر كه انك سنه سى اوچوز التمش بش يوم وربع يومدر شهور
هاليله نك سنه سى ايسه اندن ناقصدر كه اول هاليله اوچوز التالى درت يومدر الحاصل شهور شمسه نك
يوز سنه سى شهور هاليله دن يوز اوج سنه اولور (في كتاب الله) حكم الهده وبالوح محفوظده
(يوم خلق السموات والارض) الله تعالى سموات وارضى خلق ايدى لدنبروده بواصر ثابتدر (منها اربعة
حرم) اول اون ايكي شهور هاليله نك دردى رجب وذوالقعدة وذوالحجة ومحرم اشهر حرمدر (ذلك
الدين القيم) اشبو اشهر اربعة نك تحريمى دين قومدر كه اول دين ابراهيم ودين اسماعيل عليهما الصلاة
والسلامدر عرب ايسه انى اول ايكيسندن وارث اولشدر (فلا تظلموا فيهن انفسكم) اعدى شهور
سنه نك چيغنده فعل معصيت و ترك طاعتله نفسلر كزه ظلم ايتكز و يا خود اشهر حرمده نفسلر كزه ظلم
ايتكز قتاده ايدر اشهر حرمده عمل صالحك اجرى اعظمدر انده ظلم دخى ماعداشه ورده اولان ظلمدن
اعظمدر اكر چه ظلم هر حالده اعظم ايسده (وقاتلوا المشركين كافة كما قاتلوكم كافة) جميع مشركينه اشهر
حرمده وغيرينه قال ايدك انلر سزه جميع شهورده قتال ايتديكى كى اشهر حرمده قتالك حكمنده علما
اختلاف ايتديلر بوقوم ديديكه اول ذنب كير ايدى سكره نسخ اولدنى اشبو وقاتلوا المشركين كافة
قوليله وزير پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم حيننده هوزن اوزره وطائف ده شيف اوزره غزا
ايدوب محاصره ايتسى شوالده وذوالقعدة نك بعضنده ايدى وبقوم دخى ديديلر كه اشهر حرمده قتالك
حرمقى منسوخ دكلدر عطاء بن ابى رباح ايدر ناسه حلال اولمزه حرمده ويا اشهر حرمده مشركينه
قتال ايدلر مكر كه مشركين قتاله بادي اوله اول تقدير اوزره انده قتال حلال اولور (واعلموا
ان الله مع المتقين) بيلك كه الله تعالى نك نصر قى اكاطاعت ايدوب اندن خوف ايدلر ايله در
(انما النسي زيادة في الكفر) برشرك حرمقى شهر آخره تاخير كفرده زياده در زيرا كه
اول الله تعالى نك حلال ايتديكى حرام وحرام ايتديكى حلال ايتكدر روایت اولنديكه
عرب اشهر حرمه تعظيم ايدرلردى وانلك عامه معايشى ميدوغارتدن ايدى اوج آى على التوالى

الزكاة ففعلوا سيلهم ان الله غفور رحيم) زمانكه ذى الحجة ومحرم وصفر و ربيع الاول كه وعده ويريلان درت
ماه اشهر حرم كجده نصكره مشركلرى زرده بولورسكز قتل واسير وحبس ايدك وهر عجلده اوتوروب
انلك بوللرني باغليك كه بلاد وقرايه طاغلسونلر اكر انلر توبه ايدوب نمازه اقامت وزكاتى ادا ايدرلر سده بوللرني تخليه

قراءت ايلدى (واذا ان من الله ورسوله الى الناس يوم الحج الاكبر ان الله برى من المشركين) (ورسوله فان يتم فهو خير
لكم وان توليتهم فاعلموا انكم غير معجزى الله وبشر الذين كفروا بعذاب اليم) (والله تعالى ورسولدن يوم حج
اكبرده ناسه اعلام وبياندركه الله تعالى ١٤١ ورسولى مشركلرك عهدندن برشدر اكر كفرو غدردن توبه ايدر سكرز

انندن كف انلره مشقت اولوردى وكاهى حربلى اشهر حرمك بعضنده واقع اولوب تاخيرندن
كراحت ايدرلردى اويله اولسه اول شهرك تحريمى شهر آخره تاخير ايدرلردى مثلا محرمك
تحريم صفره اليقورلردى محرمى استحال ايدرلردى واكر صفرى تحريمى شهر آخره تاخير احتياج
اولدقلرنده انى ربيع آيقورلردى بوموال اوزره تحريمى شهر ايدى شهر تاخير ايدرك تحريمى
سنه نك كنده دور ايتدرلردى اسلام كديكده محرم حق تعالى نك وضع ايتديكى موضعه رجوع
ايتش بولدى بناء عليه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم حجة الوداعده ناسه خطابت ايدوب
ديديكه زمان حق تعالى نك سموات وارضى خلق ايتديكى كونده كى هيته استداره ايتديكه سنه
اون ايكي آى اولوب انك دردى حرام ايلريدر اوچى متواليات ذوالقعدة وذوالحجة ومحرمدر
وبرى منفرد رجدر (يضل به الذين كفروا) اول شهر حرام تاخيريله كافر اوللر ضلالت
زانده ايدرلر (يحلونه عاما) اول شهر حرام تاخيرنى و برينه شهر آخر تحريمى بريل حلال
ايدرلر (ويحرمونه عاما) وبريل انى تحريمى اوزره آيقورلر ديديكه انى اول احداث
ايدن جنادة ابن عوف الكنانى ايدى موسمه جل اوزره طوروب ندا ايدرديكه بيلك كه آلهه كز
محرمى سزه حلال ايتدى سز دخى انى حلال بيلك ديردى وكليجك بيله بيلك كه آلهه كز
محرمى سزه حرام ايتدى سز دخى انى حرام بيلك ديردى (ليواطوا عدة ما حرم الله) تاكه الله
تعالى نك حرام ايتديكى اشهر حرم عددنه موافقت ايدلر يعنى انلر اشهر حرمدن برشهرى حلال
ايتسه لر برينه برشهرى حلالى حرام ايدرلردى حلالدن برشهرى حرام ايتسه لر برينه برشهرى حرامى
حلال ايدرلردى تاكه حرام قيلدقلى اشهر درندن اكر اوليه الله تعالى نك حرام ايتديكى اشهر
عددنه موافق اوله (فيحلوا ما حرم الله) اويله اولسه اشهر حرمده قتالى حلال ايدرلر حق
تعالى نك انده حرام ايتديكى حلال ايتكزه (زين لهم سوء اعمالهم) انلر ضلال وخذلان ايدرلر
شول سيدنكه اعمال قبيحه لرى انلره ترين اولدى حق كه انى حسن ظن ايتديلر (والله لا يهدي
القوم الكافرين) الله تعالى كافرلى دين حقدن امر اضلر بيجون انلر اكارشاد ايتزم (يا ايها الذين
آمنوا مالكم اذا قيل لكم انفروا في سبيل الله انما قلتم الى الارض) يامؤمنلر سزه نه اولديكه فى
سبيل الله جهاده چيچك ديلسه ارض وما كسكزه ملازم اولوب خروجدن ثاقل وتباطى
ايدرلر (ارضيتم بالحياة الدنيا من الآخرة فامتع الحياة الدنيا في الآخرة الا قليل) آخرت
ونعيمندن بدل دنيانك حيات وغرورنه راضى اولور ميسر دنيابه تمت ايسه آخرت جنبنده دكل الا
شى قليل مستحقدر وقتا كه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم طائفدن رجوع ايدوب تبوك غزاسنه
امر اولديلر اول ايسه ايام صيفده واشتداد حرده وزمان عسرتده اولمغن صحابه خروجهده ثاقل
ايديجك الله تعالى اشبو آى ازال ايله انلره عتاب ايتدى (الا تنفروا ويذبكم عذابا اليما) اكر غزايه
خروجله امر اولديككز دنصكره كاخروج ايتز سكز الله تعالى سزه دنياده حبس مطرله و آخرته
نارله عذاب ايدر (ويستبدل قوما غيركم) وسرك بريكزه برقى كتور كه انلر كاسزدن زياده

الزكاة ففعلوا سيلهم ان الله غفور رحيم) زمانكه ذى الحجة ومحرم وصفر و ربيع الاول كه وعده ويريلان درت
ماه اشهر حرم كجده نصكره مشركلرى زرده بولورسكز قتل واسير وحبس ايدك وهر عجلده اوتوروب
انلك بوللرني باغليك كه بلاد وقرايه طاغلسونلر اكر انلر توبه ايدوب نمازه اقامت وزكاتى ادا ايدرلر سده بوللرني تخليه

ایده که نوبه استرلر سه کتسونلر تحقیق الله عظیم الشان توبه ایدنلر غفران و رحمتی احسان ایدیمیدر (وان احد من المشرکین استجارک فاجرہ حتی یسمع کلام الله ثم ابلفه مامنه ذلک بالهم قوم لایعلمون) اگر اول قتل واسر و سائرله امر اولان مشرک کردن بری کلوب سندن امان و سکا قوکشو اولق ﴿ ۱۴۲ ﴾ استرله مساعدہ ایلہ تاکہ کلام اللهی

ایشیدوب متصح اوله بوندنصرکه اسلامه کلمه اتی خانه سه کوندن بعدہ اقتضا ایدرله انکله مقاتله ایلہ انلرہ بوامان و یرمک اول سیدندرکه انلر وحدانیت خدای بیلمز بر قوملردر (شاید بوامانله فکر ایدر (کیف یکن المشرکین عهد عند الله وعند رسوله الا الذين هادتهم عند المسجد الحرام فاستقاموا لکم فاستقیموا لهم ان الله يحب المتقین) الله تعالی ورسولی عندندہ مشرکدر ایچون نیجه عهد اوله بیلورکه انلر نقض عهد ایدرلر انحق شونلرکه یعنی بنی ضمیره وکنانه که مسجد حرامده انلرله معاهده ایتشدکر مادامکه انلر عهدلرندہ طوب استقامت ایدرلر سزدخی استقامت ایدک تحقیق الله تعالی نقض عهددن صاقتلری سور (کیف وان یظهروا علیکم لایرقبوا فیکم الا ولائمة یرضونکم بافواهم و تابی قلوبهم و اکثرهم فاسقون) مشرکله نیجه عهد اولورکه اگر انلر سزک اوزریکزه ظفر بولسلر (سکا قرابت وعهدہ رعایت ایتز سزی وعده ایمان وعهدله لسانلریله خوشنود ایدرلر مع هذا قلبری اندن ابا و امتاع ایدر وانلر اکثری مشرکلردر کفر و نقض عهددن اجتناب ایتزلر (استروا بآیات الله تمنا قلیلا فصدوا عن سبیلہ

ایطاعت ایدرلر (ولا تضروه شیئا) والحال خروجی ترکله سزا کاضرر ایتز سز زیرا اول هر شیدن غنیدر ثاقلکز انک دینه نصرته قدح و یرمز (والله علی کل شیء قدير) الله تعالی هر شیدن قادردر (الانصروه فقد نصره الله) اگر سز غزایه خروجی ترکلر سولند نصرت ایتز سکز الله تعالی اکانصرت ایدرلر سکز اکانصرت ایددی (اذا خرجہ الذين کفروا ثانی اثین) شول وقتن که اول رسول علیه السلاهی کافرلر مکهدن چیقاردیلر حالبوکه انکله ابوبکر دن غیری کیمه یوغیدی (اذهما فی الفار) اول ایکیسی جبال مکهدن جبل ثورده بر غارده ایدیلر (اذ یقول لصاحبه لا تحزن ان الله معنا) اول صاحی ابوبکر رضی الله عنہ دیریکه محزون اولفل الله تعالی نیک عصمت و معوتی بزمه در (فانزل الله سکتند علیه) الله تعالی اکا و یصاحی ابوبکره سکتند سین ازال ایدیکه انک عندندہ قلوبه سکون کلور (واتیده یجنود لم تروها) و سزک کور مدیککز جنودله اکا تقویه ایددی یعنی ملائکه ایلہ کیم اتی غارده حراست ایدوب وجوه کفاری اتی انده کور مکدن صرف ایتدیلر (وجمل کلمة الذين کفروا السفلی) و کفره نیک کفره دعوتن و یاشرکن منفضد و مغلوبه قیلدی (وکلمة الله هی العلیا) حالبوکه الله تعالی نیک توحیدی و یادینده دعوتی علیادر (والله عزیز حکیم) الله تعالی امرنده عزیز و تدبیرنده حکیمدر (انفروا خفا و ثقلا) الله تعالی نیک سیلنده جهاد ایچون صحاح و مراض شبان و شیوخ رکان و مشاة سلاحسز و سلاحلو فقراء و اغنیاء اولدیفکز حالده خروج ایدک پس بوتا کیداجلیچون ابن ام مکتوم رضی الله عنه اعی ایکن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم یار رسول الله بکادخی خروج و اجمیدر دیدیکندہ دیدیکه نعم حتی که لیس علی الاعی حرج آیتی نازل اولوب قموده اکا و انک امثالی اصحاب اعذاره رخصت و یرلدی (وجاهدوا باموالکم و انفسکم فی سبیل الله) والله تعالی نیک سیلنده مالریکز و نفسلریکزدن امکانکز اولان شیدله چالشک (ذلکم خبر لکم ان کتم تعلمون) ایددی اشبوخصلت سز خبر لودر اگر انک خیر ایدو کین بیلور سکز زیرا که الله تعالی اتی سزچون اختیار ایددی اوله اولسه اکامبادرت ایدک بعدہ تبوک غزاستدن تخلف ایدن منافقین حقندہ نازل اولوبدرکه (لوکان عرضا قریبا و سفرا قاصدا لا تبوءک) اگر انلرک دعوت اولنلری شول قریب سهل المأخذ نفع دنیویه و یاسفر متوسط اولسدکا اتباع ایدلر دی و تخلف ایتدیلر دی (ولکن بعدت علیهم الشقة) لکن انلرله انلر قصد ایدک لری سفر مافد بیدمشقله قطع اولنور اولدی (وسجلفون بالله لو استطفنا لخرجنامعکم) و سکا عین ایدرلر که اگر سعه مال و زادله قدرتمز اولسه سنکله سبیل اول غزایه خروج ایدرلر (بہلکون انفسهم) حلف کاذبه نفسلرین هلاک ایدرلر (والله یعلم انهم لکاذبون) الله تعالی بیلورکه انلر حلفلرندہ کاذبلردر (عفا الله عنک لم اذنت لهم) یا محمد الله تعالی سنی عفو ایدہ نیچون انلرله قعوده اذن و یردک حتی که سندن استیذان ایدوب اکاذبیلہ اعتلال ایتدیلر نیچون توقف ایتدک (حتی تبین لک الذين صدقوا و تعلم الکاذبین) تاکه اعتذارنده صادق اولنلر

الندوده جمعیت و اتفاقله پیغمبر علیه السلاهی مکهدن اخراجہ قرار و یردیلر یاخود یهودیلر مدینه دن اخراجہ سی ایتدیلر حال بوکه انلر اولکی کره نقض عهد و مقاتله بد ایتدیلر یا سز انلرله محاربه دن قورقرمیسز الله تعالی نیک عقابندن قورقق دخی احق و البقدر امدی اگر سز مؤمنلر ایسکر قتال امری ترک ایتدک (قاتلوهم یذبهم الله بایدیکم

(الهم ساء ما کانوا یعملون) انلر هو الریبه تبعیت ایلہ الله تعالی نیک ایتلر فی آرزها ایلہ تبدیل ایتدیلر و ناسی الله تعالی نیک یولندن جو یردیلر انلر نه قیبح عمللر ایشدیلر (لا یرقبون فی مؤمن الا ولائمة و اولشک هم المعتدون) اول مشرکدر مؤمن حقندہ قرابت وعهدہ مراعات ایتزلر ﴿ ۱۴۳ ﴾ انلر حدی تجاوز ایدن عهد شکن اشرارلردر (فان تابوا و اقاموا الصلوة و اتوا زکاة فاضوانکم فی الدین و نفصل الایات لقوم یعلمون) اگر انلر کفردن توبه و نمازه اقامت وز کاتی ادا ایدرلرله انلر دینده سزک قدداشلر یکردر فهم و تفکر ایدن قوم ایچون بز ایتلریمزی بیان ایدرلر (وان نکثوا ایمانهم من بعد عهدهم و طعنوا فی دینکم فقاتلوا ائمة الکفرانهم لایمان لهم لهم یتهمون) اگر عقد عهد ایتدک نصرکه عهدلری بوزوب دینکزه طعن و احکام اسلامی تعیب ایدرلرله اول اهل کفرک رؤسانی قتل ایدک که انلرک عهد و پیمانده نباتلری یوقدر شایدکه انلرک شرک و طعندن رجوعی اوله (الاتقاتلوه قوما نکثوا ایمانهم و همو باخراج الرسول و هم بدؤکم اول مرة اتخسونهما فوالله احق ان تخسوه ان کتم مؤمنین) شول قوم قتال ایتز میسکرکه عقد صلحی فضله بنوبکره اطاعت ایتدیلر و دار

سکامتین اولیدی و اندن کاذبلری بلیدک (لایستأذنک الذين یؤمنون بالله والیوم الآخر ان یجاهدوا باموالهم و انفسهم) یا محمد الله تعالی یه و یوم آخره ایمان کتورنلر ماللریله و نفسلریله جهاد ایتدک سندن اذن طلب ایتزلر بلکه اکامبادرت ایدرلر یوخسدانده توقف ایتزلر (والله علیهم بالمیقین) الله تعالی تقوی اهلنی بیلور اجزل ثوابله انلرله جزاء قیلور (انما یستأذنک الذين لایؤمنون بالله والیوم الآخر) جهاددن تخلفه سندن استیذان ایدرلر انلرکه الله تعالی یه و یوم آخره ایمان کتورنلر (وارتابت قلوبهم) و قلبلری شک و نفاق ایدر (فهم فی ریبهم یترددون) که انلر شک و نفاقلرندہ متحرلردر (ولو ارادوا الخروج لاعدوا له عدة) اگر انلر غزایه خروج مراد ایتدلر انکیچون متاع و کراعدن اهد و قوت تهیه ایدلر دی (ولکن کره الله ان یبائهم فبطهم) لکن الله تعالی انلرک خروجندن کراحت ایدوب انلری خروجدن منع و حبس ایلدی (وقیل اقمند و امع القاعدین) انلرک قلوبنه اسباب خذلان القاء اولنوب دینلر دیکه سیو کتورده نساء و صبیان ایلہ و یامعذورین ایلہ قعود ایدک (لوخرجوا فیکم ما زادوکم الا خیالا) اگر اول منافقین سزکله غزایه چیقدرلر انکله سز فساد و شرلرین ارتورلر دی (ولا وضووا خلالکم) و اراکزه نمیدونقل حدیثله عداوت و بغضاء ایقاعنه اسراع ایدلر دی (یفونکم الفتنة) سزچون مفتون اوله حق شیء طلب ایدرلر هزیمت و شره و قوعکزکی (وفیکم سماعون لهم) و اراکزه انلرک جاسوسلری واردرکه سزک کلامکزی انلرله نقل ایدرلر و یاخود انلرک قولن ایشدوب انلرله اطاعت ایدرلر (والله علیهم بالظالمین) الله تعالی ظالملرک ضما تری بیلور (لقد ابتغوا الفتنة من قبل) بوندن اول یوم احدده انلر امرکی تشتت و اصحابکی تفريق مراد ایتدیلر (و قلبواک الامور) و سنکیچون مکاید و حیل تدبیر و اوامرکی ابطالده آرالرین تدبیر ایتدیلر (حتی جاء الحق و ظهر امر الله) حتی که نصر و تأیید الهی اربوب دینی عالی اولدی (و هم کارهون) حالبوکه انلر اندن کاره لردر (ومنهم من یقول اننلی ولا نفتی) منافقلرک بعضی سکا دیرککه بکا غزادن تخلفه اذن و یربوخسد بکا اذن و یرمکله بنی عصیان و مخالفتله ایقاع ایتکل ﴿ ۱۴۴ ﴾ و قتا که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم تبوک غزاسته تجهیز ایددی جبدن قیس نام منافقه دیدیکه استرمیدک کیم بزمه روم دیارنه واروب اندن کندیکه سراری و وصفاء کتورده سن دیدیکه یار رسول الله قوم بنی بیلورلر که بن نسلله مفرمن قورقارینکه روم قزلرن کوربحک صبر ایدمیم بکا اذن و یرکد قالوب کتیم و سکا مالله اعانت ایلیم پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم اندن اعراض ایدوب فالغه اذن و یردی شانده بو آیت نازل اولدی (الافی الفتنة سقطوا) اکاه اولک که انلر فتنة تخلف و نفاقه دوشدیلر (وان جهنم لخیطة بالکافرین) و یوم قیامتده جهنم کافرلری کندویه جمع ایدیمیدر (ان تصبک حسنة تسوهم) یا محمد اگر بعض غزواتکده سکا ظفر و غنیمت ایرسد منافقلره حزن و یرر (وان تصبک مصیبة بقولوا قد اخذنا امرنا من قبل) و اگر

الندوده جمعیت و اتفاقله پیغمبر علیه السلاهی مکهدن اخراجہ قرار و یردیلر یاخود یهودیلر مدینه دن اخراجہ سی ایتدیلر حال بوکه انلر اولکی کره نقض عهد و مقاتله بد ایتدیلر یا سز انلرله محاربه دن قورقرمیسز الله تعالی نیک عقابندن قورقق دخی احق و البقدر امدی اگر سز مؤمنلر ایسکر قتال امری ترک ایتدک (قاتلوهم یذبهم الله بایدیکم

وینحزهم وینصرکم علیهم ویشف صدور قوم مؤمنین) سزا نلره قتال ایدک که الله تعالی سزک الیکزله انلره قتل وهزیمت واسیرک واوزرلرینه غلبه ایله عذاب ایده ومؤمنلردن بر قومک صدورینه شفا ویره (که انلر بنی خزاعه یاخود یمندن بر قوم مدرکه مکّه یکلوب اسلامه کلدیلر مشرکلردن جوق ﴿ ۱۴۴ ﴾ اذیت کوروب پیغمبر علیه السلام شکایت

ایتدکلرند انلری فرج
قریب ایله مزده بیوردی
(ویدهب غیظ قلوبهم
ویتوب الله علی من یشاء
والله علیم حکیم) اول
مشرکلردن اذیت چکن
قومک قبللردن الله تعالی
مؤمنلره نصرت احسانیه
کدرلرینی کیدرور ﴿ ۱۴۵ ﴾ اهل
مکّه دن دینلرینه توبه
ایلله اسلام روزی قیلر الله
تعالی توبه ایدنلری ییلجی
وتوبه قبولی حکم ایدیلر
(ام حسینم ان تترکوا ولما
یعلم الله الذین جاهدوا منکم
ولم یتخذوا من دون الله
ولا رسوله ولا المؤمنین
ولیجوه والله خیر بما تعملون)
ای مؤمنلر سزدن جهاد
امری ترک اولنورمی ظن
ایدر سز ودخی سزدن
خاوصله جهاد ایدنلری
والله تعالی ورسولی
ومؤمنلردن غیری سرلرینی
افشا یتیموب و دوست اتخاذ
ایتمیلنلری الله تعالی بیان
ایتمیزی ظن ایدر سز الله تعالی
سزک عملکزدن واندن
غیر سزکزه ایدوکندن

خیردر (ما کان للمشرکین ان یعمروا مساجد الله ساجدین علی انفسهم بالکفر اولک حبیط (اکا)
اممالهم وفی النارهم خالدون) مشرکلر ایچون الله تعالی انک مسجدرلرینی تعمیر ایتمک سزا اولدی نفسلری
اوزره کفره شاهدلر اولدقلری حالده انلرک عمللری شرک سبیلله باطل اولوب انلر دایم جهنمه قالدیلر ﴿ ۱۴۶ ﴾

مرویدر که عباس رضی الله عنه اسیر اولدقده مسلمانلر انی کفر وقطع رحله تعیللر ایشیلر عباس رضی الله عنه سز بر
قباحتیزی سویلر سکرده ایلکلریمیزی سویلر سکر دیدی علی رضی الله عنه سزک محاسنکزدن دیدی عباس
رضی الله عنه مسجد حرامی تعمیر ﴿ ۱۴۵ ﴾ ایدر سز کعبه یی اورتر و حجاجه سوویرر دیدی الله تعالی بو

ای ای ازالله عباسک قولی
رد ایلدی (انما یعمروا
مساجد الله من آمن بالله
والیوم الاخر و اقام الصلوة
واتی الزکوة ولم یخس الا الله
فمن اولک ان یکنوا
من الممتدین) الله تعالی انک
مسجدرلرینی انجوق اول
کیسهلر تعمیر ایدر که الله
تعالیه و آخرته ایمان ایده
و نماز اقامت وز کاتی ادا
ایده و دین امرنده الله
تعالادن غیری کیسه دن
قورقیه بویله کیسهلر
هدایت و اصل اولوب طریق
نجاتی بولورلر (اجعالم
سقایه الحاج و عماره المسجد
الحرام کس آمن بالله والیوم
الاخر و جاهد فی سبیل الله
لا یستون عند الله والله
لا یمدی القوم الظالمین)
سز حجاج سقایتی
و مسجد حرام عمارتی الله
تعالیه و آخرته ایمان
کتورنلر وفی سبیل الله
جهاد ایدنلر کیسه قیلر سز
﴿ ۱۴۷ ﴾ مشرکلرک افعال باطله لرله
مؤمنلرک اعمال متبهرلری ﴿ ۱۴۸ ﴾
عند الله برابر اولر الله تعالی

اکا کیره لویا بر موضعکه اکا صوبله لر سر عتله اندن جانیه اقبال ایده لر دی بر حیلته کیم انلری اندن
دوندر برشی اولمیدی یعنی انلر سزدن مخلص ومهرب بولسلر سزدن مفارقت ایدر لر دی
(ومنهم من یلزمک فی الصدقات) یا محمد منافقلرک بعضی صدقات قسمنده سنی تعیب ایدر
(فان اعطوا منها رضوا وان لم یعطوا منها اذاهم یحطون) اگر اول صدقاتدن ویرسلر لر قسمنده
راضی اولورلر واکر اندن ویرسلر لر حکمت ایچونکه انی الله تعالی ورسولی بیلور انجنورلر
ویاخود جوق ویرسلر لر سوینورلر آز ویرسلر لر انجنورلر ﴿ ۱۴۹ ﴾ دینلرکه اشبو آیت ذوالخویر صرة
التمیمی شاننده نازل اولوبدر اسمی خرقوص بن زهیردر خوارجک اصلیدر ﴿ ۱۵۰ ﴾
ابوسعید الخدری ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم قتده ایدک ناسه حنین غنائن قسنت
ایدر دی ذوالخویر صرة کلوب دیدیکه یارسول الله عدل ایت پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
ایتدی بن عدل ایتیمیک کیم عدل ایدر عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ایتدی یارسول الله بکا اذن
ویرکه اشبونک بوین اورم پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدی انجتمک ﴿ ۱۵۱ ﴾ دینلرکه
منافقلردن ابوالخواط شاننده نازل اولوبدر دیدیکه صاحبکزه نظر ایتیمیز که صدقاتی قیون
چو یانلرینه قسنت ایدر ومع ذلك کندوی عادل زعم ایدر (ولوانهم رضوا ما اتیمهم الله ورسوله)
اکر انلر الله تعالی انک ورسولک غنیمت ویا صدقه دن ویردیکنه راضی اولسلر (وقالوا حسبنا
الله) حق تعالی انک بزه فضلی کفایت ایدر دیسلر (سیئنا الله من فضله ورسوله) الله تعالی
بزه رزقندن ورسولی غنیمتدن اشبو کونده ویرلاندن اکثر ویرلچان انک عندنده وسعت اوله
(انالی الله راغبون) بزالله تعالی انک فضلنه راغبلر زاول بزی صدقه دن واموال ناسدن دیلر سه
غنی ایدر ایددی اشبو مواظظ الهیه ایلله متظ اولسلر انلره خیر لویایدی (انما الصدقات) زکاة
ناسدن سکر صنف ایچوندر که ذکر اولنور ﴿ ۱۵۲ ﴾ زیادین الحارث رضی الله تعالی عنه ایدر بن
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم واروب بیعت ایتدم بر رجل کلوب دیدیکه یارسول الله
بکمال زکاتدن ویرکل پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایتدی الله تعالی زکاة امرنده نی ونه
غیرک حکمنه راضی اولدی بلکه انده کندی حکم ایدوب مصارفن سکر صنف ایتدی اگر سن
اول اصنافدن ایسک حقکی ویره یی واول اصناف اشبونلردن که ذکر اولنور (للفقراء والمساکین) یعنی
زکاة مصارفی اولان فقره صنفه و مساکین صنفه صرف اولنور فقیر اولدر که حاجتدن بر موقعه واقع
اولور مال وکسی اولید و مسکین اولدر که مال ویا کسی اوله لکن کندویه کفایت ایتیمه اشبو
معنایه ﴿ ۱۵۳ ﴾ اما السفینة فکانک لمساکین ﴿ ۱۵۴ ﴾ قولی دلیلدر و پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
حق تعالی دن مسکنی سؤال ایدر دی وفقردن تموز ایلدی ویر قوله معنی عکس اوزره در
﴿ ۱۵۵ ﴾ اومسکینا ذامتربه ﴿ ۱۵۶ ﴾ دلالتیه بالجملة فقر و مسکن حاجت و صنف حالدن عبارتدر فقیر شول
محتاجدر که حاجت انک فقار ظهرفی کسرایده و مسکین شول ضعیف النفسدر که قوت طلبنده

شرکه نفسلرینه ظلم (نیان) (ثانی) (۱۹) ایدیلرله هدایت ایتیمز ﴿ ۱۶۰ ﴾ مرویدر که زمان جاهلیته بعضا
حجاجه شربت ویرلر دی پیغمبر علیه السلام اول منصبی عباس رضی الله عنه یه و عمارت مسجد حرامی شیه بن طلحه یه
سپارش ایتشیدی بر کون علی رضی الله عنه انک یاننده عباس وشیه بو خد متلرله اقتضار ایلدی لر علی رضی الله عنه دخی اسلام و جهادله

فخر ایلدی حق تعالی علی رضی الله عنہ تصدیقه بو آیت کریمه ایزال ایلدی (الذین امنوا وهاجروا وجاهدوا فی سبیل الله باموالهم وانفسهم اعظم درجه عندالله واولئک هم الفائزون) انلرکه ایمان ایتدیلر و مکدن مدینهیه هجرت ایتدیلر و فی سبیل الله ماللری و نفسلریله جهاد ایتدیلر ﴿ ۱۴۶ ﴾ عندالله درجه عظمایه نائل اولدیلر و انلر

ایکی جهاند آمین و ناجیلر در (بیشتر هم و تبهم بر حقه و رضوان و جنات لهم فيها نعيم مقيم خالدين فيها ابدًا ان الله عنده اجر عظيم) دیلری جل شانہ انلری رحمت و خوشنودلق و جنتلریله مژده ایدراندہ انلر ایچون نعيم دائمی واردرکه ابدہ ابدی دائمدر ابدہ عندالله اجر عظیم واردرکه نعمت دنیا اکانستله حقیر و هیچ کیدر (يا ايها الذين امنوا لا تخزوا آباءكم و اخوانكم اولياء ان استحبوا الكفر على الايمان ومن يتولهم منكم فاولئک هم الظالمون) ای مؤمنار بابالریکیز و قرداشلریکیزدن کفری ایمان اوزرینه ترجیح ایدوب هجرتدن کپرو طور انلری دوست اتخاذا ایچیک سزدن کیم که انلری دوست طور تبه دوستقلری معکوس اولغله نفسلرینه ناسلم ایدیلر در ﴿ ۱۴۷ ﴾ مریودرکه پیغمبر من علیہ اسلام هجرتله امر ییور دتمه بعضلرینک ابواقربا و اهل و عیاللری بزری براغوب ضایع ایتمکزدیو فریاد وزاری ایتدکلرنده رقت (واغنه) و شفقت مانع هجرت اولغله بو آیت کریمه نازل اولدی (قل ان کان اباؤکم و ابناءکم و اخوانکم و ازواجکم و عشیرتکم و اموال ان ترقتموها و تجارتة تخشون کسادها و مساکن ترضونها احب الیکم من الله ورسوله و جهاد فی سبيله فترتصوا حتی یأتی الله

باضره والله لا یهدی القوم الفاسقین) یا محمد اول هجرتی ترک ایدنلرم دیکه اکر سزک بابالریکیز و اوغلریکیز و قرداشلریکیز و زوجلریکیز و عشیرتکیز و کسب اولنلش ماللریکیز و کسادندن قورقدیقکیز تجارتکیز و خوشنود اولدیغکیز مسکولریکیز الله تعالی دن و رسولدن ﴿ ۱۴۷ ﴾ و انک یولنه جهاددن سزلرم محبتلو ایسه امدی الله تعالی نک عاجلا

و اجلا کله جک عقوبت امرینه حاضر و منتظر اولک الله تعالی اطاعتدن خروج ایدن قومه توفیق و هدایت و یرمن (روایت اولندیکه آیت سابقک نزولنده هجرتده تخلف ایدن مسلمانلر بزقائل و عشایر ییتنده تجارتله مشغول هجرت ایتدیلمک حالده بدر و فرزندلر مزدن و یدمزده اولان تجارتدن منقطع بیکیس و بیمال قاله جعفر دیمیلرله بو آیت کریمه نازل اولدی (لقد نصرکم الله فی موطن کثیره و یوم حنین اذا جئیکم کز تکم فلم تغن عنکم شیئا و ضاقت علیکم الارض بما رحبت ثم ولیم مدبرین) تحقیق الله تعالی جوق جنک محللر نده و مکه ایله طائف ییتنده اولان حنین حری کونشده سزه نصرت و یردی سزک کز تکز سزه عجب و یردیکه اول کز تکز قضاء اللهدن برشی دفع ایتمدی و اول واسع وادی سزه ضیق اولدی بده هزیعت ایله دشمنه ارقه و یردیکز (ثم انزل الله سکینه علی رسوله و علی المؤمنین و انزل جنودالم تروها و عذب الذین کفروا و ذلک جزاء الکافرین) اول هزیعتده سکینه الله تعالی سبب سکونت اولان رحمتی رسولی و مؤمنلر اوزرینه کوندروب و سزک کورمدیکز ملائکه عسکرینی دخی سزه ازال ایلدی و کافرلری قتل و اسیر ایله تعذیب ایتدی ایشته بونلر دنیا ده کافرلرک کفری جزا سیدر (ثم ینوب الله

واغنه حنیفه قولیدر (وفی الرقاب) و دخی رقاب فککنه صرف اولنور که اول مصارف زکاتک صنف خامسیدر یعنی مکاتبرک نجوی اداسته اندن برسم و یریلور و بر قوله انکله رقاب اشترا و اعتاق اولنور که اول مالک واحد قولیدر و بر قوله اساری فدیسه سنه صرف ایدیلور (والفارمین) و دخی مدیونلره صرف اولنور که اول مصارف زکاتک صنف سادسیدر غارمون ایکی قسمدر بر قسمی شول کسبلر در که نفسلریچون معصیت اولیان شینده دین ایدیلر ایددی دینلرینه و فادایدر ماللری یوفیسه سهم غارمیندن اول دین اداء اولنور و فادایدر مالی واریسه انلره زکات و یرلمز و بر قسمی دخی معرووف و اصلاح ذات البین ایچون دین ایدیلر ایددی انلره اول دینلرین قضا ایدیه جک دکلو مال زکاتدن و یریلور اکر چه غیر ایدده ﴿ ۱۴۸ ﴾ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا تحل الصدقة لغنی الا لخمسة لغازی فی سبیل الله و لغارم و اورجل اشتراها بماله و اورجل له جار مسکین فتصدق علی المسکین فاهدی المسکین لغنی اولعامل علیها ﴿ ۱۴۹ ﴾ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر غنییه صدقه حلال اولمز مکرکه انده بش خصلتک بری اوله غازی فی سبیل الله اوله و یامدیون اوله و یاصدقی مالیه اشترا ایدیه و یابرر جک جار مسکینی اولوب اول مسکین کندویه تصدق اولنن شیئی غنی یه اهدا ایدیه و یاصدقیه عامل اوله (وفی سبیل الله) و دخی جهاده صرف اولنور که اول مصارف زکاتک صنف سابعیدر ایددی یحان غزاه خروچ مراد ایدیه لرفقه و کوه و سلاح و سائر لوازم ایله انلره استعانت اولنور اکر چه غیر ایدده و اکثر علماء عندنده اندن هجرشی و یرلمز و بر قوم دیدیلر که سهم سبیل الله هجره صرف اولغی جائز اولمز که اول ابن عباس رضی الله تعالی عنهدن مروی حسن و اسحاق واحد قولیدر (وابن السبیل) و دخی شول مسافره صرف اولنور که اول مالندن منقطعدر و مصارف زکاتک صنف ثامسیدر هرکه که سفر مباح مراد ایدوب لکن مسافه قطع ایدیه جک مالی اولسه زکاتدن اکافی قطع ایدیه جک دکلو مال و یریلور کرکسه اول واره جفی بلده ده مالی اولسون و کرک اولسون قتاده ایدر انکله مراد ضیفدر فقهاء عراق دیدیلر که انکله مراد حاج منقطعیدر (فریضة من الله) اشو اشیاء الله تعالی دین فریضة اولدینی حالده (والله عليم حکیم) الله تعالی عبادندن زکاته مستحق و غیر مستحق بیلور حکمتله هرشیئی موضعنه وضع ایدر علماء صدقاتک قسمی کیفیتده وانی اصنافک بعضنه صرفک جوازنده اختلاف ایتدیلر بر جاعت دیدیلر که انی اصنافک بعضنه صرف جائز اولمز سائر اصنافک وجودیله که اول شافعی قولیدر و هر صنفک حصصی جائز اولمز که اوج کشیدن اقله صرف اولنلر انده اوج کشی بولنور کن و اکر بعض اصنافده برکشیدن غیره بولنر سده اول صنفک حصصی جیعا کاصرف اولنور مادامکه حد استحقاقدن چقیمیه و اکر حاجتی منتهی اولوب زیاده شیئی فالور سده اول اصناف باقیته رد اولنور و بر جاعت دیدیلر که اکر برکتنه جیج زکاتی سکر اصنافدن یالکیز بر صنفه و یابرر شخصه صرف ایتسه جائز اولور و الله تعالی نک

من بعد ذلك على من يشاء والله غفور رحيم (بوجنك نصكره الله تعالى انلردن ديلديكني توبه واسلامه معزز ايلدي الله تعالى توبه ايدنلره مغفرت ورجيله كرم ايديجيدر روایت اولنديكه پيغمبر من عليه السلام مکه فتحند نصكره مهاجريندن اون ايكي بيك واهل مکه دن ايكي بيك كشيده ۱۴۸ هـ هو اذن وثيقيله كه انلر انجق درت

بيك ايديلر انلرله مقاتله ايجون حنينه كشدلر انصار دن سلمه بن سلامه بن وقش اول آنده بزومقدار مشركينه مغلوب اولمز ديدى پيغمبر عليه السلام بونك بوكلامندن خبردار اولدقده متالم اولدى اراقيد قتل شديد اولوب مسلمانلر منهزم اولديلر رسالتيپناه عليه السلامك يانسند على وعباس وابوسفیان بن الحارث وعبدالله بن مسعود رضی الله عنهم دن غيري كيمسه قالدی واول كسون عليه السلام بريضا قاطره سوار اولمشيدى قاطرى دشمن طرفه سورمكه عباس ديزكيني وابو سفيان اوزنيكسنى طورتدي عباس رضی الله عنه احماسي چاغرمفه امر ايلدي عباسك صداسي زياده اولمغه ندا ايتدكه بر مقدار كيمسه جمع اولديلر وحق تعالى بشييك ملك امداد كوندرمكه مشركلر اوزره هجوم و برقيضه طيراق اخذ ايدوب دشمن طرفه صاجدى جمله سنك كوزلرينه طولوب مشركلر منهزم اولديلر انلرك عيال (انى)

واولادوماللى اولمغه اشعيرلردن ابو عامرى كوندروب اول عيال وماللى جمرانه نام محله كتورديلر التي بيك اسير وكلي حيوانات ومال اولمغه مسلمانلره قسيمي ايلدي بصد هوازن اهاليلى مسلمان اولدقلردن

مال واسيرلرك ردنى رجا ايديلر فخر رسالت عليه السلام بومال واسيرلردن بري اختيار ايدك بيوردى انلر اسيرلرى اختيار ايتديلر پيغمبر عليه السلام الله تعالىه محدثا ايدوب محابه باشبو اخوانلر تائبين اولدقلرى حالده كلديلر بن انلرك اسيرلرى ويرمكى ۱۴۹ هـ رأى ايتدم رضاسيله ويرن ورسون مطيب اولمين بكا قرض ورسون صكره برينه ينه اسير ويرم بيوردى محابه جمله رايزره ايديلر تسليم ايدره رز ديديلر تكرار قومكزه سؤال ايدك بيورملىله لى السؤال جمله مى رضا كوسترديلر (بايها الذين آمنوا انما المشركون نجس فلا يقربوا المسجد الحرام بعد عامهم هذا وان خفتم عيلة فسوف يغنيكم الله من فضله ان شاء الله عليم حكيم) اى مؤمنلر مشركلر نجاستدر بوسنه دنصكره انلر مسجد حرامه قريب اولسونلر اول هجرتك طقوزنجي نه سيدر اكر سز انلرك حرمدن منع اولملىله اخذ وعطا وكسب وكار اوليوب فقر وقوعندن قورقارسكز حق تعالى مراد ايتديكي حالده كندو فضلندن سزى يقينه غنى ايدر تحقيق الله عظيم الشان قوللرينك احوالى بيليجي واغشاده حكمتي اجرا ايديجيدر ديلديكه

انى قبول ايدوب سرگزى كشف ايتمز والحال قولكزى قبولي حالكزى بيلديكندن دكلدر بلكه سزه رفق وترجندلر (والذين يؤذون رسول الله لهم عذاب اليم) شونلركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ايداه ايدله انلره عذاب اليم واردر (يحلفون بالله لكم ليرضوكم) منافقلر سزه اعتذار ايدوب الله تعالى به عين ايدلركه سزى كنديلردن راضى ايدلر (والله ورسوله احق ان يرضوه) الله تعالى ورسولى طاعت ووقافله ارضا اولمغه احقدر (ان كانوا مؤمنين) اكر قبللرله مصدقين ايدلر منافقلردن رجاعت پيغمبر من صلى الله تعالى عليه وسلمي سويلشوب ديديلركه اكر محمدك قولى حق ايسدزچيردن شرمكركه اول اراده طامرين قيس دينور بر غلام وارايديكه انصار دن ايدى اول مقاله لرينه ياوزلنوب ديديكه والله محمدك قولى حقدر وسز چيردن شرم سزيمده پيغمبر من صلى الله تعالى عليه وسلمه انى خبر ووردى اول انلرى چاغروب سؤال ايتديكند عامر كذب ايدرديو عين ايتديلر پيغمبر من صلى الله تعالى عليه وسلم انلرى تصديق ايتدى عامر ايسه يالهي صادق تصديق وكاذبي تكذيب ايت ديودعا ايديجك اشبوايت نازل اولدى (الم يعلموا انه من محاد الله ورسوله فان له نار جهنم خالدا فيها) انلر يلزلر ميكه بر كسه كه الله تعالى به ورسوله غالفت ايدله اكانا رجهنم جزاء اولور انده داهم اولدينى حالده (ذلك الخزى العظيم) اشبونار جهنم يوم قيامتده انلره خزى عظيمدر (يحذر المنافقون ان تنزل عليه سورة تنبههم بما فى قلوبهم) منافقلر قورقارلركه مؤمنلره برسوره نازل اوله كه قلوبلر ندهكى نفاق انلره خبر وويله وعيوبلرى بيلدويلر ابن عباس ايدر حق جل وعلا اشبوسورده منافقلردن تمش رجلى كنديلرين وبابالرينك اسملرله ذكر ايتمشيكن مؤمنلره رجندن اول اسملرى نسخ ايتدى تاكه برى برلرني تعمير ايتيدلر زيراكه اولادلرى مؤمنلر ايدى (قل استهزوا ان الله يخرج ما تحذرون) انلره ديكلكه استهزاء ايدك كه الله تعالى سرك قورقديكزى اظهار ايدر (ولئن سألتهم ليقولن انما كنا نخوض ونلعب) يا محمد قرآنى وسنى استهزاء ايدنلره اول قعللرندن سؤال ايتسك ديرلركه خوض ولعب ايدره رز روایت اولنديكه پيغمبر من عليه السلام تبوك غزاسته كيدردى او كنده منافقلردن اوج كسه ايكيى قرآنى ورسول الله استهزاء ايدر وبرى كولدردى ديرايديكه محمد من ايدر كيم اول روم اهله غالب اوله وبلادى كا قمع اوله بوقى يعيد حالتدر ودخى محمد زعم ايدركه مدينده قلان اصحاب سز حقه قرآن نازل اوله بلكه اول انك كندى قولى وكلاميدر حق تعالى انلرك اول مقاله سته پيغمبر من صلى الله تعالى عليه وسلمي خبردار ايدوب انلرى چاغردى وانلر نه سويلدويلر سه چمن بيلدردى ديديلركه بز تحذرت وكلامه خوض ايدرز تاكه انلكله قطع مسافه طريقه نوع استعانت ايدوب ملائكتز كيدرز (قل يا الله وآياته ورسوله كنتم تستهزون) انلره ديكلكه الله تعالى وآيات ورسولنى استهزاء ايدرز (لاتستدروا قد كفرتم بعد ايمانكم) اعتذار ايتكز كه سز رسوله ايداه وطعنه كفرى اظهار

واقع حال قريبا يشمورلر ياغوب ويمن وسائر بلاد اهاليلى اسلامه مشرف اولوب مكه ذخا رسوقيله بركت وغنا حاصل اولدى (قاتلوا الذين لا يؤمنون بالله ولا باليوم الاخر ولا يحرمون ما حرم الله ورسوله ولا يدينون دين الحق من الذين توالوا الكتاب حتى يملأوا الجزية عن يد وهم صاغرون) شونلركه الله تعالى به ويوم آخرته ايمان ايتمز الله تعالى

ورسولك كتاب وسننك حرام ايديكي حرام طومزلر وحق اولان اسلام ديني قبول ايتزلر كه انلر ككتاب ورسول ايدي بونلر كورلرله خور ووزلرله وكنندو اللربله جزيرلرني ورنجيه دك مقائله ايدك (وقال اليهود هنر ابن الله وقالت النصارى المسيح ابن الله ذلك قولهم بافواههم ﴿ ١٥٠ ﴾ يضاؤون قول الذين كفروا من قبل

قاتلهم الله اني يؤفكون)
يهون عن رعليه السلام
اللهك اوغلي ونصاري
مسيح عليه السلام اللهك
اوغليدر ديدلر حاشا
تعالى الله عن ذلك علوا
كثيرا بوللام انلر
اغزلرند قول باطللر بركه
مقدما مشركلر ملائكة
بنات اللهدر ديدلر
كلامه بكدلر الله تعالى
لعت ايقسون انلر كي
راه حقدن باطله نيجيه
رجوع ايدلر نصاريلك
بو افتزالر سبي عيسى
عليه السلامك اكه واربسه
اقت و موتاي احبا
ون بدرلر وريدرويهودك
بوقول باطللر هنر برك
يوزلرله دليكم توري
ازلردن او قوديقيدرونك
قصصى بوجهله مقولدر كه
بخت نصرني اسرائيله غالب
اولوب توريه علماسلك
جيتقي قتل ايلدى
انلر بزي عزير عليه السلام
اولوب هنوز طفل اولقله
اني حساب قوموب انير
ايلدى بعد زمان خلاص

ايتديكز ايمان اظهاريكز دنسكزه (ان نف عن طائفة منكم تعذب طائفة بانهم كانوا مجرمين) اكر
سزدن بر طائفه توبه ويا خلاصلر ويا ايذا واستهزاء دن تجنبلر بچون عقوايدر سوز طائفة
اخراي نفاق اوزره اصرار ايدر ويا ايذا واستهزاء ايدر اولدقلى سبيله تعذيب ايدر
ديتديكزه انلردن عقواولان رجل واحدايديكه اكاشي بن جبر الاشجعي دنورديكه اول ايكي
استهزاء ايدك كلامته كولردى وانلردن بجانب يوريبوب بعضي ايتديكته انكار ايلردى
بو آيت نازل اوليق نفاقدن توبه ايدوب يالهي وفاقى سبيلكده قتل ايت وبنم مصرعى هيج
كسته يه بيلدرمه غسل وتكفين ودفن امرينه بن مباشرت ايتدم ديدرمه اوليله اولسه يوم عامده
مصايب اولوب ايتدى اكانه حالت ايرديكي يلفيوب كندى (المنافقون والمنافقات بعضهم من
بعض) اهل نفاقك رجال ونساي نفاقده ويا ايماندن بعده شى واحدك اباخي كيدرلر
(يا مسرون بالسكر وينهون عن المعروف) كه انلر كفر ومعاصي ايله امر ايدوب ايمان و طاعتدن
نهى ايدلر (ويقبضون ايديهم) ويدلرني تصدقدن وفي سبيل الله انفاقدن امساك ايدوب
خيراته بسط ايتزلر (نسوا الله فانسهم) انلر الله تعالىك طاعتك ترك ايدلر الله تعالى دخي
انلر ذنباده توفيق وهدايتدن و آخرته رجعتدن ترك ايدوب عذابنده آلقور (ان المنافقين
هم الفاسقون) منافقلر تمردده ودارة خيرون خروجه كامللردر (وعد الله المنافقين والمنافقات
والكفار نار جهنم خالدين فيها) الله تعالى نفاق وكر ككفراهللك رجال ونساي نار جهنمي
وعذاب اديكده انده خلودلر مقدر اولدقلى حالده (هي حبيهم) اول نار جهنم انلر عذاب
وجزاسنه كافيدر (ولنهم الله) الله تعالى انلر رجعتدن ابادايديه (ولهم عذاب مقيم) انلر
ايچون اول نار جهنمه عذاب دائم اولور (كالذين من قبلهم) سزايلىكز سزدن اول چكن
اقوامك ايشلر كي الله تعالىك امرندن عدول ايتديكز وانلر كلفت اولنسى كي لعت اولنديكز
(كانوا اشد منكم قوة واكثر اموالا واولادا) كه انلر قوت و بطشده سزدن اشد و اموال واولاده
اكثر ايدلر (فاستقموا بخلاقهم) كه انلر ملاذ دنبادن نصيبلرله نفعلوب آخرتدن عوض
اكاراشي اولدلر (فاستقم بخلاقكم) سزدخي يا منافقلر ويا كافلر ملاذ دنبادن نصيبلرلرله
نفعلنديكز (كما استقم الذين من قبلهم بخلاقهم) سزدن اول چكنلر اول نصيبلرله نفعلنسى كي
سزدخي انلر سبيله سلوك ايتديكز (وخضعتم كالذي خاضوا) وباطله خوض ايتديكز اكا
خوض ايدلر كي (اولك حببت اعمالهم في الدنيا والآخرة) ايدى اشبو صفات اهلي اول
سبيدن دنباده و آخرته حسناتلرنيك ثوابي باطل اولور (واولك هم الخاسرون) وانلردر كه
دنباده و آخرته زيان ايدلر (ألم يأتهم نبأ الذين من قبلهم قوم نوح وعاد وثمود وقوم ابراهيم
واصحاب مدين والمؤتفكات) منافقلره شول انلردن اول چكن ايتلر خبري ايرمديكده
رسوللرنيه عصيان و مخالفت ايتدكزنده انلر نيجيه تعذيب واهلاك ايتشزدن اول جله دن قوم

ايلاه بيت المقدسه كلوركن يولده برقريله سورة بقرمه تطير اولنديني وجهله حق تعالى اني اماته ويوز (نوح)
ييلدلكزه احياء ايلنوب قومته كلوب كندوني اعلان ايلدكده توري اوقومقله امتحان ايلديلر تمام اقرامده نييلهلم بو
توزاميدر دكيدر ديو تصديق ايتديلر ايجلرلندن بري بن بابامدن ايتدم ايديكه بابامك باباسي بخت نصر معركه سنده

توري بر طرفه وضله فلان طاعك فلان عك صوقش ايتش ايدى انكله بر جمعيت كيدوب اول توري اخراج وهنر برك
حفظله مقابله ايتدكزنده بر حرف تفاوتسز تمام بوللرله بوابن الله قول باطلني كونا اولديلر (اتخذوا اخبارهم ورجبانهم
اربابا من دون الله والمسيح ابن مريم ﴿ ١٥١ ﴾ وما امرو الا ليعبدوا الها واحدا لا اله الا هو سبحانه ما يشركون)

يهودى ونصارى علما
وعابدلرني الله تعالىدن غيري
ريز اتخا ايتديلر حرام
وخلالده انلر اطلعت
ايتمكه و عيسى ابن مريم
دخي رب اتخا ايتديلر مع
هذا انلر انجى اندن غيري
عباده لايق ومستحق
اوليان بوالله تعالىه عبادت
ايتمكلله امر اولنديلر
مشركلر اكا اشراك
ايتدكز شيدن اول
مزهدر (ريديون ان يطفوا
توز الله بافواههم ويأني الله
الان تم نووه ولو كره
الكافرون) انلر الله تعالىك
وحدانيتي ويغيب عليه
السلامك نبوتني اغزلرله
ابطال ايتك مراد ايدلر
الله تعالى همان توحيد
ونبوت نورني اعنام ايدر
هرقدر كافلر اني كره
كوزلرله ده (هو الذي ارسل
رسوله بالهدى ودين الحق
ليظهره على الدين كله ولو
كره المشركون) اول الله
تعالى كه رسولني بعض
هدايت اولان قرآن كريم
ودين حقه كوندردى تا كه

اول دين اسلامي جميع اديان اوزره ظاهر وغالب ايد اكر مشركلردن كراحت ايدلرله دخي (يا ايها الذين آمنوا ان كنتم
من الاحبار والرهبان لياكون اموال الناس بالباطل ويصدون عن سبيل الله والذين يكتزون الذهب والفضة ولا ينفقونها
في سبيل الله فبشرهم بعذاب اليم) اي مؤمنلر يهودك علماسلك و نصاريلك زاهدلرنيك اكثرني ناسك ماللرني رشوت

وباطل حکمه اکل ایدرلر وانلری راه حق اولان اسلامدن منع ایدرلر وشونلرکه التون وگشی جمع وادخار ایدوب
الله تعالی بولنه اتفاق انلری عذاب الیله تبشیر الیله (یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم
وظهورهم هذا ما کنتم لانفسکم فذوقوا ما کنتم ۱۵۲) تکثرون قیامتده اولادخار اولان مال اوزرینه

نار جهنم وضعیله قیزدیلوب
اول مالی جمع ایدرلر
انلری ویا نلری واز قلری
اول مال الیله داغلوب ایسته
بوغسکیز ایچون ادخار
ایلدیکیز شیدر انلرکه
عذابنی دادک دینور (ان
عبد الشهور عندالله انی
عشر شهرانی کتاب الله یوم
خلق السموات والارض
منها اربعة حرم ذلك الدين
القيم فلا تظلموا فيهن
انفسكم وقاتلوا المشركين
کافة کایقالتونکم کافة
واعلموا ان قبه مع المتقين)
الله تعالی کولکری ویرلری
خلق ایدلر وولوح محفوظ
یا حکمی عندنده آیلرک
عددی اون ایکدر اول
ماه قریه لره دردی ماه
حرمدرکه انلر رجب و ذی
القعدة و ذی الحجه
وحرمدر اشبوما مارمه نك
محررمی ابراهیم واسماعیل
علیهما السلامدن مودود
دین قورعدر امدی بودرت
ایده فیسکیزه ظلم ایچیک
که بو آیلرده ایشلن عمل
صالحک اجری وکذلک

ظلمک عیبانی سائر دن اعظمدر و مشرکله اشهر حرمده و سائرده مقاتله یکه انلر سرکه جمیع آیلرده (نازل)
مقاتله ایتدی کی ویک که الله تعالی انک نصرتی اکا اطاعت ایدوب اندن خوف ایدرلر در (انما النبی زیاده فی الکفر
بصل به الذین کفرو وایحلونه اما ویمرمونه اما لیاوطا اعادة ما حرم الله فیحلوا ما حرم الله زین لهم سوم اعمالهم و الله لایهدی

القوم الکافرين) برماهک حرمتی ماه اخره تأخیر کفرده زیاده در کافر لر اول تأخیر الیه ضلالت زائده ده بولندیلر الله تعالی انک
حرام ایتدی ماه معلومه لره عددلری تمام اولسون ایچون انک برینی بر سنه حلال ایدوب برینه اخری وضع
ایدرلر و بر سنه آتی حرام ایدرلر ۱۵۳) الله تعالی انک حرام ایتدی حلال ایچولرله اعمال قیجولرلر تزیین

اولوب ضلالتده قالدیلر
الله تعالی قوم کافرینه بو
عمللری سییله رشاد و هدایت
ویرمز منقولدرکه اهل
جاهلیت قتل و صید و غارتله
مالوف اولغله متصل
اوج ماه بو عادتدن کرو
قاله لری کندولر کران
کلور ایدی کنانه دن قدس
نام کیمه اقتضا و موسمنده
دوه اوزره جیغوب ندا
ایدردیکه مثلاً الهه کر سزه
بوسنه عمری حلال ایدوب
حرمتی صفره تأخیر ایدی
وسنه آیده بویلرینه
عمری حرام و صفری
حلال ایتدی دیوندا
ایدردی انلر دخی
قبول ایدرلر دی (یا ایها
الذین امنوا مالکم اذا
قیل لکم انفروا فی سبیل الله
ان اناقم الی الارض ارضیتم
بالحیوة الدنیا من الاخرة
فامتع الحیوة الدنیا
فی الاخرة الا قلیل) ای
مؤمنلر سزه نولدیکه فی
سبیل الله جهاده جیچک
دینلکده مسکن و مزره
عاتکزه میل الیه اغر

طوراز سکر نیم اخرندن (تینان) (ثانی) (۲۰) بدل حیات دنیا یه راضی میسکز متاع دنیا اخرته نسبتله
زیاده حقیر و قلیلدر حضرت رسالتیه علیه السلام هجرتک طقوزنجی سنه سی تبوک غزاسنه عازم اولدقدنه یاز
ایامی اولوب کثرت حرارت و بعد مسافت و زمان عسرت اولدیفندن صحابه خرو جده اغر طورانغله بو آیت کریمه

نازل اولدی (الا تنفروا یذبکم عذابا الیما ویستبدل قوما غیرکم ولا تضرؤہ شیئا واللہ علی کل شیء قدير) اگر سز اسر اولندیکنز غزایه چیتمز سکر الله تعالی سزه اسباب شاقه ایله الملو عذاب ایدر و سزک ریگز بر غیر قومی بدل ایدر که مطیع فرمانی اولور لر و سزک عدم خروج کزدن ا کار ۱۵۴ شی ضرر ایتمز الله تعالی تبدیل و تغییر و هر

شیء قادر در (الا تنصروہ) لا یجدون الا جہدہم (ودخی تطوعہم مقدور و طاقتلرین ویرنلری تعیب ایدر لر) فیستخرون منهم (ایمنی اول منافق لر اول صدقاتہ تطوع ایدن مؤمنلری استیزا ایدر لر) سخر الله منہم) الله تعالی دخی انلرہ استیزالری جزاسن ایدر (ولہم عذاب الیم) وانلرہ کفرلری اوزرہ عذاب مؤلم اولور ۱۵۵ روایت اولندیکه پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم بروقتہ صدقہ و یرمکی ناسہ ترغیب ایتمدی اویله اولسہ عبدالرحمن بن عوف رضی الله تعالی عنہ درت بیک درہم کتوروب دیدیکہ سکر بیک درہم وارایدی نصفی ایشته کتوروب ربم جل شانہ یدہ اقراض ایتمد و نصف آخرینی ایسہ عیالہ آلیقودم پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم اکادیدیکہ الله تعالی ویردیکہ و کرک آلیقودیکہ برکت و یرسون پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم کدعای حرمتہ مالہ بر مرتبہ برکت ایدر دیکہ وفاتہ ایکی مرہم سندن برنک نصف عن حصہ سنہ سکسان بیک درہم صلح اولندی وعاصم بن عدی یوزسوق تمر کتوردی و ابو عقیل الانصاری برصاع تمر کتوروب عیالہ دخی برصاع آلیقودم دیدی پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم امر ایلدیکہ اول کتوردیکی بر صاعی صدقات اوزرہ نر ایتمدی اویله اولسہ منافق لر انلری لمز ایدوب دیدیلر کہ عبدالرحمن ایله عاصمک و یرمسی ریایله در و ابو عقیلک برصاع تمرندن الله تعالی ورسولی غیردر لکن مرادی اولدر کہ کندوبی تذکیر ایدہ تا کدا کاصد قاتدن و یریلہ (استغفرلہم اول استغفرلہم ان تستغفرلہم سبعین مرہ فلن یغفر الله لہم) یا محمد اول منافق لر ایچون کر کہ استغفار ایت کر کہ ایچہ انلرہ فاندہ سی اولماقدہ ایکی امر مساویدر اگر انلر ایچون تیش کرہ استغفار ایدر سکدہ حق تعالی انلری مغفرت ایدر دکدر (ذلک بانہم کفروا باللہ ورسولہ) الله تعالی نیک انلری عدم مغفرتی شول سببندر کہ کفرلری مغفرتہ قابیلترین صرف ایدوبدر (واللہ لایہدی القوم الفاسقین) الله تعالی شول کفرہ متمر دلری حقہ ارشاد ایتمز ۱۵۶ روایت اولندیکہ عبداللہ بن ابی کہ کبار منافقیندن ایدی مرض موتہ اوغلی عبداللہ کہ غلصلردن ایدی پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم دن دیلدیکہ بابا ایچون استغفار ایدہ پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم دخی انی ایدیکہ اشبوایت نازل اولدی پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم ایتمدی ایچون تیشدن زیادہ استغفار ایدہ بن اویله اولسہ نازل اولدیکہ ۱۵۷ سواء علیہم استغفرتلہم ام لم تستغفرلہم لن یغفر الله لہم ۱۵۸ زیرا پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم اول تیشدن عدد مخصوص فہم ایتمدی زیرا کہ اول اصلدر اویله اولسہ اکابیان اولندیکہ انکدہ مراد تکثیر در یوخسہ تحدید دکدر (فرح الخلفون بمقدہم خلاف رسول الله) غزوہ تبوکدن تخلف ایدنلر پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم کد خلفندہ و یا مخالفندہ غزادن قعود لرینہ سوندیلر (و کرہوا ان یجاہدوا باموالہم وانفسہم فی سبیل الله) واللہ تعالی نیک طاعتندہ ماللریلہ و نفسلریلہ جہاد دن کراحت ایتدیلر (وقالوا لا تنفروا فی الحر) وانلر بری لرینہ و یا مؤمنلرہ اشبو حرك شدنی زمانندہ جہادہ کتمکز دیدیلر (قل نار جہنم

شیء قادر در (الا تنصروہ) لا یجدون الا جہدہم (ودخی تطوعہم مقدور و طاقتلرین ویرنلری تعیب ایدر لر) فیستخرون منهم (ایمنی اول منافق لر اول صدقاتہ تطوع ایدن مؤمنلری استیزا ایدر لر) سخر الله منہم) الله تعالی دخی انلرہ استیزالری جزاسن ایدر (ولہم عذاب الیم) وانلرہ کفرلری اوزرہ عذاب مؤلم اولور ۱۵۵ روایت اولندیکه پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم بروقتہ صدقہ و یرمکی ناسہ ترغیب ایتمدی اویله اولسہ عبدالرحمن بن عوف رضی الله تعالی عنہ درت بیک درہم کتوروب دیدیکہ سکر بیک درہم وارایدی نصفی ایشته کتوروب ربم جل شانہ یدہ اقراض ایتمد و نصف آخرینی ایسہ عیالہ آلیقودم پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم اکادیدیکہ الله تعالی ویردیکہ و کرک آلیقودیکہ برکت و یرسون پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم کدعای حرمتہ مالہ بر مرتبہ برکت ایدر دیکہ وفاتہ ایکی مرہم سندن برنک نصف عن حصہ سنہ سکسان بیک درہم صلح اولندی وعاصم بن عدی یوزسوق تمر کتوردی و ابو عقیل الانصاری برصاع تمر کتوروب عیالہ دخی برصاع آلیقودم دیدی پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم امر ایلدیکہ اول کتوردیکی بر صاعی صدقات اوزرہ نر ایتمدی اویله اولسہ منافق لر انلری لمز ایدوب دیدیلر کہ عبدالرحمن ایله عاصمک و یرمسی ریایله در و ابو عقیلک برصاع تمرندن الله تعالی ورسولی غیردر لکن مرادی اولدر کہ کندوبی تذکیر ایدہ تا کدا کاصد قاتدن و یریلہ (استغفرلہم اول استغفرلہم ان تستغفرلہم سبعین مرہ فلن یغفر الله لہم) یا محمد اول منافق لر ایچون کر کہ استغفار ایت کر کہ ایچہ انلرہ فاندہ سی اولماقدہ ایکی امر مساویدر اگر انلر ایچون تیش کرہ استغفار ایدر سکدہ حق تعالی انلری مغفرت ایدر دکدر (ذلک بانہم کفروا باللہ ورسولہ) الله تعالی نیک انلری عدم مغفرتی شول سببندر کہ کفرلری مغفرتہ قابیلترین صرف ایدوبدر (واللہ لایہدی القوم الفاسقین) الله تعالی شول کفرہ متمر دلری حقہ ارشاد ایتمز ۱۵۶ روایت اولندیکہ عبداللہ بن ابی کہ کبار منافقیندن ایدی مرض موتہ اوغلی عبداللہ کہ غلصلردن ایدی پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم دن دیلدیکہ بابا ایچون استغفار ایدہ پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم دخی انی ایدیکہ اشبوایت نازل اولدی پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم ایتمدی ایچون تیشدن زیادہ استغفار ایدہ بن اویله اولسہ نازل اولدیکہ ۱۵۷ سواء علیہم استغفرتلہم ام لم تستغفرلہم لن یغفر الله لہم ۱۵۸ زیرا پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم اول تیشدن عدد مخصوص فہم ایتمدی زیرا کہ اول اصلدر اویله اولسہ اکابیان اولندیکہ انکدہ مراد تکثیر در یوخسہ تحدید دکدر (فرح الخلفون بمقدہم خلاف رسول الله) غزوہ تبوکدن تخلف ایدنلر پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم کد خلفندہ و یا مخالفندہ غزادن قعود لرینہ سوندیلر (و کرہوا ان یجاہدوا باموالہم وانفسہم فی سبیل الله) واللہ تعالی نیک طاعتندہ ماللریلہ و نفسلریلہ جہاد دن کراحت ایتدیلر (وقالوا لا تنفروا فی الحر) وانلر بری لرینہ و یا مؤمنلرہ اشبو حرك شدنی زمانندہ جہادہ کتمکز دیدیلر (قل نار جہنم

خالی و رفیع ایلدی الله تعالی حکمتیلہ اهل توحیدی غالب و عزیز ایدر ۱۵۹ مریدر کہ پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم (اشد) غرہ ربیع الاول یغشیہ کیمہ سی مکدہ خانہ صدیقندن انک رفاقیلہ چیقوب اول مفارندہ بتوت ایلدی حق تعالی او کیمہ مفارنک قیوسہ میلان چایری توردی بر چوت کر کر جہاد و لحدلہ اشیانہ یا پوب یومر طلق امر ایلدی و بر اورجکدہ

قیوسہ آغ اورمک الہام ایلدی کفار کلوب بو حالانی کوردکلرندہ مفارندہ تعرض ایتدیلر (انفروا خفافا وثقالا و جاهدوا باموالکم وانفسکم فی سبیل الله ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون) خفیف و ثقیل غزایه چیق و فی سبیل الله ماللریکنز و نفسلریکرلہ جہاد ایدک بوجہاد ۱۶۰ سز کچون خیر لودرا کر ثواب جہاد و عقاب تخلفی بیلور سکر ۱۶۱

اشد حر) انلرہ دیکل کہ جہنم آتشی حرارتہ بوسیف حرنندن اشد در سزایسہ بو مخالف کزلہ جہنم حرنی صیف حری اوزرہ ایشار ایتدیکز (لوکانوا یفقهون) اگر ما بیری اکا ایدیکن بیلور لرسہ (فلیضحکوا قلیلا ولیکوا کثیرا جزاء بما کانوا یکسون) ایمنی انلر دنیادہ و آخرتدہ کی حاللرین تأمل ایدوب ضحکلرین قلیل و بکالرین کثیر ایتسونلر کہ کفر و نفاقندن کسب ایتدکلرینہ جزاء اولہ (فان رجعت الله الی طائفتہ منہم فاستأذنوک الخروج) یا محمد اگر حق تعالی سنی کیر و مدیندہ متخلفیندن منافقین طائفتہ سنہ ایر کوروب تبوکد نصکرہ بر غزوہ اخرایه خروج ایچون سندن استیزان ایدر لرسہ (قل لن یخرجوا معی ابدا ولن یقاتلوا معی عدوا) انلرہ دیکل کہ سز ایدانملہ غزایه چیتمز سز وعدوبہ قتال ایتمز سز (انکم رضیتم بالقعود اول مرہ فاقعدوا مع الخالفین) زیرا کہ سز اول مرہ تبوک غزاسندہ قعودہ راضی اولدیکز ایمنی نساء و صبیان ایله و یا مرضی و زنی ایله و یا عذر سز تخلف ایدنلرلہ سز دخی قعود ایدک (ولا تصل علی احد منہم مات ابدا ولا تقم علی قبرہ) منافق لردن فوت اولانک جنازہ سی اوزرہ ابدا نمازی قیلغل و قبری عندندہ دفن و یا زیارت ایچون وقوف ایتمکل ۱۶۲ عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنہ ایدر عبداللہ بن ابی فوت اولیچق پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم دعوت اولندیکہ نمازین قیلہ پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم قیام ایدیکہ دیدیکہ یارسول الله سن ابن ابی اوزرہ نمازین قیلور میسنکدہ اول سنک حقتدہ شونک و شونک کی سوز سولشدی دیوبق ایچون اکاعد ایتدم دیدیکہ یا عمر اوزرینہ نمازی قیلغلہ ترکی پشندہ تخیرا و ثوب قیلخی اختیار ایتدم اگر بیلیدمکہ انکیچون استغفار ی تیشدن زیادہ ایله مغفرت اولور ایدردم اندن نمازین قیلوب منصرف اولدی براز زمانند نصکرہ ۱۶۳ ولا تصل علی احد منہم ۱۶۴ دن ایکی آیت عامندہ دکن نازل اولدی روایت اولندیکہ عبداللہ بن ابی مرض موتندہ پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم چاغروب دیلدیکہ انکیچون استغفار ایدہ وجسد شریفہ ولی ایدن قیصندہ اول تکفین اولنہ و اوزرینہ نمازین قیلہ فوت اولیچق پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم اکاقیصن کوندردیکہ ایچندہ تکفین اولنہ و نمازین قیلغلہ کیدیکہ بو آتک نزولیلہ نہی اولندی ۱۶۵ دینلدیکہ پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم کندی قیصنہ انی تکفیندن نہی اولتیوب لکن صلاتدن نہی اولنسنہ حکمت اولدر کہ اول قیصن اکامکافات ایدی شول قیصہ کہ یوم بدرہ عباس بن عبدالمطلب اسیر اولدیفندہ اکتندہ ثوب یوغیدی پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم برقیص استدیکہ اکا کیورہ عبداللہ بن ابیک قیصی اکامناسب بولتیچق پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم اول انی اهدا ایدوب پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم دخی انی عباسہ کیورمشیدی ایمنی پیغمبر عزی صلی الله تعالی علیہ وسلم اکتندن قیصن چیقاروب عبداللہ بن اسبہ کفن ایتدی عباس ایچون اندن آلدینی قیصہ مکافات ایدی و صلاتدن مراد کہ میت ایچون دعا و استغفار در کافر حقتدہ ممنوعدر

نفسلری هلاک ایدر لر الله تعالی بیلور کہ انلر بیمنلرندہ کاذبلردر ۱۶۶ مریدر کہ غزوہ تبوکدہ خروجہ اشارت بیورلدقہ اوج فرقه اولوب بر فرقه سی کبار مهاجر و انصار اطاعت و خروجہ مسارعت ایلدیلر و بعضی ضعیفا مؤمنلرہ کران کلوب اقامتہ اذن طلب ایلدیلر و منافق لر تخلف ایلدیلر بناء علیہ بو آیت کریمہ نازل اولدی (عفا الله عنک

ایندی وانلره خانه لریکرده انوان و اطفال و چاران ایله اوتورک دینلیدی (لوخر جوا فیکم مازاد و کم الاخبالا (نصیح)
ولا اوضعو اخلالکم میفونکم الفتة وفیکم سماعون لهم والله علیم بالغالمین) اگر انار سزکله چیقسه لر انجق مکر
وغدر از تر لر دی وسزک پینکره فته و مخالف برافق استر لر دی و جا سوسلق ایدوب سزک کلامکزی انلره

روم غزائنه کیدوب ائده کوزل روم جازیه لری آله ن دیدی جدم قیس یار رسول الله انصاری یورکه بن نسوان طائفه نه
مجبورم روم قیزلری کورنجه صبر ایدیم بکا اذن و برکه قالیم دیدی مأذون اولغله بو آیت نازل اولدی (ان نصیبک حسنة نسوهم
وان نصیبک مصیبة یقولوا فداؤنا من قبل ویقولوا وهم فرحون) یا محمد اکر سکا ظفر وغنیمتدن برابولک

اصابت ایدر سه منافق را حذر نداشتن محزون اولورلر واکر بعض جنکه سکا شدت و هزیمت کلورسه انلر مقدم دور اندیشک ایدوب امر بزمده احتیاط آلب جنکه کتمد کیدرلر و فرج و سرور له دونوب کیدرلر (قل لن یصینا الا ما کتب الله لنا هو مولنا وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) یا محمد سن ۱۵۸ دیکه بزه اصابت ایتمز انحق الله تعالی بزمجون

رضا کز الله تعالی نیک رضا نی مستلزم اولمز ویا لکز سزک رضا کز انلر نفع ایتمز چنانکه انلر الله تعالی نیک سخطنده اولدیر زیرا که الله تعالی شول قومدن راضی اولمز که کفر و نفاق له انک طاعتدن خروج ایدرلر (الاعراب اشد کفرا و نفاقا) اهل بدو کفر و نفاق له اهل حضر دن اشد در وحشت و قساوتلر بچون و علمایه عدم مخالطه لری و کتاب و سنتی قلت استماعلر بچون (واجدر الایملوا حدود ما انزل الله علی رسولہ) والله تعالی نیک رسولنه انزال ایتمدی شریک حد دنی بیلکه انلر احق در (والله علیم حکیم) الله تعالی اهل و برومدر دن هر کس نه کمالی بیلور می و عسنه عقاب و ثوابی حکمتله ایر کورر (ومن الاعراب من یخذ ما ینفق مفرما) اهر ابدن کسه وارد که الله تعالی نیک طاعت له صرف و تصدق ایتمدیکن غرامت و خسران عدایدر زیرا که انکله کندویه اجر و ثواب اولمی اعتقاد ایتمز بیلکه انی انفاق خوف وریا ایلدر (و یتربص بکم الدوائر) و سزه زمانک انقلابنه منتظر اولورلر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وفات ایدوب مشرک لظهور اید و انلر نفاقدن تخلص ایدلر (علیهم دائرة السوء) زمان اوزر لرینه ضر و بلا و مکروه ایلر متقلب اوله (والله سمیع علیم) الله تعالی انلر کذا انفاق عندند دید کلرین ایشیدر و اضممار ایتمد کلرین بیلور (ومن الاعراب من یؤمن بالله والیوم الآخر) و اعرابدن کسه وارد که الله تعالی به و یوم آخره ایمان کتورر (و یتخذ ما ینفق قربات عند الله و صلوات الرسول) و انفاق ایتمدی شیی الله تعالی عندند قربات اتخاذ ایدر و انکله رسول الله صلی الله علیه وسلم کما دعا و استغفار فی طلب ایدر زرا پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم تصدق ایچون دعا و استغفار ایدردی پس بواجلدن صدقه و یریلان کشی به سندر که صدقه ای اخذ ایتمدیکنده انی و یرنه دعا ایدر (الا انها قربة لهم) اکاه اولک که اول نفقه انلر ایچون عند الله قربت و فضیلتدر اشبو انلرک اعتقادی صحت و رجالی صدقه الله تعالی دن شهادتدر (سید خلم الله فی رحته) الله تعالی انلری جتنه ادخال ایدر در (ان الله غفور رحیم) الله تعالی انلرک ذنوبن مغفرت ایدر و رجیلر انلری تکریم ایدر (والسابقون الاولون من المهاجرین والانصار) جتنه سبقت ایدلر مهاجرین و انصار دن اولوندر اهل تفسیر سابقینده اختلاف ایتمدیر دینلر دیکه انلر ایکی قبله به نماز قیلندر و یا اهل بدر در و یا بیعت رضوانه حاضر اولانلر در که اول حدیبیه ایدی و کذلک پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ام المؤمنین خدیجه رضی الله تعالی عندها نصکره اول ایمانه کلانده اختلاف اولندی دینلر دیکه علی بن ابی طالب کرم الله وجهه ایدیکه اون یاشنده ایکن اسلامه کلوب اول اول نماز قیلدی و بر قوله ابوبکر رضی الله تعالی عنه ایدی و بر قوله زید بن حارثه ایدی اسحاق بن ابراهیم الخنظل اشبو اخبار بنی جمده دیدیکه اول اسلامه کلان رجالدن ابوبکر در و نسادن خدیجدر و صبیانندن علیدر و عیددن زید بن حارثه در رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ابواسحاق ایدر ابوبکر رضی الله تعالی عنه اسلامه کلچیک اسلامی اظهار ایلدی اول قریشک

کرک نفر تکزله و یرک یعنی و بر سر کز پیغمبر علیه السلام اکا رغبت ایتمد که قبول اولمز زیرا سز جهاددن (انصب) تخلف ایتمدیکنکز ایچون قوم فاسقیدن اولدیکر دینلر دیکه جد بن قیس بکاروم سفری متعسر و متفق کورنمکله بن قالوب عسکره مالمه اعانت ایدم دیمشیدی بناء علیه بآیت کریمه نازل اولدی (وما منعهم ان قبل منهم نفقاتهم

نصرت و غنیمت و شهادت و مغفرتدن لوح محفوظله نه یازمش ایه اول اصابت ایدر اول بزم ولی و ناصر و حافظ سز در کرککه مؤمنلر حصول مراده توکل بالکز الله تعالی ایه ایسوانلر (قل هل یرتصون بنا الا احدى الحسین و نحن یرتصون بکم ان یصیبکم الله بذاب من عنده او یایدینا فترتصوا انامعکم یرتصون) منافق له دیکه سزک بزه انتظار کز انحق ایکی نعمتک یرنه در که انلر یا نصرت یا شهادتدر و بزم دخی انتظار مز سزه ایکی شینک اصابتدر که الله تعالی عندندن سزه عذاب ایریشه یا خود کفریکز سبیلر مؤمنلر یدیلر قتل ایتمدیره امدی سز ایستدیککز اوزره منتظر اولک بزم دخی مطلوب مزه منتظر (قل انفقوا طوعا او کرهالین یقبل منکم انکم کتم قوما فاسقین) یا محمد منافق له دیکه مالکزی غزایه کرک رضا کرله

الا انهم کفروا بالله و برسوله و لا یأتون الصلوة الا وهم کسالی و لا ینفقون الا وهم کاهون) انلر دن نفقه قبولی منع ایدن انحق الله تعالی به و رسوله کافر اولدیرلر و نماز لری صدق و ارادت سز کراحت و کسالت له قیلدیرلر و انفاق لری امید ثواب و خوف عذاب ایلر ایچوب ۱۵۹ کراحتله ایتمد کیرلر (فلا تمسک اموالهم ولا اولادهم انما یرید الله لیذهب بهای الحیوة الدنیا و ترهق انفسهم وهم کافرون) یا محمد سنی و مؤمنلری منافق لک اموال و اولادی متعجب ایتمسون الله تعالی انلری حیات دنیا ده مال جمیعله مشقت و حفظنده زجت و اولاد مصیبتلری کور ستر مکله عذاب ایتمک مراد ایدر و انلر کافر اولدیرلری حالده جانلری مصیبتله چیقار (و یحلفون بالله الهم لمنکم و ما هم منکم و لکنهم قوم یضلون) اول منافق لک الله تعالی به عین ایدر لک انلر سزدن یعنی اهل اسلامدنر حالو که انلر سزدن دکلدر لکن انلر مشرک لره ایتمدیکنکز کبی انلری دخی قتل ایتمکزدن خوفله اظهار اسلام ایدن قوملر در (لوی یجدون ملجاء و مفارات او مدخلالو لواءیه و هم یجمعون) اکرا انلر صیغه حق بر قلعه یا مفار و یا کبره حک بر دکل بولسدر سزدن خلاص ایچون سر عتله اکا تحصن ایدر لردی (و منهم من یلزمک فی الصدقات فان اعطوا متها رضوا و ان لم

انصب و اعلى ایدی الفت و حسن مجالستیچون قومی اکا کلوردی و انلر دن وثوق اولانلری اسلامه دعوت ایدردی حتی انک یدیلر عثمان بن عفان و زبیر بن العوام و عبدالرحمن بن عوف و سعد بن ابی وقاص و طلحة بن عیبه الله اسلامه کلدی اشبو نلر اسلامه کلچیک ابوبکر رضی الله تعالی عنه انلر کله بیلر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم کلدیلر و نماز قیلدیلر ایددی بوسکز کسدر اسلامه سابقین اولوب انلر نصکره ناس اسلامه دخولده انلر متابع ایتمدیر اما که انصار دن سابقون انلر در که لیلر عقبه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم مبايعت ایتمدیر عقبه اولی ده یدی کشی ایدیلر عقبه ناینده یش اولدیلر و پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم کلدیلر انلر قدوم ایتمدیکنده ابوزراره و مصعب بن عمیر رضی الله تعالی عنده قرآن تعلیم ایدوب انلر کله بیلر خلق کثیر اسلامه کلدیلر (والذین اتبعوهم باحسان) و دخی جتنه سبقت ایدلر اول ایکی قبیلر دن سابقینه احسان ایلر لاحق اولنلر در و یا خود ایمان و طاعتده یوم قیامتد کین کلچیک مؤمنلر دن انلر اتباع ایدلر در و یا خود مهاجر و انصار ذکر نه انلر رحمت و رضوان ایلر دعا ایدلر در محمد بن کعب القرظی به اصحاب رسول الله حقتنده درس دینلر دیکه دیدیکه جیبی محسن و می جتنه در اندن بوی او قودی ابوبکه انلر تابعلرک جتنده اولسنه افعال حسنلرینه اتباع شرط قیلندی یوخه سیئه لرینه دکل (رضی الله عنهم و رضوانه) الله تعالی انلر دن راضی اولدی طاعتلرین قبول و عمللرندن راضی اولمله و انلر دخی اندن راضی اولدیلر نعم دینه و دنیویه دن نازل اولدیرلر (و اعد لهم جنات تجری تحتها الانهار) و انلر ایچون جتنلر اعداد ایتمدی که اشجار نیک التدن ایرمقلر اقرار (خالدين فیها ابدان) انلر انده ابدان مقیملر در (ذلک الفوز العظیم) اشبو انلر ثواب جزیلدر (ومن حولکم من الاعراب منافقون) مدینه حولنده اعرابدن منافق لره وارد که انلر مزینه و جهینه و اشجع و اسلم و غفاردر که مدینه نیک حولنه نزول ایتملر دری (ومن اهل المدينة مردوا علی النفاق) و مدینه اهلندن کسدر وارد که نفاق اوزره مستر اولوب انی استحکام ایتمدیلر (لا تعلم نحن نعلمهم) یا محمد سن انلری یلزم سن بیلکه انلری بزیلورز (سعدیهم مرتین) بز انلر ایکی کره عذاب ایدر که اول فضیحت و قتلدر و یا بویکی سندن بری قتل و عذاب قبرد و یا اخذ زکات و نهک ایداندر و یا ارواحلر نیک قبضی عندند و جوه و ادبار لرینه ملائکه نیک ضربی و قهر عذابدر (ثم یردون الی عذاب عظیم) بعده نارد عذاب عظیم رد اولنورلر (و آخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا عموما و آخر سینا) و غزادن تخلف ایدلر دن آخرون ذنوبلرینه اعتراف ایتمدیلر یوخه تخلفلرینه معاذیر کا ذبه ایلر اعتذار ایتمدیلر عمل صالحی عمل سیئه خلط ایتمدیلر (عی الله ان یتوب علیهم) الله تعالی نیک و عدجلی اولدیکه انلرک توبه لرینی قبول ایدر (ان الله غفور رحیم) الله تعالی غفوردر و تابلرک ذنوبدن تجاوز ایدر رحیمدر انلر فضل ایدر روایت اولندیکه اشبو آیت تبوک غزاسدن تخلف ایدلر

یعطوا منها اذا هم یخطون) یا محمد منافق لردن بعضی صدقات تقسیمده سنی تمییز ایدلر لکرا ایستد کیردی قدر و یرسک راضی اولورلر اکرا اندن مراد لری قدر و یرسک انجینورلر دینلر دیکه حرفوس بن زهیر که ذوالخویصره القیمی دیرلردی خارجلرک رئیس ایدی حنینک غنایم تقسیمده حضرت علیه السلام بکی مسلمانلرک قبلرینی تألف ایچون انلر وافرشی و یرمکله یا رسول الله

عدالت ایله دیدی پیغمبر علیه السلام بن عدالت ایتیموب کیم ایدر دیدی پیغمبر علیه السلام ایا کوقومنه مارقین لقی قودی بناء علیه بو آیت نازل اولدی (ولو انهم رضوا ما آتاهم الله ورسوله وقالوا حسبنا الله سيؤتينا الله من فضله ورسوله انا الى الله راجعون) اگر انزل الله تعالی ورسولک ویردی غنیمت وصدقیه ۱۶۰ راضی اولسه لروح تعالی انک کرمی بزه

حقنده نازل اولوبدیر که انزلانن تخلف ایتدکلر ندنصرکه نادم اولوب دیدیلر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابیه اسیرده جفاده اولوب بزیسه کولکه لده نالایله صفالرده اولهوز قشمر هواسنه تبیت ایله کندیمزه عجب غدر وظلم الله تعالی به ورسوله مخالفت ایتشمر اولیه اولسه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم تبوکدن دونوب مدینه به قریب اولدیغنده واروب کندیلرین مسجدک سواریندن بر ساریه به باغدیله و عین ایتدیلر که انلری اندن رسول الله علیه السلام صالیوریمجه اندن صالیوریمیلر چون رسول الله صلی الله علیه وسلم کلوب انلری مسجدده باغلو کوردی سیندن سوال ایدوب خبر ویردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی عین ایتدیکه امر الهی اولمیجه انلری صالیوریمه حق اشبو آیت نازل اولمیچ انلری صالیوریدی بده دیدیلر که یارسول الله بزی سنکله غزادن تخلفمه سبب اموالمر اولمشدر اعدی انی تصدق ایدوب بزی تطهیر ایت پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه بن سزک اموالکزی اخذ امر اولغامشین اوله اولسه نازل اولدیکه (خذ من اموالهم صدقة تطهرهم وتزكهم بها) سن انلرک ماللرندن صدقه اخذ ایت که انکله انلری ذنوبدن ویا حب مالدن تطهیر ایدسن و انلری منازل منافقیندن منازل مخلصینه رفع ایدسن ویا انکله ماللرین آرتورسن (وصل علیهم) و انلر ایچون دعا واستغفار ایت (ان صلوتک سکن لهم) سنک دعاک انلره طمانیت و سکوندر (والله سمیع علیم) الله تعالی انلرک اعترافن ایشدر و ندامت لرین بیلور (الم یعلموا ان الله هو یقبل التوبة عن عباده) انلری یلریمیکه الله تعالی عبادنک توبه لریق قبول ایدر قحانکه صحیحده اوله (ویأخذ الصدقات) و صدقاتی قبول ایدر شول کسدنک قبولی کبی که برشی اخذ ایدر تا که بدلن ویره (وان الله هو التواب الرحیم) الله تعالی توبه بی قبول ایدیمیدر و فضلندن انلره رجعت ایدیمیدر ۱۶۱ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم والذی نفسی بیده مامن عبدیتصدق بصدقة من کسب طیب ولا یقبل الله الا طیباً ولا یصدق الی السماء الا طیباً الا کما یضمها فی ید الرحمن فیرسها کما یری احدکم فلو هو حتی ان التمتة لتأتی یوم القیامة وانهما لمثل الجبل العظیم ثم قرأ الم یعلموا ان الله هو یقبل التوبة عن عباده ویأخذ الصدقات پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اول الله تعالی حقیقونکه روح انک بدنده برکده که کسب طیبدن بر صدقه بی تصدق ایده و الحال الله تعالی قبول ایتمز مکر آنیکه طیبدر و سمایه صعود ایتمز مکر اولکه طیبدر کانه اولانی یدرجانه وضع ایدر اولانی تربیه ایدر سزدن بریکز قلوبی تربیه ایتمی کبی حق برقمه یوم قیامته جبل عظیم دکلو اولمش کتوریلوراندن اشوالم یعلموا آیتن او قودی (وقل اعلموا) دیکلر که دینلرکزی خبر وکرلر شرع ایلک (فسیری الله علیکم ورسوله والمؤمنون) الله تعالی ورسولی و مؤمنلر سزک عملکزی کوریردر اما الله تعالی انک کورمسی ظاهر در زیر اکابرشی خفی دکدر ورسولنک کورمسی الله تعالی انک کا

کافیدر یقینه بزه کند و فضلی ورسولنک عطاسیه دخی زیاده غنیمت ویرر و تحقیق بزه الله تعالی طرفنه امید وار بزیسه لارلر خیر لودر (انما الصدقات للفقراء والمساکین والعالمین علیها والمؤلفة قلوبهم و فی الرقاب والغارمین و فی سبیل الله و ابن السبیل فریضة من الله و الله علیم حکیم) صدقه لرا انجق سائل لک ایتیمان فقرا ایچون و سائللکی معاشنه کفایت ایتیمان مسکینلر ایچون و زکات و صدقه تحصیلنه سعی ایدن حامللر ایچون و نومسلم اولوب هنوز خلوصلری تقریت بولمایلر قلوبنک تالینی ایچون و افندیسندن کندوی صائون آلوب بهاسنی ادا ایتک اوزره اولان مکاتب اسیرلر ایچون و نفسلر ایچون معصیت ضمنتند اولیه برق لزوما یاخود اصلاح ذات البین ایچون مال صرف ایدوب مادیون و مقلس قتللر ایچون و فی سبیل الله غازیلری نفقه و سلاح و کسوه ایله تجهیز ایدنلر ایچون و سفر مباحه عزیمتله مالندن دور قالمش یولجیلر ایچوندر که بوسکز صنف ایچون الله تعالی صدقه (اعلامیه در)

زکاتی فرض ایشدر الله تعالی مستحقلری یلیجی و لایق وجهله تقییبی حکم ایدیمیدر (ومنهم الذین یؤذون النبی ویقولون هو اذن قل اذن خبرکم یؤمن بالله ویؤمن للمؤمنین ورجل الذین امنوا منکم و الذین یؤذون رسول الله لهم عذاب الیم) منافقلردن بر جاعت

پیغمبر علیه السلام نالایدیلر واکانه سولنور سده دیکلر دیرلرسن انلره دیکه اول سزک کلامکزی ایشدوب تکذیب ایتمکدن تصدیق ایتمی سزده خیر لودر بلکه اول الله تعالی و مؤمنلرک قلوبی تصدیق ایدر و سزدن ایمان اظهار ایدنلره رجعتدر ۱۶۲ که انی قبول ایدوب سزیکزی کشف ایتمز هذابو سزده رفیق ۱۶۱ و مرجعتندر حالکزی یلیدیکندن دکدر شولر که الله تعالی انک رسولنه

اعلامیه در و مؤمنلرک کورمسی الله تعالی انلرک قلوبنه اهل صلاحه محبت و اهل فساد بهض القاسیه در (و سترد ون الی عالم الغیب والشهادة) و یوم قیامته بهت اولندیغکزه اول الله تعالی به رد اولنور سزکه غیب و شهادتی بیلور (فینکم بما کنتم تعملون) اول سزده دنیاده ایشلدکلر یکز اعمالی خبر ویرر و جزاسین ایرکوزر (و آخرون مرجون لامر الله) و متخلفیندن قوم آخرن شانلرنده حکم الله مؤخر و موقوفدر که انلر اوچ کسه ایدیلر کتب بن مالک و هلال بن امیه و سمرارة بن الربیع دینور دیلر زیر اول ذکر اولسان متخلفین کبی توبه واعتذارده مبالغه ایتدیلر (اما یعذبهم واما یتوب علیهم) یا الله تعالی انلره عذاب ایدر کر نفاق اوزره اصرار ایدرلر سده ویاخود توبه لرین قبول ایدر اگر توبه ایدرلر سده (والله علیم حکیم) الله تعالی انلرک احوالی بیلور ایدیلرکی وجه اوزره انلرده حکمتن اجرا قیلورنکیم قصه سی اشو سوره دن ۱۶۳ و علی الثلاثة الذین خلفوا ۱۶۴ آیتنده کلور ان شاء الله تعالی (والذین اتخذوا مسجدا ضاررا) منافقلردن شولر که بر مسجد ایدیلر که انکله مؤمنلره مضاره ایدرلر (وکفرا) و اضمار ایتدکلری کفره تقویت ایدلر (وتقریبا بین المؤمنین) و مؤمنلر بینتی تفریق ایدلر که انلر مسجد قیاده صلاة ایچون اجتماع ایدرلر دی (وارصادا لمن حارب الله ورسوله من قبل) و اندن اول الله تعالی به ورسولنه محاربه ایدن ابوعاصم الراهب ایچون انی اعداد ایدرلر دی (و یخلفن ان اردنا الا الحسنى) و عین ایدرلر که بزبوم مسجدی یاغمله خصلت حسنی اراده ایتشمر که اول صلاة و ذکر در و مصلینه توسعه در (والله یشهد انهم لکاذبون) الله تعالی شهادت ایدر که انلر عینلرنده کاذبلر در (لا تقم فیها بنا) اعدی اول مسجد ضارده ابدانغازه طور مغل ۱۶۵ روایت اولندیکه بنو عمرو بن عوف مسجد قیابی بنا ایدیمک پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دن دیلدیلر که انلره انده ابتدا اول نماز قیلویره پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دخی نعم دیوب انلره انده نمازه امامت ایلدی اوله اولسه اخوانلری بنو عثم بن عوف انلره حسد لرندن مسجد ضراری بنا ایتدیلر شول قصد اوزره کیم ابوعاصم الراهبی شامدن کلدیکنده اکامام ایده لکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اکافاسق تسبیح ایتشیدی زیر اول ایکی کره اسلامه کلدیکندن صکره کفره رجوع ایتشیدی و اول یوم احده پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیمشیدیکه هر قومیکه سنکله قتال ایدر بولم الا انلرکله بیله اوزریکه قتال ایدرین تا یوم حنینه دکی انکله قتالندن زائل اولمیدی حنینده هوازله بیله صنوب شامه قاجدی تا که قیصر دن جنودله پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اوزره محاربه به کله قفسرینده وارد یغنده مرد اولدی دینلرکله اول یوم احزابده جیوش جمع ایدر دی منهزم اولدقلر نده اول شامه کتشدیدی ۱۶۶ دینلرکله مسجد ضرار یا یلرزدن اول نمازی جیما مسجد قیاده قیلورلر ایدی چون مسجد ضراری بنادن فارغ اولدیلر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم کلدیلر حالبوکه اول تبوک غزاسنه کتکه

و رسوله مخالفت ایدر سده (تینان) (ثانی) (۲۱) انکیچون انده دایم اولدینی حالده نارجهتم وارد بونار داعی انلره عظیم رسوایلق والمدر (یحذر المنافقون ان تنزل علیهم سورة تنبهم بما فی قلوبهم قل استهزؤا ان الله مخرج ما تحذرون) منافقلر مؤمنلره قرآندن بر سوره نازل اولوب انلرک قبلر نده اولان کفر و نفاق خبر ویرر دیو حذر

ایدرلر با محمد سن دیکه سزاستهزا ایدلکه الله تعالی سزک حذر ایتدیگیزی اظهار ایدیدر (ولئن سألتهم ليقولن انما كنا نخوض ونلعب قل ابالله وآياته ورسوله كنتم تستهزون) یا محمد آکر سن انلره کلاملرندن سؤال ایدرسک انلر بزه هر درلو کلامه طاهره زوسویدیکمز مسخرهلق ۱۶۲ و او بوندرد برلر سن دیکه الله تعالی و آیتلری

حاضر نوردی دیدیلرکه یار رسول الله عتلولر و حاجتلولر ایچون بر مسجد بنا ایتدیز دیلر زکیم انده کله سن و بزه انده نماز قیلوب برکتله دعا ایدنه سن پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه شمدیکی حالده غزایه خروج امرینه مشغول ان شاء الله تعالی غزادن کلدیکمزده اکاواره لم سز کله انده نماز قیللم چون پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم تبو کدن دونوب مدینه قریبده ذواوان نام موضعه نزول ایتدی مسجد ضرار اهلی کلوب مسجدلرینه دعوت ایتدیلر پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم دخا اکا کتمک صد دنده ایکن حق جل و علا مسجد ضرارک واهلنک حقنده اشو آتی انزال ایتدی و انده نماز قیلقدن انی منع ایتدی اویله اولسه پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم صحابه دن براقچ کسه لره بیوردی حق که مسجد ضراره واردیلر اکا آتش اورب یاقدیلر و بناسین بوزوب یقدیلر و محلی جیفه و کناسه ایله طولدر دیلر عطا ایدر عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنده زمان خلافتده وقتا که امصار قتح اولدی مسلمینه امر ایدلرکه مساجد بنا ایدلر لکن ایکی مسجدی بری برینک یاننده بنا ایتدیرکه انک بری آخرینه مضار اولیه (مسجد اسس علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه) والله شول مسجدکه اول ابتداء وجودندنبرو الله تعالی بی توحید اوزره اکا اساس اورلمشدر اولی واجدردرکه سن انده صلاة ایچون قائم اوله سن دینلرکه مراد مسجد قبادرکه اول ذکر اولان قصه به اوفقدرد و یاخود پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلمک مدینه ده کی مسجدیدر (فیه رجال یحبون ان یتطهروا) انده رجال واردرکه الله تعالی نیک رضاسین دیلومعاصی و خصال مذمومه دن طهارتی سورلر دینلرکه انلر صوابله استیجاب ایدرلر و کجه جنابت اوزره او یومزلر (والله یحب المطهرین) الله تعالی تطهر ایدنلری سور ۱۱ روایت اولندیکه بو آیت نازل اولیجی پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم مهاجریندن بر جاعته مسجد قبا به واردی کورسه که انصار دن بر جاعت مسجدک قیوسنده اوتورلر دیدیکه یا معشر انصار الله تعالی سزه ثنائیدی وضوء و غائط عندنده نعل ایدرسز دیدیلرکه یار رسول الله اوج طاشله استیجاب سزک آردنجه صوابله دخا استیجاب ایدرز (افمن اسس بینه علی تقوی من الله و رضوان خیر) شول کسه می خیر ایدرکه دینک بنیانی قاعده محکمه اوزره تأویل ایدکه اول الله تعالی دن تقواد و طاعتله رضاسنی طلبدر (ام من اسس بینه علی شفاع جرف هار) یوخسه شول کسه می خیر ایدرکه دینی بنیانی بروادی جانبته تأویل ایدکه اول مائک جریانیله مخفرا ولدیفندن سقوطه مائل اوله (فانهار به فی نار جهنم) و انکله بیله نار جهنم ساقط اوله (والله لایهدی القوم الظالمین) الله تعالی هدایت ایتدیر شول قوم کیم نفسلرینه کفر و نفاقله ظلم ایدرلر ۱۲ روایت اولندیکه مسجد ضراردن بر بقعه قازیلوب اندن دخان چیقار کورلدی جابر بن عبدالله ایدر مسجد ضراردن دخان چیقار کوردم (لایزال بنانهم الذی بنواریة فی قلوبهم) انلرک بنا ایتدیکری بنیانی قیلرینه شک و نفاق

و رسولنی استهزا ایدرسز دینلرکه پیغمبر علیه السلام تبوک غزاسنه کیدرکن او کنده و دیعه بن ثابت برکروه منافق لره محمد زعم ایدرکه روم اهلنه طالب اولوب بلاد فتح ایدنه دیو استهزا یوزندن سولشهرک کیدرلردی بو کلاملری اولحضرته قوت نبوته ظاهر اولوب عمار بن یاسره بیوردیکه اول منافقار شویله شویله سولشهرلر وار آنلره خبر ویریدی عمار بن یاسر رضی الله عنه خبر ویردکه حضور نبوی به کلوب قطع طریق سهولت ایچون هزل و لعب ایدنه رز دیو اعتذار بارد ایدیلر (لا تمذروا قد کفرتم بعد ایمانکم ان نغف عن طاعة منکم لغضب طاعة بانهم کانوا یحرمین) اعتذار ایتدیکه سز اظهار ایمان ایتدیکر دفسکره رسول ایدر و طغنه کافر اولدیکر اکر سزدن بر طاقه بی توبه ایتدیرله عفو ایدرسک

بر طاقه به عذاب ایدنه رز زیرا انلر نفاقه اصرارله مجرم لردن اولدیلر ۱۳ دینلرکه انلردن عفو اولسان (او) محبی بن حمیر الاشجعی نام بر آدم ایدیکه بو آیت کریمه نازل اولدقدنه توبه ایدوب حرب یمامه ده شهید اولدی (المنافقون و المنافقات بعضهم من بعض یا صرون بالانکر وینهون عن المعروف و یقضون ایدیهم لواء الله فنیهم ان المنافقین هم الفاسقون)

منافق لره ارککری ۱۴ که اوچوزدر ۱۵ و نسالری ۱۶ که یوز تیشدر ۱۷ بعضی بعضی سزیندندر ۱۸ یعنی نفاق و شقاقده بر برلرینه مشابهدر ۱۹ کفر معصیت و تکذیب پیغمبرله امر ایدرلر و ایمان و طاعت و تصدیقندن کبرو طورلر و اللری صدقات و خیراتندن قبض و امساک ایدرلر ۱۶۳ انلر الله تعالی نیک طاعتی ترک ایتدیلر الله تعالی انلری فضل و هدایتندن محروم ایدلر

اولمقدن زائل اولمز یعنی انلرک بناسی شکرینه و تراید نفاقلرینه سبب اولمقدن زائل اولمز زیرا که اول انلری اکاجل ایتدی بوندن سکره پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم انی هدم ایدیمک اول قیلرینه رسوخ بولوب زیاده اولدی بر حیثله که انک رسمی قیلرینه قالدی (الا ان تقطع قلوبهم) مکرکه قیلری یاره یاره اولوب انده ادرا که قابلیت قالمه و یاخود انلر اندن شکه اولمقدن زائل اولمز لاشول وقتد دیکه مونه ایرلر شکری کیدوب حقیقت حاللرین کورلر (والله علیم حکیم) الله تعالی انلرک نیاتی بیلور مسجد ضراری هدمده حکمتن اجرا قیلور (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم و اموالهم بان لهم الجنة) الله تعالی مؤمنلردن دینلرکه نفسلرین و ماللرین انک سیلنه بذل ایدوب مقابله سنده انلره جتله جزاء و ثواب ایدنه (یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون و یقتلون) که انلر الله تعالی نیک رضاسین استیو کافرله غزا ایدوب انلری قتل ایدرلر و یا انده قتل اولورلر (وعدا علیه حقا فی التوراة و الانجیل و القرآن) انلر ایچون جنت ثوابی الله تعالی دن وعد حقدرکه اول توراة و انجیل و قرآنه ثابتدر (و من اوفی بعهده من الله) اول کسه که الله تعالی دن ثواب طلب ایدوب جهاد امرینه عهدینه و قایده نیتده اخلاص ایدوب ریا و سمعه دن اجتناب ایدنه (فاستبشروا ببعکم الذی باعتم به) ایددی الله تعالی ایله ایتدیکر مایعه به فرحان و مسرور اولک که سزک شی یسیریکر مقابله سنده سزه جلائل مطالبک و یرمکه وعد ایتدی (و ذلك هو الفوز العظيم) ایددی اول بیع که انی الله تعالی ایله مایعه ایتدیکر یوم قیامتده اول سزه فوز عظیمدر (التائبون) شونلرکه شرکدن توبه ایدوب نفاقدن بری اولورلر (الحامدون) و الله تعالی نیک نعمتله سزاه و ضراء ده ایدوب عبادت لرنده اخلاص ایدرلر (الحامدون) و الله تعالی نیک نعمتله سزاه و ضراء ده جد ایدرلر ۱۸ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اول من یدعی الی الجنة یوم القیامة الذی یحمدون الله فی السراء و الضراء ۱۹ پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر یوم قیامتده جتله اول دعوت اولنان شول قومدرکه صفاده و جفاده الله تعالی به جد ایدنلردر (السائحون) و شونلرکه صائم اولورلر ۲۰ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم سیاحه امتی الصوم ۲۱ پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر امتک سیاحتی صومدر صاعه ساج دینلر زیرا اولانی شهواتدن تعویق ایدر و اول ریاضت نفسانیه درکه انکله خفایای ملک و ملکوتیه توصل ایدیلور ۲۲ دینلرکه سائحون ایله مراد غزاندنلرکه فی سبیل الله جهاد ایدرلر ۲۳ عثمان ابن مظعون رضی الله تعالی عنه پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم لیدن سیاحتی استیذان ایتدکه دیدیکه ۲۴ ان سیاحتی امتی الجهاد ۲۵ امتک سیاحتی جهاددر و عکرمه ایدر سائحونله مراد طلبه علدر (الراکعون الساجدون) و شونلرکه رکوع و سجود ایدرلر یعنی صلوات خسه مواظبت ایدرلر (الآمرین بالمعروف و الناهون عن المنکر) ایمان و طاعتله امر ایدرلر و شرک و معاصیدن نهی ایدرلر

انلر لذت دنیا نصیلرله فغلتدیلر سز دخا کندو نصیکرله فغلتدیکر سزدن اولکیلر کندو بهر لریله انتفاع ایتدیکری کبی و انلرک هوای باطله لرینه طالعقلری کبی سزده شروع ایدلرک انلرک دنیا و آخرتده مال و اولاد و خیرات و حسنات و اعماللری باطل و نابود اولوب ایکی جهانده خائب و خاسر اولدیلر (ایپاتهم نباء الذین من قبلهم قوم

نوح و عاد و ثمود و قوم ابراهيم و اصحاب مدين و المؤمنين و المؤمنات فما كان الله ليظلمهم ولكن كانوا
انفسهم يظلمون (منافقوله) انلردن مقدم كچنلرك خبري كديميكه قوم نوح طوفانله قوم عاد ربح صصرله قوم ثمود
رجفه ايله قوم ابراهيم كه نمرد سيوري سنكله اصحاب ۱۶۴ مدين كه قوم شعيدر يوم ظله ده ناره

مؤففكات كه قوم لوطدر (و الحافظون لحدود الله) والله تعالىك تبين و تبين ايتديكي حقايق و شراييك حدودني
زير وزير اولقله هلاك
اولدليلر اول امتلره
يغمبرلري حجت ظاهرله
ايكه ككشليركن تكذيب
ايتدليلردي الله تعالى
انلره ظلم ايتدي لكن
انلر قسليرينه ظلم ايتلرله
مستحق عذاب اولدليلر
(و المؤمنون و المؤمنات
بعضهم اوليا بعض يامرون
بالمعروف و ينهون عن
المنكر و يقيمون الصلوة
و يؤتون الزكوة و يعطون
الله ورسوله اولئك سيرهم
الله ان الله عز ورحيم
مؤمنرك رجال و نساء
بر برلرينه دوست
و معاوندرلر ايمان و طاعتله
امر ايدرلر و كفر
و معصيتدن نهى ايدرلر
و نمازلىرينه شرائطيله قيام
ايدرلر و زكاتلري ادا
ايدرلر و الله تعالىك
قرائن و احكامنه و رسولك
شريعت و سنته اطاعت
ايدرلر اول مؤمنين
و مؤمناته الله تعالى يقينه
رحمت ايدر تحقيق الله تعالى

قالدر ايتديكي ايدر و هر شينى موضع وضع ايدر (و عداة المؤمنين و المؤمنات جنات تجري من تحتها الانهار) (اكا)
خالدين فيها و مساكن طيبة جنات عدن و رضوان من الله اكبر ذلك هو الفوز العظيم) الله تعالى اشجارى التندن
ايرمقلر اكار جتلى بوجه تايد مؤمنين و مؤمنات قوللرينه وعد بيوردى و جنات عدنده كوزل محل و مسكنلرودنى

بولردن يسوك كندنك رضا و خوشنودلنى وعد ايلدى ايشته بو خوشنودلق نعمتى بر فوز عظيمدر كه انك ياننده نعم
دنيا احقر و بلسكه نعيم جنت دخی مختصردر دينلديكه عدن جتته بر عظيم شهر يا قصر در منبع عين تسليمدر
مكن انبيا و صديقيندرو خوشنودلق ۱۶۵ اميرى خبرده بويله وارددر كه حق تعالى اهل جتته نعم جتندن راضى
و خوشنوده يسز ديوسوال

اكاديه كه بن سكا ديدميكه بكاعاصى اولفل اول ايله كه اشبوكونده سكا عاصى اولمزين اويله
اولسه ابراهيم عليه السلام ديه كه يارب سن بكا وعد ايتشدك كه اشبوكونده بنى خلق ايتجند
رسواى ايتيه سن حالو كه بابام جهتندن ايرشن رسوايلقدن زياده نه اولور الله تعالى ديه كه بن
جنتى كافرله حرام ايتشن بده اكا دينله كه يا ابراهيم اياك الله نظرايت كورسه كه اول
بر فوج متلطخدر اندن قوايتندن اخذ اولنوب ناره براغيله (ان ابراهيم لاواه حليم) ابراهيم
عليه السلام جوق آمايدردى و يادعاسنده جوق يلوارردى و جاهلك جهلندن تجاوز كندويه
اذا ايدنى عفو ايدردى (و ما كان الله ليضل قوما بعد اذ هديهم حتى بين لهم ما يتقون)
الله تعالى بر قوى ضلالت اوزره امامه ايدوب انك اوزره مؤاخذه ايدراولمدي انلري اسلامه
هدايت ايتدك نصكره حتى كه انلره اندن اول قمل و تركى واجب اولان اشياى بيان ايتدى
اشبوآيتك سبب نزولنده دينلديكه بر قوم يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم قدوم ايدوب
اسلامه كلدليلر حالو كه اول وقتده خبر حرام دكل ايدى و قبله كه بهيه تحويل اولنماشدى
انلر قوللرينه رجوع عند نصكره خبر حرام و قبله كه بهيه متحول اولدى حالو كه انلر اندن
خبرى يوغيدي رمدندن صكره بهيه مدينه بهيه قدوم ايتدكلرند خبرى حرام اولمش قبله بهيه
تحويل ايتش بولديلر و ديديلر كه يارسول الله بزنك اولديفك دينك غيرى اوزره
يز ضلالتده يز و حاللرين خبر و ريدلر الله تعالى بوآيتى انزالله بيلدرديكه الله تعالى بر قومك
منوخله ايشلديكلى على ابطال ايتج مادامكه انلره ناهى بيان ايتيه اشبوآيت دليلدر كه غافل مكلف
اوليه (ان الله بكل شى عليم) الله تعالى هر شى خلقه صالحى و غير صالحى بيلور (ان الله
له ملك السموات و الارض يحيى و يميت) سموات و ارضك ملكى الله تعالى كدر ايكسك اهلنه
ديلدليكن امرايدر دنياه احياء و اماته انك صفتيدر خلقنده اجرايدر (و مالكم من دون الله
من ولى و لا نصير) سرك ايتجون الله تعالىدن غيرى سزدن انك عذابن دفع ايدر ولى و نصير بو قدر
بلكه الله تعالى موجودك مالكي و متولى امرايدر انك غيريه ولايت و نصرت تأييدى دكل الا
اندر ايدى واجب اولور كه يالكز كاتوجه ايدر و مساودن تبرى ايدر لانا كه فعل و تركلرند
اندن غيرى مقصودلري اوليه (لقد تاب الله على النبي) الله تعالى رسولك خطاستدن تجاوز
و صفح ايتديكه منافقله تبوك غراستندن تخلفه اذن و ردى (و المهاجرين و الانصار) و دخی
مهاجرين و انصار دن تجاوز ايتديكه يغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم ذهابن تخلفه نوعامل
ايتديلر دينلديكه زير ايتج بر كه بو قدر كه الا اول توبه بهيه محتاجدر حتى نبى و مهاجرين
و انصار ايسده زيرا و توبوا الى الله جيمه قول شريفيله توبه نك و جوبى جميع مكلفنه
تعيم بيوردى زير ايتج كه بو قدر كه الا اول بر مقامه در كه اول استغناص اولنور فوقنده كى
مقامه نسبتله ايدى اول تقيصه دن ترقى توبه در و توبه نك فضلنى اظهاردر كه اول انبيا و صالحين
مقاميدر (الذين اتبعوه فى ساعة العسرة) كه اول مهاجرين و انصار رسول الله صلى الله تعالى

شيت قصه ايتديلر و انلر يغمبر عليه السلام و مؤمنله كنه و غرضلري الحق الله تعالى و مؤمنلري و رسولنى فضل
و كرميله توسيع رزق ايتدوكيدى اكر انلر نفاقدن توبه ايدرلرله انلره خير لودر اكر توبه دن اعراضله نفاقلرند
اصرار ايدرلرله الله تعالى انلره دنيا و آخرتده عذاب اليم ايله عذاب ايدرلر انلر ايتجون بر يوزنده حيايت ايدر بر دوست

وعذابدن منع ایدر بر معین یوقدر ۱۶۵ بو آیت کریمه مسطور قصد ایدوب نائل اولدقلری پیغمبر علیه السلامی مهاجرین ایله مدینهدن اخراج اوله دینلدی یاخود تبوک غزاسنه کیدرکن پیغمبر علیه السلامی قتل ایچون بولده مترصد اولملریله جبریل علیه السلام خبریله پیغمبر ۱۶۶ علیه السلام حذیفه بن کوندروب انلری

دفع ایلدی دینلدی ۱۶۷ علیه وسلم عسرت وقتده یعنی غزوة تبوکده که اول غزوة العسره دیوتیمه اولندی حسن ایدر غزوة تبوک عسرتی بر مرتبهده ایدیکه بر دوهی اون کشتی نوبتجه بئرلردی وزادلری تبوک غزاسنه حاضرلورکن کوهلی خرما و متغیر آریه ایدی وانلردن برقاج کشینک متعدد خرما لری اولوب اجددقلرنده بری بر خرما بی بر از چینه دیکند نصرکه انی صاحبه و بر رانجیق طعن بولورلر و اوزرینه بر جرحه ماه شریله اکتفا ایدرلردی حقانی دخی دو کتدیلر حضرت ابوبکر دیدیکه یارسول الله حق تعالی سنی خیر دعایه معتاد ایتشدرد دعا لیکل نم دیوب دعایه ال قالدیری هم اندم هوا بولتلوب ناس انکله کولکه لندی و یاغور یاغوب ناس سولندی بعده اول منزلدن طوروب کتدیلر باشلردن بولوت کتیوب انکله استراحت ایتدیلر (من بعد ما کاد یزغ قلوب فریق منهم) انلردن بر فریقک ایمان اوزره شتادن و یا اتباع رسولدن قبلری زیفه قریب اولدیند نصرکه دینلدی که یعنی تخلف وانصرافه میل اراده ایتدیلر ۱۶۸ کللی ایدر بر ناس تخلفه قصد ایتدیلر بعده نادم اولوب اردلردن انلره ایدرلر (ثم تاب علیهم) اندن الله تعالی انلرک توبه لرین قبول ایتدی (انه بهم رؤف رحیم) زیرا که الله تعالی انلره اقلو و رجتلودر (وعلى الثلاثة الذين خلفوا) والله تعالی شول اوج کسه دندخی تجاوز ایتدیکه غزادن تخلف ایتدیلر که انلر کعب بن مالک الشاعر و سراده بن الربیع و هلال بن امیه ایدیکم اوجی دخی انصار دن ایدیلر (حق اذا صافت علیهم الارض بما رحبت) حتی ارض متسع ایکن انلره ضیق اولدی (وصافت علیهم انفسهم) و قبلری فرط وحشت و غدن بر شیشه انس ایتمز و کاسرور ابرمز اولدی (وظنوا ان لا ملجأ من الله الا الیه) و یقین ایتدیلر که الله تعالی ک سنخط و عذابندن مفر و ملجأ یوقدر مکرکه توبه واستغفار ایلینه اکا اوله (ثم تاب علیهم لیتوبوا) بعده انلره توبه لری قبول انزال ایتدی تاکه تواین جله سندن عداولنه لرویا اول الله تعالی انلره مرة بعده اخری قبول و رجته رجوع ایتدی تاکه توبه لری اوزره استقامت ایدلر (ان الله هو التواب الرحیم) الله تعالی تابک توبه سین قبول ایدر و نعم انعامیله رجعت ایدر کعب بن مالک ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم تبوک غزاسندن مدینهده قدوم ایتدیکنده اکا اوروب سلام و یردم بکاغضیله رسلام ایتدی اندن ناس بزمه کلامی ترک ایتدیلر الی کون اوزر عزدن زمان کجکی اول حالت بزه زیاده مشقت و یردی بکابوندن اهم و اخوف شی یوغیدیکه بکاموت اوروب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم غازم قلیله و یاخود رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وفات ایدوب ناس پشند اول منزلده قالم بکاگسنه سولر اولیه و وفات ایتدیکنده اوزریمه کسنه غاز قلیله الی کون تمامنده کجه نک ثلث اخیرنده پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم علیه وسلم الله تعالی اشو توبه من آیتن انزال ایتدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم صباح غازین قلیحقی انی بزه بشیر ایتدی (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وكونوا مع الصادقین) یا مؤمنلر الله تعالی ک راضی اولدینی اشیادن صاقتک و صادق لرایله اولک اول

ویررسه صدقه و زکات و یردم صالحلردن اوله لم دیرلر فلما اتیهم من فضله بخلاویه و تولى وهم معرضون ۱۶۹ (صدق) و قسا که فضلندن مال کثیر و یردیه بخیل ک ایدوب حق الهی و یرمکدن اعراض ایتدیلر انلر امر و فرماندن اعراض ایدیلر (فابعقبهم فاقا فی قلوبهم الی یوم یلقونهم بالخلفوا الله ما وعدوه و بما کانوا یکذبون) انلرک اول بخل و زکاتدن

استاعلری قیامتده عمللرینک جزاسنه ملاقی اولنجیه دک قبلرندن اول نفاقلری تعقیب و تمکین ایلدی اول سیدنکه تصدق و صلاحه وعده ایدوب الله تعالیه خلف و وعده لرندن کذب ایدر اولدیلر ۱۷۰ بو آیت کریمه نک سبب نزولنده بو وجهله روایت اولدیکه ۱۷۱ انصار دن وزهاد صحابه دن ثعلبه بن حاطب پیغمبر علیه السلامه کلوب

صدق کرک ایمان و یا عهدده در و یاخود دین اللهیت و قول و عملده در و یاخود توبه و انابتده در ۱۷۲ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یعنی شول قومله اولکه انلر نیت خالصه اوزره رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله تبوک غزاسنه کتدیلر و یا شونلر ایله کیم ذنبه اعترافده صدق ایتدیلر بو خسه اعتذار کاذبه ایلله اعتذار ایتدیلر ابن مسعود ایدر کذب نه جده و نه هزلده صالح اولور و نه صبییه بر شی و عندند نصرکه خلفی جائز اولور (ما کان لاهل المدينة ومن حولهم من الاعراب ان یخلفوا عن رسول الله) اهل مدینهده و انلرک حولنده اولان اهرابه که بو اودیده ساکن اولورلر جائز اولمز که رسول الله دن تخلف ایدلر چنانکه اول غزایه کیده (ولا یرغبوا بانفسهم عن نفسه) و کذلک جائز اولمز که رسول الله ک نفسی بقاسندن کندی نفسلرینک بقاسین اختیار ایدلر بلکه واجب اولور که انک مرادینه اتباع ایدلر ۱۷۳ روایت اولدیکه ابو خیمه رضی الله تعالی عنه بستانه واردی مکرانک بر حنا سرآسی و ارایدی ابو خیمه ایچون اندم بر ظله حصیر بسط ایتدی و اوکنه رطبله ماء بارد کتوردی ابو خیمه نظر ایدوب دیدیکه ظل ظلیل و رطب یانع و ماء بارد و انراء حناء دردی دخی بوراده موجود در لکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حرده و ریجده در ایددی روا دکلدیر که اول جفاده اولوب بن صفاده اولم هماندم طوروب سیفی و رحنی الله الی و راحله سنه بنوب بوله کیردی سرعت سیر ایله آروقتده پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اکا سونوب دعا ایلدی (ذلک بأنهم لا یصیبهم ظمأ ولا نصب ولا مخمصة فی سبیل الله) پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم غزایه انک تخلفی جائز اولماقی شول سبیلده در که الله تعالی ک سبیلنده هربار که انلره صوسزلق و یا تمب و نصب و یا جلق ایریشه (ولا یطؤون موطأ فیظ الکفار) و یا بر مکانکه اکا انلر ایاق باصمغه کفار او یکلنورلر (ولا ینالون من عدو نیلا) و یا عدردن بر مصیبت ایرلر اول کرک قتل و یا اسر و یا نهیدر (الا کتب لهم به عمل صالح) الا انک سبیلله انلر ایچون عمل صالح یا زیلور (ان الله لا یضیع اجر المحسنین) الله تعالی احسان ایدلرک اجرنی ضایع ایتمز (ولا ینفقون نفقة صغيرة ولا کبیره) و نفقه که انلرانی اتفاق ایدلر اول کرک صغیره در عمره و یا نفقه و یا علاقه سوط کبی و یا کبیره در عثمان رضی الله تعالی عنه ک جیش عسرتده کی اتفاق کبی (ولا یقطعون وادیا) و یا بروا یکه انی قطع ایدلر اول کرک اقباللری و یا ادبارلری حالنده در (الا کتب لهم) الا انک ثوابی انلر ایچون یا زیلور (لیجزیهم الله احسن ما کانوا یعملون) تاکه الله تعالی انلره یوم قیامتده شول دنیاده ایشلدکلری اعماللردن احسن جزاء ایدلر که حسن و واحده ایچون اون مثلی جزاء اولنور نایدیوز مثله دکن و اندن اکثر مالا بحصایه دکن جزاء ایدیلور ۱۷۴ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من اغبرت قدما فی سبیل الله حرمة الله علی النار ۱۷۵ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسه که غزایولنده ایاقلرینه توز بولاشه الله تعالی انی جهنمه حرام ایدر ۱۷۶ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من اتفق نفقة فی سبیل الله کتبت بسبما تهمه ضعف پیغمبر عز صلی الله

اول منافقار بیلمز لریکه الله تعالی انلرک قبلرندنه کی نفاق و ماینلرندنه سولشدکلری کلاملری و زکاتی جزیه تسمیه لرینی بیلور تحقیق الله عظیم الشان جمیع غیلری بیلجیدر (الذین یلمزون المطوعین من المؤمنین فی الصدقات والذین لا یجحدون الا جهدهم فیخرون منهم سخر الله منهم ولهم عذاب الیم اول منافقار که مؤمنلردن زیاده صدقه و یرنلری و موجودی

اولوب همان قدر نلری قدر ویر نلری تعیب ایدرلر و اول مؤمنلری استهزا ایدرلر الله تعالی انلرک استهزاسی جزاسی ویرر و انلر ایچون عذاب الیم واردلر روایت اولندیکه پیغمبر علیه السلام بروقتده صدقه ورمکی ناسه ترغیب ایتمکله محابه کلی اموال تصدق ایدوب بوآنده عبدالرحمن بن ۱۶۸ عوف درت بیک درهم کتورب و سکزیک

تعالی علیه وسلم ایدر برکسه که غزایونه برنققه اتفاق ایدر انک ایچون بدیوز صغفی ثواب یازیلور قال
النبي صلى الله عليه وسلم من جهز غازيا في سبيل الله ومن خلف غازيا في سبيل الله في اهله بخير فقد غزا
پیغمبر من صلى الله تعالى علیه وسلم ایدر برکسه که فی سبیل الله برجهاده جهادک حوایج و لوازم تجیهز
ایدو یارب جهادک اهل و عیالنه خیره خلافت ایدر اول اجرده غزایتمش منزله در (و ما کان
المؤمنون لینفروا کافة) مؤمنلره مستقیم اولز که غزایه و یا طلب علمه جیبی خروج ایدرلر
جیمتک تطعی مستقیم اولمدی کی زیرا اشبوا یکی حاکم هر بری اسر معاشه خلل ویرر ابن
عباس رضی الله تعالی عنه ایدر وقتا که حق جل و علا غزوه تبوکده منافقنرک عیون انزال
ایندی من بعد پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اطرافه سرایا کوندر اولدیغنده مسلمانک جیبی
غزایه چیقوب پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم یالکز آلیقور اولدیلر اول سیدن بوایت
نازل اولدی اشبونهی معاننده نفیدر (فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة) مؤمنلرک هر قبیله سندن
برجاعت غزایه چیقزلری چیقونلر و برجاعت اخری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمله
قالسولنر که (لیقفهوا فی الدین) دینده فقاھق تکلف ایدر یعنی اول قلان بجاعت قرآن وسنن
و فرائض واحکام تعلم ایدرلر (ولینذروا قومهم اذارجعوا الیهم) و فقاھت ایلر فایت سی
ومعظم غزنلری اول غزایه کیدن بجاعتی انلره رجوع ایتمکدنلر ارشاد و انذار ایدرلر (لعلمهم
یحذرون) تا کدا مرونی ایلر معظ اولوب الله تعالی نلرک عذابندن حذر ایدرلر اشبوا آیت
دلیدر که تفقه و نذکر فروض کفایه دن اوله ولایق اولور که انده متملک غرضی استقامت
و دینی اقامت اوله یوخسه ناس اوزره ترفع و بلادده تبسط اولیه و بوآینده دلالت واردر که
خبر واحد بجهت اوله زیرا که فرقه جاعتک اسنیدر که اقلی اوچدر و طائفه ایه اول فرقه دن
انزع اولمشدر اوله اولسه لازم کلور که طائفه اوچک بعضی برویا یکی اوله حالبوکه بره طائفه
دینلشدر حق تعالی نلرک وان طاشقان من المؤمنین اقتتلوا فاصلحوا بینهما قولنده زیراروایت
اولندیکه اول اقتال ایدن یکی کشی ایدیلر تنکیم اول آیتک آخرنده فاصلحوا بین اخویکم
قولی اول روایتی تأیید ایدر ایدی الله تعالی طائفه امر ایتمدیکه دینده تفقه ایدوب بعده تعلم
ایتمکدنلر قوملری انذار ایدرلر اگر فرقه دن طائفه خبری بجهت اولسه انکله انذار و تحذیر
صحیح اولمزدی و فقه دین احکامی بیلکدر و اول یکی قسدر بری فرض عیندر که اول طهارت
وصلات و صوم و سایر عبادات علمدر که عیدر حالده انکله مکلفدروا کرمالی اولور سه زکات
علمی و حج واجب اولور سه حج علمی دخی تعلم واجب اولور ایدی سائر علومک دخی فرض
عین اولسنک کفیتی بونکله بیلنور و بر قسمی دخی فرض کفایه در که درجه اجتهاد و رتبه
فتوایه ایرشجه تعلمدر و چنان بیلده اهل انک تعلم ترک ایتمدر جیبی صابی اولورلر و چنان هر
بلده اهلندن برکسه انی تعلم قائم اولسه آخرنندن اول فرض ساقط اولور ایدی آخرن اوزره
واجب اولور که حوادثن کنیدیلر واقع اولان امورده کاتقلید ایدرلر قال النبي صلى الله

درهم و ارایدی نصفی
عیالنه براغوب نصفی
الله تصدق و اقراض ایدم
دیدى فخر عالم علیه السلام
و یردیکه و آلیقودیفکه
حق تعالی برکت و یرسون
دیو دعا ایتمکله ماله اول
رتبه برکت کلدیکه و فائنده
ایکی زوجهنک برینه نصف
ثمن حصه سکان بیک
درهم و یرلدى وینه اول
جمع تصدق خالده عاصم
بن عدی یوز و سق خرما
کتوردی و ابو عقیل
انصاری برصاع خرما
کتورب بوکیجه صباحه ک
قیودن صو چکوب ایکی
صاع خرما اجرتمی الدم
نصفی عیالنه براغوب
نصفی صدقیه کتوردم
دیدى پیغمبر من علیه
السلام اول صاع خرمایی
صدقات سائر نلرک اوزرینه
صاچدردی منافقنر
عبدالرحمن ایلر ماصمک
و یرمسی ریادر و ابو عقیلک
برصاع خرما سندن الله
تعالی و رسولی مستفیدر
لکن انک مرادی اسمی

یاد اولوب و صدقاندن کندویه حصه و یرلسی مأمولدر دیدیلر بناء علیه بوآیت کریمه نازل اولدی (استغفر (تعالی)
لهم ولا تستغفر لهم ان تستغفر لهم سبعین مرة فلن يغفر الله لهم فلک بانهم کفروا بالله ورسوله والله لا یهدی القوم الفاسقین)
یا محمد منافقنر ایچون کرک مغفرت طلب ایلر کرک ایامه اگر انلر ایچون یتیم کره مغفرت طلب ایلسک الله تعالی

انلری مغفرت ایتمز بو مغفرتدن محروم بیلری الله تعالی و رسولی انکار ایتمکدنلر سببیه در الله تعالی کفرده مشمر
فاسقنر هدایت ایتمز مرویدر که کبار منافقیندن عبد الله ابن ابی مرثض موند ایکن اوغلی بنه عبد الله مؤمن
مخلصاردن اولقله پیغمبر علیه ۱۶۹ السلامدن بابا سیچون مغفرت طلبیه دعا نیازنده اولدیغندن چوق

تعالی علیه وسلم من رد الله به خیر ایشفقه فی الدین پیغمبر من صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر
کسه که الله تعالی اکاخیر اراده ایدر دینده انی فقیه ایدر قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم فقیه
واحد اشد علی الشیطان من الف عابد پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر فقیه واحد شیطان
بیک عابدن اشددر قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم فضل العالم علی العابد کفضل علی ادنا کم
پیغمبر من صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر عالمک عابد اوزره فضلی سزک ادنا کز اوزره بنم فضل کیدر
امام شافعی رضی الله تعالی عنه ایدر که طلب علمه اشتغال نافله نمازه اشتغال دن افضلدر (یا ایها الذین
آمنوا قاتلوا الذین یلونکم من الکفار) یا مؤمنلر کفار دن سز اقراب اوللره قتال ایدرک بنی
قریظه و نصیر کی دینلر که انلرکله مراد روم ایدیکه انلر شامده ساکن اولورلر دی شام ایه
مدینده عراق دن اقریدر (ولیحذروا فیکم غلظة) و اول کفار سزده شدت و حیت و قتاله صبر
بولسونلر (واعلموا ان الله مع المتقین) بیک که الله تعالی نلرک عون و نصرتی متقیلرله در اگر تفاق
اوزره اولان ایراقدن اتقاء ایدرلر سه (واذا ما ازلت سورة فنه من بقول ایکم زاده هذه ایمانا)
چنان بر سورة نازل اولد منافقنرک بعضی بعضنده عیون ایلر تعاضد ایدوب سخریه واستهزا و جیبی
اوزره ویانده عیوبلری اولدیشنه غیظه دیرلر که اشبوسوره قنیکزک ایمان زیاده ایددی (فاما الذین
آمنوا فزادتهم ایمانا) اما مؤمنلرک اول ایمان زیاده ایددی اول سورة تدبرندن حاصل اولان علم
زیاده سیله و اول سورة و مافیهایه اولان ایمانک ایمانلرینه انضمامیه (وهم یستبشرون) حالبوکه
انلر انک نزولنده سونورلر زیرا که اول کالری زیاده سنه و درجه لری ارتقا عیدیدر (واما الذین
فی قلوبهم مرض فزادتهم رجسا الی رجسهم) و اما انلر که قلبلرنده شک و نفاق واردر اکا کفرلری
اولکی کفرلرینه انضمامیه کفرلرین زیاده ایددی (وماتوا وهم کافرون) و اول کفرانلرده
مستحکم اولوب کافرین اولدقاری حالده فوت اولدیلر اشبوا آیت کریمه ایمانک زائد و ناقص اولسه
دلیدر عمر رضی الله تعالی عنه اصحابندن بعضیلرک لربنه یا شوب کلک سز نکلر ایمانک زیاده ایدلم
دیردی و علی رضی الله تعالی عنه دیردی که ایمان قلبده بر نقطه بیضا مثلی ظاهر اولور هر بار که ایمان
زیاده اوله اول بیاض قلبه ارنار حتی که قلبک کلین بیاض ایدر و کذلک نفاق قلبده بر نقطه
سودا مثلی ظاهر اولور هر بار که نفاق زیاده اوله اول قلبده سواد ارنار حتی که قلبک کلین سواد
ایدرو الله اکرم مؤمنک قلبی شق اولسه ایض بولیدی و منافقک قلبی شق اولسه اسود بولیدی
(اولایرون انهم یفتنون فی کل عام مرة و امرتین) انلر کور منلر میکه هر یلده برایکی کره شدا
واحر اضله و یا قحط شدتله و یا غزو و جهادله ابتلا اولورلر (ثم لا یتوبون) بوندنصرکه منتهی
اولمزلر و نفاقلرندن توبه ایتمزلر (ولاهم ینذرون) الله تعالی نلرک صدق و عدندن کور دکلر یله
معظ اولمزلر (واذا ما ازلت سورة نظر بعضهم الی بعض هل یراکم من احد) چنان بر سورة نازل
اولسه که انده منافقینک عیوبی ذکر اولسه بر برلرینه نظر ایدوب دیرلر که رسول الله قسندن

استغفار ایتمک یتقی ایتمدیکه
یتیم لغظی کزندن کنایه در
بو آیت کریمه نازل اولدی
(فرح الخلفون بمقدمهم
خلاف رسول الله و کروهوا
ان یجاهدوا باموالهم
وانفسهم فی سبیل الله و قالوا
لا تنفروا فی الحر قل ناز
جهنم اشد حرآ او کاتوا
یفقهون) رسول اللهک
خلافتده اوله رق غزادن
کیرو قالوب اوتورنلر
فرحلسیدلر والله یولنده
ماللری و نصیر یله جهاد
ایتمکی کریمه کور دیلر
و مؤمنلره بو حرارتده
جهاد کتمیک دیدیلر سن
انلره دیکه جهنم آتشنک
حرارتی بو یاز حرارتندن
اشددر انلر ایه بو
مخالفتله جهنم آتشنه
مستحقدرلر اگر
کیدر جهنمکی علی بیلدر
(فلیضحکوا قلیلا ولیکوا
کثیرا جزاء بما کاتوا
یکسبون) امدی انلر
دنیاده و آخرتده کی حاللری
ملاحظه ایدوب از
کولسونلر و جوق

اغسلونلر که کسب ایتمکدنلر (تینان) (ثانی) (۲۲) کفر و نفاقلرینه جزا اوله (فان رجعت الله الی طائفة
منهم فاستأذنوک للخروج فقل لن تخرجوا معی ابدا ولن تقاتلوا معی عدوا انکم رضیتم بالقمود اول مرة فاقعدوا مع
الخالفین) اگر الله تعالی سنی غزوه تبوکدن ارجاعله مدینه یه کلوب منافقنر سندن بر غیری غزایه خروج ایچون اذن

ایسترسه سن انلره دیکه سز بنمله ایدا چیغمز و دشمنله مقاتله ایتمسکز که سز اولکی کره او تورمه راضی اولدیگز
شمدی دخی ضروری خالف وقاعدلره یعنی نسا و صبیان و مریضلره اوتورک (و لاتصل علی احد منهم مات ایدا ولا
نقم علی قبره انهم کفرو بالله ورسوله و ماتوا وهم فاقون) منافقردن ۱۷۰ فوت اولان برکیمه نکه ابدی

سزنی مؤمنلردن کسه کورر میدی اگر کسه کورر میسده طور و پ مسجدهن کیدر لر دی اگر انلردن
کسه نکه کورر ایدیکن بیلور لر ایسه طور و پ کتزلردی (هم انصرفوا) بعده ایماندن و یا خود
فضیحه خوفیه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قتلدن منصرف اولور لر دی (صرف الله
قلوبهم) الله تعالی انلرک قلوبن ایماندن صرف ایلدی (بانهم قوم لا یفقهون) شول سبیلله
کیم انلر بر قوم در که سوء فهملری وعدم تدبیر لری چون دین الهی فهم ایتمزلر (لقد جاءکم
رسول من انفسکم) یا اهل مکه سزه کنندی جنسکزدن سزک کبی عربی و یا اشرافکزدن رسول
عربی کلدی (عزیز علیه ماعتنم) سزک عتکز و مکروهه لقا کز اول رسول الله شدید شاقدر
(حریص علیکم) سزک ایما نکزه و صلاح شاکزه اول حریصدر (بالمؤمنین رؤف رحیم)
جمع مؤنثله رأفتلو و رجتلودر (فان تولوا) اگر سکا ایماندن اعراض ایدر لر سه (فقل حسبی
الله) دیکل که حفظ و نصرته الله تعالی بکا کافیدر (لا اله الا هو) اندن غیری معبود بالحق یوقدر
(علیه توکلت) اکا توکل ایتدم رجاء و خوف اندنر غیریکن دکل (و هو رب العرش العظيم)
اول مرش عظیم ریسیدر که احکام و مقادیر اندن نزول ایدر ۱۱۱ ابی رضی الله تعالی عنه ایدر
آخر نازل اولان اشبو ایکی آیتدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بکا قرآن آیت آیت
و حرف حرف نازل اولدی الاسوره برآه و سوره اخلاص نازل اولدی فنده بیله سنجیه
ملائکه دن یتیم بیک صف دخی نازل اولدی

(سورة یونس وهی مائة وتسع آیات مکية)

بسم الله الرحمن الرحیم

(الر) بن اول الله نکه جمع اعیانی کوررین (تلك آیات الکتاب) اشبو قرآن آیتلریدر
(الحکیم) حلال و حرام و حدود و احکامله محکمدر (اکان للناس عجا ان اوحینا الی رجل
منهم) اهل مکه یه عجمی اولدی که انلردن محمد صلی الله تعالی علیه وسلم وحی ایدوب رسالتله اصطفا
ایده وز یوخه انلرک عظیماسندن برینه دکل و قتا که محمد صلی الله تعالی علیه وسلم رسالتله
مبعوث اولدی مشرکون دیدیلر که عجبدر کیم الله تعالی ابوطالبک یتیمدن غیری ارسال ایده جک
بر رسول بولدی ایددی اتی دیملری فرط حاقنلردن و امور عاجله اوزره قصر نظر لرندن
وحی و نبوتک حقیقتنه زیاده جهالتلرندن ایددی زیرا اول انلرک عظیماسندن قصوری ز علم نجه
انجق مالده ایددی مال امری ایسه بویاده اهون شیدر و بر قولده تعجیلری الله تعالی نکه رسولی
بشر اولسنده ایددی (ان انذر الناس) قرآنله کی و عیدلره ناسی شرک و معاصیدن تخویف
ایت (و بشر الذین آمنوا ان لهم قدم صدق عند ربهم) و مؤمنلره تبشیر ایتکه انلرایچون رب
تعالی عندنده تقدیم ایتدکری اعمال حسنلری سبیلله منزله رفیعیه سابقه واردر که اقا قول
و یتده صدق بیلله نازل اولور لر (قال الکافرون ان هذا لسحر مبین) کافر لر دیدیلر که اشبو

جنازه نمازی قیلمه و دفن
اولور کن قبری عندنده
طورمه زیرا انلر الله تعالی به
ورسوله کافر اولوب
منافق و ایماندن مبرا
اولدق لری حالده فوت
اولدیلر ۱۱۱ مرویدر که ابن ابی
مرض موده ایکن پیغمبر
علیه السلام عبادتنه کتدکده
ابن ابی حصرت پیغمبر علیه
السلامدن کفن ایچون
کوملکنی و نمازینی فیلسنی
و دفندنه حاضر اولسنی القاس
ایلدی واقع حال پیغمبر
علیه السلام کوملکنی
کوندروب جنازه سنه دخی
حاضر و نمازینی قلغه عازم
ایکن فاروق رضی الله عنه
بویاده زیاده مضطرب
اولوب انک حق نبویه
سویلدک لری و سائر قیاحی
تعداد اول حضرت یاد
ایتدکه یا عمر انک نمازینی
قیلده و ترک ایتدکه متردم
بیوردیلر بو آیتک نزولیه
ترک ایتدیلر (ولا تعجبک
اموالهم و اولادهم انما
یرید الله ان یضربهم بها
فی الدنیا و یزحق انفسهم

و هم کافرون) اول منافق لک مال و اولاد لری نکه کثرتی سنی تعجب ایتدر مسون الله تعالی انلری دنیاده انجق اول مال (کتاب)
و اولادک وجع حفظ و تمیز لری چون محنت و مصیبت و شدایدیه تمذیب و کافر اولدق لری حالده حسرتله روحلری چقیمنی مراد
ایدر (و اذا ازلت سورة ان آمنوا بالله وجاهدوا مع رسوله استاذنک اولوا الطول منهم و قالوا ذرنا کن مع القاعدین)

تجان الله تعالی به ایمان و رسولیه کفار جهاد ایتکه بعض سوره نازل اولسه منافقردن قدرت و غنا صاحب لری سندن اذن
استرلر که بزی ترک ایلله شول عذرا بیلله خانه لرنده اوتور انلرله برابر اوتور لم دیر لر (رضوان بان یکنوا مع الخوالب و طبع علی
قلوبهم فهم لا ینفقون) انلر نسوان ۱۷۱ و اسافل ایلله اولمقلند راضی اولدیلر و انلرک قلبلری اوزره نفاق مهری اولدی

کتاب و محمدک کتوردیکی دکل الاسحر مییندر اشبونه اعتراف واردر که انلر رسول اللهدن
امور خارقه یه مصادف اولدیلر که اول انلری معارضه دن اعجاز ایتدی (ان ربکم الله الذی
خلق السموات و الارض فی ستة ايام) ربک اول الله تعالی در که سموات و ارض و ما فیهم ابی الی
کونده خلق ایلدی که اول اصول ممکناتدر (ثم استوی علی العرش) بعده عرش اوزره استیلاء
ایتدی (یدبر الامر) کائناتک امرنی حکمتی و کلمه سابقه سی مقتضایه تقدیر و اسبابی تهیه
ایدر (ما من شفیع الا من بعد اذنه) شفعا دن هیچ بری کاشفاعت ایتمز الا انک اذنیله اشبو کفارک
زعمی رددر که اصنامه عبادت ایتدک لر نه انلر بزم عند الله شفعا سردر دیر لر دی (ذلکم الله ربکم
اشبو اشیا بی خلق ایدن ربکزل جل شانه در که عبادته مستحق اندن غیری معبود کز یوقدر
(فاعبدوه) ایددی اکا عبادت ایدک (افلاتن کرون) تفکر ایتمز میسز که انک ربوبیت و عبادته
مستحق ایدوکن بیلله سز (الیه مرجعکم جمعا) جمیعکزک موتله و یا بعثله رجوعی الله تعالی به در
غیریه دکل ایددی اکا قایه مستعد اولک (وعد الله حقا) امور مذکوریه و وعد مؤکدله الله
تعالی و عبادتدی (انه یدئو الخلق ثم یعیده) اول الله تعالی خلقی ابتداء و جوده کتوردی
انلری افتاء و اهلا کند نصرکه ینه یوم قیامتده اعاده ایدر (لیجزی الذین آمنوا و عملوا الصالحات
بالقسط) تا که مؤمنین صالحینه عدلا جزاء ایده و یا عبادت لری و امور لر نه عدل اوزره قیاملری
و یا انلری سبیلله که اول عدل قوعدر شکیم شرک ظلم عظیمدر ۱۱۱ اشبو معنی اوجهدر ما بعدنده کی
قول شریفه مقابل اولدینچون (و الذین کفروا لهم شراب من جمیم و عذاب الیم بما کانوا
یکفرون) و تا که کافر لر کفر لری سبیلله شراب جمیم و عذاب الیمله جزاء ایده (وهو الذی
جعل الشمس ضیاء و القمر نورا) اول الله تعالی شمس ذات ضیاء و قمری ذونور قیلدی (و قدره منازل)
اول قرایچون منازل تقدیر ایتدی که قرانلری تجاوز ایتد و کبر و دخی قلمز اول منازل یکر می سکزدر
شرطین و بطین و ثریا و دبران و هقعه و هنع و ذراع و نثره و طرف و جبهه و زیره و عواء و سماک و غفر
و زبانا و اکل و قلب و شوله و نسایم و بلده و سعد الراج و سعد بلع و سعد السعد و سعد الاخیه و فرغ
الدلو المقدم و فرغ الدلو المؤخر و بطن الحوتدر و بومنازل و ابیکی برجه متقدمدر که اول جل و نور
و جوزا و سرطان و اسد و سنبله و میزان و عقرب و قوس و جدی و دلو و حوتدر و هر برج ایکی منزل
و ثلثدر هر کجهده قر اول منازل برینه نزول ایدر و ابیکی کجهده مستر اولور اگر شهر اوتوز
اولور سه و بر کجهده مستر اولور اگر شهر یکر می طقوز اولور سه و شمسک اول منازلک
هر برنده مقای اون اوچر کوندرا نکه انقضای سبیلله سنه دخی متقضیه اولور (تلکوا عدد السنین
و الحساب) تا که انکله سنه لک دخول و انقباض سن و دخی معاملات و تصرفات کزده
شهور و ایام و ساعات حسابن بیلله سز (ما خلق الله ذلک الا بالحق) الله تعالی اشبو خلقی
حق ملتبس خلق ایلدی تا که انکله صنعتی ظاهر و قدرتی باهر اوله (یفصل الآیات لقوم

بوعرا بلر اذن باطل و منافق لک الله تعالی و رسولی تکذیب ایلله غزادن تخلف ایدوب اوتور دیلر اول اعراب متعذریندن کافر
اولنلره و منافق لره دنیاده قتل و اخرتده نارجمیله عذاب الیم اصابت ایدر (لیس علی الضعفاء و لاعلی المرضى و لاعلی
الذین لا یجدون ما ینفقون حرج اذ انصحو الله و رسوله ما علی المحسنین من سبیل و الله غفور رحیم) ضعیفلره (یعنی اختیار

وچولاق و صیان) وخته لره و سفره دائر اسباب و سلاح و نفقه بوله میانلره غزادن قالمقده کناه یوقدر چقان الله تمالایه ورسوله ایمان و طاعتله کزولو و آشکار مؤمنلرک صلاح و نصیحتده اولدر ناصح اولان محسنلر اوزرینه عتاب و ملامته یول یوقدر الله تعالی مغفرت و رحمت ایدیلر (ولا علی الذین ۱۷۲) اذما اتوک لعملهم قلت لا اجد ما احکم علیه

یعلون) الله تعالی اینلرین تفصیل ایدر شول قوم ایچونکه بیلورلر زیرا که انی تأملله انکله انلر منتفع اولور (ان فی اختلاف الليل والنهار وما خلق الله فی السموات والارض لآیات لقوم یتقون) لیل و نهارک اختلافنده و سموات و ارضده الله تعالی نیک خلق ایتدیکی انواع کائناتده صانعک وجودنه و کمال علم و قدرته دلالت ایدر آیتلر واردر شول قوم ایچونکه عواقبدن اتقاء ایدرلر زیرا که اول انلری تفکر و تدبیره چل ایدر (ان الذین لایرجون لقاءنا) شونلرکه عقابمزدن خوف و ثوابمزدن رجاءمزدن (ورضوا بالحیوة الدنیا) و دنیا بی اختیار ایدوب انکیچون عمل ایدرلر (واطمأننوا بها) اکسکون ایدوب همتلرین اکقصر ایدرلر (والذین هم عن آياتنا غافلون) و شونلرکه بزم آیتلریمزدن غفلت ایدوب معتبرین اولمزلر (اولئک ما ویهم النار بما کانوا یکسبون) ایددی انلر کسب ایتدکری کفر و معاصیلری سبیلده مأوایری نادر (ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات یهدیهم ربهم بإیمانهم) شونلرکه مؤمنین صالحین اولدیلر رب تعالی انلری ایمانلری سبیلده جتته ارشاد ایدر (تجری من تحتهم الانهار) که اولکلرندن انده نهرلر جاری اولور (فی جنات النعیم) که اول جنات نعیمده (دعواهم فیها سبحانک اللهم) انلرک انده قول و کلام و یادعالری بالله سنی هر سوه دن تنزیه ایدرز دعالر ایدر اهل تفسیر ایدر اشو کله جنت طعمانده اهل جتته خدم بیتنده علامتدر چقان اهل جنت طعام مراد ایدرلر سبحانک اللهم دیرلر اوبله اولسه خدم اول حینده انلرک اشتها ایتدکارین مواند اوزرلر رنده کتورلرلر هر مائده نیک طول و عرضی بر میل اولور هر مائده یمش یک صحفه و هر صحفه بر لون طعام اولور که بری آخرینه بکزه مزدر طعمان دن فارغ اولدقلرندن الحمد لله دیرلر (وتحیتهم فیها سلام) و انده انلرک بری برلرینه تحیتلری و یا ملائکته نیک انلره تحیتی سلامدر (و آخر دعواهم ان الحمد لله رب العالمین) و انلرک انده تسبیح نصرکه آخر کلاملری الله تعالی به جدا اولور ۱۷۳ دینلرکه یعنی چقان انلر جتته کوروب الله تعالی نیک عظمت و کبریاسن کورلر تقدیس و تمجید ایدوب نعوت جلالله وصف ایدرلر بده ملائکه کلوب و انلره آفادن سلامت و اصناف کراماته اصاتله تحیت ایدرلر (ولو یحیی الله للناس الشر استجبالهم بالخیر) اگر الله تعالی ناسک شر و مکروهه اولان دعالرینه اجابتن تعجیل ایتسه انلرک خیره اولان دعالرینه اجابتی استجباللری کبی (لقضی الیهم اجلهم) انلر امانه و اهلاک اولورلردی (فذر الذین لایرجون لقاءنا فی طغیانهم یعمهون) ایددی بز ناسک شره اولان دعالرینه اجابتی تعجیل ایتمز بلکه بعث و حساب ایچون لقاض خوفن ایتیلرلری امهال و استدراج ایچون ضلالتلرندن ترد ایدر اولدقلری حاله القوروز (قال النبی صلی الله علیه وسلم اللهم انی اتخذ عندک عهدا لن تخلفه انما اتا بشرفای المؤمنین آذیته و شتمته او جلدنه اولمته فاجعلها له صلاة و زکاة تقر به بها یوم القیامة) پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر الهی سنک عندکده بر عهد اتخاذا ایدرینکه اکخلف اولمزلرین بشرین سائر بشر کی غضب ایدرین مؤمنلر دن هر کسه که

تولوا و اعینهم فیض من الدمع حزنا لا یجدا و ما ینفقون) و انلره دخی کناه و عتاب یوقدر که انلرک کلوب غزاید کتمکله دواب و نفقه و سائر مالزمه سفر طلب و نیازنده اولدقلرندن سندخی سنک چون برشی بوله یم دیشیدک بناء علیه انلر نفقه و مالزمه سفری بوله مدقلرندن سنک حضور کدن کوز یا شی دوکه رک عزون دونیلر ۱۷۴ منقولدر که انلره بکاون یعنی آغیلیرلر تمیبه اولندیکه انلریدی کیمسه ایدیلر مقل بن یسار و صخر بن خنساء و عبدالله بن کعب و علی بن زید و سالم بن عمر و ثعلبة بن عثم و عبدالله بن مغفل ایدیلر پیغمبر علیه السلامه کلوب بز غزاید کتمک استرز بزه دواب و مالزمه غنایب ایلده ایدیلر سنک معلوب کیزی بوله یم دیو جواب بیور بلغله کریان منصرف اولدیلر علی قول بعضین صحابه ارکاب و همراه ایدیلر (انما السبیل

علی الذین یتأذنونک و هم اغنیاء رضوا بان یکنوا مع الخوالف و طبع الله علی قلوبهم فهم لایعماون) عتاب (بن) و ملامت انجیق اغنیاء اولورق جهاددن کیرو قالمق اذن ایتیلرلر اوزرینه در انلر ناصح و صیبالله برابر اولمق راضی اولدیلر انلرک خذلانلرندن الله تعالی قلوبلرینه غفلت مهری و ضمه غزائک ثوابی و تخلفک عقابی بیلمز اولدیلر (یمتدرون الیکم

اذا رجعت الیهم قل لایعتمدوا لن تؤمن لکم قد نبأنا الله من اخبارکم و سیری الله عملکم و رسوله ثم تردون الی عالم الغیب و الشهادة فینشکم بما کتمت لکم عملون) تبو کدن عودت و مدینه و ورود کزده منافقلر غزاید کتمدکری سزه اعتذار ایدرلر سن دیکه عذر ایتیک بزبانمیز ۱۷۳ زبرا الله تعالی سنک احوال و قصد کزدن بزه خبر و یردی الله تعالی و رسولی سنک اول نفاقدن رجوع یاتبات ایدمه جککزی کورر صکره قیامتده کیزلو و آشکار قلیکزده اوللره عالم اولان باری تعالی طرفه رد اولور سکر کیزلو نفاق و آشکاره وفاق عملکزی سزه خیر و یرر (سیحلفون بالله لکم اذا

بن اکا ایدمه و یا شتم و یا جلد و یا لعنت ایدمه سن اکا اول بندن ایریشن خصلت مکروهه بی صلاة و زکاة ایتکه یوم قیامتده انکله انی رحمتکه تقریب ایدمه سن (واذا مس الانسان الضر دعانا لجنبه او قاعدا او قائما) چقان برانسانه جهد و شدت ایرسه انک ازاله سیچون اضطرار و یا قعودی و یا قیامی حالده اخلاصله بزه دعایدر ۱۷۴ اشبو تردیدک فاندی دعایی جمیع احواله و یا اصناف مضاره تمییدر (فلما کشفنا عنه ضره من مکان لم یبدعنا لی ضره) وقتا که بز انک مس ایدن ضرری کیدره وز اول ضررک مسندن اولکی طرفه سنه مستر اولور و کندویه ایریشن جهد و مشقتی اونودر کانه اول بز دن مس ایدن ضره نیک دفعی طلب ایتمشدی (کذلک زین للسرین ما کانوا یعملون) اشبو ترین کبی معصیتده حدی تجاوز ایدلره عصیانن عمل ایتدکری ترین اولور (ولقد اهلکنا القرون من قبلکم ما ظننوا) یا اهل مکه سزدن اول کچن قرون اهلنی عذاب ایلده اهلاک ایتدک شول و تشکله تکذیبه قوی و جوارح لرین مالا یغنی به استعمالله ظلم ایتدیلر (رجاء تمهم بالبینات) حالوکه انلره رسوللری صدقلرینه دلالت ایدر محترله کلدیلر و ما کانوا یؤمنوا) انلر ایدمه ایمانه کلر اولدیلر زیرا که استعدادلرینک فسادی و افة تعالی نیک انلری خذلانی و موتلری کفر اوزره اولور ایدوکنه انک علی انلری اندن منع ایددی (کذلک نجزی القوم المجرمین) اشبو جزاء کبی که اول رسوللرین تکذیبلری و انک اوزره اصرارلری سبیلده و امهاله عدم فاندی نیک تحقیقه اهلاک اولدیلر کبی هر قوم مجرمینه جزاء ایدرز (ثم جعلنا کم خلائف فی الارض من بعدهم لننظر کیف تعملون) و او کدن اهلاک ایتدکمز قروند نصرکه ریزونده سزی انلرک برینه خلیفه و بدل قیلدقکه انده نیجه عمل ایدرلر اکا نظر ایدمه وز جمیع احوال کز بزه معلوم ایکن حکمتمز مقتضا نیجه سزه مختیر معامله سن ایدمه وز (واذا تلی علیهم آیاتنا بینات قال الذین لایرجون لقاءنا انت بقرآن غیر هذا اوبله) چقان مکه کافرلرینه بزم آیات بنده من تلاوت اولسه بزم لقاض خوفن ایتیلر یا محمد سکا دیرلر که اشبو کتور دیکک قرآن نیک غیری بر کتاب کتور کلر که بزانی اوقویه وز انده بزم استعداد ایتدکمز بعث و ثواب و عتاب و یا آله مزه عبادتن ترکی و یا آله مزنی تعیب ایدر اولیه و یا خود سن انی عندنفسکدن تبدیل ایت غذاب ایتک برینه رحمت آیتن و حلال برینه حرام و حرام برینه حلال کتور (قل ما یكون لی ان ابدله من تلقاء نفسی) دیکلر که بکامحج اولمزه که انی عندنفسکدن تبدیل ایدم (ان اتبع الامایوحی الی) بلکه بنم اتباعم دکل الایکامرو نهی اولمزه در (انی اخاف ان عصیت ربی عذاب یوم عظیم) بریم جل شانهدن قورقارینکه اکرب قرآنی تبدیلله کاعصیان ایدریم یوم قیامتده بکاعذاب ایریشه (قل لو شاء الله ما تلوته علیکم) اگر الله تعالی دیلسه بکافر آتی ازال ایتمز دیکه اتر سزه تلاوت ایدم (ولادرا کم به) و سزه قرآنی بیلدر مزدی (فقد لیت فیکم عیرامن قبله افلا تعقلون) عقولکزی تدبر و تفکرله استعمال ایتمز میسر که انک الله تعالی قیلندن ایدیکنی بیلهر سز قرآندن او کدن قرق

ای مؤمنلر اگر سز انلر دن خوشنود اولور سکزده سزک رضا کز الله تعالی نیک رضائنی مستلزم اولمز تحقیق الله تعالی قوم فاسق منافقلر دن خوشنود اولمز (الاعراب اشد کفرا و نفاقا و اجدر الا یعلموا حدود ما نزل الله علی رسوله و الله علیم حکیم) بدوی اولان عربلر حضرتیلر دن کفر و نفاق جهنمه اشددر ۱۷۵ زبرا انلر علما ایلده اختلاطلری و کتاب

وسنتی استماعری اولیوب وحشیلردر ۱۷۳ و الله تعالی انک رسولک ازال ایلدی حدودنی یعنی فرائض وسنن شرعی بیلمامک انلره الیقدر الله تعالی اهل بدو وحضرتک حالتی بیلیجی وحکمتیله ثواب وعقابی ویرجیدر (ومن الاعراب من یتخذ ما ینفق مغرما و یتربص بکم الدوائر السوء ۱۷۴ و الله سمیع علیم) امر ابدن کیمسه

وارد کره اتفاق و تصدق ایتدیکی شی خوف و ریایله اولوب اندن اجر امید ایتیوب عبث عدا ایدر وزمانک انقلابیله دولت اسلامیته نیک برکشته و کندولر اتفاقدن خلاص اولمسه منتظر اولورلر زمان انلرک اوزر لرینه ضرر و بلا یله منقلب اولور الله تعالی انلرک دیدکلرینی ایتسیدر و قبلرنده کنی بیلور (ومن الاعراب من یؤمن بالله والیوم الآخر و یتخذ ما ینفق قربات عند الله و صلوات الرسول الا انها قربه لهم سیدخلهم الله فی رحمته ان الله غفور رحیم) و امر ابدن کیمسه وارد کره الله تعالی و آخرته ایمان ایدوب اتفاق و تصدق ایتدیکی شی الله تعالی عندنده سبب تقرب اتخاذ و پیغمبر علیه السلامک دعاسنی طلب ایدرلر (زیرا پیغمبر علیه السلام مصدق خیر و برکتله دعا ایدر دی ۱۷۵) اکاه اولوک که اول نفقه انلرک بارگاه عنایت ربانی به

قربیلرینه سیدر الله تعالی انلری محل رحمت اولان جتته ادخال ایدر الله عظیم الشان متصدق لری مغفرت (دکلدر) و متقربلره رحمت ایدیمیدر (والسابقون الاولون من المهاجرین والانصار والذین اتبعوهم باحسان رضی الله عنهم ورضوا عنه واعدهم جنات تجري تحتها الانهار خالدين فیها ابدا ذلك الفوز العظيم) دخول جتته عامه مؤمنینه بقی

اوللر مهاجرین و انصار دن اوللرک اولکیریدر و دخی ایمان و طاعت حسنه ایله بو سابقله اتباع ایدنلردر ۱۷۶ بونلر دخی سائر صحابه و تابعیندر و تا قیامت ک انلره متابعت ایدنلردر دینلری ایشته بو سابق و لاحق جمله دن الله تعالی طاعتلرینی قبول ایله راضی اولدی ۱۷۷ انلر دخی اندن راضی اولدیار و انلر ایمون جنتلر حاضر ایلدیکه

اشجاری تحتدن ایرمقلر افر و انده مؤبد مقبلردر انلره عظیم مکافات و تمام مراد بودر ۱۷۸ بوسابقون کیملر ایدوکنده اختلاف اولمقله تحویل قبله دن مقدم اسلامه کلوب ایکی قبله به نماز قیلانلری اهل بدر یا خود بیعت رضوانده حاضر اوللردر دینلری (و من حولکم من الاعراب مناقبون و من اهل المدينة مرد و اعلی النفاق لا تعلمهم نحن نعلمهم سنعذبهم مرتین ثم یردون الی عذاب عظیم) و شهر کزک اطرا قنده عربلردن منافقلر واردر ۱۷۹ انلر جهنم و مزینه و اسلم و اشجع و غفاردر ۱۸۰ و اهل مدینه دن نفاق عادت ایتش کیملر وارد کره سن انی بیلمز سن بز بیلور بز انلری دنیاده رذالت و قتل و عذاب قبر ایله ایکی کره عذاب ایدرلر صکره قیامتده عذاب عظیمه رد اولورلر (و آخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا عموما لخالها و اخر سینا عی الله ان یتوب علیهم ان الله غفور رحیم) و منافقردن غیری ۱۸۱ غزوه تبوکدن تخلف ایدن ۱۸۲ اخر بر گروه کناهلرینه معترف اولوب سائر غزالرده و عمل صالحده بولنش ایکن بو دفعه عمل سیننی خلط ایتدکلرینی اقرار ایتدیلر الله تعالی و وعد جمیلی اولدیکه انلرک توبه لرینی قبول ایده تحقیق الله تعالی تأملری مغفرت و فضلیله رحمت ایدیمیدر ۱۸۳ روایت اولندیکه اهل

دکلدر ۱۸۴ ایدنی بزم خفی دکل ایدوکی بالطریق الاولی ظاهر اولور (هو الذی یسرکم فی البحر) اول الله تعالی سز سیری تمکین ایدر رده دواب ظهر نده و بحر نده سفینه اوزرنده (حتی اذا کنتم فی الفلک) حتی چنانکه سفینه لرده اوله سز (و جری بهم بریغ طیبه) و اول سفینه لر ریغ لینه ایله ناس ایچنده ایکن بورویه (و فرحوا بها) و انلر اکسورینلر (جاءتها ریغ حاصف) اول حالتده اول سفینه لر ریغ شدید الهبوب ایشته (وجاءهم الموج من کل مکان) و انلره هر جانبدن موج کله (وظنوا انهم احیط بهم) و ایقان ایدلرکه انلر اوزرله مسالک خلاص منسد اولوب اسباب هلاک احاطه ایلله (دعوا الله مخلصین له الدین) اول الله تعالی به دینی اخلاص ایدر اوله قلی حالده دما ایدوب دبه لرکه (لئن انجینا من هذه لکونن من الشاکرین) یاربنا اگر بز ی بوشدین قور تار رسک سکا ایمان و طاعتله شکر ایدنلردن اولورلر (فلما انجاهم اذا هم یفون فی الارض بغیر الحق) و قناکه الله تعالی انلری اول شداندن قور تاره که عقبنده یروزنده فساد مباشرت و متادلری اولان حالات سینته به مسارعت ایدرلر (یا ایها الناس اتقوا الله انکم انفسکم) یا ناس بقی و فساد کز کندیکزه در زیر ابالی ینه سز رجوع ایدر (متاع الحیوة الدنیا) بیکز متاع دنیادر که فانی اولور لکن عقابی اوزر یکزده قالور (ثم الینا مرجعکم فننکم بما کنتم تعملون) بده یوم قیامتده مرجعکز بزه در آخرنده سز جزاء ایدر زانکله که خیر و شر دن دنیاده انی ایشلشدیکز (انما مثل الحیوة الدنیا کاه انزلناه من السماء فاختلط به نبات الارض مما یأکل الناس والانعام) حیات دنیانک فناء و زوالده مثل شول ماه مثیلدر که زانی سمان ایدر و ز اول و اول ماما ایله ناس و انعام اکل ایده چکی حبوب و ثمار دن والوان حشیشدن رده ینته (حتی اذا اخذت الارض زخرفها و ازینت) حتی برالوان ازهار و انواع انوارله حسن و بجمه سن اظهار ایده (وظن اهلها انهم قادرون علیها) و انک اهل کندیلرین اول نابت اولان اشیانک حصادنه و رفع غلته سنه تمکین ظن ایدلر (اناها امرنا لیل او نهارا فجعلناها حصیدا کأن لم تقن بالامس) کیمیه و یا کوندوزده انک هلاکته قضامن ایشوب انی محصوده و مقطوعه قبله و زکانه اندن او کدینده اول بقمشدی ۱۸۵ ایدنی دنیاه تثبث ایدن دخی انک کبی الله تعالی اکاه امر و عذاب زیاده غفلتی و قنده ایشور (كذلك نفصل الآیات لقوم یتفکرون) اشو تفصیل و بیان کبی آیات قرآنی تفصیل ایدرلر شول قوم کیم امثال قرآنی تفکر ایدرلر انکله دنیانک غرور و زوالن بیلوب اندن رهبت ایدرلر و آخرتک بقاء و کالن بیلوب طلبنه اقبال و رغبت ایدرلر (والله یدعو الی دار السلام) الله تعالی عبادنی جنتده دعوت ایدر که اول آفاتدن سلامت علیدر و یا انک اهل بری لرینه و یا ملائکه انلره سلام و بر (و یدعی من یشاء الی صراط مستقیم) و اول عبادندن دینلرین توفیقله طریق مستقیم ارشاد ایدر که اول اسلامدر و لباس تقوی ایله تدرعدر الله تعالی دعوتی تعیم ایدوب هدایتی مشیتده تخصیصنده دلالت وارد کره امر ارادتک غیری اوله و ضلالت

یتوب علیهم ان الله غفور رحیم) و منافقردن غیری ۱۸۱ غزوه تبوکدن تخلف ایدن ۱۸۲ اخر بر گروه کناهلرینه معترف اولوب سائر غزالرده و عمل صالحده بولنش ایکن بو دفعه عمل سیننی خلط ایتدکلرینی اقرار ایتدیلر الله تعالی و وعد جمیلی اولدیکه انلرک توبه لرینی قبول ایده تحقیق الله تعالی تأملری مغفرت و فضلیله رحمت ایدیمیدر ۱۸۳ روایت اولندیکه اهل

اسلامدن اون كيمسه بلاعذر تبوك غزاسندن كرو قالمشار ايدى چونكه بونلرك حقدنه تهديدات الهى نزلندن خبر
القدرنده يديسى كندولرني مسجدك ديركربنه ياغلوب يمين اينديلر كه تاحكم خدا كينجه انلري كيمسه چوزميه ييغبر
عليه السلام تبوكدن عودتله مدينه به كلوب انلري بو حالمده كوردكده ۱۷۶ سؤال ايلدى ماجرالى مرض

اولندقه بنديخى يمين اوزره مصر ك الله تعالى رشدي اراده ايتيه جابر رضى الله تعالى عنه ايدر پيغمبر عى صلى الله تعالى
عليه وسلم نام ايكن ملائكه دن بر طافه كا كلوب ديدلر كه اشبونك مثلى شول رجل مثليدر كه
بردار بنا ايدوب انده مآديه وضع اينديكندنصكره اول مآديه چاغرر داعي كوندره اولكه
داعي به اجابت ايد اولداره كبرو مآديه دن اكل ايدر اولكه داعي به اجابت ايتيه نه داره
كبرونه مآديه دن اكل ايدر ايدى دار جتندرو داعي محمدر اولكه محمده اطاعت ايد الله
تعالى به اطاعت ايدر اولكه محمده مخالفت ايد الله تعالى به مخالفت ايدر محمدا س پيئنه اهل حق
الله اهل باطل بنى فعل ايديجيدر (الذين احسنوا الحسن وزيا) دنيا ده علملرين كوچك ايدنلره
آخرتم جنت والله تعالىنك وجه كرينه نظر جزاء اولور ۱۷۷ روايت اولنديكه پيغمبر عى صلى
الله تعالى عليه وسلم بو آيتي اوقويوب ديديكه اهل جنت جنته واهل ناراره كبرديكندنه بر نمادي
ندا ايدكه يا اهل جنت الله تعالىنك سزه موعودى وارديكه اني سزه انجاز ايدده لركه آيا
اول موعودنه اوله حالبوكه اول ميزاغزى ثقيل ويوزلر عى بياض ايندى وبزى جنته ادخال
ايدوب ناردن صيانت ايندى اويله اولسه مجابى رفع ايدوب وجه كرينه نظر ايدلر انلره
آنك وجه كرينه نظر دن احب شى ويلش اوليه ۱۷۸ ابن عباس رضى الله تعالى عنه دن
بر روايتده حنى حستنه ك مثليه جزاء اولنسيدير وزيا ده آنك اون مثليه يديسوز ضعفه دكين
جزاء اولنسيدير (ولا يرق وجوههم قتر ولا ذلة) انلرك يوزلرين قاطليه سواد وهوانكه اهل
ناره اولور (اولك اصحاب الجنة هم فيها خالدون) انلر اهل جنتدر كه انده دائر در (والذين
كسبوا السيئات جزاء سيئة بمثلها) واعمال سيئه كسب ايدنلر سيئه لرى مقابله سنده مثليه سيئه
جزاء اولور (وترهقهم ذلة) وانلري ذل وهوان قاطليه (مالهم من الله من عاصم) الله تعالىنك
سمخندن ويالله تعالى جهتدن وياعندن عصمت ايدر اوليه مؤمنلره اولدينى كى (كانا غشيت
وجوههم قطعا من الليل مظلم) كانه يوزلري ليل مظلمدن قطعه لركيوريلوبدر (واولك
اصحاب النار هم فيها خالدون) ايدى انلر اصحاب ناردر كه انده دائر در (ويوم نحشرهم جميعا
ثم نقول للذين اشركو مكانكم انتم وشركاؤكم) الله تعالى يوم قيامته ايكي فريقك جميعى حشر
ايدوب اندن مشركلره ديركه ريكزده طوركه سزه وركك شركا كزده ايشلور كوره سز
(فزيلنا بينهم) اويله اولسه بيلرني تفريق ووصلرني قطع ايدور (وقال شركاؤهم ما كنتم
ايانا تعبدون) شركالري انلره ديدلر كه دنيا ده سز زم طلبزلره بزه عبادت ايتز ديكز و بزرگ
عبادت كزى بيلزايك و اصنام بو وجهله مشركلردن تبري ايدلر و حقيقتده شركانك بو قولى
آنكيوندر كه اول مشركينك عبادتى اهوالرينه ايديكه اهوالرينك امريله اشرارك ايتشاردى
بوخسه شركالري انلره بر شيله امر ايتمشدى • دينليكده اصنام الله تعالىك اذنبه بو اقوالى
انلره سويله لرشول شفاعتدن بدلكه مشركين انلردن توقع ايدرلردى • دينليكده شركايله

اولندقه بنديخى يمين ايدرمكه بكا امر كنجه دك انلري چوزم يوزمغه بو آيت كريمه نازل اولدى (خذ من اموالهم صدقة تطهرهم وتزكهم بها وصل عليهم ان صلتك سكن لهم والله سميع عليم) انلرك ماللرندن صدقه ذكات اخذ ايله كه اول صدقه ايله كنا هارندن باك و مال حساتلرنده نماياب اوله لرو انلرك اوزرينه دعا واستغفار ايله كه سنك دعاك انلره راحت واطميناندر الله تعالى سنك دعا كى ايشيديعى وانلرك استحقاقنى بيليجيدر ۱۷۹ مرويدر كه آيت سابق نزلنده خواجه عالم عليه السلام اول مسجد ديركندنه ياغلو اوللري كشاد ايتدكده انلر نعمت الهى به شكرانه حضور نبوى به كلوب يارسول الله بزبومال سبيله سنك خدمتكن قالمشيدق بونلري آل تصدق ايله ديمشلر ايدى پيغمبر عليه السلام بن سرك مال كزى اخذه ماموردكم يوزملىله

بو آيت كريمه نازل اولدى (الم يعلمو ان الله هو قبل التوبة عن عباده وبأخذ الصدقات وان الله (مراد)
هو الثواب الرحيم) الله تعالى قوللردن توبه يي قبول ايدر اولدينى و صدق لرك بدلى ويرمك اوزره اخذ ايدم جكنى
اول تايلر بيلمزلرى تحقيق الله تعالى توبه لرى قبول وفضلندن رحمت ايديجيدر (وقل اعلموا فسيرى الله عملكم

ورسوله والمؤمنون وستردون الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون) سن ديكه اى توبه ايدنلر خير و شردن
اينستد يككزى ايشليك الله تعالى ورسولى ومؤمنلر ايشليك كزى كورلر سز يقينه غيب و ظاهرى بيليجى الله تعالى به
موله رد اولور سكر اول سزه ۱۷۷ دنيا ده ايشليك كزى خير و شرى خبر وروب جزاسنى ايدر (وآخرون

مراد ملائكه و مسيحه در و بر قوله شياطيندر (فكني بالله شهيدا بيننا وبينكم ان كنا عن عبادتكم
لناقلين) الله تعالى بزمه سرك بيزكزده شاهد يتر كه اول كنه حاله عالمدر بزرگ عبادت كزندن
غافل ايدك زيرا كه بزيشتز و كورمز ويلز ايدك (هنا لك تبلوكل نفس ما سلف) اشبو مقامده
هر نفس تقديم اينديكى على اختبار ايدوب نفع و ضررى كورر و يا خود هر نفس علته اتباع ايدوب
على انى يا جنته و يا ناراه ايلتور و يا خود هر نفس عاصيه به تقديم اينديكى شرسيله عذاب ايريشور
(وردوا الى الله) واول تقديم ايندكلى شى سبيله الله تعالىنك جزاسنهره اولنورلر
(مولا هم الحق) كه اول انلرك ربلرى و حقيقتده متولى امور لريدنر بوخسه مولى اتخاذ
ايندكلى دكل (و صل عنهم ما كانوا يفترون) و زائل اولور اولكه آله لرى كنديلر بيجون
شفاعت ايدر و يا انلري آلهه در ديوا فترا ايدرلردى (قل من يرزقكم من السماء والارض) ديكل
كه سماء وارضك جيعندن سزه رزق كيم ويرر زيرا كه ارزاق اسباب سماويه و مواد ارضيه
ايله حاصل اولور (امن بلك السمع والابصار) و يا خود سمع و ابصارك خلق و تسويه سته كيم قادر اولور
ويا اول ايكي سن آفاندىن كيم حفظ ايدم بيلور (ومن يخرج الحى من الميت ويخرج الميت من الحى)
وكيدر كه ميتدن حى و حيدن ميت چيقار نطفه دن ولد و حيواندن نطفه خروجى كى (ومن
يدبر الامر) وكيدر كه جيع عوالمك امورىنى تدبير ايدر (فسيقولون الله) ديدلر كه بو ايشايى
ايدن الله تعالى ايدر زيرا كه فرط وضوحندن مكابره وعناده قادر اولزلر (قل افلاتقون)
ديكل كه بو اقرار ايله نه حق تعالىدن قورقيوب اكانجه شرك ايدرسز (فذلكم الله ربكم الحق)
اشبو اموره متولى اولوب عبادته مستحق ربكز جل شانده در كه ربوبيتى ثابتدر زيرا اولدر كه
سزى انشاء واحيا ايندى و رزق لندروب اموريكزى تدبير ايندى (فاذا بعد الحق الا الضلال)
حقه نصكره دكل الاضلالدر اولكه حق تجاوز ايدم ضلاله دوشر (فانى تصرفون) ايدى
حق قويوب نيجه ضلاله صرف اولنورسز (كذلك حقت كلمة ربك على الذين فسقوا انهم
لا يؤمنون) اشبونك كى الله تعالىنك كله و حكمى واجب اولدى شول قوم اوزره كيم كفرلرنده
نمرد ايدوب حد استصلاحدن خروج اينديلر انلر ايمانه كئزلر (قل هل من شركائكم من
يبدؤ الخلق ثم يعيده) ديكل كه اوئانكزندن برى قادر ميدر كه اصل و مثالسز خلق انشاء ايدم
و موتندنصكره انى دير كوره اكر سكا جواب ويرمكدن عاجز اولور لرايه (قل الله يبدؤ الخلق
ثم يعيده) ديكل كه اكا الله تعالى قادر اولور (فانى تؤفكون) قصد سيلدن انلر نيجه صرف
اولنورلر (قل هل من شركائكم من يهدى الى الحق) ديكل كه اوئانكزندن برى قادر ميدر كه نصب
حجج و ارسال رسل و نظر و تدبيره توفيقله حقه ارشاد ايدم جوابدن عاجز اولدقارنده
(قل الله يهدى للخط) ديكل كه خلق حقه الله تعالى ارشاد ايدر (أفنى يهدى الى الحق احق
ان يتبع امن لا يهدى الا ان يهدى) الله تعالى كه حقه ارشاد ايدر اتباع اولنقه اولمى احقدر

و قرقاين المؤمنين وارسادا (نيان) (نانى) (۲۳) لمن حارب الله ورسوله من قبل وليحافظن ان اردنا الا الحسنى
والله يشهد انهم لكاذبون) شول منافق لركه مؤمنلره ضرر و مضر كفرلرينه تقويه و مؤمنلرك بى تفرقه ايجون مقدا
الله تعالى ورسوله محاربه ايدن كيمسه به انتظار ايله ۱۷۸ كه اول بنو حاصر راهيدر ۱۷۹ بر مسجد بنا ايدلر و يمين اينديلر كه

برو مسجدی المحقق ابولک ایچون بنا ایلدک که مصلیه وسعت کلوب نماز قیلنه و فکر اولنه دیدیلر الله تعالی شهادت ایدرکه انلر یمنلرنده کاذبلردر (لا تقم فيه ابدا لمسجد اسس على التقوى من اول يوم احق ان تقوم فيه فيه رجال يحبون ان يتطهروا والله يحب المطهرين) اول مسجد ضرارده ۱۷۸ ابدی قائم اوله اولکی کونندن

تقوى اوزرینه بنا قوریلن مسجد (قبا) البته سکا نمازه قائم اولغه اندن احق والیقدر انده رجال واردرکه رضاه الله ایچون با کلکی سورلر الله تعالی دخی پاک اوللری سور ۱۷۸ بویا کلک خصال ذمیمه دن یاخود صو ایله استنجا وتطهردر دینلدی ۱۷۸ سرویدرکه اشراف قبیله خزر جدن ابو عامر راهب توریة و انجیلده مهارتی اولغه اهل مدینه دایما اوصاف و نعت نبوی فی اوقور ایدی وقتا که پیغمبر من علیه السلام مدینه یه هجرت پیوردقلرنده اهل مدینه ابو عامرک مجلسندن قطعله حضور نبوی یه کلکده اوللرندن ابو عامر حد طاری اولوب اول حضرتک فتنه شغل ایدر اولدی بدر دندن صکره فرار ایله مکیه کیدوب انلره احد جنکنده برابر و عسکر اسلامه اول اوق آنا اول ایدیکه پیغمبر علیه السلام اکا قاسق لقب وضع

ایتمشیدی حنین جنکنده دخی حاضر اولوب آندن دخی فرار ایله عسکر آلوب مسلمانلره محاربه (مؤاخذه) نیتله روم ملکی هرقله کندی اول طرفدن منافقاره مسجد قبا یاننده بکا بر مسجد بنا ایدککه واروب انده افاده علوم ایله مشغول اوله جغم دیو مکتوب ارسال ایتکله موجبجه منافقردن اون ایکی کیمسه نعلیه بن حاطب و نبتل بن

حارث و ودیعه بن ثابت و امثالی مسجد قبا یاننده بر مسجد بنا ایدوب تمام ایلدیلر اولوقتکه پیغمبر علیه السلام تبوک غزاسنه حاضر لوردی منافقار کلوب یار رسول الله علیه و ضعیفلر ایچون بر مسجد بنا ایلدک کلوب انده تبرکا نماز قیلنه سن دیدیلر اول حضرت علیه السلام شمعی ۱۷۹ غزایه متوجهم ان شاء الله غزادن کلدیکمزده وارده لم پیوردیلر صکره

تبوکدن عودتلرنده مدینه مؤاخذه اولنورسز و نه بن سزک عملکزله مؤاخذه اولنورین ۱۷۹ دینلدیکه بو آیت سیف آیتله منسوخدر (ومنهم من يستمعون اليك) و مکذیبندن بر طاشقه قچان سن قرآن اوقیوب شرایع تعلیم ایتسک سنی دکلرلر لکن قبول ایتزلر شول اصم کییکه اصلا ایشقیه (أفانت تسمع الصم ولو كانوا لا یعقلون) سن اصمدا یشتدرمکه قادری اولور سن اگر صمملرینه عدم فهم دخی منضم اولورایسه . اشبونده نیه واردرکه استماع کلامک حقیقی اول کلامدن مقصود اولان معنای فهمدر اول اجلدن بهایم انکله وصف اولمز (ومنهم من ينظر اليك) و مکذیبندن بر طاشقه سکا نظر ایدوب نبوک دلائل معاینه ایدرکن ینه سنی تصدیق ایتزلر (أفانت تهدي العمی ولو كانوا لا یبصرون) سن اول قلبی اعمالره هدایته قادری اولور سن اگر اول عالرینه عدم بصیر دخی منضم اولورایسه زیرا که ابصار دن مقصود اعتبار و استبصاردر و انده عدم بصیرتدر اول اجلدن اعمای مستبصر حدس و تقطن ایدر انیکه بصیر احق ادراک ایدر من (ان الله لا یظلم الناس شیئا ولكن الناس انفسهم یظلمون) الله تعالی ناسه حواس و عقلری سیله برشی ظلم ایتزلر لکن ناس انی افساد و منافقن تقویتله نفسلرینه ظلم ایدرلر . اشبودلیلدرکه عبدایچون کسب ثابت اوله یوخسه بالکلیه مسلوب الاختیار اولیه (و يوم نحشرهم کأن لم یلبثوا الا ساعة من النهار) بزانیلری قبوردن بمثل جمیع ایدرلر کانه انلر دنیا ده و یا قبورده نهار دن بر ساعت مکث ایتدیلر ایدی (یتعارفون بينهم) قبرلرندن بعث اولوندقلرنده بری برلرین سیله لر دنیا ده کی یلشمعلری کی بعده احوال قیامتی کوردکلرنده باشلری قیدینه دوشوب اول یلشمعلری کی سیله دینلدیکه یوم قیامتده انسان یاننده اولان کیمه یی سیله لکن هیبت و خشیتدن سولیه (قد خسر الذين کذبوا بقاء الله) و ما کانا مهتدین) موتدن صکره بعثله الله تعالی لقا سنی تکذیب ایدنلر تجارتلرنده زیان ایتدیلر زیرا که ایمانی کفره دکلدیلر تجارت امرنی یللدیلر (و اما ترینک بعض الذی نعدهم اونوفینک) یا محمد بزانیلره ایعاد ایتدیکمز عذابی حیاتنده سکا کوستره وز و یا انی کوسترمدین سنی توفیه ایدر وز (فالینا صر جمعهم) آخرتده صر جملری بزه در (ثم الله شهید علی ما یفعلون) بوندن صکره یوم قیامتده الله تعالی انلرک افعاللری اوزره شهادتی ادا ایدیردر (و لکل امة رسول) ام ماضیدن هرامت ایچون رسول واردر بعث اولندیکه انلری حقه دعوت ایدر (فاذا جاء رسولهم قضی بینهم بالقسط وهم لا یظلمون) چانکه انلره رسوللری کلوب تکذیب ایتدیلر رسولله مکذبین بنی عدله قضا اولندی رسول انجاء و مکذبین اهلاک ایدلدی انلری الزام ایدر مجتسز عذاب اولمز لری و یا ذنبسز مؤاخذه و یا سنا تلمری اوزره زیاده ایدلزلر (و یقولون متى هذا الوعد ان کنتم صادقین) و مشرکون استبعاد و استهزاء طریق اوزره قیامت ساعت و یا نزول عذاب نوقت اولور درلر یا محمد سن و کرک اصحابک و عدکزده صادق ایدرلر بزه خبر ویرک (قل لا املک لنفسی ضرا ولا نفعا) دیکلر که بنم نفسم ایچون ضرر و نفعه مالک دکلن اولیه اولسه سز چگون

ایدن قومه هدایت ایتز (لا یزال بنیالنهم الذی بنوا ربه فی قلوبهم الا ان تقطع قلوبهم والله عليم حکیم) انلرک یا بدقلری بنالری قیلرلرنده شک و ففاق تزیاندن زائل اولماز مکرکه قلبلری یاره یاره اولوب ادراکه قابیللری قلبیه الله تعالی انلرک نیتلری پیلور و مسجد ضراری یقمقده حکمتی اجرا ایدر (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم

واموالهم بان لهم الجنة يقاتلون في سبيل الله فيقتلون ويقتلون وعدا عليه حقا في التوراة والانجيل والقرآن ومن اوفى بعهده من الله فاستبشروا بيبكم الذي بايعتم به وذلك هو الفوز العظيم تحقيق الله تعالى مؤمنلردن نصلي في جهاده وماليري صدقه وانفاقه صرف ايدنله مقابله سنده ١٨٠ جنت اعطاسيله مشري اولديكه انلر

اكانيجه مالك اولورين حتى كه سزه عذاب طلبنده استجبال ايدم (الاماشاء الله) مكراني كه الله تعالى بنم مالك اولمغ ديليه (لكل امعاجل) هرامك هلاكنه اجل مضروب واردر (اذا جاء اجلهم فلا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون) چنانكه اول وقت كله نه برآن امهال اولنورلر ونه برآن اندن تعجيل اولنورلر ايدى سز دخی یا مشركين عذابكزه عجله ايتيكز وقتكز ايرديكنده سزه وعدا اولان انجامزا اولور (قل ارايتم ان اتيكم عذاب بياثا اونهارا ماذا يستجمل منه المحرمون) ديكل كه بكاخبر ويرك اكر الله تعالى عذابى سزه كيجده وياكوندزده كله عذابدن نه شيته مجرمون استجبال ايدنلر والحال انك كليسى مكر وهدر استجباله ملايم اولمز (اثم اذا ما وقع آثمهم به الان وقد كنتم به تستجلمون) اكر سزه انك عذابى واقع اولسه انك وقوعند نصكره اكايمان كتورر ميديكز بروقده كه انده سزه ايمانك نفى اولميه چنانكه عذاب وقوعند نصكره ايمانك كلهلر انلره دينله كه شمدى ايمانك كلهلر حالو كه اول عذابى تكذيب واستهزاء وجهى اوزره استجبال ايدرديكز (ثم قيل للذين ظلموا ذوقوا عذاب الخلد هل تجزون الا بما كنتم تكسبون) بعده اشراك ايدنلره دينله كه شول عذاب دائمى ذوق ايدك كه اول سزردن ايدانم قطع اولمز سز جزا اولنمكز دكل الادنياده كسب ايتديكز كفر ومعاصى سبيله در (ويستبؤنك احق هو) يا محمد سندن اخبار ايدنلر كه بزه وعدايتديك عذاب وقيام ساعت حقيدر (قل اي ورى انه لحق وما انتم بمعجزين) ديكل كه نعم ريم حقيچون اول حقدرد سز اول عذابدن قوت اولور دكلر سز (ولوان لكل نفس ظلمت ما فى الارض لا تقدر به) اكر شر كله وياغيره تدى ايله ظلم ايدن هر نفس ايجون رده كي خزان واموال اولسه يوم قيامت عذابندن خلاص ايجون انى بدل ايديدى (واسروا الدامة لما راو العذاب) عذابى كوريجك نداق اسرار ايدنلر زيرا كه حسابلرند اولمان فطاعت وهولى كوريجك مبهوت اولوب نقطه قادر اولميهلر (وقضى بينهم بالقسط وهم لا يظلمون) خلاق پتنده عدلله قضا اولنورلر انلره ظم اولنمزمؤمنين صالحينه علملرينك ثوابى ويريلور وكافرين وعاصينه عذابلرى زياده ايدنلر (الا ان الله ما فى السموات والارض) آكاه اولك كه سموات وارض وايچنده كي اشياء جيعا الله تعالىنك خلق وملكيدر (الا ان وعد الله حق) ثواب وعقابدن وعدايتديكى حقدرد انده خلف اولمز (ولكن اكثرهم لا يعلمون) لكن انلر اكترى انى ييلزلر زيرا كه عقللرى حيات دنيا دن ظاهر اوزره مقصودر (هو يحيى ويميت) اول الله تعالى دنيا ده ديركورر واولدرر عقبا ده دخی اكا قادر اولور زيرا كه قادرلده انك قدرق زائل اولمز وماده كه بالذات حيات وموت قابله اوله ابدان قابله در (وايه ترجعون) موت ويانشورله اول الله تعالى به رجوع ايدرسز (يا ايها الناس قد جاشتكم موعظة من ربكم وشفاعا فى الصدور وهدى ورجة للمؤمنين) ياناس سزه بر كتاب كلكيكه اول حكمت علميه جامدركه اعمالك عاسن ومقابحين كاشفه در محاسنه

في سبيل الله مقاتله ايدوب قتل ايدنلر و قتل اولنورلر انلره وعد اولان جنت حقدركه توريه وانجيل وقرآنه تابندر كيمكه الله تعالى دن ثواب طليله جهاده عهدينه وفايدرسه امدى الله تعالىنك وعد كريميله اولان بيع وشرايه مسرور اولك كه اول بيع سزه فوز عظيمدر (التائبون العابدون الحامدون السائحون الراكعون الساجدون الامرون بالمعروف والناهون عن المنكر والحافظون لحدود الله وبشر المؤمنين) شرك و نفاقدن توبه ايدنلر واخلاصه حق تعالىه عبادت ايدنلر وهرحالى نم الهى بيلوب دايما حمد ايدنلر وصائم وسياهت وجهاد ايدنلر وخضوعله ركوع وسجود ايدنلر وايمان وطاعت وسنت حضرت رسالته تبعيه امر ايدنلر وكفر ومعصيتدن نهى ايدنلر والله تعالىنك احكام وشرايتك حدود دنى

حفظ ورعايت ايدنلر اشته بو صفتلره موصوف مؤمنلرى جنتله تبشير ايله ماكان للنبى والذين آمنوا (مرغبه) ان يستغفروا للمشركين ولو كانوا اولى قربى من بعد ماتين لهم انهم اصحاب الجحيم) مشركلر جهنم ايجابى ايدكلرى بيان اولدقد نصكره پيغمبر عليه السلامه ومؤمنلره انلر ايجون مغفرت طلب ايتك جائز اولدى افر با دن دخی

اولورسه ١٨١ مرودركه پيغمبر عليه السلام ابو طابه مرض موشنده واروب ايمان تكليف ايدوب نوميد اولدقده اكر نهى اولنمزم سنجچون مغفرت طلب ايدرم ديوعده ايدى بعد وفاته انكچون استغفار ايلدكده صحابه اكلوب انلر دخی آباواقرباسيچون ١٨١ مغفرت طلبنه عازم اولديلر بناه عليه بو آيت كريمه ايله نهى اولديلر (وما كان استغفار

مرغبه ومقابحدن زاجره در وكذلك حكمت نظريه دخی جامدركه صدورده اولان شكوك وسوء اعتقاده شفا درحق و يقينه هدايت ومؤمنلره رجدر كه انكله ظلمات ضلالتدن نجات بولورلر (قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فليفرحوا) ديكل كه سوينورلر سه حق تعالىنك فضلى ورحمته سوينورلر ١٨١ دينلديكه حق تعالىنك فضلى ايمان ورحمى قرآندر ويا فضلى قرآن ورحمى قرآنه اهل ايتميدر ويا فضلى اسلام ورحمى انك قلبه ترينيدر ويا فضلى اسلام ورحمى سندر ويا فضلى ايمان ورحمى جتدر (هو خير مما يجمعون) اول انلر ك حطام دنيا دن جمع ايتدكلرندن خير لودر (قل ارايتم ما نزل الله لكم من رزق فجعلتم منه حراما وحلالا) ديكل كه بكاخبر ويرك رزق دن اول شىء كه الله تعالى انى سزه ويرديكه اول سمان نازل مانله حاصل اولور حرث وانعام كيكه انك بعضى حرام وبعضى حلال قلديكز ١٨١ دينلديكه انكله مراد حرث وانعامدن حرام ايتدكلريدر بحيره وسابيه ووصيله وحام كى ويا خود حرث وانعامدن لله نصيب قيلريدر كه اول سورة انعامه كيدى (قل الله اذن لكم ام على الله تقفون) ديكل كه تحريم وتحليله سزه الله تعالى مى اذن ويردى يوخسه اكا افتراى ايدرسز كه اول انلر ك انى بزه الله تعالى امر ايدى ديملريدر (وما ظن الذين يفترون على الله الكذب يوم القيامة) الله تعالى به كذب اخلاق ايدنلر ك يوم قيامته ظنلرى ندر ظن ايدنلر ميكه الله تعالى انك اوزره عقاب ايتيه (ان الله لذو فضل على الناس ولكن اكثرهم لايشكرون) الله تعالى ناسه فضل ايديجيدر شول حيثندنكه انلره عقل ويردى وارسال رساله وانزال كتبله انلره طريق حق بيلدردى لكن انلر ك اكترى بو نعمتله شكر ايتزلر (وما تكون فى شأن وما تملوا منه من قرآن) يا محمد سنكه اعمالدن بر علمده اولورسن وقرآنكه انى الله تعالىدن تلاوت ايدرسن (ولا تعملون من عمل) وبر عملكه يا محمد سن وامتك انى ايشارسز (الا كنا عليكم شهودا اذ تفيضون فيه) الابر سزك اوزرديكزه رقباء ومعلمين شول وقتن كه اكا خوض وانفعا ايدرسز (وما يعزب عن ربك من مثقال ذرة فى الارض ولا فى السماء) دربك جل شانك علمدن ارض وسما ده وجودا مكانده نمله مغيره به وياهايه موازن اولور شىء بعيد وغائب اولمز (ولا اصفر من ذلك ولا اكبر الا فى كتاب مبين) واول نمله دن اصفر ويا اكبر بر شىء يوقدر الاول لوح محفوظه تابندر (الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون) آكاه اولك كه اولياء الله كيم الله تعالى به طاعتله تولى ايدوب اول دخی انلرى كرامتله تولى ايتشدرا انلر ملحق مكره خو فى يوقدر ومأموللرى حاصلدرفواى حزان چكمز لدر (الذين آمنوا و كانوا يتقون) كه انلر الله تعالى به ايمان كتوروب اكا مخالفندن ساقنورلردى ١٨١ قال النبى صلى الله تعالى عليه وسلم ان لله عبادا ليسوا بابياء ولا شهداء يقبظهم النبيون والشهداء بقرهم ومقدمهم من الله يوم القيامة قيل من هم يا رسول الله قال هم عباد من عباد الله من بلدان شتى وقبائل شتى لم يكن بينهم ارحام يتواصلون بها ولا دنيا

اولديلر (وما كان استغفار ابراهيم لاييه الا عن موعده وعدها اياه فلما تبين له انه عدوه تبرء منه ان ابراهيم لاواه حليم) ابراهيم عليه السلامك باباسى (آزر) ايجون مغفرت طلب ايتيمى انجق مقدم اكا سنجچون مغفرت طلب ايدرم ديوعده ايتيدي وفاكه ابراهيم عليه السلامه باباسى الله تعالىنك دشنى ايدوكى بيان اولدقده آندن وازكلى تحقيق ابراهيم عليه السلام جوق امايديجى رفيق القلب وكندويه اذا ايدنى عفو ايديجى ايدى (وما كان الله ليضل قومابعد اذ هديهم حق يسين لهم ما يتفقون ان الله بكل شىء عليم) الله تعالى برقومه اسلامى هدايت ايتدك نصكره انلره نهى اولان بيان اولنقدجه اول قويم مؤاخذه وصانع ايتز الله تعالى هر شيته عالمدر ١٨١ منقولدر كه بو آيت كريمه ركروه كيمه لر حقدنه منزلدر كه انلر اسلامه كلوب محللرينه رجوعلرند نصكره

قبله تحويل يا خود خرحرام اولوب انلر اندن بغير حال قديم اوزره ايكن وفات ايتشدر ايدى انلر ك عدم مؤاخذه لرى ايعا اوله (ان الله له ملك السموات والارض يحيى ويميت وما لكم من دون الله من ولى ولا نصير) تحقيق كوكلكر ويرلر ك پادشاهى الله تعالىدر دنيا ده ديرلرك واولدرمك انك امرنده درسز چكون الله تعالىدن غيرى امور كزه ناظر وناصر يوقدر

(لقد تاب الله على النبي والمهاجرين والانصار الذين اتبعوه في ساعة العسرة من بعد ما كاد يزيغ قلوب فريق منهم ثم تاب عليهم انه بهم رؤوف رحيم) الله تعالى رسوله غزوة تبوكه من اقلرك قالسنة اذن ويرديكني ومهاجرين وانصاردن برفرقه كذا انلريهم بره تابع اولمشكن عسرت وقتده ازلالديكه ١٨٢ قبلري كبروقالقه ميل ايد انلرك دخي بو حاللريفي

يتاذلون بهاءهايون بروح الله يحمل الله وجوههم نور او يحمل لهم من انوار قدام الرحمن يفرح الناس ولا يفرعون ويخاف الناس ولا يخافون ١٨٣ يغمبري صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر الله تعالىك عبادي واردركه انلرني انبيا ونه شهداد الابوكه انبيا وشهدا يوم قيامته انلرك قربنه ومنزلارنك رفعت غبطه ايدلر ١٨٤ دينلديكه يارسول الله انلرني حاللو كسدلردر دينلديكه انلر بلاد متفرقه وقبائل شتادن عباد الله بن بطاقتده لله بري رلرينه عبت ايدرلر حاللوكه ينلرند ارحام يوقدركه انك سبيله تواصل ايدلر ودينلري دخي يوقدركه بري رلرينه بذل ايدلر الله تعالى انلرك يوزلرين نورلردر وقدام رجانه لؤلؤدن منبرلر اوزره جلوس ايتدر ناس فزع وخوف ايتديكنده انلرامن وراحتده اولور ١٨٥ سئل النبي صلى الله تعالى عليه وسلم عن اولياء الله قال الذين اذراوا ذكر الله ١٨٦ يغمبري صلى الله تعالى عليه وسلم اولياء الله لادن سؤال اولنقدده ديدى انلردر كورلر كرنده الله تعالى ذكر اولنه ١٨٧ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال الله تعالى ان اولياي من عبادي الذين يذكرون بذكري واذكر بذكركم ١٨٨ يغمبري صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر الله تعالى ديديكه عباد من اوليام انلردر كنه بذكركم ذكر اولنورلر ويندخي انلرك ذكريله ذكر اولنورين (لهم البشرى في الحياة الدنيا وفي الآخرة) انلرايحون دنياه وآخرنده بشرى واردر ١٨٩ سئل النبي صلى الله تعالى عليه وسلم عن البشرى في الحياة الدنيا قال هي الرؤيا الصالحة يراها المسلم او ترى له ١٩٠ يغمبري صلى الله تعالى عليه وسلم اشبو آيتده كي حياه دنياه اولان بشرادن سؤال اولنقدده ديديكه اول رؤياي صالحه دركه مسلم في كورر ويا انكيجون كوريلور ١٩١ قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لم يبق من النبوة الا المبشرات قالوا وما المبشرات قال الرؤيا الصالحة ١٩٢ يغمبري صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر نبوت آثارندن انجق مبشرات قالدي ديدلر كنه مبشرات ندر ديديكه رؤياي صالحه در ١٩٣ قال ابوذر رضى الله تعالى عنه يارسول الله الرجل يعمل لنفسه ويحب الناس قال تلك عاجل بشرى المؤمن ١٩٤ ابوذر رضى الله تعالى عنه ديديكه يارسول الله كشي كنديجون عمل صالح ايشلكله ناس في سوربونه حائلدر ديديكه او مؤمنك عاجله كي بشر اسيدر ١٩٥ دينلديكه اول مؤمنك موتى عندنه ملائكة انك الله تعالىدن بشارته زوليدر قرآنده بيورلديكه ١٩٦ تنزل عليهم الملائكة ان لا تخافوا ولا تحزنوا واوبشروا بالجنة التي كنتم توعدون ١٩٧ ابن عباس ايدر دنياه كي بشرى موت عندنه ملائكة انك بشارته كلسيدر واما آخرنده كي بشرى مؤمنك رويي چيقد يفتده ملائكة انك الله تعالى به صعود ايدوب رضوان الله ايله تبشروا ونميدر (لا تبدل لكلمات الله) الله تعالىك اقواله تفسير ومواعيدنه اخلاف يوقدر (ذلك هو الفوز العظيم) ايدى اولياء الله دنياه وآخرنده تبشروا اولنلري فوز عظيمدر (ولا يحزنك قولهم) يا محمد كافرلرك اشرارك وتكذيب وتهديدلري سكا حزن ورمسون (ان العزة لله جبارا) زيرا غلبه وقهر وقدرت جباري الله تعالىك درانك

نمندن نيق اولديدي ويبلددر ديكه انجق كندو كرم وعفونندن غيري صيغه جق محل يوقدر بومضايقه ده ايكن انلر توبه وحقه رجوع ايتلريه (غيري) انلري توبه موقوف ايلدي تحقيق الله عظيم الشان توبه يوقدر ايديجي ونايلره مرحمت ايديجيدر ١٩٨ منقولدركه اول اوج كيمه بالاده مذكور كعب وهلال ومراه دركه حضرت عليه السلام انلرله كيمه غايطه ومصاحبت ايتامك اوزره امر انلشريدي الى

كون صكره توبه لري قبول اولنله بو آيت كرمه نازل اولدي (يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله وكونوا مع الصاقين) اي مؤمنلر الله تعالىك راضي اولديني افعالندن صاقتك وعهود وتوبه وجميع افعال كزده صادقلره بيله صادق اولك (ما كان لاهل المدينة ومن حولهم من الاعراب ان ١٨٣ تخلفوا عن رسول الله ولا يرغبوا بانفسهم عن نفسه ذلك بانهم لا يصيبهم ظمأ ولا نصب ولا مخمصة في سبيل

العلم) اول الله تعالى انلرك اقوالن ايشيدر وعزمانن بيلور (الا ان الله من في السموات ومن في الارض) آكاه اولك كه سموات وارنده اولان ملائكة وانس وجن الله تعالىكدر ايدى بونلر اشرف بمكنات ايكن انلرك هيچ بري رويته صالح اولميجق شول لايقبل اولان اشياء احقدركه اكاند وشريك اوليه (وما يتبع الذين يدعون من دون الله شركاء) الله تعالى به انك غيري ملائكة ونبيي شركاء تميمه ايدلر نه شيه اتباع ايدرلر زيرا اول شركالرينك اتباعي الله تعالى به درانك غيري به عبادت ايتزلر ايدى نيجون انلر متبوعلري طريقته كمتزلر (ان يتبعون الا الظن) بلكه انلرك اتباعلري دكل الاظنلرينده دركه انلر شركاء اوله تابعلرين الله تعالى به تقرب ايدى (وانهم الا يخفون) بلكه انلر الله تعالى به نسبت ايتدكلري شيه كذب ايدرلر ويا انلري شركاقتدرلرينده تقدير باطل ايدرلر (هو الذي جعل لكم الليل لتسكنوا فيه والنهار مبصرا) اول الله تعالى سز كيجون كيجي خلق ايتديكه كوندزده اشتغال تبندن انده سكون واستراحت ايدى سز وكوندزي مضى قيلديكه انك عجايب خلق كوريله (ان في ذلك لآيات لقوم يسمعون) اشبوليل ونهارى تقليده سماع اعتبار واقاضله استماع ايدن قومه آيتلر واردر (قالوا اتخذ الله ولدا) كفار ديدلر كه الله تعالى ولد اتخذ ايتدى (سبحانه هو الحق) اول ولد اتخذندن منزهدر زيرا ولد اتخذى حاجندن ناشيدر اول ايسه انندن غنيدر (له ما في السموات وما في الارض) زيرا سموات وارنده اولان اشياك جباري انك عبيد وملكيدر (ان عندكم من سلطان بهذا) سزك اول قول باطله عند كزده برهانكز يوقدر (اتقولون على الله ما لا تعلمون) حقيقتن بيلديككز شيع الله تعالى به اسناد ايله الله تعالى به افترا ايدر ميسر زيرا هر قولكه اكا دليل اوليه اول جهائلدر اشبو دليلدركه عقائدده برهان قاطعندن لايدر وعقائده تقليد سايند دكلدر (قل ان الذين يفترون على الله الكذب لا يفلحون) ديكل كه شونلر كه الله تعالى به اتخاذا ولده واكاضافت شريك ايله كذب اختلاق ايدرلر نارعا بنندن قورتلزلر وجته كبر منزلر (متاع في الدنيا) انلرك الله تعالى به كذب اختلاقلري دنياه برمتاعدر كه كفرده رياستلرين انكله اقامت ايدرلر (ثم انما مرجعهم) بعده موتله رجوعلري بزدهر اويله اوله شقاء مؤبد ايرسرلردر (ثم نذيقهم العذاب الشديد بما كانوا يكفرون) بعده انلر كفرلري سبيله عذاب شديد اذاقه ايدرلر (وانلر عليهم نيا نوح) ويا محمد سن اهل مكه به نوحك قوميله اولان ماجراي تلاوت ايت (اذ قال لقومه يا قوم ان كان كبر عليكم مقامي وتذكيري بايات الله) اول قومنه ديديكه انلر اولاد قاييلدر اكر بيم ارا كزده طول مكتم وآيات الله ايله سزه وعظم عظيم وثقل اولوب نجي طرد وياقتله عزم ايدر سكر (فعل الله توكلت) ايدى بن الله تعالى به توكل ووثوق ايتشن (فاجموا امركم وشركاءكم) اويله اوله امر يكرزي احكام ايدوب انك

ابوخيتمه انصاري رضى الله عنه انك برحمتنا مرأسي وارايدى بوستانده بر كوكله ده ابو خيتمه به دوشمه وضع وتازه خرما وصوغق صوا حاضر ايدوب ابو خيتمه كلوب بونلره نظر ايله ديديكه كوكله وتازه خرما وصوغق صوا او حسنا مرأين بودرت شيله صفا ايديم رسول الله حر وريحده جفاده اوله روايدرد بوجه سته عدم التفاته همان قليم ومن راغني آلوب

سرعتی پیغمبر علیه السلام ایرشدی پیغمبر علیه السلام سرور اولوب اکا دعا ایلدی (ولا ینفقون نفقة صغيرة ولا كبيرة ولا یقطعون وادی الاکتب لهم لیجزیهم الله احسن ما كانوا یسألون) انلر که جهاد ایچون ابو عقیل انصاری کی کوچک بر خرما یا بر لقمه و ذی النورین و عبد الرحمن بن عوف ۱۸۴ رضی الله عنه کی بیوک نفقه لر اتفاقه وادیلر قطع ایدرلر بو اتفاق و قطع وادی نافلة اولمز الا انلر ایچون توابلر یازیلور که الله تعالی قیامتده انلرک ایشلدکلری عمللرک مکافاتنی احسن وافر واکثر ویرر که لایید ولا یجعی در احادیث شریفه و وارددر که بر کیمسه غزا یولر برفقه اتفاق ایدرر یدیوز ضعی یازیلور و بر کیمسه برغازینک معوقنه بر صورتله معاونت ایدرر اول کیمسه غزا ایتش منزلتده در (وما کان المؤمنون لیغفروا كافة قلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیفتقوها فی الدین ولیذروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون) مؤمنلر لایق اولمز که غزایه یاطلب علمه جمله سی بردن چیقنه زیر امر معاش مختل اولور هر قبیله واهل بلده دن بر طائفه سی چیقسون و بر طائفه سی پیغمبر علیه السلامه قالونکه دینه قرآن وسن و فرائض و احکامی اوکرسونلر و انلرک قوملری غزادن رجعتلرنده انلر احکامی تعلیملر انذار ایتسونلر شاید انلر نصحه عذابدن (اهانت) حذر ایدرلر چونکه آیات سابقه لرده جهاددن تخلف ایدنلر زیاده تهدید اولنشییدی مؤمنلر کلیا غزایه عازم اولمقده اولملرله بو آیت کریمه نازل اولدی (یا ایها الذین آمنوا قاتلوا الذین یلونکم من الکفار ولیجدوا فیکم غلظة

واعلموا ان الله مع المتقین) ای مؤمنلر سزه یقین اولان کفارله مقابله ایدک اول کفار دن مراد مدینه جوارنده اولان یهود و سائر یاحود شامده اولان روم اوله دینلدی اول کافرلر وقت محاربه ده سزه شدت و شجاعت و ثبات بولسونلر و بیلک که الله ۱۸۵ تسالانک نصرتی متقیلرله در (واذا ما انزلت سورة فنبههم من قولهم انکم زادتہ هذه ایمانا فاما الذین آمنوا فزادتهم ایمانا وهم یستبشرون) قیجان بر سوره نازل اولسه منافقلر بر برینه استهزا و جهیله بر سوره ایله قعقکرک ایمانی زیاده اولدی دیرلر اما مؤمنلرک اول سوره ک تزولیلر علم و دینلرینه نما کلوب یقین و ثبات حاصل اولور و انلر اول آیتک تزولیلر سرور اولورلر (واما الذین فی قلوبهم مرض فزادتهم رجسا الی رجسهم و ماتوا وهم کافرون) اما انلر که قبلرنده شک و نفاق مرضی واردر انلرک کفرلرینه کفر انضمامله دخی زیاده اولور اول کفرلری استحکامله کافر اولدقلری - الله قنوت اولورلر (اولا یرون انهم یفتنون فی کل عام مرة او مرتین ثم لا یستویون ولا هم یذکرون) آیا اول منافقلر کور منزلر میکه هر ییلده بر یایی کره شداید و مرض و قحط و سائر بلیاتله ابتلا اولورلر (تبیان) (ثانی) (۲۴) بوند نصکرینه نفاقلرندن توبه ایچلر و تفکر ایدوب منتصح ولزلر (واذا ما انزلت سورة نظر بعضهم الی بعض هل یریکم من احد ثم انصرفوا صرف الله قلوبهم بانهم اقوم لا یفقهون) منافقلرک عیوبی ذکر اولور بر سوره نازل اولدقده انلر بر برینه باقوب اشارتله مؤمنلر دن سزی کیمسه

اهانت و دینه جرات ایتدیلر (فلما جاءهم الحق من عندنا قالوا ان هذا لسخرین) وقتا که بزم قبلر دن موسی انلر معجزاتله کلدی فرط غمدرندن دیدیلر که اشوسحر ظاهر در (قال موسی اتقولون الحق لاجلکم) موسی انلر دیدیکه الله تعالی دن سزه کلن حقه سحر در بر میسر (اسحر هذا ولا یفلح الساحرون) نبوته علامت اولان شی سحر میدر و الحال ساخرلر دنیا ده و آخرتده فلاح بولزلر (قالوا أجبناک لفتنا عما وجدنا علیه آباءنا) انلر موسی و هارونه دیدیلر که بزه کلدی بکر میکه بزی صرف ایدر سز شول حالتدکه آباء غزی انک اوزره بولمش (وتکون لکما الکبریا فی الارض) و بر یوزنده تکبر و یاملک سزک اوله (وما نحن لکما مؤمنین) حالبو که بزرک الله تعالی دن رسول ایدیکر که تصدیق ایدر دکالرز (وقال فرعون استونی بکل ساحر علیم) فرعون قومنه دیدیکه بکا کتورک هر ساحر یکه سحر علمده حاذق اوله (فلما جاء السحرة قال لهم موسی القوا ما انتم ملقون) موسی علیه السلام ساحرلر دیدیکه حبال و عصیدن القاء ایدر جکلر یکرزی القاء ایدک (فلما القوا قال موسی ما جئتم به السحر) وقتا که سحره انی القاء ایتدیلر موسی علیه السلام انلر دیدیکه سزک کتور دیکر شی سحر در (ان الله سیطله) الله تعالی انی ابطال ایدیسردر (ان الله لا یصلح عمل المفسدین) الله تعالی مفسدرلر علمن اصلاح ایتمز اشبودیلدر که سحر فساد و تمویه اوله حقیقی اولیه (ویحق الله الحق بکلماته ولو کره المجرمون) الله تعالی اوامر و قضا یاسیلر حق اثبات ایدر اگر چه مجرمون اندن کراحت ایدر لر سده (فا آمن لموسی الاذریة من قومه علی خوف من فرعون وملائهم ان یفتنهم) موسی علیه السلام ابتداء امرنده وقتا که انلری ایمانه دعوت ایلدی فرعونندن و کرک قومندن خوف ایدوب اکا ایمانه کلدیلر ایمانه کلدکلری تقدیر جه فرعون انلر عذاب ایدر لابنوا سرائیل قومی اولادنک شباندن بر طائفه ویا فرعون قومی شباندن بر طائفه ویا قوم فرعونندن ناس بسرائکا ایمانه کلدیلر که انلر امره فرعون و مؤمن آل فرعون و خازن فرعون و امره خازن فرعون و ماشطه بنت فرعون و بنی اسرائیلدن ایلر اوله اولسه انلر امرلرینه فرعونندن تمش اهل بیت ایدیلر آباء لوی قبیلدن و امهاتلری بنی اسرائیلدن ایلدی اولیه اولسه انلر امرلرینه و خاللرینه اتباع ایتدیلر دینلر یکه انلر بر قوم ایدیلر که فرعونک قتلندن قورتلشلردی شول طریقله کیم فرعون بنی اسرائیلک انبائی قتلند امر ایتدیکند بنو اسرائیلدن مره ابن طوخر دیننده قتل اولنسی خوفله انی بر قبیلر یه باغشلردی قبط عنندنه منتشی اولوردی ایمدی بو حاللو کسلر قبط پیننده کثیر اولمشیدی موسی علیه السلام سحره یه غالب اولدیفی کونده سحره ایله بیللر انلر دخی ایمانه کلدیلر (وان فرعون لعال فی الارض و انه لمن المفسرین) فرعون بر یوزنده متکبر در و کبر و عتوده حدی تجاوز ایدنلر دندر که بر عبد ایکن ربوبیت ادعا ایتدی و اسباط انبیای اسیر ایتدی (وقال موسی یا قوم ان کنتم آمنتم بالله فعلیه توکلوا ان کنتم مسلمین) موسی علیه السلام کندویه ایمانه کلنلرک فرعونندن خوفلرین کور یجک انلر دیدیکه یا قوم اگر الله تعالی به

گوردی دیرلردی اگر کیمسه کورمش ایسه طورلردی اگر کورمش ایسه فالقوب گیدرلردی صگره نزد نبوین رجعت ایدرلردی الله تعالی انلرله قلبلری قبول ایماندن صرف ایلدی شول سببله انلر حق قهم ایتمز بر قومدر (لقد جاءكم رسول من انفسكم عزيز عليه ما عنتم حريص عليكم ۱۸۶ - بالمؤمنين رؤوف رحيم) ای ناس بشریتده

ایمانه کلوب قضاسنه متقادر ایسه کزاکا وثوق واعتماد ایلک (فقالوا على الله توكلنا) دیدیلرکه الله تعالی یه وثوق واعتماد ایتدک بعده دعا ایدوب دیدیلرکه (ربنا لا تجعلنا فتنة للقوم الظالمين) یاربنا بزی قوم ظالمینه فتنة ایتمکل یعنی انلری اوزریمزه تسلیط ایدوب یدلرنده بزی هلاک ایتمکل وانکله بزی حق دین اوزره دکل ظن ایدوب طغیانلری زیاده اولیه (ونحننا برجتک من القوم الکافرين) وبزی قوم کافرنیک کیدندن وشوم مشاهده سندن خلاص ایت توکلک دعا اوزره تقدینده تنیه واردرکه داعی یه لایق اولورکیم اولاتوکل ایده کیم دعاسنه اجابت اولنه (واوحینا الی موسی واخيه ان تبوا لقوم مکما بمصر بیوتا) موسی وقرنداشی هازونه وحی ایتدک که مصرده قومکز ایچون بیوت اتخاذا ایده سزکه انده ساکن اولهلر ویاعبادت ایچون اکا رجوع ایدلر (واجعلوا بیوتکم قبله) سزایکیز و قومکز اول بیوتکزی مصلی ویاقبله یه متوجه ایلک اکثر مفسرین ایدر بنواسرائیل غازی کنیسه لرند قیلور لردی موسی علیه السلام رسالتله کلچک فرعون امر ایلدی کنیسه لری یقدردی ونماز قیلقدن منع ایلدی اولیه اولسه امر اولندیلرکه بیلرنده مساجد اتخاذا ایده لر وفرعون خوفندن غازی انده قیللر اشبو دلیلدکه مساجده صلاک اداسی افضل اوله عذر اولمدیچه (واقبوا الصلاة) و صلاقی رکوع وسجود ایله اتمام ایلک (وبشر المؤمنین) یاموسی مؤمنلره که بیلرنده سر آتماز قیلورلر جنت ایله بشیر ایت (وقال موسی ربنا انک آیت فرعون وماله زينة واموالا فی الحیوة الدنیا ربنا یضلوا عن سبیلک) موسی علیه السلام دیدیکه یارب سن فرعون وقومنه حیاة دنیا ده لباس و مرکب وسائر انکله تزیین اولنور اشیاء وانواع اموال ویردک که ناسی دیتکدن صرف ایدلر (ربنا اطمس علی اموالهم) یارب انلرک ماللرین هیئتدن مسخ و تفسیر ایت اولیه اولسه اموال وحروث وزروع وجواهر حتی سکرلری جیما طاش اولدی حتی انلردن رجل اهلیله فراشته ایکن و مرأه خبرین بوغر رکن طاش اولدی و دراهم ودنانیرلری اولکی هیئتده منقوشه طاش اولدی سدی ایدر الله تعالی انلرک اموالی ونخیل و ثمار و دقیق و اطعمه لرین جیما طاش ایتدی طقوز آیتلرک برسی اشبو ایدی (واشدد علی قلوبهم فلا یؤمنوا حتی یروا العذاب الالیم) و قلبلرین قاسی ایدوب انک اوزره طبع ایت حتی که عذاب الیمی کورمیجه ایمانه کلسونلر (قال قد اجیبت دعوتکم) حق جل و علا موسی و هارونه دیدیکه ایکیزک بیله دعاسی اجابت اولندی روایت اولندیکه موسی علیه السلام دعا ایدوب هارون علیه السلام آمین دیر ایدی اشبو دلیلدکه دعایه آمین دینلی مستحب اوله (فاستجبا) ایدی ایکیز صدندله اولدیفکر دعا کز اوزره ثابت اولاک استجبال ایتمکز مطلوبکز وقتده حاصلدر (ولا تتبعان سبیل الذین لا یعلمون) یوخسه استجبالده ویالله تعالینک وعدینه عدم وثوقده جهله طریقتنه اتباع ایتمکز روایت اولندیکه موسی علیه السلامک

(سورة یونس علیه السلام مکیه وهی مائت و تسع آیه) (دعا)

بسم الله الرحمن الرحيم

(الر) اسم سوره یاخود انا الله الرحمن یاخود بن اول اللهم که جیج اشیایی کوردم دیمکدر دنیلدی (تلك ايات الکتاب

سزک جنسکزدن سزه بر رسول کلدی سزک بومعصیت و کراهتده بولمکزدن اول مشقده درکه سزک اسلامه ککزه و صلاح حالکزه حریدر جمیع مؤمنلره رأقلو و مرحتلور بو آیت کریمده هنیز لفظنی رسوله صفت اوله رق و قفله دخی قرائت ایدرلر بصورتده معنای شریفه اول سزک نفسکزدن اولان رسول عزتلور سزک معصیتله مشقته اوغره مکر اکا راجعدرکه قیامتده شفاعتله اول مشقندن تخلیص ایدر (فان تولوا فقل حسبي الله لا اله الا هو علیه توکلت وهو رب العرش العظيم) اگر سنک امرکدن وسکا ایماندن امراض ایدر لر سه سن دیکه (سزک شرکزدن محافظه یه و سزه غلبه یه الله عظیم الشان بکا کافیدر اندن غیری معبود بالحق یوقدر اکا توکل ایتدم و اموریمی اکا تفویض ایتدم اول هرش عظیمک ربسیدر

الحکیم) یوقر آن کریمک آیتلری احکامله محکمدرکه تغییریمکن دکلدر (اکان للناس عجا ان اوحینا الی رجل منهم ان انذر الناس وبشر الذین آمنوا ان لهم قدم صدق عند ربهم قال الکافرون ان هذا الساحر المین) آیات ناسی عقوبات الهیله تخویف و مؤمنلری ربلری جل شانده عندندله ۱۸۷ - تقدیم ایتدک لری اعمال حسنه و صدقاری سببله درجات رفیعله بشیر ایله دیو کندو جنسلرندن محمد

دعاسیله اجابتی پیننده قرق بیل کلدی (وجاوزنا بنی اسرائیل البحر فاتبعهم فرعون وجنوده بنیا وعدوا) بنوا اسرائیلی بزبحر قلزیم کچوردک فرعون و جنودی ظلم واعتماد ایله انلرک اردینده دوشوب کتدیلر حتی که بحره ایدیلر حالبوکه بحر موسی وقومیمچون یاریلوب کچمشلردی چون فرعون و جنودی بحری اول حالتده کوردیلر کبریمکه خوف ایتدیلر همان جبریل علیه السلام برقصراغه بنمش جنودک اوکیجه کیدوب بحره کیردی جنوددخی انک اردینده اویوب بحره کیردیلر حتی که جنودک آخری کیروب اولی چیقغه قریب اولدیفقده اوزر لرینه بحر یوملدی هیچ بری قور تلیوب صویه کوملدی (حق اذا ادركه الفرق قال آمنت انه لا اله الا الله الذی آمنت به بنو اسرائیل وانا من المسلمین) حتی لچانکه فرعونده غرق ایدری دیدیکه بنواسرائیلک ایمان کتوردیکی الله تعالیدن غیری اله یوق ایدیکنه تصدیق ایتدم و بن مسلمانم همانم جبرائیل علیه السلام بحرک جاء سندن آلوب فرعونک اغزینده طولدردی و دیدیکه (آلآن وقد عصیت قبل و کنت من المفسدین) شمدیمی ایمانه کلورسن حالبوکه نفسکدن مأیوس اولوب اختیارک قالدی بوندن اول ایسه مدت عمرکده عصیان ایدوب مفسدلردن ایلک پیغمبر عزصلی الله تعالی علیه وسلم جبریل علیه السلامدن حکایت ایدردیکه یا محمد سن بنی کورینک فرعونک غرق عندنده بحرک جاء سندن آلوب انک اغزینده طولدردم شول خوفله کیم کارجت ایشده وقتا که موسی علیه السلام فرعون و جنودنک هلاک خبرین بنی اسرائیله ایرکوردی بنواسرائیل فرعونک مونه تیقن ایتمدیلر اولیه اولسه الله تعالینک امر یله بحرانک میت سن ساحله براقدی حق که بنواسرائیل انی کوزلریله کوردیلر کال سروره ایدیلر اول وقتدنبرو صومیتدی قبول ایتمز اشبودرکه ذکر یورلدی (قال یوم ننجیک بیدنک) اشبو کونده یافرعون جسدک قمر بچردن چیقاروب برمرتفع مکانه براغورز دینلدی که انک بدننده جواهر ایله مرصع درعی و ارایدی بنواسرائیل انی اول درع ایچنده میت کوریمچک هلاکنه ایناندیلر (لتکون لمن خلقت آیه) تا که سن وراکده اولنره علامت اوله سن زیرا که انک عظمتی بنواسرائیلک نفوسنده برمرتبه تمکن ایتیشیدیکه انک هلاکن تخیل ایتیموب موسی علیه السلام انلره انک غرق خبرین ویردیکنده تالی عمرلری اوزره مطروح کورمیجه کال ایناندیلر و یاخود معنی تا که سن من بعد کور قرونه آیت اوله سن که مال امرکی مشاهده ایدنلردن ایشیدنلر طغیاندن صاقنه لر و یاخود حجت اولوب انلره دلالت ایدهنکه انسان ندکلو شانی عظیم و ملکی کیر اولور سینه اول ملوک مقهوردر و مظلان ربوبیتدن بیددر و یاخود سن خالقکه آیاتدن بر آیت اوله سن زیرا اول سنی ساحله لقا ایلله افرادی دلیلدکه انکله تزویرک کشفی و امر که بنواسرائیلک شبهه لری ازاله سن تعبد ایتدی اولیه اولسه بوانک کال قدرتنه و علم وارادتنه دلیلد (وان کثیرا من الناس عن آياتنا لفاقلون) ناسک اکثری بزم

علیه السلامی وحی ایله کوندردیمکز ناس ایچون عجمی اولدی کافرلر اول پیغمبرک معجزه لرینی کوردکده حقیقده بوساخر ظاهر در دیدیلر (ان ربکم الله الذی خلق السموات والارض فی ستة ایام ثم استوی علی العرش یدبر الامر مامن شفیع الامن بعد اذ نهذکم الله ربکم فاعبدوه افلا تذکرون) ربکز اول الله تعالادرکه کولکری و برلری التی کونده خلق ایدوب صکره عرش اوزره استیلا ایلدی کائناتک امرینی مقتضای حکمتی اوزره تدبیر و تقدیر ایدر قیامتده هیچ شفاعت ایدیمچی یوقدر مکرانک اذنیله اوله بو کلام شریف بت پرستلرک اصنام شفعا مندر قولارینی رددلر ایشته بوصفتلره موصوف حق جل شاندرپ واحد کزدر اندن غیری معبود یوقدر اکاعبادت ایلک عبادته مستحق انجیق اول ایدوکفی تفکرا ایتمز میسکز (ایده مرجعکم جیما وعد الله

حقا انه یدؤا الخلق ثم یعیده لیجزی الذین امنوا و عملوا الصالحات بالقسط والذین کفروا لهم شراب من جمیم و عذاب الیم بما کانوا یکفرون) جیمکزک موت و نشورله رجوعکز الله تعالایدر حاضر اولک که الله تعالانک وعدی و وعیددی حقددر اول خلقی یکیدن خلق ایلدی صکره موت و مثله ثواب و عقاب ایچون اعاده ایدر که عمل صالح صاحبی مؤمنلری ایمان

وامور لرند عدل اوزره قياملری سبيله جنابتله مجازات ايدر وكافرلر ايچون كفرلری سبيله جهنمك قاير صوبى والمو عذابى واردر (هو الذى جعل الشمس ضياء والقمر نورا وقدره منازل لتعلموا عدد السنين والحساب ما خلق الله ذلك الا بالحق يفصل الايات لقوم يعلمون) اول الله تالادر كه ۱۸۸ شمسی میادار وقری نوربخش ایلدی وقره

يکرمی سکر منزلر تقدیر آیتلر عزدن فافلر در كه انده تفكر وانكله اعتبار ايدر اولمزلر (ولقد بواآنا بنی اسرائیل مبوا صدق) بنو اسرائیل بر منزل صالح مرضی به ازال ایتدك كه اول شام ومصدر (ورزقناهم من الطیات) وانلری لذائذله رزقندردق (فاختلفوا حق جاءهم العلم) دینلری امرنده اختلاف ایتدیلر الاتوراتی اوقیوب احكامی بیلدكلرندنصكره ویاخود محمد صلی الله تعالى علیه وسلم امرنده اختلاف ایتدیلر الا انك صدق نفوتیه بیلدكلرندنصكره (ان ربك یقضی بینهم يوم القيامة فیما كانوا فیه یختلفون) ربك جل شانہ يوم قیامتده دین امرنده اختلاف ایتدكلری شینده حقله باطل بینی فصل ایدر (فان كنت فی شك عما انزلنا الیک فاسأل الذین یرقون الكتاب من قبلك) اكر سكا ازال ایتدكیمز قصصدن فرض وتقدير سبیل اوزره شكده ايسك سندن اول توراتی اوقیان اهل كتاب مؤمنلرینه سوال ایتك سكا لقا ایتدكیمز مثلی انلك عندده محقق كتابلرند (ان فی اختلاف الیل والنهار وما خلق الله فی السموات والارض الا یات لقوم یعقون) کیمه لك قرا كواقی وكوندلرك ایدنلق اولقی ايله اختلافلرند والله تالانك سموات وارنده خلق ایتدیكى انواع كاشانه صانعك وجود ووحشته وكال قدرته دلات ایدر نشان وعلامتلر واردر اول قوم ایچونكه حشر ونشری تفكر ایدوب احوال ماقبتدن اتقا ایدرلر (ان الذین لا یرجون لقاءنا ورضوا بالحیوة الدنیا واطمئنا بها والذین هم عن ایتانا غافلون) انلك منكر اخرت اولوب بزم دیدار منی امید ایتزلر و حیات دنیا به راضی اولوب انكله مطمئن اولورلر وانلر بزم بوشان و آیتلر عزدن فافلر در (اولئك ما ویم النار بما كانوا یکسون) انلك کسب (اولما مشر) ایتدكلری كفر وشرك سبيله مكاتلری نار جهنمدر (ان الذین امنوا وعلو الصالحات یهدیهم ربهم بایمانهم تجری من تحتهم الانهار فی جنات النعیم) شونلركه مؤمن اولوب حمل صالحده اولدیلر برلری انلری ایمانلری سبيله اشجاری التدن نهرلر

اینگله اولورلر وانلر بزم بوشان و آیتلر عزدن فافلر در (اولئك ما ویم النار بما كانوا یکسون) انلك کسب (اولما مشر) ایتدكلری كفر وشرك سبيله مكاتلری نار جهنمدر (ان الذین امنوا وعلو الصالحات یهدیهم ربهم بایمانهم تجری من تحتهم الانهار فی جنات النعیم) شونلركه مؤمن اولوب حمل صالحده اولدیلر برلری انلری ایمانلری سبيله اشجاری التدن نهرلر

آفر نعمتلری جتارینه یول کوسترر (دعویهم فیها سبحانك اللهم وتحیتهم فیها سلام و آخر دعویهم ان الحمد لله رب العالمین) اول مؤمنلر جتته دخولارنده یا الله سنی چله نقایصدن تنزیه ایدر زكلام ودعاسی ایدرلر وملائكه وبرلریله تختلری سلامدر و آخر كلام ودعاسی عالمك ربی اولان ۱۸۹ الله تعالى به جد و شادر (ولویجل الله الناس الشراستجالمهم بالخیر

اولما مشر نظر ایدلم اكر بویكجه اول آره مزده کیمه لرسه وعینده اثفات ایتدلم والا بیلورزكه تحقیق بزه عذاب ایرسدر چون کیمه اولوب یونس علیه السلام ارلرندن چیقدی صباح اولیحق کورسدر كه برهونلك سیاه بولوت پیدا اولوب اندن قق دخان چیقاردی مدینه لرین قاپلیوب سطحلری اوزره چوكدی انی کور یحک هلاکی تیقن ایتدیلر و یونس علیه السلامی استیوب بولمیلر الله تعالى قبلرینه القا ایتدیكه توبه ایدلر هماندم رجال ونساء وصییان برره کلدیلر و دریلر کیوب خلوص نیتله ایمان وتوبه اظهار ایتدیلر اتفاقله و حیوانلریله صحرا به چیقیلر وناس وانامندن والدهی ولدندن آردیلر وفریاد و فغانله الله تعالى به یلور دیلر یاربنا جیمز یونسك كتودیکنه ایمان كتوردك عفوك دیلرز دیدیلر اوله اولسه الله تعالى انلری اسر کیوب اوزرلرندن عذابی کیدردی اشبو وقعده يوم عاشوراده يوم جمعه ایدی (ولوشاء ربك لا آمن من فی الارض کلهم جیما) اكر ربك جل شانہ دیلر بریوزنده اولان خلقك کلیسی ایمانه کاملردی اشبو دلیلدر كه الله تعالى جیمك ایمان دیلدی و ایمان دیلدیكی كسلر لابد ایمانه كلور (أفانت تكره الناس حتی یكونوا مؤمنین) یوخسه یا محمد الله تعالى دلترا یكین سن ناسه اكرام ایدر میسن حتی كه ایمانه كدلر اشبو پیغمبر عیسی صلی الله تعالى علیه وسلم تسلیمدر زیرا كه اول جیم ناسك ایمانه كلسن حریص ایدی اوله اولسه الله تعالى اكا خبر و یردیكه ایمانه كلز مكر اولكه اكاسعادت سبقت ایتش اوله و ضلالتله دوشمز مكر اول كه اكاشقوات سبقت ایتش اوله (وما كان لنفس ان تؤمن الا باذن الله) هیچ برنفسه مؤمن اولقی صحیح اولمز الا الله تالانك اذنیله ایددی هدایت امرنده نفسی اجهدا ایتكل زیرا اول الله تالانك ارادت و توفیقته راجعدر (ویجعل الرجس علی الذین لا یعقون) الله تعالى عذاب و یاخود لانی شول كسلر اوزره قیلور كه حجج و آیانه نظرایله عقللرین استعمال ایتزلر و یاخود دلائل و احکامی تمقل ایتزلر (قل انظروا ماذا فی السموات والارض) دیکل كه الله تالانك وحدانیته دلات ایدر سموات وارنده عجائب صنعندن نهشی واردر نظر اعتبارله نظرایدك اشبو دلیلدر كه اعتقادده نظر واجتهاد وترك تقلید واجب اوله (وما تنفی الآيات والنذر عن قوم لا یؤمنون) حالبوكه آیات و رسل نفع ایتز شول قومده کیم الله تالانك علم و حکمنده ایمانه کلیوب كفر اوزره موتلری ثابت اوله (فهل ینظرون الا مثل ايام الذین خلوا من قبلهم) مکه مشر كلری ایمانندن اباء ايله منتظر اولمزلر الا انلردن اول كچن امترك وقایبی مثلنه وانلره بأس الله نزولنه زیرا انك غیره مستحق دكلردر (قل فانظروا انی معكم من المنتظرین) دیکل كه ایددی اكا منتظر اولك و یاخود بنم هلاكه منتظر اولك بندخی سركله بیلر سركه هلاك كزم منتظرلردنم (ثم نبھی رسلنا والذین آمنوا) كافرله عذاب نزولنده رسوللر عیسی وانلره ایمانه كلانلری اندن انجاء ایتدك (كذلك حقاعلنا نبی المؤمنین) اشبو انجاء کبی بزم وعد حقیمز اولدیكه مشر كلری هلاك ایتدكیمزده مجد و اصحابی

ینه كفری یولسه مرور ایدوب اكا ایریشن ضرره كویا دعا ایتامش کبی اولور یونسك کبی حدی مجاوز ایدن مسرفلر ایتدكلری عمللریله تزیین اولورلر (ولقد اهلكنا القرون من قبلكم لما ظلموا وجاءتهم رسلهم بالبینات وما كانوا لیؤمنوا كذلك نجزي القوم المجرمین) ای اهل مکه تحقیق بز سزدن مقدم اولان قرون اهلی هلاك ایتدككه اولوقت لیؤمنوا كذلك نجزي القوم المجرمین

اینگله اولورلر وانلر بزم بوشان و آیتلر عزدن فافلر در (اولئك ما ویم النار بما كانوا یکسون) انلك کسب (اولما مشر) ایتدكلری كفر وشرك سبيله مكاتلری نار جهنمدر (ان الذین امنوا وعلو الصالحات یهدیهم ربهم بایمانهم تجری من تحتهم الانهار فی جنات النعیم) شونلركه مؤمن اولوب حمل صالحده اولدیلر برلری انلری ایمانلری سبيله اشجاری التدن نهرلر

پیغمبر لرینی تکذیبیه ظلم ایستدیلردی حال بوکه انلرک پیغمبر لری حجت و معجزه لرله کلدیلردی انلر ایسه ایمانه کلدیلر انلره اولان جزا کبی پیغمبر منی تکذیب ایدن مکه مشرک لرینه جزا ایدرز (ثم جعلناکم خلائف فی الارض من بعدهم لننظر کیف تعملون) اول قرونک هلاکدن کره بر ۱۹۰ یوزنده انلرک برینه سزی خلقلر ایستدک کجه عله

اوله جکسکز نظر ایدوب
اکاکوره مجازات اوله سز
(واذا تتلى عليهم اياتنا بينات قال الذين لا يرجون لقاءنا ائت بقرآن غير هذا او بدله قل ما يكون لى ان ابدله من تلقائى نفسى ان اتبع الا ما يوحى الى انى اخاف ان عصيت ربي عذاب يوم عظيم) مکه مشرک لرینه بزم ايات ینامز او قوندینی زمان بزم لقامن امیدینی ایتمانلر بزم بقرآنک غیرى بر کتاب کتور یا خود بونی تبدیل ایله دیرلر یا محمد سن دیکه بکالایق دکدر و قدرتم یوقدر که کندو طرفدن انی تبدیل ایدیم بن انجق بکا و حى اولته تايم بن ربم تعالادن قور قرم که اکربن اکا عصیان ایدرسم قیامتده بکا عذاب عظیم واقع اولور ۱۰ دینلر دیکه سادات حرب پیغمبر علیه السلامه ایچنده بشریمزه دم و لات و هنرینک عبادتدن نهی اولیه رقی بزم بر آیت کتور دینلرله ۱۰ مایکونلی ان ابدله ۱۰ جوانی و پر مکه امریورلدی (قل لوشاء الله مانلونه علیکم ولا ادریکم به فقد لبثت فیکم عمرا من قبله افلا تعقلون) یا محمد دیکه (بر) اگر الله تعالی مراد ایدیدی بن سزه قرآنی او قومزد و سزه دخی انی ادرا که فهم ویرمزدی تحقیق بن سز که مقدم فرق سنه اکلندم سز بونی تمقل ایتمز مسکر ۱۰ یعنی الله تعالی سزه قرآنی او قومغه بکا امر ایستدی و سزه دخوا گفته

سورة هود وهى مائة واثنان وعشرون آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(الر) الله تعالی هر شینک اوزره رقیدر (کتاب احکمت آیانه) اشبو بر کتابدر آیانی

امریورلدی (قل لوشاء الله مانلونه علیکم ولا ادریکم به فقد لبثت فیکم عمرا من قبله افلا تعقلون) یا محمد دیکه (بر) اگر الله تعالی مراد ایدیدی بن سزه قرآنی او قومزد و سزه دخی انی ادرا که فهم ویرمزدی تحقیق بن سز که مقدم فرق سنه اکلندم سز بونی تمقل ایتمز مسکر ۱۰ یعنی الله تعالی سزه قرآنی او قومغه بکا امر ایستدی و سزه دخوا گفته

فهم گرم ایستدی بن بهت اولغزدن مقدم فرق ییل سز که اولدم نه قرآن او قومدم ونه علمده عمارست ونه بر طالله مصاحبت و ایدیدی شدیدی او قومدیم قرآنک بلاغتیه فصحاى عرب حیراندر نیچون ملاحظه ایتمز مسکر (فن اعظم من افترى على الله کذبا و کذب بآياته انه ۱۹۱ لا یفلح المجرمون) اول کیسه دن اعظم کیم اولور که الله تعالی به

بر فظلم حکمله نظم اولغشدر که لفظ و معنی جهتدن اکا اختلال اعتراف و یا اول فساد و نهمدن منع اولغشدر زیرا که مراد اشبو سوره نک آیایدر که انده منسوخ یوقدر و یا انک آیاتی حجج و دلالتیه احکام اولغشدر و یا آیاتی حکیمدر حکمدن منقولدر زیرا که اول حکم نظریه و حکم عملیهی مشتمله در (ثم فصلت) بعده اول عقائد و احکام و مواعظ و اخبار دن فوائدله تفصیل اولغشدر و یا خود اشبو کتاب سورملر قیلغله و یا شینا و فشینا ازال اولغله تفصیل اولغشدر (من لدن حکیم خبیر) که اول شول آله عندندر که اتقاند حکیم و بیانده خیردر (الاتقوا الله) تا که عبادتی انجق الله تعالی به ایدیم سز (انفی لکم منه نذیر و بشیر) اول الله تعالیدن بن سزه نذرینکه مشرک اوزره عذابله تحذیر و بشیرینکه توحید اوزره ثوابله تبشیر ایدرین (وان استغفروا ربکم ثم توبوا الیه) تا که اندن مغفرت دیلیوب بعده توبه ایله مطلوب بکزه ایره سز زیرا طریق حقدن اعراض ایدنه کار جوعدن لایددرو یا خود مشرکدن استغفار ایدوب طاعتله الله تعالی به توبه ایدک (یتکم متاعا حسنا الی اجل مسمى) تا که اعمار مقدره کز آخریند کین امن و دعهده سزی تمییش اید دینلر دیکه عیش حسنه مراد میسوره رضا و مقدره صبردر (ویؤت کل ذی فضل فضلا) و دینده هر فضل صاحبته دینده و آخرتده فضلک جزاسین ویره و یا خود برکنه که لله عمل ایدنه الله تعالی اکازمان مستقبله طاماتی توفیق ایدر (وان تولوا فانی اخاف علیکم عذاب یوم کیر) اگر ایماندن اعراض ایدر سکز سز اکوزر یکزه یوم قیامت عذاب ایرمندن خوف ایدرین (الی الله مرجعکم) آخرتده مصیر کز الله تعالی بهدر (وهو عل کل شیء قدير) اول هر شینه قادردر ایمدی انلری اشد عذابله تمذیه قادر اولور (الا انهم یشنون صدورهم) آگاه اولک که منافقار صدور لرینده کی شحتا و عداوتی کیزلرلر روایت اولندیکه بعض منافقین پیغمبر من صلی الله تعالی علیه وسلم قته او غرا دیننده صدرنی اکروظهرنی بوکرو بوزین اور تردیکه پیغمبر من صلی الله تعالی علیه وسلم انی کورمیه ۱۰ قتاده ایدر انلر صدرلرین اکرلردیکه الله تعالینک کتابن و یا ذکرین ایشتیدلر دینلر دیکه کفاردن بر رجل اوینه کیر و پرده سین ایدر رو بلین اکدر و ثوبن بورینور شدیدی الله تعالی بنم قلمده اولانی بیلوری دیو سولنوردی (لیستخفوا منه) تا که سرلرین الله تعالیدن کیزلیوب رسولی اکامطلع اولیه (الاحین یستشون شایهم یعلم ما یسرون وما یعلنون) آگاه اولک که انلر فراشلرینه یا توب شایلرینه بورند کز الله تعالی انلرک اسرار و کرک اعلان ایستدکری شیدی بیلور (انه علم بذات الصدور) اول انلرک صدورنده کی خیر و شر لرینی بیلور یوم قیامتده جزالرین ایرکورر (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) یر یوزنده یورر هر حیوانک رزق الله تعالینک عهده سنه در فضلندن انی تکفل ایدوبدر اول انک مشیتدر اجمدر (و یعلم مستقرها و مستودعها) اول هر دابه نک کیجهده و کوندوزده قرار ایستدیکه مکان بیلور و فوت اولند یفنده دفن اولنه جفی موضعن بیلور ۱۰ دینلر دیکه مستقر ارحام امهاتدر و مستودع

قابل هابل ماده سنده یا هوالرینه تبعیتله یا خود رسوللرک بعثتله کیمی اقرار کیمی انکار ایتملرله ۱۰ مخالفت ایستدیلر اکر ربک تعالانک هر کروهک جزاسی قیامت تاخیر اولغق حکم و کله سی سبقت ایتمش اولییدی اول اختلاف ایستدکری شیده حکم جاری اولوب باطل عملده اولنلر هلاک اولوب حق اوزره اولنلر قالدردی (ویقولون لولا انزل علیه

آية من ربه فقل إنما الغيب لله فانتظروا إلى معكم من المنتظرين) مکه مشرکری پیغمبره ریسندن بزم طلبمزگی
بر آیت نازل اومدی دیرلر یعنی تقجیر انهار واسقاط سما کی ایستدیکمز معجزه کلدی دیرلر دیکه علم غیب
انجی الله تعالیه مخصوصدر سز اول ایستدیکمز منتظر ۱۹۲ - اولک بندخی سرکله منتظرلر ناکه ملاو بکزه

کوره عذابکر ایریشه ۱۹۳ - شول مکاندرکه انده دفن اولنور ویاخود مستقر ارجام امهات ومستودع اصلاص آباءدر
(واذا اذقنا الناس رحمة من بعد ضراء مستهم اذا لهم مکر فی آياتنا قل الله اسرع مکر ان رسلنا یکتبون ما نمرکون) قجبان
من بعد ضراء مستهم اذا لهم مکر فی آياتنا قل الله اسرع مکر ان رسلنا یکتبون ما نمرکون) قجبان
بر کفاره قحط ومرض مثلوبلیاق ویردکنصکره
رخا وصحت ویرسک عقبنجه آیتلریمزه طعن
ویغمبره مکره سسی ایدرلر سن دیکه الله تعالی
سزک جزای مکر یکرده عذاب ایصالیه سرعت
ایدر بزم کرام کاتبین ملکریمز سزک مکر یکرزی
یازارلر سزک خفی تدبیر مکر کزی انلر مقدجه آشکار
یلورلر مرویدرکه اهل مکهدی سنه قحطه مبتلا
اولوب صکره رجت ربانیله اول بلیه دفع اولدقده آیات
اللهی طعنه رسول الله کیده مباشرت ایتدیلر (هو الذی یسرکم فی البر والبحر حتی اذا کنتم فی الفلک وجریتم بهم بریح طیة وفرحوا بها جاءهم ریح عاصف وجاءهم الموج من کل مکان وظنوا انهم احبط بهم دعوا الله فخلصنهم به وخلصنهم من هولاء الذین هم کفرون) اول الله تعالیه قمرده (یا محمد)

انهم احبط بهم دعوا الله فخلصنهم به وخلصنهم من هولاء الذین هم کفرون) اول الله تعالیه قمرده (یا محمد)
حیوان وکدرده سفینه اوزرنده سیر و سیر ایتدیرر حتی سز سفینه ده اولدیکمز زمان کوزل روزکارله اول سفینه ایچنده کیرلرله
کیدرکن انلر فرخنلورلر اولخالده بر فورتنده ظهوریه هر طرفدن طالعده لکلوب سفینه ده اولنلر تلاطمک احاطه سیله

هالکی شیئن ایتدکرنده فطرته اولان دین خالص ایله الله تعالیه دعا ایدوب دیرلرکه اگر بزی بو شدندن قورنار رسک سکا
ایمان وطاعته بو نعمت نجاته شکر ایدیکمزدن اولورلر (فلما انجیهم اذاهم یفون فی الارض ینیر الحق یا ایها الناس انما ینکم علی انفسکم
متاع الحیوة الدنیا ثم الینا مرجعکم ۱۹۳ - فتنکم بما کنتم تعملون) وقتاکه الله تعالی انلری اول شداندن

یا محمد یوخسه سکا وحی اولنان شینک بعضی تبلیغ ایتدیزین (وصائق به صدرك) واحیاناً
سکاضیق صدر عارض اولوراکا که (ان یقولوا لولا انزل علیه کتوز) مشرکین دیرلرکیم نولیدی
محمدک اوزرینه کتوزال اولنسه تاکه ملوک کی انی استبعاغه اتفاق اید (اوجاه معد ملک)
ویانکله بیله ملک کلدکه انی تصدیق اید (انما انت نذیر) سن نذر سن اوزریکه واجب
اولان وحی اولندیک شئی ناسه تبلیغدر یوخسه انلرک رد ویاقتراحتندن سکاعاد اولور
شئی یوقدر اویله اولسه صدرك ضیقته موجب ند اولور (والله علی کل شئی وکیل) الله تعالی
هر شینه وکیلدر اکاتوکل ایتکه اول انلرک حالته عالمدر واقوال واحواللری جزاسنی فاعلدر
(ام یقولون افتراء قل فأتوا بشیر سور مثله مفتریات) مشرکون دیرلرکه محمد اول قرآنی
تلقاه نفسندن اختلاق ایدر انلره دیکل که ایددی سزبنم کی عربک فهاستندسز بنم کتور
دیکم تلقاه نفسندن اولدینی تقدیر اوزره قصص واشعار غلنده وقریض ونظمه نمودده ماهرلر
سزبنم کتور دیکم مثل تلقاه نفسکزدن اختلاق اولنیش اون سوره کتورک (وادعوا من استطعتم من دون الله) والله تعالی غیری استطاعتکر اولدینی کسدلری بنمله معارضه ایچون
کندیکزه اعانه چاغرک (ان کنتم صادقین) اگر بنم کتور دیکم قرآن بنم اختلاق ایدیکنده
سادق ایدسز اگر دینورسه که سوره یونسده بیورلر دیکه انک مثل بر سوره کتورک
دینلوب اندن عجزلری اولیحق اون سوره کتورمکدن عجزلری اولمقده شبهه قالمز اویله اولسه
ایکیسی بیتنده توفیق نوجهله اولور دینورکه یعنی اخبار غیده واحکام ووعده ووعیده انک مثل
بر سوره کتورمکدن عاجز اولورسه کز اون سوره کتورک که انده اخبار غیب واحکام ووعده
ووعیده اولیه بلکه انده مجرد بلاغت اوله (فان لم یستجیبوا لکم فاعلموا انما انزل بمل الله) ایددی یا محمد
ویامؤمنین اگر انلر اول دعوتکره اجابت ایتدیزلرسه بیلک که انزال اولنان قرآن علم اللهی ملتبس
اولدینی حالده نازل اولوبدر (وان لا اله الا هو) وبیلک که الله تعالی غیری اله یوقدر (فهل انتم مسلمون)
سز اسلام اوزره ثابت وراسخ وغلطلر میسرلر چان مطلق انک اعجازی عندکرده متحقق اوله
وچاژدرکه اشبو خطابات مشرکینه اولدینی اگر استطاعت ایتدیکمز کسنلر عجزلرندن
سز مظاهرت اجابت ایتدیزلرسه والحال کندیکمز معارضه دن قصورین بیلدیکمز اویله اولسه
بیلک که قرآن بر نظمدرکه انی الله تعالی غیری احدیلر اول من عند الله نازل اولوبدر
وتوحیددن اولک سزری اکادعوت ایدر حقددر وحت قاطعه قیامتد نصرکه اسلامه داخلر میسر
(من کان یرید الحیوة الدنیا وزیتها) اول کسدکه احسان وبری ایله حیات دنیایی وزیتن
دیلده یوخسه وجهه اللهی دلیله (نوف الیهم اعمالهم فیها) بز انلره دنیاده صحت وریاست
ووسعت رزق وکثرت اولاددن اعماللرینک جزاسنی ایرکوررز (وهم فیها لا یخسرون) اول
حاللر که لردنیاده اجرلرندن برشی نقض اولنلرلر اشبو آیت اهل ریاحقنده در بر قوله منافقین

ظن ایدلر کیجه یا کوندزده (تبیان) (ثانی) (۲۵) اول یره بزم فرمانمز کلوب اول اثار ونباتی بیچلمش
یا کوندن قورلمش کویا دونکی کون هیچ اولامش کی ایدر زاشبو بیان کی بو مثالی تفکر ایدن قوم ایچون بز آیات قرآنی
تفصیل ایدررز (والله یدعو الی دار السلام ویهدی من یشاء الی صراط مستقیم) الله تعالی قوللرینی دار السلام جنتنه

من شرکائکم من بیدوا الخلق ثم یسده قل الله بیدوا الخلق ثم یسده (فانی توفکون) دیکه شریک طوئدینکر بیلر کزدن کیمدر که یکیدن خلق و ایجاد ایدوب موئلر تداصر کربنه احیا ایدوب انلر جواب ویرمدکری حالده سن دیکه اهل تعالی یکیدن خلق و ایجاد و امانه و احیا ایدوب طوغری بولدن نیجه دوزسکر ۱۹۶ (قل هل من شرکائکم من یهدی الی الحق

وانتم لها کارهون) سزاندن کاره لرایکن سزیه انی الزام ایدوبیلور میز (ویاقوم لاسئلکم علیہم الا) ویاقوم رسالتی تبلیغ اوزره سزدن مال استعزین (ان اجری الی الله) بلکه انک مقابله سنده اجریم الله تعالی انک عهده سنده وعدی مقتضایه اول اندن ماملور (وما نابطار الذین آمنوا) وسرک طلبکر له مؤمنلری قتمدن طرد ایدرد کلین (انهم ملاقوا ربهم) زیرا انلر یوم قیامتده رب تعالی به ملاقات ایدرلر اولوب اولسه انلری طرد ایدرلر جزالین ایدر (ولکن اریکم قوما یجهلون) لکن بن سزی بر قوم کوررینکه ربکر جل شانده انک لقاسی یلر سزویانلره اراذل دیعکرده تسفه ایدر سز (ویاقوم من ینصرنی من الله ان طردتهم) ویاقوم مؤمنلر بوصفت و مثابه ایدکن بن انلری طرد ایدتیکم تقدیرجه الله تعالی انک عذابندن بن کیم قورنارر (افلاتن کرون) متعظین اولمز میسرکه التماس ایتدیککری صواب دکل ایدیکن یسده سز (ولا اقول لکم عندی خزائن الله) و بن سز دیعزینکه بنم عنده الله تعالی انک خزائن رزقی واردر تا که سز مطلبو بکری ورم (ولا اعلم الغیب) وغیبی دخی یلرینکه سز مراد کزی خبر ورم (ولا اقول انی ملک) و بن ملک دخی دیعزینکه سز بکارزم کبی بشرین دیوا اعتراض اید سز (ولا اقول للذین تردی اعینکم) وشول فقرلر یحیون استر ذال ایتدیککر مؤمنلر شانده دیعزینکه (لن یؤتیهم الله خیرا) الله تعالی انلره توفیق و ایمان و اجر و برمزیرا الله تعالی انک آخرتده انلر ایچون اعداد ایتدیک سز دنیاده و بر دیکندن خبر لوردر (الله اعلم عافی انفسهم) الله تعالی انلر نفسلرند اولان خبر و شوره اعلمدر (انی اذالمن الظالمین) اگر بو ذکر اولاندن برشی درسم و یا انلر قلبلرند اولان شیئی یلیدیکم سیبله انلری طرد ایدوب ایمانلر قبول ایتمز شول نفسلرینه ظلم ایدنلردن (قالوا یا نوح قد جادلتنا فاکثر جدا لثافتنا بما تمذنا ان کنت من الصادقین) انلر دیدیلر که یا نوح سن بزمه جدال ایدوب جدا لکده اطاله و اکثر ایتدیک اعدی عذابن بزه ایما ایتدیککی کتورکل اگر دعوی و وعید کده صادق لردن ایسک زیر اجدالک بزه تأثیری یوقدر (قال انما یتکم به الله ان شاء) نوح علیه السلام ایتدی الله تعالی دیلر سه عاجله و یا آجلده سز عذابن یرکورر (وما انتم بمعجزین) حالبوکه سزانی دفع عذابله و یا اندن هر بله اعجاز ایدر دکلر سز (ولا ینفعکم نعیمی ان اردت ان انصم لکم ان کان الله یرید ان ینفیکم) اگر الله تعالی سزی اغوا اراده ایدر سه بن سز نصم اراده ایتیم سز نصیم نفع ایتمز (هو ربکم) اول الله تعالی خالق کز و سزده متصرف کزدر مخالف و مشارکی یوقدر (والیه ترجعون) رجوع کز ا کادر اعمال کز اوزره سز جزا ایدر (ام یقولون افتریه) قوم نوح دیدیلر که نوح علیه السلام اختلاق ایتدی (قل ان افتریه فعلی اجرای و انابری) عاتجرمون) یا نوح انلره دیکل که اگر اکابر افترا ایدرسم انک جرمی بنم اوزریمه درو بن سزک بکافترا بی اسنادله کسب ایتدیککز اجر امدن برین (واوحی الی نوح انه لن یؤمن من قومک الا من قدا من فلا یتبس بما کانوا یفعلون) و نوح علیه السلام وحی اولندیکه قومندن کسنه ایمانه کز الا انلر که بوندن اول ایمانه کشردر ایددی انلر سنی تکذیب و ایناسنه محزون اولنلر که انلردن انتقام و قی اربویدر ابن عباس رضی الله تعالی

قل الله یهدی الی الحق الحق ان یبع آمن لایهدی الا ان یهدی فالکم کیف تمکمون) دیکه اصنامکزدن کیم قادردر که یغیمبر و کتب ارسالیله و حجت دایل ایله حق اولان دین اسلام طرفه یول کوستره جواب ویره مدکرند سن دیکه الله تعالی حق بیانه خلقه یول کوستر عیجا تابع اولمه حق یولی کوستر غمی احق واولی در یوخه کندوسی یولی یلمز جهاد انکه سزدوت ایاق یایوب کزدیر دیککز اصنامکزی اولی در سز کچون نیجه در ونه کفیتله حکم ایدر سز سز اکا محتاج اولدیفکر الله تعالی سز محتاج اولان بتریکری برابر می طو تر سز (وما یبع اکثرهم الا ظنا ان الظن لا یغنی من الحق شیئا ان الله علیم بما یفعلون) اول کفارک اکثری یعنی جملہ رؤسای

اصناملری انلره شفیع اولور دیو انحق خیالات فاسده و ظن باطلیه تابعلر در ظن ایسه حق اولان علم (عنه) واعتقاددن بر شبیه غنا و برمن و اول ظنلری انلری عذاب الیهدن منع ایتمز تحقیق الله عظیم الشان انلرک ظنله اولان ظنلری بیلیجیدر (وما کان هذا القران ان یضری من دون الله ولكن تصدیق الذی بین یدیه وتفصیل

الکتاب لاریب فیہ من رب العالمین) بوقران کریمی الله تعالی دن غیره عزو ایتمک سزا اولدی ولكن اول قرآنله کتب متقدمه دخی تصدیق و اوامر و نواهی بی بیان ایچون انی تفصیل ایلدیکه جملہ ظالمک ربی طرفندن اولدیفنده شک یوقدر (ام یقولون ۱۹۷) افتریه قل فانتوا بسورة مثله و ادعوا من استطعتم من دون الله ان کتم صادقین) کفارمکه

عنه ایدر نوح علیه السلامی قومی تاد و شوب بایلمجه دو کرلردی اندن انی اولدی ظنله بر کچه یه صاروب براوک بوجاغنه براغورلردی ایتدی کون کورسدر که اولینه انلره جیقوب دینه دعوت ایدردی روایت اولندیکه نوح علیه السلام قومندن بر قوجه عصا سنه طیانهرق براوغلی یا نه الماش نوح علیه السلامک قته کلوب دیدیکه ای اوغل زنه ار بودیوانه قوجه سنی الدامسون اولبه اولسه اوغلان بابانک عصا سن آلدی و نوح علیه السلامک باشن یار نیجه اوردی وحی الهی کلدیکه انلرک اذاسنه صبر ایدوب محزون اولنلر که بن انلری هلاک ایدوب سنی وسکا ایمانه کلا نلری قورناررین اولبه اولسه نوح علیه السلام رب لاتذر علی الارض من الکافرین دیارا یارب یروزنده کافرلردن دیار آلیق و مغل دیودما ایتدی حکایت اولندیکه نوح علیه السلامی قومی طو توب بوغازین صیقارلردی پر زمان بایلوب یا تدیفندن صکره قالقوب یارب قومی یار لفه که انلر یلر لردیردی بر قورند صکره قرن آخره قاتلنوردی حالبوکه هر صکره کلا ن قرن اهل اولکی قرن اهل اوزره خباثتلرین آرتورردی حتی که انلرک ایماندن مایوس اولیچق ذکر اولندینی وجه اوزره انلره بد دعا ایتدی اندن اکا بیورلر دیکه (واصنع الفلک بأعیننا ووحینا) یا نوح بزم مرأی و حفظمزله و کیفیت صنعی و حیمزله بر سفینه دوزکل روایت اولندیکه جبریل علیه السلام نوح علیه السلامه کلوب دیدیکه الله تعالی سکا امر ایدر که بر سفینه دوزمه سن دیدیکه بنانی نیجه دوزرین و الحال بن نجار دکلن دیدیکه رب تعالی سکا انی توفیق و ارشاد ایدر اندن نوح علیه السلام الینه قدوم الوب سفینه بی دوزمه که باشدی هر بار که قومی اکا اوغراسلر انی مخره ایدرلردی یا نوح پیغمبر لکده نصکره نجاری اولدک دیرلردی دینلر دیکه سفینه انک طولی سکان ذراع و عرضی الی ذراع و سمایه طولی او توز ذراع ایددی ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر نوح علیه السلام سفینه بی ایکی ییلده یایدی طولن اوچوز ذراع و عرضی الی ذراع و سمایه طولی او توز ذراع ایتدی وانی ساج اغاچندن دوزوب اوچ طبقه ایتدی اشانغی طبقه و حوش و سباع و هوای قودی و او رطه طبقه و دواب و انماهی قودی و یوقارو طبقه کندی و سائر مؤمنلری قودی قتاده ایدر انک قوسی عرضنده ایددی دینلر دیکه اندم ارواس دواب کثیر اولیچق وحی الهی کلدیکه فیک قویروغن غز ایدیمک اندن بر خنزیر و خنزیره واقع اولوب اروانه اقبال ایتدی و انده فاره کثیر اولوب سفینه بی یارمغه و ایلرین قیرمغه باشدی وحی الهی کلدیکه ارسلانک ایکی کوزی ارسلن اوره اور ییچق بورشندن برارکک و بردیشی کدی دوشدی انده فاره لری صید ایتمکه باشلیدلر (ولا تخاطبونی فی الذین ظلموا انهم مغرقون) کفرله نفسلرینه ظلم ایدنلر شانده اوزرلرندن عذاب دفعیچون بکادعا ایتمکل که انلر اغراقله اوزرلرینه حکم اولنلر در انی کفه سکا جمال یوقدر (و یصنع الفلک و کما سر علیه ملا من قومه سخر و امته) چون نوح علیه السلام سفینه بی دوزمه که باشدی هر بار که قومک اشراقی اکا اوغراسلر انی سفینه دوزدیکنه

بلکه محمد بو کلامی کندیلکندن پیدا ایلدی دیرلر سن دیکه اولبه ایسه سزده بلغا و فصحاء عربدن سکر بونک کبی بر سوره کتورک و مع هذا الله تعالی دن غیره کیمدن یاردم طلبنه قدر تکر اولور سه انی دعوت ایدوب انک اعانتیله سورهی کتورک اکر سز افترا کزده صادق ایه کر (بل کذبوا بآلم یحیطوا بعلمه ولما یاتهم تأویله کذلک کذب الذین من قبلهم فانظر کیف کان عاقبه الظالمین) بلکه اول کافرلر قرآنک معناسی تفکر ایتمزدن و تأویل و حقایق و دقایقه واقف اولزدن مقدم علملری اطله ایتمیزک ماسارعتله قرآنی تکذیب ایتدیلر بونلر قرآنی تکذیب ایتدکری کبی انلردن مقدم کلن اعم ماضیه کفاری دخی انبیالری و معجزاتلری تکذیب

ایتدیلردی نظر ایله که رسوللری تکذیبله نفسلرینه ظلم ایدنلر نیجه هلاک اولدیلر (ومنهم من یؤمن به ومنهم من لا یؤمن به و ربک اعلم بالمفسدین) اول مکذبلرک بعضیلری قرآنک حق اولدیفقی بیلوب اینانورکن عنادندن اظهار ایتمز یا خود صکره توبه ایدوب جکدر و بعضیلری فرط جهلندن وعدم تدبرندن ناشی تصدیق ایچوب کفری اوزره فوت اولور

سنگ ديك تعالى تكذيبه مصر و معاندلى بيلور (وان كذبوك فقل لى عملى ولكم عملكم اتم برىئون عما عمل وانا برى عما تعملون)
اكرسى تكذيبه اصرار ايدر لر سمن انلر ديكه بنم عملك جزاسى بكاسرك عملكرك جزاسى سزه در سز بنم عملك بنم سزه
انكله مؤاخذه اولمز سز و بندي سزك عملكرك بنم كه ۱۹۸ انكله مؤاخذه اولمز سز بنم سزك عملكرك بنم سزه

استهزاء ايدر لر دى زيرا كه اولانى صونك عزتى اولدينى مكانه در يادن ايراق يردى دوزردى
يانوح نه دوزرسن ديوسوال ايندكركند برپيت دوزرينكه صواوزرنده يورر دى ايرايه
اكاكوشوب پيغمبراينك شمدى نجار لقمى اويكنورسن ديرلردى (قال ان تسخروا منا فانا نسخر
منكم كاتسخرون) نوح عليه السلام انلر ديديكه اكر سز شمدى زى سخره ايدر سكه كز الله تعالىك
سزه عذابى ايرديكنده بزدي سزه سخره ايدر زى (فسوف تعلمون من ياتيه عذاب يخزيه ويحمل
عليه عذاب مقيم) زمان آتيد بيلور سزكه قفى صنفه عذاب ايركه اولانى مهان ايدر و اكا عذاب
دائم واجب اولور (حق اذاجاه امرنا و فالتور) حق چنانكه عذابم زوقى ايريشوب تنور
قياديكه انكله مراد وجه ارضدر كه نوح عليه السلامه يريوزنده صوقينايدنقه سفينهيه بنكل
دينشيدى و ياخود اول تنور حواضى الله عنهاك طاشدن دوزلش تنورى ايديكه انده اتمك
پشورردى دينلديكه اول مسجد كوفه موضعه ايدى نوح عليه السلام سفينهيه اول موضعه
بناتجشيدى بر قوله اول تنور شامده عين ورده دينور موضعه ايدى ابن عباس رضى الله
تعالى عنه ايدر اول هندده ايدى (قلنا اجل فيهما من كل زوجين اثنين) بزوجه امر ايندككه
شول انتفاع اولنور حيواناتك هر نوعدن ارلك و ديشى بر رجفت حيوان اول سفينهيه قويه
اويله اولسه حق جل و علا وحوش و سباع و هوام و طيرى انك قته حشر ايندى انلردن هر
قفى نوعه اين اوزاندى ايسه صاغ البته ارلكى وصول البته ديشى ايردى (واهلك) ودخى
اولاد و عيالكي قويل ديوا امر ايندك (الا من سبق عليه القول) الاشول اوزرينه غرقله
قول سبقت ايدن دكلكه اول اوغلى كنعان و مرأسى و اعلاه ايديكه كنعان انلردن طوغشيدى زيرا
ايكيسيدى كافر لرايدى (ومن آمن) ودخى شكايانه كلنلرى قويل (وما آمن معه الا قليل)
حالبو كه اكايمانك كلن از كيسه ايدى دينلديكه سفينهيه كيرن آميدن سكان كشى ايدى نوح
عليه السلام و زوجة مسلمة و اوچ اوغلى سام و حام و يافث و نسلارى و بونلردن غيرى يمش ايكي
كشى ايدلر كه نصفى رجال و نصفى نساء ايدى و نوح عليه السلام آدم عليه السلامك جسدنى دخى سفينهيه
قودى رجال و نساء پيشه معترض ايدى ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر نوح عليه السلامك سفينهيه
اول قويدى دوه و آخر قويدى جار ايدى و قاكه جارك صدرى كيردى ابليس آنك قور و غنه
ياشوب نصف آخرى كيرمكه بجالى اولدى حق نوحك لسانى طار يشوب نيمون كيرمسن بيلكجه
شيطاندى اولور سكه كيركل ديدى اويله اولسه شيطان انى صالير و روب آردنجه اولدخى كيردى
نوح عليه السلام اكا ياعد و الله نيمون كيرك ديديكند ديديكه سنك دستور ككه كيرمسن حتى
نوح عليه السلام انى چيچار مغه قصد ايدوب چاره سى اولدى دينلديكه حيه و عقرب دخى
كلوب اكا كيرمك ديلدكركند نوح عليه السلام ديديكه سز ضرر و بلايه سبب سزى سفينهيه
قومازين ديدلر كه سنى ذكرايدن كشى به ضرر اتيهلم عهد اولسون ايمدى اول ايكنسندن

منسوخه در ديمشلى (و منهم)
من يستمعون اليك افانت
تسمع الصم ولو كانوا لا
يعقلون انلردن كيمسه
واردر كه سن قران او قوبوب
احكام شرع تعليم ايدر كن
انلر ديكلر قبول اينمز ل
سن صاغر لره ايشدر مكه
قادر اولور ميسكه اكر
انلر صاغر لقرنلردن زياده
قيلرند فهم و عقللرى
دخى اولمز سكه (و منهم من
ينظر اليك افانت تهدى
العمى ولو كانوا لا يبصرون)
وانلردن سكا نظر ايدوب
نبوتك دليللرى مشاهده
ايدر كن هنادلردن ناشى
تصديق اينمز لرسن ايمارى
هداينه قادر ميسن اكر
انلر قلب كوزلرى دخى
اعمى اولور سكه (ان الله
لا يظلم الناس شيئا ولكن
الناس انفسهم يظلمون)
الله تعالى ناسه حواس
و عقللرى سلبه هيچ برشى
ظلم ايتمز ولكن ناس
نعمت الهى اولان حواس
و عقولنى هوا و فسادلر نه
صرف ايله تفصيلنه ظلم

ايدرلر (ويوم يحشرهم كان لم يلبثوا الا ساعة من النهار يتعارفون بينهم قد خسر الذين كذبوا بقاء الله وما مضت)
كانوا مهتدين) الله تعالى انلر دى دنياهه و قبرلرند كوندن بر ساعه قدر وقت اكلتش كى بمش و حشر ايدر اول
پشه از وقت اولمغه دنياهه كى برلرلى بيلورل صكره شدت قيامت سبيله اول بيلشمك و آشالقي قطع اولور

انلر كه ايمان هدايتى بوليوب لقاء الهى و بمش و جزاى تكذيب ايدر لر دى انلر خسران و زيانده اولديلر (واما ربك
بعض الذى نعدهم او نتوفيك فالتا مرجعهم ثم الله شهيد على ما يفعلون) يا محمد بز انلر وعد اينديكمز عذابك بعضى يا حيا تكدكه
سكا كوستررز يا مقدم سنى توفيه ۱۹۹ ايدى رز انلر رجوعلرى طرفزه اولمغه انلر عذابلرى آخرته

مضرت خوف ايدن كشى سلام على نوح فى العالمين ديسه انلردن اكا ضرر ايرميه حسن
ايدر نوح عليه السلامك حيواناتدن سفينهيه قويدى اولكه طوغرر و عور طه دن وجوده
كلور اولان ايدى بوخسه طيندن تولد ايدر حشرات ارض دكل انلردن برشى قويدى (وقال
اركبوا فيها بسم الله مجريها و مرسيها) نوح عليه السلام انكله سفينهيه كيرمكه ماذونلره ديديكه
ديكركه اول الله تعالىك اسميله كيررز انك يورمى و طورمى انك اراد تيله در اويله اولسه
نوح عليه السلام سفينهيه بسم الله ديو يوريدردى و بسم الله ديو طور غورردى (ان ربى لغفور
رحيم) بنم رجم جل شانه غفور و رحيمدر اكر فرطاتكزه مغفرك و سزه رحتى اولسه سزه
انلردن نجات و يرمدى (وهى تجري بهم فى موج كالجبال) اول سفينه طوفانلر طاعلر كى
موجده انلرى كوتورردى دينلديكه يوم طوفانده صوبوكسك طاعلر ك فوقدن اون بش ذراع
يوكسلدى (ونادى نوح ابنه) نوح عليه السلام اوغلى كنعانه ندا ايندى (وكان فى معزل)
اول ايسه نوح عليه السلامدن آبرو مكانه و يادينه ايدى (يا بنى اركب معنا) اى اوغلى اسلامه
كلوب سفينهيه كيركل كه مسيلنه سلامت ايرسن (ولا تكن مع الكافرين) بوخسه كافر لرله
بيله اولمفل كه هلاكه ايرسن (قال ساوى الى جبل يعصنى من الماء) كنعان ديديكه نه اسلامه
كلورين و نه سفينهيه كيرين بلكه براولو طاعه صفنورين اول بنى صوبه غرقدن قورر (قال لا اعمى
اليوم من امر الله) نوح عليه السلام ديديكه اشبوكونده الله تعالىك عذابى اولان غرقدن قورر
شى يوقدر (الامن رجم) الا اول كيسه لركه الله تعالى انلر ايمانى توفيق ايله رجت ايمش اوله
(و حال بينهما الموج فكان من المفريقين) نوحله كنعان و يا طافله كنعان پيشه بر موج حائل اولوب
كنعان سائر كفارله بيله غرق اوللردن اولدى روايت اولنديكه يوللرده صوچوق اوليحق
برمرأهك سوكلو برصيسى واردى انى طاعه كوتوروب صوارتنه نجه انى طاعه يوكسلدى
حتى طاعك باشه چيقوب صودخى اكا يردى صوانى رقبه سته ايرشديكنده صيسى اول مرأه
باشدن يوقارويه قالدردى حتى كه صوباشدن آشوب كندى وصى غرق اولدى ايمدى الله
تعالى كافرلردن كيمسه رحت ايدر اولسه اول كونده اول مرأيه رحت ايدر دى (وقيل
يا ارض ابلدى ماءك) طوفان امرى نهايت بوليحق ارضه دينلديكه صوبكى ايمكل (ويا سماء اقلنى)
ويا سماء صوبكى طوفانلر يا غدرمفل (وغيض الماء) و صوا كسلدى (وقضى الامر) و امر دن
فراغ ايدلديكه اول قوم نوحك هلاكى ايدى (واستوت على الجودى) و سفينه جودى اوزره
قرار اينديكه اول موصل قربنده جزيره در برجلدر (وقيل بعد القوم الظالمين) و هلاك شول
قومه كيم الله تعالىك رسوللرى تكذيب ايله كافر اولوب نفسلر نه ظلم اينديلر روايت اولنديكه
نوح عليه السلام ضراى كوندرديكيم اكا ارض خبرنى كتوره اول ايسه بر جيفه يراست كلوب انى يكمه
باشلدى انلردن نوحه خبر كتورمى نوح عليه السلام كوكر جينى كوندردى اول منقارينه برزيتون

يستقدمون) ديك بن نفس ايمون ضرر و نفعه قادر دكل سزك عذابكرك نزولنى نيجه استهجال ايدى بيلورم مكر
الله تعالى مراد ايدى هر اتمك هلاكيچون وقت محدود و ادر و قتللى كلديكى زمان بر آن تأخير و بر آن تقديم اولمز
اي مشركر سزه عجله ايتيك و قى كلدكه اول عذاب سزه دخى كلور ايريشور (قل ارايتم ان اتيكم عذاب

بیانا اولهار اماذا يستعجل منه المجرمون) دیکه آیا کوردیکز بیلدیکز می که الله تعالی انک اول تمجیل ابتدیکز عذاب کیجه وکوندز وقت شعله کورسه ندامتدر اول مجرم مشرکک عجله طلب ابتدکری نه نوع عذابدر که زیرا عذابک هر نوعی مولم اولوب ملایم اولمز (انم اذا ۲۰۰) موقوف امتم به الله و قدکنتم به تستعجلون

پیراغن المش وایکی ایغن بالچنه بولاندرمش کلدی انکله نوح علیه السلام صوبک اکسلیدن بیلدی و غرابه خوفله بدعا ابتدی اول اجلدن بیونده قرار و الفت ایتمز اولدی و کوکرجینک بوینده شل طوق کیدردی و امانده دعا ابتدی اول اجلدن بیونده قرار و الفت ایدر اولدی روایت اولندیکه نوح علیه السلام رجیک اونی کچدیکنده سفینه به بندی و التي آی صواوزرنده یوریدی و بیت شریفه اوغرایحقی بدی شوط طواف ابتدی حالبوکه الله تعالی انی غرقدن رفع ایتمشدی و موضعی صودن خالی قالمشردی و یوم ماشوراده سفینه به قرار ابتدی نوح علیه السلام و سفینه اهل شکر الله اول کونی صائم اولدی دینلیدیکه کفار دن عوج بن غرقدن غیری غرقدن قورتلدی شول سببکه نوح علیه السلام سفینه ایچون رساج خشبینه احتیاج اولوب کتورمسنه امکانی اولمیشی عوج انی شامدن اکاکتوردیکی ایچون الله تعالی غرقدن نجات و یردی (و نادى نوح ربه فقال رب ان ابني من اهلي) نوح علیه السلام رب تعالی به ندا ایدوب دیدیکه یارب او غم اهلدنر و بکا و عدايتک که بنی و اهلی غرق ایتمسن (وان وعدك الحق) و هر وعده که ایدرسن اول حقدر انده خلف اولمز (وانت احکم الحاکمین) و سن حاکمک احکیمسن زیرا که انلردن اهل واعدلسن (قال يا نوح انه ليس من اهلك) الله تعالی اکادیدیکه یا نوح اول سنک اهلکدن دکلدک انلرک انجاسی و عدايتدم زیرا که مؤمنینه کافرن بیتنده و لایت منقطعدهر (انه عمل غير صالح) زیرا که اول صالح دکل عمل ایشلیوبدر و یا خود سنک بدنن انک انجاسی سؤالک عمل غیر صالحدر زیرا که صواب اولیان شیئی القاسدر سن ایسه انی یلمزسن (فلا تسئلن ما ليس لك به علم) اعدی کهنه و قوفک اولیان شیئی بدن سؤاله اتمکل (انی اعظک ان تكون من الجاهلین) بن سنی منع ایدرسن شول کهنی بیلدیکک شیئی سؤاله جاهلین عدا دندن اوله سن زیرا که کفارک هلاکن سوا لدن صکره انلردن برکافرک نجات سؤال ایدرسن (قال رب انی اعوذک ان اسألك ما ليس لي به علم) نوح علیه السلام دیدیکه یارب سکا صفتورین شول حجتده علم اولیان شیئی زمان مستقبلده سندن سؤال ایدم (و الا تفقر لی و ترجنی اکن من الخاسرین) و اگر سؤالده تفریطی مغفرت و توبه و فضلکله بکا صرحت ایتمز سنک بن اعمالده مقبولردن اولورم (قيل يا نوح اهبط بسلام منا) اکادینلیدیکه یا نوح بزدن امن و سلامتله سفینه دن نزول ایت (و برکات عليك) و او زریکه ثبوت خیرله و یا نسلکده زیاده ایله حتی که آدم ثانی اوله سن (و علی امم من معک) و دخی سفینه ده اولادکن سنکله اولان مؤمنلرک زریقتدن سندن صکرده کور قرون او زرده ثبوت خیرله و زیاداتله (و امم ستمتعهم ثم مبعهم منا عذاب الیم) سفینه ده سنکله اوللردن امتلر اولورلرکه بزاتلری دنیاده کافرن اولدقلری حالده عقیع ایدرز بعده آخرتده بزدن انلره عذاب الیم ایرر دینلیدیکه انلرله مراد هود و صالح و لوط و شعیب علیه السلام اقوامیدر (تلك من انباء الغیب نوحيها اليك) اشبو قصه نوح علیه السلام اخبار غیبیدندر که سکانی جبریل علیه السلام واسطه سیله ایاه ایدرز (ما كنت تعلمها انت ولا قومك من قبل هذا) بوندن اول یا محمدانی ندسن و نه قومک بیلوردی

اگر سزه انک عذابی واقع اولورسه صکره اولزمان سزه نفی اولیان ایمان یاسی ایدرمیدکز مع هذا مقدم عذابی تکذیب واستهزا ایله استعجال ایدردیکز (ثم قيل للذين ظلموا ذوقوا عذاب الخلد هل تجزون الا بما كنتم تكسبون) بوندن صکره شرک و تکذیب ایله فضلرینه ظلم ایدلره دینله که سز شول عذاب دائمی بی دادک که سز کجز اولنمکز انجیق سزک دنیاده کب ابتدیککز کفر و عصیان سیبیلدهر (و يستنبذونك الحق هو قل ای وربی انه الحق و ما انتم بمعجزین) یا محمد سندن خبر ایتلر که و عداوتان قیامت و عذاب حقیدر سن دیکه بی ربم جقیچون اول حقدر سز اول عذابدن کیر و قالمز سز (ولو ان لكل نفس ظلت ما فی الارض لا قتلت به و اسروا الندامة لما رאו العذاب و قضی بينهم بالقسط و هم لا یظلمون) شرک و کفرله ظلم ایدن هر نفس ایچون اگر برده کی اولان مال و خزینه کندیکن اولیدی قیامت عذابندن خلاص (فاصبر) ایچون انی فدا ایدردی و اول عذابی کوردکرنده انک شدندن ندامتی کتمه نطقه قادر اولمز لر ناس بیتنده عدله حکم اولوب مؤمنلر نقصان ثواب و کافرلر زیاده عقابه ظلم اولمز لر (الا ان الله ما فی السموات و الارض الا ان وعد الله حق و لكن

ظلم ایدن هر نفس ایچون اگر برده کی اولان مال و خزینه کندیکن اولیدی قیامت عذابندن خلاص (فاصبر) ایچون انی فدا ایدردی و اول عذابی کوردکرنده انک شدندن ندامتی کتمه نطقه قادر اولمز لر ناس بیتنده عدله حکم اولوب مؤمنلر نقصان ثواب و کافرلر زیاده عقابه ظلم اولمز لر (الا ان الله ما فی السموات و الارض الا ان وعد الله حق و لكن

اگرهم لا یعلمون) اگاه اولک که گوکلرده و برلرده و ایچلرنده اولنلر الله تعالی انکدر فدا به محتاج دکلدک اگاه اولک که الله تعالی انک ثواب و عقاب و عدی حقدر تخلف ایتمز لر و لکن جوق اهل کفرانی بیلمز لر (هو یحیی و یمیت و الیه ترجعون) اول الله تعالی ۲۰۱ دیریلدر و اولدر و موت و بئله انک طرفه رجوع اولنور سکر (یا ایها الناس قد جاءکم موعظة من ربکم وشفاء لمنافی الصدور وهدی ورحمة للمؤمنین) ای ناس ربکزدن سزه نصیحت و قلبلرده اولان شک و اعتقاد فاسده مرضنه شفا کلدی و مؤمنلر ایچون هدایت و رحمت کلدی یعنی قران کریم ناسی اعمال حسنه به ترغیب و افعال قبیحه دن تنفیر ایدیچی و شک و شبهه و اعتقاد فاسده مرضندن خلاص ایدیچی و مؤمنلره عین هدایت و محض رحمت القا ایدیچی بر کتاب کلدی (قل بفضل الله و برحمته فبذلك فلیفر حواهو خیر مما یجمعون) دیکه الله تعالی انک قران کریم فضلیله و دین اسلام رحمتله و بونلرک انزال و احسانله فرحلسونلر انلر دنیانک جمع ابتدکری زائل اولیچی لانی بارچه لرندن خیرلور (قل ارانهم ما ازل الله لکم من رزق فجماهم منه حراما و حلالا قل الله اذن لکم ان علی الله

(فاصبر) اعدی اسرار الهی اقامته و تبلیغ رسالته و قومکدن ایریشن اذی و جهاته صبرایت نوح علیه السلام صبر ایتمشی کی (ان العاقبة للمتقین) دنیاده ظفرله و آخرتده فوزله عاقبت شرک و معاصیدن اتقا ایدلر ایچوندر (و الی عاد اخاهم هودا) بزعا دقومه نسبه قرنیشلری هود علیه السلامی رسول کوندردک (قال یا قوم اعبدوا الله ما لکم من اله غیره ان انتم الامقرون) هود علیه السلام انلره دیدیکه یا قوم الله تعالی بزه کز سزک اندن غیری اله کز یوقدر سز اکاشرا ککزده کاذبلر سز (یا قوم لا اسئلكم علیه اجرا ان اجری الی الی الذی فطرنی) یا قوم رسالتی تبلیغ او زره سز دن اجرا ستمزین بلکه اجریم اول الله تعالی ک و عیدنه عاندرد که اول بنی خلق ابتدی (أفلا تعقلون) عقولکزی استعمال ایتمز میسر که محق مبطلدن و صوابی خطا دن بیله سز (و یا قوم استغفروا ربکم ثم توبوا الیه) و یا قوم الله تعالی به ایمانله مغفرتن دیکلر بعده توبه ایله اکاتوبل ایلکز (یرسل السماء علیکم مدرارا) تاکه اوقات حاجتده زروع و بسایتمز سقی ایچون متابعانمور کوندره (و یزدکم قوه الی قوتکم) و قوتکزه قوتکز آر توره الله تعالی انلره کثرت مطر و زیاده قوتی ترغیب ابتدی زیرا انلر زروع و عمارات اهل ایدیلر دینلیدیکه الله تعالی انلردن اوج بیل یغوری منع و ارحام ناسی عقیق ابتدی هود علیه السلام انلره دیدیکه اگر ایمانه کورسه کز الله تعالی سزه عادت او زره یغوری یا غدر و ارحام نسا کزک عقیلکن کیدرر او بیه اوله اموال و اولادده قوتکز آر تورر (و لا تتولوا مجرمین) یوخسه اجرا مکزه مصرین اولدیفکز حالده ایمانندن اعراض ایتمکز (قالوا یا هود ما جئناک ببینه) دیدیلر که یا هود دعواکک حجتده دلالت ایدر حجتله بزه کلدک (و مانحن بتارکی آلهتنا عن قولک) سنک بوقولکله بز آلهمهزه عبادتی ترک ایدر دکلرز (و مانحن لک بمؤمنین) و بسکا حاجات و تصدیق ایدردخی دکلرز (ان نقول الا اعتزیک بعض آلهتنا بسوء) بزم سکا قولمز بودر که آلهمهزه سبک سیبیله انلرک بعضی خبل و جنوندن سکا سوء ایر کوردی او اجلدن هذیان و خرافات سویلر اولدک (قال انی اشهد الله و اشهدوا انی بری) مما تشرکون من دونه) هود علیه السلام انلره دیدیکه بن نفسم او زره الله تعالی بی اشهاد ایدرسن و یا قوم سز دخی شاهد اولک که اول الله تعالی دن غیری اکاشراک ابتدیککز او ثاندن برین (فکیدونی جیما ثم لا تنظرون) اعدی سز کندیکز و او ثانکز بنم هلاکمه قصد ایدک بوندن صکره بکا امهال ایتمکز (انی توکلت علی الله ربی و ربکم) بن الله تعالی به اعتقاد ایتدمکه اول بنم بریدر و سزک ربکز دریعنی غایت و سعکزی بذل ایدرسه کزده بکا ضرر ایر کورمه قادر اولمز سز زیرا که بن الله تعالی به توکل ایتمسن (ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها) هیچ بردابه یوقدر که الا اول اکا قادر و مالکدر دیلدیکی کیفیت او زره انده تصرف ایدر (ان ربی علی صراط مستقیم) بنم ربم جل شانده حق و عدل او زره دزاتک عندنده معتصم ضایع اولمز و ظالم فوت اولمز (فان تولوا فقد بلیتکم ما ارسلت بالیکم) اگر ایمانندن اعراض ایدرسه کز بکا واجب

نفترون) مشرکله دیکه بکا (تیان) (ثانی) (۲۶) خبر و یرک که الله تعالی انک رزقدن سز کچون کوندردیکی حرث و انعام کی شیرک کیمنی حرام کیمنی حلال قیلدیکر دیکه بونلری سزه اللهم اذن و یردی یوخه الله تعالی به اقتضای ایدرسکز (و ما ظن الذين يضترونها على الله الكذب يوم القيمة ان الله لذو فضل على الناس و لكن اکثرهم لا یشرکون)

اگرهم لا یعلمون) اگاه اولک که گوکلرده و برلرده و ایچلرنده اولنلر الله تعالی انکدر فدا به محتاج دکلدک اگاه اولک که الله تعالی انک ثواب و عقاب و عدی حقدر تخلف ایتمز لر و لکن جوق اهل کفرانی بیلمز لر (هو یحیی و یمیت و الیه ترجعون) اول الله تعالی ۲۰۱ دیریلدر و اولدر و موت و بئله انک طرفه رجوع اولنور سکر (یا ایها الناس قد جاءکم موعظة من ربکم وشفاء لمنافی الصدور وهدی ورحمة للمؤمنین) ای ناس ربکزدن سزه نصیحت و قلبلرده اولان شک و اعتقاد فاسده مرضنه شفا کلدی و مؤمنلر ایچون هدایت و رحمت کلدی یعنی قران کریم ناسی اعمال حسنه به ترغیب و افعال قبیحه دن تنفیر ایدیچی و شک و شبهه و اعتقاد فاسده مرضندن خلاص ایدیچی و مؤمنلره عین هدایت و محض رحمت القا ایدیچی بر کتاب کلدی (قل بفضل الله و برحمته فبذلك فلیفر حواهو خیر مما یجمعون) دیکه الله تعالی انک قران کریم فضلیله و دین اسلام رحمتله و بونلرک انزال و احسانله فرحلسونلر انلر دنیانک جمع ابتدکری زائل اولیچی لانی بارچه لرندن خیرلور (قل ارانهم ما ازل الله لکم من رزق فجماهم منه حراما و حلالا قل الله اذن لکم ان علی الله

الله تعالى كذب وافتر ايدنر ظن ايدرلر ميکه قيامته الله تعالى انلر عقاب ائيه تحقيق الله عظيم الشان ناسه فضل صاحيدر که ازال کتب وارسل رسل اليه حرام وحلال بيان ايتدي ولكن ناسک اکثرى بولمئلر شکر ايتزلر (وماتکون في شان ومانتلوا منه ۲۰۲ من قران ولائمهلون من عمل الا کنا عليكم

اولان ابلاغ والزام جتي سزه ادا ايتدم نه بنده تفريط ونه سزده عذر قالدی (ويستخلف ربي قوما غيركم) اگر اعراض ايدرسه کز الله تعالى سزي اهلاک ايدر وبراطوع قومي يريکزه بدل ايدرکه انلراني برليب اکاعبادت ايدرلر (ولانضر ونه شيا) واعراضکزه اکابرشي ضرر ايتمز سز بلکه ضرري نفسکزه ايدرسز وياخود اول سزي اهلاکله انک ملکنه برشي نقص ايرمز زيرا وجود وعدمکز انک عندنه مساويدر (ان ربي على کل شي حفيظ) بنم ريم جل شانده ريشنک اوزره رقيدر اعمالکزدن برشي اکاخفي اولمز مجازاتکزدن غفلت ايتمز (ولما جاء امرنا نجينا هودا والذين آمنوا معه برجة منا) وقتاکه عذابم ويا عذابله امرمزل کلدی هود عليه السلامی واکايمان کللري رجتمزله قورتاردق که انلردرت بيک کشي ايديلر (ونجينا هم من عذاب غليظ) ويزانلري ريم سمودن قورتاردق که اول کفره نک بورونلرندن کيرد برلرندن چيقاردی وانکله عضولري پاره لئوردی دینلديکه عذاب غليظه مراد عذاب آخرتدر يعنى بزانلري عذاب دنيا دن قورتاردق عذاب آخرتدن دخي قورتاررز (وتلك عاد جعدوا بايات ربهم وعصوا رسله واتبوا امر كل جبار عنيد) اشوعاد قيله سيدر که رب تعالينک آيتلري انکار ايتديلر ورسولى هود عليه السلامه عاصي اولديلر وهر جبار معاند امرينه اتباع ايتديلر (واتبعوا في هذه الدنيا لئنة ويوم القيامة) انلر اشودنياده ريم عقيله و آخرتده عذاب نارله لعنت تابعه قيلندى (الا ان عادا كفروا ربهم) آکاه اولک که عاد برلري انکار ويانک نعتلرينه کفران ايتديلر (الابعد الماد قوم هود) آکاه اولک که عاد ايجون رجة اللهدن بهدويانلر ايجون هلاک وار درکه انلر هود عليه السلام قوميدر (والى ثمود اخاهم صالحا) بزمود قومنه نسبه قرداشلري صالح عليه السلامی رسول کوندر دك (قال يا قوم اعبداوا الله مالکم من اله غيره) اول انلر ديدیکه يا قوم الله تعالى بي برله کز اندن غيرى الهکز يوقدر (هوانشا کم من الارض) که اول اصلکز آدم عليه السلامی ارضدن انشاء ايتدي (واستمرکم فيها) واول ارضده سزي استبقاء وانک عمارته اقدار واني سزه امر ايتدي وياخود مدت عمریکزه ديار کزده سکنا کزله اني تمير ايتدي واعمارکز انصرا مند نصکره اني غيريلر تحویل ايتدي (فاستغفروه ثم توبوا اليه) ايتدي الله تعاليدن شرکدن مغفرت ديلکز وطاعتله کار جوع ايلکز (ان ربي قريب مجيب) بنم ريم رجة مؤملره قريب ودعا ايدنلره جييدر (قالوا يا صالح قد كنت فينا مرجوا قبل هذا) ديديلر که يا صالح بوندن اول سن بزم اراضده مرجوايدک که سنده رشد و سداد آثارين کوروب ديلردک که سن بزم سيد وامور يمزده مستشار اوله سن ودينده بزم موافقت ايدمن سندن بو قولى ايشيد يبحک کندکدن رجاسزى کسدک (أنهين ان تعبدوا عبيد آبائنا) سن بزي آباغز عبادت ايدم کلدیکی آلهيه عبادتدن نهى ايدرميسن (واننا في شك مما تدعونا اليه مرهب) حالبوکه سن بزي دعوت ايتديکک توحيددن شک وريده يز (قال يا قوم

شهودا اذ تفيضون فيه وما يعزب عن ربك من مثقال ذرة في الارض ولا في السماء ولا اصفر من ذلك ولا اكبر الا في كتاب مبین) يا محمد سنکه ايشلردن بر ايشده اولورسين وقرآنیکه الله تعالادن تلاوت ايدرسين و بر عملک سن وامتک اني ايشلرسز وهنوز عزيمت ايدرسز انلر بزدن کيزلو اولمز که بزمک اوزريکزه رقيب وحاضرز و برده وکوکده ربک عز شانه دن ذره به موازن برشي مستور اولمز واول ذره دن کوچک وبيوک برشي يوقدر الالوح محفوظه مکبوب ونابت وظاهر در (الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون) آکاه اولک که الله تعالامک دوست ومقريلرينه کله جک شداندن خوف وکچمش مطالبدن حزن يوقدر (الذين آمنوا وکانوا يفتنون) اوليا انلردر که الله تعالايه ايمان ايدوب اکاخالفندن

صاقورلر (لهم البشرى في الحياة الدنيا وفي الآخرة لا تبديل لكلمات الله ذلك هو الفوز العظيم) انلر (أرايتم) ايجون دنياده قرآنله آخرتده احسانله مزده واردر که کلام الله ايجون تبديل يوقدر ايشته بومزده انلر نجات عظيمدر (ولا يخزنك قولهم ان العزة لله جميعا هو السميع العليم) يا محمد کافرلرک اشرالک وسکا طعن

کلاملري سکا حزن و برمسون تحقيق غلبه الله تعالى ايجوندر سنک دينکي عزيز ايتک ايسر الله تعالى انلرک قولى ايشيدر وعزيمت وينتلفي بيلور (الا ان الله من في السموات ومن في الارض وما يتبع الذين يدعون من دون الله شركاء ان يتبعون الا الظن وان هم ۲۰۳ الانحرصون) آکاه اولک که سموات وارضده اولان ملائکه وانس وجن الله تعالانکدر بولر که اشرف مکونات ايکن هيچ برى ربويتنه صالح اولميجه جادات نيجه اوله بيلور شونلر که الله تعالادن غيريه شريك اتخاذه عبادت ايدرلرينه تابع اولورلر انلر اکابيتلري تابعلري حقه تقرب ايتديلر ظنيله درانلر شريك نسبتده کذب ايدلر (هو الذى جعل لكم الليل لتسكنوا فيه والنهار مبصرا ان في ذلك لايات لقوم يسمعون) اول الله تعالادر که سزچون کيجي قرا کولق قيلدى که کوندزکي شغل وزچندن انصرافله آند راحات ايدم سز وکوندزى روشن قيلدى که معاملاتکزه تعيش ايدم سز تحقيق بوروزوشي ونور وظلتي يراعى قرآنى جان قولايغه دکين قوم ايجون وحدانيتنه نشان وعلامتدر (قالوا اتخذا الله ولدا سبحانه هو الغنى له ما في السموات وما في الارض ان عندكم من سلطان بهذا تقولون على الله ما لا تعلمون) کافرلر الله

أرايتم ان كنت على بينة من ربي وآتاني منه رجة) صالح عليه السلام انلر ديدیکه يا قوم بکاخبرو يرك که بن رعدن بيان وبصيرت اوزره اولوب اول بکانبوت و برمشيکن (فن ينصرني من الله ان عصيته) تبليغ رسالته وشرکدن منعده اکاعصيان ايدرسم انک عذابندن بنى کيم قورتاره بيلور (فاتريدوني غير تخير) ايتدي بنى کنديکزه استبعايله بکاخسارتدن غيرى بي آرترمز سز وياخود بکاديدیککز شيله بنم سزي خسارنه نسبتدن غيرى آرترمز سز (وياقوم هذه ناقة الله لكم آية) وياقوم اشبوناقة الله بنم نبوتده سزه علامتدر وياوت اولنديکه انلر صالح عليه السلامدن ديديلر که برصغره معينه دن انلر برناقة عشراء چيقاره صالح عليه السلام نم ديوب دعا ايديجک في الحال اندن برناقه چيقدی وکندى کبي بولد طوغردى (فذرهما تأكل في ارض الله ولا تمسوها بسوء فيأخذكم عذاب قريب) ايتدي اول ناقيى حالته قوکرکه ارض اللهک عشب ونبتاندن اولتیه وصويندن ايجه يوخه اني سوله مس ايتکز که ايدرسه کز سزي عذاب عاجل اخذ ايدر (فمقروها فقال تتموا في داركم ثلاثة ايام ذلك وعد غير مكذوب) انلر ايسه اکاخالف ايدوب اول ناقيى قتل ايتديلر صالح عليه السلام انلر ديدیکه ايتدي منازلکزه ويا دار يکزدنياده اوج کون اربما وخيس وجعدي تعيش ايدرسز اول کونده بوزلريکز صرار ايتکيجي کونده قزار او خنجي کونده قرار در دنجی کونده هلاک اولور سز اشوب وروعددر که انده کذب يوقدر اوليه اولسه حال انک ديدیکي منوال اوزره اولدى (فلما جاء امرنا نجينا صالحا والذين آمنوا معه برجة منا ومن خزي يومئذ) وقتاکه عذابم ويا عذابله امرمزل کلدی صالح عليه السلامی وانکله بيله مؤملري عنديمز دن رجة اول عذابدن واول کونک هولندن قورتاردق (ان ربك هو القوى العزيز) ربک جل شانده اخذنده متين واکاعصيان ايدنه مستحضر (واخذ الذين ظلموا الصيحة) کافر اوللري جبريل عليه السلام صحهسى اخذ ايدوب انکله صدر لرند قبلري پاره لندى (فاصبحوا في ديارهم جائعين) دارلرنده ايکن ييقلوب هلاک اولديلر (کان لم يفتوا فيها) کان ديارلرنده اقامت ايتديلر (الا ان ثمود كفروا ربهم الابعد الثمود) آکاه اولک که ثمود قوی ريلرينه کافر اولديلر الله تعالينک رجتدن بعد وهلاک انلر ايدى (ولقد جاءت رسلنا ابراهيم بالبشرى) بزم رسوللري بزم ابراهيم عليه السلامه اسحاق ويعقوب تبشيرله وياقوم لوط اهلاکنى تبشرايله کلدی دینلديکه اول رسوللر ملائکه دن اوج کشي ايدى جبرائيل وميکائيل واسرافيل ايدى برقولده انلر طقوز وياون ايکي ملک غلمان صور شده ايديلر (قالوا سلاما قال سلام) انلر کاسلام عليك واول انلر عليكم السلام ديدى دینلديکه انکله مراد صلح ايدى بنى بزمکا امن وصلاحه کلشز يوخه اخافه واضرارله دکل (فالب ان جاء بهج حنيد) ابراهيم عليه السلام اکفنيوب انلر برسمز بوزاغوي بريان ايتش اوکلرينه کتوردى اشبو ضياقتک مشروعتنه واکامبادرتک استجابنه دليلدر (فلما رأى ايديم لاتصل اليه نکرهم

تعالى ولد اتخذا ايتدي ديديلر الله تعالى اندن منهدر زيرا ولد اتخاذاى احتياج سييله در اول ايسه اندن غيدير که سموات وارضده اولان ايشانک جله بي انک ملکيدر اى کافرلر سزک عندکزه الله تعالايه ولد عز ونده هيچ برجت و برهانکز يوقدر بيلديککز شى الله تعالى حقتده سويلر وکذب وافتر ايدرميسکز (قل ان الذين يفترون على الله الكذب لا يفلحون)

ديکه شونکرکه الله تعالیه اتخاذ ولدواضافت شريك ايله کذب وافترا ایدرلر انلره جهنم عذابندن فلاح وچته دخول یوقدر (متاع فی الدنیا ثم البنا سرجهم ثم نذیقهم العذاب الشدید بما كانوا یكفرون) الله تعالیه کذب وافترا ایدن اول کافرلرک دنیاده برخوردارلرلری مهلقی برقاج کوندر صکره رجوعلری ۲۰۴ بزه در بعده کفرلری سبیلله انلره عذاب

شدیدی داندیررز (وانلر) و اوجس منهم خيفة) چون ابراهیم علیه السلام انلرک بریانه ال اوزا تمقلرین کوردی اول قهالرینه انکار ایدوب قلینده انلردن خوفی اضمار ایددی زرا انلرک عادتده نجان ضیف طعمرندن یسه ظن ایدرلر دیکه انلرک کلسی خیره اولیده شره اوله (قالوا لا تخف انارسلنا الی قوم لوط) وقتاکه اول ملائکه ابراهیم علیه السلامدن خوف اثرین حس ایتدیلر دیدیلرکه یابراهم بزدن خوف ایتکل بز ملائکه یز لوط قومنه عذابله ارسال اولمشز و طعماکه ال اوزا تمقلرین زرا که بز اکل و شربدن مبرایز (وامرأته قاعة فضحک) و ابراهیم علیه السلامک خاتونی که ساره بنت هاران بن ناخور ایددی ابراهیم علیه السلامک عیسی قیزی ایددی وراه سترده طوروب انلرک محاوره سین ایشیدردی و یا خدمت ایچون قارشو لرند طوروردی ۲۰۵ خوفنک زوانه و یا اهل فسادک هلاکته و یا خود رأینده اصابتنه سونوب کولدی زرا اول ابراهیم علیه السلامه دیردیکه لوطی یانکه آفل که لاید اول قومنه عذاب ایرسرد ۲۰۶ دینلر دیکه یعنی اول حیض کوردی (فبشرناها باسحق ومن وراء اسحق یعقوب) بزاکا یعنی ساره یه ولدی اسحاقله و اول ولدنک ولدی یعقوبله تبشیر ایتدک حتی که اول ولدنک ولدین کورمکه ایرشه ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر انلرک کولسی کنندنک و زوجنک کبر سنلرنده ولدلری اولسنه ایددی اولیه اولسه آیتده تقدیم و تأخیر اولور یعنی انلرک اسرأسی قائمه ایددی اول حالتده زاکا اسحاقله و انلرک ولدی یعقوبله تبشیر ایتدک کاسونوب کولدی (قالت یا ولبی األدو انا عجوز وهذا بعلی شیخا ان هذا لشیء عجیب) ساره رضی الله عنها تعجبندن الیه یوزین اوروب دیدیکه یا عجباً بدن ولدی اولور حالبوکم بن طقسان و یا طقسان طقوز یاشنده عجزین و زوجم ایسه یوزو یا یوزیکری یاشنده بریدر ایددی بزم کی ایکی یاشلودن ولد کلسی عادت حیثیتدن شیء عجیدر یوخسه قدرت حیثیتدن دکل (قالوا أنعجبین من امرالله) ملائکه ساره دیدیلرکه الله تعالینک امرنه تعجبی ایدرسن اکاتجب ایتکل زرا اول نه شیء اراده ایدرسه اول اولور (رحمة الله وبرکاته علیکم اهل الیت) یا اهل بیت ابراهیم الله تعالینک رحمت و برکاتی اوزر یزکه اولسون (انه حیدجید) اول الله تعالی حدی مستوجب اولان اشیا یی ایشلر و خیر و احسانی چوق ایلدر (فلما ذهب عن ابراهیم الروح وجاءته البشری یجادلنا فی قوم لوط) وقتاکه ابراهیم علیه السلامدن خوف کیدوب بشارت کلدی قوم لوط شاندده بزم رسوللریزه مجادله یه یاشلدی دیدیکه قوم لوط مدائننده مؤمنلردن الی کشی اولور سهینه اول عصیان ایدلری هلاک ایدر میسر دیدیلر که ایتمز زانندن دیدیکه مؤمنلر قرق ایسه و یا اولوز ایسه ده حتی بش ایسه ده هلاک ایدر میسر دیدیلر که ایتمز زانندن دیدیکه مؤمن بر اولور سه دینده هلاک ایدر میسر دیدیلر که ایتمز زاوله اولسه ابراهیم علیه السلام دیدیکه ایددی لوط علیه السلام انده در دیدیلر که زانده اولانی ییلور ز لوطی واهلقی قور تاررز اسرأسی دکل ۲۰۷ دینلر دیکه قوم لوط قدرت بیک کره بیک کشی ایدیلر که هلاک اولدیلر (ان ابراهیم حلیم واه منیب) ابراهیم

الله تعالی اوزرینه در ۲۰۸ که بکاثواب عظیم احسان اینه جکدر سز کرک ایمان ایدک کرک اعراض ایدک و بن (علیه) اسرا و لنده انک حکمتنه اطاعت ایدوب غیریدن طلب ایتم (فکذبوه فخبناه ومن معه فی الفلک وجعلناهم خلائف و اخرقنا الذین کذبوا بآياتنا فانظر کیف کان طاقبة المنذرین) انلرانی تکذیبده اصرار ایتلریله بزوح علیه السلامه وانکله سفینده

اولان ۲۰۹ مردوزن سکسان ۲۱۰ کشیه نجات و ربوب ایلری هالکینه خلفا قیلدق و اول آیتلری میز تکذیب ایدلری طوفانه عرق ایتدک دینده عبرتله نظر ایلر که بویه پیغمبرلرک انذار یله ایمانه کلیرلرک عاقبتلری نیجه اولدی (ثم بعثنا من بعده رسالا الی قومهم فجاءهم بالبینات فاکانوا لیؤمنوا) ۲۱۱ بما کذبوا به من قبل کذلک نطبع علی قلوب المتصدین) نوح علیه السلامدن صکره قوملره

علیه السلام کندویه اساءت ایدنه انتقامه عجول دکل ایددی وذنوب اوزره تأوهی وناس اوزره تأسفی چوق ایدردی الله تعالی به مراجعت ایدیحی ایددی و بونکله مقصود انی مجادله یه تحمیل ایدن رقت قلبی و فرط ترجی ایددی (یا ابراهیم اعرض عن هذا انه قد جاء امر ربک وانهم آتیم عذاب غیر مردود) ملائکه دیدیلر که یا ابراهیم بوجدالدن اعراض ایتکه ربک جل شانک قضاء ازلیسی مقتضاسیجه انلره عذاب امری کلدی اول انلرک حائنه اعلمدر انلره عذاب ایرردی جدال و دعا و یا انلرک غیری برشیتله رد اولور دکلدر (ولما جاءت رسلنا لوطا) وقتاکه ملائکه دن رسوللریزه لوط علیه السلامه حسان الوجوه غلمان صورتده کلدیلر (سوی بهم و صاف بهم ذرعا) انلرک کلسی اکاحزن و یردی و صدرینه ضیق ایردی شول سیدنکه انلری اناس ظن ایدوب قوی انلره سوله قصد ایتدیکنده انلری دفعه چارمسی اولیه ییلدیکه انلره نزول و رجوعدن قنفیسله امرایله (وقال هذا یوم عصیب) و نفسنده اشبوگون عجب شدید اولور دیو کال حزن اظهار ایلدی ۲۱۲ روایت اولندیکه وقتاکه ابراهیم علیه السلامه کلان ملائکه انک قتندن چیقوب لوط علیه السلامه نصف نهارد کلدیلر اول ایسه ارشنده ایشلردی ۲۱۳ بر قوله اودون کسردی الله تعالی اول ملائکه کی کوندر دیکنده امرای تمشیدیکه لوط قومی هلاک ایتمه لرحق لوط علیه السلام انلرک سوه افغانه و فسادنه درت کره شهادت ایلله ۲۱۴ چونکه انلر لوط علیه السلامه ضیف اولمق دیدیلر لوط علیه السلام انلره اکرامله اوکلرینه دوشوب برازمافه یوریدیکند نصکره دیدیکه بوقریه اهل شاندده سز نه خبر ایردی دیدیلر که انلرک شانی ندر دیدیکه شهادت ایدرینه که بالله اشبو قریه اهل علمه اهل ارضنک شریدر لر و درت کره بوسوزی انلره سولیدی بعده انلره منزله کیردی ۲۱۵ دینلر دیکه لوط علیه السلام هر کره که انی سولیدی جبریل علیه السلام ملائکه کی اکا شهادت ایددی ۲۱۶ روایت اولندیکه ملائکه لوط علیه السلامک مؤثنه کلوب اکا دارنده ملاقی اولدیلر اول عجلده لوطک اهل بیتدن غیری کسینه یوغیدی مکر لوطک مرأسی مناقه ایددی بر حاجته کیدر کی اولوب قومنه واردی اشتالآن لوطک منزله شو و صفو خوب یوزلو جوانر کلوبدر دیو خبر و یردی (وجاء قومهم یهرعون الیه) هماندم قومی سرعته اکا اضافدن قاحشه طلبچون کلدیلر (ومن قبل کانوا یعملون السیئات) حالبوکه انلر لوطه کلزدن اول فواحش ایدرلردی و اکا اعتبارلری سبیلله یوزلردن حیا کیدوب مجاهره دن نحاشی ایتمز اولمشلردی (قال یا قوم هؤلاء بناتی هن اطهارکم) لوط علیه السلام انلره دیدیکه اشبو بناتم سز اطهردر تزوج ایدک اضیافتی بناتیه حیات ایتک دیلدی زرا اول وقتده مسلمین زوج کافره تزویج جائز ایددی تنکیم پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم قبل الوحی قزین عتبه بن ابی لهبه تزویج ایتشیدی حالبوکه اول کافر ایددی ۲۱۷ دینلر دیکه بناتله مراد کندیلرک نساءلری ایددی ۲۱۸ زرا هر نی شفقت و تربیت حیثیتدن امتنک ایدر و یا انی دیمسی انلری دفع ایچون یوخسه تحقیق ایچون دکل (فاتقوا

حق و معجزه الله کلانه سحر می دیرسکز نبوته علامت اولان شی سحر میدر ساحرلر دنیاده و آخرتده فلاح بولمزلر دیدی (قالوا اجئنا لثقتنا عما وجدنا علیه آباءنا و نکتون لکما الکبریا فی الارض و ما نحن لکما بمؤمنین) انلر موسی و هرون علیه السلامه سز بزی بابامزدن بولدیغمز شیدن دوندرمک ایچونمی کلدیکر ویر یوزنده بیوکلک

سز کچونمی اوله جق بز سزک الله تعالانک رسولی اولدیفکره اینانور دکلرز دیدیلر (وقال فرعون ائتونی بكل ساحر عليم) فرعون قومنه علم سحرده ماهر اولنلرک جمیع بکا کتسورک دیدی (فلما جاء السحرة قال لهم موسى اتقوا ما انتم ملقون) ساحرلر کلدکلرندم موسی ۲۶ - علیه السلام انلره آتجق عصا واییلرکزی آتک دیدی (فلما اتوا قال

الله ولا تخزون فی ضیعی) ایددی الله تعالیدن قورقوب فواحشی ترک ایدک اضیاف شاندی
بی فعل خییکنزله اخزاء وانضاح ایتکز (ایس منکم رجل رشید) هیچ ارا کزده بررجل
رشید یوقیدرکه سائرکزی حق اهدا اید ویا امر معروف ونهی منکر اید (قالوا لقد علمت
مالنا فی بناتک من حق) دیدیلرکه یالوط یلورسنگه سنک بناتکه حاجت وشهوتمز یوقدرزیرا
که انا نه اتیان طریق ومذهب دکلر (وانک تعلم ما نرید) و مرادیمز نایدوکن یلورسنگه
اول رجاله آیاندر (قال لوانلی بکم قوة) لوط علیه السلام انلره دیدیکه اگر سزی انلردن
دفعه قدرتم اولسه (او آوی الی رکن شدید) ویا بن عشرت منعه ایتضام اولسد سزک کتور
ایدرم وسزی انلردن منع ایدرم زهری ایدر الله تعالی لوط علیه السلام انلره دیدیکه اگر سزی انلردن
ایتدیکی پیغمبره عشرتدن منعه قیلدی اهل تفسیر ایدر اندن لوط علیه السلام اوینک
قیوسین برکیدوب کندی ملائکه ایله ایچروده قالدی وقیونک آردندن قومنه یلوارر وآنند
ویرردی وانلر ایلر دیواری یقمغه چالشور لردی چون ملائکه کندیلر سبیلله لوط علیه
السلامه قومندن ایرشن شدائی کوردیلر (قالوا یالوط انارسل ربک لن یصلوا الیک)
دیدیلرکه یالوط رکنک شدیدر بزربک جل شانه نک ملائکه دن رسوللری قومک سکاوه
اصابتیه قادر اولزلر خاطرک خوش طوت قوی آچوب بزمله انلری تخلیه ایت اولیلر اولسه
لوط علیه السلام قوی آچدی ایچر وکوردیلر هماندم جبریل علیه السلام خلق اولدیندی
صورته کوروب طور دی وقنادیلر برکزین یوزلرینه اوردی انکله کوزلری طمس اولنوب
اعمی اولدیلر کیده جک یوللرین بولیوب فریاد ایدرک اول آرادن منصرف اولدیلر لوطک
اوینه ساحرلر کلش بزری بو حاله ایر کوردیلر یالوط ایرته بزدن نه مصیبت ایررسن دیووعید
ایدرک اهللرینه ایردیلر ملائکه اکا دیدیلرکه یالوط انلردن قورقوب اوشمکل زیرا که
بوصاحن بز انلری اهلکه امر اولنلشز (فاسر باهک بقطع من اللیل) ایددی کچه دن بر طاقه
کیچک اهلکه بوله کوروب کیتکل (ولا یلتفت منکم احد) وسزدن هیچ کسه تخلف ویا
وراسنه نظر ایتسون (الا امرأتک) الا خاتونک وراسنه نظر ایدوب هلاک اولور چون
لوط علیه السلام امر اولدیندی وقته اهلله بوله کیردی وخاتوندن غریبه ورا کزه نظر ایتکز
دیو امرلدی الا خاتوننه دکل (انه مصیباها ما صابهم) زیرا قوم لوطه ایرشن عذاب اکا
دخی ایرشور اکا بنا لوط علیه السلام اهلله کیدرکن هده عذاب ایشیدلدی خاتونی یاقوماه
دیوب وراسنه نظر ایددی هماندم اکا بر طاش ایرشوب اول محله انی قتل ایتدی بر قوله لوط
علیه السلام کیدیچک خاتون قومله آتیودی زیرا که اول انلردن ایدی وملائکه به دیدیکه
قومک هلاکی نوقته در دیدیلرکه (ان موعدهم الصبح) انلرک موعده هلاکی صبحدر اوط علیه
السلام دیدیکه دیلرکه هلاکری اندن اسرع وقته اوله ملائکه دیدیلرکه (ایس الصبح

دیدی (فلما اتوا قال
موسی ما جئتم به السحران
الله سیطله ان الله لا یصلح
عمل المفسدين) وقناکه
ساحرلر عصا واییلر
القا ایشیدیلر موسی علیه
السلام انلره سزک کتور
دی ککزی شی سحردر الله
تعالی انی قریبا بطل ایدر
الله تعالی مفسد لک عملی
اصلاح ایتزدیدی (ویحق
الله الحق بکلماته ولو کره
الجره ون) الله تعالی کاتیلر
یعنی حکم وقضایله حق
اثبات ایدر اگر مجرم
کافر لانی کره کورسه لرده
(فما امن لموسی الاذیة
من قومه علی خوف من
فرعون وملائهم ان یقتلهم
وان فرعون لعال فی الارض
وانه لمن المفسرین) موسی
علیه السلام انجق کندو
قومی اولان بی اسرائیل
اولادلرینک کتجلرندن
بعضلری ایمانه کلدی انلر
دخی فرعون ورؤساندن
وکنده یالاردن انلره
بر عذاب وقته اولمق
خوفی اوزره ایدیلر زیرا

فرعون ارض مصرده متکبر وطاغی واولقدر حدی تجاوز ایتیددی که ربوبیت دعوانده ایدی (بقریب)
چونکه دخی ایمان ایتش امرأة فرعون ومؤمن آل فرعون وخازن فرعون وسائر یتش کنی اولدیندی منقول اولمغه
انلرک دخی انلری بی اسرائیلدندی دینلدی (وقال موسی یا قوم ان کنتم مسلمین)

موسی علیه السلام (اول ایمانه کتلرده خوف اثری مشاهده ایدوب ای بن قوم اگر الله تعالیه ایمان تام ایتدیگره
انک حکم وقضایله تسلیم ایلر اکا توکل ایدک دیدی (فقالوا علی الله توکلنا ربنا لا یحملنا فته لا یقوم الظالمین) انلردنخی
الله تعالی به توکل ایتدک دیوب دعایه ۲۰۷ - آغاز ایتدیلرکه یاربنا بزى قوم ظالمینه فته ایتدرمه یعنی

بقریب) صبح قریب دکلدر نیچون استیجال ایدرسن دینلرکه جبریل علیه السلام لوط علیه
السلامی وایکی قزینی ومالقی قنادی اوزره الوب مداین قوم لوطدن زغر نام مدینه ایتدی
زیرا انک اهل سائر مدینه لک اهللی کی عمل خیت اوزره دکلر ایدی (فلما جاء امرنا
جعلنا علیها سافلها) وقناکه انلره عذابله امریمز کلدی قوم لوط قراسنک اوستلرخی التلرینه
دوندرک روایت اولندیکه جبریل علیه السلام قنادی قوم لوط قریه لرینک التصدوقوب دفعه
جیمین سهایه قالدردی حتی که خروسلرینک صیاحن وکلابلرینک نباحک اهل سماء ایتدیلر
حالبوکه انلرک نه برقاب دیوکلدی ونه بر اوپوری اوایندی بعده اوستی الته جویروب یره
براقدی (وامطرنا علیها حجارة من سخیل منضود) واول قریه لر اوزره ویاخود اول قومدن
آیرومکانده بولنلر واهل سفر اولنلر اوزره بالچقدن دوزلش طاشی یغور کی بری برینک
اردنجه یاغدردق (مسومة عند ربک) که اول رب تسالینک خزائنه عذاب ایچون معله
ویایاض وحرث ایلر معله ویا حارة ارسندن متمیز سیما ایلر معله ویا اوزرینه رمی اولنه جق
کشینک اسمیلر معله ایدی (وماهی من الظالمین یبغید) اول حجارة اشبواتک ظالملرندن بیددکلر
آ ناره کلدیکه هیچ بر ظالم یوقدرکه الا اول هر ساعتده اوزرینه طاش یاغغه عرض اولنور
روایت اولندیکه اول حجارة قوم لوطک شذاذ و مسافرینه بلاددن قنده بولندیلر ایلر
ایروب اولدردی حتی انلردن بررجل حرمة کیردی حجارة ایلر باشی برابرنده هواده معلق
قرق کون طور دی حرمدن طشره چیقیدینی کی اول حجارة دخی انک اوزرینه دوشوب
اولدردی (والی مدین اخاهم شعیا) بزمدین بن ابراهیم علیه السلام اولادینه ویا مدین اهلنه
شعب علیه السلامی رسول کوندردک (قال یاقوم اعبدوا الله مالکم من الهه غیره) اول انلره
دیدیکه یاقوم الله تعالی بی رلیوب یالکر اکا عبادت ایدک اندن غیری الهک یوقدر (ولا تنقصوا المکیال
والمیزان) بیع وشر اکزده کیل ووزنده نقص ایتکز که اول انلرک عادی ایدی (انی اریکم
بخیر) زیرا بن سزی نعمت وسعته کوررینکه اندن توبه ایتکز سز زوال نعمت وحلول نعمت
ایلر جز اولنور سز (وانی اخاف علیکم عذاب یوم محیط) وین سزه یوم قیامت عذابندن
قورقارینکه اول سزی احاطه ایدوب اندن هیچ بریکز قور تلیه سز (ویا قوم اوفوا المکیال
والمیزان بالقسط) ویا قوم مکیال ومیزان عدله اتام ایدک زیاده ونقصان سز زیرا که ازدیاد
اکرچه مندوبدر لکن مأموره دکلر (ولا تبغسوا الناس اشیاءهم) وناسک حقوقی
نقص ایتکز اگرچه شی یسر ایدده (ولا تنشوا فی الارض مفسدین) ویر بوزنده سرقه
وغارت وسائر انواع فساد ایلر حقوق ناس نقصنه سبی ایتکز (بقیة الله خیر لکم) الله
تعالینک سزه حرام ایتدی شیدن تزه ندرنصرکه حلالدن سزه ابقاء ایتدیکی شی خیرلور
اندنکه تطقیله جمع ایدرسن (ان کنتم مؤمنین) اگر قولی تصدیق ایدرسن (وما انا علیکم

انلری اوزریمزه مسلط
ایدوب بزى هلاک ایتدرمه
دیدیلر (ونجنا برحمتک
من القوم الکافرین)
وبزه رحمتکه قوم کافرینک
قص و مکرندن نجات
احسان ایلر دیدیلر
(و اوحنا الی موسی
واخیه ان تبوا لقومکم ما
بمصر یسوتا واجعلوا
بیوتکم قبله واقیموا
الصلاة ویشرا المؤمنین)
بز موسی وقرنداشنه
قوملریچون شهر مصرده
خانه اخذ ایدوب برلندیرمکی
وحی ایتدک وسز و قومکز
خانه لریکزی قبله به متوجه
مصلی ایدک و نماز اراکاتیلر
قیام ایدک یا موسی خانه لرنده
نماز قبلان مؤمنلره دنیاده
نجات و اخترده درجاته
مژده ایلر متقولدرکه
بی اسرائیل نمازلری
معبدلرند ادا ایدرلردی
موسی علیه السلام رسالته
کلدکده فرعون اول
معبدلری هدم و نمازدن
منع ایلدی بناء علیه فرعون
عبادتلرینه مطلق اولمق

ایچون بیوتلری مساجد اتخا ایدوب انده عبادت ایتلر ایلر امر اولندیلر (وقال موسی ربنا انک ایتت فرعون
وملاده زینة واموالا فی الحیوة الدنیا ربنا لیضلوا عن سبیلک ربنا اطمس علی اموالهم واشدد علی قلوبهم فلا یؤمنوا
حتى یرو العذاب الالیم) موسی علیه السلام یاربنا فرعون و قومنه سن حیات دنیاده لباس ومتاع وقعود واتمام

وانواع اشيا وبردك ناسي سنك يولندن اضلال ايدرلر ياربشا ماللري اوزرينه اترمعو ومسوخ كوندرو قلوبلر سنك
اوزرينه مهر وضع ايله كه ايمانله منشرح اولسونلر تاكه اللو عذابى كوره لر ديدى مرويدر كه انلرك تقود وانمار
واطعمه وجيع ماللري طاش اولدى بو دخی طقوز ﴿ ٢٠٨ ﴾ معجزه سنك بریدردینلدى (قال قداجيت

بحفیظ) بن سزى قبايحدن حفظ ايديجى دكلن وياخود نعم اللهى سزى كچون حفظ ايدر دكلن
اكر سوء صنيعكزى ترك ايتمز سكر (قالوا يا شعيب اصلوتك تأمرك ان تترك ما يعبد آباؤنا)
ديديلر كه يا شعيب صلاتك سكا امر ايدرميكه آباؤك عبادت ايتديكى اصنام عبادتن تركنى زه
تكليف ايدمن (اوان تفعل فى اموالنا ماشاء) وياخود اموالزده زياده ونقصان ديدلر كمن
شيئ ايشلامز تركنى تكليف ايدمن ﴿ ديدلر كه انلر دراهم ودنانير قطعنه معتاد لرايدى
شعيب عليه السلام ايه انلرى اندن نهى ايدردي (انك لانت الحليم الرشيد) سن ايسه
زعمكده حليم رشيدسن قومك ديشنه مخالفت سكامناسب اولمز (قال يا قوم ارايتم ان كنت على
بينه من ربى ورزقنى منه رزقا حسنا) شعيب عليه السلام انلر ديديكه بكاهر ورك كه اكر
بن رهم جل شانهدن علم ونبوت اوزره اولسم واول بكامل حلال وپرسه اشبوسعادت روحانيه
وجسمانيه يى جامع انعامند نصكره بكاسعت اولورميكه انك وحينه خيانت وامرونيه نه مخالفت
ايدم (وماريد ان اخالفكم الى ما انهيكم عنه) اراده ايتمزنيكه سزى برشيندن نهى ايدوب
بمد اول شئى كندم ارتكاب ايدم زيرا لسانله وعظايدوب عملدن خالى اولان كشى واعظ
دكلدر (ان اريد الا الاصلاح ما استطعت) سزه امر بالمعروف ونهى عن المنكر ايتكممله مرادم
دكل الاستطاعتم اولديغجه سزى اصلاحدر اكر اصلاحي سرك اولديغكر حالته بولسم
سزى اندن نهى ايتزدم (وما توفيقى الا بالله) بنم حق و ثواب صابته توفيقم دكل الا الله تعالىنك
هدايت ومعونيله در (عليه توكلت) اكا توكل واعتماد ايتدمكه اول هر شئيه قادر ومتمكندر
انك ماعداسى حد ذاته عاجزدر بلكه درجه اعتباردن ساقطدر (واليه ائيب) جيع
امورمه وبكايارشين نواشه اكار جوع ايدرين (ويا قوم لا يحرمكم شقاقى ان يصيكم مثل ما
اصاب قوم نوح او قوم هود او قوم صالح) ويا قوم بنم معادتم سزى تحمیل ايتسون غرقدن
نوح قومنه وريجدن هود قومنه ورجفه دن صالح قومنه ايريشن سزه دخی ايريشه (وما قوم
لوط متكم ببعيد) قوم لوط ايسه زمانده ويا مكانده سزدن ببيد دكلدر اكر اندن اول چكن اعمله معتبر
اولمز سكر انلركله معتبر اولك كه كفرده وساويده انلر سزدن ببيد دكلدر ايدى انلر اصابت
ايدن سزه دخی اصابت ايتسى بيدا اولمز (واستغفروا ربكم ثم توبوا اليه) وشركدن رب تعالى يه
استغفار وعمل معاصيدن اكار جوع ايدك (ان ربى رحيم ودود) كه بنم رهم جل شانهدن تابيله
رجتلو ولطف واحسان ايتكمده بليغ ومودتلودر (قالوا يا شعيب ما نفقه كثيرا مما تقول)
ديديلر كه يا شعيب زه سويلديك كثرنى فهم ايتمز عقلده قصور لرى ويا عدم تفكر لريچون
ويانى ديلرى انك كلامنه استهانلر چون ويا اكا اذهانلر شدت نفرتلرندن القا ايتدكلر چون
اوله (وانا لترك فينا ضعيفا) وبنسنى آرامزده ضعيف كوررر سكا سوء اراده ايتسوز
امتاعه قادر دكلسن ويا مهين سن كه عزك يوقدر (ولولا رهطك لرچناك) اكر عشيرتك اولمسيدي

دعوتكم فاستقبوا ولا تبغوا
سبيل الذين لا يعلمون
الله تعالى تحقيق دعا كزه
اجابت اولندي دعوت
والزام حجتده مقيم اولوب
عجله ايتيك ووعده حق
بيلمز لك يولنه تبعيت ايتيك
بيوردى ﴿ مرويدر كه
موسى عليه السلام دعا
ايدوب مروون عليه السلام
آمين ديديكه خطاشيه
اولدى ودعا ليله اجابتى
يبنى قرق سنه اولدى
دينلدى (وجاوزنا بنى
اسرائيل البحر فاتبعهم
فرعون وجنوده بغيا
وععدوا حتى اذا ادركه
الغرق قال امئت انه لاله
الا الذى آمنست به بنو
اسرائيل وانا من المسلمين)
زبنى اسرائيله بحر قلزمى
كچوردك فرعون وعسكرى
ظلم وتمديله انلرك اردنجده
بحره كلدلر تاكه فرعونيله
غرق ظهورنده فرعون بنى
اسرائيل ايمان كتوردكى
الهدن غيرى اله يوق ايدوكى
تصديق ايتدم ويندخى
مسلمانلر دنم ديدى ﴿

بوقصه نك تفصيل سورئ شعرا ده ذكر اولنه كركدر ان شاء الله تعالى (التث وقد عصيت قبل وكنت من المفسدين) (رى)
مقدما يغمبرى ديكلميوپ عصيان وفساده اولدك شدى لكدن اختيارك كيدوب نفسكدن مايوس اولديغكه مى ايمان ايدرسن
﴿ مرويدر كه جبريل عليه السلام بركون ديوان مظالم فرعونه كلوب بو صورتله برقتوا كوسترديكه بربنده افندي سنك نعميله

نشوولما بولوب سائر بنده لرندن ممتاز ايكن كفران نعمت ايدوب افندي سنه عدم اطاعتله افنديك دعوا سنه باشلسه
حكم ندر بوقوتانك ذيكته فرعون بو بنده نك جزاسى انى درياه غرق ايتكمدر ديويازوب ابوالعباس وليد بن مصعب امضاسنى
وضع ايلدى جبرائيل عليه السلام اول ﴿ ٢٠٩ ﴾ خطي اخذ ايدوب اولخلده كى حالت غرقده اظهار ايمان ايدركن
اول خطي اكارانه ايدوب

رى ايجارله ويا اصعب وجهله سنى قتل ايدر دك (وما انت علينا بعزى) وسن ايسه اوزر عزه
عز زكلسين كه عزتك سنى بزم قتلز دن منع ايدم (قال يا قوم ارهطلى اعز عليكم من الله) شعيب
عليه السلام ديديكه يا قوم بنم عشيرتك مكانى عند كرده الله تعالىدن اهمييدر چون بنم قتلنى عشيرتم
هيتدن ترك ايدرسز اولى در كه بنى فى الله حفظ ايدم سزى رايانك رسولن (واتخذتموه وراءكم
ظهرياً) والله تعالىنك امرنى منسى منبوذ كى وراء ظهر كزه براقديكز وتهاون اترك ايتديكز (ان ربى بما
تعملون محيط) بنم رهم جل شانهدن سزى جيع اعمال كزه علمى محيطدر اكا هيج رشى خفى اولمز هر عمل صاحبه
جزاسن ايدر (ويا قوم اعذوا على مكانكم انى عامل) يا قوم مكانكز اولديغجه بنم هلاكه وابطال دينه
چالشك بندخى الله تعالىنك قوت ونصرتيله سرك كيدكز ازهاقته ودينكز ابطالنه چالشورن
(سوف تعلمون من يأتية عذاب يخزيه ومن هو كاذب) زمان قريده بيلور سركه قنغيز نفسه
جنائت وفعله اساءت ايتشدن الله تعالىدن عذاب ايروب قنغيزى ذليل ايدر وقنغيز كاذبدر كه
كذبى بيلوب وبال امرنى ذوق ايدر (وارقبوا انى معكم رقيب) ايدى عذابه منتظر اولك كه
بندخى سركله بيله عذابكزه منتظرن (ولما جاء امرنا نجينا شعيبا والذين آمنوا معه برجة منا)
وقا كه عذابكز امرى كلى رحمتزله شعيب وانكله بيله مؤمن اوللر عذابدن نجات ويدر دك
(واخذت الذين ظلموا الصلوة فاصبحوا فى ديارهم جائعين) وشرك وعصيانله نفسلرينه ظلم ايدنلرى
صيحه جبريل عليه السلام اخذ ايدوب دارلرنده ميتن اولديلر (كائن لم يفتوا فيها) كائنه انلر
انده اقامت ايتديلر دى (الا بعد المدين كابدت ثمود) اكا اولك كه هلاكك مدينه ايردى ثموده ايرديكى
كى يعنى ايكي سنك دخی هلاكى صيحه ايله اولدى الابوكه صيحه نك ثموده ايرمى تحتلرندن ومدينه
فوقلرندن ايدى (ولقد ارسلنا موسى باياتنا ولسطان مبين الى فرعون وملائه) بزموسا بنى فرعون
وملائه ايتلر غزوات ويا معجزاتله و دخی سلطان مبين معجزات قاهره ويا عصا ايله رسول كوندردك
(فاتبعوا امر فرعون) فرعونك امرينه اطاعت ايدوب موسانك امرينه مخالفت ايتديلر (وما امر
فرعون برشيد) حالوكه فرعونك امرى سيددكل بلكه دخی محض وضلال صر بيدر (يقدم قومك
يوم القيمة فاوردهم النار) يوم قيامته فرعون قومنه تقدم ايدوب انلرى ناره ادخال ايدر (وبئس
الورد المورد) اولنچركين مدخل اولور كه انلر اكا كبر (واتبعوا فى هذه لفنة ويوم القيامة)
انلر دنياه و آخرته لغت اولورلر (بئس الرفد المرفود) اول لغت نه چركين عون
معان اولور وياخود نه چركين عطا اولور كه اول انلر ويريوبدر (ذلك من انباء القرى نقصه
عليك) اشو خبر قرأى مهلكه اخبارندن در كه سكا حكايت ابتدك (منها قائم وحصيد) اول قرآنك
بعضى زرع قائم كى باقيدرو بعضى ايسه زرع محصود كى اثرى عمو اولوبدر (وما ظنناهم ولكن
ظلموا انفسهم) زانلر اهلاكله ظلم ايتدك بلكه كفر ومعصيته انلر كندلر ظلم ايتديلر (فا
اغنت عنهم آلهتهم التى يدعون من دون الله من شئ لما جاء امر ربك) ربك جل شانهدن عذابى

ايشته سنك فتواكله عمل
اولندي ديدى (فاليوم نجيك
بيدك لتكون لمن خلفك
آية وان كثيرا من الناس
عن آياتنا لفساقون) اى
فرعون بو كونده سنك
جسدكى بچردن چقاروب
برمرتفع مكانه براغورز
كسند نصكره كلنلره عبرت
ونشان اولمن ناسدن چوق
كيسلر بزم علامت
وقدر تلر عزدن غافلدر ﴿
تفكر ايدوب عبرت املر
مرويدر كه بنى اسرائيل
فرعونك هلاكند ايتايدوب
ارقه مزدن كيلره بنوب
كلور ديودغدغه وخوفه
دوشديلر حق تعالى انك
جسدنى برمرتفع محله
انداخت ايتكمكه بنى اسرائيل
انى بي روح كوروب متلى
ومسرور اولديلر (ولقد
بو انابى اسرائيل مبوء صدق
ورزقناهم من الطيات فما
اختلفوا حق جاءهم العلم
ان ربك يقضى بينهم يوم القيمة
فيا كانوا فيه يختلفون)
بنى اسرائيل بزمصدق

وعده مزه سزا اولان ﴿ شام (بيان) (ثانى) (٢٧) ﴾ ومصر ﴿ ملكلرينه راشدر دك وانلرى طيب وپاك
رزقلر عزاله رزقلدر دق تاكه توربتك علم واحكامى كلنجيدك اختلاف ايتديلر ﴿ الا نعت مجدى يى كوروب تغيير وتحريرفته
مشغول اولديلر ﴿ تحقيق سنك ربك تعالى قيامته انلرك دين امرنده ايتدكلرى اختلافلر بى بيلرنده حكم وقضاياله فصل

ایدر (فان کنت فی شک مما نزلنا الیک فسل الذین ینقرؤن الکتاب من قبلك لقد جاءک الحق من ربک فلا تکن من الممتزین)
اگر سکا کوندردیکمز قصص واحکامدن فرض وتقدير یوزندن شکده ایسک سندن اول اولان کتابری اوقویانلردن
سؤال ایله ۲۱۰ که انلرده دخی مثل مسطوردر ۲۱۰ و صحیح اوله رق ربک طرفندن سکا کلدی

کلدیکنده الله تعالیدن غیری عبادت ایتدکلی آلهلری انلردن اول عذاب صر فہ نفع ایتدی (وما زادهم غیر تنیب) بلکه آلهلری انلره تحسیر و تدمیردن غیری بی اور تورمدی (و کذلک اخذ ربک اذا اخذ القری) اشبونک کیدر ربک جل شانہ نک اخذی لجان قری اهلنی اخذایده (وهی ظالمة) حالبوکه اول قری اهل شرک و عصیانله ظالمه در (ان اخذه الیم شدید) اول الله تعالینک اخذی الیم و شدیددر (ان فی ذلک لایعلمن خاف عذاب الآخرة) بوسوره ده ذکر اولانان قصده عبرت واردر شول کسیده کیم آخرت عذابندن قورقدی (ذلک یوم یجمع الیم الناس) اشویوم قیامت بریومدر که اولون و آخرون حساب و جزا ایچون انده جمع اولنور (و ذلک یوم مشهود) و اول بریومدر که اهل سماء و اهل ارض اکا حاضر اولورلر (و ما نؤخره الا لاجل معدود) بزا اول بوی اقامته قادر ایکن تأخیر ایتمز الا لاجل معدود ایچونکه اول عند الله معلومدر (یوم یأت لا تکلم نفس الا باذنه) ذکر ایت شول بویکه انک هولی و شدایدی کلور انده هیچ بر نفسی شفاعت ایچون سولیز الا الله تعالینک اذینله یوم قیامت ایچون موطن واردر بهضنده تکلم ایدرلر و بهضنده ایتدکلم ایتمز (فنهیم شقی و سعید) اهل موقفک کیمی شقیدر که و عید مقتضایه اکانار واجب اولوردر و کیمی سعیدر که و عید مقتضایه اکانج و واجب اولوردر ۲۱۱ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما من نفس منقوسة الا قد کتب مکانها من الجنة و النار اوالا قد کتبت شقیة او سعیدة فقال رجل أفلا تشکل علی کتابنا یا رسول الله و ندع العمل قال لا و لکن اعلموا فکل میسر لما خلق له اما اهل الشقاوة فیسرون لعمل اهل الشقاوة و اما اهل السعادة فیسرون لعمل اهل السعادة ثم تلی ۲۱۲ فاما من اعطی و اتق و صدق بالحسنى فسنیسره للیسری و اما من بخل و استغنی و کذب بالحسنى فسنیسره للیسری ۲۱۳ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدرینی آدمدن هر کسکه نک جنت و یا ناردن مکانی و یا شقاوت و یا سعادت تقدر اولنوردر بر رجل دیدیکه یا رسول الله اولیله اولسه تقدیره انکال ایدوب علی ترک ایدلم دیدیکه اولیله ایتز بیکه عمل ایدک جنت و یا نار عملندن قنغیسی میسر اولورسه صاحبی انکیچون خلق اولنوردر اهل شقاوت نار ایجاب ایدر علمه و اهل سعادت جنت ایجاب ایدر علمه تیسر اولنور بیده سورده لیلدن شول آتلی اوقودیکه معناسی بر کسکه طاعتی ایشلیه و معصیتدن صاقت و حقه دلالت ایدر کلدی تصدیق ایدر بزانکیچون تهیه ایدرز شول خلقی که اول یسر و راحت مؤدی اولور دخول جنت کی و اما اولکه امر اولندیفی شینه بخل ایدر و شهوات دنیا ایله نهم عقابدن استغناء ایدر و حقه دلالت ایدر کلدی مدلولنی انکارله تکذیب ایدر بزا کاتیسر ایدرز شول خلقی که اول عسر و شدته مؤدی اولور دخول نار کی (فاما الذین شقوا فی النار لهم فیها زفر و شهیق) انلر که شرک و عصیانله شقی اولدیلر انلر نارده در انلر که انلر اندر زفر و شهیق اولور زفر نفسی اخر ایدر و شهیق ایدر نفسی ردر ۲۱۴ اشوزفر و شهیق استعالی جار نهیتک اولنده و آخرنده اولور اشوانلرک شدت کربت

اکا شک ایدنلردن اوله (ولا تکن من الذین کذبوا بآیات الله فتکون من الخاسرین) الله تعالینک آیتلری تکذیب ایدنلردن اوله که زیان ایدر ایچیلردن اولورسن (ان الذین حقت علیهم کلمة ربک لا یؤمنون) شونلر که کفر اوزره فوت اولوب نارده غلده قاله جقلرینه الله تعالینک کلمه سی وارد و ثابت اولمشیدی انلر ایمانه کلزلر ۲۱۵ زیر الله تعالینک کلامنده تفسیر و قضاسنده تبدیل اولمز (ولو جاءتهم کل آیة حتی یروا العذاب الالیم) اگر انلره ایتدکلی جمیع آیات و معجزات کلسه دخی تاکه انلر نامزد اولان عذاب الیمی کور منیجه ایمان ایتمز لیدی ۲۱۶ اول ایمان ایدر نفع و برسر (قلولا کانت قرية امت فنفقها ایمانها الا قوم یونس لما امنوا کشفنا عنهم عذاب الخزی فی الحیوة الدنیا و معناهم الی حین) هلاک ایتدکز قریه اهلندن هیچ بر قریه اهل اولمدیکه عذابمز کلدیکی

حاله ایمان کتوروب ایمانلری انلره نفع ایدر انجیق یونس علیه السلام قومیکه ایمانه کلدکلرینه انلردن (وغلرینه) دنیا ده رسوایلق عذابنی کشف ایدوب اجللری کلنجیه دک انلری کچندر دک قصه یونس علیه السلام بر وجهله روایت اولندیکه حق تعالی انی ارض موصلده اهل نینوی به کوندردی بر مدت انلری حقه دعوت ایلدی انلر ابا ایتلریله مضطر

اولوب معذب اولملر یچون دعا ایلدی اجابت ییوریلوب اوچکونه دک کندولره عذاب کلدجکی خبریور دیو وحی اولندی یونس علیه السلام خبر ووروب کندوسی ایچلرندن چیقوب بر طاغده کزلندی وعد اولنان وقت کلدکه غلیظ توتونلی برسیاه باریت کلوب نینوی بی احاطه ۲۱۱ ایلدی اهل شهر بیلدیلر که یونس علیه السلام خبری صادق

وغلرینه دلالت ایدر و انلرک حاللری تشبیهدر اکا کدقلبه حرارت مستولی اولوب روحی منحصرا وله و یا انلرک صراخلرین اصوات جبره تشبیهدر (خاللین فیها مادامت السموات و الارض) انلر اندر دایم اولدقلمی حالده آخرتک سخوات وارضی دایم اولدیغیجه (الاماشاء ربک) الا اولکه ربک جل شانہ انک اندر عدم دوامک دلیله که انلر مؤمنلردن شول قومدر که ذوبدن اقتراف ایتدکلی سبیلله الله تعالی انلری نارده داخل ایدر ماشاء الله انده مکث ایتدکلرندن صکره اندن چیقاروب جنته قویار ۲۱۲ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لیصین اقواما سفح من النار بذنوب اصابعها عقوبه ثم یدخلهم الله الجنة بفضل رحته فقیال لهم الجهنیون ۲۱۳ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر مؤمنلردن بر نیجه اقوامه ایشلدکلی کتاه سبیلله عقوبت ایچون ناردن سفح ایرسدر بعد الله تعالی فضل رحته انلری جنته ادخال ایدر و انلره جهنمیون دینور ۲۱۴ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یدخلون الجنة و یسمون الجهنیون ۲۱۵ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر مؤمنلردن بر قوم محمدک شفاعتله ناردن چیقوب جنته کیرلر و انلر جهنمیون دیو تسمیه اولنلر (ان ربک فعال لایرید) ربک جل شانہ دلیلیکن ایدر اکا اعتراض ایدر یوقدر (و اما الذین سعدوا فی الجنة خاللین فیها مادامت السموات و الارض) اما انلر که سعادت ایچون خلق اولندیلر ایمان و طاعتله جنتی استیجاب ایتدیلر انلر جنته در آخرتک سموات وارضی دایم اولدیغیجه انلر اندر دایم اولدقلمی حالده (الاماشاء ربک) الا اولکه مؤمنلردن جنته دخولندن اول ربک جل شانہ بر مدت نارده لیث دلیله ۲۱۶ دینلر دیکه یعنی ایکی فریقندن هر بری جنت و یا نارده خاللدلر در الاشول دکلو که رب تعالی انلرک دنیا ده تعمیرین و جنت و یا نارده دخوللرندن اول موته بعثلری پینده بر زخده حبس اولنلرین دلیله ایدمی اول دکلو مدته جنت و یا نارده دایم دکلردر و یا خود اهل موقف ایکی قسمدن خارج اولنلر و حاللری سعادت و شقاوتدن خالی دکلدر اولیله اولسه بر شخصده ایکی اعتبارله ایکی امرک اجتماعی تمت اولمز زیرا که اهل نار ایمانا ناردن زهر بره و انک غیری عذابه نقل اولنورلر و کذلک اهل جنت کاهی اندر اولدقلمی حالتدن اعلا شیشه شمع ایدرلر جناب قدسه اتصال و رضوان الله فوز کی و یا خود معنی اول ایکی فریق داخل اولدقلمی مکانده سموات وارضی دوامیجه دایمدر رب تعالینک سموات وارضی بقاسی مدتی اوزره دلیلیکی زیاده دن ماعدا که انک آخر و نهایت یوقدر و یا خود معنی اگر رب تعالی دیله اول ایکی فریق اولدقلمی مکانلردن چیقارردی لکن دیله من زیرا که انلرک هر برینه مکانلر ندره خلود ایله حکم ایدوبدر (عطاء غیر مجذوذ) بر عطاء اولدیغی حالده که اول انلردن کلمز (فلا تکت فی حربة علی عید هؤلاه) یا محمد سکا ناسک حاتی اعلامزدن صکره ماشیو مشرکلرک عبادت ایتدکلی شیک خلالت ایدیکنده شک واریابده اولغل (ما یبعدون الا کایعبد آباؤهم من قبل) انلر و آباولری شرکده مساوبدر انلرک بر شیشه عبادتی آباولرینک اوئانه عبادتی کیدر آباولرینه

ایعش بر عاقل پادشاهلری واریدی همان اکا واروب استعدا ایلدیلر اولدخی امر ایلدیکه یونس علیه السلام بولوب تسلیم و نیازده اوله لر چندا نکه طلبده اولوب بوله مدقلرنده پادشاهلری دیدیکه یونس علیه السلام یوغیسه نزی اکا دعوت ایلدی کی باقیدر و سمیع و علیمدر شمدی چاره انجیق انک درگاهنه تضرع و نیازدر دیو همان کندوسی سرویا عربان و اهالی دخی اولصورته صحرایه روان کوجک و بیولا چو جقلرینی انلردن اوروب ذی الحجه اولندن عمر مک عاشرینه دک ۲۱۷ آما بجا به یونس دیرک ناله و افغان ایلدیلر قرقچی کونکه جمعه ایدی مناجاتلری تأثیر و دیوان رحمتدن غفو و نجات تحریرله ظلمت سحاب دفع اولدی فرق کوندن صکره یونس علیه السلام قومک حاللریه اطلاع ایچون نینوی به توجه ایدوب یقین کلدکه عذاب رحته تبدیل اولدیغه واقف اولوب اگر شهره کیر رسم بی کذب نسبت ایدرلر دیو صحرا طرفه رجعت ایلدی بوندن صکره دریاه کیدوب بطن ماهیده محبوس اولدیغی قصه سی سورده انیا ووا الصافته ذکر اولنور ان شاء الله تعالی (ولو شاء ربک لامن من فی الارض کلهم جمیعا افانت تکره الناس حتی یکنوا مؤمنین) اگر ربک جل شانہ مراد ایدیدی

بر یوزنده اولان ناسک حییی ایمان ایدردی یا محمد آیین بنم مشتمسز خلقک ایمانه کلدکرینه اگر اهی ایدرسن
مر ویدرکه پیغمبر علیه السلام قومک ایمانه کلسه حریص اولوب ایمان کتورمدرکندن ملول اولقله بو آیت کریمه ایل
رسوله تسلی ویردی و مشیتته تعلیق ایلدی (وما ۲۱۲) کان لفس ان تؤمن الا باذن الله و یعمل الرجس

علی الذین لا یعقلون بر نفس
ایحیون ایمان ایتک اولدی مکر
الله تعالی اذن و توفیقیه
اوله الله تعالی عذاب انلرک
اوزرینه ایدرکه دلائل
واحکامی تعقل ایتمزل
(قل انظروا ما ذی السموات
والارض وما تنفی الایات
والنذر عن قوم لا یؤمنون)
آیات استیان مشرکله دیکه
کوکلرده اولان عجایب
فطریته ویرلرده اولان
بذایع قدرته نظر ایدرکه
نه صنعتلر وارد علم الهده
ایمانه کلیوب کفر نده نباته
قوت اوله جقلره آیات
و معجزه کورمک و اخافه
ایتمک نفع ایتمز (فهل یظنون
الا مثل ایام الذین خلوا
من قبلهم قل فانتظروا
انی معکم من المنتظرین)
مشرکله انتظارلری
انجق انلردن مقدم کچن
امتله واقع اولان عذابه
در سن انلره دیکه سزه
نازل اوله جق عذابه منتظر
اولک بنده سزکه بیل
هلاک کزده منتظرلر دنم
(ثم ننهی رسلا والذین
آمنوا کذلک حقا علینا ننج المؤمنین)
کافرله عذاب نزولنده رسوللری سزه و انلره ایمان ایدنلره نجات (ویرمکل)
ویردک بونجات کبی و عدمزله اوزریمزه حق اولدیکه مشرکله هلاکنده محمد و احبابه نجات ویررز (قل یا ایها الناس
ان کتم فی شک من دینی فلا اعبد الذین تعبدون من دون الله ولكن اعبد الله الذی یتوفیکم وامرت ان اکون

من المؤمنین) دیکه ای ناس یعنی اهل مکه اگر سز بنم دینده شک ایدرسکز بن سزک عبادت ابتدیکر اللهدن غیری
شیئه عبادت ایتم و لکن سزک روحکزی قبض واماته ایدن الله تعالیه عبادت ایدرم و بن احکام الهیه ایمان
ایدنلردن اولقله امر اولدم (وان ۲۱۳) اقم وجهک للدين خبیفا ولا تكون من المشرکین) و جمیع ادیاندن
میل ایله بالکر خالص الله
دین اسلامه متوجه
استقامنده اولقلغمه
واشرا کدن احترازده
اولقلغمه امر اولدم
(ولاتدع من دون الله
مالا یتفمک ولا یضرک
فان فعلت فالتک اذا من
الظالمین) و بکا دینلر دیکه
الله تعالی دن غیری سکا
نفع و ضرری اولیان
شیئه دعا و طاعت ایتمه
اگر ای ایدرسک دعایی
موضعندن غیری و ضعه
نفسکه ظلم ایتملردن
اولورسن (وان یمسک
الله بضر فلا کشفله
الا هو وان یردک بخیر فلا
رادلفضله یصیب به من یشاء
من عباده وهو الغفور
الرحیم) اگر الله تعالی سکا
بر ضرر ایرشدرسه ای
شدن کشف و دفعه به
اندن غیری کیمه قادر
اولمز اگر سکا بر خیر مراد
ایدرسه انک فضلنی رد
و منع ایدر یوقدر انک
فضلی قوللردن دینلر کیمه
اصابت ایدر الله تعالی

ویرمکل بلکه انی کبزیوب توبه ایلکل بنایس صبر ایدمه یوب پیغمبر صلی الله تعالی علیه
وسلم کلدیم ماجرای اکاذ کرایلدم پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم باشی اکوب بر زمان
طور دینندنصکره اشبو اقم الصلاة آیتی نازل اولوب انی بکا و قودی اصحاب اکادیدلرکه
یا رسول الله اشبو حکم خاصه بوکامیدر دینلرکه بوکامی سزانه عامه در قال النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم الصلوات الخمس والجمعة الى الجمعة ورمضان الى رمضان مکفرات لما بینهن اذا اجتنبت
الکبائر پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر صلوات خستک اداسنه مواظبت وجهه لری
اقامت ورمضان آیلرینی صومله اصابت اشبو اوج نوع عبادتله هر بری آرلرنده واقع اولان
صغائر ذنوبی تکفیر ایدر یحیدر چنانکه کبائر دن اجتناب ایدیلر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
أرايت لو ان نهارا باب احدکم یفتل منه کل یوم خمس مرات هل یقی من ذنوبه شی قالوا لا قال
فذلک مثل الصلوات الخمس بمعوالله بهن الخطایا پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بکا
خبر ویردک اگر سز دن بریکز قیوسنه بر نهر او غریوب هر کون انده بشر کز اغتسال ایتمد انک
بدینده هیچ درندن برشی قالوری دینلرکه قالمز دینلرکه بوصلوات خست مثیلدرکه الله تعالی
انکله خطایای محو ایدر (ذلک ذکری للذاکرن) اشبو استقامتله امر و مابعدی و یا اشبو قرآن
متعظ اوللره موعظه در (وامبر فان الله لا یضیع اجر المحسنین) یا محمد سکا ایرشن اذابه و یا طانان
صبرایتکه الله تعالی علملرنده اخلاص ایدنلرک اجر فی ضایع ایتمز اشبو دلیلدرکه صلاوة و صبر احسان
اوله و اخلاص سز انلره اعتبار اولمه (فلولا کان من القرون من قبلکم او او ابقیه یهون عن الفساد
فی الارض) سز دن اول اهلاک ایتدیکر قرون اهلدن رأی و عقل و یا فضل صاحب لری اولدیکه
سائر لری بر یوزنده فساددن نهی ایدر لردی (الا فلیلا من انجینانهم) لکن انلردن ناس قلیل که
بزائلری انجاء ایتدکله انلر اتباع انبیاییدر فساددن نهی ایدر لردی (واتبع الذین ظلموا ما اترفوا
فیه و کانوا مجرمین) شرکله نفسلرینه ظلم ایدنلر دنیا دن انعام اولند قلمری مال و ریاست و اسباب
نعم و لذات نفسانییه اشتغال ایدوب کندیلر دنیا دنه و آخرت دنه لازم اولان شرائع و ارکان دینی
وراء ظهورلرینه بر اقدیلر و اول نعم ایلر متاعین اولوب عقابه مستحق اولدیلر (وما کان ربک لیهلک
القری بظلم و اهله مصلحون) الله تعالی قری اهلنی شرکله بیلر هلاک ایتمدی حالبوکه بیلرنده
انصافله معافله ایدوب بنی و فساددن صاف نور لردی اشبو آیت الله تعالی نیک فرط رجسته
و حقوقنده مسامحه سنه دلیلدر پس بواجلدن حقوق تراحم ایتدیکنده فقهاء حقوق عبادی
حقوق الله اوزره تقدیم ایدرلر دینلر دیکه کفرله ملک قالور اما که ظلمه یقولور (ولو شاء ربک
لجلد الناس امة واحدة) اگر ربک جل شانده دینلر نامک کلیسین دین واحد اوزره قیلور
دیکه اول دین اسلامدر (ولایزالون مختلفین الا من رحم ربک) ایدمی انلر ادیان شی اوزره
اولمقدن زائل اولمز لری یهودی و کیمی نصرانی و کیمی مجوسی و کیمی مشرک اولدیلر الا شونلرکه

مغفرت و مرحمت ایدر یحیدر معصیتله غفرانندن ناامید اولمک طاعتله رحمتی امید ایدک (قل یا ایها الناس قد جاءکم الحق من
ربکم فمن اهتدی فانما یتدی لنفسه ومن ضل فاما یضل علیها و اما نا علیکم بوکیل) دیکه ای ناس ربکز طرفندن
سزه قرآن و رسول کلوب بوند نصکره عذرکز قالسدی کیمکه رسول و قرآنه متابعتله راه حقه کیدرسه انجق

نفسی چون هدایت بولش اولور کیمکه انکار و تکذیبه ضلالتیه دوشرسه الحق ضلالتی کندو نفسنه اختیار ایتش اولور
بن سزک اعمالک حفوظه کفیل دکم بن الحق بشیر و نذیرم (واتبع ما یوحی الیک واصبر حتی یحکم الله و هو خیر الحاکمین) یا محمد
سکاحی اولان شینه امثال و تبلیغیه اتباع ایله و مشرکری دعوتکده ۲۱۴ انزلک اذیتلرینه صبرایت تاکه الله تعالی

الله تعالی انلره فضل و رحمتدن دین حق اوزره اتقاقه هدایت ایتدی (ولذلك خلقهم)
انلری اختلاف ایچون خلق ایتدی که حق اختیار ایدنه اثابت و باطلی اختیار ایدنه عقاب
ایدوب برفریق جتته و برفریق نارد اوله و یاخود انلری اسلام و عبادت ایچون خلق
ایتدی که اول سبب رحمتدرو یاخود اهل رحمت ایچون و اهل اختلاف ایچون خلق
ایتدی حاصل آیت اهل باطل مختلفلر و اهل حق متفقلر و اوله اهل حق اتفاق ایچون
واهل باطلی اختلاف ایچون خلق ایتدی (و تمت کلمة ربک لا ملأ من جهنم من الجنة والناس
اجمین) ربک جل شانہ نیک علمنده حکمی سبق ایتدی که جهنمی جن و ناسک عصایله طولدره
(و کلا نقص علیک من انباء الرسل ما نثبت به فؤادک) مرسلین و اعلک اخبارندن هر شی که
سکاحایت ایتدک اولدر که انکله یقینی آرتوره و زوایله اولسه پیغمبر عز
صلی الله تعالی علیه وسلم انی ایشندیکجه قومنک اذاسنه صبری آرتاردی (وجاءک فی هذه الحق)
اشبو اراده و یا حکایات اولانده احکامدن و نبوته متعلق علومدن سکا ما هو الحق کلدی
(و موعظة و ذکر لى المؤمنین) و سکا و مؤمنلره موعظه و تذکره کلدی (و قل للذین لا يؤمنون
اعملوا علی مکاتکم انا عاملون) الله تعالی به و رسولنه مؤمن اولماللره دیکل که سزا اولدیغک حال
اوزره عمل ایتدک بزدخی اولدیغمز حال اوزره عمل ایدنرز (وانظروا انا منتظرون) سزیه
الله تعالی دن رحمت حلولنه منتظر اولک بزیسه سزه اندن نعمت حلولنه منتظرز (ولله غیب
السموات والارض) سموات و اراضده عباددن غایب اولان شیک علی الله تعالی به مخصوص صدر
اکا هیچ خافیه خفی اولمز (والیه يرجع الامر کله) معادده امورک کلیسی اکا عاند اولور حتی
خلق ایچون هیچ امر اولمز (فاعبدوه و توکل علیه) اعدی اکا عبادت و جمیع امورکده اکا اعتماد
ایت (و ما ربک بغافل عما تعملون) ربک جل شانہ انزلک اعمالندن غافل دکلد

سورة یوسف وهى مائة وحدى وعشرة آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(الرتک آیات الکتاب المبین) اشبو سورة آیاتی شول اعجازده امری ظاهر و یا معانیسی
واضح و یا انی تدبر ایدنه من عند الله ایدوکی مینه آیات کتابدر (روایت اولندیکه علماء
یهود و مشرکینک کبراسنه سزیمده آل یعقوبک شامدن مصره انتقالندن و یوسف علیه السلام
قصه سندن سؤال ایتدک دبدکلرنده اشبو سورة نازل اولدی) انا انزلناه قرآنا عربیا لعلکم
تقنلون) اشبو یوسف و یعقوب و اولادی اخبارینی متضمن کتابی قرآن عربی اولدینی حالده
انزال ایتدک تاکه انده اولانی فهم و معانیسی تدبر ایدوب قصص بیلیانه مجزه ایدوکی
بیله سز (نحن نقص علیک احسن القصص) یا محمد سز سکا قصه لک احسن ذکر ایتدک احسنیتی
شول و جهدندر که قصه یوسفده عبر و حکم و نکت و فوائد واردر که انکله دین و دنیا اصلاح

قودیحی و ایمان و توحیدک ثوابیه مژده و یریحی (وان استغفروا ربکم ثم توبوا الیه یتکم متاعا حسنا) (اولور)
الی اجل مسمى ویؤت کل ذی فضل فضله و ان تولوا فانی اخاف علیکم عذاب یوم کبیر) و تاکه ربکزل جل شانهدن مغفرت
طلب ایدوب معاصیدن توبه و رجوع ایدن سز که اجل مساکزه دک سزی امن و صحتله کچدیره و دینده هر فضل صابنه

سکا انلره قتال و نصرت
احسانیه امر و حکم
ایدنجه دک اول الله تعالی
حاکمک خیر لوسیدر
حکمنده خطا و میل و ظلم
متصور دکلد

(سورة هود مكية وهى
مائة وحدى وعشرون آية)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(الر) شعبی رضی الله عنه دن

سؤال ایتدیلر که بوحروف

مقطعاتک معناسی ندر دیدیلر

هو سراسر الله فلا تطلبوه

بیوردی (کتاب احکمت

ایانه ثم فصلت من لدن حکیم

خیر) بوبرکت ایدر که آیتلری

حجت و دلیلر ایله حکم اولوب

نقص و خللندن مبرادر صکره

غلو قک محتاج اولدقلری

اشیا بیان و تفصیل

اولشمدر که اول کتابی

حکمنده قدیر و هر شیدن

خیر الله تعالی عندندن

(الا تمجدوا الله اننی لکم

منه نذیر و بشیر) تاکه

عبادت ایچو الله تعالی به

ایدن سز یا محمد دیکه بن

انک امر ایله سزی شرک

و عصیانک عقوبتندن قور

قودیحی و ایمان و توحیدک ثوابیه مژده و یریحی (وان استغفروا ربکم ثم توبوا الیه یتکم متاعا حسنا) (اولور)

الی اجل مسمى ویؤت کل ذی فضل فضله و ان تولوا فانی اخاف علیکم عذاب یوم کبیر) و تاکه ربکزل جل شانهدن مغفرت

طلب ایدوب معاصیدن توبه و رجوع ایدن سز که اجل مساکزه دک سزی امن و صحتله کچدیره و دینده هر فضل صابنه

دنیا و آخرنده فضلك جزا و ثوابی و یره و اگر ایمانندن امراض ایدر سکز قیامتده یادنیاده سزک اوزر یکرزه
بیوک عذاب و قوعندن خوف ایدنرم (الی الله مرجعکم وهو علی کل شیء قدير) رجوعکزل الله تعالی طرفنده در اول
اعاده و اثابه و تمذیبک کلیسنه قادردر ۲۱۵ (الا انهم یثنون صدورهم لیستخفوا منه الاحین یستغشون

اولور اول سیر ملوک و عیالک و علماء و مکر نساء و اذای اعدایه صبر و انلردن حسن تجاوز
ودخی انک غیری فوایددر (خالد بن معدان ایدر سورة یوسف و سورة مریم ایله اهل جنت جتته
تفکله ایدر لر ابن عطا ایدر سورة یوسف بر محزون ایشکز الا انکله استراحت ایدر) بما و حینا
ایک (هذا القرآن) اشبو سورة بی سکا و حیمزله (وان کنت من قبله لمن الغافلین) اگر چندان
اول اشبو قصدی بیلزلردن ایسکه (اذ قال یوسف لایسه یالبت انی رأیت احد عشر کوکبا
والشمس والقمر رأیتهم لی ساجدين) ذکر ایت شول وقتی که یوسف علیه السلام باباسی
یعقوب علیه السلامه دینیکه ای بابان دوشده کوردمکه اون بریلدز و کونش و آی بکاسجده
ایدر لر و تأویلی اولدر که اول اون بریلدز یوسفک اون برقرنداشیدر و کونش باباسی و آی دیزه
سیدر زیر که یوسفک اناسی راحیل وفات ایتشدی و یوسف علیه السلام اول دوشی کور
دیکنده اون ایکی یاشنده ایدی و اول دوشی کور می لیل قدرده لیل جعهده ایدی و قتا که یوسف علیه
السلام دوشن باباسنه ذکر ایتدی (قال یابنی لا تقصص رؤیاءک علی اخوتک فیکیدوا لک کیدا)
باباسی اکا دینیکه ای او غلامچم زنه اربودوشکی قرنداشلرینه ذکر ایتکل که سنی اها لکه احتیال
ایدر لر زیر که انک تأویلن بیلور لر سکا حسد ایدر لر یعقوب علیه السلام انک تأویلن بیلوب اکا
مبالات ایتدی زیر کشی و لدنک کنیدن خبر لو اولسنی استر و دیلر اما که قرنداش قرنداشنک
کنیدن خبر لو اولدیغن استر ابوسله ایدر کاهی بن کوردیکم دوشدن اوتری مهموم اولوردم
حتی ابوقتاده بی ایشتمکه دیر بن کاهی کوردیکم دوش بنی خسته ایدردی حتی ایشتمکه (قال
النبي صلی الله تعالی علیه وسلم الرؤیا الصالحة من الله والحلم من الشیطان فاذا رأى احداکم
ما یحب فلا یحدث به الا من یحب و اذارأی ما یکره فلا یحدث به و لیقل عن یساره ثلاثا و لیتموذا
بالله من الشیطان ومن شر ما رأى فانها لن تضره) پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر
رؤیای صالحه که قلب کاسونینور اول الله تعالی دندر و رؤیای مکر و هکده اول حلدنر قلب اکا
یرینور اول شیطان دندر چنان بریکز سینه جک بردوش کوره انی بردوستنه ذکر ایتسون
و کراحت اولور دوش کورن انی کسیده ذکر ایتسون و صول یاشنه اوچ کره توکور سون
شیطان و کوردیکی دوش شرنندن الله تعالی به صفنسون که اول دوش اکا ضرر ایتمز (قال
النبي صلی الله تعالی علیه وسلم الرؤیا الصالحة جزؤ من اربعین اوستة اربعین جزؤ من النبوة وهی علی رجل
طائر ما لم یحدث بها فاذا حدث بها وقعت واحسبه قال ولا یحدث بها الا حییا اولییا
پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ایدر رؤیای صالحه آمار نبوتک قرق یاقرق الی جز شدن بر جز و در
ورؤیا تحدیت اولندیج بر طائرک ایاغنده معلقه در تحدیت اولندیقنده واقع اولور و انی تحدیت
ایدر اولسه بردوستنه و رؤیای تأویلن بیلور کسیده تحدیت ایدر (ابن عباس رضی الله عنه ایدر
یوسف علیه السلامک رؤیایسله تحقیقی بپنده که اول اکثر مفسرین قولیدر قرق ییل و حسن

رزق الله تعالی دندر و انلرک یرده و صوده و هواده اولان مسکنلری و مقدم صلب و رحم و بیضهده اولان قرار کاهلری
بیلور بونلرک جمله سی لوح محفوظده اشکاردر (وهو الذی خلق السموات والارض فی ستة ايام و کان مرشده علی الماء لیبلوکم
ایکم احسن عملا ولئن قلت انکم معبوثون من بعد الموت ليقولن الذین کفروا ان هذا الا سحر مبین) و اول

یور بیان حیواناتک جینک

یور بیان حیواناتک جینک

یور بیان حیواناتک جینک

الله تعالى که سموات وارضی وایچنده اولئری الی کونده خلق ابتدی و بولئری خلق ایچدن مقدم عرشى صواورنده ایدی بولرک خلقتدن قدرت الهی معاینه کرده تفکرده عقل تام و طاعتده اهتمام اولدینى معاملة تجریده ایدر یا محمد اکرسن انلره موتکزدنصکره قیامتده ۲۱۶ احبا و بیعت اولورسکز دینک کافرلر

بصری قولنده سکان ییل چکدی (ان الشیطان للانسان عدو مبين) زیرا که شیطان انسانه بطلانده سحر کیدر دیرلر ۳۳ مرویدر که حق تعالى بر یاقوت خضر اخلق ایدوب اکانظر ایتدکه صو اولدی صکره دیمی خلق ایدوب صوی انک اوزرینه وصو اوزرینه عرشى وضع ابتدی (ولئن اخرا ناعنهم العذاب الى امة معدودة ليقولن ما يحبسهم الا يوم ياتيهم ليس مصروفا عنهم وحق بهم ما كانوا به يستهزؤن) اگر انلردن وعدا یلدیکمز عذابى بروقت معدوده به دك تأخير انك انلر استهزا طریقه بوعذابك تزولن نه شی منع ایدر دیرلر اکاه اولسونلر که انلره عذاب کلدکه کوردنک اولمز استهزا ایله عجله ایتدکری عذاب انلری احاطه ایله (ولئن اذقنا الانسان منارحة ثم تزغناها منه انه ليسؤس كفور) اگر بز انسانه نعمت رحمتی وروب صکره اندن اخذ ایلک

اول انسان صبری والله تعالانک کرمنه اعتدای اولدیندن نعمت سابقه انکار ایدر (ولئن اذقناه نعماء بعد ضراء مسته ليقولن ذهب السبائات غنى انه لفرح فخور) واکر بز انسانه ضرر رس ایتد کدنصکره نعمتلر داد دیرسق بندن شدت و مصیبت کندی دهرک فرح وغرور و خلقه فخر ایله شکری اونودر

(الا الذين صبروا وعملوا الصالحات اولئك لهم مغفرة واجر كبير) مکر اول کیمسه لر که شدت و مصیبه صبر ایدوب سابق ولا حق نعمتلرینه شکرله عمل صالح ایشلرله اول کیمسلر ایچون کناهلرینک مغفرتی و بیوک ثواب واردر که انک اقلی جنتدر (فلعلک ۲۱۷ تارک بعض مایوحی الیک وضائق به صدرك ان يقولوا لولا انزل علیه

ایدک و یاخود دنیا کز امرنده صالحین اولک که بابا کزک محبت و شغلی انجیق سزه اوله (قال قائل منهم لا تقتلوا يوسف وألقوه في غيابة الجب يلتقطه بعض السيارة ان كنتم فاعلين) انلردن یهوذا که رأیده احسنلری ایدی و یاروبیل دیدیکه یوسفی قتل ایتمکزه زیر اقتل اثم عظیمدر بلکه انی برقیویه براغک که مسافرنک بری اندن آنی چیقاروب بر ناحیذا خرایه کوتورمه اکر بنم مشورتله ایشلرکز ویانی بابا کزدن تفریقده عازملر ایسکز ۳۳ دینلیدیکه انلرک اول فعلی جرایم متعدده می مشتمل اولدیکه اول قطیعه رحم و عقوق والدین و قلت رأفت شول صغیره کیم انک ذنبی اولیه و امانته غدر و ترک عهد و بابا لرینه کذبدر الله تعالی انلردن بوجرایمک جیعن عفو ایلدی تاکه هیچ کسد انک رحمتدن مأیوس اولمه ایشو افعالی انلریغیر اولمزدن اول ایتملر دی و قتا که یعقوب ایله یوسف بینن نوع حیلله تفریقده اتفاق ایتدیلر کندیلرله انی ارسال ایتمدیکنه انکارله بدأ ایتدیلر (قالوا یا ابا ناملک لا تأمناعلی یوسف و اناله لنا محبون) دیدیلر که ای باباسکا نولدیکه زه یوسفی ایناغز سن یوخسه اکا بزدن ضرر ایرمی خوفنی ایدرسن حالبوکه بزاکا شفقتلور و خیر ارادتلورلر (ارسله معنا غدایر تع و یلب و اناله لحافظون) ایدی ایرته انی بزمله صحرایه کوندر که فوا که مثلی اکلده اتساع و استباق و انضال لهب ایدلم و الحال بزانی اذادن و مکر و ماصاتندن صاقورلر (قال انی لیخزنی ان تذهبوا به) یعقوب علیه السلام ایتدی سزک انی کتوروب کتمکزد کزری بنی محزون ایدر زیر انک مفارقتنه صبرم قلیلدر (واخاف ان یا اکل الذئب و انتم عنه غافلون) و خوف ایدرینکه سزاندن غافلین ایکن انی ذئب اکل ایله زیراکه اول عرض مذابه ایدی و اول منامده کورمشدیکه بر ذئب یوسف اوزره هجوم ایتدی دینلیدیکه اخوه یوسف اندن اول ذئبک ناسی اکل ایدر ایدوکن ییلزلردی یعقوب علیه السلام انی انلره دینک تعلیم موقعنه واقع اولوب انی ذئب اکل ایتدی دیو کذب ایتدیلر ۳۳ پس بواجلدن خصمه دعت تعلیمی جائز اولمز دیدیلر (قالوا لئن اکل الذئب ونحن عصبة انا اذا لخاسرون) دیدیلر که والله اگر انی ذئب اکل ایدر سه حالبوکه بز جاعتلر اول تقدیرجه بز ضغفه مغبونلر و یا خسارله مدعو اولمده مستحقلر (فلما ذهبوا به و اجعوا ان یجملوه فی غیابة الجب) و قتا که یوسفی اخوه سی آلوب کتدیلر و انی قیونک اسفلنه براقفه عزم ایتدیلر ۳۳ دینلیدیکه اول قیو بیت المقدس قیوسی ایدی و یا ارض اردنده و یا مصرله مدین بیتنده و یا مقام یعقوبدن اوج فرسخ مسافده ایدی ۳۳ روایت اولندیکه چون اخوه یوسف یوسفی آلدیلر غایت اکرامله انی صحرایه ایتدیلر ضرب و ایذا به یولندیلر حتی که انی قتله قریب اولدیلر اول ایسه فریاد و استمداد ایدردی یهوذا دیدیکه بنمله عهد ایتمدیکز میدیکه انی قتل ایتمده سز اولیه اولسه انی قیو باشنه کتوردیلر کوملکن صوبوب الی بفلو قیویه صار قتدیلر دیدیکه یا اخوتاه بکا کوملکمکی ویرک که بوریم دیدیلر که اون بریلد زله کونش و آبی چاغر که سنی کیوره و سکا موانست ایدرله

چونکه بونی کندمدن (تینان) (ثانی) (۲۸) سویلدن زعم ایدر سکز بونک مثل کسندیکزدن اون سوره پیدا ایدک والله تعالادن غیر قدرتکز اولدینى کیمسه بی بنمله معارضه ایچون سزه اعانته دعوت ایدک اکر بو کلام مغفریده صادق ایه کز (فالم یستحيوا لکم فاعلموا انما انزل بعلم الله وان لا اله الا هو فهل انتم مسلمون) یا محمد و یا مؤمنین اگر

ایدک و یاخود دنیا کز امرنده صالحین اولک که بابا کزک محبت و شغلی انجیق سزه اوله (قال قائل منهم لا تقتلوا يوسف وألقوه في غيابة الجب يلتقطه بعض السيارة ان كنتم فاعلين) انلردن یهوذا که رأیده احسنلری ایدی و یاروبیل دیدیکه یوسفی قتل ایتمکزه زیر اقتل اثم عظیمدر بلکه انی برقیویه براغک که مسافرنک بری اندن آنی چیقاروب بر ناحیذا خرایه کوتورمه اکر بنم مشورتله ایشلرکز ویانی بابا کزدن تفریقده عازملر ایسکز ۳۳ دینلیدیکه انلرک اول فعلی جرایم متعدده می مشتمل اولدیکه اول قطیعه رحم و عقوق والدین و قلت رأفت شول صغیره کیم انک ذنبی اولیه و امانته غدر و ترک عهد و بابا لرینه کذبدر الله تعالی انلردن بوجرایمک جیعن عفو ایلدی تاکه هیچ کسد انک رحمتدن مأیوس اولمه ایشو افعالی انلریغیر اولمزدن اول ایتملر دی و قتا که یعقوب ایله یوسف بینن نوع حیلله تفریقده اتفاق ایتدیلر کندیلرله انی ارسال ایتمدیکنه انکارله بدأ ایتدیلر (قالوا یا ابا ناملک لا تأمناعلی یوسف و اناله لنا محبون) دیدیلر که ای باباسکا نولدیکه زه یوسفی ایناغز سن یوخسه اکا بزدن ضرر ایرمی خوفنی ایدرسن حالبوکه بزاکا شفقتلور و خیر ارادتلورلر (ارسله معنا غدایر تع و یلب و اناله لحافظون) ایدی ایرته انی بزمله صحرایه کوندر که فوا که مثلی اکلده اتساع و استباق و انضال لهب ایدلم و الحال بزانی اذادن و مکر و ماصاتندن صاقورلر (قال انی لیخزنی ان تذهبوا به) یعقوب علیه السلام ایتدی سزک انی کتوروب کتمکزد کزری بنی محزون ایدر زیر انک مفارقتنه صبرم قلیلدر (واخاف ان یا اکل الذئب و انتم عنه غافلون) و خوف ایدرینکه سزاندن غافلین ایکن انی ذئب اکل ایله زیراکه اول عرض مذابه ایدی و اول منامده کورمشدیکه بر ذئب یوسف اوزره هجوم ایتدی دینلیدیکه اخوه یوسف اندن اول ذئبک ناسی اکل ایدر ایدوکن ییلزلردی یعقوب علیه السلام انی انلره دینک تعلیم موقعنه واقع اولوب انی ذئب اکل ایتدی دیو کذب ایتدیلر ۳۳ پس بواجلدن خصمه دعت تعلیمی جائز اولمز دیدیلر (قالوا لئن اکل الذئب ونحن عصبة انا اذا لخاسرون) دیدیلر که والله اگر انی ذئب اکل ایدر سه حالبوکه بز جاعتلر اول تقدیرجه بز ضغفه مغبونلر و یا خسارله مدعو اولمده مستحقلر (فلما ذهبوا به و اجعوا ان یجملوه فی غیابة الجب) و قتا که یوسفی اخوه سی آلوب کتدیلر و انی قیونک اسفلنه براقفه عزم ایتدیلر ۳۳ دینلیدیکه اول قیو بیت المقدس قیوسی ایدی و یا ارض اردنده و یا مصرله مدین بیتنده و یا مقام یعقوبدن اوج فرسخ مسافده ایدی ۳۳ روایت اولندیکه چون اخوه یوسف یوسفی آلدیلر غایت اکرامله انی صحرایه ایتدیلر ضرب و ایذا به یولندیلر حتی که انی قتله قریب اولدیلر اول ایسه فریاد و استمداد ایدردی یهوذا دیدیکه بنمله عهد ایتمدیکز میدیکه انی قتل ایتمده سز اولیه اولسه انی قیو باشنه کتوردیلر کوملکن صوبوب الی بفلو قیویه صار قتدیلر دیدیکه یا اخوتاه بکا کوملکمکی ویرک که بوریم دیدیلر که اون بریلد زله کونش و آبی چاغر که سنی کیوره و سکا موانست ایدرله

چونکه بونی کندمدن (تینان) (ثانی) (۲۸) سویلدن زعم ایدر سکز بونک مثل کسندیکزدن اون سوره پیدا ایدک والله تعالادن غیر قدرتکز اولدینى کیمسه بی بنمله معارضه ایچون سزه اعانته دعوت ایدک اکر بو کلام مغفریده صادق ایه کز (فالم یستحيوا لکم فاعلموا انما انزل بعلم الله وان لا اله الا هو فهل انتم مسلمون) یا محمد و یا مؤمنین اگر

مشرکوں سورہ کتورک دیدیککزه اجابت اینمز لسه بیلک که قرآن علم الله نازل اولوب مصالح عباد و معاش و معادی مشتملدر و بیلک که الله تعالی دن غیرى اله یوقدر اعجاز قرآن عندکزه متحقق اولمغه اسلام اوزره ثابت اولک (من کان یرید الحیوة الدنیا و زینتها نوف الیهم اعمالهم فیها و هم فیها لا یخسرون) کیمکه حیات دنیایی وزینتی

طلبده اوله بزألره دنیاده
قبونک نصفته ایریشیک انی براقدیلر مکرانده صووار اعش ایچنه دوشدی بعده انده بر صخره نیک
اوزرینه چیقوب آغلیوب اوتوردی و اوچ کون انده قالوب یهوذا اکاسارک خبرنسر طعام
کتورردی (و اوحینا الیه لتنبئهم بأمرهم هذا و هم لایشعرون) الله تعالی یوسف علیه السلام
حضرتلرینه اول حالتده وحیله جبرائیل علیه السلامی کونردی اول ایسه سراق ایدی و اکا
جنت حریرندن برکوملک کیوردیکه انی ابراهیم علیه السلامه کیورمشدی شول وقتن که نمرود
انی آتشد آتغیچون ثیان صویدردی بعده ابراهیم علیه السلام انی اسحاقه و اسحاق انی یعقوبه
و یرمشیدی و یعقوب ایسه انی بریمیده قویوب یوسفک بوینه آتشدی جبرائیل علیه السلام
انی اندن چیقاروب یوسفه کیدردی و دیدیکه سن انلره برزمانده بوفملرین خبر و یرر و جزا
قیاورسن حالبوکه انلر شانک علوی و اوها ملرندن بعدی و هیئتکی مغیرعه دک طولی ایچون
سنگ یوسف ایدوکی ییلدر و یاخود بزاکو حیلده موانسه ایندک اخوه سی ایسه انی یلزلردی
بعده بر سخله بی بوغزلیوب قاتی شول یوسفک اکنتدن چیقارد قلری کوملکه بولاشد یردیلر
(و جاؤا اباهم عشاء یبکون) و آخر نهاده آغشهرق یعقوبه کلدیلر یعقوب علیه السلام اندن
بلکلیوب ای اوغلر سزه نولدی و یوسف قنده در نیجه ایندیکز دیدی (قالوایا انا انا ذنبنا نستیق
و ترکنا یوسف عندمنا فاکله الذئب و ما انت بمؤمن لنا و لو کنا صادقین) دیدیلر که ای بابا بز
عدو و یار میله استیاقه کیدوب یوسفی متاعز عندنده آلیقویچق ذئب کلوب انی یدی سن ایسه بز
تصدیق اینمز سن اگر چه بز صادق ایسه وزده زه سو ظنک و یوسف فرط محبتک اولدغیچون
(و جاؤا علی قیصه بدم کذب) و یوسفک کوملکن فو قنده دم کذبله کتور دیلر یعقوب علیه
السلام انی آلوب یوزینه سوردی حتی که اول دم ایله بوزین بویادی هیچ بویه حلیم ذئب
کوردمکه او علی یوب کوملکنی یرتمدی دیدی (قال بل سولت لکم انفسکم امرا) و انلره
خطاب ایدوب دیدیکه بلکه نفسلر بکر سزه امر عظیمی تسهیل ایدوب کوزلر بکره اهن کوستردی
(فصر جیل) ایدمی بنم امرم صبر جیلدر که انده خلقه شکوی اولما مقدر (والله المستعان علی
ما تصفون) یوسفک شانده سزک کذبکزه صبره الله تعالی دن عون طلب ایدرین روایت اولدیکه
انلر بر ذئی کتوروب یوسفی بویادی دیدیلر یعقوب علیه السلام دیدیکه یاذئب بنم ولدیمي و ثمره
فؤادیمي سمنی بیک باذن الله سولیوب دیدیکه و الله بن سنک ولدک بوزین دخی کورعشن
اشوارض کنعانه صله قرابت ایچون کلشیدم بولرینی صیدا ایدوب قاتکه کتور دیلر (و جاءت
سیارة) بر قوم مسافرین مدینه دن مصره کیدرکن یول یا کیلوب اول قیونک قرینه قوندیلر که
یوسفک اکابر اعلی سندن اوچ کون صکره ایدی (فأرسلوا و اردهم) اول مسافرین کندیلر صو
کتور میکچون سقارلر اول قیویه کوندر دیلر که اکامالک بن دعر دینوردی (فادلی دلوه قال
یابشری هذا غلام) چون اول مالک دلونی قیویه صالیوردیکه اندن صواله یوسف اول دلوه

اوله که پیغمبر علیه السلام
و اجماع ایدرین و اکادلیل عقلی دخی تابع اوله که الله تعالی دن اولدینه و همتنه شاهد اوله که جبریل علیه (یاشوب)
السلام ایدرین اول کیسه شول حیات دنیایی وزینتی طلب ایدن کیسه کیسیدر و قرآن دن مقدم کتاب موسی علیه
السلام یعنی توریة و قنده دینده امام و رحمت و قرآن موافق و تابع ایدی اول صاحب ینهل قرآن ایمان ایدرلر

طائفة اهل مکدن قرآن کافر اوللر البته وعد اولدقلری ناره رد اولورلر اول وعد اولاندن سن شکده اوله که
ربک طرفندن اول وعد حقدور و لکن ناسک اکثری انی تصدیق اینمز (و من اظلم من اقتری علی الله کذبا اولک
یعرضون علی ربهم و یقولوا لاشهاد ۲۱۹ هـ) هؤلاء الذین کذبوا علی ربهم الا لینه الله علی الظالمین) الله تعالی به

ایزال ایندیکی شیشی اسناد
یاشوب طشره چیقدی مالک انی کور یحک کندوبه و یاقومته بشیرایتدی و یابشری نامنده بر
صاحبنه چاغردیکه انی اخراجه اعانت اید ایشته بر غلام بولدم کوریکزدیدی (و اسر و ه بضاعة)
و مالک و اصحابی انی سائر رفقه دن کیزلدیلر بر قوله انک امرینی اخفا ایدوب رفقه بزه بوغلامی
اهل ماء و یردیکه انلر ایچون انی مصرده بیع اید و زیدیلر و بر قوله یهوذا اکا طعام کتوروب
کلدیکنده انی انده بولیوب قرنداشلرینه خبر و یردی انلر اول مسافرینه کلوب یوسفی انلره
بولدیلر بوزم قولیزدر قاجر میشر دیدیلر یوسف علیه السلام قتل ایدرلر دیوخوفندن سکوت
ایتدی (والله علم بما عملون) الله تعالی انلرک اسرارنی و یاخوه یوسفک بابالرینه و قرنداشلرینه
صنیعی بیاور اکاخنی دکلد (و شره ثمن بخس دراهم معدودة) اول مسافرین یوسفی
اخوه سندن اشترایا خوه سی انی انلره ثمن حرام دراهم قیلده بیع ایتدیلر زیرا که حرك
ثمنی حرامدر ۱۸ دینلکه اول یکریمی و یا یکریمی ایکی درهم ایدی هر برینه اندن ایکشر درهم
اصابت ایتدی (و کانوا فیهم من الزاهدین) و الحال انلر اول ثمنده زاهدلر دن ایدیلر زیرا که قصدلری
تحصیل ثمن دکل ایدی بلکه قصدلری یوسفی بابالرندن تبعید ایدی و یاخود انلر یوسفک عندالله
اولان منزلتدن زاهدلر اولوب یلزلر ایدیلر ۱۸ چون مالک بن دعر و اصحابی یوسفله اول مکاندن
کتدیلر حتی که مصره قدوم ایتدیلر مالک یوسفی بیع ایچون بازاره چیقاردی مصرک خزائن
اوزره اول وقتک عزیزینه قطفیر و یا طفیر دینوردی یوسفی مالکدن اشترایا ایتدی و اول وقتک ملکته
ریان بن الولید دینوردی عاتقه دن ایدی دینلکه اول ریان یوسف علیه السلامک زمان حیاتده
اکایمانه کلوب اتباع ایتدی و انک دینی اوزره وفات ایتدی و الحال یوسف علیه السلام حی ایدی
۱۸ ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر مالک مصره دخول ایدیچک اکا قطفیر تلقی ایدوب اندن
یوسفی یکریمی دینار و بر چفت ایاق قابنه و ایکی بیاض ثوبه اشترایا ایتدی و هب بن منبه ایدر وقتا که
مالک مصره قدوم ایدوب یوسفی بیع ایچون بازاره ایتدی ناس انک بهاسن ارتوره رق بر حده ایدر
کور دیلر که انک بر آخری التون و بر آخری کومش و بر آخری مسک و بر آخری حریر و یردیلر
و یوسف علیه السلام اول وقتده اون اوچ یاشنده ایدی آخری در تیوزر طل کلدی و اول بهایه قطفیرانی
مالکدن اشترایا ایتدی (و قال الذی اشتراه من مصره لاسرأته اکرمی مثواه) مصره اهلتدن
یوسفی اشترایا ایدن قطفیر مرأه سی راعیل و یاز لیجایه دیدیکه معطعم و ملبس و مقامده اکا کرام ایت
(عسی ان ینفعنا) امیددر که انکله نفعلنوز و یا بهاسندن زیاده بیع ایله و یا احتیاج اولدغیمز
امورده کافی اولمسیله (او تمخذه ولدا) و یا انی اوغل ایدینه و زیرا که اول عقیم ایدی و یوسفده
رشد نفرس ایتدی (و كذلك مکنا لیوسف فی الارض) نکیم بز یوسفی قتلدن انقاذ و جیدن
اخراج ایتدک انک کبی بزانی ارض مصرده تمکین و عالی و خزائن اوزره والی قیلورز (و لتعلمه
من تأویل الاحادیث) و زاکا ذکر اولنان اشیایی ایندک تا که عدلی اقامت و امور ناسی تدبیر اید

عذابدن قورنادر دوست و معین اولمدی بلکه عذابلری قات قات اولور دنیاده کلام حق ایشتمکه قادر دکلدردی و راه حق
کورمز لردی (اولک الذین خسروا انفسهم و ضل عنهم ما کانوا یفترون) انلر شول کرو هدر که بازار معاملده کندو
نفسلرینه زیان ایتدیلر و ملائکه و یلزلندن زعم ایتدکری شفاعتی ضایع ایتدیلر (لاجرم انهم فی الآخرة هم الا خسرون)

البته انلر اخرتده جمله زيانكارلردن زياده زياده درلر (ان الذين امنوا وعملوا الصالحات واخبتوا الى ربهم اولئك اصحاب الجنة هم فيها خالدون) شونلر كه مؤمن اولوب اعمال صالحه ايشلدلر وريلري جل شانیه ماسودن انقطاعله طاعت وتواضع ايدلر انلر اصحاب جنتدن اولوب انده دائم وباقيلدردر (مثل ۲۲۰ الفرقين كالاعى والاصم والبصير والسبع

وكتب اللهك معاني واحكامي ييلوب تنفيذ ايدو وياخود حوادث كاشيه تبيه ايدر منامات تعبيرين ييلوب كامستعد اولو وحلولدن اولونك تدبيرينه اشتغال ايدو (والله غالب على امره) الله تعالى امرى اوزره غالبدر انى برشى ردايتمز ديلديكن ايشلر وياخود اول يوسفك امرى اوزره غالبدر اخوهمى برشى مراد ايتدلر والله تعالى انك غبرى اراده ايتدى انك ارادى اولوب انلر ارادى اولمدى (ولكن اكثر الناس لا يعلمون) لكن ناسك اكثرى امرك كليسى انك يندنه ايدو كن وياخود انك لطائف صنعن وخفاياي لطفن ييلزلر (ولما بلغ اشد) وقتا كه يوسف ديلديكه اول سن شابدر كه ميدابلوغ حلدردر (آتياه حكماوعلم) بز كا حكم وردك كه اول حلى تاسيد ايدر علندر ويا اول ناس ييننده حكمدرودخى تاويل احاديث علنى وردك ديلديكه حكيم ايله عالم ييننده فرق عالم اولدر كه ايشايي ييلور و حكيم اولدر كه علم ايجاب ايدن ايشايي ييلور (وكذاك نجزي المحسنين) نكيم بز كا دنياه حكم وعلم وردك يوسف كى نوابه صبرايدنلره آخرتده خير جزا ايدرز اشونده تبيه واردر كه بر كسند شايي حالنده اتقاء واحسان اوزره اولو الله تعالى اكا كه ولتنده حكم وعلم ويرر (وراودته التي هوفى بيتها عن نفسه) زليخا كه يوسف انك ييننده ايدى رفق وسهولته يوسفدن ديلديكه موافقه ايدو (وغلقت الابواب) واول بيت يدى قبودن ايجروده ايدى جمله سن بر كتدى (وقالت هيت لك) ويوسفه ديديكه بن سنجكون حاضر نشن تيزجه يانعه كفل كه برى بر يزدن مراد حاصل ايديشه وز (قال معاذ الله اندرى احسن مشاوى) يوسف ايتدى سيدم قطير بنم شاعده سكا اكرامله اصمردلى ويا اول بنى تهدهده احسان ايتدى انك مقابله سنده بن انك اهلته العياذ بالله كه خيانت ايدم وياخود الله تعالى كه بنم خالقمدر منزلتم سيدم قلبه عطفله حسن ايتدى العياذ بالله كه بن كا عصيان ايدم (انه لا يفلح الظالمون) حسندن سينه تجاوز ايدنلر ويا زنا ايدنلر مرادلرينه ظفر بولزلر (ولقد همت به وهم بها) زليخا يوسفه ويوسف كا مخالطه قصدن ايتدى واول همله مراد ميل طبع ونازعده شهوتدر يوخسه قصد اختياري دكل زيرا كه اول تحت تكليفده داخل اولمز بلكه مدحه فايق والله تعالى دن اجر جزيله لايق اول كسه در كه اول همك قيايى عندنده فعلدن نفسى كف ايدو سدنى وبن اسحاق ايدر وقتا كه زليخا يوسفك نفسندن مراده ايدو ايتدى انك محاسن ذكر ايدوب انى كندويه تشويقه باشلدى ديديكه نسيه صاچك وخوب يوزك وكوزل كوزك وار د يوسف ديديكه نچانكه فوت اولم صاچدر كه ابتدا جسدمن اول دوكلور وكوزلر مدر كه قبرمه يوزم اوزره سيلان ايدر ويوزى ايسه طبراق يوب كيدر ديلديكه ولقد همت به دهده كلام تمام اولوب وهم بها ايله كلام آخر ابتدا اولمشدر (لولا ان رأى برهان ربه) اكر يوسف عليه السلام رب تعالىنك برهان كورميدى زليخايه قصد ايدردي لكن برهانى كوروب

هل يستويان مثلا افلا تذكرون مؤمن ايله كافر ايكي فرقه مثلى اولور كه كافر كوروصاغر كيدر كه آيات اللهى كور منلر وكلام اللهى ايشتمزلر مؤمن بولرى كوريجى و ايشيديجى و ايمان ايديجيدر بوايكي فرقه صفت وهئلده برابر اولورمى آيا بومثلدن پند آلوب تأمل ايتزميسر (ولقد ارسلنا نوحا الى قومه انى لكم نذير مبين) بز نوح عليه السلامى قومه كوندردك اول انلره ديديكه بن سزى الله تعالىنك عذابيله تخويف واندن خلاصى بيان ايدو رم (ان لا تعبدوا الا الله انى اخاف عليكم عذاب يوم اليم) انجق الله تعالى به عبادت ايدك مخالفت ايدر سكر سزه بركون عذاب اليم وقوعندن قورقارم (فقال الملا الذين كفروا من قومه ما نريك الا بشرنا مثكنا وما نريك اتبعك الا الذين هم اراذلنا بادي الراى وما نرى لكم علينا من فضل بل نظرناكم

كاذبين) نوح قومندن كافرلك اشرف ورؤاسى اكا ديديلر كه بز سنى انجق بزم كى بشر كوررز سنك (قصد بزم اوزر يمز نه منيتك اولور كه سكا طاعت ايدم وسكا تابع اوللرى بن تأمل وتفكر اراذل كوررز سنك وتابع اوللرك بزم اوزر يمز فضل كرى كورمز كه سكا متابعت ايدم بلكه سنى دعواي نبوتده وتبعه كى سنك صدقكى ييلمكه

كاذبلر ظن ايدو رز (قال يا قوم ارايم ان كنت على بينة من ربى واتينى رحمة من عنده فعميت عليكم انلر كمكوهاواتم لها كارهون) نوح عليه السلام ديديكه اى قوم بكا خبر ورك اكر بن ربم تعالى طرفندن دعواكم صحتد دائر حجت ظاهره ايله اولسم وكندى ۲۲۱ عندندن بكا نبوت ورسه وانلر سزه مستور اولسه بز سزى الزام ايدو ييلور ميز حال بوكه سز اندن كارهار سكر (ويا قوم لا اسئلكم عليه مالا ان اجرى الا على الله وما انا بطارد الذين آمنوا انهم ملاقوا ربهم ولكى اريكم قوما تجهلون) وائى قوم بن سز دن رسالتمى تبليغ ايجون مال استم بنم اجرتم انجق الله تعالىنك عهده سنده ومؤمنلرى يانعدن طرد ايديجى دكل كه انلر قيامتده ريلرين ملاقات ايله مكافات اولو جقيلردر ولكن بن سزى انلره اراذل ديمكزلو جاهل قوم كوررم (ويا قوم من ينصرتنى من الله ان طردتم افلا تذكرون) وائى قوم اكر بن انلرى طرد ايدرسم الله تعالىنك عذابندن بنى كم قورتارر بو طرد التماسكر صواب دكل ايدو كنى تفكر ايتزميسر (ولا اقول لكم عندى خزان الله ولا اعلم الغيب ولا اقول انى ملك ولا اقول للذين تردى اعينكم ان يوتيههم الله خير الله

قصدايتدى واول برهانه مفسرين اختلاف ايتدلر ديلديكه اول يعقوبك صورتن كوروب يابوسف سن ايتاذر يينندن معدود ايكن شمدى سفها علمن ايشلر ميسن ديدى وياخود اول بيتك سقى ياريلوب يعقوبى بارمغين اصمر كوردى وياخو كا يعقوب كورينوب ايله انك صدرنى اوردى انكله شهوت اناملندن چيقدى روایت اولنديكه اول حالنده زليخا طوروب صحن اوردى يوسف كا اندن سؤال ايتدكه او تانورينكه اول بنى معصيته كورده ديدى يوسف كا چون سن ايشتمز وكورمز وييلز شيندن او تانورسن ندلايقدر كه شول كا برشى خفى اولميان ربم جل شانهدن بن اوتانيم ديوب قاجدى (كذلك لنصرف عنه السوء والفحشاء) اشونثيت كى بزائى تيت ايتدك تا كه بزاندن سيدنه خيانت ائمن وزنا جنايتن صرف ايدو وز (انه من عبادنا المخلصين) اوزم طاعتن ايجون خالص قيلفش عبادمزدندر (واستبقا الباب) يوسف عليه السلام برهانى كوريجك طوروب بيتك قوسنه مبادرت ايتدى زليخا دخى انك اردنجه كنديكه قيوى طوتوب چيقندن منع ايدو چون اول يوسفه ايردى اردندن كوملكنه ياشوب كندويه چكديكه چقيبه (وقدرت قيصة من در) اول چكسييله يوسفك كوملكن اردندن شق ايتدى ايكيلى طشره چقيچق (والفايسيدها لى الباب) زليخا نك زوجى قطيره قپوقته راست كلدلر كه اول زليخا نك ابن عميله انده اوتورردى كوريجك اندن دهشت ايتدى (قالت ملجاء من اراد باهلك سوا) زليخا ديديكه سنك اهلكه زنا قصد ايدنك جزاسى ندر بعه اول يوسفى قتل ايدو ديو خوف ايدوب ديديكه (الا ان يسجن او عذاب اليم) مكر كه حبس ايديله ويا سوط اوريله يوسف انك مقاله سن ايشيديجك كنديدن تمهتى دفع ايجون (قال هى راودتنى عن نفسى) ديديكه زليخا بنندن فاحشه طلب ايتدى بن ايسه اندن ابا و فرار ايتدم (وشهد شاهد من اهله) زليخا نك اهلندن بر كا كم حكم ايلديكه اول زليخا نك ابن عمى ايدى و بر قوله ابن خالى ايديكه مهده صي ايدى الله تعالى انى انطلاق ايتدى و بر قوله بر رجل حكيم ذا رأى ايدى ديديكه (ان كان قيصة قد من قبل فصدقت وهومن الكاذبين) اكر يوسفك كوملكى او كندن بر تلمش ايسه زليخا صدق ايدر يوسف كاذبلردندر زيرا اول دليلدر كه زليخا نك كنديدن دفع ايدر كن انك او كندن كوملكن بر تلمشدر ويا اول زليخا نك اردنجه سكر تمسندن اتكنه باصوب بر تلمشدر (وان كان قيصة قد من در فكذبت وهومن الصادقين) واكر يوسفك كوملكى آردندن بر تلمش ايسه زليخا كذب ايدر يوسف صا دقلردندر زيرا اول دليلدر كه زليخا نك اردندن انى چكمله كوملكن بر تلمشدر (فلما رأى قيصة قد من در قال انه من كيدكن ان كيدكن عظيم) وقتا كه قطير يوسفك كوملكن اردندن بر تلمش كوردى زليخايه وسارنسايه خطاب ايدوب ديديكه سنك اهلكه زنا قصدن ايدو نك جزاسى ندر ديو قولاك وياو سرك حيله كز دندر سرك حيله كز ايسه قلبه زياده تعلق ايدر ونفسده اثرى شدت اوزره در

اعلم بما فى انفسهم انى اذا لمن الظالمين) بن سزه بنم عندمه الله تعالىنك خزينه لرى واردر ديمزم وبن غيبي ييلورم ديمزم وبن ملكم ديمزم كه بكاسنده بزم كى بشرسن ديوعراض ايدر سزى وسرك كوزلر يكره خو اكرورينوب اراذل ديديككز مؤمنلره الله تعالى خبر ويرم ديمزم كه الله تعالى سزه دنياهه ويرد كندن انلره آخرتده اضعا فى احسان ايدر انلر كفسلر نده صدق

واخلاصدن نه اولديغي الله تعالى بيلور اكرين انلك ظاهرينه كوره اسلامه حكم ايتزم بصورتده بن ظالمردن اولورم
(قال يا نوح قد جادلتنا فاكثرت جدالاتنا فاننا بما تعدنا ان كنت من الصادقين انذر ديديلر كه يانوح بزمه مجادله ومخاصمه ايتدك
وجدالي جوق ودور ودراز ايلدك امدى وعدايلديك ۲۲۲ عذابى بزه كتور اكرين صادقردن ايسك

ديندليكه بوقول اول حكم ايدن حاكك قولندندر بعده قطخير يوسف اقبال ايدوب ديدليكه
(يوسف اهرض عن هذا) يايوسف بوحديشدن اعراض ايدوب كسيده ذكر ايتمكل كه
شايع اوليه وياخود معنى يايوسف اكا اكثرث ايتمكل كه عذرك وبرايتك ظاهر اولدى
(واستغفرى لذنبك انك كنت من الخاطئين) ويازيخا سن ايسه كئا هيكچون الله تعالى به
توبه واستغفار ائك سن كناهه عمد ايديجيلر دنسن ۲۲۳ ديدليكه اشبو يوسف وزليخايه
خطاب دخى اول حاكك قولندندر (وقال نوسة فى المدينة) چون يوسفه زليخانك ذكر
اولنان ماجرا لرى مصر شهرنده شايع اولدى ملكك اتباعندن بش مرأ كه اول حاجب
وساقى وخباز وسبحان وصاحب دواب زوجله ريدى وياخود اشراف مصردن قرق كسندنك
زوجله ريدى ديديلر كه (امرأة العزيز تراود فتبها عن نفسه قد شغفها حبا انا لربها فى ضلال
مبين) عزيزك يعنى قطخيرك زوجسى زليخا غلام كنعانىسى يوسفدن كندويه موافقه طلب
ايدرمش اول غلامك محبى ائك داخل قلبنه كيروب اتى لايقل ايتمش زانى خطاي ظاهرده
كوريرز زيرا كه ائك امثالى اولديغى عفاف وستر حالاتنى ترك ايتمش (فلما سمعت بمكرهن ارسلت
اليهن) چون زليخا اول نساك قول وحدثن ايتدى ۲۲۴ ديدليكه انلك بوقصه بى شايع
ايتلرى زليخا انلره يوسفنى كوستر مسنه قصدلرى حيله ايدى زيرا كه ائك حسن وجالى انلره
وصف اولتمشيدى ديدليكه زليخا انلره سرنى افشاء ايدوب كتم ايدك ديوا صمردلى صكره
انلر اتى افشاء ايتشيدى اندن زليخا بر مآدبه اخذ ايدوب اشراف مصردن قرق مرأ ايله
كندوى تيسر ايدن بش مرأ بى دخى دعوت ايتدى (واعتدت لهن متكئا) وانلرا ييجون
اتكاه اولنور برشى اعداد ايتدى ۲۲۵ ديدليكه اول اتكاه ايله مراد اترجدر وبر قوله هر
شيدنر كه بچاقله كسيلور ۲۲۶ روايت اولنديكه زليخا اول مآدبه بى انواع فرش ووسائد والوان
فواكه واطعمه ايله ترين ايتدى وذكرا اولنان نساى اكاچا غردى (و آت كل واحدة منهن
سكينا) وانلردن هر برينك ايله بر بچاق وبردى تا كه اوكلرينده اولان فواكه و لحومدن
ديلدكلرين بچاقله كسوب اكل ايدلر (وقالت اخرج عليهن) ويوسفه ديدليكه اول نساك
اوزر لرينه چيقه كل ۲۲۷ ديدليكه يوسفك حسنه ناس اوزره فضلى قرق ليله بدرده سائر
نجوم اوزره فضلى كيدير پيغمبر عيسى صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر ليله مرآجده يوسفنى
كوردمكه ليله بدرده قرق بى ايدى ۲۲۸ ديدليكه يوسف عليه السلام مصرك زقاقلرنده بوريديكند
يوزينك ضوق ديوارلرده تالو ايدردى (فلما رأته اكبرته) وقتا كه اول نساى اتى كورديلر
اكاتمظيم وحسندن هيت ايتديلر واكشدت شقارندن حيش كورديلر (وقطن ايديهن)
وفرط دهشترندن اللرنده كى بچاقلر ايله اللرين كسيدلر قبلرى يوسفه مشغول اولمليه جرح
المن حس ايتديلر حق انلردن برجات ائك يوزينه باقلنه جان ويرديلر (وقلن حاش لله ما هذا

قال انما اتاكم به الله ان شاوما
انتم عجزين) نوح عليه السلام
الله تعالى مراد ايدرسد عجله
يا وقتيله سزه عذابى كتورر
سرنى عذابدن عاجز ايديجى
دكلسر ديدى (ولا ينفكم
نصهى ان اردت ان انصح
لكم ان كان الله يريد ان يفويكم
هوربكم واليه ترجعون)
اكر الله تعالى سرنى
اغوا مراد ايدرسه بن سزه
نصح مراد ايتسم دخى نصيحت
سزه قائده ايتز اول الله
تعالى در سرك ربكز
ومتصرفكز ورجوعكز
اكادر كه اعمالكز اوزره
جزا ايدر (ام يقولون افرته
قل ان افرته فعلى اجرامى
وانا برى عما تجرمون) قوم
نوح بووحي نوح بلكه
كندندن سويلدى ديوا فترا
ايديلر يا نوح سن انلره ديكه
اكرين كندمدن دوزوب
الله تعالى ايتدمسه
كناهى بنم اوزرعه دروسرك
بكا فترا اسناد ايله كسب
ايتديككز جرمندن بن
برىم (واوحى الى نوح
انذ ان يؤمن قومك الا من

قد آمن فلا تبش با كانوا يضلون) نوح عليه السلام وحى اولنديكه قومكدن كيسه ايمانده كلز مكرمقدم ايمانده كلنردر (بشرا)
امدى انلك تكذيب واذاسنه عززون اوله ۲۲۹ كه انلره تزول عذاب وقتى كلشدر (واضع الفلك باعينا ووحينا ولا تخاطبني فى الذين
ظلموا انهم مفروقون) يانوح بزم نكاهمز وضعتنى بزم وحيزله برسفينه دوز وكفرله نفسلرينه ظلم ايدنلر حقتده عذاب

دفعيچون بكادعا ايله كه انلر غرق اولتمشده حكم اولتمشدر ۲۳۰ منقولدر كه نوح عليه السلام سفينه به اغاخ طلبنده اولدقه ساج اغاخى
ديكلكم ايله امر اولدى يكرمى سنده يثشوب سفينه بى نيجه بياجقنده متخير ايكن قوش كوكسى كى ياعسنه وحى
كلى ويصنع الفلك وكلامر عليه ۲۳۱ ملاء من قومده سخر وامنه قال ان تسخر وامنا فانا نسخر منكم كاسخرون) كى بى

بشرا) وانك شئ خلقنه الله تعالى قدرتن عجزدن تزيه ايدوب تجيله حاش لله كد بوشر
اوله ديديلر زيرا كه اول جالى بشرده كورمش دكل ايديلر (ان هذا الاملك كريم) بودكل
الاريسى عندنه ملك كريم ائك ملك دكل ايدوكن بيلور كن اكا ملك ديلرى عرف ناسه
بناء ايديكه انلر برانسى حسنله وصف ايتسلر ملكه تشيه ايدلر زيرا كه عندلرنده خلقده
ملكدن اكل واحسن بوقدر (قالت فذلكن الذى لمتنى فيه) اندن زليخا اول نسايه ديديكه
اشبو اول غلام كنعاندر كه كاحجته بكالوم ايتديكز (ولقد راودته عن نفسه فاستعصم) بن ائك
لقاسندن طلب ايدوب اول ايسه بندن امتناع ايدلى (ولئن لم يفعل ما امره لبخين وليكونن
من الصاغرين) اكر اول بنم اكا امر ايتديكم شئ ايتزمه حبسه عقاب اولنور وذللالردن
اولور (قال رب المعجن احب الى مما يدعوننى اليه) يوسف عليه السلام ديديكه يارب سجنده
ساكن اولق بكاسو كويدر انلكه نساى بى كادعوت ايدلر (ولا تنصرف عنى كيدهن اصب
اليهن واكن من الجاهلين) يارب اكر انلك شرنى بندن صرف ايتزمك بن انلره ميل ايدرين
وانلك دعوت ايتديككه متابته جاهلردن اولورين (فاستجاب له ربه فصرف عنه كيدهن)
اويله اولسه رب تعالى يوسف عليه السلام داسنه اجابت ايدوب اندن اول نساك شرنى
صرف ايدلى زيرا كه اول نفسى سجن مشقته توطين ايدوب عصيانى متغين اولان لذت اوزره اتى
ايتار ايتدى (انه هو السميع العليم) اول الله تعالى اكا التجا ايدنلر داسن ايشيدر وانلره صالح
اولان احوالى بيلور (ثم بدالهم من بعد ما رآوا الايات ليحجنه حق حين) بعده قطخير واصحابنه
راى ظاهر اولديكه يوسفك برائته دلالت ايدر شواهدكور دكلرنندن صكره كه اول قدقيص
وكلام طفل ونساك يدلرين قطع ايتلرى ويوسفك انلردن استعصاميدر ناسك مقالسى كسلنجيه
برمدت اتى سجنده حبس ايدلر ۲۳۲ روايت اولنديكه زليخا زوجنه ديديكه اشبو غلام كنعانى
بنى ناس ايتدمه رسوا ايتكده در ايكيدن خالى دكل يابكاذن ويركه چيقوب ناسه اعتذار ايدم
ويا اتى حبس ايتكه اندن استراحت ايدم زوجى دخى اتى يدى بيل وياش بيل حبس ايتدى
۲۳۳ ديدليكه الله تعالى ائك اتى حبسه ارادى مرأ به همى زله سنه جزا اولسون ايجون ايدى
(ودخل معه السجن فتيان) ويوسفه بيله ملك ريان بن الوليدك ايكى غلامى دخى سجنده داخل
اولديكه ائك برى ساقيسى وبرى خبازى ايدى شول سيدنكه اهل مصر ملك ريانك هلاكن
قصدايدوب اول ايكيسنه مال كشير وعد ايتديلر كه ائك شراب وطعامنه زهر قاتلر ايكيسى
دخى اكا اجابت ايتدكلرنده نصكره ساقى نكل ايتدى وخباز رشوق آلوب ملكك طعامنه
زهرى قاندى وقتا ايكيسى ملك قتته طعام وشراب احضار ايتديلر ساقى ملكه ديديكه طعامدن
يكل كه اول زهر ليدر وخباز ديديكه شرابدن ايتكمكل كه اول زهر ليدر ملك ساقى به امر
ايتدى ايمدى شرابدن ايتكمكل ايجوب ضرر ايتدى بعده خبازه ايتدى ايمدى سندخى طعامدن

وبهايمى اشغى طبقه به وضع ايدوب بونلر كنظام واطمانه مشغول ايكن (حقى اذا جاء امرنا وفار التور قلنا اجل فيها من كل
زوجين اثنين واهلك الا من سبق عليه القول ومن امن وما آمن معه الا قليل) ناكه بزم امر بزم كلكده وتنوردن صوفايينوب
فشقرده ۲۳۴ اول نور حو ارضى الله عنها ائك پشورديكى طاشدن ياعه برنور ايدى ديو منقولدر ۲۳۵ بزم نوح عليه

السلامه امر ايتدگه انتفاع اولنور حيوانا نك هر جنسندن ار ككلو و ديشو لور رچفت حيوان اول سفينه به وضع ايله واهل و عيالكي دخی وضع ايله الاشونلری قومه كه اوزر لر ينه غرق قولى سبقت ايتمشدر انلر اوغلى كنعان و مرأسى و اعلاه در كه كافر لر ايدى و سكايمان ايدنلری وضع ايله حالبو كه اكا ۲۲۴ ایمان ايدنلر آز كيمه ايدى و سرويدير كه

يكل اول ايسه انندن اباه ايتدى انندن ملك امرايلى ايكيسى دخی حبس اولندى و يوسف عليه السلام سجنه كيرديكى و قدن علنى نشر ايدر واهل سجنك رؤيالرين تعبير ايدردى اول ساقى و خباز اتفاق ايتديلر كه يوسف تعبير رؤياده تجربه ايدلر رؤياده برشى كور ممشكن شويله كوردك ديديلر بر قوم ايتدى حقيقتده انلر رؤيا كوروب مهموم اولديلر يوسف عليه السلام انلره نه كور ديكز دپوسوال ايتديكنده (قال احدهما انى ارانى اعصر خرا) اول ايكيسنك برى يعنى ساقى ديديكه مناعده كوردمكه برستانده اعشبن براوزم كوتوكندن اوج صالقم قوياردم الله انى ملكك كاسه سنده صيقوب اكا ايجوردم (وقال الآخرانى ارانى اجل فوق رأسى خيرا تأكل الطير منه) واول برسى يعنى خباز ديديكى بندخى مناعده كوردمكه باشم اوستنده اوج سله خبز والوان اطعمه كتور مشن قوشلر اوشوب انندن یرمش (بنشأ بتأويله اناريك من المحسنين) هر برى مرز رؤيا منك تعبيرن خبر وركل زيرا بزنى رؤيا تعبيرن كوزل بيلور كوررز وياخود سجن احسان ايدنلردن كوررز زيرا چنان سجنده برى مريض اولسه انى عيادت واسره قيام ايدردى و برينك مكافى ضيق اولسه كيكشدر دى و برى بر شينه محتاج اولسه انكچون اهل سجنندن دراهم جمع ايدوب انى كآلورردى و مع هذا عبادته جالشور و كچه لرده نمازه قائم اولوردى ديديكه اول سجنه داخل اولديشده بر قوبى بولديكه بالارى شديد ورجارى منقطع و حزنلری طويل اولمشدى انلره يسره تشير ايدوب صبرايدك كه الله تعاليدن سزه اجر ايرر دپوتسليله ايلردى هر برى اكاحيت ايدوب بارك الله اى يكت نه كوزل يوزلو و طاتلى سوزلو و ايوخويل اولورسن جوابكده سزه سرور و راحت ايركوررسن سزه بيلدر كه نه و صفلو كسه سن ديديكه بن يوسف صنى الله بن يعقوب بن ذبيح الله اسحاق بن خليل الله ابراهيم بن سجنك عاملى اكا ايتدى اى يكت اكر قادر اولسم سنى صالورردم لكن سجنك بيوتندن ديديكك مكانده اولفل چون ساقى و خباز اكار رؤيالرين ذكر ايتديلر تعبيرندن امتناع ايدوب اظهار معجزه به و توحيد دعوتده تحويل ايتدى زيرا انك بريند مكروه اصابتن تأمل ايتدى (قال لا يأتىكم طعام ترزقانه الا بأتىكم بتأويله قبل ان يأتىكم) و ديديكه شول طعامكه سزه اولريكزدن كلور انك سزه لوننى و قدرنى و كله جك وقتى سزه كلزدن اول خبر و برهم و اكرانى رؤياده كورر سكر انك مألن بلديره بن تا كه اول معجزه ايله انلری توحيد و دنيوره و شر كدن كچوره ديديلر كه بو عرافلر و كاهنلر علميدر سكا قندن حاصل اولدى (ذلكم اما علمى ربى) ديديكه اشو علم بكار بم جل شانه نك تعليم ايتديكى علوم مندر (انى تركت ملة قوم لا يؤمنون بالله وهم بالآخرة هم كافرون) بن ترك ايتمشن شول قومك ملت كد الله تعالينك وحدانيته ايمان كتور منلر و بحث و حسابى انكار ايدلر (و اتبعت ملة آباءى ابراهيم واسحاق ويعقوب) و آباءم ابراهيم واسحاق ويعقوب ملتة اتباع ايتمشن (ما كان لنا ان نشرك بالله من شئ) سزه لايق

سفينه كيرن انسان تمش ايكى كيمه كه نصفى ار كك نصفى نسوان و نوح عليه السلامك زوجة مؤمنه سيله و اوغلى سام و حام و يافث و وزوجد لر يله سكر جمعا مسكان كسى ايديلر حق تعالى حيوانا نك يانده جمع ايدوب انلردن قننى نوعه النى اوزاتسه صاغ الله ار ككى وصول الله ديشى كلوب سفينه به وضع ايدر دى (وقال اركبوا فيها بسم الله عبقرها و مرسيها ان ربي لفتور رحيم) نوح عليه السلام سفينه به كبره جكلره الله تعالينك اسميله كبرك كه انك بورعى و طور مى انك اراديله در ربم تعالى مؤمنلری مغفرت ايديجى و مرجيله بلاى طوفانندن نجات و بر يچيدر ديدى ديديكه نوح عليه السلام سفينه به بسم اللهله يوريدر و بسم الله ايله طور درردى (وهى تجري بهم فى موج كالجبال و نادى نوح ابنه و كان فى معزل يابى اركب معنولا

تكن مع الكافرين) و اول سفينه طاغر كى طالنه لرده انلری كتوردى و نوح عليه السلام اوغلى كنعانه ندا ايلديكه (اولمز آبرو بر حمله ايدى اى اوغلم مسلمان اول بخله كل سفينه به سوار اول كافر لر له اوله كه هلاك اولورسن) قال ساوى الى جبل يعصنى من الماء قال لعاصم اليوم من امر الله الامس رحم و حال بينهما الموج فكان من المفرقين) كنعان جوابنده براولو

طاغره صغورمكه بنى غرقدن محافظه ايدرديدى نوح عليه السلام ديديكه بوشونده الله تعالينك عذابى اولان غرقدن قوتاريجى بوقدر مكر الله تعالى ايمان توفيقيله رحمت ايتمش اوله اول حالده پدرله يسر بيننده موج طوفان حائل اولوب كنعان غرق اولنلردن اولدى ۲۲۵ (وقيل يا ارض ابلى ماءك وياسماء اقلنى وغيض الماء وقضى الامر

واستوت على الجودى و قيل بعدا للقوم الظالمين) اى ارض صوبيكى يوت و اى سما صوبيكى طوت ديتلدى و صوا اكيلدى وحق تعالينك حكى اولان غرق اشرار و نجات ابرار قضا اولندى و سفينه جبل جودى اوزره قرار ايتدى كه اول موصل قربنده بر جزيره جيلدر قوم ظالمين ايجون بعد و هلاك اولسون ديتلدى و منقولدر كه نوح عليه السلام رجب شريفك اوننده كى به بندى و تمام النى ماء صوا اوزرنده اولوب محرمك اوننجى كونى زمينى بولديلر نوح عليه السلام و سفينه ده اولنلر تشكرا اولكونى صائم اولديلر (و نادى نوح ربه فقال رب انى من اهل و ان وعدك الحق و انت احكم الحاكمين) نوح عليه السلام ريسه نياز ايدوب ياربى اوغلم كنعان بنم اهل مندر و سن وعد ايتمشيدك كه بنى

واهلنى غرق ايتيمسن (بيان) (ثانى) (۲۹) و سنك وعدك حقدر و سن حاكمك احكمين ديدى ديتلديكه نوح عليه السلام اوغلك كفرنندن خبرى يوعيدى اكر بيلدى و لا تخاطبنى فى الذين ظلموا كلام شريفى و ارايكن سؤال ايتزدى (قال يا نوح انه ليس من اهلك انه عمل غير صالح فلا تسئلن ما ليس لك به علم انى اعطتك ان

تكون من الجاهلين) الله تعالى بانوح اول سنك اهلكدن دكدر زيرا اول صالح اوليان غمده در سنك چون آنده علم اوليان شيدن سوال ائمه سني جاهلردن اولمقدن منع ايدرم بيوردي (قال رب اني اعوذ بك ان اسئلك ماليس لي به علم والاتقولي ونرحني اكن من الخاسرين) نوح عليه **﴿ ٢٢٦ ﴾** السلام يارب بوندنصره بنم علم اوليان

شيشي سوال ايتمكدن سكا سنين) اويله اولسه يوسف عليه السلام اكثر مفسرين قولي اوزره سجنده اندن اول بش بيل مكشدنصره يدي بيل دخي مكش ايتدي مالك بن دينار ايدروقتا كه يوسف عليه السلام ساق يه بن سيدك قتده ذكر ايت ديدى اكاد يئديكه يايوسف بندن غيرى وكيلي ايدندك ايمدى سجنده حبسكي طويل ايدمن يوسف عليه السلام آغايوب ديديكه يارب كثر بلوانن قلبه قسوت اربوب اول كدني سويلشن **﴿ ٢٢٧ ﴾** حسن ايدر يوسف عليه السلام سجنده ايكن جبريل عليه السلام اكايوب ديديكه رب تعالى سكا سلام ايدوب ديركه بندن اوتايوب آدميلردن شفاعتي طلب ايتدك عزتم حقييون سني سجنده بضع سنين حبس ايدم يوسف عليه السلام ايتدي انكلك اول بندن راضى اولورمى ديديكه نم يوسف عليه السلام ايتدي اويله اولسه حبسه مبالا اتيمزن وقتا كه يوسف عليه السلام سجندن خروجي وقتي ايرشدي ملك ريان بررؤياي عجيبه كوردى (وقال الملك اني اري سبع بقرات سمان يأكلهن سبع عجاف وسبع سنبلات خضرا خرابسات) ملك ريان ديديكه منامده كوردمكه بچردن يدي بقره سمينه چيقدى انك عقبنجه يدي بقره عفاء دخي چيقوب اول سميندرك جيمين بوندى انلردن هيچ برار كورلمدى اول عفا لردن دخي هيچ برشي ظاهر اولمى بعده كوردمكه يدي بشل سنبله كه حبله لى منقده اولمى و يدي سنبله يابسه كه استحصاد اولمش ايتدي اول يابس اولان سنبله لى بشل سنبله لى اوزره اتوا و غلبه ايتدي حتى كه اول بشلردن برشي قايوب كتدى اندن سحره وكهنه ومعبين جمع ايدوب ديديكه (يا ايها الملا أفنوني في رؤياي ان كنتم للرؤيا تعبرون) يا اشراف قوم بكا اشورؤياي تمير ايدك اكر رؤيا تميرنده عالم رايسه كز (قالوا اضناك احلام وما نحن بتأويل الاحلام بل امنين) ديديلر كه بواخلاط احلام مشبهة التأويلر زايه انك تأويلن بيلوردكلرز (وقال الذي نجا منهما وادكر بعدا انا انبئكم بتأويله فارسلون) اول ايكي صاحب سجندن قتلدن نجات بولانكه ساقيدر يدي بيلدنصره بن سيدك ملك قتده ذكر ايت ديو يوسفك قولتي تذكر ايدوب ديديكه اي ملك بن سزه بورؤياك تأويلن بيلور ركسي خبرو يه يئكه سجنده برر جل وارد كر رؤيا تعبيرن ايدر بنى اكا كوندرك كه اتى اندن سوال ايدوب سزه خبر كتوره بن ملك دخي نم ديووب اتى اكا كوندردى چون ساقى اكاواردى وبونجه بيلدنبرو اتى ملك قاتده ذكر ايتديكي شيطانك اناسيله ايدوكنى اعتذار دنصره ملكك رؤيا سن ذكر ايدوب ديديكه (يوسف ايها الصديق أفناتني سبع بقرات سمان يأكلهن سبع عجاف وسبع سنبلات خضرا خرابسات) يايوسف صديق بزه خبرو بر شول رؤيا تأويلدندك يدي بقره سمانى يدي بقره عجاف اكل ايتدي ويدي بشل سنبله كه يدي يابس سنبله ده مغلوب اولوب ايتدي (لعل أرجع الى الناس لعلهم يعلمون) تا كه ملك واحسانه ويا اهل مصره رجوع ايدوب انك تأويلن بيله لر ويا علمده سنك فضل ومكان بيله لر (قال تزرعون سبع سنين دأبا) يوسف عليه السلام ديديكه اما اول بقرات

كه سكا اتى **﴿ ٢٢٨ ﴾** جبريل عليه السلام واسطه سيله وحى ايدرز بوندن مقدم اتى سن وقومك بيلمز ديكر (سمان) قومكدن كلن اذيت و تبليغ رسالته اولان مشقته نوح عليه السلام كي صبر ايله دنيا ده ظفر آخرته ثواب عاقبت متقيل ايجوندر (والى عاد اخاهم هود قال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره ان اتم الا مفترون) قوم عاد له سبه قرداشلى

مغفورم اكر بنى مغفرت وعفو كه رحمت ايترسك بن زمانكار دن اولورم ديدى (قبل يانوح ابط سلام منا وبركات عليك وعلى امم ممن معك وامم سنعتهم ثم عيسى منا عذاب اليم) اكاد يئديكه يانوح بزدن سلامتله سفينه دن زول ايله ولسلكه بركت اولوب آدم ناني اوله سن وسفينه ده سنكله بيله اولان مؤمنرك ذريتارنده دخي خير وزياده لك ثابت اوله وانلردن امتلر اولور كه بز اتلرى دنيا ده كافر اولدقلى حالده كچنر روبرو صكره آخرنده بزدن انلره عذاب اليم واقع اولور **﴿ ٢٢٩ ﴾** ديدليكه انلر كه مراد هود و صالح و لوط وشعيب عليه السلام قوملردير (تلك من انباء الغيب نوحيها اليك ما كنت تعلمها انت ولا قومك من قبل هذا فاصبر ان العاقبة للمتقين) بوقصه نوح عليه السلام اخبار غيبه ندر

هود عليه السلام رسول كوندردك اول انلره ديديكه اي قوم الله تعالى به عبادت ايدك كه اندن غيرى الهكر يوقدر سرك اكا شريك كتورمكز انجق كذب وافتذار (يا قوم لا اسئلكم عليه اجرا ان اجري الاعلى الذى فطرني افلا تعقلون) اي قوم تبليغ رسالتم اوزره **﴿ ٢٣٠ ﴾** سزدن اجرا ستم بنم اجرتم انجق بنى خلق ايدن الله تعالى انك عهدده سنده

سمان و سنبلات خضر خصب و وسعت بيلردير و بقرات عجاف و سنبلات يابسه قحط و شدت بيلردير ايمدى يدي بيل عادتكز اوزره زراعت ايدك (فاحصدم فذروه في سنبله الا قليلا مما تأكلون) بعده زرعدن بچديككزي سنبله سنده آلبوكز اتى سوس يكله افساد ايتدك الا اندن اكله احتياجكز دكويي دوس ايدك انلره امر ايدليكه انك اكز يني حفظ ايدوب حاجت دكوسين بيله لر (ثم يأتي من بعد ذلك سبع شداد يأكلن ما قدمتم لهن الا قليلا مما تحصنون) بعده اول خصب وسعت اوزره كي يدي بيل كچد كنصره قحط و شدت اوزره يدي بيل كلوب افناه واهلاك ايديه شول طعاميكه خصب بيلارنده انكچون اعداد وادخار ايتشديكز الا زشينكه بذر ايجون اتى احراز وادخار ايدرسز ورؤيا تأويلنى اتمان دنصره انلره بشير ايدوب ديديكه (ثم يأتي من بعد ذلك عام فيه يغاث الناس وفيه يعصرون) اول قحط دنصره بريل كه كه انده يغورلر ياغوب كثر رزقه ايره لر وعنب وزيتون وسمسم صيقوب عصير و زيت ودهنه نفعله لر (وقال الملك اسئوني به) وقتا كه ساقى ملكه رجوع ايدوب رؤياي تأويلن يوسف عليه السلام ايدن ايتشديكي منوال اوزره ملكه خبرو يردى ملك بكا اتى كتورك ديدى (فلما جاءه الرسول قال ارجع الى ربك فاسأله ما بال النسوة اللاتي قطعن ايديهن ان ربي بكيدهن عليم) وقتا كه يوسف عليه السلامه ملكك رسولى كلوب اتى ملك قاتنه چاغردى انكلك كتمكدن امتناع ايدوب رسوله ديديكه ملكه واروب ديكلك سوال ايتسون شول نسويه كه مأدبه ده اوتورلر ايكن اللز كنديلر انلره نه حالت ايرديكه اتى ايتديلر رجم جل شانه انلر كيدنه علميدر شول وقتن كه انلر بكا مولانكه اطاعت ايت ديشلردى يوسف عليه السلامك اجابت اوزره اول نسوه سؤالي وكتديتك فخص حالتى تقديمي انكچون ايديكه انكلك برائت ساحسى ظاهر اوله و سجنون اولمى ظلمه ايديكى بيلنوب حاسدك انك امرى تعيجه چاره سى قالمه اشبو دليلر كه مؤمن نهمت مواقفه وقوعدن صاقت وكتدنن نفيه اجتهد ايديه (قال ما خطبك ان اذراودن يوسف عن نفسه) اويله اولسه ملك اول نسويه قاتنه احضار ايدوب ديديكه سرك امر وشانكز نفايدى شول وقتي كه يوسفك نفسدن سراوده ايتديكز (قلن حاش لله ما علمنا عليه من سوء) اول نسوه يوسفك برائته اعتراف وعفته تعجب و ذندن تنزيه ايدوب ديديلر كه حاش لله بزانده ذنب و خيانتدن برشي بيلرز (قالت امرأة العزيز انك اخصص الحق ان اراودته عن نفسه وانك من الصادقين) زليخا ايتدى الان حق ظاهر اولدى بن انك نفسدن سراوده ايتدم حالو كه اول صادق لردنر يوسف عليه السلام انك اعترافن ايتديك (ذلك ليعلم اني لم اخنه بالغيث وان الله لا يهدي الكافرين) بنم ملكك رسولن ردم انكچون ايديكه عزيز انك ظهر غيبتدن بن اكا خيانت ايتديكى بيله والله تعالى خاشرك كيدنى تحقيق و تسديد ايتديكى متيقن اوله **﴿ ٢٣١ ﴾** يوسف عليه السلام بومقاله يي ديجك جبرائيل عليه السلام اكاديدى اكا همت ايتديككه دخي ايتدكي اويله اولسه

صحنه دلالت ايدر رجسته كلك و سنك قولك بزاله لر مذك عبادتى ترك ايديجي دكلرز و سكايمان ايديجيلردن دخي دكلز (ان تقول الا اعتريك بعض الهسا بسوء قال اني اشهد الله واشهدوا اني برى عما تتركون من دونه فكيدوني جميعا ثم لا تنظرون) بزه سكا انجق اتى ديرزكه بعض آله سزه سبك سيله سكا سوء حال كلوب هذيان

سویله اولدک هود علیه السلام انله دیدیکه بن نفسه الله تعالی بی اشاء ایدرم سز دخی شاهد اولک که الله تعالی دن
غیری اشراک ایتدیککز اصنامدن بری یم امدی سز واصنامکز جیما هلاکه قصد ایدک بوندنصره بکا مهلت
ویرمیک **۲۲۸** منقولدرکه هود علیه السلام جلّه معجزاتندندرکه **۲۲۸** اویله قوتلو آدمیره بو جوابی وروب

ایچیلرنده یالکز کزردی
برضرر ایدمه مدیلر (انی
توکت علی الله ربی وربکم
ما من دابة الا هو اخذ
بناصيتها ان ربی علی صراط
مستقیم) بنم وسرک ریکز
اولان الله تعالی له اعتقاد
وتوکل ایتدم **۲۲۹** که جلّه
وسمکزی صرف ایتسه کز
بکاضر ایتکه قادر دکلسر **۲۳۰**
هیچ بر حیوان یوقدر الا الله
تعالی انک ناصیه سی اخذ
ایدیچیدر **۲۳۱** یعنی جلّه بی
دیلدیکی اوزره تصرف مالک
وقادر در **۲۳۲** بنم ربم جل
شانه حق وعدل طریق
اوزره در **۲۳۳** عندنده توکل
واعتصام ضایع اولمز **۲۳۴**
(فان تولوا فقد ابلتکم ما
ارسلت به الیکم ویستخلف
ربی قوم غیرکم ولا تضرونه
شیئا ان ربی علی کل شیء
حفیظ) اکرسز ایماندن
اعراض ایدرسکزر ارسال
اولندیغم وحي بکواجب
اولدینی وجهله بر موجب
حجبت سزه تبلیغ ایلدم **۲۳۵** بو
اعراضکزرله ربم تعالی سزی
هلاک ایدوب **۲۳۶** ریکزه بر

غیری قومی بدل ایدرسرک قبول حقندن اعراضکزا کا هیچ ضرر ویرمیز تحقیق ربم جل شانه کلی شیشه **۲۳۷** یعنی جلّه نلک (بیله)
افعال واقوال واحوائه **۲۳۸** نکمسان و مجازاتی ادا ایدیچیدر (ولما جاء امرنا نجیناهودا والذین امنوا معه برجة
مناو نجیناهم من عذاب غلیظ) وقتا که بزم عذاب امریمز کلدی هود علیه السلام وانکله بیله اولان مؤمنلری رجتمزله قورتاردق

وعذاب غلیظندن دخی نجات ویردک **۲۳۹** اول عذاب غلیظ باد سموم ایدیکه کافرلرک بو رنلرندن کروب دبرلرندن چیقوب
اعضالربنی پاره پاره ایدردی (وتلك عاد جحدوا بايات ربهم وعصوا رسله واتبعوا امر کل جبار عنید) احقافنده اثرلری
کورینان عاد قبیله سیکه رب تعالی نلک **۲۴۰** آیتربنی انکار ایتدیلر ورسولاری هود علیه السلامه عاصی اولدیلر

بیله **۲۴۱** ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عزلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه الله تعالی قرنلش
یوسفه رحت ایدمه اکر اول ملکه بنی خزائن ارض اوزره تسلیط ایتدیش اولسه ملک
ساعتنده انی اول علیه عامل ایدردی لکن اولانی طلب ایتدیکچون برسته انی تأخیر ایتدی ملک
ایله بیله بنتده اقامت ایتدی **۲۴۲** ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یوسف علیه السلام امارتی
طلب ایتدیکی کوندن برسته تمام اولیجق ملک اکاتاج کیدردی وقلین قوشاندی وانکچون
التونندن دوزلش انواع جواهرله بزنلش برسریر قوردردیکه انک طولی اوتوز ذراع وعرضی
اون ذراع ایدی و دیا وحریردن انده درلو فراشر دوشدی و یوسف علیه السلام اکا
چیتوب جلوس ایتدی وامر اواریاب سلطنت اکا کلوب انقیاد ایتدیلر و ملک ریان چکیلوب
جیع اموری اول تهه ایتدی (وكذلك مکنا لیوسف فی الارض) اشبونک کبی یوسفی ارض
مصرده تمکین ایتدک (یتبوء منها حیث یشاء) انک بلادندن دیلدیکی مکانه نزول ایدر
وانده دیلدوکن ایشار (نصیب برجتا من نشاء) دیلدیکمز کسه بی بز حمتزه ایرکوررز
(ولا تضیع اجر المحسن) واحسان اهلنک اجرنی ضایع ایتمز بلکه عاجله و آجلده توفیه
ایدرز (ولا اجر الاخرة خیر للذین آمنوا وكانوا یتقون) اخرت اجری خیرلودر شونلره
کیم مؤمن اولوب شرکدن ماقنورلر وقتا که یوسف علیه السلام مصر مالیکنه مطمئن اولدی
قحط ییلارینه طامادخار یچون مخازن و حصون بنا ایتدی وطعامی جمع ایدوب انلره قودی ومعروف
اوزره اتفاق ایدوب حتی که خصب ییلاری حلول و قحط ییلاری دخول ایتدی قحط ییلارینک ابتدای
دخول ایدیکجک برکجه نلک نصفنده ملک آجیقوب یوسف علیه السلام حضرت تریندخبر ویردی
ویوسف علیه السلام دیدیکه اشته قحطک اوانی کلوب ایردی انک اولکی نیلنده ناس طماعی
دراهم و دنانیر ایله آلدیلر حتی که ناسه اندن برشی قالمیوب جیبی یوسف علیه السلام قبضه
کیردی ایتکچی بیله حلی وجوا هر ایله آلدیلر حتی که ناس بدنده اندن دخی برشی قالمدی
اوچنجی بیله مواشی ودواب ایله دردنجی بیله عید و امالیه بشیمی بیله ضیاع و عقارات
التنجی بیله اولاد ایله ینجی بیله رقابله آلدیلر حتی ناس بدنده نقود وجواهر ومواشی
وعقارات و مالیک قالمدیفتدن ماعدا اولادلری و کندیلری یوسف علیه السلامه عید اولدیلر
حتی که ناس بونک کبی اجل واعظم ملک کورلیوبدر دیدیلر اندن یوسف علیه السلام ملکه
ایتدی ربم جل شانه نلک صمیم کوردکی بکایچه انعام ایتدی اندن ای ملک رأیک ندر بکاسویکل
ملک دیدیکه بوسکا نابمز دیلدیکک ایلکل یوسف علیه السلام ایتدی الله تعالی بی وسنی اشاء
ایدرمکه اهل مصرک جیم الله تعالی نلک رضا یچون آزاد ایتدم و املاک لرین کیر و کندیلره رد
ایتدم **۲۴۳** روایت اولندیکه یوسف علیه السلام اول قحط زمانده قارن طوبورمدی ارض
مصرک خزائن یدکده ایکن سن آج اولغه سبب ندر دینلده قور قارمکه قارنم طوبور رسم

اجابت ایدیچیدر (قالوا یا صالح قد کنت فینا مرجوا قبل هذا انتهینان نعیدما یعبداؤنا و انانی شک معاندعونا الیه صریب)
انلر دیدیلر که یا صالح بوندن مقدم یتنیزده سندن رشود سداد امید ایدوب **۲۴۴** امور مرزده مستشار و دینمزله متدین اولمکی ایتدک
بو کلاملریکی ایشیدوب امیدمزی قطع ایتدک **۲۴۵** سن بزی بابالرمزک عبادت ایتدیکی الهیه عبادندن نهی می ایدرسن

تحقیق سن نری دعوت ایتدیگک توجیددن بز شک وریده ز (قال یاقوم ارایتم ان کنت علی بنه من ربی واتینی منه رجة فن یصرنی من الله ان عصيته فایزدونی غیر تخیر) صالح علیه السلام دیدیکه یاقوم بکا خبر ویرک که ربم تعالی بکا حجت روشن و پیغمبرک ویرمشکن اگر بن تبلیغ رسالت و سزی ۲۳۰ حقه دعوت ایتدیوب کاغصی اولورسم بنی

آچاری اونودم دیوعدرنوردی و ملکک طباخارینه اسرا تشیدیکه ملکک غداسین نصف نهاده ویرلردی تا که اولدخی آخلق طعمی ذوق ایدوب آچاری اونو تمییدی من بعد ملوک اندن عادت قالدیکه غدالین نصف نهاده تأخیر ایدیلر ۲۳۱ روایت اولدیکه قحط بلاد شام و ارض کنعانه دخی عام اولوب هر طرفدن طعام ایچون یوسف علیه السلامه کلدیلر اول ایسه ناس بینه تقسیط ایچون اکا کلن کسته ندکو عظیم اولد بر دوه یو کندن زیاده ذخیره ویرمزدی و ناسه ایریشن قحط یعقوب علیه السلامه دخی ایریشدی بنیامینی آلیقیوب سائر اون اوغلنی طعام کتورمکیچون یوسف علیه السلامه کوندریکه انرا اول وقتده ارض فلسطیندن عربانندن اولوب اهل بادیه ایدیلر ابل و شاته معیشت ایدر ایدیلر ۲۳۲ یعقوب علیه السلام انلره دیدیکه ای اوغلر بکا خبر ایردیکه مصرک حالامکی بر رجل صالح اولوب ناسه طعام بیع ایدر اعش حاضرلک که اکا کیده سز کسافز ایچون اندن طعام اشترایده سز نم دیوب یوله کیردیلر حتی که مصره ایردیلر (وجاء اخوة يوسف فدخلوا علیه ففرغهم وهم له منکرون) اخوة یوسف یوسفه کلوب کیردیلر اول انلری بیلوب انلریسه انی ییلزدیلر ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر انلرانی قیویه بر اقد قلدن اول وقتد دکن اراده قرق بیل چکشدی اوله اوله انلرک انی بیلدکری طول عهد و اندن مفارقتاری سن حدائنده اولوب انی نیسانلر ایچون ایدی ویا انک حالی بعید اولد ایچون شول حالته کیم اندن مفارقت ایتدیلردی و یا هیبت و یا استعظامدن انی صورت و حلیه سنه قلت تأملری ویا انی هلاک اولدی توهملر ایچون ایدی و قتا که یوسف علیه السلام انلره نظر ایدوب انلر اکالسان عبریجه سویلدیلر یوسف علیه السلام انلره دیدیکه بکا خبر ویرک که سز نه حالو کثیرلر سز بودیاردنه ایشلر سزین سزک شانکره منکرین زیرا که برلسان غریبه سویلر سز احتمالدر که جواسیس اوله سز بلاد مزک عیون بیلکه کلد سز دیدیلر که لاوالله بز جواسیس دکلر بلکه جیممز بریادن قنداشلر ز بابامز ایسه انباء اللمدن یعقوب دینور بر بر صدق در ارض شامده مقیم غم و ایل اربابیز جهد و قحطه ایر دیکمزدن کیشر که سندن طعام اشترایده وز اندن کبر و مکانه کیده وز دیدیکه سز لر ندکو قنداشلر سز دیدیلر که اون ایکی قنداش ایدک بر عیز بابامز قی سوکلو ایدی زمه بریده کیدوب انده هلاک اولدی و بر عیز دخی انکله انا بر قنداش اولدیندن بابامز حالا انی قنده آلیقودیکه انکله کندوی تسلید ایده یوسف علیه السلام دیدیکه قولکرده صاعقلر ایدیککری نیجه بیللم دیدیلر که نری بودیاردنه بیلور یوقدرنه چاره ایدلم دیدیکه ایدی بریکر بنم قنده رهن قالسون ویا اکر قنده قلان قنداشکری کتورک کلسون تا که صدکری بیل و سزه حسن جزا رقیل اوله اولد ارالرنده قرعه شمعون اوزره واقع اولیچ یوسف قنده انی الیقیوب کتدیلر (ولما جهزهم بمهازهم) و قتا که یوسف علیه السلام انلرک هر برینه بر دوه یوکی طعام ویردی

عذاب اللمدن کیم قورتر سز بکا خسراندن غیر برشی آتزم سز (و یاقوم هذه ناقة الله لكم آية فذروها تاكل في ارض الله ولا تمسوها بسوء فإخذكم عذاب قريب) و دیدیکه یاقوم بونا فة الله بنم بونعه سزه علامتدر انی حاله براغک که الله تعالی انک برنده اوله سون واکا قالق ایله طوقمیسک که عقبنه سزی عذاب اخذ ایدوب مهلت ویرمز (فمقروها فقال تمسوها في داركم ثلثة ايام ذلك وعد غير مكذوب) اول دوه یو سکرلیوب قتل ایدیلر صالح علیه السلام انلره دیدیکه خانه لریک زده اوچکون یاشر سکر چار شنبه و پنچشنبه و جمعه کونی عذابک کور ۲۳۳ بوو عذکذب اولور دکلر مرویدر که یوزلری چار شنبه صاری پنچشنبه قرمز جمعه سیاه اولوب جمعه ایرتسی عذاب نازل اولدی بو عقر قصه سنک تفصیلی سورة قمره کور

انشاء الله تعالی (فلما جاء امرنا نجينا صالحا والذين آمنوا معه برحمة منا ومن خزي يومئذ ان ربك هو القوي) (سفر العزيز) و قتا که زم عذاب امرم کلدی صالح علیه السلامی و انکله بیله اولان مؤمنلری عندمزدن رحمتله اول عذابدن و اولیکونک رسوا یلغدن خلاص ایتدک تحقیق سنک ربک عذابنده قوی و دشمنلرینه ظالمدر

(واخذ الله بن ظلموا الصبحة فاصبحوا في دياهم جائين) کفرله نفسلرینه ظلم ایدیلری جبرائیل علیه السلامک صبحه سی اخذ ایدوب قیلری باره لنوب خانه لرنده بیقیلوب هلاک اولدیلر (کان لم يغوافيها الا ان نمود کفروا ربهم الا بمدال نمود) کوباهیج خانه لرنده ۲۳۱ یوق کی اولدیلر اکاه اولک که قوم نمود ربلی بنی انکارله کافر اولدیلر

اکاه اولک که الله تعالی انک سفر حوایجن دخی انلره بتوردی ویا بالری قنده قلان قنداشلر ایچون دخی بر یوک طعام استدیلر ویردی (قال اشونی باخ لکم من ابيکم) و اول بابا بر قنداشکری بکا کتورک دیدی که اول بنیامیندر (الانزون انی اوفی الکیل) کورم سیز که بن کیلی اتمام ایدوب ناسک حقندن برشی نقص ایتمزین و سزه بر یوک طعام زیاده ویررن و منزلکره اکرام و سزه در لوا تمام قیلورن (و انا خیر المنزلین) و بن ضیافت ایدنلرک خیرلوسین (فان لم تأتونی به فلا کیل لکم عندی ولا تقریون) واکرانی بکا کتورم سز کیم عندمده سزه کیل اید جک طعام اولمز بکا قریب اولمز و دیار عده کیرمکز (قالوا سزاود عنه اياه وانا لفاعلون) دیدیلر که انی باباسندن طلبده اجتهاد ایدلم زه امر ایتدیکیکی توایسرایدهلم (وقال لفتیانہ اجعلوا بضاعتهم فی رحالهم) طعام کیلنه مختص اولان غلامنده دیدیکه انلرک طعام شرایچون ویردکری بضاعتلریکه نعال وادم ایدی انلرک خبری یو عیکن و عالرینه قویدر (لعلهم یعرفونها اذا انقلبوا الی اهلهم لعلهم يرجعون) تا که اول بضاعتلری ردینک حقنی بیلر لچانکه اهلرینه واروب و عالرین فتح ایدرلر امیددر که انی بیللری کیرو کلرینه داعی اوله ۲۳۲ دینلدیکه یوسف علیه السلام اول صنبی اب و اخوه سندن طعام ایچون عن المنفی لؤم کوردی حالبوکه انلرکا محتاج ایدیلر اول اجلدن انی انلره یلزلرایکن ردایتدی و یا خود خوف ایتدیکه باباسنک انلری کبرو کوندرمکه کفایت ایدر مالی بولنیده و یا خود بضاعتلری ردنی غلطه حل ایدوب انی ردایچون کبرو کلدلر امساکنی استحال ایتدیلر (فلارجعوا الی ابيهم) و قتا که انلر رجوع ایدوب بابالرینه واریدیلر دیدیلر که بز برجل خیره قدم ایتدک که اول بز ی ازال واکرام ایتدی بر مرتبهده کیم اول سنک اولادندن اوله انجق زه اول دکو اکرام تام ایدیدی اندن یعقوب علیه السلام انلره شمعونی سؤال ایدوب انلر دخی قصه یی خبر ویردیلر (قالوا یا ابا ناسک ما منعنا الکیل فارسل معنا اخانا نکتل وانا له لحافظون) و دیدیلر که اگر بنیامینی بیله مزجه اکا کتورم سزه وز زه طعام کیل اولمز محروم اولورز ایدی انی زمه کوندرکل که انک سیبله طعام اشترایده وز و بز انی حفظ ایدرز اکا بر مکروه ایر کورم سز (قال هل آمنکم علیه الا کا امتکم علی اخیه من قبل) یعقوب علیه السلام دیدیکه بن سزی انک اوزره امینی قیلورن بز انی حفظ ایدرز دیدیککزه نیجه اینانورین بوندن اوکیدن قنداشی یوسف حقهده حفظ ایدرز دیدیککزدن صکره کادیلدیککزی ایشلرکیز الله تعالی حفظ ایتدیجک نه سزک و نه بنم حفظ نفع ایدر (قاله خیر حافظا) ایدی حفظ ایتدک الله تعالی خیرلوردر اکا توکل و اسری اکا نفویض ایتدم (و هو ارحم الراحمین) که اول ارحم الراحمیندر رجاء ایدرینکه انی حفظله بکارجت ایلد ایکی مصیبت بکا جمع ایتد (ولما قهوا متاعهم وجدوا بضاعتهم ردت الیهم) و قتا که مصردن کتور دکلری متاعلرین فتح ایتدیلر طعامه عن دیویردکری شیلرین جواقلرینه رد اولمش بولدیلر (قالوا یا ابا ناسک ما نبغی) دیدیلر که ای بابا بوندن زیاده نه دیلر که ملک مصر زه اکرام و بیع طعام ایتد کندن صکره عن دیویردکری کبر و زه ردایتدی بونک وراسته

و قتا که ابراهیم علیه السلام ملکک پرانه آل اوزا تمقدرنندن انکار عدیده انلردن قلبه خوف کلدی ۲۳۴ زیرا عادت وقت ایدیکه مسافر خانه صاحبک طعامی بیسه بر ضرر ایچون کیش اوله ۲۳۵ ملکخر خوفنی حس ایدوب قورقه که بز لوط قومنک عذابنه ارسال اولمش ملککوز (اکل و شریدن مبرایز دیدیلر ۲۳۶) و امراته قائمه فضحکت قیشرناها باسحق

ومن وراء اسحق يعقوب (ابراهيم عليه السلامك زوجته) وعيسى قزى ساره بنت هاران وراء بردهده
طورردى فرح و سرورندن كولدیکه بز ملائكه ايله اكا اسحقك واستحقاقدن صكره امك اوغلى يعقوبك مؤده سنى
ويردك (قالت ياويلتى والدوانعجوز وهذابلى شيخان ۲۳۲ هذالتي عجيب) ساره ديديكه وای عجب كه

طغان طقوز ياشنده
احسان اولورميكه اتى ابتلايدوز و صدقه دليلدر كه (هذع بضاعت اردت الينا) اشتع بضاعه من
بن عجزوز و بو زوجم
زهره اولوبدر كه انكله استظهار ايدرز (و غيراهلنا) واهليز ايچون طعام اشترايدوب
ابراهيم عليه السلام
انله كتوررز (ونحفظ اخانا) وقرانداشمن بنياميني ذهاب ويايезде مخافدن صاقوررز
يوزيكري ياشنده اختيار
(وزداد كيل بعير) وبناميني استعجازله برده يوكى زياده طعام آلورز (ذلك كيل يسير)
ايكن بزدن ولدكلى خوش
اشبوكتورديكمز طعام قيلدر بزه كفايت اخمز (قال لن ارسله معكم حتى تؤتون موثقا من الله
شي ديو معجب ايلدى
لئانتي به الا ان يحاط بكم) يعقوب عليه السلام ايندى بنانى سركله كوندر منين حتى بكاني كبرو
كتورمنه الله تعالىدن عهدوميثاق و بره سز مكر كه جيعكز هلاكه ابره سز ويا مغلوب اولوب
(قالوا اتعجبين من امر الله
چاره سز قاله سز) فلما آتوه موثقهم (وقتا كه انلر اكا عهدلرين ويرديلر) قال الله على مانقول
رحمت الله وبركاته عليكم
وكيل (اول ديديكه الله تعالى بزم قولزه شاهدر (وقال يا بني لا تدخلوا من باب واحد وادخلوا
اهل البيت انه حيد مجيد)
من ابواب متفرقة) وقتا كه انلر كبرو مصره كيدر اولديلر يعقوب عليه السلام انلره ديديكه اى
ملككر ساره ديديلر كه
اوغلر مصره كبر اولديفكرده جيعكز دفعه ريقودن كبرمكريلكه متفرق قپودن كيركزيرا انلره
الله تعالىنك فضل و عنايتله
عين حاسد اصابتن خوف ايلدى شول سبيدنكه انلره چال و قوت و امتداد قامت و يرلمشديلر
ايكى پيردن ولدكتورمى
وجيى رجل واحد دن وجوده كمشديلر زيرا ائره كلديكه ان الدين تدخل الرجل القبر
امر و اراده سته تعجيبى
والجلل القدر عني الله تعالىنك اذيله اير رجل قبره و جلى قدره قويا (وما غنى عنكم من الله
ايدرسن اى اهل بيت
من شي) لكن الله تعالى سرك اوزريكزه قضايتديكندن برشي دفعه قادر دكلن اول سزه اصابت
ابراهيم عليه السلام الله
ايدر دخوله كركسد بحجتين ويا متفرقين اولوك مقدر اولان لابد ايرظن ايمكز كه حذراني
تعالىنك رحمت وبركاني
دفع ايدر (ان الحكم الا الله) حكم الله تعالى به مختصدر سزه عين اصابتن ديلر سهر ديلرزه
سرك اوزريكزه در اول
اول سزه ضر ايمز كيدر (عليه توكلت و عليه فليتوكل المتوكلون) هر حالده اكا وثوق و اعتماد
الله تعالى نم اعطاسيله محمود
ايتدم ايمدى متوكلين وثوق و اعتمادلرين بالكلية اكا ايتسونلر (ولما دخلوا من حيث امرهم ابراهيم
وكرم اظهاريله عظيمدر
وقتا كه انلر مصره بابالري امر ايتديكي منوال اوزره متفرق قپوردن كيرديلر (ما كان يغنى عنهم
(فلما ذهب عن ابراهيم
من الله من شي) يعقوبك راى انلر دن الله تعالىنك قضا سندن برشي دفع ايدر اولمى شول حيثيتدكه
الروح وجاته البشري
انلره سرقد اسناد اولوب انكله مقتضع اولديلر وملكك صاعى قرداشلري رحلنده بولوب اخذ
يچادلنا في قوم لوط ان
اولمى ورطه سته اوغرا ديلر اشبو حق تعالىنك يعقوب عليه السلامي قولنده تصديقدر (الا حاجه في
ابراهيم خليم اوام منيب)
نفس يعقوب قضاها) لكن يعقوب نفسنده كي حاجتي كه انلره شفقت وعيندن حراستي ايدى اظهار
و وصيت ايتدى (وانه لندو علم لعنايه) اول يعقوب بزم كاري و نصب حججه تعليم ايتديكمزى بيلور
وقتا كه ابراهيم عليه السلامدن
وموجيله عمل قپلور ايدى اول اجلدن انلره الله تعالىنك قضا سندن برشي سزدن دفعه قادر دكلن
خوف كيدوب بشارت
ديوراي و تدبيرنه اغترار ايتدى (ولكن اكثر الناس لا يعلمون) لكن ناسك اكثرى يعقوبك
كلدى قوم لوط حقتده بزم
بيلديكي بيلزلر زيرا كه اصابت علم طريقته سلوك ايمزلر ويا خود مشركون الله تعالىنك اوياسنه
رسولرمنله عبادله به
الهام ايتديكي شئي بيلزلر (ولما دخلوا على يوسف) وقتا كه اخوة يوسف يوسف داخل اولديلر
عليه السلامك حلمي و رقت

قلي و انتقامده تأيىنى اتى مجادله به انداخته ايلدى زيرا ناس ايچون آه و تأسفه حضرت غفاره مراجعت (بنيامين)
ايديجيدى (يا ابراهيم اعرض عن هذا انه قد جاء امر ربك وانهم اتيه عذاب غير مردود) ملككر ديديلر كه يا ابراهيم بو
جدال دن واز كيج تحقيق بونلر ك عذابى ربك تعالىنك حكيمله كمشدر و البته كلوب اوله جقدر اوله عذاب جدال و دعا ايله رد

اولمى (ولما جاء رسنا لوطاسى بهم وضائق بهم ذرعا وقال هذا يوم عصيب) وقتا كه بزم ملائكه رسولرمن لوط عليه
السلامه حسان الوجه غلمان صورتنده كلديلر قوى انلري كوزوب سوء قصد ايدر خوفيله لوط عليه السلام مفوم و محزون
اولوب صدرنه صقتدى كلدى ۲۳۳ و بو كون بكعجب شدتلو كون اولدى ديدى (وجاءه قومه يهرعون

اليه ومن قبل كانوا يعملون
البنات قال يا قوم هؤلاء
بناتي هن اطهر لكم فاتقوا الله
ولا تخزون في ضئى اليس
منكم رجل رشيد) لوط
عليه السلامك قوى انك
طرفنه سرعته كلوب مقدمكى
سوء عمللري اوزره مسافر
لريف طلب ايلديلر لوط عليه
السلام انلره ديديكه اشتع
بونلر بزم قزلر مدر سرك
ايچون عيملر در امانه كلوب
انلري تزويج ايدك الله
تعالىدن قورقك مسافرلريك
ياينده بى رسواى ايتيك
سزدن برعقلو كيسه بوقيدر
(قالوا لقد علمت ما لاناقى بناتك
من حق وانك تعلم ما تريد)
انلر يا لوط بزم سنك
قزلريكده حاجتمز بوقيدنى
بيلدك وسن مرادمن نه
ايدوكنى بيلورسن ديديلر
(قال او ان لي بكم قوة او
اوى الى ركن شديد) لوط
عليه السلام اكر سزى دفعه
قدرتم اولسه يا خود شديد
عشيره استناد اولسه
سزى منع ايدردم ديدى
(قالوا يا لوط انارسل ربك

لن يصلوا اليك فاسر باهلك بقطع (نبيان) (ثاني) (۳۰) من الليل ولا يلتفت منكم احد الا امراةك انه مصيبها
ما اصابهم ان موعدهم الصبح اليس الصبح بقریب) ملككر ديديلر كه يا لوط بزم ربك تعالىنك رسوللري انلر ضررى سكا واصل
اولز كيجدن بر قطعه كنججه اهل كلكيت و سزدن بر كيسه كبرويه باقسون الازوجه ك كافر اولمغه كبرويه يا قوب هلاك

اولوز انزه اولان مصیبت کادخی اصاب ایدر انلرک و عداوتن هلاک و قی صمدن لوط علیه السلام هلاکری یقین اولیدی
دیگله جبریل علیه السلام صباح یقین دگلی یعنی یقیندریدی (فلما جاء امرنا جعلنا عاليها سافلها وامطرنا عليهم حجارة من
سجیل منضود) (مسومة عند ربك وما هي من الظالمين بعبادك) ۲۳۴ و قتا که انلر عذاب امر عز کلدی انلرک

اگر سارقین اولسیدق انی کتوروب ویرمزدک دینلدیکه انلر مزارع بیتندن مرور ایدر
اولسلر دایه لرینک اغزلرین بغلرلر دی تا که غفلتله ناسک زروعندن تناول ایتمهلر (قالوا
فاجزأوه ان کتم کاذبین) منادی واصحابی اخوه یوسفه دیدیلر که سارقک جزاسی ندر اگر
سارقین دکلر ز دیوقولک زده کاذبلر ایه کز (قالوا جزأوه من وجد فی رحله فهو جزأوه)
دیدیلر که آل یعقوب شرعنده سارقک جزاسی اولدر که سارق سرق سیله بیله مالی سرق اولان
کشی به تسلیم اولنوب برسنه انی استرقاق ایدر (کذلک نجزي الظالمین) سرقه ایلر ظلم ایدلر
بز انجیلین جزا ایدر منادی واصحابی دیدیلر که اعدی لایه اوعیه کزی تفتیش ایدر ز بر روایت
اول انلری دونوروب یوسفه ایلدیلر اول امر ایلدیکه اوکنده انلرک و عا لرن برر تفتیش ایدلر
(فبدأ باوعیتهم قبل وعا اخیه) اوله اولسه بنیامینک و عاسی تفتیشدن اول انلرک و عا لرن
بررر تفتیشه باشلدی بنیامینک و عاسی آخره قالیق یوسف علیه السلام دیدیکه ظن
ایتمکه انی بو اخذ ایتم اوله اخوه سی دیدیلر که لایه یونک و عاسن دخی تفتیش ایدلر تا که سز
وکرک بز طیب خاطر اوله لم (ثم استخرجها من وعا اخیه) چون انک و عاسن قمع ایتدیلر
مشربدی انک ایچندن چیقاردیلر اوله اولسه حیلرندن باش ایدیلر و بنیامینه یان راحیل نیچون
زی بویه خق ایچنده رسوای ایتدک راحیل اوغلاری قبلندن بز بلا ایرمکدن خالی اولمز
اشو مشربدی نه وقتده آلوین دیدیلر بنیامین ایتدیکه بلکه راحیل اوغلارینه سزک
قبلکزدن بلا ایرمکدن زائل اولدیلر که قرنداشمی بریده کتوروب هلاک ایتدیکز بومشریدی
بنم و عامه وضع ایدن دکل الا اول کسه درکه بضاعه کزی رحالکزه قومشدی اندن
یوسف علیه السلام قبلندن بنیامینی آلوب اسیر ایتدیلر (کذلک کدنا لیوسف) انلر ایتداده
یوسفه کید ایتدکری کبی بز دخی و حیلله انلر کید ایتمکی یوسفه تعلیم ایتدک حق که اول
طریقله قرنداشمی کندویه ضم ایدوب اخوه سندن انی تفریق ایتدی (ما کان لیاخذ اخاه
فی دین الملک) ملک مصرک حکمنده یوسف قرنداشمی آلوب کندویه ضم ایدر دکل ایدی
بلکه انک حکمنده انی ضرب واخذ ایتدیکی شینک ضعفی تفریم ایدی یوخسه اسیر ایتمک
دکل ایدی (الا ان یشاء الله) مکرکه الله تعالی دیله ایدیکه انی اخذ ایدر حالبوکه انی دیلدی
حق که باباسی یعقوب شریعتی اوزره انی کندویه حکم ایتدی والا انی اخذ چاره سی اولمزدی
(رفع درجات من نشاء) دیلدیکمز کسبی علمله درجاتی رفع ایدر ز یوسفی اخوه سی اوزره
رفع ایتدی کمز کبی (وفوق کل ذی علم علیم) هر مالک فوقنده عالم واردر تا علم الله تعالی نهایت
بولور ایدر الله تعالی هر مالک فوقنده در (قالوا ان یسرق فقد سرق اخاه من قبل) اخوه
یوسف دیدیلر که اگر اول سرقه ایتدیه بوندن اول قرنداشمی یوسف دخی سرقه ایتمشیدی
مفسرون یوسفک سرقه ایتدیکی شینده اختلاف ایتدیلر دینلدیکه اناسی باباسنک بر صنی

شهرلرینک اوستنی الله
کتوردک واول قومک
بولندقلری محله ربک
تعالینک خزینه سندن عذاب
ایچون بربری آردنجیه
اوزر لرینه چاموزدن شمش
نشانلو طاشلر یقندر دق اول
طاشلر ظالم لردن دور
دکلر که اول عذاب
استحقاقلری وار ایدی
بواهای سدومک قصه سی
بووجهله منقولدر که حق
تعالی ملائکه مرسلرله لوط
علیه السلام قومک سوء
فعلرینه و فساد لرینه درت
کره شهادت ایتیمجه هلاک
ایتمک دیوامر بیورمشدی
و قتا که ملکر لوط علیه
السلامه کلوب انلری ضیافت
ایچون خانه سنه کو ترکن
بوشهر اهایلینک فعلرندن
خبریکز وار میدی دیدی
ملائکه فطاری ندر دیدیلر
لوط علیه السلام سونیکه
اوتانورم عالمده اولان انسانک
چله سندن بدتر بر قوم
اولدیفنه شهادت ایدرم
دیدی جبریل علیه السلام
میکایل علیه السلام اشارت

ایدوب ایشه بر شهادت دیدی شهرک قیوسنه کلدکه بو منوال اوزره بر دخی شهادت ایلدی شهره (وار)
کیردکه بر دخی خانه یددخولده بر دخی اولوب درت شهادت تکمیل اولدی اول آنده لوط علیه السلام زوجیه سی یاخود
بر غیر سی اهالی یه بویه خوب غلمانر کلدی دیو خبر ویردی انلر همان لوط علیه السلام خانه سنه یوریدیلر لوط

علیه السلام قیوسنی سد ایدوب انلرله مجادله ورجا ایلده دفعنه سعی ایدردی انلر ایه دیواری یقمنه چالشورلردی
لوط علیه السلام اضطرابی ملکر کوروب کندولرینی ملائکه اولدقلرینی وانلرک هلاکته مأمور اولدقلرینی بیلدروب
جبریل علیه السلام طشره خروج ۲۳۵ و قنادیله چهره لرینه ضربله چله کور اولوب کتدیلر و بر لرینه صافنک که

لوطک خانه سنده ساحرلر
وارد برلردی قچانکه امر
بیورلدی اوزره عذاب
وقتی کلدکه جبریل علیه
السلام بر قنادی شهرک
الته وضع و رفعله اوستی
الته الدقه اولقدر یوقارو
قالقدیکه شهرک خروس
وکلرینک صداسی اهل
آسمان ایتدی ولوط علیه
السلامک زوجیه سی کیدرکن
بو عذابی کوروب واقوامی
دیوارنه باققله برطاش
کلوب انی هلاک ایتدی واول
طاشلر اول قوملری بولند
قلری محله هلاک ایدرلردی
حق انلردن برسی حرم
مکه دن قرق کون چیقمیوب
اول طاش هواده معلق انک
خروجنه منتظر اولغله قرق
کوندنصرکه چیتدقه دو
شوب هلاک ایلدی (والی مدین
اخاهم شعیا قال یاقوم اعبدوا
الله مالکم من اله غیره ولا
تنقصوا المکیال والمیزان
انی اریکم بخبر وانی اخاف
علیکم عذاب یوم عیظ) بز
اولاد مدینه قرداشلری
شعب علیه السلامی کوندردک

وار ایدیکه اکاعبادت ایدردی یوسف علیه السلام انی سرده قوروب یول اوزره بر اقدیکه
من بعد عبادت اولمیه و یاخود برکونده قویه رسائل کلیمک یوسف علیه السلام بیتک ایچندن
بر عورطه آلوب اکویرمشدی و یاخود بیت یعقوبدن اول بردجابهی آلوب ساهل ویرمشدی
و یاخود اول فقرایه ویرمکیچون مانده دن طعام کیزلردی و یاخود یوسف علیه السلام اناسی
راحیل فوت اولیق اول عده سی قتده اولوردیکه اول اسحاق علیه السلام کزی ایدی
یعقوب علیه السلامدن بیولک ایدی یوسفه زیاده محبت ایتمشیدی براز بیویچک یعقوب علیه
السلامک دخی اکاجیق دوشدی اخته واروب دیدیکه بکا یوسفی تسلیم ایتکه بر ساعت انک
فراقنه صبر ایدر میورین اختی ایتدیکه والله بندخی آنک فراقنه صبر ایدر من ایدر
بر قاج کون انی بنم قتده آلقوغل امیددر که انکله تسلیم قلب حاصل اوله بده
بیلدی که کبی ایدر من مکر انده اسحاق علیه السلامک بر منطقه سی وار ایدیکم انی کبر سن
ایله توارث ایدرلردی اول انی یوسف علیه السلامه ثیابی التدن قوشاندی یوسف ایه صفر
ایدی بده بابام اسحاق علیه السلامک منطقه سن یتوردم دیو اهل بیت تفتیش ایتدی اول
یوسفده بولیتیق شریعتلری حکمنده اول انک اولوب تاموتنه دکن یوسف انک قتده قالدی
انی باباسی یعقوبه ویرماشدی ایدر اخوه یوسفک ایشو ایتده ذکر اولان سرقه ایلر مراد لری
اول قصه ایدی (فأسرّها یوسف فی نفسه ولم یبدها لهم) یوسف علیه السلام اول قصه سی نفسنده
اضمار ایدوب انلر اظهار ایتمدی (قال اتم شرّ مکانا والله اعلم بما تصفون) و نفسندن
دیدیکه الله تعالی عننده سز یوسفه ایتکمز سوء صنیهه شول سرقه ایلر ری ایتدی کز کسه دن
منزله ده اشر سز زبرا یوسفدن سرقه حقیقت دکل ایدی اما که سزدن خیانت حقیقت ایدی
الله تعالی بیلور که اول سزک وصف ایتدی کز کبی دکلر اخوه یوسف کندیلرک سرقه ایلر
اتهام اولدقلرینه قی یوزلندیلر وانلرک غضبنه ایه طاقت کتورلمزدی حق رو بیل صیهه ایتدیکنده
انی ایشیدن حامل ولدی القای ایدردی و مع ذلک اولاد یعقوبدن بری انی مس ایتده فی الحال غضبی ساکن
اولوردی دینلدیکه بومفت اولاد یعقوبدن شعونک صفی ایدی روایت اولندیکه اول
اخوه سنه دیدیکه مصرک قاج سوق واردر دیدیلر که اون سوق واردر دیدیکه ایدر سز
اسواقه کفایت ایدر سز بن ملکه کافی اولورین اندن اتفاق ایلر یوسفه واردرلر زه قرنداشمی
ویرکل دیدیلر یوسف علیه السلام ویرمن دیدی رو بیل ایتدی ویرمن ایتک بر کره چاغرین
مصرده صوم ایشیدن حامل مرأه قالمز الاولدین راغور هماندم جسدنده کی قیلری اوپردی ثیابندن
طشره چیتدی مکر یوسف علیه السلامک بر صغیر اوغلی واردری اکا امر ایلدی که رو بیلک یانده طوروب
انی مس ایدر بر روایتده اله یا شوب کتوره چون اول صبی واروب انی مس ایتدی فی الحال
رو بیلک غضبی ساکن اولوب کندی ایکنجی کره غضب ایتدیچک یوسف علیه السلام کندی

اول انلرله دیدیکه یاقوم الله تعالی بر لوب اکاعبادت ایدک اندن غیری الهکمز یوقدر وسیع و شرا کزده کیه ووزنکزی
نقصان ایتمک بن سزی مالدار ووستلو و کیمه نك حقنه محتاج دکل کوررم بوخیانتکمز سیله قورقارمکه قیامتده جهنم
عذابی سزی احاطه ایدوب خلاص اولمه جدق سز (و یا قوم افوا المکیال والمیزان بالقسط ولا تفسوا الناس

اشياءهم ولا تشوا في لارض مفسدين) ويا قوم عدله كيله بي تمام اولجك و ترازوي تمام چكك و ناسه حق اولان اشيا ليني نقصان و يرميك يريوزنده ناسك حلقيني نقص ايله فساد ايديجي اوليك ﴿ ٢٣٦ ﴾ منقولدر كه بيوك كيله ايله الوب كوچك كيله ايله و يررلردى و كش والتونك كنارلرني قطع ايدرلردى ﴿ ٢٣٦ ﴾ (بقيت الله خير لكم ان كنتم مؤمنين و ما انا

عليكم بحفيظ) اكر واروب اني ياغيله ديدى و نالايينه ياشوب يراوزره يقدى و ديديكه اى عبرانيلىر ظن ايدر ميسر كه سزه مقاومت ايدر كسه بولميه وقتا كه امرلرى اول حده ايردى بنياميني تخليصه چاره لرى اولمديفن بيلديلىر خضوع و نلاله يوز كوسترديلر (قالوا يا ايها العزيز ان له اباشيخا كبيرا فخذ احدنا مكانه اننا نريك من المحسنين) ديديلر كه اى عزيز انك سن و قدرده كير باباسى و اردر كه اني زياده سورزرا اندن اول برسوكلى اوغلن يتوردى انك يرينه بونكله انس ايدم طورردى ايمدى اندن بدل برعزى آلوب اني صاليو ركل بزنى احسان اهلندن كوررز بزه احسانكي اتام ايلكل) قال معاذ الله ان نأخذ الا من وجدنا متاعنا عنده انا اذا الظالمون) يوسف عليه السلام ايتدى معاذ الله كه عندنده متاعن بولنندن غيرى بي اخذ ايدموز اخذ ايدر سه و سرك قوا كراوزره اول غير ظلم اولور و بز ظالمردن اولورز (فلما استأسوا منه) وقتا كه يوسفدن مأيوس اولديلر كه اول انك سؤالرينه اجابت ايدم و يا خود قرنداشلىر كنديلره رد اولموز ايدو كنه تيقن ايتديلر (خلصوا نجيا) برى برلرينه تنها اولوب تناجى و تشاور ايتديلر (قال كيرهم ألم تعلموا ان اياكم قد اخذ عليكم موثقا من الله) انك سنده كيرى روبيل و يار ايدم كيرلرى شمعون و يايهوذا ديديكه بيلزميسر كه بابا كز سزدن عهد الله اخذ ايدلى سزايسه اول عهدى حفظ ايتديكز (ومن قبل ما فرطتم في يوسف) و بو حالتدن اول يوسف غاننده ايتديكز قصيرى دخی بيلزميسر (فلن ابرح الارض حتى يأذن لي ابي) ايمدى بن ارض مصر دن زائل اولمزين مكر كه بابام بكاندن خروجه اذن و يروب يانده چاغره (او يحكم الله لي) يا خود الله تعالى قرنداشلى بكار ديله و يان خروج ايدوب اني تركله و يا قرانداشلى انلردن اخذ ايچون قتال ايله حكم ايدم (وهو خير الحاكين) اول الله تعالى حاكرك خير لوسيدر زيرا كه حقاك غيريله حكم ايتمز و ينه اول ديديكه (ارجعوا الى ابيكم فقولوا يا ابا نانا انك سرق) كير و بابا كزه و اريكو و كا اوغلك بنيامين سر قده نسبت اولدى ديكر (وما شهدنا الا بما علمنا) و انك اوزره شهادت ايتمز الا كا كه ملك مصر ك مشربيه سى انك و عاشدن چيقارلديفن كورمكله بيلشز بوايه بزدي شهادت دكلدر بلكه انك ز غمجه اوغلك صنيعى خبردر (وما كنا للغيب حافظين) حالبو كه بز باطن حاله حافظ دكلارز بيلز كه اول سر قده ايتدى و يا اول فعل كا افزاى اولدى و يا اول مشربيه انك غفلتى حالنده متاعى اراسته قولدى و يا خود معنى بز عواقب امورى بيلز كه كه سكا عهد و رديكزده اول سر قده ايديسردر و يا كا بر مصيبت ايريسردر يوسف ايرديكي كي (واستل القرية التي كنافها) شول ايچنده اولديموز قريه اهلند رسول كوندروب قصه حنى انلردن سؤال ايت انكله مراد يامصردر و يا انك قراسندن بر قريه در كه اندن مصره رحلت ايتديلردى (والعبر التي اقبلنا فيها) و دخی شول قافله دنكه بزنده اينك زيرا كنعان دن يعقوب عليه السلام جيراندن بر قوم قوشلشدى (وانا لصادقون) و بز قولمزه صادق قلرز چون كير و بابا لرينه و اريدلر و كيرلرى ديديكن كا

مؤمن را يسه كز الله تعالى نيك سزه حلالدن ابقا ايتديكي شى نصله جمع ايتديك كز دن خير لودر يو خه بن سزى عذابدن حفظ ايدر دكل (قالوا يا شعيب اصلوتك تأمرنا ان نترك ما يعبد آباؤنا و ان نفعل في اموالنا ما نشؤا انك لانت الحليم الرشيد) انلر ديديلر كه ياشعيب بزم بابا لرمزك عبادت ايتديكي اصنامى ترك ايتمزي يا خود كندو مالزده ديديكز كي نقص كيل و وزن ايلمزى سكا نماز كمى امر ايتدى حال بو كه سن كنديكى حلم و رشد صاحبي زعم ايدرسن (قال يا قوم ارايم ان كنت على ينة من ربى و رزقى منه رزقا حسنا و ما اريد ان اخالفكم الى ما نهيكم عنه ان اريد الا اصلاح ما استطعت و ما توفيقى الا بالله عليه توكلت و اليه انيب) شعيب عليه السلام ديديكه يا قوم نه دير سكر كه بن ربم تعالى عندندن حجتله نبوت

اوزره اولسم و بنى فضلندن رزق حسن و مال حلال ايله رزقندرسه ﴿ ٢٣٧ ﴾ بويه روحانى و جسمانى احسانند نسكره ﴿ ٢٣٧ ﴾ (خير) بن انك و حينه خيانت و امر و نهينه مخالفت ايدرميم سزى برشيدن نهى ايدوب خلافتده كندم اني ار تكاب ايتكى مراد ايتم الحق قادر اولديم قدر سرك اصلا حكزى ايترم و اصلاح امورد و بكانوفيق الحق الله تعالى نيك هدايت و اعانتيله

در توكل انك اوزرينه و هر امورد رجوعم اكادر (ويا قوم لا يجر منكم شقاقى ان يصيبكم مثل ما اصاب قوم نوح او قوم هود او قوم صالح و ما قوم لوط منكم ببعد) و اى قوم سرك بنله عداوتكز قوم نوحه طوفان يا قوم هوده باد صرصر يا قوم صالحه رجفدن ﴿ ٢٣٧ ﴾ اصابت ايدن مثلو مصيبتى سزه كسب و تحمیل ايتدر مسون و يا خصوص قوم لوط سزه ببعد وقت

خبر و رديلر (قال بل سوات لكم انفسكم امرا) يعقوب عليه السلام انلره ديديكه بلكه سزه نفسكز برامرى ترين ايتديكه اول نفع عاجل طلبچون قرنداشكزى مصره ايتكز ايدى (فصبر جميل) ايتدى بكا واجب اولان صبر چيلدر كه انده جزع و كسيه شكوى اولمز (عسى الله ان يأتيني بهم جميعا) ايتدى تعاليدن رجاء بودر كه انك جيعن بكا كتوره كه اول يوسف و بنيامين و مصره اقامت ايدن قرنداشلر ايدر (انه هو العليم الحكيم) الله تعالى انلرى قدومه حزن و وجدى بيلور و انك تدبيرنده حكمتن اجرا قلور (وتولى عنهم وقال يا اسنى على يوسف) و انلردن اعراض ايدوب ديديكه يا حزن و حسرتكيم يوسفك فراقى اوزره بكا ايردى (وابيضت عيناه من الحزن فهو كظيم) حزن دن كزت بكا ايله بصرى ضعيف و يا احمى اولوب التى بيل كوزلرى كورمدى اولادنه غيظدن غملا و لوب قلبنده اني امساك ايدر اظهار ايتزدى ﴿ ٢٣٨ ﴾ حسن ايدر يوسفك باباسى جردنن آيريلوب ينه كاالتقاسنه دكين آراده سكرسان بيل كجدى اولمده يعقوبك كوزلرى ياشى دكدى حالبو كه اول زمانده الله تعالى يه يريوزنده يعقوبدن كرامتلو كسبه بوغيدى (قالوا لله تفتؤنذكر يوسف حتى تكون حرما و تكون من الهالكين) يعقوب عليه السلامه اوغللرى ديديلر كه نالاه سن يوسفى شدت محبتله ذكر دن زائل اولمزين حتى كه هم و حزنله جسمكى اريد و عقلنه خلل اير كورر و نفسكى موده قريب ايدرسن و يا خود اول حالت اوزره جان و يروب كيدرسن ﴿ ٢٣٩ ﴾ يعقوب عليه السلام انك غلظتن كوريجك (قال انما اشكوبنى و حزنى الى الله) ديديكه بنم هممك شد ديديكه اكابر ايدلديكندن اظهار ايديلور و هممك يسيريكه اكابره طاقت كتوريلور ايكيسن دخی الله تعالى يه شكايه ايدرين يو خه سزه دكل بنى حاله قوكر شكواى مولامه ايدرم (واعلم من الله ما لا تعلمون) و الله تعالى نيك صنيع و رجعتدن نوع الهامله سرك بيلديك كزى بن بيلورين كه اول داعيسنى عروم ايتمز و كا التجا ايدنى ردايتمز ﴿ ٢٤٠ ﴾ ديديكه اول منامنده ملك الموتى كوروب يوسفدن سؤال ايتدكه اول حياتده در عيشدى و دخی يوسفك رؤيا سندن اخوه سى اكاسجده ايتيخده وفات ايتمز ايديكن بيلشيدى ﴿ ٢٤١ ﴾ و هب بن منبه ايدر الله تعالى يعقوب عليه السلامه و حى ايتديكه بيلور ميسر نه سبيدن يوسفى آرمغه سكا عتاب ايتدم ديديكه بيلز بن بيورلديكه زيراسن بروقده غناق پشوروب قو كشو كه ويرمك كندك سوب اكاييرمك ديديكه يعقوبك ابتلاسنه سبب اول ايديكه بركون اول برعجلى اناسى اوكونده بوغازلدى اناسى اكاباغرى قالدى ﴿ ٢٤٢ ﴾ روايت اولنديكه جبريل عليه السلام يوسف عليه السلامه سجنده ايكن كلوب يوسف عليه السلام اكاباباسى يعقوب عليه السلامه احوالندن سؤال ايتدى جبريل عليه السلام ديديكه الله تعالى اكابرجيل باغشلى و اني حزنه مبتلا قيلوب اول ايسه اني كظم ايلدى و اني تمش شكلى حزنى ايله محزون ايدوب يوز شهيد اجريله اجرلدى يوسف عليه السلام ديديكه بن كاملاق اولورميم ديديكه نعم ملاقى اولورسن

ومكانه دكلدر ﴿ ٢٤٣ ﴾ اول كچمشلردن عبرت المزسكر قوم لوطدن عبرت آلك ﴿ ٢٤٤ ﴾ (واستغفروا ربكم ثم توبوا اليه ان ربى رحيم ودود) ربكزدن ايمانله مغفرت طلب ايدك و شرك و معا سيدن اكار جوع ايدك تحقيق بنم ربم تعالى تاشلره رحمتلو و لطف و احسانله مودتلودر (قالوا يا شعيب ما نقفه كثيرا بما نقول وانا لنريك فينا ضعيفا ولولا رهطك لرجمناك و ما انت علينا بعزى) انلر كفر و عناد لردن ناشى ديديلر كه ياشعيب بز سنك توحيد يوزندن سوبلديكك كلامك جوغنى فهم ايتمز و بز سنى بينمزه بزى دفعه قوتكى ضعيف يا ضعيف البصر كوررزا كرسنك عشيرتك ديمزده و بينمزه حرمتلو اولييدى سنى رجم ايدر دك و سن بزم اوزر يمزده عزى دكلسنكه سنى رجمزدن منع ايدم (قال يا قوم ارهطى اعز عليكم من الله و اتخذوه

وراءكم ظهريا ان ربى بما تعملون محيط) شعيب عليه السلام ديديكه اى قوم ايا بنم عشيرتم سرك اوزر يكره الله تعالادن عزيميدر بنى الله حفظ ايتوب عشيرتم ايچون حفظ ايتيك الله تعالى نيك امرينى لسان اولش كي ارقه كز دن كپويه طوتر سز تحقيق ربم تعالى نيك علمى سرك جميع اعمال كزى محيطدر ﴿ ٢٤٥ ﴾ انلرى بيلوب مجازاتكزى و يرر ﴿ ٢٤٥ ﴾ و يا قوم

اهلوا على مكانتكم اني عامل سوف تعلمون من ياتيه عذاب يخزيه ومن هو كاذب وارقبوا اني معكم رقيب) ويا قوم شرك وتقص حالكم اوزره عملكم زده اولك بندخي عملكم ممتكمن بقينه بيلورسكزكه الله تعالى عذاب كلده كيم رسواي وذايل اولور وكاذب كيمدرامدى عذابه منتظر ﴿٢٣٨﴾ اولك كه بنده سز كله برابر سزك عذابكزه

يوسف عليه السلام ايندى اني كورر اولديغى نصكره ايرشن شدائده صبر ايدر مبالات ايتيزن ودخي انلره ديديكه (يا بني اذهبوا فتمسوا من يوسف واخيه) اي اوغلام واروب مصره كيدك ويوسف وبنامندن خبر طلب ايدك (ولا تيسوا من روح الله) والله تعالى انك رجعتدن اميدكز كمكز (انه لا يئس من روح الله الا القوم الكافرون) زيرا انك رجعتدن اميدن كمز مكر شول كسه لركه الله تعالى انك ذات وصفاته كافر لدر يوخسه طرف هيچ بر حاله انك رجعتدن اميدن كمز چون كيو مصره كيدوب اكا واصل اولديلر (فلما دخلوا عليه قالوا يا ايها العزيز منا واهلنا الضرة) يوسف داخل اوليحق ديديلر كه اي عزيز زره واهله شدت جوع ايردى (وجئنا ببضاعة مزجاة) سكباضاعة قنيله رديقه كاسده ايله كلشزكه اتفاق ايدندن تجوزله اولور ديديكه اول دراهم رديه ايدى وياغراثر خلقه وحبال ايدى وياسويق مقل ايدى ويا اديم ونعل ايدى ويا حبة خضراء ايدى ويا متاع اهر ايدن صوف واقط ايدى (فادف لنا الكيل) ثمن جيدله كيلي ايفاء ايتديك كيم بزم ثمن رديغزله دخي ايفاء ايت (وتصدق علينا) وزه قرن داشمى ردايله ويا مساعده ايله ويا اكاساوى اوزره زياده ايله تصديق ايت ديديكه انلرك شرعنده انيسايه صدقه حلال ايدى (ان الله يجزي المتصدقين) الله تعالى تصديق ايدنلره احسن جزاء ايله جزاء ايدر وتصديق مطلقا تفصيل لركن عرفده هر شينه عتصدر كه انكله ثواب الله ابتالاوله (قال هل علمتم ما علمتم بيوسف واخيه اذ انتم جاهلون) يوسف عليه السلام اخوه سنه ديديكه يوسف وقرندا شنه ايتديك كز فلك قبحي يلوب اندن توبه ايتديكزى شول وقتن كه سز انك قبحي يلزديكز اول اجلدن اكا اقدام ايتديكز ويا خود يوسف اني انلره ديمى نصيحت وتوبه به تحريض وكنديلر شفتت وجهى اوزره ايدى زيرا انلرك عجز وعتسكلر يي كوردى يوخسه مراتبه وجهى اوزره دكل ايدى كلبي ايدر يوسف انلره بوقولى ديمى شول حينده ايتديك اول اخوه سنه حكايه ايتديك مال ك بن دعر ديديكه برقيوده بر غلام بولد مكه اول شو صفتده وشو هيتده ايدى اني شودكلو درهمه اشرا ايتدم اخوه سى ديديلر كه اني بيع ايدن زايديك هماندم يوسف عليه السلام ياوزلنوب قتل اولنلر ينه اير ايدى يهوذا كيدر كن ديديكه مسكين يعقوب بزدن بر يمزك فقدنه حزن وبكايه ايعى اولدى شمدي جيعمكز قتلن ايشيديك حالي نيمه اولور بدمه يوسف ديديلر كه چون بزى قتل ايدرسن امتعه مزي بابامزه اير كوره سنكه اول فلان ديارده اولور ديو مكانك تعريف ايتديلر اويله اولسه يوسف عليه السلام انلره مرحه ايدوب آغلدى وبوكلاى انلره سويلدى وبرقوله لچانكه اول باباسى نامه سين او قوديكه اول نامه ده يازمشديكه الله تعالى بي ذكر و شاد نصكره اى ملك بزاهل بيتز اوزر يمزه بلايا توكل اولنه كشد اما جدم ابراهيم عليه السلام الى اياغى بفلواتشه براغليحق الله تعالى اول آتشي اكارد وسلام ايتدى وبابام اسحاق عليه السلام ايسه الى اياغى باغلوب قفاسنه سكين

عليه السلام فرعون وقوم رؤسائه علامت نبوت اولان معجزات سائر وعصا ايله (يوريدلديكده) كوندرك انلر اكا مخالفتله فرعونك امرنه تابع اولديلر فرعونك امرى ايسه رشد اولوب ضلال صريح ايدى (يقدم قومه يوم القيمة فاوردهم النار وبئس الورد المورود) فرعون قيامته قومنه تقدم ايله انلرى اتشه سورر اول

منتظرم (ولما جاء امرنا نجينا شعيبا والذين آمنوا معه برحمتنا واخذت الذين ظلموا الصلحة فاصبحوا في ديارهم جاثمين) وقتا كه عذاب امرى كلكده رحمتله شعيب عليه السلامه وانكله اولان مؤمنلره نجات ويردك وكفرله نصارينه ظلم ايدنلرى جبريل عليه السلامك صيحه سى اخذ ايدوب خاتملرنده هلاك اولديلر (كان لم يغفوا فيها الا بعدا لمدين كابدت نمود) كويا انلر انده هيچ يوغي مش كيم اولدى اكا اولك كه قوم مدينك هلاك ورحمة الله لهدن طرد وبعدى نمود قومك بعدى كيدر ﴿٢٣٩﴾ ايكسك دخي صيحه ايله اولوب لكن نمودك تحتدن ومدينك فوقدن ايدى ﴿٢٤٠﴾ ولقد ارسلنا موسى باياتنا وسلطان مبين الى فرعون وملائه فاتبعوا امر فرعون وما صر فرعون رشيد) بزموسى

نه قبح كيدك عذابك انلر اكا كيرلر (واتبعوا في هذه لعنة ويوم القيمة بئس الرفد المرفود) انلر دنيا ده واخرته لشت اولورلر اول لعنت نه قبح عذابك انلره ويلمشدر (ذلك من انباء القرى نقص عليك منها قاتم وحصيد) اشبو خبر هلاك اولمش قريه لر خبر لرنديكزه ﴿٢٣٩﴾ سكا حكايه ايدنلر اول قريه لرك بعضي سنك يرنده اثرى طورر

يوريدلديكده الله تعالى اكافدا وروب اني اندن خلاص ايتدى وبني ايسه بر سوكلو اوغلام وار ايدى اخوه سى اني بريده ايتديلر بدمه بكا كلوب اني ذنب اكل ايتدى ديو قائل كوملكن كتورديلر اكا اغلقدن كوزلرم كورمن اولدى بوند نصكره انكله انلر آخر اوغلام دخي اولوب اول بني تسليه ايدم طورر كن سندخي اني سرقه ايتدى زعيمه حبس ايتشن حالبو كه بزاهل بيتز زده سارق اولمز وسارق ولد دخي بزدن طوغز ايتدى اني بكا كوندركل يوخسه سكا بدعا ايدرينكه انك ضررى اولاد كدن بدنجي بطنه اير چون يوسف عليه السلام اني او قودى صبر ايدم يوب آغلدى يوسف وقرندا شنه ايتديك كز ايشي بيلورميسز ديو سويلدى (قالوا مالك لانت يوسف) ديديلر كه يوخسه سن يوسفميسن اويله اولسه اول باشندن تاجي قالدردى مكر فو قنده شامه بيضايه بكزر بر علامت وار ايدى كورديلر انكله اني يلوب يوخسه سن يوسفميسن ديو سوال ايتديلر (قال انا يوسف وهذا اخي) ديديكه بن يوسف وبو قرندا شم بنيامينر (قد من الله علينا) الله تعالى بزه يفتزى جملة انعام ايدى (انه من يتق ويصبر) اول كسه كه الله تعالى دن قورقوب بليانه ويا طاعاته ويا ترك مخالفا ته صبر ايدم (فان الله لا يضيع اجر المحسنين) الله تعالى اشبو صفاته متصف احسان اهللر ين سور (قالوا تالله لقد اترك الله علينا) انلر يوسف عليه السلامه اعتذار ايدوب ديديلر كه تالله حق جل وعلا سنى حسن صورت وكال سرت ايله اوزر يمزه تفضيل واختيار ايتدى (وان كنا خاطئين) اكر چه بزمسكا ايتديكز صنيعه ذنب ايتشدر (قال لا تريب عليكم اليوم) يوسف عليه السلام انلره ديديكه بو كوند نصكره ذنبكزى ذكرله بنم قبلدن سزى تمير ايتك يوقدر (يفقر الله لكم) الله تعالى سزه مغفرت ايدم (وهو ارحم الراحمين) اول راحلردن ار جدر صفارى وكبارى مغفرت ونايلر فضل ايدر وقتا كه يوسف عليه السلام اخوه سى بيلديلر وديديلر كه سن بزى صابحه واخشامده طعامه چاغرسن بز ايسه سكا ايتديكز تفريطات سبيله سندن او تانورز يوسف عليه السلام ديديكه بندن او تاعكز اهل مصر ك بكانظرى عين اولي اويله ايديكه پينلرنده بني مذاكره ايتسدر الله تعالى انك عجائب صنع وحكمتن كورك كه يكرى درهمه بيع اولنان بر عبدى بونك كيم عزت ودولته اير كوردى ديرلر ايدى وبكاعين حقارتله نظر ايدرلردى اما كه سز بكاشرف ويرديكز كه سز بنم قرندا شلم اولوب ابراهيم عليه السلام حقه سندن ايديكى بيلچك من بعد بكاعين تعظيمه نظر ايدر اولديلر اويله اولسه انكله اخوه سى قلوبندن اول وحشى كيدروب القتله كندوبى سور اولديلر وقتا كه يوسف عليه السلام اخوه سنه كندوبى بيلدردى باباسى احوالندن سوال ايدوب انلر كوزلرى كورمن اولمشدر ديو خبر ويردكلرنده انلره كوملكن وروب ديديكه (اذهبوا بقميصي هذا قالوه على وجه ابى يات بصيرا) اشبو

قصه لراخرت عذابندن قورقان كيمه ايچون بر عبرتدر اول قيات بر كوندركه چله ناس انده جمع اولورلر واول بر كوندركه چله آسمان وزمين اهل انده حاضر اولورلر (وما تؤخره الا اجل معدود) بزاول قيات كونى تاخير ايتيزن الا وقت معدود ايچونكه اول عند الله معلومدر (يوم يات لاتكلم نفس الا باذنه فنه شق وسعيد) اول مشهود كون كلكده

اول گونده هيچ ريگه كلام سويله من مكر الله تعالى انك اذنيه سويله كه اول موقف خاصدر ۱۰۰ اول اهل موقفدن بعضي شق بدخت اولور ۱۰۰ كه وعيد مقتضايه مكان جهنم اولور ۱۰۰ وبعضي نيگفت ۱۰۰ اولوب وعد موجبده ماوسي جنت ۱۰۰ اولور (فاما الذين شقوا في النار لهم فيها ۲۴۰ زفير وشهيق) شول شرك وعصايه شق

اولنر ايچون جهنم آتشنك كومي ايتوب بابامك يوزينه سورك كه انكه كوزلرندن عي كيدوب كا كان كورر اولور ۱۰۰ دينديكه اول ابراهيم عليه السلامك كومي ايديكه آتسه براغلديفته جبريل عليه السلام كا كيورب آتسا كا تاثير ايتمشدي زيرا كه اول جنت ثابندن ايندي توارثله يعقوب عليه السلامه ايريشوب اول دخي اني رعوذهده يوسف عليه السلامك بوشنه تعليق ايتمشدي حتى اول قيوه براغلديفته اول انكه ايدى اخوه سي انك اكننده كي كومي چيقار ييچ جبريل عليه السلام دخي اني نشر ايدوب كا كيورمشدي اويله اولسه من بعد اول كوميك يوسفده قالوب باباسنه اني كوندرمشديكه اني يوزينه سورمكه عاسي كيده زيرا انده جنت قوخوسي وار ايدى مبتلا وسقيه واقع اولسه باذن الله كا عافيت ايرردى (واشوني باهلكم اجمعين) سزوبام نسا وذراري ومواليكزي جيعن آلوب كيروباكلك ديدى اول كوميك قنيسي كوتورمسند يئلرنده نزاع ايدوب هريري اني بن كوتورم ديو تخصيص ايتدى يوسف عليه السلام ايتدى اني اول كوتورسكه بابامه مقدا بنم كوميك كوتوروب رندرمشدي شمدى بو كوميك كا اول كوتوروب سوندرسون يهوذا ايتدى ايتدى اني كوتورمكه بن اولام ديو كوميك اول آلدى (ولما فصلت العير قال ابوهم اني لاجدرع يوسف لولان تفقدون) وقتا كه قافله مصر ك عمرانندن چيقوب كنعان جانبته يولدى يعقوب عليه السلام اوغلرينك اولادنه ديديكه بن يوسفك كوميك رايحه سين بولدم كر سزني تسفيه وتجهيل ايدرو كبردن هر مه وزوال عقله نسبت ايدرو اولسه كزني تصديق ايدرديكز ۱۰۰ روايت اولنديكي ربح صبارب تعاليدن استيدان ايتديكه يعقوبه يوسفك بشيري ايرشدن كا انك قوخوسين ايركوره اويله اولسه باذن الله سكر كونك وياسكان فرسخ مسافندن ربح يوسفك كوميك رايحه سين يعقوبه ايركوردى يعقوب عليه السلام جنت رايحه سين بوليچي بيلديكه جنت رايحه سي يوزنده اول كوميكك غريده بو قدر اول اجلدن يعقوب عليه السلام انره اول سوزي سويلدى (قالوا تالله انك في مثالك القديم) انر يعقوب عليه السلامه ديديلر كه تالله سن يوسف فرط محبتك وذكركنى اكشارك ولفاسنى توقعكندن خطاء قديمكده سن زيرا كه انر يوسفى ميت زم ايدرلردى (فلما ان جاء البشير القاء على وجهه فارتد بصيرا) وقتا كه يوسفن بشيركه يهوذا در يوسفك كوميك كوتوروب يعقوب عليه السلامك يوزينه سوردى اعى ايكن بصير اولدى وضعف ايكن قوتى كلدى وهر مد نصكره شابي عودت ايتدى وسروركلوب حزن كندى (قال ألم اقل لكم انى اعلم من الله ما لاتعلمون) يعقوب عليه السلام ايتدى بن سزه ديمد ييكه سرك بيلديككز شيبى الله تعالىنك اعلاميله بيلورينكه اوليوسفك حياتده اولوب الله تعالى بزي انكه جيع ايتدى ۱۰۰ روايت اولنديكه يعقوب عليه السلام بشيره ديديكه يوسف شمدى نه حالده در ديديكه مصر ك ملكدر ديديكه انك ملوك كنده نه حاجتم وار مرادم اني نه دين اوزره ترك ايتدك ديديكه دين اسلام

الميله مقدم شديد صوته چاغرمق صكره اينجه صدا ايله ناله ايتك واردر ۱۰۰ صوت الجار كييكه زفير جارك اكرديفته اولكي كسكن صوتدر وشهيق صكره كي اينجه صدا سيدر (خالدين فيها مادامت السموات والارض الاما شاء ربك ان ربك فعال لما يريد) اول شقيل اول جهنمده ايدر لر اخرت سما وارضى داتم اولدقچه مكر كه ربك جل شاناه انلري برعذابدن بشقه برجنس عذابه دخي ادخال ايد ۱۰۰ ياخود انلر مؤمنلر دن اولوب اراده الله ايله جهنمدن اخراج اولند ۱۰۰ تحقيق ربك تعالى بيلديكي ايدر ۱۰۰ كا اعتراض ايدر بو قدر ۱۰۰ (واما الذين سعدوا في الجنة خالدين فيها مادامت السموات والارض الا ما شاء ربك عطاء غير مجذوذ) شول ايمان وطاعته سعيد اولنر جنتده مؤبدلر در آخرت سما وارضى دواميله انجق ۱۰۰

ربك تعالى انلري نيم جنتده دولت رؤيت ديداره دك مترقب طورديره ۱۰۰ ياخود بعض مؤمنلر جنته دخولدن (اوزره) اول برمدت نارد ۱۰۰ كئلرني ربك تعالى مراد ايد ۱۰۰ برعطا اولديني حالده كه اول انلر دن كئلز (فلانك في مريه مما يبعد هؤلاء ما يبعدون الا كما يبعد اباؤهم من قبل وانا لموفوهم نصيبهم غير منقوص) بو مشركلر عبادت ايتدكلى شيك

منازلت ايدو كنده شك اتمه انلر انجق بابا ربك مقدم عبادت ايتدكلى وانلر دن كوردكلى كبي عبادت ايدر لر بزانلر عذابدن نصيلرني بابا ربك ايتدكلى كبي بلا نقصان بولره دخي ادا وتوفيه ايدره ۱۰۰ (ولقد اتينا موسى الكتاب فاختلف فيه ولولا كه سقت من ربك لقضى بينهم وانهم لفي شك منه مريب) ۲۴۱ بز موسى عليه السلامه تورتي ويردك انده ۱۰۰ قومك بعضي

اوزره ترك ايتدم ديديكه الان نعمت تمام اولدى (قالوا يا ابانا استغفر لنا ذنوبنا انا كنا خاطئين) اولاد يعقوب يعقوبه ديديلر كه اي بابا الله تعاليدن زم ايچون ذنوبمزم مغفرتن ديلكل كه زم ذنبلر (قال سوف استغفر لكم ربى انه هوالغفور الرحيم) يعقوب عليه السلام انره ديديكه ربم جل شانهدن سرك ايچون مغفرت طلب ايديكه اول توبه واطاعت وفل سيئه ندامت ايدنه غفور ورحيمدر ۱۰۰ اكثر مفسرين ايدر كه اول دماي سحر وقتته تأخير ايديكه الله تعالىنك هيچ دعا ايدر وارميدركه كا اجابت ايدم ديديكى وقتدر چون يعقوب عليه السلام وقت موعوده ايرديكه اول سحر وقتده نمازه طوردى فارغ اوليچي ال قالديروب ديديكه آلهي يوسفه جزعى وقت صبرى مغفرت ايت اوغلر عي دخي مغفرت ايتكه قرندا شلري يوسفك شانده جنات ايتديلردى وحى الهى كلديكه چي كزى مغفرت ايتدم ۱۰۰ دينديكه اول استغفاري جمه كجه سنده تأخير ايتدى اويله اولسه يكرى بيل دكلو زمانده هر جمه كجه سنده انلر ايچون استغفار ايتدى وياخود اني يوسفك انلري عفو نه تأخير ايتديكه بده رب تعاليدن مغفرتلر ب ديليه ۱۰۰ روايت اولنديكه يوسف عليه السلام بشير ايله يعقوب عليه السلامه ايكوز راحله وجهاز سفر كوندرديكه اول اهل وعياليه مصره كلدر انلر رجل و مرأه يمش ايكي بر قوله طقسان اوچ كشي ايديلر مصره قريب اولد قلرنده يوسف عليه السلام جنود مصرله واهالى مصر ايله انلري استقبال ايتديلر ملاقات ايديجك يوسف يعقوب برى برينه صاريلوب آغلشديلر يوسف عليه السلام اكاديديكه اي بابا ايچون كوزك كورمن اولجه آغلدك يلزى ايدك كه يوم قيامتده جمع اوليسرايدك ديديكه بلى اويله دركه لكن قور قدمك دينك سلب اولوب ايكيز يئنه اول حائل اوله (فلما دخلوا على يوسف آوى اليه ابويه) وقتا كه يعقوب وعيال واولادى يوسفه داخل اولديلر يوسف عليه السلام باباسنى وخاله سى لايي كندوبه ضم ايتدى زيرا اناسى راحيل بنيامينك نفاسنده ايكن وفات ايتمشدي بر قوله الله تعالى انك اناسى راحيل احيا ايدوب حتى كه يعقوبه بيله مصره كلدى (وقال ادخلوا مصر ان شاء الله آمين) يوسف عليه السلام انره ديديكه قحط واصناف مكاره دن امن اوزره اولديكز حالده مصره كيرك ان شاء الله (ورفع ابويه على العرش) ويوسف باباسين وخاله سين سرير اوزره اجلاس ايتدى (وخروا له سجدا) يعقوب وياواخوه سي اول زمانك عاذي اوزره يوسف عليه السلامه سجودله تحيه ايتديلر واول سجودله مراد انحناء وتواضعدر بوخه يراوزره وضع جبهه دكل وبر قوله جبهلرني يره قوديلر كه اول تحيه وتعظيم طريق اوزره ايديكه اول امم سالفه ده جائز ايدى بو شريعتده نسخ اولدى (وقال يا ابت هذا تاويل رؤياي من قبل) واول حالده يوسف عليه السلام ديديكه اي بابا اشوبنم زمان صبا وعده كور ديك رؤيانك تاويلدر كه سكا اني اول وقتد ذكر ايتشيدمكه اون بيلدزله كوش وآي بكاسجه ايتديلر (قد جعلنا ربى حقا) ربم

اقرار وبعضي انكارله سنك قومكك قرانده اولديني كبي اختلاف اولدى اكر ربك تعالادن انلر عذابنك تأخيرى كه سي سبقت ايتدى في الحال يئلرنده قضا جريانيه منكرلر كه عذابلري اولوردى حال بو كه قومكك كفارى دخي قرانده شكده درلر (وان كلا لما يوفينهم ربك اعمالهم انه بما يعملون خبير) ربك جل شاناه اختلافده اولان هر مؤمن وكافرلر عمللر ينك جزاسى ويرر تحقيق الله تعالى انلر خير وشر اعماله خيردر (فاستقم كما امرت ومن تاب معك ولا تطغوا انه بما تعملون بصير) يا محمد سن وشرك وكفردن توبه ايله ايمانه كلوب سنكه بيله اولنر وحى وازال ايله امر اولديكز كبي امر ونهيده استقامت اوزره اولك وتحديد اولان حدوددن تجاوز ايتيك تحقيق الله تعالى عمللر يكرى كوريجيدر ۱۰۰ بو استقامتك صوبق اجلندن اقدمن عليه السلام ۱۰۰ شيبتي

سورة هود ۱۰۰ بيور مشلر (ولا (تيان) (ثاني) (۳۱) تركوا الى الذين ظلموا فمسكم النار وما لكم من دون الله من اولياء ثم لاتنصرون) ظالم اولان كيمسه لره ادنى ميل ايله دخي ميل ايتيك ومداينه وخالعه دخي ايتيك كه سزى نار جهنم مس ايدر وسركچون اول ناردن منع ايدر الله تعالادن غيرى يقينلر يكرى بو قدر صكره اندن دخي ياردم

اولئز سكر (واقم الصلوة طرفى النهار وزلفا من اليل ان الحسنات يذهبن السيئات ذلك ذكرى للذاكرين)
كوندرك ايكي طرفده كه صباح واخشامده وكيجه ساعتون كوندرك قريده نمازه قيام ايله يعنى طرفى النهار صباح واويله
وايكندى وزلف اليل اخشام وياتسو نمازريكه اوقات ٢٤٢ خسه قائم اول تحقيق بوش وقت نماز

جل شان اولرؤيايى تحقيق ايتدى (وقد احسن بي اذا خرجني من السجن) حالوكة اول
بكا احسان ايلدى شول وقتن كه بنى سجندن چيقاردى وعقبنده ملكه ايركوردى (وجاء بكم
من البدو) وسرى باديدهن كتوردى زيرا انلر اهل مواسى اولدقوندن باديده ساكن
اولور لردى (من بعد ان نزع الشيطان بيني وبين اخوتي) شيطان بنم وقرنداشلرم بيني
حسدله افساد ايتديكند نصكره (ان ربي لطيف لما يشاء) ريم جل شانده ديلديكي كسه ايجون
تدير لطيف صاحيدرو حقيقت لطف اولدر كه غيره رفقه احسان ايركوريه (انه هو العليم الحكيم)
اول الله تعالى مصالح وتدايرك وجوهنى بلور وهر شيعى وقتده حكمتي اقتضا ايتديكي وجهه اوزره
ايشلر روایت اولنديكه يعقوب عليه السلام مصرده يوسف عليه السلامك عندده يكرى درت بيل
إهناي عيش اوزره مكث ايتدى مونه مختضر اولدينده يوسف عليه السلامه وصيت ايتديكه جسدني
ارض شامه ايلتوب باباسى اسحاق عيه السلام عندده دفن ايله اوليله اولسه يوسف عليه السلام انى
انده ايلتوب دفند نصكره كبرو مصره كلدى دينلديكه يعقوب عليه السلامك جسدنى ساجدن
تابوت ايجنده مصر دن بيت المقدسه نقل اولندى وانك اكاوصولى كوندقونداش عيص
دخى وفات ايدوب ايكيى برقبر ده دفن اولندى حالوكة ايكيى بطن واحد دن طوغش
ايكيز لر ايديلر ايكيى دخى يوز قرق يديش بيل معمر اولديلر وقاتكه الله تعالى يوسف شملق
جمع ايتدى نعيم دنياك عدم دوام بيلوب رب تاليدن حسن عاقبت استيوب ديديكه (رب
قد آتيتني من الملك) يارب سن بكا مصر ملكنى وردك (وعلتني من تأويل الاخاديث) وبكا
رؤيا تعبيرنى تعليم ايتدك (فاطر السموات والارض) اى سموات وارضى خلق ايند باري
تعالى (انت ولي في الدنيا والآخرة) سن بنم دنيا ده وآخريده معين ومتولى امور من
(توفى مسلما والحقني بالصالحين) توحيدده خالص اولديغم حالده بنى قبض ايت وآباءندن
صالحره ويارتبه وكرامته عامه صالحره بنى الحاق ايت قتاده ايدر انبيادن هيچ برى
يوسف عليه السلامدن غيرى موقى سؤال ايتدى حسن ايدر بوند نصكره اول نيجه بيلار
معمر اولدى غيرى ايدر بوقولده نصكره اول برهفته كچمدين وفات ايتدى اهل مصر انك مدفنده
تخاصم ايدوب حق كه قتاله قصدايتديلر بعده رايلى انك اوزره متفق اولديكه انى بر سر
صندوقه قيوب نهر نيل ايجنه دفن ايله لر تاكه صوانك اوزرندن كچدكند نصكره مصره
واصل اولوب بركتدن جيبى حصدار اوله لر بعده موسى عليه السلام انى آباءنك مدفنده نقل
ايتدى (ذلك من انباء النبي نوحه اليك) يا محمد اشو يوسف واخوهسى خبرى اخبار
غيدندر كه جبريل واسطه سيله سكا اعلام ايدرز (وما كنت لديهم اذا جمعوا امرهم
وهم يكرون) سن اولاد يعقوب قتده دكل ايدك شول وقتن كه يوسف قيوه براقعه عزم
ايتديلر حالوكة انلر اكاغانله طلبنده احتيال ايدرلر (وما اكثر الناس ولو حرصت بمؤمنين)

حسنى كاتردن غيرى
إخطارنى نحو ايدر بو وعد
وامر اصيحت دكلنلره
موعظه در روایت اولنديكه
بر رجل بر مرأى تقيل
ايدوب در عقب ندانمله
يعقوب من عليه السلامه بو
خطاستنى اعتراف ايتدكه
بو آيت كريمى قرالت
بيورديلر (واصرافان الله
لا يضيع اجر المحسنين)
وطاغات صبر ايله كه الله
تعالى عمللرند اخلاصه
صبر ايدنلر اك اجرتى ضايع
ايتز (فلولا كان من القرون
من قبلكم اولوا بقية
ينهون عن الفساد في الارض
الا قليلا ممن انجينا منهم
واتبع الذين ظلموا ما
اتروا فيه وكانوا مجرمين)
سز دن مقدم هلاك اولان
اهل قرون دن راي وعقل
صاحبارى اولديكه فسدلر
پر يوزنده فسادن نهى
ايدلر لردى انجق انلردن
آز كيمسه كه فسادن نهى
ايتدله انلر نجات ويردك
انلر كه دنيا ده نعمته مستغرق
ايكن رياست ولذات

شهوانيه اتباعله نفسلرينه ظلم ايدوب عقابه مستحق مجرملردن اولديلر (وما كان ربك ليهلك القرى بظلم)
واهلها مصلحون) ربك تعالى قرى اهلى تاشرك وكفرلرينه ظلم وفسادى ضم ايتدكر نيجه هلاك ايتدى دينلديكه
ملك ظلمله ييقولور كفرله ييقلمز (ولو شاء ربك لجلل الناس امة واحدة ولا يزالون مختلفين الا من رحم ربك

ولذلك خلقهم ومنت كلمة ربك لاملئن جهنم من الجنة والناس اجمعين) ربك جل شانده اكر مراد ايديدى جمله
ناسى بردينده قياردى انلر ايسه يهود ونصارى ومجوس وسائر اديان مختلفه اوزره اولمقدن زائل اولزلر مكر ربك
تعالىنك رحمتدن دين حقد ٢٤٣ اتفاق ايدلر انلر اول اختلاف ايجون خلق ايتدى كه برفرقه جتنده
برفرقه جهنمده اوله

ناسك اكزى عناد وكفر اوزره تصميرلردن ايمانه كلور دكلردر اكر چه سن انلرك ايماننه
حرص ايدر وآيات اظهارنده مبالغه ايدر سكرده روایت اولنديكه يهود ومشركون يغمبر عيز
صلى الله تعالى عليه وسلم يوسف عليه السلام قصه سندن سؤال ايدوب تورانه موافق خبر
ويرديكند نصكره اسلامه كلكلرينه عزون اولدينده بو آيت نازل اولدى (وماتسألهم عليه
من اجران هو الا ذكر للعالمين) يا محمد سن انباء وياقرآن اوزره انلردن اجراستمن سن اول قرآن
دكل الامالره موعظه وتذكيردر (وكاين من آية في السموات والارض يعمرون عليها
وهم عنها معرضون) الله تعالىنك سموات وارضه وجود ووحدانيتته وحكمت وكال قدرته
دالات ايدر نيجه آيتلرينه مرور ايدرلر حالوكة انلر انده تفكر وانكله اعتبار ايتزلر بلكه انلردن
اعراض ايدوب كيدرلر (وما يؤمن اكثرهم بالله الا وهم مشركون) انلر اكزى الله تعالىنك
وجود وخالقيتنه مؤمن اولزلر الا انك غيريه عبادتله اكا اشراك ايدرلر مثلا انلره سموات
وارضى كيم خلق ايتدى دينلده ديرلر كه الله تعالى خلق ايتدى وسمادن يسمورى كيم ايندرلر
دينلده ديرلر كه الله تعالى ايندرلر مع ذلك اصنامه عبادتله شرك ايدرلر دينلديكه كفار رخاده
رب تعالى بي اونودرلر اما چنانكه انلر بلا اصاب ايد خالص الله تعالى يه يلوارلر (أفانوا
ان تأتيم غاشية من عذاب الله) انلر انده مى اولديلر الله تعالىنك عذابندك كلوب انلرى
قاپليه (اوتأتيم الساعة بفتة وهم لا يشعرون) يا خود اكسز انلره قيامت قويه حالوكة
انلرك اكشعورى يوعيدى وانكچون مستعد دكللر ايدى (قل هذه سبيل ادعوا الى الله على
بصيرة انا ومن انبى) يا محمد دكل كه توحيد دعوت بنم سنت ومنها جدر بن وبكا ايمان وتصديقله
اتباع ايدنلر يقين اوزره الله تعالى يه دعوت ايدرز ويا خود بن وبكا اتباع ايدنلر بصيرت اوزره يز
(وسبحان الله وما انا من المشركين) وديكل كه الله تعالى بي انلرك اشراك كندن تنزيه ايدرلر بن
اكا اشراك ايدنلردن دكلن (وما ارسلنا من قبلك الا رجالا نوحى اليهم من اهل القرى) يا محمد
سندن اول بزم از سال ايتديكمز رسول ريمز امصار اهلندن رجك ايديلر زيرا كه اهل امصار
اعقل وافضل واعلم واحلدلرلر يو خسه باديده اهلندن دكل زيرا انلر غلظت وجفا اهلدر حسن
ايدر حق جل وعلا نه اهل باديده وندجن ونه نسادن رسول بعث ايتيويدر (أفلم يسيروا في الارض
فينظروا كيف كان عاقبة الذين من قبلهم) كفار پر يوزنده سروسفر ايتديلر ميكه انلردن اول
كچن ايم مكذبده نك عاقبت امرلر نيجه اولديشه نظر ايدوب معتبر اوله لردى (ولدار الآخرة
خير للذين اتقوا أفلا تعقلون) دار آخرتكه جتدر شرك وعصياندن صاقتانلره خبرلوردر
عقولكزى استعمال ايتزميسر كه انى بيله سز (حق اذا استياس الرسل وظنوا انهم قد كذبوا)
حتى چنانكه رسل قوملرينك ايمانندن مأبوس اولوب امتلرى انلرى تكذيب ايتدى ديوتيقن
ايتديلر برتكذيبه كيم من بعد ايمانلرى رجا اولتبه ويا خود حتى چنانكه رسل كنديلر بنى تكذيب

والارض واليه يرجع الامر كله فاعبده وتوكل عليه وما ربك بغافل عما تعملون) سموات وارضك غيبتى الله
تعالىنك علمنده حاضردر وكلى امورى اكار جوع اولتورا كا عبادت وجميع امورنده اكا توكل ايله ربك تعالى
اعمالكز دن قافل اولدى

سورة يوسف عليه السلام مكية وهي مائة واحدى عشر آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(الرتك آيات الكتاب المبين) اشبو سورة تدبر ايدته ٢٤٤ كتاب مينك اعجازي وحكمت الهيهي

مشتل آيات عبرتخادر
روايت اولنديكه علماءهود
رؤساي مشركينه عمده
آل يعقوبك شامدن مصره
انتقالندن ويوسف عليه
السلامك قصه سندن سؤال
ايدك ديمريله بوسوره
نازل اولدى (انا انزلناه
قراناهم ريبا لعلكم تعقلون)
آل يعقوبك اخباري
بيان ضمنده عربي اوله رق
بوسوره ني انزال ايتدكه
معانيه في فهم وتعل ايدوب
اول قصه بييله سر
(نحن نقص عليك احسن
القصص بما اوحينا اليك
هذا القرآن وان كنت
من قبله لمن الغافلين)
يا محمد بزسكا بوسوره ني
وحيزله احسن قصه
اوله رق ذكر ايتدك
اكرچه بونندن مقدم
بوقصه دن غافلردن ايسكه
(افقال يوسف لاييه يا ابت
اني رايت احد عشر كوكبا
والشمس والقمر رأيتهم
لي ساجدين) وقتا كه
يوسف عليه السلام باباسي
يعقوب عليه السلامه اي

ايدنلك تصديقندن مايوس اولديز وظن ايتديلكه قوملردن ايمانه كلنلردخي مرند اولوب
تكذيبه عودت ايدلر (جاهم نصرنا قبحي من نشاء) اول رسله نصرتمز ايروب انلردن
ومؤمنلردن ديلديكمز تيجيه اولندي (ولا يرد بأسنا عن القوم المجرمين) بزم عذابمز قوم
مشركنندن رد اولمز (لقد كان في قصصهم عبرة لاولي الاباب) انبياء واملك ويايوسف واخوه سنك
قصه لرند عقول كامله صاحب ريجون موعظه واردر (ما كان حديثا يفترى) اشبو قرآن
اختلاق اولنور كلام اولمدي (ولكن تصديق الذي بين يديه) لكن اندن اول نازل اولان
تورات وانجيل وسائر كتب مغزله نك تصديق اولدى (وتفصيل كل شيء) وهر شيك تفصيلي
واردر كه امور دينيه ده عبادا كاحتاج اولور (وهدي ورجة لقوم يؤمنون) وضلائندن
ارشاد وبيان وعذابدن امان وار درشول قوم ايجونكه اني تصديق وموجيله عل ايدر
(سورة الرعد وهي خمس واربعون آية مدنية الاقوله) ويقول الذين كفروا
بسم الله الرحمن الرحيم
(الم) بن اول الله تعالى ينكه بيلور وكوررين وياخلقك ديديك بيلور وايشلديكن كوررين
(تلك آيات الكتاب) شول اخباركه سكا ذكر ايتدك تورات وانجيل وسائر كتب مقدمه نك
آياتيدر (والذي انزل اليك من ربك الحق) وشول قرآنكه سكاربك جل شانه دن انزال اولندي
حقدر اكا اعتصام ايت (ولكن اكثر الناس لا يؤمنون) لكن ناسك اكزي نظر وتامله
اخلا لاريجون اني تصديق ايتزل (الله الذي رفع السموات بغير عمد ترونها) الله تعالى اول
قوي قادر در كه سمواتي كورديك كز هيته ساريه لر سر رف ايتدي نه دوشده دعاهمسي واردر كه
اني اعام ايدونه فوقده علاقه سي واردر كه اني امساك ايد (ثم استوى على العرش) بعده
هرش اوزره حفظ وتديريله استوا ايتدي (وسبح الشمس والقمر) وشمس وقرى خلقته
منافع ايجون تذليل ايتدي ايمدي ايكسيدخي مقهورلردر والله تعالى نك ارادتي اولديني وجه
اوزره جاري اولورلر (كل يجرى لاجل مسمى) هر برى وقت معلوم دكين جاري اولور كه
اول دنيا نك فاسيدر وياخود اجل مسمى ايله مراد اول ايكسنك درجات ومتازيدر كه كا
متهى اولوب اني تجاوز ايتزلر (يدبر الامر) اول ملكوت امري ايجاد واعدام واحيا واماته
وغيري تدبر ايدر (يفصل الآيات) آيتلر نيزيل ايدوب تفصيل اوزره بيان ايدر وياخود
دلائلي برررر احداث ايدر (لعلكم يلقاه ربكم توفنون) تا كه اول الله تعالى نك آياتن تفكرله
كال قدرتن تحقق ايدوب اشواشيانك خالق وتديرينه قادر اولان رب تعالى نك اعاده وجزايه
قادر ايدوكن بييله سر (وهوالذي مد الارض) واول الله تعالى در كه ري ايلو اوزونلويست
ايتديكه اوزرند اقدام ثابت اولوب حيوانات قلب ايد (وجعل فيها رواسي وانهارا)
واول برده جبال راسيات وانهار قيلدي (ومن كل الثمرات جعل فيها زوجين اثنين) واول

بابام بن دوشمده اون بر يلدز وكونش وآي بكا سجده ايدر كوردم ديدى ديتديكه يوسف (برده)
عليه السلام اون ايكي ياشنده جمه كيجه سي بدرنك ياشنده يانوركن نا كاه سر سملك ايله اوياندقده پدرى نه اولدك
ديو سؤالنده بر يوكسك طاعك اوستنده ايشم كه اطرافده ابرمقلر آثار ويشلر آغچلر وار اولخالده كوكدن اون بر

يلدز وكونش وآي كلوب بكا سجده ايتديلر كوردم ديدى يعقوب عليه السلام بييله يكه اون بر قرداشي ويعقوب
وزوجه سيكه يوسف عليه السلامك خال سيدر يوسف عليه السلام رتبة رفيعه واسل اولوب بونلر اكا
تعظيم ايدو جكلرين فكر ايلوب ٢٤٥ قرداشاري بورويابي ايشيدر لر سه تعبيرينه واقف اولوب بعض ايدو جكلر
بناء عليه كتفي توصيه

برده ميولر كه انواعدن ايكشر صنف قيلدي يعنى حلو وحامض اسود وابيض وصغير وكبير
قيلدي (يفشي الليل النهار) كوندزه كيجد ظلمتن وكيجده كوندز ضوئن كيورر (ان في ذلك
لايات لقوم يتفكرون) اشبو مذكوره آيتلر واردر شول قومد كيم انده تفكر ايدرلر زيرا
انك تكوني اول صانع حكيم وجودنه دليلدر كه اول انك امري تدبير واسبابي تهيه ايدر
(وفي الارض قطع متجاورات) يربوزنده بري بريند قريب قطعلر واردر كه بعضي طيه
وبعضي سبخه در بعضي رخوه وبعضي صلبه در بعضي زرعده صالحدر شجره دكل وبعضي شجره
صالحدر زرعده دكل (وجنات من اغصاب وزرع) ودخي انده انواع اشجار
وزروعله مزين بستانلر واردر (ونخيل صنوان وغير صنوان) وانده نخلهلر واردر كه
اندن بر طائفة اصل واحددن وبر طائفة اخرى اصول متفرقه دن انشا اولنوبدر
(يسقي بماء واحد ونفضل بعضها على بعض في الاكل) بومذ كورك كليسي ماء واحد ايله سقي
اولور كن ثمره بعضي بعض اوزره شكل وقدر ورايمه وطعم جهتن تفصيل ايدر ز حسن ايدر اشبو
بنو آدمك قلوبنه مثلد كه ارض يدر جانده طينه واحد ايك اني بسط ايدوب بري بريند متجاور طبعده
مختلف قطعلر ايتدي وانك اوزر ينده سمان ماء انزال ايدوب انلردن انواع مختلفه چيكلر و اغاچلر
ويشلا و اولتوردي حالبو كه انك جيبي بر صوايله صوايلوبدر ناس دخي انجيل اصل واحددن
يعنى آدمدن خلق اولنلر ايك سمان انلر مذكوره نازل اولديفنده اندن قلوبك بعضنه رقت كلوب
خشوع ايتدي وبعضنه ايسقوت ايروب تمر دايدي (ان في ذلك لايات لقوم يعقلون) اشبو
مذكوره اول صانع حكيم وجوده قدرته دلالت ايدر علامتلا واردر شول قومد كيم عقللر تفكرله
استعمال ايدرلر (وان تعجب فحجب قولهم انذا كناترا با انثاني خلق جديد) يا محمد اكر سن مشركلر كه
ابتدا خلقه اقرار ايتديله بييله بيشه انكارلرينه تعجب ايدرلر انلر بزموتله تراب اولديفمزدن
صكره يكدن خلق اولنوب موعزدن اولده كي حالت وهيشه عودت ايدر ميوزدعمر لى حقيقدر كه
تعجب اولنلر اقلوبنه مقرر در كه اعاده ابتدادن اهنور و بو آيات معدوده دخي مبدئك وجودنه
داله اولديني كي اعاده نك امكانه دخي داله در شول حيثيتدكه اول انك كال قدرته وانك انواع
تصرفاته موادك قبولنه دلالت ايدر (اولئك الذين كفروا بربهم) ايمدي انلر بيشه انكارله
رب تعالى يه كافر اولديلر (واولئك الاغلال في اغناقهم) انلر ضلاله مقيدن اولوب خلاصلر
رجا اولنلر لردر وياخود يوم قيامته بيونلرينه دمور اوريلورلردر (واولئك اصحاب النار هم
فيها خالدون) وانلر اصحاب ناردر كه انده داغملردر (ويستعجلونك بالسيئة قبل الحسنة) يا محمد
مشركون عافيتدن بدل عقوبته استعجال ايدرلر يعنى انلر استهزا طريق اوزره ديلريدر كه الهى
محمدك ديديك حقيقته سنك عندك دن ايسه اوزر عزمه طاش ياغدر ويا ام سالفه ني عذاب ايتديك
ايشادن بري بزمه كوندر (وقد خلت من قبلهم المثلثات) حالبو كه انلردن اول ام مكدنندن انلر

سكا وآل يعقوبه دخي اتمام ايدر ربك تعالى بو نعمتلك مستحقني بيلور ولازم اولان امورده حكمتي اجرا
ايدر (لقد كان في يوسف واخوته ايات للسائلين) تحقيق يوسف عليه السلام وقرداشلرينك قصه لرندن سؤال
ايدنلر وغيرلر ايجون الله تعالى نك قدرت وحكمته دليلسر واردر مرويدر كه يوسف عليه السلامك اون بر قرداشي

بغید بر محلہ طرح اید کہ غائب اولوب پدریکه زک یوزی سزه منحصر و تمام اقبال سزه اوله و بو ایشی (غائب)
کور دکدنصرکه کناهکزه توبه ایدوب صالحین زمره سندن اولورسکز (قال قائل منهم لا تقتلوا یوسف والقوه فی غیابت
الجب یلتقطه بعض السیارة ان کنتم فاعلین) انلردن بهوذا یا روبیل دیدیکه یوسفی قتل ایتمیک که ۛ بیکناهی

آلؤب كئىدىلر وانى قىونك اسفلنه براقفه حرم ايتدىلر بز يوسف عليه السلامه جبريل عليه السلام واسطه سيله وحى كوندردك كه غم چكمه البته وقيلهسن انلره ايندكلى ايشدن خبر ويررسن حال بوكه آنلر آنى ييلمزلى ۱۰ مريدركه يعقوب عليه السلام قرداشلىرىك ابرامى ويوسف عليه السلامك تمامى محرابه مىلنى كوردكده

المهجرات وقضای سبحانه رضا ايله يوسف عليه السلامی غسل وصاحبی طرايوب کيدروب ابراهيم عليه السلامی نمرد آتشی
القائده جبرائیل علیه السلام جنتدن کتوروب کيدروب کوملك يعقوب عليه السلامه ميراث قامشیدی انی تمویذایدوب
قولنه وضمه شجرة الوداعه دك تشيع واوغلی قوجا قلوب ۲۴۸ وداع ایلدی چونکه بدرلرینک نظرندن

غائب اولدی لر بدرلرینک
وصایاسی برطرف ایدوب
طعنیه آغازایله ای رؤیای
کاذبه صاحبی سکا سجده
ایدن کوا کب شمدی سنی
بزم الیزدن قورتار سن
دیو شمار لر اوردی لر که
موت درجه سنه کلدی
هر چند یوسف علیه السلام
بن جوجغم بکا مرحمت
ایده ویر کنعانک حافی
ملاحظه ایدک دیدکجه
فائده ایتمدی عاقبه الامر
یهودا یوحالی کورد کده
بونک قتلنه قصه ایتمک
بنمله اولان عهد کزه وفا
ایده دیمکله انی کنعان دن
اوج فرسخ بعید یاخود
یت المقدس حوالیسنده
برقیونک باشه کتوروب
الریخی باغدی لر وینله
برایب باغلیوب قیویه
صارقندیلر نصفه ایند کده
براقدی لر صویه دوشوب
انده برطاشک اوزرینه
جیعوب اغلغه باشلدی
یهودا کاسارندن خبر سن
طعام کتورردی علی قول
جبریل علیه السلام قیویه

ایزکن امر الهیله ایریشوب برعله اوتورتدی و جنت طعامیله بسر دی بعده قرداشلری برکچی اوغلاخی (دموردن)
بوغزلیوب قانی کوملکنه بوله دیلر (وجاؤ اباهم عشاء یبکون) قالوا یا ابانا انا ذنبنا نستبق وتركنا یوسف عند
متاهنا کله الذئب وما انت بمؤمن لنا ولو کنا صادقين) واخشام وقتده آغلیه رق بابالرینه کلدیلر یعقوب علیه السلام

بکلیه رک سیزه نه اولدی یوسف زرده دیو سؤالنده انلر دیدیلر که ای بزم بابامز بز صحرا ده قوشو قوشمه
یاخود اوق قوشونه کیدوب یوسفی متاعزک یاننده براقشیدک قورد کلوب آنی ییدی سن بزم سوزمه اینامز سن
سوءظنک سیبله ۲۴۹ ایسک دخی (وجاؤ علی قیصه بدم کذب قال بل سولت لکم انفسکم
امرا فصر جیل والله

دموردن ویا باقیر دیمدر انلر انک اول مقاله سن استعظام ایدوب کیرو پیغمبر صلی الله تعالی
علیه وسلمه دوندی لر وانی اکا خبر ویردی لر پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم انلری کیرو اکا
کوندردی اول ایسه انلره اولکی مقاله سن دیدی اول حالتده کوردیلر که باشلری برابرنده برسمابه
پیدا اولدی رعد و برق له برصاعقه کلوب اول کافری یاقدی انی دعوتیه وارن صحابیلر پیغمبر صلی
صلی الله تعالی علیه وسلمه سعی ایدرک کلدیلر پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم قتده اولنلردن
برطاشقه انلری استقبال ایدوب دیدیلر که شول دعوتیه وار دینک کافر صاعقه ایلله یاندیمی کلنلر
دیدیلر که انی نیجه بیلدیکز دیدیلر که زیر پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلمه ویرسل الصواعق
آیتی نازل اولدی انندن بیلدک (وهو شیدا الحال) اول الله تعالی شیدا لاخذ شدید الحول
شدید الحقد شدید القوه شدید العقوبه شدید المکرر (له دعوة الحق) اول الله تعالی دعاء
حق واردر زیرا اول عبادت اولتغده ویا عبادتند دعوت اولتغده حق اولور ویاخود انک دعوت
مجا به سی واردر زیرا هر کیم اکا دعایده اول اکا اجابت ایدر ویاخود حقه مراد الله تعالی لر
زیرا هر دعا که اکا اوله دعوت حقد (والذين يدعون من دونه لا يستجیون لهم بشئ الا
کبسط کفیه الی الماء لیلغ فاه و ما هو بباله) شونلر که الله تعالی دن غیری اصنام عبادت ایدر لر
انلر طلباتدن بر شیشه عبده لرینه اجابت ایتمز لر الا صونک اجابتی کی شول کسده کیم اول ایکی
کفتی صویه بسط اید کیم اول صو آنک اغزینیه ایرشه حالبوکه اول اکا ایریشور دکلدیر
ویاخود اول شول رجل کیدر که بئزک کنارنده اوتوروب ایکی اللرین بئره مدایده حالبوکه
الری انک قهرینه ایرمیه که صونندن اخذایده و صودخی یو کلوب انک الله کلیه اشونک
کی اصنام دخی جاد در نه کندویه دعا اولک دینن بیلورونه اجابته قادر اولور (ومادعاء الکافرن
الافی ضلال) کافر لک اصنامه دعاسی ضیاع وخسارده در ویاخود کافر لک رب تعالی ده دعاسی
ضلالده در زیرا که انلر کاصواتی الله تعالی دن محجوبه در (والله یجید من فی السموات والارض
طوعا وکرها وظلالهم بالندو والآصال) سموات وارضده اولان ذوی العقولک کندیلری
وکولکله لری غدو وعشیده طوعا لری وکوک کره لری حالنده الله تعالی ده سجود ایدر لر اما
ملائکه ومؤمنونک کندیلری سجودی طوعا ایدر لر و منافقون و کافرون کندیلری سجودی
کره ایدر لر و بویکی فرق دنک کولکله لری الله تعالی ده سجودی طوعا ایدر حالبوکه فرقه اولینک
کندیلری اول سجوده طایع لر در و فرقه ثانیه کاره لر در و غدو وعشی ایلله مراد دوام اوزره
سجود لیدر و کولکله نک سجودی اراده اولنن شی ایلله تذلیلر (قل من رب السموات
والارض قل الله) یا محمد مشرکینه دیکل که سموات وارضک خالق و مدبری کیمدر اکرا انلر
اعتراف ایتمز لر سه سن انلر قبلندن دیکل که الله تعالی لر (قل أفأناخذکم من دونه اولیاء
لا یملکون لانفسهم نفعا ولا ضرا) یا محمد مشرکینه حق الزام ایچون دیکل که سموات

سنی صودن اخراجنده یوسف (تیان) (ثانی) (۳۲) علیه السلام قوغه به یا شوب طشره چیقدی که قویوه آتلدیفنک
درنجی کونی ایدی مالک یوسف علیه السلامی کورد کده بو برغلامدر دیو کندو کندویه مژده ایلدی یاخود بشری
نامنده بر رفیقن آنی چقار مغه یاردم ایچون چاغردی و متاع تجارت ایچون آنی رفیقارندن کتم ایلدی الله تعالی اولاد یعقوبک عمل لرینه

المستعان علی ماتصفون)
ویوسف کوملکی اوزرنده
یلان قانه کتوردیلر
یعقوب علیه السلام آنی
الوب یوزینه سوردی
کوردیکه کوملک صاغدر
هیج بویه حلیم قورد
کوردیمکه اوغلی یوب
کوملکنی برتمش دیدی
وعتاب یوزندن اوغلارینه
دیدیکه بالکه سزک نفسک
سزه بوهلاک یوسفی آسان
وکوزل کوسردی ایدی
بنم امرم صبر جیلدر که
کیمسه به تشکی اولیه
بوصبرمه الله تعالی دن عون
طلب ایدرم سزک
بوصفت عملکز اوزره
(وجات سیاره فارسلوا
وارد هم قادلی دلوه قال
یا بشری هذا غلام و اسروه
بضاعة والله عایم عایمعلون)
مدیندن مصره کیدرکن
بربلوک یولجی اول قیونک
باشنه قوندیلر صوا یچون
سقالری اولان مالک بن
دعرخزاعی فی اول قویویه
کوندر دیلر اول مالک قوغه

مالدر ۱۱ علی قول آیت انی به کوره قد داشتری قیودن اخراجی خبر آلوب کاربانه کلیدلر بو بزم گوله مزدور فاجیشدی
بونی بزدن صاتون آلوب بر بشقه شهره کوتورک دیدیلر ویوسف علیه السلامه عبرانیجه بزى خلاف چقارمه سنی قتل
ایده رز دیواخافه ایتملیله سکوت ابتدی مالک التوم بوقدرکه ۲۵۰ متاعه ویرشم دیکله نه ویررسک ویر

واریتک خالق الله تعالی ایدوکنه اقراریکز واریکن ینه انک غیری یعنی اصنامی اولیا
اتخاذ ایدوب انلره عبادت ایدرمیسز که انلر کندیلره نفع وضره مالک اولزلر ۱۱ اولیه اولسه
غیرک نفع وضره نیجه مالک اولورلر (قل هل یستوی الاعمی والبصیر) دیکل که عبادتک
حقیقت وموجبین بیلن مشرکه انی بیلن موحد برابری اولور ۱۱ ویاخود سزدن غافل معبودله
احوالکزه مطلع اولان معبود برابری اولور (ام هل تستوی الظلمات والنور) ویاشرکه توحید
برابری اولور (ام جعلوا الله شرکاء خلقوا کلقه فتشابه الخلق علیهم) ویاخود انلر الله تعالی به
انک مثل خالقلری شرکائی قیلدیلر که انلرک خلقی الله تعالی ک خلقه بکزدیکندن الله تعالی ک مستحق
اولدیفند انلر دخی مستحقمی اولدیلر (قل الله خالق کل شیء) دیکل که الله تعالی هر شیئک خالقیدر
انندن غیری خالق یوقدرکه عبادته اکامشارک اوله (وهو الواحد القهار) حالوکه اول الوهیده
متوحد دروهر شیئه غالبدر ۱۱ بده حق وباطله ایکی مثل ضرب اولوب بیورلدیکه (انزل من السماء
ماء فالت اودیة بقدرها) الله تعالی سحابدن ویا جانب سعادن ویا نفس سعادن ماء انزال ایدوب اول
مادن نهرلریلان ابتدی شول دکلوکه الله تعالی انک نافع اولوب ضار دکل ایدوکن بیلور ۱۱ ویاخود
اول ماء نهرک صغروکبری دکلو اولور (فاحتل السیل زبدارایا) واول ماء دن حادث اولان
سیل فوقده خبث مرتقی کتوره ایدمی ماء صافی باقیله مراد حقدر وذاهب زائل که اشجاره
ویا جوانب اودیده تعلق ایدر ایله مراد باطلدر و دینلدیکه سعادن نازل اولان ماء قرآنه مثلد
واودیده ایسه قلوبه مثلد که هر بری یقین وعقل وشک وجهلی مقدار نیجه قرآنی محفل اولور ۱۱
اشبو ایکی مثک بریدر مثل آخر اشبودر که ذکر اولور (وما توفدو ن علیه فی النار ابتغاء حلیة او
متاع زبد مثله) وجواهر دن حلی ویا متاع طلبچون اوزرینه نار ایتدیک کز شیء خالص ایتدیکچون
ارتدیک کزده مالک خبی کی انک دخی خبی وارد ۱۱ ایدمی اول جواهر دن صافی باقی قرآنک
مثلد زک اول حقدر وخبث که انکله انتفاع اولنز شک وباطلک مثلد ۱۱ ویا زدر که اشبو
ایکی مثل مؤمن وکافر مثل اوله مؤمنک عمل واعتقادی ماء صافی مثلد که انکله انتفاع اولور
وکافرک عمل واعتقادی زبد زائل مثلد که هیچ بوجهله اندن انتفاع اولمز براغبلور (کذلک
یضرب الله الحق والباطل) اشبونک کی بیانه الله تعالی حق وباطلی مثل ایله تبیین ایدر (فاما
الزبد فیه ذهاب جفاء) اما زبد که سیل اوزره اولور ضایع وباطل اولوب کیدر ۱۱ یعنی باطل اگر چه
بروقته عالی اولور سده وقت آخرده مضاعف اولور (واما ما یبقی الناس فیمکث فی الارض)
واما اول شیکه ماء وجواهر دن ناس انکله نفعلور کتیز رده قالور (کذلک یضرب الله الامثال)
اشبونک کی امثالی الله تعالی ذکر ایدر که انکله مشبهاتی ایضاح اید ۱۱ ایدمی مشرک لک
امری زبد کیدر که صورته برشی کورینور حالوکه انک حقیقی اولمز ۱۱ ومؤمن لک
امری ایسه شول مکانده مستقر ماء کیدر که انکچون بقا وثبات اولور (لذین استجابوا لربهم

دیدکلرنه یکرمی درهم
ویردی بهوذا آلیوب دیکر
لری ایکشر درهم الدیلر
(وشروه بئن بخش دراهم
معدودة وکانوا فیه
من الزاهدین) قداشلری
یوسف علیه السلامی زعدد
درهم وبی اعتبار بهایله
صاندیلر قصدلری تحصیل
بها اولیوب مجربا بالردن
تبیدا ولمغله آنک بهاستده
زاهدلردن اولدیلر ۱۱
چونکه مالک یوسف علیه
السلامی مصره کوتوردی
اولوقت مصر پادشاهی
ریان بن ولید علیقی ایدی
انک جله امورینی رؤیت
ایدن وخزینده داری اولان
قطفیر یا طفیر نام که کاغزیز
دینوردی مالک خبر
کوندروب یوسف علیه
السلامی استدی مالک انی
بازاره چیقاروب بیع
من زید اولدقد اول حده
واصل اولدیکه برآغری
التون برآغری کش برآغری
مسک برآغری ایکی ویرمک
اوزره طابلری اولوب
آرتوردیلر اولوقت یوسف

علیه السلام اون اوج یاشنده ایدی آغری درتوز رطل کلدی نهایت مذکور عزیز اشترای ایدوب خانه سنده (الحسنی)
کوندردی (وقال الذی اشتریه من مصر لامراته اکرمی مشویه عسی ان ینفعا وتخنه ولدا وكذلك مکنا لیوسف
فی الارض وتعلمه من تأویل الاحادیث والله غالب علی امره ولكن اکثر الناس لا یعلمون ۱۱ یوسف علیه السلامی صاتون

آلان اهل مصر دن عزیز زوجده سی زلیخایه دیدیکه بونک مقامنه اکرام ایت یعنی عزت واحترام ایت شاید که انک
بهاسندن ویاخود مصالحزه استعمالدن نفعلنم یاخود انده رشد فهم اولغله اوغل انخا ایدم ۱۱ زیرا اولادی یوغیدی ۱۱
شونک کییکه بز یوسفه عزیزک ۲۵۱ قلبنده ویردک نا که ارض مصره متصرف اوله واکا رؤیا تعبیرینی

(الحسنی) دنیا ده طاعتله ربلرینه اجابت ایدن مؤمنلر ایچون آخرته مثبت حسنی واردر که اول
جنتدر (والذین لم یستجیبوا له لوان لهم ما فی الارض جیعا ومثله معد لا فتدوا بد) شونلر که دنیا ده
ربلرینه اجابت واطاعت ایتمیوب کافر اولدیلر اگر بریزنده اولان اشیانک جیعی انلرک اولسه
وانک مثل دخی اکامنضم اولسه یوم قیامتده کندیلرین عذاب ناردن تخلیص ایچون انک جیعین
فدا ایدلردی (اولک لهم سوء الحساب) ایدمی انلره یوم قیامتده سوء حساب اولور که اول
جیع ذنوبیله حساب اولنوب هیچ بری مغفرت اولنما مقدر (وما ویهم جهنم وبئس المهاد) انلرک
مناقشه دن صکره مستقر لری جنتدر انلره اول نه چرکین فراش مهور اولور (أفمن یعلم انما انزل
الیک من ربک الحق یکن هواعی) شول کیسه که ربک جل شانده دن سکانازل اولان شیک حق
ایدوکنی بیلوب اجابت ایدوب موجهله عمل ایدر شول کسه کییدر که اعمی القلب اولوب نه
حق بیله ونه موجهله عمل قیله (انما تذکر اولوا الالباب) اشبونکله متعظ اولمز الا انلر که
عقول کامله صاحبیلر (الذین یوفون بعهده الله) شونلر که الله تعالی ک امر وفرننه وفا ایدوب
مخالفت ایتمزلر (ولا ینقضون المیثاق) وکندیلرله الله تعالی پیتنده ویا عباد پیتنده اولان موثیقدن
هیچ برن نقض ایتمزلر (والذین یصلون ما امر الله به ان یوصل) و شونلر که صله رجدن وموالات
مؤمنیندن وجیع کتب ورسله ایاندن الله تعالی ک وصیله امر ایتدیکنه وصلت ایدرلر قطع ایتمزلر ۱۱
وبومناده حقوق ناسک جیعنی مراعات مندرج اولور لکن اکثر مفسرین دیدیلر که انکله
مراد صله رجدر (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یقول الله تعالی انا الله وانا الرحمن وانا
الرحیم وهی الرحم وشققت لها اسما من اسمی فن وصلها وصلته ومن قطعها بته ۱۱ پیغمبریز
صلی الله تعالی علیه وسلم الله تعالی ک حکایت ایدر دیمشکه بن الله ورحان رحیم ایچون
کندی اسمدن اسم شق ایتمشن اولکه اکا وصلت ایدم بن اکا رحیم وصل ایدرین
واولکه اندن منقطع اوله رحمتی اندن قطع ایدرین (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ثلاثه
تحت المرش یوم القیمة القرآن یحاج العبادله ظهر وبطن والامانة والرحم تنادی الامن
وصلتی وصله الله ومن قطعنی قطع الله) پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر یوم قیامتده
اوج شیء عرش الله اولور انک بری قرآن در عباد حاجه ایدر انک ظهری وبطنی اولور ۱۱
وبری امانتدر وبری رجدرندا ایدر که دنیا ده بکا وصلت ایدم الله تعالی اکا بو کونده رحمت
ایرکوره و دنیا ده بندن انقطاع ایدم الله تعالی بو کونده رحمت ایرغوره (قال النبی صلی الله
تعالی علیه وسلم ما من احرى ان یجعل الله له العقوبة فی الدنیا مع ما یدخله فی الآخرة
من البنی وقطیعة الرحم) پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر ذنوبه بنی وقطیعة رحم
کی ذنب یوقدر که عقوبتی دنیا ده تجیل اولغله احری اوله آخرته ادخار اولان عقوبتله بیله
(قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من احب ان یسط له فی رزقه ویسأله فی اثره فلیصل رحمه ۱۱

مقابلنده معاذ الله بن انک حرمه خیانت ایدم دیدی زنا ایله نفسنه ظلم ایدنلر فلاح بولزلر (ولقد همت به وهم بها لولا ان
را برهان ربه کذلک لنصرف عنه السوء والفحشاء انه من عبادنا الخالصین) زلیخا یوسفله مخالطه قصد ایدمی ۱۱ یوسف
علیه السلام انی دفع وفرار قصد ایدمی ۱۱ اگر یوسف ربسک برهانی کور میدی شاید که مخالطه قصد ایدردی ۱۱ اول برهان

نور عصمت الهی و لمعة نبوت یوسف در که پندارینه حائل اولوب کندوی حفظ ایلدی بونک کی حالده بزکا اشیات و پردک که حرم عن زنه
خیانتدن وز نادن آتی صرف ایدم زیر اول بزم خالص غلص قولر مندر (واستبقا الباب وقدت قیصه من دبر والقیاسید هالدا الباب)
یوسف علیه السلام قویه طوغری فرار قصدی ایدنجی زلیخا دخی ۲۵۲ برار سکر دوب دامتندن اخذ ایتدکده کوملکک

آرد انکی برتیلدی قیونک
طشره سنده زلیخا نک این
عیله زوجی راست کلدی
(قالت ماجزاء من اراد
باهلك سوء الا ان یسجن او
عذاب الیم) زلیخا همان
دلیرانه سنك اهلکده سوء
قصد ایدنه نک جزاسی ندر
دیدى بعده قتل اولور
خوفیله تکرار انجق
حبس اولنه یا خود قامچی
اورنقله عذاب اوله دیدى
(قال هی راودتی عن
نفسی و شهد شاهد من اهله
ان كان قیصه قد من قبل
فصدقت وهو من الكاذبین)
یوسف علیه السلام بو بنم
نفسندن بنی ایستدی بن
تسلیم اولیوب قاچدم
دیدى زلیخا نک اهلندن
بری شاهد یا حاکم اولدی
اول ابن عمی یا خود
بشکده ابن خالی که اکاله
تعالی لسان و پردی و یا خود
حکیم حکمتله دیدى که
اگر کوملکی او کندن شق
اولمش ایسه زلیخا صادق
یوسف کاذب دندر (وان
كان قیصه قد من دبر
فكذبت وهو من الصادقین) اگر کوملکی
آردندن برتیلش ایسه زلیخا کاذب یوسف صادق دندر (فلما رقیصه (رجة)
قد من دبر قال انه من کیدکن ان کیدکن عظیم) وقتا که عزیز یوسف کوملکئی اردندن منشق کوردکده نوانه دیدیکه
تحقیق بو سزک حیلله کزدندر سزک حیلله کز نفسه تأثیر ایدر بیوک شیدر (یوسف اعرض عن هذا واستغفری لذنبک

یوسف علیه السلام قویه طوغری فرار قصدی ایدنجی زلیخا دخی ۲۵۲ برار سکر دوب دامتندن اخذ ایتدکده کوملکک

فکذبت وهو من الصادقین) اگر کوملکی آردندن برتیلش ایسه زلیخا کاذب یوسف صادق دندر (فلما رقیصه (رجة)
قد من دبر قال انه من کیدکن ان کیدکن عظیم) وقتا که عزیز یوسف کوملکئی اردندن منشق کوردکده نوانه دیدیکه
تحقیق بو سزک حیلله کزدندر سزک حیلله کز نفسه تأثیر ایدر بیوک شیدر (یوسف اعرض عن هذا واستغفری لذنبک

انک کنت من الخاطئين) (عزیز یوسفه اعتذار بوزندن یا یوسف سن بو ماده دن اعراض ایله و کیسه افشا ائمه
وزوجه سنه یازلیخا سن کناهک ایچون توبه ایله که سن خطایید یچیلردن اولدک دیدى (وقال نسوة فی المدينة امرات العزیز
تراودفتیها عن نفسه قد شغفها حبا ۲۵۳ انالزیهانی ضلال مبین) شهر مصرده ملک ریانک خالص اتباعلردن

رجة الاهدن طرد ودخی عذاب جهنم و یاسوء عاقبت دنیا واردر (الله یسط الرزق لمن یشاء ویقدر)
الله تعالی دیلدیکنه رزق توسیع و دیلدیکنه تضییق ایدر (وفرحوا بالحیوة الدنیا) اهل مکه دنیادن
انلره بسط اولنانه سونورلر (وما الحیوة الدنیا فی الآخرة الا متاع) حالبو که حیات دنیا آخرت جنبنده
دکل الا برمتهدر که دایم اولمز عیاله را کب وزادر اعی کی (ویقول الذین کفروا لولا انزل علیه آیه من
ربه) کافرلر دیرلر که نویدى کار بندن آیت نازل اواسه (قل ان الله یضل من یشاء) دیکل الله تعالی
دیلدیکى کسدى معجزات ظهور ندرند نصکره اقتراح آیات ایله اضلال ایدر (و یهدى الیه من اناب)
ودینته ارشاد ایدر اول کسدى که عناددن رجوع ایدوب حقه اقبال ایدر (الذین آمنوا و تطمئن
قلوبهم بذکر الله) که انلر الله تعالی به ایمان کتور دیرلر و قلبلری ذکر الله سکون بولور (الا
بذکر الله تطمئن القلوب) آگاه اولک که الله تعالی نک ذکر یله قلبلر سکون بولور اگر دینور
سه که سورة انفال اولنده بیورلر دیکه انما المؤمنون الذین اذا ذکر الله وجلت قلوبهم
مؤمنلر شول وصفلو کسدرلر که الله تعالی ذکر اولنسه قلبلرینه وجل ایدر و بوعمله ایسه
الله تعالی نک ذکرى ایله قلبلری مطمئن اولور دینلدى حالت واحدهده طمانینت ایله وجل
نیجه جمع اولور دینور که وجل حصولی انک وعید و عقابی ذکر نهدر و طمانینت ایسه
انک فضل و ثوابی ذکر نهدر و کذلک الله تعالی نک عدلی و شدت حسابی ذکر اولنسه قلبلره
وجل کلور و تچان انک فضل و کرمی ذکر اولنسه قلبلره طمانینت کلور (الذین آمنوا و عملوا
الصالحات طوبی لهم و حسن مآب) شونلر که مؤمن اولوب اعمال صالحه ایشلیدلر انلر ایچون
غبطه و سرور و یوم بئنده حسن منقلب واردر دینلدی که طوبی جتده بر شجره در کدظلی
جنانک کلنه ایرر عیددن غیر رضی الله تعالی عنه ایدر طوبی جنت عدنده بر شجره در که
اصلی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم کدارنده در و هر دار و غره ده اندن بر غصن واردر
هر لون و زهره که الله تعالی انی خلق ایتشدر الاول لون و زهره انده واردر الا سیاه لونى انده
یوقدر ودخی هر فا که دوشمه درنده واردر کافور و سلسیل پیکارلری انک اصلندن چیقار
انک هر پرور قدسی برامتی کولکه لندیرر و هر ورقه اوزرنده بر ملک واردر که انواع ذکرله
الله تعالی بی تسبیح و تقدیس ایدر اهل جنتک ثیابی انک اکامندن بیروانک اغصانی جنتک سورى
وراسندن کورینور انک ظلنده را کب یوزیلر یورر ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر
جتده طوبی دینور بر شجره واردر که الله تعالی اکاعدمک دیلدیکى شیئی کندکدن چیقاردیو
بیورر عید کورر که دیلدیکى صورت و هیئته فرس سرج و لجامیله و راحله رحل و زمامیله
اندن چیقوب او کتدکلور (کذلک ارسلناک فی امة قد خلقت من قبلها امم) انبیای امتلره ارسال
کی یا محمد سنی اشوامته ارسال ایتدکده اندن او کدین امتلر تقدم ایتدیکه انلره رسوللر ارسال
ایتشدک (لتلوه علیهم الذی اوحینا الیک) تا که سکاوحی ایتدیکمز کتابی انلره اوقوبه سن

حاضر لیوب کلدکدرنده هر برینک اللزیه بر بحاق و بر دیکه میوه و لحدردن کوب ییله و یوسف علیه السلامه
اولخالده چیق دیو ابرام ایلدی وقتا که اول نساوانی کوردکدرنده هیبت و دیدارندن ییهوش اولوب بی حس و عقل بجاقلریله
الزین کسیدلر و تمجیله دیدیلر که کرچه الله تعالی بوبله بشر خلق ایتدیکه عجزی یوقدر بو آدم دکلدر بر کریم ملکدر

حاجب و ساقی و خباز
وزند انجی و میو آخورک
زوجهلری عین الشمس
نام بر محله بولنوب بوبله
صحبت ایدرلر دیکه عزیزک
اهلی زلیخا غلامی یوسفک
نفسندن کام آلق طلب
ایدرمش اول غلامک
محبتی انک قلبه دخول
ایله انی لا یعقل ایتمش بز
اول خانونی عزیزک اهل
اولوب بر کوله یه فرشته
اولمسندن ضلالت ظاهرده
کوررز دیرلردی (فلما
سمعت بمکرهن ارسلت
الیهن واعتدت لهن متکا
وانت کل واحدة منهن
سکنا و قالت اخرج علیهن
فلما راینه اکبرهن
وقطعن ایدیهن و قلن
حاش لله ما هذا بشر ان هذا
الا ملک کریم) وقتا که
زلیخا اول بش نساوانک
کندوی تمییب ایتدکدرینی
ایشدکده آدم کوندروب
انلری و انلرله برابر قرق
خاتون دخی دعوت
ایلدی و انلر ایچون مزین
بساطلر و انواع اطعمه
حاضر لیوب کلدکدرنده هر برینک اللزیه بر بحاق و بر دیکه میوه و لحدردن کوب ییله و یوسف علیه السلامه
اولخالده چیق دیو ابرام ایلدی وقتا که اول نساوانی کوردکدرنده هیبت و دیدارندن ییهوش اولوب بی حس و عقل بجاقلریله
الزین کسیدلر و تمجیله دیدیلر که کرچه الله تعالی بوبله بشر خلق ایتدیکه عجزی یوقدر بو آدم دکلدر بر کریم ملکدر

(قالت فذلكن الذي لثنتي فيه ولقد راودته عن نفسه فاستعصم واثم لم يفعل ما امره ليسجنن وليكونا من الصاغرين)
زليخا ديديكه ايشته بو غلامدرکه اکا عجمته بنی لوم و تمییب ایتدکز بن انک وصالدن ایستدم اول عصمت ایدوب
تسلیم اولدی اگر بنم اکا امر ایتدیکم شیئی ایشلمزسه ۲۵۴ اول زندانه حبس اولوب ذیللردن

اولور (قال رب السجن احب الي مما يدعونني اليه)
والانصرف عني كيدهن اصب اليهن واكن من الجاهلین) يوسف عليه السلام ديديكه يارب بو نسوانك بنی دعوتلردن زندان بكاسوكلودر يارب اكر انلك شرفی بندن دوندر مرسك بن انله ميل ايله جاهللردن اولورم (فاستجاب له ربه فصرف عنه كيدهن انه هو السميع العليم) امدی ربی جل شانه يوسف عليه السلام دعاسته اجابت ایدوب نسوانك شرفی ائندن صرف ایلدی اول الله تعالی اتلجا ایدنلك دعاسی ایشیدر و حافی بیلور دینلديك زليخا زوجنه ديديكه بو غلام بنی بدنام ایلدی شمد نصكره بن انك خدمتدن نفرت ایلدم مناسب اولان آتی زندانه وضع ايله كه اول كناهكار عد اولوب بن ملامتدن قورتيلهیم عزیز بوكلامی معقول كسوروب زندانه

حكم ایلدی (ثم بداهم من بعد ما راوا الايات ليسجننه حتى حين) عزیز و احبابنه كولهك شقی وصی (من)
نطقی واللك قطعی كبی علامتلكو رینوب ظاهر اولدقدن صكره ناسك مقاله سی كنهجهك انی زندانه وضعه قرار ویردی (و دخل معه السجن فتيان قال احدهما اني اراني اعصر خرا وقال الاخر اني اراني احمق فوق راسي خبزانا كل

الطير منه نبشا بتاويله انا نريك من المحسنين) يوسف عليه السلامه ملك ريانك ايكي غلامی دخی زندانه قويدیلر انك
برسی و نام ريانك سابقی ایدی اول ديديكه دوشمده كوردم بر باغده ایشم بر كوتكدن اوچ ساقم اوزم قویاروب ملكك
كاسه سته صدم اول برسی كه مجلت ۲۵۵ نام ريانك ایشی سیدی اول ديديكه رؤیامده كوردم ملكك

من قبلك فاملت للذين كفروا ثم اخذتم فكيف كان عقاب) یا محمد سندن اول كچن رسل استهزاء اولندیلر سنك استهزاء اولنمك كبی اول استهزاء ایدن كافرله امهال ایتدم بعده دنياده قتله و آخرته نار له عقاب ایتدم ایددی كوركه بنم انله عقابم نجهدر (أفن هو قائم على كل نفس بما كسبت) اول الله تعالی كه هر نفسك خیر و شر دن كسب ایتدیكی شی اوزره رقیب اولوب اعمالدن برشی اكاخنی اولمده و جزالردن برشی انك عندنه فوت اولمده اول وصف اوزره اولیان كیمیدر (وجعلوا لله شركاء) شول نفع و ضرر دن عاجز اشیائی الله تعالی یه شركاء قیلورلر (قل سموهم) دیکل كه ایددی اول شركا كزی وصف ایدوب ائندن انله نظر ایدك كه انكله عبادته مستحق و یا شركته اهل اولورلری (ام تبتئونه بما لا یعلم فی الارض) یوخسه الله تعالی یه یروزنده بریلدیكی شیئی خبری ویررسز زیرا اول كندویه شرك ویا كندودن غیری اله ییلز (ام بظاهر من القول) ویا خود شول حقیقی اولیان قول ظاهره می تلقی ایدرسز (بل زین للذين كفروا مكرهم) بلكه كافرله شركه اسلامه اولان كیدلری ترین اولندی (وصدوا عن السبیل) وسیل حقدن صدا اولندیلر (ومن یضلل الله فانه من هاد) اول كسدكه الله تعالی اتی مخذول ایدم اتی هدایته توفیق ایدر اولمز (لهم عذاب فی الحیوة الدنیا) انله دنياده قتل و اسرو سائر مصیباته عذاب واردر (ولعذاب الآخرة اشق) حالوكه عذاب آخرت شدید و دائم اولدیغیچون اشقدر (وما لهم من الله من واق) وانلری الله تعالیك عذابندن منع ایدر مانع اولمز (مثل الجنة التي وعد المتقون تجرى من تحتها الانهار) متقیرك وعد اولندیغی جنتك مثلی اولدر كه انك اشجاری اتندن نهرلر جاری اولور (اكاهما دائم وظلها) انك ثمر و نعمتی دائمدر مثقطع اولمز وظلی ظلیلدر زائل اولمز (تلك عقی الذین اتقوا) اشو جنت موصوفه متقیرك مآلی و منتهای امریدر (وعقی الكافیرین النار) وكافرلك مآلی و منتهای امری ناردر (والذین آتیناهم الكتاب یفرحون بما انزل الیک) اهل كتابدن اسلامه كلنلر عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنه و احبابی كبی و دخی نصارا دن اسلامه كلنلر كه نجراندن قرق كسند و حبشیدن اوتوز ایکی و یئندن سكر كسه ایدی ویا انلردن عامه مسلمین سكا انزال اولنانه سونورلر كتابلرینه موافق اولدیغیچون (ومن الاحزاب من ینكر بعضه) واهل كتابك كفره سندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اوزره تحزب ایدنلركم بن الاشرف و اشیا عیدر انك بعضی انكار ایدرلر و قتا كه پیغمبر عیصی صلی الله تعالی علیه وسلم صلحنامه لرنده (بسم الله الرحمن الرحیم) یازدی مكه مشركلری دیدیلر كه بزیمامد رجاندن غیری رجان ییلز كه انكله مراد لری مسیلة الكذاب ایدی اول اجلدن و هم بذكر الرحمن هم كافرون و دخی و هم یكفرون بالرحمن آیتلری نازل اولدی انك بعضنه انكار ایدرلر دیوبیورلدی زیرا انلر الله تعالی ذكرنه انكار ایتزلر بلكه انكار لری رجان ذكرنه در (قل انما امرت ان اعبد

عليه السلام بو علم بكا ربم تعالیك تعلیم ایتدیكی علومنددر بن الله تعالیك وحدانیته ایمان كتورمز و آخرتی انكار ایدر بر قومك ملتتی ترك ایتدم دیدی دینلديك يوسف عليه السلامی بوايكي كیمه سائر محبوسلرده مر بظلمه عبادت و سائر تطییب خاطر لرینه مراعات ايله محسن كوردكلردن رؤیا سویلماش ایدی برینك رؤیاسنده نحوست

اولفله يوسف عليه السلام تعبير ربي تعويق وبلکه توحيد جلب همچون كلامي سابق ولاحق آياته بيوريلن وجهه صرف ايلدي (واتبع ملة اباي ابراهيم واسحق ويعقوب ما كان لنا ان نشرك بالله من شيء ذلك من فضل الله علينا وعلى الناس ولكن اكثر الناس لا يشكرون) بن بابا ابراهيم واسحق ويعقوب عليه

السلام ملته تابع اولدم
بزمجون الله تعالى به رشيدن
شريك قوشمق اولمز
بوتوحيد بزه وحيله وناسه
بزم بعتمزله الله تعالى ناسك
فضلنددر لكن ناسك
اكثري بوفضله شكر ايتمز
ديدي (يا صاحبي السجن
ما رباب متفرقون خيرام الله
الواحد القهار) بعده
انلري اسلامه دعوت
ايدوب ديديكه اي زندان
دوستارم سركه التون
وكش وسارندن اعلى
وادني وضربه قادر اولميان
متفرق بتريكز مي خيرلودر
بوخسه ذات وصفاتند
يكنا وقهرنده جمله به غالب
اولان الله تعالى خيرلودر
(ما تعبدون من دونه الا
اسماء سميتموها اتم
واباءكم ما نزل الله بهامن
سلطان ان الحكم الا لله
امر الاتعبدوا الاياه ذلك
الدين القيم ولكن اكثر
الناس لا يعلمون) سركه
عبادتكن الله تعالى تبليدن
غيري انجق سركه وبابا
لريكزك تسميه ايتديكي

برمقدارعبت اسلمردكه الله تعالى انلره عبادت ايتكه برحمت دليل ازال ايتشدر عبادت ايتكه حكم انجق (فيد)
الله تعالى ايجوندركه بيمبر لسانيله الله تعالىدن غيري كيمسه به عبادت ايتيك ديوامر ايلدي دين مستقيم بودر لكن ناسك
اكثري اني بيلمزلر (يا صاحبي السجن اما احد كما يفتي ربه خيرا واما الاخر فيصلب فتأكل الطير من راسه قضى الامر

الذي فيه تستفتيان) بعده رؤيا ربي تعبير ايدوب ديديكه اي زندان بارانلرم بريكزكه اوج صالحم اورم صديقز
اوچكوندنسكره خلاص وينه ملكه ساقى اولور واول بريسي كه طباخدر اوج سفره اكك اوچكوندنسكره صلب اولنوب
دارده بر مدت طوروب قوشلر ٢٥٧ انك باشند اكل ايدرلر (اولاني ايشيدوب بن بودوشى كورعشدم

فيه احد غيره فيصوم ايشاء ويثبث فيصوم بيمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر كيمه دن اوج ساعت
قالديقنده انك اولكي ساعتده الله تعالى شول كتابه نظر ايدر كه اكاندن غيري نظرايتمز اول كتابدن
ديلديكى عمو وديلديكى اثبات ايدر ديديكه يقي كراما كاتين ملكري بنو آدمك اعمال واقواني
يازارلر بعده الله تعالى انلركه دافترندن شول ثواب وعقاب اولميان ايشاي عمو ايدرديم ايجدم كيردم
چيقدم وبونك امثالي اقوال صادقه كي واما اول شيشكه انده ثواب وعقاب اوله اول ثابت اولور
ابن عباس رضى الله عنه ايدر بر كيمسه طامات علمن ايشليوركن معصيته عودت ايدوب اول
حالتده وفات ايدر ايمدى انكله اول طاعى عمو اولور واما اولكه طاعات اوزره ايتكن وفات
ايد اول عمل ثابت اولور وياخود الله تعالى ذنوب عباددن ديلديكن مغفرت ايله عمو ايدر مغفرت
ايتديكي ثابت اولور وياخود ذنوبدن ديلديكن توبه ايله عمو ايدر واول ذنوبدن بدل
فالوك بيدل الله سيئاتهم حسنات مصداقجه حسنات ثابت ايدر ديديكه انكله
مرادارواحدركه نوم عندنده الله تعالى اني قبض ايدر اولكه موت اراده ايداني عمو وروحى
امساك ايدر اولكه انك بقاسن اراده ايداني ثابت وروحن اكاردايدر (وعنده ام الكتاب)
اصل كتاب الله تعالى عندندمدركه اول لوح محفوظ بشيوزيلاق مسيردر دريضا دندر يا قوتدن ايكي دفعه سي
رضى الله تعالى عنه ايدر لوح محفوظ بشيوزيلاق مسيردر دريضا دندر يا قوتدن ايكي دفعه سي
وار الله تعالى اكا هر كونده اوچيوز التمش كره نظرايدر ديلديكن عمو وديلديكى اثبات ايدر
كعب ايدر ام الكتابه مراد الله تعالى انك خلق ايتديكي ايشاي ومخلوقاتك اعماق بيله سيدر (واما
نزينك بعض الذي نهدم اونوفيتك) اكر بركا اول كافرله وعدايتديكمز عذابك بعضي
وفاتكندن اول كوستره وز وياخود اني كوسترمدن سنى توفى ايدوز حال نه منوال اوزره دور
ايدرسه ايتسون (فانما عليك البلاغ وعلينا الحساب) سكا واجب اولان تبليغ رسالتدر غيري
دكل يوم قيامته حساب وجزالرين بركنديمز تمهيدايتشدر ايمدى انلركه اهراسته احتفال
وهذا بليته استجبال ايتكل بزيلدكيزي ايشلرز (اولم يروا انا اناني الارض نقصها من اطرافها)
محمدن آيات استيوب اني تكذيب ايدنلر كورمز لريكه ارض كفره بي بزمسليه اخذايدرز
نواحيستندن مسليه زياده ايتتمزله كفره نك ديارندن اكسلدرز (والله يحكم لامعقب
الحكمه) الله تعالى اسلامي غالب وعزيز ايتكله وكفرى ذليل ومقهور ايتكله حكم ايدر انك
قضاسن رد وحكمين نقض ايدر بوقدر (وهو سريع الحساب) اول الله تعالى انك حسابي سرعيدر
آخريته انلري حساب ايدر دنياه قتل واجلايله عذاب ايتديكندنسكره (وقد مكر الذين من
قبلهم) مكه مشركلرندن اول كچن ام رسوللرينه مكر ايتديلر ومكر برانسانه شعورى اولمديني
حيثندن مكروه ايصايدر (فلا اله الا هو) انلركه جميع مكرنى خلق ايدن الله تعالى ايدر خير
وشرانك بدنده درانك اذنسز كيمسه نك كيمسه به مكرى ضررايتمز (يعلم ماتكسب كل نفس) هر نفسك

سنه دخى ساقى به سويلد كندنسكره (بيان) (ثاني) (٣٣) كه اون ايكي سنه زندانده محبوس اولدى ديلدى
حسن بصرى رحمه الله يدر كه بر كون جبرائيل عليه السلام زندانه كلوب يوسف عليه السلام اني طائيدى
وديديكه يا اخا المرسلون ندر كه سنى بو كنهكارلر محنده كوردم جبريل عليه السلام ياطاهر الظاهرين حضرت

رب العالمين سکا سلام ایلرو دیرکه اوانعیمیکه بر آدمی کندویه سبب خلاص بیلدی عر و جلالم حقیقون بن انی برقاج
سندخی حبسده طوتارم دیدی یوسف علیه السلام بوحاللمه عجب بندن راضی میدر دگیدردیدی جبریل علیه السلام بی راضی
وخوشنودردیدی یوسف علیه السلام اول بندن راضی ﴿ ۲۵۸ ﴾ اولدینی حالده بندخی زندانده اولمقدن هیچ متالم

دکلم دیدی (وقال الملك
انی اری سبع بقرات سمان
یا کلهن سبع عجاف وسبع
سبلات خضر و اخریا سبات
یا ایها الملاة اقتونی فی ریه
یا ان کنتم للریاء تبرون)
ملك بر رؤیا کوروب اشراف
وکاهنرینه دیدیکه بر رؤیامده
دکزدن بدی سموز بقره
چبقدی عقبجیدیدی زبون
بقر دخی چقبوب اول
سموزلری یوتدی که هیچ
اثرلری قالدی ویدی یشل
دانهلری بر برینه عقد اولمش
سنبله یعنی بشاق کوردم
ویدی قوری سنبله کوردم
که ﴿ اول یشل سنبله لک
اوزرینه غلبه ایله جله سنی
دیوشروب انلردن برشی
قالدی ﴿ ای اشراق قوم
بنم بورؤیامه فتوا جواب
ویرک اکر رؤیا تعبیرنده
عالملر ایسکز ﴿ قالوا اضغاث
احلام وما نحن بتأویل
الاحلام بمالین ﴾ اول اشراق
وکاهنر بو بر قاریشق
دوشدر بز بونک تأویل
وتعبیرینه عالملردن دکزد دیدیلر
﴿ وقال الذی نجاهم ما وادکر

سورة ابراهيم عليه السلام وهي احدي وخسون آية مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

(الر) بن اول الله تعالى ینکه هر شینک اوزره رقیبن (کتاب انزلناه الیک لتخرج الناس
من الظلمات الی النور باذن ربهم الی صراط العزیز الحید) یا محمد اشبو قرآنی سکا انزال ایتدک
تا که ناسی رب تعالینک توفیق و تسهیل ایله ضلالت ظلماتدن هدایت نورینه چیقاره سن یعنی
شول دینه کیم انی سر کیچون اختیار ایتدی اول الله تعالی کیم امرینه مخالفت ایدنه انتقامله
غالبدر افغانده محمود در جد اولنغه مستحقدر (الله الذی له ما فی السموات وما فی الارض)
که اول سموات وارض وما فیهمانک ملکی اکا مختصدر جیعنده حکمی نافذدر (وویل للکافرن
من عذاب شدید) انک عذاب غلیظ دامتدن ویل شونلره کیم اکا کافر اولوب ظلمات ضلالتدن
نور هدایت چقیمیلر (الذین یتحیون الحیوة الدنیا علی الآخرة) که انلر حیات دنیای
قانییدی آخرت باقیه اوزره اختیار ایدرلر (ویصدون عن سبیل الله) و دین الهی قبولدن
نامی منع ایدرلر (ویغونها عوجا) اول دین وملت حقهیه اعوجاج و میل طلب ایدرلر که
انی قدح ایدرلر و یاخود دنیای حقدن میل طریق اوزره جهت حرامله طلب ایدرلر (اولنک
فی ضلال بید) انلر بر ضلالده در که صاحبی حقدن بیددر (وما ارسلنا من رسل الا بلسان قومہ
لینبئهم) امدن حرمت ارسال ایتدیکمز رسولی قومنک لقی اوزره انلری دینه دعوت ایدر
ارسال ایلدک که انلره امر اولان اشیا بین ایدوب انلر دخی انی اندن سهولته فهم ایتدکلرندن
صکره انی غیریه نقل و ترجمه ایدرلر (فیضل الله من یشاء ویهدی من یشاء) بوندن صکره الله
تعالی دیلدی کسیدی ایماندن مخدول ایدر و دیلدیکنه ایمانی توفیق ایدر (وهو العزیز الحکیم)
اول ملکنده عزیزدر هیچ احد اکا غالب اولمز حکیمدر اضلال و هدایتی حکمتلدر (ولقد
ارسلنا الموسی بآیاتنا ان اخرج قومک من الظلمات الی النور) زموسای وحدانیتزه دلالت ایدر
علامتله عزایله کوندروب قومی ضلالت ظلماتدن هدایت نورینه چیقارغل دیوامر ایلدک
(و ذکرهم بایام الله) وانلره وعظونند کبرایت الله تعالینک شول وقایعه که خبر و شردن ام

بعد امة اما انبکم بتأویله فارسلون اول ایکی اشجی وساقیدن نجات بولان ساقینک بر وافر مدندن صکره (سابقه
یوسفک ﴿ اذ کرنی عند ربک ﴿ کلامی خاطرینه کلوب ملکه دیدیکه زندانده علم تعبیری بیلور بر آدم واردن بی اکا
کوندر که رؤیانک تأویلتی سکا خبر و بریم (یوسف ایها الصدیق افتا فی سبع بقرات سمان یا کلهن سبع عجاف وسبع

سبلات خضر و اخریا سبات لعلی ارجع الی الناس لعلهم یعلمون) ملك سرورله اذن و ربوب زندانه واردقده ای صادق ﴿
یوسف بزه شول رؤیادن خبر و برکه دیدی سموز بقره بی بدی زبون بقره اکل ایدر ویدی یشل سنبله بدی قوری سنبله ده
محو اولور تا که ملك و اصحابنه رجوع ﴿ ۲۵۹ ﴾ ایدم شاید انلر اول رؤیانک تأویلتی ده بیلوب سنک شرف و فضلك انلر

سابقه ایدر تا که کفر و عصیان و رهب و ایمان و طاعته رغبت ایدرلر (ان فی ذلک لآیات
لکل صبار شکور) بنم انلره ایتدیکم انعامده و شکری ترکلر یچون اولان انتقامده بلایه صبر
و نهایه شکر ایدنلر ایچون آیتلر و عبرتلر واردر (واذ قال موسی لقومه اذکروا نعمة الله علیکم
اذا نجیکم من آل فرعون یسومونکم سوء العذاب ویذبحون ابناءکم ویستحیون نساءکم) ذکر
ایدک شول وقتی که موسی علیه السلام قومنه دیدیکه ذکر ایدک الله تعالینک سره شول انعامنی که
سزی فرعون و آلندن قور تار دیکه انلر سره عذابک اشدن ایدرلر دی ابنه صغار کزی بوغازلرلر
و بنات کزی استخدام ایچون آیتلر لر دی (و فی ذلکم بلاه من ربکم عظیم) انلرک بوفعلنده الله
تعالیدن سره بلاه عظیم واردر شول حیثیتدککه اول الله تعالیدن انلری ابتلادر (واذ تاذن ربکم
لئن شکرتم لازیدنکم) ودخی ذکر ایدک شول وقتی که موسی علیه السلام قومنه دیدیکه ربکز
جل شانده سره اعلام ایتدیکه اکر سره انعام ایتدیکم انجاء و غیریه ایمان و طاعتله شکر ایدرلر سکز
نعمتکزه نعمتلر زیاده ایدرین (ولئن کفرتم ان عذابی لشدید) واکر نعمته انکار ایدوب شکر
ایتمز سکز بنم نعمته منکر اولنلره آخرتده عذاب شدیددر (وقال موسی ان تکفروا انتم ومن
فی الارض جیما فان الله لغنی حید) ودخی موسی علیه السلام دیدیکه یابی اسرائیل اکر سره
و بر یوزنده اولان انس و جنک جیمی الله تعالینک نعمته کافر اولوب شکر ایتمز سکز الله تعالی
سزک شکر یکزدن غنیدر ذاتنده حیده مستحقدر ملائکه اکا جد ایدر و مخلوقاتک ذاتی
لسان حالله انک نعمتن ذکر ایدر ایدر ایدر کفرانکزه یند کندیکزه ضرر ایدر که مزید انعامدن
انی محروم ایدوب عذاب شدید عرض ایدر سر (ألم یأتکم نبأ الذین من قبلکم قوم نوح
وعاد و ثمود) یا اهل مکه سزدن اوکیدن کچن قوم نوح وعاد و ثمود خبری کلدیمیکه قوم
نوح غرقله وعاد ریحله و ثمود صیحه ایله نیجه اهلک اولندیلر (والذین من بعدهم لایعلمهم
الا الله) وانلر دنصکره کلان اقوامک عددین کثرلر یچون الله تعالیدن غیریه احد یلمز ابن
مسعود رضی الله تعالی عنه اشبو آیتی او قوبوب دیدیکه نسا بلر کذب ایدرلر ابن عباس رضی الله تعالی
عنه ایدر ابراهیم علیه السلام ایله عدنان پینده او توز قرن کچمشدر که انلری الله تعالیدن غیریه
احدیلمز ﴿ بس و اجدن مالک بن انس رضی الله تعالی عنهما هیچ بر انسابی حتی یغمبریمز صلی
الله تعالی علیه و سلمی آیا با حضرت آدم علیه السلامه دکن نسبن ذکر دن کراحت ایدر دی (جاءتهم
رسلهم بالبینات فردوا ایدیهم فی افواههم) انلره رسوللری دلالات واضحده ایله کلدیلر انلرایسه
رسوللرینه غیظلرندن اللرین اصر دیلر و یاخود اکا تعبیلرندن اللرن اغزلرینه قودیلر و یاخود
انلری استهزاء ایچون انی ایتدیلر تنکیم کشی اکا ضحک غالب اولدیفنده اللرن اغزلرینه قور و یاخود
انکله رسوللره سکوت ایدک دیواشارت ایتدیلر و یاخود اللرین رسوللرک اغزلرینه قودیلر که
انلری سوبلقتیلر و یاخود ایدیدن مراد اول رسوللرک ایدیدی اوله که اول انلرک مواظیلر

الملك اثونیه فلما جاءه الرسول قال ارجع الی ربک فسله ما بال النسوة التي قطعن ایدیهم ان ربی بکیدهن علیم) چونکه ملك
بوتعبیر و تقریری جله مواجهه سنده ایشدوب تحسین ایتمکله یوسفی بکا کتورک دیو آدم کوندردی رسول کلوب دعوت
ایتدکه اکا دیدیکه سیدیکه رجوع ایدوب سوله که زلفانک مجلسنده اولان نسوانه سؤال ایلسون نه اولدیکه اللرینی کسدیلر

تحقیق ریم لعلی نسوانک کیدنی بیلور (قال ما خطبک اذ راودتن یوسف عن نفسه قلن حاش لله ما علمنا علیه من سوء قالت امرات العزرائلن حصص الحق انا راودته عن نفسه وانه لمن الصادقین) اول کیدن آدم کلوب ملکه یوسفک کلامتی تقریر ایتدکه اول نسوانی جمع ایدوب انله دیدیکه سزک حالکز ۲۶۰ نه ایدیکه یوسفک نفسندن مراد ایتدیکز

اول نسوان حاش لله زناده هیچ بدک وکناهدن برشی بیلز دیدیلر بویه اولنجه عن زک زوجه سی زلیخادخی شمدی حق ظاهر اولدی بناندن آرزوی وصال ایلدم تحقیق اول صادقلردندر دیدی (ذلك لعل انی لم اخنه بالقیب وان الله لا یهدی کید الخاشین) چونکه یوسف علیه السلام مرادی مجرد بیکناه اولدیغی بیلدرمک ایدی زاناک اعترافلری وقوعنده ۸۸ بنم ملکک رسولی ردم بن عزیزک غینده اکاخیات اتیمدیم یلفک ایچوندی تحقیق الله عظیم الشان خاشلرک مکرنه هدایت وصلاح ویرمز (وما ابرئ نفسی ان النفس لامارة بالسوء الا ما رحم ربی ان ربی غفور رحیم) ۸۹ یوسف علیه السلامک بوکلاملردن مرادی تزکیه نفس و حاله عجب اولیوب عصمت ونعمت الهیدن ایدوکنی بیان ایچون بو قوله تعقیب ایتدیکه ۹۰ بن نفسی خطا وزللدن تبریه و تزیه اتم زرا نفس بالطبع شهواته مائل اولمغه معصیت امر ایدیدر مکرکه ریم جل (چیقاررز)

شانه رحمتیه برکیه عصمت ایلید تحقیق ریم تعالی فعله کلیمان قصدی مغفرت ویدیلدیکنی عصمتیه رحمت ایدر (وقال الملك اشونی به استخلصه لنفسی فلما کلمه قال انک الیوم لدینا مکین امین) یوسف علیه السلامک ملک یانده صدق

ظاهر و علم و معرفتی باهر اولدقده انی بکا کتورک که کندیمه خالص مصاحب ایدوب اموری اکاتفویض ایدیم دیدی و قناکه یوسف علیه السلام کلوب بیلرنده تکلم وجواب دلپذیر وقوعنده ملک یوسف علیه السلامه بو کون سن بزم عندم زده قدر وجاهله امین سن نه ۲۶۱ مناسب کوررسک ونه ایسترسک بکاسویه دیدی روایت اولدیکه یوسف

چیقاررز ویاخود ملتزمه دوندررز (فاوحی الیهم ربهم لنهلکن الظالمین ولنسکتکم الارض من بعدهم) الله تعالی اول رسوللره وحی ایتدیکه بزاول کافرلری اهلک ایدوب انلردن صکره ارض و دیارلرینه سزنی اسکان ایدرز (ذلك لمن خاف مقامی وخاف وهدی) ظالملری اهلک ایدوب دیارلرینه مؤمنلری اسکان امری حق قدر شول که ایچونکه یوم قیامتده بنم حضورمده قیامندن و کفار ایچون اولان و عیدمدن خوف ایدو (واستقموا) اول رسوللر اعدالری اوزره قمع طلب ایتدیلر ویاخود کندیلرله اعدالری بیننده قضا طلب ایتدیلر ویاخود ایکی فریقندن هریری محقه نصرت و مبطله هلاکت طلب ایتدیلر (وخاب کل جبار عنید) اوله اولسه مؤمنلره فوز و فلاح اربوب هر جبار عنید متکبر فلاحدن خائب اولدی (من ورائه جهنم) انک او کنده موتندن صکره جهنم واردر دنیاده اول انک شفیقنده واقفدر که آخرتده اول کابش اولنور (ویسقی من ماء صدید) واول انده ماء صدیددن سقی اولنور که اول اهل نازک جلودندن سیلان ایدن ماهددر (یتجرعه) اول ماء صدیددی حرارت و حرارتندن مره واحده ده تحسی به قادر اولدیغندن جرعه جرعه تناول ایدر (ولایکاد یسغه) والحال انی ابتلاعه قریب اولمز بلکه حلقنده قلوب انکله عذابی طویل اولور (ویاتیبه الموت من کل مکان) شدائد موت انی جمیع جهاتدن احاطه ایدر (وما هو بمت) والحال اول میت اولمز که استراحت ایدو (ومن ورائه عذاب غلیظ) وانک امامنده عذاب غلیظ واردر که اول نازده خلوددر ویا حبس نفسدر ۹۱ دینلدیکه اشبو آیات قصه رسلدن منقطعده اهل مکه شانده نازل اولوبدر که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمک دعوتیه انله قحط ایدر کینه قمع طلب ایتدیلر که اول مطرایدی رجالردن تخیب اولنوب مطردن بدل جهنمه ماء صدیدسقی اولمغه وعدا اولدیلر (مثل الذین کفروا ربهم اعمالهم کرماد اشتدت به الريح فی يوم عاصف لا یقدر و ن ما کسبوا علی شیء) رب تعالی به کافر اولنورک دنیاده ایشلدکلری اعمال خبرلرینک مثل شول رماد مثیلدر که ریح انی برشدنی کونده صاویروب طاغیده ایدمی بو اعمال کفارو مثیلدر که انده الله تعالی به غیر اشرک ایتدکلر ایچون اول حبیط اولوب آخرتده اول کسب ایتدکلری اعمالدن برشینه قادر اولمز (ذلك هو الضلال البعید) ایدمی کفارک عمللری ثوابندن ویا طریق حقدن بعدلری برضلال بعید در که غایتنه ایرمز (الم تر ان الله خلق السموات والارض بالحق) بیلزمیسنکه الله تعالی سموات وارضی خلق ایتدی حکمت ووجهله کیم اول انک اوزره خلق اولمغه لایق اولور (ان یثا یدهبکم ویات بخلق جدید) دیلرسه اول سزنی کیدروب سزدن بدل اکا زیاده طاعت ایدر بر قوی کتورر (وما ذلک علی الله بعزيز) اشبو فعل الله تعالی به متعذرو یا متعسر دکلدرز برا اول ذاتنده قادردر قدرتی بر مقدوره غنص اولوب مقدور آخردن متقی دکلدر اولکه نشانی بو اوله حقیقدر که اکایمان کتوریه یوم جزاده ثوابی رجا اولنوب عقابندن خوف ایدیلو (وبرزواله جیما) یوم قیامتده الله

ظاهر و علم و معرفتی باهر اولدقده انی بکا کتورک که کندیمه خالص مصاحب ایدوب اموری اکاتفویض ایدیم دیدی و قناکه یوسف علیه السلام کلوب بیلرنده تکلم وجواب دلپذیر وقوعنده ملک یوسف علیه السلامه بو کون سن بزم عندم زده قدر وجاهله امین سن نه ۲۶۱ مناسب کوررسک ونه ایسترسک بکاسویه دیدی روایت اولدیکه یوسف علیه السلام اولوقته او توز یاشنده ایدی زنداندن چیقارکن محبوسلر انک فرایچون ناله وزاری ایتلرله انله دما و نواز شله خاطرلرینی تطیب ایلدی ملک شمش لسان بیلوب عربی و عبرانی بیلزیدی یوسف کا هریری سلام ویردی ملک بونه لساندر دیدکده عم اسمعیل علیه السلام لساندر دیدی تکرار عبرانیله اکادما ایتکله بونه لساندر دیدی بو دخی بابالرمک لساندر دیدی صکره ملک قننی لسانله تکلم ایتدیه یوسف علیه السلام اول لسانله جواب ویردی (قال اجعلنی علی خزائن الارض انی حفیظ علیم) چونکه یوسف علیه السلامه ملک نه استرسک سویه دیمشیدی یوسف علیه السلام بکامصرک خزیننه سنی حواله ایلو که بن خزائن حفظنه قادر و تصرفنه عالم دیدی ۹۲ سرویدر که یوسف علیه السلامه ملک جواهرله مرصع تخت و تاج و خزیننه لرك مقتاحلرین ویردی واول

ایامده عزیز قوت اولوب زلیخانی اکا عقد ایلانندن افرایم و میشا وجوده کلشدر و ملک ریان چکیلوب جله امورینی اکا تفویض ایتکله امر او ارباب سلطنت اکا انقیاد ایتدیلر (وکذلک مکنا لیسف فی الارض یتبوا منها حیث یشاء نصیب برحمتنا من نشاء ولا نضیع اجر المحسنین) بونک کبی بز یوسفی ارض مصرده تمکین ایتدک انندن دیلدیکی مکانه قرار ایدر و دیلدیکی ایشلر بز رحمتی

دیلدیکمز کیمسید اصابت ایتدیررز و عسکرک اجرنی ضایع ایتمز (ولاجر الاخرة خير للذين امنوا وكانوا يتقون) مؤمن اولوب کفر و شرکدن احتراز ایدنلره آخرت اجری خیرلودر ﴿ منقولدرکه چونکه یوسف علیه السلامه تقویض اولدی حکم ایلدیکه ناس زراعتله مشغول اولسونلر و عالی انبارلرنا ﴾ ۲۶۲ ایتدیردی ویدی سه حاصل اولان ذخائرندن

تعالینک امر و محاسبه سیچون قبرلرندن خروج ایدملر (فقال الضعفاء للذين استكبروا انا كنا لكم تبعاهل انتم مغنون عنا من عذاب الله من شيء) کفره دن اتباع که رایده ضعیفلر بدر رؤسالرینه کیم متکبرلری و مستغویلر بدر دیلرکه دنیاده بزرزه تابعلر ایدک که سزک رایکزلره رسوللری تکذیب و نصایح لرندن اعراض ایدردک اشباحالته الله تعالینک عذابندن برشی بزدن دفع ایدرمیدیکز (قالوا لو هدانا الله لهديناكم) اول رؤسا انلره دیدیلرکه اگر الله تعالی بزی ایمانه هدایت ایتش اولسه بزدخی سزی اکادعوت ایدردک لکن بزی ضالالته قودی بزدخی سز کیچون انی اختیار ایتدک (سواء علينا اجزاء مما صبرنا ما لنا من محييص) بزه مساویدر کر که سه جزع و یاصبر ایدملر بزه عذابدن مهرب و منجا یوقدر مقاتل ایدر کفره نارد بری برلرینه دیه لکه کلک جیممز جزع ایدملر اولیه اولسه بشیوز بیل جزع ایدملر اونیفع ایتدیک کلک صبر ایدملر دیوب بشیوز بیل دخی صبر ایدملر اولدی نفع ایتدیک کلک جزع و یاصبر ایدملر بزه مساویدر هیچ بریله عذابدن قور تلغه بزه چاره یوقدر دیلر ﴿ محمد بن کعب رضی الله تعالی عنه ایدر بکا خبر ایدر دیکه اهل نار خزینه استغاثه ایدوب رب تعالیدن دیلر که بزه برکون عذابی تخفیف ایدم خزینه دیلر که رب تعالیدن پینات ایلر سزه رسوللر کلدیمی دیلر که کلدی خزینه دیلر که اولیه اولسه الله تعالی یه کندی کز یلوارک خزینه دن برمدد اولمچق مالکه دیلر که رب تعالیدن دیلر که بزه موت ایرکوره اول ایلر سز کسان بیل جواب ویرمه بیل ایلر سز چوز التمش کوند و کون ایلر سز بیک بیله در بده انلره ملاحظه ایدوب سز نارد ما کثر سز دیه چون اندن مایوس اولملر بری برلرینه دیلر که کلک صبر ایدملر شاید اول بزه نفع ایدم تنکیم اهل جنت دنیاده طاعته صبرلری نفع ایتدی و قتا که مدت صبرلری طویل اولوب نفع ایتدیکن کورده لر برمدت مدیده اتفاقله جزعه مشغول اولملر آنکدخی نفعن کورمچک کر که جزع و یاصبر ایدملر عذابدن خلاصه مفید اولما مقده ایکسی مساویدر دیلر اول حالته ایلر سز طوروب من بعد کلان آیتده ذکر اولدینی اوزره انلره سویله و قتا که اهل نار انک مقاله سن ایشیدملر نفسلرینه مقت ایدملر اول حالتدن ندا اولنلر که الله تعالینک سزه مقتی سزک نفسلر یکره اولان مقتدن اکبر درزیرا سز ایمانه دعوت اولند یکره کافر اولور دیکر بده ایکنجی کره ندا ایدوب دیلر که یارب بزه وعد ایتدیک عذابی کوردک و رسوللر یکره تصدیق سندن ایتدک بزی کبر و دنیا به عمل صالح ایشیدموز زیرامشاهده ایتدیکموزده شکمز قالمیوب بزه علم یقین حاصل اولمشدر انلره دینله کیم اگر بزدیله و زهر نفس هدا سن ویرردک لکن قضا م ثابت و وعیدم سبقت ایتدیکه جهنمی جن و ناسله طولدرم اوچنجی کره ندا ایدوب دیلر که یارب بزی اجل قریبه تأخیر ایتدیکه دعوتکه اجابت و رسوللریکه متابعت ایدوز انلره دینله کیم سز بوندن اول دار دنیاده پین ایدر دیکر که الله تعالی موتایی کیر ویر کور سز دیر دیکر در دنجی کره

مقدار کفایه ناسه و یروب باقیسنی سنبله لر یله ضبط و ادخار ایلدی تا که قحط ییللری ظهور ایلدی اهایلی مصر اولکی سنه قنود اقچه ایلر کلوب ذخیره الدیلر ایکنجی سنه حلی و جواهرله الدیلر اوچنجی سنه غلام و جاریه ایلر در دنجی سنه دوه و بقروغم و سائر حیواناتله و بشنجی سنه ضیاع و عقاراتله التجبی سنه اولاد لر یله یدننجی سنه کندولری قول اولمق اوزره سندله یوسف علیه السلامدن ذخیره آلوب تعیش ایتدیلر که جمله اموال و اولاد یوسف علیه السلامک اولد قنصکره نفسلر یدنخی بندلری اولدی یوسف علیه السلام ملکه اشته حالی کوردک رایتک ندر دیدی ملک بزر سکا تابعز دیلدیککی ایلر دیدکده همان یوسف علیه السلام حضور ملکهده جمله سنی ازاد و جمیع اولاد و املاک و اموال لرینی صا جبارینه رد ایلدی اول قحط بلاد کنسانه دخی سرایت ایتدیکه یعقوب علیه السلامک اوغللری بابا لرینه

مصرفه بر ملک و ارامش غرابه مزحت ایدوب ذخیره ویرر ایش اکر اذن ویررسک بزدخی کیدوب بر (ندا) مقدار ذخیره کتورم دیدیلر اذن و یروب بنیامینی خدمته آلیقودی هر برینه سرمایه ایلر محمول بر دوه و بنیامین ایچون دخی بر دوه و یروب انلره کوندردی (وجاء اخوة يوسف قدخلوا علیه فرفهم وهم له منكرون) یوسفک قدداشلری کلوب

اکاداخل اولدیلر اول انلری ییلوب انلرانی ییلمدیلر ﴿ دینلرکه مفارقتلرندن برو قرق سنه اولد یغندن یاخود پرده اردندن سوبلیدیکندن تاخیدیلر یوسف علیه السلام انلره سز کیم سز بو حوالی آدمه بکره سز جاسوس اولیه سز دیدی انلره معاذ الله بزر جمله من کنعانده یعقوب اسرائیل ﴾ ۲۶۳ الله اولاد لر یز دیدیلر قاج قدداش سز دیدی اون ایکی قدداش ایدک بر قدداش سزی کوچکلکده

ندا ایدوب دیلر که بزی دنیا به چیقار غل که ایشلیو کلدیکمز اعمال فاسده دن بدل عمل صالح ایشیدموز و زانلره دینله کیم بزر سزی معمر ایتدیکمی بر عمر ایلر که انده تذکر ایدن کشی تذکر ایدردی و سزه تذکر دخی کلدی ایددی نار عذابخی ذوق ایدک که ظالملره نصرت ایدر یوقدر بده بر زمان مدید مرور نند نصکره انلره دینله کیم بزم آیتلریم سزه تلاوت اولنمز میدی سز ایلر انی تکذیب ایدر دیکر انی ایشیدیکم دیلر که الان رحمت اولنورز اول حالتده اعتذار وجهی اوزره دیلر که یارب شقاوتمز غلبه ایدوب قوم ضالین اولدی بزی بوناردن کیر و دنیا به چیقار غل اگر من بعد کفر و مخالفته عودت ایدر سه و ز نفسمزه ظلم ایتش اولورز اول حالتده انلر زجرله اسکات اولنور و من بعد بکا سویلکز دینور اولیه اولسه انکله رجا و دعا لر ی کسلور بری برلرینه قارشو طوروب نیاچ ایتدیکه یونلور جهنم دخی اول وقتده اوزر لرینه برکیلور (وقال الشيطان لما قضی الامر ان الله وعدکم وعد الحق و وعدتکم فأخلفتکم) و قتا که امر عباد دن فراغ ایدیلوب اهل جنت جنته و اهل نار ناره کیردیر یله نارد شیطان ایچون بر منبر قور یله انس و جنک اشقیاسنه خطیب اولدینی حالده اکاصعود ایدم کفار ایدملر یله انک قننه اجتماع ایدملر اول انلره خطاب ایدوب دیکم الله تعالی سزه وعد حق ایدوب اکا وفا ایتدیکه اول موند نصکره بعث و جزا اولنکز ایددی انجاز ایتدی و بن ایلر سزه بعث و حساب یوقدر دیو و عذاب ایدوب سزی الدام (و ما کان لی علیکم من سلطان) و بنم ایچون اوزر یکره تساهل یوغیدیکه سزی کفر و معاصی یه الجا ایدیدم (الا ان دعوتکم) الا بوکه تسویلله سزی اکادعوت ایتدم اول ایلر تسلط دکلدر (فاستجیت لی) سز ایلر بکا اجابته مسارعت ایتدیکز (فلا تلومونی و لوموا انفسکم) ایددی بنی دعوتم سبیلله لوم ایتدیکز زرا عداوتن تصریح ایدن بونک کیله لوم اولنمز بلکه کندی کز لوم ایدک که بکا اجابت ایدوب ربکره اجابتی ترک ایتدیکز (ما انا بصرخم و ما انا بمصرخی) نه بن اغاثه و نه سز بکا اغاثه یه قادر دکلر ز که بری بریمزی ناردن چیقار بیللوز (انی کفرت بما اشركتمون من قبل) اشبو کونده تبری ایتدم اندنکه الله تعالی یه عیادنده یوندن اول دنیاده بنی اکا اشراک ایدر دیکز (ان الظالمین لهم عذاب الیم) کفر و معصیتله نفسلرینه ظلم ایدنلره عذاب و عواقل برن تدبیر ایدملر (و ادخل الذين آمنوا و عملوا الصالحات جنات تجري من تحتها الانهار) مؤمن اولوب اداء فرائض و انتها حارم ایتدیکه صالح اولنلر جنتلره ادخال اولنورلر که اشجارینک التندن اجناس مختلفه نهرلر جاری اولور (خالدين فیها باذن ربهم) الله تعالینک اذن و امر یله انده دائمین اولدقلری حالده (نحتبهم فیها سلام) انلر انده بری برلرینه تحیتی و یاخود ملائکه نك انلره تحیتی سلامدر (ألم تر کیف ضرب الله مثلا كلمة طيبة كشجرة طيبة) یا محمد یلر میسنکه الله تعالی نیجه ضرب مثل ایتدی کلمه طیبیه بی که

و بن ضیافت ایدنلرک خیر لوسیم دیدی (فان لم تأتونی به فلا کیل لکم عندی ولا تقریون) اکر اول برادر کز ایلر بکا کز سز سز کچون ذخیره یوقدر و لایحه کلوب بکا یقین اولمیک (قالوا سزاودعنه ایاه و انا لفاعلون) انی پدرندن طلب و سعی ایدموز و فعله کتوروز دیدیلر (وقال اقبیانه اجمعوا باضاعتهم فی رحالهم لعلهم یعرفونها اذا انقلبوا الی اهلهم لعلهم

یوسف (یوسف علیه السلام ذخیره تکیله مأمور غلماشه دبدیکه انلرک ذخیره ایچون وردکلی سرمایه لرینی
که سختیان و بر مقدار ایاق قای ابدی انلرک خبری یوغبکن یت یوکلرینه قویک شایدک اول بضاعه لرینک ردنی
اهلرینه وصولرنده ییلوب بنامین ایله برابر رجوع ایدلر ۲۶۴) فلما رجعوا الی ابيهم قالوا یا ابانا منع منا

اول شهادت کلمه سیدر و یا هرکله چیله در تسبیح و تحمید و استغفار و توبه و اذان و دعوت کبی
شجره طیه کبی قیلدیکه انکله مراد نخله در (اصلها ثابت و فرعها فی السماء) که اول شجره نک
اصلی رده نابتدر فرعی اید یعنی اعلا و رأس و اعصانی سما جانیته مرتفعه در کذلک کله طیه نک
اصلی مؤمنک قلبنده معرفت و تصدیقه راسخدر چنانکه انی تکلم اید اول هروج ایدر الله تعالی
عندنده عمل قبوله ایرنجه اکجاب و مانع المز (تؤتی اکله کل حین باذن ربها) که اول
شجره طیه عمرنی رب تعالی نک اراده و تکوینی ایله و بر هر وقت که اول انی اکامین ایندی
دینلرکه اول حیلله مراد سنه کامله در زیر که نخله هر سنه ده بر کر میوه ثور و یا خود مراد انک
وقت اطلاعندن وقت صرامنه دکندر که اول الی ایدر و یا خود حین ظهورندن ادراکنه
دکندر که اول درت ایدر و یا خود اکل اولنسی و قنندن صرامنه دکندر که اول ایکی آیدر و یا خود
مراد هر غدوه عشیه در زیر انک عمری لیل و نهاده صیف و شتاده بنور یاتر و یا رطب
و یا بر اولدی فی حالده کذلک مؤمنک عمل نهارک اولنده و آخرنده صعوددن زائل اولمز و برکت ایمانی
هر وقت که اکابر ایدر کسلر ۲۶۵ دینلرکه ایمانی شجره به تشبیه حکمت اولدر که شجره نک کینونقی
اوج شیشه در هر ق راسخ و اصل قائم و فرع عالی ایله در کذلک ایمانک عامی اوج شیشه در تصدیق
قلب و قول لسان و عمل ارکانه در ۲۶۶ دینلرکه کله طیه بی اشجار پتنده نخله به تشبیه حکمت
اولدر که زیر نخله اشجارک انسانه اشهدر شول حیثیتدکه رأسی کلسه قورر اما که سائر
اشجار انکله قورریمز بلکه جوانبندن شاخنتور و نخله نک عیش و بر میی القاحله در مرأ نک
حلی جاعله اولمی کبی و اول آدم علیه السلام طینه سی فضلندن خلق اولنوبدر اول اجلدن
پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم عمه کز نخله به اکرام ایدک دیمشدر (و یضرب الله الامثال
للناس لهم یتذکرون) الله تعالی ناسه ضرب امثال ایدر تاکه انکله متعظ اوللر زیرانی
ضربده زیاده افهام و تذکیر واردر شول سیدتکه اول معانی بی تصویردر (و مثل کله خیشه
کشجره خیشه اجنبت من فوق الارض مالها من قرار) و کله شریک مثل شجره حنظل و یا
ثوم و کشوت مثیلدر که انک عروق قریبه اولدیفندن فوق ارضندن اول اقتلاع ایدیلور برده
اصل ثابتی و یا سمایه ساعد فرعی یوقدر ادای ریح انی برندن ایرغورر کذلک کله کفرک خبرده
اصلی و اعمال صالحه دن فرعی یوقدر که محل قبوله صعود اید بلکه باطل اولدیفیمجون عن قریب
مضمحل اولور (یتب الله الذین آمنوا بالقول الثابت فی الحیاه الدنیا و فی الآخرة) الله تعالی
مؤمنلری دنیا و قبرده قول ثابت اوزره ثبت ایدر که اول (لا اله الا الله) کله سیدر اما
حیاه دنیا و ثباتلری اولدر که چنان بر بلایه مبتلا اولسلر دینلری اوزره ثابت اولوب مرید
اولمز لرا کر چه انواع عذابله تعذیب اولنور لر سده اما آخرنده انک اوزره ثابت اوللری قبرده منکر
و تکبر بندن و دینندن و نبیسندن سؤال ایتدکلرینه ریم الله تعالی در و دینم اسلامدر و نبیم محمددر

الکبل فارسل معنا اخانا
نکشل و اناله لحافظون
وقتا که یا بالرینه رجوعله
واردقلرنده دیدیلر که ای
یا باصرا کر بنیامینی کوندلر
سک بزه ذخیره کبلی منع
اولندی بزمه قدشامز
کوندلر که ذخیره اله لم بزانی
حفظ ایدیچیلر دز (قال هل
امنکم علیه الا کما امتکم علی
اخیه من قبل فافقه خیر
خافظا و هو ارحم الراحمین)
یعقوب علیه السلام
اوغلرینه دیدیکه بن سزی
انک اوزره امینی ایدرم
اوله می سزه امانت ایدیمکه
مقدم قرداشی حقتده
دخی بز حفظ ایدر
دیدیکز ابدی حفظ
ایدیچیلرکه الله تعالی
خیر لودرا کاتوکل ایدر مکه
اول ارحم الراحمیندر
(ولما فتحوا امانتهم وجدوا
بضاعتهم ردت الیهم قالوا
یا ابانا ما نبغی هذه بضاعتنا
ردت الینا و نمیر اهلنا
و نحفظ اخانا و تزداد کیل
بصیر ذلک کیل بصیر)
وقتا که متاعلری آجدقلر

نده کورتدکلی سرمایه لرینی رد اولنش بولدیلر دیدیلر که ای پدر بوندن زیاده نه احسان استیلم که ذخیره (دیو)
المقی ایچون کورتدکمز سرمایه بزه کورتد اولنش بز بوا کرامله کروملکه کیدرز و اهلزمه طعام کتوررز کیدوب
کلمکه قرداشامز حفظ ایدر زانی برابر کتورمزله بر دوه یوکی ذخیره زیاده آورز زیرا بو کتور دیکمز ذخیره

قلیدر (قال لن ارسله معکم حتی تؤتون موثقا من الله لنا تنفی به الا ان يحاط بکم فلما اتوه موثقهم قال الله علی
ما تقول وکیل) یعقوب علیه السلام دیدیکه بن انی سزکله کوندلرم تاکه انی بکا کتورمسکه الله تعالی دن عهد و میثاق
ایدسز مکرکه هلاک سزی احاطه ۲۳۵ ایدوب چاره سز قالدسز وقتا که بدرلرینه عهدلرنی و ردیلر یعقوب

دیو جواب ویرملیدر ۲۳۶ پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر عبدقبره قونوب اصحابی انک
قتنندن کتدکلرینه هنوز نظلری قرعی ایشیده طوررکن ایکی ملک کلوب انی اقامد ایدر لراشو
رجل یعنی محمد حقتده دیردک دیو سؤال ایدرلر مؤمن ایدر که شهادت ایدرینکه اول الله
تعالینک عبد و رسولیدر بعده اکا دینور که ناردکی مقعدیکه نظر ایتکه الله تعالی اندن بدل
مقعدیکی جتنده ایلدی اوله اولسه ایکسنه دخی نظر ایدر اندن قبری طول و عرضندن یتشمر
ذراع ککیشدیر یله واکر میت منافق و یا کافر ایدر اول رجل حقتده نه دیرسن دینلده کده که
بیلزین ناس دیدیکن بندخی دیردم اکا دینله که بیلدک اندن اکادموردن مطرقه ایله برکزین
اوریلر انکله اول بر صیحه ایدر که قریبده اولان ثقلندن غیری انی ایشیده حدیث آخرده ایدر
اشبوذ کراولاندن صکره مؤمنه دینور که ایدر کویکو او یحوسین ابوغل که انی احب اهلندن
غیری احد او یارمن حتی بشته دکن انده راحتده اوله و منافق و کافرانی بیلزین دیدیکنده اذن
آلهی ایله یرانک اوزرینه یومیلور حتی که اضلاعی بری برینه کبر تابعد دکن عذابده قالور
(و یضل الله الظالمین) الله تعالی نفاق و کفرله نفسلرینه ظلم ایدلری قبالرنده جواب صوابه
هدایت ایتز (و یفعل الله ما یشاء) بعضی تنبیت و بعضی آخری تضلیلدن دیدیکن ایشلر
اکا اعتراض ایدر اولمز (الم تر الی الذین بدلوا نعمة الله کفرا) کورمز میسن شولریکه الله
تعالینک نعمته شکری کفره تبدیل ایتدیلر ۲۳۷ دینلرکه انلر مراد اهل مکدر و نعمة الله ایله
مراد محمد صلی الله تعالی علیه وسلم در یعنی الله تعالی انلری حرمنده اسکان ایدوب بیت شریفنک
قوای قیلدی و انلر ابواب رزقی توسیع ایدوب محمد علیه السلام ایله شرف وردی انلرایسه
بونعمتله شکر دن بدل کفری اختیار ایدیچک حق تعالی انلر یدی ییل قیط ایرکوردی و یوم
بدرده انلرک کین مؤمنلره اسیر و کین قتل ایتدردی (و اخلوا قومهم دارالبوار) و کندیلر
تابع اولان قوملرین دارهلاک ازال ایتدیلر (جهنم یصلونها) که اول جهنمدر اکا کبرلر
(و یبش القرار) اول ایدسده چرکین قرارگاه اولور (و جعلوا الله انداد یضلوا عن سبيله)
انلر الله تعالی به امثال قیلدیلر که ناسی انک سیلندن اضلال ایدلر (قل تمتعوا فان مصیرکم الی
النار) انلره دیکل که شهواتکلرله و یا عبادت اوئانله تمتع ایدک که یوم قیامتده قرارگاهکز نارد
(قل لعبادی الذین آمنوا یقیموا الصلاة و ینفقوا مما رزقناهم سرا و علانیه من قبل ان یأتی یوم
لا یسع فیه ولا خلال) بنم مؤمن قوللری دیکل که صلاحی ارکان و سنن رعایتله ادا ایتسونلر
و بزم انلره و بر دیکمز اشیادن سرده و علانیه مستحقینه اتفاق ایتسونلری صدقه بی سرده
و واجبی علانیه و برسونلر شول کونک کلندن اولکده انده مبايعته انتفاع اولنمز بلکه لوجه
الله اتفاق ایله اولنور و محاله ایله ده انتفاع اولنمز بلکه اعمال صالحه ایله اولنور (الله الذی
خلق السموات و الارض) الله تعالی اول قدیردر که سموات و ارضی خلق ایتدیکه اول انک

قبولدن کیدیلر رأی (بیان) (ثانی) (۳۴) یعقوب اوزره الله تعالی نک قضای اولان شیدن قورتلمدیلر
که سرقت اسنادله مکدر و یعقوب علیه السلام مضمومینه باعث اولدیلر که تدبیر یعقوب قائده ایتدی ۲۳۸ انجی
یعقوب علیه السلام حاجتی اولان نظردن محافظه یی وصیت ایلدی تحقیق یعقوب بزم اکا و حیلله تعالیم ایلدیکمز علمک

صاحبی اولمغله سزدن بر شیشی دفعه قادر دگم دیشیدی لکن ناسک اکثری تقدیر تدبیره غالب اولدینقی
بیامزور (ولمادخلوا علی یوسف اوی الیه اخاه قال انی انا اخوک فلا تبئس بما کانوا یعملون) وقتا که یوسف
علیه السلام داخل اولدی قرنداشی بنیامینه کندو یاننده ۲۳۶ مکان ویردی بن سنک قرنداشک یوسفم

قرداشلرک بزمه ایتدکری اذایه محزون اولمده دیدی ۲۳۷ مر ویدر که یوسف علیه السلام نقابله تخته اوتور مشیدی بونلره سؤال ایتدی کیملر سکر دیوانلر کنعانلر زکه قرداشکری کتورک دیوا مرا تشید کز پدر سزدن استیوب عهد و پیمانله کتورک دیویلر یوسف علیه السلام بیلم اوتورک دیدی و امرا یلدیکه اتی سفره کتوروب اوکلرینه قویدلر هر ایکی انا بابا بر قرداشلر بر سفره یه اوتورک دیدی بو وجهله اوتور دقلرنده بنیامین یالکز قالدی اغلامغه باشلیوب بیهوش اولدی یوزینه کلاب سرپوپ کندویه کلدکه ای جوان کنعانی سکانولدی که بیهوش اولدک سؤالنده بنیامین ای ملک هرکس کندو لام قرنداشله اوتور سن بیور دیشک زده نیمه دخی یوسف نامنده بر قرنداشم و ارایدی خاطریمه کلدی شمدی اولیدی برابر اوتور ردق دیو اعلیق کلدی

یوسف علیه السلام امدی کل بن سنک قرنداشک اولیم بخله طعام یله دیو پرده اردنه الدی یوسف طعامه ال (وبونک) اوزانده دقله نظر ایدر کن یند بکایه باشلدی یوسف علیه السلام شمدی نیچون آغلسن دیدی بنیامین ای ملک سزک الکز قرداشم یوسفک انله بکزر دیکله یوسف علیه السلام طاقی قالیوب یوزندن نقابی رفع و بن سنک قرنداشک یوسفم

دیدکده بنیامین اکا صار یلوب سندن مفارقت اتم دیدی یوسف علیه السلام سنی الیقومغه چاره یوقدر مکر بر شیشه سنی متهم ایدوب الیقوم دیدی بنیامین راضی اولمغله امدی برادرلر یکه کیت و بواسراری فاش اتمه دیدی (فلما جهزهم یجهازهم جعل السقایة فی رحل ۲۳۷) اخیهتم اذن مؤذن ایتها لعلکم لسانقون) وقتا که یوسف علیه السلام

وبونک کلیسی بدن ایچوندر و بدن ایه مطیة تفسدر والله تعالی یه رجوع ایدم جک طول عبادت و معرفتله نفس مطیته در معلوم اولدکه اهل آخرت حقتده مال و اهل و ولد و اقارب و عز و جاهک نعمت اولسی شول وجهه ندر که اشو اسباب جناح مبلغ و آلتی مسهله مجرا سنده جاری اولور اما مالک نعمت اولسی زیر افقیرک کفایه سی اولمسه علم و کمال طلبنده مثلی شجاع مثیلدر که سلاح سز جنکه کیده اولاجلدن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه مال صالح رجل صالح ایچون طاعت نه کوچک عون اولور برکسه که مالی اولیه اوقاتی ضرورات معیشت طلبنده کچورر و انکله ذکر و فکر دن قالور و اما اهل و ولد صالحه حاجتک وجهی خفی اولم پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه مؤمن حقتده مرأه صالحه دین امرینه نه کوچک عون اولور و ولد صالح حقتده دیدیکه بر مؤمن وفات ایتسه اوج خصلتدن غیر علی کیلیور انک بری ولد صالحدر انکیچون دعا قیلور و اما اقارب کشتی یه ال و کوز کیدر اقاربی کثیر اولان کشتی یه امور دنیادن مهمات دینیله انلر سییله آسان اولور و اما عز و جاهک نعمت اولسی زیرا انکله نفسندن ذل و ضعیفی کیدر ظالم و عدودن خوفی و ارایسه انکله دفع اولور اشو قصد اوزره ملک و سلطنتلری اولیان انبیاء سلاطین عندنده جاهلری اولمغه رغبت ایدر لردی علماء دین دخی کذلک یوخسه تناول دنیا ایچون دکل معلوم اولدکه انسانک فضائل بدنییه مثلاً صحت و قوت و طول عمره شدت حاجتی اولدیننده خفا یوقدر زباعتلم و عملک تمامی انکله در فضائل بدنییه دن جال بر امر مستحق قلیل الغنی ایکن ینه خیر اندندن دیاده نفی اولدیننده خفا یوقدر و آخرتده نفی ایکی وجهه ندر بری بودر که جیلک حاجاتی اجابتد اقرب و جاهی صدورده اوسمدر و هر شیکه قضاء حاجات دنیویه یه معین اوله انکله حاجات اخرویه یه دخی ایریشیلور وجهه ثانی اولدر که اکثریا جال کمال نفسده دلات ایدر زیر اچان نور نفسک اشراقی تمام اوله ظاهر بدنه طلوع ایدر اولاجلدن اصحاب فراست مکارم نفس معرفتده هیأت بدنه تمویل ایدوب وجهه عین مرآت باطندر دیدیلر زیرا که غضب و سرور و غم اثری انده ظاهر اولور ۲۳۸ دینلر یکه طلاق وجهه نفسده اولان شیکه عنواندر زیرا پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه ۲۳۹ اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه ۲۴۰ کوزل یوزلور عندنده خیر طلب ایدک و جالندن مراد اولدکلر که شهوتی تحریک ایدم زیرا که اول انوئدر بلکه انکله مراد ارتفاع قامتده استقامت و لخدمه اعتدال و اعضاده تناسب و خلقت وجهه تناسفدر که کانظر دن طابع نفرت اتمیه معلوم اولدکه صحت بدن نعم الهیه دن رتبه متأخره ده بر نعمتدر اکر انک اسبابی استقصا اراده اولنسه اکا قدرت اولمیدی لکن اسباب صحتک برسیکه اکلدر انک تمامی اسبابندن بر نبذه ذکر ایدم اکل بر فقلدر و هرقل حرکتدر و هر حرکت ایچون بر جسم فحرکدن لابدر که اول کالک اوله اول اول آلت ایچون حرکت قدرندن لابددر و حرکت اراده دن و مراد علم و ادراکدن و اکل ایچون

بزم سرمایه مزنی یوکزه قونمش بولوب کبر و کتوردک و یولده دوهلر مزک اغزینی باغله رزکه کیمسه نک ا کینه ضرر ایتیلر دیو (قالوا فاجزاه ان کتم کاذبین) اول مأمورلر اکر سز سارقلر دکلز دیدیکلر قول کزده کاذب لرایسه کز اول سارقک جزاسی ندر دیدیلر (قالوا جزاؤه من وجد فی رحله فهو جزاؤه کذلک یجزی الظالمین) اولاد یعقوب

دیدیلرکه اول سرقت اولنان شی کیمک یوکنده بولنورسه بدریمزک شریعتده اول سارق اول سرقه صاحبک برسنه کوله سی اولوراشته سرقه ایله ظلم ایدنلره بز بویه جزا ایدرز (فدا باو عیتهم قبل وعاء اخیه ثم استخراجها من وعاء اخیه کذلک کذا لیوسف ما کان لیاخذ اخاه فی دین المملک الا ان ۲۳۸ بشاء الله ترفع درجات من نشاء وفوق کل ذی علم

ما کولدن وما کول ایچون اصلدن وانی اصلاح ایدر صانعدن لابددر اما اسباب ادراک خلقنده کی نعم الله بیانی اولدرکه حق تعالی بناتی خلق ایتدیکه اول وجودده جبر و مدر وحید و نجاس و سائر غایا و اغذائی اولیان جواهر دن اکلدر زیرا که نباتده بر قوت خلق اولنوبدر که انکله غذای ارضده کی اصل و عروق جهتدن کندویه جذب ایدر اگر اصلی جهتدن غذای منع اولنسه جهت اخرا دن غذا طلبنه امکانی اولمز قور ایددی اول انسانه نسبتله ناقصدر زیرا که الله تعالی انسانده غذای طلب ایچون آلت احساس و آلت حرکت خلق ایتدی ایددی حواس خسه که آلت ادراکدر هر برنده حق تعالی خلق ایتدی کی نعم و حکم تربینه نظرایتکه انک اولکیسی حاصلدر خلق اولدیکه نارحرقه و یاسیف جارح مس ایتسه انی حس ایدوب اندن بید اوله اشوب حاصه دن هیچ بر حیوانک انفکاک متصور دکدر لکن بونکله بدنه ماس اولان حس اولنور یوخسه بید و مفارق اولان دکل اوله اولسه بدندن بیدک ادراکنده حاشه اخرایه احتیاج اولدیکه کاشم دینور انکله رایحه ادراک اولنور الا بونکه قننی جانبدن کلدیکی یلغز اوله اولسه بصیر خلق اولدیکه انک جهتی کور یله لکن بونکله وراه عجبده کی شی ادراک اولنور وراه عجبده عدو اولسه یانسه کل منیجه یلغز شرندن قاجوب قور تلز اوله اولسه حاشه سمع خلق اولدیکه انکله وراه جدارده کی اصوات و جریان حرکات ادراک اولنه بونک هیچ بری مفید اولزدی اگر حاشه ذوقا و لمسه زیر اغذا واصل اولدیفنده موافق ویا مخالف ایددی ادراک اولنسه مخالف شی اکیلله هلاکه ایریشیلوردی بده بونک کلیدی مفید اولزدی اگر مقدمه دماغده حس مشترک دینور ادراک آخر خلق اولنسه که انده حواس خمس مذکوره جمع اولور اگر اول اولسه انسانه اسرطویل اولوردی بچان برشی اسفرا کل ایدوب انی سر و طبعنه مخالف بولنله ترک ایتسه مره اخرا ده انی کوردیکنده مضرایدیکن یلزدی ثانیاً ذوق ایتمنیجه انک سر و حلو ایدوکن یلزدی ایددی انی یلسی حس مشترکدر زیرا عین انجق صفرق و ذوق انجق مرارتی ادراک ایدر غیری دکل ایددی برحاکم لازم اولدیکه عندننه صفرق و مرارت جمع اوله حتی که صفرق ادراک ایتدیکنده مرایدیکنه حکم ایدوب ثانیاً تناولدن امتناع ایده بونک جله سنده حیوانات انسانه مشارک اولور زیرا بوحواسک کلیدی شاتده دخی موجوددر اگر بونکله فالنسه انسان سائر حیوانات کی نقصان اوزره اولوردی زیرا بجمیع حیلله طویلور یلکز که حیلله یی نوجهله دفع ایده و یاقید اولندیفنده نیجه قورتیله وکاهی حالده استلذاذ ایتدیکی شی اکلله ثانی حالده مریض و مرد اولور زیرا که عواقبی ادراک ایتمز اوله اولسه حق جل و علا انسانی سائر حیواناتدن تمیز ایچون صفت اخری ایله تکریم ایتدیکه اول عقلدر که انکله اطعمه نک ضرر و نقصن بیلور و عواقب اموری تأمل قیلور و اطعمه نک اعداد اسباب و تألیف و طبعی کیفیتن ادراک ایدوب سبب صحتی اولان شی اکلده

علیم) علی قول انلری چور و ب سیرایه کتوردیلر یوسف علیه السلام حضورنده بنیامیندن مقدم قرداشلرینک یوکلرینه باقدیلر صکره یوسفک قرداشلرینک یوکندن مشربه یی جیحاردیلر و بنیامینی یوسف علیه السلامه اسیر ایتدیلر انلر مقدم یوسفه کید ایتدکری کبی بزدخی و حیلله انلره کید ایتدیکی تعلیم ایتدک ملک مصر شریعتده بوسر قه تهمتیله قرداشلرینی اخذ ایتدک یوغیدی بلکه ضرب و تفریم ایدی لکن الله تعالی مراد ایتدیکه باباسی شریعتی اوزره انی اخذ ایده دیلدیکمز کیمسه نک علمله در جاتی رفع ایدر زهر علم صاحبک فوقنده عالم وارد نالانهایه علم الله و انجبه (قالوا ان یسرق فقد سرق اخله من قبل فاسرها یوسف فی نفسه ولم یبدها لهم قال انتم شرمکنا والله اعلم بما تصفون) اولاد یعقوب

علیه السلام اگر بنیامین خرسزاق ایتدیه بوندن مقدم انک قرداشی یوسف دخی سرقه ایتدیدی دیدیلر (عقلیله) بونلرک بومقاله لرینی یوسف علیه السلام نفسنده کزلیوب انلره اظهار ایتدی و کندو کندویه دیدیکه سز بدریکزک اوغلنی چالوب آدن جدا ایلدیکمز چوق بر تر خرسزق قدر الله تعالی بیلور که اول سزک وصف ایتدیکمز کی

دکدر دینلرکه انلرک یوسف علیه السلامه سرقه عزو ایتدکری صباوتنده قبوده بر سائله بر جورطه یاتاق ویرمش اوله روایت اولدیکه یوسف علیه السلام بنیامینی اخذ ایتدکده قرداشلری انی طلب ایلدیلر قبول اولندیفندن روبیل غضبه کلوب ۲۳۹ قیلری لباسندن طشره اوغرا دی و دیدیکه ای ملک شمدی بر نمره

عقلیله نفعلور اشوب عقلک اخس فوایددر اما که انک فائده کبراسی حق تعالی نک ذات و صفات و افعالی معرفتدر اوله اولسه حواس خمس انک حقنده حواسیس و اصحاب اخبار و موکلین نواحی مملکت منزله سنده اولور انک بری اخبار الوان و بری اخبار اصوات و بری اخبار رواج و بری اخبار طعوم و بری اخبار حر و برد و این و صلابت امرینه مؤکل اولور بده هر بری اقطار ارضدن اقتصاص ایتدیکی اخباری حس مشترک تسلیم ایدر و حس مشترک ایتسه مقدمه دماغده قاعددر باب ملکه صاحب قصص کیدر که نواحی عالمدن ورود ایدن قصصی جمع و اخذ ایدر و ظن اولنسه سونکه بونکله حواس مذکوره نک عجایی استیفا اولنه بلکه حواسک برسی که بصردر عین ایتسه اکا آلتدر اون طبقات مختلفه اوزره ترکیب اولنوبدر انک بعضی رطوبات و بعضی اغشیده در و اول اغشیده نک بعضی نسج عنبکوت و بعضی مشیم کیدر و اول رطوباتک بعضی جورطه بیاضنه بکزر و بعضی جد بکزر و اول طبقات عشره دن هر برینک بر صفت و صورت و شکل و هیئت و عرض و ندور و ترکیبی و اردر حتی اگر اول طبقاتک و یا هر طبقه نک صفاتندن بر صفت خلل ایرسه بصیر مختل اولوب اطبا و حکالون انک علا جندن عاجز اوله لردی اشوب حاشه واحدده حاشه سمعی و سائر حواسی اکا قیاس ایت بلکه حس بصرده و طبقاتده کی حکم و نعم ذکر کی ممکن اولمز که بر نیجه مجلداتده استیفا اولنه حالو که انک جله سی رجوزه صغیره اوزره زیاده اولمز جمیع بدن و سائر اعضا ده اولان عجایی اکا قیاس ایت اشوب ذکر اولنان ادراکات خلقنده کی نعم الهیه ده مراد مندر اما ارادت خلقنده کی نعم الله ذکر نده ایدر اگر غذای ادراک ایچون بصیر خلق اولنوب لکن طبعده اکامیل و شوق و شهوت خلق اولنسه بصر معطل اولوردی تنکیم بعض مریض طعمی کورر و اول اکا نفع اشیا ایدیکن بیلور ایکن اکا شهواتی اولدیفندن انی تناول ایتمز بصر و ادراکی معطل قالور اوله اولسه حق جل و علا انسانده شهوتی خلق ایدوب انسان اوزره انی تسلیط ایتدی تا که انکله طعام تناولنه مضطر اولوب غذا لله باقی اوله اشوب اسرده سائر حیوانات دخی انسانه مشارکدر بده اشوب شهوت حاجت دکلو یی اخذدر صکره ساکن اولسه اسراف و نفسنی اهلا که مؤدی اولور اوله اولسه الله تعالی کراهی خلق ایتدیکه شبع عندننه اکل ایده یوخسه زرع کی اسافلنه صب اولنان مائی جذب ایدر فاسد اولور و انسانده بدنی بقاسیچون شهوت اکل خلق اولدیفنی کی نسلی بقاسیچون شهوت و قاع دخی خلق اولدیدی بوندن صکره جوانبدن کلان مهلکاتی دفع ایچون انسانده غضب خلق اولدیدی زیرا اگر غضب اولسه آفاتده عرضده اولوردی و غذا دن حاصلی التدن آلوردی زیرا انی هر کشتی اشتها ایدر بده شهوت و غضب حالنده کی نفع و ضرر داعی اولوب مآله کی به نفی اولدیفندن الله تعالی عقل اشارتی تحتده مسخره ارادت اخری خلق ایلدیکه اول معرفت عواقبدر انکله انسان بهایعدن ممتاز اولدی اما قدرت و آلات

دکل زاری و نیسازه اغاز ایتدیلر (قالوا یا ایها العزیز ان له ابا شیخا کبیرا فخذ احدنا مکانه انا نربک من الحسین) اخوه یوسف دیدیلر که ای عزیز بنیامینک اختیار و عظیم القدر باباسی و اردر که یوسفک هلاکندن صکره انکله اکتوردی بریمزی انک برینه آوب آنی آزاد ایله بزی احسان ایدیمیلردن کورر ز احسانکی تمام ایله (قال معاذ الله ان نأخذ الامن وجدنا

متاعنا عنده انا اذا لظالمون) يوسف عليه السلام معاذ الله انحق بز متاعمزي كيمده بولدق ايسه اني آلورز
سائرني اخذ ايدرسك بز ظالمردن اولورزدیدی (فلما استيسوا منه خلصوا نجيا قال كبيرهم اتمتعوا ان اباكم قد اخذ عليكم
موثقا من الله ومن قبل ما فرطتم في يوسف فلان ابرح ﴿ ٢٤٠ ﴾ الارض حتى ياذن لي ابي او يحكم الله لي وهو

خير الحاكمين) وقتا كه
بنيامينك اخذندن مايوس
اولدقارنده تنهالزنده
مشاوره ايدوب تدبيره
آغاز ايدلر ياشده بيوكلري
روبيسل ياخود عقلده
مقبوللري يهوذا ياشمعون
ديديكه بابا كز سرك او زريكزه
بنيامينك محافظه سيجون
الله تعالى دن عهد و پيمان
الديني بيلمز ميسكر اشته
شمدي بوصورت واقع
اولدي وبوندن مقدم
يوسف حقنده دخي تقصير
ايلمشيد كز امدى بن ارض
مصر دن آيرلم تا كه بابام
اذن ويرنجيه دك ياخود الله
تعالى بنم رجوعه حكم
ايدنجيه دك يا قرداشمك
تخليصه دك الله تعالى حكم
ايدنجيلرك خير لوسيدر
(ارجعوا الي ابيكم فقولوا
يا ابا ان ابنك سرق وما
شهدنا الا بما علمنا وما كنا
للقبي حافطين) بته اول
كيرلري ديديكه سز بابا كزه
رجعت ايدك وسويليك كه
اي بابامز سنك اوغلك
بنيامين سرقهيه نسبت

اولندي بز بوكا شهادت ايجز انحق ملك مصر كه مشربه سي انك يوكندن چيقارلديني كورد يكمزي بيلورز (صالح)
بز غاني بيلور وحفظ ايديجي اولدق ﴿ ٢٤١ ﴾ كه واقع حال بنيامين اني سرقه ايتدي ياخود انك غفلي حالتده قضاء انك
متام اراسنه قونلديني نفس الامر واقف دكز ديك (واستل القرية التي كنافها والغير التي اقبلنا فيها وانا

لصادقون) و بزنده اولديغمز قريه يعني مصر اهله خبر كوندروب قصه مزي انلردن سؤال ايله و بزمله اولان قافله دن سؤال ايله
اول قافله يعقوب عليه السلام قوكلوردن بر قافله انلر ايله ايدى بز قولزده صادق لرز (قال بل سولت لكم انفسكم امرا
فصبر جميل عسى الله ان ياتيني بهم ﴿ ٢٤١ ﴾ جميعا انه هو العليم الحكيم) انلر اول مصرده قلان بيوكلرينك

صالح اولمز بلكه طبع تامه محتاج اولور اويله اولسه حق تعالى معده بي قدر هيتنده خلق ايتدي
طعام انكچون انك ايجنه واقع اولديغنده اعضاء باطنه نك حرارتيله اول طعامك هضم ونضجي
تمام ومنطج ومايع اولوب تجاوب عروق نفوذ صالح اوله ومعه ايله كبد پيئنده عروق دن
عجاري اولور اول طعام اكا منصوب اولور حق كبد ايرشور كبد ايسه طينه دمدن معجونه در كه
كانه اول دمدر وانه عروق كثره شعريه واردر اجزاء كبد منتشره در ايدى اول طعام
ريقق اكا دوكيلوب اجزاسنه طاغير وقوت كبد اكا استيلا ايدوب اني دم لوننه دوندر وانه
ريخامستقر اولوب انكچون نضج آخر حاصل اولور واندن اعضايه غذا اولمغه صالح دم صافي
هيتي پيدا اولور واول دمدر ايكي فضله تولدايدر كه بري دردي به بگز رخلط سوداويدر
وبري رغويه بگز صفرا در اكراندن بوايكي فضله تولدايتمه مزاج اعضايه فساد ايرردى
اويله اولسه سراره وطحال خلق اولنديكه سراره فضله صفراويدى وطحال عكسوداويدى
جذب ايدوب انككه دم صافي قالور بده ايكي كليه خلق اولنوب هر برندن كبد متصل عنق طويل
قيلنديكه كبدده كي عروق دقيقه دن طلوع ايدن مائتي جذب ايدده بده عروق اقسام وهر
قسمي شعب قيلنديغند نصكره بدنك كليسه ظاهر وباطنه منتشر ايدلدي بده اول عروق دن
سائر اعضايه دم صافي اجرا ايدلدي اكر سراره يه آفت ايرسه دم فاسد اولوب امراض صفراويه
حدوث ايدر و اكر طحاله آفت ايرسه خلط سوداويي جذب ايمده اندن امراض سوداويه
حدوث ايدر ايدى اكل ايجون اعداد اولسان اسبابده كي نم بياننده بودكلوايله اكتفا
اولندي اشبوذ كراولسان نعم الله بحارينك بحر واحدندن برقطره در بلكه جيع خلقك نم
الله دن بيلديكي بيلدك رينه اضافله قطره دن اقلدر ﴿ ٢٤٢ ﴾ معلوم اوله كه الله تعالى انك اطعمه
خلقنده كي نعمتي كثردر اكر هر طعامده كي عجائب نم ذكراولنورسه كلام طويل اولور زيرا
اطعمه يادويه وياقواكه وياغذيه در كه اصلدر ايدى اغذيه چله سندن حبه بري ذكرايدوب
ماعداسن ترك ايدلم بر كسه حبه ويا حاجات بولسه اكر اني رسه فاني اولوب كيدر وكندي آج
قالوريت اويله اولسه احتياج اولديكه اني آرتوره وانككه حاجات بتوره الله تعالى حبه حنطه ده
قوت اغذا خلق ايتديكه مائه غذا ثور واني عروق واسطه سيله باطنه جذب ايدر وجهيه
هرشي غذا اولمز بلكه غذا مخصوصه محتاج اولور حتى اول پيئده ترك ايدلده اكا تا ارض
زيرا اكا انده انحق هوا ايرر ومجرد هوا كاغذا اولمز وكذاك ماده وياارضده ترك اولنسه كه
انده ماء اولسه انككه ده اكا تا ايرمز بلكه اكا ارض دن لابدر كه انده ماء اوله و ماء ارضله
امتزاج ايدوب طين اوله بده اكاءه و تراب كفايت ايجز زيرا كه اول برارض نديء صلبه
متراكده ترك اولنسه هوا اولديغيجون بده اكا تا ايرمز بلكه لابدر كه برارض رخوه
متخلخله ده ترك اولنكه اكا هوا ايره و هوا ايسه اكا بنفسه تحرك ايجز بلكه هوا ريمده محتاجدر كه

كوزلرينك ياشي ديكمدى (قالوا نالله تفتوا تذكر يوسف حتى تكون حرضا او تكون من الهالكين) اوغللري
ديدلر كه الله حقيچون سن يوسفى شدت محبت وناله وزاريله ياد ايدرسن تا كه حزن وحسرتله وجودك اريوب عقلكي
مخل ونفسكي هلاك ايدده جكسين (قال انما اشكوا بني وحزني الى الله واعلم من الله مالا تعلمون) يعقوب عليه السلام

اوغلارینه دبدیکه بنم غم و خزننده انجق الله تعالى به شکوا ایدرم سزه شکایم یوق و سزک بیلدیگکز شیلری بن الله
تعالی ک و حیلله بیلورم ۴۴ دینلدیکه یعقوب علیه السلامک بوغم و خزننده الله تعالی اکاوحی ایدوب یا یعقوب عن و جلالم حقیمون
اکر یوسف و بنیامین وفات ایتش اولسدر سنک بوالهک سبیلله ۴۵ انلری احیا ایدوب سکا کونده ردم بیوردی

هوا بی سوره و قهرله انی ارضه کیدر بره بده بونک کلیسی کفایت ایتز چقان برد مفرطه اوله
بلکه حرارت ربیع و صیفه محتاج اولور ایددی غذا اشبو درت شیده حاصل اولور نظرایتکه
هر بری نوجهله وجوده کلور الله تعالی پیکارلری تغییر و نهرلری اجرا ایدرکه ارض زراعت
سوق ایدیله و میاه ارتفاع ایتدیکی ارض مرتفعه ده کی زرعی میاه امطارله انبات ایدرکه ضایع
اولیه و بولتر اوزره یلری تسلیط ایدرکه اقطار ملله انی سوق ایده و نظر ایتکه طاعلرده
صولری نیجه حفظ ایدوب بحسب الحاحه تدریجیه یروزینه اندن پیکارلر آقیدر اکر اول
دفعه حقیقه بلادی غرق و زروع و مواشی بی هلاک ایدردی و ماله ارض اکیسیدخی بارد
اولدیفندن حرارت حصولیمون شمس تسخیر اولندی تا که حر و بردک هر بری حاجت
دکلو اوله چقان نبات ارضدن مرتفع اوله فوا کیده انقصاد و صلابت اولدیفندن نضجی ایچون
رطوبته احتیاج اولندی اولیه اولسه انی ترطیب ایچون قر تسخیر ایدلدی اکر اشجار شمس
و قرک شروفته مانع ظله اولسه اول اشجاره فساد و نقص ابرر حق بر شجره صغیره نک
اوزرینه بر شجره کبیره اظلال ایتسه آرزمانده آنی افساد ایدر شمس تسخیر و قر ترطیب
تسخیر اولدیفنی کی سواده کی هر بر کوکب بر نوع افاده یه تسخیر اولمشدر و بعد اولمز که انک
هر برنده حکم کبیره اوله که احصاسنه قوت بشر و فایده ایددی غذای نباتک تمامی ماء
وهو و شمس و قروکوا کبله در وانلرک تمامی افلاکله در که انده مرکوزدر و افلاک تمامی
حرکاتله در و حرکاتک تمامی ملائکه سماویه ایلله در که انی تحریک ایدرلر ۴۶ (اما انساندا طعمه بی
ایصال ایدر اسبابده کی نعم الله ذکر نده ایدر ۴۷ اطعمه نک کلیسی هر مکانده بولمز ناس ایدر وجه
ارضده منتشرلر در کاهی انلر دن اطعمه بید اولور بلکه انکله وانلر پیننه بحار و براری حائل
اولور نظرایتکه الله تعالی بحاری نیجه تسخیر ایتدی قبلری اوزره ماله حرصی و بر محه شرمی
تسلیط ایتدی حالبوکه غالب امرده اول انلره غنا و برمن بلکه جمع ایتدکنرندن صکره انکله
یاسقینلری غرق اولور و یاقطاع طریق انی انلر دن آلور و یا سلطان غصب ایدوب کندیلر
عروم قالور احسن حاللری بودر که اول انلرک وارثلرینه قاله و الحال ورثه انلرک اشداعدا
سیدر ایددی نظرایتکه حق تعالی انلره جهل و غفلتی نیجه تسلیط ایدر حتی که ربیع طلبنده
انواع شداندی ارتکاب ایدرلر و اطعمه و سائر حوائجی شرق و غربدن براری و بخاردن
دولر وکیلرله کتورمکه کیدرلر نظرایتکه الله تعالی انلره سفاین صنعتن و آتی یورتمسی کیفیتن
نیجه تعلیم ایتدی و حیواناتی خلق ایدوب بر ایدر رکوب و جله نیجه تسخیر ایتدی تا که انکله
اطعمه و سائر حوائجی بولان بدن آلوب کتورملر اول بولندیفنی دیاراهلنک قته کتوروب
حاجتلرین بتورملر ۴۸ اما اصلاح اطعمه ده کی نعم الله ذکر نده ایدر ۴۹ اطعمه جله سندن رغیف
واحد نظر ایتکه بندری ارضه القادن اکله صلاحنه دکن ندکلو عمله احتیاج اولور ایددی انک

بناء علیه سزک بیلدیگکز
بن بیلورم دیدی (یا بنی اذهبا
فتمسوا من یوسف و اخیه
ولا تأیسوا من روح الله انه
لا یشئ من روح الله الا القوم
الکافرون) ای اوغلارم
مصره کیدک یوسف
و قراشندن خبر سوال ایدک
والله تعالی نک فضل و رحمتدن
امید کیمیک الله تعالی نک
رحمتدن انجق قوم کافرین
نا امیدلر در ۴۹ دینلدیکه
برکون ملک الموت یعقوب
علیه السلامک زیارتنه کلکله
یعقوب اکاعین و یروب
دیدیکه او غلم یوسفک
روحنی قبض ایتدیکی ایتدم
دیکله بو وجهله اوغلرینه
سوال ایدک دیوار ایتدی
(فلما دخلوا علیه قالوا یا ایها
العزیز منا و اهنا الضر
و جشایب صاعه مزجیه قافو
لنا الکیل و تصدق علینا ان
الله یجزی المتصدقین)
و قتا که اولاد یعقوب مصره
کیدوب یوسف علیه السلامه
داخل اولدیلر یوسف علیه
السلامه دیدیلر که ای عزیز
بزی و اهلمزی آچلق

و ضرورت مس ایلدی قلیل و بی اعتبار سرمایه ایله سکا کلدک بزم ذخیره منی تمام ایلله و متاعمزدن زیاده بزه (ابتدای)
تصدق ایلله الله تعالی صدقه و ریجیلرک فضلله جزاسنی احسان ایدر هر ویدر که یعقوب علیه السلام ملک مصر یعنی
یوسف علیه السلامه بو وجهله برنامه یازمشدیکه الله تعالی به حد و شاد نصکره ای ملک مصر بزاویر لریمزه بلایا مؤکل

براهل بیتکه جدم ابراهیم علیه السلام الی ایاهی باغلونم و داتشنه آتلدی حق تعالی اکا اول آتشی برد و سلام ایلدی پدرم اسحق
علیه السلام الی ایاهی باغلو بوغازینه بیحاق وضع اولمشیکن باری تعالی اکا فدا کوندردی بنم ایکی سوکلو او غلم
و ایددی برینی قرداشلری صحرا به ۴۳ کتوروب قورد یسیدی دیو قانی کوملکنی کتور دیلر انک

ابتدای ارضی حراثتله اصلاحند نصکره اوزرینه تخم اکیله بده اوکوز لازمدر که انکله
یرسوریله و صبان و سائر چفت آلاتیه بتوریله بده بر زمان اول صواریله و اندن بیان اولتری
کیدرله بده بیجیه و خرمنده دو کیلوب صواریله و اوکودیلوب خیر ایدیله و پشوریلوب اکل
صالح اتمک اوله ایددی تأمل ایت ذکر اولان و اولفان افلاک عددینه کیم اکالازم اولور
و اشخاص عددینه کیم اکاقام اولور و حید و خشب و جروسائر آلاتکه اکا احتیاج اولور
و آلات حراثت و طحن و خبز اصلاحنده نجار و حداد و سائر صناع اعماله کیم ایش انکله تمام
اولور نظرایت حق تعالی حدادی حدید و رصاص و نحاسه نیجه احتیاج ایتدی و انک تحصیلنه
جبال و اجار و معادن محل ایتدی اکر تفتیش و تأمل اولسه بیلنور که رغیف واحد اکل
صالح اولنجد بیک صانندن اکثرانده عمل قیلور ابتدای ملکدر که ازال ماء ایچون بولتری
سورر و ملائکه جهتدن اولان اعمال نهایتدن صکره نوبت انسان اعماله ابرر ایددی تأمل
ایت اول آلات تحصیلنده انسانک کثرت اعماله کیم اکر الله تعالی جمع بلاد و تسخیر عباد اتمه
مثلا کین بچمکه منجل عملنه احتیاج اولند قدده انک تحصیلنده بر انسان عمرینی افزا ایتد وفا
ایمیدی نظر ایتکه حق جل و علا بر نطفه قدره دن خلق ایتدیکی عبدالله بونک کی اعمال
عجیه و صنایع غریبه عملنه قدرت و یردی نظر ایتکی بلدک اکر طحان و یا حداد و یا حاکدن
و یا اخس اعمال اولان حجامدن و یا جله صناعک برندن خالی اولسه انسانه نیجه اضطراب
و امورینه نه مرتبه تغیر و انقلاب ایرردی ایددی حق جل و علا عبادنی بری برلرینه تسخیرله
مشیت ازلیه سن اتمام و حکمت جلیله سن اجرا ایلله خلقه انعام ایتدی ۵۰ اما اصلاح مصلحتده
اولان نعم الله ذکر نده ایدر ۵۱ صنایع که اطعمه و غیری اصلاح ایدرلر اکر ارلری تفرق
و طباعلری تنافر ایتسد بری برلرینه نفع ایتیموب و حوش کی بر مکانده قرار ایتزلر و غرض
واحد اوزره اتفاق بولنه کتمزلردی نظرایتکه حق تعالی انلرک قلوبن نیجه تألیف و اوزرلرینه
انس و محبتی تسلیط ایتدی اول اجلدن اجتماع و الفت ایتدیلر مدینه لر و قریدرلر یابدیلر مسکن
و دارلرین بری برلرینه قریب و جار ایتدیلر و اسواق و خانات و سائر اصناف بقاعله بلده لرینی
ترتیب ایتدیلر بده اشبو محبت طبع آدمی مقتضا نیجه بعض اغراضده مزاحجه و منافعه لری سبیلله
کیدر بلکه تقابل و تنافره ایرر اولدیفیمون الله تعالی اوزرلرینه سلاطینی تسلیط ایتدی و قلوب
رعایاده و عب القاسیلله اول سلاطینه امداد ایتدی حتی که رعایا انلره انقیاد ایتدیلر طوعا و کرها
بیوریلان بولر کتدیلر نظرایتکه حق جل و علا سلاطینی اصلاح بلاد طریقته نیجه ارشاد ایتدی
حتی که اجزاء بلدی ترتیب ایتدیلر کانه شخص واحدک اجزاسی کی غرض واحد اوزره
بری برلرینه تعاون ایتدیلر پس بواجلدن رؤسا و قضاة و زعماء اسواق ترتیب اولندی
خلق قانون عدله مضطرب و تعاون و مساعدده ملزم قیلندی نظر ایتکه حق جل

فراقیله ناله و زارده ایکن
حالا انکله اکتدیکم
قرداشنی سرقه تهمتله
سن آلوب ضبط ایلدک بز
سرقة ایدر خاندان دکاز
و بو تهمت بزم سزادکلدر
بو او غلمی بکا کوندردی بوخه
سکا بر بدعا ایدر مکه انک
انری بدی بطن اولاد که دک
اصابت ایدر و السلام قال
هل علمتم ما فعلتم یوسف
و اخیه اذ انتم جاهلون)
یوسف علیه السلام
قرداشلرینه دیدیکه بیلور
میسر که یوسف و قرداشنه
نه قییح ایشلر ایشلدیگکز
۵۲ توبه ایتدیگکز ۵۳ میکسز
اولوقته جاهل لر ایدیکز ۵۴
چونکه بنیامین دخی یانلرند
خوار و بی اعتبار اولوب
دائما تحقیر ایدرلردی و بو
کلامی عتاب یوزندن اولوب
نصح صورتنده ایدی (قالوا
انک لانت یوسف قال انا
یوسف و هذا اخی قد من الله
علینا انه من یتق و یصبر
فان الله لا یضیع اجر المحسنین)
۵۵ یوسف علیه السلام یوزندن
تقانی باشندن ناجی چیقار

قدده قرداشلری شکل (ثیان) (ثانی) (۳۵) و شاتلندن فرس ایله بیابوب من یوسف فیمین دیدیلر یوسف
علیه السلام بن یوسفم و بو قرداشم بنیامیندر دیدی الله تعالی بزم بنمزی جمعه انعام ایتدی تحقیق کیمکه الله تعالی دن قورقار
طاعت و مصائبه صبر ایدر الله تعالی تقوی و صبری جمع ایدن محسنلرک اجرنی ضایع ایتز (قالوا قاه لقد ادرک الله علینا وان کنا

مخاطبین) فرداشلری خداحق چون سنی اول حق تعالی بزم اوزریمزه تفضیل واختیار ابتدای زبانتیکم عمللرله کنهکار اولدق دیدیلر (قال لا تریب علیکم الیوم یغفر الله لکم وهو ارحم الراحمین) یوسف علیه السلام انلره بوکوندنصرکه بنم طرفدن سزه سرزاش ولوم یوقدر الله تعالی سزه مغفرت ایدله اول ۲۴۴ راحلردن ارحدردیدی (اذهبوا بقمیصی

وعلا انبیای نیجه بمث ابتدیکه سلاطینه رعایا اصلاحی تعلیم ایدلر وانبیای ملائکه ایلله و ملائکه کی بری برلرله اصلاح ابتدای حق شول ملکه ایدر دیکه اول الله تعالی به واسطه سز تقرب ایددی اماملائکه خلقنده کی نعم الله ذکرند ایدر اجزاء انساندن بلکه اجزاء نباتدن هر جزء اغذا اتمزالا اکاملائکه دن اقل مرتبه یددی ملک مؤکل اولغله اونه و یوزه وانندن اکثره ایرشجه وغذا آخر امرده دم بدمه لم بدمه عظم وعرق وعصب اولور و دمک اشبواشیایه تحولی دکل الاصناعله در وصناع ایدله باطنده ملائکه در شکم ظاهرده صناع اهل بلددر ایددی بر ملک غذای لم وعظم جوارنه جذب ایدر زرا که غذای بنفسه تحریک اتمز و بر ملک دخی انک جوارنه غذای امساک ایدر و بر ملک دخی اندن صورت دم خلع ایدر و بر ملک دخی اکالم وعظم وعرق صورت کیور و بر ملک دخی حاجت غذا دن فاضلی کیور و بر ملک دخی صفت عظم اکتساب ابتدکی شیئی عظمه وصفه لم اکتساب ابتدکی شیئی لحمه الصاق ایدر که منفصل اولیه و بر ملک دخی الصاقده مقادیری رعایت ایدر یوخسه ظن اولنفسونکه دم بالطبع کندی شکمک مهندس اوله اول امور مذکوریه طبیعه محال کورن اول دیدیکه یلمز جاهلدر ایددی اشبو ملائکه ارضیه در که سکاشه ولردر والحال سن نومدن استراحت وغفلته ترد ایدر سن انلر سنک باطنکه غذا کی اصلاح ایدر لر سن ایدله اندن خبردار دکل سن اجزاء بدنک هر برنده حکم یونجیلندر و ملائکه ارضیه دنک مددی ملائکه سماویه دنندر وانلرک ایدله مددی حله عرشدندر و جعنی تأیید و هدایت و تسدایدن حضرت رب العالمین جل شانهدر معلوم اوله که هر نفسک انقباض و انبساطده ایکی نعمت واردر زیرا که انبساطله قلبدن دخان محرق چیقار اکر اول چیقسه هلاک اولوردی و انقباضله قلبد روح هوا جمع اولور اکر تنفسدن منع اولنسه قلب روح هوا انقطاعله یا نوب هلاک اولوردی بلکه لیل و نهار کم یکر می درت ساعتدر هر ساعتده تقریبایک نفس و هر نفسده تقریباً اون لحظه اولور و هر لحظه ده بدنک اجزاستندن هر جزء ده بلکه اجزاء طالمک هر بر جزءده آلاف الف نعمت حاصل اولور نظرایتکه انی احصا هیچ تصور اولتوروی برکسه که نعم اللهی انجیق مطعم و مشربنده ببله انک علی قلیل و غذای حاضر اولمشدر اشبومذ کورک جیبی مطعم و مشربه راجع اولور و بونکله ساثر اشیایه کی نعمت کثرتی یلنور زیرا بصیرک عینی عالمده برشی اوزره واقع اولسه و یا خاطری بر موجوده المام ایتسه الا انک اوزره انده الله تعالی نیک بر نعمتی متحقق اولور معلوم اوله که هر شیشکم بزآنی اختیار مزله تماطی ایدر ز الله تعالی نیک نعمتلرندن نعمت اخرا در زرا که جوارح و قدرت و ارادت و داعیه من و ساثر امور که حرکتک اسبابیدر الله تعالی نیک خلق و نعمتدر اولیه اوله انک نعمتلرینک بعضیله بعضه نیجه شکر ایدر ز مثلاً ملک بزمه بر مرکوب ویرسه اکابنوب ملکک مرکوب آخرینی اخذ ایتسه ووز و یا خود ملک مرکوب اولدکد نصرکه مرکوب آخر ویرسه اول مرکوب ثانی مرکوب اوله شکر اولمز بلکه ثانی اولکی

هذا فالقوه علی وجه انی یأت بصیرا واتونی باهلکم اجمعین چونکه فردا شربتی نواز شله خاطر لرینی تطیب و تأمین ایلدی پدرینک حالی دخی تنظیم ایچون دیدیکه بوکوملکم کیور ووب بابامک یوزینه سورک که کوزی اولکی کیورینه کلسون واهلک زله جمیعک زبکا کلک دینلدی که اول کوملک ابراهیم علیه السلام آتسه اتلده قد جبریل علیه السلام انی اکیدر مشیدی یوسف علیه السلام دخی قیوده انی الباس ایلمشیدی و لما فصلت العیر قال ابوهم انی لاجد ریخ یوسف لولان تغدون وقتا که قافله مصردن آریلوب همراهه چیقدده بابالری یعقوب علیه السلام طور و نارینه بن یوسف راجحه سنی بولدم اکر سزینی ییرلک سبیله نقصان عقله نسبت اتمز سکزدیدی دینلدی که باد صبا حق تعالادن اذن طلیله کوملک راجحه سنی مشام یعقوبه یقشدردی

(قالوا نالله انک لنی ضلالت قدیم) اولاد لرینک اوغللری یعقوب علیه السلام الله حقیچون سن یوسفه (کی) فرط محبتکدن ناشی خطاه قدیمه سن دیدیلر (فلما ان جاء البشیر القیه علی وجهه فارتد بصیرا قال الم اقل لکم انی اعلم من الله مالا تعلمون) وقتا که کوملک ایلله مژده چی کلوب کوملکی یعقوب علیه السلام یوزینه سورده که

بصیرت و شباهی عودت ایدوب قوت و مسرت کلوب بن سزه دیمدیمکه الهام الهمدن سزک بیلمد یکنکزی بن بیلورم دیدی دینلدی که کوملک یهو ذایه ویرلش اولغله فرداشلرینی براغوب سروبا برهنه سکرده رک پدرینه مژده ویراهن ایلله کلدی (قالوا یا ابانا ۲۴۵ استغفر لنا ذنوبنا انا کنا خاطین) اوغللری ای بزم بابا من الله تعالادن

کی شکره محتاج اولور و شکر ایچون شکر ممکن اولمز الانعت اخیری ایلله یونقدیر اوزره حق تعالی به شکر محال اولغله مؤدی اولور اشبو خاطره داود علیه السلامه و کذلک موسی علیه السلامه خطور ایدوب دیدیکه الهی سکا نیچد شکر ایدرین حالبو که بن سکاشکره قادر دکلن الانعتلرکدن بر نعمت ثانیله ایلله و سکاشکره سندن بر نعمت اخرا در که آنکیچون دخی اوزریمه شکر واجب اولور وحی الهی کلدیکه قحان انی بیلهم سن بکا شکر ایتش اولور سن خبر آخرده کلدیکه قحان نعمتی بندن ایدوکن بیلهم سن اول بکا شکر اولوب انکله سندن راضی اولورین (واذ قال ابراهیم رب اجعل هذا البلد آمناً) ذکر ایت شول وقتکی که ابراهیم علیه السلام دیدیکه یارب اشبومکه شهرنی قتل و غارت و سائر مخاوفدن حل امن قیلل (واجنبی و بی ان تعبد الا صنام) و بی وابنائی اصنام عبادندن بیدایت اشبو دلیلدر که انبیانک عصمتی الله تعالی نیک توفیق و حفظله اوله و بوظاهری اوزره انک احقاد و جمیع ذریقی و بی لفظنده داخل اولما مقدر ابن عینه بو آیتله احتجاج ایدوب اولاد اسماعیلدن هم بری اصنامه عبادت ایتما مشدر دیدی بلکه بیت شریفده جواره لری اولوب انی دور ایدر لردی وانلره دوار دیو تسمیه ایدوب اول بیتک چهاره سندن بری منزله سنده در دیر لردی (رب انهن اضلن کثیرا من الناس) یارب اول اصنام ناسدن کثیرینی طریق هدا دن اضلال ایدوب حق که انلر اول اصنامی معبود ایدندیلر (فن تبینی فانه منی) اولکه بنم دیمه نایع اوله اول بنم دیمه اهلتندر (ومن عصائی فانک غفور رحیم) و اولکه بکاعصیان ایدهم سن قادر سنکه اکامفرت و رجعت ایدهم سن یا اول امرده و یا توبه به توفیق نصکرده (ربنا انی اسکنت من ذریقی بواد غیر ذی زرع عند بیتک المحرم) یارب بعض ذریقی بیت محرمک کعبه عندنده برا کین بجز و ایدله اسکان ایتدم (ربنا یتقیوا الصلاة) تا که انده نماز قیللر (فاجعل افئدة من الناس تهوی الیه) ایددی افئده ناسک بعضی انده کی موضع شریفه مشتاق ایتکه اکا کلکه سرعت ایدلر (وارزقهم من الثرات) حولنده اولان صولوا کینلو و میوه لو قری اهلت و یردیک رزقه انلری دخی رزقندر غل (لعلهم یشکرون) تا که سکاشکر ایدلر روایت اولندیکه ابراهیم علیه السلامک زوجہ سنی ساره رضی الله تعالی عنها هاجر نام جاریه سنی ابراهیم علیه السلامه باغشلیوب اندن اسمعیل علیه السلام وجوده کشدی ساره رضی الله تعالی عنها اکا غیرتندن ابراهیم علیه السلامه الحاح ایدوب انی ارض شامدن اخراج ایددی اوغلی اسمعیله بیله ارض مکه بیدایتدی و اول ایکسن بیت شریف موضعی عندنده زمزم فوقنده قودی و اول وقتده ایدله انده بنا و یا اندن برشی یوغیدی بر جراب ایچنده براز خرما ایلله بر سقاده صو آلیقودیند نصرکه کتدی هاجر رضی الله تعالی عنها انک اردنه دوشوب یا ابراهیم بزی بویه خالی و ایدله یا لکز قویوب قنده کیدر سن دیوسو بیلدی ابراهیم علیه السلام ایدله کالتفات ایتیمیک هاجر اکا یوخسه الله تعالی سکا بویه می امرایتدی دیدی ابراهیم علیه السلام دیدیکه نعم هاجر

السلام تازل اولوب دیدیکه سن بولشکر و نیجه تعجب ایدر سن یوقارو باقی که ملائکه عسکری یردن کوکه دک تفرجه کلشدر مقدم سنک حزنکله عزون ایدیلر شمدی سنک سرورکله مسرور اولوب فرحله سیر ایدله یورلر بو حالده یوسف علیه السلام پدرنی کوروب آتندن زول ایلدی و پدرینه سلام و یرمک مراد ایلدکنده جبریل علیه السلام سن

تأخیر ایله پدرک سکا سلام ورسون دیدی یعقوب علیه السلام دخی پیاده اولوب یوسفک جمائی کور کوردکده السلام
علیک یامذهب الاحزان دیدی و بربرینه صاریشوب آغلاشدیلر یوسف علیه السلام مصره قریب بر محله بر عالی
کوشک یامشیدی اکازول ایلدیلر (فلما دخلوا علی یوسف ۲۴۶) اوی الیه ابویه وقال ادخلوا مصر ان شاء

الله امین) وقتا که یوسف
علیه السلامه یعقوب علیه
السلام و عیال و اولادی
داخل اولدیلر پدریله
تیزه سنی یانته الی وجهه سینه
دیدیکه قحط و مکاره دن
امین اولدی فکر حالده مصره
کیرک ان شاء الله تعالی
روایت اولندی که یوسف
علیه السلام یعقوب علیه
السلامه مژده جیله یول
ایچون ایکسوز راحله
مازمه لریله کوندر دیکه انلر
رجل و مرأه یتش ایکی
کشی ایدیلر و یوسف علیه
السلامک هنوز ولادی
حالنده والده سی وفات
ایتمکله تیزه سی والده مقامنده
اولمشیدی (ورفع ابویه
علی العرش وخر واله
سجدا وقال یا ابت هذا
تأویل ره پای من قبل
قد جعلها ربی حقا وقد
احسن بی اذ اخرجنی
من السجن وجاه بکم من البدو
من بعد ان نزع الشیطان
بینی و بین اخوتی ان ربی
لطیف لما یشاء انه هو
العلیم الحکیم) و یوسف

ایتدی اولیله اولسه اول بزی ضایع ایتمز دیوب کیر و اسمعیل یانته دوندی ابراهیم علیه السلام
ثیه نام موضعه واردیشنده بیت شریفه استقبال ایدوب اشبوکلات مذ کوره ایله دعا ایتدی
اولوقته اسمعیل علیه السلام طفل رضیع ایدی چون هاجر اول آلیقونان خرمالیه صوی
بیوب و ایچوب دو کندی کندی و طفلی صوسز قالوب بوکالدیلر هاجر حیرتدن سکر دوب
صفایه چیقاردیکه برکسته کوره اندن اسفل وادی یه ایتوب انسان مجهود کی سنی ایدرک کیدردی
حق که مرویه ایردی و انک اوزرنده دخی براز طوروب اطرافه باقنوردیکه برکسته کوره
بوموال اوزره یدی کره صفادن مرویه مرویه دن صفایه واروب کلدی انک اول فعلی بوامته
واجب اولدی مرویه اوزرنده ایکن رصوت ایشدی کورسه که زمزم موضعنده بر ملک قتادیه
اشردی حق که اندن زمزم صوی ظاهر اولدی هاجر کاسوندی یانه آقسون ایچون جوانبندن
بر کیدردی و اندن سقاسنی طولدریدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله تعالی ام
اسمعیله رحت ایدم کر زمزمک جوانین برکتمه و یانندن عرف ایتمه پیکار اولوب بر یوزینه
آقایدی ملک اکادیدیکه قورقل کده الله تعالی سزی ضایع ایتمز اشبو اراده قدیعدن بیت الله واردر که
اوغلکله باباسی اتی تجدید ایدیر لر در و بیت شریف موضعی راسه کی ارضندن مرتفع ایدی
سپل کلدیکنده جوانبندن کچوب کیدردی چون اسمعیل و هاجر انده تمکن ایتدیلر بروقته
جرهمدن بر جاعت اول ارایه اوغرا یوب مکه نك اسفلته نزول ایتدیلر کورسه لر که بر طار
اول اراده طولانور بری برلینه دیدیلر که انک دولاعسی صواوزره اولور بزایسه بو وادی یه
بوندن اول کلمه صوسز ایدیکن یتشز اولیله اولسه آرالنندن برنی اکا کوندر دیکه کوره
طارک نه سیدن طولاندیقن بیلوب کیر و انلر خبر ایر کوره چون اول رسولری واردی
هاجر و اسمعیل صویاننده کوروب اتی قومنه سیدردی اول قوم هاجر قته کلوب
دیدیلر که بزه اذن و برر میسنکه بز دخی بو آرایه نزول ایده وز دیدیکه نم لکن بوضوده حقکز
اولماق شرطیله انلر دخی نم دیوب اول شرطه راضی اولدیلر هاجر انلرکله الفت ایتدی
بعده انلر متعلقانلرینه دخی خبر و یردیلر حق اول آراده بر نیجه بیت اولوب قرار ایتدیلر اسمعیل
علیه السلام دخی بیویوب یکت او ییحق کندیلرندن اکابر قزو یردیلر بعده هاجر رضی الله تعالی
عنہا وفات ایتدی و بوند نصکره کی قصه و ماجرا لری سورة بقره ده جزء اولک حزب رابنده
کجدی (ربنا انک تعلم ما نحنی و ما نعلمن) یارب سرعزی بیلور سن علانیده سزی بیلدیک کی
یعنی احوال و مصالحی اعلمن و کندیدن زیاده سن بزه ار حسن اولیله اولسه حاجتزد کر نه
حاجت بو قدر بلکه دعا ایله مقصود من اظهار عبودیت و استعجال درو غندنده اولان فضل و رجحک
نیلنه استعجالدر (و ما یخفی علی الله من شیء فی الارض و لافی السماء) حالبوکه ارض و سماده
الله تعالی یه برشی خفی دکدر زیرا که انک علی ذاتید هر معلومه نسبتی مساویدر (الحمد لله

علیه السلام باباسی و تیزه سنی سرر اوزره چیقاردی و اولوقته تحیت و تعظیم سجده اولغله یعقوب و اناسی (الذی)
مقامی و قدداشلی انخا ایلدیلر و یوسف علیه السلام دیدیکه ای پدرم بومقدم صبا و عمده کوردیکم رؤیا نیک تعبیریدر ربم
تعالی اول رؤیا نیک تحقیق ایتدی و بی زنداندن چیقاروب بکا احسان ایتدی و شیطان بنجه قدداشلم بینی افساد

دنصکره الله تعالی سزی بادیه دن کتوروب بکا ملاقات ایتدردی تحقیق ربم جل شانہ دینلدیکنه لطف ایدیلر
واول الله تعالی تدبیر لک و جوهنی بیلجی و وقتنده حکمنی اجرا ایدیلر دینلدیکنه بو وقوعدن یکر می درت
سنة صکره یعقوب علیه السلام وفات ۲۴۷ ایتدی انک جازمه سی کنمانه و صولی کون انک ایکز قزنداشی اولان عیص

الذی و هبلی علی الکبر اسمعیل و اسحاق) اول الله تعالی یه جد اولسونک کبرسم حالنده
بکا اسمعیل و اسحاقی هبه ایتدی دینلدیکنه اسمعیلک ولادی حینده ابراهیم علیه السلام
طقسان طقوز یاشنده ایدی و اسحاقک ولادتنده یوز اون ایکسینده ایدی (ان ربی
لسمیع الدعاء) ربم جل شانہ دعا ی قبول ایدیلر بونده اشعار واردر که اول رب
تعالیدن ولد استیوب اجابت اولنش اوله شول حینده که اکاولدن یاس کلشیدی تاکه
اول کالیمک اجل و اعلا سندن اوله (رب اجعلنی مقيم الصلاة و من ذریقی) یارب بنی شول
صلاقی ارکانیله اقامت ایدوب اکامداومت ایدنلر دن ایلکل و ذریجتک بعضی دخی آنجلین
ایلکل (ربنا و تقبل دعاء) و دعای اجابت و یاخود عبادتی قبول ایلکل (ربنا اغفر لی
و لوالدی) یارب بنی و والدینی مغفرت ایلکل دینلدیکنه انک والدینی چون استغفار یله مراد
اسلامه کلوب توبه ایتمیریدی و یاخود باباسنک حالی مین اولمزدن اول ایدی عذری ایه سورة
توبه آخرنده ذکر اولندی (و المؤمنین) و دخی مؤمنلرک جعنی مغفرت ایت (یوم یقوم
الحساب) شول کونده که حساب ایچون ناس قیام ایدر (ولا تحسبن الله غافلا عما یعمل
الظالمون) الله تعالی بی ظالملرک عملندن غافل ظن ایتمکل بلکه ظلمک قلیل و کثیری اوزره
لا بد عقاب ایدیر در (انما یؤخرهم لیوم تشخص فیہ الابصار) بلکه انلرک عذابنی برکونه
تأخیر ایدر که انده کور یله جک اهوالدن کوزلر شاخص اولور (مهملین) داعی یه مسرعین
و یا ابصار لریله مقبلین اولد قری حالده بر کفیت اوزره کیم عین و شماله باقیدلر و موطن اقداملرین
یتیلر (مقنی رؤسم) باشلرین رفع ایدر و کوزلریله اوکلرینه اقبال ایدر اولد قری حالده
حسن ایدر یوم قیامتده ناسک یوزلری سبایه متوجه اولوب هیچ کسه کسبه نظر ایتمز اولور
(لا یرتد الیه م طرفهم) اوکلرنده اولان شینه شعله لرندن کوزلری شاخص اولوب کندیلرله نظره
بهرلری رجوع ایتمه (وافندتم هواء) حالبوکه قلبری فرط حیرت و دهشتدن فهمدن
خالیدر (وانذر الناس یوم یأتیهم العذاب) یا محمد ناسی انذار ایت برکونه کیم انده انلر عذاب
کلور که اول یوم قیامتدرو یایوم موتلریدر که اول ایام عذاب لریک اولیدر (فیقول الذین ظلموا ربنا
اخرا نا الی اجل قریب) شرک و تکذیبیله نفسلرینه ظلم ایدنلر دیه لر که یارب بزدن عذابنی تأخیر
ایدوب بزی دنیا یه رد ایلکل و زمان قریب دکن آجالزی تأخیر ایلکل که (نحب دعوتک و تتبع
الرسل) دعوتکه اجابت و رسوللریکه اتباع و اطاعت ایدموز انلر دینه کیم (اولم تکنوا
اقتسم من قبل مالکم من زوال) سز بوندن اول دار دنیا یه عین ایتمز میدیکر که سز دنیا یه
باقیلر سز موتله زائل دکلر سز ظن اولنور که اول عینلری بطور غرور لرندن اوله شول
حیثیتکه بناه شدید و امل بعید ایدر لردی و یاخود عین ایدر لردیکه فوت اولد قری حالده
اخرا یه انتقال ایتمز یعنی فسادن زائل اولوب بعضی اعتقاد ایتمز لردی (و سکتم فی

دخی وفات ایلدیکنه ایکسی
دخی یوز قرق یدیشر
یاشنده ایدیلر یعقوب علیه
السلامک وصیتی اوزره
اتی زاجدن تابوته وضعه
یوسف علیه السلام اتی
ارض شامده باباسی اسحق
علیه السلامک یانه دفن
ایدوب مصره کلدی
ویکر می اوچ ییل صکره
یوسف علیه السلام پدری
رؤیا ده کوروب ای یوسف
سک لقا که مشتاقم مجله ایله
اوچ کونه دک یانمه کل
دیمکله قدداش لری
دعوتله وصیت و یهو ذابی
ولی عهد ایدوب اوغلرینی
اکا سبارش ایلدی
(رب قد ایتنی من الملك
وعلتی من تأویل الاحادیث
فاطر السموات والارض
انت ولی فی الدنیا والاخرة
توفنی مسلما و الحقنی
بالصالحین) مناجات
طریق یله دیدیکه یارب
بکامصر ملکتنی و یردک رؤیا
تعبیرنی تعلیم ایلدک ای
کوکلری و برلری ایجاد
ایدن باری تعالی دنیا یه

و آخرتده سن بنم معین و مدلی اومور من سکا تسلیم و توحیدده شیانم اولدینی حالده بنی وفات ایتدر و پدرلرم
صالحله الخاق ایله (ذلك من انباء النبی نوحیه الیک و ما کنت لایهم اذا جمعو امرهم و هم یمکرون) یا محمد بو یوسف
و قدداشلی خبرینی سکا و حی ایدر ز که اول غیب خبر لر دندر سن اول وقت انلرک یاشنده دکل ایدک که انلر رأیلرینی جمع

ایدوب یوسنی قویه برافغله یعقوب ویوسف علیه السلام مکره استدیلر (وما اکثر الناس ولو حرصت بمؤمنین) ناسک اکثری عناده کفر وفساده اولدقلرندن ناشی ایمانه کلزلرسن تقد انلرک ایمانه حرص ایدرسک دخی (وماتسلهم علیه من اجران هو الاذکر للعالمین سن) ۲۴۸ قرآنک احکام وقصصی تبلیغه انلردن اجرت

استمزن اول قرآن عالمه انجق نصیحت وتذکیرد (وکاین من آیه فی السموات والارض یرون علیها وهم عنها معرضون) الله تعالی انک سموات وارضه وجود ووحدانیه وکمال قدرت وحکمته دلالت ایدر نیجه علامتار واردر اول معاندلر اندن مرور ایدرلر اول علامتلردن عبرت آلیوب یوزجویردرلر (وما یؤمن اکثرهم بالله الا وهم مشرکون) انلرک اکثری انجق الله تعالی به شرک قوشیجی اولدقلری حاله وحادائیه ایمان ایتمز لر زیرا ربنا الله دیرلر صکره حاشا ملائکه بنات الله وعزیر ابن الله ومسیح ابن الله دیرلر (افامنوا ان تأتیهم غاشیه من عذاب الله اوتأتیهم الساعة بغتة وهم لا یשמعون) انلرک خبرلری اولقسنزین وعقلرینه کلکسنزین الله تعالی انک عذاب انلری قابلمسندن وفجأة قیامتک قومه مسندن عجبا امنی

اولدیلر (قل هذه سبیل اذعوا الی الله علی بصیره انا ومن اتبعنی وسبحان الله وما انا من المشرکین) یا محمد (یدقدرتیه) دیکه بتوحیده دعوت بنم طریق سنت وماموریتدربن ناسی رأی العین حجت اوزره الله تعالی به دعوت ایدرم وبکاتب اوللری دخی دعوت ایدرم والله تعالی بی انلرک اشرا کندن تنزیه ایدرم وبن اکاشراک ایدلردن دکلر (وما ارسلنا

من قبلك الا رجالا نوحی الیهم من اهل القرى افلم یسروا فی الارض فینظروا کیف کان عاقبة الذین من قبلهم ولدار الاخرة خیر للذین اتقوا افلا تعقلون) یا محمد سندن مقدم وحیله کوندردیکمز رسوللر من انجق اهل شهر وقری رجاللرندن ایدی (الله تعالی اهل ۲۴۹ بادیه وحن ونسواندن هیچ پیغمبر کوندرمشدر آیا کافرلر یوزنده کزوب

انلردن مقدم اولان کاذب و منکرلرک ماقبت خاللری نیجه اولدینه نظر عبرت ایتمز لر می دار آخرتک جتدر شرک وعصیاندن صاقللره خیرلور تعلل ایتمز میسکز (حق اذنا استیثس الرسل وظنوا الهم قد کذبوا جاءهم نصرنا فنجی من نشاء ولا یرد بأنا عن القوم المجرمین) چانکه رسوللر کندولری تکذیب ایدن قوللرینک ایمان ایتلرندن مایوس اولدیلر ووعدہ ایمانده اوللردن دخی تکذیب اولنه جقلر ظن ایتدیلر اول پیغمبرلره نصرتمز کلوب اکا واکاتباع مؤمنلره دیکمز نجات ویرلدی وقوم مشرکیندن عذابمز رد اولمز (لقد کان فی قصصهم عبرة لاولی الالباب ما کان حدیثا یفتری ولكن تصدیق الذی ینبیه وتفصیل کل شیء وهدی ورحمة لقوم یؤمنون) انیا وامسک ویا یوسف واخوه سنک

یدقدرتیه قلب ایدرکه اهل جتته نزول اوله سزدن بریکز خیزه سنی سفده تقلیب ایتمی کبی دینلر دیکه اول کونده مؤمن حسابدن فراغتد کین تحت قدمیندن اکل ایدر دینلر دیکه ارضک تبدیلیله مراد اولکی هیئتدن هیئت اخرایه تفسیر ایدرکه اول جبالنی تفسیر وادیلرینی تسویه ایدوب اشجار وبنادن خالی اولمیدر (والسموات) واول کونده سموات دخی انک غیری سمواته تبدیل اولنور دینلر دیکه یعنی شمس وقری تکریر اولنور ونجومی مشر اولور واول سما کاهی دهان وکاهی مهل کبی اولور پیغمبر می صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر ارض وسمواتک تبدیلی حینده ناس صراط اوزره اولور وبقولده ظلمته اولورلر یوخه حبس اوزره دکل (وبرزوا لله الواحد القهار) قیرلرندن ناس محاسبه ومجازات ایچون وحدانیت وقهاریتله متصف اولان الله تعالی به خروج ایدلر که اول انلره دینلر کین ایشلیه ویدیلر دیکه حکم ایلله (وترى المجرمین يومئذ مقرنین فی الاصفاذ) واول کونده مشرک لری کورر سنکه عقائد واعمالده مشارکتلر ایچون قبورده بری برلرینه قوشیلور ویا هر کافر بر شیطانلره برزخمیره اوریلور ویا خود اللری ویا قیلری بیونلرینه دمور لنور (سرایلهم من قطران) کوملک لری قطرانندن اولور ویا خود نحاس وصفر مذابندن اولور که حری نهایتنه ابرویدر (وتفتشی وجوههم النار) و یوزلرینی نارقابلیه زیر انکله حقه توجده ایتمز لر دی (لیجزی الله کل نفس ما کسبت) تا که حق تعالی هر نفسه خیر وشردن کسب ایتدیکله جزاء ایدلر (ان الله سریع الحساب) الله تعالی حسابده سریدر زیرانی بر حساب حساب آخردن اشغال ایتمز (هذا بلاغ للناس) اشبو قرآن ویا سوره ویا آیه کی وعظ وتذکیر ناسه موعظه ده کفایه در (ولینذروا به) تا که انکله تخویف اولنلر (ولیعلموا انما هو الله واحد) و تا که الله تعالی تک وحدانیتیه دلالت ایدر آیانه نظر وتأمله انک الله واحد ایدیکنی بیللر (ولینذروا الالباب) و تا که عقول کامله صاحب لری یونکله متفظ اولوب خصال رده لرندن ارتداع ایدلر

سورة الحجر وهی تسع وتسعون آیه مکیه

بسم الله الرحمن الرحیم

(الر) بن اول الله تعالی بنکه هر شینک اوزره رقیبن (تلك آیات الکتاب وقرآن مبین) اشبو سوره نک وقرآن مبینک ایتلریدر دینلر دیکه کتاب ایلله مراد کتب اولنلر وقرآنله مراد بعضی بعضنه جع اولنلر ویا خود کتابله مراد تورات وانجیل اوله وقرآنله مراد اشبو کتاب معهود اوله (ربما یود الذین کفرا لو کانوا مسلمین) آذر که کافرلر مسلمینه نصر زولنده ویا کندیلر موت حلولنده ویا یوم قیامتده مسلمین اوللرینی تخی ایتیلر پیغمبر می صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر چانکه اهل نار نارده اهل قبله دن ناره داخل اولنلره دیکلر که سز مسلمین ایکن نارده بزمه بیللر اوله اوله اسلام کز سز نه شیء مفید اولدی انلر دیکلر که

قصه لرندن عقول کامله ایچون عبرت واردر قرآن کریم افرا اولنور کلام اولمدی ولكن مقدم نازل اولان کتب الهینک تصدیق وناسک دین وندیاده محتاج اولدینی هر شینک تفصیل وبیانی اولدی وسالکره رهنا وقوم مؤمنیه الله تعالی تک هدایت وتوحیدی وپیغمبر صلی الله علیه وسلمک نوریه رحمت اولدی

سكاذكر ايلديكمز خبرلر
كتب مقدمه نك آنيدير
وشول قرانكه سكاربك
جل شانده دن انزال اولندي
آني تمسك ايله كه حقد
ولكن ناسك اكثري عدم
تفكرلرندن ناشي آني
تصديق ايتزلر (الله الذي
رفع السموات بغير عمد
ترونها من استوى على
العرش وسخر الشمس
والقمر كل يجري لاجل
مسمى يدبر الامر بفصل
الآيات لعلكم بلاء ربكم
توقنون) الله تعالى اويله
قوى قادر كه كوكبرى
كورديك كز هيتده دير كز
رفع ايلدى بعده عرش
اوزره حفظ وتدبيره
استوا يعني عمانل ومعادل
قصدايتدى وشمس وقرى
مصالح عباد ايجون رام
وتسخير ايلديكه هر برى
معين مدتى دور وجريان
ايله تمام ايله صباح
واخşam ياخود الى يوم
القيام اول الله تعالى امور
ملكوتى وايجاد واعدام
واحيا واماته وسارى

تدبير ايدر آيات قرآنيه امر ونهيه تفصيل وبيان ايدر كه شايد قيامته جزائه ملاقاتكزى تفكر ايدوب (شمس)
يقينا بيله سز (وهو الذي مد الارض وجعل فيها رواسي وانهارا ومن كل الثمرات جعل فيها زوجين اثنين يفتش الليل النهار
ان في ذلك لايات لقوم يتفكرون) واول الله تعالى دير كه ارضى طول وعرضه اوزانديكه مخلوقاى استعمال و آمد شده تبش

ايدلر وانه ثباتلو طاعلر و ايرمقلر قيلدى وميوه لردن جفت جفت هر نوعندن يئى سياه وبياض واكشى وطائلو
وسائر درلودلر قيلدى كيجهي كوندزايه وكوندزى كيجهيله اورتر تحقيق بوانار قدرت تفكر ايدن قوم ايجون صانك
قدرته وجود و وحدانيته دليل ﴿٢٨١﴾ وعلاما ندر (وفي الارض قطع متجاورات وجنات من اعناب وزرع

شمس وقرله ونجومدن اشكال و هيات بهيه ايله تزيين ايندك شول كسندلر ايجونكه اكعين
اعتبارله نظر ايدوب انك مبدع وصانعك قدرت و وحدانيته اني دليل ايدنلر (وحفظناها
من كل شيطان رجيم) و بزاو سمانى هر شيطان رجيدن حفظ ايندك ﴿اويله اولسه قادر
دكلر در كه اكاصعود ايدوب اهلته وسوسه ايله لرويا انك امر نده تصرف واحوالته اطلاع
ايدلر (الامن استرق السمع فأتبعه شهاب مبين) مكر شياطيندن اولكه قطان سمواتدن سرا
اختلاس سمع ايله پيلرنده كي مناسبت جوهر يه ايله و ياخود كواكبك اوضاع و حر كاندن
استدلال ايله ﴿اويله اولسه عقبنجه اكائار ساطع دن برشعله لاحق اولور ﴿روايت اولنديكه
شياطين برى برلرينك اوزلر بيه شوب سماء دنيايه ايرلر كه ملائكه دن استراق سمع ايدلر ﴿
اويله اولسه انلره شهاب آتيلور انكه كيمي قتل اولنور و كينك يوزى و ياچني و يايدى
وياخود ماشاء الله برعضوى يانديريلور ﴿وكيى غول اولوب بوادى يه كيدن ناسك بولن
آزدرر ﴿ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر زمان اولده شياطين سمواتدن منع اولزلردى
عيسى عليه السلامك ولاديله سمواتك اوچندن منع اولنديلر محمد عليه السلامك ولاديله كليستندن
منع اولنديلر (والارض مدناها) صواوزره برى بسط ايندك (واقينا فيهاروا سي) واول
برده جبال ثوابت القا ايندك كه برنحرك ايتيه ﴿حالبو كه اندن اول برچالقتور دى (وانبتسا
فيهامن كل شى موزون) واول برده و كرك جباله بزمقدار معينه مقدار شى بتوردك ﴿
وياخود جباله جواهر بتوردك كه اول ميزانده وزن اولنور ذهب وفضه و حديد ونحاس
وغيرى كي (وجعلناكم فيها معاش) وسزچون اول برده مطاعم ومشارب وملابس دن
دنياده معيشت ايدم جك اشاء خلق ايندك (ومن لستم له برازقين) ودخى انده عيال وخدم
ومالليك ودواب وانعام خلق ايندك كه انلرك رزقلىرى سز و بررسز ديوظن كاذب ايدرسز
حالبو كه سزه وانلره رزق و برن الله تعالى دير يوخس سز دكل سز (وان من شى الا عندنا
خزائنه) هيج برشى يوقدر كه الا اندن موجودك اضعا في ايجاد و توكوينه بزمقدار (وامانله
الابقدر معلوم) بزمقدار معلوم اوزره اينديرز ﴿دينليكه سمان هر قطره كه
اينزالا انكه بر ملك وارد كه اني الله تعالى انك ارادق اولدينى مكانه سوق ايدر (وارسلنا الرياح
لواقح) بزمقلى حوامل ارسال ايدرز ﴿ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر هر بار كيدل
اسمه يغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ديز چوكوب ديرديكه ﴿اللهم اجعلها رجة
ولا تجعلها عذابا اللهم اجعلها رياحا ولا تجعلها ريحا ﴿عيد بن عير ايدر ريح مبشوه
برى سپورر ريح مثيره سحابي اثاره ايدر ريح مؤلفه سحابي برى برينه تأليف ايدوب
اني رسكام قيلور ريح لواقح اشجارى اقاح ايدر ﴿دينليكه سمان بر قطره يغمور
دوشمز الا انده درت ريح عمل اينديكند نصكره صبا تهيج ايدر شمال جمع ايدر جنوب رد ايدر

تفاوت واختلافلى وارد (تبيان) (ثاني) (٣٦) (وان تعجب فعجب قولهم اذا كنا ترابا انا لخلق جديد)
(اولئك الذين كفروا بربهم واولئك الاغلال في اعناقهم واولئك اصحاب النار هم فيها خالدون) يا محمد اكر سن مشركلر كه
ايمان كسكلىر نه تعجب ايدرسك انلرك آيازموتله تراب اولديغمز نصكره يكيدن خلق اولنور ميغ ديو انكارلى دى

عجبر که بآیات معبوده بی کورد که نصره اناری یکیدن ایجادیدن اعاده به قدرتی اولوینده ایدو کنی تفکر اینزلزلنلر ریلزینک
حشر ونشره قدرتی انکاره کافر اولدیلر انلرک بویستلرنده دیساده ضلالت حلقه سی و آخرته آتشدن تیمور لاله واردرو آنلر
نارجهنم اربابی اولوب آنده مخلصلردر (و یستجولونک بالسیته قبل ۲۸۲) الحسنة وقدخلت من قبلهم المثلثات وان ربک

دبور تفرقه ایدر (فانزلنا من السماء ماء فاسقینا کوه) وسمادن یغور ایندیروب انکله سزی
صواررز (وما انتم له بخازنین) حالبوکه سزانی بردن منع ایدر دکالر سزیرا اول بزم
خزاینزده در (وانا نحن نجی ونجی ونجی الوارثون) حیاتی قبول ایدر اجسامده بز
حیات ایجاد ایدرز واول حیاتی ازاله ایله امانه ایدر زخایلق کلیسی قانی اولدیند نصره
بزباقلرز (ولقد علما المستقدمین منکم ولقد علما المتأخرین) سزدن استقام وکرک استیجار
ایدنلری بیلورز دینلریکه انکله مراد اموات واحیادر ویا اولین وآخریندر ویا خلق
اولناله خلق اولتیماند ویا قرون اولی وامت محمددر ویا طاعته سبقت ایدن ویا طاعتدن
بطور ایدنلردر ویا غار صفایینک ایلرو سنده اولان وکبروسنده اولنلردر ویا غازی اول
وقتده وآخر وقتده قیلنلردر ویا قتالده ایلروده وکبروده طورانلردر ویا اسلامه کلن
وکلنلردر (وان ربک هو خشرهم انه حکیم علیم) ربک جل شانہ یوم قیامتده انلری انلردن
بیلدیکی حالت اوزره حشر ایدوب هر برینه عملنک جزاسن ایدر اول باهر الحکمه افعالنده
مقدر هر شیئه علمی واسمدر (ولقد خلقنا الانسان من صلصال من جامسنون) بزاسانی
طین یابسدن خلق ایتدک که اول تقر اولندیننده اندن صوت ایشیدیلور برطیندک مایه طول
مجاورتدن قراروب متبر اولوبدر (والجان خلقناه من قبل من نار السموم) وآدمدن
اول جانی ریج حاره دن خلق ایتدک که اول مشام انسانه داخل اولسه قتل ایدر دینلریکه
سوم شول ناردر که دخانی اولیه ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر ابلیس ملائکه دن جن
دینور برحیدن ایدیکه انلر نار سمودن خلق اولندیلر ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر جان
ابوالجندر آدم ابوالبشر اولدینی کی دینلریکه جان ابوالجندر و ابلیس ابوالشیاطیندر جنده
مسلم وکافر وارددر دیرلورلر واولورلر اما که شیاطینده مسلم یوقدر ابلیس اولدیکنده
انلردخی اولورلر وهب ایدر جن اصنافدر برصنقی انادن طوغرلر لرلر ایچرلر آدمین کی
برصنقی ایدر ریج منزله سنده در انادن طوغرلر یغزلر ایچمزلر (واذ قال ربک للملائکه انی
خالق بشر من صلصال من جامسنون) ذکر ایت شول وقتی که ربک جل شانہ ملائکه ارسند که
ابلیس ایله بیله سکان ارض ایدیلر دینلریکه صلصال جامسنوندن بن بشر خلق ایدیرین (فاذا
سویته ونفخت فیه من روحی) چنانکه انک خلقتن تعدیل ونفخ روحه انی تهیته ایدوب اکاروح
نفخ ایدم حتی که اول روحک آناری تجاویف اعضاسنه جاری اوله (فقواله ساجدین) اکا
سجده یه واریکز (فسجد الملائکه کلهم اجمعون) اول ملائکه نک جیبی اکا سجده یه واردیلر
(الابلیس ابی ان یكون مع الساجدین) الالبلیس ساجدین ایله اولمقدن ابایتدی (قال یا ابلیس
مالک الا تکن مع الساجدین) الله تعالی دینلریکه ابلیس سکا نه عارض اولدیکه آدمه سجده
ایدنلرله بیله اولمقدن امتناع ایتدک (قال لم اکن لاسجد لبشر خلقته من صلصال من جامسنون)
ابلیس دینلریکه صحیح اولمز وحالده منافی اولور که بن بشره سجده ایدمکه انی صلصال جامسنوندن

لذو مغفرة للناس على
ظلمهم وان ربک لشدید
العقاب) مشرکله استهزا
طریقله عذابی استعجال
ایتملرله حق تعالی بیوررکه
مشرکله احسان الهیله
عافیتدن مقدم عقوبتک
سجده سی یا محمد سندن طلب
ایدرلر حالبوکه انلردن
مقدم اولان ام مکذینک
منالری کچمشیدی
انلردن نیچون عبرت
آنزلر انلر نفسینه ظلم
ایدرلر تحقیق ربک جل
شانہ ناسه مغفرت صاحبدر
وکفر و تکذیبه مصر اولنلره
عقابی شدیددر (ویقول
الذین کفروا لولا انزل
غلبه نایه من به انما انت
منذر ولكل قوم هاد)
کافرلر محمد نیچون بزم
استدیکمز معجزه کلدی
دیرلر سن انجیق اخافه
وابلاغله مأمورسن وهبر
قوم ایچون وقته کوره
هادی ورهنا وارددر یعنی
وقت کوره معجزه اقتضا
ایدر که قومنه غائب اوله
مثلا موسی علیه السلامک

وقتده سحره مشهور ایدی عصا ایله انلره غلبه ایتدی عیسی علیه السلام زماننده علم طب مقبول ایدی (خلق)
احیای موتا ایله انلره غالب اولدی سنک وقتکه فصاحت مقبول اولمقله قرآن غالب واغلبدر (الله یعلم ما تمحل
کل انی وما تفيض الارحام وما تزاد وكل شیء عنده بمقدار) الله تعالی هر حامله ناسک حملی ارکک یادیشی سیاه یا بیاض

هر صورت وحالی بیلور ورچارنده اولان ولک خلقتده نقصانلکنی وزیاده لکنی بیلور یعنی اعضاسنک وعددنک
ومدت وضعنک نقصان وزیاده لکنی بیلور وهر شی انک عندنده قدر وحده در اندن ناقص وزیاده اولمز
(عالم الغیب والشهادة الکبیر المتعال) ۲۸۳ حسن اولتدن غائب وحاضری بیلور عظیم الشان کبیر

خلق ایدمسن حالبوکه بن ناری واول طیندر نارایسه طیندن افضلدر زیرا که نارطینی اکل
ایدر (قال فاخرج منها فانک رجیم) الله تعالی اکادیدیکه ایدمسن ویا جتدن ویا زمرة
ملائکه دن چیقفل که سن خیر وکرامتدن مطرودسن (وان عليك اللعنة الی یوم الدین) یوم
جزایه دکن اوزریکه لعنت اولسونکه اول زمان لعنتک غایتدر زیرا انده عذاب ایشور که
انک جنبده لعن منسی کی اولور (قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون) ابلیس دینلریکه یارب
بکا انلرک بعث اولنلری کونه دکن امهال ایت دینلریکه زمان اغواسی عمدت اوله ویا موتدن
نجات بولمز زیرا وقت بعثدن نصره موت یوقدر (قال فانک من المنظرین الی یوم الوقت المعلوم)
الله تعالی اکادیدیکه وقت معلوم کونه دکن سن امهال اولنلردنسن ویا جهور عندنده انکله
مراد نفخه اولی در دینلریکه ابلیسک مدت موتی قرقیل اولور که اول ایکی نفخه مابیندر
دینلریکه الله تعالی نیک ابلیسه اجابتی انی اکرام ایچون دکل ایدی بلکه بلاوشقاسی زیاده
اولسون ایچون ایدی (قال رب بما اغویتنی لازین لهم فی الارض ولاغوینهم اجمعین) ابلیس
دینلریکه یارب بنی اضلالک ویا رجکدن تخییک حقیچون بن انلره دینده که اول دارغوردر
اول دنیای وسکا عصیان ایتمکی تزیین ایدمسن ویا جینه اغوا یی ابرکورین (الاعبادک منهم
المخلصین) الاشول عباد کی دکل که انلری طاعتکیچون خالص ایدوب شواشدن تطهیر ایتدک
که بنم کیدم و مکرم انلرده عمل ایتمز اولمشدر (قال هذا صراط علی مستقیم) الله تعالی دینلریکه توحید
واسلام بکا ابرکورر بریولدر که انده اعوجاج یوقدر مستقیم اولکه اخلاصله اکاسلوه ایدم
هدایت ابرر ویا اخلاصله اکاسلوه ایدنی رعایت بنم عهدمه در (ان عبادی لیسک
علیهم سلطان الا من اتبعک من الضالون) شول بکا اطاعت ایدن عبادمه تسلطک یوقدر که
انلری بر ذنبه ایقاع ایدمسنکه توبه ایتدکر ندن نصره عفو اولنلری تمتع اوله لکن بکا عصیان ایدوب
سنک غوابتک بولنه کیدنلر دکل (وان جهنم لموعدهم اجمعین) شول سنک غوابتک بولنه
کیدنلرک چیچنک موعده ومصبری جهنمدر (لها سبعه ابواب لكل باب منهم جزؤ مقسوم)
اول جهنمک یدی طبقه سی وارددر که بری برینک فوقنده در ناس مخالفت و ابلیسه متابنده
مراتبدری حسبجه اکازول ایدرلر اول طقاتدن هر بریچون اتباعدن جزؤ مقسوم وارددر
اولکی طبقه ده موحیدنک عصائی اولور کناهلری دکلو انده عذاب اولند قیلنلر صکره چیقارلر
ایکینجیده نصاری اوچینجیده یهوددر دردنجیده صابون بشنیده عجوس التنجیده مشرکون
یدنجیده منافقون اولورلر (ان المتقین فی جنات وعیون) کفر وفواحشده ابلیسه اتباعدن
صاقانلر آخرته جتارده وپیکارلرده نعی وشفاده درلر (ادخلوها بسلام آمین) انلره دینور که
جته سلامتله کیرک موت وخروج وآفادن امن اوزره اولدینک حالده (وزعنا ما فی صدورهم
من قل اخوانا علی سرر متقابلین) زانده انلرک صدورنده کی شحنا وعداوت وحقد وحسدی

مراد آنسه انی رد ایدر اولمز والله تعالی دن غیری اول قوم ایچون اول عقوبتی دفع ایدر وامورنی تولی ایدر اولمز
دینلریکه اول مؤکل ملائکه کراما کاتین اوله که انک عملی کتب وحفظ ایدر یا خود اول ملائکه پیغمبر علیه السلامی
ضرر اعدادن حفظ ایدر دینک اوله اشاعیده که جک عامرین طفیل واربدن ربیعدهن محافظه سی کی (هو الذی

يريكم البرق خوفا وطمعا وينشئ السحاب النقال) اول الله تعالى نشأه باران اولان شمشكي سزه كوستر كه مسافره
ويژه دور ضرر ايدن محله خوف ومقيم ومحتاج باران اولنره طمع اولور وهواده يغموره اغرلشمش بلوطلر ييدا
ايدر (ويسبح الرعد بمحمده والملائكة من خيفته ويرسل الصواعق) ٢٨٤ فيصيب بها من يشاء وهم يجادلون في الله

وهو شديد الحال) رعد
وملائكة الله تعالى
خوف ايديجي اولدقلى
حاله حدوتيسبح ايدر
الله تعالى اول برقدن حاصل
اولان صاعقه لري كوندرد
وهو كيمه ديلرسه اول
يلدرم اصابت ايدوب
احراق ايدر حال بوكه
اول اصابت ايدن كيمه ل
الله تعالى شانده جدال
ايدر لري اول الله عظيم
الشان قدرت وعقوبته
شديدرد ٢٨٥ دينلديكه
بريهودي جناب نبوتابه
كلوب مجادله يوزدن ياابا
القاسم سنك ربك اينجو
ياياقوت ياالتونديميدرديدي
في الحال يلدرم كلوب اتى
احراق ايلدى حق تعالى
بوايت كريمه نى كوندردى
مرويدر كه رعد بلوطلري
سوردر ملكدر وشمشك
انك قامچي سيدر
منقولدر كه هجرتك
طقوزنجي سنه سى عامرين
طفيل واريدن ربيعه
ديديلر كه محمده كيدم عامر
اربد بن محمدى سوزه

طوته رم سن انك آرقه سندن قليجله اورديدى بوقوله مجلس نسوى به كديلر برمقدار ياوه كلام سويلوب (انلره)
طشره جيقدقلىرنده اربد سنكله قولنزيجه اولدى ديدى اربد هر قجسانكه قليجله اورمق مراد ايدنمه سن محمله بنم
پننزمه حائل اولدك ديدى اول حاله مدينه دن چيقوب كيتديلر پوله اربدى صاعقه اوروب باقدي وعامر دخی پوله

بدر صورته مرد اولدى (له دعوة الحق والذين يدعون من دونه لا يستجيبون لهم بشئ الا كاستكفيه الى الماء ليلخ
قاه وما هو ببالقه وما دعاء الكافرين الا في ضلال) حقه دعائه تعالى ايجوندرد كه اول كلة شهادتدر واكا دعا ايتك
لازمدر كه اجابت ايديجي بالكز ٢٨٥ اولدر شونلر كه الله تعالى دن غيره دعائيدر لاول غير انلر كه دعائرينه

انلره ديديكه اى الله تعالىك رسوللري بكا تبشردن غيري مجي ايله قصديكز ندر بكاخير
ويرك (قالوا انا ارسلنا الى قوم مجرمين) ملائكة ديديلر كه بزرقوم مجرمينه ارسال اولنشمز كه
كفر وطفيلنلري سبيله انلري اهلاك ايدوز (الا آل لوط انا نجوهم اجمعين) الالوط عليه
السلام اتباعنى واهل دينى دكل يلكه بز انلرك جيئنى هلاكدن انجا ايدر (الامر انة قد رنا
انها لمن الغابرين) الالوط عليه السلام مرأسنى تقدير ايتدك كه اول كغره ايله عذابده باقيلردن
اولوب انلرك بيله اتى دخى هلاك ايدوز (فلما جاء آل لوط المرسلون) وقناكه ملائكة آل
لوطه كديلر (قال انكم قوم منكرون) لوط عليه السلام انلره ديديكه سز بزم يلدكمز برقومسز
بزمزدن نفرت ايدرز شول ظنله كيم بزه شرابه كلش اولسز (قالوا بل جئتاك بما كانوا فيه
يعترون) ملائكة ديديلر كه بركا بزدن نفرت ايدجك شيله كلامشز بلكه اعداكدن انتقام
وسنى سوندركمچون كلشز زيراسن انلري عذابله ايعاد ايدوب انلراييه انده شك ايدر لري
سنى تصديق ايتزلردى (واتيناك بالحق وانا الصادقون) وبركا انلرك عذابدن يقينه كلشز
وبركا خبر وردكمز شينده صادق لوز (فأسر باهلك بقطع من الليل) ايدى كيجدك آخرنده
اهلكه انلرك اراسندن چيقوب كتنك (واتبع اديارهم) وسن اهلك اثرنجد كتنك كه مشيده
اسراع وحالرينه اطلاع ايدسن واعدايه ايريشن مصيبتدن انلري تحذير ايدسن (ولا
يلفت منكم احدا) وسزدن بركه الثفات اتمونكه وراستدن نظرايدن نظر ايتديكى تقديرجه
اهوالدن شول طاقت كتورلزمش كورر ويا اعدايه ايريشن اكادخى ايريشور ٢٨٦ وياخود
برغرض ايجون اهلندن بركه تخلف اتمونكه ايدرسد اكادخى عذاب ايريشور (وامضوا
حيث تؤمرون) وامرا ولنديكمز مكانه كيدك كه او شام ويا مصردر (وقضينا اليه ذلك الامر
ان دابر هؤلاء مقطوع مصبحين) بز لوطه اشو امرى وحى ايتدك كه قومك صباحه داخل
اولدقلىرنده انلردن هيج كه قالمينجه استيصال اولنورلردر (وجاء اهل المدينة يستبشرون)
سدوم كه لوط عليه السلام قومك قريه سيدر ٢٨٧ انك اهل لوط عليه السلام اضيافته فاحشه
طميله برى برلرينه تبشير ايدرك لوط عليه السلام منزله كديلر (قال ان هؤلاء ضيفى فلا
تفضحون) لوط عليه السلام قومندن اكاكلنره ديديكه اشونلر بنم اضيافدر انلرك شانده
بى افصاح ايتكمز ٢٨٨ زيرا كشينك ضيفه اولان اساءت اول مضيفك كندوبدر (واتقوا الله
ولا تخزون) الله تعالىك عقابندن قورقوب انلرك سبيله بنى خيل وذليل ايتكمز (قالوا اولم
ننهك عن العالمين) لوط عليه السلام قوى ديديلر كه بركه بنى قويه سن بعه بزي انلره تعرضدن منع ايليه سن
ضيافته اله سن وياخود مدينه مضره غرابدن بركه بنى قويه سن بعه بزي انلره تعرضدن منع ايليه سن
(قال هؤلاء بناتى ان كنتم فاعلين) لوط عليه السلام انلره ديديكه قومك قزلىرنى سزه تزويج
ايدن اكر بنم ديديكى ايشلر سكر (لعمر ك) حياتك حقيون ٢٨٩ مخاطب يا يغمبر عزى صلى الله

ام جعلوا الله شركاء خلقوا كخلقه فتشابه الخلق عليهم قل الله خالق كل شئ وهو الواحد القهار ٢٩٠ يا محمد ديكه كوكلرك
ويرلرك خالق كيمدر ٢٩١ انلرك غيري جوابلري اولمغه سن ديكه الله تعالى رسومات وارضك خالق الله تعالى ايكن كندو
تفسيرچون نفع وضرره مالك اولين اصنامكزى ولى ومعبود اتخاذا ايدر ميسكز ديكه اعمى ٢٩٢ مشركلره بصير ٢٩٣ موحدلر

برشيله اجابت ايتز شونك
كيكه بركيمه برقيونك
آغز نه طوروب اللرى
صويه طوغرى اوزاده كه
اغز نه كلسون ايجون حال
بوكه الى صويه ينشميوب
صودخى اغز نه كيه ٢٩٤
مشركلرك دخى بتلردن
استعانتلري بوضورتده در
وكافرلرك اصناملرينه
دعائى انجق ضلالت
وبطلاندر (ولله يسجد
من فى السموات والارض
طوعا وكرها وظلالهم
بالغدو والاصال) سموات
وارضه اولان ذوى
العقول كندولرى
وكولكلرى مؤمنلرك
اطاعت واختيارلريه
وكافرلرك وقت شدته
كراحت واضطرارلريه
الله تعالى به كوندزو كيجه
سجده ايدرلر (قل من رب
السموات والارض قل الله
قل اتخذتم من دونه اولياء
لا يملكون لانفسهم نفعا
ولا ضرا قل هل يستوى
الاعمى والبصير ام هل
تستوى الظلمات والنور

٢٩٥ يا محمد ديكه كوكلرك
ويرلرك خالق كيمدر ٢٩٦
تفسيرچون نفع وضرره مالك اولين اصنامكزى ولى ومعبود اتخاذا ايدر ميسكز ديكه اعمى ٢٩٧ مشركلره بصير ٢٩٨ موحدلر

شرکه ظلماته وتوحیده نوره اولان برابردر یاخود کافرلرک شریک طوقدقری بتلری الله تعالینک خلقی کبی خلق ایتدیلر میکه انک خلقته مشابه اولوب عبادته مستحق اولدیکه الله تعالی هر شینک خالقیدر غیری خالق یوقدر والوهیتده یگانه وهرشی اوزره غالبدر (ازل من السماء ۲۸۶) ماء فسالت اودیة بقدرها فاحتمل السیل

تعالی علیه وسلم اوله ویاخود لوط علیه السلام اولوب ملائکه اکانی دیش اوله (انهم لفي سكرتهم يعمهون) انلرحیرت وضلاللرندهم مرددرلدر سنک نهکی ایشیدر دکلردر ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر الله تعالی ید محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدن اکرم کنه یوقدرکه اندن غیری هیچ کنه نك حیاته قسم ایتوبدر (فاخذتهم الصيحة مشرقين) انلری شروق شمسده داخل اولدقلری وقتده بر صیحه هائله مهلكه اخذایتدیکه اول جبریل علیه السلام صیحه سی ایدی (فجعلنا عاليها سافلها) قوم لوط مدینه لرینک اوستنی انلر اوزرندهم ایکن دوندریروب الله کتوردک روایت اولندیکه جبریل علیه السلام انلرک مدینه لرینی یرندن قوپاروب قتادی اوزره سمایه قالدردی بعده اوستنی الله دوندردیکندنصرکه بر صیحه شدیده ایله جمیعسن هلاک ایتدی (وامطرنا عليهم حجارة من سجيل) واول قوم اوزره ویا انلردن مکان آخرده بولانلر اوزره با لچقدن دوزلش طاشی یغورکبی بری برینک اردنجه یاغدردق شکم اشوقصده ی بوندن زیاده تفصیل اوزره سورة هودده ذکرایتدک (ان في ذلك لآيات للمتوسمين) اشو قوم لوطک اهلایک ذکرندهم عبرتو واردر شول تفکر وتقرس ایدنلر ایچونکه نظرلرندهم ثابت اولوب هر بر شینک حقیقتن سمه ایله بیلورلر (وانها لبسيل مقيم) قوم لوطک مدینه وقراسی طریق واضحه در ناس اکاسلوك ایدوب آنارنی کورلر (ان في ذلك لآية للمؤمنين) اشونلرک احوالی ذکرده عبرت واردر شول قوم ایچونکه الله تعالی یری ورسولنی تصدیق ایدرلر (وان كان اصحاب الايكة الظالمين) اصحاب ایکه شعب علیه السلام قومی ایدی بروادیده افاجلق اراسنده ساکن اولورلردی کافرلر ایدیلر (فاتقوا الله انكم انتم انفسكم) روایت اولندیکه الله تعالی انلره یدی کون حرتسلیطندنصرکه بر سمایه کوندردی انلر اندن روح التماسیله اکالتجاء ایدیلرک اول سمایه دن برنارچیقوب انلری احراق ایتدی (وانهما لبامام مبين) قوم لوط واصحاب ایکه مدینه لری طریق واضحه در (ولقد كذب اصحاب الحجر المرسلين) اصحاب حجرکیم صالح علیه السلام قومیدرکه رسوللری صالحی تکذیب ایتدیلر حجر بروادیدرکه مدینه ایله شام بیننده در صالح علیه السلام قومی نمودانده ساکن اولورلردی (واتيناهم آياتنا فكانوا عنها معرضين) بزائلره آیتلریمیزی ویردک اول ناقه وولیدیر ویاخود یالکز ناقه درکه آنده آیات کثیره وارایدیکه اول انک صخره دن خروجی وسائر حیواناتدن بیوک اولسی وکندی مثلی ناقه طوغرمسی وسودلو اولسی واکل وشرب ایتدی ایدی انلرایسه اول آیتلردن معرضین اولدیلر (وكانوا يفتخون من الجبال بيوتا آمنين) انلر جبالدن بتلر اوبارلردی خرابدن واوزرلریندجلاک وقوعندن ونقب لصوصدن وشراعدادن وحوادث دهردن آمین اولدقلری حالده انلرایسه بو آیانه کافر اولوب ناقه ی بوغازلدیلر (فاخذتهم الصيحة مصبين) اوله اولسه صباح وقتده انلری صیحه جبریل علیه السلام اخذایدوب هلاک

دیمشکرکه سمان منزل ماء قرأته مثالدر وادی قلبه مثالدر هر بری یقین وعقل وشک وجهل مقدارنجه (اولدیلر) قرانی محتمل اولور واول اذابه اولن معاندنک الله قلان صافسی قرآنک ثالیدرکه حقدرو اوزرندن دفع اولن خبی انتفاع اولنن کافرلرک عمل باطل واعتقاد زائلیدر (لذین استجابوا لهم الحسنى والذین لم يستجيبوا له وان لهم ما في الارض جميعا ومثلهم معه

زبدا راييا وما يوقدون عليه في النار ابتغاء حلية او متاع زبد مثله كذلك يضرب الله الحق والباطل قاما الزبد فيذهب جفاء واما ما ينفع الناس فيمكث في الارض كذلك يضرب الله الامثال) بعده حق وباطله ایکی مثل ضرب اولنوب بیورلیدیکه الله تعالی کوکدن صوازال ایدوب هر وادی به نفعی اوله جق مقدار سیل اقله اول سیل زائد کوپکی یعنی خاروخاشاک کورتوب صافی صوباقی قالدی وحلی واونی وسائر باقی ایچون آتش ایله ایتدکلری زر وسیم وسائرک دخی سیل صوبی مثللو کوپکی طرحه صافینی الله قالدی بونک کبی مثل ایله حق تعالی حق وباطلی بیان ایدر اما سیل اوزره اولان کوپک باطل وشایع اولوب کیدر واما ناسه نفع ویرن شی کتمز قالور بونلری تعقل وتامل ایچون الله تعالی بونک کبی مثلر ضرب ایدر علماء تزیل وارباب تأویل

لافتد وابه اولکک لهم سوء الحساب وماویم جهنم وبئس المهاد) دنیاده طاعاته دبلرینک امرنه اجابت ایدن مؤمنلرایچون آخرتده احسن مکافات واردرکه جتدر شونلرکه اجابت وطاعت ایتوب انکارده اولدیلر کبریوزنده اولان اشیاک جیبی انلر ایچون ۲۸۷ اولسه وانکله بیلهرم مثلی دخی اولسه آخرتده عذابدن قورتلحق ایچون

اولدیلر (فالغنى عنهم ما كانوا يكتسبون) انلرک کسب ایتدکلری اموال وعدده وتشیدسیوت الله تعالینک عذابن دفعه مفید اولدی روایت اولدیکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم حجره اوغرا دیننده دیدیکه نفسلرینه ظلم ایدنلرک مسکنلرینه دخول ایدر اولسکز باکین اولدیفکزر حالده دخول ایدک که انلر اصابت ایدن سره دخی اصابت ایتدی بعده دراسیله باشی اورتوب اول وادی بی کچجه بندیک دابه سنی سرعت اوزره یوردندی (وما خلقنا السموات والارض وما بينهما الا بالحق) بزسموات وارضی وایکیسی اراسنده کی مخلوقاتی صدق ملایس خلق ایتدک (وان الساعة لا تية) وقیامت کلیسر در تا که محسن احسانک ثوابن ومسی اسائنک عقابن کوره (فاصفح الصفيح الجليل) انلردن اعراض حسنله اعراض ایتکل یعنی حقد وجزع ایتکسرن اشوننی سیف آیتی نسخ ایدوبدر (ان ربك هو اخلاق العليم) ربک جل شانہ عدمدن ایجادده بلیقدرکه سنی وانلری خلق ایتدی سنک امرک وانلرک امری انک یدنده در سنک حالکی وانلرک حالی بیلور ایددی حقیقدرکه اکا اتکال ایدسن تا که ینکزی اول فصل ایده (ولقد آتيناك سبعامن المثاني) بزسکایدی آیت ویردک اول فاتحه در ویاخود یدی سورة طویه ویردک که بدنجیسی انفال وتوبه در زیرا انک ایکیسی بر سورة حکمنده در اول اجلدن ایکیسنک اراسی بملله ایله فصل اولنماددر دینلیدیکه یعنی یا محمدنم دنیا دن بدل سکامانیدن یدی آیت ویردک اول فاتحه در اکامانی دینلیدی زیرا اول نمازک هر رکعتده اوقنور ویاخود اول الله تعالی به ثانی مشقندر ویاخود اول یدی سورة طویه نك الفاظن ویاقصص ویا موعظنک تکریدر ویاخود اول بلاغت وایجازله مثنی علیهدر ویاخود الله تعالی بی صفات عظمی واسماء حسنان اهل اولدینی شینله ثنا ایدیلیدر (والقرآن العظيم) ودخی سکا سبع مثنیدن غیری سائر قرآنی ویردک ویاخود سکا اشو ایکی صقله موصوف شی ویردک ایددی قلبکله انک غیری به رغبت ایتکل (لا تمدن عينيك الى ما متعاهه ازواجنا منهم) یا محمد عین رغبتله نظر ایتکل اکا که بعض کفارہ اصناف مالدن ویرمشز ویاخود اکا که اصناف کفارہ اتی ویرمشز زیرا اول سکاوریلند اضافتله مستحقدر ابو بکر رضی الله تعالی عنه حدیثده ایدر من اوتی القرآن فرأى ان احدا اوتی من الدنيا افضل مما اوتی فقد صفر عظميا وعظم صغیرا برکه که اکا قرآن ویرلیدکندنصرکه شول دنیادن ویرلن نسنی کندویه ویریلانندن افضل شی اکا ویرلش اعتقادیده الله تعالینک تعظیم ایتدیکی شی تحقیر وتحقیر ایتدیکی تعظیم ایتش اولور روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اذرعات نام موضعده بنو قریظه وبنو نضیر یهودیلرینک یدی قافله سنه راست کلدیکه آنده انواع بزوطیب وجواهر وسائر اتمه وارایدی مسلون دیدیلرکه اشو اموال بزم اولسیدی انکله قوتلنور وسبیل اللهده خرجلنوردک پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه سره یدی آیت ویرلیدیکه اول بویدی

انی فدا ایدردی قیامتده انلرک کناهلرایچون حساب واردرکه اول مفقرت اولنلر انلرک مسکنلری جهنمدر اول نه قیح فراشدر (افمن يعلم انما ازل اليك من ربك الحق کسن هو اعمی انما یئذ کراولوا الالباب) ربک تعالیدن سکانزل اولان شینک حق ایدوکی بیلوب اطاعت ایدن کیسه قلبی اعمی اولوب انکار اوزره اولان کیسه کیمیدر بو قرآنله منعظ اولنلر انجق عقول کامله صاحبیلدر (الذین یوفون بعهده الله ولا ینقضون الميثاق والذین یصلون ما امر الله به ان یوصلو ینحشون ربهم وینحافون سوء الحساب) شونلرکه الله تعالی ایله روز میثاقده اولان عهدده وفا ایدوب اول عهدی قیرمدیلر وانلر که الله تعالینک امر ایتدیکی صله رحم وجميع کتب ورسلی اقراره واصل اولورلر ویرلرندن وسوء حسابدن قورقرلر (والذین

صبروا ابتغاء وجه ربهم واقاموا الصلوة وانفقوا مما رزقاهم سرا وعلانية ویدرؤن بالحسنة السیئة اولکک لهم عقی الدار) ودخی شونلرکه ربک رضاسنی طلبله نفسه تبعیت ومعاصیدن صبر ایتدیلر ویمازه اقامت ایتدیلر وانلره ویردک زرقدن کزلو و آشکار بر موجب وجوب اتفاق ایتدیلر وحسنه ایله سینی دفع ایدرلر انلرایچون عاقبت جزای عمللرینه دارحسنی

وراحت واردر (جنات عدن بدخلونها ومن صلح من ابائهم وازواجهم وذرياتهم والملكه بدخلون عليهم من كل باب سلام عليكم بما صبرتم فعم عقبى الدار) اشته اول دار مكان خلود اولان جتدر اول ذكر اولن كيمسه را كا كيردرلر و بابا و انالري وازواج و ذريتارندن مؤمن و مؤمنه لردن كا ۲۸۸ دخوله صالح اولنر دخی كيردرلر يعني

مذكورلك فرح لرحمون انلره الحاق اولنورلر وملكدر هر قبودن كيروب انلره مشقت و معاصيدن صبر كنز سبيله الله تعالى سزى هر آقندن سالم ايتدى بوجت سزه نه احسن العاقبه اولديكه آنده دائما و ابدًا دورايدرسزدرلر (والذين ينقضون عهد الله من بعد ميثاقه ويقطعون ما امر الله به ان يوصل ويفسدون في الارض اولئك لهم اللعنة ولهم سوء الدار) شونلر كه الله تعالى ايله الستده باغله قلى عهدى قيردرلر وحق تعالينك امر ايتديكي صله رحم و يغمبرلره وكتبه ايمانى قطع ايدرلر و يروزنده كفر و ظلمله فته وفساد ايدرلر انلر ايجون رحمتدن تبعيد و قبيح طاقبت واردر (الله يسطر الرزق لمن يشاء ويقدر و فرحوا بالحياة الدنيا وما الحياة الدنيا الاخرة الامتاع) الله تعالى رزق ديدليكنه توسع و ديدليكنه تضيق ايدر و اهل مكه حيات دنيا

و توسيع و رزقه فرح لرحمورلر حال بوكه حيوه دنيا اخرته نسبتله انحق سريع الزوال بر جزنى كچنمكدرد و يقول (عاص) الذين كفروا لولا انزل عليه اية من ربه قل ان الله يضل من يشاء و يهدى اليه من انا ب) كافرلر ديديلر كه نيجون مجده بزم استديكمز وجهله آيت نازل اولدى سن ديديكه الله تعالى ديدليكي كيميدى ۲۸۸ معجزات ظهورندنصكره نفسارينه كوره تحكم

طريقيله آيات طلبلريله اضلال ايدر و كند و طرفنه رجوع ايدن كيميدى راه اسلامه هدايت ايدر (الذين امنوا وطمئنت قلوبهم بذكر الله الا بذكر الله تطمئن القلوب) انلر كه ايمان كتوروب قلوبلرى ذكر الله مطمئن اوله اكاه اولك كه ذكر الله قلوبلر مطمئن اولور (الذين امنوا و عملوا الصالحات طوبى لهم و حسن مآب) انلر كه مؤمن اولوب عمل صالح

اشلديلر انلر ايجون نه كوزل حاس ابن وائل ايدى ۲۸۹ جبريل عليه السلام انك اياغى اخصنه ايا ايتدى اويله اولسه اكابر دكان باتوب اندن اياغى دوه بويى دكلو ششدى حتى كه اول سيدن مرد اولوب يتدى و برى اسودن عبدالمطلب ايدى جبريل عليه السلام انك اياغى كوزلرينه ايا ايتدى و برى شيل يبراغى آتوب انك كوزلرينه طوقندى اندن كوزلرى اغردى حتى انك اغريسندن باشنى ديواره اوره رق هلاك اولدى ۲۹۰ بر روايتده اول براغجك ديدنده بر غلاميله اوتورر كن جبريل عليه السلام كلوب انك باشنى اول اغاجه اورردى اول ايسه غلامندن استغائه ايدردي غلام اكابن هيج كسه كورمز مكه سكا ايدا ايدر بلكه اغاجه باشنى كندك اوررسن ديردى حتى كه اول طريقله هلاك اولوب كندى ۲۹۱ و برى اسودن عبد يغوث ايدى جبريل عليه السلام انك قارنده ايا ايتدى اويله اولسه اندن ايجى سوروب حتى كه هلاك اولدى ۲۹۲ بر روايتده اول اهلندن چيقوب كيدر كن اكاسموم اروب لوى سياه اولدى اهلنه كلديكنده انلر انى يلدن كرنندن ايجرويه قوعيديلر حتى كه هلاك اولوب كندى ۲۹۳ و برى حارث بن قيس ايدى جبريل عليه السلام انك انفته ايا ايدوب اندن قبح سومكروب اول سيدن هلاك اولدى ۲۹۴ بر روايتده اول بر طوزلو بالق يوب اندن كا زياده عطش ايردى كزت شربدن قارنى ياريلوب مرد اولدى (الذين يعملون مع الله الها آخر فسوف يعلمون) كه انلر الله تعالى ايله آله آخر اولسين اعتقاد ايدرلر ايدى انلر دنيا و آخرتده عاقبت اميرن بليسرلر (ولقد علم انك يضيق صدرك بما يقولون) بزيبورز كه انلر كشر كرينه و قرآنه طعنلرينه و سنى استهزالرينه صدرك ضيق اولور (فسبح بحمديك) ايدى سكا بر نأبه ايرديكنده تسبيح و تحميدله قزعك الله تعالى به ايت كه اول سكا كافيدر و غمك كشفنه و ايقدر و ياخود الله تعالى بى انلر مقالانندن تنزيه ايت سنى حقه هدايت ايتديكنه حامد اولديك حالده (وكن من الساجدين) و مصليندن و يا متواضعيندن اولفل (واعبد ربك حتى ياتيك اليقين) و ربك جل شانديه موتك ايريشنجه عبادت ايت بر لحظه اندن خالى اولفل

سورة النحل و هى مائة وثمان وعشرون آية مكية

الا آخرتده اوج آيت مكيه دكلدر

بسم الله الرحمن الرحيم

(اى امر الله فلا تستعجلوه) الله تعالينك عذابى قريب اولدى ايدى انى وقتى كلزدن اول طلب ايتكمز روايت اولنديكه ۲۹۵ اقتربت الساعة آيتى نازل اوليحق مشركون برى برلرينه ديديلر كه مجدزم ايدر كه قيامت قريب اوله ايدى تكذيب واستهزادن امساك اينك كورمكده ظهور ايدرانندن بر شى ظاهر اوليحق بر شى كورميورز ديديلر اندن ۲۹۶ اقتربت للناس حسابهم آيتى نازل اولوب اندن اشفاق ايتديلر ينه زمان

طرف حضرت عليه السلامدن (تيان) (ثاني) (۳۷) نامه يازدقده بسم الله الرحمن الرحيم يازمشيدى سهيل بن عمرو بر رحن ندريلز ديدى (ولو ان قرانا سيرت به الجبال وقطعت به الارض او كلم به الموتى بل الله امر جيعا افيايش الذين امنوا ان لو يشاء الله لهدى الناس جيعا ولا يزال الذين كفروا تصيبهم بما صنوا قارعة او تحل قريبًا من دارهم

حتى يأتي وعد الله ان الله لا يخاف الميعاد) اگر قرآن طاعت را بوردید یا آنکه یارایان خود را بخود انکه مواتا سوبلده علمزده اولدینی حالده انرا ایمان ایتزردی بلکه امرک جیبی الله تعالی به مختص در انک استذکر می مجزه لری اظهاره قادر در لکن اراده سی تعلق ایتدی الله تعالی مراد ۲۹۰ انده ناسک جیعنه هدایت اید جکئی مؤمنار

بیلز لمیدی لکن هدایت اهل اولینلری ایتدی کافر لر علملری سبیلده تاکه ظهور واصابت اید جک داهیه و آفتدن زائل اولزلر یاخود یا محمد یقینه انک خاند لرینه کیررسن یا اول داهیه انک دار لرینه حلول ایدر تاکه افة تعالینک وعدی کلجه اول موت یاقامت یافتیم مکه واقع اوله تحقیق الله عظیم الشان وعدنه خلف ایتز روایت اولدیکه مکه مشرک لرندن برکروه دیدلر که اگر زم سکا تابع اولمزی استرک قرآنکله مکه اطرافنده اولان طاعلری قالدیر که بزه کشاده لک اوله وزمینی شق ایلده که اندن نهزلر ظاهر اولوب زراعت ایدلم وقصی بن کلایی وبعض بابالری می احوالیه که سنک حالکدن انلره سؤل ایدلم دیملرله بو آیت کریمه نازل اولدی (ولقد استهزی برسل من قبلک فامليت للذين كفروا ثم اخذتهم فكيف كان عقاب) یا محمد سن استهزا اولندینک کبی سندن مقدم اولان پیغمبر لر دخی استهزا اولندیلر اول کافر لر ایچون مهلت و ردم سکره انلری عقوبته اخذ (ایتز) ایتدم امدی دنیاده قتل ایلده و آخرته نار ایلده انلره عقاب نیمده اولدی (افن هو قائم علی کل نفس بما کسبت وجعلوا لله شرکا قل معوهم ام نبؤنه بما لا یعلم فی الارض ام بظاهر من القول بل زین للذين كفروا مکرم و صدوا عن السبیل ومن بضلل الله فاله من هاد)

بیتد اولیق یا محمد بزی تخویف ایتدینک شیندن بر اثر کور میورز دیدیلر اندن اتی امر الله نازل اولوب پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم برندن طور دی کلدی ناس دخی باشلرین قالدیروب اتی حقیقته کلدی ظن ایتدیلر فلا تستعجلوه نازل اولیق اطمینان ایتدیلر ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم بستی اشراط ساعتدن ایدی وقتاکه جبریل علیه السلام محمد صلی الله تعالی علیه وسلم مبعوث اولدینی حالده اهل سمواته اوغرا دیننده الله اکبر قیامت کلدی دیدیلر بر قوم دیدیلر که اشوا امرله مراد مکذینک عقوبتی وسفله عذاب اولمزلریدر (سبحانه و تعالی عما یشرکون) الله تعالی منز و عالی اولدی اندنکه مشرکون اکامبود لرینی اشراک ایدر لر (یززل الملائکة بالروح من امره علی من یشاء من عباده) الله تعالی ملائکدی امر و ارادتیله عبادندن رسول ایدنک دیلیدی کسبه و وحی ایلده تنزیل ایدر اکاروح دینلدی زیرا انکله شول جهلله میت اولان قلوب حیات بولور و یاخود دینده اول جسدده کی روح مقامنه قائم اولور (ان اندروا انه لا اله الا انا فاتقون) ناسه بیلدر که بندن غیری اله یوقدر یا لکن بندن قورقکر (خلق السموات والارض بالحق) اول الله تعالی سموات وارضی حق ایچون خلق ایلدیکه اول کانظر ایدوب اعتبار اولنه انک وحدانیق بیلنوب اشراکدن ساقله (تعالی عما یشرکون) اول مشرکینک اشراک ایتدیکی اشیادن تعاضم ایتدی (خلق الانسان من نطفة فاذا هو خصیم مبین) اول الله تعالی انسانی نطفه دن خلق ایتدیکه اول بر جاددر که انده حس و حراک یوقدر اول سیالده وضع و شکلی قبول ایتز بویه ایکن کوررسنکه اول مجادل مبین جتدر نکیم ای بن خلف بمشه منکر ایدی بروقته پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم بر عظم رمیی کتوروب دیدیکه یا محمد الله تعالی اشونی بو حالته ایر کورد کدنصرکه دیر کورری ایددی اشونکله الله تعالی قدرتن بیان ایتدی وانلره نعم الله ظاهر ایکن جملرله اولان فعل فیجملرینی کشف ایلدی (والانعام خلقها لکم فیهادف و منافع ومنها ما کلون) الله تعالی ابل وبقره وغنی خلق ایتدیکه سزچون انده حر و برددن اکسیه و اریه و اخیه اتحادیه استمتاع و نسل و ذریقی ظهور یله سزه انتفاع و اردر و انک لحوم و شحموندن اکل دخی ایدرسز (ولکم فیها جال حین تریحون و حین تسرحون) واول انعامده سزچون زینت و اردر شول حینه کدانلری مرعادن مراحلرینه دوندن سز و شول حینه که انلری مراحلرندن مرعایه کوندن سز ایددی بویکی وقتده افیه انعامله متزین اولور واول انعامه نظر ایدنلر کوزینه اول انعام اهل جلیل اولور (وتحمل اثقالکم الی بلد لم تکنوا بالیه الا بشق الانفس) واول سزک احوال و زاد کزی بر بلده یه کورتور که سزا کایریشور دکالرسز الانفس لیکزه کلفت و مشقت و یرمکه (ان ربکم لرؤف رحیم) ربک جل شانده سزه رافتلوردر که اشوانامی خلق ایتدیکه انکله نفعله سز و رجتلوردر که اول نعمتک شکرنی ترک ایتکزله سزه عقابی تعجیل

اولندینک کبی سندن مقدم اولان پیغمبر لر دخی استهزا اولندیلر اول کافر لر ایچون مهلت و ردم سکره انلری عقوبته اخذ (ایتز) ایتدم امدی دنیاده قتل ایلده و آخرته نار ایلده انلره عقاب نیمده اولدی (افن هو قائم علی کل نفس بما کسبت وجعلوا لله شرکا قل معوهم ام نبؤنه بما لا یعلم فی الارض ام بظاهر من القول بل زین للذين كفروا مکرم و صدوا عن السبیل ومن بضلل الله فاله من هاد)

ایاهر نفسک خیر و شر اشلدیکه ناظر اولان الله تعالی ایلده اکاشریک قوشدقلری جاد و عاجز بلری برابر میدر انلره دیکه بو بتریکزی لایق وصف واسمه تسیمه ایدوب نظر ایدک که شرکته و معبودته اهل بلری و ارمیدر یاخود خبر و یرک که الله تعالی یروزنده اکاشریک قوشدینکزی ۲۹۱ بیلزمی یوخسه بوسزک شرکادیمه کز بر کلام ظاهر اولوب مجرد تسیمه یی اعتبار میدر بلکه کافر لر ایچون حیله لرینی ترزین و راه حقندن صرف اولنق و اردر هر کیمکه الله تعالی مخذول ایده آتی هدایتیه توفیق ایدر اولباز (لهم عذاب فی الحیوة الدنیا و لعذاب الاخرة اشق و مالمهم من الله من و اق) اول کافر لر ایچون دنیاده قتل و اسرو خط و سائر مصائب و اردر و عذاب اخرت ایدهدائی و زیاده مشقتلور و انلر ایچون الله تعالی عذابندن حفظ و خلاص ایدر یوقدر (مثل الجنة التي وعد المتقون تجری من تحتها الانهار کلها دائم و ظلها تلتک عقی الذين اتقوا و عقی الکافرین النار) مقبلره وعد اولنان جنتک مثلی اولدر که اشجاری آلتندن نهزلر آقر اول جنتک میوه و نعمتلری دائمدر منقطع اولز و کولکه لری مبسوطدر زائل اولز اول جنت مقبلرک مال حالی و منتهای کاریدر و کافر لرک مال حالی و عاقبت

ایمز (و الخلیل و البقال و الحیر لکبوها وزینة) ودخی الله تعالی خیل و بغال و حیری خلق ایتدیکه سزاکا رکوب و انکله ترزین ایدسز اشبو آیتله احتیاج ایتدی اولکله لحوم خیلی حرامدر دیدی زیرا که اول رکوب ایچون خلق اولنوبدر دیدیکه اول ابن عباس قولیدر مالک ابوحنیفه اکاذا هبدر و برجاعت ایدسز لحوم خیاک ابا حننه ذاهب اولوب دیدیلر که آیتله مراد حل و حرمت بیانی دکلدیر بلکه مراد الله تعالی عبادنه اولان نعمتلری تعریف و کمال قدرت و حکمتی عدو توصیفدر که اول حسن و شرع و عطا و وسعیدن جیر قولیدر و شافی واحد و اسحق اکاذا هبدر اشبودایل ایلده کیم پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم یوم خیرده لحوم جیر اکلدن نهی ایدوب لحوم خیل اکله رخست و یردی و جابر رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم عهدنده لحوم خیلی یرلردی اما که لحوم بغال و حیردن نهی اولنملریدی اما که خالد بن الولید رضی الله تعالی عنه دن مرویدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم خیل و بغال و حیر لحومی ایتدیکی حدیثک اسنادنه ضعف و اردر دینلیدی (و یخلق مالا تعلمون) ودخی سزک بیلدیکه کز اشیا بی خلق ایدر که اول جنت و ناردرا اهل ایچون خلق اولنان اشیادر و یاخود انی خلق ایدر که سزاک کیفیت خلقتنی بیلز سز شایده کی سوس و فوا که ده کی دود کی (و علی الله قصد السبیل) الله تعالی نیک فضل و رحمته عانددر که حقه ایر کورر طریق مستقیم بیان ایدسز و یاخود سبیلی اقامت و تمذیل اکاغاندر و یاخود اولکله قصد سبیلده سلوک ایدسز لا بد الله تعالی به واصل اولور (ومنها جائر) سبیلک بعضی استقامتدن مائلدر که اول بدع و اهواء طریقیدر دینلیدیکه اول یهودیه و نصرانیه و سائر ادیان کفرده (ولو شاء لهدیکم اجمعین) اگر الله سزک هدایتکزی دیلده جیمکزی قصد سبیلده هدایت ایدردی (هو الذی انزل من السماء ماء لکم منه شراب و منه شجر فیه تسیمون) اول الله تعالی در که سزه سحابدن و یا جانب سماندن یغور اندر دیکه سزچون اندن شراب و اردر که انی کندیکز ایچوب و انعامکزه ایچورر سز وینه اول یغور دن مواشیکزی رعای ایدسز شجر اولور که انده مواشیکزی رعای ایدر سز دینلیدیکه یرده بتن هر شینه شجر دینور (ینبت لکم به الزرع و الزيتون و النخیل و الاعناب و من کل الثمرات) الله تعالی سزچون اول یغورله اکن و زیتون و نخیل و اعناب و کل ثمراتک بعضی بتورر یوخسه ثمراتک کلیدی جتده بتوریلور یرده بتوریلان اول کلک بعضیدر که انی تذکیر ایدسز (ان فی ذلک لآیة لقوم یتفکرون) سماندن ماء نزولنده و ارضندن نبات خروچنده عبرت و اردر شول قوم ایچونکه الله تعالی نیک صنع و حکمتن تفکر ایدر لر زیرا اولکله تأمل ایدر شول حبه یه کیم یرده دوشر و اکانداوه ایرر و انکله انک اعلاسی یاریلوب اندن شجره نیک ساقی چیقار و انک اسفل یاریلوب اندن شجره نیک عروق چیقار ییده نما بولوب اندن اوراق و ازهار و اکام و ثمار چیقار و انک هر بری مختلفه الاشکال اجسامی مشتمل اولور مع هذا مواد متعده در و طبایع

کاری نارد (والذين آتیناهم الكتاب یفرحون بما انزل الیک ومن الاحزاب من ینکر بعضه قل انما امرت ان اعبد الله ولا اشرك به الیه ادعوا الیه ماب) کتاب و یردیکمز یعنی اهل کتابدن عبد الله بن سلام و اصحابی و نصارای نجراندن فرق و حبشه دن اوتوز ایکی و یمندن و سائر اسلامه کلنر سکا کوندنریلان قرآندن فرحتلور لر و اهل کتابدن

برفرقه که کتب بن اشرف و ساری که کبی انار قرآنک بعضی شریعتی به مخالفت انکار ایدرل سن دیکه بن انجق
الله تعالینک وحدانیت اقرار اوزره عبادت ایتکله واکشیریک کتوریمکله امر اولندم بن ناسی انک وحدانیت
دعوت ایدرم وهر حالده رجوعم اکادر (وکذلک انزلناه ۲۹۲ حکما صریحا واولن اتبعته اهواءهم بعد ما جاءه

من العلم مالک من الله
من ولی ولا وائی انبیایه
امتری لسانیه کوندر دیکمز
کتب کبی محمد دخی لفت
صریحه مترجم حق و باطلی
بیان و حکم ایدر قرآنی
کوندر دک یا محمد اگر سن
انلرک دینلری منسوخ
اولدینگی بیلدکن صکره
دینلری تقریر یا قبله لرینه
رجوعله هو الرینه تابع
اولور ایسک سنجون
الله تعالینک عذابندن
قور تارر ناصر اولمز
(ولقد ارسلنا رسلا من
قبلک وجعلنا لهم ازواج
وذریه و ما کان لرسول
ان یأتی بایة الا باذن الله لکل
اجل کتاب یمحو الله
ما یشاء ویثبت و عنده ام
الکتاب) یا محمد سندن
مقدم بز نوع بشردن رسالر
کوندر دک و انلر ایچون
نسا و اولاد قیلدق و هیچ
بر رسولک و سنده اولدیکه
کندن قومنک استدکلری
بر معجزه کتوره مکرکه
الله تعالینک اذنیله اوله
هر بروقت ایچون ناسک

صلاحلری مقتضی کتاب و اردر الله تعالی شرایع و احکام و اوامر و نواهیدن دیلدکنی محو و نسخ و تبدیل (بیلور)
و دیلدیکنی اثبات ایدر و اصل کتابکه لوح محفوظ الله تعالی عندنده در آنده تبدیل و تفسیر اولمز ۲۹۳ اشبو محو
و اثبات بخنی محمل تأمل اولدینندن حقنده اقوال کتیره واقع اولوب تفسیر خازنده اصحاب و علمانک اقوالی

کوزلجه تفصیل ایتکله آرزوسی اولان ذوات اکا مراجعت بیورلر (وان ما یرینک بعض الذی نعدهم اونوفینسک
فانما علیک البلاغ وعلینا الحساب) اگر اول کافرله وعد ایتدی که عذابک بعضیسنی و فاتکدن مقدم سکا کوسررسک
یاخود کوسر مزدن مقدم سنی وفات ۲۹۳ ایتدر رسک دخی انجق سنک اوزرینه لازم اولان تبلیغ رسالتدر

بیلور (والذین یعدون من دون الله لا یخلقون شیئا وهم یخلقون) شول آلهه که مشرکون
الله تعالیدن غیری اکا عبادت ایدرلر برشی خلقنه قادر اولمز بلکه انلر اجبار و غیریدن
خلق اولورلر (اموات غیر احیاء) اول آلهه امواتدر ابدانلره حیات اعترایمز و یاخود
حالده و ما آلهه امواتدر بالذات احیاء کلدر و والیه لایق اولور که بالذات حی اولوب اکامات
اعترایمه (و ما یشرعون ایان یبعثون) و الحال نوقتده بعث اولنه جقلرینی و یاخود عبده لرینک
بعثی و قتی بیلزلر اولیه اولسد انلر ایچون عبادت لری اوزره جزا و قتی نیجه بیلورلر و الحال
الیه لایق اولان غیوبی عالم ثواب و عقابی مقدر اولمقد (الهکم اله واحد) اله کزرب
واحددر یالکز اکا عبادت ایدک که آخرتده اول سرزه جزا ایدر (فالذین لا یؤمنون بالآخرة
قلوبهم منکرة وهم مستکبرون) شونلر که آخرتده ایمان کتور منلر قبلدری الله تعالینک
وحدانیت منکرده و یاخود خیتده درکه اکا معرفت دخول ایتمز و ایمانندن تعظیم ایدر بیلورلر
(لا یرم ان الله یعلم ما یسررون و ما یعلنون) حقا که الله تعالی انلرک اسرار و کرک اعلان
ایتدیکی شیئی بیلور (انه لا یحب المستکبرین) اول استکبار ایدنلری سومنر فکیف که
استکبار لری اتی توحیددن و رسولنه اتباعدن اوله (و اذا قیل لهم ما اذا انزل ربکم قالوا اساطیر
الاولین) مکه مشرکلرندن مداخل مکه دی اقسام ایدنلره و افدون و یا مسلمون ربکزه شیئی
انزال ایتدی دیسلر سخریه و یا ناسی اضلال ایچون دیرلر که احادیث باطله انزال اولندی
(لیمحلوا و ازارهم کاملة یوم القیامة و من ازار الذین یضلونهم بفرع) تا که اول جوابلری
سیبله یوم قیامتده کندیلرک اوزارنی کال اوزره و محسنر اضلال ایتدکلرینک بعض اوزارنی
کوتوره لر (الاساء ما یزرون) نه چرکین و زرا ولور اولکه اتی انلر کتورلر . قال النبی
صلی الله تعالی علیه و سلم من دعالی هدی کان له من الاجر مثل اجر من تبعه لا ینقص ذلك من اجرهم
شیئا و من دعالی ضلالة کان علیه من الاثم مثل آثم من تبعه لا ینقص ذلك من آثمهم شیئا . پیغمبر
صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر برکده که ناسی هدایتده دعوت ایدر اکا متابعت ایدنلرک اجر نیجه
انکیچون اجر اولور اول تابعلرک اجر لرنندن برشی اکسکسزین . و اولکه ناسی ضلالده
دعوت ایدر اکا متابعت ایدنلرک و زرنجه انک اوزره و زر اولور اول تابعلرک و زرنلرندن
برشی اکسکسزین (قدمکر الذین من قبلهم) اول مقتضیندن اول کچن کافرلر رسول لرینه
مکر ایتدیلر ایدی (فأتی الله بنیسانهم من القواعد) الله تعالی قصد ایتدی که انلرک بنیانی
اصولندن تخریب ایدر (فخر علیهم السقف من فوقهم) اول بنیانلرینک اعلاسی فوقلرندن
اوزر لرینه دوشدی (و اتیم العذاب من حیث لا یشرعون) و انلره عذاب حسابلری اولمدی
جهتدن ایدی . دینلرکه اشبونلکه مراد نمرد بن کتمان ایدی بابلده بر صرح یا دیکه سمایه
طولی بشیک ذراع ایدی تا که سما امرنه مطلع اوله الله تعالی بر یحله انک رأسی دریاه آتدی

کیملرک اوله جفتی بیلورلر (ویقول الذین کفروا لست مرسلنا قل کنی بالله شهیدا بیی وینکم و من عنده علم
الکتاب) مکه مشرکلری یا رؤساء یهود یا محمد سن ناسی الله دعوت ایچون پیغمبر دکلن دیدیلر سن دیکه بخله سزک ینکزده
الله تعالینک شهادتی کافیدر انک شهادتیکه عندنده لوح محفوظ علی اوله یعنی جبرائیل علیه السلام یاخود علم قرآن و توریه

اوله عبدالله بن سلام كجى ﴿سورة ابراهيم عليه السلام مكية وهى احدى وخسون آية﴾

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

(الكتاب انزلناه اليك لتخرج الناس من الظلمات الى النور ﴿٢٩٤﴾ باذن ربهم الى صراط العزيز الحميد)

وما عداسن انك قوى اوزره ييقوب آتته قالدبلر اول ييقولدى حنده فزعدن السنناس
تبلى ايدوب يمش اوج لسان سويلدبلر برحيتله كه هر صنف آخرك لسانى فهم ايجردى
حالبو كه اندن اول ناس انجق سريانجه سويلر لردى اول اجلدن اول دياره بابل ديلدى
(ثم يوم القيامة يخزيهم ويقول ابن شركائى الذين كنتم تشاقون فيهم) بعده يوم قيامته الله
تعالى انلرى تذليل ويانارله تمذيب ايدوب ديركه قانى شول شركائىكه انلرك شانده مؤمنله
معادات ايدرديكر انلره نولديكه كلوب سزدن عذابى دفع ايجزلر (قال الذين اتوا العلم ان
الخرى اليوم والسوء على الكافرين) انبيا وواعظان شونلر كه انلرى توحيد دعوت ايدوب
انلرايسه اول علمايه معادات ايدرلردى ديركه اشبوكونده ذلت وعذاب كافرلر اوزره در
(الذين تنوفهم الملائكة ظالمى انفسهم قالوا السلام ما كنتم عمل من سوء) كه انلركفرله نفسلرينه
ظلم ايديجى اولدقلرى حالده ملك الموت واعوانى انلرى قبض ايجون كلكلرند انقياد واستسلام
ايدوب بزدياده كفر وعداوتدن برشى ايشلامشك ديواعمال سيئه لربى انكار ايدلر اول
ملائكه انلره ديركه (بلى ان الله عليم بما كنتم تعملون) بلى سزاقه تعالى به شرك وسائر اعمال
سيئه ايشلنديكر الله تعالى سرك ايشلديككزى بيلور (فادخلوا ابواب جهنم خالدين فيها
فلبس مشوى المتكبرين) ايدى جهنمك طبقاته كبرك انده مخلص اولديكز حالده اول نه چركين
ماوى ومستقر اولور شول قومك دنياده ايمانندن استكبار ايدرلردى (وقيل للذين اتقوا ماذا
انزل ربكم قالوا خيرا) مداخل مكده اولان مؤمنله وافدون ربكزنه انزال ايتدى دينلله
ديرلر كه خير انزال ايتدى روايت اولنديكه احياء هرب ايام موسمه مكده وفدكوندرلر ديكه
محمد صلى الله تعالى عليه وسلم خبرن كتور لر قان مقنسينه او غرايوب سوال ايتدلر اول وقتده وفده
ديرلر ديكه اول ساحر شاعر كا هن كذاب مجنوندر بعه وافدون مكده داخل اولوب مؤمنله ملاقى
اولدقلرند انلر اول وافدون محمد صلى الله تعالى عليه وسلم صدق ومجراتن خبر ورلردى (الذين
احسنوا في هذه الدنيا حسنة) اشبو دنياده الله تعالى بي توحيد ايدوب امرينه اطاعت ايدنلر ايجون
جنت ويانصروقم ويارزق حسن واردر (ولدار الآخرة خير) آخرت ثوابى انلره دنيا ثوابندن
خير لودر (ولنعم دار المتقين) دار آخرت متقيله نه كوچك دار اولور (جنت عدن يدخلونها)
كه اول جنت عدنر كه انلر كا كبرلر (تجرى من تحتها الانهار) كه انك اشجارى آلتدن
نهرلر جارى اولور (لهم فيها ما يشاؤون) انلر ايجون اول جنتده انواع مشتهياتدن ديلدقلرى
واردر (كذلك يجزى الله المتقين) الله تعالى شركدن ماقنلره بونك كجى جزا ايدر (الذين
تنوفهم الملائكة طيبين) كه انلركفر ومعاصى ايله نفسلرينه ظلمدن طاهرين وياخود ملائكه نك
انلره جنتله بشارتدن فرحين وياخود نفوسلرى بالكليه حضرت قدسه توجهندن روحلرى
قبضه طيبين اولدقلرى حالده ملك الموت واعوانى انلرك ارواحنى قبض ايدلر (يقولون سلام

ضالته درلر) وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومك ليعين لهم فضل الله من يشاء ويهدي من يشاء وهو العزيز الحكيم (عليكم
مرامته كوندرديكز پيغمبرلرى انجق قومك لسانلرجه كوندردك كه انلره امر ونهى بلسان ايدوب انلر دخی
سهولته فهم اتسونلر الله تعالى ديلديكى ايمانندن مخذول وديلدكنه ايمانى توفيق ايدر اول ملكنده عزيز وغالب

واضلال وهدايتده حكيمدر ﴿على قول قومك ضميرى مفرد اولديغندن پيغمبر من عليه السلامه راجع اولغله سائر جميع
كتب عربى انزال اولنوب صكره جبريل عليه السلام پيغمبرلر كندو لسانلرله ترجمه ايتشدرد (ولقد ارسلنا موسى
باياتنا ان اخرج قومك من الظلمات ﴿٢٩٥﴾ الى النور وذكرهم بايام الله ان في ذلك لآيات لكل صبار شكور)

(عليكم) اول حالده الله تعالى دن ويازدن سزه سلام اولسون بوندن صكره سزه مكروه ايرشمز ديلدر
ويوم قيامته انلره دينور كه (ادخلوا الجنة بما كنتم تعملون) دنياه ايشلديككز اعمال صالحه
سبيله جنته كبرك كه اول سزكيچون اعداد اولنشدرد (هل ينظرون الا ان تأتيهم الملائكة) ذكر
اولان كافر لر منتظر اولزلر الا كا كه روحلرى قبضه ملائكه كللر (اوتاي امر ربك) ويا
عذاب دنيا ويا عذاب آخرت كله (كذلك فعل الذين من قبلهم) انلرك شرك وتكذيب فعللرى
كجى انلردن اول كچلر دخی ايشلشلردى اول سيدن الله تعالى انلرى هلاك ايتشيدى (وما ظلمهم الله
ولكن كانوا انفسهم يظلمون) الله تعالى انلره اهلاكله ظلم ايتدى لكن كا مؤدى اولان كفر
ومعاصيله نفسلرينه ظلم ايتديلر (فاصابهم سيئات ما عملوا وحاق بهم ما كانوا به يستهزؤن)
انلره اعمال سيئه لر ينك جزاسى اصابت ايدوب استهزائريك جزاسى انلرى احاطه ايلدى (وقال
الذين اشركوا لولاء الله ما عبدنا من دونه من شئ نحن ولا آبائنا ولا حرمنا من دونه من شئ)
مشركلر ديدلر كه اكر الله تعالى ديلسه كنديمز وكرك آبايمز انك غبرى برشيته عبادت وانك
حرام ايتديكندن غبرى برشى حرام ايجزدك انلرك بوللاى ديلرى استهزاء ايجون ايدى
وياخود بشت وتكليفى منع ايجون ايدى متمسكين اولدقلرى حالده انى كه الله تعالى نك ديلديكى
واجب ديلديكى تمتع اولور اويله اولسه بشت وتكليفك فائده سى نه اولور ﴿وياخود كنديلر
اوزره انكار اولان شرك وتحريرلرينك قبضى انكار ايجون ايدى مجتهدين اولدقلرى حالده انى كه اكر
اول مستقيمه اوليدى الله تعالى انك انلردن صدورينى ديلوب خلافتن ديليدى انلرى كا
الجائله (كذلك فعل الذين من قبلهم) انلردن اول كچلر دخی انلركي الله تعالى به اشراك وحلالى
تحرير ورسوللرينى رد ايتشلردى (فهل على الرسل الا البلاغ المبين) رسوللر اوزره واجب
اولان دكل الاحق ايضاح ايدر ابلاغدر اكر چه الله تعالى شول هداىن ديلديكى كسده
رسول هداىنك تأثيرى اولمزه ده ﴿لكن توسط طريق اوزره كا مؤيدلر واول شيشكه الله
تعالى انك وقوعن ديباه انك وقوعى واجب اولور ﴿لكن مطلق دكل بلكه اسبابلدر كيم
اولانى انكچون تقدير ايدوبدر ﴿بعده الله تعالى بيان ايلديكه بشت برست الهيه دركه جميع
امتله اول جارى اولوبدر تا كه الله تعالى شول هدايتن ديلديكى كسده نك هداىنه سبب
وضلالتن ديلديكى كسده نك ضلالى زياده سبب اوله شول غذاء صالح كجى كيم مزاج سوي به
نفع ايدر وقوتلندر ومزاج منحرفه ضررايدر وفساد ايركور اويله اولسه ديديكه (ولقد
بشا في كل امة رسولان اعبدا الله واجتنبوا الطاغوت) هرامته بزرسلر كوندردك كه اول
انلره امر ايدى كيم الله تعالى به عبادت ايدلر وانلر غييره عبادتدن اجتناب ايدلر (فهم من هدى
الله) انلرك بعضنه الله تعالى ايمانى توفيق وادار شاد ايتدى (ومنهم من حققت عليه الضلالة)
وبعضنه ايسه ايمانى توفيق وهدايتن اراده ايتديكندن قضاء سابقله اوزرينه شقاوت واجب

ايدرلردى وكوچك اوغللر كيزى بوغازلرلر وقرلر كيزى خدمت ايجون ديرى القيورلردى اول محنت وشديته
ربكز طرفندن سزه نجات نعمتى مستلزم بريوك بلاء امتحانى وار ايدى (واذ تأذن ربكم لئن شكرتم لازيدنكم
ولئن كفرتم ان عذابى لشديد) وموسى عليه السلام ديديكه شونى دخی ياد ايليك اى بنى اسرائيل كه ربكز جل شانه

يا محمد بوقر آنى سكا انزال
ايتدككه رب تعالى نك
توفيقيله ناسى ضلالت
ظلماتندن هدايت نوره
چيقارده سن كه اول دين
اسلامدر واول جليليه
قالب وهر حالده حمده
مستحق اولان الله تعالى نك
صراط مستقيمدرد (الله
الذى له ما فى السموات
وما فى الارض وويل
للكافرين من عذاب شديد)
اول الله تعالى ديركه كوكلرده
ويرلرده اولنلرك مجموعى
انك ايجادى وملكيدر
انك شديد عذابندن رنج
ومشقت وهلاك شول
كافرلر ايجوندركه ضالته
قلوب نور هدايته چيقمديلر
(الذين يستحبون الحياة
الدنيا على الآخرة ويصدون
عن سبيل الله ويبغونها
عوجا اولئك فى ضلال بعيد)
انلركه حيات دنياى فانيه بى
آخرت باقيه اوزرينه ترجيح
ودوست طورلر وناسى
راه حق قبولدن منع ايدرلر
واكرى بوله چورمك
استلر انلر حقدن بعيد

سزى آگاه ايدىكه اكر ويرديكم نعمتله شكر ايدرسكز سزه نعمتلى ارثوروم اكر كفران نم اولورسكز دنياده سلب نعمت و آخرتده شدت عقوبتم واردر (وقال موسى ان تكفروا اتم ومن في الارض جميعا فان الله لفي حميد) وموسى عليه السلام ديدىكه اى قوم اكر سز كافر ۲۹۶ اولوب انك نعمتله شكر ايتز سكز ويروزنده

اولوب موقى كفر اوزره اولدى (فسيروا في الارض فانظروا كيف كان عاقبة المكذبين) ايمدى يامشر قریش يروزنده سيرايدوب نظر ايدك شول رسوللى تكذيب ايدنرك عاقبتنه كيم نجه اهلاك اولوب اما كنارى تخريب ايدلى ۲۹۷ پيغمبرى صلى الله تعالى عليه وسلم انله بو آيتى اوقيوب انله ايسه عنادرندن ايمانله كلمچاك اكا تأسف ايتدكه نازل اولديكه (ان تحرص على هديهم فان الله لا يهدي من يضل) يا محمد اكر سن انرك هداسته حرص ايدرسك بيلكه الله تعالى ضلالن ديلديكى كسيه هدايت ايتز (ومالهم من ناصرين) وانرك عذابرين دفع ايدر ناصرلى اولز (واقسموا بالله جهدا بما انهم لا يبعث الله من بعوت) مشركر الله تعالى به اغلظ ايمانله عين ايتديلك اول موتاي بعث ايتز (بلى وعدا عليه حقا) نعم اول الله تعالى موتاي بعث ايدر زيرا اول اى ايجاب حقله نفسى اوزره ايجاب ايتشدر (ولكن اكثر الناس لا يعلمون) لكن ناسك اكثرى بعث اولور ايدكزين ييلز شول سيدنكه اول عاده اللهه مراعاتى جارى موجب حكمتدن ايدوكنى ييلزلى وياخود مألوفه نظرلى قاصر اولديغچون امتاعن توهم ايدرلر ۲۹۸ ايمدى اول الله تعالى انلى بعث ايدر (ليبين لهم الذي يختلفون فيه) تاكه انله دين اسلامدن وبعث موعوددن اختلاف ايتدكلى شىء بيان ايدى (وليعلم الذين كفروا انهم كانوا كاذبين) و تاكه كافرلر قنندن خروجلرى عندنده شول دنياده ايكن الله تعالى موتاي بعث ايتز ديدكزين ايدكزين بيله (انما قولنا لشيء اذا اردناه ان نقوله كن فيكون) چنانكه برشيك حدوتن اراده ايتسوز اكا حادث اولديرز اول دخى سهولته فى الحال حادث اولور اشبو بياندركه الله تعالىنك تكويى محض قدرت ومشيئت ايله در يوخسه مواد ومدد سبقتنه متوقف دكلدر چون اكا ابتداده ماده ومثال سبقتسز تكوين اشياء ممكن اوله من بعد اعاده وجهى اوزره تكويى دخى ممكن اولور (والذين هاجروا في الله من بعد ما ظلموا) شونلكه ظلم اولندقلر نديسكره فى الله هجرت ايتديلكه انكله مراد پيغمبرى صلى الله تعالى عليه وسلم واصحاب مهاجرونديكره قریش انله ظلم ايدوب بعضلى حبشه ائدن مدينه به وبعضلى ايسه ابتدادن مدينه به هجرت ايتديلى وياخود مراد پيغمبرى صلى الله تعالى عليه وسلمك هجرتندن صكره مكده حبس وعذاب اولنلر دركه انلر بلال وصهيب وخباب وعمار وعباس وابوجندل وسهيلدر (لنبوئهم في الدنيا حسنة) بزاتلى دنياده منزله حسنه به تنزيل ايدر زكه اول مدينه در (ولاجر الاخرة اكبر لو كانوا يعلمون) آخرت اجزى انله خير لودر دنياده انلرايچون تعجيل اولنلر اكر بيلورلر ايسه (الذين صبروا وعلى ربهم يتوكلون) كه انلر اذاي كفره ومفارقة وطن شدائدينه صبر ايدرلر وخلقندن انقطاع ايدوب هراسلرلى الله تعالى به تقويض ايدرلر (وما ارسلنا من قبلك الا رجالا نوحى اليهم) يا محمد سندن اول دعوت مامدايچون ارسال ايتديكمز دكل الاستك كى بشرايدىلكه ملائكه السنديله سكاوحي

اولان انس وجنك جميعى كافر اولسولر تحقيق الله عظيم الشان شكر كزندن غنى دركه جميع اشيا نك نعمته شاكر وتسبيح ومحمدن درلر (الم يا تكم نبوالذين من قبلكم قوم نوح وعاد وثمود) والذين من بعدهم لا يعلمهم الا الله جاءتهم رسلهم بالبينات فردوا ايديهم فى افواههم وقالوا انا كفرنا بما ارسلتم به وانا لفي شك مما تدعوننا اليه مريب) اى اهل مكه سزندن مقدم غرق وريح وصيحه ايله هلاك اولان قوم نوح وعاد وثمودك خبرلى سزه كليمى وانلر دليكره دخى قوملر كلديلركه عدنى الله تعالىدن غيرى كيمسه بيلمز (ابراهيم عليه السلامه عدنان بيتنده اوتوز قرق قرن كچمشدر ديتلى ۲۹۹ انله پيغمبرلى حجت ومعجزة ظاهره لره كلديلر انله ايسه غضب ياتمعجبا باستهزام ياخود پيغمبرلر به سكوت ايدك ديواشارة اللرى اغزلرينه

ردايتديلو ديديلركه سزك ارسال اولنديكز شىء بز انكار ايدر ز و بى دعوت ايتديكز توحيددن شك (ايتديكمز) وريده يز (قالت رسلهم افى الله شك فاطر السموات والارض يدعوكم ليغفر لكم من ذنوبكم ويؤخركم الى اجل مسمى قالوا ان اتم الا بشر ملنا تريدون ان تصدونا عما كان يعبد اباؤنا فانونا بسلطان ميين) پيغمبرلى انله ديديلركه سزى الله

تعالى به دعوت ايدى رزائك وجودك وجوبه دلائل كثيره موجود ايكن نجه شك اوله بيلور كوكرك و يرلرك خالقيدر بى بعثله سزى ايمانله دعوت ايدر كه بعد الايمان قبل الايمان اولان ذنوبكزى مغفرت ايدى وسزك اجللر كز كنجه بدك تاخير ايدوب عذابى تعجيل ايتجه انلر ۳۰۰ رسوللر به جواب اوله رقى ديديلركه انجق سز دخى بزم كى آدمسز استرسكز باالرمزك عبادت

ايتديكمز كى انله دخى وحى ايدر دك اكر انده شككز وارايسه (فاسألوا اهل الذكر ان كنتم لاتعلمون) تورات وانجيل اهله سؤال ايدك تاكه انلر سزه اتم مقدمه كوندريالان رسوللرك ملك اوليوب بشرايدوكن بيلديره لر اكر سز اى ييلز سكز ۳۰۱ اشبود ليلدر كه الله تعالى دعوت عامدايچون نه مرأه ونه ملك كوندريويدر واموردندين ييلغين شينده علمايه مراجعت واجب اوله (بالبينات والزيبر) بزاول ارسال ايتديكمز رجالى معجزات وكتبله ارسال ايتدك (وانزلنا اليك الذكر) يا محمد بز سكاقر آى ازال ايتدك (لتبين للناس ما نزل اليهم) تاكه اول ذكرده سنك توسطكله ناسه تنزيل اولنلر اسرونهاي ومتشابهى انله بيان ايدى سن (ولعلمهم يتفكرون) و تاكه انله تفكر ايدوب حقايقه متنبه اولدر (افأمن الذين مكروا السيئات) شونلكه دين حقى ابطالده حيل قبيحه ايشلديلر امانده اى اولديلر اندنكه (ان يخسف الله بهم الارض) الله تعالى انلرى ره كچوره قارونى كچوردىكى كى (وايأنيهم العذاب من حيث لا يشعرون) وياخود انله عذاب ييلدكلى جهندن كله لوط قومنه اولديكى كى (وايأخذهم في ثقلبهم فاهم عجزين) وياخود مسأر ومتاجرلر نده متقلبين ايكن اول انلرى اخذايده اوله اوله انلر انك عذابن فوت ايدر دكلدر (وايأخذهم على تخوف) وياخود انلرى عذاب مخافه اوزره اخذايده الله تعالى انلردن اول برقوى هلاك ايدوب انلر انلر متخوفين ايكن انلرى دخى عذاب ايدى وياخود انلرك انفس وامواللر نده شيئا فشيئا نقص اوزره ايكن انلرى عذاب اخذايده حتى اول حالت اوزره جيعى هلاك اولدر (فان ربكم لرؤف رحيم) ايمدى ربكز جل شانه رافتلو ورجتلودر كه عذابه مستحق اولانكزه امهال ايدر عقوبتن تعجيل ايتز (اولم يروالى ما خلق الله من شىء) انلر عبرت نظرين ايتزلى الله تعالىنك خلق ايتديكى هر جسم قائم كيم انك ظلى اولور تاكه انكله انله الله تعالىنك كال قدرت وقهرى ظاهر اولوب اندن خوف ايدىلر (يتفشيوا ظلاله عن اليمن والشمال) شمسك طلوع وغروبى حينده عين وشمالندن اول شينك ظلالى بر جانبندن بر جانبه دور ايدر اول نهارده بر حال اوزره اولور بده زواله دكين اكيلور زواله دنيسكره تدريجه آرتنه رقى آخر نهارده اول نهارده كى مقداره ايرشور (سجد الله وهم داخرون) اول ظلال ميلان و دورايه الله تعالى به ساجدين اولدقلى حالده انك تقديرينه متقادرلر (ولله سجد ما فى السموات وما فى الارض من دابة) سموات وارضه اولان هر شىء متحرك وياغير متحركدر الله تعالىنك اراده ايتديكى شينده متقادرلر (والملائكة وهم لا يستكبرون) على الخصوص ملائكه كه الله تعالى به سجد و انقياددن استكبار ايتزلر وياخود معنى سمواته مخلوقاتك جله سندن ملائكه وارضه كى مخلوقات جله سندن دواب الله تعالى به سجد ايدر (يخافون ربهم من فوقهم) اول ملائكه خوف ايدرلر كه رب تعالى انله فوقلرندن عذاب ارسال ايدى (ويضعون ما يؤمرون) وانلر طاعت وتديردن امر

فليتوكل المتوكلون) بزم نه (بيان) (ثاني) (۳۸) عذر سز واركه الله تعالى به توكل ايتجه ل حال بوكه اول بزم انك قدرت و وحدانيتى بيلوب فهم ايتمز يولنى هدايت ايدى وسزك مخالفت وتكذيبه بزم اذيت ايدى بكمز صبر ايتمز اراده ايدى امدى متوكلر الله تعالى به توكلده ثابت اولسونلر (وقال الذين كفروا لرسلمهم لئخر جنكم من ارضنا ولتعوذون فى ملنا

فأوحى إليهم ربهم لنهلكن الظالمين ولنسكننكم الأرض من بعدهم ذلك لمن خاف مقامي وخاف وعيد (كفره رسول الله
ديدار كه البته بز سزی ریمزدن چیقار برز یا خود ملتزمه دوندیر برز اول پیغمبر لر ربلی تعالی وحی ایتدیکه برز
اول ظالمی هلاک ایدوب برلینه سزی اسکان ۲۹۸ ایدر برز بامر و وعدا صدق و حق در اول کیسه

ایچونکه قیامتده بنم حکم
اولد قترین ایشلر ایشو دلدیر که ملائکه مکلفون اولوب خوف ورجا بیننده مدارون
اوله (وقال الله لا تتخذوا الهین الا الله واحد فایق فارهبون) الله تعالی ایدر ایکی
اله اتخاذا ایتکزیبلکه اولاله واحد و اولاله بنم ایددی بدن قورقکزی بنم غیریدن دکل (وله
ما فی السموات والأرض) سموات وارض وما فیهما اولاله واحد خلق و ملکدر (وله
الدين واصبا) طاعت و اخلاص دائم وثابت اولدینی حالده اول الله تعالی به مختصدر و یاخود
جزا دائما اکا مختصدر که انک مؤمنه ثوابی و کافره عقابی کسلز (أفغیر الله تقون) الله
تعالینک غیردینی قور قارسز حالبوکه انک غیری ضره قادر اولمز نفقه قادر اولدینی کی
(وما بکم من نعمه فن الله) نعمتدن قننی شی که سزه متصل اولور اول الله تعالی دندر (ثم اذا
مکم الضر قاله تجارون) اگر سزه قحط و یا مرض ایره الله تعالی به تضرع ایدر سز و یا اکا
رفع صوته دعا واستغاثه ایدر سز (ثم اذا کشف الضر عنکم اذا فریق مکم برهم یشرکون)
بوند نصرکه اکا سزدن اول ضر منکشف اوله سزدن کفار و یا منافقین فریق ربلی جل شانده
اشرکه ایدر لر انک غیره عبادته (لیکفر و یا ایتناهم فتمتعوا فوف تلون) تا که بزم انلره و یردیکمز
نمایه و کشف ضر و یا لایه انکار ایدر (ایمدی دنیاده بقیه آجال کزله تمنع ایدک که آخرتده عاقبت
امریکزی بلیسر سز (و یجعلون لایعلمون نصیبنا عمار زقاهم) مشرکون بزم انلره و یردیکمز اموال دن
شول جاد اولغه علی اولیان آلهر یچون نصیب قیلور لر (تالله لتسئلن عما کنتم تقفرون)
تالله مشرکین یوم قیامتده سؤال اولور سز اندنکه اصنام حقیقتده آلهدر تقریه صالحدر
افترا ایدر دیکز (و یجعلون لله البتات) خزاعه و کتانه ملائکه بی بتات الله دیوب وصف ایدر لر
(سبحانه) اول الله تعالی ولدن منزه در و یا انلرک بوقولی عجیدر (ولهم ما یشتهون) حالبوکه
کندیلر ایچون اولاددن استدکری بنوند براتی سوز لر (واذا بشر احدکم بالاتی ظل وجهه
مسودا وهم کظیم) چنانکه انلرک برینه مرأ سنک انی ولادت ایتدیکی خبر و یرسه غم
و کراحت وحیا و خجالتدن وجهی سواده متغیر اولور حالبوکه قلبی حزنه و مرأ سته غیظله
ملودر (یتواری من القوم من سوء ما بشره) اکا بشیر اولنان و یا یوزینه ظاهر اولان شینک
سوشدن او تانوب قومندن استخفا ایدر (ایمسکه علی هون) متفکر اولدینی حالده که اول بشیر
اولنان شیئی هوان اوزره حفظی ایدر کامیل و شفقت ایتکسزین (ام یدسه فی التراب)
و یاخود انی ترابه دفنی ایدر (الاساء ما یحکمون) آکاه اولک انلرند چرکین حکم ایدر لر که
کندیلر ایچون بنون اولوب الله تعالی ایچون بتات اوله حالبوکه اول ولدن منزه و عالدیر
دینلدیکه مضر و خزاعه و تمیم قبیله لر بتاتلرینی احیاء ایکن دفن ایدر لر دی اول بتاتده مقرر
خوفیه و یا کفانه تزویج و اتحاق کراحتیه (اوله اوله انلرک بری قیجان بتنی دفن مراد
ایتسه اکاصوف و یا شردن جبه کیورر و صحرا به ایلوب ابل و یا غم کوندردی التی یا شنه

ایچونکه قیامتده بنم حکم
وقفه سندن و بنم وعید
و عذابیدن قورقار اوله
(واستفتحوا وخاب کل
جبار عنید) اول پیغمبر لر
دشمنلرینک هلاکته نصرت
استدیلر یاخود پیغمبر لر
و قوملری بیننده قضا و حکم
طلب ایدیلر که حق و باطل
فرق اوله الله تعالی نیک
حکمیله انبیا و تابعی مؤمنلر
نجات بولوب هر جبار معاند
خلاصدن خائب اولدیلر
(من ورائه جهنم ویسقى
من ماء صدید) موتندن
سکره انک اوکنده جهنم
واردر اکا دخول ایله
جهنمده یا انلرک وجودندن
اقان صوایله صو اریلور
(یتجرعه ولا یکاد یسغه
ویأثیه الموت من کل مکان
وما هو بمیت ومن ورائه
عذاب غلیظ) اول صدید
صوبی مشقته جرحه جرحه
ایچر و بدراجه و آجیلندن
بر مدت بوغازنده قالب
یوده مدیفندن عذاب امتداد
بولور انک هر طرقتدن
و هر اعضا سندن الآم

و شدائد احاطه ایدوب موت درجه سته کاور مع هذا میت اولمز که استراحت ایدر و بوختند نصرکه (ایردیکنده)
انک ورا سنده دخی عذاب شدید و جهنمده خلود واردر (مثل الذین کفروا برهم اعمالهم کرماد اشتدت به الريح فی يوم
طاصف لا یقدرون عما کسبوا علی شیء ذلك هو الضلال البعید) ربلینه کافر اولنلرک اشلدکری خیرک مثل

فورتنه لی کونده اتش کولنه شدتلو روزگار کلوب طاغندی کیسدر که اول کافر لر دخی دنیاده اشلدکری خیرک ذره سنی
بولغه قادر اولمز لر انلرک بوخیر عمللری راه حقندن بعید ضالاند (الم تر ان الله خلق السموات والأرض بالحق ان یثا
یذهبکم ویأت بخلق جدید وما ذلک ۲۹۹ علی الله یعزیز) آیا بیلمز منسکه الله تعالی سموات وارضی حق ولا

ایردیکنده انی احاشه ایلتورین دیواناسنه ترین ایتدر ردی حالبوکه اندن اول انکیچون صحرا
بریز قازوب حاضر لمشدر قیچانکه اول بزه ایشه اردندن انی ایتوب ایچنه دوشردی
بعده اوزرینه طبراق دوکوب حتی که یره برابر اولنجه بری طبراقله طولدر ردی (للذین
لا یؤمنون بالآخرة مثل السوء) آخرتی تصدیق ایتوب یعنی انکار ایدنلر ایچون صفت سوء
واردر که اول الله تعالی بی ولدایله و صفایدر و بتاتلرین احیاء ایکن دفن ایدر لر حالبوکه
انی تزویج و نسل ایچون ابقایه محتاجین ایدیلر (ولله المثل الاعلی) والله تعالی ایچون صفت
اعلی واردر که اول وجوب ذاتی و غنای مطلق و وجود فائق و صفت مخلوقیندر تراختدر
و علم و قدرت و بقاء و سایر صفات جلالدر (وهو العزیز الحکیم) اول الله تعالی اعداسی اوزره
غالب و امر و نهینده حکیدر (ولویؤاخذ الله الناس بظلمهم ما ترک علیها من دابة) اگر الله تعالی
ناسی کفر و عصیانلریله مؤاخذه ایتسه عقوبتلرینی تعجیل ایتکله انلرک فعل خیرلری شومیله
یروزنده یورر بر حیوان ترک ایتیدی (نکیم نوح علیه السلام زمانده انی ایتدی انک
سفینه سنده اولان حیوانلرک غیر سین هلاک ایتدی (ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر
قرب اولدی که جعل ابن آدمک ذنبی سیله جرنده هلاک اوله (دینلدی که یعنی اگر الله تعالی
آباء ظالمین ظلملریله مؤاخذه ایتسه نسل کیلوب یروزنده یورر که قالمیدی (ولکن یؤخرهم
الی اجل مسمى) لکن فضل و عفو له انلری متهای آجاللرینه دکن تأخیر ایدر که توالد
ایدر (فاذا جاء اجلهم لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون) قیچانکه انلرک هلاک و یا عذابلری
وقتی کله برسات اندن تأخیر و یا تقدیم اولمز لر (و یجعلون لله ما یکرهون) شول کندیلر
ایچون کراحت ایتدکری شیئی الله تعالی ایچون قیلور لر که اول بتاتدر (و ریاسته شرکدر
و رسوللری استخفافدر و اذل اموالدر (وتصف الستمهم الکذب ان لهم الحسنی) ومع
ذلک السنه لر کذب ایدوب دیرلر که اگر محمد یعنی حقیقتده صدق ایه بزم ایچون جنت
اولور (لا جرم ان لهم النار و انهم مغرطون) بلکه تحقیق انلر ایچون اولان ناردن و انلر ناره تقدیم
اولور لر (تالله لقد ارسلنا الی امم من قبلک) یا محمد اشواته سنی ارسال ایتدیکمز کی سندن
اول چکن امتلره دخی رسوللر ارسال ایتدک (فزیلهم الشیطان اجمالهم) شیطان ایه انلره
اعمال قیچهلرین ترین ایدوب حتی که انک اوزره اصرار و رسوللری تکذیب ایتدیلر (فهو
ولهم الیوم) ایددی اول شیطان اشودار دنیاده و یا یوم قیامتده انلرک و امثاللرینک قرین
و یا ناصریدر (حالبوکه انک انده کندی باهنه دخی نصرته قادر اولمز (ولهم عذاب الیم)
وانلر ایچون انده عذاب و جیع دائم واردر (وما انزلنا علیک الکتاب الا لتبین لهم الذی
اختلفوا فیه) یا محمد بز سا قرآنی انزال ایتدک که ناسه توحید و قدر و احوال معاد و احکام
افمانده اختلاف ایتدکری شیئی بیان ایدر سن (وهدی و رجة لقوم یؤمنون) و تا کما اول

بقی وجهله خلق ایتدی
اگر مراد ایدر سه سزی
ای اهل مکة محو ایدوب
یریکزه اکا زیاده طاعت
ایدر یکی بر قوم کتورر
اعدام و یا جادده الله تعالی به
عسرت یوقدر جمله قدرت
واراده بالذات کنیدنه
مخصوصدر (و برز و الله
جیعا فقال الضعفاء للذین
استکبروا انا کنا لکم تبعاً
فهل اتم مغنون عنا من
عذاب الله من شیء قالوا
لو هدینا الله لهدینا کم
سواء علینا اجزنا ام صبرنا
مالنا من حیض) الله تعالی نیک
امر و محاسبه سیچون جیع
ناس قیلورندن خروجلرنده
کافرلرک رأیده ضعیفلری
تابع اولدقاری بیوکلرینه
دیلهر که بز دنیاده سزه
تابعلر ایدک (رأ یکزله
رسوللری تکذیب ایتدک
شمدی الله تعالی نیک عذابندن
بر شی بزدن دفع ایدر
میسکز اول بیوکلری انلره
دیلهر که اگر الله تعالی بزه
ایمان هدایت ایتش اولیدی
بز دخی سزه اول یولی

کوستردک چونکه طریق نجات مسدود اولغه (فریادی ایدر بر صبری ایدر بر بزم مسایدن بزم چون بو
عذابدن فراره محل و خلاصه چاره یوقدر (دینلدی که انلر بشیوز ییل فریاد و فغان ایدر لر بر فعللری اولما غله
صبر مفتاح فرجدر کلک صبر ایدر دیو بشیوز سنده دخی صبر ایدر لر فائده سی اولمغه فریاد و صبر من مساویدر دیو نالاید

اوله (وقال الشيطان لما قضي الامر ان الله وعدكم وعد الحق ووعدتكم فاخلفتكم وما كان لي عليكم من سلطان الا ان دعوتكم فاستجبتم لي فلا تلوموني ولوموا انفسكم ما انا بمصرخكم وما انتم بمصرخي اني كفرت بما اشركتمون من قبل ان الظالمين لهم عذاب اليم) وقتا كه امر الهى له حساب كوريلوب اهل ٣٠٠ جنت جنته اهل جهنم جهنم كيدوب قرار

قرآن اى تصديق ايدنله هدايت ورجت اوله (والله انزل من السماء ماء فاحياه الارض بعد موتها) الله تعالى سمان ماء ازال ايدوب ارضي بسله موتندنصره نباته احياء ايدى (ان فى ذلك لآية لقوم يسمعون) اشبونده عبرت واردر شول قوم ايجونكه سماع تدبروا نصابه استماع ايدى (وان لكم فى الانعام لعبرة) سزچون انعامده جهلندن علمه عبور اولنور دلالت واردر كه (نسقيكم ماء فى بطونه من بين فرث ودم لبنا خالصا سائفا للشاربين) بزسزه اول انعامك بطوننده اولاندن ثقل كرشله دم اراسنده لبنا خالص ايجوررز كه اكالون دم ويارا حقه فرث استحباب ايجوبدركه اول خلقندن سهولته مرور ايدر (ومن ثمرات النخيل والاعناب) وكذلك سزه ثمرات نخيل واعنابدن ويا ايكيسنك عصير لرنندن ايجوررز اى كه (تتخذون منه سكرا ورزقا حسنا) اندن خل ونيذ اتخاذ ايدوب وثمرندن تمر وزيب ادخار ايدرسز (ان فى ذلك لآية لقوم يعقلون) اشبونده آيت وادر شول قوم ايجونكه عقلينى آيات الله نظر وتاملنده استعمال ايدى (واوحى ربك الى النمل ان اتخذى من الجبال بيوتا ومن الشجر وما يعرشون) ربك جل شانهد بال آرو لرينه الهام وقلبرينه قذف ايتديكه طاغرده وادجارده وناسك سزچون دوزديكى مكانلرده بيوت اتخاذ ايدك (ثم كلين من كل الثمرات) بعده هر ثمره دن مر ورجلندن اشتها ايتديك كزى بيكز (فاسلكى سبل ربك) بعده اول اكل ايتديك كزى ادخار ايدك شول مسالكه كه انده رب تعالى قدرتيه آجى چيچكدن سزك جوفكرده اى عسله تحويل ايدرو ياخود طريقره كيدكه عسل علنده ربكز تعالى اى سزه الهام ايدى (ذللا) جباله وخالل اشجارده سهلة المسالك اولديفكر حالده وياخود امر اولديفكر شينه ذليل ومنقاد اولديفكر حالده (يخرج من بطونها شراب مختلف الوانه) اول آريلك بطونندن سنلرينك ويا فصلك اختلافى سبيله ابيض واصفر واجر واسود شراب چيقر (فيدشفا للناس) انده ناسد شفا واردر يابنفسه امراض بلفميه ده كى كى ويا غريبه بيله سائر امراضده كى كى زيرا معا جينده آزدر كه انك بر جزئى عسل اوليه (ان فى ذلك لآية لقوم يتفكرون) اشبونده آيت واردر شول قوم ايجونكه تفكر ايدر ٣٠٠ زيرا بر كسه كه نخلده اولان علوم دقيقه وافعال عجيبه كاهو حقه تدبر ايدى قطعا بيلور كه كابر قادر حكيدن لاددركه اكافى الهام ايدى ويا ايشلكه تحمیل ايدى (والله خلقكم ثم يتوفاكم) الله تعالى سزى خلق ايتدى بعده صاوت ويا شهاب ويا كهولت كز حالده سزى توفى ايدر (ومنكم من برد الى ارض العمر) وبعضيكز ايسه ارض عمره رد اولنور كه اول يمشيش ويا سكران ويا طقسان يا شنده اولقدر (لكيلا يعلم بعد علم شيئا) تارشيى بيلور كن يلز اوله زيرا اول بر حاتدر كه نسيان وسوء فهمندن حال طفوليه شينه در (ان الله عليم قدير) الله تعالى انلك مقادير امارنى بيلور قادر در كه شاي اولديره وهرم فاني ابقا ايدى (والله فضل بعضكم على بعض فى الرزق) الله تعالى رزقه بعضكزى بعضكز اوزره تفضيل ايتدى كيمكزى غنى كيمكزى فقير ايتدى ٣٠٠ وكيكزى موالى ايدوب كنديلرك وغيريلرك رزقه

ايتد كده شيطان جهنمده آتشدن منبر اوزره اوتروب ناسك اشقياسته ديه كداى مجرملر الله تعالى سزه حشر وجزاى وعد حقيقه وعد بيوردى بن سزه خلاف اوله رق قيامت وحشر يوقدر ديووعد ايلدم بنم سزك اوزريكزه جبره قدرته تسلط وحقم بوغيدى انجق وسوسه ايله دعوت ايلدم سزاجابت ايتديكز سزىكا لوم وطمن ايتيك كه بن عداوتى اجر ايلدم بلكه كندونفسكزه لوم ايدك كه ربكزى براغوب بكاجابت ايتديكز نه بن سزه مدد واطانت ايدى بيلورم ونه سزىكا ياردم ومسد ايدى بيلور سزى بونندن مقدم بكا اطاعتله الله تعالى به بنى شريك طونديفكرى بن بوكون انكار واندن تبرى ايدى مرم تحقيق كفو ومعتيله نفسنه ظلم ايدنلر ايجون عذاب اليم واردر (وادخل الذين امنوا وعملوا الصالحات جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها باذن ربهم تحيتم

فيها سلام) مؤمن اولوب عمل صالح ايشينلر اشجارى التندن انهار جريان ايدن جنتله ادخال اولنورلر وريلى (تولى) تمايليك امر وارادتيه انده داغلدردن انلك انده برلرينه ياملكرلك انله تحقيق سلامدر (الم تركب الله مثلا كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت وفرعها فى السماء) تؤتى اكلها كل حين باذن ربها ويضرب الله الامثال للناس لعلهم يتذكرون)

يا محمد يلز ميستكه الله تعالى نجه مثل ضرب ايتدى كلمه طيبه كى اول كلمه توحيد وشهادتدر شجرة طيبه به تمثيل ايتدى اول خرما آنجيدركه كو كى رده ثابت ود الارى سمايه طوخرى مرتفعدر اول شجرة ميوسنى ربسك اذنيه هروقتده ويرر الله تعالى ناسه مثال كتورر كه ٣٠١ شايذند كرايدوب متظاوله لر زيرا اضرب امثاله زياده افهام وند كر

تولى ايدر قيلدى ٣٠٠ وكيكزى مالك ايدوب حاللرين انك خلافى اوزره ايتدى (فالذين فضلوا برادى رزقهم على ما ملكت ايماهم فهم فيه سواء) شونلكه مالكلى اوزره تفضيل اولنديلر شول سيبندنكه اول مالكى رزق لرين ويررلر ايدى اول موالى ومالك بنم رزقه مساويدن زيرا انلك مالكى ويردكلى رزق اول مالكك كندى رزق ليدركه الله تعالى اى موالى ايله اول مالكى ايركورر ٣٠٠ اشبونده مشركينه انكار واردر كه انلر الله تعالى به بعض مخلوقاتى الوهيتده اشراك ايدرلر ٣٠٠ حالبوكه كنديلر الله تعالى انعام ايتديكى شينه عيديلرله مشاركت ومساواة راضى اولمزلر (أفبعمة الله يمجدون) انلر الله تعالى نعمتى انكار ايدرلر شول حيثندنكه انكچون شركاء اتخاذ ايدرلر ٣٠٠ اول ايسه اقتضا ايدركه نعم اللهك بعضى انلره مضاف قيلنه من عند الله ايدوى انكار اولنه العباد بالله من ذلك (والله جعل لكم من انفسكم ازواجا) الله تعالى سزچون كندى جنسكزدن ازواج قيلديكه برى برلريكله موانسده ايدى سز ٣٠٠ وياخود اولاديكز تا كه سزك كى اوله ٣٠٠ وياخود مراد حوانك آدم عليه السلامدن خلق اولغى اوله (وجعل لكم من ازواجكم بنين وحفدة) دخى سزچون ازواجكزدن بنون واولاد قيلدى ويا بنات قيلدى ٣٠٠ دينلديكه حفده ايله مراد كشينك بناتى اوزره اولان اختانيدر ويا اصهاريدر ويا عوانيدر ويا كبار اولاددر كه انك علمته معين اولورلر ٣٠٠ ويا رجاك مرأسى ايتايدركه انلر زوج آخردن اولويدن (ورزقكم من الطيبات) وسزه لذائذ وحلا لاتندن ويردى (ألباطل يؤمنون بوعبة الله هم يكفرون) انلر اصنامى تصديق ايدوب توحيد واسلامه كافرلى اولورلر وياخود شيطانك انلره بخيره وسأبهى تحريمى امرنه تصديق ايدوب الله تعالى نك تحليل ايتديككه انكارى ايدرلر (ويعبدون من دون الله مالا يملك لهم رزقاً من السموات والارض شيئا ولا يستطيعون) مشركون الله تعالى دن غيرى بر شينه عبادت ايدرلر كه انلر ايجون سمواتدن مطر ازالند وارصدن نبات اخراجنه مالك اولمزلر ونفع وضره استطاعتلى اولمزلر (فلا تضربوا الله الامثال) الله تعالى به مثل قيلك كز كه اى كاشريك ايدرسز ويا رشيى اكا قياس ايدرسز زيرا كه ضرب مثل بر حالى بر حاله تشبيهدر (ان الله يعلم واتم لاطعون) الله تعالى سزك اكا قياس ايله اولان قولك كزك فسادنى بيلور كه اول ملكك عيدينه عبادت تعظيده ملكك كندويه عبادندن ادخلدر ٣٠٠ وياخود افعال كزده اولان عظيم جر مكزى بيلور حالبوكه سز اى يلز سز اكر بيلسكز اكا جزأت ايتزديكز وياخود اول اشيا نك كنهنى بيلور سز يلز سز ايدى دأ بكزى ترك ايدك وياخود امثال ايتك كز زيرا كه اول ضرب امثال كيفيتى بيلور سز يلز سز انلر ضربه مثل كيفيت تعليم ايجون كندويه وكنديدن غيرى عبادت اولنانه مثل ضرب ايدوب ديديكه (ضرب الله مثلا عبدا موكا لا يقدر على شئ ومن رزقناه منارزقا حسنا فهو ينفق منه سرا وجهرا هل يستون) الله تعالى مثل ضرب ايتدى شول عبد موكى كه

كاهدر ٣٠٠ دينلديكه بونلردن مراد اهل مكه در كه الله تعالى انلر حرم شريفده اسكان ايدوب رزق ونمى لرينى كشاده وبيشمر عليه السلامه مشرف قيلدقدنصره انلر كافر النعم اوللرله يدى سنه محنت نقطه دوچار ويدرده قتل واسره گرفتار اولديلر (وجعلوا الله انداد ليطولوا عن سبيله قل تمتعوا فان مصيركم الى النار) انلر الله تعالى به امثال قيلديلر كه انلره عبادتله ناسى راه

حقن اضلال ابدن انلره ديكه عركزي شهواته كچورك تحقيق سرك واره جفكر مكان نار جهنمدر (قل لعبادي الذين امنوا
يقبوا الصلوة وينفقوا مما رزقناهم سرا وعلانية من قبل ان ياتي يوم لا بيع فيه ولا خلاق) يا محمد بنم مؤمن قوللرعه
ديكه يعني امرايله كه غازه ارکان وسنته رمايله قائم اولسونلر ويزم ۳۰۲ انلره ويرد كيمز رزقندن تطوع اولان صدقه بي

كزلو وواجب اولاني
آشكار ورسوللر اولكون
كلستندن مقدمه انده اعمال
صالحه دن غيري اخذ وعطا
وبيع وشرا ودوستلق ايله
نفع ونعا اولمز (الله الذي
خلق السموات والارض
وانزل من السماء ماء فاخرج
به من الثمرات رزقا لكم
وسخر لكم الفلك لتجري
في البحر بأمره وسخر لكم
الانهار) وسخر لكم الشمس
والقمر داثين وسخر لكم
الليل والنهار واتيسكم
من كل ما سألتموه وان
تعدوا نعمت الله لا تحصوها
ان الانسان لظالم كفار
اول الله تعالى در كه كوكبرى
وبرلر خلق ايتدى
وكو كدن صوبيت يغمور انزال
ايتدى وانكله انواع ميوه لر
شور ديكه سز كچون رزق
اوله وسز كچون شفاين
تخبر ايتديكه انك امريله
دكزده استديك كز محله
كيد سز ونهرلر سز رام
ايتدى كه انبعاث كز ايجون
تصرف كزده اوله وشمس
وقرى دخى عادلى اوزره

بر برينى تعقيب و دور ايدنك ضيا ويرمك ايجون سز تخبر ايتدى وكيجه وكوندزى دخى سز تخبر (سز)
ايتدى كه كيدده نومله راحت كوندزده كسب معيشت ايدن سز وعتاج اولديكز واستديكز شيلرك كليسى سز
وبردي اكر سز الله تعالىنك ويرديكي نعمتلرني صايدلم دير سكر انى تعداد قدرتكز اولماز تحقيق انسان نفسنه ظم

ايتدى شدينا لكفر اندر (واذ قال ابراهيم رب اجعل هذا البلد آمنا واجنبني وجميع عبادي عبادة الاصلنام) واولوقى ياد ايله كه ابراهيم
عليه السلام مناجاتده يارب شومكه شهرينى مخاوف و مكاره دن امين قيل ونبي واولاد لر عبي اسنامه عبادت ايتمكن بعيد ايله ديدى
(رب انهن اضللن كثيرا من الناس ۳۰۳ فن تبني قانه منى ومن عصاني فانك غفور رحيم) يارب اول اصنام

سز طور ابد طور انعام ايتديكي اشياي ييلوب اكاشكر ايدن سز (ألم روا الى الطير مستخرات
في جوا السماء) نظرا تجزلى شول قوشلره كيم ارضدن متباعد هواه طيران ايجون مستخرلر در
اجنحه وسائر اسبابدن خلق اولنان شيله (ما يمكن الا الله) اول قوشلرى هواه امساك
ايدن دكل الا الله تعالىدر زير اجسدك ثقلى سقوطنى اقتضايدير فوقنده علاقه وتحتنده دعاه
يوقدر كه انى امساك ايدن (ان في ذلك لآيات لقوم يؤمنون) قوشلرك جوسامده طيران ايجون
تسخيرنده قوم مؤمنين ايجون آيتلر وارد كه اول انى برخلقده خلق ايتميدركه انكله كاطيران
مكن اولور و هوأى خلق ايتديكه انده طيران مكن اولور وهواه انى خلاف طبيعى
اوزره دوشرمز طور غورر دينديكه طيره هواه اون ايكي ميله دكين مرتفع اولوران دن فوقه
ارتفاعه امكانى اولمز (والله جعل لكم من بيوتكم مكنا) الله تعالى سز بيوتكزدن مسكن قيلدى
يعنى بيوت بناسنى سز توفيق ايتديكه وقت اقامتكزده انده قرار ايدن سز (وجعل لكم من
جلود الانعام بيوتا) وسز كچون جلود انعامك شعر وصوف ووبرندن بيوت قيلدى اول
كرك خيام وياقبا ويا انطا عدر (تسخفونها يوم ظننكم ويوم اقامتكم) سز اول بيوت خفيف
بولور سز تر حال كز وقتنده حل ونقلى و اقامتكز وقتنده وضع وضربى (ومن اصوافها
واوبارها واشعارها انا و متاعا الى حين) وسز كچون انعامدن غمك صوفندن وابلك وبرندن
ومعزك شعرندن لبس وفرش اولنور وسائر اشيا كه انكله انتفاع اولنور شى قيلدى زماندن
برمدنه دكين ويا موتكزه دكين ويا ابدن اوطار كز قضاسنه دكين (والله جعل لكم مما خلق
ظلالا) والله تعالى خلق ايتديكي اشجار وحيال وابنيه وغيرندن سز كچون ظلال قيلديكه
انكله شمسك حرندن قورينور سز (وجعل لكم من الجبال اكثانا) ودخى جبالدن سز كچون
كهوف وبيوت مخوفه دن مواضع قيلديكه انده ساكن اولور سز (وجعل لكم سراويل تقيكم
الحرا) ودخى سز كچون صوف وكتان وقطن وغيرندن ثياب قيلديكه انكله حر وبرد دن
قورينور سز (وسراويل تقيكم بأسمك) ودخى سز كچون حديد دن درع وجوشن قيلديكه
انى لبسه سلاح اذاسندن وياعدو محاربندن قورينور سز (كذلك يتم نعمته عليكم لعلكم تسلمون)
اشبو ذكر اولنان نعم مقدمه نك اتامى كيم سز نعمتن اتمام ايدن كه انك نعمتلرنيته نظرايدوب
وحدانيتنه ايمان وحكمته اتقياد وياقان تحصيل ايدن سز (فان تولوا فاعلم انك الباغ المبين)
اكر انلر اسلامدن اعراض ايدوب حق قبول ايتمزله سكا ضرر ويرمز سكا واجب اولان
بلاغدر سن ايسه تبليغ ايتدك (يعرفون نعمه الله ثم ينكرونها واكثرهم الكافرون) مشركون
الله تعالىنك اشبو عدايتديكي نعمتلرى وغيري بلد كلرنديكزه انكار ايدنلر يعنى اشبو انتملك
الله تعالىنك ايدوكى اعترافلرنديكزه انك غيريه عبادته انى انكار ايدنلر ويا خود اول نعمتلر
بزه آله من شفاعتيله در ويا شونك كيم سبيله در ديك ايله انكار ايدنلر ويا خود اول نعمتلر

عله كوتربراق ديدى ابراهيم عليه السلام بو خصوصه تفكر اوزره ايكن جبريل عليه السلام وحيه كلوب ساره نك كلاميله
حركت ايله ديدى بناء عليه ابراهيم عليه السلام هاجر واسمعى آوب حرم شريف طرفنه كيدوب انلر وادى مكه ده بي
ايس ورفيق براغوب بو مناجاته عودت ايلدى بعده مدت قيله ده دماي خليل قبوليله جبريل عليه السلام قناده يله يا خود اسمعىل

عليه السلام قدیمی ابریه زمزم ظهور ایدوب قبیله جرم اندام قامت و کون بکون ناسک شوقی زیاده اولدی و مکمل مکرمه ده
انواع فوا که پیدا اولدی (ربنا انک تعلم ما نخفی وما نعلن و ما نخفی علی الله من شیء فی الارض و لا فی السماء) الحمد لله الذی وهب لی
علی الکبر اسمعیل و اسحق ان ربی لسمیع الدعاء) یاربنا سن ۳۰۴ بزم کزلو و اشکاره ایتدکز شیء بیلور سن الله

حقوقی اداسندن امر اضله انکار ایدر لر دینلیدیکه نعمه الله ایلده مراد محمد صلی الله تعالی علیه
وسلمک نبوتیدر که انی معجزاته بلد کزندن صکره عنادا انکار ایتدیلر و انلر کثری عنادا
نعمتی جاحد لر در زیر انلرک بعضی نقصان عقلیچون و یا نظردر تفریطیچون حق بیلوبدر
و یا خود حد تکلیف ایرشمدیکندن اوزرینه حجت قائم اولوبدر (و یوم نبث من کل
امة شهیدا) ذکر ایت شول کونیکه انده بزه رامتدن رسولنی شاهد بعث ایدر که
مؤمنلرک ایمانده و کافرلرک کفرنه شهادت ایدر (ثم لایؤذن للذین کفروا) بعده کافرلر
اذن و یرلر که اعتذار ایدر لر زیر که عذرلری یوقدر (ولاهم يستعینون) و رب تعالی بی رضایه
دخی تکلیف اولمز لر زیر که آخرت دار تکلیف دکدر و یا دنیایه رد اولمز لر که توبه ایدر لر
ایندی استعابده حقیقت معنی رضا طلبنه تعرضدر اول باب ایسه آخرتده کفار اوزره منسدر
(واذا رأى الذین ظلموا العذاب فلا یخفف عنهم ولا هم یظفرون) فچانکه کافرلر جهنم عذاب
کورلر انلردن عذاب تخفیف اولمز و مهلت دخی و یرلر لر (واذا رأى الذین اشرکوا شرکاهم)
فچان مشرک لر یوم قیامتده الله تعالی به شرکاء ادعا ایتدکلری او تانلرینی و یا انلری کفره جلله
کفرده شرکالری اولان شیطانی کورلر (قالوا ربنا هؤلاء شرکائنا الذین کننا ندعوا من
دونک) دیلر که یاربنا اشوبلر بزم شرکامز در که سندن غیری انلری ارباب اتخاذ ایدوب انلر
عبادت ایدر دک و یا بزنی کفره تحمیل ایدن شیطاندن شرکامز در که انلر اطاعت ایدر دک اشوب
کلام انلردن غلطین ایدکلرینه اعترافدر و یا خود عذابلرینک بعضی انلر اوزره تحمیل
اولمسی القاسدر (فألقوا الیهم القول انکم لکاذبون) او تان انلر دیلر که سز بی آلهد
تحمیه کزده کاذبلر سز سز بی دعوت ایتدک که بزه عبادت ایدر سز (والقوا الی الله یومئذ السلم)
و اول کونده مشرک لر الله تعالی به استسلام و حکمنه انقیاد ایدر لر ۳۰۵ حالو که دنیاده اندن
استکبار ایدر لر دی (وصل عنهم ما کانوا یفترون) و انلردن زائل و باطل اوله اولکه آلهلری
انلر نصرت و شفاعت ایدر دیو افترا ایدر لر دی شول وقتن که آلهلری انلردن تبری ایدوب
انلری تکذیب ایدر لر (الذین کفروا و صدوا عن سبیل الله زناهم عذابا قویا العذاب بما کانوا
یفسدون) شولر که کندیلر کافر اولوب ناسی اسلامدن منع و کفره جلله سبیل اللهدن صد
ایتدیلر بزانلر شول کفرله مستحق اولدکلری عذابک فوقنده صدر لیچون عذاب زیاده ایدر لر
شول سبیله کیم دنیاده کندولری کفرله و ناسی ایماندن صده فساد ایدر لر دی (و یوم نبث فی کل
امة شهیدا علیهم من انفسهم) یوم قیامتده هرامته کندیلر دن رسوللرینی شاهد بعث ایدر لر زیر
هرامتک رسولی کندیلر دن ایدی (وجتائبک شهیدا علی هؤلاء) و سنی یا محمد امتک اوزره
شاهد کتورر ز (ونزلنا علیک الکتاب تبیانا لکل شیء و هدی و رحمة و بشری للمسلمین) و بز
سکاقر آتی تنزیل ایتدک امور دینیهدن هر شیء تفصیل اوزره و یا اجمال اوزره اولوب سننه

تعالی یدر ده و کونکده اولندن
برشی غنی اولمز حد اول الله
تعالی یدر که اختیار نعمده بکا
اسمعیل و اسحاقی هبه ایتدی
تحقیق ربهم جل شانده تعالی
قبول ایدر یحیدر دینلیدیکه
ابراهیم علیه السلام اسمعیل
علیه السلامک ولادتده
طهسان طقوز و اسحق علیه
السلامک ولادتده یوز
اون ایکی یاشنده ایدی (رب
اجعلنی مقیم الصلوة و من
ذریعتی ربنا و انقبل دعا ربنا
اغفر لی و لوالدی و للمؤمنین
یوم یقوم الحساب) یارب
بنی و ذریعتدن بعضی نمازه
قائم اوللردن قیل یاربنا
دعا و عبادتعی قبول ایلر
یاربنا بنی و پدر و والده بنی
وجهله مؤمنلری حساب قائم
اولدینی کونده مغفرت ایلر
دینلیدیکه بو والدینه دعای
باباسنک حالی بیان اولوب
نهی اولمز دن مقدم ایدی
علی قول آدم و حوا علیه
السلامه ایدی (ولا تحسبن
الله قافلا عما یعمل الظالمون
انما یؤخرهم لیوم یتشخص
فیه الابصار) الله تعالی

ایته انلرک عذابنی انحق خوف و حیرتدن کوزلرک خیره لیدیکی کونه تأخیر ایدر (احاله)
(مهملمین مقنی رؤسهم لا یرتد الیهیم طرفهم و افندتهم هوا) و خیره نمش کوزلرینی محشره دیکوب اسرافیل علیه السلام طرفه
سکر دیچی و یا شلرینی یوقارو قالدیر یچی اولدکلری حالده کندولرینه نظر ایتدک کوزلری دویمیه و غلبه دهشتدن قلبلری

فهمدن خالی اوله (وانذر الناس یوم یأتیهم العذاب فیقول الذین ظلموا ربنا اخرنا الی اجل قریب فحجب دعوتک و تبع الرسل
اولم تکنوا اقسمتم من قبل مالکم من زوال) یا محمد ناسی قیامتیا موتا که جک عذابله قور قوت اولکونده دنیاده شرک و تکذیبیه
نفسلرینه ظلم ایدنلر دیلر که یاربنا ۳۰۵ بزم عذابمزی تأخیر ایلر و بزنی دنیایه کوندر و ب آرز وقت

احاله ایلر بیان بلیغ و جمیع ناسه هدی و رحمت و خاصه مسلمینه بشری اولدینی حالده ۳۰۶ اول
هدی و رجندن محرومک حرمانی کندینک نفیریطیلده (ان الله یأمر بالعدل) الله تعالی اموره
عدله امر ایدر اما اعتقادده عدل توحیدکی که تعطیل و تشریک پیننده متوسط اوله کسب متوسط
کبی که جبر عضله قدر پیننده متوسط اوله ۳۰۷ اما عملده عدل اداء و اجابته تبدکی که بطالت
و ترهیب پیننده متوسط اوله ۳۰۸ اما خلقده عدل جودکی که بخل و تبذیر پیننده متوسط اوله
(والاحسان) و احسان ایلده امر ایدر که اول پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمک قول
شریفی موجب الله تعالی به عبادتدرا که انی کور رسنا کر سک انی کور منسک اول سنی کورر
(و ابناء ذی القربا) و اقاربیه محتاج اولدکلرینی و یرمکلده امر ایدر (و ینهی عن الفحشاء) و قوه
شهوتده متابعتده افراطدن نهی ایدر زنا کی که اول احوال انسانک اقبح و اشنعیدر (و المنکر)
و دخی منکره من نهی ایدر که اول هر شیندر که قوه غضبیه آثاره سنده انی قاطبی ایدن اوزره انکار
اوله (والبنی) و دخی بنیدن نهی ایدر که اول ناس اوزره استیلا و تجبرله استعلا در قوه
و همیهدن ناشی شیطتدر ۳۰۹ انساندن بر شرکه وجوده کلور الاول اشبواج قوادن برینک
توسطیله صدور ایدر اول اجلدن ابن مسعود رضی الله تعالی عنه دیدیکه اشبواج کیم قرآنده
خیر و شری جامع بر آیدر عثمان بن مظعون رضی الله تعالی عنهک اسلامنه سبب اولوبدر اگر
قرآنده بوندن غیری آیت اولمسی یندا کصادق اولور دیکه هر شینه تبیان اولوب غلبینه هدی
و رجندر دینله (یعظمکم لعلکم تذکرون) الله تعالی سز امر و نهیله و خبر و شر پیننی تمیزله
و عطا ایدر تا که انکله معظ اولمسی (واوفو بعهده الله اذا عاهدتم) الله تعالی عهده وفا
ایدک فچانکه عهد ایدر سز دینلیدیکه انکله مراد ندردر و یا امان بالهدر (ولا تنقضوا الایمان
بعد توکیدها) ایمانکزی ذکر الله ایلر توشیقند نصکره نقض ایتدک (وقد جعلتم الله علیکم کفیلا)
حالبو که الله تعالی بی ایمانکز اوزره شاهد قیلدیکر که اکافا ایدر سز (ان الله یعلم ما تفعلون)
الله تعالی سزک ایمان و عهدکز نقضنده افعالکزی بیلور (ولا تکنوا کالذین نقضت غزلها من
بعد قوه انکاثا) و شول مرأه کی اولمکز که غزلنی ابرام و احکامدن نصکره نقض ایدوب انی
انقضاض قیلور ۳۱۰ کلبی ایدر اول قربشدن بر مرأه خرقاء حقاء ایدی کاریطله بنت عمرو دینوردی
و سوسه لو ایدی ذراع دکومغزلی و اصبع کی صناره سی و فلفکه عظیمه سی و ار ایدی صوف
و شعر و وردن غزل اکبردر دی و جوارینه غداندن نصف نهاره دک اکبردر دی و انی نصف
نهار اولیحق اول اکبردر کلرینی بوزدر در دی ۳۱۱ اشبوفعل انک داغادابی ایدی یعنی اول مرأه
نه عملدن کف ایدر و نه عمل ایتدیکنده نقضدن کف ایدر سز دخی انجلین عهدیکزی نقض
ایدر سز بعده عهددن کف انجمر سز و نه عهد ایتدیکزده کا و فال ایدر سز (تفخذون ایمانکم دخلا
بینکم) ایمانکزی آرا کزده دخل و خیانت و خدیعه اتخاذ ایدر سز دینلیدیکه دخل اولدر که

بناسنی امر ایلدی اوج سنده تکمیل (تبیان) (ثانی) (۳۹) اولوب غایت مرتفع اولدی امتک اوزرینه چیدقده
اسمانی کالاول یردن کوردیکی کی کوردی فرداسی اول کوشک ییقلوب جوق آدم تلف اولدی نمرود غضبه کلوب ابراهیمک
تکریسی بن کوشکی ییقدی بن انکله جک ایدر دم دیو درت کرکی بیلوب و درت کوشه بر صندوق یا دروب

دربت گوشه سینه یوقارو واشاغی دوزر برر مزارق وضع و او جلیه سلم بندایتیلر و اول مزارقاری یوقارو قالدیروب
کرکسلی آجقیدروب سندوغک آشاغی گوشه سینه باغلتدی و برکشله کندو سندوغه بندی اول آج کرکسلی
یوقاروده کی طمه میل ایندیکه سندوق برهوا اولدی برکون برکیجه ۳۰۶ کتدکد نصکره سندوغک یوقارو بخیره سنی

آجوب باقدیکه سینه سمانک
بندی اولکی حال اوزره
اشاغی بخیره دن نظره زمین
صو کبی کورندی برکون
برکیجه دخی کیدوب
نظرنده کولک سینه هیئی
اوزره کورینوب زمین
سودا مظم اولمش و کرکسلی
دخی قدرتسز اولمشایدی
نمروود خوفه تابع اولوب
یانرنده اوق و بای اولمغه
یوقارو بر اوق آتدقه
هواده کی بگردن بر بالی
کندوبی فدا ایدوب اول
تیره قارشو کلکله اوق قانله
کلدکده اله سمانک اینی
بتوردم دیو مزارقاری
لماریله اشاغی چویروب
کرکسلی دخی طمه میل و سند
قله طرف زمینه دوندیلر
طاغیلر کرکسلی قادی
و سندوغک شدتله هبوطی
صداسنی اینشدکده قیامت
قوبدی ظنیه مکانلرندن
زائل اولمغه قریب اولدیلر
(فلا تحسبن الله مخلف وعده
رسله ان الله عز و ذو انتقام)
ظن اینه که الله تعالی پیغمبر لیت
وعد ایندیکی نصرت مخلف

ایده تحقیق الله تعالی جمله غالب درواعدادن اولیا سیچون انتقام صاحب در (بوم تبدل الارض غیر الارض و السموات) (ونجین)
و برزوا لله الواحد القهار) بو ارض غیر ارضه و بو سموات غیر سمواته تبدیل اولدینی کونده ناس وحدانیت
و قهاریتله متصف الله تعالی بحسابه و مجازات ایچون قبرلرندن ظاهر اوله لر دینلیدیکه ارضک تبدیل طاغیر و وادیلر

دوزنوب اشجار و بنادن خالی اولمسیدر و کولک تبدیل شمس و قرد و یلوب نجومک طاغلمسی و کولک اریغش یاغ و معادن کبی
اولمسیدر (وتری الجرمین بومئذ مقرنین فی الاصفا) و اولکونده مشرکری کورسکه عقاید و اعمالده مشرکریله بر برینه باغلتمش
یاخود هرکافر بر شیطانله زنجیره ۳۰۷ اراش اوله (و سربایله من قطران و تفتشی و جوههم النار)

(ونجینهم اجرهم باحسن ما كانوا يعملون) و ایندیکی اعمال صالحه نیک اجرنی اندن
احسنله جزا لندررز (فاذا قرأت القرآن فاستعذ بالله من الشیطان الرجیم) چنانکه قرآن قرائتن
مراد ایدرسک الله تعالی دن سوال ایتکه سنی شیطان رجیمک و ساوسندن اعاده ایده تا که قرائتک
حالنده اول سکاسوسه ایتیمه ۳۰۸ جهور عنندن اول استعجاب ایچون دندراشوبنده دلالت وارده که بر
مصلی یدنا زک هر رکعتده استعاذه لازم اوله ۳۰۹ ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز
صلی الله تعالی علیه وسلم قنده قرآن او قور اولدیمده اعوذ بالله السميع العليم من الشیطان الرجیم
دیدم پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه ۳۱۰ اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ۳۱۱ دیکل جبریل
علیه السلام بکافی قلدن و اول لوح محفوظدن اولیجه اقراء ایتدی (انه لیس له سلطان علی الذین
آمنوا و علی ربهم یتوکلون) اول شیطانک تسلط و ولایتی یوقدر شونر اوزره کیم مؤمن
اولوب رببری جل شانده توکل ایدر لر ۳۱۲ زیرا انرا انک او امرینه اطاعت و ساوسند اقبال
ایتمز لمکر اول شینده که احتقار اولنور و ندور و غفلت اوزره ایشلنور اول اجلدن اندن
استعاذه ایله امر اولندیلر (انما سلطانه علی الذین یتولونه) بلکه انک تسلطی شول قوم اوزره
درکه اکامجت و اطاعت ایدر لر (والذین هم به مشرکون) و انک سبیلله الله تعالی به اشراک
ایدر لر (واذابلنا آیه مکان آیه) چنان بر آیتک حکمنی نسخ ایدوب برینه حکم آخر کتوره
وز (والله اعلم بما یزلی) الله تعالی احکامندن تبدیل و تفسیرنده خلقنده اصلح اولانه اعلدر ۳۱۳
زیرا بروقنده مصلحت اولان ممکندرکه وقت آخرده مفسده اوله (قالوا انما انت مفترو)
کافر لر دیر لر که یا محمد سن الله تعالی به افترا ایدرسن ۳۱۴ برشی امر ایندیکی نصکره امر آخر حسن
کوریلوب اولکی امرندن نهی ایدرسن (بلا کثرهم لایعلمون) بلکه انرا اکثر احکامک
حکمتن ییلر لر و خطای صوابدن تمیز ایتمز لر (قل نزله روح القدس من ربک بالحق) دیکل که
انی جبریل علیه السلام ربک جل شانده دن صدقله تنزیل ایدوبدر (لیثبت الذین آمنوا) تا که
مؤمنلر اول انک کلامی ایدوکنه ایمان اوزره ثابت اوله لر و ناسخی اینشدکلرنده انده کی رعایت
صلاحی تدبیر ایدوب عقیده لرنده رسوخ و قلبلرنده اطمینان بوله لر (وهدی و بشری للمسلمین)
و مسلمینه هدایت و بشارت اوله (ولقد نعلم انهم یقولون انما یعلم بشر) بزبیلور زکه کفار
مکه دیر لر که محمد قرآنی بر آدمی تعلیم ایدر ۳۱۵ دینلیدیکه انکله مراد عامرین الحضرمینک غلامی
جبریل روی ایدی ۳۱۶ و یاخود جبریل و یسار نام ایکی غلام نصرانی ایدیکه عن اهلندن اولوب
مکه ده سیوف دوزر لر دی تورات و انجیل او قور لر دی ۳۱۷ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه
وسلم ایسه انلره اوغرا دیننده اوقو دقلربنی دکلر دی ۳۱۸ ضحاک ایدر کفارا کایندا ایندکلرنده
انراک قنده واروب اوتورر و کلاملریله استراحت قیلر دی مشرکون ایسه محمد اول ایکسندن
او کورنور دیر لر دی الله تعالی انلری تکذیب ایدوب دیدیکه (لسان الذی یلحدون الیه اعجمی)

مینک آیتلر دیر ۳۱۹ دینلیدیکه کتابله مراد یازلشی و قرآنله مراد جمع اولمش اوله یاخود کتابله مراد توری و انجیل و قرآنله مراد
بو قرآن کریم اوله (ربما یود الذین کفروا لو کانوا مسلمین) چوق کافر لر دیناده هزیمت یاخود موت یا عذاب قیامت وقوعنده
مسلمان اولمقنی تمی ایدر لر ۳۲۰ دینلیدیکه کافر لر جهنمده مؤمنلر کنه کارلرنی کوروب سز مسلمانلر ایکن بزمله

جهنمه سکن اسلامکرسزه نه فائده ایتدی دیله بعد زمان الله تعالینک فضل و رحمتیه اول مسلمانلر ناردن چیقوب جنة کتدکرنده کافرلر اولوقت نولیدی بزده اهل اسلامدن اولیدق دیلر (ذرهم یا کلاوا و یتمتوا و یلهم الامل فسوف یعلمون) انلری ترک ایله که دنیا ده یسونلر و لذات و شهواته ۳۰۸ تجوسونلر وامللری انلری ایمان

شول رجلاک لسانیکه اکا اشارت و اماله ایدر لر اعجیدر (وهذا لسان عربی مبین) بوقرآن ایسه عربی لسان اوزره فصیح و میندر ۳۰۹ تقریری ایکی وجهی مختل اولور بری بودر که محمد صلی الله تعالی علیه وسلم اول رجلدن ایشدیک کلام اعجیدر که انی نه اولونده سرفهم ایدرسز قرآن ایسه عربی درادی تأمل ایله فهم ایدرسز اوله اولسد انک تلقی الله تعالیدن اولور و بری دخی بودر که طوالمکه محمد صلی الله تعالی علیه وسلم اول رجلاک کلامن استماع ایله معنای اندن تعلم ایتدی لکن لفظی اندن تلقف ایتیمیدر ۳۱۰ زیرا اول عجمی و قرآن ایسه عربی در ۳۱۱ و قرآن معنی اعتباریه معجز اولدینی کبی لفظ حیثیتدن دخی معجزدر و مع ذلك قرآن ده علوم کثیره واردر که انی تعلم ممکن اولمز الامدت متطاووله اول علومده فائق معلم ملازمته اولور ایددی انک جیبی نیجه تعلم اولنور بر غلام سوقیدنکه بعض اوقاتده اکا اوغرایوب اندن کلمات اعجید ایشیدیلکه ۳۱۲ اوله اولسد مشرکینک بونک امثال کلمات ریک ایله قرآن ده طعن و اعتراضلری غایت عجز لریندلیل واضحدر (ان الذین لا یؤمنون بآیات الله) شونلر که آیات قرآیندک من عند الله ایدوکنی تصدیق ایتزلر (لایهدیهم الله) الله تعالی انلری حقه و یا سبیل نجاته و یا جته هدایت ایتمز (ولهم عذاب الیم) و آخرتده انلره عذاب و جع واردر (انما یفتری الکذب الذین لا یؤمنون بآیات الله) کذبی اختلاق ایتزلر الا انلر که الله تعالینک آیتلرینه ایمان کتورمیدلر ۳۱۳ زیرا عقاب خوفن ایتزلر که انلری اندن ارتداع ایده (واولک هم الکاذبون) و انلر حقیقتده کاذبلر و کذبده کاملردر و یا کذب عادتلریدر که انلری اندن دین و مروت صرف ایتمز ۳۱۴ و یا خود سکامقترسن دیدکرند کاذبلردر (من کفر بالله من بعد ایمانه) برکسه که الله تعالی به مؤمن اولدیندنصکره کافر اوله الله تعالیدن غضب و عقابه مستحق اولور (الامن اکره و قلبه مطمئن بالايمان) الاشول کسنه عذاب و عقابه مستحق اولمز که کفره اکراه اولند حالبوکه قلبی ایمان اوزره ثابتدر ۳۱۵ اشودلیلدر که ایمان قلبیه تصدیق اوله (ولکن من شرح بالكفر صدرا) لکن اول کسه که صدری کفرله متفق اولوب انی اختیار ایده (فعلیهم غضب من الله) ایددی اولک حالو کسنلر اوزره الله تعالیدن غضب واردر (ولهم عذاب عظیم) و آخرتده انلر ایچون عذاب عظیم واردر زیرا که کفردن عظیم جرم یوقدر ۳۱۶ اشودلیلدر که مکلف اولیه و اکراه کله کفر تلفظی میچ اوله لکن قلبک ایمان اوزره طمأنینتی شرطیه و اکثر علماء اشوآیتله استدلال ایتدیلر که مکرهک طلاق و عتاق و هر قولی و فعلیکه اندن صدور ایدر صحیح اولیه ۳۱۷ روایت اولندیکه قریش عمارله ابوبنی و یاسر و سمیه به ارتداد اوزره اکراه ایتدیلر اوله اولسد سمیه بی ایکی دوه وراسته باغلیوب سن رجال ایچون اسلامه کلدک دیواو کندن حربیه ایله اورمقله اولدر دیلر و یاسری دخی اولدر دیلر اسلامده اول قتل اول ایکی اولدیلر و عماره ایسه اکراه ایدوب کله کفردن دیلدر کترین

تزلزال الذکروا ناله لفاظنون) بز قرآن ایزال ایتدک آتی تبدیل و تحریفدن حفظ ایدیلر دتزل (زیرا کتب (سو) مقدمه نک حفظی اجبار و ربانیون التزام ایتکله تحریف واقع اولشیدی (ولقد ارسلنا من قبلك فی شیع الاولین) یاحمد سندن مقدم کین طافه یه کندیلردن رسوللر کوندردک (و یا ایها الذین آمنوا) یسره زون) مریدیه که

وطاعتدن کرو براقسون یقینه جزالری کوروب عمل قیصلری بیلورلر (وما اهلکنا من قرية الا ولها کتاب معلوم) بز بر قریه اهلانی هلاک ایتدک الا زمانی تقدیر و لوح محفوظده تحریر اولمشیدی (ماتسبق من امة اجلها وما یستأخرون) هیچ بر امتدن اجل موعودی و یا عذابی تقدیم و تأخیر ایتمز (وقالوا یا ایها الذی نزل علیه الذکر انک لجنون) مکه مشرکری پیغمبر علیه السلامه استهزا طریقیه ای قرآن نازل اولمش کسه سن مجنونسن دیدیلر (لوما تأتینا بالمشکة ان کنت من الصادقین) اگر سن صادقلردن اولیدک بزه رسالتکه شهادت ایدر ملکرله کلوردک (ما نزل الملائکة الا بالحق و ما کانوا اذا منظرین) بز کفاره ملائکبی انجیق عذابله ایندیررز حال بوکه انلره ملائکه ایندیردک عذابلرنده امهال ایتزدک (انانحن

انلره کله انلر آتی استهزا ایدرلردی (بومعاندلرک سکا ایشدکری کبی) (کذلک نسلک فی قلوب المجرمین) انلرک پیغمبرلرینه ایشدکری کبی سنک زمانک کافرلرینک قلبلرینه دخی آتی کتسوررز (لایؤمنون به و قد خلت سنة الاولین) بونلر قرآنه ایمان ۳۰۹ ایتزلر که اولیکلرک حقنده اولان سنت هلاک کچدی (ولو فجعنا علیهم

سولتدیلر ۳۱۰ پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیلر که یارسول الله عمار کافر اولدی پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه عمار کافر اولور دکلدربلکه عمار فرقتدن قدمده دکن ایمانه طولور ایمان انک لح و دمنه خلط اولوبدر ۳۱۱ بعده عمار آغیلدق پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم قتله کلدی ۳۱۲ پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم انک کوزلری یاشن سیلوب دیدیکه اوشمکل اکربنه سکا اکراه ایدرلر سه ظاهر لسان ایله انلره موافقت ایلکل اشبو دلیلدر که اکراه عندنده کله کفری تکلم جائز اوله اگرچه افضل اولان دینی اعزاز ایچون اندن اجتنابدر یاسره سمیه ایتدیک کبی ۳۱۳ روایت اولندیکه مسیله الکذاب میلیدن ایکی کسده ای اخذ ایدوب برینه محمد حقنده نه دیرسن دیدی اول دیدیکه رسول اللهدر یابنم حقه نه دیرسن دیدی ایتدیکه سندخی انجلین سن مسیله انی صالیریدی بعده اول برینه محمد حقنده نه دیرسن دیدی دیدیکه رسول اللهدر بعده بنم حقه نه دیرسن دیدی اول دیدیکه بن احسم اوچ کره سؤالی اعاده ایدوب اول ایسه یند او لکی جوابی ویدی حتی که اول سیدین مسیله انی قتل ایتدی چون اول ماجرا پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ذکر اولندی دیدیکه اما اولکیسی رخصه اللهله عمل ایتدی ۳۱۴ و ایکنجیسی عزیمتله عمل ایتمش دیوب جتله تهنید ایتدی (ذلک بانهم استحبوا الحیاة الدنیا علی الآخرة) اشبو وعید مذکور شول سیدندر که انلر حیاة دنیایی آخرت اوزره ایشار ایتدیلر (وان الله لایهدی القوم الکافرین) الله تعالی علم ازلیسنده کافر اولنلری ثبات ایمانی ایجاب ایدر شیعه هدایت ایتمز وزیندن دخی عصمت ایتمز (اولک الذین طبع الله علی قلوبهم و سمعهم و ابصارهم) ایددی انلر بر قومدر که الله تعالی انلرک قلوب و سمع و ابصار اوزره ختم ایدوب حتی تأمل و ادرا کدن ایا ایتدیلر (واولک هم الغافلون) و انلر غفلتده کاملردر ۳۱۵ زیرا انلری حالت راهنلری عواقب تدبرندن اغفال ایتشد (لاجرم انهم فی الآخرة هم الخاسرون) حقا که انلر آخرتده مقبولردر زیرا که عمرلرین شول عذاب مخلده مفضی اولور شیعه صرف ایتدیلر (ثم ان ربک للذین هاجروا من بعد ما قتلوا) بوندنصکره ربک جل شانہ شونلر ایچونکه عذاب و اسلامدن منع اولندقلرندن صکره هجرت ایتدیلر عمار و اصحابی کبی و یا خود مؤمنلره عذاب ایتدکلرندن صکره هجرت ایتدیلر حضری کبی که مولاسی جیره مرتد اولمشیچون اکراهندن صکره ایکیسیدخی اسلامه کلوب مدینه به هجرت ایتدیلر (ثم جاهدوا و صبروا) بعده پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایله جهاد ایدوب اکا و سائر مصائبه صبر ایتدیلر (ان ربک من بعد ما لفقور رحیم) ایددی ربک جل شانہ هجرت و جهاد و صبر دنصکره اندن اول ایشلدکری اعمال سیه لرینی مفقرت ایدر و من بعد ایشلدکری اعمال حسنلرینه رحمتیه جزا ایدر (یوم تأتي کل نفس نجاتها عن نفسها) ذکر ایت شول کونیکه اول یوم قیامتدر هر انسان

احراق ایدر ۳۱۶ دینلرکه زمان اولده شیطاین کوکه کیدوب خبر سر قیله زمینه کلوب کاهن دوستلرینه حوادث و برلردی عیسی علیه السلامک ولادتنده اوچ قات کوکدن منع اولمشیدی صکره افندمن علیه السلامک ولادتلرنده شهاب ناقبله کلی اسمانه عروجدن منع اولملرله باب کهانت دخی مسدود اولدی (والارض مدناها و القیفا فیها رواسی وابتدا

بابا من السماء فقللوا فیہ یمرجون) لقالوا انما سکرک ابصارنا بل نحن قوم مسحورون) اگر بز کوکدن برقاو آچوب ملکرلر عروج و نزول ایدوب کورسه لر عنادلرندن ناشی کوزلرمن خبره لشمش و باغلمش بلکه محمد بزه سحر ایتمش دیلردی (ولقد جعلنا فی السماء بروجا و زیناتها للناظرین) و بز کوکده هیئت و خواصلری مختلف اون ایکی برج خلق ایتدک وانی شمس و قمر و سائر نجومله ۳۱۷ ترین ایتدک شول کمه لر ایچونکه عین عبرتله نظر ایدوب صانعک قدرت و وحدانیتی اندن استدلال ایده (وحفظناها من کل شیطان رجیم) الامن استرق السمع فاتبه شهاب مین) و اول کوکری زشیطان رجیمدن حفظ ایتدک مکر هر شیطانکه ملکرلردن کلام سرقه ایتکه کیده عقبنجه اکا پارچه آتش یتشوب انی

فيها من كل شيء موزون) ويري صواويره بسط ايدوب قرار ونسبات بولسيجون طاغلر ييدا ايلدك واول يرلر و طاغلرده منافع مخلوقات ايچون مقتضاي مشيت و ميزان حكمت و مقدار قدرته اشيا بتوردك (وجعلنا لكم فيها معاش ومن لستم له برازقين) واول يرده سزه ۳۱۰ طعمام ولباسدن معيشه خلق ايتدك و سزه

و يرديك عيال و عييد و خدمه و دوابك رزقي سز و يرر سز ظن ايتيك جمله نك رازقي بنم (وان من شيء الا عندنا خزائنه و ما ننزله الا بقدر معلوم) جمله نك محتاج اولديني اشيا نك جيبى بزم قدرت و امر بزم خزينه لري عند نده در بزاني انجق مقدار معلوم اوزره ازال ايدرز (وارسلنا الرياح فاقبضنا من السماء ماء فاسقينا كوكه و ما اقم له بحازنين) و روزكار لري بلوطله حامله اوله رق كوندردك كوكدن يغور ازال ايدوب سزي صواري سزاني حفظ و ادخار ايديجي دكلسر بلكه بزم خزينه منده در (واما نحن نحيي و نميت و نحن الوارثون) بز تحقيق حياتي قبول ايدر اجسامي احيا و اني و قتيه اماته ايدرز و اخر جمله فاني اولوب بز باقي بز (ولقد علمنا المستقدمين منكم

ولقد علمنا المتأخرين) آدم عليه السلام نبرو طوغش و اوامش و صكره قيامته قدر طوغه جق و اوله جكلري (وانك) بيلورز و الحاصل على جمله بني محطدر (وان ربك هو يحشرهم انه حكيم عليم) تحقيق سذك ربك جل شانده اولكيلري و صكره اوله جكلري حشر و جمع ايدوب علملرينك جزالري و يرر اول افعالده قادر و حكيم و ظاهر و نهاته

عليهم) (ولقد خلقنا الانسان من صلال من جاء مسنون) بز آدم عليه السلامي چوق سندر كچمش اسكيش سياه اوزلو چاموردن خلق ايتدك (والجان خلقنا من قبل من نار السموم) و آدمدن مقدم پرلرك پدري اولان جاني توتونسز آتشدن خلق ايتدك ۳۱۱ صاعقه اول آتشدن تكون ايتش اول آتشدك

وانك نعمته شكر ايتدك اكر انك وحدانيتته اقرار ايدر و اكا عبادته راخي اولور سكر شول و جمله كيم انك حلال ايتديكني تحليل و حرام ايتديكني تحريم ايد سز ۳۱۲ بعده عرماتي اندن اجتناب ايچون تعريف ايدوب ديديكه (انما حرم عليكم الميتة و الدم و لحم الخنزير و ما اهل لغير الله به) الله تعالى سزه ميتة و دم و لحم خنزيري حرام ايتدي و دخي اول شيئي كد انك ذبحنده الله تعالى دن غير نك اسمي ذكر اولنه (فن اضطر غريباغ و لا ماد فان الله غفور رحيم) بر كسه كه الله تعالى نك اكا حرام ايتديكي اشيا دن بر شيك تناوله مضطر اولوب حد ضرورتني تجاوز ايتز و ياسفر معصيته كتمز اولديني حالده اني تناول ايدنه الله تعالى غفور در انك تناولي اوزره اني مؤاخذه ايتز ۳۱۳ رحيمدر كه اني تناوله اكار خست و يردي (ولا تقواوا لما تصف السنتكم الكذب هذا حلال و هذا حرام لتفتروا على الله الكذب) السنه كز كذبي وصف ايچون بو حلالدر و بو حرامدر ديمكز الله تعالى بزه بونكله امرايلى ديوا كا كذبله افتر ايد سز ۳۱۴ ابن العربي ايدر امام مالك و بر قوم مفتينك مسائل اجتهاد يده ده بو حلالدر و بو حرامدر ديواجابني كويه كورد يدر بلكه اول جواب قرآن و يا حديثه منصوصه مسائله اولور بو خسه اجتهاد يده ده دكل (ان الذين يفترون على الله الكذب لا يفلحون) شونلر كه الله تعالى به كذبله افتر ايدلر آنلر آخرت عذابندن نجات بولزلر (متاع قليل) دنيا ده انلر ك بقاء و عيشي تمتع قليلدر (ولهم عذاب اليم) و آخرته انلر عذاب و جيع واردر (وعلى الذين هادوا حرمنا ما قصصنا عليك من قبل) يهود اوزره بز حرام ايتدك آنيكه سورة انعامده سكا ذكر ايتشدك كه اول ۳۱۵ وعلى الذين هادوا حرمنا ۳۱۶ آيتدر (وما ظلمناهم ولكن كانوا انفسهم يظلمون) بز انلر تحريمه ظلم ايتدك بلكه انلر كند يدر ظلم ايتديلر شول حيثندن كه عقابي موجب شي ايشلديلر (ثم ان ربك للذين علموا السوء بجهالة ثم تابوا من بعد ذلك و اصلحوا ان ربك من بعدها لغفور رحيم) ربك جل شانده شول جهالة عمل سوء ايشلدر كنند نصكره توبه ايدوب عمل صالح ايشلنلر اول سوئي مغفرت ايديجيدر ۳۱۷ و انا بزي اوزره ثواب و ير يجيدر (ان ابراهيم كان امة قانتا لله حنيفا) ابراهيم عليه السلام معلم خير ايديكه بر امته جمع اولان خصال حيده يالكز انده جمع اولمشدي ۳۱۸ ناسك كليسي كفار ايكن اول يالكز مؤمن ايدى هر ملت اهل اني تولى ايدر و اندن راخي اولور ۳۱۹ اول ريش موحدين و قدوة محققيندر كه فرق مشركين ايله جدال ايدوب حجج دامغه ايله مذاهب زائغه لري ابطال ايتشد ۳۲۰ الله تعالى به مطيع و اوامر يده قائم ايدى دين اسلام اوزره مستقيم اولوب اديان باطله دن مائل ايدى (ولم يك من المشركين) مشركردن دكلدي زير اقر يش زعم باطل ايله زعم ايدرلر كه انلر ملت ابراهيم اوزره اوللر (شاكر لانعمه) نعم قليله به شاكر اولديني حالده فكيف كه نعم كثيره به (اجتبا) اني نبوته اختيار ايتدي (وهدها الى صراط مستقيم) و اني دين حقه هدايت ايتديكه اول اسلامدر (و آتينا في الدنيا حسنة) بز اكا دنيا ده حسنه و ير دك كه

مسنون) ابليس بن صلال سماه مسنوندن خلق ايتديكك بشره سجده ايدر اولدم ديدى ۳۲۱ زيرا خاك عناصر جسماني و آتش عناصر روحاني اولوب ابليس آتشدن خلق اولديندن كبر ايدوب كندوي افضل ظن ايتدي ظاهره نظرله باطندن غافل ايدى صورتى و يرانه كوروب خزينه خرابه ده مدفون ايدوكني بيلمدي (قال فاخرج منها

فانك رجيم) الله تعالى ابليس كوكدن ياچتدن وملككدن جبج كه سن خير وكرامتن مطرودسن بيوردي (وان عليك اللعنة الى يوم الدين) روز جزايه دك طردوتبعيد سنك اوزريكه در اول كونده لغت اونيدلوب عذاب اولنور (قال رب فانظرنى الى يوم يعنون) ابليس يارب بكانلك بعث ۳۱۲ اولنلري كونه دك مهلت ويرديدي ابليسك

غرضي بوايديكه بشدن صكره موت اولمديقتي بيوردي هيچ اولمظن ايدردي (قال فانك من المنظرين الى يوم الوقت معلوم) الله تعالى وقت معلوم كونه دك سن مهلت ويرلشردنسن بيوردي دينلديكه اولوقت معلوم فسخه اوليدر اولوقت ابليس موت ايريشوب فسخه ثانيه دك فرق سنه ميت قاله جقدر (قال رب بما اغويتني لازيتن لهم في الارض ولاغوينهم اجمعين) ابليس ديديكه يارب بن رحمتكدن طرد ايتديك حقيچون بن انلره ضروردياني وسكا عصيان ايتكي تزيين وجهينه اغواي يتشديرم (الاعبادك منهم المخلصين) انجق انلردن شرك جلي وخفيدن بك وخالص ايتديك قوللرينه بنم حيله اثر ايتز (قال هذا صراط على مستقيم) الله تعالى بو توحيد و ايمانده اخلاص برحق وطوغري يولدر انك رعائتي بنم

عهده مده در بيوردي (ان عبادي ليس لك عليهم سلطان الا من اتبعك من القاون) بنم خالص قوللريمه سنك (وتلين) تسلط واغوايه قدرتك يوقدر مكر اول كيمسه به كه سنك غوايتكده سكا تابع اولوب بكا عصيان ايد (وان جهنم لموعدهم اجمعين) وتحقق جهنم اول سكا تابع اولنلرك جميعه موعده وقرار كاهدر (لهاسعة ابواب لكل باب منهم جزء مقسوم) اول جهنم

ايچون يدي طبقه واردر شيطانه متابنده مرتبه لري اوزره هر بر طبقه بر جزء تقسيم اولمشدر ۳۱۳ صابيلرايچون بشنچي سقر مجوسيلرايچون الشنچي جحيم مشركلرايچون حمله مودلرايچون دردنجي سمر ۳۱۳

وتلين شعب ايدر (ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين) ربك جل شاناه اعلمدر اكا كه دين حقدن خروج ايدر ۳۱۴ ودخي اكا كه دينده استقامت ايدر سكا واجب اولان ابلاغ و دعوتدر ۳۱۵ يوحسه هدايت وضلاك حصولي الله تعالى لك مشيتنه عاشر ۳۱۶ (وان عاقبتهم فمما قباوا بمثل ما عوقبتم به) اكر سز عقاب ايدر سز عقاب اولنلديكز مثليه عقاب ايدك دينلديكه اشبو آيت شهداء احد حقدن نازل اولوبدر ۳۱۷ وقتا كه مسلون يوم احده قتالريند اولان فعلي كوردلر كه قارنلري دشلمش ومثله سينه ايدلش ۳۱۸ حتى كه قتلاي مسليندن حنظلة بن الراهدن غيري مثله سز كسه قالمش شول سبيد نكه باباسي ابو عامر الراهب ابو فيانله ايدى انك خاطر يچون حنظله بني ترك ايتلردى ۳۱۹ مسلون ديدلر كه اكر الله تعالى بزي مشركين اوزره غالب ايدر سه انلري بر مرتبه مثله ايدلم كه عربدن كسه كسيده اني اتمش اوليه وينمير عر صلي الله تعالى عليه وسلم دخي جزء رضى الله تعالى عنهم ميتسند ايتدكلى مثليه نظر ايتديكه انص واذن ومذاكيرني كمشلردى ديديكه اكر الله تعالى بزي انلر اوزره غالب ايدر سه سچون انلرك يتمشند مثله ايدم ۳۲۰ اوله اولسه الله تعالى بو آيتي انزال ايله بيورديكه يا محمد و يا مؤمنين اكر سز لابد مشركينك موتاسه جزا ايدر اولسكز انلرك سز ايتدكلى جزا انك مثلي ايدك (ولئن صبرتم لهو خيرا لصابرين) واكر صبر ايدوب قصاصي ترك ايدر سكز اول صبر متقيله انتقامدن خير ليدر اوله اولسه پيغمبر عر صلي الله تعالى عليه وسلم كفارت عين ايدوب كسيده مثله ايتدى بلكه صبر ايدر بن ديدى ۳۲۱ كياء ايدر اشبو آيت دليلدر كه قصاصه مائله رعائتي واجب اوله امام نخعي به دينلديكه بر كسك مائله آخر خيانت ايدوب بعده اول مخون عليه خاتك مالنن انك كيرسه خيانت اولنان دكلوسن آيتقويوب باقسن رد ايتسه جائز اولورمى ديديكه نم و بو آيتله استدلال ايتدى (واصبر وما صبرك الا بالله) يا محمد صبر اوزره دائم اولفل والحال سنك صبرك اول الله تعالى لك معونيله وتوفيقيله در (ولا تحزن عليهم) انلرك سندن اعراضند عزون اولفل (ولا تات في ضيق مما عاكرون) وانلرك مكرندن ضيق صدرده اولفل (ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون) الله تعالى لك نصرني مناهيدن اتقايدنلرايچوندر ودخي اعماللردن ولايت وفضله احسان ايدنلرايچوندر ۳۲۲ وياخود الله تعالى لك امرني تعظيده اتقا وخلقته شفقته احسان ايدنلرايچوندر

سورة الاسراء مكية وهي مائة وعشر آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

(سبحان الذي اسرى عبده ليلا من المسجد الحرام الى المسجد الأقصى) اول الله تعالى بن تزيه ايدك هر عيدينكه اعداء اني اكاضاف قيلور ويا انك امرندن تعجبه كلوركه اول عبدى محمد صلي الله تعالى عليه وسلمي كيجدك بعضنده مسجد حرامك كندندن بيت المقدسه تسير ايتدى (الذي

الا ليم) وتوبه واستغفار (ثيان) (ثاني) (٤٠) ايتيلر عذاب الموعذ ايدر (ونبئهم عن ضيف ابراهيم اذ دخلوا عليه فقالوا سلاما قال اننا نمكس وجلون) وقوللريمه ابراهيم عليه السلامك مسافر لري ملكلردن خير ويركه انلر ابراهيم عليه السلامه داخل اولوب سلام ويرديلر رد سلامدن صكره اوكلرينه طعام كتوردي ييدكلردن ابراهيم عليه السلام بزرزدن

يدنجي هاويه درك اسفل اوله رق منافقلايچوندر دينلدى (ان المتقين في جنات وعيون ادخلوها بسلام انين) ابليس تبعيتدن صاقانلر جتلرده وبيكارلرده اولوب ملكلر انلره ديركه بو جتلره موت وخروج وجهله آقلردن امين وسالم اوله رق داخل اولك (وتزعماني صدورهم من غل اخوانا على سرر متقابلين) بز اول اهل جتك صدرلردن حقد وحسد چيقاريرز انلر بر برينه قوداش اوله رق سرر لري اوزره دائما بر برينه مقابلدلر (لايتهم فيها نصب وما هم منها بمخرجين) جتده انلري هيچ رنج ومشتق مس ايتمز وانلره جتدن اخراج هيچ اولمز مخللردر (نبي عبادي انا الغفور الرحيم) ويا محمد قوللر مه خبر ويركه بن مفقرت طلب ايدنى عفو ايدم دم وتوبه ايدم رحمت ايدم (وان عذابي هو العذاب

قیورقارز دیدی (قالوا لا توجل اننا بشرک بلام علم) ملک قورقه بزسا بیودکده علم نبوته واصل اسحق نامده
بر غلامک مژده سنی ویررز دیدیلر (قال ابشر تمونی علی ان منی الکبر فیم تبشرون) ابراهیم علیه السلام بنم بو
اختیارلسم حالده بکا ولدی تبشیر ایدرسز لعجب ۳۱۴ مژده در دیدی (قالوا بشرناک بالحق فلا تکن

من القائلین) ملک بزسا
بارکنا حوله (که انک حولنده کی بلاد واما کنی دین و دنیا برکاتیه تعمیر ایتدک که موسی
علیه السلام نبو اول مهبط وحی و متعبد انیادروانهار واشجارله محفودر (لزیه من آياتنا)
تا که بز محمد صلی الله تعالی علیه وسلم شول و حدانیتزه دلالت ایدر بعض آیاتیزی کو ستره و زکده اول بر
کجه نک بعضنده بر آیلق مسافنی قطع ایتسیدر و بیت المقدسی کور مسیدر و انیاء اکاتمل ایدوب
مقاملرینه واقف اولسیدر (انه هو السميع البصير) الله تعالی محمد علیه السلام اقوالی ایشیدر و افعالی
کور رانک حسبجه انی کرامات و درجات عالییه ایر کورر مقاتل ایدر پیغمبر صلی الله تعالی علیه
وسلم اسراسی هجرتدن بریل اول رجب و یارمضان آینه ایدی روایت اولندیکه
پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بن بیت شریف عندنده هجده نوم و یقظه بیتده ایدم
ویا خود امهانی بیتده ایدم جبریل علیه السلام کلوب صدری شق ایتدی و قلبی چیقاروب ز منم
صویله بودی و ایمان و حکمتله طوی التون لکن کتوردی و اول ایمان و حکمتی صدرمه افراغ
ایتدکند نصره صدری اطباق ایتدی بعد سر جلو و لجاملو بکا بر راق کتورلدیکه اول جاردن
فوق بغلدن دون بردا بیض طویل ایدی حافرنی منتهای طرفی عندنده وضع ایدردی اکا
بنوب جبریل علیه السلام بیت المقدسه ایردم وانی شول حلقه بر بط ایتدکمه انیاء علیهم السلام
دابه لرینی اکاربیط ایدر لریدی بعد مسجد اقصایه کوروب ایکی رکت نماز قیلدم اندن حقیقی بکا بر
اناده خروبر اناده ابن کتوریلوب لبی اختیار ایتدم جبریل علیه السلام بکا یا محمد فطرقی اختیار ایتدک
دیدی اندن کیدوب جبریل علیه السلام سماء دنیایه ایردک جبریل علیه السلام انک قهن
دیلدکده دینلدیکه سن کیسن و یلکجه کیدر دیدیکه بن جبریل یلمجه محمددر دینلدیکه اول
رسالتله مبعوث اولدی دیندیکه نم اندن ترحیب اولوب ایچرو کیدر بکرمزه انه آدم علیه السلامی
کوروب اکا سلام و یردم اول بکارد سلامد نصره ترحیب ایتدی انک صاغنده ایض و وصولده
اسودوار ایدی صاغنه نظرایتد کولر و وصوله نظرایتد اغلر جبریل علیه السلامه سؤال ایتدم
دیدیکه اول انک ذریه سنک نسل نهم سیدر صاغنده کیلر اهل جنت و وصولده کیلر اهل ناردلر
اندن کیدوب ایکنجی سمایه ایردک منوال سابق اوزره سؤال و جوابد نصره انه یحیی و عیسی
کوردم اندن کیدوب اوچنجی سمایه ایردک انه یوسف علیه السلامی کوردم اندن بشنجی
شطری و یرلشدی اندن دردنجی سمایه ایردک انه ادريس علیه السلامی کوردم اندن بشنجی
سمایه ایردک انه هارون علیه السلامی کوردم اندن الثنجی سمایه ایردک انه موسی علیه السلامی
کوردم بنانی تجاوز ایدیچک اغلادی دینلدیکه نیه اغلر سن دیدی اکا که اشوبند نصره
مبعوث ایکن امتدن جنته کیر بنم امتک کیره نندن اکثرا ولور اندن بدنجی سمایه ایردک انه
ابراهیم علیه السلامی کوردم اندن بیت معموره رفع اولندم جبریل علیه السلام دیدیکه اشبو
بیت معموره هر کونده یتش بیک ملک کیر و چیقد قلزنده بردخی اکا عودت ایتزلر اندن سدره

انک اهلانکی دخی فعل اللهه تقدیر ایلدک (فلما جاء ال لوط المرسلون) وقتا که ملک لوطه کلدیله (المنتهایه)
(قال انکم قوم منکرون) لوط علیه السلام ملکله سزبانجی ادملر سز بن سزی طانیدم دیدی (قالوا بل جشاک بما کانوا
فیه یمترون) ملکربلکه بزسا قومکی اهلک ایچون کلدک سن انلره عذابی وعد ایتدکجه انلر شک ایدوب سنی تصدیق

ایتملردی (وایتناک بالحق وانا لصادقون) بز سا حقله عذاب خبرینی کتوردک و بز صادق قلرز (فاسر باهلك بقطع
من الیل و اتبع ادبارهم ولا یلتفت منکم احد و امضوا حیث تؤمرون) کیجه نک اخرنده اهلکله بوشهردن جیق کیت
وسن اهل یتک ارقه سنده انلرک ۳۱۵ کته سنی عجله ایله و سزدن برکیمه ارقه سنی نظر ایتسونکه
اول طاقک کتورلر

المنتهایه ایردمکه انک میوه سی هجرت دستوری کی ایدی پیراغی فیل قولاغی کی ایدی چون
قدره لاهدن ماشاء الله انی غشی ایدیچک متغیر اولدی هج بر مخلوق قادر دکلدر که انک صفتی
وصف ایلده بیلده و اول سدره المنتهایک دیندن درت نهر چیقوب ایکیسی باطندر جنته
کیدر و ایکیسی ظاهر در دنیایه چیقار که اول نیل و فراتدر و اول عجلده بکا هر کونله کیجه ده
الی نماز فرض اولدی موسایه نزول ایدوب انی ذکر ایتدم دیدیکه رب تعالییه
رجوع ایدوب تخفیفن دیکل که امتک اکا طاقک کتوره من بن سندن اول اکامبتلا
اولوب ناسی تجربه ایلده یلشم اولیه اولسه کرار رب تعالییه مراجعت ایدوب اول تخفیف
ایدک حق که بش نمازه ایتدردی ایدی یا محمد هر کونله کیجه ده بش نمازی فرض ایلدکمه
بنانی الی نماز یازارین برکمه که بر حسنیه قصد ایدوب ایشلیه بنانی بر حسنیه یازارین
ایشلرله اون حسنیه یازارین واکر بر سینه یه قصد ایدوب ایشلرله انی برشی یازارین ایشلرله
بر سینه یازارین بعده اندن کیدوب جنته کیردیرلدم و اندن بر مستویه رفع اولندمکه انه
صریر اقلای ایشتم اندن او یانوب کنیدی مسجد حرامده بولدم پس بواجلدن معراج
اسرنده علماء اختلاف ایتدیلر که اول منامده و یا خود یقظه ده میدی و وحیدن اول و یا خود
صکره میدی محققون دیدیلر که اول منامده رؤیاییدی الله تعالی اکائی وحیدن اول کوستر
مشدی نکیم او یانوب کنیدی مسجد حرامده بولدم دیمی اکا دلالت ایدر بعده اول
رؤیای تحقیق ایچون وحیدن نصره هجرتدن بریل اول یقظه ده اکاذکر اولندی اوزره
جسدیه اسراء ایتدردی نکیم هجرتدن الثنجی سنده عام حدیده ده رؤیاده مککی قع
ایتمش کوروب تحقیق اندن ایکی سنه صکره ده ظاهر اولدی و وقتا که پیغمبر صلی الله تعالی
علیه وسلم لیله اسرادن رجوع ایدوب ذوطوی نام مکانه ایردی جبریل علیه السلام دیدیکه
بواسرا اسرنده قوم بنی تصدیق ایتزلردیدیکه ابوبکر رضی الله تعالی عنه تصدیق ایدر اول
صدیقدر چون پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم لیله اسرانک صبا حنده اسراسنی ناسه
خبر و یردی مسلوندن بر طائفه اکا ایشان یوب مرتدا اولدیلر و مشرکیندن بر طائفه ایدو
بکر رضی الله تعالی عنه سکر دشدیلر صاحبک محمد کندیوی بوکیجه ده بیت المقدسه واروب
کلدی زعم ایدر سن نه دیر سن دیدیلر دیدیکه اکرا اول انی دیمش ایدو بن تصدیق ایدر بن زیرا
که اول صادقدر حالبوکه بنانی اندن ابعثی اخبارنده تصدیق ایدرینکه اول غدوده
ویاروحه ده سماء خبرن کتور بن اکاشک و تردا ایتزم ایشانوب تصدیق ایدر بن اول اجلدن
اکا صدیق دیو نسیمه ایتدیلر بعده پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیلر که قادر اولور
میسکه بز مسجد اقصایی وصف ایلده سن نم دیوب اولدی اوزره انی انلره وصف ایدیچک
کوزل بیلدک اصابت ایتدک دیدیلر ایدی غیر من احوالندن دخی خبر و برکه اندن هج

قیزلریچون یا خود قومک قیزلریچون بولر بنم قیزلر مدرالری سزه تزویج ایدیم اگر بنم دیدیکمی ایشلر سکز دیدی (لعمرك
انهم لقی سکرتهم یعمهون) یا محمد سنک حیاتک حقیچون قوم لوط کندی ضلالتلر نه مقهور و سرگردان اولمشلردر
(فاخذتهم الصیحه مشرقین) انلری طلوع شمس وقتده جبرائیل علیه السلام صدای هائله سی اخذ ایتدی

(فجعلنا عاليها سافلها وامطرنا عليهم حجارة من سجيل) بز انلك شهرلربك اوستوى الله كتوردك واول قوم اوزرينه وانلردن مكان اخرده بولنلر اوزره چاموردن يابلش طاشي يغمور كي ياغدرق بونك تفصيلي سورة هودده ذكر اولندي (ان في ذلك لايات للمتوسمين) بونلك ٣١٦ هلاكند فراسق اوللره عبرت نشانلري

وارد (وانها بسبيل مقيم
انلك شهرلري بول اوزره
اولفله اننن كچنلر ائارنى
كوررلر (ان في ذلك لاية
للمؤمنين) بو مذ كورلرده
مؤنلر ايجون قدرت ربانيه
نشان وارد (وان كان اصحاب
الاية لظالمين) شعيب عليه
السلامك قوى اولان
اصحاب ايكه نفسلر نه ظلم
ايديجي كافرلردن ايديلر
انلك شهرى صيق اغاجلق
كوهستان اولفله ايكه
تعبير اولنلشدر (فانقمنا منهم
وانها لسامام ميين) بز
انلردن عذابله انتقام ايتدك
وسدوم وايكه اوغراق بولده
اولفله بولجيلر كوررلر
(ولقد كذب اصحاب الحجر
المرسلين) اصحاب حجر ٣١٦ كه
قوم نمودر ٣١٦ يغمبرلري
صالح عليه السلامي تكذيب
ايتديلر (وايناهم ايانسا
فكانوا عنها معرضين) بز
انلره ناكه قيان خروجي
وسكره تولدى وسائر عجايب
حائليله معجزه لر يعزى
ويردك انلر اننن بوز
چويرديلر (وكانوا يفتخون

برشيته ملاقي اولدىكى اول بزه غيبدن اهمدر ديديلر . ديديكه نم بنو فلانك غيرنه اوغراقدمكه
اول روحاده ايدى بردوهرين يتورمشلر انك طلبنده ايديلرين بنوصامشدر حالارنده برقدح
صوبولوب ايجدم . بعد قدى يته برينه قوم كلكلر نده انلره سوال ايدك كه اول قدحده
صولرين بولديلري ديديلر كه ايدى بزم غيرمزدن دخی خبرويركه اول قنده ايدى عددلري
وجلري وهيتلري وصباحلري نهوصقلو ايدى نعم ديوب وصف ايتديكده نصكره انده فلان
وفلان كسلر وارايدى . بن انلره تنعيمده راست ككشيدم فلان كونده كوش طوغدق عيرك
مقدمه سى برجل اورق اولوب حلى ديكلمش ايكي غراره ذراوزريكزه چيقه كلور اوليله اولسه
اول كونك صباحنده شيه جابنده سكر ديديلر يوكسكده چيقوب يوله باقشديلر هماندم بريسي
ايشته كوش طوغايور ديدى . وبراخرى اشته برجل اورق كلور ديوبخبرويردى حتى كه
يغمبر عز صلي الله تعالى عليه وسلمك ذكر ايتديكي علامتلك جيجي ظاهر اولدى كورديلر
كفرلري اوزره اصرار ايدوب بوسهر مييندر ديديلر (وآتيناموسى الكتاب وجعلناه هدى
لبنى اسرائيل الاتخذوا من دونى وكلا) بزموسايه توراتي حله واحد ويردك واني بنى
اسرائيل ضاللتدن هدى ايتدك تاكه بدنن غيرى رب ايدنمى لركه امرلريند اول وكيل اوله
(ذرية من جلتامع نوح) رب ايدنمى شول ذريتي كه زانلري نوحله سفينهده كوتور مشركه
اول عيسى وعزيردر وياشونلرك ذريتي كه زانلري سفينهده نوحله ايمانلري سيبيله غرقدن
انجاي ايتدك بدنن غيرى وكيل ايدنمى . حالبوكه سزاكايان كتوروب سفينهده غرقدن انجا
اولنلرك ذريتنسز (انه كان عبدا شكورا) اول نوح عليه السلام عبدشكور ايدى مجامع
حالاتنده الله تعالى به جدايدردى ٣١٦ اشونده ايعاواردركه انك وكرك انباغلك نجاتي انك
شكرى بركانته اوله وذريتن اكاقتدايه حث اوله ٣١٦ وياعبد شكورله مرادموسى عليه السلام
اوله (وقضينا الى بنى اسرائيل فى الكتاب لتفسدن فى الارض مرتين) بز توراتده بنى اسرائيله
وحى مقضى مبتوله وحى ايتدك كه والله سز شام وبيت المقدس ديارنده معاصي ايله ايكي كره
فساد ايدرسز ٣١٦ اول ايكي فسادك برى احكام توراته مخالفتلري وشياعه عليه السلامي قتلريدلر
وايكنجي زكريا ويحيى عليهما السلامك قتلريدلر . وعيسى عليه السلامي قتل قصد لريدر
(ولعلن علوا كبيرا) والله تعالى به طاعتدن استكبار ايدر وياخود ناسه ظلم ايدرسز (فاذا
جاء وعداوليها) چچانكه اول ايكي كره انك اولاسى عقابنك وعدى كلد (بشتاعليكم عبادانا
اولى باس شديد) اوزريكزه تسليم ايدرز شول عييدمى كه انلر حربه قوت وبطش شديد
صاحبلريدركه انكله مراد جالوت الخزري وجنوديدر كه انى داود عليه السلام قتل ايتدى
وياخود سنجار يرب ينويدلر وياخود بخت نصر واصحابيدر كه اول اظهاردر (فجاسواخلال
الديار) كدانلر وسط ديارده سرك طلبكرده تردد ايدلر . حتى كه كبار كزى قتل وصغار كزى

من الجبال بيوثا ميتين) وانلر انيت زعيمه طاغلى اويوب خانلر يارلردى (فاخذتهم الصيحة مصحين) انلري (سبي)
صباح وقتنده صيحة جبريل عليه السلامه عذاب اخذ ايتدى (فاغنى عنهم ما كانوا يكسبون) كسب ايتدكلري اموال وخانهلري
انلردن عذابى دفع ايتدى (وما خلقتنا السموات والارض وما بينهما الا بالحق وان الساعة لآتية فاصفح الصفع

الجليل) بزموات وارضى وينلرنده اوللري انجى حق وحكمته خلق ايتدك تحقيق هر كسك خير وشر مجاز ايجون
قيامت كليجيدر انلك دنياده مجازاتى صددندن كچ ٣١٧ بو حكم سيف آيتله منسوخدر (ان ربك هو الخلاق العليم)
تحقيق ربك تعالى خلاق واخلاقى ٣١٧ خلق ايديجيدر اهل نفاق ووفاقى يليجيدر (ولقد آتيناك سبعامن المثاني

والقران العظيم) بزمسكاته
تعالى به ثناني مشتمل ياخود
احكام وقصصدن تكرار
ومتنى اولمش قراندن يدي
آيتكه فاتحه درانى ويردك
ياخود يدي سورة كه بقره دن
سورة توبه آخرينه دك
ياخود يدي حاسمي ويردك
ويوندن غيرى سائر قرآن
عظيمي دخی ويردك (لا تمدن
عينك الى ما متناهى از واجا
منهم ولا تحزن عليهم
واخفض جناحك للمؤمنين)
كفره اصنافندن بعضلريني
نفلندردك شينه عين
رغبته نظر ايتمه ودوستلر
كك بنوالفته محزون اوله
ومؤنلري نوازشله قتادك
سايه سآل (وقل انى انا
النذير المبين) وديكه بن سزى
قرانه تخوف ايدلرم
اكر ايمان كزسك سزه
عذاب كلور (كما انزلنا على
المقتسمين الذين جعلوا
القران عضين) شول
عذاب كيكه بز آنى تقسيم
ايديجيلر اوزره كوندردك
كه انلر قرانى شعر وسحر
وكهانت واقفا واساطير
الاوليندر ديوبخش وتفرق ايتديلر (فوربك لننزلنهم اجمعين عما كانوا يعملون) ربك جل شاناه حقيقون انلك جيمنه كفر
ومعاصيدن اشدكلرينى سوال ايدوب جزالريني ويررز (فاصدع بما تؤمر واعرض عن المشركين) يا محمد امر اولنديك
امرو نهى اظهار ايله ومشركلردن اعراض ايدوب التفات ايتمه (انا كفيناك المستهزين الذين يجعلون مع الله الها اخر

سى وتوراتي احراق ومسجد اقصاي تخریب ايدلر (وكان وعدا مفعولا) اشوقضاء كاش
اولديكه انده خلف اولمز (ثم ردنا لكم الكرة عليهم) بوند نصكره يابى اسرائيل دولت
وغلبه يدي سز كچون قيلورز شول قوم اوزره كيم سرك اوزريكزه بعث اولنلشدر (وامدنا
كم باموال وبنين وجعلناكم اكثر نفيرا) وسزه اموال واولادله امداد ايدرز وعدد كزى
اولكيدن اكثر قيلورز (ان احسنتم احسنتم لانفسكم وان اساتم فلها) اكر احسان ايدرسكز
كنديكزه احسان ايدرسكزه ثوابي كنديكزه عائد اولور . واكر اساءت ايدرسكز ينه كنديكزه
اساءت ايدرسكزه اوزريكزه وبالي يازيلور (فاذا جاء وعدا لآخرة) چچانكه اول ايكي كره نك
اخيره سى عقابنك وعدى كلد الله تعالى اوزريكزه فرس ورومدن خردوس وطمبوسى
كوندرركه كبار كزى قتل وصغار كزى سى ايدلر وديار كزى سزى اخراج ايدلر (ليسوا
وجوهكم) تاكه بوزلريكزه آثار مساقى ظاهر قيله (وليدخلوا المسجد كادخلوه اول مرة)
وتاكه بيت المقدسه ونواحيه كيرلر اول مرده كبر دكلري كچي (وليتبروا ما علوا تبيرا)
وتاكه غلبه ايتدكلري قوى هلاك ايدلر (عسى ربكم ان يرجمكم) قريب اولديكه اشوبكره
اخيره ده ربكز جل شاناه سزه رجت ايدوب دولتكزى كير وسزه ردايده (وان عدتم عدنا)
واكرينه معصيته عودت ايدرسكز اوچنجي كره عقوبتكزه عودت ايدرز قتاده رضى الله
تعالى عنه ايدر عودت ايتديلر محمد صلى الله تعالى عليه وسلمي تكذيب وقتله قصدله الله تعالى دخی
انلري عقوبته قصد ايدوب انى انلر اوزره تسليمه عودت ايتدى حتى كه قريظه يي قتل وبى
التظيرى اجلاء ايتدى وباقيلى اوزره جزيه وضع ايتدى اشوب انلك دنياده كى عقابلريدلر
(وجعلنا جهنم للكافرين حصيرا) وكافرله بز جهنمى محبس قيلورز . حذيفه رضى الله تعالى
عنه يغمبر عز صلي الله تعالى عليه وسلمدن روايت ايدر وچاكه بنو اسرائيل اعتداء ايدوب
ايبالريني قتل ايتديلر الله تعالى انلك اوزره فارس ملكي بخت نصرى تسليم ايدوب بيت
المقدسى محاصره وفتحند نصكره يحيى عليه السلامك دى اوزره بنى اسرائيلدن يمش بيك كشى
يى قتل ايتدى وسائر اهل بسنى سى ايتدى وبيت المقدسك حليصنى سلب ايدوب اننن بوز يمش
بيك عجله دوزدردى وبنى اسرائيل سوروب بابله ايتدى بوزيل انلر انده محوس يدنده اسير
اولوب خدمت ايتديلر مع هذا اول اسيرلرك برنجيه سى انبياء ايديلر ٣١٦ بعد الله تعالى انلره
رجتدن فارس ملوكندن كورش نام لك مؤمنى كوندردى محوس يدنده اسير اولان بنو
اسرائيل آلوب كير وبيت المقدسه ايتدى بوزيل الله تعالى به اطاعت اوزره اولدقلرنندن
سكره كبر وعصيان وفساده عودت ايتديلر الله تعالى انلك اوزرينه انطيانوس نام ملكي تسليم
ايتدى انلري اسير ايدوب بيت المقدسى ياقدى باقىلى بر مدت طاعت اوزره
اولدقلرنند نصكره ينه عصيان ومخالفته عودت ايتديلر اوليله اولسه الله تعالى اوزلرينه روميه

الاوليندر ديوبخش وتفرق ايتديلر (فوربك لننزلنهم اجمعين عما كانوا يعملون) ربك جل شاناه حقيقون انلك جيمنه كفر
ومعاصيدن اشدكلرينى سوال ايدوب جزالريني ويررز (فاصدع بما تؤمر واعرض عن المشركين) يا محمد امر اولنديك
امرو نهى اظهار ايله ومشركلردن اعراض ايدوب التفات ايتمه (انا كفيناك المستهزين الذين يجعلون مع الله الها اخر

ایدیلر جبریل علیه السلام
انلرک شرلرینه بر اشارتله
کفایت ایتدی و لید اوقچی
دکاندن کچرکن اتکنه
بر اوق طوقدی کبردن
اخذ و دفعنه ارتکاب
ایتمکله ساقده برقان
طمرنی کسوب جهنمه
کتدی عاصک ایاغنه دیکن
بامغله شیشوب مرد اولدی
حارنک بورنندن قان کلوب
کپردی اسودی سام اورب
طالمر سیاه اولوب کتدی
دیگر اسود بن مطلب کوز
اغر یسندن باشی دیوار لره
اوره رق هلاک اولدی
(ولقد نعلم انک یضیق
صدرک بما یقولون) بز
یسور ز که کافر لره الله
تعالی یه شریک و طمعن
فر آن واستهزا کلاملرینه
سنک صدرک صقیلور
(فسیح بجمدربک وکن
من الساجدين) امدی ربک
عالی یه حمدله مقارن تسبیح
یه و متواضعین و مصلیندن
ول (واعبد ربک حتی
تیک الیقین) و یقین اولان
بو تکه دکر ربک جل شانیه

ملکی فاقصی تسلط ایدوب حق که بنو اسرائیل بقیه سین اسیر و بیت المقدسی تخریب ایتدی
محمد بن اسحاق ایدر حق جل و علا قان بنو اسرائیله بر کسه بی ملک ایتسه اکا بر نبی دخی
بعث ایدر دیکه اولانی ارشاد ایدنه و تورانک اوامر و احکامن اول نبی بیان ایدوب ملک اکا انقیاد
ایده روایت اولندیکه یحیی وز کریا و عیسی علیهم السلام بعث اولمز دن اول حق جل و علا
بنو اسرائیل اوزره صدیقنه نام رجلی ملک ایدوب شیعه علیه السلامی اکا نبی ایتدی اول وقتده
بنو اسرائیلک قرار کاهی بیت المقدس ایدی و قتا که انترده احداث عظیم اولدی الله تعالی
بابل ملکی سنجاریب نام رجلی التیوز بیک ریاات ایله اوزر لرینه بعث ایدوب بیت المقدسک حوله
نزول ایتدیلر اول حالتدن ناس متحیرن اولوب خوفه دوشدیلر ملک صدیقنه ایسه اول وقتده
خسته ایدی شیعه علیه السلامه و حی کلدیکه صدیقنه بیلدیره اجلی ایردیکن خبر ویره تا که
ملوک کته اهل بیتدن دیلدیکی کسه بی طور غوره چون صدیقنه انی بیلدی تضرع و نیاز
ایله الله تعالی یه یونلدی و قلب خالصله حاجتن انندن دیلدی شیعیاه و حی کلدیکه الله
تعالی صدیقنه رجعتدن عمرنی اون بش ییل دخی مد ایلدی و عدوی سنجاریبه کافی الاول
کافی اولوب بنو اسرائیل اوزرندن شرنی دفع ایلدی اولیه اولسه بر صباحن کوردیلر که شهر قیوسنه
سنجاریبک جنودندن بر رجل فریاد ایله کلدی اشته جنود مرک کلیسی هلاک اولوبدر انحق
سنجاریب ایله کتابندن بش کسنه قورتلوبدر دیدی چون صدیقنه و مسلمین چیقوب انلرک مو تاسنی
کوردیلر الله تعالی یه جدا ایدوب سجده یه واردیلر بعده صدیقنه سنجاریبی و اول بش کسه بی
استیو مفازیه کشیلر کوندردی حتی که انلره ایردیلر انلری طوتوب قید و بند ایله صدیقنه
کتوردیلر مکر انلرک برسی بخت نصرا عیش کوردیلر بعده شیعه علیه السلامه و حی کلدیکه
ملک صدیقنه امر ایده کیم انلری بلاد لرینه ایر کوره لر تا که انلری اهالی مملکت لرینه الله
تعالینک مسلمنه اولان نصرتن و کندیلرک مصیبتن خبر ویره لر چون سنجاریب و اسمعایل بابل
واردیلر ماجرای اهالی مملکته خبر ویردیلر حاللری ناسه عبرت اولدی صکره کلنلر انندن
نصیحت آلدی سنجاریب یدی ییل بشایوب اولدی برینه اوغلتک اوغلی بخت نصر ملک اولدی
بعده انندن صکره ملک صدیقنه ناک عمری دخی منقضى اولوب وفات ایتدی ملک امرنه
تنافس ایدوب بری بر لر یله جداله دوشدیلر انندن دخی تجاوز ایدوب قتل ایدشدیلر
شیعه علیه السلام انلره و عطا ایدر انلر ایسه انی انندن قبول ایتمز لر دی آخر امرده شیعه علیه السلام
اوزره هجوم ایتدیلر اول ایسه انلردن قاچوب کتدی بر قواق آغاچی بولوب ایچنه کپردی
انلر ایسه انلک اکا کیردیکن کوردیلر اولانده ایکن منشار له بیچوب اولدر دیلر انندن صکره الله تعالی
بنو اسرائیله ناشیدن اموص نام رجلی ملک بعث ایتدی وانی تسدید و ارشاد ایچون ارمیه
بن حلقای نبی ایتدی دینلدیکه اول ارمیه ایله مراد خضر علیه السلامدر بعده بنو اسرائیل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١٠٠٠

بپندد معاصی عظیم اولدی ارمیاء علیه السلام انلره وعظونند کیرایتند کجه انلرغا قتلین اورتور دیلر
 وحی آلهی کلدیکه بن انلری یافت اولاندن بر قوم یدیه هلاک ایدرینکه انلریابل اهلیدر اوله
 اولسه الله تعالی بخت نصری اوزرلرینه تسلط ایتدی بابلدن التیوز بیک رایه ایله جیقوب
 بیت مقدسه کیردی و بنو اسرائیل قتله افنا ایدوب بیت المقدسی طبراغله طولرددی و اطراف
 بیت مقدسه اولان بنو اسرائیلک صغیر و کبیرین قته جمع ایلدی اول جله دن یتیم بیک صبی
 اختیار ایدوب بیهل سنجه اولان ملوک هر برینه اول صیاندن دردر بیک صبی قیمت ایتدی
 بعده بنو اسرائیلک بقیه سین اوج فرقه ایتدی بر فرقه یی شامده تمکین ایتدی و بر فرقه یی ایسه
 اسیر و بر فرقه یی قتل ایتدی بعده بخت نصر سلطنتده ماشاء الله اقامتدن صکره بر رویای عجیه
 کوروب لکن کوردیکن اونوندی مکر اول اسیر ایتدی کفر قده دانیال و حننیا و هرازیامیشائل
 انیادریه سندن ایدیلر انلری قته چاغروب دیدیکه بن بر رویای عجیه کوروب اونوتمشن اعدی
 بکاول رویای و تأویلی خبر و یرک یوخسه هر بریکزه عذاب ایدرین بعده انلره مهلت وروب
 قتلدن کتدیلر و الله تعالی به دعاء و قنصرخ ایتدیلر حتی که الله تعالی اول رویای و تأویلی
 بیلدر دیکند نصکره کیر و بخت نصر قته کلدیلر دیدیلر که سنک کوردیک برتمال ایدیکه ایکی
 قدم و ساقنری فخاردن ایدی و ایکی رکه و فخذلری نحاسدن ایدی و بطنی فضه و صدری ذهب
 و عتی حدیددن ایدی سن کا نظر ایدیه طور رکن سمان بر صخره اینوب انی خردایتدی دیدیکه
 کرچکسز کوردیکم رویا اولدر اعدی تأویلین دخی بکا خبر و یرک دیدیلر که سکاملوک ملوک کتری
 کوستریلو بیدر که انلرک بعضی الین و بعضی احسن و بعضی اشددر فخر اعتف و نحاس اندن
 اشد و فضه اندن احسن و ذهب اندن افضلدر و حدید ایسه سنک ملکندر جله سندن اشد و اعزدر
 و اول صخره که سمان ایتدی برنیدر که الله تعالی انی بعث ایدر انکله بومذ کورک جله سی زائل
 اولوب کیدر امرک کلیسی اکا یر و قتا که الله تعالی بخت نصرک هلاک کن اراده ایلدی اول اسراسی
 اولان بنو اسرائیله دیدیکه شول بیت که تخریب ایتمشن نه پتدر وشول قتل ایتدیکم ناس
 نه حاللوردر دیدیلر که اول بیت بیت اللهدر و قتل ایتدیکم ناس انبیاء ذریه لرندن انک اهلیدر
 ظلم و تعدیلری سبیلله حق تعالی سنی اوزرلرینه تسلط ایتدیکه اول سموات و ارضک و جمیع
 خلقتک رب و خالقیدر بعده انلره دیدیکه بکا خبر و یرک که سمایه نه طریقه چیقور تا که انده
 اولان خلقتی دخی مقهور ایدم ارضه کی کی انده دخی ملوک و سلطنت ایدم دیدیلر که
 خلایقندن هیچ کسدا کاقادر اولمز دیدیکه انی ایدرسز یوخسه عذاب و قتله جله کز هلاک
 ایررسز اوله اولسه هر یری اغلیو تنهایه واردیلر یاربنا بزی بو ظالمک شرندن قورتار دیو
 یلوار دیلر الله تعالی دعا لرینه اجابت ایدوب امریله اول کافرک منخرنه بر بموضه کیردی حتی که
 اول انک ام دماغنه ایردی انکله سکون و راحت کتدی باشنی چومغله اوردروب اول

وَقِيلَ لَنَاسٍ وَسُودَدُنْ وَرَكُوبُنْ تِجَارَتِ وَمَنْعَتِ وَلُحْمُ مَدَنِ اَكْلِ اَبَدِ سَزْ (وَلَكُمْ فِيهَا جَالِ حِنْ تَرْحُومُنْ وَحِنْ تَسْرُحُونْ)

۱۰۰ واول حیوانلرک اخشام مرعادن خانه کز مکشند و صبح مرعایه کیدیشند و سزکچون زینت و فرج واردر (و تحمل انفالکم

الى بلدكم تكونوا بالغيه الا بشق النفس ان ربكم لرؤف رحيم) واول حيوانك سركه يوكلي بكنزي برشهر دن برشهره يوكليوب

کوتورلر سز ایه پیاده انی کوترمکز اولمزدی مکر نفسلریکزه زیاده مشقتله اوله تحقیق ربکز بو حیوانلری خلقده سزه راقلووایشکزسهولتده مرحملودر (والحیل والبال والحیر لتریوها وزینه وخلق مالا تعلمون) و آتلی و قاطرلری و حارلری خلق ایتدیکه سز آنله ۳۲۰ سوار اولوب و آنلره زیتانه سز ودخی

سزک بیلدی که سز شیری خلق ایدر ۳۳ حشرات وهوام و طیور وبالقلر وسارکبی (وعلى الله قصد السبیل ومنها جائر ولو شاء لهدیکم اجمعین) حقه ایصال ایدن طریق مستقیم بیان الله تعالی ک فضل ورحمته منوطدر اول طریق بعضی منحر ف اولفله بدعت وهوادر اکر الله تعالی مراد ایدیدی جمیعکزی توفیقله مقصد سبیل ابرشدرردی (هو الذی انزل من السماء ماء لکم منه شراب ومنه شجرة فيه تیسمون) اول الله تعالی که کوکدن سز کچون صو کوندر اندن ایچرسکز واندن شجر یعنی نبات بر حیوانلریکزی اوتار سکز (ینبت لکم به الزرع والزیتون والنخیل والاغاب ومن کل الثمرات ان فی اذک لایة لقوم متفکرون) الله تعالی اول صو ایل سز کچون اکن وزیتون وخرما واوزوم بتورر

عذابه یتدی انکله بنو اسرائیل بقیه سی انک شرندن قورتلدیله بابلدن کیرو شامه کلدیله حالبوکه بخت نصر تورانی یاقدیفتندن کندیله کتایب یوغیدی عزیر علیه السلام دخی بابلده سار بنوایل اسیرلریله یله ایدی شامه کلچیک ناسدن عزالت ایدوب برمدت تورانک یتدیکنه الله تعالی به تضرعلا اغلدفندن صکره اول فضل ورجتندن تورانی انک قلبنه القاء ایتدی اول دخی انی آنله بیان ایتدی اندن انی یازندیلر عزیری سویت تورانه سوندیلر ماشاء الله زمانه دکن طاعت اوزره اولدیله هنرک وفاتنه دکن تورات حکمنه متابعت قیلدیله و قتا که عزیر علیه السلام وفات ایتدی بنو اسرائیلده احداث حدوث ایتدی شروفساد ظهور بولوب خیر وصلاح یتدی الله تعالی آنله رسوللر کوندروب کین تکذیب وکین قتل ایتدیله حتی انیادن آنله آخریت اولنان زکریا ویمحی وعیسی علیهم السلام ایدی عیسی علیه السلام رفع اولندی وزکریا ویمحی علیهما السلامی قتل ایتدیله الله تعالی اوزرلرینه بابل ملوکندن خردوس نامملکی تسلط ایلدی بابل اهلله شامه کلدی رؤساء جنودندن صاحب فیه بیور زان دینوردی اکادیدیکنه بن الله تعالی به عین اتمشن که اکریبت المقدس اهلته ظفر بولورسم آنلری قتل ایدم تاشول حده دکن که قانلرین عسکر اوردنه سنه ایدم مکر که قتل ایدم جک کسه بولیم ایدی بنو اسرائیل اول حده ارنجه قتل ایلکل ۳۳۱ اندن بیورزان بیت المقدسه کروب قربانلرین ذبح ایتدکلری موضعه واردی آنده بر بقعه کوردیکه آنده قان قیناردی بو قانک اصلی ندر بکاصدق اوزره خبر ویرک دیدی بنو اسرائیل دیدیلر که قبول اولیان قربانکز قانیدر سکز یوز ییلدنبروده کی قربانلر جچی قبول اولوب ابو قبول اولمدفندن بو حاته ایردی شول سیدنکه ملک ونبوت ووحی بزدن کسلدی دیدیکه کذب ایدرسز وانلرک رؤساء سندن یدییوز تمش کشی بی انک اوزره ذبح ایتدی انک قینامسی ساکن اولمدی ۳۳۲ بعده آنلردن یدییوز غلام ذبح ایتدی یه اول ساکن اولمدی بعده آنلرک سی وازواجندن یدی یک کشی بی ذبح ایتدی یه ساکن اولمچق دیدیکه یابی اسرائیل طوغری سولکزر رب تعالی ک امرینه صبر ایلکزر یروزنده چوق زماندنبرو دولت سوررسز بیلدی که کزی ایشلر سز یوخسه ارکک ویشیدن هیچ ربکز قالمیجه قتل ایدرین دیارکزی خراب ایدوب کیدرین چون انک جد واقدامن ودقتله اهتمام کوردیلر اشو ییحی علیه السلام ک قاندر دیو خبر ویردیله اول بزه الله تعالی ک راضی اولمدفنی امور کثیره دن نهی ایدردی یزایسه اکاطاعت ایتدک وسرک اوزر عزمه تسلط اولند جفکزی خبر ویردی یزایسه انی تصدیق ایتدک حتی که انی قتل ایتدک اشو انک قاندر بیورزان ایتدی الان صدق ایتدی که ایدی بوانک جزاسیدر اکا ایدیکز اندن شهرک قاپولرین امر ایلر پرکتدیله وجیشدن اولانلری شهر دن طشره کتدیله و تنها اول قان اوزره واروب دیدیکه یاییحی رب تعالی بیلور که سنک قومک سیبکله مصیبه ایردیله رب تعالی ک اذنبه ساکن اولنل یوخسه قومکدن برکسته قالمیجه قتل

وبعضی میوه لر دخی بتورر که انک کلیسی جتنددر تحقیق بو مهادن یغمور نزولنده وارشدن نبات (ایدرین) سفرو جنده تفکر وتأمل ایدن قوم ایچون قدرت وحکمت الهی به دلالت و عبرت وارد ۳۳۳ زیرا دانه وچکر دکیره دوشر صو ایلر بتوب تما بولور والوان اوراق وچچکر سید اولور صکره شکل ولون وطعمده انواع حبوبات ومیوه لر ظاهر

اولور بو انجق قادر ومختارک فعلیه اولدینی دلیل و عبرتدر (وسخر لکم الیل والنهار والشمس والقمر والنجوم مسخرات بامرہ ان فی ذلک لایات لقوم یعقلون) الله تعالی ایل ونهاری ۳۳۴ راحت ایچون ۳۳۵ وشمس وقری ۳۳۶ میوه لر یککزک بشمی واکنلریککزک ادراکی وکونلریککزک ۳۳۷ حسانی بیلکمز ایچون ۳۳۸ ونجومی ۳۳۹ کیجه لرده یولکزی بولکمز ایچون ۳۴۰ سزه

ایدرین اول انی دیچیک فی الحال قان ساکن اولدی بنو اسرائیل ایمان کتوردیکی رب تعالی به بندخی ایمان کتورمشن دیدی اندن بنو اسرائیل دیدیکه خردوس بکا امر ایتدک که سزی قتل ایدم حتی که قانکز انک عسکری اوردنه سنه سیلان ایدین ایه اکا مخالفت ایتدین اندن امر ایلدی که برخندق قازدیله وآت ودوه وقاطر وصفر وقیونلرندن بوغز لوب قانلرینی اول خندقه اقتدیله حتی که قان خردوسک عسکری اوردنه سنه ایردی بو طریقله بنو اسرائیل بقیه سنی قتلدن قورناردی ۳۴۱ واول ذبح اولنان مویشینک جیفه لری اوزره شول اوکدن قتل اولنان ناسک یتدیرین قودردیکه انکله مویشینک جیفه لری اورتلوب خردوس انک جیفی ناس یتدی غن ایلدی انکله ناسدن قتل رفع ایدوب کیرو بابلده رحلت ایتدی ۳۴۲ ایدی بنو اسرائیل ایریشن ایکی وقعه ناک اولکیسی بخت نصر وقعه سیدر ۳۴۳ وایکنجیسی اشو خردوس وقعه سیدر که الان ذکر اولندی بوندن صکره شام ونواحیسی ملکی روم و یونانییه انتقال ایتدی وبنو اسرائیل بقایا سینه کثرت اوروب ریاستلری بیت المقدسه ونواحی سنده اولدی لکن ملوکت وجهی اوزره دکل وسعت ونعمته اولدیله تاشول وقعه دکن که احداث معاصی اظهار ایتدیله الله تعالی اوزرلرینه ططیوس رومی تسلط ایتدی کلوب بلاد لرینی تخریب وکندیلرینی اندن طردو ملک وریاستلرین نزع ایتدی واوزرلرینه ذلت وصغار وجزیه وضع اولندی و بیت المقدس عربن الخطاب رضی الله تعالی عنه زمانه دکن خراب قالوب مسلمانن تعمیر ایتدیله ۳۴۴ وهب ایدر الله تعالی بخت نصرک صورتن برمدت نسر و برمدت ثوره و برمدت اسده تحویل ومسح ایتدی اشو صورتلرده یدی ییل مستر اولدی والحال اول مدته قلبی قلب انسان ایدی بعده الله تعالی اکاملکنی کیرو ووروب ایمانه کلدی ۳۴۵ وهبدن سؤل اولندیکه بخت نصر مؤمنیدی دیدیکه اهل کتاب انک امرنده اختلاف ایتدیله بعضیلر دیدیلر که اول یهودیت اوزره وفات ایتدی ۳۴۶ وبعضیلری دیدیکه اول بیت الهی احراق وانیایی قتل ایتدی کچون حق تعالی توبه سنی قبول ایتدی سدی ایدر و قتا که حق تعالی بخت نصری مسخدر صکره کیرو اولکی صورتنه تحویل ایدوب ملکنی کیرو اکاوردی دانیال علیه السلام واحبابی اکا ناسک اکری ایدی مجوس اکا حسد ایدوب دیدیلر که دانیال شرب خر ایتدیکنده تبول اتمامکه صبری اولمز اول حالت ایه انلرک عادتده عار ایدی اوله اوله بخت نصر طعام وشراب ایدوب دانیال واحبابی اکا چاغردی وبوابه دیدیکه هر که اول بوله چیقارسه انی اوروب اولدوره سن اگر چه بن بخت نصرم دخی دیر سده چون بیوب ایچدیله بول ایچون طشره اول چیقان بخت نصر ایدی بواب انی کوریمک اوزرینه یوریدی اول ایه بن بخت نصرم دیه کوردی چاره اولوب بواب انی اولدردی (ان هذا القرآن یهدی للی هی اقوم) اشو قرآن هدایت

اول دکزده صوبی یرارق کیدر (تیان) (ثانی) (۴۱) کوررسن و ۳۴۷ انکچون اول دکزی سزه رام یلیدی سز سفینه رکوبه ۳۴۸ الله تعالی ک فضلیله وسعت رزق طلب ایدم سز و الله تعالی ک نعمت لرینه شکر ایدم سز (والقی فی الارض رواسی ان تمیدبکم وانهارا وسبلا لعلکم تهتدون وعلامات وبالنجم هم یهتدون) الله تعالی ارضه بلند طاغیر القا ایلدی که

سزگله ميل واضطراب ايتيه وارضده لهرلر ويوللر خلق اينديكه منزل ومقصدرليكزك يولي بوله سز وطاغلر وئيه لره علامتلا پيدا ايلدي وكيجه ودريا ايچون دخی (تريا ونبات النعش وفرقدين) كبي يلدزلر خلق اينديكه انلر يول كوسترلر ياخود قریش بوعلامات ونجومله يول بولورلردی (افن يخلق ۳۲۲) من لا يخلق افلاتد كرون) انا بود كر

اولان مخلوقاتى خلق ايدن كيسه خلقه قدرتي اوليان كيسه كييميدر كه البته مخلوقدر عاجز مخلوقى خالقه شريك طومحق غايت جهل وعنادنددر معجبا فساد اعتقادكزى تذكر ايتزميسكز (وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها ان الله لغفور رحيم) اكر الله تعالينك سزه ويردى نعمتلا رنى صاميق استرسكز انك تعدادندن عاجزسكز شكرنى نجه ادا ايله بيلورسكز تحقيق الله عظيم الشان ادائى شكرده تقصيركزى مغفرت وبو تقصيريكزله سزدن نعمتى كسيوب رحت ايديجيدر (والله يعلم ما تسرون وما تملكون) الله تعالى عقابدن كز لديككزى واعمالدن اظهار ايتديككزى بيلور(والذين يدعون من دون الله لا يخلقون شيئا وهم يخلقون) انلر كه الله تعالىدن غيرى اصنامه عبادت ايدرلر انلر برشى راتمغه قدرتلرى بوقدر حال بوكه كندولرى

طاشدن واغچدن يابيلورلر (اموات غير احياء وما يشعرون ايان يبعثون) انلر مخلوققتدن قطع نظر احيا (كتابك) قبول ايتز مرده وجادلردر انلر واكعبادت ايدنلر بيلمزلر كه نوقت بشت اولنه جقلر ونه كونه عذاب ايله جزاله جقلر (الهكم اله واحد فالذين لا يؤمنون بالآخرة قلوبهم منكرة وهم مستكبرون) الهكز براللهدر شونلر كه اخرته بشته

ايمان ايتديلر قبللرى الله تعالينك وحدانيتى انكارده وقبول ايمانندن تكبرده درلر (لا جرم ان الله يعلم ما يسرون وما يعلنون انه لا يحب المستكبرين) حقا كه الله تعالى انلر كاسرار واعلان ايتديكى شينى بيلور وتوحيد خدا وتصديق بيغمبرده تكبر ايدنلرى سوز (واذا قيل لهم ۳۲۳) ماذا اتزل ربكم قالوا اساطير الاولين) مكه رؤسانه ربكزنه اتزال

ايتدى ديو سؤال اولنسه انلراستهزايوزندن مقدمكى سر كشتلرى كوندردى ديرلر (ليحملوا ووزارهم كاملة يوم القيمة ومن اوزار الذين يضلونهم بغير علم الاسماء يزرون) تا كه انلر اول جوابلرى سبيله قيامتده تماما كندو كناهلر بى وعلمسز بعض ناسى اضلال ايتدكلرينك كناهنى دخی تحمیل ايدلر نه قيسح وزرلردر كه انلر انى بوكنورلر (قدمكر الذين من قباهم فاني الله بيناهم من القواعد فخر عليهم السقف من فوقهم واتهم العذاب من حيث لا يشعرون) اهل مكه دن مقدمكلن كافرلر بيغمبرلر نه مكر ايتديلر الله تعالى انلر ك بشارلرى تملندن خراب اولسنى امر ايلدى در عقب انلر كسقى اوزرلر نه دوشوب هلاك اولديلر انلر خبرلرى يوغينك اول عذاب انلر كلى ديتلديكه بونكله مراد نمرود اولوب بابله برقله

كوشك يايديكه ابراهيم عليه السلامك ربسه مطلع اولوب انكله جنك ايدم اول قله نك ارتقاى بشيك اوشون ايدى حق تعالى بر روزكار له انك باشنى دريايه اتوب باقىسنى انك قومى اوزر نه يقلوب چوق كيسه هلاك اولديلر مقدم لسانلرى سربانى ايدى اولانده قورقودن لسانلرى تبيل ايدوب بخش ايكى لسان اولدى برلر لرينك لسانلر بى اكلز اولديلر اول اجلدن اول دريايه بابل تسميه اولدى

(ثم يوم القيمة يخزيهم ويقول ابن شركائ الذين كنتم تشاقون فيهم قال الذين اتوا العلم ان الحزى اليوم والسوء على الكافرين) صكره قيات كوند الله تعالى انلري ذليل ورسواي ايدوب ديه قاني اول بكا شريك ايدوب انلره بيغمبر عليه السلامه ومؤمنله عداوت ومشتق ايدردكر انياوعلماون انلري ٣٢٤ توحيد دعوت ايدوب مشاقه دوجار

نارده مذموم وعذول قالورسن نفسك اوزره ملائكه ومؤمنين ذى والله تعالى ذى خذ لاني جمع قيلورسن (وقضى ربك الاتبعوا الاياه) ربك جل شانها امر قطعي ايله امر ايلديكه اندن غيره عبادت ايتمه سر (وياوالدين احسانا) ووالدينكزه احسان ايله سر زيرا اول ايكسي وجود كزه وتيسكزه سبب ظاهر در (مايلفن عندك الكبر احدهما او كلاهما) اكر اول والدو والد كدن بري ويا ايكسي بيله سنك قاتنده هر مه اريشه (فلا نقل لهما ف) انلره تفخير ايدوب قول ردی سويلكل اول كرك استقذارندن ويا مؤنلري استقالكندن (ولاشهرهما) وانلري اعجاب ايتديك شيدن اغلاظه زجرايكل (وقل لها قولا كريما) وانلره تأييف ونهردن بدل قول حسن جيل لين سويلكل شول عبد مذنب كي كه فقط غليظ سيدنه سويليه (واخفض لهما جناح الذل من الرحة) وانلره رجت وشفتكندن تواضع ايدوب جانب ذلكي الانه ايتكل وانلره تعظيكندن اوزرلرينه رفع بديايتكل (وقل رب ارحهما كما ربياني صفرا) واكر مسطر ايسلر ديكل كه يارب انلره رجت ايتكل وبتم قلبه انلره مرحت القاء ايتكه انلري تربيه ايدم صفرم حالنده انلري بى تربيه ايتلري كي بيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر الله تعالىك رضاسي والدينك رضاسنده در وسخطي انلرك سخطنده در روايت اولنديكه بر رجل بيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم ديديكه والديك كبرلري حالنده خدمت لري ايدم انك كي كه صفرم حالنده انلريكا ايتلردي انكه اوزر مده كي حقلري قضا ايتمش اولور مين ٣٣٥ ديديكه قضا ايتمش اولور من زيرا انلركا قاني حياتك استيو ايدرلردى سن ايسه انلرك موتى استيو ايدوب سن (ربكم اعلم بما في نفوسكم) والدينكزه بر وعقودن ضمائر كزه اولان شينه ربكز جل شانها اعلمدر (ان تكونوا صالحين) اكر سر والدينكزه بر واحسان ايدر اولور سكر حقلرنه لازم اولان شينه قيامده قصور كز دنسكه (فانه كان للاولين غفورا) ايدى اول الله تعالى شول ذنوبندن توبه ايدوب انك طاعته رجوع ايدلره غفور اولدى ٣٣٦ علماء او ابد اختلاف ايتديلر دينلديكه اول هر كسه در كه هر كنه ايشلديكندن توبه ايدر ويا اولدر كه خيره رجوع ايديجيدر ويا الله تعالى ي تسبيح ايديجيلدر ويا صلاة ضماي قيللر در ويا اخشامه تسو ار اسنده نافله قيللر در (وات ذا القربى حقه) ذوقرابتكه حقى وركل كه اول صله رحم وحسن معاشره وانلره بر در ابو حنيفه رضى الله تعالى عنه ديديكه انلر اكر محارم فقر ايسلر حقلري انلره انفاق در دينلديكه ذوقرابتكه ايله مراد بيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم اكاريدر (والمسكين وابن السيل) ودخى سائله وضيغه حقى وركل كه اول اوچ كون اتى اطعامدر (ولا تبذر تبذيرا) مالكى معصيته انفاق ايتكل مجاهد ايدر اكر بر كيمه جله مالى حق يولنه انفاق ايتسه تبذير اولور ٣٣٧ ويا كراطل بر مراد انفاق ايتسه تبذير اولور ٣٣٨ شعبي ايدر ابو اسحاقله كوفده كيدر در برداره اوغراد ككه اول حص واجرله يابيلوردي اشبو تبذير در ديدى (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين) تبذير ايدلر شرارتده شياطينك

ربكز تعالى نه ازال ايتدى ديوسوال اولنه انلر خيرا زال ايتدى ديرلردى بودنياده اقوال وافعالده توحيد (امثالدر) وطاعت ايدلر ايچون مال وحرمت ونصرت حسنه واردر و آخرت ثوابي ايسه بوندن خير لودرو آخرتده جنت متقبليه نه كوزل مكاندر (جنت عدن يدخلونها تجري من تحتها الانهار لهم فيها ما يشاؤون كذلك يجزي الله المتقين) اول عدن

اولنر ديه لركه تحقيق بوكونده ذلت ورسوايلى وعذاب كافر لار اوزرينه در (الذين تتوفيهن الملكة ظالمى انفسهم قالوا اللم ما كنا نعمل من سوء بلى ان الله عليم بما كنتم تعملون) انلركه كفرله نفسلرينه ظلم ايتديلردى ملك الموت روحلرينى قبضه كلكده انلر ايقيا دوسلم القاسيله بر دنيا ده كفر ومعصيتدن برشى اشلمشدك ديوانكار ايدلر اولوقده ملكلر انلره ديه لركه بلى سز شرك ومعصيت اشلمشديكز الله تعالى سرك اعمال كزى بيلور وجزاسنى ويرر (فادخلوا ابواب جهنم خالدين فيها فلبس منوى المتكبرين) امدى ابدى اولق اوزره جهنمك در كانه كبرك اول نه چركين مقامدر متكبرلر ايچون (وقيل للذين اتقوا ماذا ازل ربكم قالوا خيرا للذين احسنوا في هذه الدنيا حسنة ولدار الاخرة خير ولنعم دار المتقين) مكده اولان مؤمنله

جنانيدركه اكا داخل اولورلر انك اشجارى التدن نه رلر اقرار انلر ايچون اول جنتلرده ديلديكلى مشتبهات واردر الله تعالى متقبليه بونك كي مكافات ايدر (الذين تتوفيهن الملكة طيبين يقولون سلام عليكم ادخلوا الجنة بما كنتم تعملون) ملك الموت انلرك روحلرينى قبض ٣٢٥ حالنده جنتله تبشير وتطيب ايله ديرلركه الله تعالى دن سره سلام

امثالدر زيرا كه تضييع واتلاف شرور ودخى انلرك اصداق واتباعيدر زيرا كه اسرافده ومعاصي به صرفده انلره اطاعت ايدرلر روايت اولنديكه انلر ماللرين سمعه ايچون انفاق ايدرلردى اندن نهى اولنوب قربانه انفاقله امر اولنديلر (وكان الشيطان لربه كفورا) حالبوكه شيطان الله تعالىك نعمته جحود اولدى ٣٢٦ ايدى لايق دكلدر كه اكا طاعت اولنه زيرا كه اول كنديك على مثله دعوت ايدر (واما تعرض عنهم ابتغاء رحمة من ربك ترجوها فقل لهم قولا ميسورا) يا محمد اكر سن ذوى القربى ومساكين وابن السيله ورمكه زكاسرا ايتشيكن رددن حياء ايدوب سن انلردن اعراض ايدرسن الله تعالى دن رزق انتظار ايله كيم انك سكا كلسن رجا ايدرسن تاكه كلكيكنده انلره وير سن ايدى انلره قول لين ويا وعد جيل ايتكل ويا خود الله تعالى بزه وسره ويرديو سويلكل يوخسه انلره جواب تركن ايتكل ٣٢٧ دينلديكه اشبو آيت مهج وبلال وصعب وسالم وخباب حقلده نازل اولوبدر كه انلر احيانده بيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم دن احتياج اولدقلى شىي سؤال ايدرلردى اول ايسه انده بولنديقنده رددن حياء ايدوب جواب ويرمزدى (ولا تجعل يدك مغلولة الى عنقك ولا تبسطها كل البسط فتعطل ملوما محسورا) يا محمد شول الى بوينده تيمورلنش كي حق يولنه انفاقدن بخل ايدوب الكي امساك ايتكل وعنده اولان رزقك جيمن ويرمكه بسط دخى ايتكل كه الله تعالى عنده وركل ناسك عنده اسراف وسوء تدبيرله ملوم وقانده برشى قالمقله اول قلمكه نادم اولور سن ٣٢٨ روايت اولنديكه بيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم برصى كلوب ديديكه انام سندن ديلركه اكا درع كيوره سن والحال بيغمبر عى صلى الله تعالى عليه وسلم قيصندن غيرى بوغيدى ٣٢٩ ياصى بر ساعتدن بر ساعت كين نه ظاهر اولور كورم ايدى وقت آخرده كل ديدى ٣٣٠ صبى كيدوب كيروكلى وديديكه انام سندن ديلركه اكاننده كي درعى اكا كيوره سن نعم ديوبانى اكنندن چيقاردي وصي يديوروب كندى عريان او توردى بعده بلال اذان او قيوب مسلمون اكا منتظر اولد يلكه نازه چيحه اول ايسه عريان اولديقندن چيغمه چاره سى اولدى ٣٣١ اوبله اولسه بو آيتله تأديب بيورلدى بعده اتى تسليد ايچون دينلديكه (ان ربك يسط الرزق لمن يشاء ويقدر) ربك جل شانها عبادندن ديلديكي كيميه رزقى توسيع ايدر وديديكته تضيق ايدر چنانكه صلاحى توسيعده ويا تضيقده اوله (انه كان بعباده خيرا بصيرا) اول الله تعالى عبادنه خير وبصيردر سر وعئلرين بيلور مصالحلرندن كنديلره خفى اولان اكا ظاهر در وجاز اولور كه انكله مراد قبض وبسط الله تعالىك امر ندر كه اول عبادك سرائر وظواهر نه علمدر يوخسه عباده واجب اولان اقتصار در ويا خود الله تعالى كاهى بسط وكاهى قبض ايدر ايدى انك ستيله استنان ايدك يوخسه بسط وقبضه افراط ايتكه كز (ولا تقتلوا اولادكم خشية اطلاق) فقر خوفيله اولاد كزى قتل ايتكه كز كه اول اهل جاهليت عادتى ايديكه قزلرينى درى ايكن دفن ايدرلردى فقر دن خوفيله اوليله اولسه

على الرسل (الابلاغ المين) مشركلر استهزا بوزندن ديديلركه اكر الله تعالى مراد ايديدى بز ويا باليرى اندن غيرى بر شيه عبادت وانك حرام ايتكندن غيرى بر شيهى حرام ايتكزك بو اهل مكه كي انلردن مقدم كچنلر دخى بويله شرك وتكذيب وحرامى حلال وحلالى حرام ايتديلر بيغمبر لار اوزرينه لازم اولان انجى طريق حق تبليقدر (واقدر بشافى كل

امة رسولاً ان اعبدا لله واجتنبوا الطاغوت فمنهم من هدى الله ومنهم من حقت عليه الضلالة فسيروا في الارض فانظروا كيف كان عاقبة المكذبين) هر امة بز يغمبر بعت ايتدككه انلري الله تعالى به عبادت اتديروب غيريه عبادتدن اجتناب اتديره انلردن بعضي الله تعالى هدايت ايدوب ايمان توفيق ﴿ ٣٢٦ ﴾ ايتدي وبعضارينه قضاء سابقله خذلان

واجب اولدي امدى اى الله تعالى انلري اندن نهى ايدوب رزقرينه ضامن اولدي وديديكه (نحن نرزقهم وايامكم) انلره وكرك سز رزقي بزوررز (ان قتلهم كان خطا كبيرا) زيرا انلري قتل خطاه كير اولديكه انكله تناسل منقطع اولور (ولا تقربوا الزنا انه كان فاحشة وساء سبيلا) زنايه عزمله ومقدماني ايتاله قريب اولمكزكه اول برقمي ظاهر فعل وچركين طريق اولدي زيرا اول عصي ايضا عذر كه اول قطع انسابه وقتن تهيجنه مؤدى اولور (ولا تقتلوا النفس التي حرم الله الاباحق) وقتل نفس ايمه كزكه الله تعالى اى سز حرام ايتشد مكر كه اول نفسه اوچ خصلت كبرى بولنه يا مؤمن ايكن كافر اوله ويا محسن ايكن زنا ايد ويا بر نفس معصومي عدا قتل ايد اوليله اولسه قتل اولنغه مستحق اولور (ومن قتل مظلوما فقد جعلنا لوليه سلطانا) بر كه كه قتل اولنمن ايجاب ايدر حالي يوعيك قتل اولنه بزانك وليي يعنى وفاتند نصكره امرنه ولي ايدن وارثيچون قاتل اوزره قوت وولايت قيلورز مقتضاي قتله اى مؤاخذه ايدرديلرسه قتيك رينه اى قتل ايدروا ديتن اخذايدر ويا عفو ايدر (فلا يسرف في القتل) قتيك وليسي قتله اسراف ايتسون اشو اسرافه مفسرون اختلاف ايتديلر ديتلديكه يعنى قاتلك غيري قتل اولنسون تنكيم زمان جاهليتده قاتلك قتليه راضى اولمز لردى بلكه اندن اشرفي قتل ايدر لردى ويا خود بر قتيك رينه بر جاعت قتل اولنسون تنكم زمان جاهليتده قتل شريف اولسه يالكز قاتلك قتليه راضى اولمز لربكه انكله سيله اقرباسندن بر جاعتى دخي قتل ايدر لردى ويا خود قتله مثله ايدلسون (انه كان منصورا) قتل منصور اولدي قاتله قصاص ثوبيله واول قتيك خطاياسي تكفيريله وقاتله ناز واجب اولمليه ويا خود ولي قتل منصور اولديكه الله سبحانه وتعالى انكيچون قاتل اوزره قصاص ايجاب ايتدى وولاة اوزره اكاعاتي الزام ايتدى ويا خود اسرافه قتل اولنان منصور اولديكه وليسي اندن قصاصي استيفا ايدر (ولا تقربوا مال اليتيم الابالي هي احسن) مال يتيم قريب اولمكز مكر شول خصلتله كيم اول احسن در كه اول يتيم ايجون اى حفظدر ﴿ و تعامل شرعى ايله تيمور و تيمور (حتى يبلغ اشد) حتى كه سن بلوغه ايرشه (و افوا بالعهده) وعهد كزه و قايديك اول كر كه كنديكزله ربكز ييتنده در ويا كنديكزله ناس ييتنده در (ان العهد كان مسؤولا) زيرا كه يوم قيامته عهد صاحب عهددن سؤال اولنور كه نه سيله نقض اولنوبسن مؤوده نك نه سيله قتل اولنسنده سؤال اولنديكي كى (و افوا الكيل اذا كلم) مكيلاندن بر شيى غير ايجون كيل ايدر اولسكز كال اوزره كيل ايدك يوخه نقص ايتكمز (وزنوا بالقسطاس المستقيم) وموزوناندن بر شيى غير ايجون وزن ايدر اولسكز ميزان سوي ايله وزن ايدك (ذلك خير و احسن تاويل) ايمدى كيل ووزنده و قايتمكز غدروقتصدن خير ايدر وعاقبه احسن در (ولا تقف مالمس لك به علم) حقيقتن يلدديكك شينه حدس وظنله اتباع ايتكمكك اشوبنده تقليد دن نهى

شيشي انلره بيان ايدم وكافر لر قير لرندن خروجلرندم الله تعالى موتاي بعت ايتزديد كزنده كاذب اولدقاريني بيله لر (و ادر كه) (انما قولنا لشي اذا اردناه ان نقول له كن فيكون) بر شيكك اولسنى مراد ايتدكز آنده بزم قولر اكا اول ديرز عقبده اولور (والذين هاجروا في الله من بعد ما ظلموا لنبوئنهم في الدنيا حسنة ولا اجر الاخرة اكبر لو كانوا يعلمون الذين

واجب اولدي امدى اى الله تعالى انلري اندن نهى ايدوب رزقرينه ضامن اولدي وديديكه (نحن نرزقهم وايامكم) انلره وكرك سز رزقي بزوررز (ان قتلهم كان خطا كبيرا) زيرا انلري قتل خطاه كير اولديكه انكله تناسل منقطع اولور (ولا تقربوا الزنا انه كان فاحشة وساء سبيلا) زنايه عزمله ومقدماني ايتاله قريب اولمكزكه اول برقمي ظاهر فعل وچركين طريق اولدي زيرا اول عصي ايضا عذر كه اول قطع انسابه وقتن تهيجنه مؤدى اولور (ولا تقتلوا النفس التي حرم الله الاباحق) وقتل نفس ايمه كزكه الله تعالى اى سز حرام ايتشد مكر كه اول نفسه اوچ خصلت كبرى بولنه يا مؤمن ايكن كافر اوله ويا محسن ايكن زنا ايد ويا بر نفس معصومي عدا قتل ايد اوليله اولسه قتل اولنغه مستحق اولور (ومن قتل مظلوما فقد جعلنا لوليه سلطانا) بر كه كه قتل اولنمن ايجاب ايدر حالي يوعيك قتل اولنه بزانك وليي يعنى وفاتند نصكره امرنه ولي ايدن وارثيچون قاتل اوزره قوت وولايت قيلورز مقتضاي قتله اى مؤاخذه ايدرديلرسه قتيك رينه اى قتل ايدروا ديتن اخذايدر ويا عفو ايدر (فلا يسرف في القتل) قتيك وليسي قتله اسراف ايتسون اشو اسرافه مفسرون اختلاف ايتديلر ديتلديكه يعنى قاتلك غيري قتل اولنسون تنكيم زمان جاهليتده قاتلك قتليه راضى اولمز لردى بلكه اندن اشرفي قتل ايدر لردى ويا خود بر قتيك رينه بر جاعت قتل اولنسون تنكم زمان جاهليتده قتل شريف اولسه يالكز قاتلك قتليه راضى اولمز لربكه انكله سيله اقرباسندن بر جاعتى دخي قتل ايدر لردى ويا خود قتله مثله ايدلسون (انه كان منصورا) قتل منصور اولدي قاتله قصاص ثوبيله واول قتيك خطاياسي تكفيريله وقاتله ناز واجب اولمليه ويا خود ولي قتل منصور اولديكه الله سبحانه وتعالى انكيچون قاتل اوزره قصاص ايجاب ايتدى وولاة اوزره اكاعاتي الزام ايتدى ويا خود اسرافه قتل اولنان منصور اولديكه وليسي اندن قصاصي استيفا ايدر (ولا تقربوا مال اليتيم الابالي هي احسن) مال يتيم قريب اولمكز مكر شول خصلتله كيم اول احسن در كه اول يتيم ايجون اى حفظدر ﴿ و تعامل شرعى ايله تيمور و تيمور (حتى يبلغ اشد) حتى كه سن بلوغه ايرشه (و افوا بالعهده) وعهد كزه و قايديك اول كر كه كنديكزله ربكز ييتنده در ويا كنديكزله ناس ييتنده در (ان العهد كان مسؤولا) زيرا كه يوم قيامته عهد صاحب عهددن سؤال اولنور كه نه سيله نقض اولنوبسن مؤوده نك نه سيله قتل اولنسنده سؤال اولنديكي كى (و افوا الكيل اذا كلم) مكيلاندن بر شيى غير ايجون كيل ايدر اولسكز كال اوزره كيل ايدك يوخه نقص ايتكمز (وزنوا بالقسطاس المستقيم) وموزوناندن بر شيى غير ايجون وزن ايدر اولسكز ميزان سوي ايله وزن ايدك (ذلك خير و احسن تاويل) ايمدى كيل ووزنده و قايتمكز غدروقتصدن خير ايدر وعاقبه احسن در (ولا تقف مالمس لك به علم) حقيقتن يلدديكك شينه حدس وظنله اتباع ايتكمكك اشوبنده تقليد دن نهى

صبروا وعلى ربهم يتوكلون) شول اصحابكه قريشدن ظلم اولنوب مدينه وحيشه به هجرت ايتديلر بز انلره دنيايه مناس حسنه ويررزكه مدينه منوره در والبته اجر آخرت اندن اكبر در اكر بيلور لرسه وانلر اذاي كفرمه ومفارت وطن شدائيت صبر ايتديلر وهرامور لرندن ﴿ ٣٢٧ ﴾ ربلى جل شانته توكل ايتديلر (وما ارسلنا من قبلك الا رجالا

واردر كه اول صحت وفسادى بلغمين شيشه اتباعدر (ان السمع والبصر والفؤاد كل اولئك كان عنه مسؤولا) سمع وبصر وفؤادك عملدن صاحبي سؤال اولنور روايت اولنديكه يغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم بر رجل كلوب ديديكه يارسو الله بكابر تعويذ تعليم ايتكه انكله تعويذ ايدم ديدى ديكل كه ﴿ اعوذ بك من شر سمعي وشر بصري وشر لساني وشر قلبي وشر مني ﴾ الهى سمع وبصر ولسان وقلب ومنيت شرندن سكا استعاذه ايدرين (ولا تش في الارض سرها) بطر وكبر وخيلايه ريوزنده يوريمكل (انك لن تحرق الارض ولن تبلغ الجبال طولا) زيرا كه سن كبركله ارضي قطع ايدوب نهايته ايرر دكلسن ويا انكله جباله تطاول و تساوى به دخي قادر اولمز سن (كل ذلك كان سيئه عند ربك مكروها) اشبوذ كراولنان يكرى بش خصالك كليسي كه ﴿ لا تجعل مع الله الها آخر ﴾ دن بوعله دكر ﴿ الواح موسى عليه السلامه مكتوبه در ﴾ اندن هرمنهينك اشم وبالى ربك جل شانته عندنده مكروه اولدى (ذلك لما اوحى اليك ربك من الحكمة) اشبو امر ونهى اولنانك كليسي حكمتدن ربك جل شانته سكا وحى ايتديكنددر (ولا تجعل مع الله الها آخر فتلقى في جهنم ملوما مدحورا) الله تعالى ايله سيله اله آخر قتلل كه مطرود وهر خيردن مبعود اولديكك حالده ناره القا اولنور سن اشبو يغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم خطايدر لكن مراد ايتدر حق جل وعلا ملائكه بنات اللهدر دين كفرمه خطاب ايدوب ديديكه (افاصفيكم ربكم بالبين واتخذ من الملائكة اناثا) ربكز جل شانته سزى افضل اولاد اولان بنون ايله تخصيص ايدوب كندى ايجون ملائكه دن بناتى اتخا ايتدى حالبو كه بوخصلت عقولكزك راي وعادته خالفدر (انكم لتقولون قولا عظيما) ايمدى سزكا اولاد اضافيله قول منكر عظيم ديرسكز كه زير اول سرعت زواله متصف بعض اجسام خاصه سيدر • وبوند نصكره كنديكزى انك اوزره تفضيل ايدرسز شول حيثيتدككه كراحت ايتديكز شيى انكيچون قيلورسز وبعد ملائكه اشرف خلق الله ايكن بنونكز دن ادون قيلورسز (ولقد صرفنا في هذا القرآن ليدركوا) اشبو قرآنده بز عروا امثال واحكام وحججى تبين وتكرير عز (وما يزيدهم الا نفورا) انلرك حقندن نفورين وقت طمانيتن آرتورر (قل لو كان معدا الهة كايقولون اذالابتغوا الى ذى العرش سيلا) يا محمد مشركينه ديكل كه اكر انلرك ديدكزى كى الله تعالى ايله بيله اله اوليدى انلر ذو العرش اولان الله تعالى به مغالبه وقهر ايله سيل طلب ايدلر ديكه انك ملكى ازاله ايدلر نيكيم ملوك دنيا اى بر لرينه ايدر لر ويا خود اكا تقربه سيل طلب ايدر لردى • ويا انك فضلى بيلوب كنديلرين اكا تقرب ايدرشى طب ايدر لردى (سبحانه وتعالى عما يقولون علوا كبيرا) الله تعالى مشركينك مقاله سندن تعالى ببيدله تنزه وتعالى ايتدى • زيرا كه اول مراتب وجودك اعلا سنده در كيم واجب الوجود والبقاء در • واتخا ولد ايسه مراتب وجودك ادنا سندنر زيرا اول تمتع البقاء شيكك خواصندنر (تسبح له السموات السبع والارض ومن فيهن) سموات وارضونك ذاتلري اول

امينى اولديلر (او ياخذهم في قلبهم فاهم بمعجزين) يا خود انلري يولجلىقلى يا خود بر طرفلرندن بر طرفه اتقلايلرى حالده عذاب اخذ ايدر انلر الله تعالى بي انلره عذاب ايتكمكك عاجز ايديجى دكر در (او ياخذهم على مخوف فان ربكم لرؤف رحيم) يا خود انلردن مقدم بر قوم هلاك اولمش اولوب اندن خوف اوزر لركن انلري دخي عذاب اخذ ايدر تحقيق

ربكز هز شانه را قتل و رحلت و در كه عذاب مستحق اولكز يكزه عذاب تعميل اجيبوب امهال ايدر (اولم پروا الى ما خلق الله من شئ) يتفوا ظلاله عن اليمين والشمائل سجدا لله وهم داخرون (انك كور من ربيكه الله تعالى انك خلق ايتديكي جسم قائمك كوكلكم شمسك طلوع و زوال و غروب و صاعقه و صول و دوتوب ۳۲۸ اوزانه رق و قصه لرق ذل اوزره الله

الله تعالى بي لسان حاله و ايكسك اينجده اولان ملائكه و انس و جن لسان مقاله تسبيح و تقدس ايدر (وان من شئ الا يسبح بحمده) حيوانات و نباتات و انما بدن برشي يوقدر كه الا اول الله تعالى بي جده ملتبس اولديني حاله لسان حاله لوازم امكان و توابع حدوث اولان شيندن تنزيه ايدر شول حيثيتدكه اول امكان و حدوث ايله انك واجب الوجود صانع قديم ايدوكنه دلالت ايدر (ولكن لا تفقهون تسبيحهم) لكن سر كندى لغات و السنه كز اوزره اولان تسبيح من ماعدانك تسبيح ليني بيلز سر (انه كان حليما غفورا) اول الله تعالى حلندر اكاشرك ايدنرك عقوبته عجله ايتز و انلردن توبه ايدنركه غفور در (واذا قرأت القرآن جعلنا بينك وبين الذين لا يؤمنون بالآخرة حجابا مستورا) يا محمد چنان سن قرآن اوقوبه سن سنكله آخرته ايعاني اولينرك پشته حجاب مستور قيلورز كه انك قراءت ايتديك شئي فهم ايتزلر ۳۳۰ و يا خود مراد حجاب ظاهر اوله ۳۳۱ روايت اولنديكه وقتا كيم ۳۳۲ تبتيدا ابي الهب ۳۳۳ سوره سي نازل اولدى پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم و ابوبكر رضى الله تعالى عنه ايله برجلده اوتور لردي ابولهبك مرأسى بيله سجه برطاش المش كلدى پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلمى كور ميوب ابوبكر رضى الله تعالى عنه ديديكه صاحبك قائده در ايشتمكه اول بنى هجوايش ابوبكر رضى الله تعالى عنه ديديكه والله اول شاعر دكلدر شعري نه ايجاد ايدرونه سويلر مرأه ديديكه كشدكه اشبو طاشي پاشنه اورم اندن دونوب كتدى ابوبكر ديديكه يارسول الله اول سنى كورمدي ديديكه نعم زير ابرامك غمله انك اراسته برده اولدى (وجعلنا على قلوبهم اكنة ان يفقهوه و فى آذانهم وقرا) و بز انك قلوبنه غطالز قيلورز تاكه اني فهم ايتدلر ۳۳۴ و آذانلر نه ثقل و صم قيلورز تاكه اني سمع قبولله اصفا ايتدلر (واذا ذكرت ربك فى القرآن وحده ولوا على ادبارهم نفورا) يا محمد چنان رب تعالى بي قرآنده لاله الا الله ديو برليو ذكرايلك سندن نفرت ايدر اولدقلى حاله اردلر نه دونوب كيدرلر (نحن اعلم بما يستمعون به) بز انك استماعن طلب ايتدكلى شئي بيلورز (اذ يستمعون اليك و اذ هم نجوى) قيسانكه سنى قرآن اوقور كن استماع ايدلر شول وقتده كه سنك امر كده تناسجى ايدرلر كيمى بو عجنوندر و كيمى بوكاهندر و كيمى بوشا عر در و كيمى بوساخر در ديرلر (اذ يقول الظالمون ان تبعون الا رجلا مسحورا) قيسان ظالمركه انلر وليدن مفيره و اصحاب ايدر ديرلر كه سز بر رجل مطيوب مغلوب العقلة اتباع ايدرسز (انظر كيف ضربوا لك الامثال فضلو فلا يستطيون سبيلا) نظر ايتكه سنى نيمه عجنون و كاهن و شاعر و ساحره تشبيه ايدرلر اول مقاله ده خطا ايدوب انكله طريق حقه و صوله استطاعلر اولمز (وقالوا اننا كنا عظاما ورفانا اننا لمبعوثون خلقا جديدا) انكار و استبعاد طريق اوزره ديديلر كه بز موت عز دنصكره عظام و حطام اولد يغمز دنصكره آخرته دير كور بيلور ميز (قل كونوا حجارة و احديدا

تعالى به سجده ايتكمده در (والله يسجد ما فى السموات وما فى الارض من دابة و الملائكة و هم لا يستكبرون) سموات و ارضه اولان متحرك و غير متحرك الله تعالى به ساجد و مستخدر و ملكلر دخی سجده ايدرلر هيچ تكبر ايتزلر (يخافون ربهم من فوقهم و يغفلون ما يؤمرون) اول ملكلر فو قلرندن ربلىرك عذاب نا كه ايتسندن قور قورلر و طاعتله امر اولدقلى ايتزلر (وقال الله لا اتخذوا الهين اثنين انما هو اله واحد فايها فارهبون) الله تعالى بيور كه ايتكى اله اتخذ ايتيك الحق الله بر در اول اله واحد بنى سندن قورقك (وله ما فى السموات و الارض و له الدين و اصبا افقر الله تتقون) اسمان و زمين انك مخلوق و مملوكيدر طاعت داتم و اخلاص ثابت اول الله تعالى ايجوندر اندن غيرى ضرر و فقه قدرتى اوليندنى قور قارسز (وما بكم من نعمه فتن الله ثم اذا

مسكم الضر فاليه تعجزون) نعمتدن هر نه كه سزه واصل اولور سه الله تعالى دنصكره سزى مرض و قحط كيم ضرر مس (او ايدر سه حق تعالى به تضرعه دعا ايدر سكرز) تم اذا كشف الضر عنكم اذا فريق منكم بربهم يشركون (بوندنصكره اول ضرر منكشف اولسه سز دن كفار يا مافقيدن بفرقه ربلى جل شانيه شريك كتور و ب اكعبادت ايدرلر (ليكفر و ابما ايتناهم فتمتعوا

فسوف تعلمون) انلره ويرد يكز اول نعمت و كشف ضررى انكار ايدرلر اى كافر لر بر قاچ كون دنيساده كچنك يقينده قابت امر يكز اولان عقوبتى بيلور سكرز (و يعملون لما لا يعلمون نصيبا مما رزقناهم تالله لتسئلن عما كنتم تفترون) مشركلر بزم انلره ويرد يكز ۳۲۹ و حيوان ۳۳۰ رزق لر مز دن اول علملر اولوب حصاده قوله سندن اولان

او خلقا ما يكبر فى صدوركم) يا محمد سن انلره ديكل كه قلوبكزه استشار ايدك كد سز شدت و قوتنه هجازه و يا حديد سز و يا صدور يكزه عظيم اولور سماء و ارض و جبال كيم خلق آخر سز و يا موتك كندى سز سزى اماته ايدوب بعث ايدرسن (فيقولون من بعدنا قل الذى فطركم اول مرة) ديسر لر در كه موتدنصكره بزي كيم بعث ايدر ديكل كه اول الله تعالى كيم اول مرده سزى خلق ايتشدن انشايد قادر اولان رب تعالى اعاده به دخی قادر اولور (فينفضون اليك رؤسهم و يقولون متى هو قل عسى ان يكون قريبا) بعده استهزاء طريق اوزره باشلر ين تحريك ايدوب ديرلر كه بعث و يا قيامت نه وقتده اولور ديكل كه اول قرييدر لا بد اولور بعده ديرلر كه اول قريب نه وقتده در ديكل كه (يوم يدعونكم) شول كونده كه اول الله تعالى سزى قبور كز دن موقف قيامته دعوت ايدر (فتستحيون بحمده) اكا اجابت ايدرسز حامدين اولديفكز حاله بروقتده كيم جد كز سزه نفع ايتز (و تظنون ان لبثتم الا قليلا) و يتقن ايدرسز كه دنياه و يا قورده آرزمان لبث ايدوب سز زيرا كه انسان دنياه و قورده نذكوزمان كثير لبث ايتس قيات و خلود مدتنده اني قليل عدايدر دنيلديكه الله تعالى ايتكى تفخه پينده انلردن عذابى رفع ايدر كه انك مدتى قرق بيلدر ۳۳۱ ايله اولسه عذابى انونودوب ظن ايدرلر كه قورده مدت لبثلى قليل اوله (و قل لعبادى يقولوا التى هى احسن) يا محمد بنم مؤمنين قوللر نه ديكل كه مشركلر احسن اولان كه بي سويلسونلر بو خسه انلرك سفا هتلىنه مكافات ايتسونلر ۳۳۲ روايت اولنديكه مشركلر مؤمنلر ايدا ايدر لردي ۳۳۳ پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم دشكايت ايدىك امر اولنديكه انلره جواب حسن لينه جواب ويره لر بو خسه خشينه دكل دنيلديكه بى انلره الله تعالى سزه هدايت ايتسون ديكله جواب ويره لر بعده قتال آيتله نسخ اولندي (ان الشيطان ينزغ بينهم ان الشيطان كان لائسان عدو امينا) شيطان انلرك پينده مرأوشرى تهيج ايدر مخاشنه ايه انلرى عتاده اير كورر انكله غالبه شر و فساد اوتورر زيرا كه شيطان انسانه عداوتى ظاهر عدو اولدى (ربكم اعلم بكم ان يشايرحكم او ان يشايعذبكم) ربكز جل شانك سزك امر يكزه اعلمدر ديلر سه سزه رحمت ايدر ايعاني توفيق ايتسيله و يا ديلر سه سزى تعذيب ايدر شرك اوزره اولدر مسيله يعنى سز انلره كذا احسن سويلكز بو خسه انلره سز اهل ناردن سز ديو تصرع ايتكمز زيرا اول قول انلرى شره تحريض ايدر مع هذا ختام امرلر غيدير اني الله تعالى دن غيرى احد بيلز (و ما ارسلناك عليهم وكيلا) بزمى انلر اوزه موكل ايتدك كه ايمان اوزره انلره قهر ايدنه سن بلكه سنى بشير و نذير كوندر مشرا عدى انلره مدارات ايت و اصحابيكه امر ايتكه انلردن اذابى احتمال ايتسونلر ۳۳۴ روايت اولنديكه مشركون انلره ايداده افراط ايدوب پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلمه شكاييت ايتدك نده بو آيت نازل اولدى ۳۳۵ دنيلديكه انلردن بر رجل عمر رضى الله تعالى عنه شتم ايدىك عمر رضى الله تعالى عنه اكا قصد ايلدى امر الهى اولديكه اول اني عفايده ۳۳۶ دنيلديكه بو آيت قتال آيتله

فناخبردن اوتانوب قومندن (تبيان) (ثاني) (۴۲) كيزلوردى و فكر ايدر ديكه عجا بو قيزى حقارتله حالى اوزره بر اقسامى بو خسه طبر اغه كومسمى ديردى اكا اولك كه انلر نه چركين حكيم ايدرلر كه ۳۳۷ كندولرى عننده قيز اولادده قدر و حرمت بوغيكن الله تعالى به حاشا بنات نسبت ايدرلر ۳۳۸ (للذين لا يؤمنون بالآخرة مثل السوء و لله المثل

الاعلى وهو العزيز الحكيم) اخرته ايمان اثنيانلر ايجون صفت فيسح واردر ۳۳۰ عقوبتي امهاله حكم ايديجيدر (ولويواخذ الله ايدرلر مع هذا زن وفرزنده محتاجدرلر الله تعالى ايجون صفت بلند واردر ۳۳۰ عقوبتي امهاله حكم ايديجيدر (ولويواخذ الله منزهدر ۳۳۰ عقوبتي امهاله حكم ايديجيدر (ولويواخذ الله

الناس بظلمهم ما ترك عليها من دابة ولكن يؤخرهم الى اجل مسمى فاذا جاء اجلهم لا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون) اكر الله تعالى ناسي ظلم وكفر لري سبيله مؤاخذه اتسه انلرك كفرى شاميتله يربوزنده يوريرحيوان ترك ايتمزدي ولكن اجللري نهايتهدك انلري تأخير ايدرموت يا عقوبت وقتي كلدكده بر ساعت تأخير وتقديم اولنزلر (ويجمعون لله مايكرهون ونصف السنهم الكذب ان لهم الحسنى لاجرم ان لهم النار وانهم مفرطون) الله تعالى ايجون كويه كوردككري شيشي حكم ايدرلر كه استاد بنات وشركدر ومع هذا لسانلري كذب ايدوب ديرلر كه اكر حشر وبعث اوليدى بزم مرتبه من على اولنفسه جنت بزم ايجونيدى حقا كه جهنم انلر ايجوندر وتحقيق انلر اول آتشد مخلدو محقرلر در (تالله لقد ارسلنا الى امم

منسوخه در (وربك اعلم عن في السموات والارض) ربك جل شانده سموات وارنده اولان مخلوقاته واحواللرينه اعلمدر نبوت وولايتنه ديلديكن اختيار ايدر اشبو قريشك استبعادنى رددر كه ابوطالبك يتيمى پيغمبر اوله واصحاب جوعا كا اصحاب اوله (ولقد فضلنا بعض النبيين على بعض) انبيائك بعضى بعضى اوزره فضائل نفسانيه ايله وعلائق جسمانيه دن تبرى ايله تفضيل ايتدك يوخسه اتباع واموال كزيتله دكل حتى داود عليه السلامى اكا كتابدن وحى اولنانه تشرىف ايتدى يوخسه اكا ويريلان ملك ايله دكل اول اجلدن ديلديكه (واتيناد داود زبوراً) وداوده بزبورى ويردك كه اول بر كتابدر كه الله تعالى انى داود عليه السلامه تعليم ايتدى يوزالى سورة ايدى جيمى دعا ونحميد ونحميد وثنائى ايدى يوخسه انده حلال وحرام وفرائض وحدود ويوغيدى (قل ادعوا الذين زعمتم من دونه فلا يعلكون كشف الضر عنكم ولا تحويلاً) يا محمد مشركينه ديكلك كه الله تعالى دن غيرى آلهه زعم ايتدك ريكزى چاغرك كه سزه اصابت ايدن قحط وجوعى سزدن كيدرله لرايدى بيلك كه اول آلهه كز سزدن نه ضررى كيدر مكنه ونه آنى غيرى تحويل ايتدك قادر اولور (اولئك الذين يدعون يبتغون الى ربهم الوسيلة) اول آلهه كه مشركون انلر دعا وعبادت ايدرلر وانكله رب تعالى به قربت طلب ايدرلر ۳۳۰ ديلديكه وسيله بر درجه عاليا درانى طلبده الله تعالى به تضرع ايدرلر وياخود وسيله كشيى الله تعالى به تقرب ايدر هر شيندر (ايهم اقرب) نظر ايدرلر كه انلرك قنيسى الله تعالى به اقربدر كه انى وسيله ايدنلر وياخود انلرك قنيسى اقربدر كه عمل صالحه الله تعالى به ورسولنه وسيله طلب ايد (ويرجون رحته ويخافون عذابه) سائر عبادى كى الله تعالى نيك رحمتن رجاء وعذابندن خوف ايدرلر اوليله اولسه سز انلري نجه آلهه زعم ايدرلر (ان عذاب ربك كان محذورا) ربك جل شانده نيك عذابى عذور اولدى حقيقدر كه هراحد حتى رسل وملائكه دخى حذر ايدلر ۳۳۰ ابن مسعود ايدر اشبو آيت عربدن بر طائفه شانده نازل اولوبدر كه انلرجندن بر قوم عبادت ايدرلردى اول جنيلر اسلامه كلوب انلرك اسلامنى اول انلره عبادت ايدن انيلر يلبوب كا كان انلرك عبادتن تمسك ايتديلر حق تعالى اول عبادت ايدنلري تمير ايجون تو آيتى انزال ايتدى (وان من قرية الا نحن مهلكوها قبل يوم القيامة او مذبوحها عذاباً شديداً كان ذلك في الكتاب مسطوراً) بر قرية كه بزاقى تخريب ويا اهلقى موت ويا استيصاله يوم قيامتدن اول هلاك ايد ووزو يا كفر وعصيان ايتدك نرنده قتل وانواع بليه ايله تعذيب ايد ووز ۳۳۰ ديلديكه مؤمنلر ايسلر امامه ايله هلاك كافرلر ايسلر انواع عذابه تعذيب ايتما من لوح محفوظده مسطور اولدى (وما ننمنا ان نرسل بالآيات الا ان كذب بها الاولون) قريشك اقتراح ايتديكى آياتى ارساللن بزي صرف ايتدى الا اولينك تكذيبى كه طبعده بوللر انلرك امثالدر اكر ارسال ايتسيدك انلرك كى تكذيب ايدرلردى اوليله اولسه ستمز مقتضاسنجه استيصاله مستحق اولورلردى والحال بز قضا ايتمزدركه بواته

من قبلك فزين لهم الشيطان اعمالهم فهو وليهم اليوم ولهم عذاب اليم) تالله سندن مقدم اولان امتلره بز (استيصال) پيغمبرلر كوندرك شيطان انلرك عمللرينى نرين ايدوب پيغمبرلرينى تكذيب ايتديلر اشته اول شيطان بوكون سنك زمانك كافرلرينك دوستى اولوب انلر كى سنى تكذيب ايدرلر يارين انلر ايجون دردناك والملى عذاب واردر (وما انزلنا

عليك الكتاب الا لتبين لهم الذى اختلفوا فيه وهدى ورحمة لقوم يؤمنون) يا محمد بزسكا قرآنى الحق امر توحيد واحوال معادده اختلاف ايدنلره بيان ايتدك ايجون انزال ايتدك انى تصديق واكا ايمان ايدن قوم ايجون اول قرآن هدايت ورحتدر ۳۳۱ (واته انزل من السماء ماء فاجيا به الارض بعد موتها ان فى ذلك لآية

استيصال ايتيه وزيرا انلردن نجه لرايانه كلور ويا مؤمن اولادلى اولور ۳۳۱ بعده امم سابقه دن شول اقتراح ايتدك رى آياتى تكذيبيله هلاك اولنلرك بمضى ذكر ايدوب دينيكه (واتينا نمود الناقة مبصرة فظلموا بها) بز نمود قومنه سؤلر ليله ناقدى ويردك اول ناقدينه ذات ابصار اولدينى حالده ويا انلرك كنديلرين ذوى بصائر قيلدك اوليله اولسه اكا كافر اولديلر ويا ناقدى عقرلري سبيله نفسلرينه ظلم ايتديلر (وما نرسل بالآيات الا تخوفاً) بز رسوللر عزمه آيات مقترحه ايله ارساللر دكل الاعذاب مستاصلدن تخويف ايجوندر خوف ايتمزلرله اول انلره نزول ايدر ۳۳۱ وياخود آيات غير مقترحه ايله معجزات كى وآيات قرآن كى ايله ارساللر دكل الاعذاب آخرته تخويف ايجوندر كه ايمانه كز لرسد آخرته اول انلره ابرر (واذ قلنا لك ان ربك احاط بالناس) ذكر ايت شول وقتى كه بزسكا وحى ايتدك ربك جل شانده علم وقدرتيله ناسى يعنى قريشى احاطه ايدوبدر انلرانك قبضة قدرتده در ايمدى انلردن خوف ايتدك تبليغ رسالتدن اسرا اولدينىك شيشي امضاء ايلكل (وما جعلنا الرؤيا التى اريناك الا فتنة للناس) ليله معراجده يا محمد سكا كوسترديكز رؤيايى جميع خلقه ويا قريشه فتنة قيلدك كه انلرك كى انى تصديق وكى تكذيب ايتدى اكثر ون ديديلر كه انكله مراد پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلمك ليله معراجده كورديكى عجائب وآياتدر كه انى كوزيله كوردى ۳۳۱ وبقوم ديديلر كه انكله مراد پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلمك عام حديده كورديكى رؤيادر كه كندوبى واصحابى مكه به دخول ايدر كوروب اجل حلولدن اول مكه به عجله ايله كتدى ۳۳۱ مشركون ايسه انى اندن صد ايدوب كبرومدينه به رجوع ايتدى ايمدى اول بيلده اكا كيررين ديو خبر ويرديكندن صكره كيرمدين مدينه به رجوعى بعض ناسه فتنة اولدى بلكه عام قابله داخل اولوب حقدده ۳۳۱ لقد صدق الله رسوله الرؤيا ۳۳۱ آيتى نازل اولدى (والشجرة الملعونة فى القرآن) سورة صافانده ذكر اولان شجرة زقوم نام شجره به دخى فتنة قيلدك كه انى اكل ايديجيلر لعنت اولنلشدر ۳۳۱ وشجرة ملعونه نيك فتنة اولمى شول وجهندركه مشركون انى ايشيديجك ديديلر كه محمد زعم ايدر كى جميع عجاره به احراق ايد ووندن صكره اول شجرة جميعده بتر ديو خبر ويرر والحال بيلز لريكه سمندك وبرى ناردن ونمامه به بلع ايتديكى جرك اذاسندن جايتده قادر اولان رب تعالى قادر در كه نارد بر شجرة خنق ايد كى انى نار احراق ايتد (وتخوفهم فايزيدهم الا طغيانا كبيرا) بز انلري انواع تخويفله تخويف ايدر ز حالبو كه بزم تخويفلر انلرك عتوفى وحدوددن تجاوزلرينى آرتورر (واذ قلنا للملائكة اسجدوا لآدم فسجدوا الا ابليس قال اسجد لمن خلقت طيناً) ذكر ايت شول وقتى كه بز ملائكه به آدمه سجدد ايدك ديوا مر ايدوب ابليسدن غيرى اكا سجدد ايتديلر اول اكا سجددى انكار ايدوب ديديكه بن اكا سجددى ايدرينكه انى سن طيندن خلق ايدوبسن ۳۳۱ ابن عباس رضى الله عنهما ايدر الله تعالى ابليس ارضه كوندرديكه انك

عقللرينى قدرة الله صرف وتأمل ايدن قوم ايجون دليل واردر (واوحى ربك الى التحل ان اتخذى من الجبال بيوتا ومن الشجر وما يعرشون) ربك جل ذكره بال آريلرينه طاغرده واعجلرده وناسك سز كچون يادقلىر مكالرده اولر انخاذايدك ديوا الهام ايلدى (ثم كلّى من كل الثمرات فاسلكى سبل ربك ذللاً يخرج من بطونها شراب مختلف

الوانه فيه شفاء للناس ان في ذلك لاية لقوم يتفكرون) بعده اشتها ايتديكتر هر ميوه وچچكلردن اكل ايدك وربكر
تعالينك غسل عملنده الهام ايتديكي طريقه انقياد اوزره كيدك اول آرلرك قارندن سنهرك بافصولك ياخود
كسج واورته وقوجه ياشليرك حاله كوره بياض وصاري ۳۳۲ وقرمزي وسياه لونري مختلف غسل

عذب و ملحندين بر كفت راب الهدي ۳۳۳ اولكداك عذبندن خلق اولنوبدر اول سعيد در اكر چداول
كافرو كافره دن وجوده كلور سده و اولكداك ملحندين خلق اولنوبدر اول شقيدر اكر چداول
مؤمن و مؤمنه دن وجوده كلور سده (قال أريتك هذا الذي كرمتم على لئن اخرن الى يوم
القيامة لا تحسن ذريته الا قليلا) ابليس ديديكه يارب بك اخبر و بر شونديكه اوزريعه آني تكريم
ايدوب اكاجوده بكاسر ايدرسن نيچون اني بنم اوزريعه تكريم ايتك اكر بني يوم قيامته
دكن تاخير ايدرسك انك ذريتي اغوا اليه استيصال ايدم الا انلردن از كيدلري دكل كه انلرك
شكيدلرينه مقاومت قادر اولمزينكه انلر عصمتك مستلر در (قال اذهب فني تبعك منهم فان
جهنم جزاؤكم جزاء موفورا) الله تعالى ابليس ديديكه وارقصد ايتديكي ايت انلردن اولك
سكا اطاعت ايدرجه من سنك وانلرك وافر مكمل جزا كزدر (واستغزز من استطعت منهم
بصوتك) انلردن استطاعتك اولديني فساد دعوتله استغفاف واستزلال واستجهاال ايت ۳۳۴
ابن عباس رضي الله تعالى عنهما ايدر هر كسه كه ناسي معصيته دعوت ايدر اول ابليسك جنديدر
(واجلب عليهم بخلك ورجلك) ركبان ومثانكله انلره صحدايت ۳۳۵ ديديكه ابليسك جن
وانسندن ركبان ومثاني واردر كه اول هر كسه در كه معصيته قتال ايدم يعني سكا متابعت ايدنلرك
اوزره مكابد و حيلكي جمع ايت وركبان ومثانكي انلرك اوزره حشايت (وشاركهم في الاموال
واولاد) وانلره اموال واولادلرند مشاركت ايت اما انك ماله مشاركتي اولدر كه حرامدن
حاصل اوله ويا حرامه اتفاق اوله ۳۳۶ ديديكه اول مشركونك انعامدن حرام ايتديكي بخيره
وسابد ووصيله و حامدر و دخی اولكده اني آلهلر نيچون ذبح ايدلر ويا حين ذبحده بسمه بي عمدا
ترك ايدلر واما انك اولادده مشاركتي اولدر كه زانندن حاصل اوله ويا اولكده بري ايكن دفن
ايدله ويا كفرة اولادندن يهودي و نصرائي و مجوسي ايدلر ويا اول اولادكه تحميمه سز جاعدن
حاصل اوله ۳۳۷ آثاره كلديكه و قناكه ابليس جتندن ره سورلدي ديديكه يارب بن آدم اجل نيچون
جتندن چيقاردك ايدم بني انك و ذريتك اوزره تسليم ايت بيورلديكه مسلط اولقل ديديكه
يارب زياده ايت بيورلديكه انلردن استطاعتك اولديني فساد دعوتكله استغفاف ايت وركبان
ومثانكله انلره صحدايت وانلره اموال واولادلرند مشاركت ايت ۳۳۸ آدم عليه السلام ديديكه
يارب بنم و ذريتيم اوزره ابليس تسليم ايتك بن ايسه اكماقومت ايدم منن الاسنك عون
ونصرتكله بيورلديكه هر ولدكه سندن و ذريتكدن وجوده كلور الا انك حفظنه ملائكدن
مؤكل قيلورين و حشايتكزي اون مثليه وسيايتكزي بر مثليه جزا انلردن و روحلر يكز جسده
اولد قبحه توبه كزي قبول ايدم خبرده كلديكه ابليس ديديكه يارب بيغمبرلر وكتابلر كوندرك و ناسد
طعام و شراب و مسكن و مجلس و بردك و صيدا نيچون جابل و دعوت نيچون اذان بيلدر ك بونلرك
مقابله سنده بكانه تمين ايتك بيورلديكه سنك رسولك كاهلردن وكتابلرك اشعاردر و طعامك ذكر الله سز

اغاياه قادر در (واقة فضل بعضكم على بعض في الرزق فما الذين فضلوا برادي رزقهم على مملكت ايتانهم) (ينلندر)
فهم فيسواه ايقنعه الله يمجدون) الله تعالى رزقه بعضكزي بعضكزي اوزره فضيل ايتدي شونلركه ملوكلرينه رزق
و بر مكله فضيل اولنوبدر اول مالك و ملوك بنم رزقه مساويدر ۳۳۹ انلرك اول عيبدلرينه و بر دكسري رزق اول

عبدلرك كندو رزق ايدر كه الله تعالى اول رزقي اول ملوكلره تقدير ايتيدي كه مالكلري يدياه و بر ددي ايا انلر الله
تعالينك نعمتي انكارمي ايدلركه انكجيون شريك اتخاذ ايدوب كفران نعم اولورلر (والله جعل لكم من انفسكم ازواجا
وجعل لكم من ازواجكم بنين ۳۴۰ وحفدة و رزقكم من العليات اقبال باطل يؤمنون و بنعمت الله هم

يكفرون) الله تعالى سزچون
جنسكزدن زوجهلر
قيلديكه انلرله موانست
ايدم سز واول زوجه
لر يكز اولاد و طورون
وداماد و اوكي اولاد قلددي
وطيب و حلالدن رزق
ويردي ايا اول مشركلر
انعام باطل تصديق ايدوب
الله تعالينك نعمتي اولان
توحيد و اسلامه كافر مي
اولورلر (ويعبدون من
دون الله ما لا يملك لهم رزقا
من السموات والارض
شيئا ولا يستطيعون)
فلا تضربوا لله الامثال
ان الله يعلم واتم لانتعلمون)
مشركلر الله تعاليدن غيري
بر شيه عبادت ايدلركه
انلر نيچون كوكدن بعمور
انزالي و بردن نبات
اخراجيله رزق و بر مكه
مالك و هيج ضرر و فقهه
قادر دكلدر در امددي
شريكلر كزي الله تعالى
يه مثال قلميك الله تعالى
سرك قول قسايدكزي
بييلور و حال بوكه سزاني
بييلور سزنا كز بييلديكز

بوشركه جسارت ايتديكز (ضرب الله مثلا عبدا مملوكا لا يعدر على شيء ومن رزقناه منا رزقا حسنا فهو يفتق
منه سرا وجهرا هل يستون الحمد لله بل اكثرهم لا يعلمون) الله تعالى مثل ضرب ايتديكه بر شيه قادر اوليان عبد ملوك
ايله بزدن كار رزق حسن و بر بلوب اولدخي كز نو و انكار اول مالي اتفاق ايدن صاحب اقتدار مساوي اولورمي حمدك

کلیسی الله تعالی به مخصوص صدر بلکه ناسک اکثری انی بیلزلر یعنی ذکر اولنن بنده بی اختیار ایله مالدار صاحب اقتدار مساوی اولدنی صورتده طاش و آغچدن اولان اصنام قادر علی الاطلاقه نیجه شبیه و شریک اوله بیلور (و ضرب الله مثلا رجلین احدهما ایکم لا یقدر علی شیء و هو کل علی مولیه ایما یوجهه ۳۳۴) لایات بخیر هل یستوی هو و من یأمر بالعدل و هو علی صراط مستقیم) الله تعالی ایکی رجلی مثل ضرب ابتدیکه انک بریسی مادر زاد دلیر و صاهر اولوب صاحب اولنه ثقلت و آتی نه ایشنه کوندرسه بر خیره کله که کندیکی اموردن بر خبر آسون و جواب کتورسون و اول رجلک بریسی عدله امر ایدر متکلم و مستمع مجامع فضائی مشتمل رشد و فهم صاحبی و سیرتی طریق مستقیم اوزره اوله بو ایکی رجل مساوی اولورمی بودخی اصنام بی اعتبار ایله حضرت پروردگارک مساواته منلدر دینلرکه بو مؤمن ایله کافره منلدرکه ابکمله مراد انی بن خلفدرو عدله امر ایدنه مراد حمزه بن عبدالمطلبدر رضی الله عنه یاخود کافر سید بن ابی العیص و مؤمن عثمان بن عفان رضی الله عنه در (و لله غیب السموات و الارض و ما امر الساعة الا کلح البصرا و هو اقرب ان الله علی کل شیء قدير) سموات و ارض غیبتک علمی الله تعالی به مخصوص صدر علی الخصوص (عن قیامتک علمی سموات و ارض اهلندن غایبدر امر قیامت سرعت و سهولته عند الله کوزک حرکتی مقدار بلکه دخی اقرب و اسرعدر تحقیق الله عظیم الشان بهت و حشر و احیای خلاقندن هر شیئه قادر در (و الله اخرجکم من بطون امهاتکم

ایندک که اول حسن صورت و مزاج اعدل و اعتدال قامت و تمیز بالعقلدر و افهام بالنطق و الاشارة و الحظدر و اسباب معاش و معاده هدیدر و وجه ارضنده اولان اشیا به تسلطدر و انواع صناعاته تمکندر و اسباب و مسیبات علویه و سفلیه نیک منافعه انلره عودتدر و دخی بونلرک غیریدر که افرادی احصا اولنور دکلدر جمله دن بری بودر که هر حیوان طعامی اغزیله آلتورالا که انسان ایله آلوب تناول ایدر (و جلناهم فی البر و البحر) و انلری برده دوا به و بحره سفاشته طاشیر زنا که انلره مشقت ارمیه (و رزقناهم من الطیبات) و بز انلره طعام و شرابک مستلذاتندن و برز انلرک کیمی کندی فعللر به و کیمی غیرک فعلیه حاصل اولور (و فضلناهم علی کثیر من خلقنا تفضیلا) و بز انلری خلق ایتدک لری عزمک کثیری اوزره تفضیل ایتدک ظاهر آیت دلیلدر که بنی آدم کثیر خلق اوزره تفضیل اولنمش اوله یو خسه کل اوزره دکل بر قوم دیدلر که ملائکه دن غیری جمیع خلق اوزره تفضیل اولنمشدر کلمی ایدر خلقک کلیسی اوزره تفضیل اولنمشدر الاملائکه دن بر طائفه اوزره دکل که اول جبرائیل و میکائیل و اسرافیل و ملک الموت و انلرک اشباهیدر و ملائکه نیک بشر اوزره تفضیلند و اختلاف اولندی جابر رضی الله تعالی عنهدن مریدر حدیث مرفوعده ایدر حق جل و علا آدم و ذریتن خلق ایدیمک ملائکه دیدلر که یارب انلری اکل و شرب و قربان ایدر خلق ایتدک انلره دنیایی بزه آخرتی و برکل الله تعالی جل شاننه دیدیکه شول یدمله خلق ایدوب روحندن فسخ ایتدیکمی شول وجوده کل دیو امرله وجوده کلن کیمی قیلورم اولی بودر که عوام مؤمنین عوام ملائکه دن افضلدر و خواص مؤمنین خواص ملائکه دن افضلدر دینله شول دلیل ایله کیم ان الذين آمنوا و عملوا الصالحات اولئک هم خیر البریه شولرکه مؤمن اولوب عمل صالح ایشلدیلر انلر خلقک خیر لیدر دیو یورلدی (یوم ندعوا کل اناس بامامهم) ذکر ایت شول کونیکه بزنده هرامتی امام ایتدک لری نیلری و یادینده مقدماری و کتابلری و یادینلری و یا تقدیم ایتدک لری کتاب اعماللری به چاغررز زیرا انده انساب کیلور و اعماله نسبتلری قالور و یاخود انلری عقائد و افعاللرینه تحمیل ایدن قوی ایله و یاخود امهاتلری به چاغریلور زیرا انده عیسی علیه السلامه اجلال و حسن و حسین رضی الله تعالی عنهما نیک شرفی اظهار و اولاد زنا بی افتخا حدن صیانت و اردر (فمن اوتی کتابه فیمینه فاولک یقرؤن کتابهم) ایددی چاغریلردن اول کسده که کتاب اعمالی یمینه وریله انلر کتابلری سرور و ابتهاج له اوقیدلر (و لا یظلمون قتیلا) اجور لرندن ادنی شیئی نقض اولنیدلر کتابک قرائتی یمینندن و برلنه تعلیقده دلالت و اردر که کتابی شمالندن و بریلن اول کتابه مطلع اولدینده خجالت و حیرت انلری غشی ایدوب لسانلری قرائندن محتبس اوله (و من کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی) برکسده که دنیاده اعمی القلب اولوب رشدنی کورمیه اول آخرتده دخی اعمی اولوب طریق نجاتی کورمن (و اضل سیلا) و طریق اخطا اولور استعدادی زائل و آتی مفقود اولدینچون (و ان کادوا لیفتنونک

البصرا و هو اقرب ان الله علی کل شیء قدير) سموات و ارض غیبتک علمی الله تعالی به مخصوص صدر علی الخصوص (عن قیامتک علمی سموات و ارض اهلندن غایبدر امر قیامت سرعت و سهولته عند الله کوزک حرکتی مقدار بلکه دخی اقرب و اسرعدر تحقیق الله عظیم الشان بهت و حشر و احیای خلاقندن هر شیئه قادر در (و الله اخرجکم من بطون امهاتکم

لا تعلمون شیئا و جعل لکم السمع و الابصار و الافئدة لعلکم تشکرون) الله تعالی سزی انلر یکنزک قارندن چیقاردیکه برشی بیلمز دیکز و سزه قولاق و کوز و قلب و بر دیکه حق ایشیدوب و نعمتاری کوروب و بونلری تفکر ایدوب شایدکه شکر ایدم سز (الم یروا الی الطیر ۳۳۵) مسخرات فی جو السماء ما یمسکهن الا الله ان فی ذلک لایات لقوم یؤمنون) کورمن لریمکه قوشلر سما ایله ارض بینده و چغه مسخر لر در انلر جسد لری نیک قلیلکنه نظرا دوشمک اقتضا ایدر کن انحق الله تعالی انلری سقوطدن امساک ایدر بو قوشلرک طیرانی و هو انک خلقیه انلرک خلاف طبع اول هوا اوزره طور ملری مؤمن اولان قوم ایچون آیات و عبرت لر در (و الله جعل لکم من بیوتکم سکنوا و جعل لکم من جلود الانعام بیوتا تستخفونها یوم ظعنکم و یوم اقامتکم و من اصوافها و اوبارها و اشعارها اناثا و متاعا الی حین) الله تعالی سزک طاش و طیرا قدن اولان خانه لری کزی وقت اقامت کرده سزه مسکن قیلدی و سز کچون انعام حیوانانک دریندن قبه و چادر کبی خانه لر قیلدی که سفر و اقامتکز و قتده قالدیروب کوتو رمک زده و نزولده وضع کرده خفیف بولور سکز و دوه نیک تویندن و قیونک بیاغیستندن و سارک قیللرندن کیمک

عن الذی اوحینا الیک لتفتری علینا غیره و اذا لا تخذوک خبیلا) انلر قریب اولدیلر که سکاوحی ایتدیکمز قرآنندن سنی صرف ایدلر تا که قرآنک غیر بی بزه اختلاق ایدمن و الحال انلرک مراده اتباع ایتیدک انلر سنی ولی وصفی اتخاذا ایدوب بنم و لا یتخذن خروج و عداوت و مدخول ایدرک ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر تحقیق و قدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم قدوم ایدوب دیدیلر که سکاتامت ایدر زنا کراوج خصلته بزه اجابت ایدرک بری نمازده رکوع ایتیه و زواصنا عزی کندی البزله قبرمیهوز و برسنه لاله تنع ایدنه زنا کعبادت ایتدک سزین پیغمبر صلی الله تعالی علیه و سلم دیدیکه شول دینده خیر یوقدر که انده رکوع و سجود اولیه و اما اصنامکزی کندی الیکزله قرمقدن امتناع کرده مغیر سز و اما که لانه سزی تنع ایدر دکل دیدیلر که سندن حاجتمز اولدر که بز عری بدن برکسده روا ایتدیکک خصلتی بزه روا ایتدیکه بز انلر بیننده ممتاز ایدمن اگر انلرک کراهندن امتناع ایدرک بکا الله تعالی بویه امر ایدوبدر دیکل پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم سلوت ایدوب جواب و برمدی انک سکوتی اجابت ایدنه دیو انلره طمع و بریحک اشبویات نازل اولدی (ولولا ان ثبتاک لقد کدت ترکن الیهم شیئا قلیلا) اگر سنی عصمتزله حق اوزره ثبیت ایتدیک قریب اولور دکل که انلرک مراده اتباعه میل ایدیلر (اذا لا ذقاک ضعف الحیوة و ضعف الممات) اگر سنی انی ایتسک دنیاده و آخرته سکا عذاب مضاعف قیلور دق (ثم لا تجدک علینا نصیرا) بوندن صکره سندن بزم عذاب یزی منع ایدر ناصر بولسیدک (و ان کادوا لیستفزونک فی الارض لیخرجوک منها و اذا لا یلبثون خلافاک الا قلیلا) اگر اهل مکه سکامعاده سنی ازعاج ایدر لر سده که سنی مکهدن چیقارلر اگر سنی انندن چیقارلر سندن صکره انده بقالری آرزمان اولور فی الحقیقه انجلین اولدیکه هجرتندن صکره بدرده قتل اولندیلر دینلرکه اشبو آیت یهود حقتده نازل اولوبدر که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم مدینهده مقامنه حسد ایدوب دیدیلر که انیا نیک مقامی شامدر اگر نبی ایسک انلره لاحق اولنلر که سکا ایمان کتورهوز لکن سنی اکاخرو جندن منع ایدن رومدن خوفدر که او به اولسد انلرک اول سوزی انک قلبنه واقع اولوب مدینهدن برمرحله کندی اول سیدن بو آیت نازل اولوب کیر و مدینهده رجوع ایتدی بعد ازمانده بنو قریظه قتل اولنوب بنو النضیر اجلا اولندی (سنتمن قد ارسلنا قبلک من رسلنا) الله تعالی سنت ایتدی سندن اول رسوللره کیم امتلری انلری تکذیب ایتدک لری رسوللری ارالرنده اولدجه انلره عذاب ایتیه بلکه ارالرندن چیقیدینده عذاب ایدردی (و لا تجد لستنا تحویلا) سن بزم ستمزه تحویل و تغیر بولم سز (اقم الصلاة لدلوک الشمس الی غسق اللیل) صلاة مفروضه بی اقامت ایت شمسک زوالندن کیمه نیک ظلمی ظهورنه دکن دینلرکه اشبو آیت مواقت صلواتی جامعدر که دلوک شمسله مراد ظهر و عصر در و غسق لیلله مراد مغرب و عشاء در (و قرآن الفجر) و صلاة صبحی دخی اقامت ایت (ان قرآن

ایچون البسه و دوشمه ایچون کیچه و قالی پیدا ایلدی و اخذ و عطا ایله صاغ اولدیفک زجه انتفاع قیلدی (و الله جعل لکم ما خلق ظلالا و جعل لکم من الجبال اکنانا و جعل لکم سرائیل قیقکم الحر و سرائیل قیقکم باسکم کذلک یتم نعمته علیکم لعلکم تسلمون) الله تعالی خلق ایتدیک اغچلر و طاغلر و بنالر و سارندن سز کچون ظلال قیلدیکه انده کولکه لانه سز

وسر کچون طاغردن مقارنر قیلدیکه انده ساکن اوله سر و سر کچون صوف و کتان و بنه و سائر دن البسه قیلدیکه سیجاق و صوغقدن قورینه سر و زره و جوشن پیدا ایلدیکه جنکده دشمنلرک سلاخندن قورینه سر بو نعمت کچی سزه نعمتی اتمام ایدر تا که نعمتینه شکر ایله حکمنه منقاد و تسلیم اوله سر ﴿ ۳۳۶ ﴾ (فان تولوا فاما علیک البلاغ المین)

اگر انلر اسلامدن اعراضله حق قبول ایتمزلرله اندن سکا زیان یوقدر سکا لازم اولان انجق تبلیغدرکه ایتدک (یعرفون نعمت الله ثم یسکرونها و اکثرهم الکافرون) مشرک لار الله تعالی نیک بوعد اولسان نعمتینه ییلورلرکن صکره انک غیریه عبادتله انکار ایدرلر انلرک بحانین و صیاندن غیریه جله سی کافر لردر (و یوم نبی من کل امة شهید اثم لا یؤذن للذین کفروا و لاهم یتعجبون) قیامت کوننده هرامدن پیغمبرلری شاهد کنورر که مؤمنلرینک ایمانه و کافرلرینک کفرینه شهادت ایدرلر صکره کافرلر ایچون عذره اذن و یرلر و انلره رضاه الهی طلب تکلیف اولمز زیرا اخرت دار تکلیف دکلدر یعنی انلرک توبه ایدرلر دنیا به رد اولمز نیازلری قبول اولمز (واذا راء الذین ظلموا المذاب فلا یخفف عنهم و لاهم یظفرون) قیامتده کافرلر جهنم عذابنی کوردکده مالکدن عذابک تخفیفنی رجا ایدرلر انلردن عذاب تخفیف اولمز و آن واحد (قیلقل که) مهلت دخی و یرلر (واذا راء الذین اشركوا شرکاهم قالوا ربنا هؤلاء شرکائنا الذین کنا ندعوا من دونک قالوا البهم القول انکم لکاذبون) قچان مشرکر قیامتده دنیا به شریک طوطد قلری اصنام و سائرینی کوردکده یاربنا بونلر سندن

الفجر کان مشهودا) زیر اصاله صبحک شاندن درکه انده ملائکه لیل و ملائکه نهار حاضر اولور و یاخود انده شواهد قدرت جمع اولور که ظلمت ضیایه و نوم ایتباهد تبدل ایدر و یا انده مصیبتدن کثیر جمع اولور (ومن اللیل فتعجبده نافله لک) کچیدک بعضی نومکده نصکره صلواته قائم اولدل که سکا اول صلوات مفروضه اوزره زاهد فریضه و یا فضیله اوله و جوبی سکا مختص اولدیمچون ﴿ روایت اولدیکه اوائل اسلامده صلاة لیل فرض ایدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اوزره و دخی امت اوزره بعده صلوات خسله امتدن و جوبی نسخ اولوب استحبابی باقی اولدی اما که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم حقتده و جوبی باقی ایدی عائشه رضی الله تعالی عنها پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمدن روایت ایدر دیکه اوج خصلت سزه سنت و بکافر ضددرکه اول و تروسوا و قیام لیلدر (عسی ان یتشک ربک مقامحودا) تا کدرک جل شانیه یوم قیامتده سی مقام محموده ابرکوره که اول امتده شفاعت مقامیدر که اولون و آخرون انده اکثرا ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر مؤذنی اذان او قور ایشندیکک زده انک کچی دیوب بعده بکاسلا ایدک برکه که بکابر کره صلاة ایدر الله تعالی جل شانیه کالون کره صلاة ایدر بعده بنم ایچون الله تعالی دن وسیله ای استکتر که اول جنتده بر منزلتدر عباد اللهدن بر عیدک غیریه اول لایق اولمز رجا ایدرینک اول عبدی بن اولام اولکه بنم ایچون وسیله ای استید بنم انکچون شفاعتم واجب اولور ﴿ ابن عمر رضی الله عنهما دن مرویدر که یوم قیامتده کونش قریب اولدیمده عرق ناسک قول قلری نصفنه ایریشد اوله اولسه آدم علیه السلام اندن موسی علیه السلام اندن محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدن استغاثه ایدرلر که خلاق یتنده قضا ایچون شفاعت ایدر اوله اولسه اول واروب حلقه بابی اخذ ایدر حتی که رب تعالی انی مقام محموده بیت ایدر کیم اهل جمع کلمسی اکثرا ایدرلر ﴿ مجاهد ایدر انک مقام محموده بعث اولمسیله مراد الله تعالی انی عرش اوزره اقامد ایدر عبد الله بن سلام رضی الله تعالی عنه ایدر که اول آنی کرسی اوزره اقامد ایدر (وقل رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق) دیکل که یارب بنی قبره ادخال مرضی ایله ادخال ایت و بعث عندنده بنی قبردن کرامت ایدرلور اخراجله اخراج ایت دینلر دیکه مراد مدینه ادخال و مکهدن اخراجدر و یاخود مکیده اهل اوزره ظاهره ادخالدر وینه مکهدن مشرکیندن آما اخراجدر و یاخود انی غاره ادخالدر و غاردن سلما اخراجدر و یاخود بنی ارسال ایتدیکک نبوت امرنه مدخل صدق اولان جنته ادخال ایت و بنی دنیا به نبوت حقندن اوزریمه واجب اولان شیئی ادا ایتدیکم حالده مخرج صدقه اخراج ایت و یاخود بنی اطاعتکه ادخال و مناهیدن اخراج ایت و یاخود بنی هر نه شینه که ادخال ایدرلرک صدقه ادخال ایت و اندن صدقه اخراج ایت یعنی بروجهله دخول ایدوب وجه آخرله خروج ایدلردن ایتمکل زیرا که ذوالوجهین اولان کچی عند الله امین اولمز (واجعل لی من لدنک سلطانا نصیرا) و بکاسنک عندکدن حجت قیلقل که بکاخالفت ایدن اوزره اول بکاسنرت اوله و یاخود ملک قوی

دینیهنی تفصیل اوزره بیان ایدر قرانی (تینان) (ثانی) (۴۳) کوندرک که اول جمیع ناسه هدایت و رحمت و خاصه مسلمانلره مزده جنتدر (ان الله یأمر بالعدل و الاحسان و ایفاء ذی القربی و ینهی عن الفحشاء و المنکر و البخی یعظمکم لعلکم تذکرون) تحقیق الله تعالی هر شینک وسطی اولان عدله امر ایدر ﴿ مثلا اعتقادده توحید ایله تعطیل و تشریک بینی و کسیده جبرله

غیری بزم شریک اتخاذ ایدوب عبادت ایتدکر مزدر دیکلر ﴿ کویا عذابلرینک بر مقدارینی انلره تحمیل استلر انلرک طابد قلری اولان و سائر نه ایلره ﴿ بزمی بزه عبادت ایدک دیو دعوت ایتدک سز کندو هوا کزه تبعیتله طابدیکز سز کاذب لرسکز ﴿ دیو جواب ﴿ ۳۳۷ ﴾ و یرلر ﴿ و القوا الی الله یومئذ السالم و ضل عنهم ما کانوا یفترون) و انلر

قیلقل که انکله اسلام کفر اوزره منصور اوله اوله اولسه الله تعالی اکا اجابت ایدوب وعد ایتدیکه فارس و روم و غیریندن ملکی نزع ایدوب اکا یرنه نیکم اکا ﴿ لیظهره علی الذین کله ﴿ و دخی ﴿ لیستخلفنهم فی الارض و لیکین لهم دینهم الذی ارتضی لهم و لیلدنهم من بعد خوفهم امنان ﴿ و بونلر امثالی آیتلر اکا دلالت ایدر (وقل جاء الحق و زهق الباطل) دیکل که اسلام کلوب شرک کیتدی و یا عباد الله کلوب عباد اصنام کیتدی (ان الباطل) کان زهوقا) زیرا که باطل ذاهب و مضحیل و غیر ثابت اولدی ﴿ ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم مکهد یوم فتمده داخل اولدی حالبو که بیت شریفک حولده او چوز التمش صنم و ارایدی التده کی محصره ایلره انلری برر برر طمن ایدوب بیقرار و بو آیتی سولردی حتی که اول اصنامک جمیع یوزلری اوزره ییقدی مکر خزاعدنک صفردن بر صغری کعبه فوقنده ایدی ﴿ علی رضی الله تعالی عنده امر ایدوب دیکه انی اندن اشاعده اتقل نعم دیوب انی فوقندن آتدی صینوب یتدی (و نزل من القرآن ما هو شفاء و رحمة للمؤمنین) بزقر آندن انی تنزیل ایتدک که انک کلیسی مؤمنلرک دینلرینی تقویم و نفسلرینی اصلاحده دواء شافی منزلتده در انکله مختلف فیدمتین و مشکل متضخ اولور و حیرتدن قورتلینور و قلوبدن جهل کیدر یلور و یاخود انکله امراض جسمیه به درمان ایدر یلور فاتحه و آیات شفاء کچی ﴿ قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لم یتشف بالقرآن فلا شفاء الله ﴿ پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکه که قرآنله استشفاعتقادی ایمده الله تعالی اکا شفا و یرمید و دخی قرآن مؤمنلره رحمتدر که انکله ایمانلری زیاده اولور (ولا یزید الظالمین الا خسارا) و قرآن کافرلرک کفر و تکذیلری سبیلله خسارتن ارتورر زیرا هر آیت نازل اولدیمجه انلرک تکذیبی متجدد اولوب خسارتلری متعدد اولور قتاده ایدر هر که که قرآنه محالست ایدر اندن یازیده و یا نقصانله کیدر (واذا انعمنا علی الانسان اعرض و نا ی بجانبه) قچان انسانه بزحمت و سقته انعام ایتسه وز الله تعالی بی ذکر دن و اکا تضرع و التجادن اعراض ایدر کانه اول اندن مستنیدر و جانیهلر حقدن تباعد و دعا ایله اکا تقری ترک ایدر و تعظیم و تکبر ایدوب اکا التفات ایتمز اولور (واذا منه الشکر کان یؤسا) و قچان اکاشت و ضرر ایریشه الله تعالی نیک روحندن مأیوس اولور ﴿ دینلر دیکه یعنی اول شدت و ضرر حالده الله تعالی به تضرع و دعا ایدر قچانکه اجابت تأخر ایتسه اکا یأس ایرلرکن مؤمنده لایق دکلدر که اجابتدن مأیوس اوله تأخری ایله دعا بی ترک ایدر (قل کل یعمل علی شاکله) دیکل که هر که هدی و ضالته حالده مشا کل طریقت اوزره عمل ایدر (فربکم اعلم بمن هوا هدی سیلا) ربکر جل شانیه اعلددر که اکا طریق واضحدر یعنی مهتدی و ضالی بیلور هر برینه عملنه مشا کل وجهله جزاء قیلور (و یستلونک عن الروح قل الروح من امر ربی) یا محمد سکا شول روحدن سؤال ایدرلر که انکله انسانک بدن حیات بولور دیکل که روح ربهم جل شانیه نیک ابداعیاندن درکه ماده و تولد سز

اول کوننده کنه ایلرینه اعترافله الله تعالی نیک حکمنه اطاعت ایدوب اسلام طلب ایدرلر قائده ایچوب بزه دستگیر اولور دیو کذب و افترا ده اولد قلری بتلری دخی باطل و انلردن زائل اولور (الذین کفروا و صدوا عن سبیل الله زدناهم عذابا فوق العذاب بما کانوا یفسدون) خونلر که کافر اولوب ناسی راه خدا اولان اسلامدن منع ایتدیلر بز انلرک کفرلری عذاب اوزرینه منعلری عذابنی زیاده ایدرلر که دنیا به ناسی ایماندن منعه فساد ایدرلردی (و یوم نبی من کل امة شهید اعلیهم من انفسهم و جئنا بک شهیدا علی هؤلاء و نزلنا علیک الکتاب تیانا لکل شی و هدی و رحمة و بشری للمسلمین) قیامتده هرامنه کندلردن اولان پیغمبرلری شاهد بیت ایدرلر و سنی دخی امتک اوزرینه شاهد کتوررر و سکا هر امور

قدر بینی و اعطاده بخل ایله اسراف بینی و امثالی کبی و احسانه امر ایدر که پیغمبر علیه السلام الله تعالی به عبادت ایدک کهانی کور کبی سن آنی کور منسک اول سنی کورر که اول عبادت احساند و اقربادن محتاج اولرله مال ویرمکه امر ایدر و قوت شهویه به متابته زنا ۳۳۸ و سائر کبی عمل قیحدن نهی ایدر

و دخی قوت غضبیه ایله قتل نفس و غضب اموال و سائر کبی ندامت و انکاری موجب فطردن نهی ایدر و صفت شیطانیته اولان تکبر و تحجر به ناسه استعمالدن نهی ایدر الله تعالی سزه امر و نهیه خیر و شری بیان ضمنده و عطف ایدر شاید تفکر ایدوب منتظ اوله سر (و افوا بمهد الله اذا عاهدتم ولا تنقضوا الايمان بعد توكيدها وقد جعلتم الله عليكم كفيلا ان الله يعلم ما تفعلون) عهد ایتدی که زما ن الله تعالی نیکو عهدینه و فایده کبی یمنلری کزی تا کیدد نصکره اول یمنی بوزمیک حال بو که الله تعالی یی یمنلری کز اوزره شاهد قیلدی که الله تعالی یمنلری کزده وفا و نقض کز افعالن ییلور (و لا تكونوا کانی نقض غزلها من بعد قوة انکاتا تخدون ایمانکم دخلا یمنکم ان تكون امة هی اربی من امة انما یلوکم الله به ولیین لکم يوم القيمة ما کنتم فیه مختلفون) محکم

اگر دیکی اینلکنی تکرار بوزان مره کبی اولمیک که مستحکم عهد ایتدی که یمنلری کزی یمنلری کزده خدعه انخاذیه صورنا (بلنک) وفا اظهار ایدوب که کفاری عدد و مال جهتیه مسلمانلردن زیاده کوردیک کزده عهدیکزه خلل ویررسز الله تعالی سزی انجی تجربه ایدر که پیغمبر علیه السلام اولان بیعت و عهده وفا ایدر میسر یوخه قریشک کثرت و شوکت الدانور میسکز

قیامتده سزک و فاقضده اولان اختلاف کزی سزه بیان و اعمال کزه کوره مجازات ایدر دینلری که عهده خرقه حقاء دینور ریطة بنت عمرو نام بر مره و ارایدی اول مره جاریه لریله صاحب دن اولیه دک قیلدن و یو کدن ایملک بو کردی بعد الظهر اول ایملری اخشامه دک ۳۳۹ جوزدیردی هر کون کذلک دایما عملده و نقضده اولمی عادت ایتدی

بلنک ممکن دکدر الا عوارضه کیم اولانی التباسه تمیز ایدر اول سیدن بوجوابه اختصار اولدی اول اجلدن موسی علیه السلام و مبارک العالمین دوسوالت جوابده انک صفتانی ذکرله اختصار ایتدی روایت اولدی که پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم روحدن سؤال لرینه بویه جواب وریجیک دیدیلر که بو خطاب به یختصار زیدی بلکه بوسرانه تعمیم اولمشز دیدیلر که شانک قانی عجیدر بر ساعتده دیر سکه و من بؤت الحکمة فقد اوتی خبرا کثیرا اولکه اکاحمت وریله اول خبر کثیر ویرمشدر و بر ساعتده ایسه و ما اوتیم من العلم الا قلیلا دیرسن اولیه اولسه سورۃ لقمانه کی و او ان ما فی الارض من شجرة اقلام آیتی نازل اولدی و الحال انک دیکلری سوء فململرندرن زیر احکمت انسانیه حق و خیردن قوت بشریه نک و سبی اولان شیئی یملکدر بلکه معاش و معادی منتظم اولان شیئی یملکدر اول ایسه الله تعالی نهایتی معلوماته اضافته قیلدر انکله دنیا و آخرتک خبریند اریلور و مع هذا اول کاضافته کثیردر (و لن شئنا لنذهبن بالذی اوحینا الیک ثم لا تجدک به علینا وکیلا) اگر دیلسک سکا و حی ایتدی که قرآنی مصاحف و صدوردن اذهاب و محو ایدردک بده انی بزدن سکیچون مسطورا و یا عفو استرداد توکل ایدر کسه بولمیدک (الارحۃ من ربک) لکن ربک جل شانده دن رحمت اولوب انک اذهاب و محو دلدی ایله اولسه تنزیلی منتدیسکره بقای منتهی آخری او اور (ان فضله کان علیک کبیرا) انک سکا فضلی کیر اولدی شول حیثیه کده سنی رسالتله کوندردی و سکا قرآنی انزال ایتدی و کیدر میوب حفظیه ابقا ایتدی (قل لن اجتمعن الانس و الجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا) دیکل که اگر انس و جن بلاغت و حسن نظم و کمال معناده اشوقر آن مثلی کتورمکه اجتماع ایتدیلر اکافادرا ولیه لردی اگر انی کتورمکه بعضی بعضنه تظاهرا ایدر لر سده (و لقد صرفنا للناس فی هذا القرآن من کل مثل) اشوقر آنده بزناس ایچون هر معاندن تقریر و بیانده زیاده ایچون وجوه مختلفه ایله تکرر ایتدک (فابی اکثر الناس الا کفورا) ناسک اکثری ایسه قبول و یا شکر دن امتناع ایدوب انک رینه جمود و کفرانی اختیار ایتدیلر (و قالوا لن نؤمننک حتی تقجر لنا من الارض ینبوعا) وقتا که مشرکینی اعجاز قرآنی بیان و اکابض مجزاتی الحاقله الزام ایتدی تمت و اقتراح ایدوب دیدیلر که بزنی تصدیق ایدر دکلر مکر که بزه ارض مکده پیکار آقیده سن (او تکنون لک جتده من نخیل و عنب فتجیر الانهار خلالها تفرجیرا) و یاخود سنک خرما و ازوم بو ستانک اولوب اورطه سندن نهر لر آقیده سن (او تسقط السماء کازعمت علینا کسفا) و یاخود زعم ایتدی که کبی اوزریمزه سمایی قطعه قطعه دوشورده سن (او تاتی بالله و الملائکة قیلا) و یاخود الله تعالی یی و ملائکة کبی ادعا ایتدی که شیک صحتده شاهد و درکنه ضامن کتورده سن (او یکنون لک بیت من زخرف) و یاخود سکیچون التوندن بیت قیله سک (او ترقی فی السماء) و یاخود سمانک

و بیعت پیغمبر علیه السلامی بهاء قلیل ایله تبدیل ایتدی که عهدهیکزه و فایده انجی اول سزه عتدالله خیر لودرا کرسزانی بیلوب فهم ایدرلردن ایسه کز (ما عندکم ینفد و ما عند الله باق و لنجزین الذین صبروا اجرهم باحسن ما کانوا یعملون) غرض دنیویه لردن سزک عند کزده اولر فایده لکن الله تعالی عندده اولان خزان رحمت دائم و باقیدر عهده و فایله فقر و مشقت

بوعهد و نقض اکتاشیه اوله (و لو شاء الله لجملکم امة واحدة و لکن یضل من یشاء و یهدی من یشاء و لنسئلن عما کنتم تعملون) اگر الله تعالی مراد ایدیدی سزک جمیع کزی اسلامدن برامت ایدردی و لکن الله تعالی دیلدی کبی عدلیله مخذول و دیلدی کبی فضلیله هدایته موفق ایدر و دنیاده اشدیک کز عملدن البته عشرده سؤال اولور سکز (و لا تحمدا ایمانکم ولا ینکم قتل قدم بعد نبوتها و تدوفوا السوء بما صددتم عن سبیل الله و لکم عذاب عظیم) یمنلری کزی یمنلری کزده مکر و حیله انخاذ ایتدی که اسلامده نبوتند نصکره یا انکز قایار و کند و نقض عهدهیکز و ناسی طریق حقدن عمانده اولدیغ کز سبیلده دنیاده عذاب سوئی دادر سکز و سزکچون آخرتده دخی عذاب عظیم واردر (ولا تشربوا بمهد الله ثمنا قلیلا انما عند الله هو خیر لکم ان کنتم تعلمون) عهد الهی

تكاليفه واذا كفاره صبرايذ نرك البته اجر ومكافاتي اعماللرندن احسن وزياده ايده رز (من عمل صالحا من ذكر او اتي وهو مؤمن فلكحيته حيوه طيبه ولنجزينهم اجرهم باحسن ما كانوا يعملون) اركك ونسادن مؤمن اولديني حالده بر كيمسه عمل صالح ايشله **زيرا ايمان سر عمله اعتبار يوقدر **بز ٣٤٠** اكا دنيا ده مال حلال باقاعت يا قضايه**

ممارجنه صعود ايده سن (ولن تؤمن لر قيك حتى نزل علينا كتابا نقرؤه) سنك سمايه صعود كه دخي تصديق ايتمز مكر كه اندن بزه بر كتاب اينديره سنكه اول سني مصدق اوله و بزاني او قويوب بعه سكا اتباع ايده وز (قل سبحان ربي هل كنت الا بشرا رسولا) انرك اقتراحاتي تجيله الله تعالى بي تنزيه ايت اندن كه هيج كسه كا تحكم ايده و يا قدر شده مشاركت ايده و ديكل كه بن دكلن الاساثر ناس كي بشرو ساثر رسل كي رسولن انرك ايسه قوملر ينه كتور سز لر الا اني كتور رر لر ديكه انرك حالته ملايم اولوب الله تعالى اني انرك اظهار ايديدي بوخسه آيات امري اول رسوللره مفوض دكلدر (وما منع الناس ان يؤمنوا اذ جاءهم الهدى الا ان قالوا ابعث الله بشرا رسولا) وحى نزولندن وحق ظهور ندر نصكره ناسي ايمانندن منع ايتدي الا ديملر يكه الله تعالى رسالته ملك بعث ايتيويوب بشري بعث ايتدي يعني انرك قرآن ومحمد صلى الله تعالى عليه وسلم ايمانندن منع ايندير شبهه قالمدي الا انكارلر يكه الله تعالى بشري رسول بعث ايده (قل لو كان في الارض ملائكة يمشون مطمئين لنزلنا عليهم من السماء ملكا رسولا) ايتدي انرك شبهه سنه خوابده ديكل كه اكر ربوزنده ملائكه بنى آدم كي بوررو انده ساكن اولسلر بز انرك رسالته ملك تنزير ايندير دك انرك انكله اجتماعه واندن تلقفده تمكلري اولدينيچون اما كه انك عامده سي ملكي ادراكدن واندن تلقفدن اعمالدر رسالت ايسد نوع تناسب ومجانسته مشروطدر (قل كفي بالله شهيدا بيني وبينكم) ديكل كه الله تعالى بمله سرك بينكزده شاهده يتر كه دعوايه موافق معجزه اظهاريله بن انك سزه رسوليم و يا رسالتني سزه تبليغ ايتشن اكر چه سز غناد ايدر سكرزده (انه كان بعباده خيرا بصيرا) اول الله تعالى عبادك ظاهر وباطن احواله خير وبصيردر انك اوزره انركه جزاء قيلور (ومن يهد الله فهو المهتد) اول كسه كه الله تعالى اني دين اسلامه ارشاد ايده اول استقامت اوزره طريق حقه در (ومن يضل فلن تجد لهم اولياء من دونه) واولكه الله تعالى اني ديندن غذول ايده سن انرايچون اندن غيري انصار بولمز سنكه انلري ضلالتدن طريق حقه ارشاد ايده (ونحشرهم يوم القيامة على وجوههم) يوم قيامته بز انلري بوزلري اوزره سورينور ويا بورر حشر ايندير زيفمبر عزم صلى الله عليه وسلم دينلديكه يا رسول الله كافر لر يوم قيامته بوزلري اوزره نجه حشر اولور لر ديديكه انلري اياغ اوزره بوريدن باري تعالى قادر در كه بوزلري اوزره دخي بوريده (عيا وبكما وصفا) كوزلر بن شن اينديشي كورمز لر و ايشيدلسي صفا ويرشي ايشتمز لر وكنديلردن قبول اولور كلامي سويلز لر اولدقلى حالده زيرا كه دنيا ده آيات وعبره نظر ايتمز لر وحق ايشتمكه قولاق طوعمز لر وصدق سويلكي استمز لردي وجا زدر كه اشبو حواسك ققداني حسابدن صكره ناره سورلديكزنده اوله (مأويهم جهنم) انرك مستقر ومنزلي جهنمدر (كلاخبت زدنهام سيرا) هربار كه اول انرك جلود و لحومن اكلا لهي ساكن اولد بز انرك جلود و لحومن تبديله انك توقد وتلهب واشتعالن آرتوررز زيرا انرك فنادن صكره

رضاييله طيب حيات ورزق ويررز واشدككري اعمال صالحه نك مجازاتي اندن احسن ويررز (فاذا قرأت القرآن فاستعذ بالله من الشيطان الرجيم) قرآن او قومق مراد ايتدككده شيطان مطرودك وسوسه سندن الله تعالى به صغفق است يعني اعوذ بالله من الشيطان الرجيم دي (انه ليس له سلطان على الذين امنوا وعلى ربهم يتوكلون) الله تعالى به توكل و آني بناء ايندن مؤمنلر اوزرينه شيطانك تسلطي يوقدر (انما سلطانه على الذين يتلونه والذين هم به مشركون) انجق انك تسلطي اني دوست ايدنيوب انك سبيله الله تعالى به شرك كتوريجيلر اوزرينه در (واذا بدلك آية مكان آية والله اعلم بما ينزل قالوا انما انت مفتر بل اكثرهم لا يعلمون) فچانكه بز بر آيتك حكمتي نسخ وتبديل ايدوب يرينه حكم آخر كتوررز الله تعالى حكم ومصلحت

جهتيله نسخ وتغيير وتزيلنده وقت وحاله كوره قوللرينه اصلح اولي بيلور كافر لر يا محمد سن **برشي** امرايدوب (اعاده بي) صكره بر آخري بكنور اولكي امرندن نهى ايدوب الله تعالى به **اقترا ايدر سن ديرلر بلكه انرك اكثرى احكامك حكمتي بيلمز لر (قل نزله روح القدس من ربك بالحق ليثبت الذين امنوا وهدى وبشري للمسلمين) انركه ديكه قراني جبريل عليه**

السلام ربك تعالى طرفندن حقه انزال ايلمشدركه مؤمنلر اني ايشيدوب ايماننده ثابت وناسخي اشتدكزنده انده كي صلاح وحكمتي تفكرله قلبلري مطمئن اوله ومسلمانلره هدايت وبشارت اوله (ولقد علم انهم يقولون انما يعلمه بشر لسان الذي يلحدون اليه اعجمي وهذا لسان عربي **مبين ٣٤١**) تحقيق بز بيلورز كه كفار كه محمد قراني بر آدم تعليم ايدر ديرلر اول

اعاده بي تكذيب ايندير لردي اوليله اولسه الله تعالى انلري اول وجهله افتاء واعاده ايتك اوزره جزادن زائل اولمز نتكيم بو معنايه اشبو كلن آيت ايله اشارت ايندي (ذلك جزاؤهم بانهم كفروا بآياتنا وقالوا انذا كنا عظاما ورفاتا انما لمبعوثون خلقا جديدا) عذاب مذكور يوم قيامته انرك جزا ايندير شول سبيله كيم انرك بزم آيتلر يمه كافر اولور لردي بز عظام وتراب اولديني سز دن صكره يوم قيامته بعث اولوب خلق جديدي اولور زديرلردي (اولم يروا ان الله الذي خلق السموات والارض قادر على ان يخلق مثلهم) انرك بيلديلر ميكه سموات وارضى عظم وشدنده خلق ايندن الله تعالى قادر در كه صغر وضعفده انرك مثلي خلق ايده (وجعل لهم اجلا لا ريب فيه) وانرك عذاب يچون بر وقت تعيين ايده كيم انك كلستنده مؤمنلر عندنده رب اوليه كه اول موت ويا يوم قيامته در (فابي الظالمون الا كفورا) كافر لر ايسه حقتك وضوحيله اندن امتناع ايدوب جحودي اختيار ايتديلر (قل لو انتم تملكون خزائن رحمة ربى اذا لامكم خشية الانفاق) ديكل كه اكر سز ربم جل شانده نك رزق ونعمتلي خزائنده مالك اولسكز سز اني انفاق خوفيله امساك ايدوب انفاق ايتيديكز (وكان الانسان ثورا) غالب انسان بخيل اولدي زيرا كه بناء امرى حاجت وفقرده واحتياج اولديني شينده ضننده وبذل ايتديكي شينده عوض ملاحظه سنده اولدي (ولقد آتينا موسى تسع آيات بينات) بز موسايه طقوز آيت وبردك كه اول عصاويد بيضا وجراد وقل وضفادع ودم وجردن انفجار ماء وانفلاق بحر وفتح طوردر دينلديكه اوج اخير كيدن بدل طوفان وسنون ونقص عمراتدر **صفوان** رضى الله تعالى عنه ايندير ريهودي پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم اول طقوز آيتدن سؤال ايتدكه پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم دينلديكه اول الله تعالى يه شرك ايتيدي سز و ناحق به قتل نفس ايتيدي سز و ناواكل ربا وسحر ايتيدي سز وبربري قتل انچون سلطانده واروب غزا ايتيدي سز واسراف وقذف محسنه وز حقدن فرار ايتيدي سز وخاصة يهود طائفه سي يوم سبتده اعتدا ايتيدي سز (فاسئل بنى اسرائيل اذ جاءهم) ايتدي يا محمد بنى اسرائيلك مؤمنلر يه اول آيتلر دن سؤال ايتدكه ساخبرو ربه لر تا كه انكله يقينك زياده اوله زيرا كه نجان ادله تظاهر ايتسه اول اقوى واثبت اولور و تا كه انكله بنوا اسرائيلك مؤمن اولميا نلري اوزره احتياج ايده سن وكذب لر بن اظهار ايده سن وانلره موسادن وانكله فرعون پينده كي ماجرادن سؤال ايت (فقال له فرعون اني لاظنك يا موسى مسهورا) شول وقتكه موسى انلره آياتله كلدي فرعون اكا ديديكه يا موسى بن سني مسهور ظن ايندير بن معنى عقلكه خلل كلوب حقدن صرف اولوب سن (قال لقد علمت ما نزل هؤلاء الا رب السموات والارض بصائر) موسى عليه السلام اكا ديديكه يا فرعون بيلدك اول آيتلري انزال ايندن دكل الاسموات وارضك ريبي جل شانده در كه اني بنم صدق دينت قيلمدي لكن سن حق ظهور ندر نصكره عتاد ايدوب اني قبول ايتمز سن (واني لاظنك يا فرعون مشورا) يا فرعون بن سني خبردن مسرور و شر اوزره مطبوع ظن ايندير بن

انجق قرآن عظيمه اينسا نيا نلر در انرك حقيقتده كاذبلر وكذبده كاهلر در (من كفر بالله من بعد ايمانه الا من اكره وقلبه مطمئن بالايمان ولكن من شرح بالكفر صدرا فعليه عذاب عظيم) بر كيمسه الله تعالى به ايمان ايتدك نصكره كافر اوله غضب الهيده اولور الا اول كيمسه عذاب وغضبه مستحق اولمز كه كفره جبر واكرام اوله حالبو كه قلبي ايمان

(فاران يستفهم من الارض) اوليله اولسه فرعون ديلديكه موساي وبني اسرائيل ارض مصر دن اخراج ايديه (فانرقاه ومن معه جميعا) زايسته انك مكرني كندنيك اوزره تحويل ايدوب اني وقومني مصر دن اخراجزدنصكره بحره غرق ايتدك (وقلنا من بعده لبني اسرائيل اسكنوا الارض) فرعونك هلا كندنصكره بنوا اسرائيله ديدك كه شول ارضده ساكن اولاك كه فرعون سزى اندن اخراج اراده ايتمشدى (فاذا جاء وعد الآخرة جشاكم لفيها) چنانكه قيام ساعت كله انلرى وسزى مختلفين كتورر بعده بيتكزي حكم ايدوب سعاد كزي اشقيا كردن تميزايد رز (وبالخلق انزلناه وبالخلق نزل) بزقرآنى انزالنى مقتضى حقى ملتبس انزال ايتدك وقرآن دخى حقى ملتبس نازل اولدى وياخود بزاول قرآنى سعادن انزال ايتدك ملائكه دن حارسلر ايله محفوظ اولدينى حالده وقرآن رسوله نازل اولدى تخليط شياطيندن ملائكه ايله محفوظ اولدينى حالده (وما ارسلناك الا مبشرا ونذيرا) بزنى طاعت اهله ثوابله تبشير ايدر ومخالفت اهلى عقابدن تحذير ايدرارسال ايتدك سكا واجب اولان انجق تبشير وانذاردر (وقرآن فارقناه) بزقرآنى ازمان مختلفهده متفرق انزال ايتدك ويا بزاني تبين ايتدك ويا بزاني حق وباطل بيني فارق قيلدق (لتقرأ على الناس على مكث) تاكه سن اني ناسه مهل وتؤده اوزره قراعت ايدى سن زيراكه اول حفظله ايسرو فهمه اعوندر (ونزلناه تنزيلا) وبزاني يكرى اوج بيلده حوادث حسبيجه تنزيل ايتدك (قل آمنوا به اولا تؤمنوا) يا محمد سن انلره تهديد ووعيد بطريق اوزره ديكل كه قرآن سزرك ايمان كتوريكز ويا ايمان كتورمكزنه ايمان كتورمكز انك كالان آرتورر ونه ايمانندن امتناعكز انك كالنه خلل ويرر (ان الذين اوتوا العلم من قبله) شونلر كه قرآنندن اول ويا محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك بمشتندن اول كتب سالفه على ويريلر وحققت وحي واما رات نبوتى بيللر وعق ومبطل بيني تميزه تمكن ايدنلر ويا كتب سالفهده سنك نيكى واول سكا نازل اولان شيتك صفتنى كورنلر (اذ ابتلى عليهم بخرون الالذقان سجدا) قيجان انلره اول قرآن تلاوت اولسه الله تعالىنك امرينه تعظيم واول كتبهده محمدك بمقتيله واك قرآن انزاليله اولان وعدى انجامزنه شكر ايدوب ساجدين اولدقلى حالده يوزلى اوزره دوشلرل (ويقولون سبحان ربنا) وديرلر كه ربمز جل شاننه خلف وعددن منز اولدى (ان كان وعد ربنا لمفعولا) ربمز جل شاننه نك وعدى لايديلور انده خلف اولمز (ويخرون للالذقان يبيكون ويزيدهم خشوعا) يوزلى اوزره سجدهيه وارلر . هالبوكه اغلرلر وسماع قرآن انلرك خشوعن آرتورر خورورك تكرارى حال وسبك اختلافچوندر اولكيسى انجام وعدى ندهده شكر ايجوندر وايكنجيسى مواعظ قرآن ندهده انلرده تأثيرى ايجوندر (قل ادعوا الله وادعوا الرحمن) ديكل كه ربكز جل شاننده الله ديو ويارجن ديو ندا ايدك (اياما تدعوا فله الالسمأ)

(اولئك الذين طبع الله على قلوبهم وسمعهم وابصارهم واولئك هم القافلون) انرا اول كيمه لر در كه الله تعالى انلرك (الحسنی) قلبری وقولا قری وكوزری اوزرینه مهر قومشدر حتی قبول ایتمه لر وایستمه لر وكودمه لر وانلر غافل ویتخبردر (لاجرم انهم فی الآخرة هم الخاسرون) حقا كه انلر دنیاده عمر لرینی بیهوده ضایع ایتمكه آخرتده زیان وخسرانده درلر

الحسنی) اول ایکی اسمدن قنسیله اکاندا ایدرسکز انک اسماء حسنامی وارد اول ایکیسی انک
جهله سندندر سبب نزولنده دینلدیکه اهل کتاب دیدیلرکه سن رحن اسمنی آزد کر ایدرسن
حالبوکه تورانده انک ذکر ی کثردر و یا خود مشرکون پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
ایشیدیلرکه یا الله یارحن دیر دیدیلرکه سن بزی آلهه منه عبادتنن نهی ایدرکن کندک ایکی
الهه ندا ایدرسن (ولا تجهر بصلاتک ولا تخافت بها وابتغ بین ذلك سیلا) نمازده قراءتکی
جهرا تمکل که مشرک لانی ایشیدیک سب و لغوا یتلربنه تحمیل ایتیمه سن و اخفادخی ایتمکل تا که
خلفکده اولان مؤمن لانی ایشیده لر بلکه جهر له مخافته پیننده سیل وسط طلب ایت زیر اجمع اموره
اقتصاد محبوبدر روایت اولندیکه ابو بکر رضی الله تعالی عنه قراءتده مخافته ایدوب دیردیکه بر مجل
شانه به مناجات ایدرین اول ایسه حاجتم بیلور و عمر رضی الله تعالی عنه ایسه قراءتده جهرا ایدوب
دیردیکه انکله شیطان قمتدن سورهم و او یوانلری او یار یرم او یله اولسه بو آیت نازل اولوب پیغمبریمز
صلی الله تعالی علیه وسلم ابو بکر رضی الله تعالی عنه ایدر ایتدیکه صوتی بر مقدار خفض اید
رضی الله تعالی عنه ایدر ایتدیکه صوتی بر مقدار خفض اید دینلدیکه معناسی نه صلواتک کلنده
جهرا ایت ونه انک کلنده مخافته ایت بلکه ایکیسی پیننده سیل ابتداء ایدوب نهارد مخافته
ویلده جهرا ایت (وقل الحمد لله الذی لم یغفد ولدا) و دیکل که اول الله تعالی یدجد اولسونکه
ولدا اتخاذا ایتدی و یا ولدا اتخاذا ایتدیکی بکایلدردی (ولم یکن له شریک فی الملک) و ملکه
شریکی اولمدی (ولم یکن له ولی من الذل) و انکیچون ولی اولمدیکه مذلتدن انکله موالات
ایده ناککه موالات مذلتی کندیدن کیدره ایتدی الله تعالی کندیدن نفی ایتدی آنیکه
جنسندن و غیر ی جنسندن کرک اختیار و یا اظطرار له اکامشارک و یا معاون اوله و جدی انک
اوزره ترتیب ایتدی تا که اول انک جنس جده مستحق ایدیکنه دلالت ایدره زیرا که اول کامل الذات
منفرد بالایجاد منع علی الاطلاق قدر انک ماعداسی ناقص ملوک نعمت و یا نعم علیهدر (وکبره
تکبرا) انک تعظیبه معرفتک مقدار نجهه بالغه ایدوب خصال ثلاثه مذکورده دن تخریه ایت اول
آنندن کندوبی تخریه ایتدیکی کی اشونده تنبیه وارد که عیدند کلوت تخریه و تعجیدهه مبالغه
و عبادتده اجتهاد ایدرسده ینه اول امرده حقنی ادادن قصورینه اعتراف ایتسی لایق اولور
پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر یوم قیامتده جنتده اول چاغریلان سراده و ضراده الله تعالی یدجد
ایدنلر اولور پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر شکر کرک اسی جدد رب که الله تعالی یدجد ایتیمه
اکاشکر ایتمش اولمز پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر دعا نک افضل الحمد لله در و ذکر کرک افضل
لا اله الا الله در روایت اولندیکه بر رجل پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
کلوب دیدیکه یا رسول الله بن کبیر الدین و کثیرا لهم کهیم دیدیکه سورة اسراء آخرنده

تجادل عن نفسها وتوتى
كل نفس ما علمت وهم
(لا يظلمون) قيامته هر
انسان كندو نفسه لوم
ومجادله وخلاصه سى
ايدى رك كلور وهر نفسك
اشلدى كي خير وشرك جزامى
تماما ويريلور انلر حنا
تلرنده نقصان وسيتا تلرندن
زياده ايله ظلم اولمز لر
(وضرب الله مثلا قرية
كانت امة مطمئة ياتىها
رزقها رغدا من كل مكان
فكفرت بانم الله فاذاقها الله
لباس الجوع والخوف بما
كانوا يصنعون) الله تعالى
برقره ينى ۞ يعنى مكى ۞
مثل قيلديك اولقره نك
اهالىسى جبارو وقتل
وغارتدن هر حالده امين
ومطمئن ايدىلر انك رزق
واقواتى وسعتله هر مكاندن
كلور دى بونلر الله تعالى نك
نعمتلى نى انكارله كافر
اولدىلر الله تعالى انلر
اول ايتدكلى كفران سبيله
آچلق وقورقو لباس
ايدى يعنى جوع وخوفه

عذابى اخذ ايتدى حال بوكه انلر شر كله ظالمردر دينلديكه قریش پیغمبر علیه السلامه آدم کوندروب اگر بزم رجالر سکاد شملق ايتديه نسوان واطفالرک جرملری ندر ديدلر افندمر علیه السلام اطرافدن مکيه ذخيره کونورملرينه اذن ويرمکه الله تعالى رخا کرم ايلدى (فکلوا مما رزقکم الله حلالا ۳۴۴) طيبا واشکروا نعمت الله ان کنتم

ایاه تمبدون (امدى الله قل ادعوا الله دن سوره آخرينه دکن اوقوغل بده اوچ کره توکلت على الحى الذى لا يموت ديکل روایت اولنديکه پیغمبر عزى صلى الله تعالى عليه وسلم بنوعبدالمطلبدر غلام افصاح اينديکنده بو آيتى تعليم ايدردى پیغمبر عزى صلى الله تعالى عليه وسلمدن روایت اولنديکه بر کسه که بو سورہنى اوقوبوب والدين ذکرى عندنده قلبه رقت کله انکچون جتده

اجردن بر قطار اولور قطار

ايسديک ايكوزوقيدرد

۲ ۲ ۲

۲ ۲

۲

تم الجلد الثانى ويليہ الجلد الثالث

قد طبع في مطبعة اختر في دار السعادة اسلامبول بشارع

ابى السمود نمرة (۵۴) في شهر جمادى الاولى من شهر

سنة ۱۳۱۸

على الله الكذب لا يفلحون (متاع قليل ولهم عذاب اليم) الله تعالى به کذب وافترا ايتک ايجون بزه بويه امر ايلدى ديو همان لسانلر بکزرک وصف وکذيله بو جلالدر بو حرامدر ديمک شونلرکه الله تعالى به کذب وافترا ايدرلر انلر آخرت عذابندن نجات بولزلر دنياده انلرک تعيش وتمتى آذرر وانلر ايجون آخرتده الملو عذاب واردر (وعلى الذين هادوا

حرمتنا قصصنا عليك من قبل وما ظلمناهم ولكن كانوا انفسهم يظلمون) مقدما سورة انعامده يهود اوزره حرام ايتديکمز شيلرى سکا ذکر ايتدک ايدى اول وعلى الذين هادوا حرمتنا کل ذى ظفر ايتدر بز انلره بونلرى تحريم ايله ظلم ايتدک ولكن انلر کثرت کناهلره نفسلرينه ظلم ايدوب مستحق عقوبت اولديلر (ثم ان ربک للذين عملوا السوء بجهالة ثم تابوا من بعد ذلك واصلحو ان ربک من بعدها لغفور رحيم) شول جهالتله عمل سوء ايشليوب توبه وبعمده عمل صالح ايشلنلرى ربک جل ذکره مغفرت وتوبه لرينى قبول ايله رحمت ايديجيدر (ان ابرهيم کان امة قانتالله حنيفا ولم يک من المشرکين شا کرا لا نعمة اجتبه وهديه الى صراط مستقيم) تحقيق ابراهيم خليل جليل علیه السلام معلم خير ايدیکه بر امتده اولان جله خصال حميده بالکمز انده جمع اولمشيدى کليسى کفار ايکن بالکمز اول مؤمن ايدى الله تعالى به مطيع وامرينه قائم ايدى ودين اسلامده ثابت واديان باطله دن مائل ايدى و قریشک بز ابراهيم علیه السلام ملتدتر ديدکلرى زعم باطللرى کي مشرکلردن اولمدى الله تعالى به نعمتلرينه شا کر ايدى الله تعالى انى نبوته اختيار وانتخاب ايدوب صراط مستقيم اولان طريق توحيد ودين اسلامه هدايت ايتدى (واتينا فى الدنيا حسنة وانه فى الآخرة لمن الصالحين) بز اکا دنياده حسنة وردک که انلر رسالت و خلعت واختيار لنده اولاد وجميع امتده قبول عامه وبوامت دائما نمازلرنده اللهم صل على محمد کسليت على ابراهيم ديملى کي واول آخرتده درجات عاليه صاحبى صالحلردندر (ثم اوحينا اليک ان اتبع ملة ابراهيم حنيفا وما کان من المشرکين) يا محمد صکره بز سکا جملة اديان باطله دن مائل مات ابراهيمه توحيدده ورفق ومدار ايله دعوت حقده واتيان دلانده اکا تبعينى وحى ايتدک اول مشرکلردن اولمدى قدوة موحدين ايدى (اما جعل السبت على الذين اختلفوا فيه وان ربک ليحكم بينهم يوم القيمة فيما كانوا فيه يختلفون) سبت کونه تعظيم اولنوب اولکونده ترك کسبله عبادته مشغول اولمق انجق شول نيديرلرک امرنده اختلاف اوزره اولان قوم يهوده فرض قلندى تحقيق ربک جل شانہ اول عبادت ايجون تعيين اولنان کونده اختلاف ايدنلرک قيامتده ينلرنده حکم ايدوب جزالرينى ويرر مرويدرکه حق تعالى موسى علیه السلامه امر ايتديکه بنى اسرائيله سويله جمعه کونى کسى تركله الله تعالى به عبادتله مشغول اولسونلر موسى علیه السلام بوامرى اعلان ايتدکده آز کيمسه قبول ايدوب اکثرى اختلافله جمعه ايرتسى الله تعالى عالمى يرانمقدن فارغ اولمخله اولکون مناسبدر ديو سبتى اختيار ايتديلر و بر فرق سى دخى مبدأ خلقت بازار کونيدرديو آنى استدبار الله تعالى انلرک مخالفتى شأنيله سبت کونى انلره فرض وتعيين واولبايده تشديد بيوردى بعده عيسى علیه السلام کلوب اولدخى جمعه کونى تکليف ايتدکده انلردخى يهودک عيى بزم عيدمز دن صکره کلسنى استمزد ديو بوم احدى اختيار ايتديلر بعده الله تعالى جمعه تعظيمنى بوامتدو بر مکله قبول اولنوب انلره مبارک اولدبکه کناهلرى مغفرت واوزر لرينه رحمت ازال اوور (ادع الى سبيل ربک بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن ان ربک هو اعلم بعن ضل عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين) يا محمد ناسى شهبه سز دليل حق وقول محکم ايله ودخى موعظة قرآن وترغيب وترهيب ايله ربک تعالى سبيل اولان دين اسلامد دعوت ايله وانلرله رفق ولين معاملاتله حسن مجادله ايله تحقيق ربک تعالى بولندن آز غولرى وراه هدايت واستقامتده اولانلرى بيلور سکا واجب اولان انجق تبليغ ودعوتدر (وان عاقبهم فعاقبوا بمثل ما عوقبتم به ولئن صبرتم لهو خیر للصابرين) اگر کيسدى عقاب ايدرسکمز عقاب اولنديکمز کي عقاب ايدک واکر صبر ايدوب مقابله بالمثل ترك ايدرسکمز اول ترك صبر ايديجى متقيله خير لودر مرويدرکه بو آيت کریمه شهداء احد حقنده نازل اولمشدرکه وقتا که مسلمانلر شهدالرينى قارى يارلش وبورنى وقولنى کسلش وکوزى چيقارلش کوردکلرنده وكذلك جزء رضى الله عنه نك ميتنى افندمر علیه السلام بو حال اوزره کوردکده پیغمبر ومؤمنلر اگر الله تعالى بزى انلرک اوزرينه غالب ايدرسه انلره یتشم ضعفنى ايدلم ديديلر بناء عليه مثلنندن زياده مثل اولمسيه امر اولندى (واصبر وما صبرک الا بالله ولا تحزن عليهم ولا تک فى ضيق مما عکرون) يا محمد صبر اوزره دائم اول سنک صبرک انجق

الله تعالیک عون و توفیق له در کافر لک سندن اعراضه محزون اوله وابتد کلمی مکرلرندن قلبه ثقلت ویرمه (ان الله مع الذین اتقوا والذین هم محسنون) تحقیق الله تعالیک نصرتی شرک و معصیتدن اتقا و خلقته شفقتله احسان ایدنلرله در (سورة الاسرى مکيه وهى مائة عشر آية)

بسم الله الرحمن الرحيم

(سبحان الذى اسرى بعبده ليلا من المسجد الحرام الى المسجد الأقصى الذى باركنا حوله لئيه من آياتنا انه هو السميع البصير) هر عیدن منز اولان الله عظیم الشان عبدی محمد صلی الله علیه وسلم بر کیمه نك آز وقتده مسجد حرامدن مسجد اقصایه کتوردیکه انک اطرافنده کی بلاد و اما کنه دین و دنیا بر کاتنی ویردک ۱۱۱ زیرا مهبط وحی و معبد انبیاء و وفرت اشجار و انهار و کثرت میوه و محل تمیشر ۱۱۱ تا که محمد علیه السلامه و حدانیقزه دلالت ایدر کیمه نك آز وقتده مکهدن بیت المقدسه کتمک و انبیاء کاتمل ایدوب مقاملرینه واقف اولمق کبی بعض آیتلر منی کوسترلم الله تعالی محمد علیه السلام اقوالنی کوریمچی ۱۱۱ اکا کوره درجات علیه احسان ایدیمچدر ۱۱۱ دینلریمکه معراج هجرتدن بر سنه مقدم مشهور اولان رجب شریفک یکرمی یدنجی کیمه سیدی بر کیمه مکهدن بیت المقدسه بویله وقت قلیله ده کتدیکه انبا غازه کافر اولور و حدیث صحیحله مشهور اولان آسمانه عروجنی انکار ایلده اول کیمه ضلالت و خذلانده قالور زیرا قدره الله حائل یوقدر اکثر اهل اسلامک اعتقادی معراج جسد و روحله در و اویاتق اولدینی حالده در جسدک ثقللکی صموده مانعدر دینلر ارباب بدعت و منکر قدرتلردر ۱۱۱ مرویدرکه پیغمبر علیه السلامی جبریل علیه السلام هجرت ایهانیدن مسجد حرامه کتوروب صدرنی شق و قلبنی غسل ایلر بر راقه بندروب بیت المقدسه ایرشدردی انده انبیاء و ملائکه علیه السلامی کوردی انلر امامت ایدوب صخره دن براقیا جبریل علیه السلامک قتاده سوار اولوب سماء اولده آدم علیه السلام ایکنیمده یحیی و عیسی علیهما السلام اوچیمده یوسف علیه السلام درنجیده ادریس علیه السلام بشیمده هرون علیه السلام اتیمده موسی علیه السلام یدنجیده ابراهیم علیه السلامی کوردی سلام و جواب اکرام اولنوب اندن سدره المنتهییه واروب بیت معمور و نهر کوثر و نهر الرجد نظر نه کلدی اولخلده جبریل علیه السلام بر خطوه دخی کیدرسم عترق اولورم دیو کور و قالدی اندن رقرقه سوار اولوب خلوت خاص قاب قوسین اوادنییه وصولنده اولحضرت علیه السلام طرفندن التحیات لله و الصلوات و الطیات ایلنا اولندی و من طرفی الله تعالی اکرامله السلام علیک ایها النبی و رحمة الله و برکاته خطاب اولندی و بوسلامک شرفنه پیغمبر علیه السلام امتنی دخی داخل ایدوب السلام علینا و علی عباد الله الصالحین دیدی و برلیل و نهارده الی وقت غار تکلیف اولتمشکن کرانیا از ایدرک بش وقتده تحقیق اولندی و مراجعتده جنات و درجاتنی وجهنم و در کاتنی نظر نه کتوردیلر اندن بیت المقدسه کلوب مکیده متوجه اولدقدده قریش کاربانی کوردی و بوسفرک مدتی اوج و یادرت ساعت دینلدی صباح اولدقدده معراجنی نامه خبر ویردی مسلمانلردن بر طائفه انبا غایوب مرتدا اولدیلر مشرکلردن بفرقه ابوبکر رضی الله عنه یدیه صاحبک بو کیمه قدس شریفه واروب کلدی زعم ایدر سن نه دیرسن دیدیلر ابوبکر رضی الله عنه اکرا اولانی دیدیه تصدیق ایدر رم دخی بعید کوریلور شیده دخی تصدیق ایدر رم دیمکله اکاصدق تسمیه اولندی بیت المقدسک نشانلرندن و کاربانلرینک حالندن سؤال ایدیلر استدکلمی نشانلری و کاربانلرینک حالنی یکان یکان صراحة تقریر و بیان ایتدکده توفیقده مظهر و انلر تصدیق ایدیلر و مشیه اللهده خذلانی مقرر اولنلر انکار و تکذیبده قالدیلر (و آیتنا موسی الکتاب و جعلناه هدی لبی اسرائیل الاتخذوا من دونی وکیلا) بزموسایه توریتی ویردک وانی بنی اسرائیل یول کوستریمچی قیلدق و انلر بدن غیری رب ایدینوب امور کزی اکسپارش ایتدکدیک (ذریه من جلتنا مع نوح انه کان عبدا شکورا) اول ذریه ۱۱۱ سام بن نوح ۱۱۱ که زانی نوحه کی به تحمیل ایتدیک ۱۱۱ ابراهیم علیه السلام طرفندن سزک جدلر کز اولمغه انک نجاتی نعمتد شکر ایدک ۱۱۱ که اول نوح علیه السلام جیع حالنده الله تعالی به شکر ایدیمچی بر بنده

(ایدی)

ایدی (و قضینا الی بنی اسرائیل فی الکتاب لتفسدن فی الارض مرتین و لتعلن علوا کیرا) و بنی اسرائیله توریتده بیان و اعلام ایلدککه البتہ سزارض شامده ایکی کره فساد ایدر سز ۱۱۱ بری پیغمبر لری ارمیا علیه السلامک امر نه اطاعت ایتدک ایکنیمچی یحیی علیه السلامک قتل و عیسی علیه السلامک هلا کتد قصدلریدر ۱۱۱ و سرکشک ایدوب بنم طاعتده تکبر ایتدک استر سز (فاذا جاء وعد اولیئهما بشا علیکم عبادنا اولی باس شدید فجاوسوا خلال الدیار و کان وعدا مقعولا) اول ایکی فساد کزک برینک عقابی وعدی کلدکده قوت و شدت صاحب لری قوللر منی سزک اوزر یکره کوندر سز که ۱۱۱ انلردن مراد بخت نصر یا جالوت یا سنجاریب اوله ۱۱۱ انلر عداوتله دیار کزک اورتد سنه کیروب سزی قتل و غارت و اسیر ایدرلر بو وعد اولتمش حکمدرکه البتہ اولسه کر کدر (ثم ردونا لکم الکرة علیهم و امددنا کم باموال و بنین و جعلنا کم اکثر نفیرا) بوندن صکره سز کچون دولتی رد ایدر سز تا که اول سزی قتل و غارت ایدنلر غالب اوله سز و سز باموال و اولاد ایلر امداد ایدر سز و سزی عدد جهنمه قتلدن اول اولدیفکزدن زیاده قیلر سز (ان احسنتم احسنتم لانفسکم و ان اساتم فلها فاذا جاء وعد الاخرة لیسوا و جوهکم و لیدخلوا المسجد کما دخلوه اول مرة و لیتبروا ما علوا تیرا) اگر احسان ایدر سز کندیکره احسان ایدر سز که ثوابی کندیکره عاشر اگر کوتولک ایدر سز کنده کندوکزه ایدر سز که وایلی سز راجعدر نچانکه اول ایکنیمچی فساد کزک وعدی کلدکده ۱۱۱ ططیوس و حردوس تسلط اولنور ۱۱۱ تا که بشره کزده آثار قیامچی ظاهر قیلر و بیت المقدسه مقدمکی کره کبرلر کیروب اول غلبه ایدن قومی هلاک و برباد ایدلر (عسی ربکم ان یرجمکم و ان عدتم عدنا و جعلنا جهنم للكافرين حصیرا) شایدکه بو عقوبت ثابته نصکره توبه ایدر سز که الله تعالی سز مرحت ایدوب دولت کزی ینه سز اعطا ایدر کر سز بوندن صکره ینده عصیان عودت ایدر سز کز بزدخی اوچیمچی کره سز عقوبتی اعاده ایدر سز و کافرلر ایچون جهنمی حصر و تأیید ایدر سز ۱۱۱ اوچیمچی پیغمبر من علیه السلامی تکذیبله قریظه و بنی النضیر قتل و اجلا و جزیه ایلر تحقیر اولندیلر ۱۱۱ بو خصوصده اولان قصصده اختلاف کثیره اولمغه مواهبک تحریر نه کوره چونکه سلطنت شام و بنی اسرائیل سلیمان علیه السلام اولادندن صدیقده نام کیمده اشغال ایدوب مرقوم طویال و ضعیف الحال اولمغه اطرافده اولان ملوک بیت المقدسه طمع ایلر متوجه اولدیلر ابتدا موصل ملکی سنجاریب کلدی انک عقبنده آذربایجان پادشاهی سلما کلوب شهره تلاش و یرمکه ایکن بر بریلر محاربه یه باشلدیلر عاقبت سطوت هیئت الهی ظهور ایدوب ایکیسی دخی بر بوندن منهزم اولمغه غنیمت لری بنی اسرائیله قالدی دفعه پادشاه روم و ملک صقالیه یعنی بلغار و سلطان اندلس هر بری لشکر یشمار ایلر بیت المقدسه جمع اولدیلر چونکه رتبه سلطنت شرکت قبول ایدر اولدیفندن بر بریلر نزاع دیرکن جنکه قیام و اهتمام کوستر دیلر بنی اسرائیل همان بر بریلرینه تسلط لری دعاسته مشغول اولدق لری حالده ینلرینه هزیمت واقع اولوب برلرندن فراری تیجه و بر دیلر بونلرک ماللری دخی بنی اسرائیله قالمغه بش عدد لشکر عظیمک غنیمتی حوزه تصرفلرینه کتوردکلرینه ۱۱۱ ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی ۱۱۱ حکمنجه عصیان با شلیوب حکم توریتی بر طرفه بر ایدیلر ان میا پیغمبر علیه السلام انلر بو توریتده نقرر اولن فساد اولدر غضب الهییه دوچار اولور سز دیو نصیحت ایدر کوردی قبول ایتدیلر بالاده محرر آذربایجان پادشاهیله کلوب بر بریلر محاربه ایلر مایوس کیدن موصل ملکی سنجاریبک کاتبی بختصر نام کیمه سنجاریبک وصیتله یرینه موصل ملکی اولمشیدی اول قدس شریفه کلوب بنی اسرائیل ایلر جنک و غلبه ایدوب مسجدی خراب و توریتی احراق و بنی اسرائیلدن یتیم بیک نفوس قتل و اسیر ایتدکله بو اولکی عقوبت اولدی کورش همدانی بنی اسرائیلدن بر مرأ آلمش اولمغه بو حالدن خبردار اولدقدده اوچ بیک علمه و مال کثیر ایلر او توز سنه قدس شریفک عمارتنه سعی ایدوب اولکی حالته کتوردی و بنی اسرائیل دخی اموال و اولاد لریله چوغالوب خوشحال اولدق لرنده ینده مخالفتده باش قیوب یحیی علیه السلامی قتل و عیسی علیه السلامک هلا کتد قصد ایتدیلر ططیوس رومی انلر غلبه ایدوب مسجدی خراب و ماللرینی غارت ایدوب ایکنیمچی عقوبت ایرشدی صکره قریظه و بنی النضر و سائر اویچیمچی اولدی (ان هذا القرآن

یهدی للقی هی اقوم ویشتر المؤمنین الذین یعملون الصالحات ان لهم اجرا کبیرا (تحقیق بوقرآن حکم و طوغری اولان یولی کوسترکه توحید و اوامر و نواہید و عمل صالح ایشیلانلره مؤدہ و یررکه انلرایچون اجر کبیر یعنی جنت و اردر) وان الذین لایؤمنون بالاخرة اعتدنا لهم عذابا الیما (و مؤمنلرایچون شول مؤدہ دخی و اردر که اخرته ایمان ایمان دشمنلرایچون قیامتہ بز عذاب الیم حاضر لشر در) مؤمنلره ایکی بشیر که بری کند و اجر کبیر لری بری اعدا لریک عذاب الیمیدر (و بدع الانسان بالشر دعاء بالخیر و کان الانسان عجولا) انسان غصی حالندہ کندویہ و عیال و مالنه شر له دعا ایدر خبر له دعا ایدر کی مراد نصر ابن حارث اوله که امطر علینا بحارة من السماء دیمشیدی انسان عاقبتی تفکر ایتکسزین عجله ایدیمی اولدی رحالدن برخاله انقلابده تحمیل ایتمز مثلاً قیش کلسه یازی استر یاز کلسه قیشی استر (و جعلنا الیل والنهار ایتین فجعلنا ایتالیل وجعلنا ایت النهار مبصرة لتبتغوا فضلا من ربکم و لتعلموا عدد السنین والحساب و کل شیء فصلناه تفصیلا) زکیجه و کوندزی بر برینی تعاقبه قدرت و حکمتزه دلالت ایدر ایکی آیات قیلدق و آیت لیلک ظلتی طلوع اقباله و عو نهارک آیتنی ناس اشیای کورمک ایچون روشن قیلدق تا که ربکیز جل ذکره نک فضلیله آیدنلقده معاشکیز طلبنده اوله سر و اول ایتکسز حرکت و اختلاف لریله سندلرک عددنی و وقتلرک حسابی بیلہ سر و دین و دنیاده هر محتاج اولدیغکیز شیئی قرانده تفصیل و بیان ایلدک (و کل انسان الزمان طائرہ فی عنقه و نخرج له يوم القيمة کتابا یلقیه منشورا) هر انسانک تقدیر اولانن علنی طوق کی بوینده الزام ایتدک و قیامتہ اول انسانه یازلمش صحیفه اعمالی چقار برز که اکا اچلمش ملاقی اولور (اقرا کتابک کفی بنفسک الیوم علیک حساب) و کادینور که کتابکی اوقوبو کون حسابکی کورمکه کندو نفسک کافیدر دنیاده اوقی بیلین اولکوندہ اوقور (من اهدنی فانا یتهدی لنفسه و من ضل فانا یضل علیها و لاتزر وازرة و زر اخری و ما کنا معذین حتی نبعث رسولا) کییکه سبیلہ هدایتی بولدی انجق کندو نفسچون نجاته هدایت ایدر کییکه هواسته تبعیتله ضلالتہ دوشدی اول انجق نفسک هلا کیچون بولدن چقار کییکه اخر کییکه کناهی یوکئز) و لیدمیزه نک کافر لره بکایع اولک بن سزک کناهی کزی قالدیررم کلامنی طرددر) بز برامته رسول کوندروب راه حقده دعوت ایتججه عذاب ایدر اولدق (و اذا اردنا ان نهلك قرية امرنا مترفها ففسقوا فافحق علیها القول فدمرناها تدمیرا) بر شهرک اها لیسنی هلاک ایتک مراد ایتدکیز زمان پیغمبر لریک لسانیه انلرک متم و جبار لرینه اطاعت امر ایدر ز انلر پیغمبر لریک کلامنی دیکلمیوب تردد ایدر لر امدی انلره سبقت ایدن حکم ازلی و وجبجد عقوبت واجب اولور انلری بز کوندن قویاروب خراب ایدر ز (و کم اهلکنا من القرون من بعد نوح و کفی ربک بذنوب عباده خیرا بصیرا) نوح علیه السلام نصکره جوق قرنلر هلاک ایتشمر ربک عز شانه قوللریک خفی و اشکار کناهی برینی بیلیمی و کوریمی اولمغه اکا کوره جزالری و برمکه کافیدر (من کان یرد العاجلة فجعلنا له فیها ما شاء لمن یریدکم جعلنا له جهنم یصلیها مذموم ما مدحورا) کییکه علیه الکز بوجول دنیانک نعمت ولدتنی استر زاکا مراد ایتدکیز کییکه دنیاده آزو جوق دیلدکیز مقدار و یرر ز صکره اخرتده مذموم و رجندن مطرود اوله رق جهنم کبر مکلکی اکا ایجاب ایدر ز (و من اراد الاخرة و سعى لها سعیا و هو مؤمن فاولک کان سعيهم مشکورا) بر کییکه مؤمن خالص اولوب کال سبیلہ عمل صالح ایشیلرک آخرته طالب اولسد بواغان خالص و سعى کامل و عمل صالح شروطنی جمع ایدنلرک سبیلری عند الله مقبول اولور (کلا تعده و لا و هو لاء من عطاء ربک و ما کان عطاء ربک محظورا) بودنیوا آخرت استیان ایکی فرقده نک دخی مقسوم رزق لری امداد ایدر ز بوامداد دخی ربک تعالینک عطاسندن در ربک تعالینک عطاسی دنیاده مؤمن و کافردن ممنوع اولدی (انظر کیف فضلنا بعضهم علی بعض و لاخرة اکبر درجات و اکبر تفضیلا) عین اعتبار له نظر ایلہ که بز طالب دنیا و طالب آخرتی رزق و عملهم بر لریک اوزرینه نجه تفضیل ایتدک البتہ آخرت درجات بوزندن و تفضیل جهتدن اکبردر (لا تجعل مع الله الها اخر فتقدم مذموم ما غذولا) ای انسان الله تعالی ایلہ بیلہ الهه اخر قیلد که ملائکه و مؤمنیندن مذموم و الله تعالیدن غذول جهنمده قالورسن (و قضی ربک الاتعبدوا الا الایاه و بالوالدین احسانا اما یبلغن عندک الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما اف و لاتنهرهما و قل لهما قولا کریم) ربک جل شانه حکم ایتدیکه کندیسندن غیریه

عبادت ایتدیز و انا کزہ بابا کزہ احسان ایلده سز) زیرا انر سبب وجود ظاهر یکدر) اکرا اول والد والدہ دن برسی یاخود ایکسی دخی یانکده اختیار و مسن اولورسه انلره بر حاللرینی ثقیل کورمکه یاغیری وجهه اوف امان دیمد یعنی صحبت و سائر خصوصلرینه اینجنوب کوجندرمه و آخر صحبت سوبله و کلام شیرین و کریم سوبله) اسملرینی سوبله شوبله که کنه کار بندہ غضوب افندیسنه سوبلر کی سوبله (و اخفض لهما جناح الذل من الرحة و قل رب ارحهما کاریبانی صغیرا) و انلرایچون فرط تر جدن نذل و تواضع قنادنی ایندیرینی لطف و ملائمت ایدوب تکبر ایتدہ) اگر مسلمان ایدر) دیکه یارب انلره رحمت ایلہ و بزم قلبیه انلرایچون مرحمت القایتکه انلره کاهو حقده خدمت ایدیم انک کی که صبا و تمده انلر بکاخدمت ایدوب تربیه ایتشیریدی) مر و یدر که بر کییکه پیغمبر علیه السلامه دیدیکه و الدیخه کاهو حقهما اختیار لقرننه خدمت ایتدیم انلرک بکافرمده ایتدکری کی عجا ادای حقوق ایتدیمی پیغمبر من علیه السلام جوا بندہ ادا ایدم من زرا انلرسنک حیانتک طلیله خدمت ایتدیرسن انلرک موتی طلیله ایدرسن بیوردیلر (ربکم اعلم عاقی نفوسکم ان تکنونا صالحین فانه کان لا وایین غفورا) ربکیز تعالی و الدینکیز حقنده اولان احسان و عصیاندن ضمیر لریکزدہ اولنی بیلوراکر انلره لایق اولان ابولکی ایدرسد کز الله تعالی و الدینده عصیاندن توبه ایدوب انلرک تطیینه رجوع ایدنی مغفرت ایدیمیدر) معنای اواب هر کنا ایتدکیز توبه و رجوع ایدیمی یاخود صلوة ضحی و بعد المغرب نافله قلیمیدر (و ات ذا القربی حقده و المسکین و ابن السبیل و لاتبذر تبذیرا) اقربا که حقنی و یرکه اوصله رحم و نفقه و حسن معیشتدر حاللرینه کوره و بعضلر اقرباء حضرت رسول علیه السلامدر دیمشدر و فقر و بولجیه دخی حاللرینه کوره زکوة و طعام حق لرینی و یر و زیاده اسراف ایدوب مالکی طاعتمه) دینلریکه بر کییکه جله مالی حق بولنه صرف ایتدہ اسراف اولمز لکن باطل عجله بر اقیجه و یرسد اسرافدر (ان المذین کانوا اخوان الشیاطین و کان الشیطان لربه کفورا) اسراف ایدیمیدر شیطانلرک قدرا لیدر) زرا ماللرینی تلف و اسراف لری شیطان و هو الیینه تبعیت جهتله در) و شیطان ربسک نعمتی منکر اولدی (و اما تعرضن عنهم ابتغاء رحمة من ربک ترجوها فقل لهم قولامیسورا) یا محمد اکر صحابه محتاجین سندن برشی طلبنده اولدقرنده ربک تعالیدن امیدوار اولدیک رزقک انتظار لره آنلردن اعراض ایدرسک باری آنلره کلام نرم یا الله تعالی بزه و سر زرق کرم ایتسون دیو دعا یاخود وعده ایلہ جواب و یر) منقولدر که مجمع و بلال و صهیب و سالم و خباب رضی الله عنهم بعض اوقانده محتاج اولدق لری شیئی پیغمبر علیه السلامدن استر لردی نزد نبویه بولمیدیندن رددن حیا ایدوب بلا جواب اعراض ایدردی بناء علیه بو آیت کریمه نازل اولوب کلام نرمه جواب و یرسنه امر بیورلیدی (و لاتجعل بدک مغلوله الی عنقک و لاتبسطها کل بسط فتقدم ملوما محسورا) الکی بویکه یاغلمش قیلد یعنی امساک ایتد و الکی کلی آچه یعنی اسراف ایتد که درمانده و محتاج ملائمده اوتوررسن) منقولدر که بر مسئله ایلہ برده و دید حضرت فخر رسالت علیه السلام موسی کلیم علیه السلامدن جو مرد ایدی دیو مباحثه ایتدیلر تجربه ایچون قیزی افندیمن علیه السلامه کوندروب انام سزدن کوملک طلب ایدر دیدی یاصیه بر ساعت قدر کیت اکلن بقالم نه ظهور ایدر دیدی صیه کیدوب برمدن نصکره کلد کده دیدیکه انام سزک کوملک کزی استر دیمکله همان کوملکی اخراج و قیزه تسلیمه بلا پراهن ایکن بلال رضی الله عنه اذان اوقیوب مسایلر انتظارده انلره نازه حقیقه چاره اولدی بناء علیه بو آیت کریمه نازل اولدی (ان ربک یسط الرزق لمن یشاء و یقدر انه کان بعباده خیرا بصیرا) ربک عز شانه قوللریندن دیلدی کییکه نک رزقی کشاده و دیلدیکنک اقتضاسنه کوره نک ایدر تحقیق الله تعالی قوللریک مصالحته خیر و بصیردر (و لاتقتلوا اولادکم خشية املاق نحن نرزقهم و ایا کم ان قتلهم کان خطا کبیرا) کندوا اولاد لریکزی فقر خوفله قتل ایتک بز انلرک و سزک رزق کزی و یرر) جان و یرن نان دخی و یرر) تحقیق انلری قتل قطع تناسلی مشتمل اولمغه) خطاه کبیر اولدی (و لاتقربوا الزنی انه کان فاحشة و ساء سییلا) وزنا طرفده میل و تقرب ایتک زرا اول زنا بر قبیح عمل

وچرکین طریق اولدی (ولا تقتلوا النفس التي حرم الله الابالحق ومن قتل مظلوما فقد جعلنا لوليه سلطانا فلا يسرف في القتل انه كان منصورا) اهل ايمان وذی معاہدن بر نفسی قتل ایتیک که الله تعالی انی سره حرام ایتدی مکرکه قصاص لازم کله یامرند اوله یاخود محسن ایکن زنااید برکیمه مظلوما بلاموجب قتل اولنسه بزاول مقتولک وفاتند نصکره ولیسی اولان وارثه قاتل ایچون قوت و تسلط قیلارزدیلرسه قتیلک یرینه انی قتل ایدر یادیقی اخذ یاغفوا ایدر اول وارث قتله اسراف ایتمسون . یعنی زمان جاهلیته اولدینی کی قاتلک یرینه اقربا و قباللندن اشرفلری اولان برغیرینی یاخود مقتول اشرفیدی دیوانلردن بر قاجنی قصاصا قتل ایتیک کی یاخود اول قاتلک قصاصنده بورنی قولاغنی قطع کی اسراف ایتمسون اولولی وارث اسراف حکامک معاوتیه قصاصه نصرت بولدی یاخود مقتول قاتلنه قصاص ثبوتیه و خطایا سنک تکفیریه منصور اولدی (ولا تقربوا مال الیتیم الا بالحق هی احسن حق یبلغ شده و افوا بالعهده ان العهده کان مسؤلا) مال یتیمه یقین اولیک مکر شرعا و عرفا احسن اوله که اول مال معامله شرعه مرابحه اولوب ربخیه یتیم تعیش ایدر یله تا اول یتیم بلوغه ایریشوب رشدی ظاهر اوله و ربکزه و سائر ناسله اولان عهد کزه و فایده زیر اقامته صاحب عهددن سبب نقضی سوال اولور (و افوا الکیل اذا کلم و زنوا بالقسط المستقیم ذلک خیر و احسن تاویلا) برغیری ایچون کیله ایله شی و بر سرکز تمام اولچک و برشی وزن ایدر سرکز طوغری ترازاویله وزن ایدک بو طوغری تکیل و وزن خیانتدن خبرلو و عاقبتی احسنر (ولا تقف مایس لک به علم ان السمع والبصر والفؤاد کل اولک کان عنه مسؤلا) حقیقتی یلیدیک شیشه ظنله تابع اوله یعنی یلیدیک شی بیلورم دعد قولاق و کوز و قلبک هر برندن صاحبک عملی سوال اولور یعنی صاحبک سنکله نه معامله ایتدی دینور (ولا تمش فی الارض مراحا انک لن تحرق الارض ولن تبلغ الجبال طولا) بر وزن نه صالدرق کبر و فضولق ایله بورعذر راسن بری یاروب نایته وار بر دکلسن و کبرله طول قامت کوسر و ب طاغله برابر اولغه قادر دکلسن (کل ذلک کان سینته عند ربک مکروها) بالاده کی لا نجعل مع الله اله اخر دن بو محله دک اون درت نهی و اون بر امر موسی علیه السلامک الواحده مکتوب اولغه اول نهی اولنار برک جل شانه عند نه مکروه اولدی (ذلک مما وحی الیک ربک من الحکمة ولا تجعل مع الله اله اخر فتلقى فی جهنم ملوما مدحورا) بو احکامدن ذکر اولنار برک تعالی حکمتدن سکاوحی ایتدیکی شیدنر الله تعالی ایله اله اخر قیله که مطرود و ملوم اولدیک حاله ناره القا اولور سن بو خطاب پیغمبر علیه السلامه اولوب لکن مراد امتدر (افاصیکم ربکم بالبین واتخذ من الملائکه انا انکم تقولون قولا عظیما) ایا ربک عز شانه سزی ارک اولاده انتخاب ایدوب کندوبی ملکرندن قیز اولاده می اتخا ایتدی تحقیق سز حق تعالی به ولد اضافه ایتکز و تفکری اوغل ایله تفضیل و الله تعالی بی اثاث ایله کرید کور مکرز بیوک کلام سولکر در (ولقد صرفنا فی هذا القرآن لیدکروا و ما یزیدهم الا نفورا) بو قرآن نه زولدن برات ذمتی تکرار ایلدیکر انلرک تفکر ایله متعظ اولمایدی انلر ایله انجق حقدن نفرتله بعدیتی آرترلر (قل لو کان مع الهة کما یقولون اذا لا بتغوا الی ذی العرش سیلا) یا محمد مشرکله دیکه اگر انلرک دیدکری کی الله تعالی ایله الهلر اولیدی عرش صاحبی اولان الله تعالی بی دفعه یول ارارلردی زرا آیات قرآنیده اول شرکا دا غایب و عجزله طعن اولور دی (سبحانه و تعالی عما یقولون علوا کبیرا) الله تعالی مشرکله دیدکرنن علو کبیر ایله منز و عالیدر (تسبح له السموات السبع و الارض و من فیهن و ان من شی الا یسبح بحمده و لکن لا تفقهون تسبیحهم انه کان حلیم غفورا) یدی احسان و زمین و انلرده اولان ملکر و انس و جن الله تعالی به تسبیح ایدر لر مخلوقاندن هم برشی یوقدر الا الله تعالی به جد ایله تسبیح ایدر لر و لکن سز انلرک تسبیح لرینی اکلز سکر الله تعالی حلیدر مشرکله عقوبته عجله ایتز توبه ایدنه مغفرت ایدیدر (واذقرا القرا ن جعلنا بینک و بین الذین لا یؤمنون بالآخرة حجابا مستورا) سن قرآن او قورکن سنکله آخر نه ایمان ایتیانلرک بیننه زحجاب مستور قیلر زکسنی کورمیدر و سکا ضرره قادر اولمیدر مرویدر که تبت سور س نازل اولدقه ابولهبک مرأسی ایشیدوب بر طاش اخذ و پیغمبر علیه السلامی

(طلبه)

طلبه خانه سندن چیقوب ابوبکر رضی الله عنک خانه سنده خبر آلور کلدکه پیغمبر علیه السلامی یانده ایکن کوره میوب ابوبکر رضی الله عنده صاحبک قتله در اول بنی ۱۱۱ فی جیدها جبل من مسد دیو هجو ایتش اول بنم کرد غده نه اوله جفی نه بیلور بو طاشله باشنه اوروب انتقامی آله جنم دیدی ابوبکر رضی الله عنه یا ام جیل والله اول شاعر دکلدر نه شعر سولر و نه ایجاد ایدر دیدی اول حاله الخطب مرأه بونده ایشتم ایدی بوله مدم دیو کتدی بر موجب آیت کریمه برده معلوم اولدی (وجعلنا علی قلوبهم اکنه ان یفقهوه و فی اذانهم و قرا و اذا ذکرک ربک فی القرآن وحده و لوا علی اذارهم نفورا) و زانلرک قلبلرینه برده لر قیلار زک قرآنی فهم ایتیدر و قولاقلرینه صاعراق قیلار زک قرائت قرآنی ایشیدر لچان سن قرانده ربک تعالینک وحدانیتی ذکر ایلک نفرت ایدر اولدقلری حاله سندن اعراض ایدوب دونوب کیدر لر (نحن اعلم عایستمون به اذ یستمعون الیک و اذ هم یجوی اذ یقول الظالمون ان تبعون الارجال مسجورا) زانلرک قرآنی دیکلمیه استدکرینی بیلور زک طعن و استهزا ایچون دیکر لر سن او قودیفک زمان انلر کرلو کیکی بو مجنون کیکی بو کاهندر کیکی شاعر در کیکی ساحر در دیو مشورت ایدر لر ولید ۱۱۱ مغیره و اصحابی و سائر ظالمیر صابه دیرلر که بوسرک تابع اولدیکر زرجل انجق مسجور و یستقلدر (انظر کیف ضربواک الامثال فضلوا فلا یستطیعون سیلا) نظرایله که سنکچون مجنون و کاهن و شاعر و ساحر دیو امثال ضرب ایتدیلر ضلالتله دوشوب طریق حق بولغه قدر تلری یوقدر (وقالوا اذا کنا عظاما ورفانا اءالمبعوثون خلقا جدیدا) یعنی انکار ایدنلر استبعاد یوزندن دیدیلر که بز بعد الموت چور یوب ککلر او فایده تکرار اخرتیه بعث و خلق اولور میز (قل کونوا حجارة او حديد او خلقا مما یتکبر فی صدورکم فیتقولون من بعدنا قل الذی فطرکم اول مرة فیسفنون الیک رؤسهم و یقولون منی هو قل عسی ان یتکون قریبا) یا محمد سن انلر دیکه فرضا سز طاش یا تمور یاخود درونکرده کندیکری کولر و طاعلر مانندی کیر و قوتلو طور سکرینه الله تعالی سزی اماته و احیا ایدر عقبه انلر دیرلر که سزی موتدن صکره کم احیا و اعاده ایدر سن دیکه اول سزی طبراقدن خلق و ایجاد ایدن الله تعالی جان و یروب اعاده ایدر انلر تعجب یوزندن سکا باشلرینی صالایوب اول بعث و حشر نه زمان اوله جق دیرلر سن دیکه اول یقیندر البتله اولور (یوم یبعوکم فتسمیون بحمده و تظنون ان لبتم الا قلیلا) شولکونده که الله تعالی سزی قبر لر کزدن محاسبه ایچون محشره دعوت ایدر جد ایدر کدن اکاجابت ایدر سز که جد کز فائده ایتز و سز دنیا و قبریکزه آزوقت اکلد کز ظن ایدر سز (و قل لعباد یقولوا الی هی احسن ان الشیطان یتزغینهم ان الشیطان کان للانسان عدوا مینا) بنم مؤ من قوللریمه دیکه مشرکله احسن کلام یعنی ابولک و یوم شاققله سولسولر زرا شیطان خشین کلامله انلر بیننه فساد القا ایدر تحقیق شیطان انسان ایچون ظاهر دشمندر (ربکم اعلم بکم ان یثأر حکم او ان یثأر یعذبکم و ما ارسلناک علیهم وکیلا) ربکز تعالی سزک اسرکزه اعلمدر دیرلر سز عانی توفیقله رحمت ایدر یادیلر سز کفر اوزره اماته ایله تمذیب ایدر سزنی انلری قهر اوزره مؤکل ایتدک بلکه سنی بشر و ندر کوندر میشر در مرویدر که مشرکله مؤمنلر اذیتده افراط ایتلر یله افندیمز علیه السلامه شکایت ایتدکرنده بو آیت کریمه نازل اولدی صکره قال آیتله منسوخته در دینلدی (و ربک اعلم بمن فی السموات و الارض و لقد فضلنا بعض النیین علی بعض و آتینا داود زبور) ربک جل شانه کولکرده و برده اولان مخلوقاته و احوالرینه اعلمدر دیکه نبوته اختیار ایدر انبیانک بعضی بعضی اوزره تفضیل ایتدک و داوده زبوری و یردک انبیانک بر برندن فضیلتی مجرد مال و ملک ایله جسمانی اولیوب بلکه نفسانی فضیلت اوله داود علیه السلام پادشاه ایدی انک شرفی پادشاهلق اولیوب انجق زبور اعطاسیدر زبورده دخی یوزالی سوره اولوب احکام حلال و حرام و حدود و فرائض اولیه رق جعی تحمید و تحمید و ثنا ایدی ۱۱۱ بو آیت کریمه قریشک ابوطالبک یتیمی پیغمبر اولسنی بید کورملرینی رددر دینلدی (قل ادعوا الذین زعم من دونه فلا یمکنون کشف الضر عنکم ولا تحویلا) یا محمد مشرکله دیکه الله تعالیدن غیری آله زعم ایتدیکر کی چاغرک که سز اصابت ایدن قحط و غلابی سزدن دفع ایدر لربک که

او آلهه كز سزدن ضررى دفعه اول بلايى بر غير محله نحويله قادر اولمزلر (اولئك الذين يدعون يتفنون الى ربهم الوسيلة
اليهم اقرب ويرجون رجته ويخافون عذابه ان عذاب ربك كان محذورا) انلركه ملائكة وجنه عبادت ايدوب انلرى
ربلرينه تقربه وسيله طلب ايدرلر وآنلردن قنقىسى توله اقربدر ديونظر ايدرلر وانلركه رجتى رجا ايدرلر وانلركه عذابندن
خوف ايدرلر خوف وحذر اولمق حقهده ربك تمالك عذابى دخى سز اواردر (وان من قرية الا نحن مهلكوها قبل يوم
القيامة ومعذبوها عذابا شديدا كان ذلك في الكتاب مسطورا) بر شهر وقربه نك اهايسنى قيامتن مقدم امامته واهلاك
وشهرى خراب ايتمز ياخود قحط وقتل وسائر عذاب شديده عذاب ايتمز لوح محفوظه يازلشدر . دينلديكه
مؤمن ايسه موله افنا كافرايسه عذاب ايله اهلاك ايتمكدر (وما نمنا ان نرسل بالآيات الا ان كذب بها الاولون و آتينا نوح
الناقة مبصرة فظلوا بها وما نرسل بالآيات الا خوفا) قربك حكم طريقله استدكلى آياتى كوندرمه مژدن بزى كيمه
منع ايتمدي انجق مقدم كجلى دخى بوجله معجزات استدلى ايدى انلركه اغانه كلمه جكلى بيلوب طلبلى اولان آياتى
ظهورة كتور دكزده ينه تكذيبه اولملىله انلره دنياه عذابلى وىرلدى لكن بواتك نسلدن مؤمنلر كتورمك ايجون
استيصالدن اغماض اولمغه ازله حكيم سبقت ايتمكدر . ايشته نمود قومه بز استدكلى كجى ناقه قيان كوره رك
وىر مشيكن ينه . صالح عليه السلامى تكذيب ودوى سكر لوب قتل ايله . نفسلرينه ظلم ايتدىلر بز رسوللرمزى انلرك
استدكلى معجزاته كوندرمز انجق انلرى قور قنقى ايجوندر كه اندن صكره كفرده ثابت اولور لسه البته عذاب واصل
اولور . منقولدر كه قرىش پيغمبر عليه السلامدن صفائى التون ايله ومكه نك طاغولرى دوز واكن ايجون نارلا ايله
واىر مقلر آقيد باغ وبستان ييالم كجى معجزات طلب ايتملىله بو آيت كرمه انلرى طرد اوله (واذقنا لك ان ربك احاط
بالناس وما جعلنا له يا لى اربناك الا فتنة للناس والشجرة الملعونة فى القرآن ونخوفهم فايزيدهم الاطيانا كبيرا) ياد ايله
شونيكه ربك جل شانده قرىش عذابله احاطه ايدى جكدر ديوىحى ايتميدك وسكا كوستر دكمز رؤيائى وقرآنده
اولان شجرة ملعونه ناسه فتنة قلدق بز انلرى قور قودمز انجق انلركه طفيان وتكبر لرى آرتدى . دينلديكه حديثه
سنهسى كوردىكى رؤيادر كه صحابه ايله مكه ده دخول ايدر كور مشيدى رؤيانك تعميرى حكم آهيله سنه آنيده متوقف ايكن
وقتى كوزدن مقدم كيدىلوب مشركلر معيله بلاعمره مدينه رجعت ايتدكندن بورؤيا صادق دكلىش ديو منافقلىك وبعض
ناسك طعنيله فتنه باده ايدى ويعضلر ديدىلر كه رؤيا رؤيت معانسه اولمغه ليله معراجده سكا كوستردكز عجائبي نقلده
كجى تصديق كجى تكذيب ايتلى فتنه سبب اولدى وشجرة ملعونه زقوم آغجيدر كه اكلى مضروم بغوض اولمغه ملعون
دينلشدر . سورئس وصافنده اول اغاج جهنمه بتوب كفاره طعام اوله جفى مستور اولمغه مشركلر انى ايدوب متجب
اولدىلر ابو جهل لعين ديديكه محمد جهنمك اتشى طاشى يا قردىر كن جهنمه يشل اغاج بترديجى عجبدر ديوتفتن ايدلى قدرت
آهيله سمندرك دخى آتنده توبى يا غديغنى ودوه قوشك آتش قورى معدسنى يا قديغنى فكر ايتمزلر (واذقنا للملئكة
اسجدوا لادم فاسجدوا الا ابليس قال ما اسجد لمن خلقت طينا) ذكر ايله شونيكه بز آدمه سجد ايدك ديو ملكلره امر ايتدكزده
ابليسدن غيرى سجد ايدوب ابليس سنك چاموردن خلق ايتديككه بن سجد مى ايدرم ديدى (قال اربناك هذا الذى
كرمت على لئن اخرتن الى يوم القيامة لا احسبك ذريته الا قليلا) ابليس ديديكه يارب بكاخبر وىراول خاكدن بن آتشدن ايكن
نيجون آتى بنم اوزر عه تكريم وتفضيل ايتك اكر بنم موتى قيامت تاخير ايدرسك البته بنك ذريغنى اغوا ايله عذابكه واصل
ايدرم مكر آز كيمه كه سنك حاجت وعصمتك سبيله اضلاله قدرتم اوليه (قال اذهب فمن تبعك منهم فان جهنم جزاؤكم جزاء
موفورا) الله تعالى ابليس ديديكه وارايشيكه كيت كيمه ذريت آدمدن سكا تابع اولور سه سن ونا بعلريكك وفرت ودوام
اوزره جزا لى جهنمدر (واستغفر من استطعت منهم بصوتك واجلب عليهم بخلك ورجلك وشاركهم فى الاموال والاولاد
وعندهم وما يدهم الشيطان الا غرورا) واول ذريتن قدرتك تشديكى كيمه بصوتك تحريك وفساده دعوتله بيقرار

ايله وانلركه اوزرينه سوارى وپياده عونلركدن وسوسه واغوا ايجون جمع ايله وانلركه اموال واولالرنده شركت ايله يعنى
ماللرنده حرامله جمع ايتك يار ايله وىر ملك يا معصيته صرف ايتك كجى واولالرنده زنادن حاصل اولمق وسائر كجى اور تالق
ايتك وانلره بتلردن شفاعت طلبى يا تاخير توبه يا انكار يث كجى وعدة باطله وىر حال بوكه شيطانك وعدى انجق خطائى صواب
صورتنده كوسترمكدر (ان عبادى ليس لك عليهم سلطان وكفى بربك وكلا) بنم جنت ايجون يرا دلمش خاص قوللرمه سنك
تسلطه قدرتك يوقدر ربك عز شانده اضلال ابليسدن انلركه حافظ ونكهبايدر (ربكم الذى يزجى لكم الفلك فى البحر لتبتغوا
من فضله انه كان بكم رحيم) ربكز تعالى سزچون دكزده كجى يوريدر كه انك فضيله محتاج اولديكز رزق طلب ايدى سز
اول الله تعالى رجتيله ايشكزى آسان ايديجيدر (واذما سمك الضر فى البحر ضل من تدعون الا اياه فلما نجىكم الى البر امرضنم
وكان الانسان كفورا) چان بجرده سز غرق خوفى كله طايديكز شلرى اونيدوب انجق اول واحد مطلق اولان الله تعالى بدن
نجات استرسكز وقتا كه اول سزى غرقدن نجاتله قرهيه چيقدىكزده توحيددن اعراض ايدرسكز انسان نعمت الهى بى
انكار ايدر اولدى (افانتم ان يخسف بكم جانب البر او يرسل عليكم حصابا ثم لا تجدوا لكم وكلا) عجاسز بجرده قرهيه
چيقمه كزله امينى اولديكز كه سزى قرهيه دخى يره غرق وخسف ايتكه قادردر ياخود سزك اوزر يكزه برى ايله
طاش ياغديرر صكره سزچون كندوكزى حفظ ايديجى كيمه بوله مرسكز (ام اتمن ان يعيدكم فيه تارة اخرى فيرسل
عليكم قاصفا من الريح فيفرقكم بما كفرتم ثم لا تجدوا لكم علينا به تبيعا) ياخود امينى اولديكز كه تكرار سزى سبب
واحتياجه سفينه سوار وبجره كوندروب فورتنه وقوعيله كفرانكز سيندن سزى غرق ايدر صكره بز غرق
ايلمزدن سزى خلاص ايدر ناصر وحامى بوله مرسكز (ولقد كرما بنى آدم وحملناهم فى البر والبحر ورزقناهم من
الطيبات وفضلناهم على كثير ممن خلقنا تفضيلا) بز بنى آدمى سائر حيوانات اوزره تكريم ايتك وانلرى قرهيه حيوانه
سوار وبجرده كجى به ركوب وتحميل ايله قالدردق وانلرى طيبا كل وشربله رزقلدردق وبز خلق ايتدكزده جوغك
اوزرينه انلرى تفضيل ايتك دينلديكه سائر حيوانات اوزره مكرم اولسى احسن تقويم وعقله هر شىء تميز
ونطقه تفهيم وجمه حيواناتى ضبط واوزر لرينه تسلط وغيريدر كه احصا اولموز وخلقو قنك اكثر نه تفضيل ملكلر ايله ينلرنده
فضيلت نه كونه اولديغندن علما عندنده بحث كثير واقع اولمكدر بعضلر مؤمنلر جبرائيل وميكائيل واسرافيل وعزرائيل
عليهم السلامدن غيرى جمه ملكلردن افضلدر ديشلر بعضلر رسل بنى آدم رسل ملائكة دن و رسل ملائكة اولياى
بنى آدمدن واولياى بنى آدم اولياى ملائكة دن افضلدر ديشلر بعضلر اولى اولان خواص مؤمنين خواص ملائكة دن
عوام مؤمنين عوام ملائكة دن افضلدر ديو . ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات اولئك هم خير البرية . آيت كريمه سنى
استدلال ايتش (يوم تدعوا كل اناس بامامهم فن اوتى كتابه بينته فاولئك يقرؤن كتابهم ولا يظلمون شيئا) اولكونده كه
هر انسا بنى اماملرله چاغررز يعنى كندو بيغمبرلرله ياخود منزل كتابلى و عمللرله چاغررز انلردن كيمك كه كتاب
اعمالى صاغ اله ويريله آنلر كتابلرى سرورله او قورلر انلر اجرلردن ذره قدر نقصانله ظلم اولمزلر . بونده دلالت
واردركه صول طرفندن ويريلنلر خجالت وحيرتندن لسانلرى قرامته قادر اوليه (ومن كان فى هذه اعمى فهو فى الآخرة
اعمى واضل سبيلا) كيمك كه دنياه قلبى اعمى اولوب راه صوابى كورميه اول كيمه آخرتنه دخى اعمى اولوب راه
نجاتى كورمى واستدداى زائل اولوب بولى غائب ايدر (وان كادوا ليفتنوك عن الذى اوحينا اليك لتفترى علينا غيره
واذا لا تخذولك خيلا) انلر بز سكاوحى ايتدكز شيدن سنى دوندرمك استلر تا كه بزوحى ايتديكزكه غيريله بز افترا
ايدى سن بو تقديرجه سنى دوست اخذ ايدى جكلىر دى (ولولا ان يثبتك لقد كنت تركن اليهم شيئا قليلا) اكر سنى
عصمتنزه حق اوزره ثابت ايتديك يقين ايديكه انلركه مرادندن جزئى شىء ميل ايديك (اذا لاذتكم ضعف الحياة
وضعف الممات ثم لا تجدوا لك علينا نصيرا) ميل ايتديكك حالده سكا دنياه و آخرتنه عذابك ضعفى دادترددق صكره بز

عذاب می منع ایدر ناصر بولمز ایدک روایت اولندیکه تیفیک ایلچیمی پیغمبر علیه السلام دن اوج ماده رجایندیلر
بری برسته بت پرستلکده قاله لر بری نمازده رکوع وسجود ایتمه لر بری دخی ساکن اولدیغمز طائفی حرم مکه کبی
محترم ایدم سن بولمز مساعده اولنورسه سکا ایمان ایدم زردیدیلر اکر سندن نیچون بویله ایتدک دیو سوال ایدر لسه
ربم بویله بیوردی دی دیدیلر وقریش دخی اول حضرت علیه السلام طواف حرمه شوقی کوروب دیدیلر که حجر
اسعدی استسلامه سکارخصت ورمیز مکر بارمغک اوجیله اولسون بتلرمزه طوقه سن دیدیلر بو تکلیفله منی بو
آیات کریمه لر نازل اولدی (وان کادوا لیستغفرونک من الارض لیخرجوک منها و اذا لایلبثون خلافاک الاقلیلا) اهل مکه
سنی دشمنلق و تحریک ایله مکه دن جیقارمق استیلر اندنصرکه انلرک انده بقالی آرزمان اولور فی الحقیقه آرزماندن
صکره بدرده قتل اولندیلر بعضلر بو آیت یهود حقنه در دیدیلر که یهود پیغمبر علیه السلام مدینه ده اقامته
حد ایدوب یا باالقاسم مقدمکی پیغمبرلرک مقامی زمین شام ایدی اکر سن پیغمبر ایسک و سنی تصدیق ایتمیزی استرسک
شامه کیدوب انده ساکن اول دیدیلر عزم شامی تصمم بیورمشیکن بو آیت کریمه نازل اولوب عزیمتی فسخ بیوردی
جوق کچیوب یهود قتل واجلا ایله معذب اولدی بوقوله کوره آیت مدنی اولور قول اوله کوره مکی اولور (سنه من
قد ارسلنا قبلک من رسلنا ولا تجد لسننا تحویلا) پیغمبرلرینی تکذیب ایدن امتک هلاکی سندن مقدم کوندردیکمز
پیغمبرلر ستمز ایدی سن بزم ستمز ایچون تحویل و تغییر بولمز سن (اقم الصلوة لعلک الشمس الی غسق الیل وقران
الفجر ان قران الفجر کان مشهودا) صلوات مفروضیه اقامت ایله شمسک زوالدن کیجه نک ظلمته دک و صلوة
صبحی دخی اقامت ایت که تحقیق صلوة فجرده لیل و نهار ملکری حاضرلدر دلولک الشمس اوله وایکندی
وغسق الیل اخشام و یانسو نمازلری و قرآن هر نمازده اوقومغله نماز معاسنه در بو تقدیرجه بو آیت
بش وقت نماز مفروضه بی جامعدر (ومن الیل فتهجد به نافلة لک عسی ان یبعثک ربک مقاما محمودا)
کیجه نک بعضی وقتده او یانوب سنکیچون فرضیت و فضیلتکه زیاده اولورق نماز قیل تا کدر بک جل شانه قیامتده سنی مقام
محموده کتوره دینلدیکه اول مقام محمود اولین و آخرینک امتلرینه شفاعت مقامیدر که کا مخصوص واکثنا ایدر لر یاعمر شده
عندالله اوتوردینی مقام محمود در (وقل رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق واجعل لی من لدنک سلطانا
نصیرا) و دیکه یارب بنی قبره رضا و سهولته ادخال ایت و بعث قیامتده سعادت و کرامته قبردن اخراج ایت یاخود مدینه یه
غانم ادخال و مکده دن سالم اخراج ایت یاخود فتحله مکده ادخال و اندن آما اخراج ایت یاخته ادخال و دنیادن اخراج
یاخود نبوتله دعوتده ادخال و اتعالمیه اخراج ایت و طرفکدن بکاجت و نصرت کرم ایله (وقل جاء الحق و زهق الباطل ان
الباطل کان زهوقا) و دیکه حق اولان اسلام کلدی و باطل اولان شرک محو اولدی تحقیق باطل داغماحو اولمده در
دینلدیکه پیغمبر من علیه السلام فتحله مکده داخل اولدقده بیت شریف حولنده اوجیوز آلتش صنم و ارایدی اللرنه کی
غصایله برر برضرب وجهله سنی بو آیتی اوقیدرق یوزلری اوزرینه ییقدی مکر خزاعه نک باقردن صغری کعبه فوقنده
ایدی علی رضی الله عنده ییقاروب آتی دخی قیردی آندی (ونزل من القران ماهو شفاء و رحمة للمؤمنین و لا یزید
الظالمین الا خسارا) و قرآن دن ازال ایتدیکمز شی صوری و معنوی شفا در مرض قالی به فاتحه آیات شفا و مرض
قلیکه جهل و شبهه در کلیسی شفا در و مؤمنلر ایچون رجندر که دینلرینه تقویت و منفعت ویردر و قران ظالملرک تکذیب
و انکارلری سببیه خسارتلرینی آرتردر (واذا انعمنا علی الانسان اعرض و تأجانبه و اذا مسه الشرکان یؤسا) چان برانسانه
صحت و وسعت و امنیت ایله انعام ایتسک انلر الله تعالی بی ذکردن یوزچور لر انلر کافر لر در و جانیله حقندن تبعاده
تکبر ایدر لر زمانکه انلر شدت و مرض و فقر من ایتد روح الهیدن مایوس اولورلر امام مؤمن نعمندن شکر ایدوب
و محنتده فرج امید ایله صبر ایدر لر (قل کل یعمل علی شاکلته فربکم اعلم عن هواهدی سیلا) دیکه هر کس هدایت

(وضالته)

وضالته حاله مشاکل طریق اوزره عمل ایدر بکز تعالی دین و مذهبه طوغری بولی بولمش کیسه بی بیلور (ویسلونک
عن الروح قل الروح من امر ربی و ما ویتیم من العلم الاقلیلا) یا محمد سکا روحدن سوال ایدر لر سن دیکه روح ربم تعالینک
امرندن ربی ماده امرکن ایله وجوده کلش و لغله انک علمی حق تعالیله مخصوص و اندن غیری انی کیسه بیلر زرا علم
خدایه نسبتله سزه انجیق علمدن آزشی ویرلشدر مرویدر که کفار قریش مدینه یهودیسنه پیغمبر علیه السلام حالنی
استفسار ایچون آدملر کوندردیلر انلرک ملاقات و سؤاللرنده یهودیلر انلره دیدیلر که ربم مغربک ظهوری زمانیدر بیلور ز
لکن سزک انی تجربه ایتمکز محکدر که اندن اوج شی سوال ایدم سز بری مشرق و مغربی کزمش کیمدر بری قدیده غائب
اولش جوانلرک احوالی نه کونده در و روح ندرا کراچنه دخی جواب ویرسد یاخود هیچ رینه جواب ویرمزه
پیغمبر دکدر اکر ایکیسنه جواب ویروب روحه برشی دیمزه بیلک که پیغمبر در اول قریشدن کلنلر مکه یه کلوب پیغمبر
علیه السلام دن بواچ ماده بی سوال ایلدیلر بری ذوالقرنین قصه سی و بری اصحاب کهف احوالی ایدی انلره محالرنده ایه
نزولیه جواب ویرلدی روح ایچون دخی بویله نازل اولدی (ولئن شئنا لنذهبن بالذی اوحینا الیک ثم لاتجدلک به علینا
وکیلا) اکر بزم را دایوب سکاوحی ایتدیکمز قرآنی سنه و سطر دن محواتسک اندنصرکه سن انی سنه و سطره ردایده جک
وکیل بوله سزک (الارحة من ربک ان فضله کان علیک کبیرا) مکر ربک تعالینک رجیدر که انی محواتیوب باقی ایلدی الله
تعالینک فضل سزک اوزریکه کبر اولدی که انی ازال و ابقا ایلدی (قل لئن اجتمعت الانس و الجن علی ان یاتوا بعتل هذا القران لا
یأتون بمثله ولو کان بعضهم لبعض ظهیرا) دیکه اکر انس و جن بلاغت و فصاحت و حسن نظمده بوقرآنک مثلی کتور مکه
جمع اولسلر و بعضلر بعضلرینه یاردم دخی اتسلر انک مثلی کتوره سز لردی (ولقد صرفنا للناس فی هذا القران من کل
مثل فابی اکثر الناس الا کفورا) بوقرآنده بزناس ایچون هر نوع و صنف ترغیب و ترهیب و اخبار و ذکر جنت و نار و سائر
بیان و تکرار ایتدک ناسک اکثری ایسه قبولدن ابا و امتناع ایدوب انجیق کفری اختیار ایتدیلر (وقالوا لن نؤمن لک
حقی تفجر لنا من الارض ينبوعا) مشرک لری قرآنی بیان و بعض معجزات عانیله الزامدنصرکه تمندلرندن ناشی بزناسکا ایمان
ایتمیز مکر که بزه ارض مکده پیکار آقیده سن دیدیلر (او تکنون لک جنته من نخیل و عنب فتفجر الانهار خالها تفجیرا)
یاخود سنک خرما و اوزم بوستانک اولوب اورته سندن نهرلر آقیده سن (او تسقط السماء کازعت علینا کسفا و اتاتی
بالله و الملكة قیلا) یاخود زعم ایتدیکم کبی اوزریمزه سمایی پارچه پارچه دوشوره سن یاخود الله تعالی بی و ملک لری دعوی
ایتدیکم شئیک حخته شاهد اولورق مقابله سزه کتوره سن (او یکنون لک بیت من زخرف اوترقی فی السماء ولن نؤمن لربیک
حقی تنزل علینا کتابا تقرؤه قل سبحان ربی هل کنت الا بشرا رسولا) یاخود سنکیچون التوندن بیت اوله یاخود کوکه
چیقه سن و سنک کوکه چیقما کله دخی تصدیق ایتمیز تا که کوکدن بزه بر کتاب ایتدیر سن که انده سنی تصدیق ایدرشی
اولمغه بزانی اوقویدلم سن دیکه بر ربم تعالی بی تنزیه ایدم مکه کیسه کا حکم ایتمز و انک قدرتنده شربک اولمز سزک بندن
مطلوبکزک جزئه کیسه قادر دکدر بن انجیق سائر پیغمبرلر کی آدم انلر دخی قوملرینه مناسب معجزاتی اراده حقله کتوردیلر
اول مشیت الله در (و مانع الناس ان یؤمنوا اذ جاءهم الهدی الا ان قالوا ابعث الله بشرا رسولا) و محمد علیه السلامه
قرآن نازل و حق ظهورندنصرکه ناسی ایماندن منع ایدر شهید قالمدی انجیق انلرک عجا الله تعالی آدمی پیغمبر کوندر بری دیو
قول و انکارلرندن غیری زیرا انلر پیغمبر ملک اولمور لر لردی (قل لوکان فی الارض ملکة یمشون مطمئنن لغازنا علیهم
من السماء ملکا رسولا) انلره دیکه یروزنده کزرو آرام و تمکن ایدر ملکر اولیدی بزاتلره سعادتن پیغمبر ملک کوندردک
زیرا برلرینه تعلیم و تعلیمه جنسیت و تناسب شرطدر چونکه یرده ساکن اوللر بی آدم اولمغه یته آدمدن رسول کوندردک
لازمدر (قل کنی بالله شهیدا بنی و بینکم انه کان بعباده خیرا بصیرا) دیکه بمله سزک ینکزه الله تعالینک شهادتی کافیدر که
دعوا ده موافق معجزه اظهار ایله بن سزه انک رسولیم حق تعالی قوللرینک ظاهر و باطن احوالده خیر و بصیردر (ومن یهدی

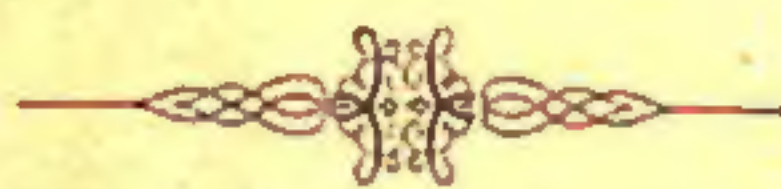
الله فهو المهتد ومن يضل قلن تجد لهم اولياء من دونه ونحشرهم يوم القيمة على وجوههم عياوبكم واصحابهم جهنم كما
 خبت زناهم سميرا) كيه كه الله تعالى هدايتي توفيق ايدرسه اول طريق حق بولمشر وكيه كه ضلالت وخذلاني حكم ايتش
 ايسه سن انلر ايچون غيري معين بولمسن كه انلري طريق حقه ارشاد ايد كه انلري بزيامتده يوزلري اوزره سورينور
 حشر ايدرز واعى اولوب روشن شيبى كوره منزلر زيرا دنياه آيات قدرته نظر ايلديلدردى و دلسر اولوب
 قبول اولور كلامى سويليه منزلر كه دنياه حق كلام سويلديلدردى وصاغر اولوب صفا ويرر شيبى ايشده منزلر كه دنياه
 حق كلامى ايشتمديلدردى انلرك مكانلري جهنمدر اول نار جهنم انلرك لم ودريلرينى ياقديجه آتشارينى ارتروب لحوم
 وجلدنلرني تبديل ايله عذابلرينى زياده ايدرز (ذلك جزاؤهم بانهم كفروا اياتنا وقالوا انذا كنا عظاما ورفانا اننا لم نبعث
 خلقا جديدا) بو عذاب انلرك جزا ليدر اول سيدنكه انلرزم آيتلر مزي انكارله كافر اولديلدردى وانلر آياز بعد الموت
 پارچه پارچه كوك و تراب اولديغيمز دنصكره قيامته بعث اولوب يكيدن خلق اولورميز ديرلردى (اولم يروا ان الله
 الذى خلق السموات والارض قادر على ان يخلق مثلهم وجعل لهم اجالا لاريب فيه فابى الظالمون الا كفورا) انلر يلمز ميكه
 سموات وارض بى ماده اول عظمتله يكيدن خلق ايدن باري تعالى قادر در كه انلركي ضعيفلري تكرر خلق ايدو وانلر
 ايچون بى شك برمدت تعين ايدو كه انلرك قيامته اعاده ليدر بويله حق ظاهر واريكن اول ظالملر حقدن
 ابوا و امتاعله بعث وحشرى انكار ايتديلر (قل لو انتم تملكون خزائن رحمة ربى اذا لامسكم خشية الانفاق
 وكان الانسان قتورا) يا محمد كافرله ديكه اكر سرزم جل شاندهك رزق ونعمتلري خزينه لرينه مالك اولسكز انى
 دوكر خوفيله امساك ايدوب انفاق ايتزدكز انسان اغلب حالده بخل اوزره اولوب جمع وادخاره مائلدر زيرا اكثر
 بذل وانفاق عوض ملاحظه سيله اوله كمشدر (ولقد اتينا موسى تسع ايات بينات فاسئل بنى اسرائيل اذ جاءهم فقال له فرعون
 انى لا ظلك يا موسى مسحورا بز موسىايه طقوز ظاهر آيتلر ويردك بنى اسرائيلك علماسى كلكلر نده سؤل ايله كه موسى
 عليه السلامه فرعون پيننده نه ماجرا اولدى تا كه سنك صدق قولك مشكره ظاهر اوله موسىايه فرعون يا موسى بن
 سنى عقلكه خلل كمش مسحور ظن ايدرم ديدى ديتلديكه اول طقوز آيتلر عصاويد بيضا وچكره و كهلله وقور بنه وقان
 و طاشدن صواقتقى و دكزى يارمق و طورى بنى اسرائيل اوزر بنه رفع ايتكدر و ديتلديكه ايكي يهود پيغمبر
 عليه السلامدن طقوز آيتلري سؤل ايتديلر جوابنده شرك ايتيك و ناحق بره قان دو كيك و زنا و سرقة واكل ربيا و سحر
 و سلطانة غمزايتيك و جهاد و قذف محصناتدن فرار ايتيك بونلر حكم عامدر و مخصوص سر كه يهود سر سبت كوفى مأمور
 اولديكز حدى تجاوز ايتيك بيورديلر (قال لقد علمت ما نزل هؤلاء الا رب السموات والارض بصائر وانى لا ظنك
 يا فرعون مشورا) موسى عليه السلام اكا ديديكه تحقيق اول آيتلري انزال ايدن انجق سموات وارضك ربى ايدو كنى و بنم
 نبوتك دليل ظاهر اولديغنى بيلدك يا فرعون سن ناقص العقل اولديكندن مغلوب و مقهور اوله جفكى يقين ايلدم (فارادان
 يستغزهم من الارض فاعرقناه ومن معه جميعا) فرعون مراد ايتديكه موسى و قومى ارض مصر دن اخراج ايدو امدى بزاني
 و انكله اولان قومى مصر دن اخراج و تماما غرق ايلدك (وقلنا من بعده بنى اسرائيل اسكنوا الارض فاذا جاء وعد الاخرة
 جئناكم لقيفا) فرعونك غرق دنصكره بنى اسرائيله ديدك كه فرعون سزى چيقارمق مراد ايتديكى ارضه ساكن اولك
 قيامت كلكده انلري وسزى مغلوط كتوروب پينكزده حكمه سعيد و شقيكزى تميز ايدرز (وبالحق انزلناه وبالحق نزل وما
 ارسلناك الا مبشرا ونذيرا) بزقرآنى حقه انزال ايتدك وقرآن دخى حقه نازل اولدى ياخود حق اولان محمد عليه السلام
 اوزره نازل اولدى بز سنى مطيعلره مؤدو ورمكه و عاصيلري اخافه ايتكه كوندر دك سكالازم اولان تبشير و انذار در (وقرانا
 فرقناه لتقرأ على الناس على مكث ونزلناه تنزيلا) قرآنى سورة سورة آية آية پرا كنده كوندر دك تا كه ناسه انى حفظ
 وفهم ايچون آهسته آهسته اوقيه سن و بزاني يكرى اوج بيلده حوادث حسبجه تنزيل ايتدك (قل امنوا به ولا تؤمنوا

(ان الذين)

ان الذين اتوا العلم من قبله اذ انزل عليهم يخرون للاذقان سجدا ويقرون سبحان ربنا ان كان وعد ربنا لمفعولا) يا محمد سن
 انلره تهديد طريقيه ديكه قرآنك ايمان ايدك كرك ايتيك سرك ايمان و عدم ايمان تكز دن اكا كال و نقصان لازم كلز نزول
 قرآن دن مقدم كتب سماويه علم و برلمش اوللره و وحى و نبوتى بيللره اول قرآن تلاوت اولنسه تعظيما سجده ايدو ك يوزلري
 اوزره دو شلر كه كتب سالفه ده اوقد قلري و عده الهى ظهور نه تشكر ايدلر و رب عز تعالى وعدنه خلفدن منزه در ديرلر
 رب عز جل شاندهك وعدى البته اولور انده خلف اولمز (ويخرون للاذقان يركون ويزيدهم خشوعا) و يوزلري اوزره
 سجده ايدوب آغلر وقرآنى ايشتمكله انلرك خشوعى زياده اولور (قل ادعوا الله وادعوا الرحمن اياما تدعوا فله الاسماء
 الحسنى ولا تجهر بصلاتك ولا تخافت بها وابتغ بين ذلك سبيلا) ديكه ربكز جل شانده الله يار حن ديو تسميه و دعا ايدك
 اول ايكي اسمدن قنغيسيله تسميه و دعا و ندا ايدرسكز انك اسماء حسنى سندنر و نماز كده قرآنى جهر ايتد كه مشركلر
 انى ايشتمكه استهزا ايتديلر و اخفاء خي ايتد كه كروده اولان مؤمنلر انى ايشيدهلر بلكه جهرله اخفا پيننده بريول
 طلب ايله سبب نزولنده ديتلديكه اهل كتاب تور بنده رحن اسمى چوقدر سن انى آزد كرايدرسن ديتلر ياخود مشركلر
 پيغمبر عليه السلامى يا الله يار حن ديتديكى ايشيدوب سن بزى الهه مزه عبادتن نهى ايدرسن كندك ايكي الهه ندا ايدرسن
 ديتيلر روايت اولنديكه ابوبكر رضى الله عنه قرآنده اخفا ايدوب ربم تعالى بنم حاجت و مناجاتى بيلور
 و ايشيدر ديرايدى و عمر رضى الله عنه جهر ايله قراءت ايدوب انكله شيطانى يا عدن سورهرم و او يوزلري اويا نديرم
 ديرايدى بو آية كريمه نازل اولد قده پيغمبر عز عليه السلام ابوبكر رضى الله عنه بى صوتكى بر مقدار رفع ايله
 و عمر رضى الله عنه بى صداى بر مقدار خفض ايله ديو امر بيوردى ديتلديكه آيتك معناسى هر
 نماز ده جهر ايله و هر نماز ده اخفا ايله بلكه ايكي سى پيننده متوسط بريولكه كوندز نمازنده
 اخفا و كيجه نمازنده جهر اوله (وقل الحمد لله الذى لم يتخذ ولدا ولم يكن له
 شريك فى الملك ولم يكن له ولي من الدن و كبره تكبرا) و ديكه اول
 الله تعالى به جد اولسونكه ولد اتخاذا ايتدى و ملكده
 شريكى اولمدي و معاون و مددندن ولى اتخاذا
 ايتدى و انى عظمت و جلاليله
 تعظيم و بو خصال ثلثه دن
 تنزيه ايله

۲۲

۲

فهرست الجلد الثاني من ترجمة تفسير تبيان

فهرست تفسير المواقف

٢ سورة الانعام	٢ سورة الانعام
٤٥ سورة الاعراف	٥٢ سورة الاعراف
١٠٤ سورة الانفال	١١٤ سورة الانفال
١٢٧ سورة التوبة	١٣٩ سورة التوبة
١٧٠ سورة يونس	١٨٦ سورة يونس
١٩٠ سورة هود	٢١٤ سورة هود
٢١٤ سورة يوسف	٢٤٤ سورة يوسف
٢٤٤ سورة الرعد	٢٨٠ سورة الرعد
٢٥٨ سورة ابراهيم	٢٩٤ سورة ابراهيم
٢٧٩ سورة الحجر	٣٠٧ سورة الحجر
٢٨٩ سورة النمل	٣١٨ سورة النمل
٣١٣ سورة اسرى	٣٤٦ سورة الاسرى

Süleymanî U. V. Müftühanesi	
Yazar	Hasan Hüsnî Paşa
Yeni Sayı	
Kütüphane No	114